
SYLLABVS MARIANVS
Syllabarum consonantium
seu DISCVRSVS Concionatorÿ.
in quibus
Scripturaliter, Figuraliter, Doctoraliter,
Miraculosè, Historicè; præmissâ
congruâ moralitatæ.
SS. DEIPARÆ
Laudes Prærogativæ, Mysteria. etc:
per eius Festivitates solennes
DEPRÆDICANTVR.
Authore F. Antonio Wegrzynouio Polono, Ord. Min. Refor.
Prou. Min. Polon. Patre, et S. Th. Lectore.
inu. Author operis.
del. Carol Breuo.
Sculp. I. Tscherning.
BASIS uniuersi.
BEATITVDO Beat.
BIBLIOTHECA Eccl.
BOTRVS
FONTES Carmel.
FILIA SS. Trin.
FVLGVR anim.
HEREDITAS nostra.
HILARITAS Uniuer.
HOROLOG. pietat.
HABITACVLVM conuiu.
LABIVM Eccl.
HVMERVS fortium
BVLLA Prædest.
FASCIATA Sponsa.
GALEA castit.
GUBERNATRIX
LECTVL. florid.
CATHEDRA inte pest.
DVLCEDO Dulced.
LIBER sine menda.
MIRACVLV pulchrit.
DECVS Eccl.
DIES cæli.
CERES messis.
CVSTODIA munita.
MAGISTRA iuuent.
CORONA agenitis.
MONILE misericor.
CIVITAS Refug.
MVRVS fortitud.
NAVES fortitern.
NEGOTIVM sæculi.
NIDVS cælest.
RVBVS incombust.
SACRARIVM Dei.
NOBILITAS nobil.
NVBES rosea.
ROS solis Diu.
SEMITA salutis.
RADIX Iesse.
PVPILLA oculi Dei
REGVLA perfectiss.
RIVVLVS ex paruo
PIGMENTARIA S. Spir.
PELAG. consol.
PORTIO singul.
SOROR Verbi D.
SVNAMITIS castror.
TALIO DEI.
QVASI præstan tiss.
THERISTRVM cæleste
QVÆSTVRA pecca torum
QVIETATIO debitorũ
TINCTVRA sine mixtura
QVODLIBETVM Dei.
TVBA misericordiæ Dei.
QVVM PRIMVM tentatorum.
TORCVLAR patient.

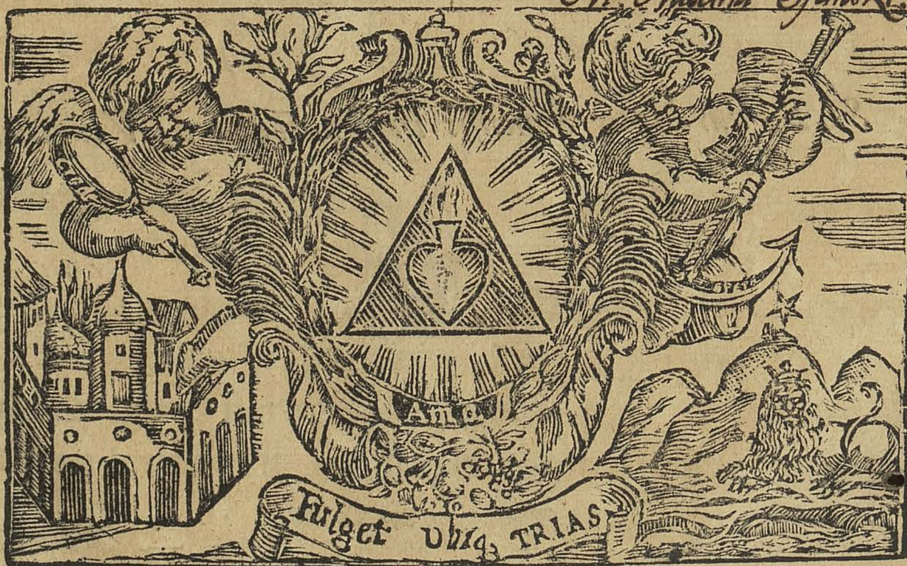

SYLLABUS MARIANUS
Syllabarum Consonantium
alias
DISCURSUS CONCIONATORII
In Titulos B. V. MARIÆ a Syllabis initiatos:
in quibus, [præmissa congrua moralitate]
Scripturaliter, Figuraliter, Doctoraliter, Miraculosè, Historicè,
SS. DEIPARÆ
Laudes, Prærogativæ, Mysteria &c: per omnes Solemnes eius Festivitates
DEPRÆDICANTUR.

Cum Indice locupletissimo, nedum S. Scripturæ, & Rerum; sed & Concionum reductarum pro Dominicis ac Festis per annum.

Authore P. ANTONIO WĘGRZYNOVIO Polono, Ord: Minorum Reformatorum, Provinciæ Minoris Poloniæ Patre, & S. Th: Lectore.

M. Martini Oslinski ab Auctore.

Anno salutis nostræ 1717.

LEOPOLI
Typis S. R. M. & Confraternitatis SSS. TRINITATIS.

icut Devm ipſum, non uno tantùm nomine nominamus, ſed multis, ut ſic ejus incomprehenſibilitatem enuntiemus; ſic & glorioſam Virginem Mariam multis nominibus deſignamus, & nunc Lucem, nunc Solem, & hujuſmodi, nominare ſolemus, ut ſic ad ſublimitatem ejus cognoſcendam aliquantulùm pertingamus: immenſitas quippe gloriæ ejus, omnis humani ſermonis excedit inopiam.

S. Bernardinus Senenſis in Tractatu de Virgine. Serm: 1.

PROFASIS
Ad SS. DEIPARAM

Ad TVVM
AVGUSTALE
Potentiſsima Cœlorum Regina,
TVAMque
ad CATHEDRAM
Divinioris Sapientiæ Magiſtra, ac Pædagoga eorum, qui ſuperexaltandæ Tuæ gloriæ, ſua ſacrauêre ſtudia: S. Andr: Cretenſ: orat: 2. de Annũt:
Ad TE, (inquam) DEIPARA VIRGO S. Ignat: M. Idiota. Geometra. ap: Poliant: Marianam.
(parce benigna precor devotæ temeritati)
ille, non ita pridem Abecedarius tuus,
cuius ruditas, ne nunc quidem parvulorum in Schola tua diſciplinam exceſſit,
iam ſaltim ſub Magiſterio Tuo, tardo ſatis progreſsu, Syllabiſta laudum tuarum factus, cum debito Tibi penſo, non tam comparet, quàm ſuæ vilitatis conſcius, pronus adrepit.
idque TVIipſius animatus invitatione,
quæ clamitas in plateis, Vt Parvuli veniant ad TE. Proverb: 8.
Ea etenim, & tam immenſa eſt prærogativarum Tuarum magnitudo; ut omnem cuiuſcunque Creaturæ excedat capacitatẽ: & quæ proinde, inſtantaneos non facilè admittit Laudatores, niſi prius, TV eoſdem erudiendo, ipſa facias.
Paucos profectò habes Albertos Magnos, eiſq; ſimiles, quorum quia devotio in TE, gyganteis proceſsit paſsibus; etiam Sapientia Tua, longa in illis intervalla moraſque neſcivit, quin ſubitaneè eoſdem in numerũ Præconũ Tuorũ adſciſceres.
Nobis longè diſpar conditio,
quorum etiam multò inferior in TE pietas ac devotio:
lentis proin valde progredimur paſsibus.
Allicit plerumque Tuarum prærogativarum amplitudo, acuitque conceptum; aſt retrahit a conatu vilitas ingenii, probitaſque exigua:
imò, ipſa dives fandi materia, pauperes reddit nos in laudando.
Inde eſt,
ut qui ante aliquot annos, ad Portas nonniſi Immaculatiſsimi ortûs

Tui admissus, privilegia Conceptionis Tuæ alphabetico complexûs sum elencho; iam tandem Syllabis auctior, in profundiora Scholæ Tuæ abdita, vel unico passu, pedē inferre præsūpsi,

CLEMENTISSIMA MAGISTRA;

dum in illis, sub Titulorum varietate,

quos non tam Syllabarum consonantia; quàm potiùs, a teneris meis, Cœlitùs per TE instillatus affectus subministravit,

Solemniorum Tuarū Festivitatū mysteria celebro ac deprædico: TEque in ipsis veneror & adoro.

Arena hæc, & exilis athomus est, TUO tamen Pelago debetur.

Immensus utique Oceanus, ita gemmas, pretiososque confovet uniones; ut tamen minimas non rejectet arenas, imò easdem in se recipit, quasi gratus obsequii, quòd illis circumvalletur.

VIRGO DIVINISSIMA!

in Mariali orat: de Præs: B V M. Magnalia tua [*ut ait S. Germanus Constantinop:*] vastissimum Pelagus sunt, quod fecit gutta illa Cœlestis, quæ a Te manavit. Ergo exiguas hasce, nostrorum in TE studiorum, ac studiositatis devotæ, clementissimo Pietatis Tuæ oculo, respice arenulas. Sterilis quippe cogitatio, altiora de Te concipere, aut inerudita locutio, nobiliora parturire non potuit.

O NIMIS EXALTATA!

quam sequi conatur affectus animæ meæ:

S. Anselm: orat: ad B. V. M. O pulchra ad intuendum, amabilis ad contemplandum! delectabilis ad amandum! quæ ita aufugis aciem mentis, & evadis capacitatem cordis mei; ut tamen semper conatum irrites & provoces ad ampliora, novas semper subministrando Elogiorum adinventiones,

Licebitne per vitam & donum Filii Tui, ab his infimis Syllabis, ad altiorem in Schola Tua promoveri Classem, ut in vocibus quoq; ac periodis aliqua adhuc in laudibus Tuis proloquar (ad quod ipsum, succissivæ de Te, proritant me cogitationes) hoc planè ignoro, quamvis id non desiderare nequeam.

Nunc itaque vi gratiæ Tuæ animatus, quas in Syllabis laudes modulatus sum de Te, TIBI maxima cum veneratione consecro.

TV

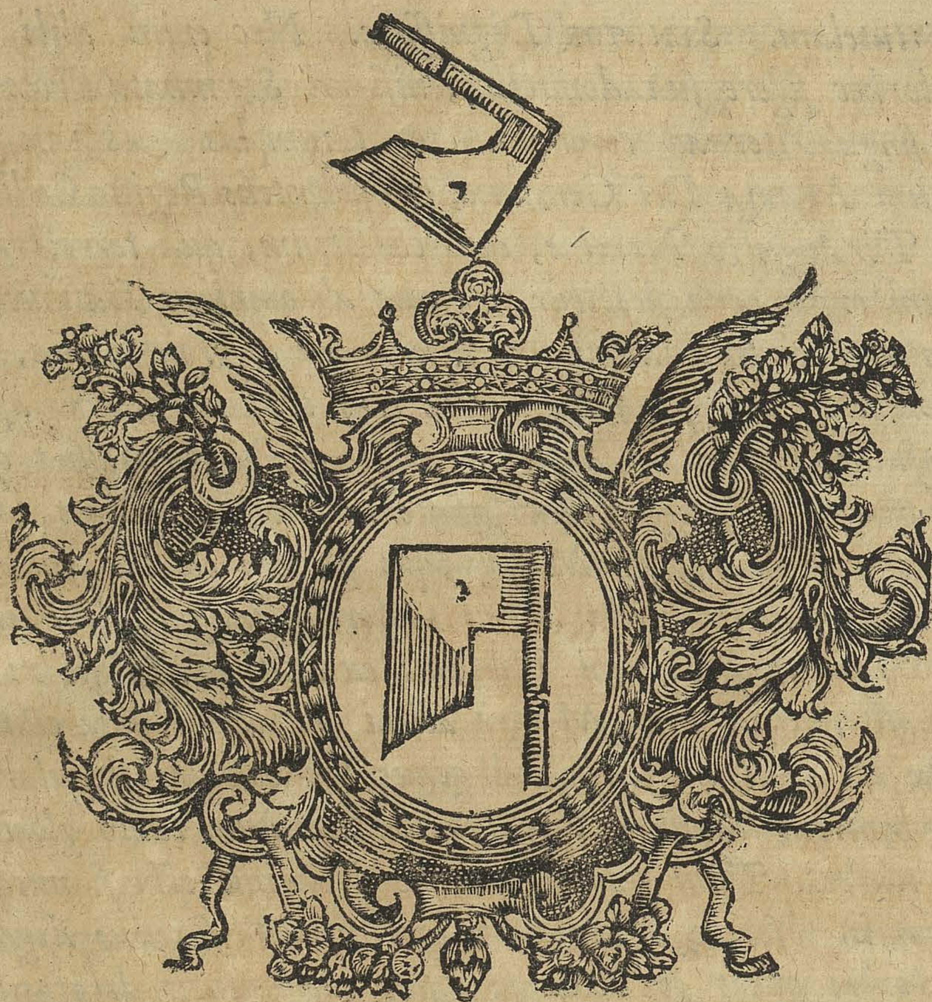
Munus, etsi ex authore indignum; tamen dignanter ex Clemētia Tua accepta, ac contra quosquè Zoilos, infimum Scholæ TUæ Alumnum contutâre: mihique multiplicē gratiæ TUæ lucē, quā TV, o Virgo! de thesauris immortalibus depromis, repone: & ad promissorum his, qui elucidant TE, præmiorum participationem, sub TVA præpotenti manu deducendum assume.

Ita in visceribus immensæ Pietatis

MAGISTRÆ suæ

Optat, sperat, & deprecatur.

Syllabista Marianus F. A. W. Minorita Reformat: Polonus.

Illuſtriſsimo & Magno Senatori

D.D. ADAMO PETRO

De Tęczyn & Czekarzewice

TARŁO

Palatino Lublinenſi, Capitaneo Stężycenſi, Ianowienſi, Błonenſi, Sołotwoienſi, S. R. M. & Reipub: Colonello

Mecœnati Ordinis Noſtri Singulariſsimo omnem proſperitatem.

AUſpicatus præteritarum opellarum mearum tutamina à fulgentiſſimis ornamentis, thyaris nimirum ſacris Antiſtitum, inter quos Celſitudinis Tuæ Illuſtriſſimus Frater præcipuus effulſit, cum præſenti apud Purpuratos Curules Tuos, exambio iam patroci-

nium & tutelam. SENATOR Dignissime. Nec enim alibi decuerat Mariale hoc figere sua domicilia, nisi ad Stemmata Procerum Regni, & singulariter ad coronatam tot triumphis ASCIAM Tuam. Quippe cùm MARIA Dei Genitrix, & præpotens Regina Cœli, illa sit, in cuius TerAugusto Nomine, quà cœlestium, quà terrestrium, quà infernorum omne genu flectitur, & quæ ab omnibus statibus, jure plusquàm æquiori postulat venerationem; amat proinde illá, dum ij, qui prouehendæ & propagandæ Gloriæ eius student, nedum apud Præsuleas Infulas, sed etiam apud Senatoreas Purpuras, sua quæritent præsidia, patrociniaq; exambiant: quatenus ab illorummet Illustrissimis Armis pendeat Honor MARIÆ, qui partem consilio, in Areopagis Reipublicæ, partim intrepidâ animi pectorisq; magnitudine in acie, decertant serviuntq; Divini Nominis exaltationi, & saluti Patriæ. Non quasi indiga esset MARIA alieni patrocinii, quæ cunctorum Protectrix esse noscitur, sed quòd genus hoc obsequii singulare, Arma illa, quæ honorem laudesq; Virginis contutantur, tantò gloriosius coronet & exaltet. Tum etenim quisque Magnus est, si nusquam aliàs, quàm in obsequio MARIÆ, major fit: & si cuius dignitas, illius se Honori offert ac dedicat; ipsius incrementis dilatatur & accrescit. Inde est SENATOR Illustrissime, quòd non diu hæserim anceps, quo tholo, quâ Arâ, suspenderem harum lucubrationum mearũ de Magna Dei Matre, exilem ingenioli mei fæturam: nam ad TE Mecœnatem, dulce decus meum, sensi carbasa mea flecti; & vix animus cœpit ingravescere huius operis geniturâ, iam TVÆ Tuitioni, nec minùs devotioni in Virginem Matrem, concredendum suadebat multiplex titulus & obligatio. Mitto cætera, [nam laconice loqui statui] ipsum argumentum Libri, TIBI placiturum non dubitavi, quoniam eius tractat præconia, cuius honor, TVO TIBI est potior: & proinde securus repulsæ, benevolentiam non tam captare, quàm expectare indubitate mihi persuasi. Accessit his, sancte ámbitiosa totius Inclytæ DOMVS TVÆ TARLOVIANÆ, pro veneratione MARIÆ Pietas, zelus, & Religio; quæ dum Marianæ Nostræ Provinciæ tutata est fundamenta, quà Romæ coram Pontificibus, quà in Senatu corám Rege, Regniq; ordinibus, per quod in toto Orbe Polono, contra decumanos fluctus Seraphici Patris stabilivit Reformationem, eo ipso ius quoddam speciale acquisisse videtur, ut quidquid ex hac Colonia TARLOVIANA prodeat pulluletque, quod honorem laudesq; Virginis attin-

gat

gat, & quod a nobis Genitrici Dei fuerit impensum, totum id ad gloriam laudis suæ pertinere existimet, eademq; sibi vendicet ac usurpet jure plusquam æquiori. Huius Pientissimæ Prosapiæ, sicut in sacratiori classe, Illustrissimum Fratrem TUUM, tanquam caput primarium, opere meo non adeo pridem veneratus sum, pariter nunc TE Illustrissime, ad quem concentrantur cuncta huius Domûs decora, alterum veluti caput subspicio, & profunde cum toto orbe Polono veneror: qui nimirum prosapiâ & origine inclytus cùm sis, vitam cum Stemmate æquas. Nobilior, dubium, an melior? Majorum, an propriâ luce clarior. Ab iis multa, a TE, quod optimum est, habes, ut bonus, integer, incorruptus a cunctis habearis, & quòd præcipuum genuinam dignissimorum Genitorum Tuorum imaginem in TE repræsentes conspiciendam. Admirentur cæteri in TE eximias animi dotes, Martiam, matremq; ad heroica mentem, arcanam in verbis Majestatem, reverentiam cuiq; amabilem in vultu, & tanquam gloriosa undiq; circumdatum gravitate stupeant: subspiciant alii in TE thronum prudentiæ & justitiæ, quâ in causis litibusq; amicorum præsides, diversaq; jura, verius dicam animos, singulari felicitate componis ita, ut sententiarum probitas, de ore TUO, veluti áb oraculo audiatur. Me aliud totum abripit, quod scilicet in TE memoratissimi Parentis TUI vivis coloribus depingit typum; nimirum innata Pietas, Religio, morumq; ad Christianas Regulas moderatissima attemperatio, præsenti depravatissimo seculo rarò admodùm in Aulis Procerum visa, si non dicam, invisâ. Fœderata primùm cum Cygnea Familia, ac demum Illustrissima vel ab ipsa toto Orbi præfulgida Cruce Prosapia POTOCCIORUM, connubia & nexus, nonne spirant intaminatam integritatem innocentiæ, hinc verò ad Sacra devotionem; & præsertim in Illustrissima præsenti Consorte TUA, pene Phœnice Matronarum; quæ tantùm adauxit Pietatis Domûs TUÆ decora, ut in universos singulosq; Aulæ TUÆ, præclarissimi isti pleno alueo derivarînt fontes: adeo ut quoties mihi apud Te hospitanti, Aulæ non minùs ornatissimæ quàm ordinatissimæ mores pietatiisq; exercitia contemplari obtigisset, toties Theodosii olim Imperatoris Aulæ, meminisse oportuerit: cùm in lectissima fœminarum, Illustrissima Conjuge TUA, legissem Eudociam, in Magni Cancellarii Filia, Sororeq; TUA germana cogitassem Pulcheriam, ac in Socia eius Sororeque, Gostinensi Capitaneide, Placidiam suspexissem. Et nisi invite etiam erumpentem

tem entheum ſtylumq; abrumperet, Illuſtriſſimæ Dominationis demiſſus innatus animus, modeſtia, & pudor, prædicarem utiq; hìc non inopportune in Aula tua præclarám & florentem Religionem, & ad quæq; ſacratiora negotia, quorumlibet promptitudinem; in florentiſsimo Gynæceo, eximiam corporis & animi integritatem; in privato Palatii odeo, decantâtas ab universis dietim MARIÆ laudes; quotidianum poſtmeridianum, inter pia & devota colloquia Celsiſsimarum fœminarum, præeunte ipſâ Illuſtriſsimâ, in ſerico & lana laborem, ſacris altaribus dedicandum; in corporis afflictatione per frequentes & rigidas abſtinentiarum, jejúniorumq; vltra debitum voluntarias angarias, inclementiam; demiſsionem ac reverentiam in venerandis Sacris capitibus. Verbo brevi, operoſum negotium concludere debeo. Cùm corruptâ hac ætate, plerumq; in Aulis virtus, Pietas & Religio exulet, vel ſaltim nonnisi hoſpitetur; in Tua ſola, vel ſaltim paucis adnumeranda, domicilia ſua fixiſſe conſpicitur, & perenniter conſervari geſtit: vitia cum ſceleribus regnant alibi, legumq; Divinarum ac Ecclesiæ neglectus, vtinam non contemptus; Illuſtriſsima Domus TVA etiám ſpeciem odiens pertimeſcenſq; mali, ſemper & ubiq; Chriſtianæ Pietatis exempla exhibet ac explicat. O magnam & insignem inclytæ Familiæ felicitatem! quâ fit, ut Aula ſancta, prout olim memorati iam Theodosii appellabantur, a pleriſq; nominetur. Quinimo Illuſtriſsime, TE longe fortunatiorem ipſo Theodosio gratulor; qui in pientiſsimis Parentis TVI moribus, ita Vnigenitum Tuum inſtituis Carolum, ut ille nedum nominis Aui ſui baiulus sit, ſed etiam virtutum eius typus appareat; Pietasque Domus tuæ ornamentum singulare, in optimo herede, tanquam per traducem ad poſteros devolvatur. Alit utique ille ſpes non vanas univerſorum, & iam non omina ſolùm, ſed ipſa ſpecimina præfert, dum in florenti ætate inter domeſticos lares apprime iam eruditus, ſe MARIANÆ litat & dedicat Academiæ ac Devotioni; imò faventibus aliorum votis, quasi in Magiſterium Cultûs aſſumitur MARIÆ, non ita pridem Rector Congregationis illius electus: ut qui clavis, curulibus, & id genus Reip: muniis deſtinatur, in Palæſtra MARIÆ primùm exerceatur, atque in Areopago ipsius Primatum teneat, effulgeatque tanquam ſpeciosiſsimum Coralium vel Coralus, & Gemma pretioſa juventutis Academicæ, CAROLVS

tuus

tuus. Proinde cum singulare Domûs inclytæ TARLOVIANÆ Decus, sit Pietas, nec pius esse quis possit, nisi in Virginem talis existat; nominis eius amplificatio meritò in Tuorum Decorum Illustrissime Mecœnas censum, ut prima veniat, necessum est. Prodit nunc non tenerioris dictionis purpurâ indutum, nec nitore fictitio periodorum coloratum, sed cycladâ Divinioris sapientiæ, chlamydeq; tum diversorum sensuum Scripturæ ac sententiarum diffibulatum, nec minus Titulis nominibusq; MARIÆ phrygiatum Opus, quod operose ex Sanctorum Patrum prædivite penu, exilitas mea deprompsit, compilavitque. Hoc ergo, ut placeat Tibi Illustrissime Patrone, sic Tuas exambit vlnas, sinum, amplexumque ac munimen, ut protectionis Tuæ serto, tanquam auro & gemmis coronetur, & ex Nominis TUI magnitudine, crescat exiguitas operis, illudq; ipsum adaugeat novis incrementis Magnæ Matris Dei exaltationem, ut sic, per hoc ipsum Nominis TUI excrescat amplitudo. Faueat DEUS clementissimus, MARIÆ interuentione, votis clientum Tuorum, Franciscíadum Familiæ, quam generosa liberalitas Tua sustentat, & fovet indefesse, ut Vivas Nestoreos annos, & ASCIA TUA triumphalis, novis semper securibus fascibusq; honorum, in Atriis TUIS gloriosior appareat, ac per meritorum gratiarumq; incrementa, cuncta disjiciendo adversantia, complanet, sternatq; TIBI viam, ad vitam immortalem. Quam remunerationẽ Celsitudini Tuæ ab æterno Patre, & DEIPARÆ Matris Filio, supplex postulo & precor.

ILLUSTR: DOMINATIONIS VESTRÆ.

infimus Syllabista MARIÆ
& devotus Exorator

Dabam Leopoli in Conventu ad S. Casimirum A. Domini 1716. 20. Iunii.

Fr. Antonius WEGRZYNOWIUS Reform:

*

* * *

* * * *

* * * * *

* * * * * * *

* * * * * * * * *

* * * * * * * * * * *

* * * * * * * * * * * * *

Ad Lectorem.

EGregiè admodùm & valde ingenioſè, per alluſionem ad illum locum S. Scripturæ: *Generatio præterit, & generatio aduenit,* Franco Ab. Affligemenſis l. 2. de gratia Dei, ſubiunxit in laudem Deiparæ: *Laus autem MARIÆ nullâ unquam generatione deficit.* Fons quippe eſt illa indeficiens, qui quantò longiùs extenditur; tantò ampliùs impletur, tantòque latiùs dilatatur. Hinc eſt, quòd & ego infimus Scholarium MAriæ, iam tertiò (ſemel enim in vernaculo ſermone) audentiùs, ab Alphabeto, ad Syllabas progreſſus MARIanas, in lucem publicam prodeo. Conceptum acuit cuiuſdam e ſimplicioribus Myſtæ iocus quaſi, qui Alphabeto donatus, Syllabas etiam a me expoſtulàrat. Jocus hic, flante Spiritu ad ſeria tranſiit, & novo me, licet pro tunc negotiis & itineribus Miniſterii occupatiſſimum, addixerat ſtudio, ac tandem ſequens paulò liberior annus concluſit negotium & opus, Almæ Virgini primariò, tibi deinde Amice Lector, uſuiq; tuo offerendum. Parua quidem ſatis, Regiâq; Virgine minus digna oblatio, quia non aurum, non argentum, non lapis, Regum donariis opportunus, ſed inculta verborum locutio, ſenſu prædita groſſiori; quia tamen plena vigiliis, labore & ſtudio bene merendi etiam de te Lector beneuole, cui credo ſapiunt laudes MARIÆ, hoc ipſum ſuadet, ut gratanter opus acceptes. Et quia ſublimitas gratiarum & prærogatiuarum MARIÆ, interdum hìc me euocavit ad profundiores, non tam pertractandas, quàm delibandas Theologorum controverſias, probabilitates, & ad aliqua impulit recenſenda aſſerta, quæ fortè cuipiam videri poſſunt tanquam nova, & probabilitatis metas excedentia; ideo de his monitum habere volo Lectorem huiuſcemodi ſcrupuloſum. Primùm, quoad opiniones probabiles, ſcire velit, nullam me retuliſſe, nec referre voluiſſe, quæ eſſet cryſi aliquâ Eccleſiæ aduſta; ſed talem, quæ eſt piè ac devotè tolerata in claſſicis etiam Authoribus, plerumq; Hiſpanis, apud quos, propter S. Inquiſitionis rigorem, diligentiſſimè a Cenſoribus doctiſſimis caſtigantur Libri ad publicam lucem cudendi: atq; ideo fontes ſeu Authores, ex quibus eas hauſi, fideliter in quolibet loco citare curavi. Reminiſci porrò hic oporteret illorum, quæ de Regula laudum Virginis Pet. Cellenſis recenſet, verborum, ac etiam doctrinæ Nicolai Abb: de S. Albano, qui olim fuit a ſecretis D. Bernardi: talia dicunt illi: *Quæ nuſquam leguntur, & præſumptionibus ſtandum eſt, donec probetur contrarium.* Alterum eſt circa novitates, ſeu novos Titulos, quos adſtruo Virgini: qui omninò diſplicere non deberent: partim enim non ſunt in re (quidquid ſit de nomine) novi, quod patet ſuo ubiq; loco ex variorum Authorum allegationibus ſub Probatione Doctorali; partim, quia ſi alicubi (quod rariſſimè contigit) exigente allegorico ſenſu, novi aliquid aſſerui, debitis illud adminiculis aut explicationibus conſtabilire ſtudui. Et quidem ſit ſanè, quòd hìc reperias, abſolutè quid novum: ſcito, hoc Privilegium eſſe laudum MAriæ, audire talia, quæ in Canticis gloriatur. *Nova & vetera ſeruavi tibi, Dilecte mi.* De quo pulchrè ſcripſit S. Damaſc: orat: de Nativ: Virg: Dum enim *MARIAM vocaſſet miraculum omnium miraculorum maximè novum,* ſubiunxit: *Sileat iam Sapientiſſimus Salomon, nec iam nihil ſub Sole novum eſſe affirmet.* Si quis autem ampliùs agere vellet contra meas novitates in laudibus MARIÆ, plura inveniet ap: Chryſt: Vegam Theol: Marianæ, quibus parùm prudens ipſius attemperabitur zelus. Non te tandē moveat, ſi quādo hìc in tā fæcūda materia, aliqua audias nomina & encomia, quæ videntur Deo & Chriſto propria, & quaſi eorum characteriſticæ notæ, attribui Virgini, tanquam per hoc derogaretur iuribus eorum & honori: Adeſt enim illud S. Ildefonſi ſer. 3. de Aſſump: *Honor & gloria B. Virginis, laus & gratiarum eſt actio Redemptoris.* Idque compertum habetur ex probatiſſimis Scriptoribus, talia encomia aſſeri de Virgine, non per proprietatem; ſed per aliquam accommodationem, cum ſupremo tamen & nunquam abdicabili iure, ad ea quæ Dei & Chriſti ſunt, cohærentem: eoque duntaxat ſenſu (etiam enim doctioribus ſcribere volui) ac moderatione, noveris eſſe uſurpata ab Authore. Interim hoc labore fruere cum incolumitate, & pro animabus anguſtiatis in Purgatorio, quarum etiam ſuffragiis hoc ſtetiſſe opus authumo, ac quoque pro Authoris felici morte, interim DEUM Deiparamque deprecare. Vale.

cit. Tom: II. Biblioth: P. P. veter.

Occaſio Operis, quo caſu ſubminiſtrata Authori.

MARIÆ in laudibus, licet uti probabilitatibus.

ep. 9 de Virg. l. 9

Maria nova encomia & tituli, nō vituperādi.

Cant: 7.

Palæſtra Proamiali Certamine 5

Encomia & Tituli Dei & Chriſti, referuntur quādoq; de Maria, nō per proprietatē, ſed per ſanā accomodationem.

Censura Theologorum Ordinis.

SYllabum Marianum *in septem Decades distributum, ab Admodum Rndo Patre Antonio Węgrzynovio Ord. S. Francisci Reformatorum, in Minori Polonia, Provinciæ Patre, Sacræ Theologiæ Professore, ac Verbi Dei Prædicatore compositum, omni attentione, quâ potui, legi: & tot ferè palato mentis suaues, Beatissimæ Virgini MARIÆ, ab eruditissimo Authore, affixas lustravi panegyres, quot lucubratas libravi Syllabas. Quas inter etiam morales doctrinas, quibus vitia extirpantur, virtutes inseruntur, omni pietate & eruditione refertas, dulciter libavi: utpotè super mel & favum eloquia dulciora. Proinde eundem Librum, tum Divini Verbi Præconibus, tum aliis quibuscunq; lecturis, utilissimum judico, & publicæ luci, sub typographica sepia, exhibendum censeo. Dabam in Conventu Nostro Leopoliensi ad S. Casimirum. Die 28. Octobris A. D. 1714.*

Fr. Electus Owaniszevius. Ord: Minor: Reform.
in Conventu præfato Sac: Theologiæ Lector actualis.

LIbrum *Concionum Festivalium de laudibus SS. Virginis MARIÆ, pro eiusdem solemnitatibus conscriptum ab Admodum Rndo P. Antonio Węgrzynovio Ord: Min: Reformatorum Minoris Poloniæ, Provinciæ Patre, & pro nunc Guardiano Leopoliensi,* Syllabus Marianus *intitulatum, diligenter legendo, satis copiosè instructum reperi materiis utilissimis, sententiis SS. Patrum accommodatissimis, historiis ac exemplis validissimis, ad laudes SS. Virginis MARIÆ promovendas, animas pias in amore Dei ac eiusdem Deiparæ inflammandas, peccatorum dura pectora ad pœnitentiam emollienda, justorum corda incitanda ad uberiores producendos virtutum fructus, in vinea Domini: hinc ut impressus usui prædicto serviat, opto. Dabam Sandomiriæ in Conventu S. Iosephi A. D. 1714. 17. Octobris.*

Fr. Marianus Łapczynscius Reformatus
S. T. L. Provinciæ Custos. Prædicator Sandomiriensis.

Licentia Reverendissimi Vice-Commissarii Generalis.

CUm *opus, cui titulus* Syllabus Marianus, *seu Discursus prædicabiles a Syllabis inchoati, a Reverendo Patre Antonio Węgrzynovio, Lectore Theologo, ac Exministro Nostræ Provinciæ Reformatæ Minoris Poloniæ elaboratum, duo ex nostris Theologis perlegerint, & publicâ dignum luce existimaverint, nos ad Majorem Dei, Immaculatæque Virginis gloriam, ut typis mandari possit, facultatem facimus, si iis, ad quos spectat, bene visum fuerit. Datum Romæ Die 27. Ianuarii. 1715.*

Fr. Deodatus à Roma.
Vice-Commissarius Generalis.

Consensus Amdm Rndi Pris Ministri Provincialis.

VT *opus Panegyrico-Morale de Virginea Deipara Beatissima MARIA, intitulatum* Syllabus Marianus, *labore & indefesso studio A. R. Patris Antonii Węgrzynovii Provinciæ Nostræ Patris, S. Theologiæ Lectoris & Prædicatoris meritissimi, pro nunc Guardiani Leopoliensis Conventûs concinnatum, seriòq; a Theologis nostris revisum, ac pro sua condignitate dignum luce publicâ judicatum; ut inquam eiusdem lucis usuram, typo vulgatum, sortiatur quantocius, authoritate nostrâ Ministeriali facultatem impartimur. Datis hisce in Conventu Nostro Leopoliensi ad S. Casimirum. Die 3. Iulii A. D. 1715.*

Fr. Augustinus Staniewscius Ord: Min. Reform.
Provinciæ Minoris Poloniæ Minister Provincialis.

Censura Diœcesana.

LIbrum *hunc cui Titulus,* Syllabus Marianus, *a Religioso & A. R. P. Antonio Węgrzynowic Ordinis Sancti Francisci Reformatorum Theologo, & pro tunc Conventûs Nostri Leopoliensis Guardiano, satis pio, erudito, & laudabili ubivis zelo in Honorem Ssmæ Virginis Matris Dei Immaculatæ conscriptum, a Theologis recognitum, Ecclesiasticis omnibus multum proficuum; legi & quoniam nihil fidei Orthodoxæ, moribusq; contrarium habet, quinimo magnam Eruditionem continet; ut quàm plurimi ex Syllabis expressis, Laudes Marianas ampliùs concipere discant, dignum lucepublica judico, & imprimendi cum suo Indice Concionum Dominicalium, & Festivalium. Authoritate mihi collata, facultatem concedo. Dabatur Leopoli in Residentia DD. Canonicorum Leopolien: Die 28. Mensis Octobris, Anno Domini. 1715.*

Ioannes Thomas Iosephowic Canonicus Iudex Surrogatus Leopolien:
S. R. M. Secret: Ordinarius Librorum per Archidiœcesim
Leopolien: Censor mmpp.

Licentia Illustrissimi Ordinarii.

Suprascriptus Liber cui titulus Syllabus Marianus, *Imprimatur.*
IOANNES SKARBEK Archiepiscopus Leopoliensis mpp.

ELENCHVS

Concionum, per Festivitates Beatissimæ Virginis.

Pro Partu Virginis, seu Nativitate Christi D.N.

Pro Festo Immacul: Conceptionis B.V.M.

Pro Nativitate B. V. M.

Pro Annuntiatione B. V. M.

Pro Visitationis festo.

Pro Purificatione B. V. M.

Pro Assumptione B. V. M.

Pro Præsentatione B. V. M.

Pro Dolorosa Matre.

Pro Solemnitate SS. Rosarii.

Pro SS. Scapulari.

Pro Solemnitate B. V. M. de Portiuncula.

ELENCHVS

Propoſitionum moralium in hoc opere contentarum.

55. Dedecent

INDEX

Concionum Dominicalium, per reductionem ad Titulos, & numerum marginalem.

Dominica Adventûs I.

Erunt ſigna in Sole & Luna. Luc. 21.

RUituri Mundi univerſalem plagam deſcripturus Salvator, a Sole & Luna præſagia omnium infelicitatum orditus eſt. A. A. Quatenus ex mutationibus primorum luminarium, totius orbis intelligas deuaſtationem. Hæc quippe duo ſydera tenent quendam dominatum, creaturæ materialis: atq; ſic perturbatis illis, facilè erit diſordinari univerſa. Stellæ itaq; de Cœlo cadent, mare intumeſcens horribiles dabit voces, ac elementorum nunquam ab orbe condito viſa, ſuccedet mutatio; imò totalis ruina. Cauſam tantarum ruinarum ſi quæris: eam ex Prognoſi particulari Moyſis rimare: ait ille: Levit: 26. *Propter peccata veſtra, dabo vobis cœlum deſuper ſicut ferrum, & terram aneam.* Proinde id ipſum triplici volo comprobare argumento, demonſtrando: Calamitatum & ruinarum univerſi cauſam, eſſe ipſorummet hominum peccata. *Vide Titulum BASIS numerum marginalem 4. 5. 6. Vbi habes totam ſimul, de hac materia, Concionem, & probationes, Scripturalem, Figuralem, atq; Hiſtoricam. Quod deinceps in ſequentibus obſerva.*

Dominica Adventûs II.

Ecce qui mollibus veſtiuntur, in domibus Regum ſunt. Matt. 11.

Hanc ſententiam protulit Salvator, ut ſanctitas Joannis, ex auſteritate indumenti veluti a contrario, clariùs emicaret. Nam mollis veſtis ſæpè hebetat ac frangit animum: iuxta illud D. Ambr. l. 5. in c. 7. Luc: *Plerosq; cura mollioris veſtis effaminat.* Delicata veſtis non ſolùm debilitat corpus, ſed etiam emollit animum. Pro quo ſubiicio Chryſoſt: in c. 7. Luc: qui hominem mollibus veſtitum, ſic interpretatur *Mollis veſtis, diſſolvit rigidam animam; etſi rigidum corpus aſſumat, & aſperum, facilè per huiuſmodi mollitiem, delicatum reddit & fragile: facto verò corpore molliore, neceſſe eſt & animam participare læſionem.* Itaq; univerſaliter, dum deliciis mundanis vacantem cernis, vel ipſemet eaſdem deguſtas, cogita te, non ſuaues botros, ſed labruſcas inanes & vacuas, ſibiq; noxias delibare. Ita enim eſt, quòd voluptates quæq; mundanæ, botri ſunt quidam ſpecioſi ſed pernicioſi. *Vide Titul: BOTRUS* n. 39. 41. 42. 43.

Dominica Adventûs III.

Tu quis es. Joann. 1.

Non omninò vituperabilem hanc Sacerdotum legationem ad Joannem fuiſſe, plurimi opinantur Patres: ut Orig. Aug. Greg. Thomas. Albert. M. Tantùm enim authoritate & vitæ eremiticæ geſtis inclaruerat Joannes, ut arbitrarentur Judæi, ipſum eſſe Meſſiam: ideo capita illius

illius Reipublicæ seu *Senadrim*, id est congregatio Sacerdotum, quorum erat negotia religionis tractare, decreuerunt examinare Joannem. *Tu quis es*? ne error in populum irreperet, & tumultuosæ seditiones exorirentur. Laudabilis quidem hæc circumspectio, ac diligentia, imò etiam fructuosa fuisset, si ita quoque ad promicantia longè nobiliora veri Messiæ lumina attendissent. Cæterùm hæc sedula illorum circa Joannem inquisitio, nobis dogma dat, quantùm etiam in priuatorum conscientiis prosit, frequentiùs semetipsum interrogare: *Tu quis es*? id est exercitium serium examinis conscientiæ. *Vide Titul: PUPILLA num:* 586. 587. 588. 589.

Dominica IV. Adventus.

Vox clamantis in deserto, parate viam Domini. Luc. 3.

Non ad Civitates, sed in deserto, Joannes prædicat: cur? Communis est & germana ratio; quia ibi habitabat, ibi baptizabat: sed mysticè plures assignari possunt unam ex multis subiicio ex D. Hilario, nimirum quia plurimi auditores illius, ob squalorem vitiorum, desertum quoddam ipsi videbantur; quibus ille, ut surdis, infructuosè prædicaverat. Ita explicat Hilarius in c. 3. Matt. *Per hoc indicatur, quòd Iudæa, in qua Ioannes prædicabat, plena peccatis, & vacua gratiæ Dei fuit.* Tuba utique illa Cælica vocem dabat vocando ad pœnitentiam. *Parate viam Domini;* sed Jerosolyma converti tardabat, moras ad pœnitendum protelans; idq; irreparabili salutis suæ damno. Proindè probabo ego, celerrimè obediendum esse voci Dei invitantis ad pœnitentiam. *Vide titul TUBA num.* 838. 839. 840. 841.

Nativitatem D. N. I. C. vide inter Festa.

Domin: infra Octava Nativit:

Et signum, cui contradicetur. Luc. 7.

Quid mysterii, quòd post multos dies & annos implenda de Christo Prophetia prædicatur à Simeone? *Erit in signum, cui contradicetur?* Nonne iam tum recenter nato Salvatori contradixerat mundus, dum infanti Divino hospitium in Bethleem denegauit, ad spælea & antra iumentorum eundem amandans. Nonne iam contradixit illi Herodes, ad necem puerum quærens, & cunas eius tot Martyrum cruentans sanguine? cur ergo non in præsenti, ast in futuro prophetizat Simeon, dicens. *Erit in signum, cui contradicetur?* Notare fortè voluit ventura, moderna nostra secula, a quibus, etiam nunc contradicitur Christo, máximè ab illis, qui hilce diebus festiuis neglexêre curam, ut Hospes iste Christus condignè reciperetur, neq; nidum cordis sui piis exercitiis & actibus, maximè charitatis, adornavêre. Non enim gratior Christo infanti requies, quàm cor charitate exardescens. *Vide titul: NIDUS num:* 502. 503. 504. 505. *Circumcisio & Epiphania inter Festa.*

Dominica infra Octava Epiphaniæ.

Dolentes, quærebamus te. Matt. 2.

Acerbissimus in Beatiss: Virgine, de hac Filii sui amissione excitatus fuit dolor, ita ut Timoth: Hierosolim: hom. de Prophet: Simeonis, eius dictum illud: *Et tuam ipsius animam. pertransibit gladius.* Luc. 2. intelligat de dolore, quem tunc habuit Virgo, dum Filium hoc triduo perdidit. S. Bonav: hunc dolorem MARIÆ perpendens Medit. Vitæ Christi c. 14. asserit grauissimum fuisse, ex eo, autem (ut obseruat Rupertus) quia præsentiâ Dilecti carebat; hoc autem amanti grauissimè durum. O extremam insipientiam! de quibus ait Propheta. Oseæ 7. *Et factus est Ephraim, quasi columba seducta non habens cor.* Hæc enim sola (ut S. Hieron. asserit) pullos ablatos non dolet. Pariter & isti amentes & sine corde, amissâ per peccatum gratiâ, & ab illa derelicti, Deum ipsum perdunt, nec tamen deplorant infelicitatem suam, imò exultant in rebus pessimis, Beatissimâ Virgine, de modica & breui absentia Filii sic dolente. Vt igitur infatuatæ hæ columbæ sapiant, & ab innocentissima columba MARIA meliora edifcant, enarrabo: Quantum malum sit animæ, deseri a Deo, ipsumq; amittere. *Vide Titul: GUBERNATRIX num,* 288. 289. 290. 291.

Dominica II. Epiphan:

Vocatus est & IESUS, ad nuptias. Joan. 2.

Ex mente Cardinalis Petri Damiani, nuptiæ hodiernæ carnales, principalis sunt typus nuptiarum spiritualium, inter Animam & Deum, seu gratiam ipsius. Ita enim de hoc Divus hic Purpuratus scripsit. l. 7. epist. 19. *Hæc igitur omnia, conferenda sunt spiritualibus Nuptiis, ac novæ Sponsæ diligenter aptandæ. Istæ nuptiæ, tantò illas superant, ut hic IESUS, jure credatur non amicus esse, sed Sponsus. Illic IESUS aquam convertit in vinum, hic & vinum semetipsum fecit, & cibum.*

Notatur

Notatur hìc iſtarum Nuptiarum Hilaritas, principaliter quidem ex Euchariſtico epulo, ſed ſecundariò etiam ex aliis animæ iuſtæ iubilationibus, & mentis hilari iucunditate. De hac ergo Sanctorum Hilaritate, quæ in Nuptiis ſpiritualibus animæ delibatur, volupè erit aliqua audire. *Vide Tit: HILARITAS num: 323. 324. 325. 326.*

Dominica III. Epiph:

Non inveni tantam fidem in Iſrael. Matt. 8.

Centurio iſte duplex ſimul fidei ſuæ, quæ plerumq; promiſcuè uſurpatur cum ſpe, repertaſſe emolumentum comperitur: temporale nimirum & ſpirituale. Temporale, in ſanatione Pueri ſui, quem unicè diligebat: Aliud autem ſpirituale, quòd in anima ſua recepiſſe aſſeritur a plurimis; dum illicò ex tanti miraculi magnitudine converſus ad CHRISTUM, ſe ſocium Apoſtolorum, ut imitaretur Salvatorem, adſcripſit: quod ex certis Authoribus deducit Joan: Sylveira in Euang: dicens. *Celebratur memoria S. Caii Centurionis (qui fuit ille Centurio, cuius famulum ad Capharnaum Chriſtus ſanavit) poſtea ſociatus Apoſtolis, neci S. Stephani interfuit, ac Petrum & Paulum in Hiſpanias comitatus eſt &c.* Hinc emicat ingens fructus perfectæ fidei ſeu confidentiæ in Deo, ex qua laudatus eſt iſte Centurio ab ipſo Salvatore: nimirum, quòd qui bene ſperat & ordinatè, nedum humana ſed ſimul & Divina lucratur. *Vide Titul. RADIX num. 658. 659. 660. 661.*

Dominica IV. Epiph:

Ita, ut navicula operiretur fluctibus. Matt. 8.

Saccareum D. Ambroſii os, dum cauſam tanti periculi diſcipulorum naufragantium inveſtigat, Judam proditorem, qui erat cum aliis in illa navi deprehendit & accuſat: dum ita ait: ſer. 62. in Dom. 5. Pent. *Tranquillitas eſt, ubi ſolus Petrus navigat, tempeſtas, ubi Iudas adiungitur.* Sed quomodo? utiq; nondum tunc Judas proditor habebatur. Verùm ſanè: ſed tunc iam erat pœnitens falſus pro paricidio enim, quod (ut notat Hiſtoria aurea) patrarat, pœnitentiam acturus ſecutus eſt Chriſtum, ut miſericordiam conſequeretur: ſed quia pœnitentia eius, fuit defectuoſa & falſa; utpotè actu furis & loculos habentis, adeoq; ſine propoſito meliorandi ſe, ideo naufragii huius cauſam dedit. Quare dicendum hodie mihi: Quoſnam pœnitentes, & quare naufragari contingat in mari miſericordiæ Dei. *Vide tit: NAVIS num.* 478. 479. 480. 481.

Dominica V. Epiph:

Inimicus homo, hoc fecit Matt. 13.

Habes paratum Exordium tit: CERES. num: 75. Propoſitionem huiuſmodi ſtatue: Itaq; inimicos hoſce inveſtigabo. *Probationes huius Propoſitionis invenies tres ibidem num: 77. 78. 79.*

Dominica VI. Epiph:

Cum autem creuerit, maius eſt omnibus oleribus. Matt. 13.

Granum iſtud Euangelicum, Chriſti ſignificativum fuiſſe, ſentit S. Greg. l. 1. Moral: c. 19. inquiens de ipſo: *Granum fuit, cum moreretur, arbor cum reſurgeret: granum per humilitatem carnis, arbor per potentiam Maieſtatis.* Quantò enim magis, ſe Chriſtus in ſua paſſione humiliavit, tantò magis eſt a Deo Patre in ſua reſurrectione exaltatus: Quam allegoriam quoniam D. Paulin. ep. 6. detorquet ad cæteros iuſtos quendam ſic alloquendo: *Memento granum ſinapis de quo ſemine ſumus:* ex hoc habetur, quòd quantò magis quis ſe humiliat, tantò magis a Domino honoretur, & a populo ſubſpiciatur; adeo, ut ſummarum etiam dignitatum, ſit ſingulare decus humilitas. *Vide tit: SEMITA num: 737. 738. 739. 740.*

Dominica Septuageſ:

Quid hic ſtatis, totâ die otioſi. Matt. 21.

Valdè obſeruandum id, quòd hic bonus Paterfamilias, eos quos nondum conduxerat operarios ad vineam, aſperiùs aggreditur & rigidiùs increpat. *Quid hic ſtatis, totâ die otioſi.* Ex quo intelligere licet, quanti odii ſit apud Deum otioſitas: id eſt in talentis a Deo conceſſis ſi homo non operetur Deo, ſalutiſq; ſuæ ad prouentum; quantò magis, ſi eis abutatur. O quotos illos, qui varia talenta à Deo nacti, partim ſcientiæ, & doctrinæ, partim donorum corporis, partim rerum aliarum temporalium abundantiam, frequenter otiantur in eis, nil ad ſalutem operantes propriam! omninò cordiali compaſſione digni. Quare ut tales inſipientes

pientes imo iniqui operarii, meliora sapiant, producam aliqua contra talentorum abusum. *Vide tit.* SICLUS *num:* 741. 742. 743. 744.

Dominica Sexagesſ:

Aliud cecidit secus viam, & venerunt volucres Cæli, & comederunt illud. Marc. 4.

Studiosè sciscitantur Expositores Sacri; causam: Cur hoc semen dicatur conculcatum, & deuoratum à volucribus? varii variè respondent. Pro tunc placet Joan. Sylveiræ solutio. *Quia* (inquit ille) *semen secus viam, nec habebat septem, nec circumdatum erat muro.* qui autem tutamen non habet, facilè hominum conculcationi ac aliorum morsui ac detractioni subiacet. Tanguntur hic in sensu mystico illi, qui de perfectione sua plusquam oportet persuasi, custodiam sensuum externorum negligunt, & liberiùs oculis, auribus, & aliis per varia spatiantur obiecta: quo plerumq; fit, ut muro isto virtutis diruto, prædæ hostis iufernalis, facilè pateant. Hinc modo dicendum est; de custodia sensuum, etiam perfectissimis obseruanda. *Vide tit:* MURUS *num.* 467. 468. 469. 470.

Dominica Quinquagesimæ.

Stans autem IESUS, iussit illum adduci. Luc. 18.

Notavit D. Chrysost: istum cæcum, non solum cæcum, sed etiam inopem fuisse, ideoq; spretum a nonnullis prætereuntium: ait enim Imperf. hom. 36. *Videbant sordidas vestes & non considerabant conscientiæ claritatem. Existimabant iniuriam pati magnos viros, si a pauperibus honorarentur.* O quàm dispar genius & ingenium clementissimi Salvatoris! Arcebant isti ab occursu ipsius pauperem & miserum; è contra ille accersere ad se mandat mendicum, eumq; primùm benigno affatu, & aspectu consolatur: per hoc ipsum se Deum esse, puto comprobans: Oculi etenim Domini, (iuxta Divinum Psaltem) in pauperes respiciunt, quod ipsum demonstrabo. *Vide tit:* MIRACULUM *num:* 443. 444. 445. 446.

Dominica I. Quadragesimæ.

Ductus est IESUS in desertum, ut tentaretur. Matt. 4.

Communiter SS. Patres asserunt, secundarium tantùm motivum fuisse, Christi recessum in desertum, ut tentarenut; primarium enim aliud habebatur; & hæc erat, commoditas orandi: ex sensu S. Ambr. Bedæ & Bonav. Et quia Joannes Sylveira obseruat, frequenter aliàs Christum pernoctasse in deserto orationis gratiâ, quæ requirit quandam mentis quietem: cur ergo præterea modernæ orationi, quæ cæteris prolixior erat, iungere voluit, tam arctam mortificationem ieiunii quadragesimalis? Non fallor credo, si dixero: id fecisse Saluatorem, ut fideles edoceret: Quam pergrata sit Deo, & quàm efficax oratio, iuncta carnis mortificationi. *Vide tit:* PIGMENTARIA *num:* 561. 562. 563. 564.

Dominica II. Quadrag:

Domine, bonum est, nos hic esse. Matt. 17.

Arguitur hic Petrus de ignorantia & inscitia, nedum a Tertul. Damasceno, Chrysostomo, sed etiam a cæteris Euangelistis. Ait enim de illo Marcus. *Non enim sciebat, quid diceret.* Lucas. *Nesciens quid diceret?* Et quid inscitiæ causa? Imo laudis hic in Petro non leuis materia subministrari videbatur: cùm quoddam feruens desiderium erga beatitatem, cuius exemplar iam in Christo contemplabatur, in ipso & sociis eius emicuisse opinandum venit. Laudis enim non minimum pondus est in creatura rationali, ad ultimum finem suum anhelare. Et utinam hoc expetiisset Petrus. Sed perperam de illo sentit S. Remigius, nimirum Petrum quidpiam terrenum tunc cogitasse. *Erravit* (inquit) *Petrus, qui voluit, ut Regnum Cælorum constitueretur in terra, quod Dominus promiserat in Cælis.* Ergo & nobis desideria nostra regulanda sunt: Itaq; ne & nos erroris vel ignorantiæ arguamur: Desiderium frequens ad beatitudinem æternam commendabo. *Vide tit:* BEATITUDO *num:* 15. 16. 17. 18.

Dominica III. Quadragesſ:

Cùm fortis armatus, custodit atrium suum, in pace sunt omnia. Luc. 11.

Parùm est, utcunq; vigilem esse, in excubiis, imò & fortem; nisi enim vigilantissimus etiam sit & fortissimus: aliàs periculis a fortiori sibi insidiante, continuò subiacet, ipso attestante Saluatore: *Cùm fortis armatus &c:* si autem fortior ipso superueniat, & uicerit eum, uniuersa arma eius auferet. Quod ipsum luculentiùs indicavit Sponsæ Cœlestis lectulus, totq; circumdatus, præstantissimi roboris, vigilibus. Cant. 3. *En lectulum Salomonis 60. fortes ambiunt, ex fortissi-*

ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios. Et rectè: ita enim decebat, ut quò dilectior Sponsa quiesceret in lectulo, tantò ille præstantioribus custodiretur à vigilibus. Audi in hæc verba scribentem Gillbertum: *Uberior hic commemoratur custodia; quia uberior est gratia lectuli, quàm atrii & sponsæ solicitudo maior, quàm possessionis.* Ita planè est, ut in virtutum duello, in excubiis & vigiliis tota salus constet. *Vide titul.* CUSTODIA *num:* 114. 115. 116.

Dominica IV. Quadragesimæ.

Vt raperent eum, ac facerent Regem. Joan. 6.

Dupliciter in hoc capite Euangelii, Salvatorem nostrum, munificentiam suam, populis contestatum fuisse legimus. Primum etenim paulò superiùs auditus est ille de pane Cœlesti doctrinam proposuisse: *Ego sum panis, qui de Cœlo descendi.* Et deinde temporali pane quinq; millia hominum refecisse narratur. Illud primum, tantùm promittebatur; fuit enim sermo de Eucharistia instituenda: alterum autem, iam defacto exhibebatur. Murmurant Judæi dum illud audiunt, Christumq; despiciunt: dicentes: *Nonne hic est filius Ioseph fabri.* Honorant verò imò Regem facere intendunt Christum turbæ, dum præsens agnoscunt & reipsâ degustant liberalitatis eius beneficium. Magis enim alliciuntur homines, præsenti liberalitate in parvis, quàm magnificentiâ in promissis. Etenim singularis prouentus liberalitatis est, nomen celebre. *Vide Titul:* LOCUPLETATRIX *num:* 395. 396. 397. 398.

Dominica V. Quadragesimæ.

Ego dæmonium non habeo. Joann. 8.

Nec cuipiam vel tenuiter subdubitare licet, quod Salvator noster, utpotè ille, in cuius etiam ore nullus iuventus est dolus, semper amauerit in suis dictis atq; factis exemplaritatem adeo, ut in omni circumstantia actionum suarum, amoueret occasionem scandali vel minimi. Quod & ipsum hodiernum euincit Euangelium. Mille mortibus digni Pharisæi, adoriuntur innocentiam Christi, duabus grandibus calumniis. *Samaritanus* (aiunt illi) *es tu, & dæmonium habes.* Patientissimus Dominus, tacuit ad primum; quia hoc erat propria contumelia in se inflicta, quam magnâ tolerantiâ superauit: ad alterum verò *Dæmonium habes,* respondisse legitur. *Ego dæmonium non habeo, sed honorifico Patrem.* Et cur? rationem inuestigavit Caietanus ex ratione vitandi scandali: dum ita ait: *Hæc enim directè tollebat fidem credentium, tollebat virtutem doctrinæ, nocebatq; populo.* In quo normam quandam Cœlestis Magister præscripsisse fidelibus videtur, de solicita fuga scandali, ruinæq; proximi. In hoc etenim singulare consistit decus fidelium; nimirum in exemplaritate ad proximos. *Vide tit:* DECUS *num.* 135. 136. Item 136. 137.

Dominica Palmarum.

Hosanna Filio David. Matt. 21.

Etiam in tam splendido & triumphali apparatu ingredientis Saluatoris ad Ciuitatem incipiebant mysteria amaræ eius Passionis: quæ bene prælibavit Melleus Doctor ser. 2. in Dom. Palm. dum ita ait: *Quid fuit, quòd processionem habere voluit, qui mox futuram noverat passionem? Fortè ut amarior esset passio, quam processio præcessisset.* Tantâ equidem charitate Christus amaram appetebat passionem, ut ex temporis circumstantia, ac ex proximè peracto triumpho, amariorem ac duriorem subire vellet: ait Sylueira: Charitate ergo suâ, quâ amaritudinem mortis acuit, tuam charitatem, quisquis inter fideles censeris, provocat, ut eam amaræ compassionis actibus super passo Christo, viscerosiùs contesteris. Nam ille convincitur non amare Christum, qui ei patienti, hac præsertim sacra hebdomadâ minimè compatitur. *Vide tit:* FASCIATA *sponsa num:* 180. 181. 182. 183.

Domininica Resurrectionis.

Emerunt aromata. Marc. 16.

O Solicitudinem piarum Matronarum de ungendo Salvatore? quæ feruidæ in amore Magistri, diu non trahunt moras; Religionis impulsu, ipsæ properant ad obsequium: & quia (ut obseruat Carthus.) non poterant emere die, Sabbatho perdurante, vespere utiq; facto, in quo Solemnitas finiebatur, officinas adeunt, cöemunt aromata, atq; sic cum præparatis ex arte a se unguentis, relictâ sacrilega Civitate, hoc officium præstare contendunt corpori JESU, & quidem per seipsas, aliis negotium hoc non concredentes, quod commodè potuissent facere; præsertim cum essent fœminæ. Sciebant enim, quod & optabant, nobiliorem esse portionem præmii, labore proprio acquisitam. *Vide tit:* PORTIO *num:* 573. 574. 575. 576.

Ad finem adde de Festi Mysterio. Huius iam quidem sufficienter comprobatæ veritatis, etiam ex hodiernæ Solemnitatis mysterio luculentissimum prodit se testimonium: nimirum in Resurgente Salvatore; ipsiusmet quoque effato comprobatum. Sic enim discipulos duos in Emmaus affatus esse legitur. *Nonne hæc oportuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam.* Constat ex Theologis, quod gloria sua, utiq; ei debita erat, propter unionem hypostaticam cum Verbo; tamen non ut suam ille considerabat; sed voluit eam per passionem suam & mortem consequi; ut eam tanquam mercedem & coronam, cum maiori quodammodo gustu possideret proprio labore acquisitam: eo modo, quo filius Regis, quamuis ei hereditario iure debeatur Regnum, præclaris tamen gestis contendit illud, ut gloriosiùs possideat thronum coronam. Ita planè, Filius Dei. &c. &c.

Dominica in Albis.

Vide infra pro Festo S. Thomæ Apostoli; cum idem currat Euangelium.

Dominica II. post Pascha.

Pastor Bonus, dat animam suam pro ovibus suis. Joan. 10.

Characteres Prælatorum in hodierno Euangelio delineabat Salvator, ac ex consequenti illorum etiam, qui saltim titulo charitatis, ad pascendas oves ovilis Domini, obsequendo saluti proximorum, stringuntur. Primumq; & principale boni Pastoris stigma in hoc posuit, quòd pro ovibus animam suam ponat. Quod nedum intelligi debet respectiuè ad vitam temporalem, sed etiam respectu bonorum quorundam & commodorum animæ seu spiritualium. Plurimos enim reperire est etiam inter spirituales, qui sub prætextibus variis, ne aliqua incommoda animæ patiantur, eligunt magis sibi ipsis vacare & contemplationis exercitiis occupari; obsequia autem salutis proximis exhibere detrectant aut subterfugiunt: atq; sic a qualitate boni Pastoris descíscunt, cum non modico animæ suæ detrimento: Dicit enim Chrysolog. in Psal. 113. *Hoc est principatus, hoc est pascendi scientia, sua negligere, & eorum quos regis, curam agere.* Proinde, contra illos, qui taliter fugiunt, proximorum suorum vacare saluti, aliqua proponam salutaria. *Vide tit: GERULA num:* 252. 253. 254. 255.

Dominica III. post Pascha.

Modicum & iam non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis. Joan. 16.

Maximè dolebant Apostoli, quòd ab eis abiret & recederet Christus Dominus; & tamen idipsum frequenter illis repetebat. Festos dies sibi videbantur agere, dum sui Magistri recreabantur præsentiâ, dulcibusq; delectabantur sermonibus, & pabulo doctrinarum Cœlestium reficiebantur: Sed quia mortalis hæc vita, continua festa celebrare non permittit, potiùsq; & frequentiùs, si non semper, ferias tristes agere compellitur, in ærumnis, in desolationibus, tentationibus ac scrupulis, atq; a malis persecutionibus; ut utriq; assuescerent discipuli Jesu, voluit eos per istam alternationem erudire, ad æquanimitatem in aduersis. Sic enim super hæc dogmatizavit D. Chrysost. hom. 78. *Modicùm* (inquit) *& non videbitis me; Cui hoc facit? Eorum animum experitur & probatiorem reddit, ut in calamitatibus æquo animo discessum suum, & generosè ferant, assuefacit.* Pro consolatione aliqua talium, dicam hodie de tristibus feriis: unde nam sit, quod eas continuè quandoq; agamus. *Vide tit: FESTUM num:* 192. 193. 194. 195.

Dominica IV. post Pascha.

Si ego non abiero, Paraclitus non veniet ad vos. Joan. 16.

Mirum sanè Cœlestis Magistri genium, qui non aliter suos consolari promittit, nisi priùs exerceat & affligat, nec Cœlum depluere suas gratias faciat, nisi priùs arentibus anxietate animis. Promittit dispiculis aduentum Spiritûs S. qui author est primus consolationum, sed priùs ipsis suum per mortem discessum prædicit, ac ex consequenti ingentem desolationem illorum & tristitiam ex absentia sui Magistri. Hæc etenim cœlestium consolationum habetur praxis singularis, ut illorum tantummodo corda, idonea fiant receptacula Consolatoris supremi, quæ anxietatibus, ærumnis, angoribusq; spiritualibus depressa & exsiccata, in magna sustinentia Spiritus sui, aduentum illius præstolantur. Dogma ergo hoc Asceticum, pro consolatione quorumve scrupulosorum & aridorum, luculentiùs explicabo. *Vide tit: GOSSYPIUM num:* 276. 277. 278. 279.

Dominica V. post Pascha.

Petite & accipietis. Joan. 16.

Ignorabant hactenus discipuli Christi (ut observat Rupertus) virtutem nominis eius potentissimi,

tissimi, ideo ipsos hortatur, novamq; viam impetrandi edocet efficacissimam. O quantum distat Divinus Princeps à terrenis! Terrenus Princeps fatigatur postulationibus, ostiumq; claudit ad illorum petitiones; at cœlestis illis delectatur, aperitq; viam, indicans modum efficaciorem ad illas. *Petite & accipietis.* Hæc enim nomini eius Sanctissimo debebatur ex meritis ipsiusmet, imò & nunc debetur precibus eius, quas hucusq; ad Patrem, utpote Advocatus generis humani, indesinenter fundit. Ast quia frequenter contingit, ut desideremus multa in nomine Christi, & in eius ad Patrem, ac in aliorum Sanctorum orationibus confisi, nec tamen obtineamus: indagare oportet causam infructuosæ eorum orationis pro nobis. Non aliam quidem inuenio, inter plures præcipuam, quàm: Quia Christi & Sanctorum labia, quodammodo silent, nostris tacentibus. *Vide tit LABIUM num: 359. 360. 361. 362.*

ASCENSIO D.N.I.C. inter Festa.

Dominica infra Octavam Ascens:

Venit hora. Joan. 16.

Mirantur nonnulli expositores cur, tempora, annos, & dies durissimæ persecutionis, qui manebant discipulos suos, horam appellauerit Salvator. S. Aug. Cyrill. Beda. exponunt dictum ob dulcedinem charitatis, quæ longissima etiam & durissima, brevissima & tanquam paruas horulas repræsentabat. Errat quippe seculum, in diiudicandis temporibus diebus, & horis; dum illos tantùm faustissimos, felicissimos reputat ac festiuos, quibus omnis mundi prosperitas ipsis illucescit; secus autem ferales æstimat cæteros, si præsertim ærumnosi sint. Deo autem & seruis eius, non idem sensus est: habent illi alias Ephemerides, qui ita veros a falsis, festivos a ferialibus distinguunt dies, ut etiam ærumnosos, inter festivos connumerent. De hac ergo diversitate dierum aliqua explicabo, ut qui felices & festivi sint edoceam. *Vide tit: DIES num:* 145. 146. 147. 148.

Dominica Pentecosten:

Si quis diligit me, diligetur a Patre meo. Joan. 14.

Hodie nobis Cœlestis, prædestinatorum ad gloriam, aperitur Cancellaria, sub auspiciis Supremi Spirituum omnium Regentis, imò Largitoris, Consolatoris Spiritûs: qui descendens in discipulos sub flamma, pro adipiscendo Cœlo nedum Apostolis, sed cunctis etiam fidelibus, Bullas quasdam seu signa electionis ad gloriam authenticat ac dispertit. *Si quis diligit me, diligetur a Patre meo.* Et quæ maior dilectio a Patre, quàm illa, quâ diligitur homo æternaliter; quod est ipsorum electorum: talibus autem pro signo seu Bulla electionis, hodie affigitur, ipsa charitas, dilectio seu Amor summè appretiativus Dei. *Si quis diligit me, diligetur a Patre meo.* Ita ut apud Asceticos hæc duo: Diligi a Deo, & diligere Deum ad convertentiam dicantur. Hunc ergo appretiativum Amorem Dei, esse certius aliis signum prædestinationis antequam probavero; de aliis probabilibus aliqua subinnuam. *Vide tit: BULLA num:* 51. 52. 53. 54

Dominica SSS. TRINITATIS.

Baptizantes eos, in Nomine Patris, & Filii & Spiritûs S. Matt. 28.

Grande quid, magnificum, & insuetum cogitavit olim D. Ambr. in nomine & salvificæ SSS. TRINITATIS titulo: Ita enim scripsit l. 5. epist. 22. *Grande carmen istud est, quô nihil potentius, quam confessio Trinitatis.* Hinc est, quod ipso in initio Christiani hominis, nimirum, dum ianuam Ecclesiæ & Sacramentorum homo ingreditur, nimirum, dum Baptismum suscipit, ordinaverit Christus, SSS. TRINITATEM, expressissimè nominari: ut per hoc denotetur, titulum istum, eiusq; cultum devotissimum, esse auspicium omnium felicitatum; adeo, ut nihil amplius sit, quod desiderari possit. Proinde ut rem in compendio concludam: Titulum hunc vivificæ Trinitatis, tesseram salutis nostræ appellabo & probabo: *Vide tit: FILIA num:* 204. 205. 206. 207.

CORPORIS CHRISTI inter Festa.

Dominica II, Pentecost:

Pauperes. ac debiles, & cæcos introduc huc Luc. 14.

Mysteriosè satis & sapienter S. Basil. Seleuc. Evangelicam describens professionem, eandem appellavit novam Politiam. orat. 3. inquiens. *Christiana doctrina, est nova ac de Cœlis allata politia.* Et rectè: Pannosos etenim, quos odit & aspernatur Polities seculi, debiles & cæcos, respicit, imò invitat hospites, magnatibus, splendentibus auro & gemmis, despectis: ut in illis prioribus, præsentiâ ipsius Christi, quem illi repræsentant, mensas suas condiat. Quàm longe est ab hac Cœlesti Politia, mundanorum conviviorum Pompa, & quàm disparia condimenta mensa-

mensarum depravati seculi! Pro pauperibus, illa substituit detractores, pro debilibus parasitos, & multa alia perniciosa conviviis suis admiscet condimenta, ingenti animarum damno. Quare tria communiora conviviorum praua condimenta, hodie reprehendere volo & propono. *Vide tit:* DAPIFERA *num:* 125. 126. Item 126. 127.

Dominica III. Pentecosten:

Gaudium erit Angelis, super uno peccatore pœnitentiam agente. Luc. 15.

Conversionem peccatoris, magnum bonum esse, quis non censeat? ex quo ingens resultat gaudium, tam ipsi peccatori, quàm Angelis, maximè autem & potissimè; ipsi Deo. Imò in conversione impiorum abyssus quædam misericordiæ Dei, latere dignoscitur; per quam Deus, qui dives in misericordia dicitur ab Apostolo *ad Rom:* 2. infinitarum miserationum suarum deprômit monilia, universis pœnitentibus munera elargiturus. Quorum cum immensa habeatur copia, planè pro diversitate pœnitentiũ varia, nonnulla eorũ genera, sanctâ curiositate revideamus; & simul, quomodo hi thesauri cuiq; pateant peccatori consideremus. *Vide tit:* MONILE *num:* 456. 457. 458.

Dominica IV. Pentecost:

Faciam vos fieri piscatores hominum. Matt. 4.

Magna nobilitas Apostolorum, fieri cooperatores Christi in piscatione animarum: unde pulchrè D. Thom. ex S. Dionys. *Nihil dignius in officio hominum, quàm Dei cooperatorem fieri.* Est igitur, de quo glorientur Apostoli, a piscatione corporali ad spiritualem translati: Et quidem gratuita fuisse creditur hæc illorum per Christum vocatio; cæterùm & meritum quodpiam illorum intercessisse videtur: promptos etenim invenit Salvator, dum eis mandavit piscationem, dicens: *Duc in altum, & laxate retia vestra.* Cui mox Petrus. *In Nomine tuo, laxabo rete.* Amat etenim Deus, quendam cum hominibus ludere talionem ut talem se exhibeat homini, qualem se ei exhibet homo: proinde & his, piscationem, nobiliori rependit piscatione. *Vide Tit:* TALIO *num:* 776. 777. 778. 779.

Dominica V. Pentec:

Nisi abundauerit iustitia vestra, plusquam Scribarum & Pharisæorum. Matt. 5.

Latet quodpiam mysterium, in facto seu dicto præsenti Salvatoris, quòd suorum discipulorum majorem justitiam esse exigat, comparativè ad Pharisæos & Scribas. Si etenim perfectionis expetendum erat discipulis fastigium, illius præsertim, de qua eos alibi admonuisse legitur, dicens: *Estote perfecti, sicut, & Pater vester perfectus est.* aderant tot Sanctorum Prophetarum, Patriarcharumq; in antiqua lege exempla. v.g. Justitia Abel, obedientia Abrahæ, fides Abrahæ, Josephi castimonia & multa alia, quarum ad normam, justitia discipulorum, nobiliora sumpsisset incrementa; quàm vero ex justitia Pharisæorum. Verum sapientissimi Magistri in verbis, latens observavit Mysterium Joan. Sylveira: nimirum, id docuisse discipulos, ut eos a facilioribus ad altiora duceret: atq; sic uniuscuiusq; cursum in agone virtutis moderaretur currunt etenim multi in stadio virtutis, diversis tamen pro diversitate Spiritûs & gratiæ dono, passibus; ita tamen, ut omnes ad idem contendant bravium & culmen perfectionis: quorum triplicem præcipuè videamus statum. *Vide tit* CORONA *num:* 102. 103. 104. 105.

Dominica VI. Pentec:

Misereor super turbam. Marc. 8.

Discite Reges, intelligite Principes, & quorum cura interest subditorum; discite (inquam) a supremo Cœlorum Rege, jura humanitatis in suos, ipsorumq; miseriis compati, atq; properanter succurrere. Ecce Dominus, expostulari a turba ut succurrat, non expectat, sed miseretur in ante. Inquit Abulen: in c. 15. Matt. 9. 103. *Misereor eis, quasi dicat: Ipsi non petunt panes, sed erubescunt.* In quo præsertim actu, se verum Regem Principemq; demonstravit, qui in succurrendo subditorum necessitatibus, nullas protraxit moras, sed solâ illorum necessitate allectus, indigentibus obtulit, quod turbæ petere non audebant: & rectissimè. Moræ etenim in succurrendo subditis, dedecent Principes & Prælatos. *Vide tit:* QVUMPRIMUM *num:* 646. 647 648. 649.

Dominica VII. Pentec:

Ex fructibus eorum, cognoscetis eos. Matt. 7.

Totam dignoscentiam bonorum & malorum Salvator noster, ex fructibus uniuscuiusq, investigan-

vestigandam dum edocuisset, nobilissimi tandem fructûs insinuat felicitatem; cui simul & Cœlum adscripsit: nimirum, voluntatem resignatam & perfectissimè subjectam Divino beneplacito. Verminant quandoq; excellentissimorum operum, actuumq; fructus; quia nonnunquam eos tinea alicuius temporalis respectûs, vel proprii amoris seu voluntatis admordet, & corrodit: solius subjugatæ Deo voluntatis hæc immunitas habetur, quòd fructus ex omni parte beatos, Cœloq; dignos producat. *Qui facit voluntatem Patris mei, qui in Cœlis est, ipse intrabit in Regnum Cœlorum.* ait Salvator. Quare conformatæ voluntatis humanæ cum Divina enarrabo falicitates. *Vide tit: QUODLIBETUM num: 634. 635. 636. 637.*

Dominica VIII. Pentec:

Laudavit Dominus, villicum iniquitatis. Luc. 16.

Inconcussum illud stare semper debet D. Hieron. ep. 150. ad Hedibiam. *Omnis dives, aut iniquus, aut iniqui heres est.* Hoc tamen Dogma suaviter modificandum persuadet hodierni Evangelii, historica de villico enarratio; imò & eorum, qui de mammona iniquitatis faciunt sibi amicos, edocet collaudata industria. Si etenim in diviti hereditate non exulat justitia & æquitas: quinimò, si funiculum hereditatis, extendit prudenter larga in proximos charitas, nequaquam heres, dives dicendus injustus; sed laudabitur a Domino justiùs, quàm hodierni Evangelii villicus. Dispar enim horum, & aliorum est hereditas: quod ipsum explicatiùs perpendam. *Vide til: HEREDITAS num: 312. 313. 314.*

Dominica IX. Pentec:

Ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes & ementes. Luc: 19.

Rem valdè admirandam hic operatus est Christus, cùm cœpit ejicere vendentes & ementes, & præcipuè, (quod notavit Matth:) quando *nummulariorum mensas & cathedras vendentium columbas evertit.* Multâ enim potestate usus est, nedum mercantes flagello mulctavit, sed etiam eorum pecunias per Templum effudit, & sparsit; cum adhuc pro tunc haberetur pro privato homine, adeoq; jurisdictionis in Templo experte: proinde hanc potestatem suam, expediens videbatur, ut aliquo insigni miraculo confirmasset. Adstruit quidem pro miraculo Joan: Sylveira, nimirum quòd ipse contemptus tantarum pecuniarum dispersarum non purum hominem, sed etiam Filium Dei demonstraret: mihi tamen cum S. Hieron. in c. 21. Matt. pro majori prodigio videtur, ita Christum pio in impios exarsisse zelo, ut a nemine, de illo justè redargui potuerit. Rarissimum enim est, verus & depuratus ab omni affectione zelus, qui scil: luceat & non urat; quod demonstrabo: *Vide tit: RUBUS num: 694. 695. 696. 697.*

Dominica X. Pentec:

Descendit hic justificatus in domum suam. Luc. 16.

Domum hanc, in quam pœnitens & humilis publicanus subintrasse auditur à Salvatore, si mysticè res ponderare cupis; intellige propriam ipsiusmet conscientiam. Huic enim sensui adstipulatur M. Gregor. Moral. l. 4. c. 35. dum sic ait: *Quid per domum? nisi conscientia: designatur.* quam si pœnitentiæ scopa diligenter perpurgat, fit homini Domus, imò Palatium, & habitaculum lætitiæ & exultationis: quod singulare privilegium præcipuè enituit in huius publicani justificatione. Percutiebat iste pectus suum, dicens. *Deus propitius esto mihi peccatori:* in quo actu graphicè expressit omnes partes pœnitentiæ: ut notavit Hugo Card: *Tria notantur in pectoris percussione. Est ibi læsio, per quam significatur contritio; est sonus, per quem significatur confessio, & manus appositio, per quam significatur satisfactio.* Hinc illicò publicanus ille, ipsius Salvatoris ore, deducitur in Domum lætitiæ, id est lætæ conscientiæ. *Descendit hic justificatus in domum suam.* Quare diligentiùs expendere lubet: Quomodo & cuius Pœnitentis Conscientia, Domus, & Habitaculum lætitiæ dicatur. *Vide tit: HABITACULUM num: 300. 301. 302. 303.*

Dominica XI. Pentec:

Suspiciens IESUS in Cœlum, ingemuit. Marc: 7.

Est quod miremur in Salvatore nostro, ut quoties illi sananda esset in homine lingua, difficultates quasdam semper planè, prætexuisse videatur: dum vel ingemiscit, vel tardat, alias semper velocissimus & alacer ad beneficiendum. Accedit ad eum Parens, Marci 9. pro filio muto deprecando. *Magister, attuli filium meum, ad te, habentem spiritum mutum.* curationem eius primùm demandat discipulis qui dum ægroto non proficiunt, eum ad se adferri mandat: & coram se, aliquantisper eum per dæmonem torqueri permittit. Et iterum in hodierno

erno Evangelio, dum similiter mutus sanandus offertur, ingemiscit. *Suscipiens in Cœlum, inge muit.* cur verò? Joan. Sylveira causam reddit, dicens: *Moras quasdam interponebat in restituenda lingua; cùm illa sit multorum malorum instrumentum.* Inter quæ innumera mala, unum præcipuum tango, quòd vitio linguæ contigit in principali negotio salutis, scil: in Confessione; idq; circa quasdam difficultates; ad quas superandas ut vos expeditiores reddam, easdem enumerabo. *Vide tit: CIVITAS num:* 90. 91. 92. 93.

Dominica XII. Pentecost:

Alligavit Vulnera eius. Luc. 10.

Quis prudenter sperasset, Samaritanum gente, genere, ac Religione alienissimum a Judæis, multumq; eis exosum, laudatum fieri a Christo, & non Levitam vel Sacerdotem. Eminebat in Sacerdote dignitas, in Levita scientia; ut notat Cassian. l. 6. c. 10. & tamen hi encomiis non extolluntur, sed solus Samaritanus: Quia non splendor dignitatis, nec fulgor scientiæ prævalent apud Deum, Cœloq; commendant, sed solùm justitiæ rectitudo, amorq; proximi; quo vulneratus Samaritanus, suùm commodum, iterq; suum contemnit, & quæ secum ad viaticum ferebat, vinum scil: pro potu, oleum pro cibo cum pane, curando proximo impendit, & cætera præstat obsequia charitatis, compatiens tenerrimè miseriæ vulnerati. Hinc meritò præ illis laudatus a Salvatore. Quippe stigma est quoddam in anima salutare, compati miseriæ proximi sui. *Vide tit: PELAGUS num:* 551. 552. 553. 554.

Dominica XIII. Pentecost:

Qui steterunt à longè. Luc. 17.

Isti leprosi, immunditiæ suæ optimè conscii, summam Christi puritatem reverentes, ad eum appropinquare non audebant; sed ille ipse consortia eorum non abhorruit; imò ex alta dispositione, se illis obviam præbet. Tanta enim benignitas Christi ad pauperes & mendicos, ut prior illos quærat, quàm inquiratur ab eis; prior offerat beneficia, & miseriæ eorum sublevationem, quàm audiat expostulationem. Hi cùm essent leprosi, a cæteris ominbus despectui habebantur; ast Christus miseriâ eorum commotus illis occurrit, ut subveniat, salutisq; remedia diffundat. Quare hodie justè veniunt castigandi illi, quibus nec audire voces pauperum, volupe est, & qui mendicos quantumvis etiam Religiosos fugiunt & aspernantur. Verùm, ut molliùs cum ipsis agam; tantummodo persuadebo; Mendicantes benignè esse tractandos. *Vide tit: QUÆSTARIA num:* 610. 611. 612. 613.

Dominica XIV. Pentecost:

Nolite soliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quo operiemur. Matt. 6.

Nimiam hic solicitudinem inter alias curas, de vestimentis & opertoriis interdixit Salvator: nam pro victu & vestitu laborare non prohibuit; quod exercuit laudabiliter Paulus Act. 20. *Ad ea quæ mihi opus erent, ministrauerunt, manus istæ.* id interdixisse cæteris, non est censendus Christus: nisi fortè contingat peccari in hoc, per excessum & luxum. Hoc etenim licet sit summè damnabile, inest tamen pluribus æstus quidam pravus, ad vestes & splendida coopertoria; idq; duplici in sensu: mystico videlicet, dum excusationum variarum prætextu palliare nituntur sua scelera; physicè verò, (quod debilioris sexûs vitium est) dum pellucidis vestitæ theristris, fingunt se esse vestitas, cùm non sint. Vtriusq; vanitatem hodie observabo. *Vide tit: THERISTRUM num:* 803. 804. 805. 806.

Dominica XV. Pentecost:

Et resedit, qui erat mortuus. Luc. 7.

Excitavit non tam curiosam, quàm nobis perutilem Quæstionem Simon Cassianus de isto resuscitato adolescente: nimirum, cur nam resedisse tantùm legatur, cui resurrectio ab ipso Authore vitæ mandabatur: *Adolescens, tibi dico surge.* Ergo ne pigritare potuit, ut primò resederet, deinde surgeret, ad tantæ vocis efficaciam? vitiatæ iam prolapsibus variis naturæ adscribere videtur, iam nominatus Doctor: dum ait: *Non surrexit totus corpore, sed resedit; ad illam resurrectionis rationem refertur, ubi primò prolapsus.* In quem sensum coincidit Joan. Sylveira. Ex quo colligere est spirituale Dogma, quàm pertinax sit vitium, cum ætate & adolescentia contractum, ut etiam iam redivivum hunc adolescentem obsequi instantaneè voci Salvatoris non permiserit, sed eum pigritare quodammodo fecit. Nam ita virtus, sicut & vitia cum juventute acquisita, fortis esse solent adhærentiæ. *Vide tit: TINCTURA num:* 800. 801. 802. 803.

Dominica

Dominica XVI. Pentecost:

Et respondens ait ad Legisperitos. Luc. 14.

Acre semper fuit Salvatori nostro bellum, frequensq; concertatio, cum hisce Cathedraticis Synagogæ, Legisperitis & Doctoribus. Talium etenim corruptissima doctrina, Sapientiæ eius Divinæ, e diametro adversabatur, præsertim in operibus & in facto. De quo singulariter carpserat eos alibi, Matt. 23. dicens: *Super Cathedram Moysis, sederunt Scribæ & Pharisæi &c:* Et quidem illo tempore, iam adeo pestilentes eorum euaserant Cathedræ, ut ad confutandos earum errores oportuerit Christum ab argumentis descendere ad miracula: quod in hodierno Evangelio contigit, dum in conspectu ipsorum Doctorum, hydropicum sanare voluit. Sed moraliter loquendo, plures adhuc alias pestilentes, exosas, & abominales, reperire est cathedras Diaboli; a quarum contagio, ut tantò studiosiùs caveamus, earum nonnullas indigitabo. *Vide tit: CATHEDRA num:* 63. 64. 65. 66.

Dominica XVII. Pentecost:

Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo &c: Matt. 22.

Cùm mandatur ut diligamus Deum, ex toto corde, & in tota anima, in tota mente: tripliciter id explicatur a Theologis: nimirum, *comparativè,* ut nullam partem amoris, des alicui rei, Deo repugnanti. Deinde *finaliter:* ut toto affectu velit homo, Deum esse finem totum & ultimum, omnium suarum actionum. Ac tandem *appretiativè:* ut nihil comparatione Dei æstimes; sed pro Deo omnia parvipendas, totumq; cor tuum & voluntatem eidem applices. Quæ porrò Dilectio seu Amor Dei; coincidit in re, cum Timore filiali Dei, aut saltim in illo fundatur; utrumq; primò necessarium est ad salutem æternam, tanquam principalis causa cuiusq; sanctitatis, atq; animam sic affectam, soli Deo mancipans. In commendationem ergo huius virtutis dicam aliqua hodie, & ostendam: Animam taliter timoratam, esse Sacrarium Dei. *Vide tit: SACRARIUM num:* 718. 719. 720. 721.

Dominica XVIII. Pentecost:

Surge, tolle grabatum tuum, & vade. Matt. 9.

En quantam paralitici huius felicitatem, huiuscemodi decubuisse in lecto, in quo plenâ a Salvatore valetudine, tanquam in memoriam triumphi de malo, eundem tollere jubetur; in quo simul perfectæ redemptionis per Christum, mysteria portat. Id enim in his tribus verbis. *Surge, tolle, vade.* denotari putat S. Hilarius cap. 7. in Matt. *Surge* etenim, significat remissionem peccatorum. *Tolle,* corporum resurrectionem. *Vade* in domum tuam; designat ipsum ingressum in Regnum Cœlorum, a Redemptore suo, homini præparatum. Utinam talibus in lectis decubaret omnium fidelium salus! sed plerumq; mortales, infaustos quosdam amant grabatos, quos nec ipsa instante morte tollere possunt, tantò minùs ex illis surgere ad vitam, & ad resurrectionem; sed in ipsis immobiliter hærent, usq; ad damnationem, dum moriuntur. De quibusdam ex his in faustis moribundorum præsertim lectis hodie loquar. *Vide tit* LECTULUS *num.* 371. 372. 373. 374.

Dominica XIX. Pentec:

Misit servos suos vocare invitatos, & nolebant venire. Matt. 22.

Novum planè quid, & quasi prodigium naturæ audire est, famelicos non esurire, feruenti tostos sub Sole, non sitire, non æstuare; & quem Regiæ expectant invitantq; nuptiæ, aspernari delicias. Notatur in hodierno Evangelio (ut obseruat D. Chrysost. hom. 70. in Matt.) eximia hominis miseria & fragilitas, in ordine ad spiritualia, & tarditas ad illa. Ait ille. *Quid dementius invenitur? quàm cùm ad nuptias vocaris, resilire.* Nuptias quidem Pater æternus Filio suo fecit, dum eum propter salutem nostram incarnari permisit: ut tenet Greg. Aug. & penè communis Doctorum opinio est. O quot deliciis, dulciariisq; eius scatent hæ nuptiæ! tot remediis salutis, tot Sacramentis, tot doctrinis ipsius refertæ? De quibus David: Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua! & tamen ad eas homines, nedum invitari, sed etiam trahi oportet adeo, ut nonnulli malint amplexari stercora voluptatum carnalium, quàm delectari in mandatis Domini. Istius ergo tam perniciosæ nauseæ rerum spiritualium ut remedia adhibeamus; satis nobis sit hodie, causas aliquas, ob quas aliquibus non sapiant Cœlestia, investigare. *Vide tit:* DULCEDO *num:* 167. 168. 169. 170.

Domi-

Dominica XX. Pentecost:

Horâ ſeptimâ, reliquit eum febris. Joann. 4.

Etiam Salvator noſter benigniſſimus, in horis obſeruandis, myſteriosus & periodicus eſſe cognoſcitur, dum horâ ſeptimâ infirmum Reguli filium ſanat, qui qualibet horâ remedia dare poterat. Cur enim in certa hora & non aliter id præſtare complacuerit, myſterium aſſecutus eſſe videtur D. Albert. M. nimirum, quòd eadem horâ, quâ vulnus mortiferum, genus humanum accepit, etiam antidotum applicare voluit. Ait ille: *Horâ ſeptimâ febris eum reliquit; eadem ſci: horâ, quâ febris genus humanum apprehendit: hoc enim factum eſt poſt meridiem.* Hinc fortè eſt, quòd Aſceticæ Theologiæ Magiſtri, ſtudioſiſſimè commendent in exercitiis ſpiritualibus, & præſertim in hora orationis, periodos & ſtata ſibi tempora obſervare. Hic etenim modus vivendi, Chriſtiano homini valde fructuoſus eſſe cenſetur. *Vide tit:* HOROLOGIUM *num:* 335. 336. 337. 338.

Dominica XXI. Pentecost:

Redde, quod debes. Matt. 18.

Nunquam effætum aut ſterile, peccatum eſt. Peſſima hæc generatio vix concipitur, & iam plura viperea genimina utero portat; quæ cito & intempeſtivo producit partu; nam ex uno peccato cætera illicò progerminant. De quo ſub ænigmate Propheta Iſa: 14. *De radice colubri egredietur regulus, & ſemen eius abſorbens volucrem* Hebraica vertit: *fructus eius, ſerpens volans.* Per quem locum S. Hieron. explicat generationem peccatorum, idq; vnius ex alio. Proinde debitor iſte Evangelicus decem millium talentorum, quæ ſumma ingens eſt, repræſentat peccatorem plurimorum reatuum, qui frequenter accumulantur, ex primo, diutiùs in anima neglecto; atq; ſic fit, ut fœnus debiti in immenſum planè adaugeatur in peccatore; ita ut quotidie rea conſcientia obmurmurans, moneat hominem, *Redde, quod debes.* Proinde, perutile iudico, hodie fidelibus perſuadere, & certis demonſtrare argumẽtis: Debitũ peccati, citiſſimè perſoluendum eſſe. *Vide tit:* QUIETATIO *num:* 622. 623. 624. 625.

Dominica XXII. Pentecost:

Cuius eſt hæc imago, & ſuperſcriptio. Matt. 22.

Falſariis monetæ, Librorumq; publicorum violatoribus, iure planè gentium, graviſſimam pœnam impoſitam eſſe, novimus utique. Et quidem pari lege & pœnæ utrumq; plecti crimen valdè congruebat: ambo etenim pondus ſceleris habent a ſuperſcriptione Principis, eiuſq; nominis, quod in utroq; læditur: adeo ut nummus quilibet pro libro ſerviat & habeatur. Sic planè & in moralibus contingit: Anima noſtra rationalis, eſt & numiſma Dei & ſimul Liber, ipſius Cœleſtis Creatoris conſcriptus a manu, imaginemq; eius & ſuperſcriptionem repræſentans; utpotè factus ad eius ſimilitudinem. Cæterùm quia non infrequenter contingit huius nummi ſeu Libri vitiari characteres adeo, ut cœleſtis huius inſcriptionis totaliter depereant notæ; ne deinde homo falſariorum incurrat pœnam æternaliter luendam, expedit hodie, ut origines mendarum iſtarum, id eſt peccatorum inveſtigemus. *Vide tit:* LIBER *num:* 383. 384. 385. 386.

Dominica XXIII. Pentecost:

Si tetigero tantum veſtimenta eius, ſalua ero. Matt. 9.

O quàm ſalutares ex contactu Sanctiſſimæ carnis Salvatoris, veſtes illius! quæ & ſaluti conducunt mulieris, & pudoris remedia præbent. O pium furtum, fraudemq; laudabilem iſtius hæmoroiſſæ! quam ſuâ ſuadâ ſic illuſtraſſe legitur D. Chryſol. ſerm. 35. *Cum tangit fimbriam Chriſti, tunc Divini pectoris pulſat arcanum, & furto fidei, ſummam rapuit de ſummitate fimbriæ virtutem. Felix fraus, quæ & lucrum ſalutis, contulit, & damna ſuſtulit mox pudoris.* Fimbriæ ergo illæ, factæ ſunt mulieri, quædam ſcaturigines ſalutis & beneficiorum. O quàm oppoſitum contingit in mundanarum veſtium qualitate! præſertim ſi luxus ac inverecundia accedat: in illis etenim, non remedia pudoris ac ſanitatis, ſed potiùs pernicioſa toxica caſtimoniæ, omniſq; virtutis, abſcondita latent; quæ dum in oculos ſpectatorum erumpunt; fontes mortis ſcil: peccatorum, appellari merentur. *Vide tit:* FONTES *num:* 217. 218. 219.

Dominica ultima Pentecost

Propter electos, breuiabuntur dies iſti. Matt. 24.

In illa univerſali preſſura univerſi, quis non videat electorum ſortem, forè meliorem? Quamvis etenim has præſtantiſſimas, maturas & electas uvas, idem ærumnarum & calami-

tatum,

tatum, quod & cæteros, Torcular premet; cæterùm dum illos dies abbreviandos esse prædicit Salvator, non aliter id promittit, nisi in eo sensu; inquantùm ob tolerantiam a Deo acceptam, minùs sentient malum, quo prementur: & sic longi illi dies molestissimi sic transibunt, quasi unus dies tantùm esset. Ita sentit D. August. ad Euthym. apud D. Thomam, dum ait. *Dicta sunt* (tempora illa) *breviari; ut Deo tolerantiam donante, minùs sentirentur, acsi quæ magna essent, fierent brevia.* Amat etenim Deus, perfectiores animas videre sub duro pressurarum Torculari; ut tantò uberiùs vina fundant eaque maturiora: hoc est, ut virtutum meritorumq; ampliores acquirant fructus. *Vide tit: TORCULAR num:* 819. 820. 821. 822.

Finis Reductorii Concionum Dominicalium.

INDEX

Concionum Festivalium per reductionem

Nativitas D. N. I. C.

Vide Titul: *Miraculum* num. 443. totum pene Exordium servit, cum integra 2da parte eiusdem Discursûs.

S. Stephanus.

Ierusalem, Ierusalem, quæ occidis Prophetas, & lapidas eos. Luc. 13.

PRæ magno dolore & gemitu, ingeminat voces Salvator: *Ierusalem, Ierusalem:* & cur potiùs non plangit Dominus suorum amicorum obitum, & inclytos interfectos sive interficiendos athletas suos, quorum Dux hodiernus Diviniss: Stephanus? cur pro ipsis, nec gemitum, nec querimoniam excitat? Respondet D. Chrysost. ap. imperfectum hom: 46. *Recordabatur sanguinem Sanctorum suorum, qui effusus erat ab illis, & qui adhuc postmodum effundendus erat; sed tamen non dolebat de iniuria Sanctorum suorum sciens, qualem illis gloriam præparaverat, pro morte temporali.* Et rectè: Errat quippe sæculum in diiudicandis temporibus & diebus, dum illos tantùm felicissimos existimat dies, quibus omnis prosperitas mundi, ipsis illucescit; secus autem ferales æstimat cæteros, si præsertim ærumnosi sint: Deo & iustis eius, o quam dispar sensus! inter quos princeps Martyrum S. Stephanus: habent illi alias Ephemerides; quibus ita veros a falsis distinguunt dies, ut etiam ærumnosos in er festivas connumerent ferias. De hac itaq; differentia dierum verorum a fallacibus, nonnullam subministrabo doctrinam, antequam in Beatissimo Stephano idem explicavero. *Vide tit: DIES Cæli num:* 145. 146. 147. 148. *Post hac Deinde, adde de Festo ista:* Ast quoniam de diebus dijudicare, Astrologorum est, hodie Ecclesia Dei, novum nacta est Mathematicum, ipsum Divinissimum Protomartyrem; qui inter crepitantes undiq; lapides, salutarem instituit Astrologicam observationem, dum in Cœlis apertis, nobilissimum Phænomenon contemplatus est. *Ecce video Cœlos apertos, & Filium hominis stantem a dextris Dei.* Jam audite judicia ipsius de diebus: Lætos ipse primùm existimabat & colebat illos dies, dum anima eius plena Spiritu S. cœlestibus irradiaretur splendoribus, adeo ut etiam aspectu sui stringeret oculos intuentium. *Stephanus autem plenus gratiâ & fortitudine.* Deniq; nulli festiviores Divinissimo Martyri reputabantur dies, quàm ille ultimus, quo ille in lapidantium medio, suam conclusit vitam, occumbens ut martyr: hunc illud Ecclesiæ: *Lapides torrentis illi dulces fuerunt.* Nec tandem inanes & vacuas ferias celebrasse censendus est; qui tantum, virtutis in cursu contendit, ut ipsis Adversariis, Angelus videretur. *Intuebantur enim, tanquam vultum* Angeli: & qui tandem uberem copiosamq; & bene coagitatam, hodie a Domino recepit gaudens mercedem. Cuius suffragiis orationum, optatissima & interminabilis æternitatis dies, nobis illucescat, humiliter id Deum deprecemur. Amen.

S. Ioannes Evangelista.

Quod discipulus ille non moritur. Joann. 21.

Hæc fama de Joanne, quem aliqui opinabantur non moriturum, excitavit inter Doctores Quæstionem, An. s. iste Evangelista mortuus sit de facto? Sunt quidam qui negant mortuum, sed translatum asserunt in Paradisum, cumq; Enoch & Elia manere. ita D. Hyppolitus, Metaphrast, Dorotheus, Alii verò, (quod & probabilius est,) cum Tertulliano, Irenæo, Epiphanio, Chrysost: Hieron: August: Beda, mortuum esse Joannem censent & sepultum ad E-

(E) phesum

phesum: respondent autem illam opinionem de translatione eius in Paradisum processisse, vel ex falsa in populis interpretatione verborum Christi; aut etiam ob suavissimum & sine omni angustia eius excessum è vita: de quo infra dicam ex Doctore: idq; ob singularem Virginitatis eius prærogativam. Quod bene notavit S. Hieron: inquiens: *Ex hoc ostenditur, Virginitatem non mori, sed manere cum Christo: & dormitionem eius, transitum esse, non mortem.* Ex his opportuna se offert occasio dicendi hodie, de Justorum felicitatibus in morte; & quomodo mortis incommoda, si quæ cui contingant ex nobis ipsis, plerumq; habeantur. *Vide tit:* LUCERNA *num:* 407. 408. 409. 410. *Post hac Adde de Festo, ista:* O quàm longè dispar genus mortis cernere est in transitu de vita Divinissimi Evangelistæ! ignoravit ille quæq; incommoda mortis; nam Virgo semper, & discipulus, quem diligebat JESUS: diligenti autem Deum vel qui ab eo diligitur, omnia suavia, omnia jucunda & prospera: sepulchrum ergo suum Joannes, lætanter ultrò subiit. De quo audiamus D. Damianum l. 2. de S. Joan: *Ut historia continent, quadratam in Ecclesia foveam fieri jussit, moxq; in eam descendens extensis manibus, post prolixa orationis verba migravit:* Et paucis interjectis de miraculo Mannæ postea repertæ in sepulchro, addit: *Sic nimirum dilectum Auctori vita discipulum transire de sæculo, dignum fuit; ut tam fieret a dolore mortis extraneus, quàm a corruptione carnis fuerat alienus.* Utinam ergo huius Justi interventu, anima nostra moriatur morte justorum. Amen.

SS. Innocentes.

Mittens occidit multos pueros. Matt. 2.

Valde mirum videtur, quòd in Ægyptum Christus fugiat, in & ore crudelissimi huius Leonis, hos Sanctos parvulos dilacernandos relinquat. Quod elegantissimè prosecutus est. S. Chrysolog. ser. 152. *Christus hoc ordinavit, hoc egit, ut per Herodis invidiam furiosam, pueri subirent mortem pretiosam: & quod eis ad salutem suam præstare non posset amicus, faceret inimicus. Atq; sic coætaneos sibi infantes, in laudem Martyrii honorare statuit.* Observat in hoc aliud S. Ambrosius nimirum, quòd infans Deus, hospes in carne, non aliis victimis honorari voluit, quàm infantum nece. Ait ille: *Infantes occidi jubet Herodes; cui alii? nisi Deo; cui talis victima debebatur.* Nihil etenim tam jucundum Deo offerri potest, ut innocentia; cuius tinctura prima, fortis solet esse adhærentiæ. Quod demonstrabo indifferenter, & respectivè, quoad bonos & malos mores. *Vide tit:* TINCTURA *num:* 800. 801. 802. 803.

Circumcisio D. N. I. C.

Vocatum est nomen eius IESUS. Luc. 2.

Ecclesia Dei Mater nostra, volens auspicia novi Anni felicitare cunctis fidelibus, duo augustissima nomina. JESUS s. & MARIA, ipsi affigit. Primum enim promulgat in Evangelio, quod hodie prælegit. *Vocatum est nomen eius Iesus.* Alterum nimirum Mariæ, celebrat in officio Canonico; quod planè totum persolvit de Beata: fortè ideo, ut primum nomen JESUS, esset nobis pro hoc anno fontalis origo salutis, alterum verò, veluti fluvius gratiarum derivatus a fonte Jesu: deinde, ut facto ipso edoceantur fideles, quantùm satagere debeant aut sciant, salutem suam ab utroq; nomine, JESUS & MARIA, auspicandam; ita, ut sicut quidquid operaturi sumus per annum, illudmet principaliter operemur in Nomine Jesu, ita similiter, quamvis secundariò, idem faciamus in Nomine Mariæ. Primum quidem tanquam de fide est, & ab ipsis admittitur Heræticis, alterum tamen, quia apud eosdem est in controversia, ideo illud hodie propugnandum assumo: ostendendo, quòd operari in Nomine MARIÆ, nedum liceat, sed etiam salutare sit & utile. *Vide tit:* PARADISUS *num:* 539. 540. 541. 542.

Epiphania Domini

Et procidentes adoraverunt eum. Matt. 2.

Varias Expositores adhibent advertentias, dum de Pastoribus legunt, eos tantùm audivisse cantus Angelorum, & ad annuntiatum per illos verbum, obstupuisse; de cultu verò adorationis ab eisdem exhibitæ nato infanti, sacer Evangelista subticuit; quod de Regibus ab oriente venientibus, graphicè expressit. *Et procidentes adoraverunt eum.* Numquid pro adventu tantorum hospitum, natus Messias, magnifico aliquo refulsit apparatu? aut resplenduit gemmis vel auro, ut nobiles illos animos excitasset ad humilem adorationem? Nequaquam: æquè pauper vilis, quem viderunt Pastores, etiam Regibus apparuit, talemq; se exhibuit eis conspiciendum. Itaq; Joann. Sylveira censet pietatem hanc SS. Regum, promanasse ex celsa eorum nobilitate, non minùs generis quàm mentis, ut puerum natum summo cultu venerarentur.

rarentur. Habet enim id insignis nobilitas, quòd se pariter insignem exhibeat in persoluenda reverentia & in colenda pietate. Siquidem Pietas, singulare habetur *ornamentum nobilitatis. Vide tit:* NOBILITAS *num:* 514. 515. 516. 517.

S. Agnes V. & M.

Et quinq; prudentes. Matt. 25.

Colit hodie Ecclesia Christi speciali honore, non iam sapientem, sed sapientissimam Virginem, Diviniss: Agnetem. Nec mirum: Summæ etenim ipsius sapientiæ, in progressu eius vitæ & tenore, quæ satis illi brevis erat, utpotè annorum tredecim, plurima sapientiæ eius colligit argumenta: caput tamen omnium esse S. Ambros. putavit hoc ipsum, quòd teneram ætatem suam dicaverit servitio Dei. Inde etenim in Natali ipsius, eiusdem exorsus est panegyrim, inquiens: *Hæc etenim tredecim annorum, Martyrium fecisse traditur.* A quo iam statim Magistra ab eodem declamatur. *Magisterium virtutis implevit, quæ præjudicium vehebat ætatis.* Utinam hâc Divinâ sapientiâ hodie mortales saperent! utinam mandatis Dei eiusq; servitio statim a tenera consuescerent ætate: id enim optimum esse demonstrabo. *Vide tit:* GIMNASIUM *num:* 264. 265. 266. 267. *Post hæc adde de Festo.* Accedat huic revelationi, prænobile exemplum in Divinissima Agnete Virgine & Martyre: Gloriabatur hæc in conspectu Tyranni, se teneram satis virgunculam Divino mancipatam fuisse servitio, dicens: *Cuius pulchritudinem Sol & Luna mirantur, ipsi soli servo fidem.* Et mox post hæc dicatæ servitutis suæ non cessavit narrare emolumenta. Ait enim: *Annulo fidei suæ subarrhavit me, & immensis monilibus ornavit me. Induit me Dominus vestimentis salutis &c: &c: Vide Lectiones Breviarii.* Et ideo Crucem Martyrii, quâ dignata fuit a Sponso suo Christo, adeo exultanter accepit & portavit, ut audeat dicere S. Ambr. *Non sic ad thalamum nupta properaret, ut illa ad supplicii locum; læta successu, gradu festina processit:* Siquidem etiã iugo mandatorum Dei, a teneris assuetâ gaudebat cervice. Cuius almis precibus &c. &c.

S. Mathias Apostolus.

Revelasti ea parvulis. Matt. 11.

Ordinem Electionis nostræ ad gloriam, plerumq; S. Scriptura & Patres rimari solent & explicare in electione quorundam ad temporalem dominatum & regimen. Ita S. Paulus *ad Rom:* 9. hanc materiam prædestinationis pertractando, eandem in exemplo Jacob & Esau ad temporale Regnum ordinatorum repræsentat: dum de illis ait. *Cùm enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali (ut secundùm electionem propositum Dei maneret) non ex operibus, sed ex vocante, dictum est, Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Hodie Divinissimus Apostolus Mathias, ad temporaneum, licetsi spirituale simul, eligitur in Consistorio Apostolorum ministerum. *Ostende quem eligeris Domine accipere locum.* ait Petrus electionis Præses. Ergo sit quoq; nobis prædestinationis nostræ ad gloriam quodammodo forma & exemplum. Imò, cùm Ministerii sui signante Spiritu S. Apostolus Bullas recipit, nobis in se reproducat prædestinatorum signa & diplomata. Quæ antequam cernere liceat, priùs de quibusdam prædestinationis signis audire placeat. *Vide tit:* BULLA *num:* 51. 52. 53. 54. *Postea, adde de Festo:* Signaculum hoc & prænobile prædestinatorum decus, sicubi enituisse creditur, quàm in Beatiss: Apostolo Mathia: quantùm enim habuit hic Sanctus de pondere perfectionis & justitiæ, tantò plùs de odio peccati. De perfectionis eius omnimodæ excellentia, sic scribentem lego Dionys: Carthus *Fuit utiq; vir valde præcipuæ perfectionis, approbatæq; sanctitatis, tam coram Deo, quàm coram hominibus.* Hinc tanta aversio peccati inerat ei, ut enim vel minimæ gloriolæ non sufflaretur impulsu, etiam in nomine suo humilitatem spirabat. Nam iuxta Vñb. Bedam. Mathias, Parvulum sonat: & propterea Jos: Mansi asserit Ecclesiam Dei, studio pro ipsius Festo hoc elegisse Evangelium. *Confiteor tibi Pater, quia abscondisti hæc a sapientibus & revelasti ea parvulis.* Faxit itaq; Clementissimus Deus, ut Bulla hæc prædestinationis, extremi odii contra vel minimum peccatum, reluceat, quoque in pectoribus nostris: &c.

S. Casimirus.

Et si in tertia Vigilia venerit. Luc: 12.

Novi utiq; Salvatorem nostrum suam ordinasse Ecclesiam veluti castra: iuxta illud de Sponsa. *Terribilis ut castrorum acies ordinata:* hoc ipsum Vigiliæ (quod munus castrense est) in Evangelio nominatæ contestantur. Ast quid rei est? quod milites suos non clypeo, vel galeâ alioq; genere armorum, vult Salvator, munitos esse, sed veluti Sponsos, obsequi mandat suæ Sponsæ, in lucernis. *Et lucernæ ardentes in manibus vestris:* aut ad summum cum floribus eos

 patitur

patitur comparere delicatis, dum hodie celebrat solemnitatem Diviniſſimi & Regii Principis Caſimiri, qui cum lilio & florido JESU in Cruce ſe in acie præſentat Eccleſiæ. Aſt pace loquar, graphicè ſatis in hodierno Evangelio & in ſolemni feſtivitatis ſcena, bene ac optimè armatus depingitur chriſtianus miles: cuius etiam typum expreſſit in ſe S: Caſimirus; & quidem non aliter, niſi in militari balteo, qui iuxta Joan: Sylveiram, ſignificat cuſtodiam ſui ſuorumq ſenſuum: qui non minus armat lumbos, quàm galea caput. Ego potiùs, ut quanto munimini ſit cuſtodia ſenſuum oſtendam, eandem firmiſſam Galeam, præſertim in acie Caſtitatis, appellabo; quam galeam Regius & S. Princeps Caſimirus, ut tantò firmior fieret ei armatura, non ſuperbis criſtis, auro vel argento, ſed floridâ quam in manu tenet, exornavit faſciola. Id breviter ad finem tangere volo; latiùs enim priùs diſcurram & perpendam, quomodo caſtus incircumſpectus in ſenſibus, caput ſit inerme & non galeatum ſ. multis periculis obnoxium. *Vide tit. GALEA num:* 240. 241. 242. 243. *Poſtea adde de Feſto:* Galeam itaq; hanc ſpectare licet in Regio milite Chriſti, Diviniſſ. Caſimiro, qui uſq; ad mortem uſq; egregiè decertavit in acie pro pignore Virginitatis. Quis edicat huius integerrimi Juvenis arctiſſimam ſenſuum omnium cuſtodiam; ſemper etenim veluti in ſpecula ſtabat ad aures, contra ſcurrilitatem in verbis, arctabat oculos ab aſpectibus gyrouagis, & ad malum provocantibus: quantùm deinde vigilaverit præſertim ſuper ſenſum tactûs pro ſua caſtitate, teſtantur inſomnes noctes ad valuas Templorum, duræ humicubationes, aſpera cilicia, ſanguinolentæ diſciplinæ, & alia auſteritatis genera. O Miles Regie, ſanctiſſimeq; adoleſcens! quàm firmâ & ſecurâ caput tuum nimirum dilectam præcipuè ſibi caſtitatem, obarmaſti galeâ; non tibi tam bene proviſo timendum erat à quibuſq; periculis & inſidiis, ut ſecus contigit Abſaloni; ſed triumphi glorioſi colligenda erant trophæa. Exornaſti etenim Galeam tuam victorioſam floridis faſciolis, novo ab illis adauctus munimine, nimirum flore Nazaræno Jeſu Chriſto, & lilio candidiſſimo, Maria, cuius ſingularis cultor extitiſti: ut ſimul oſtenderes, unumquemq; inſtruens, te in huiuſmodi cuſtodia, non aliter perſeueraſſe & triumphaſſe, niſi aſſiduâ meditatione Paſſionis Chriſti, & cultu devotiſſimo ac opitulatione MARIÆ. Fac precibus tuis, ut ſimili &c. &c.

S. Ioſeph Sponſus B. V. Mariæ.

Ioſeph autem vir eius, cùm eſſet iuſtus. Matt. 1.

Si verba Regis Prophetæ vera ſunt, quòd nullus coram Deo poſſit reputari iuſtus, Pſal. 142. *Non juſtificabitur in conſpectu tuo, omnis vivens:* prudens hic ſuboritur Quæſtio, quomodo? Joſeph, cum Verbo incarnato, & Virgine Matre ſub eodem habitans tecto, juſtus deſcribitur & nominatur. Tanta profectò erat excellentia & tantus cumulus Virtutum ipſius, ut etiam ante Deum & B. Virginem juſtus appareret: quod & ipſum Etymon nominis Joſeph innuit; nam interpretatur *Accreſcens:* cui nullus aderat terminus meritorum ac perfectionis, ſed ſemper ibat in augem incremento inveſtigabili: quod ipſorum perfectiſſimorum eſt. Continuum etenim incrementum virtutis, perfectionis eſt argumentum: quòd dum demonſtravero rationibus, tandem in Diviniſſimo Joſepho ſchema & exemplum dabo. *Vide tit: QUASI num:* 598. 599. 600. 601. *Poſtea de Feſto hæc adde.* Sed poſt tam præclariſſima, in Chriſto & Matre eius, exempla, occurrit novum in accreſcente Joſeph; qui ipſo facto veritati dictæ adſtipulatur. Sanctitatis enim ipſius perfectionem, volens explicare S. Auguſt tom. 9. ſerm. 81. Joſephum comparat Soli, Apoſtolos verò ſtellis, quæ adoraverunt Dominum JESUM. Et cur? fortè quia ad præſentiam Solis Stellæ diſparent; ita & Apoſtolorum Sanctitas comparata ſanctitati S. Joſephi; inferior apparet. Sed præcipuè quòd Stellæ nunquam in lumine ſuo creſcant, ſed manent ſemper in concreata ſibi qualitate: Sol verò quodammodo creſcit & augmentatur uſq; ad meridiem, prout teſtatur Scriptura. Vt per hoc innuatur & indicetur radix ipſa & principium ſanctitatis Joſeph, nimirum; quòd ſemper creſceret in exercitiis virtutum. Nec mirum: Aderat enim ei locuples materia huiuſcemodi continuorum incrementorum, tot annorum convictus cum Chriſto & Maria, Vnde Bernard: Buſtenſ: ait *O quantò magis credendum eſt, quòd ſanctiſſimus iſte vir, tanto tempore, quanto fuit cum Chriſto & Matre eius, in ſanctitate profecerit.* Utinam huius Diviniſſ. viri precibus, creſcat in nobis ardor ſimilis proficiendi.

RESURRECTIO D. N. I. C. videatur inter Dominicas.

SS. Philippi & Iacobi. Apoſt:

Vado, parare vobis locum. Joann. 14.

Quoddam ſingulare myſterium, in his verbis Salvatoris, attigit perſpicax Divi Auguſtini acumen; dum qui obſervat & docet, iſtum locum, quem parare promittit benigniſſimus Salvator

vator, atq; mansiones in Regno Patris sui, non de solis cœlestibus intelligendum esse, sed etiam respectivè ad structuram virtutum & meritorum, quibus implendi erant Apostoli per Spiritum S. cuius mittendi gratiâ, Christus ascensurus erat in Cœlum. De quo sic S. Doctor: *Parat autem quodammodo mansiones, mansionibus parando mansores.* Et postea subdit. *Hec domus Dei, hoc templum Dei, regnumq; Cælorum, adhuc ædificatur, adhuc fabricatur, adhuc paratur.* Ita utiq; nam Cœlestis illius mansionis structura, tanquam normam & amussim respicit opera meritorum: adeo, ut si vel capillum ab ista norma aberres, structura perfectionis, adeoq; & paratæ pro ea mercedis proruat. In huius ergo spiritualis ædificii fabrica, quàm diligenter desudaverint, hodierni Divinissimi Apostoli, Philippus & Jacobus, antequam explicem, prius demonstrabo: In perfectionis structura, ut firma maneat, nec pilo, id est nec in minimo a regulis vitæ discedendum esse. *Vide tit: GERULA num: 671. 672. 673. Postea de Festo, hæc subjunge:* Tandem, ut hanc solertiam in harum sacrarum mansionum, seu perfectionis, ædificatione, tantò luculentiùs explicem, duos in medium produco peritissimos architectos, in hoc spirituali opere versatissimos, Diviniss' hodiernos Apostolos. Egregiam profectò erexêre illi perfectionis fabricam, & ad omnes modos examinatissimam: cuncta etenim ad amussim, singulari perficiebant diligentiâ: hinc Philippus primus in omnibus: primus utiq; in vocatione: nam & primus (ut S. Joannes refert) in obauditione Salvatoris invitantis ad sequelam: primus iterum in solicitudine & consilio, pro relevanda proximi miseria, dum in deserto affatus est Christum: *Vnde ememus panes, ut manducent hi.* primus in prædicatione nominis Iesu: fratrem enim suum Nathanaëlem sic allocutus: *Quem scripsit Moyses in lege, & Prophetæ, invenimus Iesum.* Verbo dicam: etiam uno pilo a linea perfectionis recedere cauebat; ideo nunquam secundus, sed ad omnia primus. Nec inferior fuit alterius Apostoli f. D. Jacobi peritia & studiositas: qui ædificium virtutum in tantùm sublimasse reperitur; ut vel fimbriam vestimenti eius populus certatim attingere cuperet, per quod sanabantur ægroti. Quanto verò sedulitatis fuerit & attendentiæ ad regulas virtutum, vel ipse continuus modus orandi, qui ob frequentiam calo obduxerat genua flectentis, & mira harmonia morum cum moribus Salvatoris, propter quod simillimus ei, ideoq; frater Domini appellabatur, id persuadet & contestatur. Quare imitatores horum Apostolorum facti, attendamus seriò, ut ad regulas Christianæ perfectionis, quàm diligentissimè attendamus. &c. &c.

Ascensio D. N. I. C.

Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit. Marc. 16.

Fallitur hîc nedum communis Acatholicorum opinio, sed etiam aliquorum Orthodoxorum affectata sibi persuasio, qui prædictis Salvatoris freti verbis, ex solis meritis Christi, aut etiam ob aliorum pro seipsis preces, salutem æternam se consecuturos authumant. Notant etenim communiter ad hunc locum Expositores S. Scripturæ, quòd quamvis in his verbis ponantur a Salvatore duo principia totius salutis maximè necessaria, id est baptismus & fides, quæ in initio Ecclesiæ, magnopere erant gentibus inculcanda; tamen subintelliguntur in jisdem verbis omnia consequentia ad baptismum & fidem, veluti in radice, inclusa in ipsis: uti spes charitas, & bona opera, sine quibus, fidem manere mortuam, docuit Jacobus Apostolus, in sua Canonica, idemq; asseuerat S. Aug. Bernard. & omnes penè SS. Patres. Ascendentem proinde Salvatorem ad Cœlos, ut tantò expeditiùs sequamur, peregrinas istas, imò erroneas, nescire, imò odisse oportet vias; id est ut alii operentur bene, aut etiam orent pro nobis, ipsismet licet otiantibus. Siquidem alienis meritis simpliciter, cœlum non acquiritur. *Vide tit: METROPOLIS num:* 431. 432. 433. 434.

Corporis Christi.

Caro mea, verè est cibus. Ioann. 6.

Immensæ sunt planæ laudes, innumeraq; præconia, quæ in hodierni Eucharistici convivimysterio, Sanctorum Patrum deprompsit authoritas; ut tantò luculentiùs cunctis fidelibus persuaderet, huius salutaris epuli nedum pretiositatem; sed simul suavitatem ac delicias eiusdem commendaret: Vnde exclamavit S. Aquinas. Opusc. 57. *O pretiosum & admirandum convivium, salutare & omni suavitate repletum!* Est tamen quod miremur tam depravatos nonnullorum animi sensus, ut Cœlestes istæ deliciæ ipsis non sapiant, imò forsitan eis nauseam provocent; hinc aliis rarissimus usus huius sacri Epuli, aut in sumptione ipsius nulla devotio, arida anima, mens distracta & tædium insuperabile. Expedit ergo hodie huic malo opportuna remedia dare; proinde causas aliquas investigabo, cur nonnullis dulcissimum hoc Epulum, imò universaliter & quæq; alia spiritualia non sapiant. *Vide tit: DULCEDO num:* 167. 168. 169.

169. 170. *Post hæc de Festo sic conclude.* Quoniam igitur harum omnium spiritualium consolationum & dulcedinum compendium habetur in SS. Eucharistia, quod supra didicimus a S. Thoma, *Igitur* (verba sunt S. Chrysost: hom. 60. ad populum) *accedat nemo cum nausea, nemo resolutus, omnes accensi, omnes ferventes, & excitati. &c:* ex Breviar. Rom. Dom. inf. Octav. in 2. Noctur.

S. Ioannes Baptista,

Iste Puer, magnus, coram Domino. Luc. 1.

Magnitudinem istius qui hodie nascitur, Joannis, quis non cognoscat, quis non demiretur? qui credit Evangelio: *Iste Puer, magnus coram Domino.* Per quod virtutum & meritorum eius innuitur prærogativa; ad quam pervenisse illum non aliter, nisi sub disciplina excellentissimæ Magistræ, nimirum MARIÆ, in ipsiusq; Academo, cui nomen suum dederat tum dum adhuc degeret in utero Matris suæ; ubi prima rudimenta ipsius Scholæ professus est, dum exultavit infans ad vocem salutantis Matrem. De quo Escobar. l. 8. de B. V. Paneg. 2. n. 27. *Priusquam nasceretur, Mariæ officinam scholam ingressus est.* Magna equidem felicitas est, bonum Institutorem Juventutis nancisci; sed non minùs emolumentum ipsorum Pædagogorum: Instructio enim juventutis alienæ, quamvis molestum sit opus, insignis tamen meriti apud Deum. *Vide tit: MAGISTRA num:* 419. 420. 421. 422. *Postea de Festo, hæc adde:* Huius profectò excellentis actûs Charitatis, quantos produxerit fructus, in hodierno infante Joanne, dum Magisterium eius assumpsit Virgo Maria, tribus mensibus cognatæ suæ ante partum obsecuta, vel exinde patet, quod vix nascitur puer, & iam magnus coram Domino, nominatur: nam Propheta. Ait enim de illo aureum D. Ambros: os, de Visitante MARIA. Non sola familiaritatis causâ, *quod diu mansit, sed etiam tanti vatis profectus.* Profuit itaque (ut fateor) plurimùm Joanni, Magisterium Mariæ, sed non minùs ipsam sublimavit Magistram; quæ modo primùm Filio Dei fæta, montana properanter ascendit; ut ex illo sublimi loco, veluti ex cathedra, ab hoc primo charitatis actu, universarum virtutum lumina latepatenter spargere inciperet; tantoq; honoratior eius Maternitas redderetur, Magisterii adaucta officio. Quare &c. &c.

SS. Petrus & Paulus Apostol:

Super hanc petram, ædificabo Ecclesiam meam. Matt. 16.

Est sanè quod demiremur; quid nam sit, dum Petrus ad summi Pontificatus apicem sublimatur, & pro fundamento Ecclesiæ Dei ab ipso Salvatore adsciscitur, non pretiosis gemmis seu lapidibus, beriillo v.g. smaragdo, topazio &c. comparetur; sed â rudi petra, suam denominationem nanciscitur? *Tu es Petrus, & super hanc petram &c:* Vidit quidem postea Apocalypticus Propheta, in fundamentis Cœlestis Civitatis, numeravitq; duodecim Apostolos sub similitudine pretiosarum gemmarum; sed iam tum triumphantium ibidem conspexerat facies: cæterùm, quamdiu illi viatores erant, & præsertim Princeps illorum Petrus, viliori comparabatur saxo: ut per hoc denotaretur, maximis etiam sublimitatibus, accrescere decus ex humilitate. *Vide tit: RIVULUS num:* 682. 683. 684. 685. *Postea de Festo subiunge hac:* Id ipsum spectare licet in utroq; Apostolo, singularibus sectatoribus humilitatis, cùm tamen ambo ad Principatûs Apostolorum culmen fuissent erecti: unum & alterum humilitatis eorum videamus specimen. Quærunt SS. Patres, cur Petrus primò fuit salutatus, *filius columbæ* hoc enim sonat. *Simon Bar. Iona.* Alcuinus affirmat id contigisse Petro; ob eius humilitatem. *Non enim dedignatus est maior, sequi minorem.* Nam observat S. Chrysost. Beda, & S. Thomas, quòd Petrus fuerit frater Andreæ, major natu illo; cui tamen Petrus, dum ab eo vocaretur ad videndum Christum, obsecundare non detrectavit: in quo iam præsignabatur Pontificatûs ipsius culmen. Hinc Sylveira: *Firmatur Ecclesia in Petro, caputq; illius constituitur: nam cùm Petrus esset senior Andreâ, tamen tantam a Divino Spiritu humilitatem hausit, ut præ amore veritatis, præeminentias ætatis contemnens, non est dedignatus minorem fratrem sequi: & propterea dignissimum est fundamentum Ecclesiastici ædificii, aptissimumq; ut totius universi caput augurctur.* Nec minor fuit alteriùs Principis Apostolorum Pauli, animi in celsa virtute demissio: vix enim aliquot folium epistolarum invenias, ubi humilitas Apostol: non legatur. Jam se minimum Apostolorum, iam maximum & primum peccatorem, iam omnium peripsema appellat, peccata & lapsus præteritos suos evulgat; per quod Principatûs sui, ab hac præclarissima virtute humilitatis accumulabat decora. Itaq; quisquis desideras incrementa dignitatum, humilitatis officia frequenta; & exaltabit te ille, qui humilia respicit Deus, cui &c: &c:

Margari-

Margarita V. & M.

Simile est Regnum Cœlorum, homini quærenti bonas margaritas. Matt. 13.

Non vulgarem, sed magnificum valde, hodie nobis proponit S. Evangelium negotiatorem, qui viles nec respicit merces, sed semper in pretiosis nundinatur margaritis. Nec mirum: Cœlestis quippe est non terrenus negotiator; & ideo non solùm qualescunq; perquirit Margaritas, sed bonas & optimas, ut legit versio Syriaca. Pro quo stat S. Bernard. in allegor. Tilmani sic fatus: *Quærit ergo bonas margaritas, qui in opere nostræ salutis, non est contentus inferioribus, sed summa & excelsa perquirit.* Hoc ipsum elucet in hodierna Virgine, simulq; Martyre, iustè propterea dicta Margarita, quæ usq; ad heroicarum Virginitatis & Martyrii lucra negotiata est prudentissimè. Discite ab hac mortales sanctam nundinationem, & Cœlestem mercaturam. Sed eheu! dolendum valde: plerumq; etenim inter Christianos contingit aliter. O quam vana plurimorum negotia vitæ & studia! quibus in dies continuò & solicitè occupantur. *Vide tit:* NEGOTIUM *num:* 490. 491. 492. 493.

S. Magdalena.

Stans retrò, secùs pedes eius. Luc. 7.

Mirum sanè & insuetum hodie spectare licet, in isto convivio Principis Pharisæorum. Tot ibi Pharisæi aderant, & suorum scelerum bene sibi conscii, in illisq; obstinati, audebant ingenti audaciâ simul coram Domino in mensa accumbere; Magdalena autem hodierni Festi Patrona, mala quidem & delicta sua recogitans, & iam de ipsis pœnitebunda stat retrò secùs pedes JESU, veluti erubescens in conspectum eius venire. D. Chrysolog. affirmat id illam ex verecundia fecisse, per quam primò disponebatur ad veniam. Ait ille ser. 93. *Venit mulier, & venit retrò; quia reus animus post tergum stat ad veniam, ex quo per culpam, novit se vultûs fiduciam perdidisse.* Superbi Pharisæi, inverecundè mensæ assident, & tantò magis indurescunt in malo: hæc autem iustificationis suæ, in pudore & verecundia, fundamenta iacit; & quidem fausto omine. Siquidem verecundia de peccato, signum est, imò initium pœnitentiæ: quod ipsum latius probabo, illustrans tandem Propositionem istam in ipsa Diviniss. Magdalena. *Vide tit:* NUBES *num:* 526. 527. 528. 529.

S. Iacobus Apost:

Calicem quidem meum bibetis Matt. 20.

Calicem hunc, mortem Domini, passiones discipulorum eius significasse, plusquàm certum est apud Expositores. Ad hæc ergò nuntia mortis non sunt contristati inclyti discipuli Jacobus & Jonnnes, nec conturbati vel minimum, sed magnâ & promptâ obedientiâ collasubmittunt, & tantò plus exultant ac lætantur, quàm si postulata accepissent. De quo S. Basil. Monastio c. 23. *His auditis, submissâ mentis cervice, obedientiæ iugum subierunt, alacriq; animo in pericula, in contumelias, in Cruces & varias neces processerunt.* Nec mirum: rectè enim benè sibi conscia mens, mollem homini, ad mortem commodè obeundam, sternit & præparat lectum, ut suaviter obdormiat & moriatur. O quàm dispar ratio, plerumq; mundanorum! quibus mors atrocissima; perversa enim eorum vita, duros illis sternit grabatos: de quibus audiemus aliqua. Et tandem in delicatissimo D. Apostoli Jacobi tantisper delectabimur. *Vide tit:* LECTULUS *num:* 371. 372. 373. 374. *Postea de Festo hac subiunge.* Lumen ab opposito dabit veritati feruor, magnanimitas, & promptitudo S. Jacobi Apostoli, ad ipsam etiam mortem attrocissimam; quam promptitudinem contestatus est simul cum fratre suo coram Christo D. dum interrogaretur: *Potestisne calicem bibere, quem ego bibiturus sum?* responderunt illi intrepidè: *Possumus* Sermo autem ille fuit de morte, in qua obeunda D. Jacobus, fratre suo & cæteris Apostolis fortunatior censendus est; primus enim inter omnes properavit ad mortem, ab Herode occisus. Nec mirum; infaustos enim quosq; moribundorum odiebat lectulos. Quid etenim festinatissimo in via virtutis commune, cum pigrorum grabatis? siquidem de illo S. Chrysost. hom. 66. in Matt. testatur: *Statim ab initio, tanto amore coaluit, ut humanis omninò rebus neglectis, ad tantam sublimitatem ascenderet.* Unde M. Albert. ex ipsa eius nominis ethymologia hæc de ipso eruit: *Iacob, interpretatur, Luctator; quia semper fuit in lucta.* Quid illi demum cum avarorum mortibus, qui vocatus à Salvatore cum fratre suo. *Statim relictis retibus secuti sunt eum.* Matt. 4. Qui etiam, quamvis Hierosolymorum esset Episcopus, pro testamento Evangelicam reliquit paupertatem; imò morte suâ, testamenti novi Codices, primus inter Apostolos, in sanguine Christi confirmavit, dum ei martyrio suo testimonium dedit. Hinc, quia tantarum virtutum heroicis actibus, tam delicatum substravit sibi lectum; quid mirum, quòd etiam tam iucundam acceperit dormitionem. Utinam moriatur anima nostra, Justorum morte!

S. Anna

S. Anna, Avia D. N. I. C.

Inventâ vnâ pretiosa margarita, abiit & vendidit omnia. Matt. 13.

Quænam esset hæc pretiosa margarita, discrepant in sensu Expositores. Joan. Sylveira hunc locum interpretatur de Sacratissima Virgine Maria; quæ præ omnibus filiabus hominum electa est, ut esset Mater Dei: & quæ ex Conceptione sua margarita dicitur valde singularis, nam non sub Cœlo pallente aut micante, sed benigno, puro, candido, omnem gratiarum cumulum in eandem se effundentem vitam hausit, & in ipso concepta creditur. Quod ipsum optimè quadrat ad laudes & præconia Matris eius Divinissi: Annæ; quæ singularem consolationem accepit a Domino, dum tam pretiosam possedit margaritam. Ast notare oportet; quòd illa priùs debuit vendere omnia, cum Evangelico mercatore, ut sibi hanc comparasset margaritam: diu etenim sterilitate cum viro suo afflicta mansit, orationibus, jejuniis, eleemosynis intendendo. Noverat enim quòd Cœlestes consolationes & dona, vult Deus ariditatibus, & similibus afflictationibus, præveniri. *Vide tit:* GOSSYPIUM *num:* 276. 277. 278. 279. *Postea de Festo hac subiunge.* Et hoc admirandum Divinæ Æconomiæ specimen, singulariter eluxisse cernitur, in dignissimis Parentibus Beatiss. V. Joachimo & Anna. Quis valeat eorum enarrare consolationes, ex prole sua, Virgine Maria, quæ quoniam plenitudo lætitiæ a SS. Patribus dicitur, & margarita pretiosa, certè inventa ab illis, eosdem ingenti gaudio perfundere debuit. Nec tamen iste Cœlestis consolationum Ros, in conchylio, nimirum in utero S. Annæ, coaluit in hanc margaritam, nisi priùs sterilitate & aliis eam concomitantibus; arefceretur & affligaretur Mater. De his enim Sanctis coniugibus S. Vinc: Ferrer: ait: *Viginti annis fuerunt sine prole.* Et postea subdit atq; enarrat multa eorum bona opera, quibus continuò dediti erant; nimirum eleemosynas, orationes, hospitalitatem, jejunia, solitudinem; & quamvis intentum suum s. ut a sterilitate liberarentur, non obtinebant, minimè ab illis exercitiis cessabant; quin potiùs spes illorum maiorem quotidie vigorem sibi acquirebat. Ait ille: *Sed quia habuerunt patientiam in verecundia sibi facta a Sacerdote, qui ipsos veluti indignos, unà cum oblationibus suis e templo ejciebat, statim habuerunt promissionem, & obtinuerunt prolem.* Ex quibus, illorumq; exemplo huiusmodi conclusionem format idem S. Prædicator. *Patet ergo quòd qui vult aliquid obtinere a Deo, ad id plùs valeat patientiâ, quàm aliud.* Utinam imitari liceat & placeat hos sanctissimos Mariæ Parentes &c. &c.

S. Laurentius M.

Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit. Joan. 12.

Adhuc istis feriis Messem agimus, & iam vindemiam quasi habemus, dum præstantiora vina maturarunt ad collecturam. Granum etenim nuper dictus S. Laurentius, admirandis prolificum virtutum fructibus, iam nunc uva passa, quasi sub torculari, dum ignita versatur in crate, subjicientibus prunas sub insultans, dulcissima profundit Ecclesiæ vina meritorum s. exemplorum patientiæ suæ, fortitudinis, charitatis ac cæterarum virtutum. Ita sanè altissimo consilio Divino fieri expediebat, ut quo perfectior esset Divus Levita, tanto duriori premeretur sub torculari, atq; sic heroici sui Martyrii exemplo, veluti dulcissimo nectare, teneram adhuc illam, Tyrannorumq; persecutione fatigatam refocillaret Ecclesiam. Habet enim hoc infinitæ Sapientiæ Dominus Deus noster, quòd perfectiores animas, sibiq; magis dilectas, semper sub torculari pressurarum gestiat videre. *Vide tit:* TORCULAR *num:* 812. 813. 814. 715.

S. Bartholomœus Apost:

Erat pernoctans in oratione Dei. Luc. 6.

Valde mystica est lectio Evangelii huius, quod in hodierna D. Apostoli Bartholomæi festivitate proponitur; siquidem in eo fit mentio Christi, per integram noctem indefessè orantis *Erat pernoctans in oratione Dei.* eademq; oratio ad instituendam a se duodecim discipulorum electionem ordinata fuit. Mystica inquam est prædicti Evangelii lectio, atq; ad præsens festum debitè honorandum aptissima; siquidem D. iste Apostolus præ omnibus aliis discipulis, sese dignissimum orantis Magistri sui partum exhibuit; utpote inquo sanctum illud exercitium adeo perfectè eluxit, ut quemadmodum de Salvatore nostro scribitur: *Erat pernoctans in oratione:* ita quoq; de hoc Apostolo ipsiusmet inimicus infernalis, (apud Metaphrastem) confiteatur, quòd *centies in die, centies in nocte oraret.* Cuius orationis frequentia si tantum pondus merebatur, ut etiam (quod testatur idem Metaphrastes) dæmones per illam fugarentur, qui tantò magis nunc dum feruentibus eius deprecationibus novum pondus accessit martyrii, inter cæteros discipulos Christi, atrocissimi; habet enim hoc iuncta mortificationi

tioni oratio, ut suaviùs redoleat Deo, & magis accepta sit: De quo discursum formabo, antequam de efficacia orationis S. Apostoli aliqua subiunxero: *Vide tit:* PIGMENTARIA *num:* 561. 562. 563. 564. *Postea de Festo subiunge.* Mortificationis huius, quâ cumulavit S. Barthol: vires orationis suæ, nimirum Martyrii illius attrocitatem stupet natura, mirantur omnes, in quo ex Coapostolis neminem sibi parem aut socium agnovit: unde etiam profluxit & derivavit in orationes ipsius mira efficacitas. Quod Metaphrastes mysteriosè valde significare voluit in sua Panegyri de hoc Apostolo: dum eum hisce salutavit verbis. *Salue concina S. Spiritûs cythara.* Instrumentum porrò hoc Musicum eò clariùs & suaviùs resonat, quo magis fides ipsius intenduntur: sic pariter D. Apostolus, quantò atrociori martyrio pro amore Christi sacravit pellem suam, dirissimè excoriandus, tantò maius orationibus suis, quas apud Deum litat nunc pro clientibus suis, adauxit robur, ut suavius & Deo redoleant, & illis efficaciùs suffragentur. Quibus nos devotissimè recommendantes &c. &c.

S. Matthæus Apostolus.

Surgens. secutus est eum. Matt. 9.

Hodie Deus cum homine, Sanctissimus Salvator cum publicano, insuetâ munificentiâ & liberalitate decertasse legitur. Matthæum enim à telonio avocat, singulari illuminatum gratiâ; Matthæus verò donantem donis remunerat, dum pauperibus, relictis omnibus propter Christum; elargitur omnia, sequendo ipse Magistrum. *Relictis omnibus surgens, secutus est eum.* notavit de illo Lucas. Erigitur iterum Matthæus ad summum Ecclesiasticæ dignitatis apicem, Apostolus institutus à Christo; & ecce iterum dona parat Largitori: Convivium magnum propter Magistrum & in gratiam ipsius, quibuscunq; accedentibus, instruit: ut idem Lucas testatur: c. 5. *Et fecit ei convivium magnum Leui in domo sua: & erat turba multa publicanorum & aliorum.* Sed rursus novo redonatur favore Matthæus, ad eandem mensam cum ipso Salvatore admissus, & ad aliorum Cœlestium participationem. Quod dum clariùs explicare intendo, priùs diligentiori perscrutabor indagine: Quantùm præstet, certare cum Deo liberalitate? *Vide tit:* DONATRIX *num:* 157. 158. 159: 160. *Post hæc subiunge de Festo.* Huius fructuosissimæ nundinationis cum Deo, a hodierno S. Matthæo discere licet, & videre lucra illius, quæ iam breviter insinuavi in exordio: Hìc pro complemento iam dictorum substituo verba S. Chrysost: hom. 31. qui perpendens beneficium illud, quando Matthæus dignatus a Salvatore fuit, mensâ illâ, quam ipsemet illi paraverat, hoc ipsum pro munifica retaliatione oblati reputat; dum sic ait: *Matthæus vocatus, honorem quoq; non minimum accepit: Mensa enim Domini continuè dignatus, poterat facilè maiora sperare.* Complet S. Doctoris sensum Joan: Sylveira, sic dicens: *Deus honorat, honorantes se: Matthæus Christum honoravit, multò maiora consecutus est à Domino, ut in mensa in qua Christus aderat; & ipsâ Cœlestis Eucharistica mensa præfigurabatur, Matthæus ibi accumberet: ex quo iam poterat concipere spem, quòd ipso Cœlesti pane pasceretur, ac quòd omnibus bonis repleretur.* Discite mortales ab hoc teloneario & mercatore, sacram nundinationem cum Deo. &c:

S. Michael Archang:

Angeli eorum, semper vident faciem Patris. Matt: 18.

Gloriosissimi Cœlestis militiæ Ducis & Antesignani, Archangeli Michäelis memoria, dum illius, sociorumq; ipsius recolit recensetq; de primo peccato, quo tentatus ab aliis fuerat famosam victoriam, etiam simul & semel quasi ab opposito, unicuiq; refricat in memoriam miserabilem aliorum Angelorum casum & ruinam. Non etenim diu post inter illos decertatum est; pari passu processit acceleravit huic gloria, alteri damnatio, ac penè in instanti, tam dispar successit utriusq; status vicissitudo, seu mutatio. In unico etenim actu totum expeditum fuit negotium: quod uni peperit immortalem coronam, alteri irreparabile damnum. O grandem malitiam peccati! quod vel unico in instanti Angelicam pessundavit naturam, & tam excellentem gratiæ ac naturæ dissipavit pulchritudinem! sapiant utinam ex Angelis homines: & quantumvis miserentis Dei clementiâ habeamus nos mortales, quòd semel prolapsi, adhuc restaurari possumus, quod non concessum est Angelis, ruinam tamen & damna quæ unius peccati perpetratione, incurrit anima, perpendere expedit diligentiùs: siquidem (quod summa rei est) uno lethali peccato, quidquid est in anima gratiæ, quæ ipsam cognationi seu filiationi adscripserat Divinæ, totum deperditur. *Vide tit:* SOROR *num:* 760. 761. 762. 763.

SS. Simonis & Iudæ.

Vt fructum afferatis, & fructus vester maneat. Joan. 15.

Fructum quem in prælecto Evangelio, commendavit Salvator discipulis, aptissimè interpretatur

tatur Carthusianus, non alium esse nisi conversam Ecclesiam, Apostolorum prædicatione; in quo ipso zelus animarum, eximiè videtur commendari a Christo, cuius fructus perennitatem habet: *Et fructus vester maneat.* Et quia singulariter hæc virtus id est zelus animarum, in hodiernis enituit Divis Apostolis; prout infra videbimus, consultissimè Ecclesia Dei, Festum illorum, huius Evangelii prælectione honorasse censetur, fructuum zeli illorum perrenitatem per hoc subinnuens. Quod antequam in facto & exemplo videamus, priùs de qualitatibus veri zeli, aliqua audientibus proponam. *Vide tit: RUBUS num:* 706. 707. 708. 709. *Postea subiunge hæc de Festo.* Defæcatissimi verò zeli, iam cerne exempla in utroq; Divo Apostolo. Et primùm in S. Juda Thadæo; cui & ipsa ethymologia agnominis non modicè suffragatur: ex fratre enim suo Simone zelotes vocabatur. Act: 1. *Et Simon zelotes.* Ille ergo sui zeli insigne præbuit specimen, dum audiens a Salvatore, nonnullis tantùm seipsum manifestandum fore, omnium proximorum suorum salutis amans, audentiùs egit pro illis, taliter affatus Christum: *Domine, quid factum est, quia manifestaturus es nobis temetipsum, & non mundo.* Joan. 14. Quibus in verbis eximius zelus eluxisse in Apostolo, notatur a S. Cyrillo Alex. qui ita ait: *Quoniam pius, & charitate fraternâ plenus erat Iudas Thadæus, extendi Salvatoris gloriam, & omnibus fratribus id est hominibus cognitionem hanc & gratiam Dei communicari expetebat.* De S. verò Simone, non inferiùs sed omninò simile priori exhibuit testimonium Gregor: Venetus inquiens: *Simon fervidus zelo, fervidos Ægyptios in mammona servitute & cultu diaboli, virtute ei præstitâ temperavit, madefaciens eos irriguâ Evangelii prædicatione.* Itaq; concludendum venit & optandum cum Melleo Bernardo: *Ferveat in nobis zelus iste, ferveat amor justitiæ, & odium iniquitatis &c:*

Omnium Sanctorum.

Et aperiens os suum. Matt. 5.

Plurimùm super hoc dogmatizant Patres, dum audiunt ab Evangelista, Christum os suum aperuisse, cum iam toties eum loquentem audiverant Apostoli, turbæq; populorum ac Pharisæorum. Aliqui ergo ut S. Aug. Anselmus Haymo asserunt esse phrasim Scripturæ significantis, longiorem fore sermonem. Alii ut Greg: M. Bernard: Thomas, asserunt id dictum respectivè ad illa, quæ per Prophetas suos mandaverat; nunc autem loquitur per seipsum. Remigius cum Paschasio, aiunt per hoc denotari, quòd magna & in solita sunt, quæ Dominus locuturus erat. Alii aliter plura ominantur. Liceat ex circumstantia hodierni Festi, cui hoc prælegitur Evangelium, aliquid novi cogitare. Hodie quodammodo omnium Sanctorum ora & labia laxantur; eorum enim patrocinia, suffragia, & orationes, à fidelibus, non minùs recoluntur, quàm invocantur: oportebat igitur Sancti Sanctorum & illius qui primarius est Advocatus & Mediator salutis nostræ apud Patrem, præire labia: *Et aperire os suum.* ut tantò efficacior cæterorum Beatorum fieret pro nobis supplicatio. Sed quia frequenter simile quid nunc inter viatores contingit, ut Sanctorum orationes invocatæ à clientibus, non impetrent ea, quæ postulant, causam huius investigare expedit: non aliam quidem; nisi quia Sanctorum etiam labia, silere coguntur, si nostra taceant. *Vide tit: LABIUM num:* 359. 360. 361. 362.

S. Martinus Episcop:

Nemo accendit lucernam, & ponit eam sub modio. Luc. 11.

Hodie eximius Christi miles D. Martinus, tandem Episcopus sua explicat trophæa, etiam non Vexillum, sed lucernam defert pro militibus, ipsorum defensione susceptâ; ut ita illuminet tenebras, quas affigere solet statui militari, vulgi opinio: iuxta commune illud: *Nulla fides, pietasq; viris, qui castra sequuntur.* Adeo enim damnatam videri nonnullis, huius statûs professionem, ut eos &c: *Vide tit: HUMERUS num:* 347. *ubi habetur, clara satis Propositio totius Concionis: quam ibidem sequuntur tres probationes num:* 347. 348. 349. *Postea de Festo hæc subiunge:* Sit tibi quisq; Christiane miles pro norma & Regula statûs tui, Divinissi: Martinus, ut Miles; cathechumenus adhuc, ignorabat tamen vitia militiæ; imò statu illo plura excelsæ virtutis specimina exhibuit, vel in unico illo actu, dum in porta Ambianensi partem chlamydis, nudo pauperi obtulit. In hoc enim actu, enituit virtus compassionis super miseria proximi, item insignis liberalitatis; dum eius dimidium elargitus est, cuius ipse indigus erat. Effulsit quoq; simul profunda humilitas militis huius, dum centuriatus ille Imperatorum commilito, se ad tam vilia obsequia pauperis, demisit, equo forsitan desiliendo: inde statim emicabat mentis eius æquanimitas, dum pro virtute erubescere non vetuit. Scribit enim Severus Sulpitius in vita ipsius, hæc: *Interea de circumstantibus risère nonnulli, quia deformis esset, & truncatus habitu videretur.* Eia ergo milites Christiani, Militem hunc imitemini; ita state in acie, ut non minùs pro virtute, quàm pro conscientia decertetis; brachia vestra gladiis pro Deo & Patria

consecrate;

consecrate: sed simul date Deo stipulatam manum, date virtuti, date mandatis ipsius.

S. Andreas Apostol:

Illi autem, continuò relictis retibus, secuti sunt eum. Matt. 4.

Quantum discrimen cernendum se offert in hodierni Apostoli cum suo fratre vocatione & promptitudine eorum, ab illo similiter Evangelico iuvene, quem pariter vocaverat Salvator ad sui sequelam. Luc. 9. *Sequere me:* Ille autem dixit: *Domine permitte me primùm ire, ut sepeliam Patrem meum.* At Andreas cum fratre, ubi primùm vocem Domini accipiunt, continuò ipsum sequuntur; nil de domo, de consanguineis, nil de familia cogitantes, sed omnibus dimissis velocissimè currunt, & inchoant viam perfectionis, Christo adhærentes. Abjectus est a Christo ille deses procrastinativusq; adolescens; isti verò ad Apostolatus apicem evecti. Justum ergo est, ut hodie miseram aliquorum desidiosorum & retardantium in via salutis defleamus sortem, eam considerando: Antequam ergo Divi Apostoli luculentiùs contemplemur velocissimos in via perfectionis decursus: quàm sit fructuosum & salutare citò voci Dei vocantis obedire, perpendamus. *Vide tit:* FULGUR *num:* 228. 229. 230. 231. *Postea de Festo hæc subiunge.* Discamus oportet hanc promptitudinem & velocitatem progrediendi in via salutis, ex exemplo promptitudinis D. Apostoli Andreæ in obediendo voci vocantis, plumbeosq; deponentes animos, alas potiùs assumamus velocissimas. Addit stimulos simulq; concludit discursum S. Bernardus, dum argutè perpendit obedientiam huius Apostoli s. 2. de Festo dicens: *Nihil dejudicantes, aut hæsitantes, non soliciti unde viverent, non considerantes quonam modo rudes homines sini literis, prædicatores fieri possent: nihil deniq; interrogantes, sine mora relictis retibus, & navi, secuti sunt eum. Agnoscite Fratres, quoniam propter vos scripta sunt hæc; ut discentes veræ obedientiæ formam, castigetis corda vestra, in obedientiam charitatis.*

S. Nicolaus Episcopus.

Qui autem acceperat (talentum) abiens, fodit in terra. Matt. 25.

Valde magnum discrimen horum, etsi unius Domini servorum: fidelis enim unus & alter, qui operati sunt Domino in talentis sibi ab eo creditis, ideoq; conscientiæ suæ benè confisi antequam a Domino requirerentur, præstò sese offerunt, ubi adesse Dominum audiunt: iniquus verò, qui unum talentum accipiens, foderat illud ut otiaretur, morosè & inciviliter ex impudentia non necessitate compulsus accedens ad Dominum, eum alloquitur. In illis primis servis effulsit gloria & virtus Sanctorum Dei, & singulariter hodierni Sanctissimi Præsulis Nicolai, qui in concreditis sibi talentis scientiæ, bonorumq; temporalium optimè operatus, lucra protulit Domino. Infidelis verò ille servus, qui nihil de negotiatione concrediti sibi talenti curavit, eos in se expressit, qui ex negligentia, aut desidia, gratiâ & donis sibi a Deo collatis sive in spiritualibus sive in temporalibus, non utuntur debitè, & in his talentis negligunt operari, aut quod damnabilius, eisdem abutuntur. Primò igitur contra hunc talentorum Dei abusum aliqua detonabo; deinde de talentis in quibus fidelis servus Dei, S. Nicolaus operatus est Domino dicam nonnulla. *Vide tit:* SICLUS *num:* 752. 753. 754. 755. *Postea de Festo hæc subiunge:* Attendamus iam ad talenta, in quibus fidelis servus Divus Pontifex Nicolaus, Domino suo operatus est successu felicissimo, lucroq; ingenti. Et quidem in primo talento s. doni scientiæ, tam dextrè tam feliciter operatus fuisse creditur, ut proinde Divinæ voluntati benignè complacitum fuerit, etiam miraculis, lucra ipsius confirmare. Refert enim Lobettius in Festo, SSS. Trinitatis, quod dum iste S. Præsul in Concilio Nicæno certaret cum Arianis, ut Trinitatis vestigium ad oculos ostenderet blasphæmis, ex lateritio lapide tria elementa, ignem, terram, & aquam, expressit. Si iterum temporalium rerum administrationem talentum esse intelligamus: quis gloriosior illo in tota Ecclesia ex liberalitate in pauperes. Si tandem totius corporis dona, talenta Dei esse dicamus; ab ipsis incunabulis austerrima & cautissima eius vita attestatur, atq; lucra huiusce talenti plurima enumerat. Jejunia etenim quæ lactens adhuc, servavit, ea toto ætatis suæ decursu sicut & cæteras corporis sui afflictationes, non dimisit, sed auxit. Atq; ita, ut optimè fidelis servus, gloriosè in gaudium Domini sui intravit: cum quo &c.

S. Thomas Apostol:

Dominus meus, & Deus meus. Joan. 20.

Stupeat orbis, mirentur universi potentias misericordiarum & gratiarum Dei nostri, in hodierna confessione Thomæ Apostoli: Pugnare ille videbatur cum gratia, incredulitate suâ

ſuâ, dum videntibus & oculatis teſtibus credere renuebat. *Non credam, niſi videro.* Aruerat tanquam teſta, arrogantiæ peccati aduſtus ardoribus, cæterorum diſcipulorum contemnendo teſtimonia; factuſq; erat, ſicut uter in pruina, obſtinatè perſiſtens in incredulitate. Ubi tamen Deiſica, in medio diſcipulorum, reſplenduit Nubes, Caro ſc: gloriſicata Chriſti, ſplendores mirificos e vulneribus quinq; ejaculando, en ſubitò gratiarum imber & ſalvificus Ros, deſcendit in cor Apoſtoli; quo ille abundè recreatus, ab incredulitate ſua perfectè converſus, Dominum & Deum ſuum confeſſus eſt. Hanc itaq; abyſſum Providentiæ & Bonitatis Divinæ, nedum in Divo Apoſtolo Thoma, qui abyſſus interpretatur, ſed etiam in pluribus aliis, demirari, nobis non infructuoſum erit. Hinc proponam ego: Quomodo Deus, omnibus quidem, demittit rorem gratiæ ſuæ, ſed non eodem, aſt longè diverſo modo. *Vide tit: ROS Solis num: 694. 695. 696. 697.*

F I N I S:
Reductorii Concionum Feſtivalium.

Proteſtatio Authoris.

QUoniam emanavit Decretum S. D. N. URBANI VIII. 1631. Die 5. Iulij. Ne admittantur elogia Sancti, vel Beati abſolutè, & ea quæ cadunt ſuper Perſonam; bene tamen ea, quæ cadunt ſuper mores & opinionem cum proteſtatione in principio, quod illis nulla adſit auctoritas ab Eccleſia Romana, ſed fides tantùm ſit penes authorem. Ego pariter ut filius genuinus S. Matris Eccleſiæ proteſtor, ſi quæ in tali materia refero, ea me velle habere non majoris certitudinis, præterquam vult S. Mater Eccleſia Romano Catholica: cuius judicio & authoritati, me meumq; præſens opuſculum pleniſſimè ſubjicio.

DECAS

DECAS I.

BASIS Vniversi SS. DEIPARA.

In Festo Annuntiat. B.M.V.

Fiat mihi secundum Verbum tuum. Luc: 1.

I. ALmus ille Conditor rerum, sũmusq; Vniversi Opifex, ex nihilo licet, Cœli terræq; machinam miro Omnipotentiæ suæ artificio eduxerit; tamen ne parturiginis suæ vitio, iterum ad nihilum, & à libramine ad ruinam declinaret, firmissimis Basibus & fulcris eam constabilire, complacuit sibi. A.A. *Firmavit* enim ille (ut notat Regius Psaltes Psal: 135.) *terram super stabilitatem suam,* ne nutaret: appẽdit tribus digitis molem eius, ne cõmoueretur: imo eâ lege librauit naturas elementorum, & innarrabilem mistorum dispoſuit harmoniam, vt creatum illud, invariabile & æternæ durationis esse videretur. Cœli verò globum, circulosq; eius si consideres, mobiles quidem cernis, sed centris suis ceu basibus firmatos adeò, vt vel mobilitas ipsa, stabilitatis eorum argumentum sit: quod obseruauit Sapiẽs Eccl 1. *Oritur Sol & occidit & ad locum suum reuertitur, ibiq; renascens, in circulos suos revertitur* Hæc tamen omnia, facta esse in Verbo, nemo ambigit. *Dixitq; DEUS & facta sunt* & iterum. *Statuit præceptum, & non præteribit. Verbo Domini Cœli firmati sunt & Spiritu oris eius omnis virtus eorum. Psal. 32.* Verbũ ergo, est Basis Vniversi. Quia tamen

Ps. Creaturæ, mira harmonia.

Eccle:

Gen:

Ps: 32.

A (vt advertit pientissimus Jobtes,) etiam illi nutare possunt, qui portant Orbem; vt tantò firmiùs Vniversum hoc stabiliretur, omnipotens Creator Basim Basi, Verbum Verbo, Fiatq; suo omnipotenti, hodiernum MARIÆ *Fiat* superaddere voluit: in quo nimirum Vniversi Creatio, & multò magis recreatio omnis facta est, vt exinde pleriq; SS. Patrum, SS. Deiparam Basim Vniversi prædicauerint; quos infra citabo. Vnum interea substituo *Iacob: de Vorag. MARIA (inquit) est columna, supra quam vniuersus innixus est mundus.* Proinde tantò audentiùs ego, in hodiernæ Solemnitatis festiuitate, dum hoc Restaurationis Vniversi Verbum *Fiat mihi secundum Verbum tuum*

B Vocale, iucundumq; nimiùm, per aures cordaq; fidelium resonat resilitq; echo, appellabo atque multifariè probabo, SS. Virginem MARIAM, maximè in hoc Verbo *Fiat,* factam esse BASIM Vniversi: præludendo morali quæstiunculâ, de causis ruinæ Vniuersi. Jnterim hymnidicè Salutemus MARIAM.

Te, o Virgo! BASIS mundi,
Salutámus lætabundi.
Tuum FIAT, iam transuersum
Restaurauit Vniuersum.

Job.

Fiat creationis cum Fiat MARIÆ comparatio.

S. 3. de annunt.

2.

MARIA Basis Universi.

PARS I.

De Causis, ruinæ, seu calamitatum Vniuersi.

3\. IN hoc æstu perturbatorum elementorum, & penè continuo creaturarum disturbio, quo magis, & magis in annos & dies quatitur Vniuersus
hom. 35. in Euang: Orbis, dum alia a cœlo, (ut ait *M. Gregor:*) alia è terra, alia ab elementis, alia ab hominibus patimur; unde fames, pestilentiæ, tempestates & bella prodeunt; studiosius mihi inquirenti, è quonam fonte ea calamitatum eluvies effluxerit, vltimæ iam ruinæ appropinquantis vniuerso prodromus & præsagium, ipso præmonente Saluatore *Luc:* 21. occurrit antiquum illud & omnium sæculorum experentiâ Moysis Vaticinium, imò veriùs ipsius cō-
Leu. minatiua Prognosis. *Propter peccata* (inquit) *vestra, dabo vobis Cœlum desu-*
Peccatum, ruina vniversi. *per sicut ferrum, & terram æneam. Leu* 26 Vnde colligere libeat, quòd cùm propter peccata hominum, congenita Cælo Terræq; temperamenta & qualitates alterantur in peiùs, & dilabuntur semper in deteriùs, causam ruinæ vniuersi, non aliam esse, nisi peccatum.

Probatur. Scripturaliter.

4\. Hæc dum probare molior, denso satis agmine occurrunt loca S. Scripturæ, in quibus plusquam luculentiùs asseritur, quòd cum cuncta Cœloue terraue creata, ita essent a Creatore suo condita; vt vel ore ipsiusmet Conditoris dicerentur esse valde bona, & omnia subiecta homini; nihilominùs lapsu hominum in peccatum, malignitatem quandam Vniuersa induere cernuntur adeo; vt *armari Creaturam ad vltionem inimicorum,* dixerit
Sap. Sapiens *Sap:* 5. Tonat Cœlum, siue fulgurat, Phænomena tristia in Nubibus pingit, lapides, Sanguinem, ignes sulphureos pluit; id non tam, cœli, quàm
Ps: peccati metheoron est. Audi Psaltem *Pluet super peccatores laqueos: ignis & Sulphur pars calicis eorum Ps:* 10. Dehiscit decumanis motibus terra; quia aggrauata pondere peccatorum, rumpitur & dissilit, impar tanto oneri. Vt idē
Ps: testatur vates *Commota est, & contremuit: fundamenta montium conturbata sunt, quia iratus est eis.* Quod si verò sterilis gleba famem aduocet, ne eandē crimineris: itidem enim Dauid, huius
A mali causam refundit in enormitatem peccatorum. *Terram fructiferam* (posuit) *in salsuginem, a malitia inhabitantium in ea. Psal:* 106. Si tandem cor- *Ps:* 106.
ruptus àër, pestifera toxicataq; spiracula subministret, vitium esse noueris non àëris, sed tui; qui dum spiraculum vitæ tibi in Creàtione a Cōditore insufflatum turpiter euomens, maligni Spiritûs acconita sorpsisti, ampliùs nonnisi pestem & toxica exhalas, dum toti mortalium generi infligendam pro peccatis suis, demereris plagam. Audi & crede comminanti
B DEO. *Extendam manum* (si peccaueris) *percutiam te, & populum tuum peste, peribisq; de terra. Exod:* 9. Vnde iam li- *Exod:*
quidò constat ex S. Codice, Creaturam omnem, dum sæuit in peccatorem, nedum esse pænam peccati, sed præterea a peccatore trahi quodammodo in consortium pænæ peccati: dum iam non naturæ impulsu, sed hominum vitio violentata, a primigenis proprietatibus suis declinare convincitur. Hinc rectè querulosos in ærumnis & calamitatibus publicis monet M. Basil. in tract. cui titulus: *Quod DEUS non est Author malorum:* dum ta- *hom:* 4.
C liter scribit: *Ciuitatum interitus: terræ motus, inundationes, exercituum clades, naufragia, & omnes deniq; calamitates illæ, quibus magna hominum multitudo simul absumitur, siue ex terra, siue ex mari, ex àëre, ex igne, seu quacunq; nascuntur ex causa, propter superstites ad sobrietatem reducendos, eueniunt, ipso Deo publicis pænis publicam castigante iniquitatem.*

Pestes, sterilitates, unde?

Probatur. Figuraliter.

5\. Verùm clarioris luminis gratiâ, Textui Sacro misceamus Allegoriam seu
D Figuram eiusdem S. Scripturæ, ut fracto literæ cortice, nucleum eruamus. Zacharias inclytus Propheta Domini, *Zach:*
olim interrogatus: *Quid tu vides Zacharia.* Zach. 5. respondit *Ego video Volumē volans.* Vbi Versio Septu. habet: *Ego video falcem volantem.* At verò quænam, ingentem librum inter, & falcem potest esse proportio? Cùm hæc, mortis sit instrumentum & stragis indicium: siquidem videmus, quomodo per falcem breui temporis spatio omnes, integri alicuius prati, succidantur herbæ, & paulo post in aridum redigantur. Jmo falx illa de qua in Apoca- *Apoc:*
lypsi c. 14. legitur. Et misit, qui sedebat

Falx cum volumine, vindictæ Symbol:

debat super nubem, falcem suam in terram, & demessata est: vltimæ ruinæ mundi, Symbolum fuisse perhibetur. Quid igitur falx cum volumine habere potest relationis? Respondetur: per volumen illud intelligitur liber ille, de quo in Prosa Miss. defunct: ita canit Ecclesia: *Liber scriptus proferetur, in quo totum continetur, vnde mundus iudicetur.* Coniungamus ergo nunc, si placet, simul inter se peccata & falcem, tunc videbimus, quòd dum peccata multiplicantur, ærumnæ quoq; strages, & exterminia multiplicentur adeo; vt quandoq; proximè ruiturum mundum existiment homines. Præstò speculationi huic adest cum sensu suo *S. Hieronym:* hic dum istum textum Scriprurę versat: ita ait. *Volumen autem volans ostenditur, in quo omnia peccata scripta sunt, vt vnusquisq; recipiat secundùm opera sua.* quibus vltimis verbis utitur Doctor connotatiuè ad falcem. Adhuc enim vagiente mundo in ipsa infantia sui, huius perniciosæ falcis s. peccati, nonne cunctæ Creaturæ sensere damna? Peccauerê Protoparentes nostri esu & vsu ligni vetiti; en subitò, ut obseruat *Gretzerus* arbor illa pænâ non caruit: nam nudata cortice, frondium veste, florum gratiâ, fructuum honore & perpetuâ sterilitate damnata: vt quæ culpæ quodammodo consors fuerat, foret & pænæ. Jn elementa, Cœlos, Solem & Lunam, sparsaq; ætheri sydera, hæc peccati desæuijt falx: Terra enim (ut ait *Lobecius*) olim erat amænula, bellula, floridula, in herbas, & in flores, in fructus ibat vberrimos: erat in aperto pătentiq; sinu herbescentis agri viriditas, mites areolæ, violæ molles, albentia lilia, innoxiæ rosulæ, omnisq; florum suppellex exundabat: non illic visebantur infelices tribuli, non succrescebant infesta tritico lilia, non tristes erant cardui, non cruentæ rosis adnascebantur spinæ, attestăte S. Ambr. At ubi respersa terra labe peccati, scelus fecit contagia: primæua illa terræ bonitas, soli clementia, fructuum vbertas, in sterile & effœtum solum, in amaros insulsosq; fructus, in spinas & tribulos degenerauit: ipsaq; terræ moles, tanta quanta est, usq; ad iniuriam sterilitatis exaruit: adeo longè lateq; funditur venenositas peccati.

l. 1. de Cruce c. 4.

Moral. de Peccato.

l. 3. Hexamer. c. 11.

Spina in rosa, peccati pœna.

A *Probatur.* Historicè.

6. Si historijs exemplisq; stabilienda res. Nonne ignis, cuius centrum sursùm est, violenter tamen peccatis inhabitantium attractus, descendit, ut exterminaret Sodomam & Pentapolin? *Gen.* Quid simile legis de hostibus Heliæ Prophetæ. Nonne, dum omnis caro corruperat viam suam, catharactæ *Reg.* Cœli, sede suâ, quam sub ipso firmamento obtinent, moueri & ruere coactæ sunt, in illo scil: Vniuersali orbis cataclismo? Nonne sub pedibus sacrilegorum Dathan & Abiron, dehiscit B terra? quamuis a prima sui parturigine fundata super stabilitate sua. Huic simile recentius accipe exemplū, cuius oculatum testem me esse fateor. Jn Tyroli, itinere unius diei, versùs Oenipontum, seu Jnspurgum, intra montes est oppidum, locus vocatur ad Sacram Hostiam: in eoq; Ecclesia sub cura Eremitarum S. Augustini; ubi cernere est ad latus Maioris altaris magnam petram, quæ sub pedibus cuiusdam temerarii hominis, C adeo mollis reddita fuit, paulatim q; ipsum absorbere cœpit, vt veluti in cera, integri pedes eius cum cruribus & calceamentis expressi appareant; atq; cùm a ruina saluare se quidam peccator cupiens, lapidem mensæ altaris, manu prehendisset, duriorem lapide, hominem lapis non iuvit, sed similiter ad modum liquidæ ceræ manibus prehendentis cessit, signa nonnisi manuum, in memoriam miracŭli, recipiendo. Comes iste erat & Dominus illius Castri; qui parùm credulus, aut fortè fastuosus nimiùm, in Communione Paschali, non contentus paruâ, vt cæteris distribuebatur, D Hostiâ, compulit Parochum, ut ipsum maiori dignaretur; quâ ore sumptâ, illicò absorberi se a petra sensit: & dum pænitens facti, sacram illam hostiam, iam in parte dentibus compressam Sacerdoti restituit, subitò elementum rediit ad naturam, solidatumq; est: quæ Hostia Sacra hucusq; incorrupta, in aurea theca, peregrinis spectanda & adoranda exponitur, cum magna deuotione: quam testatur statua ad mensuram hominis argento affabrè fusa per modum genuflectentis, Eleonoræ Austriacæ, olim Reginæ Poloniæ, & tandem Coniungis Principis

Hostia Sacra & lapidis miraculum Tyrol.

cipis Lotharingici. Quodsi ita, & vtiq; est. Apage! quisque peccator!- Nonne meritò noxa vniuersi dicendus es? qui dum voluptati tuæ famularis, vniuersi harmoniam, naturamq; elementorum perturbas, atq; sic cuncta creata, disponis ad ruinam. Vtinam aliquando sapias, ne in communi ruina, ruas & ipse. Ecce tibi contra collabentis mundi ruinas, hodie nova prouidetur Basis.

PARS II.

SS. DEIPARA Basis Vniversi.

l. 6. c. 24 7. Scribit Euagrius de Simeone Anachoreta: hic, cùm breui motus terræ instaret, Phænicen ingressus, plures bases seu columnas ædificiorum in foro flagellans, dicebat: *State, saltandum enim vobis est.* deinde obseruatum fuit, bases alias, quæ flagellatæ non fuerant, per terræ motum corruisse confractas, reliquis illis cum suis ædificijs omninò saluis. *Columnæ flagellatæ, saltant.* Muto stillum è diametro, pariter & actionem, dum accedo ad Te SS. Virgo MARIA firmissima BASIS & Columna vniuersi: accedo non flagellaturus, quod piæ & rectæ menti implicat vel imaginari; sed flagitaturus: non saltandum, sed ruendum est vniuersi Machinæ, nisi Tu pro ipsa steteris: & vt liberiùs loquar, nec mundus iste ab initio stetisset, hactenusq; durasset, nisi in montibus Sanctis, in CHRISTO videlicet, & in Te Beatissima, fundamenta eius posuisset Conditor ipse DEUS. Hinc iam Te esse BASIM vniuersi primo ex litera S. Textûs comprobo.

Probatur. Scripturaliter.

8. Unius in Essentia, & Trini in Personis DEI deliberantis quasi (ut humano modo loquar) de creatione hominis, adeoq; omnis alterius Creaturæ, quam propter hominem fecit, mutua inter Personas subaudiamus colloquia. *Gen:* *Faciamus* (inquit) *hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Gen.* 1. Porrò basim alicuiùs rei, causam seu principium, in quocunq; genere illa sit, nullus Philosophorum intelligere renuit. Ex isto autem Textu, SS. DEIPARA, causa Jdealis creationis fu- A isse euincitur: Jmaginem enim & similitudinem distinguit Philosophus: cùm latiùs pateat similitudinis nomen, quã imaginis. *Imago & similitudo, diversa.* Unde Pater similitudo Filij dicitur (quod satis ingeniosè obseruauit *Barthol: de los Rios*) Jmago verò non item: Filius verò Patris, & Jmago & similitudo est. *Horiz: Maria: de Nat. B. V. c.* 8. DEUS ergo hominem, & alia propter ipsum creando, cùm eius præstantissimam penes se haberet Jdeam, videlicet Filium suum, Dominum JESUM Christum, qui esset Jmago DEI, ad cuius nos Jmaginem crearemur, cum ipse futurus esset caput nostrum, & Pater futuri B sæculi, indistinctè dixit: *Faciamus hominem ad Imaginem nostram.* quid opus erat addere? *Et similitudinem nostram.* Otiosum profectò verbum, si & illud de CHRISTO esset intelligendum: nam cùm Jmaginem, illum dixerit, etiam eo ipso similitudinem vocauerat: cùm omnis Imago, sit similitudo. Restat ergo, ut dicamus, DEUM, cùm non simpliciter hominem, sed masculum & fæminam creaturus esset, non solùm C CHRISTUM, sed etiam Beatiss. Virginem MARIAM, hominis sibi proposuisse Jdeam: ita ut per Jmaginem CHRISTUM, per similitudinem V. MARIAM intellexerit: tum vt ostenderet inter illos, dignitatis diuersitatem: tum & vel maximè, ut pronas ad errorem mentes instrueret, ne cùm Virginem etiam Jdeam humani generis fuisse sciremus, induceremus quempiam, ad æstimandum æquè MARIAM ac CHRISTUM, Jmaginem Patris fuisse, & æquè concurrisse ad cre- D ationem hominis & Vniuersi. Absumus enim & longè absumus ab illo errore, qui Creaturam aliquam auxiliares manus præbuisse DEO, comminiscitur, ut faciliùs mundum ex illa abysso eduxisset: Jdealiter tamen, & ut in mente omnipotentis Architecti præconceptam SS. V. MARIAM, id præstitisse DEO, audacter asserrere non est veritus, iam præcitatus Author, hisce verbis: *S. MARIA, Idea mundi.* *Ille Creator, quod pictores & architecti solent, accuratiore studio, sibi creandorum omnium, ideas quasdam sibi effinxerat; CHRISTUM & MARIAM: hasq; intuebatur omni in opere: ab his oculos nunquam dimouebat. Si quatuor elementa produceret*

produceret, quatuor istos, qui in illis erant humores intuebatur. Si Angelos & Spiritus, spiritualem animam eorum. Si res inanimas & insensibiles, ea quæ sensu in corpore eorum carebant. Deniq; ad similitudinem eorum & ea quæ vegetantur, & quæ sentiunt, & quæ natant in aquis, & quæ volant per aëra, & quæ in terris gradiuntur, exprimebat: imo quoties in hæc exemplaria conjiceret oculos, nouâ affectus delectatione & gaudio, ex eorum contemplatione perfusus, semper nouas inueniens Creaturas, eas ad similitudinem illarum Idearum efformabat. Hactenus cit: Author. Parùm & ego dixisse me puto, si solùm per modum causæ Idealis, SS. DEIPARAM concurrisse ad Creationem Vniuersi, asseverarem; in capite etenim Libri, imò totius S. Scripturæ, ampliùs quid de illa scriptum comperio, quamuis sub ænigmate: ipsam videlicet ad Creationem Mundi concurrisse per modum causæ Finalis: quoniam propter illam, creatum & conseruatum esse mundum, ibi innuitur, vbi hisce verbis incipit S. Scriptura. *In principio creauit DEUS Cœlum & terram Gen.* 1. Quæ verba Rabb. Anchelos ap Galat: l: 7. sic glossat. *Propter Sapientiam creauit DEUS Cœlum & Terram; hoc est amore intemeratæ Virginis, quæ est Mundi Sapientia.* Non parùm iuvat huncce conceptum similis locus Scripturæ apud Jeremiam c.33. *Si irritum* (inquit DEUS) *potest fieri pactum meum cum die & nocte, vt non sit dies & nox in tempore suo.* Quem locum ibidem Cabalistæ ita versant. *Nisi pactum meum esset, diem & noctem, leges terræ ac Cœlo non posuissem* Quod ipsum ulteriùs pactum taliter interpretantur: *id est: nisi pactum meum esset: videlicet nisi ámore mei IESU & MARIÆ; diem & noctem, leges Cœlo & terræ non posuissem, hoc est mundum non creassem: Et ideo amore IESU & MARIÆ mundum creauit.* His credo de causis Mellifluus Doctor. S. 2. in Pent: legitur appelasse Beatiss. Virginem. *Causam Rerũ.*

MARIA causa finalis mundi.

Gen:

Ier:

Probatur. Figuraliter.

9. Si ita est, quod S. DEIPARA, BASIS seu causa (suo modo) creationis mundi esse eo Textu Sacro euincitur, quantò faciliùs, ipsam quoq; fuisse Causam Recreationis Nostræ, ac consequenter restaurationis vniuersi, abditis, seu Figuris S. Scripturæ comprobabitur. Jungamus tantummodo deuotâ cogitatioe Figuram Figuræ: Prænobilis illa, eruditaq; Sponsi Solimæi Sponsa, dilecti sui deprædicans crura, ex basibus aureis, ea commendat inquiens: *Crura illius Columnæ marmoreæ, quæ fundatæ sunt super bases aureas. Cant.5.* Consensus adest Patrum, utpotè vtriusq; Gregorij, Ambrosij, Philonis Carpathi, quod crura, quæ hic commendantur, mystici Corporis CHRISTI s. Ecclesiæ eius, sint SS. Apostoli, viriq; cæteri Apostolici: exinde hoc comprobantes, quia ijdem & columnæ appellati a S. Paulo reperiuntur: hic enim ad Galatas scribit de Petro, Jacobo & Joanne, quod viderentur esse tanquam columnæ. Jnsuper M. Augustinus illud Psal. 74. *Ego confirmaui columnas eius,* de Apostolicis viris interpretatur. Et quidem rectè Apostoli crurium & columnarum marmorearum Metaphoris celebrantur, si firmitas roburq. eorum spectetur, quo vniuersum Ecclesiæ & CHRISTI corpus,eiusdemq; Corporis caput, CHRISTUM sustentant. Et quænam quæso harum columnarum BASES aureæ? potissimum id interpretantur Doctores de charitate, quâ instructi SS. Apostoli discurrentes per orbem, ceu firmissimæ columnæ, fundarunt Ecclesiam CHRISTI: Cæterùm pio deuotoq; nisu, audebo ego BASIM auream Ecclesiæ CHRISTI, appellare SS. Virg. MARIAM, supra quam ipsæ etiam columnæ Ecclesiæ, S. Apostoli, fundatæ & stabilitæ sunt: quam cogitationem meam strenuè roborat non vulgaris testis, quia Jmperator *Theodorus Lascaris in Canticis* suis ad DEIPARAM: ubi eam vocat *BASIM Martyrum & Sanctorum,* adeoq; & Apostolorum. Si scire cupis, quonam modo aurea hæc BASIS totam Ecclesiæ molem, eiusq; columnas sustentet; ad illam recurre Quæstiunculam, quam veluti insolutam videtur reliquisse Propheta. Quis (inquit) *appendit tribus digitis molem terræ. Isa:* 40. Alludit quidem hic implicitè Propheta, vel ad Mysterium SS. Trinitatis, ut notat *Paschasius.* vel ut putat *Corn. a lap:* ad tria attributa DEI scil. Sapientiam, bonitatem, & potentiam; quibus huius vniuersi gubernatur & conseruatur machina. Verùm, quia plurima, quæ DEO competunt, in sensu accommodo etiam applicari pos-

Cant.

Crura cuius Symbol:

Ep. 2.

Basis aurea, MARIA.

Isai:

l. 1. de Spirit S.

possunt B. V. MARIÆ. Tres quoque præcipuè digitos, auricularem s. medicinalem, & medium satis ingeniosè attribuit MARIÆ, eosq; deprædicat *Iacob de Vorag.* quid igitur obstat? si dicatur Beatissima Virgo MARIA, tribus hisce digitis appendisse orbem terræ, imò mundum vniuersū? & hoc ipsum cernere est in hodierni Mysterij, dum annuntiatur Virgo ab Angelo, consideratione: ubi primum facta est restauratio vniuersi, & præsertim humanæ naturæ. Ex istis tribus digitis, prodit se satis subtiliter triplex quidam modus, quo B. V. MARIA sustinuit, restaurauitq; atq; hactenus sustentat vniuersum. Articularis quippe digitus indigitat, quomodo SS. Virgo hodie in aure sua recipiens a nuntio Cœlesti Diuina oracula, illisq; humiliter consentiens, per illud verbum *Fiat* in Verbo hoc restaurauit vniuersa: quod factum est, ut obseruat S. Aug: *quatenus similis esset reparatio, quomodo fuit & creatio.* Promouet non impigre hunc conceptum S. *Thom: Villan:* dum *Fiat* illud, quo mundus creatus fuit, & hoc *Fiat*, quod hodie protulit MARIA, in bilancis æquilibro statuens, admirabundus sic exclamat: *o fiat potens! fiat efficax! o Fiat supra omne* Fiat *perpetuo honore venerandum. Hoc Verbo* Fiat *factus est mūdus, hoc Verbo cælestia terrestriaq; Altissimus condidit: sed tale* Fiat, *non sonuit in orbe, quale tunc, o Beata, dixisti.* Pro hoc humani generis ab aure Virginis suffragio, vota olim dederat Dauid, dum ita deprecaretur præuisam in lumbis suis MARIAM: *Audi Filia, & inclina aurem tuam.* Jbi eten m, quod ingeniosè assecutus est S. Eleuth: Ep: Tornacen: *Auricula Vxor fuit, Angelicus autem sermo, maritus extitit.* atq. sic auspicatissimo conceptu & partu, facta est collapsi mundi restauratio. Medicinalem deinde digitum interpretari liceat, de meritis Beatiss: Virginis, quibus, (cùm superabundantissima sint) succurrit continuò & indefessè miserijs humani generis; atq; sic veluti pretiosissimo Malagmate sanat vulnera nostra: quorum excellentissimum & vltra quod excellentius cogitari nequit, hodie protulit, concipiendo liberè Filium DEI: quod asseueranter docet Noster S. Bernardin: inquiens: *Tunc Virgo in conceptione Filij DEI plùs*

Marial.

Digiti tres Mariæ qui?

S. 17. de timp. conc: de Annunt.

Fiat MARIÆ extollitur.

Ps: 44.

MARIA in conceptu Filij meruit supra omnes creatu:

T.2.ser 51.

A *meruit, quàm omnes Creaturæ, tam Angeli, quàm homines, in cunctis actibus, motibus, & cogitationibus suis.* De medio tandem digito non ambigas: ipsa etenim dum efficaci suâ intercessione pro peccatis mundi, iustam vindicis DEI iram placat, Medium inter DEUM & hominem tenet: ideoq; suo modo a multis SS. Patribus Mediatrix appellata. Tribus ergo digitis s. tribus modis succurendo mundo, dum MARIA appendisse orbem explicatur, eo ipso ostenditur, quomodo BASIS vniuersi iustè deprædicatur.

c. 1.

Probatur. Doctoraliter.

B Sed aduertamus iam quomodo huic nouo Mariano titulo faueant sensa Patrum: Jmprimis aurei oris Doctor *Chrys: Orat: 3. in Mariali* (apud Polyantheam Marianam; de qua præcipuè conquiro & conquiram testimonia Patrum) appellat SS. MARIAM BASIM Jacob, indelebilem habentem characterem. Et iterum. BASIM, quæ ante mundialem, DEI Jmaginem tulit & inconcussam seruauit. *Iacob Monach: Vocat* MARIAM humani generis BASIM. Similiter & *S. Damasc: in Conc: diei hodiernæ dixit.* MARIA est Basis nostra. Præterea *S. Thom: Villanus c. 2. de Assumpt.* C Columnam mundi nominauit MARIAM. Cæteris luculentiùs ad rem nostram scripsit *Paulus de Heredia in tract: de Concep. B.V.* MARIA *Columna*, supra quam fundatus est mundus: nam si DEUS ante creationem Adæ, peccatori non statuisset immaculatam Virginem Redemptricem futuri peccati, incarnatione & passione Filij sui, mundum non creasset. His accedat affinis authoritas *S. Fulgentij:* Cœlum & terra pridem corruisset, si MARIA preci- D bus suis non sustentasset. Quod ut firmius credas accipe miraculosam reuelationem.

10.

Probatur. Miraculosè.

Famosissima est illa S. Dominici Patriarchæ miraculosa visio, quam habuit Romæ: in qua spectandum se præbuit Salvator in modum irati Judicis, triplex telum famis, pestis, & necis, vibrantis, ut ob multitudinem peccatorum totum exterminaret mundum, vniuersamq; perderet Creaturā: quæ dū mæstus tremensq; consideraret: tandem vidit B.V. MARIAM supplicantem Filio suo, ut parceret: vades etiam duos

11.

S.Dominici visio.

am duos offerendo eidem: id est vtrumq; Patriarcham, Dominicum & Franciscum, qui tum Romæ in societatem conuenerant. Huic valdè similis alia visio adducitur a P. Młodźian: Soc. JESU Polono, Theologo & Prædicatore: quam recentissimo sæculo

Pro Polonia deprecatur B.V: M: iratum Iudicem. dicatore: quam recentissimo sæculo Cracouiæ habuit quidam ex familia S.P.N. Francisci sub A. D. 1628. Vbi similiter visus est CHRISTUS vibrare contra Poloniam, propter enormitatem & impunibilitatem scelerum, fulgetra & flagella; quem pariter B. Virgo, assumptis in societatem suam Patronis Regni, visa est deprecari: cuius oratione placatus Filius plagas illas vel remisit vel distulit.

Probatur. Historicè

l. 36. c. 6. Refert præcipuus naturæ investigator & Panegyristes *nobilissimus* Plinius: Thebis

12. viginti hominum millia laborasse in vna Columna seu Obelisco effigendo: *Columna miro artificio erecta & contra casum præseruata* quem cùm suberecturus esset Rex: vereretur q; ne machinæ, non sufficerent moli columnæ, quo maiorem operariis curam & solertiam operis adderet, filium suum vertici columnæ alligari fecit; vt cùm in vnius filij Regis vita, omnium capita periclitarentur, omni nisu atq. industriâ, ruinam & casum Columnæ auertere molirentur: & quidem felici successu Columna stetit, ut pote coronata Regis Filio. Jta sanè imò longè nobilius, BASIM Nostram & Columnam totius vniuersi Beatiss: Virginem MARIAM suberectam & vndequaq; bene firmatam ac in plenitudine gratiarum stabilitam adèo cogita, vt non sibi tantum, sed toti etiam sustentando sufficiat Orbi, ne miser, tantis iam Marianarum precum & meritorum munitus fulcris, casu infelici ampliùs corruat: ita tamen, *MARIÆ, meritis Filij, a casu præseruatio.* ut hoc privilegio, tituloq; BASIS nō aliter gaudeat, nisi ratione meritorum infinitorum Filij summi Regis æterni Patris, simulq; sui; per quæ ipsa secura ab omni casu, casum quoq; collabentis mundi aufert, & ab illo tuetur.

A

Epilogus.

MOs antiquis fuit excelsas BASES, Columnas, Pyramides, characteribus, inscriptionibus ingeniosis exornare. Audiuimus iam ab aureo Chrysostomi ore, SS. MARIAM BASIM nostram inscriptam, exornatamq; fuisse indelebili charactere: forte VERBUM ipsum æternum, aut titulum Maternitatis, intelligere voluit S. Doctor. Audet quandoq; insolens 13.

B *Votum Authoris.* iuuenum manus, pretiosis marmoreis etiam sacris columnis, tabulis, nominū, cognominum suorum quandoq; peregrinorum, rudi scalpello inconcinnos superinducere characteres, vanum & prorsus inutile relinquendo sui memoriale. Jtaq; accedamus & nos ad Sacratissimam hanc vniuersi BASIM, B. V. MARIAM, & non iam vanitatis,

C sed reuerentiæ & deuotionis Nostræ in Symbolum, insculpamus ibi nomina nostra, piæ recommendationis stylo, perenne vtiq; memoriale obligationis Nostræ: Et quia Columna hæc stabit in perpetuas æternitates, & non commouebitur, quia DEUS in medio eius: perennabunt quoq; & Nomina nostra. Tu o, Clementissima Domina, bases nostras vacillantes interdum in Virtute, & ob continuos tentationum turbines vix non deciduas, meritis Tuis & intercessione fortiter constabili

D & firma; ut tandem Columnæ nostræ, sub Tuæ gratiæ patrocinio, triumphali coronētur Corona.

AMEN.

BEATITVDO Beatorum
SS. DEIPARA.

Pro Assump B. M. V.

Porro, unum est necessarium. Luc: 10.

14. O Miseram, & plusquam mille lacrymis deplorandam mortalium sortem! qui ab uno DEO, & ad vnum eundemq; ipsum creati finem, pluribus distendimur curis: pro vno autē necessario, nec semel vel rarò lacertos mouemus, solasq; nonnisi Vanitates toto studio sectamur AA. Compatiebatur olim Regius Psaltes sequiori fortunæ suæ, dolenter inquiens: Ps. 138. *Et Substantia mea in inferioribus terræ:* nunc potiùs insaniens mundus, collætatur & congratulatur sibi, hoc infelicitatis momentum; dum substantiam suam, videlicet animam, sat profundè visceribus terræ, mortales immergunt, imò sepeliunt, indulgendo voluptatibus, delicijs, coaceruando diuitias, vanosq; honorum & dignitatum sibi adsciscendo titulos. Vnum verò, & quidem primum necessarium, vel nihil vel pigrè admodum curando, quod ipse DEUS est, ipsaq; æternitas beata, id est beatitudo æterna animarum & spirituum intellectualium. Ergo iam o mortales! vel hodie meliùs sapere incipite, leuate capita vestra, immersosq; terræ oculos, aliàs mentes & animos vestros sursum erigite. En hodie, dum SS. V. MARIA gloriosè assumitur in Cœlos, valuæ Cœlorum latiùs cuiq; patent, Theatrum amplissimum triũphantium beatorum ad salutandam Virginem ordinatè instruitur: vbi in vno primoq; necessario s. in DEO concentrantur omnia: in illudq; omnis Creatura rationalis, tanquam in ultimum finem omnitudine potentiarum suarum tēdit: ut vel ideò præcipuè hodie, quia assumptâ in Cælum Virgine, finis ille, necessariumq; vnum ac primum, complementum quodammodo suum accepisse existimetur: per quod ipsum B.V. MARIA strictissimâ & qualem nulla potuit habere Creatura alia, vnione copulata cum DEO, facta est in Cœlis simul cum Eo, vnum necessarium; atq; sic sano loquendi modo, Beatitudo Beatorum: quod ipsum ut comprobatum a me accipiatis, erigite animos & corda: præludere volo endimionibus negligentibus curam salutis suæ, sanctorumq; tabernaculorum desideria: tribus de causis commendando frequens desiderium beatudinis æternæ. Jnterim hymnidicè salutemus MARIAM.

Ps. — *DEUS unū necessariū animæ.* — *MARIA vnio beatifica, supra omnes beatos.*

O Beatá Beatorum!
Tu beas cœtus Sanctorum:
Fac ut per Te, nos beemur;
Cœlicolis collœtemur.

PARS I.
De frequenti desiderio beatitudinis.

15. O Re Sacratissimo, simulq; & instituto Salvatoris ipsius prodijt, nil tam frequentatum cuiq; mortalium debere esse, quàm desiderium collium æternorum, Beatæq; vitæ sancta esuries: Quotidianum enim persoluere DEO pensum, discipulos suos erudiens, post redditas Cœlesti Patri laudes postulatâq; propria, à desiderio Regni Cœlestis ordiri precem mandat: *Pater noster, qui es in Cœlis, Sanctificetur nomen tuum, Adueniat Regnum tuum &c: Matt:* 6. vt ergo voci, mandatisq; Salvatoris tantò studiosiùs obsequamur, cælestisq; Patriæ desiderio inardescant corda nostra: tria nobis emolumenta ex frequentatione talis desiderij consideranda veniunt: quorum primum sit: quia nimirum talis actus, & inclinatio ad illum, cæteris alijs est magis connaturalis animæ nostræ rationali: consequenter est valde facilis homini; atq;

Matth: — *Desideriū beatitudinis habere, mandat Christus.*

atq; ideo nihil frequentiùs occurrere deberet ipsi, quàm huiusmodi tædium sacrum felicitatis æternæ.

Probatur. Scripturaliter.

16. Acres satis sunt concertationes, inter quosdam Doctores: deturnè vel non detur, in anima rationali, innatus appetitus ad Visionem beatificam? sed relinquamus scholasticis hasce subtilitates: ego protunc intrepidè innixus textui sacro, assero, appetitum & desiderium primi Nostri & vnius necessarij, videlicet beatitudinis æternæ, ita esse connaturalem animæ rationali, sicuti appetitus ad cibum, connaturalis est cuicunq; viuenti: nullum autem reperire est viuens, siue illud sit spirituale siue corporeum, sine proprio sustentationis pabulo; adeo, ut si corporeum sit, corporea quoq; exigat nutrimenta; sin autem spirituale, tantò magis, si ipsemet, & purus Spiritus, qualis est anima rationalis, cibos quoq; spirituales, ut habeat, necessarium sit. De quo venustè discurrentem hac in materia audiamus Philonem: *Pulchrè* (inquit) *conuenit, quòd ut factum est corpus ex terra, cognatis alatur cibis, quos terra producit: at illa ætherea portio scil: anima, habeat necesse est alimenta diuina.* Hæc autem pabula animæ sunt actus interni, quibus eleuatur ad DEUM, & ad obiecta supernaturália; inter quos præcipuum censeo cum Regio Psalte, actus Spei & pia desideria beatitudinis æternæ. Hic enim coronatus vates, excessiuis desideriis Patriæ cælestis exæstuans, in hæc aliquando eruperat verba. *Clamaui ad te Domine, dixi, tu es Spes mea, portio mea in terra viuentium. Ps: 141.* Hinc sanè cibus, bonaq; portio, felici illius animæ ita sapuit, adeoq; illam inescauerat, ut quamuis bene sibi perspectum haberet, etiam post obitum plurimis centesimis fore sibi in limbo Patrum præstolandum adventum Messiæ; nihilominus, vt tantò securior esset in spe potiendi beatitudine æternâ, pro egressu tamẽ animæ vrgeret Dominũ vehementer. *Educ de custodia animam meam: me expectant iusti, donec retribuas mihi.* Deniq; ut clariùs ostenderet, talibus actibus desideriorum, sanctæq; spei, animam cibari, non quomodocunq; sed quasi pabulo sibi connaturali, in simili exardescentia ad æterna tabernacula positus, allusionem fecit ad quasdã volucres, quibus connaturale est nidum suum repetere, eiusq; reminisci: qualis est columba, & passer; ait enim: *Quàm dilecta tabernacula tua, Domine, concupiscit & deficit anima mea: Etenim passer inuenit sibi domum, & turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos. Ps: 83.* Jnnuens per similitudinem, quòd veluti dictæ volucres, innatâ inclinatione ardentissimè feruntur ad loca nidificationis suæ: pariter, si non longè magis, rationalis anima innato appetitu vrgetur, vt ad suum vltimum finem, qui est DEUS & vita beata, totis & indefessis tendat nisibus, ferueatq; desiderijs: Et hic appetitus tantæ adhæsionis est in anima, ut ex mente Subt: Doctoris, in ipsis etiam damnatorum animabus reperiatur; non fructuosè quidem, sed ad magis acuendam in ipsis, pænam damni. Hinc æui nostri insignis Asceta *Gasp: Druzbicius* Polon: Soc: JESU, concludit extremis laborare animam rationalem, nisi tali desideriorum identidem reficiatur pabulo. *Non tædere* (inquit) *neq; anhelare ad beatitudinem, signum est, quod animus noster adhæreat, immersusq; sit carni, & sensui, & his caducis rebus; argumentum est, quòd qui tales sunt, indigni sunt Nuptiis Agni, & ingrati DEO: quô an possit aliquid euenire perniciosius? viderint, qui tales sunt.*

Vivẽs nullum sine pabulo proprio.

l. 1. Alleg:

Animæ pabulum, mẽtis adDEUM eleuatio.

Ps:

Beatitudinis desiderium, cibus animæ.

Ps:

4. d. 49. quæst: 10.

Damnati appetunt beatitudinem.

Exerc. 6. de beatit:

Probatur- Figuraliter.

17. Sed ut hanc Sacram æternorum desideriorum, tantò ampliùs exacuamus orexim, istius cibi spiritualis inuestigemus emolumenta: inter quæ præcipuum illud iudico, quod animam ex vi conditionis suæ fragilem, frequenterq; languentem reficiat, nouisq; spiritibus contra hostiles incursus corroboret, constabiliat, atq; sic, quòd anima viuat DEO, efficiat. Opportunam huius rei Figuram suppeditat sacer Textus, in primis statim Capitibus libri: videlicet illud *lignum vitæ in medio Paradisi. Gen: 2.* quod plantauerat Author omnis vitæ, DEUS. Porrò assertum, commune Theologorum habetur, illud Lignum non vano titulo appellatum fuisse, *Lignum vitæ*, sed ex eo, quòd produceret, & in sæcula ulteriora producturum erat fructus huiuscemodi, de quibus dum gustasset homo, illicò vitam immortalem inchoasset,

Gen:

Lignum vitæ, Figura desideriorum æternorum: eius virtus.

assset, cælesti virtute cum anima & Corpore ad Cœlestem deportatus Patriã: adhuc tamẽ sub quæstione apud Scholasticos manet, competebat ne fructibus illius arboris iste mirabilis effectus, ex natura ipsius ligni, an ex ordinatione Divina? sed ista subtilitatũ dissidia agitentur interea pulveribus Academicis: ego pro eruenda ex præfato textu, ad nostrum propositum salutari doctrina, apud Sapientissimum Proverbialistam emendico suffragia ex illo loco, vbi ipse eidem paradisiaco Ligno Vitæ, comparauit pia desideria deuotæ animæ. Prou: 13. *Spes* (inquit) *quæ differtur affligit animam. Lignum vitæ, desiderium veniens.* Obseruant Commentatores (ap: Cornel:) quòd hîc Spiritus S. per os Sapientis faciat cõparationem Spei sanctæ, & desideriorum Cœlestium, æternorum, ac Spiritualium, ad desideria respectu terrenorum & temporalium; uti sunt honores, voluptates, & divitiæ: de quorum virulentia præcauens, fructus non ad gustum, sed ad afflictionem animæ, ea nominauit, dum dixit: *Spes quæ differtur, affligit animam.* Meritò dicendi huiuscemodi fructus, *Poma desideriorum*, quibus famosa illa Apocalyptica meretrix delectabatur: cuius infelicitati improperans Angelus dixit: *Poma desiderij animæ tuæ, discesserunt a te. Apoc* 18. Nam sicut venustum illud illicium deliciarum, intoxicata poma, bene constat, subitò euanuisse. *Discesserunt á te.* mortemq; æternam consciuisse mulieri; ita non longè disparem, imò omninò similem incidunt in sortem illi, qui nimijs spebus eleuantur, flagrantq; desiderijs ad temporalia: quæ dum assequi non valent, aut iam acquisita miserè deperdunt; inenarrabilibus ictibus animam suam affligi, miseri persẽtiunt: & sic de vita animæ periclitantur, & plerumq; pereunt. Cæterùm quando Spiritus S. ab opposito, sacra desideria, appetitumq; rerum Cœlestium vocauit Lignum vitæ; *Lignum* (inquit) *vitæ, desiderium veniens.* per hoc ipsum declarauit, quòd fructus huius ligni, id est desideriorum talium, sit fructus vitæ: id est, talia desideria eximiè & plusquàm efficaciter, in vita spirituali, in pugna cum tentationibus, in exercitio continuo, constanti, indefessoq; virtutum animam corroborent, a-

Prou:

Poma mũdanorum euanida.

Apoc:

Desiderij beatitudinis Vtilitates.

A niment, & lætificent. Unde ad rem nostram bene accessit *Cornel a lap:* inquiens: *Spes æternorum adinstar ligni vitæ animam pascit, & oblectat.* Hinc est, quod longâ experientiâ Ascetarum probatũ sit, eò facilius & felicius stadia perfectionis decurrere quemq;, quò ardentioribus & frequentioribus ad æternã beatitudinem subinflatur desiderijs. Pulchrum valdè huius experientiæ, reliquit testimonium citatus supra Asceta Polonus: inquiens. *Desideranda est beatitudo: quia desiderium eius, est stimulus ad acquisitionem eius: Non habebis illam, nisi sedulò conquisieris, nisi infatigabiliter laboraueris, non laborabis, nisi te desideria indefessa stimulauerint.*

hic

Exerc: 3. de beat:

Probatur. Historicè.

B Tertiũ est, quod tale desideriũ sãcta tædia ad æternã beatitudinem excitet in anima, eaq; promoueat: quia anima huiuscemodi exercitijs incumbens, & hîc in vita iucundè decurrit stadia vitæ spiritualis, & post mortem citius ac intimùs cæteris, beatificè vnitur DEO. Præeat Historiæ, iam tertiò citatus Asceta. DEUS (inquit) *noster delectatur tædio nostro ad ipsum: propè est talibus amatoribus, indulgens eis, solatiaq; submittens, & varijs gratiæ suæ modis, eos in* C *tædio suo fouens, insuperq; ad beatitudinẽ certiùs & uberius capiendam disponens: ac pro modo & mensura tædij, ipsius beatitudinis copiam illis præparans.* Jam tandem audiamus Historiam & comprobemus rem à contrario. *S. Vincent: Ferr.* Conc: pro festo Omn: SS. scribit, quendam fuisse Ascetam magnæ Sanctitatis, qui dum obijsset; alius quidam amicus defuncti desiderabat scire de statu animæ ipsius, præsertim, an rectâ migraverit in Cœlum. His dum voluitur in cogitationibus; apparet defunctus igne D circumdatus, qui stupescentem advertens amicum, affatus est defunctus. Heus inquit? Ne mireris: sum etenim destinatus ad piaculares flammas, certo tempore luendas pro eo solummodo, quòd in vita, non tam ardenter, nec tam frequenter ut oportebat, elicerem actum spei & desiderij ad beatitudinem æternam. Hinc robur a contrario agitatæ hactenus veritati: quod illæ animæ, quæ sollicitè & indefessè exercent se in desiderijs talibus, quando egrediuntur ex corpore, velocissimè & sine mora migrant ad

18.

Tædia ad beatitudinem, merentur ãpliorem gloriam.

Exerc. 6.

Exemplũ de Pœna purgatorij cuiusdam negligẽtis in appetenda Beatitudine.

Dominum: concludit ergo hunc di-
de Imit l.3 c. 49. scursum nostrum delicatus Asceta *Th: a kemp:* cuius pia auscultemus monita. *Fili cùm tibi desiderium æternæ beatitudinis desuper infundi sentis, & de tabernaculo corporis exire concupiscis, ut claritatem DEI sine vicissitudinis vmbra contemplari possis; dilata cor tuum, & omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe. Redde amplissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardenter excitat, potenter subleuat, ne proprio pondere ad terrena labaris.*

PARS II.

SS. DEIPARA, Beatitudo Beatorum.

19. *Beatitudo SS. in quo consistit* ESsentialem principalemq; beatitudinem Beatorum consistere in clara & beatifica Visione DEI, eiusq; fruitione, nemo est Catholicorum, qui in dubium vocet; nisi turpem Machometi sectam oleat: satis enim clarè ipse Salvator beatam illam vitam oris sui sacrosancti eloquio circumscripsit: dum dixit: *Hæc est vita æterna, ut Te cognoscant DEUM Patrem, & quem misisti IESUM CHristum.* Joan: 17. Ac proinde dũ Beatiss. Virginem appellavi Beatitudinem Beatorum; non est mihi mens de essentiali intelligere Beatitudine: Cæterùm, loquendo de accidentali beatitudine, quoniam hodierna gloria Assumptæ Virginis, multùm de essentiali objecto trahit, ipsam rectè nominatam Beatitudinem Beatorum, multipliciter comprobo.

Joan:

MARIA Beatorum beatitudo.

Probatur. Figuraliter.

20. Celebris ille Solimæus Ecclesiasticus, mulieris cuiusdam decantans encomia, ait per similitudinem: Eccl: 26 *Sicut Sol oriens in mundo, in altissimis Dei; sic mulieris bonæ species, in ornamentum domûs suæ.* Hæc quidem vniversaliter in laudem cuiuslibet mulieris bonæ & præsertim illius, quam alter Sapiens Prou. 31. depinxerat graphicè, dixit Ecclesiasticus: Cæterùm excellentissimo modo & principaliter SS. DEIPARÆ, hodie Assumptæ, hunc Textum Scripturæ applicandum asserunt Expositores; præcipuus inter illos Hugo Cardinalis. Sed priùs indagandũ; quæ

Eccli:

Prou:

A nam Domus, sit propria Maria? certè nõ alia, nisi Cœlum & terra, quæ repleta sunt a DEO, Angelis & hominibus propter MARIAM: ipsa etenim dicitur Domina mundi. Est ergo MARIA in Domo sua, scil: in Ecclesia militante & triumphante, sicut Sol in mundo, qui totum ipsum illustrat ac benignè replet; sic DEIPARA in vtraq; Ecclesia, Cœli & terræ, eam mirificè illuminat ac præsentiâ condecorat, & lætificat. Præsto adest & Dionis: Carth: qui hunc textum versando, ita ait: *Domus bonæ mulieris, est S. Ecclesia, tam militans, Virgini gloriosæ commixta, quàm Triumphans ex Angelis & hominibus constituta: Itaq; sicut Sol materialis* B *suo splendore totum illuminat hemisphærium nostrum; sic felicissima virgo, omnium mulierum optima, vniversam lætificat militantem triumphantemq; Ecclesiam.* Vix non ijsdem verbis explanavit eundem locum iste Doctor alibi. Jd ipsum strenuè roboravit S. Ansel: dum Assumptæ SS. DEIPARÆ contemplando diem, & peraugustam triumphi illius Pompam; sic Triumphantem allocutus est: *Dies* (inquit) *illa, non solùm Te, o Domina ineffabiliter sublimavit; sed Cœlum ipsum, quod penetrasti, nec non cuncta, quæ in eo sunt, nouâ & ineffabili gloriâ decoravit: novâ quidem Cœlum decoravit, quia priorem eius* C *gloriam ex præsentia sui, vltra quàm dici possit, aut cogitari, magnificavit.* Putabis fortè (amice Lector) hunc Doctorem sanctum, utpotè tenerrimè addictum SS. Virgini, devotionis affectu vel excessisse MARIÆ elogium, vel decedere ingenium, quòd è tam evecto cacumine, timebis ne periclitetur in casum. Quid est enim, quòd pura Creatura, novâ gloriâ Cœlos perfundat, præcipuè Angelos, (ut doctè discutit illustrissimus Antistes, Zerda) cùm corporea sit, quos dedecere putabis in inD feriori natura gloriari? sed quæso, ne præcipites gradum: Elevatissimus iste Doctor, in laudibus MARIÆ periclitari non novit, nec potuit: in cuius præconijs, ex sensu Subt. Doctoris, meliùs est excedere, quàm deficere. Meritò enim percalluit idemmet S. Anselmus, dum novam gloriam esse præmonuit, insolitamq; nimis, quæ mulcet Cœlites, hilarat Spiritus; & tamen sub convexis adolevit, & è terra trajecit

MAria domus, cœlũ.

l. 1. de laud: V. c. 4.

l. 4. art: 15. ap: Poliant:

de excel v. c. 8.

MAria assumpta lætitia cœli.

Acad: 28 f. 1.

jecit ad superos. Et sane ad rem: quæ enim magnificavit Dominum, ipsâ attestante per hymnum, quidni gloriam magnificaret Cœlestem? Quæso etenim; quid fuit animam Virginis, Dominum magnificasse? Scio ex Origene: Quoniam in animo limpido, vt pellucido speculo, totam retulit fidelibus, nullibiq; lituratis lineis, DEitatis Jmaginem, imò & in vtero, TRinitatis specimen: quoniam cùm DEVS in Creaturis non reluceat, nisi vt vnus; MARIÆ caro, Filio DEI gravida explicuit vt Trinum (Verba sunt genuina præcitati Antistitis) Crevit igitur aliqualiter in agnitione DEVS, & quasi Magnum, ut potè pleno Personarum numero, se in Virginea præstitit crystallo; siquidem in Jncarnatione tota operata est TRINITAS. Ergo cùm beatitudo seu vita æterna sit, *ut Te cognoscant DEUM Patrem, & quem misisti IESUM*, probè dixit Anselmus, quòd MARIA in Cœlum sublimata *priorem gloriam eius, ex præsentia sui magnificavit*, id est quasi provectiorem reddidit: in qua habuêre Cœlites vividam similitudinē SSS. TRINITATIS, ex miraculo Dei generationis, in Virgine. Quæ gloria, quantumvis accidentalis, nec vtiquam cum essentiali comparanda, plurimùm tamen de essentiali objecto trahit; Triados scil: nobiles scintillas excutiendo in MARIA, easq; per choros Cœlestes spargendo liberaliter.

MARIA quomodo DEUM magnificasse dicitur: ita & beatos.

MARIA assumpta explicavit magis beatis Trinitatem

Probatur. Figuraliter.

21. Vt rem etiam Figuris constabiliamus, excurrere placeat ad locum Visionum in Jnsulam Pathmos, & Apocalyptici Prophetæ extasum arcana intimiùs perscrutemur. *Signum magnum* (refert ille) *apparuit in Cœlo: Mulier amicta Sole:* Apoc: 12. & hæc communi sēsu Patrum, signabat SS. V. MARIAM. Adverto statim illi priori textui de muliere bona, non inconcinnè quadrare istam visionem. Sed quid iste tam ardens amictus in fragili natura? tam flagrans peplum in humeris? Quis te fœminam hanc esse edocuit, Aquila Joannes? si igneus globus, integraq; solaris sphæra sacram ambibat fœminam, unde discrevisti sexum in Cœlo? Dicerem cognovisse mulierem ex vtero; vnde adjecit: *Et in Vtero habens, clamabat parturiens:* si prægnantem in cœ-

Apoc:

MARIA Mulier sole amicta cur?

A lo mulierem viderat; quem putas amictum contingere ipsi potuisse, nisi Solem? Jn cœlo prægnantem virū cognovisse non potuit: in Cœlo enim neq; nubent neq; nubentur; prædixit CHRISTUS. Tantummodo Pater generat; si verò a Patre prægnans divino spiritu, vterum fœmina portabat; opus fuit Solem VERBUM in vtero baiulare. Si Solem igitur vtero induebat, quomodo induebatur a Sole? Hoc punctum difficultatis advertit Aretas Ep: Cæsar: vnde ait: *Magis ad cōsequentiam pertineret, si diceretur, non quòd mulier amicta sit Sole, sed potius quòd Solē*
B *ipsa in vtero clausum amiciret.* Verùm arcana huius visionis pandent SS. Doctores: Solarem enim amictum Virginis, nil aliud denotare asserunt Patres; nisi quòd ipsa Solem vtero gestaverit, solisq; istius irradiata luminibus, perfectissima Paralleia tam in terris, quàm, & tantò clariùs, in Cœlesti gloria effulgeat *Electa ut Sol.* Cui concinit mellifluus Doctor, hunc commentando textum: *Mulier* (inquit) *amicta Sole: planè amicta lumine sicut vestimento. In te manet, & tu in eo: & vestis eum, & vestiris ab eo: vestis Solem nube; & Sole, ipsa vestiris.* Resplenduit sanè iste amictus MA-
C RIÆ in terris, dum in ipsa ille, qui exultavit ut gigas ad currendum viam, pro salute nostra in vtero eius poneret tabernaculum suum in Sole: nam ut dicit S. Laur. Just. *Amicta ipsa Sole, quando Filium portans in vtero, facie splendebat ut Sol; ita quod Ioseph, ut dicitur, ipsam facie ad faciem videre non poterat.* Sed multò largiùs solares tuos in facies Sanctorum respersisti radios, gloriosissimè assumptaVirgo, dum in summo horoscopo beatitudinis & gloriæ, intra omnitudinem capacitatis puræ Creaturæ stetisti. Hoc profectò mysterium premunt in Triumpho hodierno,
D concrepantes vocibus Cœlestes spiritus, dum ovantes Tibi ascendenti in Cœlum, sacra occinunt Drammata: *Quæ est ista, quæ progreditur? quasi aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol* Cant: 6. Audi Jnterpretes mentis Angelicæ, & primum Seraphicum Doctorem; qui in Spec. V. ita scribit: *Sic ergo illuminans MARIA in gloria sua, rutilans per omnia respicit: quia per omnes Angelos & per omnes Sanctos, gloriæ suæ illuminationem*

ap: Zeram.

MARIA & vestit DEum & vestitur à DEO.

l. 12. Ser. de Assu:

Cant:

lect: 7.

MARIA Sol illuminas beatos.

tionem extendit. Et iterum alibi: *Electa ut Sol, ad irradiandam totam multitudinem Spirituum Beatorum.* Jn eundem sẽsum interpretatur hoc Angelicum Drãma Petr. Damiani. *Electa ut Sol: nihil enim habuit spiritus, in visibilibus creaturis excellentius, cui excellentia Virginis comparetur: multò enim ampliùs habuit claritas Solis, quàm Lunæ: quia etsi illa minores stellas obscurat; non tamen penitùs occultat: hic verò lucidiùs incalescens, sibi syderũ & Lunæ rapit positionem.* Et paucis interjectis. *Electa, sed & prælecta ut Sol. Quia sicut Sol, solus orbem illuminat; sic hæc sola, solidiori lumine & Angelos & homines illustrat.*

l. 4. de assump:

Probatur. Doctoraliter.

22. Juvant assertum Nostrum principale & alij Doctores: S. Hieron. s. de Assump: *Talibus* (inquit) *decebat Virginẽ oppignorari muneribus, ut esset gratiâ plena: quæ dedit Cælis gloriam, terris DEUM pacemq; refudit.* Hugo victor: l. 3. tit: 125. de Assum: *Felix dies, in qua Virgo virginum, Sancta Sanctorum, misericordiæ Mater assumitur, paradisus deliciarum, Angelorum gloria, ad Regalis Solij celsitudinẽ sublimatur.* S. Bernard. s. 1. de Ass: *MARIÆ præsentia totus illustratur orbis adeo, ut etiam ipsa iam Cœlestis Patria clariùs rutilet virgineæ lampadis radijs.* S. Pet: Damian: de Assump: *Quemadmodum nullum est Astrum, excepto sole, adeò pulchrum, ut Luna; sic summa gloria est post DEUM, videre Virginem, adhærere illi & in illius protectione commorari.* S. Jldeph: de Assum. s. 2. *Hæc festivitas Assumptionis Virginis, præcipua & venerabilis nobis: sed venerabilior est in Cœlo, Angelis & Sanctis omnibus; quorum lætitia & gaudium proculdubio ex huius diei completur exultatione: quando DEI Genitrix clarior Sole refulsit in throno claritatis.* Neq; hoc mirum esse debet, cum illa a D. *Bonaventura in spec: TRINITATIS requies & complementum dicatur: quia scil: eiusdem gloriam adextra* vbertim cumulat: *pariter etiam Cœlitum gloriam accidentalem, mirificè complere dicitur.* Cõcludat sensa Patrum S. Ansel: hom: de Concep: *V. MARIA est Beatificatrix Sanctorũ.*

Hier: Hugo Bern: Pet:Dam Jldef: Bonav: Ansel:

Probatur. Miraculosè

23. Sed veniamus quoq; ad visiones miraculosas: quarum, vnam specialem recito. Narrat *S. Gertrudis l. 4 Revel:* 49. quomodo in vesperis Festi Assumptionis Beatissimæ, mirabilem ipsa habuerit apparitionem; quasi præsens es-

A set cætui Sanctorum: vbi inter alia hæc narrat: Dum intonaretur Antiphona: Tota pulchra es, irruens B. Virgo in amplexum Domini, per cordis eius organum, singula illa verba intonare videbatur, in memoriam suavissimam illarum blanditiarum, quibus per eadem vel similia verba blanditus esse creditur, Filius Altissimi, Beatiss: suæ Matri: & ecce ex tali devotione, illius Divini cordis impetus efficaciùs superfluentes tam magnificè in animam Virginis inundaverant; vt ex nimia impetuositate influxûs, viderẽtur exilire, quasi stellæ materiales mirâ claritate præfulgentes; quæ vndiq; B Reginam Cœli circumdantes, ineffabili decore perornando lætificabant: quædam verò, quasi præ multitudine in pavimentum cadere videbantur: quas omnes sancti colligentes, & coram Domino præsentantes, in admiratione illarum, inexplicabili modo delectabantur: per quòd omnes Sancti de superabundantia dignitatis & meritorum Beatissimæ virginis, copiosè hauriebãt gaudium, gloriam, & beatitudinem indeficientem.

MARIA Assumpta miraculosè repræsentat.

ap. spinell: f. 462.

Probatur. Symbolicè

Satis proinde perbellè quispiam Assumptæ Virgini in Cœlos alusit hu- 24.
C iuscemodi Symbolo: Depinxit quandã virgulam fumi ascendentem sursũ ex aromatibus: adjecto Epigraphen. *Moriens placet.* Per eandem virgulam denotabatur DEIPARA, quæ *a Raymundo Iordan: c. 14. apellatur* virgula fumi: quippe, quæ amoris igne succensa, suavissimos virtutum odores sparsit, tandemq; etiam animam in illo amoris incendio exhalans, Cœlosq; penetrans, immensæ gloriæ suæ cunctos Cœlites suavissimo recreavit suffitu. De hac etenim Sacri Epithalamij sponsus Cant: D 3. quasi attonitus exclamat: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut Virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ & thuris.* Subjungit *S. Hier: Et bene quasi Virgula fumi, quia gracilis & delicata, quia divinis extenuata disciplinis, & concremata intùs in holocaustum incendio pij amoris, & desiderio charitatis, vt Virgula fumi ex aromatibus; nimirùm, quia repleta est multis virtutum odoribus; ideo manans ex ea fragrabat odor suavissimus etiam Spiritibus Angelicis.* Emblematis mentem sequenti Epigrammate explicavit *P. Masenius.* *Ignis*

MARIA assumpta, virgula fumi aromatici cur?

Ignis in optatos dissolvit aromata fumos,
Et lento sensim pascit odore polos.
Virgo, virga fuit; virtus sufficit odores;
Ignis amor, fumus vita, quiesq; Deus.

Epilogus.

25. VVlgare illud occurrit. *Nemo in vita, beatus:* en statim sacræ invidiæ stimulus quem viventium non pungat? dum Assumpta Virgo Beatorum nonnisi Beatitudo esse deprædicatur: nos in hac lacrymarum valle viventes quia beati esse non valemus, frui istâ MARIanâ beatitate nequimus. Heu tædia! heu mærores! o quot nobis anni, dies, horæ, minuta expectationis, vbi primùm licuerit hanc Beatitudinem Beatorum Beatiss. assumptam salutare, illâq; post DEVM, beari? verùm o pi- A entiores cultores MARIÆ, mæstas relevate tantisper mentes, etiam in vita habet beatos suos, MARIA: iuxta illud. *Beatus qui vigilat ad fores meas quotidie, & observat ad postes ostij mei &c:* Prou: 8. Prou: Vigila ad fores eius per quotidianam devotionem, eamq; debitè studiosam: observa ad postes eius, tenendo stationes firmas per imitationem virtutũ ipsius, & cætera exercitia spiritualia; *Votũ authoris.* crede, adhuc in vita hâc beatitudine MARIANA beaberis: illa etenim Visitationibus cordis tui, absterget omnem lacrymam ab oculis tuis: ampliùs tibi non erit clamor neq; dolor; B sed in lætitia recti cordis famulãdo DEO, vives vitâ MARIÆ, & in secura spe lucrandæ illius vltimatæ beatitudinis, permanebis. Amen.

BIBLIOTHECA Ecclesiæ DEI, SS. DEIPARA.

Pro Nativitate B.V. MARIÆ.

Liber generationis IESV Christi. Mat. 1.

26. EN iam hodie, plusquam felici auspicio, caliganti, & tenebris ignorantiæ, vel potiùs stultitiæ involuto mũdo, ut meliùs videat & tandem sapiat, cœlestis sapientiæ panduntur abdita: imò tota illa æternarum veritatum aperitur Bibliotheca; dum Liber generationis JESU & simul MARIÆ, in gratiosissima Nativitate Virginis, è summo quasi demittitur Cœlo. A.A. *Liber Generationis* (inquit Evangelista) nec immeritò: Fabulabantur etenim antiqui Poëtæ, natâ Deâ Sapientiæ Mineruâ, auratos Rhodijs Cœlum pluisse imbres. Quid mirum, si dum hodie honoratissimis Parentibus gignitur nõ falsa, sed vera Minerua, uti eam vocare ausus est Trithemius: utpotè illa, quæ dicitur sedes Sapientiæ, libros sapientiæ, quæ per aurum, iuxta S. Aug: notatur, cœlum nobis depluere non

Mineruâ natâ, aurum Cœlo depluit.

l. 1. de mirac: B.V. in Vrticeto

C dedignatur. Librum istum, qui semel & vnico VERBO, stylo, calamoq; Spiritûs S. descriptus est, atq; per hoc ipsum factus, congeries compendiosa veritatum, planiùs dicam Bibliotheca, Te ipsam appellabo Beatissima Neo-nata MARIA. sic etenim Te in ortu tuo salutavit Damasc: *Hodiernâ* (inquit) *die is, qui omnia effecit DEUS VERBUM, quòd Pater de pectore eructavit, librum novum condidit, DEI linguâ a Spiritu tanquam calamo quodam in ipso scribendum.* D Et luculentiùs ad rem nostram applausit *Rich: a S. Laur:* qui te o Beatissima! appellavit *Bibliothecam*; *in qua repositi fuerunt omnes libri veteris Testamenti & Evangeliorum; quorum omnium plenam habuisti notitiam.* Vagit adhuc Neonata MARIA, & iam eloquia Cœlestis sapientiæ prodit, atq; infantilibus in cunis, fascijs nonnisi togata Magisterium

MARIA Minerua

orat: 1. de nat:

MARIA Neonata, Liber.

giſterium Eccleſia Dei, ab ipſo generationis Libro, auſpicatur. Quotquot vanis incumbitis ſtudijs & quod peius, curioſis, fabuloſis, idq; peſſimum, ſuperſtioſis, alijſq, pernicioſis delectamini libris; linquite veſaniam: huic potiùs cœleſtis Sapientiæ, Bibliothecæ, animos ſtudiaq; veſtra conſecrate. Ego neo-natam DEIparam, vere dici & eſſe Bibliothecam Eccleſiæ DEI demonſtrabo: priùs tamen aliqua contra libros pernicioſos & his ſimilia detonaturus. Salutemus iam hymnidicè Neo-natam.

MARIA Eccleſiæ Bibliotheca.

O Bibliotheca DEI!
Robur errantium Spei.
Nunquam errat, Tibi ſtudens;
Sed ſit Doctor, quaſi ludens.

PARS I.

Libri pernicioſi, noxa animarum.

27. SI quod aptius fomentum ignis & flammæ pabulum, quàm charta, papyrus, codices, & libri ſunt; idq; nedum phyſicè, ſed tantò magis in ſenſu ſpirituali: nam ſi fabuloſis, obſcænis Naſonum aliorumq; Profanorum Poetarum figmentis, aut laſcivis veterũ recentiorumq; hiſtorijs reſperſi ſunt libri, quos teris manibus; ſenſim pyram ignemq; libidinis inextinguibilem ſuccendent in te. Quid dicam de curioſitatibus Aſtrologiæ Iudiciariæ, Nicromantiæ, & ſimilibus? in quibus tot infernales focos, ſtygius Alaſtor exſtruit; quot characteres, notas, figuraſq; vel ſuperſtitioſa nomina fingit, cum ingẽti animarum ruina. quòd.

Libri per- pernicioſi, noxa animarum,

Probatur. Scripturaliter.

28. Poſtquam S. Apoſtolus Timotheo dilecto diſcipulo, in prima ad eum Epiſtola, ſpiritualium librorum recommendaſſet lectionem, ſcribens eidem: *Attende lectioni, exhortationi & doctrinæ.* 1.Tim: 14. tandem in ſequenti ad eundẽ Epiſtola, ad vitandos profanos, ſacrilegoſq; libros, ſeriò exhortatus eſt eundem. *Profana autem* (inquit) *& vaniloquia devita.* Et cur ita Diviniſſimè Gentiùm Præco? cum & ipſe olim, (ut notavit Bellouac:) aliquos verſus Poetarum, dictaq; tuis ſcriptis indidiſti: quem etiam S. Saleſius l. 1. epiſt: aliquando Aratum Menandrum profanũ Pòetam citaſſe obſervavit. Deinde ſacer textus memorat, Moyſen & Danielem, ſapientiâ & literis Ægyptiorum Chaldæorum laudabiles, ſimulq, pios. Subdidit propterea mox rationem Paulus. *Multùm enim* (inquit) *proficiunt ad impietatem.* Si Moyſi, cui Dracones, ſi Danieli, cui fornax, ſi demum Paulo, cui nec venenatæ nocuêre viperæ, parem te vel ſimilem ſpondes; indulgeo: lege, revolue profanos Pòetas; ita tamen, ut iuxta mandatum DEI apud Prophetam, *ſepares pretioſum a vili* Jer: 15. Sin ſecùs, & quidem ita eſſe ambigo de te: crede quæſo Paulo, quia multùm tibi proficient ad impietatem: partim ob vitium Authorum, qui aut veri DEI notitiâ deſtituti, aut hæreſi nefariâ infecti, vel ſtygio illuſori nefariè confœderati, tacita ſub mellitis verbis rationibuſq; recondiderẽ aconita: partim quia (ut præcavit S. Aug:) habent hoc profanorum Pòetarum, Gentiliumq; libri, cum delectatione perlecti, quòd tantò fortiorem in legente impreſſionem faciant; quantò in ſe continent ingenioſiores eloquentiæ, elegantiæ, doctrinæq; conceptus: verba pono S. Doctoris. *Hinc* (inquit(*verba diſcuntur, hinc acquiritur eloquentia, rebus perſuadendis, ſententijſq, explicandis maxime neceſſaria. Ita verò non cognoſceremus verba hæc: Imbrem aureum & gremium & fucum, & templa Cœli, & alia, quæ in eo loco ſcripta ſunt, niſi Terrentiùs induceret nequam adoleſcentem proponentem ſibi Iovem ad exemplum ſtupri &c. &c: & vide, quomodo ſe concitat ad libidinem, quaſi cœleſti magiſterio. At quem DEUM inquit? qui templa Cœli ſummo ſonitu concutit, ego homuncio id non facerem!* Rectè ergò Apoſtolùs dixerat, lectionem ſimilium multùm ad impietatem proficere. Imò in alio loco idem Apoſtolus, ſolam retentionem talium librorum, Jdolatriæ peccatum eſſe cenſuit nempe 1. *ad Cor:* 8 ſcribens: *Si quis viderit eum, qui habet ſcientiam in Idolio recumbentem, nonne conſcientia eius, cùm ſit infirma, ædificabitur ad manducandum Idolo, id eſt Idolis conſecrata.* Mentem enim Apoſtoli explicando Origenes ſic ait: Ego

adTim: *Spec: l. 1. c. 5.* Jer: l. 1. Cõf c. 16. *Libri pernicioſi, mellita aconita.* *Libros pernicioſos retinere, Idolatriæ crimen, Paulus cenſet.*

A B C D

hom: 20 in Num: *go puto, quòd sic, ut omnis sermo, qui pietatem, iustitiam, & veritatem docet, Deo consecratus est & immolatur; ita omnis sermo, qui ad impudicitiam vel iniustitiam, vel impietatem respicit, idolis immolatus sit; & qui eum revoluit, quasi idolis immolatum manducet.* Hæc sanè Apostoli doctrina, in vagiente adhuc Christianismo, dum Ephesi ille prædicaret, adeo inualerat; vt plerią; insigni zelo contra hanc pestem animarum exciti, (notavit hoc Lucas) *qui fuerant sectati curiosa, contulerint libros & combusserint coram omnibus: & computatis pretijs illorum, invenerunt pecuniæ denariorum quinquaginta millium.* Vatablus computat pretium, quinque millium aureorum. Per hæc autem curiosa *Chrysost. Beda, Eusebius* intelligunt, artes Magicas, Nicromantiam. *Mariana* censet per curiosa hic, accipi libros Chalchymiæ, id est permutandi metalla v. g. ex ære aurum, ex stanno argentum; quorum opifices, Diocletianus igne comburi iussit: Svidâ attestante. Alij pro curiosis accipiunt Astrologiam judiciariam & Genethliacam; quæ ex horoscopo natali divinat, quæ in vita & morte eventura sint: contra quam inuehitur *S. Aug:* Vnde ab Ecclesia huius sectatores pridem icti sunt anathematis fulmine, & olim sub Ethnico licet, Jmperatore Claudio, a Republica Romana, senatûs decreto leguntur proscripti.

Act. 19.

ap:Corn

Astrologia iudiciaria proscripta apud Romanos.

l. 1. de doct: Christ: c. 21.

Probatur. Figuraliter.

29. Huius veritatis Apostolicæ de damnis animarum ex occasione pestilentium Bibliothecarum aut Librorum, sit nobis in indagando pro regula, Regula illa aurea Jerichontina furto a quodam ablata. Nemo ignorat (puto) historiam illam seu casum, qui contigit in Libris Josue c. 7. circa Achan: iste etenim impius contra Domini præceptum admisso furto, quo abstulerat pallium, regulamq; auream, totum populi illius, qui magnis passibus ad possidendam Promissionis terram properabat, victoriarum stetit cursum, multæq; cladis, in electo DEI cætu occasionem præbuit. Juxa Origenem, Jericho denotat mundum, mundanamq; sapientiam. Jericho enim Luna interpretatur, stultus vero, ut Luna, iuxta Sapientem mutatur: & quis stultior sapientiâ mundi? iuxta Apostolum: *Stultam* (inquit) A *fecit sapientiam huius mundi* 1. Cor: 2. Regula verò aurea, quæ secundum aliquos lingua muta fuit, seu in modum linguæ efformata, perbellè significat libros Philosophorum, Rhetorum gentilium; quæ linguæ etsi vocales non sint, sed mutæ, tamen efficaciter & ad cor loquuntur, ut serpentino sibillo animas inficiant & interimant: hi quantò accuratiùs & studiosiùs occultantur, tantò perniciosiorem in populis Ecclesiæ DEI, excitant animarum stragem. De quo audiamus Origenem ad rem nostram directè sic dogmatizantem: *Non puto* (inquit) *in illo furto parvi auri, tâ*B *tam vim fuisse peccati, ut tam numerosam Domini Ecclesiam macularet: sed videamus ne forte interioris intelligentiæ sit tanta & tam gravis acerbitas ista peccati. Multus decor est in verbis, & multa in libris Philosophorum vel Rhetorum pulchritudo, qui omnes de Civitate Iericho; id est huius mûdi homines. Si ergo invenias apud philosophos, perversa luculenti sermonis assertionibus decorata; ista est Regula aurea. Sed vide ne te decipiat fulgur operis, ne te rapiat sermonis aurei pulchritudo: memento quia Iesus seu Iosue anathema esse iussit omne aurum, quod in Iericho fuerit inuentum. Si Pòetam legeris modulatis versibus & profulgido carmine Deos Deasq́; texentem,* C *ne delecteris eloquij suavitate, regula aurea est: si autem sustuleris & posueris in tabernaculo tuo, si introduxeris in cor tuum ea, quæ ab illis asseruntur, pollues Ecclesiam Dei.* hucvsq; Origenes. Quòd si ita est, quid mirum? quòd providissima Mater Ecclesia, pusillorum præcavendo ruinæ, quorundam etiam Sacræ scripturæ librorum, uti Genesis, Canticorum lectionem, pro certis personis modificaverit, ut testatur *S. Hieron:* alios autem absolutè prohibuerit, anathemate quoq; tam legentes, quàm possidentes feriendo. Meritò proinde idem *S. Hier:* pro frequenti & auida lectio- D ne Ciceronis in visione se flagellatum fatetur: qui plagis illis melior factus, quosq; Christianos præsertim Ecclesiasticos inclamat ibidem hisce verbis: *Quid facit cum Psalterio Horatius, cum Euangelijs Maro, cum Apostolo Cicero? quæ societas lucis ad tenebras? ne ergo legas Philosophos, Oratores, Pòetas, ne in eorum lectione requiescas, ne nobis blandiamur. Absit, ut de ore Christiano resonet Iupiter omnipotens*

Jos.

Regula aurea furto ablata ab Achan, figurat libros perniciosos.

Cor.

in Proœ ad Ezech:

in reg: Monachor:

Hieronymus flagellatus.

omnipotens, & me Hercule, & Mescator &c: magis portenta, quàm Numina.

Probatur. Historicè.

30. Damna hæc animarum ex libris perniciosis pullulantia, probant adhuc funestæ quædam historiæ. Legimus quomodo apparens Beatissima Eremitis, cùm omnium cellas visitasset gratiosè; vnius, quamvis aliàs pientissimi senis, etiam invitata intrare noluit tuguriolum, ab aliquot folia Nestorij hæretici, in aliquo libro, ignorante sene, latitātia: inquiens: *Habes intra cellam inimicum meum, & vis ut ingrediar?* Sensit quoq; lectionis prauæ pessima mala quidam adolescens: de quo *Bidermanus.* Hic in frequenti Athæneo exemplum, archetypon omnis modestiæ, verecundiæq; habebatur: rapiebat in se omnium oculos, animosq; virgineus morum candor ac verecundiæ decor: interim impurum incestumq; Poëtam, a stylo terso & lasciuo commendatum arripit, oculis lustrat, legit, mente versat, & derepentè in omnium vitiorum abrupta ferri, omnisq; nequitiæ facem socijs prælucere, & paucis mensibus is omninò, esse cæpit; quem Magistratus edicto publico ab vrbe & Academia proscripserint. Quis numeret formidabiles eventus illorum? qui Magicis, Nicromanticis, etsi tantùm occasionaliter ex curiositate & quidem solùm perfunctoriè, intenderant libris. Jdem *Biderm:* refert quendam è nobili familia adolescentem, dum in hospitio ad fenestræ forulos neglectum & abiectū advertit libellum Doctoris Fausti Nicromanticum, arripit, aperitq; imprudēs: in quo dum legit modos emungendi pecuniam ab inferni trapezita, fortè quidpiam complacet; sed tandem animum colligens, execratus librum cum diris abjicit: curiosæ tamen lectionis pænas dedit; nam dæmon ille in forma opilionis apparens itineranti, eum invasit, & multis annis identidē miserè afflixit, direq; exagitavit. Jnfelicius factum recitant Authores in quodam ex discipulis perditissimi illius & noti proximioribus sæculis Magistri, cathedræq; pestilentialis Rectoris, Cornelii Agrippæ: Hic in absentia Magistri sui subintrans intimius eius cubiculum, dum librum, quo ille vtebatur ad invocandos dæmones, apertum reperit, notasq; ac Figuras ex arte erigit; subitò adest stygius Minister; & cum ille perculsus timore hospitis infausti, in prosequendis vlterius notis ac Figuris aberrat a regulis; terræ alliditur, in duasq; partes discerptus miserè interijt. Tantì nimirùm stetit vnius temeritas lectionis. Quare vos rogo & obsecro prurientia curiosorum capita: cùm Divinus amor, Cœlestisq; sapientia non minùs solers sit, ut animas venetur, quam stygius leno; a cubili vestro, a bibliothecis, ab abacis, tales pestilentes libros proscribite: salutares, spiritualesq; de CHRisti passione, de novissimis & his similes substituite. Sed iam tædet his immorari libris; cum præstò nobis hodie adsit Liber Generationis JESV, qui simul est vniversalis fidelium Bibliotheca, videlicet, Neonata MARIA.

MARIA auersatur libros perniciosos.

l. 2. acroam tō 7.

Librorum perniciosorū lectione curiosa, iuvenis corruptus.

Nicromātia curiosum lectorem, dæmon exagitat: alium suffocat.

PARS. II.

SS. DEIPARA, Bibliotheca Ecclesiæ DEI.

Singulare quid notavit *Strabo,* Regibus olim, non tantùm de Provincijs, sed & de Bibliothecis æmulationem fuisse, præsertim in Asia: ut tot ille censeretur conscripsisse milites; quot scriptos conquisisset codices: & qui plures, nobilioresq; congressasset; illi daretur palma. Memorabilis est illa Eumenis Regis Atthalici Bibliotheca Pergamensis dicta, cujus æmulus Ptolomæ9 Rex, fuit; qui supprimere libros chartasq; Pergami conabatur: quod adnotavit etiam S. Hier: Hâc tamen Bibliothecâ Antonius nobilis ille Triumphator potitus, eam Cleopatræ, dono dedit. Porrò amantissimus Sponsæ suæ Ecclesiæ sponsus, nobiliorem longè providit ipsi Bibliothecam; dum in nascente hodie Beatiss: Virgine, omnium æternarum veritatum & fidei mysteriorum, quodq; maximum, totius S. Scripturæ manifestavit abdita. Et hoc ipsū.

31. *Bibliothecarum cultus Regibus familiaris.*

Th: vit: hum: t: Bibliot.

MARIA Bibliotheca Ecclesia.

Probatur. Scripturaliter.

Grave esset, nec facilè possibile, omnia S. Scripturæ advocare loca, quæ in Nostræ Virginis laudem cedere posset, eiusq; prædicare sapientiam & Magisterium Divinorum dogmatum. Sacer enim textus, qui primaria est regula 32

Maria in quolibet textu S. scrip: cōtinetur.

Eccleſia DEI, quot continet verſus, verba & literas, tot habet veritates & myſteria de SS. MARIA. Hinc illud eſt S. Vinc: Ferrerij. *Virgo MARia in omnibus libris S. Scripturæ, & in Canticis omnibus, imò etiam in ſingulis verſibus, directè vel indirectè, eſt myſticè contenta*, Adeo, ut quidquid Scriptura loquatur, entheum Spiritûs S. & ſimul MAria (ſuo modo) eructet: & ſic quidquid docet Scriptura, totum facit MARiæ Magiſterio.

ſer: de Conc:v.

MARIA Magiſtra S.Scripturæ.

Jtaq; ſaltim ex principalibus, quia primis S. ſcripturæ verbis, veluti a capite Libri rem ordiamur & ſimul concludamus, ipſâ SS Virgine manuducente: quæ meritò ſibi uſurpare poteſt illud in Perſona ſui per Pſalmiſtam dictum *In capite Libri ſcriptum eſt de me &c:* Pſ: 39. Caput quippe Libri ſeu S. Scripturæ, ex mente *S. Hieron: Ambr: Auguſt:* eſt ipſum initium ſacri textûs; illa videlicet verba: *In principio DEUS creavit Cœlum & terram* Gen: 1. Jn quibus verbis, ſi Hebræa Dialecta accuratiùs ſcrutari placeat, duo innuuntur; ſcil. SS. TRINItatis vocabula per initiales literas *Bereſith:* (quod ſubtiliter ſatis examinatum invenies *ap Zerdam*) Et præterea, quòd id ipſum illud, quod dicitur *In principio*, licet ex proprietate vocis, non ſignificet Filium, ſed primordium alicuius rei; tamen quâ Filius DEI, principium eſt, non ſolum rerũ, nam per ipſum omnia facta ſunt, ſed & primogenitus ante omnem Creaturam; ideo in hac lectione, Emblema Filij præfiguratur. Quam ſententiam amplexantur Patres. *Aug: Beda. Rupertus. D. Th: Cyrillus.* Nec ſine myſterio, in viſione Apocalyptica ſeipſum, Alpha & Omega, id eſt principium & finem appellavit: ex quibus ingenioſè deducit Tertulianus, per has duas Græcas literas, primam & vltimam, nedum Filiationem æternam, ſed temporalem quoq; ex SS. MAria indigitaſſe. Jtaq; ſi in capite Libri S. Scripturæ legitur de CHRIſto, legitur ſimul de MARia: ſicq; omnes veritates atq; dogmata Scripturæ originantur a CHRiſto & etiam a SS. MARIA. Ne autem putes duriuſculè cohærere iſta cum eo quod intendimus, longeq; avocari ad MARIam; ſcias vulgare eſſe elogium illud, quod ex Epiphanio circumfertur de ipſa, *ſermone de laud:* V. in quo Cæli terræq; myſterium appellat MARIAM,

Pſal:

Gen:

Acad:2. ſect: 1.

ap: cit: Zerdam

l. 1. de monogã c. 5.

MARIA ubiq; legitur, ubi de Chriſto Scriptura loquitur.

A non alibi certè magis abſconditum; quàm in S. Scripturæ verbis: & propterea dicenda, ſumma Scripturarũ, Filij geniti beneficio effecta. Rectè itaq; illam in hodierna Nativitate ſui, tanquam locupletiſſimam S. Script: & Cœleſtium intelligentiarum Bibliothecam ſalutavit S. Germanus. *Salue* (inquit) *legis atq; gratiæ mediatrix, veteris, noviq; teſtamenti ſigillum, totius Prophetiæ clariſſimum ſupplementum, ſumma divinitùs inſpiratæ veritas Scripturæ.* Convenit in ſenſu S. Anſel: dum de MARIA ait: *Quid de DEO non ſapiebat? in qua Sapientia Dei latebat, & in cuius vtero corpus ſibi aptabat:*
B paucis interjectis, ſubdit huiuſcemodi argumentationem. Chriſtus (*ait Apoſtolus*) eſt DEI virtus & DEI ſapientia, & in eo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi; CHriſtus autem in MARIA: ergo DEI virtus & ſapientia, & omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ in MARIA.

in Maria omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ.

Probatur Figuraliter.

Non pigeat quæſo piâ curioſitate originalem inveſtigare cauſam ruinæ illius celeberrimæ in toto Orbe Eccleſiæ, ſeu Domûs DEI, tam immenſis ſumptibus ædificatæ a Rege Salomone: quæ tamen nedum omni ſuppel-
C lectili ac decore a Chaldæis, Babylonis & Perſarum Regibus ſpoliata; ſed etiam à fundamentis diruta, mæſtiſſimum, nonniſi in ruderibus, magnificentiæ olim ſuæ reliquerat memoriale, tot viſceroſis lamentationibus, lacrymiſue Jeremiæ, deplorandum. Et ut acu rem tangam: non de lateribus, cementoq; aut auro vel argento, ſollicitemur; ſed de animabus, quarum quælibet lucrũ vniverſi præponderat; id eſt de Gente illa perdilecta DEO, aliàs, de populi Judaici myſticaEccleſia,formemus quæſtionem: Hæc tot dogmatibus Legis Divinæ per Moyſen inſtructa, Davidi-
D cis monitis & exemplis roborata, Cœleſtis Sapientiæ luce per ſapientiſſimũ Salomonem illuminata, & ſuprà quàm credi poteſt, famoſiſſimâ Templi ſtructurâ ubiq; gentium nominabilis; nihilominus brevi intervallo, & longè priùs, quàm ſumptuoſum illud Salomonis ædificium, in peſſum dehiſcere cœpit; dum in proximis ſtatim nepotibus David, imo in ipſo eius filio, Eccleſia illa, id eſt fideles DEI, ad ido-

33.

Judaicæ Gentis ruina unde.

la dilaberentur. Et cur? fortè causam putabis, peccata populorum & Principum. Ita sanè: sed ulteriori ratione res vestiganda: huius ipsius proinde rationem originemq; inquiro: nec aliam iudico, nisi defectum notabilem Bibliothecarum, librorumq; Sanctorum. Vtinam ille sapientissimus, in fine saltem meliùs sapuisset, & post tot annorum spatijs ædædificata a se Gynæcea adeo sumptuosa, Bibliothecam quoq; vel vnam erexisset, usui Hebræorum communem: stetisset profectò perenniùs firmiusq; cum Templo illo, fidelium pietas, tam fœdè exinde in errores vitiaq; prolapsa. Ipsas nonnisi, Ecclesiam illam, habuisse Decalogi tabulas, easq; in Arca DEi sacrosanctè absconditas, hoc bene constat: Cætera dogmata quæro, vbinam conservarentur? quid de Davidicis Psalmis? quid de Filij eius Salomonis tot doctissimis Parabolis dicam? pars nonnisi modica habetur; & hæc, ut aliqui observât, collectanea tantùm sunt aliquorum: cui non modicè suffragatur textus literæ *Prou: 25.* Vbi etenim sunt illa tria millia Parabolarum, quæ conscripsisse Salomonem, testatur Scriptura. Imo si deinceps postea supererant aliqui sacri libri, omnes combustos a perditissimo illo Rege Achaz Manassis filio, tradit noster *Lyranus.* Simile huic sacrilegium perpetrasse legitur Rex Joakim *Ierem: 36.* Tantus fuit illo sæculo, neglectus sacrorum Codicum, ut sub pio Rege Josia vix unum exemplar rituum, in templo Salomonis, idq; muro inclusũ repertum fuerit 4. Reg: 22. Et hæc tota fuit Bibliotheca Hebræorum: Atq; sic dum invaluit in populo oblivio legis, cæcoq; impetu gens illa proruebat in scelera; tandem in summum crimẽ Idolatriæ & gentilismum descivit. Proinde meliùs Salomone sapuisse videtur pientissimus ille Princeps Nehemias; 26. Mach: 2. qui reducto ex Babylone populo, dirutum profanatumq; a gentibus Templum, & magis populi corruptos restauraturus mores, cũ reædificato Templo, Bibliothecã quoq; erexisse perhibetur: *Construens* (inquit textus) *Bibliothecam, congregavit de Regionibus Libros Prophetarum & David, & epistolas Regum & de donarijs.* Atq; ista fuit (ut notat Cornel:) prima & solemnis Bibliotheca Judæorum adeò celebris;

Librorum Sacrorum defectus perdidit Iudæos.

ap. Cornel in c. 25. Prou: 3. Reg: 4.

ap: Cornel. in 4 Reg: 22.

Macha:

Bibliotheca apud Iudæos celebris.

A ut æmulatione eius reliquæ demum, & præcipuè illa Ptolomæi Philadelphi, in qua concinnanda, 70. Interpretes Hebræi desudarũt, creverint. Inde quãta & quàm felix, corruptæ & collapsæ illi9 Ecclesiæ successerit metamorphosis, ex initio sequentis libri Machab: capitis liquet. *Igitur* (inquit) *cum S. Civitas habitaretur in omni pace, & leges adhuc optimè custodirentur &c.* Porrò Nehemias iste Typus fuit Salvatoris nostri: qui plusquã Salomon vel in hoc, quòd novam sibi condendo Ecclesiam, de locupletissima eidem providit Bibliotheca. Et quã nam? putabis fortè novi Testamenti B Scripturam: sed quæro: extititne hæc a principio CHristi Ecclesiæ? minime. Nullus adhuc Evangelistarum vel vnum scripserat codicem, nullæ Apostolorum habebantur epistolæ vel Acta. Superiùs iam Sanctissimam Virginem MARiam cum Richardo appellavi *Bibliothecem* Ecclesiæ DEI: hanc ergo sapientissimus Fundator primitivæ Ecclesiæ suæ providit, ut tantò meliùs stabilijsset fideles illos, primosq; sectatores novæ fidei. Ab illa etenim accepisse lumen veteris testamenti Scripturam & vaticinia Prophetarum, idem Richardus perhibet. Et præterea; ũde quæ- C so, Apostoli, Evangelistæ & præcipuè Cancellarius MAriæ Lucas, hauserunt notitiam de arcanis Incarnationis, Nativitatis, actorumq; Salvatoris per annos 30. certè nonnisi ex hacce Bibliotheca; id est ab experientiali scientia MAriæ, cui tum subditus erat CHristus & commensalis. Audiamus. *Eusebium Emiss. in Nativ: Dom:* sic alloquentẽ Beatissimam. *O MARIA sapientissima! o sola tali Filio dignissima! quæ omnia verba hæc in corde suo conservabat & memoriæ commendabat, ut postea ipsa docente, ipsa narrante, & nuntiante scriberentur, & in vniverso mundo prædicarentur, cunctisq; na-* D *tionibus nũtiarentur: ab ipsa hoc Apostoli audierunt, & ipsâ dictante scripserunt, nobisq; legenda mandaverunt.* similia habet & *Somphron.* Addo his, quòd *Chrysstop: Vega in Theol: Mariana Palæst:* 14. pluribus Paragraphis satis solidè probat, Beatiss: Virginem, optime & in excellenti, omnes Artes, Scientiasq; utpotè Grãmaticam, Poësim, Rhetoricam, Dialecticam, Philosophiam, Theologiam caluisse, Magisteriò Spiritus S. edoctam. Sed de principali quid sentiant, præter iam citatos, Patres, videamus. Pro-

MARIA, primitiva Ecclesiæ Bibliotheca fuisse deducitur.

MARIA docuit Evangelistas de mysterijs conscribẽdis.

ser: 2.

ser: de Assump.

Probatur Doctoraliter

34. And: Hiero: S. Andreas Hierosolim. scribendo ad Chrysostomum, Virginem Neo-natam sic è genu salutat: *Benedicta tu in mulieribus, quam Isaias propheticis oculis cõspicatus, Prophetissam & Virginem nuncupavit, visionemq; & Libri caput, idq; sigillo cõsignatum manifestè appellavit.* Rich: Rich: a S. Laur: l. 2. de laud. V. alludendo ad naturalem virtutem Cedri præservandi a tineis: Vnde fit quod cultiorum Bibliothecarum tabulata, seu Armaria, scrinia pro cõservatione librorũ, cedrina fiât, alludẽdo simul ad illum locum Cantic: ubi Beatissima Cedro comparatur Libani, mysterium prodit hisce verbis: *Resina istius Cedri, quæ de intùs erumpens, exterius apparet in corpore, & significat munditiam virginitatis & Cedria appellatur, libros conservat a vetustate & tineis, si inde perungantur. Quia Scripturam S. conservat B. Virgo a tineis, id est hæreticis, & vetustate; quia gratiam largitur diligentibus se maximè, quâ Scriptura S. meliùs in dies intelligatur, & pertrahentibus multis, multiplicatur scientia.* His Ecclesiasticis testibus LeoJmp: iungamus Principem sæcularem, Imperatorem devotissimum, Leonem, qui hom: 6. in hæc verba honoravit MARIAM. *Aue elegantissimum Scripturæ S. Volumen.*

Probatur. Miraculosè

35. Duo præcipua, imò miraculosa, sacro in textu, recensentur de vtroq; Joanne: sed a Præcursore ordiamur, cui maternus vterus pro cathedra, secundinæ pro toga fuerunt: dum adhuc infans, & iam Præco, Magister, summusq; Theologus: mutus licet, factis tamen novâ quadam suadâ ad VERBUM Incarnatum peroravit, illudq; agnovit & professus est, quod aliàs nullibi legit vel didicit, nisi ex BIBLIOTHECA Cœlesti, visitante SS. MARIA, Elizabeth cognatam, vix embrionis emensus dies, auditor & discipulus eius factus. *Ut audivit Elizabeth Salutationem eius, exultavit infans in utero eius.* Luc: Luc: 2. O prodigia! o miracula! Nã D. Chrysostomus asserit, Joannem evasisse tunc in Theologum superiorem Angelis. Quæ (inquit) *in Cœlo ignoraverunt Angeli, cognovit Ioannes, qui gestabatur vtero: Thronos latuit, & eum qui erat in matrice minimè præterijt: celavit Dominationes, & ei qui erat in ventre, revelavit mysterium susceptæ carnis œconomiæ.* ap: Metaphr: hom: 2. de Nativ Joã:

A Et quæso vnde tã subitaneus tanti vates progressus? respondet dulciloquus Ambr: *Si primo ingressu tantus (eius) profectus extitit, ut ad salutationem MARiæ exultaret infans in vtero, repleretur Spiritu S. Mater infantis; quantùm putamus, vsu tanti temporis, S. MARIÆ addidisse præsentiam.* l. 2. Cõ. Lucæ 2. Non minus & aliud miraculũ cernere est in altero Joanne, scil: Evangelista: qui in mysterijs Divinitatis supra Hierarchias Angelicas altiùs evolavit, meritò Aquila dictus: & quidem non alio, quàm huius Bibliothecæ magisterio: Fauet & huic Joanni idem Ambr: *Mirum (inquit) non est, præ* B *cæteris Ioannem locutum fuisse mysteria Divina, cui præsto erat AULA cœlestium Sacramentorum.* Ioannes vterq; Sapiens ex Bibliotheca Maria. l. de inst Virg: c. 7. Recentiora miracula si appellem, quia pene innumera, compendio rem premendo, memoro Albertum M. Thomam Aquinaticum, item Kempensem: qui rudi quidem ingenio a natura, dum huic Divinæ Bibliothecæ devotiùs incumbunt; in sublimes Ecclesiæ Doctores evasêre & Magistros, miris visionibus multoties ab illa instructi. *Vmbert:* quoq; notavit; quibusdam devotis Prædicatoribus SS. DEiparam apparuisse, nonnullis libros ministrasse, & tenuisse, alijs verba salutis C per seipsam dictasse. En sacram Bibliothecariam! l. 2. de Viris Præd:

Probatur. Historicè.

Tetigi aliquid supra ex Plinio, quomodo ille Antonius tot victorijs gloriosus in tantùm adamaverit Cleopatrã; ut gratificaturus eidem pro haustu pretiosissimæ gemmæ, celebri illâ toto in orbe Pergamenâ BIBliothecâ jure belli potitus, eam dilectæ suæ dono dederit. *Bibliothecá Cleopatræ ab Antonio dono data.* Quis audeat impuris illorum hominum amoribus, castissimam, CHRIsti in sponsam sc: in Ecclesiam & in genus humanum dilectionem, quam usq; in finem, melius dicam, sine fine, D dilexit, comparare, aut dicere minorem? siquidem pretium carnis, quod per Mariam ab hominecommunicavit, regratificaturus naturæ humanæ, cùm ad Patrem migraret, sponsæ huic in dotem, nobiliorem non poterat dare BIBLIOTHECAM; nisi SS. MARIam, testimonium huius perhibente Angelo coram S. Birgitta. ser: Angel. c. 19. *Ascendente Filio ad suum Regnum, Virgo MARIA in hoc mũdo ad bonorum consolationem & errantium correctio-*

MAria, Apoſtolorũ Magiſtra. *correctionem remanere permiſſa eſt: Magiſtra Apoſtolorum, confortatrix Martyrum, doctrix Confeſſorum &c: Apoſtolis enim ad ſe venientibus, omnia quæ de ſuo Filio perfectè non noverant, revelabat, & rationabiliter deducebat.*

36.

Epilogus.

Oliva, ſacra Mineruæ: SAcrum Hieroglificum fuit ſemper veteribus, Palladi ſeu Minervæ, Deæ Scientiarumm, oliva. Cùm igitur hodie naſcatur verior Pallas & Minerva Cœleſtis Sapiētiæ, quæ ſimul eſt locupletisſima Divinarum ſcientiarum BIBLIotheca ac Vniverſitas; huic proinde ſapientiæ Præſidi, nedum animum, ſed olea quoq; noſtra, videlicet lucubrationes ſcriptorum, vigilias, & cuncta, quæ oleum redolent, monimenta conſecremus. Tibi itaq; o Virgo ſacra! Votũ Authoris. ceu Scientiarum Numini, quidquid euehendæ dignitati Tuæ, pro ingenij A noſtri tenuitate quomodolibet elaboamus, libenter omnia offerimus. Et, ſi ille Celius Calcagnius, adeo ſtudiorum amans fuiſſe legitur; ut BIbliothecæ ſuæ conſepeliri voluerit: Si quid in votis nobis eſt o MARIA ardentius, quàm ut laudibus Tuis, calami noſtri, ingeniaq; ſtudijs prærogatiuarũ tuarũ, immoriãtur. Ergo ſãctiſſima Virgo Magiſtra Magiſtrorum, nos dirige, edoce, & à Filio Tuo impetra auxilia, ad illuminandas mentes, calamos dirigendos. Tu autem Dulciſſime Fili MARIÆ, Almæ ſuæ Matris interventu. B *Da mihi ſedium tuarum, Aſſiſtricem ſapientiam; ut mecum ſit, & mecum laboret.* Sap: 9. in ſcribendis vel deprædicãdis laudibus Digniſſimæ Matris Tuæ, MARIÆ.

Th. vitæ hum lit: B. *in Bibliotheca, quidam eligit ſepulturam? cur?* Sap:

AMEN.

✻✻✻

Pro Viſitatione B. V. M.

BOTRVS terræ promiſsionis. SS. DEIPARA.

Abiit in Montana cum feſtinatione. Luc: 2.

37. TErram moveri, Cœlum ſtare, quidam imaginabatur Academicus, Copernicus, dictus: ingenioſè ſatis, ſed non ingenuè: nam contra illum S. Scripturæ locum: *Terra autem in æternum ſtat:* Eccle: 1. & contra plures alios ſacræ literæ textus, de motu Cœlorũ: vnde meritò anathemate proſcripta eſt ab Eccleſia talis opinio. Ceterùm hodie, dum feſtinare MARIAM in Montana, & in domum Zachariæ ſuſpicio; Terram moueri videre mihi videor. Milleni quippe Doctores SS. DEIparam varijs de motivis Terram appellant, & præſertim Terram Promiſſionis vel ideo ſic dictam; quòd (ut obſeruat S. Aug:) multò ante fuerit per Prophetas promiſſa: vel quia ut olim illa C promiſſa Judæis, fluens erat melle virginitatis, & lacte fœcunditatis: iuxta teſtimonium doctiſſimi *Idiotæ:* & ex qua ſcaturiginem ducunt Cœleſtis Patriæ dulcedines: viteſq; feraciſſimas, botros ſapidiſſimos progerminans: quibus exulantes peregrini, ad illam promiſſam terram & manſionem æternitatis, ne in via deficiant, reficiuntur per MARIàm, ut alacriùs currant, perueniantq;. D En ergo hæc Terra ocyus Euro, ſphærarumq; Cœleſtium curſu hodie, quia iuxta Rupertum animata fuit & ſenſibilis, mouetur: & languentibus peregrinis ad terram Promiſſionis, vltrò ipſa occurrit cum delicijs, botroſq; ſuæ benignitatis, (ipſa etiam a quibuſdam infra citandis Doctoribus Botrus Abrahamicus dicta) profert & offert. Le-

Eccle: *Cœlorũ motus, de fide.* S. 100. de Tẽp: de B. V. P. 14. Cõt: 22. *MARIA terra promiſſionis.*

38. Legimus olim magnum illum; prodigiosumq; Ducem populi Moysen, præmisisse in terram Promissionis Exploratores, qui de fructibus illius terræ asportantes, nauseanti super manna populo, orexim ad illius terræ possessionem excitarent: factumq; est, quòd inter alios fructus, tulerint tantæ magnitudinis botrum; ut a duobus viris pendulus è vecte deportandus esset: Ad lenienda ergò peregrinantium mortalium vitæ tædia excurram ego, ad divinissimam Promissionis Terram, exploratorem deuotum acturus. Botros, vel saltim Mystici huius Botri SS. DEIparæ, vuas beneficentiæ, primùm in domo Zachariæ, ac demũ alibi deuotè colligam: priùs tamen, vindemiatoribus mundanis, qui euanidis fallacium mundanarum promissionum delectantur Botris, breviter dogmata dabo. Salutemus interim hymnidicè MAriam.

Botrus mirabilis magnitudinis.

Tu es verè BOTRUS CHRisti
Cui vbera præbuisti,
Nobis quoq; funde vina,
Replens nos luce Divinâ.

PARS I.

Voluptates mundanæ, Botri speciosi, sed perniciosi.

39. LAmentabatur olim, dolebatq; (ut ita dicam) Plantator vineæ suæ & cultor DEVS, apud Prophetam, quòd dum expectaret a vitibus eius botros atq; uvas; inuenerit nonnisi labruscas, scil: uvas immaturas, exsuccas, euanidasq;. O quot lamentationum Threnis, oculorumq; lacrymis deploranda mortalium sors, & potiùs infelicitas! qui tanto studio mundanarum vanitatum, voluptatumq, allecti illicio, promissionumq; fallacis mundi, inescati, satiùs irritati dulcedine, totis nisibus veluti ad terram desiderabilem anhelant ad mundialia, & currunt: nec, etiam ab Exploratoribus, hoc est a SS. Doctoribus præmoniti, quòd illa terra habitatores suos deuoret, a cursu suo desistunt, modò lacte & melle, suavibusq, voluptatum botris quandocunq; delicientur: sed qualem demum inde colligant vindemiam, videamus.

Mundanæ voluptates, Botri speciosi, sed perniciosi.

A *Probatur* Scripturaliter.

40. Magnus ille iam supra nominatus a me Dux Judaici populi, dum iam iam moriturus esset, in Cygneo suo Cantico, præscius, reuelante DEo, futurorum, quòd Hebræi, aliarum Gentium & Jdolatrarum licentiâ vitæ, in sectandis mundanis vanitatibus & voluptatibus illecti, post mortem suam, a vero DEo & fide defecturi essent, vocato in testes Cœlo & terrâ, graviter puniendos prædixit: ubi inter cætera pœnarum genera, numerat præcipuũ, Botrum videlicet quendam amarissimũ vuamq; fellis. *Vua eorum* (inquit) *vua* B *fellis, & botri amarissimi.* Deu. 3. Thaumaturgus meus Antonius, dum ex occasione vini in Nuptijs Galileæ deficiẽtis, de fraudulenta & trãsitoria voluptate discurrit; ad ostendẽdas amaritudines, quas epota mũdi & carnis voluptas, gustãtibus eam relinquit, istũ locũ ad propositum explicando, per vinum & botrum amarissimum, gaudia carnis & mundi intelligit. dum sic ait: *Vtinam nobis deficiat vinum, de quo Deutor. 32. Fel draconum vinum eorum; id enim est mundi & carnis gaudium, de quo Salomon Prou: 23. ait. Non intuearis vinum, quando flauescit, cum splenduerit in vitro* C *color eius: ingreditur blandè, sed in novissimo mordebit te, ut coluber, & ut regulus, venena diffundet. Nota quod vitrum, vile est in materia, fragile in substantia, gloriosum in splendore: vitrum est caro hominis, quæ vilis est materia, quia fœtido humore procreata, fragilis in substantia, quia quasi flos egreditur, & conteritur &c: In hoc ergo vitro, cùm splenduerit vinum mundi, scil: gaudium, non intuearis: id est cùm arriserit tibi mundi prosperitas, carnis voluptas, non in ea delecteris: ingreditur enim blandè, sed in novissimo mordebit te, ut coluber.* Hactenus præco Padvanus, tubaq; Jtaliæ. Non aliud certè innuit & Doctor Gentium illis verD bis: Dum mundum, & mundana, figuram nonnisi, & quasi vmbram prætereuntẽ appellat. *Præterit enim* (inquit) *figura huius mundi.* 1. Cor: 7. Juvat huius loci sensum, paraphrasis D. *Chrysostomi* in eundem sic scribentis: *Dicebat Paulus, præterit figura huius mundi, ostendens, quòd humanorum gaudiorum quodlibet, in Figura nonnisi est: veluti vmbra aut somnium præterlabitur, nihil habens verum, nihil stabile.* Vnum nonnisi infallibile & certũ,

Deut:

Dulcedines mundi, botri fellei.

Dom: post Epiph:

Prou:

Cor:

hom: 59. ad Pop:

mœror scil: implacabilis, angustiaq; animi, iuxta illud: *Extrema gaudij, occupat luctus:* Prou: 14. Continuus enim adest timor, ne potitis, casu fortuito vel malitiâ potentioris priuetur, hominem afficit, vnde ex sensu Jobtis c. 15. *Sonitus terroris semper in auribus illius; & cùm pax sit, semper insidias suspicatur.* Amaritudinum tamen omnium, compendium censeo; quòd dulcedo illius botri & vini speciosi, id est, mundanarũ voluptatum, sit ipse vermis: quem obseruavit idemmet Job: c. 24. videlicet, remorsus conscientiæ de offenso iratoq; DEo, pænisq; inevitabiliter sibi imminentibus.

Prou: Job:

Probatur. Figuraliter.

41. Pænarum istarum, idoneam præsefert Figuram vindemia illa Botrorum terræ in Apocalypsi Joannis c. 14. ibi enim legitur, quomodo post deuastationem famosæ illius Civitatis, Babylon: *Cecidit, cecidit Babylon, illa magna, quæ e vino fornicationis suæ potavit omnes Gentes,* mandauerit DEus per Angelum, alteri Angelo, qui tenebat falcem acutam, ut vindemiaret botros aliquos terræ. *Et alius Angelus exivit ex altari, qui habebat potestatem supra ignem.* Et clamavit voce magnâ ad eum qui *habebat falcem acutam: Vindemia botros terræ, quoniam maturæ sunt vuæ eius.* Babylon hæc, ex sensu AngeliciDoctoris, typus est mũdanorum, qui vanitatem mundi amplexantur, & alios ad peccatum trahunt, vel exemplo, vel verbo. Hæc, ut plerumq; fit, comparato ex vinea Sodomorum & Gomorrhæ vino iræ & fornicationis omnes potat gentes: quia, ut ait Pannonius, reprobis suaues gustus sunt, ira & fornicatio; quibus veluti suavi quodam liquore Babylon potat ciues suos. *Vindemia Botros,* videlicet reprobos mundanos (interprete *Ioan: Sylueir:*) Nam sicut per Messem & triticum denotantur electi; ita per vindemiam & botros significantur reprobi calcandi in torculari inferni, ut mox dicam. Botros ergo terræ intelligit homines terrenos, terræ, mundanis voluptatibus, vanitatibus addictos; quorum vuæ scil: concupiscentiæ, quantò ampliùs turgent vino draconum, id est prauorum desideriorum, illisq; delectantur; tantò citiùs maturescunt; sed ad falcem acutam, hoc est ad duram & terribilem inferni pænam. De quo

Apoc: *Babylon typus mũdanorum.* ap: Sylueir: hic

A audi Apocalypticum vatem: *Et misit (inquit) Angelus falcem suam acutam in terram, & vindemiavit vineam terræ, & misit in lacum iræ Dei magnum. Et calcatus est lacus extra Civitatem, & exivit Sanguis de lacu, usq; ad frænos equorum, per stadia mille sexcenta.* Quot verba, tot Mysteria. Dum dicitur: *Misit Angelus in lacum iræ Dei magnum* D. Hieronym: *ap: Sylu:* legit substantiuè *Magnum:* dicens, non lacum magnum, sed magnum, misit in lacum, id est superbum, eleuatum; quod primum est vitium amatorum mundi. misit in vindictam in lacum; acsi specialiter pæna inferni in superbum ac

Mundi voluptates, citò maturescunt ad falcẽ, s. pænam Dei vindicis

B arrogantem sit præparata. *Misit in lacum iræ Dei magnum.* Lacus iræ in Scriptura idem sonat, quod abyssus infernalis; qui quoniam plenus est omni confusione, horrore, tormento, ac dolore; rectè dicitur lacus magnus; utpotè magna irâ DEi repletus, ipsis etiam dæmonibus, quamvis ipsius quasi dominjum teneant, horribilis. Unde mox ab energumeno pellendi à Salvatore nostro sollicitè *Rogabant eum, ne imperaret eis, ut in abyssum irent.* Lucæ 8. Jtaq; per lacum iræ Dei, denotatur pæna sensûs, voluptuosis, mundana sectantibus, æternaliter infligenda: Pæna autem damni longè atrocior priori in sequentibus innuitur verbis. *Et calcatus est lacus extra Civitatem.* cœlestem scil: patriam. Quem sensum attigit indagine suâ Angelicus Thomas, inquiens: *Talibus botris, tale debebatur torcular.* Optimè & concinnè ad rem nostram accinit. *D. Gregor:* dum sic ait: *Vinearum appellatione, mentis concupiscentiæ rectè figurantur, quia reproborũ corda inebriant, & a cognitione veritatis alienant. Sodomorum quippe vinea vitem, ex Gomorrha, ducit propaginem, qui nefandissimis concupiscentijs replet mentem: quasi enim vineam facit, qui inde æterna oblivisci-*

Luc: Greg: l: 4. in 1. Reg. c. 4

C

D *tur, unde per concupiscentias inebriatur: & qui se quasi sub vmbra vineæ & amænitate praua delectationis refrigerat; æterni sibi incendij retributionem parat. Unde huius vineæ fructus sunt, vua fellis & botrus amaritudinis: vua quippe in visu est, fel in sapore, visum oblectans, gustum amaricans: quia nimirum, reprobæ menti valdè placet, quod concupiscit, sed in æterna pæna, quod sibi modo dulce est, amarescit.*

Probatur. Historicè.

42. Meritò sanè, quamuis Ethnicus Princeps

ceps M. Aurelius Antonius Jmperator simulq; Philosophus, degustatis bene speciosis mundanarum vanitatum voluptatisq; botris, fallacias eius, melliataq; aconita detexit; dum iam iam, moriturus ingemuit: O (*inquit*) *münde? qui nihil aliud es, quàm immundus. Annus hic quinquagesimus secundus est, ex quo nascentem me accepisti, quo toto tempore, ne semel quidem veritatem audivi; & in decies mille mendacijs te deprehendi: nunquã à te quidpiam petij, quin promiseris: nunquam tecum commercij quidquam habuerim, quin deceptus sim. Deniq; nihil unquam in te, cur amandus sis, vidi, & quidquid in te videbam, dignum erat odio.* Hæc tradit de isto Jmperatore *Cuspianus*, & *Sabellus.*

Mũdi fallaciam accusat an te mortẽ, M. Aurelius Imp:

B Usitatum est illud, venena etiam, arte si deputentur Pharmacopeâ, præstantissima alexipharmaca fieri: acerba hæc vua, botrusq, vanitatis mundanæ amarissimus, vtinam igne Spiritus S. eliquaretur in corde amatorum mundi! seriosæ tantummodo hæc,quæ dicta sũt, recogitare velint; certè præsentanea ipsis medela fiet: quod ante aliquot sæcula iuuene HispanoPetro *Consaluo* tota Valentia contigisse spectavit. Erat is Episcopi Valentinarum nepos, a quo etiamnum adolescentulus multis reditibus ornatus, illos ad delicias & inanem fastum conuertit. Contigit ut die C quadam, inter æquales equo phalerato sublimis, vrbe totâ, hâc illâc lasciviret: nihil illo fastuosius, nihil pro gentis spiritu videbatur gloriosius. Velut Hesperus minores inter stellas, sic inter coæuos Consalvus promicabat. Jllum matres, illum suspexêre puellæ, & generum aut sponsum optabãt. At ipsum,genus, forma,opes, in tumorem, alios in suspiria inflammabant. Cælum credebat vertice se tangere, æternùm cœlo excludendus, nisi altiùs eum ruina leuasset. Nam dum caballum prolixis iubis, & aureis phaleris superbientem ambitiosè circumagit, flectit & D reflectit, & exultabundos gressus glomerare docet; subito equo excutitur, atq; in profundum lutum ex ephippio gemmis fulgente, devolvitur. Subsequitur ingens spectantium risus, paucorum miseratio: qui splendidum paulò ante equitem, iam sordibus & cæno aurium tenùs immersum extrahunt, & abstergunt: Puerorum præsertim, ut id genus amat, confluentium cachinnis

Mundi fallaciam,e quo detrusus, in luti volutabro agnovit quidam.

A & sarcasmis excipiebatur, Consaluum velut emersum è volutabro suem, procaciter illudentium. At ille pudore nõ minùs & ignominiâ, quàm luto & cæno perfusus, sibiq; iratus ipse. *Atq; hoc* (inquit) *fuit, ut tantis mihi sumptibus tantùm ludibrium ac dedecus compararem? Sicciné amatores tuos tractas munde? at ego vicissim dignus te tractabo modis: ex ludo ludum te faciam, & quas mihi aspersisti sordes; eas ego in melioris Domini servitio detergam. Vale immunde munde, ego mundiùs vivere incipiam.* Dixit, & cum omnium admiratione in D. Dominici familiam se recepit: in qua,doctrinâ & sanctitate conspicuus, sicut vitam piè traduxit, ita fine optimo clausit. Et tu quisquis es fac similiter, cui perniciosi mundanarum vanitatum voluptatũq; adeò sapiunt botri.

Chron: PP. Dominic:

PARS II.

SS. DEIPARA, Botrus terræ Promissionis.

Satagentis, soliciti & in tribulatione positi Prophetæ subaudio vocẽ. *Væ mihi* (inquit) *non est botrus ad comedendum.* Mich: 7. Botros ille desiderabat, & quales? nonnisi Sanctos & rectos ex hominibus: subdit enim doloris sui causam, inquiens. *Periyt Sanctus de terra, & rectus in hominibus non est.* Magnam felicitatis nostræ portionem censeo, dum Sanctam Sanctorum, omnisq; rectitudinis normam, Beatissimam Virginem festinantem in domum Zachariæ video: adest enim nobis non iam ad comedendum; sed ad devotissime contemplandum, perquàm suavis Terræ huius benedictæ & promissæ Botrus, ipsa munificentia eius in miserabiles famelicosq; homines: cuius vuas primum colligo ex Euangelio,idq; primùm in domo Zachariæ. 43.

Mich:

Botri Ecclesiæ, sũt Sancti viri.

Probatur- Scripturaliter.

Jpse hodierni Evangelij textus principalis, asserti solidam subministrat probationem. *Vt audivit* (inquit) *Salutationem MARIÆ Elizabeth, exultavit infans in vtero eius.* Admiratus vehementer D. Chrysostomus (ap: Metaphrast) rei supra 44.

MARIA botrus cur? ex uvis munificentia

pra omnem cursus naturæ euentum, aggreditur Joannem etsi Jnfantem adhuc, hisce verbis. *Dic nobis Ioannes, cum adhuc in tenebroso Matris vtero contineaeris, quomodo intuearis, & audis? Quomodo exilis & exultas?* Porrò quòd videat, quòd audiat, reddentem causam inducit ille infantem. *Video* (inquam) *etsi adhuc in vtero sum, quoniam in vtero gestari video Solem Iustitiæ: auribus percipio, quoniam nascor vox magni verbi.* Sed parce quæso Sacrate Jnfans, iamq; vnctus Propheta? nondum plenè S. Doctori soluisti quæstionem: adhuc enim exultationis tuæ & saltuum in vtero causam non assignasti? Jterum tibi cum Doctore repeto. *Quomodo exilis & exultas?* Tacet infans, sed liceat ex factis genuinam suboddorari saltuum ipsius causam. Plerumq; illorum, qui multo maduêre vino, est exilire in saltus, tripudiaq; agere. Et sanè Joannes in vtero adhuc sanguine Matris vivit, & iam sacris potatur laticibus duplicis botri, dulcia prægustando vina: botrum Cypri scil: Salvatorem portat in vtero MARIA, cũ & ipsa sit feracissimus botrus cœlestiũ promissionum & beneficentiæ. Hoc ergo benedicto de botro, dum primùm lambendo puer, nectareas suxit uvas, id est ex præsentia CHRisti & SSmæ MARIÆ, præstantissima sensit privilegia; ideo ergo exultavit in vtero Matris. Et quænam hæc sint Joannis privilegia, quæ ille ex Marianæ vitis ebiberit uva? Cæteris Privilegijs nobilius reputât hoc Doctores, nimirùm quòd hauserit Vitam à MARIA, adeo, ut Uirginis Filius meritò asserendus sit. O quã inopina novitas! Alieni vteri fœtus, ab alterius Matris vtero vivit! Non caret mysterio, quod vaticinans Angelus pueri huius Nativitatem, dixerit: *Spiritu S. replebitur adhuc ex vtero Matris suæ.* Luc: 1. Certè vterus Elizabeth, fœtum suum spiritu S. non perfudit, imo repletus illo infans, replevit & Matrem. Ex quonè Matris vtero, Gabriel Sancte, replebitur infans? Profectò ex vtero Virginis Matris. Hinc vocem audit Elisabeth, gratiam ille sentit, exilit, exultat, flamine baptizatur, Spiritu S. imbuitur, atq; sic Filius MARIÆ effectus est; De quò pulchrè *S. CHrisost:* ait sic. *Ioannes Baptista fuit filius Virginis, per spiritualem Baptismi regenerationem. Ipsa enim eum baptizavit, non baptismo Fluminis, sed Flaminis. Cum enim B. Virgo MARIA salutavit Elisabeth, vox salutationis per aures eius ingrediens, ad puerum descendit.: virtute cuius salutationis puer Spiritum S. accepit.* Atq; sic ab utero MARIÆ in vtero Elisabeth satus infans, regenerationisq; vitam orsus, sine iniuria propriæ vuluæ, Virgini Genitrici pro Filio, incæpit adscribi. Huic privilegio adde aliud non postremum; quòd de uva hac Mariana, Puer, Divinissimæ Sapientiæ, quã supra Angelos excelluit, hauserit arcana. En præsto *Theodorus Studita* qui sic alloquitur puerum. *Numquid ergò o Ioannes super terrena ascendisti, ad cœlestia prouectus es, Angelicos, & primò operantes ornatus transcendisti? Quomodo eorum sortitus es ordinem & dignitatem, & quod eis a sæculis obscurum, & quod minimè didicerunt, statim tanquam post Deum trajecisti, & nobis annuntiasti? Idque cum adhuc esses in Maternis visceribus.* Et mox subjungit ex Persona Joannis. *Qui est super omnia è sinu Patris, nescientibus aliis igneis illis Ministris, tanquam ad Cælum ingressus, in vtero semper Virginis Mariæ seipsum patefecit, & hæc mihi talia exposuit Mysteria.* Doctior ergo euasit Joannes nondum natus, ex haustu Botri Virginei, quam Paulus in gymnasio cæli Empyrei. En quam suavis Botrus, B. MARIA.

Botrus Cypri Christus & Maria potant, Ioãnem adeò, ut saltet in vtero.

Luc: Ioãnes B. filius Mariæ cur?

ap: Bernard: Busto.

Ioannes baptizatus a Maria, quomodo?

Ioannes in vtero doctior Angelis & S. Paulo.

Probatur. Figuraliter.

45. Audivimus vocem VERBI, JOANNEM s. qui de cellarijs vteri Mariani prægustando, feliciùs quam olìm de Heliconis fontibus potati Pòëtæ, quia factis & gestibus, pro MAria mutam dixit orationem; iam tandem ipsum audiamus Verbum, cuius ille nonnisi vox fuerat, quomodo pro Botris MARIÆ, Salomonis in Persona sub Figuris, iam dudum peroravit, dum vbera Matris Divinissimæ botris assimilavit. Cant: 7. & 8. *Statura* (inquit) *tua assimilata est palmæ, & vbera tua botris:* & iterum: *Et erunt vbera tua sicut botri vineæ.* Per quod ipsum innuitur beneficentia MARIÆ, nedum à Joanne puero hodie delibata; sed quoq; in vniuersum genus humanum ex meritis heroicarum ipsius virtutum, abundè diffusa. Jd ipsum strenuè roborat *Alanus*, dum ait: *Vbera Mariæ dicuntur Virginitas & humilitas* (idẽ dicendum de cæteris virtutibus ejusdem) *in quibus delectatus est CHRISTUS.*

Cant:

Mariæ vbera sunt

virtutes & merita, quibus diffunditur Vinũ beneficentia in omnes.

Et comparantur botris, quia botrus in flore parit odorem, in fructu dulcedinem, calefacit etiam & reficit: sic Virginitas & humilitas Virginis fragrant odore bono opinionis, fructum dulcedinis propinant, calefaciunt in amorem, & reficiunt ad spiritualem satietatem. Consonanter explicat hunc locũ *Cornel: ex Ruperto* asserens, quod tùm, dùm CHristus ascendit palmam Crucis, palmareq; subijsset duellum cum morte, ac triumphalem in Resurrectione gloriosa extulisset palmam, illicò vbera MARIÆ, facta sunt sicut botri vineæ: partim, quia Beatissima Virgo tum demum cœpit omnia arcana Incarnationis Filij sui Mysteria revelare; partim quia ab illo tempore pariter cœpit peccatoribus & tribulatis ad se confugientibus, vinum pœnitentiæ consolationis, gratiæ, & Sanctæ exultationis propinare.

MARIA consolatio peccatorũ

Hic iterum ultrò, luculentiùs demonstrandæ rei gratiâ, offert se alia Figura, Botrus videlicet ille, *quem duo Viri portauerũt in vecte.* Nũ: 13. Novi benè ex *S. Augustino, Ambrosio, Cypriano, & Hieron: atq; Bernardo,* quòd ille Botrus significârit CHRISTUM pendentem in Cruce (*Duos baiulos esse, duo testamenta: præeunt Iudæi, sequuntur Christiani: salutem hic Christianus ante conspectum gerit; ille scil: Judæus post dorsum: hic obsequium præfert, ille contemptum.* Sed quoniam ex sensu Doctorum plurima, si non omnia, quæ de CHristo dicuntur, propter quandã identitatem vtriusq;, saltim in sensu accommodatitio, verificari possunt, etiã de Matre eius; Botrum hunc, Beatissimã Virginem nominabo, vel ob vbera ipsa; de quibus immediatè tractavimus cum Sapiente.

Num:

Judæi terga vertũt MARIÆ; quando?

Portatur pariter Botrus hic a duobus baiulis; a veteri scil: & novo testamento; & quidem vtriq; ad salutem: dorsum quidem Judæus vertit MARIÆ, nam dum prægrans hospitium postularet in Bethleem, contempta est, nec erat ei locus in diuersorio: non tamen desijt Botrus iste ingratæ Genti pretiosa fundere vina, & quidẽ pridem ante. Propter ipsam etenim populum illum factum esse populum Dei affirmat *Galat:* dum ait: *Tam ingens, tãq; immensus fuit ab æterno DEI in Matrem Messiæ amor; ut propter illam populum Israeliticum, populum sibi peculiarem fecerit, eò quòd ex ipso proditura esset.* Ipsius quoq; adminiculo factum, quod terrã Promissionis Duce Moyse possederit, sensus est *Ioan: Damasceni,* qui MARIÆ umbram in rubo ardenti, & incombusto, ubi initiatus fuit in Ducem Moyses, considerans, ita innuit: *Per simulacrum quoddam & umbram Virg: MARIÆ, tantus Legislator & Princeps creatus est.*

l. 7. c. 11. *MARIA Judæis benefica.*

Orat: 2. de Assumpt:

Rubus ardens typus MARIæ: Moysen in Ducẽ creat.

O quantò copiosiores ipsis in initijs novi Testamenti, saluifici istius Botri fuêre emanationes! stillavit ille beneficentiæ suæ guttas, ne dum in puerum Joannem; verùm etiam in Parentes eius: illi siquidem ex præsentia MAriæ, Prophetiæ Spiritu donati, latentẽ adhuc in vtero DEUM agnouerunt: nam Elisabeth repleta Spiritu S. professa est Dominum & benedictum venisse; sic affata Mariam. *Vnde hoc, ut veniat ad me Mater Domini mei.* Et iterum *Benedictus ventris tui.* Brevi posthac dum præsente MARIA, puer nascitur, mutus ante Pater, toto suo cantico, quod admodulans communi domûs suæ gaudio cecinit, DEUM & Redemptorem venisse in terras, cuncto deprædicavit mundo. Rem compendio stringendo assero: nil cuiq; mortalium, ex meritis illius, qui dixit. *Ego sum vitis,* communicari beneficentiæ & gratiarum; nisi per Botrum scil: MARIam: non enim aliter vitis sua vina fundit, nisi per botrum. Fauet huic cogitationi nostræ *S. Bernardus* dum dicit: *Nihil nos DEUS habere voluit nisi per manus Mariæ*

Ioannis Parentes ex præsẽtia MAriæ, prophetæ fiunt.

Joan:

Probatur. Doctoraliter. 46.

Nissib: Jacob Nissibenensis in Cant: in laudib: V. expressè vocat SS. MARIAM *Botrum Abrahamiticum; & rectè: fuit enim ex propagine Abrahæ & pacti illius initi a DEO cum Abraha, in antitypis suu, vadis & præsagium.* Cosmas Vestitor, orat: in SS. Joachim & Annam, appellat Mariã *Botrum facillimum ad portandum. Devotio enim ad MARIAM pias animas ne dum non aggrauat; verum etiam quæq; onera, & tædia, levia eisdem facit:* Vnde vulgare illud Bernardi *sup: Missus hom: 2. Si incurras scopulos tribulationum, respice Stellã voca Mariam.* Richard: a S. Laur: de Laud: V. l. 8. *MARIA Terra est promissionis promissa Iudæis, credita Christianis; cuius fructus, ficus, vua & Malogranatum. Per Ficum significatur dulcedo MAriæ: Per vuam dilectio eius lætificans ineffabiliter cor sibi devotum. Per Malogranatum, diversitas gratiarum; quibus facit nos socialiter & charitative*

Vestitor

Bern:

Rich:

ritativè conversari. Jlluc quoq; collimat & Jdiota doctus p.8. Cõtemp: dum ait: *MARIA vinum super omnia, post CHristum lætificans cor hominis.*

Probatur· Miraculosè.

47. Jnter alia prodigia Sanctorum, quorum memoria in benedictionibus manet, hoc etiam non exiguum recensetur miraculum, quosdam contra naturæ cursum ex vitibus, aut iam de exsuccis, aridisue uvis, aut dum germinandi tempus transisset, botros & vinum collegisse: quod utiq; perinde est, acsi mortuos suscitare, aut steriles ut pariant facere. Jd legitur de S.P.N. Francisco ut quid speciale, pluribusq; alijs; & novissime de B. Francisca Romana; quæ sororum suarum extra vrbem ligna Mense Januario parantium, sitim, recentis vuæ racemis ex vite in arbore pendentibus, abundè explevit. Sed præcipuum est, dignumque, ut hic recenseatur, vitem aliquando in Festo B. V. MARIÆ Annuntiationis, simul floruisse, ac botrum edidisse maturum. Hoc contigit B. Bonfilio Ordinis Servorum Jnstitutori, alijsque socijs ipsius: cum enim in solitudinem recessisset & ægrè eos, qui ad ipsos accurrebant, admitterent; hoc prodigio ad augendam familiam, ac religionem inflammati sunt; Nam cùm verno tempore vitem in hortulo plantasset, ea in ipso Annuntiationis die Festo palmites vndiq; emisisse, floruisse, ac quod maius est, uvam protulisse visa est. *Aloys: Novarr:* censet per hanc vitem posse significari Virginem MARIAM, quæ vinũ nobis protulit, quod omnium corda lætificat: Sic enim salutat eam *S. Gregor: Thaum: s. 1. in Ann: Aue gratia plena, vitis semper vigens, quæ animas glorificantium te lætificas.* Quæ toties botros suaues producit; quoties in solitudine, & inter ærumnas tentationum, servos suos, novarum consolationum dulcedine recreat & reficit.

Botri ex vitibus miraculosè producti.

Vmbr: N. 965.

MARIA, vitis Uvifera semper.

Probatur. Historicè.

48. Est quoddam genus Uvarum, ipso referente Christo in *Revell: S. Birg:* cuius vinum tam forte est, vt absq; contactu hominis erũpat de uvis: cuius tempus maturitatis attendens possessor supponit vas; nec vinum expectat vas,

l. 5. Jnterr: 10.

Uvæ, ultro fundentes vinum.

A sed vas vinum: quod se effundit in illud vas, quod ipsi vicinius est. Jbidem appellavit se CHristus vinũ, quod æternus Pater vltro ad ostendendam dilectionem suam in genus humanum, in vicinius vas, scil: in vterum Virginis effudit, quæ proximior DEO erat per ardentissimam charitatem, quàm Angeli. Scire cupis pie Lector, vnde Botrus Marianus harum consolationum adeo ferax sit? en causam originemq; hinc intellige: præstantissimo enim ex uva Patris in conceptione Filij sui repleta vino, guttas nectareas in suos stillat, dum ex meritis guttarum Sanguinis eius in Passione, tot gratiarum & B consolationum genera, devotis suis impetrat & communicat. Verè feracissima vitis, & Botrus amœnissimus terræ promissionis, scil: Cœlestium gratiarum, Virgo MARIA dicta.

Epilogus.

49. QVare, siquidem ex Mellifluo Doctore didicimus iam supra, B.V. MARIAM *Terram esse promissionis* lacte & melle manantem; & ideo juxta *S. Germanum Constan:* terram desiderabilem vocari; ne illud triste de nobis quoque verificetur; *Pro nihilo habuerunt terram desiderabilem*; properandum C est ad illam, & omni studio ad eam iter instituendũ. En currẽtibus, ut celeriori adnitãtur cursui, illiciũ præmittit Maria, Botrũ huius terræ, sc: beneficẽtiæ suæ, gratiarum, & consolationum, quas in hodierna Visitatione Elizabeth, liberalissimè effundere incipit, offert, ut oppressos mæstitudine animos recreet, onere grauatos erigat & reficiat. Nos interim huius vitis palmites fieri studeamus: *Igni enim* iuxta Novarr: *deputabitur & igni æterno, qui in hac vite non manserit, & praua vitæ moribus abscissus à Virginea* D *vite fuerit.* Vt autem commodiùs de Botris & uvis beneficentiæ eius, saltem lãbere possimus, pampinis eius, hoc est, magis devotis cultoribꝰ eorũq; numero, strictius adhæreamus. Faxit DEUS? fiet autem: meminisse tantummodo velimus illius salutaris moniti; vt *in vite Virginea maneas; illud vita, quod alienum putas a proba vita.* DEO æternæ sint in MARIA, ex MARIA, & per Mariam laudes. Amen.

Serm: in Nat: V. M.

Vmb: v. 967.

Votũ Authoris.

Novar: cit:

BVLLA AVREA Prædestinatorum SS. DEIPARA.

Pro Annuntiatione B. M.V.

Ne timeas Maria. Luc: 1.

MAgna certè & inæstimabilia Legatus iste cœlestis hodie Beatissimæ Virgini offert & deportat Privilegia, dum incarnandum in ejusdem v-
50. tero annuntiat DEI VERBUM. A. A. Nec tamen ipse, ab illo novo gratiarũ Gazophilacio impræmiatus recedit: opulenta enim suæ, reciprocè, Legationis lucra, nova videlicet Privilegia, & quasi Bullas aureas, sub una eademq; signatura Augustissimi nominis, MARIA, sibi & cunctis cultoribus SS. Virginis, primus iste eximius Cultor MARIÆ, exportat. Speciale veteribus præsentibusq; sæculis fuit & est Legatorũ Privilegiũ, pẽdentem è collo auream gestare bullã, Principis sui icone, vel saltim nomine insignitam. Gloriosus iste Paranymphus MARIÆ Gabriel, nunquid non pretiosis naturæ & gratiæ indutus holosericis, ornatissimum sese stiterat ad conspectum MARIÆ? quæ ex sensu S. Athanasij; *Nudam essentiam Gabrielis Archangeli, tum temporis contemplata est.* Cui etiam consentit & *Albert: M.* citatus apud *Vegam.* Apparatus hicce Angeli quantus, qualisq; fuerit, collige ex Propheta *Ezech. 28.* qui Elenchum confecit gemmarum lapidumq;, quibus iste Angelus exornabatur: hunc enim Scripturæ locum principaliter & soli Gabrieli Archangelo a multis applicari, testatur *Cit: Author ibidem.* Verùm enim verò, tanta tamq; pretiosa ornamenta Almo Gabrieli, dum in conspectum Majestatis sanctitatisq; Mariæ venisset, o quam viluêre! ita, ut nec ausus esset de Nomine salutare MARIAM: ab illis etenim nonnisi verbis: *Aue gratiâ plena,* orditus est suam salutationem; & cur? Desiderabatur sanè ad complementum decoramentorũ eius, pendula in pectore eius Bulla aurea, nomine Reginæ Cœli insignita, quam modoprimum induit, dum nominavit MARIAM *ne timeas* (inquit) *MARIA,* per hoc enim as-

Legatos Principũ Bullis ornari aureis, mos est gentium.

in l. quæst: ad Antiochiũ q. 12.

Marian: Theol: n. 1531.

MARIA, Gabrielis annuntiatu vidit essentiam

MARIÆ nomen cur primò non nominat Angelus?

A secutus est maius cæteris Angelicis individuis & ordinibus Privilegium. De quo pulchrè Aloysius Nouarr: *Porrò ingentis beneficij, maximiq; Privilegij loco Gabriel habuit, electum esse, qui ad Virginem Mariam, quæ Mater DEI futura erat, mitteretur.* O felices Cultores Mariæ! qui quoties eodem Angelico stylo, vel illi simili, salutatis MARIAM; tot exornamini Bullis aureis, quibus vobis ius & Privilegium ad cœlestia datur. Hinc ego probabo, SS. Virginem MAriam, vere dici & esse Bullam auream Præ-
B destinationis; breviter præludendo de quibusdam alijs prædestinatorum signis: Nunc hymnidicè, salutatam hodie ab Angelo, nos quoq; salutemus MARIAM.

Umbr: *Gabrielis magnum privilegium, salutasse Mariam.*

Aue nostra Imperatrix,
Bullarum Salutis datrix.
Fac nos cœtui seruorum,
Iungi prædestinatorum.

PARS I.

C
De nonnullis Signis Prædestinationis.

DEcantatissimum habetur apud orthodoxos Theologos, certum & omninò infallibile signum distinguens prædestinatum ad gloriam à non prædestinato, non posse ordinariè haberi in via. Nescit enim homo (iuxta Proverbialistam) Prov: 9: *Vtrum odio, vel amore dignus sit.* Quia tamen Apocalypticus vates testatur se vidisse turbam signatorum ad vitam æternam; colli-
D gunt inde Doctores unum vel alterũ dari tale signum, soli DEO notum: nihilominus quodnam tale sit, concludere non audent, sed tantummodo probabiliter conjecturant. Ego illa, quæ proba-

51.

Prov:

Prædestinationis signa certa non habentur nisi probabilia.

probabiliora videntur tangam; & tandem pro Bulla Aurea Charitatis DEI concludam.

52. *Probatur*. Scripturaliter.

Vmb:l·3. *Aloysius Nouar:* tradit, apud antiquos olim invaluisse triplicem morem signandi homines: signabantur enim, aut veriùs signa quæpiam portabant, in aure, vel in manibus, vel in pectore, seu supra pectus. Signum in auribus, (quod discipulis suis, quendam impressisse Philosophum, scribit *S. Iræneus,*) si ad propositam materiam accomodetur, fauet illi opinioni, quæ asserit, sollicitam auditionem verbi Divini, esse signum prædestinationis: quod stabilire nititur illis ipsius Salvatoris verbis. *Qui ex DEO est, verba Dei audit. Luc.* 11. Et iterum *Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* Jn quæ verba mellifluus Doctor sic scribit: *Data sunt signa quædam, & indicia manifesta salutis: inter ea quæ fiduciam præstant, & materiam spei, vnum illud & maximum est: Qui ex DEO est, verba Dei audit.* Cui mysteriosè alludit ille locus Scripturæ apud *Iob:* 42. in quo innuitur, quòd hunc secundùm cor Dei virum, dum ad extremam devenisset paupertatem; vicini & amici egestati eius succurrere volentes, copiosis illum donarijs honorârint. *Dederunt ei* (enim) *unusquisq; ovem unam, & inaurem unam.* Et quænam proportio ovis ad inaurē? soluit quæstionem *Ioseph Mansi* Symbolum enim (*ait*) animæ prædestinatæ, est ovis, iuxta illud *Statuet oves à dextris.* Jnauris, quæ singulare aurium est ornamentum, significat auditionem verbi DEI. Observasti aliquem frequentem in Concionibus, studiosum in audiendisExhortationibus, talem ovem esse noveris, insignitam signo prædestinatorum. *Ovi, scil: animæ prædestinatæ adiungitur inauris, ad denotandum, quòd audiendo & adimplendo vocem Dei, æterna prædestinatio comparetur,* inquit *cit: Autbor.* Aliud signum imprimebatur Manibus, effigies scil. Jmperatoris: quod in morali sensu significare potest Misericordiam & liberalitatem manuum ad miserabiles proximos: sicut enim signum seu sigillum portat figuram, aut Jmaginem Cæsaris; ita nulla Virtus adeò exprimit similitudinem DEI in anima, quàm compassio & misericordia super miseriam proximi. Hinc illud

Signandi modus triplex antiquis. Primò in auribus.

l. 1. c. 1.

S. 1. in Septem

VerbiDei auditio, signum probabile prædestinationis.

Tract- de Præ- dest:

Signum in manibus.

Misericordiæ opera, prædestinationis character probabilis.

A monitum CHRisti. *Estote* (inquit) *Misericordes, sicut & Pater vester Misericors est:* Luc: 6. Stigma hoc, stigma dicitur esse prædestinatorum ad beatitudinem æternam: nam huiuscemodi, beatos etiam in vita, appellavit ore suo Salvator. Matt: 5. *Beati Misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Et pridē ante dixerat David: *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala, liberabit eum Dominus.* Et ulteriùs sequentibus versibus, enumeratis emolumentis, quæ derivantur in animam ex operibus misericordiæ, tandem ponit cōfirmationem in gratia, ad quam infallibiliter sequitur; aut saltim ei connectitur prædestinatio & electio ad gloriam, B dum ait: *In hoc cognovi, quoniam voluisti me, & confirmasti me in conspectu tuo in æternum.* Ps:40.Nō diffiteor itaq; signaturas istas, aliàs signa, facere magnam probabilitatem de præstinatione alicuius, sed cum valdè notabili formidine de contrario: nam dubium est, an signaturæ istæ, sint bullatæ bullâ aureâ; per quam intelligo aurum charitatis: contigit enim plurimos ex illis, qui audiunt libenter verbum DEi, sicut & ex illis, qui misericordes sunt, hæc exercere C sine gratia & Charitate Dei, quia in actuali peccato.

Luc:

Matt;

Psal:

Probatur. Figuraliter. 53.

Signum ergò & Signatura cæteris probabilior de præstinatione, censetur esse illa, quæ est roborata Bullâ aureâ, cordi innocenti appensâ: videlicet aversio quædam æterna voluntatis a peccato, odiumq; ipsius purè ex amore appretiativo DEI procedens. Bulla aurea hæc prædestinatorum, egregie figurabatur in illo pretioso signaculo cordis sponsæ, ad quam Sponsus Cant: 8. *Pone me* (inquit) *ut Signaculum super cor* D *tuum.* Sed id ipsum luculentiori discursu mox in alia demonstrabo Figura: prius tamen probandum mihi incumbit hoc aurum, an sit optimum: id est, Amor appretiatiuus DEI, qui est perfectior cæteris, in quo consistat? explicandum est. Dico ergò, quòd iste actus partim spectat ad intellectum, partim ad voluntatem animæ. v.g. Considerat quis ea, quæ scit per Fidem de Deo, videlicet Deum esse Ens infinitū, principium & finem vltimum; quiaCreatorem omnis, etiam perfectissimæ creaturæ, esse Fontem omnis existentiæ, & o-

Prædestinationis signum certius cæteris, odiū peccati.

Cant:

Amor Dei appretiativus in quo consistit.

ōnis perfectionis originē adeo;ut quidquid in mundo habetur perfecti, pulchri, delectabilis, sapientis, boni &c: omnia per ipsum, in ipso, & ex ipso sint, nec sine ipso, vel ad punctum conservari possint: Jlle autem sine his omnibus ab æterno perfectissimus, beatissimus, Sapientissimus, potentissimus, dignissimus fuit in se, & nunc esse potest. Ex tali consideratione, si non obiter, sed seriosè fiat, oritur in intellectu appretiatio seu æstimatio summa DEI, iudiciumq; practicum; quòd dignus sit DEVS, ut in omni occasione, & circumstantia, primus ipsius habeatur respectus, ne dishonoretur; ne offendatur a nobis per peccatum. Hinc statim sentiet voluntas se inclinari ad quandam amorosam reverentiam, tàm digni, tàm boni, tam excellentis, sapientis, &c: & primi Entis: atq; sic sentire debebit in se anima, quandam promptitudinem ad postponendos omnes alios inferiores respectus, respectu DEI: & insigni quâdam magnanimitate resoluet se ad omnia siue facienda, siue patienda, tantummodo Deus laudem honoremq; suum habeat, & ille iacturam gratiæ ipsius non incurrat. Talis amor est aurum probatissimum, de quo aurea producitur Bulla; id est, in quo certiùs alijs signū prædestinationis apparet. Jam cernamus hocipsum, sub Figura, in illis duobus concaptivis inclyti Patriarchæ JOSEPHI, Eunuchis Pharaonis, Gen: 40. Pincerna unus erat, alter a calicibus Regis Minister: vterq; somniat, unus de vite cum uvis; alter scil: Pincerna de panibus: diversa sanè diversam quoq; acceperunt interpretationem,& contrarium sortita sunt effectum: nam unus ad furcam educitur, alius pristino Ministerio à Rege restitutus est; iuxta prædictionem vatis. Scio revelante spiritu id prophetasse S. Patriarcham; adminicula tamen huius præscientiæ aut cōjecturæ habuisse ab aliquibus autumnatur, videlicet,tristia; mortemq; ideo prænuntiavit Pincernæ; nam desidem, & minùs zelosum Domini sui ministrū advertit dū dicebat. *Videbā in uno canistro portare me omnes cibos, quæ fiunt arte pistoriâ, auesq; comedere ex eo.* Regiæ mensæ portabas dapes, cur aves non abigis ab eis: certè mortis præsagia in capite portasti. Pocillator, quia cautus

Amor appretiativus, Bulla aurea.

Gen:

A fuit, solicitusq; de vite Regia, non enim aves ex natura sua insidiantes uvis, advolantes ut depascerent eas, somniat, has etenim vigilanter abegisset; fausta proinde auguria restituendi sibi Ministerij accipere meruit. *Rupertus & Prosper* sentiunt quòd *isti duo Eunuchi, quorum alter suo statui restitutus, alter suspensus est, significant duos ordines hominum, puta electorum ex gratia, & damnandorum ex iustitia.* Et rectè ac sanè: Carceris enim ergastulo inclusæ manent animæ nostræ in corpore. Somniamus interdum dè Cœlesti gloria, cogitantes vel leviter dè illa; scintillas etsi paruas desideriorum B ad æternam felicitatem nicticantes in anima cernimus: quomodo autem succedent nobis hæc somnia nostra, ignoramus; ad furcamne damnationis, an ad solinm æternæ retributionis educēda sit per mortem de corpore suo anima nostra. Vatē noli quærere, sed ipse tibi vatem age. Perpende tantùm benè: si enim, ne de vasis tuis, operum tuorum, volucres & harpiæ infernales pascantur, solicitè præcustodis; vitibus tuis, fructibusq; meritorum propiùs eas advolare non finis; imò plenissimè C aversus a malo, etiam papiliones venialium noxarum velocissimè abigis, dum causas etsi remotissimas delinquēdi cautissime vitas; iam signaturam in anima tua cernere potes, bonoq; niti augurio, animam tuam, dum e carcere corporis migraverit, ad æternum ministerium soliumq; beatitudinis deducendam.

ap: Cornel: hic.

Peccati vel minimi fuga, signum prædestinati.

Probatur. Historicè.

54. Bernard Sen:

S. Bernard: Sen: l. 1. c. 4. refert huiuscemodi Historiam. Fuit quidam vir locuples, (alij asseruut de quodam Rege Cymerorum) qui moriendo reliquit tres filios, sed duos Matris vitio D & confessione illegitimos; quos eadē Mater prodere renuebat, priùs iam defuncta. Jtaq; ille hæreditatem, seu Regnum legat illi, qui esset verus eius filius, rem in incerto relinquens. Mortuo Patre, oritur contentio inter Fratres: quilibet se afferebat legitimum filium, resq; ad iudicium devoluta. Prudens ergo Judex, cadaver Patris facit arbori alligari, & quòd quilibet filiorum, sagittâ impeteret Patrem, mandat: primus illorum sagittam jecit rectissimè, quantum sapuit, in cadaver Patris; secundus

Filius legitimus agnitus, qui sagittare renuit cadaver Parētis

dus toto conamine nititur superare primum: cùm ad tertium ventum est, cõcutiuntur filiali amoris impetu viscera eius, titubare animus, & cor contremiscere cœpit, negat natura Filij vulnerare propriam carnem Patris, horret facinus; & demum ipsius naturæ vinculo tractus, ait Judici: Date hæreditatẽ, cui dare licet; quia potiùs eligo illam amittere, quàm in cadaver Patris mei sævire. Et sic palàm fit per naturam, quòd absconditum erat per culpam. Hocce pari olim Salomonico astu & signo cognoscitur verus filius, & hæres bonorum Patris: Porrò quoties multiplicantur offensæ, toties sagittatur DEUS, de quo illud Jeremiæ. *Posuerũt me sicut signum ad sagittam, dicit Dominus* Thren: 3. Arcus peccatorum sunt cõcupiscentiæ, seu impetus sensualitatis, solicitantes liberum arbitrium ad malũ. Spurius ille censendus est, neq; de catalogo prædestinatorum, qui concupiscentijs obaudiens, ferit peccatis suis DEUM. Cæterùm cuius cordi amor Patris sui Cœlestis adeo inhæsit; ut malit quæq; etiam vitæ mala ac dispendia subire, quàm illicitis concupiscentiæ obedire impetibus; filiationis æternæ DEI & prædestinati hæredis Cœlestiũ, in huiuscemodi anima elucescit signũ, inter cætera probabilius, seu signatura aurea, perfectissimi amoris Divini Bullâ, firmata: cui adstipulatur illud Apostoli *Firmum firmamentum DEI stat, habẽs signaculum hoc: Cognovit Dominus qui sunt eius, & discedat ab iniquitate, omnis qui invocaverit Nomen eius.* 2. *Tim:* 2.

Thren: | *Concupiscentiæ malæ, arcus sagittãtes Deum.* | Tim:

PARS II.

SS. DEIPARA, Bulla aurea Prædestinatorum.

55. *Bullæ verrinæ quid?* Orat:

CElebris ille Oratorum Princeps M. Tullius Cicero, in una ex illis, quas appellant Scholastici Verrinas, oratione, declamasse legitur, cõtra Verrem, eumq; accusasse in senatu, quòd bullas omnes aureas ex valvis Templi non dubitaverit auferre. Opinantur aliqui, nomine bullarum intelligi clavos aureos, qui delubrorum Ethnicorum valvis, cuspide impressi, solo in capite turgebant, ut bullæ. Si tamen pressiùs, & magis proprie accipiatur *Bulla aurea*, pro aliquo speciali Principis, vel senatûs Romani privilegio, quod fortè moris erat valvis delubrorum affigere; tantò sceleſtiùs nefas fuisset, abstulisse, crimenq; Majestatis læsæ. O quantò acriùs detonandum mihi esset, si vel mille Tulliana haberem ora, contra sacrilegos Acatholicorum ausus! qui Bullam nostram auream SS. Deiparam, dum vbiq; Tẽplorum & locorum ab Orthodoxis affigi vident eius imagines, devotionẽq; populorum in dies ad illam propagari; scelesti isti latrones cultûs MARIani invadere, & condemnare conantur, dum eam Bullam & numen vanitatis cum Juliano Apostata Jmp: Crumenã vacuam pecunijs demonstrante, blasphemè appellant. Quare sic evinco ipsam esse Bullam auream prædestinatorum; aliàs devotionem veram ad Beatissimam Virginem esse signum prædestinationis.

Bulla aurea, privilegium Speciale notat. | *Hæreticorũ rabies cõtra B. V. Mariam.*

Probatur. Scripturaliter.

Adest primùm locus Scripturæ, qui communi sensu Authorum, post Sapientiam DEI, seu Filium, directissimè accommodatur Beatissimæ Virgini Prov: 8. *Beatus* (inquit) *homo qui audit me, & qui vigilaverit ad fores meas quotidie, & observat ad postes ostij mei; qui me invenerit, inveniet vitam & hauriet salutem a Domino.* Quasi hic innuitur (ait Vega) quòd studium & devotio in B. Virginem sit nota Characteristica Candidatorum beatitudinis æternæ; quâ subsignantur B. Virginis clientes; teste *S. Bonav: Qui acquirunt* (inquit) *gratiam MARIÆ, agnoscentur a Civibus paradisi: & qui hunc habuerit characterem, adnotabitur in libro vitæ.* Vbi Seraphicus Doctor affirmat, primùm, MARIÆ cultorem, secum ferre B. Virginis insigne, ac Marianæ militiæ notam: ac proinde post huius vitæ cursum & navigationem, cùm ad portum Cœlestem appulerit, festivis acclamationibus excipietur. Deinde sicut Catholicus per baptismum, speciali quodam charactere inuritur; similiter etiam MARIÆ cultor, prædestinationis notâ subsignatur. Quodsi baptisatus in libro baptismi inscribitur; sic MARIÆ cliens, in libro vitæ & prædestinatorum adnotatur. Non inconcinnè

56. | Prov: n. 112. | Psal; 10. | *MArianus character, est nota prædestinatorum.*

cinnè pro hoc devotorum cultorum suorum privilegio ex mente *Richardi a S. Laurentio* usurpare sibi poterit B. Virgo illa verba, quæ de laude sua olim locutus est DEVS per Prophetam. *Laude meâ* (inquit) *infrænabo te, ne intereas*

Jsai:

Jsa 48. Frænum duo habet; primum est, quod ferocissimos etiam edomet equos, & ad libitum sessoris eos currere faciat: alterum, quòd dum ex numeroso equorum grege generosiores eligũtur; cui illorum imponitur frænum, signum portat suæ electionis de grege.

MARIÆ laus, prænobile frænum.

Jtà sanè contingit cultoribus MARIÆ, monentur enim fræno isto, primò de devotionis MARIANÆ qualitate; nimirum,ut cui illorum fiat signum prædestinationis, principalem effectum eius debere esse, si refrænat nedum linguã; sed quæq; concupiscentiarum illicitarum desideria: & tunc demum, quàm humillime benè sentire poterit de bonitate DEI: quòd, qui clementissimè cordi ipsius, Marianæ devotionis instillavit zelum; idem & eundem, ne intereat, prædestinavit. Sisto hic *Richardi* Verba. *Voluntas* (inquit) *Filij illius est, ut Matrem eius, & Dominam nostram benedicamus in omni tempore, scil: die ac nocto, in prosperis & adversis; & ut laus eius versetur semper in ore & corde nostro, de ipsa meditando, ipsam laudando, orando, benedicendo, illi gratias agendo, eius magnalia deprædicando, & ut laus eius sit quasi frænum in maxillis nostris nos refrænans a vitiis linguæ.*

MARIÆ cultui, iũgenda mortificatio passionum.

Vnde & ipsa promittit cum Filio laudatori suo. *Isai:* 48. *Laude meà infrænabo, te ne intereas.* Meritò *Ignatius* nobilissimus Martyr dixit. *Nunquam malè peribit, qui Genitrici Virgini devotus, sedulusq; exstiterit.*

Probatur· Figuràliter.

57. Hoc quidem antiquitùs iam spoponderat DEVS sub typo Tabernaculi: *Ponam* (inquit DEUS) *Tabernaculum meum in medio vestri, & non abjiciet vos anima mea.* Lev: 26.

Lev: v.

Tabernaculum illud in sensu Mystico fuit MARIA, ut sentit cum pluribus alijs SS. Patribus, D. *Dionysius Alexand:* inquiens *MARIA est Tabernaculum in lege Moysi laudatissimum, non ab hominibus fabricatum, sed Spiritu S. firmatum, & virtute Altissimi protectum.*

MARIA tabernaculum im munitatis, contra damnationem.

Sub cortice ergo Figurali res latens prodeat in apricum. Tabernaculum in lege Moysi, immunitatis monumentum & monimentum, simul erat, idq; ob

A Arcam Domini; quod ipsa sequentia edocent verba. *Et non abjiciet vos anima mea.* Per quod innuitur,quod ij,qui hoc tabernaculum scil: MARIAM, quæ simul & Arca DEI dicitur, obsequiorũ cultu suspiciunt, eamq; in medio cordis per singularem devotionis affectũ circumferunt, a DEO non projicientur in æternum; Quot homines, qui flagitijs obruti obsurduerant, à CHristo Domino audire meruerunt propter hanc in B. Virginem clientelam! quod olim Abiathar audivit à Solomone 3. Reg: 2. *Equidem vir mortis es, sed hodie te non interficiam, quia portasti Arcam Dei, corã David Patre meo.*

Reg:

B Meritò ergo *S. Ansel.* ap S. Antonin. audacter illa protulit verba; *Impossibile est, quod illi, à quibus B. Virgo MARIA oculos suæ misericordiæ auertit, salventur: ita necessarium est, quod hi, ad quos convertit oculos suos pro eis advocans, iustificentur, & glorificentur.*

4.p: t: 15 c.14.

MARIÆ servos, necessum est salvari.

Suffragium fert huic roborandæ moralitati M. Augustinus, vocans MARIAM, Civitatem Jerusalem: de qua olim Ps. 68. David ait *Qui diligunt nomen eius, habitabunt in ea.*

Psal:

Jllius ergo Cœlestis Jerusalem, ille incola sperandus, qui MARIAM obsequijs devotis honorare studet, & peculiari quodam affectu & teneritudine

C prosequitur. Nec vulgare hoc, sed benè firmatum & radicatum esse prædestinationis signum censendum esse, devotionem ad MARIAM, colligo ex illis verbis *Eccli.* 24. *In Iacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis meis mitte radices.* dicitur id quasi ad MARIAM. Porro Jacob, prædestinatorum Symbolum præsefert, iuxta illud *Iacob dilexi, Esau autem odio habui Rom:* 9.

Eccl:
Rom:

Vbi ergo, & in quo sedem suam ponit MARIA per specialis erga se devotionis cultum; iam eo ipso anima illius fit hæreditas Domini: atq; sic non alibi MARIA altas figit radices dile-

Signum radicale prædestinationis, radicata devotio ad B. V. M.

D ctionis ad se, nisi in electorum cordibus, qui æternùm visuri sunt DEUM. Apprimè hoc confirmatur dicto Sapientis in persona MARIÆ propheticè prolato Eccli: 24. *Et radicavi* (inquit) *in populo honorificato*, id est electo ad illos æternos honores, & gloriæ beatæ sublimia solia. Jtaq; radicata devotio in innocenti corde Cultoris MARIÆ, erit radicale, & præcipuum signum prædestinationis.

Eccl:

Proba-

Probatur. Doctoraliter.

58\. Super quo consensum audiamus SS. Patrum, quorum choro mellifluè præcinit Bernardus hom. 3. Missus, dum Cultoribus MARIÆ, auspicatum peregrinationis suæ appromittit exitum, sic quemq; alloquens: *MARIAM cogita, Mariam invoca, non recedat ab ore, non recedat à corde: ipsam sequens non devias, ipsam cogitans, non erras, ipsâ duce non fatigaris, ipsâ propitiâ pervenis* S. Ansel: *Cui concessum est sæpè dulci studio posse cogitare de MARIA, magnum promerendæ salutis habet indicium.* Sanctus Bonaventura in Cant: *Si hanc dimittis, non es amicus summi Cæsaris, scil: non es electus DEI; quoniam ipse sine ea non salvabit te. Idiota* pijssimus, ita eandem alloquitur. *Impetra tuis Maria assiduis postulationibus, ut te laudem, te glorificem, te benedicam, tuas virtutes enarrem, tua miracula nuntiem, tuam exemplarem & deificam vitam prædicem, scripta de te elucidē; ut habeam in laudibus tuis vitam æternam.* Christoph: Vega n 129. *In hoc itinere periculis pleno, nisi attenti simus ad MARIÆ ductum, clausum sit nobis omne itinerarium DEI: ut aiebat Card: Petrus Damiani. siquidem pietas & honor in B. Virginem, ingēs est Divinæ prædestinationis argumentum.*

Bern: | Ansel: | Bonav: | Idiota | Vega

Probatur. Miraculosè.

59\. Miraculosam apparitionem B. Virginis refert in nostro Monol: *P. Fortunatus Huber:* sub 10. Decem: 1617. factam cuidam perfectissimo & singulari Jmm: eius Conceptionis zelatori ex observantia nostra Reformatica P: Frācisco, videlicet de S. Jacobo (de quo latiùs lege in nostro Alphabeto Mariano) Hic cum in Guandalupensi Conventu coram Mariana statua preces funderet; vocem ex imagine audivit. *Francisce utere tempore, & meæ Jmm: Concept: Mysterium promove.* Nec satis fuit, sed in sua gratiosa apparitione, DEIpara annulum posuit ad cordialem eius digitum; insuper aureâ quadam Bullâ in pectore donavit, imponendo eius collo nummum metallinum, cum Jmagine in illo expressa Virginis conculcantis Draconem: quod ipsum fuit signum electi servi DEI & filij prædestinationis.

tit: xenium n. 31

Bullâ aureâ devotus Mariæ Minorita Reformatus, dona tur ab illa.

Probatur. Historicè.

60\. Constat ex nonnullorum relationibus, a Bullis seu thecis aureis, vel de quacunq; materia, quibus includebātur Reliquiæ Sanctorum, aliquos fuisse miraculosè præservatos a lapsu in peccatum. Jta *Cæsarius* scribit, de quodā Cistercienfi monacho, quòd frequenter coram alijs confiteretur miraculū: nimirum cùm sæcularis adhuc portaret pendulum e regione cordis reliquiarium; quoties fœdis pulsaretur cogitationibus, vel irritaretur carnis concupiscentiis, toties Reliquiarium illud movente nemine, movebatur, leviterq; pectus feriebat, admonens veluti illo pulsu, ut vigilaret, ne intraret in tentationem. Quid simile non ita pridem quidam egregius vir Romæ fatebatur: quod lego in vita *S. Philippi Nerei.* Conquisierat ille brevi post obitum S. Philippi Nerei, aliquam particulam Reliquiarum ipsius, quam pariter portabat deuotè in pectore. Cōtigit aliquando eum gravissimè tentatum contra castitatem, in corde quidem consensisse; atq; sic dum quærit, an expectat occasionem peccati, illa theca Reliquiarum mouetur, & veluti malleus semel & iterum adeo valido percutit impetu, ut penè exanimatus corruerit in terram, vocem se alloquētis subaudiens *Cave ne facias, surge hinc, & cave peccátum.* Habet plura similia *Conc. Hist:* O' quanta vis sacrarum Bullarum! has inter, & quæ cæteris sacratior? quàm Mariana devotio; quæ dū in corde cultorum eius, piè & reverenter tenetur, mirè etiam in gravissimis tentationibus præseruat à lapsu, & iam labentium corda efficacibus pulsat elevatq; motibus inspirationū Divinarum, quas illis impetrat Maria: adeoq; ipsa facit, ne ex albo prædestinatorum eliminentur nomina seruorū suorum. Meritò ipsam pro tentatis & peccatoribus compellat sponsus. Cant: 1. *Pasce hædos tuos iuxta tabernacula pastorum.* Et cur non oves dicis dilectissime Sponse? cum eæ a dextris tuis in die iudicij; hædi verò scil: reprobi à sinistris tuis collocandi sint. Profectò sapientissimus Sponsus distinguit inter hædos simpliciter, & hædos MARIÆ; unde arcanum pandit *Ly tuos. Pasce hædos tuos.* Habet equidem MARIA suos hædos. Et quinam tales? siquidem cū reprobis nullum negotium MARIÆ. Explicat Mysterium *Gvilel: Anglicus* de aliquibus

Reliquiariorum pulsus miraculosus, monet cōtra peccati tentationes.

l. 6. c. 4.

Hist: 44

Cant:

HædiMariæ, peccatores ad eam devoti.

Gvilel:

aliquibus prædestinatis, dum ita Cultores MARIÆ alloquitur. *Attendite Mariæ ex toto corde, ait enim sponsus: Pasce hædos tuos, suos quippe vocat, quia non hædi omnes vocantur MARIÆ, sed qui Mariam colunt, ac venerantur, licet sceleribus attaminati: qui enim peccatis irretiti sunt, nec B. Virginem speciali aliquo officio prosequuntur, nec preces aliquas in ipsius cultum fundunt, ut vel tandem aliquando resipiscant, hædi profecto sunt, non vero Mariæ, sed ad sinistram Iudicis sistendi, æternas inferorum flammas subituri.* O felix auspicium: sive hædus sis, qui interdum virentia voluptatum sectando folia, in præcipitia laberis, modo tamen sis de grege Mariano, & iuxta tabernacula Cultorum MARIÆ, id est, meliora de emendatione vitæ cogites; spera firmiter, quòd illa, quam D. *Antonin* vocat *pastorem bonum, qui universam Ecclesiam pascit continuè benedicto fructu ventris sui:* supponet manum suam, ut cadendo non collidaris, & ampliùs non cadas; ne te prædestinatio Cultorum MAriæ finaliter fallat.

in sum: P. 4. tit: 15. c. 19.

Epilogus.

61. de Rescript: sup: cit:

PLerumq; Juris consulti destinguūt Bullas seu bullatas literas, nimirùm in literas gratiæ, & Justitiæ, ap: *Greg: Toloss:* Jn literis gratiæ Bulla, vulgariter Plumbum vocitatur, & anectitur filo sericeo. Jn literis justitiæ appenditur canabino. O quicunq; mortalium, qui ut Regna cælestia teneas; ut DEUM, Matremq; Almam Dei laudes ac benedicas æternaliter, ideo cupis de electorum numero te non esse proscriptum; en præsto adest Bulla aurea, singulare prædestinationis Privilegium seu signum scil: Cultus specialis MARIÆ, eius augustissimo nomine in hodierna Annuntiatione subsignatum: Tuum iam est fila Bullæ huic adnectere, sed caue ne sint canabina, solis edictis Justitiæ applicari solita: res enim tuæ prædestinationis adhuc in lite maneret, si devotioni ad MARIam, iungis & contorques fustem malarū consuetudinum, prauarumq; actionū. Sericea vel byssynæ innocentiæ, imò aurea ducas fila & nectas, omnem iniquitatem exosus, omnibus tuis actionibus, charitatis in DEUM, Mariamq; intertexens actus; ut tantò firmiùs Mariæ adhæreas: atq; sic æquissimo Jure gratiosi & bullati Privilegij Mariani, benè munitum te, id est prædestinatum esse gaudebis: Cœliq; tandem securus Regna tenebis. Quod faxit Deus, & SS: DEipara pissimo suo interventu ad DEUM.

Bullarum gratiæ, & justitiæ differentia, ex funiculo sericeo, vel canabino.

AMEN.

CATHEDRA sine pestilentia SS. DEIPARA.

Pro Festo Imm: Conc B. V. M.

Extollens vocem, Mulier quædam de turba, Luc: 11.

62. COnticesce tantisper, obsecro saltim, (quia tam piam increpare non licet) nova Jncarnati verbi Matrisq; eius perauguſtæ, Panegyristes. si etenim loquente Job, cæteri, etiam sapientissimi, sigillata digito ora tenebant; tu quo ausu præsente & loquente Verbo æterno, exaltas vocem tuam? *Adhuc eo loquente* (inquit S. textus) *extollens vocem quædam Mulier*. Mulierem quandam de turba dixit: ex quo ipso convincitur, non Cumeam, aut Erythream, vel aliquam aliam de Sybillis, cæterisq, celebrioribus doctrinâ fæminis, sed

Laus Christi & Mariæ in ore vulgaris mulieris magnificatur.

ſed rudem & popularem fuiſſe hanc mulierem. Parcit quidem tibi, imò applaudit devotioni tuæ Salvator, mulier devota, dum pium approbando auſum reſpondit voci tuæ. *Quinimo beati, qui audiunt verbum DEI, & cuſtodiunt illud*; nihilominus cave tibi a Cathedraticis in lege peritis Doctoribus ac Phariſæis, quos indigitavit ipſe Salvator, inquiens: *Super Cathedram Moyſi ſederunt*. Si enim contra cœleſtis Magiſtri ſalutifera eloquia, odia, blaſphemias, contradictiones, contumelias parant atq; exercent; putasne clamoribus vnius plebeiæ mulieris non contradicturos? Vnde *Ven: Beda* admiratus huius mulieris magnanimitatem, inquit: *Magnæ devotionis & fidei hæc mulier eſſe oſtenditur, quæ Scribis & Phariſæis Dominum tentantibus, ſimul & blaſphemantibus, tantâ eius Incarnationem præ omnibus ſinceritate cognoſcit, tantâ fiduciâ confitetur*. Ergo iam non demiror, præſentibûs Cathedraticîs iſtîs audacter extuliſſe hanc mulierem ſuam vocem; nam & ipſa quoq; & quidem nobiliori modo, Cathedratica fuit, atq; ad ſolvendas quaſq; blaſphemantiũ Chriſtum paratiſſima quæſtiones, aſſiſtente præſertim ſibi Magiſtro & Doctore, ad cuius cathedram appellat, dum vterum Matris eius MARIÆ deprædicat. *Beatus venter, qui te portavit*: inde etenim aliqui Patrum infra citandi Cathedram novi Salomonis, B. MARIAM nuncupavêre. Beatum olim gratulabatur David talem virum, qui in Cathedra peſtilentiæ non ſediſſet. *Pſal*: 1. ſed quotus ille vir? ſedimus enim omnes in cathedris peſtilentiæ, videlicet in vtero omnes Matrum noſtrarũ peſte communi originalis peccati iam vitiati: ſolius hoc Beati & ſancti Sanctorum Privilegium eſt, ſediſſe in cathedra ſine peſtilentia, id eſt, concipi de Matre, ab illa communi humani generis peſte immuni. Huius ergo privilegiatæ cathedræ dum hodie ponuntur fundamenta, ego B. V. MARIAM Neo-Conceptam, cathedram eſſe ſine peſtilentia, id eſt, immunem ab originali peccato prædicabo; præmiſſo diſcurſu de quibuſdam peſtilentiæ Cathedris: nunc rythmicè ſalutemus MARIAM.

Beda

Pſ:

Homo quilibet ſedit in cathedra peſtilentiæ propter originale.

Ave Virgo Diva Poli.
Ecce DEUS ſibi ſoli

A *Cathedram in Te elegit.*
Et libenter ibi degit.

PARS I.

De tribus Cathedris peſtilentiæ.

STultum quis iam ampliùs ne appellitet mundum aut dæmonem: ſaltim enim ſtultitiæ ſuæ ſtudia ſcitè admodùm promouent: dum facultates, claſſeſq; diverſas diſcipulis ſuis diſtribuunt: quod ſatis ingenioſè inveſtigavit *Hugo Card. Habet* (inquit) *diabolus domum ſuam, ſcil: ſapientiam huius mundi, quæ inimica eſt Deo, cuius ſunt ſeptem Columnæ, ſcil: Grammatici, Dialectici, Rhetores, Arithmetici, Muſici, Geometræ, Aſtronomi. Grammatici diaboli, ſunt omnes hypocritæ, qui rectè & congruè loquuntur, ſed congrue non vivunt*. Proſequitur ſtylum conceptumq; Doctoris, Blanc in *Pſal*: 90. ℣. 16. Dialectici diaboli ſunt omnes doloſi, qui ſophiſticè loquuntur, ut decipiant; de quibus *Eccli* 37. ait: *Qui ſophiſticè loquitur, odibilis erit*. Rhetores diaboli ſunt Advocati, qui cauſas iniquas tuentur Potentium, nec cauſa pupilli, vel viduæ aſcendit ad eos. De cæteris (ne longiùs a propoſito extravager) remittere Te expedit ad locum citatum. Egregia certè vniverſitas hæc iniquitatum: quæ præter has facultates, Cathedras ſuas habet, ut ſtudioſiores ſuæ doctrinæ, cathedraticos faciat, promoueatq;, non iam ad lauream, ſed ad pænam: quam Cathedrã qui evitaſſet beatum appellavit Regius Pſaltes, loco ſup: cit: *Beatus, qui in Cathedra peſtilentiæ non ſedit*. Nec minimùm dubito, per peſtem intelligi peccatum, mortiferum animæ venenũ. Profeſſores huius cõtaminatæ Cathedræ, eſſe quoſue peccatores autumo; non tamen omnes Cathedraticos, ſeu indiſſolubiliter alligatos huiuſcemodi Cathedræ, eſſe cognoſco: ſed ſolos verè cathedraticos ex ſenſu Expoſitorum S. Script. triplices eſſe reperio. 63.

Hugo, tom: 3. in Prov: c. 9.

B

Diabolus habet ſuas ſcholas, claſſes facultates, cathedras.

Eccli:

C

D

Diaboli cathedratiti Doctores qui

Probatur. Scripturaliter.

Jdem textus Script: ſi ſub incude Patrum verſetur; rem propoſitam, in toto liquidè dilucidabit & complanabit. *M. Gregor: enim 5. paſtor: admon*: 33 per 64.

ap: cit: Comm. Greg:

per hunc Cathedraticum, intelligit illum peccatorem, qui bene advertens malitiam peccati, damnaq; eius perpendens, non nimiâ aliqua tentatione aut violento subitaneoq; concupiscẽtiæ impetu adactus, ipsemet occasionem voluntariè quærit, ut motus inordinatos in se excitet, concupiscentiasq; inflammet, atq; sic cum omnî deliberatione ac plenitudine libertatis peccatum perpetrat. *In Cathedra* (inquit S. Doctor.) *pestilentiæ sedere, est ex ratione, mala discernere, & tamen ex deliberatione, malum propetrare: quasi in perversi consilij cathedra sedit, qui tantâ iniquitatis elatione attollitur, ut adimplere malum, etiam per consilium, conetur. Et sicut assistentibus turbis prælati sunt, qui Cathedræ honore fulciuntur, ita delicta eorum qui sine præcipitatione corruunt, exquisita per studium peccata transcendunt.* hactenus *Gregorius.* O infelicem sortem horum Cathedraticorum diaboli? Professio enim illorum gradusq;, in sathanæ vniversitate, est sine egressu; valvas namq; Pœnitentiæ talibus præclusas ipse asservit Salvator *Matt: 12.* illis monitorijs verbis. *Qui dixerit, contra Spiritum S., non remittetur ei, neq; in præsenti, neq; in futuro sæculo.* Quæ verba explicando Doctores censent, tum peccari contra DEUM Patrem, cui attribuitur Potentia, quando peccatur ex fragilitate, aut ex præcipitantia, aut ex nimis violenta tentatione. Tunc verò contra Filium, cuius est sapientia, quando agnoscitur quidem peccatũ, sed tamẽ non adeò diu deliberando, resolvit se quis ad illud. Peccatur verò in Spiritum S. (ut explicat Seraph: Doctor) ex malitia certa scil: quando voluntas potest & scit resistere alicui malo, & tamen ex sola malitia illud eligit, & mox infelicitatem talium deplorans superaddit. Dicitur autem irremissibile, non quia dimitti non possit, sed quia rarò aut vix remittitur in hoc sæculo quantum ad culpam, aut in futuro quantùm ad pænam. Deinceps suggerens huius rei causam inquit: *Ineptus est ad remissionem quia impugnat Divinam gratiam, per quam præparatur quis ad pænitentiam.* Quod idem pulchrè demonstrat noster *Did: Stella.* Jn Paradiso (inquit) ubi primùm aperta fuit vniversitas iniquitatis, cathedram pestilentiæ erexit sathanas, dũ

Peccans ex malitia, doctor cathedraticus sathanæ:& pænitere nõ solet.

Matt:

Tom:7. l.5.cõp: Theol: c. 19.

Peccatũ contra Spiritum S. quod?

Bonau:

in Luc: 14.

A per superbiam, supra astra excelsius appetijt solium, in eaq; immobiliter sedit impænitens, adeoq; reprobus finaliter, factus est: Adam verò & Euam, quod accessissent tantùm ad hanc Cathedram pestilentiæ, infectos scimus per consensum in peccatum; non tamen priuatos gratiâ pœnitentiæ:& quæ discriminis ratio? Nam Protoparentes nostri non sederant in hac Cathedra, id est, non ex supina peccauêre malitia: de Eua Scripsit *Ambr: Mobilitate magis animi, quàm pravitate peccaverat.* Ignorantia quoq; in Adamo quæpiam adfuit: licet enim intellectus ipsius cognoscebat damna peccati, non tamen B notitiâ experientiali, qualem modo-primum post commissum peccatum acquisivit: serpens verò seu diabolus, post suum primum peccatum dilucide & experientialiter damna peccati in semetipso cognovit & sensit, atq; sic deliberatissimè ex mero odio, malitiaq; inducendo plures ad offensam DEI, peccavit; & propterea sine ulla spe pænitentiæ, Cathedræ pestilentiæ, irremissibilis peccati æternaliter insedit. Concludit rem idem *Didacus* serio queq; dehortans. *Adverte, si tibi iam peccandum est, ut non de industria, sed casu peccare videaris.*

l. 4. in Luc:

Diabolus cur non pænitet in Paradiso, pænitente Adamo & Evâ.

Peccare de industria caue

C

Probatur. Figuraliter-

65.

Aug.

Superbia, cathedra pestilens: cur?

D. *August:* in hũc Psalmũ, appellat superbos quoq; Cathedraticos cathedræ pestilentialis: de quo agens subjungit causam asserti sui: *Superbia* (inquit) *ideo Cathedra pestilentiæ rectè intelligitur, quia non ferè quuquam est, qui careat amore dominandi, & humanum non appetat gloriam: Pestilentia enim est morbus valdè peruagatus, & omnes, aut penè omnes involuens, non modo plebeios, sed & nobiles magnates, quin & viros Ecclesiasticos Prælatos hoc virus invadit; quos proinde rectè Sapiens monet: Noli quærere ab homine du-* D *catum, neq; a Rege Cathedram honoris. Eccli 7.* Jn quæ verba sic Hugo Card: *Redarguit hic ambitiosos: Primo quia se ingerunt non vocati. Vnde dicit, noli quærere &c: Secundò, quia carnaliter, & a carnalibus promoventur, non intuitu DEI, sed sãguinis, vnde dicit: neq; a Rege cathedram honoris.* Quo sensu, Pharisæos ambitione tumidos, in Evangelio Magister humilitatis perstringit, dicens: Amant autem primos recubitus in Cænis &

Eccli:

primas

primas Cathedras in Synagogis. Vbi *Chrysostomus* hoc utcūq; tolerabile ducit; ut quis in convivio primum locum ambiat; at in schola CHRISTI, in Curia Ecclesiastica, eò aspirare, id Doctor humilitatis, ut quam maxime indignū execratur; in ijs præsertim, quibus idoneitas scientiæ & morum non suffragatur, de qualibus scripsit *S. Bernard: Monostrosa res est? gradus summus, & animus infimus, sedes prima, & vita infima.* Molliùs nonnihil Ven: *Beda* illa Christi verba interpretatur, dum ait: *Nō sedere primos, vel discumbere vetat eos, quibus hoc officij ordine competit, sed eos qui hoc indebitè amant, docet esse cavendos; animum non gradum redarguens.* Jtaq; superbi rectè dicuntur Cathedratici diaboli, immobiliter a superbiæ Cancellario sathana, Cathedræ pestilentiæ installati: tales etenim plerumq; vanitate inescati honorum, & inanis gloriæ plausu, etsi quandoq; illicitè vel illegitime, quia aut simoniacè, aut nulliter hasce Cathedras teneant; illas per veros pænitentiæ actus non deserunt, nisi turpiter eijciantur, mittanturq; ab æquissimo Judice in tenebras exteriores, seu damnationis: quod etiam Figuratè demonstrasse Salvatorē constat: dum inspectantibus & frementibus Cathedraticis illis Pharisæis, & legis peritis. *Intravit IESUS* (prout narratur) *in templum DEI, & ejiciebat omnes vendentes, & ementes in templo, & mensas nummulariorum, & Cathedras vendentium columbas, subvertit.* Notari hic malos & Simoniacos Ecclesiasticos advertit *Origenes* cum *Ven: Beda:* Cæterùm quoq; possunt etiam per vendentes & ementes columbas (quorum Cathedræ eversæ sunt) & alij notari. Columba etenim quandoq; Symbolum malorū est, præsertim si sit sine corde: illa tamen apud *Psaltem* habens *pennas deargentatas inter medios cleros.* maximè congruit illis, qui in medio cleri solo ambitu, fastuq; superbo, veluti pennis deargentatis, si non deauratis, fucum idoneitatis mentientes, malis medijs ad honorum Ecclesiasticorum culmina evolant, & elevantur ad primas cathedras, meritò propterea pestilentiæ dicendas, cùm (ut advertit Mellifluus Doctor) veluti pestis, in dies crescat ambitio in talibus: *Cum primùm* (inquit) *honoris gradum meruerint in Ecclesia v. g. cùm factus fuerit Decanus, Præpositus, Archidiaconus, non ideo corda quiescunt, duplici semper æstuant desiderio; quo utiq; magis ac magis & dilatentur in plura, & ad celsiora sublimentur* Atq; sic dum his immorantur, pestemq; istam pleno ore haurinnt, veniet Dominus, qui amovebit illorum Candelabrum de Domo DEI, ambitionis cathedram subuertet, ipsisq; sine pænitentia sublatis, cathedram Episcopatumq; eorum accipiet alter.

Bern: l. 2. de Confid: c. 7.

Monstrū est gradus summus & animus infimus.

Matt:

Psal: 67.

Columba deargentata, clericus ambitiosus.

Ep: ad Henric: Episc:

Probatur Historicè.

Tertiò, per hanc cathedram pestilentiæ, opinantur aliqui denotari malam consuetudinem in aliquo peccato; in qua qui sedent, seu morantur, talibus (ut ait *Blanc,*) veluti antiquioribus, in scelerum vniversitate, datur pileus & Cathedra Doctoris, tanquam signum & stigmata infallibilis damnationis. Cui cathedræ pulchrè alludit illud contingens in Germania. Refert *Engelg:* Simon quidam Furcus Lucensis, a Joanne Baptista Theodato populari suo, vulnus in facie acceperat; interim simulatâ reconciliatione vindictam meditans, cathedram seu sellā confici curavit, adeo artificiosè, ut pressa sessorem constringeret: invitatus ad viridarium Theodatus, dum illi insedisset Cathedræ, sellæ affixus, multis vulneribus à Simone confossus est. O fatalem Cathedram? o cathedraticum infelicem? Porrò consuetudinarios in aliquo peccato intitulat *Vega,* dicendo eos peccatores Cathedraticos, & meritò: si enim semel peccas, tunc Albo vniversitatis iniquitatis, cui Rectores tenebrarum præsunt, inscriberis: si iterum atq; iterum prolabaris, & tamen revereris, scil: erubescis peccatum, pænitentiam aliquatenus cogitans, quasi Reverendatus Baccalaureus altiorem capessis gradum, non tamen adhuc cathedram tenes: verùm si extersâ fronte, consuetis peccatis indulges, iam cathedram insides, sed fatali illi similem. Tenebunt te enim vinctum malæ consuetudines: nā iuxta *Isidor: Animus sceleribus adstrictus, vix ab eis divelli potest,* atq; sic multis peccatorum confossus vulneribus & penitùs omni subsidio veræ pænitētiæ destitutus, pestilentis Doctoratûs tui & Cathedræ stipendia recipies:

66.

hic. *Consuetudo peccati, stigma damnationis*

Festo cathedr S. Petri

Cathedra mortifera, cū muscipula.

Consuetudo mala quàm tenax.

Peccatores Reverendati, cathedratici: qui

pæ

pænas nimirum inenarrabiles damnationis æternæ. Fugiamus ergo has peſtilentiæ Cathedras, & ad alias ſalutiferas, per profectum in virtutibus aſpiremus. Nunc iam novam inſpiciamus æterni DEI Cathedram, ut in odorem eius curramus,

PARS II.

SS. DEIPARA, Cathedra ſine peſte originali.

67. Numeroſas quondam Hebræos ſibi erexiſſe Cathedras, notavit S. *Cyprian:* veniens ad locum illum Matt: 23. *Super Cathedram Moyſi ſederũt Scribæ & Phariſæi*, adeo; ut ſola Hieroſyma temporibus CHRISTI & Apoſtolorum ſuperbiret quadringentis & octoaginta; quod aſſerit *Delamines* Dom: 1. poſt Paſch. His adde Synagogas Galileæ, Damaſci, Salaminæ, Antiochiæ (de quibus in ſacra Script:) & aliarum Civitatum, atteſtante Paulo *Actor* 15. *A temporibus antiquis, habet in ſingulis Civitatibus Moyſes, qui eum prædicent.* Sed iam temporibus adventui Meſſiæ proximis, non erant ſine peſtilentia aut doctrinæ, aut prauorum morum, profitentium in ipſis. Vtinam cæci illi, cæcorumq; duces, Jeroſolymitani Doctores, tum ſaltim non cæcutiſſent; dum in Nazareth, in domo Joachim Pontificis, nova & Sacratiſſima Cathedra ſine peſtilentia omnis peccati, in vtero Diviniſſimæ Annæ, ſummi Opificis omnipotenti magiſtrãte dexterâ fũdaretur, ſcil: dũ Conciperetur Beatiſſima Virgo MARIA. Cuius tam privilegiatæ Cathedræ plura iam reproduco teſtimonia & argumenta: curnam decuerit, & debuerit eſſe, ut nullâ unquam, hæc cathedra, etiam originalis peccati inficeretur peſte.

Matt:

Cathedræ numeroſæ fuerunt apud Hebræos.

Act:

MARIA, cathedra ſine peſte originali

Probatur Scripturaliter.

68. Primum, quod tuetur immunitatem huius Cathedræ à peſte originalis peccati, argumentum eſt: quia Cathedra hæc, in ſua Conceptione fuit Fundationis Regiæ: quales Cathedræ ſeu ſcholæ communiter vulgaribus tributis non ſubjacent. En primus ille typi-

Cathedræ seu ſcholæ Regiæ excipiuntur à tributis.

A cus Præco MARIÆ, Regius Pſaltes loquitur pro tali huius Regiæ Cathedræ privilegio; dum ait: *Pſal:* 85. *Fundavit eam* (inquit) *Altiſſimus.* vbi, quia vox hæc *Altiſſimi*, ex obſervatione *Zerdæ* Acad 7. n. 4. ſupponit Perſonam Patris in Divinis, Fundatorem Cathedræ iſtius, Patrem æternum indicat; quem dum Cathedræ huius fundamenta poſuiſſe in montibus ſanctis aſſerit; eo ipſo eâdẽ immunẽ fuiſſe in fũdatione ſeu Conceptione ſui, à peſte cuiuſcunq; peccati declarat; idq; præciſẽ ex circumſtantia Fundatoris. *Et ipſe* (notanter addit ad energiam maiorem) *fundavit eam Altiſſimus.* Vnde Mellifluus B *Bernardus*, dum in montibus Libani, qui ſunt ſymbolum ſupremæ puritatis, fundationem ſeu Conceptionem MARIÆ ſpeculatur; ſine originali peſte ipſam fuiſſe deprædicat, ſic alloquendo Neo-Conceptam. ſuper, *Salue Regina* ap: Blanc: in *Pſal.* 85. *Turris es Libani, o MARIA? Libanus Mons, qui dicitur dealbatio, altam præ omnibus ſignat innocentiam. Innocens fuiſti ab originalibus & actualibus peccatis: nemo ita ſuper Te.* Aſtipulatur privilegio huius Regiæ Cathedræ, Regum ille Patriarcharumq; in Libro Generationis CHRISTI & MARIÆ elenchus: quem cum aliquo diſcrimine, C nam retrogradâ quâdam enumeratione Lucas cum Matthæo recenſent, & quidem non citra myſterium. Hic etenim per paternitatis notionem, generationis proſapiam attexit. *Abraham genuit Iſaac, Iſaac autem genuit, Iacob &c:* At Lucas non paternitatis notam, ſed filiationis, quâ a Filio ad Filium gradum facimus, recenſet, *Qui fuit Eli, qui fuit Mathat, qui fuit Nathan, qui fuit David, qui fuit Adam, qui fuit DEI.* Vbi illud Ly *Fuit* filiationem denotat, non exprimit paternitatem. Nempe Matthæus, Joſephi generationis lineam ſubducit; in qua peccati ac debiti primi D Parentis infectio, a parentibus & proavis in reliquos communicatur. At S. *Lucas*, ut potẽ cancellarius MAriæ, authore *S. Thoma, Maldonato, Toleto & aliis*, Marianæ generationis lineam rectam ſupputat; in qua nemo Patris notione compellatur, nec ipſe Adamus, ſolus DEUS Pater exprimitur, reliqui filiationis notâ inſigniuntur: ut tacitẽ doceamur; quia MARIA nullum Parentem agnoſcit, niſi ſolum DEUM: ſeu quod

Ps:

Zerda

Conceptionis MAriana fũdator, Pater æternus: ideo ſine peccato.

Blanc:

S. Bernardus aſſertor immi: conceptionis B. M. V.

Conceptio imm: B. V. ex elencho Evan: eruitur.

Lucas Evang: Mariæ cancellarius

quod, licetsi à Parentibus iuxta præscriptum ordinem naturæ progignitur; nihilominùs singulari quâdam formatione, & in reliquis puris hominibus inauditâ, à DEO in lucem datur. Hæc igitur Mariana generatio, solius generationis VERBI Divini quodammodo æmula, leges humanæ generationis supergreditur; ut quemadmodum VERBVM Divinum expers omninò ex natura sua peccati, sed in sanctorum splẽdoribus a Patre gignitur; ita MARIÆ Sanctissima anima, ex singulari privilegio æterni Patris, æmulatrix huius generationis, ab omni libera inquinamento, per vim creativam Altissimi in lucem educitur. Huc servit illud *Ambr:* in Persona Filij ad MARIAM prolatum, *in Psal:* 40. *Generationis meæ privilegium, in Te agnosco; quæ nullâ potuit maculâ inquinari peccati.*

MARIA ad modũ VERbi,in splendoribus Sanctorum oritur.

Ambr:

Probatur. Figuraliter.

69. Alterum Argumentum est, quod immunem à peste communi declarat Cathedram nostram, Neo-Conceptam MARIAM; quia fuit illa Cathedra,nõ qualiscunq;, sed sapientissimi Magistri, imo ipsius incarnatæ sapientiæ; id est fuit Mater destinata Filio DEI. Rem dilucidiùs videbimus sub vmbra Figurali. Sacer Scripturæ textus, 2. Reg: 23. admiratus maiestatem cuiusdam in excellenti Cathedra sedentis, eum sapientissimum inter Princeps appellavit. *Sedens* (inquit) *in cathedra sapientissimus Princeps, inter tres, ipse est tanquam tenerrimus ligni vermiculus, qui octingentos interfecit impetu uno.* O quot Sacramenta in Scriptura DEI? plane verbum DEI feracius est arcanorum, quàm syllabarum. Studiosiùs advertamus in hoc Textu latitantia adminicula Jmm: Conceptionis MARIÆ. Per sedentem in Cathedra, intelligitur (inquiunt Hebræi, ap: *S. Hieron:* Euchar: *Lyranum, Rupertum Dyonis:*) ipse David; qui iuxta Communem PP. opinionem fuit Typus CHRISTI. Cathedra autem huius sapientissimi (ex sensu *Richardi* a S.Laur: infra citandi) designabat Matrem CHristi, B. V. MARIAM. Porrò iste sapientissimus, quia æterna Sapientia, Togâ magistrali humanæ carnis per Jncarnationem induendus, cathedram sibi, Matrem scil: elegit; de qua salutis humanæ dogmata mortalibus

MARIA cathedra Sapientissimi Magistri, i deo sine peste orig:

Reg:

David sapientissimus, typus Salvatoris.

A profiteretur: certè, si sibi Cathedram pestilentiæ, hoc est Matrem peste Adamitici peccati infectam, elegisset, quomodo sapientissimus appellandus? Quæro etenim; Sapientissimus iste Magister, noveratnè modum creandi rationalem creaturam nullâ peste peccati infectam? Jta sanè: sic enim in principio creati erant Angeli, & Protoparentes nostri. Scivitne iterum exceptionem posse currere in vniversalibus Decretis Divinis? ut dum omnes ferit pœna, aliquos non afficiat? quis contradicet? pluribus enim aliàs convinceretur inductionibus. Vni-

Concept: imm: tuendi, dilemma.

B ca interea Assueri Regis circa suum edictum sufficiat interpretatio in favorem Esther (quæ fuit Typus MARIÆ) prolata. *Non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex constituta est.* Tandem Sapientissimus iste sedens in cathedra, nonne bene noverat tantam intervenire obligationem ex iure naturæ inter Prolem & Parentes, vt ad levandos in extrema necessitate Parentes, filij venundari se ab ijsdem permittere teneantur. Vnde ille, qui in tali necessitate Parentibus, aut succurrere nesciret, aut sciens & potens, nollet tamen iisdem opitulari; aut stultissimus,

Esther:

Christus, si non præseruasset Matrem ab originali: aut non esset sapiens, aut fuisset ingratus,

C aut impiissimus meritò dicendus esset. Quomodo ergo mens humana rectè cogitare poterit, quòd sapientissimus, imò Sapientia ipsa, CHRISTUS, cùm benè sciret, & quà potentissimus posset, contra illam perniciosissimam pestem peccati originalis, succurrere Matri suæ statim in eius animæ creatione, permiserit, ut eâ contaminaretur? Quisquis de hoc sapientissimo sedente in Cathedra sua, talia cogitas, vide quam duras contra CHRISTUM consequentias admittere debebis. *Porrò sa-*

D *pientia DEI,vapor est virtutuDEI,*& ideò (vti dicitur Sap: 7.) *Nihil inquinatum in eam incurrit.* quomodo in vna sede & cathedra, moraretur sapientia, & immunditia; si deniq; sapientia ista Libro illi, iuxta sensum S. Antonini *Florent.* inscribi non potuit, qui non esset liber a peccato communi. Ex quo ipso (ait idem *Doctor:* in Psal: 70.) *innuitur: talis MARIÆ puritas, scil: in anima & corpore.* Quomodo inverecundum fuisset, si ex Cathedra talis pestilentiæ, id est, infecta peccato matre, professionem suam ordita eadem Sapientia fuisset. Sed adhuc - - - - latent

Eccli:

Anton: Floren:

latent ſub cortice literæ aliqua ad propoſitum: dum enim dicitur: *Sedens in cathedra inter tres*, clarè alludi videtur ad Myſterium SSS. TRINITATIS; quæ quantùm laboraverit in tuenda iſta æternæ Sapientiæ Cathedra, ſeu Matre, à peſte originali, ſi ſcire cupis, recurrere ad Tit: infra. *Filia SSS. TRINITATIS.* Vnum adhuc apprehendo; ſcilicet tenerrimum illum Cathedræ vermiculum. Vermes quidem & teredines, putredinis & corruptionis ſigna ſunt, ſimul & cauſæ; ſed Marianæ huius Cathedræ vermiculus, quo ſignificatur CHRISTUS, ipſomet apud Pſaltem, ſic innuente. *Ego autem ſum vermis & nō homo*, perfectiſſimæ incorruptibilitatis, imò ſpecialis eius decoramenti argumentum eſt: Moris etenim eſt inſignium Doctorum Cathedras, purpurâ vel alijs pretioſis exornari perizomatibus: hic ergo vermiculus conchylij ſui, ſanguine; ſcil: ex vi prævisæ Paſſionis ſuæ, tinxit originali innocentia MARiAM. Qui ſenſus eſt *Petri Abbat: Celen: & Philippi* itidem Abbatis, *Vt fieret ſtatim.* (verba ſunt *S. Greg:* Nicomed:) *Purpura Regia in ſua Conceptione contexta* o-rat: 1. de Conc. Tandem ſuccreſcenti conatui noſtro pro Privilegijs Conceptionis Marianæ, occurrit *Chaldæus*, cum ſua verſione eiuſdem textûs Scripturæ; qui, vbi vulgata legit *Sedens in cathedra*, ipſe vertit *in unctione ſancta.* Porrò Spiritûs S., in hymno Eccleſiaſtico appellatur, (& quidem rectiſſimè) *Spiritualis vnctio*, adeoq; ſancta. Hinc collige Cathedram ſapientiſſimi Magiſtri videlicet Matrem, ſi dicitur vncta vnctione Spiritus S. eo ipſo fuiſſe illam in ſua Conceptione, Cathedram ſine peſtilentia originalis peccati. Et hoc ipſum aperit viam ad tertium argumentum: cur MARIA dicenda ſit Cathedra ſine peſtilentia originalis peccati: hinc compellor conſuetam probationis methodum tantiſper immutare, Doctorali probationi præmittendo hiſtoricam.

SSS. Trinitas quātùm laboravit, pro immaculata Concept. B. V. M.

CHRIſtus vermis, in corruptionis Marianæ ſignum & cauſa.

Greg: Nicom:

Conceptio Mariæ, in unctione Sāctæ.

Probatur. Hiſtoricè.

70. Jam tertiò comprobo SS. DEIparā fuiſſe Cathedram minimè peſte originali infectam, ex eo, quod fuerit Cathedra ſupremi Cœleſtis Cancellarij: videlicet Spiritus S. cuius eſt ad gradus altiores gratiarum licentiare & promovere. Refert Hiſtoria Regum Jſra-

Maria cathedra ſū mi Cancellarij, id eſt Spiritus S. hinc ſine peſte originali.

A

el, quod Rex Salomon fecerit ſibi ſedem, aliàs iuxta *Scherlog:* Cathedram; cui inſidens mille millia cœleſtium dogmatum profiteretur arcana. *Fecit* (inquit) *Rex Salomon Thronum de ebore grandem* 3. *Reg:* 10. Rectè quidem plerumq; a SS. Patribus Thronus iſte dicitur B. V. MARIA, cui ille, qui pluſquam Salomon eſt, per incarnationem in eiuſdem vtero, inſedit: ſed non minùs rectè Thronus etiam dicenda videtur Spiritûs S. *Petro Bleſſenſi* ſem 33. his annuente: *MARIA* (inquit) *eſt thronus, ſuper quem requievit Spiritus Domini.* Cœleſtis ergò iſte Cancellarius, dum hanc Cathedram primùm inſedit, ſcil: in Conceptione eius; ad quàm ſublimem gradum gratiarum ter inclytos Parentes eius Joachim & Annam promoverit, teſtatur *Fulbertus Carnot S. de Nativ: Virg:* dum ait: *In huius* (ſcil: MARIÆ) *conceptione neceſſaria, haud dubium eſt, quin utrumq; Parentem vivificus & ardens Spiritus S. ſingulari munere repleverit.* Et quomodo ipſimet Cathedræ, S. MARIÆ, ſupremum munus originalis immunitatis à peſte peccati, iuſto & decenti ordine rerum ſpectato, non indulſiſſe cenſendus eſt? Jmò privilegium hoc Cathedræ ſupremi iſtius Cancellarij, prodit & ipſa materia admirandi operis: Ebur videlicet: *Fecit* (inquit) *Thronum de ebore grandem:* cum iuxta *Petrum Damian: ſ.* 1. de nativ: virg: ebur hoc, ſummum candorem puritatemq; MARIÆ indicat: verba eius appono: *Ebur mirabili candore relucet, & multa præeminent fortitudine. Quid candidius MARIA? quæ ſingularis aſpectûs sui gratiâ, ſupercœleſtem curiam allicit ad videndum? Quid fortius illâ fortitudine, per quam Domini fortitudo vaſa diripuit hoſtis.*

Reg:

Petr: Bleſſ.

B

Fulber: Carnot: *MARIÆ Parentes concipiēdo Máriā, Spiritu S. repleti; quantò magis Filia.*

C

Petr: Damiā:

Ebur, ſymbolū immac: Cōceptionis.

Probatur. Doctoraliter.

71. S. Joſeph: hymn. in ſuo mariali. *MARIA eſt cathedra lucidiſſima Regis cœleſtis, in qua iſte incarnatus ſponte requievit.* Adam de Perſens in Marial: fragm: 5. *MARIA, Cathedra Regis ſummi: vnde cœleſtis ſapientiæ edicta proponit, exempla virtutum oſtendit, mundi ſapientiam fatuam reddit.* Richard: de S. Laur: de Laud: Virg: l. 10. *MARIA, Cathedra, de qua* 2. *Reg:* 23. *David ſedet in Cathedra ſapientiſſimus inter tres; ſedens enim in hac Cathedra, CHRISTUS eſt ſapientiſſimus, quia ipse eſt Sapientia Patris; &*

Joſeph: Adam Perſ:

D

Rich:

inter

inter tres dicitur sedere, quia ipse est vna ex tribus Personis increatis, æqualis Patri & Spiritui S. sed ipse solus sedet in Cathedra quia solus incarnatus est in virgine. Trithem: l. 1. de mirac: B. V. in Vrticeto c. 6. *MARIA Cathedra Spiritus S.* Jsych: S. 7. de laud Virginis, *MARIA Cathedra, non inferior Cherubicâ.* Quod si ita est; nonne Cherub statim in creatione eius DEUS per gratiam suam insedit; cur etiam non MARIÆ? quæ excelsior in donis censetur ipsis etiam Cherubin: Si Cathedra Spiritûs S. qui in malevolam animam non intrat; si demum Sapientiæ æternæ, summiq; Regis Cathedra est; quomodo ei tot privilegiis præcustoditæ, pestis Adamitica irrepsisse potuit?

Trith:
Jsych:

Probatur. Miraculose.

72. Jn Annalibus Minorum apud Gonzagam & Vading: ad Annum 1317. traditur. Quòd, dum Conimbricæ gravissima serperet pestis, adeo quoq; periclitarentur Moniales S. Claræ vrbis eiusdem; vt timore perculsæ iam fugam meditarentur. Et ecce derepentè ad portam peregrinus accessit eleemosynam petiturus, qui postea ex multis signis credebatur fuisse Apostolus Christi Bartholomæus: hic afflictas consolando Moniales inquit: Dabo ego vobis præstantissimum pharmacum ad tantam tabem omninò propulsandam. Accipite schedulam hanc, atq; ea quæ ibi reperiuntur, singulis diebus recitate: quibus dictis ampliùs non comparuit: Scheda autem continebat illam Antiphonam, similibus in periculis, iam nunc ubiq; usitatam. *Stella cœli extirpavit, quæ lactavit Dominum, mortis pestem, quam plantavit primus Parens hominum &c:* Ex hoc miraculo non insubtiliter cognosce, quòd dum MARIÆ (suo tamen loquendi modo) Adamiticæ pestis extirpatio adstruitur, quæro, quomodo, si eius conceptio aliquali peste peccati infecta fuisset, huic malo prævaluisse, illudq; extirpasse rectè diceretur. Odit hæc Cathedra adeo pestẽ peccati; ut nec in alijs Cathedris eam sibi a quopiam insufflari impune permittat. Sensit hoc non sine periculo *Alensis* noster, oppositæ priùs assertor sententiæ: quam dum acriter ex Cathedra promovet & tuetur iuxta leges humanæ prudentiæ; peste viq; mortibi planè semimortuus factus, deportari ex Cathedra debuit: qui dum meliùs sapuit plagis emendatus, meliùs quoq; valuit, & vixit insignis zelator Jmm: Conceptionis. Similia cogitantem quendam, ut ea promulgaret populo Parisiensi ex Cathedra, prohibuit B. V. cum ista peste ascendere Cathedram: nam pridie Concionis eidem apparens, sic eum allocuta est: O Magister? *quid ego tibi unquam feci, quia hoc manè vis contrà meum honorem prædicare:* Referente Bern- de Bust: 5. 11. de Conc:

Pestis remedium: oratio Stella cœli &c: a S.Bartholomæo cõscripta.

Alensis ob contrariã imm: Cõcept: sententiam, ex Cathedra cadit

Epilogus.

73. MAndaverat olim Regius Psaltes, laudes quasdam DEO persolvendas in Cathedra Seniorum. *Exaltent eum (inquit) in Ecclesia plebis, & in Cathedra Seniorum laudent eum. Psal:* 106. Jam Cathedram Seniorum tenemus, cùm inter illos grandævos Seneciones & Patriarchas, quos recensuit Liber generationis JESU Christi, MARIAM ad finem legimus, quæ singulare decus dicitur Patriarcharum. Ergo in hac seniorum Cathedra laudemus DEUM, pro tam eximijs privilegijs huic sublimi Cathedræ exhibitis: & præsertim quod fecerit eam in sui Conceptione apparuisse Cathedram peste originalis noxæ minimè infectam. Quoniam autem, (*ap: Engelgr: pro Cathedr*) traditur apud Persas fatale olim fuisse, si Cathedram Regiam, nisi Rex esset, quive alius insedisset. Cave proinde tibi quicunq; cultor MARIÆ. Si enim huic Marianæ Cathedræ cordiali devotione inniti desideras, ita virtutibus mentem excole; ut Regius sis, id est ab omni passionum, peccatorumq; servitute omnino liber, & pestem peccati sollicitè fugias: ita fiet quòd nedum hanc Cathedram devotionis cultu tenebis, sed habebis quoq; facundã ex Cathedra pro salute tua oratricẽ B.M.V. Faxit id tibi & mihi Clementissimus DEUS. AMEN.

Psalm

Cathedrã seu sedẽ Regiam ascendere, fatale fuit apud Persas.

* * *
* *
*

F CERES

Pro Festo Nativit: B. M.V.

CERES Aureæ Mesſis SS. DEIPARA.

Booz autem genuit Obeth ex Ruth: Matt. 1.

74. IAm Meſſis tranſijt, receſſit ſolicita curarum Ceres, & ſpicis redimita Virgo vltimos Zodiaci properando ad gradus læta iã ac ridẽs, plena manipulorũ ſubintrat in horrea. A.A. Ad vindemiam potiùs iam matureſcunt uvæ, ut ſub vmbra Libræ, Liberi Patris hilares celebrentur feriæ: en ecce naſcente SS. Virg: MARIA mutantur, & quidem in meliùs, tempora: iterum etenim quaſi Cerealia redeunt, novaq; quia aurea, novâ naſcente Cerere, videlicet Beatiſſ: Virgine MAriâ, ſuperinducitur Meſſis. Ut dictum comprobem, Evangelium quod hodie legitur, appello. Cum enim prænobilis illa, Meſsis in agro Boozi Curatrix Ruth, ſpicas derelictas,ſequendo veſtigia meſſorum, colligens, in Libro & ſerie Genealogiæ CHRISTI, atq; MARIÆ nominatur, ut Mater Obethæ, *Booz autem genuit Obeth ex Ruth*, eo ipſo typicè inducitur Neo-nata MARIA, ex ſenſu *Richardi* a S. Laur: l. 6. *MARIA* (inquit) *ſignificata eſt per Ruth.*Hæc dum meſſorum derelictas ſpicas colligit, ex ſenſu Seraphici Doctoris, curam Cereris novæ Neo-natæ MARIÆ, quam illa in agro Cœleſtis Boozi circa animarum ſegetem exercet, exprimit ac denotat.

Judith: *Ruth, Typus MARIÆ.*

Richard:

Equidem hæc Diviniſſima Ceres, hodie dum naſcitur, pretioſam quia auream inchoat meſſem: quando enim naſcitur, neceſſum eſt, ut in gleba hactenus ſterileſcente, cordibus videlicet mortalium, ex tanti conſideratione Myſterij, quod iam Mater futuri Salvatoris prodeat in lucem, Charitate quæ juxta *S. Gregor:* l. 34. moral: c. 8. per aurum denotatur, tantò ardentiùs accendantur: & prout quidam Neotericorum ait. (ſc: *Nieſſpork:* Polonus) Centur. 1. n. 509. ut inde pateret orbi, ipſam naſci, & eſſe Cœleſtis Patrisfamilias *Oeconomam*, quæ gratiæ ſemen-

MARIA, nova Ceres.

Meſſis aurea, charitas.

A tem, ad vberiorem gloriæ proventum, inter mortales terrenos, & nihil niſi quæ terræ & in terra ſunt ſapientes, diſpergit. Unde non immeritò devotiſſimus in naſcentem virginem *Caniſius* eam appellat Renovatricem aurei ſæculi, illudq; ortu ſuo inchoaſſe & conſecraſſe aſſerit: atq; Sybillæ vnius vaticinio uſus, iubilum, & exultans, toti mundo gratioſè decantandum ſubminiſtrat carmen.

Caniſius

Iam redit & Virgo? redeũt SaturniaRegna.

B Huius ergo aurei ſæculi, aut charitatis, ut colligam vel ſaltim demonſtrem meſſem. Cererem novam Neo-Naſcentem MARIAM, ſolicitaſq; eius circa ſementem auream charitatis & gratiæ in cordibus humanis multiplicandam, curas repræſentabo. Priùs tamen inimicum & invidum, qui huic Sacroſanctæ ſementi quandoq; ſuperſeminat zizania, inveſtigabo hoſtem. Jnterim hymnidicè applaudamus Oeconomæ noſtræ.

C
Tu Satorum Meſſis CHRISTI,
Ceres eſſe meruiſti:
Conſerua nos in gratiis,
Cuſtodi à zizanijs.

PARS I.

Quiſnam inficit zizaniâ meſſem auream Charitatis.

D CHaritas, quâ adhæremus DEO, & vnus cum eo ſpiritus efficimur, plurimis de cauſis, iuxta cit: S. *Gregorium*,ſignificat aurum: partim, quia ab huius auri pretio valorem ſuum ſumit noſtra dilectio, cùm extra ſupraq; creata omnia ſeſe prouehens DEO immergitur, illiq; ſuper omnia 75.

Charitas cur aurũ dicitur?

mundi

mundi summâ appretiatione adhæret: partim, quia sicut aurum, secundùm Sappho Poëtriam *Filius solis*, secundùm alios Gentiles, Jove esse prognatum dicitur; ideoq; iuxta Lipsium *l. 2. de Magnit: Romæ c. 9.* appellatum *Aurum Coronatum*, quòd ipsis Regibus daretur; ita charitas & gratia, solius summi DEI, Solisq; æterni genitura est, quæ filios DEI facit, & simul Reges, quia coheredes CHRISTI & Regni cœlestis: partim tertio, quia, (ut *Fulgosius* tradit) quandoq; in Hungaria aurum fit messis aureæ semen; cum super venas huius metalli prodeant non insæpè vites, aureos botros pampinosq; habentes. Non dissimilis imò nobilior natura inest auro Charitatis: quidquid etenim ex hoc semine progerminat, scil: fit ex charitate & in charitate, messis id aurea est, videlicet, charitate formatum quodcunq; opus, meritorium de condigno vitæ æternæ euadit. Quantò ergo pretiosior Messis est, tantò diligentiùs inimici, qui nituntur superseminare ipsi zizania, explorandi sunt.

Gratia genitura DEI.

Vitis aurifera in Hungaria

Probatur. Scripturaliter.

77. Unum inimicum prodidit ipse Salvator in illa Parabola de zizania *Mat: 13.* *Simile factum est Regnum Cælorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo: cùm autem dormirent homines; venit inimicus eius, & superseminavit zizania in medio tritici & abijt.* Sed quia adhuc res latet sub nucleo, supplicemus cū discipulis Salvatori, *Edissere nobis* (benignissime Magister) *parabolam zizaniorum* auri. Qui respondens ait illis: *Qui seminat bonum semen, est Filius hominis:* quasi diceret: Ego sum seminator boni seminis, puta Evangelij & verbi DEI, hoc enim semino, id est prædico, non solùm per me, sed & per meos Apostolos, ita tamen; ut ipsi sint organa mea, meæ voces, meiq; præcones; ego vero sim solus prædicationis Author, qui quod illi ex mea doctrina prædicant exteriùs; prædico interiùs in mentibus audientium, facioq; ut ipsi eandem intelligant, ament, amplectantur, & opere exequantur per gratiam meam, quâ intellectum eorum illumino, & voluntatem eorum inflāmo. *Ager autem est mundus: bonum verò semen, sunt Filij Regni: zizania autem sunt Filij nequam.* ait idem Salvator: vbi pro Filijs DEI supponit justos in gratia, per zizania, peccatores in vniversum. Tamen *Author Imperfecti* operis *hom: 23.* ad singularia descendens asserit, posse quoq; tropologicè significari per agrum, cor cuiuslibet hominis fidelis; per zizania concupiscentias: quibus ut suffocetur saluificum semen charitatis & gratiæ, inimicus homo superseminat seu excitat & acuit illas. Jnimicus autem qui seminat ea, est diabolus, proditus eiusdem Salvatoris ore. Hic observat *Angel: Doctor:* quòd impossibile sit, quin ametur a creatura DEUS, si ab illa cognoscatur in se: nam amor semper tendit in obiectum sub ratione boni: atq; sic, cùm DEUS sit in se prima & summa bonitas; in se odi a quopiam non potest immediatè, etsi mediatè scil: in effectibus suis, potest odio haberi. Et tali modo eum odio prosequntur dæmones: displicet enim eis, quod cōtra eorum voluntatem ipsi puniantur; quòd etiam iuxta voluntatem suam DEO prohibente, non puniant homines: inde quoq; fit, quòd, cùm homo sit vnus ex præstantissimis DEI effectibus, maximè dæmones eum & acriùs insectantur: qui enim odit Regem, odit & illius opera & effectus: quod odium in hominem exercent mero invidiæ æstro perciti, ut scil: illum in partem suæ damnationis & malorum, quæ ipsi patiuntur, pertrahant: quem genium prodidit iste inimicus tritico superseminans zizania, vel hoc ipso, quòd de nocte dormientibus hominibus, id sceleris perpetraverit; ut eos reos ob socordiam redderet, adeoq; obnoxios pænæ. De quo sic *Chrysolog: ser: 97.* *Diabolus hoc ideo tenebris celantibus est molitus; ut adulteratæ Messis noxa, redundaret ad seruos; & hinc pænam sumerent, vnde speraverant palmam.* Quare vigilare nos oportet, ne inimicus iste, prætiosæ charitatis Messi, noxia subseminet concupiscentiarum zizania: quibus dum tempestiuè non resistitur, si fortiter non repellitur hostis; adeò illæ constringunt animam, & malis humoribus tentationum inficiunt; ut plerumq; trahendo ipsam in consensum & delectationem, Cœleste semen gratiæ & charitatis in ea suffocent.

Matt:

CHristus Seminator, boni seminis.

Mundus ager, zizania filij nequā

Auth: Jmp:

Cor hominis, ager.

Zizania, concupiscentiæ.

Diabolus seminator zizaniorum.

DEus non potest odiri in se immediatè.

Chrysol:

Probatur. Figuraliter.

78. *Homo sibi ipsi inimicus, peior dæmone quando?*

Verum enimverò ex illo Authoris Jmperf: axiomate. *Homo* (inquit) *malus peior est, quàm ipse diabolus. Hom.* 24. Alium præterea maiorem & magis noxiũ messi nostræ aureæ, seu gratiæ deprehendi inimicum, quàm ille primus fuerit; ipsummet videlicet sibi ipsi hominem: qui sæpenumerò dormientẽ quamvis diabolum, id est, non tentantem, excitat & advocat, ut ab eo tentetur. Justissimus, imò omnis justitiæ norma & exemplar Job, memorat quosdam reperiri homines, qui toti maledictioni intenti, ipsi etiam clarissimæ Luci creatæ a DEO maledicerent, utpote filij tenebrarum & noctis, quorumq́; scelerum amicæ: neq́; pessimæ illi generationi sua scelera sufficiebant, sed præterea adminicula & occasiones patrandorum plurium nefandorum quæritabant adeo; ut ipsum dæmonem in societatem adscribere sibi cogitaverint, atq́; si renueret, eundem concitare adversùm semetipsos, parati essent. *Maledicant ei* (inquit Job) *qui maledicunt diei, qui parati sunt suscitare Leviathan. Job* 3. Leviathan autem ex communi sensu Expositorum, significat Diabolum: qui tum temporis vigilat dum circuit, ut tentet, quærens quem deuoret: dormire verò censendus, ubi & quãdo tantisper intentatum ac in quiete relinquit hominem. Vtinam Leo iste rugiens perpetuò consopiretur somno! magnâ certẽ tranquillitatis parte cumularetur genus humanum, quod contra vigilantem circumdantemq́; hostem continuas die noctuq́; cogitur agere vigilias. Et quodnam tàm vecors & nefarium hominum genus, meritoq́; de medio omnium exterminadum? quod dormitantem hostem excitat ut tentet, accersit ut noceat nedum alijs, sed illismet ipsis. Nobilis Expositor *Pineda in Job.* hunc locum sic interpretatur. *Sanè, qui sibi ipsis occasiones quærunt peccãdi, eleganter dicuntur suscitare diabolum, non enim omne peccatum est ex instigatione diaboli. q. d.* Diabolus non tam profundo indormit somno; quin tua, quæ ipse instruis, excitatiora audiat, & excitetur: tunc autem tintinabula pulsas, dum in carne tua liberè, & ex proposito, concupiscentiarum tintilla-

Job.

Dæmon Leviathã dicitur.

Dæmon dormire dicitur: quando?

Pineda.

Dæmonẽ excitat, qui peccati occasionem quærit.

A tiones & impetus provocas, vel occasiones peccandi ipse quæris: aut quod peius, tenes malorum consortia, praua colloquia, lascivos cantus, iocosq́; libenter audis aut exerces, oculorum petulantiam non cohibes: excitatoria hæc concupiscentiarum & acrium tentationum, quis dubitet esse? quæ dũ audit & advertit diabolus, accurrit ocyus, dumq́; vires suas concupiscentijs tuis iungit, fit proinde, ut semen gratiæ, tantis zizanijs tentationum per te ipsum excitatarum superseminatũ, miserè suffocetur, fiasq́; ipsemet Messis tuæ aureæ inimicus, & hostis. O quã B frequenter audire cõtingit multorum, dum in peccata graviora labuntur, querelas contra Diabolum: Jnfelix ego, (inquiunt) Dæmon decepit me, induxit ad peccatum hoc, vel illud: quæ tamen plerumq́, iniustæ sunt querulationes. Provide enim scripsit Mellifluus Doctor de hoc infernali Leone *Rugire* (inquit) *potest, ferire non potest rugiat quantum potest, rugiat quantum vult, non est timendus, qui non potest vincere, nisi volentem. Serm:* 13. *in Psal: Qui habitat.* Jmmerito ergo damna Messis aureæ per peccatum soli tentatori inimico imputantur, sed vnusquisq́; (iuxta Apostolum) tentatur à concupi- C scentia sua, cui si non resistit, ut debet, per fugam occasionum; tantò maius robur subministrat Sathanæ ad tentandum.

Dæmon non lædit nisi volẽtem.

Probatur. Historicè.

Et hoc ipsum est, quod unus è tartareis spiritibus, Antonio Anachoretæ querebatur. *Cur mihi frustrà* (inquit) *Monachi? cur mihi omnes Christianorum populi maledicunt?* Cui Antonius *Justè faciunt, tuæ enim frequenter infestantur insidiis.* Rursus Dæmon. *Nihil ego facio, sed ipsi se invicem conturbant; nam ego miserabilis sum factus nimis.* simulq́; disparuit D *Ex Conc: Hist: hist:* 141. Confirmat idipsum exemplo tali, insignis Ecclesiastes *Guilielmus Pepinus.* Puella quædam non minùs casta, quàm formosa, ut procos effugeret, domicilium & vrbem mutavit: obvium in via se dæmon obtulit, speciem viri, honestatem vultu & sermone præleferentis. Hic cùm ex fæmina didicisset, ipsam è privatis parentum ædibus, insidias pudicitiæ declinandi causâ, profectionem ad aliam

79. *Diabolus querulus coram Anachoreta de falsis calumniis.*

Puella alapizata a dæmone, a quo

deceptam se dicebat liam vrbem, & ad populi frequentiam, susceplisse. *Male agis* (inquit) *o puella, quæ vitando fumum, incides in flammam: ibi quò tu properas, longè plura & maiora pericula te manent: quò remotior abes à parentum oculis, hoc magis es obnoxia procantium insidijs.* Nempe hæc Cacodæmonis laruata præmonitio, eò tendebat; ut tantò graviùs peccaret puella, quãtò deliberatiùs. Et vero *D. Ambros: S.* 91. haud ægrè concedit, *iussu ac impulsu DEI, etiam edi nonnunquam veritatis testimonia a dæmone. Et Actorum* 16. *Spiritum Pythonicum Paulo Apostolo attestatũ esse legimus.* Jlla tamẽ puella spretis monitis, infelici pede perrexit secura, sui cõtemptrix periculi. Haud magno temporis interlapsu, cæpit uterum portare, & à proco expulsa, ædibus ejecta, viâ quâ venerat, domum patriam remetiri. Jterum formâ priori occurrit ei dæmon: cui cùm reditûs sui causam aperiret, adjecit, se à malo dæmone persuasam, in vrbem & flagitiosam domum, pedem intulisse: Hic verò stygius viator, excussissimam ei alapam inflixit, cum dicto: *Mentiris prostibulum: ego enim is sum, qui hoc tibi iter dissuasi: verùm istud vobis Evæ nepotibus solemne est, vestrorum ut culpam lapsuum in diabolum conferatis: & hoc tibi nolens significo* (*Sũt enim verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis*) *eo me adigente, coram quo contremiscunt inferi.* dixit, fecit, & euanuit. O quam multis è leviore hoc sexu ruberent a plagis genæ? si penè vel a tergo adstaret futilium & friuolarum excusationum vindex genius. Neq; fæminarum modò, sed commune gentis humanæ hoc vitium est, vel diffiteri quòd feceris, vel attenuare quod fecisti: super quo olim indoluit *S. Hiero:* in Psal: 140. *O infelicissimum humanum genus! qui peccata excusamus dicentes: victus sum à natura* (*a diabolo*) *cùm in voluntate nostra sit peccare, & Domino adiuvante non peccare: semper excusamus nosmetipsos & dicimus: Ego nolebam peccare, caro* (*dæmon*) *me vicit. Illa mulier venit ad me, ipsa misit, ipsa me vocavit: & pro quo debueramus pænitentiam agere & dicere, Domine peccavi: excusamus & iungimus peccata peccatis.* Hæc S. Doctor: Utrumq; iam messis nostræ aureæ investigavimus inimicum; dæmonem videlicet, & ipsummet sibi ipsi hominẽ. Vigilandum ergo est nedum contra i-

Ambr: | Act. | *Dæmõ aliquando coactus assertor veritatis.* | Hieron: | *Excusationum in peccatis, reprehẽsio.*

A nimicum insidiantem huic sacratissimo in animabus nostris proseminato charitatis & gratiæ grano; sed tantò diligentiùs nobis ipsis incumbendum est, ne occasionibus concupiscentiarum, tentationum nos ingerẽtes, robur tentatori subministremus, si cupimus messis nostræ aureæ scil: gratiæ, perfrui gaudereq; emolumentis: idq; præcipue Almæ Cereris huius aureæ messis sæpè sæpiùs implorando patrocinium ac juvamen.

PARS. II.

SS. DEIPARA Ceres aureæ Messis.

B Venustè non minùs ac ingeniosè huic conceptui allusit nonnemo Neoticorum, Emblemate Mysterioso. Depinxit Virginem è nubibus spargentem aureum semen in terram, hinc inde arbores, flores, frondes, folia, fructus, segetes &c: aurea omnia progerminabant: addito huiuscemodi Lẽmate. *Facit aurea sæcula Virgo*: Per hoc exprimere volens, quomodò ter inclyta, Messis aureæ charitatis, gratiæ, & virtutum, Ceres nostra MARIA, Au- C thor, auctrix, & Cœlestis Oeconoma sit: cuius solicitudinem, exquisitam diligentiam tam in seminando, quàm in colligendo, conservandoq; iam obseruemus. 80.

Symbolũ aureæ Messis.

Prrbatur. Scripturaliter.

Diligentiam Almæ huius Cereris in seminando tripliciter comprobo, præsertim ex S. Scriptura: & Primo ex hodierno Natali ipsiusmet, in cuius solemnitate videre mihi videor primũ & præstantissimum semen charitatis spargi in genus humanum à Virgine, dum eam statim in nativitate sui, Matrem appellari a Matthæo Evangelista D considero. *De qua natus est IESUS, qui vocatur CHRISTUS.* Quæro etenim, etiam Philosophicè loquendo, quodnã sit semen, vel quasi semen, seu origo amoris & charitatis actuum? nisi ipsũmet obiectum eius: quo quantò magis aut ampliùs anima rationalis fæcundatur in intellectu; tantò faciliùs & abundantiùs progerminantur in ipsa, amoris & charitatis actus. Obiectum Charitatis DEI, ipsum Deum, ut infinitè 81.

MARIA, in sui Nativitate, charitatis seminã spargit, quia Mater iam dicitur.

Matt.

Charitatis semen, est obiectum s. Deus.

infinitè bonum esse, omnibus Theologis in confesso est: & quia pro hoc statu viæ, anima nihil agit, nihil cognoscit, consequenter nihil amat, nisi dependenter à phantasmatibus; ideo ex invisibili semine, scil: tendendo in DEUM, nonnisi per fidem cognitum, non tàm facilè & aptè parit actus charitatis in DEUM: Cùm itaq; virgo hæc, quæ hodie nascitur cum titulo Matris Filij DEI, visibilem nobis in carne DEUM reddidit; ipsum semen seu obiectum formale Charitatis DEI, ut feracior actuum charitatis in cordibus humanis prodiret Messis, providissimè providissima Oeconoma Cœlestis adaptavit. Assecutus hunc Cōceptum non ego, sed alius scil: Divinissimus Venetus Patriacha *Laurent: Iustinianus in fascic: amorū c. 26.* quem audiamus in illa verba *Proverb: 9.* Sapientia ædificavit sibi domum &c: sic loquentem: *Adjecit* (inquit) *Filius DEI se sapientiam vocari, & esse: & qui ante invisibilis erat cum Patre, visibilem naturā accepit ex Matre, ut aptius amaretur.* Jlla particula *Adjecit:* ponderanda, significat enim adjectionem seu augmentum visibilitatis, quod DEI Filius factus homo, accepit a Matre. *Ut videlicet aptius amaretur:* visibile enim obiectum (quod etiam advertit *Escobar* l. 5. lect: 4. n. 46.) efficaciùs arripit dilectionis affectum. Jterum quoq; Cereris huius Cœlestis diligentia in seminando patescit ex seminis iacti irroratione. Parùm enim habuit jecisse semen, scil: prodidisse ex se obiectum charitatis visibile, DEUM in carne pariendo, nisi simul animas nostras, ut fæcundarentur, multoties cœlitùs irroraret, partim gratijs, & inspirationibus Divinis per se impetratis, quæ corda nostra disponunt, & adiuvant ad huiuscemodi eliciendos actus, augendumq; charitatis habitum; partim exemplo sui & initiatione, aut doctrinâ: quod comprobare facile est ex S. Scriptura, ex illis nempe sponsæ Solymeæ, quæ typum gessit MARIÆ, adjuratorijs ad Consocias verbis. *Cant: 5. Adiuro vos Filiæ Ierusalem, si inueneritis dilectum meum, ut nuntietis ei, quia amore langueo.* Jtane Sponsa Dilecto suo, cui uniuscuiusq; cor patet, & omnis voluntas loquitur, amorem suum ma-

MARIA obiectum charitatis adaptavit vt facilius amaretur.

Lauren Justin:

MARIA irrorat semen charitatis, ut fæcundetur multipliciter

Cant:

A nifestare quærit, ut socias adjuret, quatenùs sponso aperiant, illam amore æstuare & tantùm non deficere? Quid agis sponsa? Num sponsus tuus, quē nihil latet, amorem tuum nesciebat? Numquid non est ille idem, cui Princeps Apostolorum dixerat. *Ioan: 21. Tu scis Domine, quia amo te.* Cur igitur amoris vulnus ostendi quæris Dilecto, qui vulnus illud fecit, & diduxit. Quorsùm rogo spectabat Sponsa, dum hoc diceret? Mysterium aperuit verborum. *Aloys. Novarrinus. vmbr: n. 307.* dum ait: *Credo & alius voluisse amoris amorem ingenerare; ut quæ vulnerata erat,*
B *etiam socias suas vulneraret: ut scilicet audientes Filiæ Ierusalem, Dilectam amore languere, & ipsæ amoris desiderio tenerentur: hacq; arte amorem cæteris affricabat Sponsa, quæ amore languebat. Adjuratio igitur ista in filiarum profectum tendebat, quas amore corripi, amore correpta Sponsa cupiebat.* Jn eundem sensum apud eundē Authorem dogmatizat *Rupert: l. 5. in Cantica.* Jnde quoq; est, quòd permulti ijq; non postremæ authoritatis Patres, non tantùm Divinitatis naturam, auro persimilem asserunt, aut CHRISTI humanitatem; sed etiam Jmmaculatissimæ & purissimæ DEI MARIÆ vitam totam auream, aureasque virtu-
C tutes affirmant, quæ in terram humani cordis seminatæ aureas germinant virtutum plantas: & quemadmodum aurum cætera metalla deaurat, ornat, pretiumq; auget; ita virtutes Marianæ ad imitationem tractæ, aureæ sementis naturam imitantur, quæ metalla alia, terramq; ipsam pulchriorem & pretiosiorem faciunt. De quo sic *Richard: a S. Laur: l. 10. de laud v. Sicut auro inter metalla nihil pretiosius; sic virtutibus MARIÆ, nihil creatum, gloriosius. Et sicut aurum colorat cætera metalla; sic vir-*
D *tutes MARIÆ, cæterorum Sanctorum colorāt & insigniunt virtutes.*

MARIA affricat aliis amorem.

Rup:

MARIÆ virtutes, aurum deaurans aliorum mores & actus.

Rich: à S. Laur

Probatur. Figuraliter.

82.

Spectavimus perspicuam huius Cereris almæ Messis aureæ in seminando solicitudinem; sed non minorem in colligendo diligentiam eius perscrutemur sub Figura, quam ipsum Festi hodierni Euangelium suggerit in illa nobiliori Matrona Ruth dicata. *Booz autem genuit Obeth ex Ruth.* Jam audivimus

MARIÆ diligentia in colligēdis spicis.

vimus ſuprà à Seraphico Doctore, Ruth Typum fuiſſe MARIÆ. Jnde fuit cõmendabilis Ruth, quòd in agro affinis ſui Booz adeò ſolicitè, quamvis ex neceſſitate, incubuerit Meſſi; ut etiam derelictas ſpicas à Meſſoribus & proiectas, ſequens veſtigia eorum, diligenter, ne conculcarentur, colligereret; ſed infinitè laudabilior inde Neonata MARIA, quia ut ait:

Eſcob:

Eſcobar loc: cit: n. 35. ipſa Ruth in Evangelio memorata addit exultantium choro lætitiam, MARIAM natam eſſe affirmans, ad deſperatorum collectionem ſeu reductionem. Porrò communiter humana natura, Meſſis vocitatur.

Joan.

Meſſis, natura humana, Meſſores Doctores.

Levate oculos veſtros (ait Dominus Meſſoribus Apoſtolis) *& videte Regiones, quia albæ ſunt iam ad Meſſem. Ioan:* 4. Pergunt metere Evangelici operarij, manipulos congregant; at reliquæ ſpicæ quaſi deſpectæ aut in agro, aut in via remanent, quas colligat Ruth. Proh infelicitas tot ſpicarũ, tot peccatorum! qui relicti ex Apoſtolica meſſe, à beſtijs, ab avibus ſũt abſumendi: Jmò feliciſſimi illi, ſi MARIA vera Ruth, in morem illius fæminæ ſpicilegium agat, ut eas Evangelicæ adjiciat triturationi. Bellè

Bonav:

S. Bonaven: in ſpecul: c. 5. inquit: *Ruth ergò in oculis Booz, MARIA in oculis Domini hanc gratiam inuenit, ut ipſas ſpicas, id eſt animas à Meſſoribus derelictas colligere ad veniam poſſit.* Num non DEUS agricola?

Deus, agricola.

Pater meus (ait Dominus) *agricola eſt.* Jpſe inſtar Booz præeſt Meſſoribus Angelis, Patriarchis, Prophetis Apoſtolis CHRISTI. Quid plura?

MARIA deſpectos, deſperatos peccatores ſubleuat.

An non mira MARIÆ poteſtas & miſericordia, potuiſſe & voluiſſe colligere & congregare deſpectas, imò quãdoq; ut incorrigibiles, derelictas à Miniſtris Evangelicis, ab ipſo CHRISTO, ab ipſo DEO ſpicas, animas ſcilicet, de quarum ſalute iam attrita ſpes,

Bonav:

Qui ſunt (adjicit Doctor) *Meſſores? niſi Rectores, Doctores, &c. O verè magna MARIÆ gratia, quâ multi ex eis ad miſericordiam colliguntur, qui à Rectoribus, & Doctoribus, à Patre, tanquam incorrigibiles relinquntur.* Talem derelictam ab omnibus ſpicam demonſtrat *Mellifluus,* vnum ſcilicet ex duobus concrucifixis CHRISTO, Latronem; qui propter umbram ſtantis ſub Cruce Filij Doloroſiſſimæ Matris, & præſentiam eius, ſalutatus eſſe dicitur à *Drogone:* quam ſpicam ſalutari alligans manipulo, cæteris adjiciens manipulis, ad horreum Cœleſtis Booz trituratam immiſit, dum Crucifixus Filius valuas paradiſi illi aperuit, dicens: *Hodie mecũ eris in paradiſo. Luc:* 23. ſuper quo exclamat memoratus *Bernardus. O MARIA? tu peccatorem toti mundo deſpectum materno affectu amplecteris, foues, nec deſeris, quouſq; Iudici miſerorum reconcilies.*

MARIÆ vmbrâ ſub Cruce, latro conuerſus.

Bernard:

Alluſionem Figuralem declarat idem Seraph: Doctor, dũ *Ser.* 1. *de Virg: T.* 3. ſub ferri Metaphora, quod ſine igne frigeſcit, & rubiginat, in igne concaleſcit & purgatur, ſuamq; acquirit pulchritudinem, ita alloquitur peccatorẽ.

Bonav:

Tu ergo qui habes cor non carneum, ſed ferreum, ſi hoc igne MARIÆ ſ. charitate tangeris; & affectu caleſcis, & compaſſione molleſtis, & omnis peccati rubigine expoliaris, ſimilis & igneus efficieris, totusq; amore liqueſces. Vides ergo quomodo Ceres noſtra etiam derelictas ſpicas aureæ Charitatis meſſi adnumeret, & inferat: Tanta certè eſt pietas Ruth MARIÆ in colligendo ſpicas.

Deſperatorũ exhortatio ad Mariam.

O miſer quilibet ille es; qui Meſſoris CHRISTI ſacerdotale Miniſterium toties effugiſti: qui te non dediſti Patri agricolæ ſecanti; ſaltim pietati Ruth MARIÆ te committe: manipulis aureis, per charitatem proculdubiò alligaberis, & annum divinæ benignitatis ornabis coronâ, gaudiumq; tuum erit, ſicut lætantium in meſſe.

Probatur Doctoraliter.

83. Senſa in hac materia antiquiorum Patrum, utpote S. Bernardi, Bonaventuræ, Laurentij Juſtin: ſupra iam ſparſim produxi: quibus addo M. Albertum, qui in Biblia Mariana ſuper lib: Deut: 33. Mariam vocat *Matrem inflammationis.* Jtem in Poſtill: *Sup: c. n.* 11. *Luc:* appellat illam *Matrem Familias.* Leo autem pius Jmperator, in orat: de myſterio Nativ: B. Virg: honorat illam titulo *Oeconomia DEI ad homines attemperationis.* Quibus adnumero duos ex Neotericis: primũ *Holchot:* ap: vmbr: n. 1388., qui alludendo ad vnum ex ſignis Cœleſtis Zodiaci, ita inquit: Narrat *Albumazar l:* 6. *introd: de Conſtel: virginis, ſcilicet, quòd Virgo, ſit ſignum luminoſorum corporum; & talis Figura attribuitur ei: puella decora facie, Virgo honeſta &*

Alb: M.

Leo Jmp:

Holch:

sta & munda prolixos habens capillos, in manu habens spicas, & nutrit Filium: Per quod describitur Mater Christi Virgo MARIA, quæ est Mater immaculata & omni pulchritudine decora, ipsa tenet spicas, Cœlestium seminum, gratiarum scilicet & virtutum, suis dilectoribus tribuendas. Deinde ipsemet *Novarr:* subscribit felicitates illius primi nascentis Ecclesiæ sæculi, (ex hoc ipso aurei) quod B. V. MARIA exemplo vitæ suæ, ad sola sectanda amandaq; Cœlestia, vulnerata charitate corda fidelium pertraxerit: verba eius produco *ex vmb: Virg: n.* 358. *A Virginis (inquit) exemplo post Christum prodijt, ut primo illo æuo, adeo auri argentiq; contemptores fideles essent; ut idcirco ad pedes Apostolorum aurum projicerent, tanquam indignum putarent manibus ab Apostolis contrectari. Verè aureum sæculum dici potuit, quia aurum conculcabatur.*

Aureum sæculum, ubi aurũ spernitur.

Novar:

Probatur. Miraculosè.

84. *MARIA, multos miraculosè stimulat ad charitatẽ* Revel: S.Birgit

Non modicùm adstipulantur veritati & miracula, seu miraculosæ apparitiones. Jn lib: Reuel. S. Birgittæ. lego *l.* 1. *c.* 2. quomodo eidem famulæ DEI, apparuerit SS. DEIPARA, sacræ doctrinæ de charitate spargens in corda eius sacrosancta semina: dum eam hisce verbis allocuta est: *Ego sum (inquit) MARIA, quæ peperi DEUM & verum hominem Filium Dei: Ego sum Regina Angelorum, Filius meus diligit te toto corde, ideo dilige tu eum.* Et infrà de ornatu spirituali famulam DEI instruens, talia subnexuit. Pallium tuum respersum debet esse signis charitatis sponsi tui, quomodo scilicet creavit te, quomodo redemit, quomodo enutrivit te, & induxit te in spiritum suum, & aperuit tibi oculos spirituales, quomodo derisus & flagellatus, quomodo sanguinolentus, & omnibus neruis confossus stabat in Cruce, quomodo in morte ex passione doloris acutissimi, totum corpus contremuit, quomodo in manus Patris commendabat Spiritum. Similem doctrinam superseminasse apparens B. Angelæ de Fulgino, legitur (*ap: Theophil: Marianum art:* 3.) Jn hæc verba eam allocuta: *Benedicta sis a Filio meo, & à me: cura diligenter & studiosè, quantùm poteris, habere incrementa charitatis, nam & ipse diligit te, & sic inuenies rem infinitam.* Pro-

Charitatis in Christum passum motiua revelata S. Birgittæ.

A pterea (ut idemmet Author refert *art:* 1.) eadem Sacratissima messis aureæ Oeconoma, dum semel à venatione visibilem se dedisset cuidam Hugoni Comiti in Hetruria, in colloquio cum illo habito de charitate, hæc verba adjecit. *Ego sum Mater pulchræ dilectionis.* & interim disparuit. O vere Mater dilectionis? cuius cura & sollicitudine tot partus & germina dilectionis in cordibus mortaliũ pullulãt & maturescũt!

Probatur. Historicè.

85. *Aurum per agra spargit quidam, ut Rex fieret.*

Si lubet, Historiam accipe, & ex ea ad Diviniora mentem promoue: idq; ex *Possidonio* Stoico, & Theat: *Beerlink, lit: C. fol:* 481. B Luernius Pater Bititis, qui a Romanis interfectus est, Celtarum Rex, auream quasi messem sparsisse traditur: nam cùm multitudinis gratiam venaretur, ferebatur in curru per agros, aurumq; argentum Celtarum myriadibus seminabat, qui eum sequebantur: atq; sic lucratus amorẽ populi, messem quasi auream collegit Rex Gentis auro coronatus. Ecce ex auro argentoque disseminato, & in terram proiecto prouentus & Messis, amor & benevolentia subditorum. Enimuerò ubicunq; DEUS adest (adest autem ubiq;) aurea gratiarum jacit semina. Dispergit autem ea, & per B. C Virginem, Matremq; suam (iuxta S. Bernardum) quoties eius interuentu consolationes, gratias, motusq; pios concedit non aliâ mente; quàm ut rebellium peccatorum animos ad se cõuertat, & ad amorem suum excitet frigidos: inopes, divites gratiâ & charitate faciat. Thesauros hos in manibus MARIÆ posuit, ut per eius manus in terram, hominem s: terreum terrenumq; velut semina beneficentiæ, & amoris, dispersa, eundem ad DEI Divinorumq; amorem provocarent.

Deus per manus Mariæ dispergit aurum

Epilogus.

86. *Cereris feriis, Baccho libidini vacare, vetitum Ethnicis.*

D EN iam habemus, nouâ hodie nascente Cerere, noua quoq; quia aurea Cerealia. Vetitum erat apud Ethnicos sub gravi mulcta, dum Cereris festa celebrarentur, indulgere cuipiam Veneri & Baccho: super quo querulatus contra Deos olim fuerat suo carmine de Amoribus impurus Poeta Ovidius. Caue & tibi, quisquis te Cultorem MARIÆ profiteris, & esse

percupis

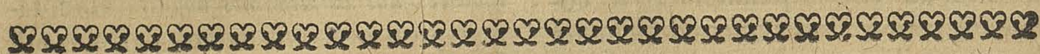
percupis huius aurei charitatis agelli & Messis esse colonus, ne Sacra hæc Cerealia quandoq; similibus profanes: imo omni studio atq; cura glebam cordis tui excole, ut aptius Alma nascente Cerere, nova semina gratiarum, charitatisq; per ipsam recipias, atq; sic, sub tam provida Oeconoma, cultura salutis propriæ feliliter tibi succedat, tandemq; aureos meritorum copiosorum in exultatione portando manipulos, sentire dignus sis Propheticum illud in te impleri. *Lætabuntur* A *coram Te, sicut qui lætantur in messe. Isa:* 9. Jnterim unâ mecum, novæ huic Cereri supplica. Faxit illa, ne tam sacrosancta semina ipsius, nostrorum glebæ cordium deficiant, vel depereant sed feraciter, injecta germinent, & in perfectam coalescant Messem; ut sic coronata aureis spicis meritorum, manuducente Cerere nostrâ, cœlestibus horreis importemus capita.

MARIÆ cultor, libidinem, ebrietatẽ fugiat.

Jsa:

Votũ Authorũ.

AMEN.

CIVITAS Refugij Vltimi.

SS. DEIPARA.

Pro Festo SS. Mariæ Angelorum de Portiuncula.

Beatus Venter qui te portavit. Luc. 11.

89. ADeò est MARIÆ Venter beatus, adeò gloriosum habitaculum; ut DEUS VERBUM de sinu Patris, æternâ coæqualiq; Genitori immersum beatitudine, ad eum descendat, quasi ad deliciarum locum gloriosamq; mãsionis Civitatem; quatenùs, Jncola simulq; Dominus eius factus, ineffabili potiretur beatitudine; acsi soli DEO beando hæc beatissima & gloriosa Civitas, vterus S. MARIÆ exædificaretur. A. A. De hac profectò Civitate communiter intelligunt Doctores illud propheticum pronuntiatum Davidis. *Gloriosa dicta sunt de Te, Civitas DEI. Psal:* 86. Et illud *Psal:* 47. *Magnus Dominus & laudabilis nimis in Civitate DEI nostri.* Hæc tamen Civitas ita est Civitas Dei, ut Vnigenito Patris Filio sit gloriosa, laudabilis, & deliciarum habitaculum; Reis autem scil: Peccatoribus sit valde officiosa & in periculis singulare refugium. Non vacat Mysterio, quod Divinus Psaltes Panegyri huius Civitatis DEI, subjunxerit alienigenas, & populos Æthiopum, quasi incolas eius: B *Ecce alienigenæ, & Tyrus & populus Æthiopũ, qui fuerunt illic.* per quos denotantur peccatores alieni à DEO ob amissam gratiam, qui adusti concupiscentiarum ignibus, turpem degenerant in colorẽ: quos tum hæc Civitas recipere foveręq; contra justam iram justi Judicis DEI censetur; quando ipsis currentibus ad Portas suas per aliquam specialem devotionem, impetrat gratiam, & C medium conversionis ac pœnitentiæ, quæ prima est valua, quærentibus refugium. Hanc verò portam pœnitentiæ, SS. DEipara, (ut moris fuit Civitatum in veteri testamento, quæ dicebantur refugij) apertam omni tempore tenet, dum continuò pro peccatoribus deprecatur Filium: compellata quotidie tot myriadibus. *Aue Mariæ Ora pro nobis peccatoribus*, Hodie nihilo- D minùs, dum plenariæ Jndulgentiæ, quæ de Portiuncula dicitur, impetrat beneficium; quasi specialem aperit Portam: ut colligere est ex ipso nomine Portiuncula, quæ quasi parua & specialis

MARIÆ vterum quàm exambit Deus.

Ps:

MARIA, Civitas refugij peccatorum.

Pœnitentia, Porta salutis.

Portiuncula a Porta pœnitẽtia quasi deducitur

porta esse innuitur, ad quam, per faciliorem & compendiosiorem viam pœnitendo, dum peccatores properant, vltimum, plenum, ac securissimum adversus Jram DEI inveniunt Refugium. Meritò ergo SS. DEiparam, dum hanc a Filio suo, instigante Seraphico Patre, largissimam pro peccatoribus impetrat Jndulgentiam, amplioribus documentis comprobabo, Vere & omninò dicendam esse Civitatem vltimi refugij. Priùs tamen inquiram, cur plerumq; peccatores etsi fugiant,& recurrant ordinariè ad valuas pœnitentiæ & cõfessionis; non sine tamen difficultate inueniunt ibidem refugium, aut saltim non omninò plenum, neq; vltimum. Jnterim salutemus proni nouam hanc Civitatem descendentem hodie de Cœlo ad paupericulam Francisci Domum.

O Civitas magna DEI!
Refugimus ad Te, Rei.
De peccatis exeuntes:
Salua iam, iam, pereuntes.

PARS I.

Ordinariè Pœnitentibus, aliqua difficilia superanda occurrunt.

90. *Pœnitentia, primum refugium peccatorũ* — Luc:

MInimè ambigo, nec inficias cuiquam ire volo, quòd Pœnitentia & Confessio, sit primum & satis efficax peccatorũ refugiũ ad hoc,ut manum iusti Judicis evitent. Jdipsum enim Præco & Præcursor CHRISTI asseruit, prædicans toti Jerosolimæ. *Luc:* 3. *Quis vobis ostendit fugere a ventura ira? Facite ergo dignos fructus pœnitentiæ.* Unde est quod S. *Hieron:* Pœnitentiam & Cõfessionem appellauerit *Tabulam naufragij.*

Pœnitentia, tabula naufragij.

Meritò hæc comparanda veniunt illis Civitatibus Refugij, in quibus profugi homicidæ asylo gaudebant; de quib9 cautum lege Moysaica erat, ut semper apertis postibus paterent, & viæ quibus currebatur ad eas,benè cõplanatæ essẽt. Pariter Clementissimus misericordiarũ Pater Cælestis, noua in lege, pœnitentiæ imo & Confessionis (cuius tantùm typus sub Moyse habebatur) complanavit & facilitavit viam, quærentibus peccatoribus tutiora asyla;

Peccatum occultum

A partim, quia pro nunc, attritus peccator, si accedat Sacramentalis absolutio, habetur pro contrito; partim, quia publicam peccati etiam occulti, coram Sacerdote victimam pro peccato pœnitentis offerente manifestationem, ad quam ex Lege *Levit:* 45: 6. tenebantur Hebræi, ut asserit *Josephus* pariter Hebræus *l.* 3. *antiq. c.* 10. sustulit Salvator,auriculari eaq; secretâ solummodo confessione contentus. Hinc Tertull. *de Bapt: c.* 10. *Nobis* (inquit) *gratulandum est, si non publice confiteamur iniquitates aut turpitudines nostras.* Hoc tamen non obstante, etiam defacto, adhuc pœnitentia non videtur esse ordinarie ita plana & facilis, quin absolutè careat aliquibus obstaculis seu difficultatibus, quibus aliqui impingũt, aliqui ea non tam facilè superant, illi præsertim quibus rara est Confessio.

etiam in lege veteri manifestabatur ut dimitteretur. — Lev: — Joseph: — Tertul:

Pœnitentia in noua lege, levior quàm in veteri cur?

B

Probatur. Scripturaliter.

91. Psal:

Rex Propheta, cùm de suo Pœnitentiæ statu ageret, dicebat *Psal:* 101. *Similis factus sum pelicano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio: Vigilavi, & factus sum sicut passer solitarius in tecto: Cassiodorus* apud Lorinum exponens Tropologicè hunc locum, inquit

Cassiod

C *Postremo loco passer collocatus est, pelicano & nycticorace minor; quoniam gradatim pœnitudo primò grandis est, secundò, mediocris, tertiò consuetudine ipsâ tollerabilis.* Magno certè mysterio appellatur tandem passer, qui cæteris oppidò minor est, priùs tamen vocata pellicanus, quæ est grandiuscula avis, deinde nycticorax quæ est exigua; ut nobis significaretur, quòd pœnitentia, quamvis deniq; usu & exercitatione levis efficitur, & quæ ferri haud difficile queat, nihilominùs initio terret, permolestaq; ac intollerabilis videtur. Reseruo cætera, unum pro tunc attingo, quod spectat ad primam conditionem

Pœnitentia & Cõfessio. sensim faciliantur.

D seu partem Pœnitentiæ, confessionem videlicet oris, coram sacerdote peccati proprij cum omnibus circumstantijs saltim speciem mutantibus; quæ ob naturalem erubescentiam, & veriùs ob amorem inordinatum sui, famæq; suæ, valdè terret. Huic obstaculo, o quàm plurimæ impingunt animæ, dum eo territi a præconcepta pœnitentia vel desistunt, vel ob innatam verecundiam reticentes, enormiora in diluvio aquarum

Confessio non integra, sacrilega.

aquarum multarum, ad portum Pœnitentiæ, nedum non approximant, sed potiùs nouo sacrilegij scelere aggrauati, merguntur in limo profundi & damnationis suæ. Quis edisserat, quanto studio adlaborauêre SS. Patres, ut hanc ad Civitatem Refugij scil: ad Pœnitentiam complanassent peccatoribus viam, seu ut præconceptam & falsò præfixam tollerent difficultatem? illo præsertim fulti. *Eccli: 4.* Spiritus S. monito. *Pro anima tua, ne confundaris dicere verum.* & iterum *Non confundaris confiteri peccata tua.* Insuper ausus est *Petrus Abb: Celen:* ruborem Confessionis, cum pretio Sanguinis CHristi fusi in Cruce, ad libram ponderare, ut sic æstimatione & valore eius corā Domino, allectus peccator, vana hæc terriculamenta aditum ipsum Pœnitentiæ obsidentia, minùs curaret; imò ut animosiùs curreret ad asylum Pœnitentiæ: verba Abbatis pono. *Carnem pro carne repone: pro Carne Sancta, Sanctificatam: sanguinem quoq; pro sanguine, pro in arâ Crucis fuso, fusum rubore confessionis. l. de Panib: c. 1.* His tamen plurimi non obaudiunt, & ex ea causa pereunt. Vnde lego ap. Petrum Bessæum *fer: 3. hebd: major.* quendam dixisse, cum aliqua allusione ad dictum illud Salamonis. *Tria mihi cognitu difficilia. Prov: 30.* Tria, inquit, in Christiana Religione haberi ardua & difficilia: primum, nullum toto vitæ tempore peccatum veniale committere: alterū, ex corde & animo inimicos diligere: tertium, omnia peccata & commissa sua, homini mortali per confessionem detegere. Quo alludens Propheta Regius, sic DEUM allocutus est aliquando. *Propter verba labiorum tuorum, ego custodivi vias duras, ac difficiles.*

Eccl: — *Confessionis rubor, quāti pretij.* — Petr: Abbat: Cel: — *Tria difficilia in Catholica Religione.*

Probatur. Figuraliter.

92. Rem meliùs, quamvis Typicè, declarabit Mare illud æneum in templo Salomonis, quod sustentabatur a 12. bobus ære fusili fabrefactis. Ideo ipsum taliter S. textus delineavit 3. Reg: 7. *Fecit quoq; (Salomon) mare fusile decem cubitorum à labio usq; ad labium, rotundum in circuitu: quinq; cubitorum altitudo eius: & stabat super duodecim boues.* Multi credunt, quòd hoc fusile mare (æreum ex sensu *Baez:* de Christo Figur: l. 5. c. 10. illud fuit) significârit Baptismum: cæterùm *cit: Auth:* cum *Ribera l. 2.* de Templo *c. 17.* opinatur, per illud, significatum fuisse Sacramentum Pœnitentiæ seu Confessionis. Et meritò Pœnitentia mare dicitur; ut ostendatur quàm magna debet esse pœnitentia, quæ ducit ad vitam, quatenùs de illa verè dici possit illud Jeremiæ. *Thren: 2. Magna est velut mare Contritio tua.* Et vel ideo, satis ingeniosè decantatissimæ illi olim peccatrici, postea pœnitenti Pelagiæ allusit quispiam carmine.

Reg: — *Mare fusile, cum 12. bobus* — *typus Pœnitentiæ quomodo?* — Thren: — *Contritio debet esse velut mare.*

E Pelago in pelagus, lacrymosa Pelagia trāsis,
Tristia, dum lacrymis obruis acta tuis.

Mare ergo illud, ex quo æneum fuit, aliquas Conditiones veræ Pœnitentiæ & Sacramenti Confessionis bene exprimit: metallum enim æris habet perpetuitatem, hinc apud Antiquos iuxta *Pierii*, pro symbolo perpetuitatis usurpabatur: habet etiam sonoreitatem; habet deniq; & duritiem, adeoq; gravitatem. Pariter Pœnitentia & Confessio, ut fiat pœnitenti mare ablutionis, debet esse perpetua, scil: semper permanere debet dolor seu auersio a præteritis malefactis: monet enim *Ecclesiasticus c. 5: De propitiato peccato, noli esse sine metu.* Jtem debet esse sonora; quod denotat Confessionem oris. Et per hoc ipsum nonnihil gravis redditur, scil: fit plerumq; cum aliqua difficultate. Sustētando autē huic mari cur duodecim, similiter ære fusi, substituuntur boues? Quo ad literam ratio in promptu; ut tantæ gravitatis molem sustinerent: Jn typica autem significatione, credo hoc ipso admoneri quemq; peccatorem, quòd non adeo levi oneri humeros supponat, dum pœnitentiam inchoat. Si enim, ut dixi iam, quatuor numerat pœnitentia partes, Confessionem, Contritionem, Propositum, Satisfactionem, quæq; ex his non vno, sed tribus sustentanda est quasi à bobus, qui symbola sunt laboris; scilicet, tres superandas habet difficultates: nam primùm Confessio debet fieri cum solicita præparatione, seu prævio stricto examine, cum exquisita peccatorum & circumstantiarum enumeratione, & cum verecunda humiliq; oris proprij depositione, de cuius difficultate paùlo supra iam dixi. Non minùs grauabit & secundum, Dolor, s: & contritio de Confessis. Hic enim

Æris tres proprietates, applicantur Confessioni. — Eccli: — *Confessionis 4. partes examinantur.*

ut oportet ad salutem, & ad valorem Sacramenti, iuxta declarationem Conc: Trid: *Ses.* 14. *c.* 4. debet esse ex motiuo aliquo supernaturali, qualia obiecta valdè debiliter & tardè intellectus noster pro hoc statu, præsertim actuali peccato excæcatus, concipit, & apprehendit, iuxta 1. *Corin.* 2, *Animalis homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei, stultitia enim inest ei.* Jn hoc si deficit pœnitens, nullum Sacramentum redditur: vnde rectè dixit *Hugo Victorin: Tanta est pœnitentia tua, quanta est contritio tua.* Quid dicam de tertia Pœnitentiæ parte? videlicet Proposito emendationis, & ampliùs non offendēdi DEVM: hoc quòd raro perfectum in foro Confessionis contingat à pœnitentibus haberi, agnovit S. *Thom: Vill:* (Dom: 4. Quadr) inquiens. *Ad pedes Confessoris rarus est qui pœniteat prout debet.* cuius reddens rationem subjungit: *Oportet enim ante Confessionem firmū & verum continendi a peccatis propositum perquirere, & an verè illud habeas discutere: quo naufragio multæ animæ submerguntur.* Quartam dum considero Pœnitentiæ partem, hoc est Satisfactionem; cæteris difficiliorem inuenio: debet enim fieri ad libram justitiæ, iuxta illud *Ezech:* 18. *Si impius egerit pœnitentiā, & custodierit omnia præcepta mea.* &c: quibus verbis exprimuntur duæ primæ partes Confessionis, Dolor cum cōfessione, & propositum emendationis: his deniq; superadditur Satisfactio, *Et fecerit iudicium*, videlicet, quid & quantū Justitiæ Divinæ debeat homo: cōsequēter ista pars Pœnitentiæ concernit omnes pænalitates, abstinentias, mortificationes, eleemosynas, prolixas orationes, & similia, imò & atrocissimas non comparandas pœnis huius vitæ, Purgatorij pænas: in quibus pro omnibus peccatis, quamvis iam quoad culpam deletis, ad minimum usq; quadrantem eluenda remanet pæna, rigorosissime eam exigente iustitiâ Divinâ. Benè id prænouerant nonnulli, qui indispensabile id esse recogitantes præueniebant DEUM nedum in confessione peccatorum, sed quoq; in satisfactione, ultroneis etiam ijsq; satis atrocibus sæviendo in seipsos pænis.

1. Reg: 2. — Hugo vict: — Thom: Vill: — Ezech: — *Confessionis partes, innuuntur apud Ezechielem.*

Probatur. Historicè.

Refert Cantiprat: l. 2. apum c. 5. n. 5.

93.

A Jn Theutonia quidam multis rapinis & cædibus per patriam debacchatus, captus, & ad decolandum positus, petivit à Judice, & obtinuit tempus prolixiùs pænitendi; & mox adstanti Juveni consobrino suo, iam in area mortis ait: Si verè amicus es, cooperator esto mihi ad salutem; affer obsecro instrumentum ferreum, quòd dentrix dicitur, quô fæminæ subtiliant linum suum; quod ut factum est, dixit iuueni: successiuè mihi manus, ulnas, brachia, & crura usq; ad nates; postea verecundiores partes, aures, oculos, nasū labia, caput autem ad vltimum amputabis. B Juvene igitur, etsi cum dolore, quod rogatus fuerat, exequente, pœnitens ipse unum-quodq; membrū antequam truncaretur instrumenti ferrei dentibus per inflexiones multiplices, & præualidas diutiùs affligebat, dicens: Hîc pœnam vestram pro parte, vilissima membra mea percipite, quibus actu nefario scelera mea perpetravi, & DEum meum Creatorem, & Redemptorem offendi. Extremo igitur post omnem pœnam trunco corporis cum capite solo superstite, hilari vultu dixit: O utinam tormentum istud, quod respectu scelerum meorum C parvum sustinui, reiterare semel ac tertiò liceret mihi miserrimo, & in eo diutiùs cruciari! Et hæc dicens, orat cum lacrymis circumstantem & stupentem populum, quatenus sibi misero, in eleemosynis pauperum & orationibus subuenirent. His dictis extendit caput, & mox a juvene decollatur. O quantæ prudentiæ est! præuenire Deum in satisfactione, quantumvis difficili. Refugium quidem hic peccator invenit, sed difficile, & neq; fortè ultimū ad proportionem promeritæ satisfactionis; adhuc enim reliqua exsoluenda manere sibi in altera vita verebatur D & iste pœnitens latro, eo ipso, quod suffragia post mortem ab astantibus deprecaretur. Sed iam ingrediamur Civitatem Sanctam & nouam descendentem hodie de Cœlo, in domum Saraphici Patriarchæ, B. V. MARIAM: & videamus, quomodo illa hodie facta est Pœnitentibus, Civitas vltimi Refugij.

Cantip: — *Latro ante mortē pœnitens auget sibi pænas in vindictā pro peccatis.*

PARS

PARS. II.

SS. DEIPARA, Civitas, vltimi Refugij.

94. Apoc: GLoriabatur olim, cæteris dilectior discipulus Christi Joannes, vidisse se Civitatem quandam nouam Sanctam descendentem de Cœlo, paratam sponso suo *Apoc: 21.* Congratulatur quoq; sibi hodie vniversa Frãciscana Familia, in domum paupérculam fidelis famuli & Ministri CHRISTI, Patriarchæ suî, qui olim ex Baptismo dictus quoque à Matre Joannes fuit, descendisse deCœlo similẽ nouã Sãctãq; Civitatem, paratam, non iam sponso suo, sed sponsi olim inimicis peccatoribus, nunc autem pænitentibus; ut ipsis complanet vias difficiles Pœnitẽtiæ, fiatq; illis aduersùs iram iusti Judicis, vltimi Refugij Civitas & asylus. Porrò Civitates illæ refugij in veteri lege, ut patet ex *Exodi 21. & 35.* ad quas homicidæ ab hominum sævitia se subducebant, ut asylo gauderent; quatenus oportuniores essent confugientibus, ex nonnullis circumstantijs bene provisæ fuerant; quas omnes longè & incomparabili modo commodiores obseruo in hac noua vltimi refugij Civitate, B.V. MARIA, Patronâ & Promotrice hodierni Privilegij de Portiuncula.

MARIA, Civitas descendẽs de cœlo, propter peccatores.

Exod:

Civitates refugij, quas habebant conditiones.

Probatur. Scripturaliter.

95. Oleast: Primum habebant Civitates illæ refugij, ut adnotavit *Oleaster* in *Cap: 35. Exod:* quòd viæ, quæ ad eas ducebãt complanatæ essent, ut nullum esset obstaculum, quod homicidam fugientem ad illas in via impediret vel tardaret. Audivimus suprà, quòd Pœnitentiæ Sacramentum, cuiq; & omni tempore sit prima Civitas refugij; nihilominùs vias eius non adeò complanatas esse, id est, plures difficultates pænitenti superandas omninò, spectavimus: hodiernæ tamen Indulgentiæ Marianæ privilegium est, ut hæc omnia obstacula viarum complanentur, dum MARIÆ opitulatione, quæq; difficultates recurrentium àd pœnitentiam facilitantur. Jnde enim est, quod Virgini huic ab aliquibus verba illa tribuuntur, quæ de Sapientia Salomon habet. *Prov: 4.*

Vias complanatas habebant Civitates refugij.

Portiuncula Indulgentia vias seu partes pænitentia com-

A *Viam Sapientiæ monstrabo tibi, ducam te per semitas æquitatis, quas cum ingressus fueris, non arctabuntur gressus tui, & currẽs non habebis offendiculum.* Ipsa etenim, per impetrata suo intẽruentu Cœlestia auxilia, & instinctus Spiritus S. ex occasione hodiernæ Indulgentiæ, perditissimorum etiam & inueteratorum peccatorum, qui hactenus tanquam monstrum aliquod metuebant Confessionẽ, mentes illuminat, voluntates emollit, & spe utriusq; scil: quoad culpam & pænam, veniæ, extraordinariè allicit, facitq; quòd omnibus terriculamentis, quæ ipsis antea offendiculo ad pænitendum erant, animosè spretis, viam
B Pœnitentiæ arripiant, & ad Confessionem sinceram, dolorosamq; properent velociter. Quod ipsum nobis, nedum pluribus Annalium Ordinis relationibus notum; sed ipsâ experientiâ in foro conscientiæ comprobatum, perspectumq; est: plures enim, quibus nil odiosius fuit, quàm Confessio, se extraordinario quodam cœlesti impulsu tactos accessisse hodie ad Confessionẽ fateri audivimus, hilaresq; ac iucundos recessisse vidimus. Et quia difficultates Confessionis & Pœnitentiæ alio tempore & ordinariè sub typo Maris ænei supra spectavimus; occurrit in
C oppositum, imo in remedium illarum difficultatum, aliud mare vitreum, quod vidit Apocalypticus vates; super quo cernebat aliquos stantes. *Vidi in quam mare vitreum mistum igne, & eos qui vicerunt bestiam, & imaginem eius, vidi stantes super mare vitreum. Apoc: 15.* Sicuti suprà, mare æneum denotabat Pænitentiam & Confessionem; pariter & hoc vitreum quadrat eidem significationi. Rationem cur dicatur vitreum, subministrat *Rupertus Ab: in Apoc: ap. Sylveir: hic, Vt* (inquit) *cognoscas, quia omnes qui accedunt (ad Confessionem) debent esse vitrei, id est simplices per veritatem puræ*
D *Confessionis.* Sed penitiùs perscrutanda sunt arcana: Quæro etenim. Et quando tanta gravitas erat Maris ænei, ut sub illa duodecim jumentorum humeri fatigarentur? undè modò est? quòd in tantam commutatur levitatem; ut iam pœnitentia, non mare æneum, sed vitreũ sit, supra quod victores stare videantur? quanta gravitas, ubi gemitur sub mari? quanta levitas, ubi statur supra mare? Opportunam ad hodiernũ mysterium

planat, facilitat.

Prov:

Maris ænei & vitrei differentia declarat, facilitatẽ Confess: in festo Portiunculæ.

Apoc:

Rupert:

myſterium nihil impedit uſurpare interpretationem. Vitreum mare, appellabo hodiernæ diei pænitentium Confeſſiones, ad quas plerumque maiori cum ſinceritate & præparatione cordis accedere ſolēt: mare hoc,quia vel ex ipſa analogia nominũ, Marianũ eſt: nam *Erneſtus* Prag: *in Mariali c:* 21. hoc titulo *Maris vitrei ad abluendas maculas, cohoneſtare MARIAM dignatus eſt.* ideoq; vitreum eſt, inſuperq; miſtum igne, conſequenter leue, nec nimiùm grauans pœnitentes, non ita ut illud æneum: nam reſpectu Pœnitentiæ, quæ ordinariè fit hodiernæ feſtivitatis confeſſio, dum Mariano interuentu corda fidelium miſcentur igne cœleſti inſpirationũ illuminationumq; nouarum; mirâ quâdam facilitate & promptitudine currunt ad Confeſſiones, ſtantq; ſupra hoc mare, roborati gratiâ DEI, tanquam glorioſi, beſtiæ infernalis victores, fædam eius imaginem per humilem confeſſionem, in hoc vitreo privilegiatæ pœnitentiæ mari abluentes, vel ſubmergentes.

Probatur. Figuraliter.

96\. *Civitates refugij in Montibus cur?* Alterum eſt, quod habebant illæ veteris Legis Civitates refugij: nimirùm quòd ſituatæ eſſent in montibus, quatenùs excelſiùs collocatæ, a fugientibus reis faciliùs conſpicerentur. *Beerl: in Th: vitæ hum:* Hodierni peccatorum Privilegij de Portiuncula, quod B. V. MARIAM vltimi refugij Civitatem eſſe demonſtrat, fundationem dum conſidero; exclamare vel invitus cogor cum Davide, *Fundamenta eius in montibus Sanctis* Pſal. 86. (Pſal:) Si etenim ex mente *S. Auguſtini* mons ſignificat inſignem magnamq; iuſtitiam; nonne rectè merita ſanctitatemq; illorũ, qui ſiue authoritate, ſiue precatu ſuo, hanc nouam vltimi refugij Civitatem, Indulgentiam ſ: plantauêre, montes appellabo excelſos; idq; ſub Figura celebriorum montium in S. Scriptura ſcil: Montis Olîueti, montis Ephraim, & montis, qui ex lapide creuerat. (*Montes nobiliores, in S. Scriptura.*) Juxta S. *Hieron:* ap: ſyl: alleg: Mons Olîueti, in quo plantantur oleæ *Luc:* 19. ſignificabat CHriſtum Salvatorem: (*Mons oliveti typus Salvatoris.*) hunc enim montem in delicijs ipſi fuiſſe, & quaſi refugij cuiuſdam locum, quem frequentare conſueuerat, (conſtanter) opinantur colliguntq; Authores ex illis verbis. *Luc:* 6. *Exijt in montem orare, & erat pernoctans in oratione* DEI. (Luc:) Huic monti inplantamur veluti oleæ, cùm Spiritûs S. vncti oleo, per gratiam pœnitentiæ iungimur Chriſto; atq; ſic ſimus palmites eius, ut fructum plùs afferamus iuxta ipſiuſmet verba. *Qui manet in me & ego in eo, hic fert fructum multum.* Joann: 10. (Joan:) Hodierna ergo noua gratia, ſcil: Indulgentia a culpa & a pœna, ut eſſet Civitas vltimi refugij peccatoribus; primùm ſuper montem oliveti fundari dicitur: quoniã in meritis inſignis Juſtitiæ ſcil: Paſſionis Chriſti, quæ erat infiniti valoris, de rigore Juſtitiæ ſummi Judicis, pœnitentibus tota etiam pœna miſericorditer relaxatur. (*Portiunculæ Indulg: ex vi meritorum Chriſti.*) Celebris etiam in Lege veteri habebatur mons, qui Ephraim, aliàs frugifer dicebatur. Nihil decantatiùs apud Authores tam antiquos, quam recentiores, quàm B. V. MARIAM, Montem appellare, partim propter celſitudinem dignitatis Matris Dei, partim propter eminentiam meritorum eius ſuper omnem puram rationalem Creaturam: (*MARIA, mons Ephraim.*) & præcipue M. Gregor: in l. 1. Reg: c. 1. (Greg:) Montem Ephraim illã nominavit, cauſam ſtatim aſſerti ſui reddens. *Quia* (inquit) *dũ ineffabili divinæ generationis dignitate attolitur, in eius fructu, arida humanæ conditionis germina reviviſcunt.* Hic appellandum eſſet ad articulum Fidei, & ad Canonem Symboli Apoſtolorum de Communione Sãctorum: hoc eſt, quomodo, non obſtãte dignitate, & titulo Mediatoris noſtri primi & principalis, Chriſti, ex cuius meritis tanquam ex primo fonte communicamus ſeu participamus, quidquid gratiæ, meriti, indulgentiarumq; habemus; etiam præterea communicatio nobis eſt cum Sanctis, & primò cum B. V. MARIA? quæ libera ab omni culpa, ita ſuperabundavit, per gratiam Filij, meritis; ut de valore illorum ſatisfactorio, totum nobis diſtribuendum veniat: (*MARIÆ merita communicantur fidelibus.*) & in hoc magis augetur honor primi Mediatoris Filij eius. Jdem ſentiendum reſpectiuè ad reſiduum meritorum, cæterorum Sanctorum. Super ergò huncce Ephraim montem, Civitatem vltimi refugij, pœnitentibus hodie conceſſum Portiunculæ Privilegium fundari exiſtimo, quando etiam ex ſuperabundantibus meritis Beatiſſimæ MARIÆ, illud a (*Portiunculæ Indulg: etiam ex*)

meritis MARIÆ

CHristo indulgeri credo. Jam & tertium satis sublimem suspicio montem *Dan:* 2. qui ex paruo lapide creuisse legitur. Pulchra nimis adumbratio humilis famuli DEI S. P. N. Francisci: qui licetsi paruus semper sibi esset; adhuc tamen in oculis hominum minor esse cupiebat, & vocitari: propter quod ipsum creuit in excelsum tantæ Sanctitatis montem; ut ipsi dignata sit Ecclesia Minorum in Præfatione Missæ gratulari, eum Sanctorum meritis & virtutibus fuisse sublimatum. In hoc deniq; monte Sancto, Ciuitas noua refugij MARIÆ de Portiuncula, fundari videtur; siquidem concurrentibus huius Sancti meritis, validâq; ad Christum & Matrem eius interpellatione, hæc indulgentia pœnitentibus concessa esse, satis euidenter ex testimonijs Annalium, Bullisq; Pontificijs euincitur.

S. P. Frãciscus mõs ex paruo crescens, ob humilitatis sublime meritum.

Probatur. Doctoraliter.

97. Sed interim inter sensa Patrum inquiramus, huius Ciuitatis refugij iura, seu potius testimonia. Jmprimis S. Ephrē sic Mariā salutasse legitur ap. Spinell: c. 16. *Aue peccatorum refugium, & hospitium: aue refugium in Ierosolymis: ad quam nimirùm confugere possint peccatores, & ij, qui in Sancta Ecclesia per Ierosolymam significata, degunt.* S. Damasc: orat: 2. de dormit V. M. asserit eam euasisse Ciuitatem refugij omnibus ad illam confugientibus. Imo plùs aliquid, ut obseruat *Spinell:* nam Ciuitas refugij solis homicidis asylum dabat, non tamen cæteris criminosis. At Virgo beatissima, per suæ misericordiæ immensitatem, Ciuitas est amplissima: quæ omnes sceleribus quibuscunq; obstrictos, ad eam se recipientes, admittit, ijsq; veniam a DEO impetrat. Richard: a S. Laur: l. 11. *Commendatur Ciuitas Maria ab vtilitate, quæ consistit in remissione peccatorum, & in collatione gratiarum: ideo sequitur (post verba de fundatione Ciuitatis in montibus Sanctis) memor ero Rahab & Babylonis scientium me:* per quos ex Communi intelliguntur peccatores: Sed cæteris luculentiùs ad propositum nostrum, id consignasse legitur antiquissimus, proximusq; successor Apostolorum, Ignatius Mart: *MARIA, nostræ nouæ Religionis & pœnitentiæ, est Magistra.* Obsecro, Indulgentia hodiernæ diei, nonne iustè noua Pœnitentia dicenda?

Ephrem: Damasc: Rich: Laur: Jgnat:M.

A cùm extraordinario MARIÆ priuilegio, pœnitentibus tam facilè dimittitur simul culpa & pœna: cuius nouæ Pœnitentiæ Magistra electa MARIA, pœnitentibus cuncta obstacula, ordinariè circa Confessionem occurrere solita, mire facilitat & complanat.

Probatur. Historicè.

98. Hoc ipsum præter iam dicta superiùs, confirmat Historia de Visione P. *Conradi de Offida.* quam habuit iste præclarus Pater Assisij, in ipsa nocte Festiuitatis hodiernæ; ut referunt Annal: Ord: Pol: ex Floretto l. 2. P. 1. c. 4. B Cùm enim conuenisset ingens populus Assisium, propter lucrandam die 2. Augusti Indulgentiam, anno statim secundo post eius promulgationem; magnaq; populorum multitudo in Ecclesiola illa, & circumquaq; in orationibus & vigilijs pridianam noctem insomnem duceret; factus est aliquis magnus sed gaudiosus tumultus, adeò; ut excitati Fratres accurrerint ad Ecclesiam: videbat enim populus niue candidiorem columbam quinquies circumvolitare congregatam deuotam plebē. Hinc aliquis de medio populi accessit ad prænominatum Patrem ad latus C maioris altaris orantem, quem interpellauit pro causa tumultuantis & vociferantis populi; cui ille respondit: O bone vir libenter mysterium pando, sed sub stricto, durante vitâ meâ, secreto: vidi (inquam) Reginam cœli circumdatam miro lumine, & baiulantē Filium suum JESUM; quæ descendens de cœlo, omnibus præsentibus impartiebatur suam benedictionem: & ecce columba, quæ simul cum ipsa insederat altari, expansis alis celeribusq; pennis âëra scindens, populum illum circumvolitando quinquies, pios, deuotos, iucundosq; simul in cordibus illorum dum excitauit motus, labia quoq; D eorum, voce exultationis compleuit. Si columba, vulgare iam Symbolum Spiritus S. & gratiarum eius habetur; iam inde plusquam euidenter colligere licet, quòd in hodiernæ festiuitatis solemnitate, B. V. MARIA interuentu suo, speciales Spiritus S. distribuat pœnitentibus gratias, auxilia, illuminationes; ut illis, qui ante abhorrebant Sacramentum Pœnitentiæ, difficultates & obstacula complanet; quatenus expeditiùs

Annal: Ord:

Portiuncula Indulgentia, miraculosâ B.V.M & columbæ visione, confirmata ab initio.

tiùs percurrant viam iſtam, & appellentes ad iſtam Civitatem vltimi refugij, ſecuriſſimum ſalutis ſuæ teneant aſylum.

Probatur. Miraculoſe.

99\. *Civitates refugij, in via ſtipites & ſigna habebant. Oleaſt:*

Tertium etiam, in illis Civitatibus Refugij obſeruavit, adnotavitq; *Oleaſter*, videlicet, quod in vijs publicis ad illas ducentibus ponerentur ſigna aliqua cum inſcriptionibus: verba Authoris recenſeo, ut ſimul cauſam & ſignificationem ſignorum illorum enucleem. *In Bivio, aut trivio ſtipes erat erectus, in quo ſcriptum erat Miklat, ut fugientem dirigeret in eam viam, quæ ad refugij ducebat Civitatem.* Signa plerumq; ſignificant in Scriptura, prodigioſas res, ſeu miracula. Porrò quis ſufficienter enumeret tot prodigia? quæ evidens teſtimonium perhibent, Beatiſſimam V. MARIAM de Portiuncula, ex parte privilegiatæ hodiernæ Indulgentiæ, verè eſſe ſecuriſſimum aſylum peccatorum & vltimi refugij Civitatem. Sufficiat interea prodigium illud in ſpinis Menſe Januario roſas progerminantibus, quas Seraphicus Pater ex hortulo ſuo decerpens, Aſſiſio Romam ad ſumm: Pontificem tulit: quibus viſis Papa, evidenſq; prodigium advertens, veram & non confictam eſſe hanc Indulgentiam, pro cuius confirmatione pauper ſupplicabat Franciſcus concluſit, publicariq; eam demandavit quibuſdam Epiſcopis: in cuius publicatione aliud interuenit miraculum, dum Epiſcopus, qui publicare eam debebat, limitare eam vellet ad certum nonniſi tempus, Cœleſti adactus manu, involuntariè planè adjiciebat, *In æternum, in æternum.* Contigit poſtea brevi, quòd aliquis temerarius iuvenis deriſerit peregrinos ad locum & Indulgentiam Portiunculæ feſtinantes, oblaterandoq; dixerit: eadem certitudine credendam hanc Indulgentiam, quâ videbat hirundinem prætervolantem ſe manu tenere: non priùs dixit, quàm celerrimo volatu, ſe illius manui indomita volucris crediderit. Sed minora cenſeo quæ a ſola omnipotentis dexteræ activitate exeunt: maximum ego prodigium & miraculum miraculorum eſſe

Portiunculæ Indulgentia, miraculo in Roſa, in Epiſcopo, in hirundine, confirmata.

A reputo, in quo etiam partem habere debet voluntas peccatoris, videlicet ſinceram ad Deum converſionem, & perfectam peccatoris iuſtificationem, præſertim vigore hodiernæ Indulgentiæ. Nos ergo ad virginis aſylum tot pittacia, tot inſcriptiones ducunt hodie; quot extant miracula in peccatorum converſione: quotquot enim ex huius Privilegij occaſione, Virginis Sanctiſſ: precibus, diaboli iugum excuſſerunt, repudiâtaq; pravâ vitâ, Sanctiorem amplexati ſunt; tot tabulas erexerunt, quæ viam ad eandem Virginem denotent & demonſtrent.

Miraculũ miraculorum, converſio peccatorũ

B

Epilogus.

Quodſi tot documentis compertum habetur, SS. MARIAM ex titulo novo Portiunculæ, factam eſſe vltimi refugij Civitatem; o quãtis niſibus, quantiſq; deſiderijs, nedum incedendum, ſed currendum eſt ad illam peccatoribus! nec tardandum vel minimùm, donec Civitatis huius claudatur ianua. Expectabat olim, ut aſſerit S. Paulus ad Herb: 11. *Abraam, & Iſaac, & Iacob habentem fundamenta Civitatem: cuius artifex & cõditor DEUS.* quod commodè intelligi poteſt de Virgine MARIA, per quam Civitatem glorioſior factus eſt Deus: iuxta accommodum ſenſum illorum verborum eiuſdẽ Apoſtoli. *Ideo non confunditur DEUS vocari eorum DEUS, paravit enim illis Civitatem. ibid: ℣. 16.* O fortunatiores nos, inclytis illis Sanctiſq; Patriarchis! Expectabant illi hanc Civitatem, nos paratam nobis, & apertas portas eius in Portiunculæ Feſto conſpicimus: curramus itaq; anhelantes ad portas eius, & a longe devotè eam ſalutemus cũ *Richard: Laur:* l. 11. *O Civitas! O Ieruſalẽ MARIA in Cœlis collocata! omnes qui habitant in Te iucundi ſunt & lætantes. In fortiſſima enim munitione habitant homines ſecuri & læti:* Nos quoq; aberrantes deambulones in rectam viam dirige, pœnitentiæ portas hodierni privilegij aperi, ut ingrediamur: ſimulq; claude, ne per relapſum in peccata, quæ hodie deteſtati ſumus, excludamur a tantæ ſecuritatis aſylo. DEO & Tibi ſint æviternæ laudes. Amen.

100\.

Ad Heb:

C

Rich:

D

CORONA Agonothetarum
SS. DEIPARA

Pro Solemnitate SS. Rosarij.

Beatus Venter qui te portavit. Luc: 11.

101. SIcut nullum Agonothetam sine æmulo; ita, præsertim si accipiat coronam, sine præcone esse, compertum est. N. N. Hinc Sacrosanctum antiquis habebatur Romanis, ut dum victores hostium cum triumphali pompa ingrederentur Capitolium; Præco vnus, vel alter, aut orator, elatâ, eidem curru insidens, Triumphatori acclamaret voce. Porro VERBUM DEI descendens de cœlo in terras, carne humanâ indutum, quasi ad decurrendos pro nostra salute agones venit, iuxta prædictionem Regis Prophetæ. *Exultavit ut gigas ad currendam viam. Psal:* 18. De quo testatur & S. Evangelista. *Circuibat IESUS civitates omnes. Matt.* 4. Vbiq; hostes infernales, dæmonia videlicet, detriumphando, gloriosissimus iste victor adeò strenuè decucurrit agones istos, idq; usq; ad vltimum agonem, seu agoniam in Cruce, dum emisit spiritum. En itaq; Cœlestis iste Agonotheta, primùm non est sine antagonistis Judæis, & Pharisæis ipsum blasphemantibus & calumniantibus, quos tamen semper, sicut & nunc, acutissimo Verbi sui gladio detriumphavit: tandem hodie gloriosus iste Agonotheta non mansit sine præcone & oratore. Extollens (inquit Evang) quædã mulier vocem suam, dixit: *Beatus venter qui te portavit*, quæ dum ventrem Matris JESU appellat; Coronam quasi agonothetæ huic satis gloriosam imponit: quod ipsum subtiliter observavit. *Gillib: Abb: ap: vmbram n.* 397. in illis Jeremiæ verbis. *Fœmina circumdabit virum.* Jerem: 31. dum ea sic interpretatus est: *Fœmina circumdabit virum; quemodò circumdat corona caput: caput enim Ecclesiæ est CHristus. Nimirum Christi sui decus extitit MARIA: & quem carnis diademmate coronavit; coronavit & seipsâ* addidit explicando *Novarinus.* Quot-

Triumphus nunquam sine præcone. — Ps: — *Christi agones gloriosi.* — Gillib: Abb: — Jerem: — *Maria, corona triumphalis Filij.*

A quot ego hodiè Ordines Sacros Almæ S. Rosarij Confraternitatis, per plateas vicosq; processionaliter dispositos, lætabundo conspicio oculo; tot Rosei agonis strenuos agonothetas, indefessosq; in laudibus Marianis Athletas, numero: qui in odorem vnguentorum roseorum MARIÆ currentes, Coronã Marianam nedum recipiunt, sed redimiti iam Rosarij Coronis, tantò feliciùs, faciliùs, securiusq; stadia hæc pietatis decurrunt, & vltimo coronan- B tur à SS. MARIA: quam proinde appellabo, & probabo rectè dici CORONam Agonothetarum, excursione prius factâ de varietate currentium ad Coronam, id est, ad meritum gratiæ, & consequenter gloriæ. Jnterim Salutemus MARIAM.

Rosarij Confratres agonethetæ cum coronis.

O Magistra huius viæ!
Agones nostros dirige.
Coronas para roseas
Anhelantibus ad eas.

C

PARS I.

Triplex status currentium ad Coronam.

102. NOn modo primùm, huic subtilioris ingenij sæculo complacuit, desudantes in studio perfectionis virtutum & meritorum, Agonothetas appellare; D sed longè antè ipse S. Paulus declarandæ huic rei, eadem vsus est Metaphorâ & similitudine, dum sic scripsisse legitur *ad Cor:* 19. *Ij qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium.* Quæ verba elucidando ad rem nostram sic explicat *Cornel à Lap: Stadium* (inquit) *est vita præsens, vel Christianismus, vel cuiusq, status; stadiodromus & pugil, est quilibet Christianus.* In hoc tamen felicior illis olympicis pugilibus,

Cor: — Cornel: à Lap:

gilibus, quod ibi unus non niſi, qui ſcil: primus eſſet, lucrabatur coronam; hic autem quiſq; modò non deficiat in curſu, pro ratione curſûs ſui, id eſt conatûs & meriti, obtinet bravium. Hinc varietatem colligo currentium ad Coronam.

Currentium ad coronã triplex ſtatus.

Probatur. Scripturaliter.

103. Currunt aliqui in ratione meriti ad Coronam, quodammodo ſecurè quidem, quamvis tardiori nonnihil paſſu, de quorum numero fuiſſe creditur ille, qui dixerat, Rex quamvis & Propheta, *Vt iumentum factus ſum apud te, & ego ſemper tecum.* Per quod conteſtabatur vates iſte ſuam promptitudinẽ ad currendas vias Domini, ſeu mandatorum eius, plenamq; ſui ipſius reſignationem ad quæq; facienda & ſuſtinenda. *Pſal:* 72. Jumentum quidem ita ſeſſori obedit; ut ſiue per terram mundam, ſiue per lutum, ſiue per viam planam, ſiue per aſperam, ſi deniq; per hanc, ſiue per oppoſitam viam ducatur, ſemper eodem modo procedat ſine tergiverſatione vlla, non enim quò libet, non ſui juris eſt, ſed quocunq; dirigentis tulerit voluntas. Sic pariter iuſtus, & quicunq; alius in via virtutis deambulare & continuare deſiderat, vt eo pergat, quò DEI gubernantis voluntas impulerit, per *gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam:* vt ait Apoſtolus. Hoc eſt, ſiue per proſpera, ſiue aduerſa, per dulcia & amara &c: nihil per ſe diſcernens, ſed totum ſe gubernantis voluntati committens. Felix talis anima quæ dicere poteſt in ſinceritate cordis, *vt iumentum factus ſum apud te.* Et profectò quamdiu erit tale jumentum, nũquam deficiet à tramite vitæ, nunquã retrocedet, nunquam in via virtutis ceſpitabit; ſed præviſo a DEO tempore, agonis ſui metam attinget, coronamq; tenebit. Nec mirum, quomodo enim errabit, cui inſidet CHRIſtus. De quo pulchre *Bernard:* Ser. 7. in Pſal: Qui habitat. *Glorificate & portate CHRISTUM in corpore veſtro, onus delectabile, ſuaue pondus, ſarcinam ſalutarem, etiamſi premere aliquando forte videtur, etiamſi interdum latera tundit & flagellat recalcitrantem, etiam quandoq; in camo & fræno maxillas conſtringit, & coercet omninò feliciter. Eſto tu ut iumentum:* Et pau-

Pſalm:

Voluntas reſignata, non errat in curſu virtutis.

Bern:

A lo inferiùs alludens ad aſellum illum, cui, appropinquando Civitati, inſedit Salvator, venuſtè rem proſequitur. *Cæterum vnde ei, de quo nunc loquebamur, Saluatoris aſello verendum vllatenus videbatur, ne ſub tali ſarcina deficere poſſet in via? An verò timendus ei luporum incurſus, aut occurſus raptorum, vel præcipitium, vel periculum aliquando, ſub tanto præſide metuendum? Felix qui ſic tulerit Chriſtum, ut à Sancto Sanctorum in Sanctam Civitatẽ mereatur induci. Non eſt omninò, quod timeat, ne vel in via aliquod offendiculum, vel repulſam in ianua patiatur. Illi nempe iumento viam parabant fideles populi, huic* B *Angeli Sancti. Hæc Bernardus.* Similia iumenta non ſolum portant Chriſtum, ſed etiam portant & habent ſeſſorem alium, videlicet Spiritum S. ut tantò ſecuriùs currant, onus nimirum jumentorum Auſtri: de quo iterum dulcem ſuadam audiamus ejuſdem Bernardi *Ser:* 11. *de Oner: jumentorum auſtri* alludentem ad illud *Isa: c.* 30. *Onus iumentorum auſtri:* Auſter (ait) qui ventus callidus eſt, ſignat Spiritum S: ſicut habes in Canticis Canticorum. *Surge Aquilo, & veni Auſter.* &c. *Felix anima quæ huius Auſtri iumentum eſt, & fræno moderationis huius regitur, quæ in omnibus ſubditur eius voluntati. Felix plane anima cui Spiritus S: præſidet, & omnia* C *opera eius dirigit, cogitationes eius diſponit, motus ordinat, moresq; componit.* Et ſuperius. *Iumenta Auſtri ſunt, & ideo onerãtur ab Auſtro, puta a Spiritu S:* Ergo quomodo iumenta talia, quæ à tantis reguntur ſeſſoribus, & moderamine eorum pendent, poſſent recedere vel aberrare à via DEI, nec concupitam attingere metam. Eſto ergo iumentũ CHRISTI, & ſic firmo ſecuroq; etſi aliquomodo tardiori pede, vitæ virtutiſq; ſtadia decurres ad præfinitum D tibi bravium, illud feliciter comprehenſurus.

Aſellus Chriſti Symbolũ reſignatæ voluntatis cur?

Iumenta Auſtri, Spiritus S. homines reſignaſti

Probatur. Figuraliter.

Currunt deniq; & alij ad Coronã, ſed adhuc felicius, quia nimirùm & ſecurè, nam provide, & celeriùs: & hi ſunt agones perfectiorum, & feruentioris Spiritûs: quorum (bone Lector) exhibere Typum, & exemplar quoddam nobis eximius Propheta Ezechiel reliquiſſe a nonnullis traditur in illis admirandis quatuor animalibus 104.

Currunt in ſtadio virtutum alij & ſecurè & celeriter qui?

ante

ante thronum DEI ambulantibus, Homine videlicet, Leone, Aquila, & Boue, quæ animalia multifariè alata, & capitibus pluribus ornata cernebantur. Audiamus ergo, qualiter illa, & præsertim incessum & cursum ipsorum depinxit Propheta. *Ezechiel 1. Non reuertebantur* (ait) *cùm incederent, sed unumquodq́; coram facie suâ ambulabat* scil, coram primaria facie, quæ fuit humana. Quasi dicat: Quodlibet animal, licet esset quadriforme, tamen coram facie sua humana ambulabat, alias enim si ante facies seu capita brutalia ambulassent, retrogrado, & inuerso gressu incessissent, ut obseruat *Cornel:* à lap: hic. Porrò vultne aliquis scire? cur viri perfectioris & Sanctioris vitæ, dũ stadia & agones ad coronam decurrunt, minimè revertantur, & sic a terrenis ad Spiritualia transeant; ut nullatenus retardentur per retrogradationem, respondeo: quia vnusquisq́; graditur ante faciem suam: quod mysterium clariùs, & pulcherrimè enucleavit D. *Gregor:* in Ezech: hom: 3. *Non reuertebantur* (inquit) *cum incederẽt: qui statim, cur non reuertebantur, indicat, dùm subjungit: unum quodq́; ante faciem suam gradiebatur. Ante nos enim æterna sũt, post nos temporalia, quia & illa pergentes inuenimus, & ista recedentes, quasi post terga relinquimus. Unde & magnum illud pennatum animal scil: Paulus dicebat, quoadusq́; ad Cœli tertij Secreta volauerat: unũ verò quæ retro sunt obliviscens, in ea, quæ sunt ante, extendens me, sequor ad palmam supernæ vocationis: Ante faciem ergo suam gradiuntur Sancta animalia, quia & ea quæ reliquerunt, nullo iam appetitu respiciunt, & in æternis quæ appetunt, boni operis pedem figunt. Sic Greg:* Vis & tu taliter stadia virtutum decurrere, ut nunquam gradus reflectas, dogma hinc accipe. Coram facie tua ambula, temporalia despice, quæ retro sunt obliviscere, æterna, id est Coronam, pro qua in agone vitæ desudas, cogita: & sic secure boni operis pedem tenebis, insuper celerrimè curres. Non enim viduum est mysterio, & illud, quod vlteriùs adnotavit Propheta de ijsdem animalibus, *ap: Interp 70. Currebant in similitudinem fulguris coruscantis.* Vbi vox fulgur non solùm coruscationem fulgurantem, sed telum ipsum coruscantis fulminis significat: habet autem

Ezech: / *Corn:* / *Gregor:* / *Cursus celeritas, a feruore Spiritûs, demonstratur in 4. animalibus Ezechielis.*

A hoc fulmen, quòd nulli obstaculo cedit, imò tunc fortiùs celeriùsq; cursum vrget, & irruit, quibusq; obstaculis cõfractis. Per quod denotatur, quomodo in via virtutis agonothetæ non cedunt obstaculis quarumvis difficultatum, sed contra audentius eunt, novo celeritatis impetu ex repercussione obstaculorum aucti. Huius celeritatis aliam adhuc subministrari causam adverto: Ad impetum enim Spiritûs processisse illa animalia, idem adnotavit Propheta, *Vbi* (inquit) *erat impetus Spiritûs, illuc gradiebantur.* Hoc ipsum magnam celeritatem perfectorum in merendo, & laborando pro Corona, B indicat: si enim Impetus iste Spiritûs designabat, (ut facile credere est) motus internos Spiritus S. de quibus S. Doctoris Ambrosij nobile illud extat effatum. *Nescit tarda molimina Spiritus S. gratia*; Si itaquæ viri perfectionis, & alati, magnorum meritorum, atq; cõcupitæ Coronæ cœlestis desiderio, & insuper ad impetum huius Spiritûs S: gradiuntur; hoc totum inassequibilis celeritatis in agone salutis argumentũ robustissimum est. O felices agonothetas, tanto stúdio ad Coronam contendentes, imò volantes? At nos non currimus, C sed deambulamus: nec fortè deambulamus, sed potiùs reptantes sumus, imo ne quidem reptantes, sed sedentes. Et vtinam sedentes, & non continuo retrogradientes. *Rarissima enim* (inquit S. Bernardus *ep: 98.*) *avis in terris est, quæ de gradu, quem forte in religione semel attigerit, vel parum ascendat:*

Spiritûs S: nescit tarda molimina. / Bernar:

Probatur. Historicè.

Currunt tandem ad Coronam aliqui rectâ quidem viâ, sed stridenti gressu, 105.
ad modum illorum animalium, quæ portabant Arcam testamenti, de quo Historia Regum Juda 1. Reg: 6. sic refer: D *Ibant in directum vaccæ, per viam quæ ducit Bethsames, & itinere vno gradiebantur pergentes & mugientes: & non declinabant, neq́; ad dexteram, neq́; ad sinistram.* Hæ vaccæ, ut ait *Gregor: 7. moral: 16.* iustos referunt, qui Divinæ legis iugo per veram pœnitentiam, sinceramq́; confessionem colla subjecerunt: hi sunt qui arcam, in qua Cœlestis doctrinæ epulæ asseruantur, humeris portant, si rectâ pergunt, quò suæ conversionis primordia, ac lumen illis tunc colla-

Reg:

Cursui ad perfectionem, nõ obstant tentationes, ariditates.

tum ducit. Mugitus autem ille ob reclusorum vitulorum amorem, & gemitus sub plaustro, quem edebant, non tamen colla posteriùs reflectebant, denotat, quomodo firmi propositi athletæ, quamvis interdum ob reclusos vitulos, id est ob abnegata temporalia, voluptates, commoditates, dum iterum atq; iterum naturales inclinationes eorundem memoriam refricant, & ad amorem impellunt, mugiunt, & gemũt, sub arctioris vitæ iugo; nihilominùs quantùm eos affectus naturalis retrahit à currendo; tantùm ipsos Spiritualis concitat ratio & impellit, ut rectâ procedant, neq; ad dexteram, neq; ad sinistram deflectendo. Et tales quoq; agonothetæ ad Coronam currunt, etsi cæteris difficiliùs, sed non sine lucro. Quod confirmatum habemus in visionibus S. Birgittæ. Hæc enim dum semel gravissime à diabolo fuisset tentata, præsertim de perauguſtissimo Eucharistiæ mysterio *l.* 4. *c.* 61. apparuit ei Salvator sponsus eius, qui dum acriter increpasset Sathanam, addidit: Quoties ipsa resistit immissionibus tuis, toties ei duplicatur Corona. Et iterũ similia audivit à Beatissima Virgine l. 6. c. 94. quando enim mæsta mirabatur Birgitta, quod accrescerent ipsi tentationes in senectute, quas nec in iuventute, neq; in coniugio experta est; apparens ei Virgo Beata hisce allocuta est eam: Ne mireris. Hoc enim fit, ut scires te nihil esse nec posse sine Filio meo: & nisi Filius meus seruasset te; non esset aliquod peccatum, in quo non fuisses inuoluta: Et post pauca addidit: Quacunq; tentatione tentaris in oratione, nihilominus ora, & conare ad orandum: Et si sordida advenientia menti ejicere non poteris; tunc ille conatus reputabitur tibi pro Corona, dummodo tentationibus non consentias, & sint contra voluntatem tuam. Ergo iam recensui Agonothetas, bene, etsi diversimode currentes ad Coronam, quam tamen dum currunt, nondum tenent. Verum enim verò longè feliciores hisce reperire est alios, qui vel in ipso dum currunt stadio, iam tenent & portant Coronam, atq; per hoc feliciùs, securiùs, celeriùs, ac facilius agones suos ulteriores absolvunt. Et tales appello, Agonis Rosei Agonothetas scil: Confratres SS. Rosarij.

Christus quomodo increpavit Sathanã tentantem S. Birgittã.

S. Birgitta in senectute, passa est tentationes, quas in iuvenis & in matronio ignorabat quare?

A

PARS. II.

SS. DEIPARA, Corona agonothetarum Rosei Circi.

Circos Antiquis olim in vsu fuisse, decantatissimum est apud Authores: fuerunt hæc, quædam theatra, in quibus spectante populo varij exercebantur ludi, luctæ, cursusq; athletarum. Imo recentioribus sæculis in Italia renovatum vsum similium fuisse scribit Kwiatkievius in Annalibus. Patavini enim Cives Roseum quasi instituerant Circum, seu luctam: Turrim quandam seu Castrum spectatoribus exposuerant, pro cuius custodia, & defensa selectiores Patavinas destinârunt virgines, subministrando ipsis magnam rosarum copiam. Ex opposito statuêre nobiliores ex juventute Veneta, cum florida similiter armatura, nam præter flores globis pomorum arancianorum, & similibus vtebantur ad expugnandam Arcem illam & obsides. Hinc ab vtrinq; iucundè diu certatum est his floridis roseisq; missilibus: licetsi non adeò felici exitu. Nobiliorem certè & similiter Roseum, hodie ad Sacratiorem luctam pro Mariano honore Circum instaurari video, dum Coronis Marianis redimitos utriusq; sexûs Cõfratres prodeuntes circumspicio: qui salutari concertatione tot Rosas jaciunt; quot Angelicas reciprocant sibi salutationes. Quo fit, ut B. Virgo pios hosce Roseos Agonistas, (quæ sors alios non contingit) adhuc in ipso cursu & lucta, dum ab illis Coronâ laudum Rosarij coronatur, eosdem ipsa coronet, idq; multiplici Coronâ. 106.

Rosis, pomis pugna Patavanorũ cum Venetis.

B

C

Rosei Cõfratres coronantur à Mariá multiplici coronâ.

Probatur. Scripturaliter.

D

Primùm video hosce Roseos athletas à Coronaria nostra (ut eam à Doctoribus nominari infra audiemus) donari Coronâ propria Christi Filij sui: & quæ illa? respondet *Andr: Cæsar:* ap: Sylveir: in Apoc: 19. in illa ex Apocal: verba. *In capite eius diademata multa*, sic dogmatizans. *Tot Christus sortitur Coronas; quot Angelorum sunt Ordines, quot rursum sunt sceptra in cœlũ, Sãctorumq; hominum agmina.* Ex quibus facilè 107.

Andr: Cæsar:

cilè colligere eſt, quod Cœleſtes illi Spiritus & Incolæ ſint Coronæ Chriſti: hâc ergo Coronâ donantur a SS. Maria Confratres SS. Roſarij, nam in ratione devotionis huius communicăt cum Angelis cunctiſq; cœleſtibus. Quod patet ex ipſa Salutatione, quam Angelicam dicimus. Eſt enim quæſtio, Angelusne plenè nos docuerit Salutationem virginis? minime planè: Ille enim dixit: *Aue gratiâ plena Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.* Nec vlteriùs proceſſit. At Elizabeth finem impoſuit, adjiciens: *Et benedictus fructus ventris tui.* Et Quare Angelus non terminavit? ideo ut conſtet hanc orationẽ, alternâ Angelorum & hominum voce eſſe recitandam. In hunc ſenſum ad quæſtionem reſpondit *Hugo Carenſis: Vide quod in Salutatione Virginis Angelus primo impoſuit: Aue gratiâ plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Elizabeth ſubjunxit. Et benedictus &c: Et quid ſignificat hoc, niſi quod in Salutatione Virginis conueniunt Eccleſia triumphans, & militans,* ſubaudit *Eſcob:* l. 7. ad c. 1. Luc, ſect: 11. *vt ſcilicet innuatur cunctis recitationem Roſarij salutarem.* Accedit his ſenſib: *Caniſius* l. 3. c. 2. *Angelica (inquit) Salutatio, non ſolùm hominibus in terra, ſed etiam Angelis in cœlo ad lectiſſimam honorandam virginem eſt vnice accomodata.* Imò vniverſaliter de cunctis Cœlicolis ſcripſit *Mellifluus: Cum devotè* (inquit) *dicimus Angelicam Salutationem, Cœlum ridet, Angeli lætantur.* Quod planius explicat additis cauſalibus Theol: Paris: *Gvilelmus Pepin:* in Ros: aureo ad finem: dũ in laudem Roſarij ſic ſcribit. *In tali ergo modulatione ſalutationis Angelicæ lætantur Patriarchæ, attendentes hanc eſſe, quam ſub Figuris viderunt, & crediderunt. Lætantur Prophetæ, cognoſcentes hanc eſſe, quam multipliciter prophetauerunt. Lætantur Apoſtoli, perpendentes hanc eſſe, per quã tantum Magiſtrum habere meruerunt. Lætantur Martyres, animadvertentes hanc eſſe quam in exemplum patiendi habuerunt, quæ quidem plusquam Martyr fuit, utpotè quæ præ mœrore in animo, cruciatum ſuſtinuit paſſionis. Lætantur Confeſſores, intelligentes hanc eſſe, quam in documentum patientiæ, & humilitatis, poſt benedictum Filium ſuũ receperunt. Lætantur Virgines videntes hanc eſſe, quam in ſpeculum totius puritatis animæ & corporis ſibi in terris præſtiterunt. Lætatur deniq; tota illa Curia Cœleſtis cõ-*

Corona Chriſti, Angeli & Beati.

Angelica Salutatio, quo authore?

Hugo Caren:

Eſcob:

Caniſ:

Bern:

Gvilel: Pep:

Roſarium lætificat quemlibet ordinem cœlicolarum quare?

A *ſiderans hanc eſſe, per quam omnes Sancti, & Sanctæ, Regnum Cœlorum intrauerunt.* hactenus *Pariſienſis Doctor:* Accipe ergo Roſee quiſque Athleta de manibus Coronariæ tuæ hanc Cœlituum Coronã, qui toties te lætabundi, ut Corona circumdant, quoties tu invicem coronâ Roſarij MARIAM veneraris.

Roſario SS. aſſiſtunt, dũ recitatur

Probatur. Figuraliter.

108\. Alteram in Capite decurrentium laudes Roſeo-Marianas, Coronam obſeruo. Coronam videlicet Matris, quâ ab ipſamet SS. DEipara honorantur huiuſmodi athletæ. Coronam quidem B Filij diximus ſupra eſſe Matrem ipſiuſmet; hoc tamen non obſtante, Coronam Matris, ipſummet Filium eſſe, fateri cogimur, ob illud S. *Amadæi* hom: 6. de Laud V. *Corona capitis MARIÆ, Chriſtus, dicente Sapientiſſimo, quòd filius ſapiens, corona ſit Matris & quis Sapientior eſt illo, qui eſt Patris Sapientia.* Jam ergo Coronariæ huius, Coronam hanc diſtribuentis accipiamus Figuram in Triumphante Judith, quæ Typus fuit exactiſſimus MARIÆ, ex mente mei *Anton: Padu: Dom: poſt Pentec:* Item *Bonau: Albert* M. & plurium aliorum *ap: Polyant: Marian.* De tryumphante Iudith ex Holoferne, lego talia in Scriptura, C *Iudith.* 15. *Et omnes populi gaudebant cum mulieribus, & virginibus, & iuvenibus, in organis, & citharis.* Quæ verba in trãslatione Græca fuſius habentur: ſic enim tranſtulit *Serarius. Et concurrit fœmina ex Iſrael, ut ipſam videret: & benedixerunt ipſam, & fecerunt ipſi chorum ex ſeipſis, & ipſa ſuis manibus Thyrſos ſumpſit, deditq; mulieribus, quæ ſecum erant, & coronarunt ſe oleaginis coronis, tam ipſa, quàm cum ipſa, illæ: Ipſa autem populum ſuum prægrediebatur in chorea, fœminas omnes ducens & ſequebatur omnis vir Iſraelis armatus cum coronis & hymnis in ore ipſorum.* Nobilioris longè & generoſioris D genij eſt Iudith myſtica noſtra, SS. DEIpara, illâ Bethulitide. Illa etenim, pro Coronis laudum acclamantium populorum: *Tu gloria Ieruſalem, tu honorificentia populi noſtri,* reddebat cuiq; ſuas coronas ſed Thyrſeas; hæc verò, dum triumphantibus de conculcato ſerpente infernali, plantis eius, novas & novas contexendo roſeas laudum Coronas, ſubſternit exultans populus; non Thyrſos, quod vile quid, ſed illud quo pretioſius

Corona Mâriæ Filius.

Amad:

Iudith, typus Mariæ.

Judith:

Serar:

MARIA, fratrem nobis effecit Filium Dei.

pretiosius nihil, ipsiusq; proprium, redonat pro Corona, Filium videlicet suum dilectissimum, per hoc ipsum, quòd communicando ipsi carnem humanam, fratrem nobis effecerit: quod frequentissimè Seraphicus noster Pater devote ruminabat, atq; hoc solo motiuo, ingentis amoris & devotionis in MARIAM flammas concipiebat, ac in Fratrum suorum cordibus propagare satagebat. Unde S. Paulus *Rom:* 8. vocat Christum *Primogenitum in multis fratribus.* Nec ipse pijssimus JESUS dedignatus est nos fratres suos vocare, dum *Joan:* 2. dixisse Mariæ Magdalenæ legitur: *Vade ad Fratres meos.* scil: Apostolos. Si ergo omnes Confratres Christi & præcipuè Alumni rosei sumus, ergo & Filij MARIÆ omnino nominandi. Cui fauet illud *S. Anselmi,* in orat ad virg: *Mater est Maria eorum, quorum Christus dignatus est esse & Pater & Frater:* & merito sane, eodem enim quasi vtero portari, ijsdemq; vberibus Confratres Rosei lactari videntur, quo & Christus. Primum, valde efficaciter persuadent illa verba Sponsi ad MARIAM *Cant:* 7. *Venter tuus sicut acervus tritici:* venustè enim & satis accommodè ad rem nostram ea explicavit *S. Ambros:* l. de Instit: virg: dum ita ait: *Vnicum granum fuit in vtero Virginis Christus Dominus, & tamen acervus tritici dicitur: quia granum hoc virtute continet omnes electos: ut sit ipse primogenitus in multis fratribus:* quod singulariter intelligendum venit de illis, qui speciali Confraternitatis Rosarij vinculo, huic aceruo adnumerari meruerunt. Eodē autem lacte, quo & CHristus potari Confratres, filiosq; roseos MAriæ probatum manet in B. *Alano,* Ords Prædicatorum: tradit enim Historia, eximio huic Rosarij Promotori, Beatissimā cum Filio suo visibiliter apparuisse, eumq; dulcissimo beatorum vberum suorum nectare, lactasse. Ergone immeritò, Roseos Athletas suos, dum indefessè suæ devotionis stadia decurrunt, B. V. MARIAM coronâ Matris seu coronâ propriâ capitis sui, scil: Filio, & Filiationis eius titulo donare dicitur?

Rom:

Ansel:

Cant:

Ambr:

Rosei fratres eodē quo Christus vtero portantur & ubere lactantur

Probatur. Doctoraliter.

109. Fauent non leviter nostræ dogmatizationi Patres, alijq; Doctores, dum A ex simili causa, B. V. MARIAM, aliqui Coronam, aliqui Coronariam nuncupant. Scitè satis ad rem nostram S. Ernest: Prag: in Mariali c. 39. *MARIA Corona est triumphantium.* Aptiùs adhuc S. Joseph: hymn: in suo pariter Mariali. *MARIA, corona est athletarū.* Demū apud *Butheonem* (*vid:* Vegam Theol: Marian: n. 6.) in Hymnis Græcanicis, *Maria Coronaria certantium appellatur.* Imo allegoriam nostram ex Tertulliano latiùs promovet citatus *Vega,* dū virtuosi agonis, describendo Præfectos & Magistros, ita ait: *Itaq; præter Agonetheten, id est certaminis Præfectum, quem præficiebat Christianis certaminibus Tertulli-* B *anus, nempe DEUM virum; & eorundem Epistaten, hoc est luctuantium Præpositum, scil: CHRISTUM Dominum; ac Christarchen, id est congressum, ac luctaminum dispositorem, nimirum Spiritum Sanctum; habemus insuper Coronariam DEIparam,* quod ipsum paulò suprà explicat dicens: *quæ viriliter decertantibus Coronas plectit, triumphosq; adauget, ac proinde meritò Coronaria, Coronarumq; opifex nuncupatur.* in Prologo.

Ernest:

Vega

Probatur. Miraculosè.

110. Tertium deniq; diadema, quod B. V. MARIA stadiodromis Rosei Circi sui imponit adhuc tum, dum in sta- C dio currunt, ipsam Coronam seu congregationem Confratrum Rosarij appello: siquidem & Apostolus scribēs ad Philippenses, dum illos honorasset titulo fratrum, *Itaq; fratres mei charissimi & desideratissimi,* subdidit: *Gaudium & Corona mea.* Per quod significari posse authumo, eximium lucrum, & vtilitatem spiritualem cujusq; ex meritis & orationibus cæterorum omnium, qui sunt ex ista confraternitate: quod miraculolosā apparitione comprobatum lego ap: cit: *Gvilel Pepin:* loc: cit: § 1. Narrat Magister *Alanus* de Rupe, Ord: FF. Prædicatorum, vir utiq; & DEO D & Virgini MARIÆ devotissimus, & qui de hoc Psalterio multa scripsit: qui eo tempore, quô B. Dominicus prædicabat contra Albigenses a fide errantes, & dicentes: peccatores non debere confiteri homini, sed soli DEO, cuius solius est peccata remittere. Fuit inter istos hæreticus unus valdè pertinax in perfidia sua, nomine Antonius: qui tamen hoc bonum habuit, quod omni die recitabat Psalterium

Rosarij, Congregatio, eiusq; illorū Corona.

Ad Philipp-

Mariale

Rosarij cõfratrum meritis & precibus, alij adinvicem iuvantur.

Mariale seu Rosarium. Quâdam igitur vice, visum est sibi in somnis, quòd ad infernum traxissent eum mille dæmones, vbi vidit innumera tormenta inferni, inter quæ erant quædam valde stupenda. & supra modum horrenda, parata illis, qui nolebant confiteri, vel qui in Confessione fuerant mentiti: Cumq; dæmones vellent eum præcipitare intra illa tormenta, subitò adfuit Virgo Maria, quæ liberavit eum à potestate dæmonum, dicens ei: Ecce quia orasti psalterium meum, volui tibi succurrere, & à tanto liberare periculo, non quia dignus sis misericordiâ tali; sed quia Confratres tui orauerunt pro te: Scis enim quod vnum pomum in arbore nihil est, nec vnicus racemus in vite, nec vnum granum in agro, nec unus Religiosus in monasterio, vel vnus mercator in foro, vel unus miles in bello. Agnosce ergo, quod non propter te sit tibi nunc misericordia, sed propter bona, quæ faciunt confratres tui, quorum ut sis peramplius particeps, confitere, & redeas ad verum ovile Christi, rectam Fidem tenendo, quam prædicat servus meus Dominicus: executus est extemplò omnia, factusq; deinde miles atq; Capitaneus in bello contra infideles, vexillo suo, appenso Rosario, pluries contra illos gloriosè triumphavit.

Rosarij vi a periculo damnationis quidam liberatus.

Probatur. Historicè.

III. *MariaCorona anni benignitatis.* Psal: Bonav:

Jnter Coronas, quas interdum memorat S. Scriptura, inuenio aliquã quæ dicitur Corona Anni Benignitatis, apud Psalmistam, *Psal: 64. Benedices Coronæ anni benignitatis tuæ.* Porrò Seraphicus Doctor S. *Bonaven:* in spec: B. Virg: c. 10. SS. DEiparam pari dignatus est titulo, dum ait: *MARIA, Corona est Anni Benignitatis.* Nihil aptiùs quadrare videtur ad annos benignitatis, quam dies & anni indulgentiarũ, quibus ex liberalissima benignitate sua DEUS indulget, condonat plurimas peccatoribus pœnas. Hanc ergo quartam pugilibus stadij sui Rosei Confratribus SS. Rosarij imponit anni benignitatis Coronam Beatissima Virgo, quando ex meritis Christi Matrisq; eius, per Vicarium Christi in terris plurimæ tàm limitatæ quàm plenariæ Cõfratribus Rosarij distribuuntur Indulgentiæ: quarum Elenchum recensere in præsenti longum esset, & fortè minus vtile, cum alias de ipsis bene sint informati Confratres. Jnterim Indulgentijs, privata, sed præcipua adnumerare placet privilegia & gratias, quibus benignissima Coronaria nostra donare consuevit agonethetas roseos: pro quo iucundam hilari aure accipe Historiam ex *Compestein de Rosar:* 1. P. *f.* 191. Apparuit nonnunquam B. Alano Ord: Prædicatorum Beatissima Virgo, cui dum per planum omnia mysteria, quæ latent in Rosario exposuisset, etiam quatuor privilegia, quibus gaudent Rosario devoti, enarravit. *Primum* quod in recompensam 150. salutationum, quibus constat Rosarium, in via obtinebunt tales, 150. speciales gratias & auxilia à DEO. *Alterum,* quòd 150. diebus ante mortem per ipsam, & per Filium eius, disponetur anima illorum, ad bonam mortem: atq; in agonia habebunt assistentiam vtriusq; per quos deducantur ad Regna Cœlorum. *Tertium,* quòd in Cœlo 150 gradibus, cæteris Beatis perfectius glorificabuntur. *Quartum,* quòd 150. animabus purgatorij tunc donabuntur, ut sic cum maiori pompâ quilibet fratrum & Sororum Rosarij ingrediantur Regna Cœlorum.

Indulgentia, annus benignitatis.

Rosarianorum cõfratrum privilegia revelata a B. V. M. B. Alano.

Epilogus.

112.

EN iam Mariano-rosee sodes, lustrasti Roseos Circos, spectasti non iniucundè floridas concertationes, coronasq; multiplices stadiodromorum, quibus MARIA decorat pugiles suos certantes pro laudum ipsiusmet, Corona eiusdem plane genij ipsa cum Filio suo, de quo adnotavit S. *Cyprian:* l. 1. ep. 6. exhortando Martyres, quòd simul & coronat & coronatur. *Militate* (inquit) *Fratres, dimicate constanter, scientes vos sub oculis præsentis Domini dimicare: qui non sic est, ut seruos suos tantùm spectet; sed & ipse luctatur in nobis, ipse congreditur, ipse in certamine agonis nostri & coronat & coronatur.* Converto (paucis mutatis nunc) Doctoris stylum ad agonothetas Marianos: Decurrite Fratres indefessè, constanter, & in dies ferventiùs rosea hæc stadia devotionis, scientes quòd in oculis præsentis Dominæ vestræ curritis: currit etenim & ipsa vobiscum, in vobis vires adau-

CHRIstus & coronat & coronatur.

gendo devotionis, vt dum ipſa à vobis coronatur coronis roſeis, ipſa quoq; reciprocè vos coronet coronis multiplicibus. Sed cautos vos o coronati athletæ MARIÆ habere vult monitor ille Apocalypticus Angelus.
Apoc: *Apoc. 3. Tene quod habes, ut nemo accipi-*
Rup:Ab: *at coronam tuam.* Imo & *Ruper: Abbas,* inquiens: *Nemo dum certat, nimium de Corona confidat.* Legitur quippe quod illud floridum roſeumq; Patavinum (de quo ſuprà) inter virgines & adoleſcē-
Corona Mariana tes certamen, deſierit in cruentam pugnam: vbi pro roſis, certatum eſt gla- A dijs forte à Zelotypis de præda. Quid ſimile & ille agere videretur, qui roſeis Coronis certaret pro honore MARIÆ, & præterea æſtro paſſionum percitus, tela peccatorum in Filium eius contorqueret, ac veluti miſſilibus ſcelerum ſuorum impeteret. Tene ergo ſtudioſè coronam tuam, quam iam habes, & cautè vlteriùs percurre obſequij Mariani ſtadia, vt vltimam tandem, videlicet beatæ æternitatis, de Manu Coronariæ noſtræ MARIÆ merearis accipere Coronam. Faxit tibi Deus, almaq; Mater eius: A. *cautè tractāda.*

CVSTODIA Munitiſsima Eccleſiæ
SS. DEIPARA.

Pro SolemnitateSS. Scapularis.

Stabat autem iuxta Crucem IESV Mater eius. Ioan: 19.

113. QUantùm in numeroſiſſimis quibuſq; exercitibus & caſtris exquiſitæ excubiarum Cuſtodiæ valeant, & proſint, tot lugubribus euentibus ſtrageq; populorum, adeò cōſtitit; ut nemo credo ambigat. A. A. Vel unius ſaltim periculum recenſeo, invictiſſimæ ſcil: olim, fæcundæ hæroidum Matris, vrbis Romanæ: hæc ſocordiâ vigilium iam capta a Gallis, penè interijſſet, niſi ſuprema vrbis ſpecula, ſeu Cuſtodia, Capitolium, vel vno vigilante, concrepanteq; anſere monitum, periclitanti ſuccurriſſet. Porrò in confeſſo apud omnes eſt, Eccleſiam CHRISTI caſtra DEI dici, & eſſe, quā ipſe Salomon prætendit & prædixit, inquiens. *Terribilis ut Caſtrorum acies ordinata.* En iam ſtrenuiſſimus horum caſtrorum Dux, devicto quamvis hoſte, in monte Golgothæ glorioſè occumbit: percuſſo Paſtore diſperguntur oves, & vniverſa elementa ad arma convolant contra ingratam rationalem Creaturam: terra tremit, Sol obſcura- B tur, ſcinduntur petræ, claudit lumina Cœlum: pleriq; procerum Eccleſiæ, abjectâ mente in abdita fugiunt. *Relicto eo fugerūt omnes.* Sed quæſo mortales iam erigite animos in tanta confuſione totius vniverſi? Sola pro vobis & pro Eccleſia Filij ſui, vigilat MARIA; *Stabat autem iuxta Crucem IESU, Mater eius.* Sic enim in præfatum textum C dogmatizat *Ioan: Sylveira* ſupr: c. 4. *Apoc: In illa conturbatione vniverſali Creaturarum ſola conſtanti animo ſtabat, ut hominum cauſas ageret, vt omnium mediatrix, & reconciliatrix DEI.* Obſeruat præterea Rich: Laur: l. 4. de Laud: V: illam ſtetiſſe cōtra Aquilonē & cur? *Ad hoc* (reſpondet idem) *ſe interpoſuit Cruci & Aquiloni, ne diabolus ſignatus per Aquilonem* D *poſſet eos impedire, qui venire vellent per Fidem ad brachia extenſa Salvatoris.* Meritò proinde cum SS. Patribus, quos citabo infra, Beatiſſimam Virginem muniſſimam vniverſæ Eccleſiæ Cuſtodiam nominabo: cuius hodie quaſi iam erigi expandiq; vexilla conſpicio, dum Sa-

Anſer ſalvavit Romam.

Eccleſia Dei caſtra.

MARIA ſtans ſub cruce pro tutela humani generis. Sylveir:

MARIA ſub Cruce ſtetit contra Aquilonem cur?

cratiſſimi

MARIA custodia firma Ecclesiæ. cratissimi Scapularis mysteria considero, sub quibus signis tot armaturas numero, quot sacratæ huius vestis privilegia scio. Et quia Custodiæ Castrorum, vigiles non somnolentos requirunt milites, priùs tangam aliqua de vigilantia in negotio salutis propriæ adhibenda. Saluto interim Rythmicè MARIAM.

Indefessa Salue Vigil?
Ad te clamat tuus pugil:
Serua eius stationes.
Per tuas orationes.

PARS I.

Omni momento, pro virtute vigilandum est.

114. SUmmus noster Antesignanus, belliq; strenuissimus Dux Saluator, non ita Castra sua Sanctæ Ecclesiæ metatus esse censendus est; quin de vigili & Custodia, opportunissimè eidem providerit: ut contestatus est, per suum Prophetam. *Super muros tuos constitui custodes.* Js: 6. Angelos scil: & cũctos Cœlites. Parva illi hæc fortè visa est; ideo generalem quandam erexit speculam seu Custodiam Ecclesiæ suæ, S. Beatissim: Virginem, ut mox audiemus: nihilominùs, perfectæ securitatis gratiâ, quemq; etiam militem suum, vigilem habere voluit & mandavit. *Vigilandum cuiq;.* Planè in virtutum duello, in excubijs, in vigilijs tota res constat. Qui enim vigilat, & in excubijs est, penè insuperabilis redditur.

Probatur. Scripturaliter.

Orante Christo ad Genitorem in horto Gethsemani ante passionem suam, ut, si fieri posset, transisset ad eo calix iste, paululùm interruptis precibus, surrexit & venit ipse ab discipulos: quos cum à somno victos animaduerteret; dicit Petro. *Sic non potuistis vnâ horâ vigilare mecum? Matth: 26.* Matth: Subtilis sanè & gravida vox reprehẽsionis. *Vigilate mecum.* Scilicet priusquàm hæc contingerent, locutus ad eos, inquiens: *Venit enim Princeps mundi huius, & in me non habet quidquam. Ioan: 14.* *Vigilare nos vult Saluator: cur?* Nam quid in eo reperisset, quẽ Pater (per æternam generationem) sanctificavit, & misit in mundum; in

A cuius ore non est inuentus dolus, & qui peccare non potuit. Non ergò erat ut dæmonem metuere aliquomodo deberet Filius Altissimi. Quid autem Apostoli? labi poterant, criminibus fædari, gratiam quæ iustificat amittere: quod Petrus ruinâ suâ, eâdem comprobavit nocte: & monuit impendentium insidiarum Dominus, cum tempore sermonem vertendo ad Petrum; *Simon, Simon Luc: 22. Ecce Sathanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum.* Jam igitur dictionis illius manifestatur vehementiâ, *Sic non potuistis vnâ horâ vigilare mecum?* Etiamsi mille noctibus vigilandum esset; oportebat naturam vincere & B oculos nunquam clausisse; quantò magis unâ tantum horulâ, brevissimo intervallo? *Vigilare mecum:* mihi nullum imminet discrimen, nam corporis deperdere vitam, nihil refert; atq; hanc ego spontè pono. Quid enim non possem, nisi velim? nullus dæmonum me terror occupat, & tamen vigilo solerter, oro, efflagito, somnô depulsô; vos quos Sathanas valet superare, quod & summopere nititur, qui spoliari sanctitate potestis, quibus tartarei Principis iniquissimum iugum; gratiâ meâ a vobis exclusâ, imponi potest, ita in vtramq; aurem requiescitis, tanquam C de hostibus nullus sit timor? O stultâ securitatem! o inanem confidentiæ pollicitationem! O deplorandam salutis jacturam, & futurorum miseram ignorationem? Prudentiorem in hoc inuenit sponsus sponsam suam; quæ dormituriens etiam, vigilias peregisse se gloriatur. *Ego* (inquit) *dormio, & cor meum vigilat. Cant: 5.* Miser sanè somnus, quem tam crebræ vigiliæ Cant: quoquo momento suspendunt: imo nec sopor ille dicendus, sed continua vigilatio. Quid est, quòd saltim in noctibus, quando omnes mortales requiescunt, non vult dilecta, claudere in D soporem lumina, & dare solatium palpebris suis? O sollicitudinem? o excubias? o attentionem sponsæ? Benè Sapiens Virgo est hæc: Cernit innumeris se ambiri hostibus, & callidis ad insidiandum, & crudelibus ad nocendum; scit terribilem judicij expectationem impendere; nescit autem an amore: vel odio digna sit: & ignoratur quâ horâ judex venturus sit; deniq; ab vnius instantis clausula, qualis sit *Vigilat sponsa, etiam dũ dormit, ob securitatem.*

ſecura rerum æternitas, an beata, an infelix, non conſtat eidem: his igitur & talibus oppreſſa diuexataq; curis, ut ſomnus qualis qualis, excuſari nequeat, non temperabit excubijs? Probè igitur inſueto more ita dormit; ut tamen non ſtertat, & trunca iaceat, ſed vigilet, atq; expergiſcatur pariter. *Ego dormio & cor meum vigilat.*

Probatur. Figuraliter.

115. Quomodò ſanarentur languentes in illa probatica piſcina apud Jeroſolymam narrat Joannes: c. 5. inquiens: *Angelus autem Domini deſcendebat ſecundùm tempus in piſcinam, & movebatur aqua: & qui prior deſcendiſſet in piſciuam poſt motionem aquæ, ſanus fiebat, a quacunq; detinebatur infirmitate.* Obſeruat hic *Euthymius,* licet aliquoties per annum Angelus aquas turbaret; nullum tamen extitiſſe punctum dilapſûs. *Dicens autē* (inquit) *ſtatuto tempore deſcendebat: docuit quod non ſemper fiebat miraculum, ſed certis temporibus, hominibus incognitis, verùm frequenter (ut opinor) in anno.* Quare autem lateret infirmos tempus? quo DEO placeret concitari aquas ab Angelis; nimirùm, ut infirmi continuò attenderet, & ſocordiæ nullum præberent locum, nec ſomnos ipſos abſq; ſolicitudine captarent: quamobrem cæci, qui turbari lymphas perſpicere non valebant, ut aduertit ibidem *Euthymius* habebant conductos miniſtros, qui pro ipſis excubarent. Juvat etiam, & quidem præcipuè, admonuiſſe, nonniſi vni tantùm elargitam ſalutem, quoties vndæ agitabantur: nam qui prior deſcendebat, ille ſolùm liberabatur, ut exponunt *Cyrill.* l. 2. c. 125. *Chryſoſtom* hom 35. Theopilactus (hîc) Cur tàm parca ſalus? quam ob rem non multi conualeſcebant ſimul? Quoniam ſi multis reſtituerentur vires, ſegniores extitiſſent in deſiderio valetudinis: licet enim tardiùs accurrerent, non ideo fruſtrarentur; modò autem conſiderantes, quòd etſi multi currerent & diligentiam adhiberent plurimam, non tamen niſi vnus acciperet bravium; cogebantur quodammodo exquiſitam apponere ſolertiam in vigilando, quo optata præ reliquis, vnūquemq; contingeret ſors. Sed ô filij hominum exclamat *Paul: Scherlog:* in Cant: 5. f. 4. nonne perſpicitis in animarum ſalute

(Margin: Joan: — Euthym: — *Piſcina probatica, vigilibus tantum proficua.* — Cyrill: — Chryſ: — Theop: — Scherl:)

A paria accidere, & eâ quidem ſalute, quæ in gloriam ſempiternam deſtinatur: a qua ſi aberrare contingat, pænæ ſubrogantur, finem nullum habituræ, ſed nec interpolationem aliquam. Heu! heu! tanti negotij hora incerta, & tamen vacamus gulæ, comeſſationibus, luxurijs, ambitioni, diſcordijs. Clamat paſſim Evangelium, *multi autem ſunt vocati, pauci verò electi.* & non conturbamur, non expergiſcimur, non vigilamus! Quia vnus ſanabatur in piſcina ſolùm, omnes ſtudio ſummo conabantur, omnes attendebant; nos vero intuentes paucos eſſe, qui eliguntur multis vocatis, ſtamus totâ die otioſi, B bibentes, comedentes, ridentes, & ſæculi lucris immerſi. Vtinam tandem excuſſo hoc pernitioſo lethargo ſtemus in armis ad vigilandum, paratiq; ſemper hoſtem præſtolemur, pro ſalute noſtra fortia acturi; morem eorum ſecuti, qui ſub Nehemia Iſraelita, reſtaurantes vrbem Jeroſolymam. *Vnâ manu ſuâ faciebant opus, & alterâ tenebant gladium: ædificantium enim vnuſquiſq; gladio erat accinctus.* 2. *Eſdr.* 4. Cum de ædificantibus primo Templum Salomonis legimus (ut obſeruat *Beda*) nihil audimus de gladijs, nihil de caſtrorum buccinis: imò ne ſtrepitus quiſpiam au- C diretur in domo Domini, dum dolarentur & frangerentur lapides, mirabiliter de ſucco cujuſdam vermiculi ſaxifrago, providiſſe traditur a quibusdam Sapientiſſimus; quando autem reædificatur Jeruſalem & Templum illius, operarij gladijs trullas ſociant, cementoq; Martios ignes commiſcent: & cur? In promptu ratio; quia ibi de adverſarijs impugnantibus nihil refertur, ideo ſtructores non armantur; ſub Nehemia verò pro capitis proprij ſalute, pro fortunis, pro liberis, & vxoribus res agebatur: in quibus adumbrabantur ſpiritualia animabus noſtris D impendentia diſcrimina. Quid enim in hoc ſæculo pacis? quæ fiduciæ ratio? quam dubia vniverſa? quàm metu & inſidijs referta? oportet igitur lumbis præcinctis, lucernas ferre in manibus, & indefeſſâ vigilantiâ, aut ſponſum ad ſalutandum, aut hoſtem ad ei reſiſtendum expectare. Pulchrè explicando præfatū locum venerab: *Beda* ait. *Non ſolùm pars juvenum media, faciebat opus, & pars media parata erat ad bellum, sed ydē ipſi.*

(Margin: Eſdr: — *Pax, ſecuritas, nulla in ſæculo.* — Beda.)

Vigilans animus, facilè hostem superat.

ipsi, qui faciebant opus, juvenes, gladio erant accincti: tanta enim versutia hostis antiqui, tantus est furor militiæ eius contra Ecclesiam dimicantis; ut non solùm prædicatores veritatis; sed & ipse DEI *populus semper aduersùs machinas eius vigilare, & velut in acie debeat stare.* Et quidem bono victoriæ omine, nam vigilantis animus difficilia quæq; facilè superat.

Probatur. Historicè.

116. Præclarum huiusce rei exemplum recenset S. Historia, cruentum describendo certamen septem Fratrum Machabœorum, aduersus quos Rex Antiochus mire desævijt. 2. Mach: 7. Horum vnus dicebat Regi, horrendas tormentorū machinas opponenti. *Quid*

Machab: *quaris, & quid vis discere a nobis? Parati sumus mori, magis quam patrias leges* DEI *prævaricari.* Et vndè tantus ardor in iuvenibus adversùs mortem, & hostem? cur non magis pauent ad tormentorū instrumenta? flammas vident, sartagines ardentes & perstrepentes audiūt, spicula acutissima notant; & omnia hæc horrenda contemnunt. Quo poculo, quo medicamine præparantur, ne inter hæc excedant? planè per hoc, quòd vigilent animis in hac mundiali nocte, nihil verentur, vt qui possent superare difficillima quæq;. Hanc ipsā

Ambr: rem promouet affabrè S. *Ambr:* l. 1. de Jacob: c, 11. pro vno illorum Regem redarguendo. *Quid contemnis nos, vel circumscribis ut pueros? Experire, certa, subjice quibus placet pœnis, puerilia membra; non inuenies puerilia corda; nec potentiores eruut tormentorum machinæ, quàm legitimæ obseruationis excubiæ.* Nota singulariter hanc vocem *Excubiæ.* Vigilias, excubias agebant Juvenes inclyti, ideo triumphant. Potentissimæ quidē erant ad instringendos puerorum animos, ob oculos positæ tormentorum machinæ; nihilominus tota illa machinarum potentia euanuit apud Pueros, qui in excubijs continuis pro Religione stabant. Non ærea, non adamantina pectora opponunt tormentorum machinis, ad solas tantummodo excubias pro religione confugiunt, & propterea excubantibus adolescentibus, totæ illæ machinæ cedunt. Et quando (quæso) vigiles nescierunt triumphare? Sed iam ad principalem materiam opportunè, pientissima & mille titulis di-

Machabæi fratres triūphāt; quia obseruantes excubiarū, vigilātia.

A gna Mater horum vigilium, & pugilium Domini accedit, quæ dum *Singulos eorum* (ut refert S. Textus) *hortabatur você patriâ fortitèr, repleta sapientiâ, & fæminea cogitationi masculum animum inserens,* quid aliud egit, nisi pugilibus suis, ut tantò studiosiùs pro DEO, & salute sua vigilarent dimicarentq;, novam in seipsa custodiam munitissimam erexit: & hæc ipsa mihi accomodatissimam repræsentat Figuram Sanctissimæ Matris nostræ MARIÆ, quæ in Euangelio nostri etiam causa astitisse legitur decertanti Martyri Martyrum Filio suo, quam propterea di-
B gnatus sum titulo iam sequenti.

PARS II.

SS. DEIPARA, Custodia munitissima Ecclesiæ. 117.

MARIA custodia munitissima Ecclesiæ.

PRudens valde, *Scherlogo* in Cant: scribenti super illud. *Sicut turris David collum tuum.* Cant. 4. conjectamen occurrerat; quòd sub ipsis regnorum auspicijs, quam præcipuam inter vxorum mandras, thalami consortem
C habuit Salomon, Pharaonis Ægyptiorum Monarchæ gnatam: hanc aulæ Jerosolymitanæ redditam, Davidis in Civitate, Arce nimirum Sion locavit, ubi tamdiu commorata fuit, *donec compleret ædificans domum suam, & domum Domini, & murum Ierusalem per circuitum* 3. Reg: 3. Hinc *Salianus* tom: 3. Anno mundi 3022. ex supposito, quòd in Arce Sion genialem nuptiarum Pōpam Salomon cum Pharaonis filia celebrauerit, vocat illam Arcem connubialium spectaculorum, & superbissimæ lætitiæ theatrum: Hæc dum turris nominatur, ex qua mille Clypei pende-
D bant & omnis armatura fortium, veluti in Typo, excellentia quidem Sponsæ Salomonis in illa, sed nonnisi secūdario, principaliter verò Beatiss: Virgo Maria figurabatur, quam DEUS, Jerusalem terrestri, S. Ecclesiæ militanti dedit in custodiam, & tutamen: quod habeo ex mellifluo *Bernardo* ser: 4. de Assump: dum ait. *MARIA est turris David. Mille clypei pendent ex ea, & omnis armatura fortium: Ille solus tuas sileat laudes*

MARIA turris David, pro custodia Ecclesiæ. Bernard:

des o beata? qui te invocatam sibi senserit defuisse. Hanc porro armaturam omnē fortium de ipsa pendere video, dum SS. Scapulare de manu sua seruo suo fidelissimo B. Simoni Anglico porrigētem Beatissim: conspicio. Hic etenim loricæ, hic vexilla, hic tympana, hic gladij, aliaq; armatura, quibus induti S. Scapulario Confratres, magistra Custodiarum vigilante, & arma subministrante, excubant securè in salutis suæ stationibus.

Scapulare S. armatura fidelium.

Probatur. Scripturaliter.

118. Loricam primùm fidelium esse SS. Scapulare, probat sub vmbra ille locus Apocalypticus *Apoc:* 15. vbi perhibetur & recensetur visio Apocalyptici Prophetæ. Videbat ille egredientes septem Angelos de templo, cum maledicta Babylon plagis concertaturos, quibus armatas, exertasq; ad prælium manus tenebant, quorum ad tantum certamen dum armaturam & loricas describit ille, ita ait, *Post hæc vidi & exierunt septem Angeli habentes septem plagas de templo, vestiti lino mundo & candido.* Quis non mirabitur? Tam molles descendentium ad durum certamen, loricæ: sponsorum potiùs ad thalamum properantium, quam militum ad pugnam ascendentium hic vestitus est: sed facilè soluit nos admiratione & quæstione *S. Ambr: & Vatablus*; qui occasione sumptâ ex radice Græca, pro illo *vestiti lino* legunt *vestiti lapide candido.* liberaliùs autem *Haymo, vestiti lapidibus mundis.* Rursùs quæstio, quis vnquam aliquem intuitus est vestitum lapidibus mundis. Lapis enim materia magis apta est ad ædificia, minimè verò ad vestes: Quomodo ergo Angeli dicuntur induti lapidibus? Optimè & non ad insipientiam, contemperavit vtrumq; eruditus *Haymo ap: Sylv: hic* dum per lapidem intelligit Christum D. qui iuxta *Greg: Niss: de vita Moys:* prænuntiatus fuit a Davide *Psal:* 117 illis verbis: *Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli. Et Zachariæ 3 Ecce lapis quem dedi coram IESU.* Hic simul est candidissimum linum ob incomparabilem nemini innocentiam: atq; item est lapis, ob potentiam roburq; invincibile, quo servos suos veluti loricâ impenetrabili ad pugnam superinduit & armat. CHRISTUS (inquit *Haymo*) *bene lapis dicitur, quo electi circumdentur: quia murus est inexpugnabilis.* Ingeniosè satis hunc locum applicat *Ioan: Sylv:* in 22. Apoc: ℣. 3. n. 44. vestimento SS. Scapularis, dum ita scribit: *Quamvis sacrum Scapulare Carmelitarum videatur intextum ex lana; tamen ad suos devotos, & fideles custodiendos, est tanquam rupes fortissima ex multis lapidibus fabricata.* Quibus verbis novis devotisq; cogitatibus ansam mihi præbuit & stimulum. Septem illis Angelis contra Babylonem decertaturis, nonne bene quadrant castra sacra Confratrum S. Scapularis? qui veluti septem illi Angeli, septem Angelicæ salutationis decadibus Coronæ B. V. MARIÆ contra stygis Babylonem strenuè decertantes, candido pro lorica induuntur lino, scil: protectione vestis Mariæ, quam S. *Hieron:* serm: de Assumpt: vocavit *lanam candidissimam ob puritatem. Richard:* verò à S. Laur: l. 12. de laud: Virg: ob protectionem Innocentum, & simplicium. Hæc Sacratissima castra pro firmiori, contra hostium missilia armantur & lapide, dum ex meritis CHRISTI, qui dicitur Petra, ipsâ disponente Custodiarum Præfectâ Beatissima Virgine, dono fortitudinis & constantiæ adeo muniuntur; ut contra quæq; hostium pericula animosè stent in salutis suæ custodia, & potissimum feliciter de Babylone (siue illa sit mundus cum concupiscentijs suis, siue infernalis congregatio) tàm bene veste SS. Scapularis loricati, gloriosè triumphent.

S. Scapulare, lorica fidelium. — Apoc: — Amb: Vatabl: — Haymo — Psalm: — Zach: — Haymo — Joan Sylv: — *MARIA lana mundissima: cur.* — Hier: Rich: — *SS. Scapulare munit, roborat cōtra tentationes.*

Probatur. Figuraliter.

Sed quid loricatus miles sine vexillis? Aquilas vocabant Romani vexillum: plerumq; Mater nominatur commilitonum: hoc enim fit fœcunda victoriarum Parens: cuius ad signum cōgregantur velut Aquilæ, dispersæ etiam phalanges, restituuntq; aciem, ac frequenter ex fugientibus fiunt victores, eiusq; desertores; si gradum repetant certum securitatis tutamen reperiunt. Profectò Custodiarum nostrarū Præfecta & Magistra B. V. MARIA, quia iam providit deuotis suis ex S. Scapulari de Lorica, nunc iam vexilla MARIÆ prodeunt, fulget SS. Scapularis mysterium, & S. huius vestis pecijs usa, labara sua explicare videtur; ut com- 119.

Vexillum, Mater militum nuncupatur, quare? — *S. Scapulare, labarum seu vexillum Mariæ.*

ut commilitonibus suis seu Confratribus S. Scapularis de pleniori provideat belli armatura, & præparamentis. In Chronicis Regni nostri Poloniæ legitur *ap: Okolscium* lib: de stemm: Regni tom: 1. de quadam hucusq; Curulibus & clavis Regni insigni Familia Skarbkonum & Abdank dicta, quæ pro stemmate gaudet tribus pecijs, admodum labari Ecclesiastici, quod ante populum in Processionibus deportari moris est exindeq; ipsam traxisse originem & stemma, quòd quispiam veteranus de plebe miles, inopinatè irruente hoste, dum aliter convocare ad arma, & animare conciues non posset; in proximum Templum accurrens, sumpto & erecto labaro tali, convocavit populum, & gloriosum ex insperato hoste reportavit triumphum, atq; sub protectione vexilli illius sacri, desperatos iam de salute sua conseruavit dexteritatē. Si quæ aptior vexilli illius sacri similitudo, quàm in Sacratissimæ Marianæ vestis duplici pecia: hoc enim vexillo salutari protecti quàm plurimi, iam desperatis de anima sua rebus, dum ad illud, tanquam ad signum salutis conuolant devotissimis Confratribus adnumerati, proxima iam damnationis suæ pericula euaserunt.

Labarum, stemma nobilis familiæ in Polonia vnde?

Quod contigisse pridem in Figura mihi cogito 2. *Reg:* 17. in Ionatha & Achima, Exploratoribus David, dum fugeret Absolonem: qui dum summè periclitarentur de vita, inquisiti à servis Absolon in domo cujusdam mulieris, saluati sunt in puteo sub mulieris pallio. *Tulit autem mulier & expandit velamen super os putei, quasi siccans ptisanas, & sic latuit res.* Porro *Achimas* qui interpretatur *frater consilij*, & Jonathas, *columbæ donum*, perbellè denotant Fratres Mariæ, quæ a Dyon: Carth: in Cant: 27. *Consiliaria DEI prima dicitur.* Et præterea Columba a sponso appellatur, *Veni columba mea.* Cuius columbæ singulari dono, insigniti sunt Fratres Scapulariani. Hi quandoq; vel cū Jonatha gustando mel voluptatis, periclitantur de salute, vel in puteis aliarum malarum consuetudinum immersi delitescunt; sed tamen non pereunt: nam sub felicissimo mulieris pallio, scil: veste Beatiss: Virg: protecti, iterum emergunt, & heroâ reassumptâ mente, nova ex sacratis pecijs vexilla erigunt,

S. Scapularis typus 2. Reg: 17. pallium mulieris. Reg:

Dyon: Carth:

Scapulare in periculis salus.

A ampliori deuotione & cautelâ vivendi usi, aciem restaurant, hostiumq; infernalium pericula securè euadunt, imo gloriosè eosdem detriumphant, sub Alarum victricium, scil: Scapularis præsidio. Rem inferiùs comprobabunt miracula & Historiæ. Interim quid sentiant Doctores de armis Custodis nostræ vigilantissimæ MARIÆ, consequēter & de Scapulari, audiamus.

Probatur. Doctoraliter.

Primùm genericè Ioan: Trithem: l. 1. de mirac: B. V. M. c. 10. *MARIA sunt arma nobis Divinitus collata, quibus cōtra vitia pugnare oportet*, Similiter & Iacob Monach: orat: de Nativit: B. V. appellat illam, *Arma vi omni belli potentiora nobis a DEO præstita.* Quoad verò principalem Discursus totius titulum, plurimum ipsi fauent Doctores: nam *Anonymus* vocat ipsam *Custodiam populi.* Jtem *CUSTODIAM tutam vitæ nostræ* In Eulog: Græc: S. Damascen: in Parad: B. V. *CUstodiam in nostris tentationibus tutissimam. S. Thom: Vill. conc:* 3. de nat: *Custodiam justorum.* Deinde specificè agendo de lorica & vexillo. Gregor: Nicom: orat: 3. de Præsent: B. Virg: *Loricam nominat MARIAM eorum omnium qui rerum summâ potiuntur.* D. Bernardus ser: 4. super Salue. *Vexillo veneratur Mariam, dum vexilliferam virginum ipsam appellat.* Quod totum optimè de illa verificatur propter titulum vestis Scapularianæ, ob superius dicta, & alia mox dicenda. Tandem Doctores armis hisce Marianis addunt alia, Clypeum videlicet, dum eam Clypei dignantur Titulo, veluti S. Damasc: *Ipsa* (inquit) *est clypeus noster.* Hugo vict: *Clypeus defensione.* Rich: a S. Laur: *MARIA est Clypeus aureus protegens fideles Ecclesiæ, in quē refulsit sol divinitatis, & montes scil: Angeli, & justi resplenduerunt ab eo.* S. Albert: M. in Bibl. *CLYPEUS defensionis quantùm ad nos; & interfectionis, quantùm ad dæmones: quem verus Iosue, id est DEI Filius, eleuavit in Annuntiatione, ipsam in Matrem assumendo, & in Assumptione secum in throno collocando.* Clypeus hic vestis SS. Scapularis licet impressus, & depictus, quantùm præsidij & tutaminis cōtulerit, statim audies & videbis in miraculis.

120. Trith: Iacob: Anony: Damasc: Villan: Greg: Bern: Damasc Hugo. Rich: Alb: M.

Probatur

Probatur. Miraculosè.

121. Huic triplici armaturæ, quâ SS. Scapularis vestem exornant, & muniunt privilegia eiusdem & gratiæ, quartam superaddit, videlicet Gladium, certa experientia miraculorum: quâ constat hanc Sacratissimam vestem, nedum infernales, sed temporales quoq; fatales gladios, validiori veluti gladio retutudisse, vel confregisse. Ex plurimis, quæ referuntur ap: *Iongen de Scapul:* est præcipuum, *Exhort:* 10. quod hic recenseo. Non multis ab hinc annis euenit Juvenem quendam Jtaliæ de vrbe Padvana, liberioris vitæ licentiam ingredi, seq; diuersis flagitijs atq; criminibus implicare. Hic à Fratribus Carmelitanis persuasus, permisit se sacro vestiri Scapulario, & Beatissimæ Confraternitati nomen inscribi concessit. Quodam verò die, ingressus cogitatione suæ conscientiæ penetralia, quæ contra Divinam admiserat bonitatem, & factus sibimet ipsi gravis, in desperationem adducitur, ingressusq; cubiculum se vestibus exuit, retento duntaxat indusio, sub quo & Scapulare MARIÆ: Tum perditus adolescens pugionem manibus arripit, & proprium pectus ictu validissimo percutit. Mirum dictu, per ictum, impetu tanto adacto nihil efficitur, sed pugio ad Scapularis S. contactum (nam in ipsu ictus inciderat) hebetatur, & incuruatur: Quare secundò, desperatus juvenis ictum reassumens, repetit iteratâ percussione; sed ferrum duro illo pectore mollius, iterato reflexum, nihil intulit nocumenti. Quod videns, extemplò, operante intùs gratiæ auxilio, patrocinioq; MARIÆ, compungitur, & crimen illud enorme, cum reliquis anteactæ vitæ Sacerdoti confessus, meliorem aggressus est vitam, obtentæ Divinæ gratiæ salutisq; beneficium, Beatiss: Virgini acceptum referens, eiusq; Scapularianæ devotioni. Gladium plerumq; retundimus alio fortiori gladio: Scapulare ergo illud, quod retudit fatales ictus, gladius anceps acutissimusq; fuit: cui quoq; hostis infernalis seu tentationum gravissimarum impetus cedere debuerunt, mirifica vestis huius virtute & privilegio repulsi. Rectè satis *Anonymus* in Canon: ad Deip: Rituali Græc: Scripsit de MARIA, *Ipsa est gladius anceps, qui hostium aduersas cohortes discindat, eorumq; castra velut hominum vnum, solumq; desjiciat.* Hinc est, quòd his armis Marianis confisi, Reges, Principes Poloni, Ducesq; exercitûs, plerumq; & singulares milites, dum in aciem descendunt, loricis suis, Sacra vel superponunt, vel supponunt Scapularia: cùm mille exemplis compertum habeant, præsidio huiuscemodi plurimos contra ictus gladiorum, igneorum globorum & similium mirifice salvatos fuisse, resilientibus à Scapulari hostilibus armis. Sed quia adhuc custodiæ huic deesse videntur tympana, organum præcipuum explorandarum vigiliarum in Custodijs.

S. Scapulare gladium retundit miraculosè.

Poloni plerumq; dum in aciem eunt loricas Scapulari muniunt nō sine experimento contra ictus hostiū

Anony:

Probatur. Historicè.

122. Scio bene S. *Augustinum ser:* 57. de Nativ. Beatissimam Virginem cohonestasse titulo Tympanistriæ nostræ: quē secutus est *Alber. M.* in Postill: sup: 1. Luc: & *Ernestus* Prag: c. 135. ergo armaturæ huic Custodiæ non deerunt Tympana sua. Pellem propriam, Zisca Dux famosissimus rebellium Hæreticorum in Bohemia, testamento legasse scribitur pro Tympano exercitûs totius; ut etiam post mortem, infamis iste nebulo vocalis suis esset. Beatiss: V. MARIA commilitonibus suis, & Confratribus vestem suam Sacratissimi Scapularis, quasi in vocale tympanum disposuit, & donavit; ut tantò vigilantiùs Custodias eius Deuotionis peragerent. Pulsant hæc Scapularij tympana, quando privilegio huius vestis, parùm vigiles aut dormiturientes, vel somno peccati oppressos, ut evigilent per pœnitentiam, vel proxima pericula peccati excitant. Dixi supra sub Tit: Bulla p. 2. n. 60. quendam deuotum gestasse bullam seu pyxidem cum Sacris reliquijs pectori appensam, qui fatebatur, quòd quoties aliquâ tentatione cordis impeteretur, vel ipsi periculum immineret tentationis; toties pendula illa pyxis vltroneè eleuabat se, & veluti tympano, pectori eius pulsus ad cautelam dabat. O præclarum beneficium, sed rarissimum. Ast tympano Mariano, Sacro scil: Scapulari frequentissimum: dum privilegio huius vestis similibus in periculis pulsat Beatiss: Virgo periclitantium Confratrum suorum corda, idq; insperatis moti-

MARIA Tympanistria nostra. Aug: Alb: M.

S. Scapulare, Tympanum fidelium ad pœnitentiam excitans

motibus & inspirationibus Spiritûs S:, A precibus suis a DEO impetratis: vnde est quod citò evigilent, ad mentemq; redeant. Testem appello nobilem Vallisoletanam Domicellam *ap: Iongen, Exhort* 1. *de scap:* quæ a quodam Juvene periclitari sibi videbatur; sed vbi laudes Sacratiss: Scapularis decantari audivit, desiderio illius nonnisi concepto, ita cor suum vehementibus B pijs motibus impelli sensit, nedum ad suscipiendum, quod nondum habebat S. Scapularium, sed simul ad deferenda omnia pericula virtutis, scil: conversationes, ornatus mundiales, & similia; virtutum deinde exemplar facta, postea pientissimè vitâ functa. Adest & alius testis. Thes. Carmel: fol: 140. illa Neapolitana Matrona, quæ usq; adeo igne & sufflationibus libidinis ve- C xata fuit, ut ipse orcinus veterator hominem mentitus, commercium cū ipsa prensauerit; illa nihilominùs in ipsa arena, consilium è Carmelo, votis ad DEIparam missis, exquirit, etsi nōdum inscripta sodalitati: adest benigna Mater, eiq; dicit: *Filia mea recipe meum Scapulare, & Fraternitati Carmeli da nomen tuum, & liberaberis.* O quam vigil D in custodia suorum MARIA.

Scapulare periclitantes de castitate duas fæminas salvat.

Epilogus.

123. **S**Pectasti pie Lector multiformem SS. Scapularis armaturam: agnosce ergo Beatiss: Virginem MARIAM esse Custodiam, Turrimq; fortissimam Fidelium, à qua omnis hæc armatura dependet. Illuserat olim S. *Aug:* l. 2. de Civit: c. 22. Dijs Romanorum, quos sibi Gentilitas plures pro vigilibus supremæ illius totius orbis Custodiæ, A Capitolij scil: elegerat: quod ipsis vigilantiores fuerint anseres: ad harum enim voces evigilavit miles, & iam captâ vrbe à Gallis, suppetias dedit. Pono verba Doctoris: *Sed tamen hæc numinum turba, vbi erat, cum longe antequam corrumperentur mores antiqui, a Gallis Româ capta, & incensa est. An præsentes fortè dormitabant? Tunc enim totâ vrbe in* B *hostium potestate redactâ, solus Collis Capitolinus remanserat, qui etiam ipse caperetur; nisi saltim anseres dijs dormientibus vigilassent.* O Felicem Ecclesiam CHRISTI, cætusq; orthodoxorum! pro quibus non insensibiles dij, aut vocales anseres, sed ipsa Beatiss: Virgo vigilat, & custodiarum Domini Præfecta, vigiles alios explorat, monet, excitat, armisq; contra pericula præmunit. Scri- C bit *Plut:* de Philippo Macedonum Rege, qui nonnunquam Castra contra hostem tenens, cum in medio eorum plus insolitò & sapidiùs somnum dedisset, evigilans & vigilantem in proximo amicum suum advertens, dixit: *Tutò* (inquit) *dormivi, vigilavit enim Antipater.* O quam longè tutiùs & securiùs ingeminandum nobis venit, dum D sub protectione MARIÆ, eiusq; sacris vestibus, quasi placidè quiescimus. Tutò, imò tutissimè dormimus, vigilat enim pro salute nostra Archi-Mater MARIA; nam Mater ipsius Altissimi. Cæterùm & nobis vigilandum est: socordes etenim in devotione Confratres repellit a Custodia sua MARIA, Vigiles amat, & recipit, iuxta illud. *Et qui vigilauerit ad fores meas quotidie, inueniet me, & hauriet salutem a Domino.*

Fiat. AMEN.

August:

Dij Ethnicorum illuditur a S. Augustino.

Alexander M. tutò dormivit, vigilante Antipatro.

MARIA Archi-Mater cur?

DECAS II.

DAPIFERA Cœleſtis SS. DEIPARA.

Pro Feſto Portiunculæ.

Ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. Luc: 19.

124. *Conuivarum in epulis concertatio.*

NOn primùm modò ad magnificentiæ liberalitatiſque ſignum, ſuperbientis ſæculi inolevit mos, patenarum multitudine, & convivijs certare, idq; non raro cum turpis prodigalitatis vitio A. A. Similem etenim quodammodo (referente Evangelio & Hiſtoriâ Seraphicâ) peractam olìm,imo & nunc etſi ſacratiorem inuenio celebrari æmulationem, inter Evangelicum Hoſpitem, Zachæum ſcil: Principem, & Principem Cœli B. V. MARIAM: quam non citra myſterium Seraphicus *Bonav: DAPIFERAM deliciarum DEI*, nominavit. Diues iſte Evangelicus, dimidium bonorum ſuorum in pauperũ ſubventione, ſanctâ prodigalitate, quaſi tranſigulivit. *Dimidium bonorum meorũ do pauperibus* (inquit ille) Cœleſtis DAPIFERA noſtra MARIA Princepſq; cœli, in pauperis Fratris domicilio, pauperculæ Minorum turbæ primùm, deinde quibuſue peccatoribus conuivium parat, diſcoſq; diſponit, patenas porrigit: in quibus epulis, non iam dimidium bonorum, ſed totum in quolibet, & a quolibet editur Regnum, illudq; cœlorum; idq; per participationem ſanctificantis gratiæ, quæ hæredes Regeſq; cœlorum conſtituit. O quoties cuilibet pœnitentium in exultatione cordis hodie ingeminandum, &

MARIA Dapifera deliciarũ:

A longè veriùs, illud jactabundæ Cleopatræ ad Antonium poſt epotum pretioſum poculum effatum *Antoni, Regnum bibiſti?* Abeſte hinc, famoſiſſima etiam antiquioris ſeculi ſympoſia atq; dapes luxus & gulæ fædæ victimæ Vitelliorũ, Heliogabalorum, Epicureorum epulationes: imo & in Scriptura Sacra, Aſſueri, Eſther, Darij, nominatiſſima convivia: novam pretijq; incomparabilis, B DAPIFERA Cœleſtis Beatiſſ: V. MARIA, etſi de modica portione humilis Franciſci, atq; in exigua Aula templi ſeu Capellæ de Portiuncula, inſtruit menſam: dapes, miſſuſq; diſponit Regina cœli, dum pro tam Privilegiatæ Indulgentiæ conceſſione, Filio ſuo ſupplicat, illamq; obtinet propter refectionem languentium animarum noſtrarum. C Ad has ergo Regias dapes A.A. accedite, comedite & inebriamini chariſſimi: ad quas dum vos invito, ſimulq; ſiſto, ut tantò luculentiùs hodierni myſterij privilegia exponam, Beatiſſ: Virginem, DAPiferæ cœleſtis titulo cum ſupra nominato Seraphico Doctore celebrabo. Sed antequam pretioſiſſimæ huius menſæ dapes prodeant in tabu- D lam, morem ſeculi ſecutus, pro Antipaſto Salſamentum quoddam ſalutare præmittã; aliàs de pravis mundanarum dapum condimentis, monita aliqua dabo.

Regum bibitur vino hauſtu.

Portiunculæ dapes ſacratiores.

dabo, Hymnum antè menſam dicamus MARIÆ.

Salue DAPIFERA Cœli
Noſtræ famis miſerens,
Duplicis reatûs mei.
Medicinam deferens.

PARS. I.

125. Tria praua condimenta conviviorum.

Hoſpitalitas commendabilis: quo? NObile illud antiqui etiam Chriſtiani ſæculi officij genus, hoſpitalitas, ore quoq; Apoſtoli commendatiſſimum, ſiue vitio temporum, ſiue quod veriùs eſt, indomitâ luxurie hominum, adeò perniciosum deſcivit in abuſum; ut quod olim vitæ & neceſſitatis pium inter fideles ſubſidium erat, nunc mortis & ruinæ officina ſit. Uſu enim damnabili iam venit, ut non tot aromatibus & cymentis, cæteriſq; huiuſmodi gulæ irritamentis Ars Gaſtrimargiæ menſas & ſympoſia condiat, quot Princeps ille Cocorum *Nabuzardan:* 4. Reg: 25. ut legit S. Greg: ex 70. *Interp:* Diabolus ſcil: interprete *Angelimo ap: Cornel: hic.* aconita, melli ta licet, id eſt, occaſiones peccatorum & mortis animæ, patenis, diſcis, dapibuſq; diſpergat. Tria hîc præcipua menſarum condimenta memoro: quorum primum, ſit Linguæ. *Conviviorum tria mala condimenta.*

Probatur. Scripturaliter.

126. Linguam apud Magiſtros Gaſtrimargiæ præcipuum condimentum menſarum eſſe, puto nemo non novit: quòtſi præterea moraliter loquamur, etiam apud Ethnicos, imò apud Salomonem hæc ipſa commendabilis in convivijs fuit: inde enim celebres fuêre menſales quæſtiones, problemata, ænigmata, quæ a ſapientibus ſibi invicem proponebantur, & ſoluebantur: ſed proh dolor? fœdâ metamorphoſi, hæc venuſta & ſapida menſarum condimenta, deſciuêre nunc in Quæſtiones acatholicas, Atheiſticas, blaſphemas, in problemata aſtutæ detractionis famæ proximi, in veneris ſcandaloſa ænigmata: quod malum, iam ſuis temporibus Salomon illabi opiparis nobilium menſis aduertens, dum invitato ad menſam Principis, morum inſinuat dogmata memoranda, ut ab hoc malo quiſque caueat, cultrum ori ipſius impingit *Prov:* 23. inquiens: *Quando ſederis, ut comedas cum Principe, diligenter attende, quæ appoſita ſunt ante faciem tuam, & ſtatue cultrum in gutture tuo.* In primo verſu inſtruit, quali ſilentio, & attendentiâ vtendum ſit ad ea, quæ a doctoribus prudentioribus, ad vtilitatem, vel doctrinam proponuntur: prout argutè *Salazar* exponit. In ſecundo verò verſu, linguæ modeſtiam commendat, & contra peſtilentiam eius cultros, & acinaces minatur, *ſtatue* (inquit) *cultrum in gutture tuo.* vel ut colloquia mala aliorum abſcindere doceat, vel ut ſermones proprios ab omni næuo blaſphemiæ, turpitudinis, detractionis &c: emendet & circumcidat. Aliàs ab illis menſis, quibus contingit huiuſcemodi infici pulpamentis, intra paulò, feriò quemq; dehortatus eſt inquiens: *Noli eſſe in convivijs potatorum, nec in commeſſationibus, qui carnes ad veſcendum conferũt.* Ecquid Sapientum Sapientiſſime? Si ob luxum, cauendam menſam carnium mones, numquid diſcipulum tuum eſuriales continuò ferias agere percupis? numquid de menſa etiam piſcium, quos ingenti comparauerat pretio Vitellius, turpi prodigalitatis notâ non aduſtus? numquid & Heliogabalus non meritò, turpe mancipium Veneris dictus, quamvis ſæpè peraſitis ſuis Ceream cænam, ſæpè ligneam, ſæpè eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam marmoream, aut lapideam exponebat: in qua dum eſuriendo cænarent, cogebantur bibere per ſingula fercula, & manus lauare, acſi comediſſent *Lampridius* Quid ergo plùs prodigalitatis præſefert carnium menſa? a qua dehortatur *Sapiens.* Soluit tacitè quæſtionem *S. Greg:* l. 4. moral: 25. dum hunc locum exponit de detractoribus. *Sciendum* (inquit) *eſt, quod hi, qui alienæ vitæ detractione paſcuntur, alienis proculdubio carnibus ſaturantur,* expêdit enim ibi S. Doctor illa verba *Iob. Et carnibus meis ſaturamini.* Unde per Salomonem dicitur. *Noli eſſe in convivijs potatorum neq; comedas, cum eis, qui carnes ad veſcendum conferunt: carnes quippe ad veſcendum conferre, eſt in collocutione derogationis viciſſim proximorum vitia dicere.* Imò talibus heluonibus conviviorum argutè improperavit *Tympius* in Dedicat

Conviviarum cõdimenta, diſcurſus ſapientũ. *Prov:* *Convivarum dogma,* *Salaz:* *Detractores carnivori.* *Greg:* *Iob:* *Tymp:*

Dedicat: quòd cùm carnibus ossa devorent. *In convivijs* (inquit) *abundare solet loquacitas, quæ quisq; fecit, dixit, in ijs tanquam tribunalibus ventilantur: & temulenti Censores cùm ossibus abstineant, alienam tamen famam rodunt.* Quid dicam de venereis ænigmatibus, quibus soluendis optimus modus alligatura molaris lapidis, supremi Magistri veritatis præscriptò. *Et qui scandalizauerit unum de pusillis istis, qui in me credunt, expedit ei, ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Matt: 18.* Amarè satis huic vitio mēsarum indolet *Ier: Drexeli:* inquiens: de linguæ turpil: *Ponuntur subinde quæstiunculæ, quæ verbis non impuris constant sed sensu. Et eo iam nequitiæ subtilitate profecisse diabolus videtur; ut fœdissima quæq; honestissimis subinde verbis efferantur. In aulis non ignotum hoc artificium, quod etiam verecundiam quandoq; & innocentiam facit erubescere; dum homines oris pudici, verba proferunt minimè sordida, aliorum tamen interpretatione ad turpidinem trahuntur.* Hic demum o quam acriter detonandum esset, contra quæstiunculas curiosas in Convivijs, de Mysterijs Fidei, & quod peius Atheisticas. vix enim non iam Commune Aularum vitium, quod sacrosancta Fidei dogmata, impiè in illud turpe ventris & Bacchi vocare proscænium pertrahantur, & ea, quæ nonnisi in iejunijs, laboribusq; multis, mentis in recessu, summi spiritûs Magisterio discuntur, ructantis gulæ, Aula vult patere inuerecundæ curiositati. Vtinam obmutescant linguæ talium blateronum? ut contigisse lego apud *Engelg: pro S. Catharina*, in nostra Polonia apud quendam Palatinum Podoliæ, pro tunc Acatholicum: qui dum consultò ad tabulam invitasset Prædicantium suum cum Catholico sacerdote, bono quidem viro, sed simplici: intra commessandum, bonum sacerdotem fatigare cœpit Prædicantius quæstiunculis contra Dogmata Romanorum, contra Papam, &c: Cui modestè respondit sacerdos, se ad prandendum, & non disputationem invitatum; dum pransus fuero, respondebo: & ita sublatis mensis, Sacerdos inquit: Hodie sacrum in Altari peragens hâc usus sum oratione, *Discerne Domine causam meam, de gente non sancta.* spero sanè hūc ipsum Deum pro sua omnipotentia &

Matt: Drexel:

Turpiloquium in conviviis, acriter reprehensū.

Fidei quæstiones, in convivijs non tractandæ.

In Polonia, hæreticus obmutuit, blasphemus.

A & misericordia preces has meas exauditurum. Facto deinde Crucis signo, prædicantium sic alloquitur: *In Nomine Patris &c:* per Deum, cuius ego sum indignus servus & sacerdos, mando tibi maligne Spiritus, ut obmutescas: vix hæc fatus est, ecce Prædicans, pisce magis mutus sedet, hactenus enim cum maligno Spiritu, qui per eius os locutus est, res fuit. At ille frustra loqui conatus, totus pudore suffusus, inde se proripuit: quo miraculo plurimi cum Palatino, errores quibus innutriti fuerant abiurauêre, Ecclesiæ veræ Dei reconciliati.

Conversio cuiusdam Palatini Poloni ab hæresi, ex miraculo.

B *Probatur.* Figuraliter.

126.

A lingua, veniamus ad sanguinem & lachrymas: quo condimento plurimæ Epulorum madent patenæ deliciosæ, præsertim in Aulis Principum, & majoris notæ Dynastarum, Huius cruenti deplorandiq; convivij, serviat pro Figura, illud parabolicum, simul cum suo significato convivium, quod produxerat Regi Davidi sub ænigmate Nathan Propheta 2. Reg: 12. de quodam, videlicet Divite, *qui habebat oues & boues plurimos valdè*, cùm alius pauper, & fortè subditus, vel vicinus
C Divitis illius, nihil habebat omninò, præter *vnam ouem parvulam, quam emerat, & nutrierat, & quæ creuerat apud eum cum filiis eius simul, de pane illius comedens, & de calice eius bibens, & in sinu eius dormiens:* cum autem peregrinus quidam venisset ad divitem, parcens ille sumere de ovibus, & de bobus suis, ut exhiberet convivium peregrino illi, qui venerat ad se, tulit ovem viri pauperis, & præparavit cibos homini, qui venerat ad se. En in parabola habes Convivium sanguinis & lacrymarum:
D sanguinem subministravit mactata vnica, & tam studiosè nutrita pauperis ovicula: lacrymas inspersit oppressus pauper, tam proprias, quàm filiorum suorum, qui vellere eius forsitan ante calefacti, & vberibus nutriti, altricis suæ & famelici status sui miseram deplorabant sortem. Parabolam sequitur significatum: en festiua, thalami in gratiam alienæ, convivia, aut gaudia, David Regis, nonne pariter sanguine condiuntur & lacrymis: lacrymabatur credo, vtpote honestissimi Herois Ducis vxor Bethsabee, dum ad stuprum non

Reg:

Convivia Magnatū plerumq; madent sanguine & lacrymis.

tam

tam duceretur, quàm fortè raperetur reluctans, ut colligo ex verbis S. textûs. *Missis itaq; nuntiis David, tulit eam.* Ly *tulit*, aliquid non spontanei importare videtur. Maduerunt, saltim postea, lacrymis, eius nuptiales epulæ cum Betsabee, *Transacto autem luctu*, (quo planxit vxor Betsabee super morte uriæ) *misit David, & introduxit eam in domum suam, & facta est ei vxor*, narrat S. textus. Sed simul convivales illius mensæ rubuerunt multiplici sanguine, nedum Hethæi vriæ, gladijs filiorum Ammon expositi ad necem; sed & ipsius Regiæ Domûs vaticinante Propheta, *Quam ob rem non recedet gladius de domo tua usq; in sempiternum.* In hoc utroq; parabolico convivio Typum video sumptuosarum epulationum, quas pro magnificentia nominis sui Dynastæ Regni nostri non infrequenter instruunt: quod & inferioris conditionis, ac tenuioris sortis contingit quandoq; nobilibus vel Civibus, qui ut palato suo & alieno serviant, symbola à subditis insueta, subsidia gallinarum, ovium, & his similia non tam exigunt, quàm extorquent, imo rapiunt, Mercatores, creditoresq; plerumq, insolutos relinquunt. Idem applica & lautitijs Mercatorum, Civium ac similium: qui ex concreditis sibi ab alijs mercibus, vel fraudulenter venditis, aut muneribus in Judicio extortis, ventrem gulamq; pascentes luxuriantur. Sanguine profectò oppressorum, vel defraudatorum lacrymis, huiuscemodi mensæ nonne conditæ? Quod & miraculo comprobasse legitur Capucinus quidam Viennæ: dum etenim ad meliorem frugem, quendam Iurisperitum auarum nimis, & clientū, quorum causas agebat, durum Exactorem, reducere vellet, adijt, & invenit opiparæ assidentem mensæ: itaq; ut efficaciam daret verbis commonitorijs, mappulam quâ tegebatur convivalis mensa, fortiùs pugno contracto dum comprehendisset, sanguinem copiosum expressit, inquiens: *hic sanguis oppressorū est.* O abominandas tam cruentas insipidasve vel ideo, mensas! Claudo hoc punctum exprobratorijs *S. Augustini Tob:* in cap: 14. *Tu bibis, & alius diffluit lacrymis: tu epularis, & alios cibo tuo strangulas: tu symphoniâ delectaris, & alius miserabili deplorat eiulatu: tu poma degustas, & alius spinas vorat.*

Magnatū convivia reprehensa: quare?

Sanguis prorupit ex mappula auari.

August:

A B C D

Probatur. **Historicè,**

127. Tertium tandem vulgare dapum mundanarum condimentum, vel potiùs pestis, *Musca est.* Muscarum nomine M. Alexander appellabat parasitos, adulatores, & histriones, similesq; eiusmodi farinæ homines: & rectè, ipsi enim ne esuriant, vel ut lautiùs ex alieno vivant, tanquam muscæ palatia magnatum, etiam importuni hospites involant, discos obsident, simulque garritu suarum adulationum, & facetiarum, Herîs applaudendo, fæcibus suis inficiunt, dum novâ iniquitatis specie, conscientias eorum contaminant: nequit enim fieri sine næuo ordinatæ in proximum charitatis, illud quod honestis pluribus pauperibus reficiendis sufficeisset; in vnius vel alterius scurræ & histrionis turpiter prodigere gulam: quod ipsum D. *Hieron:* inter peccatum Idolatriæ recenset, inquiens: *Paria sunt dare histrionibus ac sacrificare dæmonibus* ap: *Mancin.* de Pass: l. 9. d. 1. Hoc vitium mensarum, de quibus non quid degustat in paupere CHRISTUS, tali redarguit miraculo magnæ sanctitatis vir Theodorus quidam Bruxellis notissimus: ut refert ex alijs *Engelgraue*, pro *S. Nicol.* Hospes ad mensam cuiusdam nobilis adhibitus confertam lancium copiam admiratus, pro authoritate, quâ pollebat apud nobilem, ait: *Domine mi, tanta hic ciborum & ferculorum abundantia: quid si vnam alteramq; lancem in pauperis tectum deferri cures?* Benignè annuit Dominus omnibus, quidquid Theodorus decerneret. Hic itaq; accito famulo, unam optimè instructam lancem ei tradit, mappulâq; contexit, admonens ut rectâ ad forum iret, & obseruaret ad cuius ædem mappa vento exsufflaretur, eas subiret, eleemosynam illam offerendo pergit actutùm famulus, aduertit mappulam vento raptam, ad ædes deferri, & stare, bipatentibus valvis & frontispicio ad ostentationem magnifico conspicuas, ratus esse divitum ædem, nec egentium eleemosynâ, redit cum lance, remq; & euentum narrat; nihilominùs jubetur per forum eandem portare lancem, & similiter obseruare mappulam: contigit secundò, quod & priùs: quo divino veluti prodigio confirmatus, ædes pulsat, admittitur, subit, & numerosam prolem, for-

Musca convivorū, parasiti, & adulatores.

Parasitos alere, crimen idolatriæ.

Theod:

Vidua pauper, miraculose cum prole de victu provisa.

K2 tè fili-

tè siliquis porcorum sese cum Matre (nam ob mortem mariti ad extremam paupertatem rarò cuiq; ad extra notam deuentum erat) reficientem. Hinc meliùs sapuit ille nobilis: utinam ita sapiant & alij, qui superfluis dapibus, quæ iure egentibus debentur, inutiles & perstrepentes Muscas in Palatijs suis, parasitos, & helluones, facetiarum gratiâ, refecriunt & implent.

PARS II.

SS. DEIPARA Dapifera Cœlestis

128. ANtiqui notarunt Historici, in tam perditissimum, Imperatorias Cænas processisse luxum; *Lyraus in in Trisag: Mar: l.* 1. *Son:* 16. ut per alphabetarias notas, eduliorum notas digesserint, præsertim ad numerum literarum nominis Imperatoris: vnde seneca (*ad Helviam*) dare se paratum scribit vniversam Varronis Grammaticam pro vna litera Cæsaris, argutè tangens missiones lancium cum dapibus ad nomen Cæsaris, quæ quotquot initiabantur, à qualibet huius nominis litera mensis importabantur fercula. Non merentur quidem ad comparationem DAPIFERÆ nostræ MARIÆ, venire, pretiosissimæ tot exquisitæ mundi deliciæ; sed si veniant, veniant vt umbræ. Morem enim quodammodo similem illi alphabetico gerere videtur DAPIFERA nostra, dum in hodierna Portiunculæ Iubilæi Cœlestis epulatione, ad numeros & ad literas nominis sui spiritualium esculentorum disponere videtur Classes.

Alphabetum convivale; quale

Portiunculæ portio, ad literas distributa Nominis MARIÆ

Probatur. Scripturaliter.

129. Primam Classem explicat DAPIFERA nostra MARIA, à litera M. Meritorum scil: infinitorum CHRISTI, & suorum superabundantium: quod in tantùm certum est, in quantùm evincitur ex S. Scriptura, dari in Ecclesia CHRISTI Indulgentias seu condonationes, relaxationes peccatorum, etiam quoad pœnam, quam dimissâ iam culpâ, plerumq; remanere cum obligatione, probant exempla S. Scripturæ in Moyse, Aarone, Davide, quos Deus dimissis culpis eorum, afflixit, ut

Peccati manet pœna, dimissâ culpâ.

A iustus Iudex, varijs pœnis. *Eccli:* 5. monet *Sapiens: De propitiato peccato noli esse securus,* obligationem ad pœnam vt residuum peccati per hoc connotando. Hæ quidem Indulgentiæ seu relaxationes aliter nō dispensantur, nisi, primùm ex meritis infinitis Capitis Nostri Christi, deinde B. V. MARIÆ, aliorumq; Sanctorum ipsis superabundantibus, quoad valorem satisfactionis. Hinc orthodoxa Ecclesia contra Acatholicos agendo, qui negant Indulgentias, primùm dari defacto easdem & fuisse in primitiua Ecclesia, probat ex illo loco Scripturæ, ubi contesta-

B tur Apostolus, se non civiliter (ut submussitat Anglus Forbesius) sed authoritate CHRISTI in foro interno, non tantùm externo, pœnitenti incestuario, condonasse etiam temporalem pœnam. *Nam & ego donavi* (inquit) *si quid donavi propter vos, in persona Christi* 2. Cor: 2. Pro quo ipso, stat explicatio S. *Hieron: & Chrysost:* hom: 4. Consequenter promovendo quæstionem, explicatur modus, & vnde fiat hæc condonatio; idq; ex verbis eiusdem Apostoli, *ad Rom:* 12. *Sicut enim in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra nō eundem actum habent; ita multi vnum Cor-*

C *pus sumus in Christo, singuli autem, alter alterius membra.* Similia scripsit ad *Corinthios* 1. Cor. 12. *Sumus corpus Christi, & membra de membro.* Hic porrò per similitudinem Corporis humani, ad Corpus mysticum Ecclesiæ seu congregationem fidelium, quæstio assumpta de Indulgentijs, resolvitur. Sicut enim in Physico corpore omnia membra cum alijs, & præsertim principalibus, communicant quoad spiritus vitales, quibus superiora membra, tanquam fons illorum, quoniam superabundant, cæteris inferioribus membris eos per alia intermedia membra sufficienter submini-

D strant, ne aliàs totum deficiat Corpus. Ita vel similiter, meritorum satisfactoriorum communicatio, ex quibus pullulant Indulgentiæ, fit inter membra Ecclesiæ DEI. Principalia membra Ecclesiæ & quidem primarium, primùm est ipse CHRISTUS, primus mediator, fonsq; & origo omnium meritorum MARIÆ: Cor autem Ecclesiæ iuxta *Isychiū in Psal.* 44. est ipsamet SS. DEIPARA: quæ dum eructavit Verbum bonum, Angelo

Eccli:

Indulgētiæ, quo fundamēto nituntur.

Corint:

adRom:

Corin:

Indulgētia originātur ex meritis Christi, & Sanctorū

Angelo nuntianti Incarnationem; dicavit opera sua seu merita, nedum Regi in Coronam & laudem, sed quoq; inferioribus membris, scil: fidelibus in subsidium satisfactionis, tanquam superabundans (utiq; ex origine fontis scil: Christi) rivulus: qui si quando, tunc maximè hodie, *Fluvius lætificans Civitatem DEI* dicendus; dum intimando Filio suo infinita merita Passionis eius, sua quoq; venerabundè offerens (Maternitatis etenim suæ allegavit titulum) tam privilegiatam peccatoribus impetravit Indulgentiam. Vix non ad hodiernum collimasse videtur Mysteriũ illud S. *Ernesti Prag:* in Marial: c. 23. *MARIA fluvius voluptatis, ex quo accipimus aquam ad peccatorum ablutionem, oleum ad vitiorum curationem, lac ad puritatis & innocentiæ reparationem.*

Christus fons, Maria ex fonte, rivulus.

Ernest:

Probatur. Figuraliter.

130. Jam ad secundam peraugusti Nominis MARIÆ literam, *A.* videlicet, instaurantur dapibus novis, Convivij Portiunculæ, tabulæ: *Angelorum* videlicet insuetæ lætitiæ de tanto privilegio remissionis, peccatoribus ad preces MARIÆ concesso: Cibum dapesq; Angelorum, quæ illæ sint, fortè cogitas? audi Raphäelem Tobiæ respondentem. *Ego* (inquit) *cibo invisibili & potu, qui ab hominibus videri non potest, vtor. Tob:* 12. Scio ex *Cornel: à lap:* quod Angelorum iste, nobis invisibilis cibus, est ipse DEUS, quo fruuntur per visionem beatificam. Cæterùm, ex ipsius Salvatoris ore didici, quod Angeli præterea habeant alium cibum, videlicet lætitiam specialem ex conversione & justificatione peccatorum. *Gaudium* (inquit) *est Angelis super vno peccatore pænitentiam agente. Luc:* 15. Commensales prorsùs mensæ Christi, Cœlestes isti Spiritus dicendi, qui conversionem mulieris Samaritanæ, cibum suum sapidissimum nominavit: dum recedente illâ iam bene contritâ, dum invitaretur à discipulis ut manducaret, respondisse legitur: *Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis,* Ioan: 4. Hodie itaq, in convivio Portiunculæ, Angelicæ phalanges tot honorantur dapibus, quot gaudijs cumulantur ex insueta conversione peccatorum, eorumq, perfecta quo ad vtrumq; reatum justificatione, ministrante nihilominus Dapiferâ Cœlesti

Portiuncula, Angelorum lætitia.

Tob:

Angelorũ cibus, quis?

Luc:

Ioan:

Cibus Christi, peccatorũ conversio.

A MARIA: cuius sat accommodam, quãvis ex improba radice, in S. Scriptura decerpo Figuram 2. *Reg:* 13. Dum Filius David, Ammon, incendijs inordinati amoris adustus ægrotasset in tantùm; vt visitante se Patre David accumbere debuerit lecto, ausus est deprecari Patrem suum hisce verbis: *veniat obsecro Thamar Soror mea in domum meam, ut faciat in oculis meis duas Sorbitiunculas, & cibum capiam de manu eius:* quod dùm permisit Parens, factum est. *Venit Thamar in domum Ammon, quæ tollens farinam commiscuit, & liquefaciens in oculis eius, coxit sorbitiunculas.* Sed hîc tristem B convivij huius euentũ taceo ex causis. Nunquã auderem A.A. ab incesti convivij epulis, ad sacrosanctæ hodiernæ Indulgentiæ dapes Allegoriam trahere; nisi scirem eam esse naturam S. Scripturæ, quòd sicut ex aperto draconis capite, lapis medicus & pretiosus eruitur; pariter ex maculosis quoq; aliquorum actibus in Scriptura arcana & sydera parturiri possint: quod adnotavit P. *Oliva Soc: tom:* 1. *stromat.* Si ergo licuit S. *Hieron: Proem: in Osee* comparare CHRISTUM Samsoni capto amoribus Dalilæ, Ecclesiam autem Sacrosanctam, ipsi, quamuis infami Dalillæ; C piaculum non fore puto, dum naturam Angelicam assimilauero Ammon, qui in alia lingua sonat, idem quod Pædagogus: ipsos autẽ fatetur S. Thõ: Vill: esse pædagogos nostros. *Thamar* autem, saltim prout interpretatur, *Palma,* cur nobis non symbolizet Beatiss: Vir: MARIAM? cùm ipsamet fateatur se exaltatam sicut Palmam in Cades. Duæ verò sorbitiunculæ denotent duplicem remissionem peccati, à culpa & pœna. Cœlestes isti Amnones, administratorij videlicet Spiritus, o quantis incendijs amoris erga sororem suam, naturam nimirum humanam, ardebant, & ardent! esurientes salutem D animarum nostrarum, adeo; ut aliquando fleturos supra damna animarum prædixerit Propheta *Angeli pacis amare flebunt. Isa:* 33. Quod si aliquãdo id contigisse videtur, quàm tempestate illâ vitæ & temporum S. P. N. Francisci, quibus in tantùm refrigeuerat pietas in fidelibus; vt vix non extincta esse videretur, sub illo persecutore Ecclesiæ Friderico Imperatore totam perturbante Europam; milleni & plusquã milleni

Portiuncula typus sorbitiunculæ duæ Thamaris: quomodo?

Reg:

Isa:

Seculum corruptissimum,

temporibus S. P. Franc: milleni numerabantur peccatores, rarissimus videbatur pænitens, rara proinde gaudia Angelorum. Ergo ut tristes famelicosq; tamdiu non retineret Cœlestis Pater, mittit Divinissimam Thamar MARIAM, quæ sicuti Palma, celsitudine meritorum suorum exaltata est in Cades: & non aliò properavit illa, nisi ex vi nominis loci in Civitatem sanctam, in domum fratris Francisci pauperculam, ad S. MARIAM de Angelis nuncupatam. Hæc Hospes nobilissima, duas sorbitiunculas commiscuit, dum duplicem remissionem pœnitentibus impetravit, illisq; peccatrices refecit animas: atq; eo ipso, novis gaudijs super pœnitentibus, Angelicam naturam cumulavit, & ceu convivali mensâ. Spiritus hos cœlestes DAPIFERA nostra MARIA, magnificèt excepit & recreavit: qui gratiosissimi hospites tanto conuolarant ad convivium illud numero, ut S. P. N. Franciscus fateretur, vidisse se totum àërem à terra usq; ad Cœlum ipsis repletum: qui tam opiparè refecti, post mensam canere Gratias, id est. *Te Deum laudamus* audiebantur.

Probatur. Doctoraliter.

131. Tertia quoq; nominis gloriosi MARIA, R. litera, ducit suas numerosas DAPIFERÆ MARIÆ lances & edulia, *Remissionem scil:* peccatorum quo ad culpam & pœnam cuicunq; verè pænitenti: & quod præcipuum, seclusis alijs conditionibus apponi solitis in vsu Indulgentiarum, etiam Iubilæi, visitanti Ecclesiam ipsam Portiunculæ, aut per Communicationem, vi Bullarum Pontificiarum, quæcunq; Ecclesiam Ordinis nostri: quod quia ex consueto mihi ordine, probare Doctoraliter incumbit, tot licet adcitare Doctores, eosq; Summos, nam ex Cathedra Petri Pontifices Romanos profitentes; quot Bullæ approbationis & confirmationis habentur; ut pote Honorij 3. Alexandri 4. Martini 4. Bonifacij 8. Clementis 5. Ioann. 22. Gregor: 11. Benedicti 11. Sixti 4. & 5. Leonis 10. Pauli 3. Gregor: 15. Vrbani 8. His adnumerare licet Chronologos pœnè innumeros, inter quos & S. Antoninus Ep: Florentinus, qui omnes apud Vadingum, tale veritatis perhibent testimonium, *sub ann:* 1221. Nocte quâdam apparuit Francisco circa mensem Octobrem Angelus Domini iniungens, ut ad Ecclesiam pergeret: siquidem Christus cum Virgine Matre & multitudine Angelorum illuc opperiebatur. Quò cum peruenisset, CHRISTUM cum Matre a dextris adstante intuitus, cum timore & reverentia pronus in faciem proruit. Quem sic prostratum Dominus allocutus est. Plurimùm o Francisce cum tuis sollicitus es pro animarum salute. Itaq; conceditur tibi postulare aliquid à me pro Communi animarum consolatione & salute, ac mei nominis honore, quia datus es in salutem gentium, atq; Ecclesiæ meæ reperationem. Ipse verò contemplatione tantæ majestatis aliquantisper raptus, vbi ad se redit, orabat dicens: Sanctissime Pater noster, supplico ego miser peccator, quatenus gratiam hanc humano generi impertiri digneris, ut omnes & singuli ad istum locum venientes, atq; Ecclesiam introeuntes, peccatorum omnium, quorum confessionem Sacerdoti fecerint, veniam, & indulgentiam vniversaliter obtineant. Supplico itidem B. V. MARIÆ Matri tuæ, humani generis advocatæ, ut pro huius meæ petitionis impetratione apud tuam pijssimam Majestatem intercedere dignetur. Porrò ipsa Regina Cœlorum precibus famuli sui Francisci inclinata, cæpit illicò supplicare Filio suo in hunc Modum: Altissime Deus, omnipotens, intercedo ego apud Deitatem tuam, atq; humiliter rogo, ut precibus huius pauperis Francisci annuere digneris. Subintulit statim CHRISTUS Dominus: Grande satis est Francisce, quod postulasti, verùm majora impetrabis. Ac ego petitionem tuam admitto; sed volo, adeas Vicarium meum, qui ligandi atq; solvendi potestatem habet in Cœlo & in terra, ac ex parte mea hanc indulgentiam ab eo postules. Plura mox infra audies, & leges alibi. Interim hoc sufficiat pro probatione Doctorali.

Portiunculæ Indulgentiæ, singularitas, præ alijs, in quo?

Portiuncula Indulgentia multis Bullis approbata.

Visio S. P. Francisci ad Ecclesiam Portiunculæ.

MARIA supplicãs pro Indulgentia Portiunculæ.

Probatur. Miraculosè.

132. Properat enim cum discis DAPIFERÆ nostræ, quarta nominis eius litera I. *Iuvaminu* scil: & suffragij animarũ; quæ famelicæ visionis beatificæ ignibus piacularibus detinentur. Nam quibus ex illis, a vivenubus amicis hæc Indul-

Portiuncula Indulgentia confirmatur mi-

Miraculosâ apparitione S. P. N. Francisci & Doctoris subtilis.

Indulgentia applicatur, eaſdem à pœnis illis extemplò liberari miraculoſis apparitionibus plurimis, ſi non innumeris comprobatum habemus. Omitto hic vetera ex Chronologis ab initio Ordinis, noviſſimam miraculoſam viſionem, quam *A. D.* 1650. habuit in Conventu S. Claræ Civitatis de Burgos in Hiſpania benè probatæ perfectionis, & extaſibus Clara, Venerabilis Mater Ioanna Roderica Ordinis noſtri, quod authenticis inſtrumentis ex archivio Burgenſi extractis comprobatum aſſerit Baſil: Rychlewicz Ords Min: Conv: Polonus, *in Criſi Apolo: pro morte Scoti.* Vnde clariſſimè conſtabit quantum ſolatij & juvaminis habere ſe gaudeant animæ purgatorij, ex occaſione hodiernæ Indulgentiæ. Hæc veneb:Spóſa CHRISTI, in revelationibus ſuæ vitæ, quas conſcripſit, obedientiæ voto adſtricta, inter favores oblatos ipſi à Domino, unum fuiſſe refert: quod die Feſto Portiunculæ deſcenderit cum S. P. N. Franciſco in purgatorium cauſa educendi animas, quas ipſi DEUS conceſſerat: liberandas retulitq; illud, quòd viderit Seraphicum Patrem cum quodam ſigno ſeu vexillo, cuius inſignia erant ex vna parte Paſſionis CHRISTI Redemptoris noſtri; ex altera Imago Conceptionis Immaculatæ B. V. MARIÆ, qui ſibi aſſociauerat ſubtiliſſimum Scotum Tutorem acerrimum Im: Conceptionis. Hæc miraculoſa viſio pluſquam ſufficienter oſtendit, quid Iuvaminis ex die hodierno reportent animæ purgatorij, dum eas famelicas DAPIFERA MARIA de nova portione providet ſolaturq; nedum per ſe, ſed etiam aliorum Sanctorum ſub ſignis ſuis militantium ſibi deuotorum ſuffragio.

Probatur. Hiſtoricè.

Jam tandem vltima litera inclyti nominis videlicet *A.* cum ſuis Bellarijs claudat convivalem Portiunculæ apparatum: per quod intelligi volo, *Auſteram vitam* pauperis & humilis Franciſci, & filiorum eius penurioſæ vitæ merita. Habet profectò DAPIFERA noſtra, poma ſua: quam *Rich a S. Laur. l. 12. Pomerium appellavit.* Poma & fructus MARIÆ, viros intelligo Sanctos perfectoſq; & præſertim ipſi devotiores. Hoc in Pomerio, creverat illud præſtantiſſimum Eccleſiæ pomum, Seraphicus Patriarcha, imo tum, atq; ibi, adoleſcebat in meritis, dum in cellula proxima Capellæ, MARIÆ de Angelis, exercebat meditationibus, jeiunijs, mortificationibus, & ſcopebat Spiritum ſuum atq; carnem. *Lucian. ap: Pier:* memorat alicuius præcipui Pomi ſemieſi, cuius partem dum momordiſſet dilectus, mittebat reliquum dilectæ: eratq; ſingulare ſymbolum furtivi amoris. Conſiderate A. A. benè, nonne tum, quando in Conſiſtorio illo Cœleſti congregato ad Eccleſiam de Portiuncula agitaretur Cauſa, de promulganda & determinanda hodierna indulgentia, Franciſcus ut ſemieſum comparuit pomum, toto etenim corpore lacer: nam ut Hiſtoria refert, Angelici nuntij miſſi à Rege Cœli & Regina, ut adcitarent Franciſcum, inveniunt ipſum menſe Ianuario, ſeſe ad ſedandam gravem tentationem volutantem in vepribus, & dirè toto cruentatum corpore: indutum itaq; veſte per viam auro textis perizomatibus ſtratam ad conſpectum Throni regalis deducunt: ſiſtit ſe & vel potius per patrocinium MARIÆ ſiſtitur, hoc ſemieſum pomum, adhuc rubeſcens corpus proprio ſanguine habens Franciſcus, offertq; illud in Convivij bellaria: quæ ut gratiora redderet, pro more ſeculi floribus reſpergit, roſis ſcil: illis, quæ brumali tempore ex ſpinis illis reſperſis ſanguine miraculosè eruperant: ac proinde Chriſtus oblatum pene manibus MARIÆ recommendantis petita, & merita lacerati corpore pauperis Franciſci, gratiſſimè acceptat donum, & inſolitæ hodiernæ indulgentiæ, cum diei determinatione, confirmat iterum privilegium, mandatq; eius promulgationem.

S. Franciſcus pomum ſemieſum. cur?

S. Franciſcus in ſpinis volutatur, contra tentationem.

Epilogus.

EN DAPIFERAM noſtram! en hodierni de parva portione Convivij pretioſas dapes, & multifarias ad nomen Regium MARIÆ eduliorum miſſiones! Hinc illo Paſchali Eccleſiæ alludendo Rythmo vos alloquor Auditores: Ad Regias MARIÆ dapes, ſtolis amicti candidis, poſt tranſitum maris rubri, canámus Principi, vel clariùs DAPIFERÆ noſtræ MARIÆ. Iam his refecti dapibus plurimi in Sacramento

Portiuncula, can-

Rich:

133.

tus convivalis instruitur.

mento Pœnitentiæ stolas, quia duplicis remissionis induistis candidas, transistis sub nube protectionis Marianæ mare rubrum, passionis scil: Christi; & quidem sine vestigio, quia ex infinitorum meritorum Christi speciali applicatione satisfactionis, aut satispassionis liberi facti: Canamus ergo gratias, primùm Principi nostro Salvatori Christo, pro tam gratiosa in genus humanum dignatione. Canamus & A Principi MARIÆ Dapiferæ nostræ, & Marthæ tàm sollicitæ de salute nostra: humiliterq; per Patriarcham pauperum supplicemus vtriq;, ut qui nunc tam pretiosis providemur alimurq; per Mariam animarum nostrarum dapibus; eius interventu & patrocinio, Convivij quoq; æterni commensales fieri digni esse mereamur.

AMEN.

DECVS Ecclesiæ SS. DEIPARA.

Pro Purific: B.V.M.

Tulerunt illum in Ierusalem, ut sisterunt eum Domino. Luc: 22.

134. DUm hodie Beatiss: Virginem MARIAM, cum Sacratissima sua prole Templum Jerosolymitanum solemniter ingredientem suspicio, Personam aut Sacerdotis ad altare offerentis, aut Legati magni ad thronum maiestatis induisse illam, videre mihi videor. A.A. Vtriusq; enim officij munere, ut perfungatur, accinctam esse adverto. Si Sacerdos DEI *a Ioan. Damasc: orat:* 4. Nat: B,V.M. atque *Alberto M. Bibl: Mar: sup: Prov:* vel tandem Sacerdotissa a *S. Anton:* summ: p: 4. t. 15. c. 3. MARIA dicitur; nunc primùm stat cum hostia ad Altare, testante id Evangelista. *Et ut darent hostiam secundùm quod dictum est in Lege.* Si demum ex sensu iterum Damasc: *Legata est apud DEUM ad intercedendum, quæ pudore non suffunditur*;en missionis suæ authentica testimonia manibus portat, cùm pretiosissimum xenium æterno Patri dedicat Filium eius, & suum, puerum nimirum JESUM CHRISTUM. Porrò sacerdoti ad altare & oblationem paranti, lege veteri ,& novâ, singularem eumq; pretiosum deberi ornatum, ex illo præ- B sertim Aaronico rationali optimè constat. Legati etiam jure & more Gentium ad salutandos in throno monarchas non admittuntur, nisi nuptialibus benè & comptè instructi vestibus. O Divinissima Sacerdotissa DEI, Nuntiaq; generis humani ad thronum Iustitiæ eius, quid agis hodie? vbi nam pretiosæ vestes? vbi nuptialia decoramenta? Gazas omnes, quas tibi & Filio tres Magi obtulerant, & quæq; C pretiosa ab illis relicta, liberalitas tua consumpsit in pauperibus: vix pretio duarum columbarum dives es. Scio quidem ab *Ernesto Prag:* Marial: *c.* 137. Te nominatam esse *Rationale summi Pontificu CHRISTI:* a *S. verò Andrea Creten: vestem Regiam: vestem deauratam a Bern: de Busto.* Cur ergo hodie hisce D omnibus pullam superinduis, & cilicia obducis? imo pluribus longè, quàm olim in veteri lege tabernaculum Dei, pretiosissimis quia virtutum coruscans decoraẽntis, omnia cõtegis, quãdo adeo pauper, siquidẽ & Agno pro Filio redimendo carens, adeò abjecta appares; ut cum sis pulchritudo pulchritudinum,

MARIA, Sacerdotissa, Legata dicitur.

Alb: M. Anton: Damasc:

MARIA Pauperrima in Purificatione.

inter

inter Æthiopissas mulieres voluptate adustas; cùm sis sanctitas sanctitatum, inter peccatrices Te sistis; & tanquam rea culpæ, vel purgationis legalis indiga Te præsentas. Sed noveris benevole Auditor, dum hodie pullâ tantæ humilitatis, abjectionis &c: induitur MARIA; eo ipso facta est, & apparuit ex sensu *Isychy* ap: *Polyanth: Ornamentum præclarum naturæ nostræ:* imò vniversam Ecclesiam CHristi, novo quodam induit decore, præclarissimis nimirum virtutum suarum exemplis, quibus emicuit, in hodierna sui Purificatione, non immeritò ab Alberto M. & *Bernar:* Senen: *ap: Polyant. Decor omnis Ecclesiæ, nũcupata.* Cuius ego symbolici tituli Mysteria explicabo, in honorem MARIÆ; nobis autem ad salutem. Priùs dicam, quantùm decoris cumulet Exemplaritas, & fuga scandali subministrandi. Salutemus rythmicè MARIAM.

Isych:

MARIA, Decus Ecclesiæ Christi.

Salue pulchra Rachel Cœli
Regis David Filia:
Ecclesiæ Christi DEI
Decus, forma, gloria.

PARS. I.

Exemplaritas Decus fidelium.

135. ÆTernus Sponsæ suæ Ecclesiæ Sponsus Salvator noster, sicut in fidelibus extrinsecorum ornamentorum, luxusq; vestium & similium vanitatum auersatur pompam, eamq; summè odit, vetat & prohibet, & præsertim si sponsæ custodes, quos acu tetigit *S. Bern: sup: Cant: s. 76.* tanquam sponsas incedentes, circumornatos varietate, in similitudinem Templi, conspiciat; Ita ex opposito Ecclesiam, suam Sponsam non aliter esse exornatam percupit, nisi ut induta Christum per veræ Fidei professionem, fulgore morum, virtutum, famæ, bonæq; conversationis & omnis exemplaritatis decorámentis resplendeat ita; ut nihil is, qui ex adverso est, dicere de illa mali habeat, atq, sic confundat meretricolas, id est falsas Hæreticorum synagogas: de quibus bene currit illud *Melliflui ep: 1. ad Sophiã. Filiæ Babylonis, induuntur purpurâ, & bysso, & subinde conscientia pannosa jacet: fulgent* A *monilibus, & moribus sordent: è contra, tu foris pannosa, intus speciosa: resplendens, sed divinis aspectibus non humanis.* Eximium quippe decus cuiusq; fidelis, atq; sic totius Ecclesiæ, morum est exemplaritas.

Exemplaritas, decus fidelium.

Probatur Scripturaliter.

Mirum in modum, hunc zelum Spõsi pro Sponsæ suæ ornatu sectati sunt amici sponsi, SS. videlicet Apostoli, statim in initijs Christianismi: nam vbi contra abusum vestium, & similium mundanarum pomparum, acriter detonasset summus Magister morum Petrus, custosq; adolescentis tunc Spon- B sæ istius, 1, *Petr: 3.* inquiens: *Non sit extrinsecùs capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti vestimentorum cultus.* Non minori energiâ Paulus etiam contra Mulieres, à similibus dehortari mandauerit Timotheo Episcopo. *Volo mulieres in habitu ornato, cum sobrietate & verecundia ornantes se, & non tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste pretiosâ.* Statim de alijs salutaribus eidem Sponsæ providendo vestimentis, uterq, illorum, exemplaritatis & modestiæ coruscans subministrarunt indumentum. Nam Petrus præcitatis subdidit talia verbis. C *Sed qui absconditus est cordis homo, in incorruptibilitate, quieti & modestiæ Spiritûs; qui est in conspectu Dei locuples.* Paulus verò ipsummet induere Christum Romanos cohortatus est. *Induimini* (inquit) *Dominum IESUM Christum Rom. 13* Indui autem Christo, quid porrò significat? nisi mores, & actus conversationis Christi, in se exprimere, & penè mutari in Christum, ut cum Paulo quisq; gloriari queat. *Vivo ego, iam non ego, vivit verò in me Christus. Galat 2.* Hic insignis ille Author Discipulus, imò potiùs Magister Cõcionatorum, prudenter sciscitatur, quodnam haberi possit signum, aliquam animam indu- D tam esse Christo, & vivere cum Christo? Jnter alia huius rei indicia recenset id præcipuum. *Quando* (inquit *Fer: Pasch: s. 57.*) *solicitè cauet, ne quodpiam præbeat proximo suo scandalum; sed potiùs studiose adnititur, ut cuiq; præfulgeat exemplo bonæ vitæ, & morigeratæ conversationis, devios, ad rectos calles virtutum sectandos, vitæ suæ normâ alliciendo.* quod ipsum sub similitudine pulchra declarat. *Quãdiu* (inquit) *videmus hominem bene colo-ratum,*

136.

Petri

Vestium luxum prohibet SS. Petrus & Paulus.

AdTim:

Rom:

Ad Gal:

Christo indui, quid sit.

ratum, dicimus, quòd non sit dispositus ad mortem; sic quamdiu homo benè conuersatur, timens alios scandalizare & Deum offendere, signum est, quòd Christus vivit in anima illius. Et sanè rectè. Proprium fuit Christi, exprimere in se Personam Patris sui Cœlestis, *erat enim splendor Patris & Figura substantiæ eius.* indeq; erat, quòd quisquis aspexisset Christum, oportuit eum statim videre & Patrem *Philippe qui videt me, videt & Patrem meum.* Verba sunt ipsius: Idipsum experiri est & in hominibus de exemplaritate vitæ solicitis, dum enim vivunt, & induuntur Christo, splendorem & figuram vitæ eius in se exprimendo, cæteros ad cognitionem Patris cœlestis per conversionem illorum, deducunt, iuxta mandatum eiusdem Salvatoris. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut glorificent Patrem vestrum qui in cœlis est. Mat.* 5. Atq; ita fit, ut novâ, per illorum exemplaritatem, ad pietatem & virtutem, conversorum prole, fæcundata Ecclesia, tanquam ornatissima, decoremq; omnem induta Sponsa appareat, cunctis ob exemplaritatem, & modestiam Fidelium, etiam hostibus veneranda. Ad rem memorat *Niceph: l.* 12. *c.* 45. quomodo Hunni adhuc dum erant Ethnici, videndo vitam S. Theotimi Episcopi perspicuè exemplarem, immunemq; vel minimi scandali, eum Deum Romanorum appellitarint. Convenit hic & sensus S. *Clement:* Romani, Constit: Apost: 2. c. 28. qui bonæ & exemplaris vitæ sacerdotes, Deos terrestres esse notavit. Quod fortè dedit ansam Tertulliano, & S. Hilario, ut illud Psalmistæ: *Deus stetit in Synagoga Deorum,* interpretati sint de viris exemplaribus in Ecclesia DEI. O quãtum & quàm celebre Ecclesiæ decus! tot indui Dijs, præter IESUM Christum, quot numerat vitæ exemplaris fideles.

Matt: *Exemplaritas, fæcundat Ecclesiam.*

Exemplares, Dij appellati.

Probatur. Figuraliter.

136. Sed à Sponsa Ecclesia, veniamus ad Sponsam Solimæam, in qua huius Typus præcessit. Illius ergo Sponsæ, dum Ierosolymitanæ puellæ incipiunt decantare Epycinia laudum, ea ipsas a calceis auspicari audio, dum aiunt: *Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis, Filia Principis.* Cant: 7. non vili sed Regio quodam, ob exquisitum calce-

A aventorum apparatum, gressuumq; admirandum artificium, honorando eam titulo: *Filia Principis.* Optimè novi luxum fæmineum, præsertim in calceamentis, damnabilem esse. Debacchatus est plurimùm & acriter contra hunc abusum *Tertull: lib: de Pallio c.* 5. Item de Habitu Mulier: c. 7. ubi ait: *Latent in cingulis smaragdi, & in peronibus, vniones emergere de luto cupiunt. Deniq; iam gemmatum habent, quod gemmatum esse non debet.* Imò & ipse Ethnicus Plinius obiurgat hoc arrogantiæ & lenocinij genus, satyricè illud censurans *l.* 9. *c.* 35. *Neq; enim gestare iam margaritas, nisi calcent, ac per vniones ambulent, satis est.* B Necessitas calceos invenit, sed ab arrogantiâ ambitiosè expoliuntur, à luxu sumptuosiùs nitent, gemmant, fulgurant: quod fæminarum, & iuventum & lenocinium est, quo intuentium insidiantur oculis, denudantes calceatos pedes obviæ spectatorum libidini, quô faciliùs adeantur, dum ipsæmet meretricio incessu se produnt, publicant, & prostituunt: Pauo conspectis pedibus fastuosas demittere pennas traditur; hæ calamistratæ infernales Harpiæ, pedum calceamentorumq; ex cultiori ornatu, cristas fastûs & arrogantiæ erigunt: Quid ergo, inter tot C vituperia, laudis, & commendationis reperêre illæ Solimeæ Cantatrices, in Sponsæ calceamentis, ut ab illis sermonis exordium aucuparentur? Sed consultiùs est à litera ad sensum mysticum in hisce calceamentis latitantem, cum S. Ambrosio & Bernardo *ap: Sylv: Alleg:* convolare: qui censent calceamentis istis admirandis, denotari vitam exemplarem iustorum: per Filiam Principis primariò significari Ecclesiam DEI, & ex consequenti cuiuslibet iusti animam: eiusdem sensus etiam est *Did: Celada* in Iudith: c. 16. ℣ 9. 13. quem ille ad hanc rem ex amæniore eruditione D congerit & spicat, a Clemente Alexandrino 2. Pedag: c. 11. qui antiquarum Sponsarum secretiora quo ad hoc prodidit artificia, sic scribens: *Multæ fæminarum, soleis quoq;, amatorias salutationes imprimunt, vt vel per terram numerosè incedentes, amatorios Spiritus incessu insculpant.* nempe subjectæ calceorum parti, quæ vestigia imprimit, addebatur forma seu typus, qualis est in sigillis, qui in vestigijs, aliquod amoris

Calceamentorũ luxus censuratur.

Tertul:

Plinius.

Did: Celad:

Calcei fæminarũ, cum ve-

ſtigio literarum. moris, ſymbolum exprimeret. Hæc inquam perpendendo cit: *Author:*, & id ipſum animæ juſti accommodando, eam ſic deprædicat: *Pulchri ergo dicuntur ſponſæ greſſus, quia quocunq; ſe verterit, relinquit animi ſui, & caſti amoris notata veſtigia.* O ſacratos pedes, greſſuſq; benedictos ſic calceatæ animæ, quæ veluti altera Iudith, cuius ſandalia rapuerant oculos Holofernis *Iudith:* 16. fit lætitia Iſrael, & honorificentia populi noſtri S. Eccleſiæ, dum plures Holofernesios ſcil: peccatores ſuo exemplo devotionis, caſtimoniæ, mortificationis, frequentioris vſûs Sacramentorum, ad imitationem ſui provocat, & efficaciter perducit. Hinc proinde nobiles, imò Principes in Eccleſia DEI, tales animæ in Eccleſia Dei nominantur. Quarum vnam ſic reverenter alloquitur Mich: Gislerus in Cant: *Hic videbimus te ſanctitatis ſpectaculum, ita, ut in affectuum pedibus pulcherrima dicenda ſis. Vnde nil mirum, ſi, quod vix perfectiſſimum competit vocabulum filiæ DEI qui verè perfectus eſt, tibi imprimis congruat: meritòq; te dicimus filiam Principis.*

Exemplaritas, Regia virtus.

Mich: Giſl:

Probatur. Hiſtoricè.

137. *Exemplaritas Valentiniani Imp: & eius in fuga ſcãdali cura.*

Præclarum huius rei Exemplum reliquiſſe legitur, illud inter Imperatores orthodoxos, præcipuum Eccleſiæ Dei decus & ornamentum, Valentinianus Imperator: cui S. *Ambros:* dum præſtantiſſimam conſcripſit Panegyrim, in qua ipſius eximias dotes virtuteſq; tanto Principe dignas dum recenſet; hoc tanquam præcipuum in illo commendat, quod exemplaritatis & vitandi ſcandali eſſet ſtudioſiſſimus adeo; ut ijs etiam, quæ in delicijs ipſi habebantur, ſi aliquam ſcandali ſubeſſe inde alijs ſubodorabatur occaſionem, lubens dimitteret. Venit ad aurem Principis, quod Circẽſibꝰ ludis, quo ſpectaculo recreari ſolitum ſibi erat, plebs garrula ſcandalizaretur, ſicut & venationum frequentatione ac ſumptuoſitate; vtrumq; ſubitò amandari ab Aula ſua curavit. Contra tempeſtiuas, & opiparas Cænas ſubmurmurauere ſubditos ſubaudivit; extemplò Culinam etiam reformavit & menſam, adeò abſtinentiæ leges ſectatus, ut plerumq; impranſus, ab Imperatoria ſurgeret menſa. Florebat tum Romæ a flore venuſtatis & eximiæ formæ quædam

A Domicella, Iuuentutis Romanæ exitium & ſcandalum: illud malum ut è medio tolleret pius Imperator, accerſiri illam fecit in Palatium ſuum, vt redargueret, proculq; amandaret ab vrbe: ſed ocu'atiſſimus Princeps, quia necdum tum vxoratus erat, ne cuiquã ſiniſtræ opinionis, adeoq; ſcandali anſa inde daretur, diu eam in Palatio commorari vetuit, tantominus pernoctare: Proinde acriùs commonitam de petulanti vita, publico cum comitatu, ſpectante populo, die adhuc clarâ, reducendam ad locum ſuum demandavit. Iure meritò tantæ pietatis & pru-
B dentiæ Princeps tanquam ſpeciale decus Eccleſiæ Dei, a melleo Ambroſij ore, ſeorſiuã vitæ ſuæ Panegyri deprædicatus.

PARS II.
SS. DEIPARA Decus Eccleſiæ.

SI quando opportuniùs, Decus Eccleſiæ dicenda MARIA quàm hodie, dum nimirum ad tanti hoſpitis quàm condigniùs excipiendam præſentiam, ſemetpſam in cunctis fideli- 138. *Purificationis Feſtum, ornatius.*
C bus exhortatur Eccleſia, illud Epicinon in ſolemnioribus occinendo Proceſſinibus. *Adorna thalamum tuum ſion, & ſuſcipe Regem Chriſtum: amplectere Mariam, quæ eſt Cœleſtis porta: ipſa enim portat Regem gloriæ novi luminis &c:* Miſſal: Rom: Ipſa etenim comes tanti Hoſpitis, & Mater Maria, omnem apparatum ut Decus ſubminiſtrare Eccleſiæ Dei videtur, & adaugere ſolemnitatis pompam, dum ad normam ſponſæ illius Solimeæ, virtutum ſuarum, actuumq; heroicorum fulgore, in capite & membris eius Eccleſiam, adornare conatur.

D *Probatur.* Scripturaliter.

Ordiamur cultum ornatumq; Eccleſiæ Dei, a mundo muliebri capitis ſponſæ, quem ſic deſcribit ipſemet ſponſus. *Caput tuum ſicut Carmelus. Cant:* 7. Porrò capita Eccleſiæ ex mente *Hieron: & Gregor:* ap: ſylv: Alleg: ſunt Prælati Pontificali dignitate & quacunq; alia in Eccleſia Dei fulgentes. Non exiguum hoc, neq; novum ſtudium Mariæ curam habere Capitum Eccleſiæ, Pontificum

139. Cant: *Prælati, capita Eccleſiæ ornantur a Maria.*

tificum videlicet, in adornando: nonnullos enim novâ veste miraculosè ab ipsa donatos novimus, ut legimus de S. *Ildephonso* Toletano Episcopo, & alio *Bonito* Auernorum Pontifice, quatenus inde disceremus, *Vmbr: Novarr: n.* 601. quid in singulis Ecclesiæ capitibus ipsa spiritualiter præstet, hodie præsertim, dum typo actionum suarum in facie Ierosolimitanæ Ecclesiæ ipsos edocet, illos tàm decenter alio non exornari, quàm eminentiâ supererogatoriarum virtutum, fugâ omnis scandali, & eximiâ vitæ exemplaritate. Redeamus tantisper ad caput Solymeæ Sponsæ. *Caput* (inquit) *tuum sicuti Carmelus.* Ex Hebraico autem interpretatur Carmelus. *Cognitio Circumcisionis.* Hinc Doctissimus Interpres *Escob:* de Maria *ad c.* 2. *Luc:* hodierni mysterij perpendendo arcana, super illa verba: *Postquàm impleti sunt dies purgationis eius,* dum aduertit à Blasio *Viegas* hæc verba cum interjectione legi, *Caput tuum super te, sicut Carmelus,* observat in illis denotari studium supererogativarũ virtutum in Maria, nunc præcipuè, dum Virgo, ante, in, & post partũ permanens, adeoq; minimè obligata Moysaicâ lege de puerperis, tanquam purgationis indiga, legalia implet. *Indicatur* (inquit) *caput Virginis non fuisse super humeros depressum, sed supra humeros eminens, quia non contenta fuit Virgo feruens charitate, operibus ad quæ lege tenebatur, sed ad opera supererogationis se erexit.* Dum autem Caput eius Carmelo, ut interpretatur, *Cognitio Circumcisionis* assimilatur; subinnuitur sollicita cura Mariæ in evitando scandalo: ne forte dum putaretur ex viro puerpera, legem contempsisse Moysis accusaretur, non observatis rubricis purificationis, idq; ad exemplum Filij sui, qui innoxius omnis doli & culpæ, circumcidi ex eadem causa voluit. Audiamus de hoc venustè discurrentem *Bernardum ser:* 7. *Quid est quod dicimus Beatam MAriam purificari?* Eleganter ad quæsitum suum respondendo ait: *Quid verò, quod ipsum IESUM dicimus circumcidi? Enimverò tàm non indiguit illa purificatione; quàm neq; ille circumcisione.* Et iterum exclamando sic alloquitur Beatissimam. *O beata Virgo? verè tu non habes causam, nec tibi opus est purificatione. Sed numquid Filio tuo opus erat circumcisione? Esto tamen inter mulieres, tanquam vna earum, nam & Filius tuus sic extitit in medio puerorum.* Ne scilicet scandali vulnere afficerentur parvuli, & ut edoceat nos, amouendo scandalo operam expendere, addit *Escob:* Hoc exemplaritatis cultu ut capita quoq; Ecclesiæ, virtutis Marianæ imitatione exornentur, summoperè exoptans, Author cit: assumptis illis Sapientis verbis: *Rectorem te posuerunt, esto in illis, quasi vnus ex ipsis. Eccle* 22. ad similia præclara facinorum exempla, & piam æmulationem exhortatur Prælatos, dum præmissâ devotâ deprecatione MARIÆ cum *Bernardo. O Domina esto & Tu inter mulieres tanquam vna earum, nàm & Filius Tuus sic extitit in medio puerorum,* sermone converso ad Prælatos ait: *O quanti ponderis est! Principes legibus subjici, ut subditos alliciant ad earundem observationem.* Idem omnino hoc sapuit pridem *Isidorus* l. 2. c. 52. dum dixit: *Iustorum est Principum, legibus obtemperare etiam suis. Tunc enim jura ab omnibus custodienda existimet Præsul; quando & ipse illis reverentiam præbet.* En iam decus MARIÆ in capite Ecclesiæ, præfulgidæ exemplaritatis emicat.

Prælatos decet exemplaritas vitæ. — *Escob:* — *MARIÆ purificatio, ob vitandum scandalũ.* — *Bern:* — *Eccle.* — *MARIA, Prælatos edocet de exemplaritate.* — *Isidor:*

Probatur. Figuraliter.

140. Capite tam exquisitè ornato, neq; pectori sponsæ sua decoramenta aberant. *Pone me* (inquit, sponsus ad illam) *ut signaculum super cor tuum.* Pectus Ecclesiæ Christi *Glossa Ordin:* super *Exod:* 28. intelligi vult Sanctos Apostolos, primos Martyres, & ex consequenti omnes alios, qui pro fide & Ecclesia Christi contra hostes ipsius Ethnicos, Hæreticos, ænea exponunt pectora, ad quæq; etiam atrocissimæ mortis paratissimi pro Fide & Ecclesia, pericula: hos autem omnes, signaculis & monilibus, (quæ a muniendo, secundùm aliquos dicuntur) Beatiss: Virgo hodie simul & munit & ornat, dum pericula ab Herode contemnens, ipso facto innuit, nihil timendum nobis, dum legis studemus observationi. Excitat etenim quæstionem S. *August:* l. 2. de Ciu c. 1. *Cum iam sollicitus esset Herodes, perculsus magorum nuntio, quod natus esset Rex Iudæorum: quomodo potuerunt, completis purgationis diebus, tutè cum IESV ascendere in templum, ut fierent circa eum, secundùm legem Domini?* soluit Augustino quæstionem *Eucher* hom: de Innoc: *Ad-*

Pectus Ecclesiæ, Martyres — *August:* — *Eucher:*

huc omnia

hæc omnia quieta erant, adhuc Herodes magos expectans, nondum sui cordis malitiam revelabat: vnde & securè vadunt in Ierusalem. Verùm ipse S. *Augustinus* paulò aliter respondit: *Quis* (inquit) *non videat, etiam illum vnum diem Regem multu occupatum, latere id potuisse.* Nihilominùs accommodatiùs ad gloriam virginis dicendum videtur, hæc omnia pericula spreta fuisse à Virgine & sponso eius castissimo Josepho, dum de adimpletione legis ageretur: Cui fauet

Anselm: illud S. *Anselmi* in Matt: 2. *Quamvis timerent Herodem, tamen non sunt ausi transgredi legem, quin ad Templum puerum deferrent.* Hinc est quod *Richard: Laur:* l. 3. de laud: v. adjecta novâ ratione scilicet, doloris gladij, qui pertransiturus animam ipsius iam hodie prædicitur *à Simeone: Tuam ipsius animam pertransibit gladius,* Beatiss. V. MARIAM appellavit Martyrem, imo præterea Martyrem Martyrum, plus adhuc, ut ratiocinatur ingeniosè Novar: vmbr: n. 480. Matrem Martyrum omnino dicendam, quia verbo & exemplo, præsertim hodiernæ suæ constantiæ & animositatis, contra quæq; pericula, ad Dei amorem omnes alliciebat, ut essent ad Martyrium parati. Et hoc ipsum veluti ex cortice erumpit sub Figura illorum malorum granatorum sponsæ, ex quorum musto, Dilecto suo, suavissima propinaturam se appromisit sponsa. *Dabo* (inquit) *tibi mustum malorum granatorum meorum.* Cant: 8. Et quæ sua hic, sponsa Maria, vocat grana, videlicet illos homines, qui à virgine habuerunt, quod tali amore ferverent; quo possent sanguinis sui martyrij purpurâ decorari. Accersenda sunt huc Guilelmi verba, qui hanc sententiam versans, paraphrasim talem apposuit. *Dabo tibi mustum malorum granatorum, non enim tantummodo de feruore & dulcedine animi tibi gratias ago in memetipsa; sed verbo & exemplo faciam, in amorem tuum ferueſcere spiritum multorum, in tantùm; ut moriendo pro Te, gloriosi Martyres fieri valeant, qui per mala granata figurantur. Quod cum factum fuerit, fient malogranata mea, id est ad gloriam meam, in amore Christi rubentia, quotquot ex me ad tantam profecerint charitatem.* Debet ergo SS. Virgini nedum quilibet Martyrum, sed vniversa quoq; Ecclesia, quod exemplo & protectione

MARIA Martyr Martyrũ imo Mater, excitando ad martyriũ.

Cant:

Guihel:

A MARIÆ & illi coronam lucrati sunt Martyrii, & Ecclesia tot myriadibus martyrum munita, tàm pretiosum monile in decus atq; ornamentum sui in pectore gaudeat se accepisse. Quare pro vtriusq; huius veritatis firmiori stabilimento adstruo authoritates Patrum.

Probatur. Doctoraliter.

Iam penè communissimum habetur apud Patres, partim vniversaliter, partim diverso respectu, Beatiss: V. MARIAM nominare *Decus Singulare* nedum cœli, sed etiam terrestre. Et sic est B quod S. *Ioan: Damasc:* orat: 1. de nat: B. Virg: vocat illam: Decus eximium humani generis. Item *Orat: 1. de Assump:* Decus totius Creaturæ. S. *Ioan: Chrysost:* Decus Ecclesiæ nostræ *Ernest: Prag: c. 94.* Ornamentum præcipuum, ac speciosissimum totius Ecclesiæ. Deinde respectivè ad Sacerdotium, Præsulesq; à S. *Ephrem s: de laud: V. MARIÆ* dicitur Decus Aaron. a *S. Ioseph: Hymn:* Decus illustrissimum Apostolorum. a *Iacobo Monacho.* Decus ordinis Sacerdotalis. Respective verò ad Martyres intitulavit ipsam idem qui supra *Iosephus in suo Mariali.* Decus illustrissi- C mum Martyrum, Decus divinum Athletarum, quæ Christum decorum pulchritudine peperit. 141.

Probatur. Miraculosè.

Jam Ecclesia in capite & pectore è MARIA exornata, manus quoq; exerit, ut novo à Virgine induantur decore. Manus Ecclesiæ iuxta *S. Ambr: s. Psal: 118. s. 12. Hilario,* atq; *Gregor: ap: Sylv. Alleg:* sunt Prædicatores, imo ex sensu *Origenis,* omnes in Ecclesia Dei exercentes ministerium spirituale, tàm in vita activa, quam contemplativa. Appromiserat olim sponsæ suæ D sponsus, murenulis seu catenulis aureis exornandas fore manus: *Murenulas* (inquit) *aureas faciemus tibi, vermiculatas argento. Cant: 1.* per quas ex mente S. Hieron: Bernardi, & Greg: significabantur verbi Dei & doctrinæ connexiones, quæ texuntur auro & argento, quia S. Scripturæ sunt aureæ, propter Sapientiam: vermiculatæ autem argento, propter eloquentiam prædicationis *Sylv: Alleg:* Appromissas olim sponsæ Ecclesiæ murenulas ipso iam facto hodie distribuit 142.

Manus Ecclesiæ, sunt Prædicatores.

Cant:

distribuit, imponitq; manibus eius Beatiss: Virgo, dum quosq; ministros Ecclesiæ notitiâ Divinorum, & maiori lumine, alijsq; gratijs, huic obsequio salutis proximi opportunis donat, aut donari facit vtriusq; vitæ operarios, hodiè per oblationem volatilium DEO, vt eis benedicat, offerens. Hoc assecutus sum ex *Ven: Beda:* qui motâ quæstione ex ly *Aut par turturum, aut duos pullos columbarum,* curnam S. *Lucas* qui benè didicisse poterat a Maria, quid rei factum fuerit, incertos nos reddiderit sub disjunctione asserens. *Par turturum, aut duos pullos columbarum* sic scribit: *Columba, quæ aggregale est animal, actiuã, turtur verò, solitariã vitam, solitudinis & communitatis, id est cum proximis commorationis denotant: & quia vtraq; conditori accepta est hostia, consulto Lucas, vtrum turtures aut pulli columbarum sunt oblati, non dixit. Ne unum alteri vivendi ordinem præferret, sed utrumq; sequendum, utrumq; Divinis cultibus doceret offerendum.* Et proinde B. V. Maria in nullam partem præcipitando, alterutrum institutum commendavisse Deo in illa oblatione creditur, vnicuiq; talium nova gratiarum emendicando à Patre cœlesti munera, et quidem non vano eventu: En enim actiuæ vitæ caput, quia Pontifex, Simeon justus & timoratus, hodie novis in gratiam MARIÆ muneratur è Cœlo charismatibus, dum primus fit oculatus testis præcoq; adventûs veri Messiæ. *Quia* (inquit) *viderunt oculi mei salutare tuum, lumen ad revelationem gentium &c:* Refulsere sat speciosè dona hæc Mariana, etiam contemplativorum in illa Phanuelis Anna, *quæ ad annos octoginta quatuor non discedebat de Templo, jejunijs & obsecrationibus serviens die ac nocte. Et hæc ipsa horâ superueniens, confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus. Luc: 2.* Quod ipsum & recentioribus sæculis miraculosè cõprobasse Beatissimam cerno, dum quosdam seduliores in ministeriis Ecclesiæ, Festo Purificationis, ex MARIÆ patrocinio specialibus gratijs a cœlo donatos lego. Quidam (*Scheifler: vit: Deip: ver: 43.*) Episcopus deuotissimus B. Virgini, graviter ægrotauerat: qui post multa recuperandæ sanitatis suspiria ipso Festo Purificationis jacens in cubiculo affini Templo, adornatâ processione audiuit decantari a clero il-

Columba & turtur, typus duplicis vitæ.

Maria æque iuvat vitam concept: sicut & actiuam.

Luc:

Purificationis Festo, Episcopus miraculosè sanatus.

A lam Antiphonam: *Adorna thalamum tuum Sion: &c:* viditq; simul ordinem virginum pulcherrimarum de Ecclesia ad se venientium in albis, quas postrema una cæteris elegantior sequebatur gerula Mater pulcherrimi filioli. Accesserunt ad lectum Episcopi hac visione dissvaviati, viragines, atq; duæ ad caput, ac ceruical lecti, Angelicis vocibus intonueruut usq; ad verba Antiphonæ: *Adorna, suscipe Regem Christum, amplectere Mariam, quæ est cælestis Porta:* tum enim nitidissima virgo accessit cum pusione, eumq; in vlnas Episcopi tradidit, & dixit: modo, dilecte mi, suscipe Regem Christum, & amanter amplectere Mariam surge iam sanus, & vadens ad Ecclesiam annuntiansq; quæ verè vidisti, dic Filio meo, officium meum: quod & disparente visione fecit Episcopus. Quid præstantius in nostra Polonia contigisse lego in vita venerabilis serui Dei Gasparis Druzbicij *c.* 4. quod ipsemet & alius Pater confœderatus ipsi in Spiritu, hoc ipso Purificationis die, prævijs internis admirandis in anima motibus, reuelationem acceperint, ipsos esse confirmatos in gratia & Filios prædestinationis: dum enim 1623. per multos dies ex speciali quodam impulsu pro obtinenda a Deo confirmatione in gratia laboraret; tandem ipso die Purificationis accedendo ad sacrum, suggeri sibi sentiebat: *Hodie in hoc sacro, dabo tibi signũ confirmationis in gratia:* & tandem in ipso sacro, ex sanctissimo Sacramento bis audiuisse se testatus est, huiuscemodi vocem: *Confirmo te in gratia mea.* Ille autem alius talia se, dum in oratione esset, audiuisse coram eodem Patre fatebatur: Beneficium scias tibi concessum, per merita Christi Prædestinationem tuam, notitiam autem huius beneficij per manus Beatæ Virginis accipe. Ambos istos Ascetas, præclaros fuisse operarios in Ecclesia Dei constat ex tot laboribus concionatorijs, & Asceticis Tomis P. *Gásparis*, item ex insigni alterius illius Patris Jacobi scil: *Licháński*, studio in audiendis pœnitentium Confessionibus: a quo exercitio evocatus ad celebrandum, istam per manus MARIÆ accepit ille gratiam. Sic planè sic purificans se in Templo MARIA, dum manus operariorum tantis exornat gratiarum monilibus, meritò

Purif: Festo duo Poloni P. P. Soc: confirmati in gratia.

Gasparis Druzbicij revelatio.

tò se dici DECUS Ecclesiæ, comprobat.

Probatur Historicè

143 *Pedes Ecclesiæ, status inferiores fidelium.* Pedes tandem & vltimò Ecclesiæ, per quos utpotè per vltimam partem corporis, denotari cogito reliquos omnes fidelium status in Ecclesia Dei, exābiunt hi quoq; ut decorētur à MARIA porrò ornamentum pedum totum esse à pretiositate calceamentorum, optimè constat. Mysticos ergo Ecclesiæ pedes, scil: cunctos fidelium status, hodie non assumptitio quopiam decore, sed proprijs Majestatis suæ exornat Maria calceamentis, per insignem scilicet & plusquam heroicum actum humilitatis: nam quando purior Angelis, & limpidissimum innocentiæ iubar, communium mulierum, & puerperarum infert se cætui; cuiuscunq; statûs hominibus etiam eminentissimis sectandam humilitatem edocet. Calceamenta enim MARIÆ, in quibus incedentem admiratæ sunt animæ dicendo. *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis Cant. 7. ex Origene* deducit *Escob: de Purific Paneg:* I. *n.* 51. fuisse hodiernos actus humilitatis ipsius, quibus exornari quosq; fideles, quomodo percupiat Deus, declaret Historica narratio spectaculi, quod habuit in Festo Purificationis, S. *Gertrudis* Revel: *P.* 4. *c.* 9. Apparuit sc: infirmæ protunc, Christus D. dum cantaretur a choro *Adorna thalamum*, quem illa dum deprecaretur pro doctrina, quomodo ei adornandus esset thalamus cordis, per similitudinem quandam tabellarum cum imaginibus, docuit ipsam sponsus, & monuit. quòd ille summè delicietur in corde hominis talis, qui fideliter coram ipso manifestat abdita suæ conscientiæ, & de-

Cant:

MARIA, humilitatis Magistra.

A fectus suos cum amaritudine exponit: quæ dum atten[t]is sponsa excipiebat auribus, vidit Beatiss: Virginem, quòd talium humilium animas, ab illis imperfectionibus nitidissimo pallio suo purgando extergeret, extersasq; honoratiori asseruaret loco. Quod & iteratâ eodem Festo visione, comprobatum fuit, dum Saluator, humilitatem cuiusq; B munitissimum contra omnes impetus sathanæ clypeum esse, ipsam edocuit.

Gertrudis visio, in festo Purificationis.

Epilogus.

EN quàm bellè illud dictum S. *Chrysostomi* in medium iterum prodit, DECUS *Ecclesiæ esse Beatiss: Virginem*, dum tàm exquisitè cum hodierni Festi mysterio, in membris suis exornasse C cernitur Ecclesiam Dei. Ecce iam A. A. implentur dies purgationis; priùs tamen emundandus est à maculis, qui decorem induere vult Marianum. *Væ nobis* (inquit *Guarricus* s. *de Purific:*) *si dies impleantur, & purgatio minimè impleatur: & postea necesse sit impleri, & illo nos igne purgari, quo nihil acriùs in hac vita, potest cogitari.* Ergò cum *Erico* ap: D Escob: cit: *n.* 22. *Dei Genitricem summis votis obsecremus, ut sua potenti intercessione, nobis apud Filium suum purgationem impetret criminum, quæ purgationem suscepit temporalem sine sordibus peccatorum: quæq; hac die cum Filio Templum ingreditur, sacrificium oblatura, supernæ Civitatis nobis obtineat ingressum.* Vota interim concludamus ascetico *Ioan: a Iesu* suspirio. O MARIA! *Decor animæ meæ, Spes & firmamentum meum, in terra morientium? quibus flagro desiderijs tenendi Te, & cōdendi in secreto thalamo cordis mei.* 144.

Guarr:

Eric:

Ioan: a Iesu.

AMEN.

DIES Cœli
SS. DEIPARA.

Pro Assumptione B. V. M.

Assumpta est MARIA in Cælum. Breu: Rom:

145. NOvo exoriente sole,nouam quoq; oriri Diem necessum esse, quis nam subdubitet? A. A. Fecit enim Creator, (ut inquit Psaltes Regius) *Solem in potestatem diei* Psal: 135. Et Sanè hæc est formosissimi sponsi, qui quotidie procedit de thalamo suo dum oritur, venustissima Filia, & planè eodem instanti, nascenti Patri congenita soboles, continuus ipsius per diuersa hemisphæria partus, simulq; est, continua indissolubilisq; socia eius: quamvis verò dilucula sua & vesperum habeat; hoc tamen non vitio eius inest illi aut Parentis sui, sed effusâ liberalitate eiusdem, qui vult oriri super bonos & malos: & ideo cœlestis intelligentiæ nutu & motu, gyrat per vniuersa subterranei mundi hemisphæria. In festiuissima solemnitate hodierna Assumptionis SS. DEIPARÆ, novum quendam Solem in Empyreis hemisphæriis simul semelq; in omnibus exoriri Apocalypticus Astronomus Ioannes obseruavit, dum signum magnum apparuisse in cœlo descripsit. *Mulierem amictam sole. Apoc:* 12. quæ communissimum est & adæquatissimum Symbolum Assumptæ Virginis: ergo cum nouo Sole nouam quandam diem authumari licebit? Ita est A. A. & hæc erit, ipsa amicta hoc nouo Sole Mulier, Beatiss: V. MARIA, quam longè prædixisse videtur ex sensu *Mauritij a Villa* inclytus vates Zacharias c. 14. *Et erit dies* (inquit) *vna, quæ nota est Domino, non dies, neq;, nox & in tempore vesperi lux,* in qua die mille & eximias beatitates promittebat Propheta. De hac porrò die,adhuc dū viveretChristꝰ, longè meliùs verificatum aduertit idem Author supra citatus, illud Psalmistæ *Fecit solem in potestatem diei.* Sol enim iustitiæ Christus, datus est in potestatem suæ Genitricis. *Et erat subditus illu.*

Solis encomium. — *MARIA, Dies* — Zachar:

A Hinc est quod Mariam S. *Ern: Prag: in Marial: c.* 11. appellauerit *Diem perfectū, in quo nihil fuit unquam opacum, aut rebelle lumini.* Deinde *Iacob: de Vorag:* ipsam ut *Diem perfectam* celebrat in Assumptione *f:* 2. *de Nativ: V.* Sed me iterum revocant ad se verba Prophetæ de illa nova die, dum ait: *Et in tempore vesperi erit lux.* Dies hæc mystica, Beatiss: Virgo, dum satis iam luxisset terris, ut Solis sui scil: Christi quoad thronum gloriæ æternalis fieret socia, iuxta B præordinationem infinitæ provisionis Divinæ, venit ad vitæ vesperam, mortem scil: æmula Solis Filij sui, æstibus amoris adacta, obeundo. *Et in tempore vesperi lux,* & ecce Dies esse non desijt, dum cum corpore glorioso, & Anima in Cœlos assumpta, a Sole suo irradiata, adeo cœlestes claritate sua recreavit incolas; ut noua Dies cœli, hodie dici mereatur: quare deprædicent alij Assumptam Beatissimam C tanquam Solem, Lunam & auroram; ego ipsammet cum eodem *Iacobo de Vorag: Diem nouam Cœli* panegyricè celebrabo. Cui Almæ diei præludam Astronomo-Morali axiomate. Quinā dicendi sint veri dies, & cuiq; viatori fausti? hymnidice interim gratulemur Diei cœli MARIÆ.

Ern: Prag: — *MARIA assumpta Dies cœli*

Dies magna cœli Salue
Novi Solis Filia:
Patent tuæ luci, valuæ,
Corda nostra vilia. D

PARS I.
Verorum dierum à falsis differentia.

MEnsurabiles quidem dies posuisse Deum viatoribus, optimè 145.
scio ex diviniſſimo Iobte; nihilominùs vniuscuiusq; sensum, in quo abundamus,

Dierum diversitas quanta.

mus, & præcipuè ob vertibilitatem arbitrij nostri, sub vno eodemq; sole vix non immensurabiles quoad diversitatem & Qualitatem esse dies audeo dicere: O quot numerant Medici criticos, climactericos! Astronomi, Ægyptiacos, caniculares, faustos & infaustos, serenos, pluviosos! &c: Ipsa demum S. Scriptura, varios dum frequentissime recenset dies; vix vnquam sine distinctione, & epitheto laudis, vel vituperij: Hinc in Scriptura leguntur quidam dies lætitiæ, solemnitatis, exultationis, jucunditatis, desponsationis, ablactationis: alij dies iræ & indignationis, dies amaræ, dies luctûs, captivitatis, mortis, & similia. Tandè

Olymp: si illud *Olympiodori dictum in Cant: tenemus. Quod quemquam delectat, id diem putat suum, ita errore decipimur.* Sequitur immensa quædam & inassequibilis multiplicatio ac diuersitas dierum, attenta volubilitate voluntatis humanæ: Itaq; cum iuxta Apostolum 1. *Rom:* 5. Qui *sapit diem, Domino sapit,*ut nos quoq; sapiamus,discernamꝰ dies veros à fictis.

Probatur. Scripturaliter.

146. Veros itaq; dies illos esse obseruo, quibus anima nostra continetur in gratia. Notavit idipsum Salvator in Para-

Marc: bola de seminatore *Marc:* 4. *Sic est Regnum Dei, quemadmodum si homo jaciat sementem in terram, & dormiat, & exurgat nocte & die, & semen germinet.* Non dixit, quod dormiat solum, sed præterea addidit, quod *exurgat nocte & die.* Equidem non iacentes, & dormientes somno vitiorum, sed surgentes à peccati somno, ij faciunt integros dies, ij vitæ peragunt tempora. *David Psal:*

Psalm: 30. ait ad Dominum. *Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.* Ex Hebræo legit *Hieron. In manibus tuis tempora mea.* Chaldæus posuit. *In manibus tuis dies redemptionis.* Et meritò nulla alia in hominibus noscuntur tempora, nisi dies redemptionis: dies quibus redempti à iugo & servitute peccati asserimur in libertatẽ filiorũ. Idẽ *Psal:* 38.clamat. *No-*

Psalm: *tum fac mihi Domine finem meum & numerum dierum meorum, quis est.* Acutissimè *D. August.* expendit, qualem diem, qualẽ numerũ dierum cupiat Psaltes sibi ostendi: nimirum numerum siue diem *qui est:* non quemcunq, diem, non quemcunq; numerum dierum exoptat, sed numerum dierum *qui est.* Inueniri

Dies verus, qui sine peccato.

A ergò forsitan potuerunt alij dies, qui non sunt? Ita sanè: veteris hominis scil: in peccato sine gratia consumpti, dies non sunt. Tunc tibi puta vera adesse tempora, veros accrescere dies, cum exutus veterem hominem, omnes eius defectus, & vitia à te ablegaueris. Pulchrè D. *Aug: in Psal:* 89. *Vtiq,* August: *petitur dies, qui est, non, qui non est, quia dies isti, de quibus dixit: ecce veteres posuisti dies meos, non sunt. Illi autem anni, illi dies non deficiunt, in quibus nec nos deficiemus, sed sine defectu reficiemur.* Nullus profectò crescit dies, in quo sub lapsu gemimus & defectu:

B tunc incipit numerus dierum tuorum; cum incipit numerus dierum, *qui est,* id est, qui excludit humanos defectus. Iterum loquatur Psaltes. *Novit* (inquit) *Dominus dies immaculatorum. Psal:* 36. vbi D. *Aug.* legit: *Novit Dominus vias immaculatorum.* Meritò immaculatæ viæ pro diebus ponuntur, quando non antea censentur dies esse; quàm ex quo viæ immaculatæ videantur reperiri. Et hoc ipsum quæstionem facit, quòd dicatur Dominus cognoscere dies immaculatorum, quasi novum sit, quod DEUS omnes cognoscat. Cum ergo etiam vilissimæ res, Divinæ subsunt cognitioni,

C quid singulare dicitur de diebus immaculatorum, in eo, quod cognoscantur a Domino? Apostolus dirimet quæstionem aiens: *Cognovit Dominus qui sunt eius.* 2. *Tim:* 2. Et quidem soli qui sunt, Tim: & verè sunt, pertinent ad partem Dei, pertinent ad Dei cognitionem. Vnde dicebat *Origenes* in hunc locum. *Sicut* *ergo alibi dicitur: Cognovit Dominus qui sunt eius; sic hìc non impiorum, sed immaculatorum dies cognoscere dicitur Dominus.* Quo posito, sic monet consequenter *Origenes. Vnusquisq, suam propriam facit* Origenes *diem, cùm retrahimus nos ab his, qui oderunt fratrem, & in tenebris ambulant: & in dilectione fratrum permanemus, dies no-*

D *bis facimus, charitatis: sed & cùm justitiam custodimus, & cùm visitamus viduas, atq, orphanos in tribulatione sua, immaculatos nos custodimus ab hoc sæculo, immaculatorum nobis ipsis facimus dies. Et isti sunt, quos nosse Dominus dicitur.*

Dies immaculatorum, qui?

Probatur. Figuraliter.

Alterum verum diem mortalis hominis assero esse Diem ærumnarum, 147. nam ex ærumnis pro DEO, pro virtute, susceptis dies nostri censentur. Arcanum Figurale prodibit ex Epheme-

ridibus Hebræorum a DEO præscriptis. Quem porro latet? quantis ærumnis populus ille electus DEI, toto tempore captivitatis suæ in Ægypto, involutus fuerit postea dum clamauerunt ad Dominum; in potenti manu Dei prædicitur illis eductio ex ægypto in desertum, non certe ad delicias, quæ enim tales in deserto? sed conjiciendi in similes, si non plures ærumnas, ac labores, incommodaq; eremi, ab illaq; ipsa eductionis die Calendaria sua auspicari iubentur. *Exod: 12. Mensis iste vobis principium mensium.* Sed cur, quæso, extunc modoprimũ censentur dies Israelis, quando educitur ex ægypto? quarenam Ægypti dies, utpote pariter ærumnosi, non veniunt in computum dierum Israelis, quibus gemebat sub iugo populus, tot annorum decursu? Ratio ex D. *Gaudentio* in *Exod. s: 1.* Quia postremi hi labores propter DEUM ferebantur a fidelibus, & ideo ab illis incipiunt dies censeri. Verba adduco cit: Patris *Non sunt imputati Israelitis illi dies, quos consumpserunt in Ægypto, sed quando ingemuerunt ad Dominum conuersi ab operibus duris, & Dominus percussit primogenita Ægyptiorum, qui eos servire Domino non sinebant; tunc audiuerunt: Mensis hic, vobis initium Mensium, primus est vobis in mensibus anni.* Vbi gemitus & labores nostri Deum aspiciunt; extunc dies censentur nostri, & incipiunt clarissima ætatis nostræ tempora numerari. Iuvant commentationem figuralem non parùm ærumnosæ sponsæ quærimoniæ. *Cant: 3. In lectulo meo per noctes, quæsivi quem diligit anima mea:* adeo se noscit ærumnosam, & laboribus deditam; ut nullum diem audeat numerari, sed tristibus tenebrarum noctibus se pressam fateatur: tamen *Gillib: Abb: s: 1. in Cant:* per hoc ipsum iudicat sponsam fortunatissimis, & prægnantibus insignium sustinentiæ suæ meritorum appropinquasse diebus: sic enim alloquitur illam præfatus Abbas. *Quare per singulas noctes dilectum tuum, quid dico per singulas? per totas noctes hoc opus continua: tunc poteris illud Pauli audire: Nox præcessit, dies autem appropinquavit:* Imo illæmet ipsæ ærumnosæ pro Deo noctes, felicium dierum exordia sunt. Hinc est, quod Hulseus ille Princeps, post filiorum mortem, post bonorum amissionem,

Dies tribulationis, dies verus.

Exod:

Gauden:

Gillib: Abb:

Sponsa, quos dies amat.

A summis in ærumnis & calamitatibus constitutus, non calamitatum & miseriarum dies sibi perire optabat, sed diem nativitatis. *Iob: 3. Post hæc aperuit os suum Iob, & maledixit dies suos & locutus est: Pereat dies, in qua natus sum.* Expende, qualem diem cupit iustus homo delere: non diem præsentem ærumnarum & dolorum; sed diem, quâ in domo Regia natus est, quam secuta fuerunt tot gaudia, tot divitiæ, tot regiæ voluptates. Hanc diem plerumq; mundani homines vocant suam, & misere decipiuntur: non enim censentur dies hominis justi, dies temporalium B felicitatum: o quam miseri falluntur & errant! quem communem errorem damnans Iob, non præsentem diem calamitatum; sed præteritum felicitatum optat deleri, & expungi, ac penitus obtenebrari· nullus enim dies censetur noster, nisi quem sustinentiâ decoramus. *Psal: 89. Exultavimus, & delectati sumus in diebus nostris.* id est nullũ, diem nostrum amisimus, omnes steterunt ad solatium: sed qui dies hi fuerunt? qui sic vniuersi habiti sunt ad solatium. Jam ipse explicans subdit: *Lætati sumus in diebus, quibus nos humiliasti, annis, quibus vidimus mala.* Dies ergo tri- C bulationum, & patientiæ, sunt veri dies, quia meritorij: nullus eorum deperit, sed vniuersi reseruantur ad gaudia.

Iob:

Psal:

Probatur. Historicè·

Ternarium felicium verorumq; dierum ut compleam, duobus adnumero dies illos, quos plenos quibusdam euenturos gratulabatur David inquiens: *Et dies pleni inuenientur in eis. Psal. 72.* quibus opponuntur dies vacui, super quali aliquando lamentabatur Iob: c. 7. *Et ego habui menses vacuos.* quæ dixerat ille in persona hominis peccatoris, præsertim acediosi in cura salutis suæ: D proinde illi dies pleni iuxta Euthymium dicuntur, quibus non otiatur homo, sed feruenter, & constantèr laborat, vt dies vitæ eius fiant pleni operibus virtutum, semperq; locupletiores: Qui dies, quam sint, nedum ipsimet homini, sed Deo quoq; gratiosi, constabit ex sequenti Historia. Legimus in vita S. Gertrudis, id huic Virgini feria 2da Paschæ contigisse, cum sese ad Sacram disponeret synaxim, Christumq;

148.

Psalm:

S. Gertrudis visio de veste dierũ.

stumq; sponsum suum deprecaretur, per charissimum Eucharisticum pignus nobis relictum, ut omnes iniquitates eius, defectus, & negligentias vitæ Religiosæ amplius non recordaretur. Rapta fuit in Cœlum, quam stitit Christus Sponsus ante Patrem Cœlestem, pictâ indutam veste: hæc enim videbatur esse ex tot lacinijs & centonibus consuta, quot annos in Religione exegerat: eratq; adeo expansa; ut ne ruga vel plica in ea appareret: Quodq; adhuc in hoc mysterio obtupescas, in quacunq; lacinia cuiusq; anni, omnes dies & horæ, omnia dicta, factaq; cogitationes, motus, affectus, expressa cernebantur: at vbi DEI Filius apud DEUM Patrem pro ea peroravit, & pretium Sanguinis sui obtulit; derepente vestis illa, laminâ aureâ perlucidâ instar crystalli cooperta fuit: per quam etiam imperfectiores eius actus distinctè relucebant, & beatis: mentibus miro splendore patebant. *vit. eius. c.* 28. *l.* 4. Vide quàm gratiosos dies habeat Christus, quos in studio virtutum insumis, ut tàm facilè etiam contingentes ex fragilitate in illis defectus nedum cooperiat; sed quoq; auctiori gratiâ ex meritis suis cumulet. Quisquis hosce dies veros sapis, DEO sapis, Diesq; cœli, & felicis æternitatis videbis, nec vnquam dinumerabis.

PARS II.

SS. DEIPARA Dies nova Cœli.

149. BEnignissimus Salvator noster privilegiatæ cuiusdam diei recensens privilegia, eâ exultatione expectantis Patris sui, & Patriarchæ Abrahæ, & gaudio, dum iam eandem videret, commendasse legitur, sic allocutus insidiantes sibi Pharisæos *Ioan:* 8. *Abraam Pater vester exultavit, ut videret diem meum: vidit & gavisus est.* & quisnam fuit iste Dies Christi tam concupitus Divinissimo Patriarchæ, tantæq; exuberantiæ gaudiorum materia? Scio ex *Origene*, diem esse reuelationis de aduentu Messiæ Christi, qui eum in spe gaudijs cumulavit: vidit autem & gavisus est, dum ipsum Salvatorem in lymbo conspexit, & salutavit: quem deinde ascendentem in cœlum cum alijs co-

Ioan:

Dies adventûs Christi, concupiscibilis Patribus.

A mitatus est Patribus: sed quia *Ern: Prag: cit: supr:* appellat quoq; Beatissimam Virginem, diem Christi, qui est Sol verus; credo quod in Assumptione ipsius gloriosa in carne, iterum atq; iterum verificata fuerint verba Christi: Exultavit vt videret Diem meum, vidit & gavisus est: quod ipsum aperit viam ad comprobandum vlterius Beatissimam Virginem, sui Assumptione illustrasse & lætificasse Cœlestem mundum, tanquam nova dies Cœli.

MARIA Dies Christi.

Probatur. Scripturaliter.

Dari differentiam, eamq; maximam inter dies humanos, & dies Dei, inter terrenos & cœlestes, plusquàm certum est, ex illis D. Iobtis verbis, quibus allocutus quondam Dominum. *Iob:* 10. *Numquid dies hominu, dies tui:* quorum dierum diversitatem ingeniosè (ut alias solet) explicavit S. *Aug:* in illud *Psal:* 88. *Thronus eius sicut dies cæli.* Hinc scire vis, quales sunt, & quinam Dies DEI, dies cœli? inuestiga quisnam & qualis sit Thronus DEI? scitè deprehendes Diem Dei, Diem Cœli. Porro Thronus Dei, & Thronus Christi, ex consensu vix non omnium Patrum, & præsertim *Alb: M. in Bibl: sup:* 3. *&* 4. *Reg:* appellatur MARIA, cuius Throni ad normam illius Salomonici, *Greueus ser:* 190. *in Psal:* dum sex gradus per varias Virginis prærogatiuas explicat, sextum & supremæ perfectionis, in prærogatiua præmiorum, quorum vltimum complementum Beatiss: Virgo in sui gloriosa ad cœlos Assumptione recepit, constituit: *Thronus eius sicut dies cæli.* Si ergo B. Virgo in Assumptione Thronus DEI, Thronus Christi facta asseritur; eo ipso DIES DEI, modo quodam eminentissimo, quia DIES cœli, dicitur. Porro Beatiss: semper indefessa, illustrissimaq; DIES fuit: Et primùm in sui Conceptione immaculatissima: quod obseruavit *Chrysost: Vega Palæst:* 14. *cert:* 4. *Theol: Marianæ.* quasi in typo, in die septimo, aliàs Sabbatho Virg: Deiparæ sacro: nam cum Moyses de reliquis sex diebus dixisset: *Factum est vespere & mane dies vnus.* Gen: 1. soli septimo, nec vesperum nec mane concessit: cuius ille causam reddens, sic egregie pro Immaculata Conceptione MARIÆ loquitur: *Iustorum cæterorum vita, tanquam dies pedetentim lucescit, sicut aurora: eorum initia*

150. B

Iob:

Dies Cæli, quæ?

C

D

Gen:

Chryst: Vega.

MARIA Dies, in omni mysterio.

initia parum lucis habent: moxq; quasi lux splendens procedit, & crescit usq; ad perfectum diem. At Mariana lux, statim atq; assurgit, licet continuis auctibus gratiæ, cæterarumq; virtutum accresceret; tamen claritas & splendor illius etiam in primo Conceptionis momento ita corruscabat; ut reliquorum iustorum meridiem luce ac iubare superaret. Aptè igitur dies Deiparæ, sine vespere & mane describitur. DIES iterum fuit in Annunciatione conceptûs Filij Dei, taliter enim *Mellifluus*, illa Psalm: verba: *Dies diei eructat verbum*, interpretatur

Bern: *f: 5. de partu: Dies diei, Angelus virgini: Dies Angelus propter beatitudinem, dies Virgo, propter integritatis virtutem: Dies diei eructat verbum, Deitas Virginitati de vtero paternæ Maiestatis, in utero Maternæ integritatis.* DIES demum splendidissima apparuit Beatiss: V. MARIA, in partu seu NativitateFilij sui,qui intaminatam lucem Virginitatis, nedum non imminuit, sed potius sacravit. Super qua die exclamat D. *Aug: s. 21. in ap-*

Aug: *pend: O dies dierum omnium, lucrum lucis, & dispendium cæcitatis, in quo æternus Sol de summa celsitudine claritatis Paternæ descendens vuluæ virginalis alvum reseravit.* Tandem in sua Assumptione gloriosa, DIES apparet, sed longè excellentiori modo, dum nouæ gloriæ circumdata in corpore & anima splendoribus, ac ipsius Regis gloriæ Thronus effecta, ipsi quoq; & toti cœlesti curiæ tanquam DIES cœli illuxerit. De huius diei, simulq; Throni fulgore

Ildeph: sic fatur S. *Ildephonsus s. 2. de Assumpt:* Thronus Beatiss: Virginis præparatus ante mundi constitutionem, in die Assumptionis eius celsior glorificatur ab Angelis, nec *immeritò, quoniam & ipsa est facta Thronus DEI.* Tantum certè illustritas huius nouæ DIEI Cœli auxit splendorem gloriæ in cœlis; ut nedum (quod obseruavit *Pereira*) Cœlicolæ illæ Spirituum mentes præ gloria ingredientis MARIÆ cœlum, perstrictos immensitate lucis oculos, alis velarent, sed si credendum est D. *Ambr:* etiam Divini oculi ad tantæ maiestatis fulgorem stupere quasi viderentur: Iste etenim S. Doctor illa Sponsi verba. *Cant. 6. Auerte oculos tuos a me. quia ipsi me auolare fecerunt*, ita commentatur in præsentem thesim. *Deuotione nimiâ*

MARIÆ splendor in gloria verberat Sponsi oculos.

Ambr: *ac fide possibilitatem naturæ & conditionis propriæ supergressa est, quia lucem inaccessibilem e regione intueri est graue. Auerte oculos tuos a me, eò quod plenitudinem dignitatis eius, & splendorem veri luminis sustinere non posset.* Equidem sponsam Mariam tanquam speculum perlucidum contemplabatur, quod lucem ac splendorem ab æterno Sole acceptum ita intensiorem ac vivaciorem instar purissimi crystalli reddit; ut ipse Sol Christus quodammodo ex reflexione, & reuerberatione tantæ lucis, perstrictum se esse fateatur. Vnde dixit: *Auerte oculos tuos à me.* Accedit ad sensum D. Ambrosij & S. *Anselmus* l. de *Excell: V.* qui Mariam, gloriam Dei appellat. Ansel:

Quod & ipse Christus per os *Guarrici* Guarr:
s. 4. assumptæ Virgini fatetur, dum hisce alloquitur ipsam. *Concupiui speciem tuam etiam desiderantiùs, quam tu meam. Nec satis glorificatus videor mihi, donec tu glorificeris.* Quid illustrius? quid magnificentius ad excudendas huius nouæ DIEI Cœli illaminationes?

Probatur Figuraliter.

151. Sed iterum Dies diem eructet, etiam sub Figura. Novimus benè ex S. Scriptura, illi pientissimo & patientissimo viro Iobti, post illas ærumnas, & decumanos calamitatum fluctus, *dum addidit Dominus omnia quæcunq; fuerint Iob duplicia, insuper fuerunt illi septem filij, & tres filiæ: & vocavit nomen unius diem, & nomen secundæ Cassiam, & nomen tertiæ Cornustibij: Non sunt autem inuentæ speciosæ mulieres, sicut filiæ Iob in vniuersa terra.* Non diffiteor hanc elegantissimam filiarum Triadem apprime esse idoneum symbolum explicandæ pulchritudinis, eximiarumq; prærogatiuarum MARIÆ. Breviter famuletur honori MARIÆ vltima earum, videlicet *Cornustibij.* iuxta septuag. Interpretes, *Amalthea cornu*, quod elegantem & opulentum sonat, nam stibio in cornu asseruato, mos erat fæminis vultum & oculos fucare; Ita porro pulchra MARIÆ, & non vacua species, quæ vnctione præ participibus alijs, Spiritûs S. præuenta, & impleta, oculos mentis ad contemplandum Divinitatis, adhuc in terris, mysterium, dispositos, & vultum, quem deprecarentur omnes divites, pauperesue plebis, Divinitatis vnctione decorum habuit, quo placeret Altissimo. Nec sibi tantum pulchra, plenaq; esse potuit, quæ omnibus in Matrem

Iob tres Filiæ, Figura Mariæ.

trem, Patronam, Magistramq; data: ideoq; ex hoc pulchritudinis Cornustibij, tot erroribus excæcati fidei, gratiæ postmodum & gloriæ lumen accipiunt, & deformatos peccatorum fuco animarum vultus reformant. Hîc omnium gratiarum & divitiarum DEI opulentia, tanquam per Amaltheæ cornu defluit, informisq; mundi paupertatem ditat, & implet. Subscribat & secunda Filia dicta *Cassia* Mariano honori & gratijs. Iuxta *Ioan: a Gemin:* l. 3. c. 9. Cassia, a qua ductum nomen Filiæ huius, est fructus ex arbore productus: illa tamen est nobilior, quæ pinguior succo medicinali impletur, quo vacuæ, minùs æstimantur. Non vacua fistula *Cassia*, non nuda pulchritudo MARIÆ, quam omnis plenitudo gratiæ, quæ cæteris creatis, commendat vere ut *Cassia*. Quia sicut hæc medicinalem virtutem habet, scil: dura mollificandi, sanguinis feruorem mitigandi, aposthemata dissoluendi, sanguinem purificandi; ita pulchritudo MARIÆ, copiâ charismatum Divinorum impleta, indurata peccatorum corda ad pœnitentiam emollit, & compungit, feruorem concupiscentiæ, & desideriorum inordinatorum mitigat, & restinguit, aposthemata peccatorũ dissolvit, persanatq; omnes mortales è sanguinibus genitos, purgat à sanguinibus & carne, ut per Spiritus S. gratiam Spiritu vivant: carnis & sanguinis operibus renutiando, in nouas secundum Deum creaturas reformentur. Horum tamen sororum prima *DIES* appellata, cæteris aptiùs eructat, seu significat Diem nostram Cœli, B. V. MARIAM vt Assumptam: illam in Primiceriam lucis, claritatisq; nouæ demonstrat, quâ ipse quoq; æternus Iob, Rerum vniuersarum Conditor, & Dominus lætificatur. Scisciatur nonnemo, cur tanta pulchritudo in Iobi domo nasceretur? & respondet: ut videlicet pijssimus vir ærumnarum & laborum oblivisceretur, videns coram se pulcherrimas filiarum suas facies. Ita enim fatur *Author Caten: Græcæ. Filias quoq, liberali Spiritu, atq, egregiâ formâ suscipit, vt earum aspectu, omnis superioris ærumnæ memoria interiret.* Quid simile cogitate A. A. Ideo assumptam Virginem, in hemisphærijs cœlestibus veluti illustrissimum inclaruisse DIEM:

MARIA figurata in Iobi Filia, Dies dicta.

A Nam quando nos peccatis nostris, & pravis moribus mille ærumnas, labores plurimos cumulamus Deo, quantùm ex nobis est; pulcherrima hæc Filia Iob Cœlestis, MARIA, resplendet vt Dies: cuius gloriæ aspectu delectatus DEUS, radijsq; emicantibus eius patrocinij præoccupatus obliviscitur omnium nostrorum peccatorum ita; ut funditùs lucis DIEI huius radijs fæditatum nostrarum memoria dissipetur, & totaliter intereat. Rectè ob hoc à S. *Damasc:* in oratione hodiernæ diei. *Obliteratio vnica mærorus* appellata.

B *Probatur* **Doctoraliter.**

Jam DIES diei eructavit verbum suum; sed quia *Germ: Constat: s. de Nat: V.* noctis attributum, etsi in laudabili sensu, adstruit MARIÆ, dum ait: Maria nox est, de qua *Psal:* 18. *Et nox nocti indicat scientiam:* hæc nox, quia non tenebrarum est, sed illuminationis, iuxta illud: *Et nox in illuminatione eius*, noctibus, quos item illuminat, S. Doctoribus indicat scientiam. Quid ergo istæ illuminatissimæ, istæ Marianæ noctes, de ista cœlesti die, Assumpta Virgine, dabunt scientiæ? Fauerunt iam cogitatibus nostris plures supra citati in suis commentationibus supra Textum, Figuralemq; sensum S. Scripturæ; sed iterum melleum Bernardi os eructat huius DIEI in laudem. *s. de aquæ ductu.* An non etiam Virgo Dies & præclara? rutilans plane dies, quæ procedit sicut aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol. *Gvilb: Ab: in Mariali c. 9.* MARIA, Dies est quæ rutilo Sole, Cœlo, inferis, Terræq; perfunditur, cui pio compunctionis iubilo gratulari debemus. *Bernard: Bustem: l. assimil: s. 3.* MARIA Dies est, in cuius potestate Sol, id est Christus. Si quando gloriosius in potestate MARIÆ Sol Christus, quam dum in gloria ipso hoc Sole apparuit amicta, & circumdata, cuius lumine totum Cœlum implevit. Huc spectare videntur & illorum PP. authoritates, quibus immensa lætitia cœlitum die Assumpt: B. V. MARIÆ explicatur. *Ernest: Prag: c. 5.* vocat eam lætitiam SSS. TRINITATIS *Anonym: in Menæis Græc: 4. April:* Lætitiam cœlituum. S. *Ioseph: hymn:* Lætitiam Angelorum. *Ioan a IESU MARIA.* Lætitiam cœli dulcissimam, & impetum delici-

152.

deliciarum, exhilarantem Civitatem Dei.

Probatur. Miraculosè.

153. *Grypho, solem stitit, in festo Assum: B. V.* *Vadingus in Ann: Ord:* zelantissimi illius Apostoli Maronitarum gentis, in Oriente P. Grifonis Belgæ describendo acta, sub A. D. 1450. huiusmodi portentum par omnino illi Iosiano sub Gabaa enarrat. Hic dum reformationi illarum nationum feruentiùs insisteret, errores ablegando, ritus componendo, Ecclesias restaurando adeò; ut nouam faciem rebus obduxerit, durius quidam, qui Gentis Principatum obtinebat, obstitit eidem: tandem die ipso Assumptionis Gloriosæ B. V. MARIÆ, dum prædicaret è suggestu, rem suam comprobare voluit miraculis, fecitq; solem iam ad occasum tendentem a toto auditorum consessu conspici in oriente, radijs ingredientibus per fenestram, quæ in Capite Ecclesiæ prominebat ad orientem, qui paulo ante collucebant in fenestra, quæ in templi fronte vergebat ad occidentem. Cuius rei perpetuam hucusq; peragunt memoriam Maronitæ: quo portento confusi, & sermonibus Gryfonis conuicti aduersarij destiterunt a moliminibus suis. Magnam subesse noui difficultatem circa repedationem aut regressum Solis, quam aliàs doctissimi scriptores expenderunt, illam stationem Solis ad mandata Josue, & retrogradationem eius ad lineas decem in horologio Achaz, trutinando. Sunt qui dicant nullam tum a parte rei interuenisse mutationem syderum, sed eundem, quem semper, solem tenuisse cursum; sed tantum Metheorologicis impressionibus, vmbra siue lux mutari aut circumferri ab Angelo potuerit: Non desunt tamen qui veram retrogradationem syderum tum interuenisse miraculosè affirmant, ita ut dies duplo major appareret: quibus fauet ipse textus. *Non fuit antea, nec postea tam longa dies. Ios:* 10. Sed utut sit, portentum prolongatæ apud Maronitas diei ego non aliàs explico, nec cuiq; post Deum adscribo, quàm DIEI cœli, gloriosè assumptæ Virgini. Hæc etenim cùm ex Chaldaica versione, Maria, *Domina Dierum* interpretationem habet; iure & prærogatiuâ Dominationis suæ, diem illam vnam, semel & iterum in Festo Assumptionis coruscare voluit, ut etiam terrestri promulgaret mundo, se in gloria illa apparuisse tanquam DIEM nouam cœli: de cuius communicata luce, ad Beati viri preces, noua quoq; subterraneo mundo accreuit dies.

Ios:

Probatur. Historicè

154. *Circulus aureus 365. dierum in sepulchro Symandij Regis.* Tradit ex veteribus *Pierius Hierogl: l. 39. c.* 11. de Symandio Rege Ægyptiorum, qui erat victoriosissimus, & simul sapientiæ amantissimus: vnde (eodem attestante) pro stemmate & signo habuit Leonem: Bibliothecæ vero, quam magnifice instruxerat, curavit inscribi *Animi alimentum. Idem* l. 38. c. 2. Huius ergo sepulchro, ut ornatius redderetur, superimpositus fuit aureus circulus, cubiti vnius latitudine, in ambitu verò cubitorum trecentorum sexaginta quinq; qui singulis anni diebus, singulis cubitis insculptis, per astrorũ ortus occasusq; quæq; obseruanda Astrologis demonstrabat: pro cuius pretiosæ & satis industriosæ machinæ, tantæ rei novitate illecti Cambyses & Persæ armis dimicarunt, eamq; lucrati sunt. Quid intenderit superstitiosa illa gens in huiusmodi symbolo, significare arcani? non capio: nisi fortè quod aureæ illæ circuli partes, seu dies denotarent illum victoriosum, simulq; sapientissimum Regem, aureos, nouosq; ex sepulchro extulisse, & vivere dies. Famuletur laudibus & Honori gloriosissimæ in sua Assumptione Virginis hoc superstitiosæ antiquitatis monumentum. Nonne Reginæ nostræ Beatiss: V. MARIÆ signum & symbolum, Leæna: ex sensu S. *Epiph. hær.* 78. ideo quia ipsi *non contigit partus secundus, sed unum nonnisi genuit Leonem scil: CHRISTUM.* Vel ideo ut sentit *Belarm: Conc: de Resurr:* quia post immensorum dolorum cordis sub Cruce pugnas superatas *tertiâ die super mortuum filium irrugiit dicens: Exurge gloria mea.* Nonne item, & ipsam Bibliothecam esse Sapientiæ supra multipliciter probavi. *Tit: Bibliotheca.* Huic ergo sepulchro Gethsemanico nobiliorem, quam ille aureus fuerat, dierum circulum impono: dum ipsam in illo cœlesti Regno, vbi vna dies ipsa tota æternitas censetur, DIEM Cœli illuminationis maximæ, claritatisq; inuestigabilis, quibus mire lætificat

MARIA, leana.

Epiph:

Belar:

tificat Deum, cunctosq; cœlites demonstro.

Epilogus.

155. Eccli: Monet prudentissimè quemq; Sapiens, dum ait- *Eccli:* 14. *Ne defrauderis a die bono, & particula boni non te prætereat.* Et quænam melior dies aut particula, quàm DIES gloriosa cœli, Assumpta Maria: quæ etiam optimam, non iam particulam, sed partem elegisse in Euangelio dicitur, in potioribus bonis Filij collocata. Ne defraudemur ergo à tam bona Die: hæc inquam DIES est, in quo alloquenda vel deprecanda a nobis, & pro nobis est Maria *Cant:* 8. Alloquamur itaq; deuoti & humiles illustrissimam hanc DIEM Cœli, illis ipsius Sponsi verbis: veni o Domina, non iam ad montem, sed ad vallem myrrhæ, scil: lacrymarum, & exilij nostri, donec inclinentur vmbræ tentationum, quæ nos vndiq; terrent, & circumdant, *Donec aspiret dies.* Et quid sunt fratres charissimi isti aspirantes dies? *Dies aspirans, quæ?* doceat nos *Mellifluus*, qui distinctionem ponens inter diem, & diem, ita dicit: *f.* 71. *in Cant: Duo in nobis precedũt dies, vnus quidem aspirans pro corporis vi- Bern:*

A *ta, id est, dies natiuitatis nostræ, alter verò respirans in sanctificationis gratia, tertius superest aspirans in resurrectionis gloria* Iam dixi ex nominis Ethymo, Mariam appellari, & esse Dominam Dierum omnium, atq; sic diei tam inspirantis scil: Creationis nostræ, quoniam eam satis subtiliter S. *Ansel: ap: vmb: nouarr: n.* 552. deducit esse *Matrem omnium Creaturarum.* quàm diei quoq; respirantis in sanctificatione per gratiam: nam sicut omnis gratia per Christum, ita (quamuis alio modo) & per Mariam, illinc originatiuè, hinc impetratiuè. Huic ergo DIEI cœli studiosè attendamus, & tenebrarum mundanarum B pertæsi anhelemus ad illam, quam quoq, aspirantem audimus, quoniam præter Deum nil tam spirat, seu desiderat Maria, sicuti salutem, & glorificationem nostram. Illa ergo cœlestibus corruscationibus penetrans ima cordium nostrorum faciet, ut exultemus in diebus æternitatis, & laudemus Deum, Matremq; laudemus eius in insigni die solemnitatis ipsius ac nostræ. Ansel:

AMEN.

C

DONATRIX Magnifica SS. DEIPARA

Pro Festo SS: Rosarij.

Extollens vocem quædam Mulier. Luc: II.

156. Fatale olim, vel saltim summi periculi erat, etiam de voce certare cum Regibus, tantò verò magis cum Dijs. A.A. Clades illa, exitiumq; humani generis, Imp: Rom: Nero, dum vici, plateæ, abditaq; carcerum, partim fletu, partim eiulatu sub Tyrannidis eius gladio pereuntium implerentur, ut tradit *Suetonius*, mirum in modum musicâ cantuq; nedum delectabatur, sed quoq; exercebatur adeo; ut grati- D oris modulationis ergo, in multos dies inedias sustineret: nec sibi graue erat plumbeas in pectore deportare laminas: quinimo nobiliores hac in arte ad certamen vocabat, sed pluribus tristi euentu: si enim superassent, vel superarentur, a tam crudeli chorago, quid lucri sperandum manebat, nisi mors. Æmulatum quondam (apud Pòëtas) legimus Deo Apollini an Orphæo de potiori fistula syluestrem Satyrum, *Musicâ, certabat Nero, Satyrus cum Apolline.*

sed

sed superatus non leuem ausûs sui pœnam subijt, crudeliter excoriatus. Quid ergo agis bona & pientissima Mulier? dum loqueris Domino & DEO tuo. *Extollis de turba vocem tuam*, MARIÆQ; intonas laudes: *Beatus Venter, qui te portavit, & vbera quæ suxisti:* quasi ad vocale certamen ipsum euocare videris. Respondit enim subito vox voci, laudes laudibus iunguntur, dum inchoata à te laudum Marianarum præconia complet ipse, & plura adjicit. At ille ait: *Quinimò beati, qui audiunt Verbum Dei, & custodiunt illud.* Apage hinc fœde vecorsq; interpres Calvine, qui putas Christum hac respondendi phrasi negare, quod dictum fuerat, id est Matrem suam beatam esse. Solvit te bene *Caiet.* dicens. Quinnimo, non negat verè dictum, beatum ventrem, & beata vbera; sed hoc affirmans, adjicit formalem ac communem beatitudinis rationem, ex *Theoph: Beda, Chrysostomo,* nam iuxta S. *August: Beatior fuit MARIA percipiendo fidem CHRISTI, quàm concipiendo carnem Christi.* Sed non verendum tibi pientissima Mulier, dum cum ipso Christo in laudibus MARIÆ certamen subire audes: siue enim hoc in agone vincas, siue vincaris, lucrum gloria est: certantibus pro sua laude præmia magnifica parat & auget Beatiss. V. MARIA: vel ideò à S. *Bernard: Sen: T. 1. f. 52. Donatrix multorum beneficiorum.* Hanc porro mulierem, zelozam laudum Marianarum Decantatricem, noster Lyranus asserit B. Marcellam fuisse, famulam S. Marthæ, hospitæ Salvatoris. Non novum est apud Patres, præsertim S. Ansel: Albert: M. Anton: Padv: Bernard: Senen, Vincent Ferr. per Martham significari Mariam: & quæ potior Marthæ huius, solicitæ in ministerio salutis nostræ famula? quam ter inclytus Prædicatorum Ordo, SSmiq; Rosarij Confraternitas: quæ quotidie alternatim in certamine laudum Marthæ huic dum famulatur, magnificum donum, ipsum videlicet Rosarium per manus Primicerii & Patriarchæ sui D. Dominici accepit. Cuius doni pretia dum recenseo, hoc ipso Beatiss: V. Mariam *Donatricem magnificam* comprobabo: præmittam dogma morale, quomodo certare donis cum cœlo, prodest? Rythmicè interim consalutemus Mariam.

Calvinus, redarguitur.

August:

Bernar:

Marcella famula S. S. Marthæ Mulier vocem extollens.

A

B

C

D

Gratulare plebs fidelis
Iam dona magnifica,
Rosas tibi mittit Cælis
DONATRIX munifica.

PARS I.

Certare cum Cœlo liberalitate præstat.

S. Gregorius Nazianz: quem Theologum, pro eximiæ suæ Sapientiæ magno merito vocant, cum in Epistolarum suarum vigesima prima, ea commemorasset, quæ homo Deo offert, quæq; illi Deus vicissim rependit, sic exclamat. *O præclaram negotiationem? qualia contemnentes, qualia recipimus!* Cuius admirationi non modicum adminiculum subministrare videntur illa verba Psaltis ad Dominum. *Psal: 88. Exprobrauerunt inimici tui Domine, exprobrauerunt commutationem Christi tui.* exprobrari hic a dæmonibus Deo, (censet *Did: Niss: Dom: 1. Pent:*) liberalitatem quandam quasi excessiuam, quod mortalibus, qui nihil magni habere possunt, quæ pro donis collatis ab ipso redonare valeant Deo, in commutationem pro vilibus, pretiosissimum Donum, scil: vnigenitum suum Christum dederit. Cuius liberalitatis Divinæ, & remunerationis plura iam videamus monumenta. 157.

Negotiatio cum Deo, quã vtilis.

Probatur. Scripturaliter.

Exhortatus fideles ad patientiam S. *Iacobus Ap:* illustre documentum Jobi capere ex actis eius persuadebat *c. 5. Ecce beatificamus eos, qui sustinuerunt: sufferentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis* Domini quidem scil: Iesu Christi: sed quam ob rem non ipsius Iobi finem magis proposuit? hoc enim aptissimum videbatur, ut cuius labores imitari jussi fuerint; illius & mercedem respicerent: at cautè penitus subtrahendos oculos admonet ab exitu calamitatum Iobi, meta enim illis fuit prosperitas temporalis in præmio, cum in duplum acciperet, quod perdidit. Si igitur in remunerationem humanam intenderent; tolerassent quidem dispendia bonorum, filiorum orbitatem, & corporis vlcerationem, magis ob commodum proprium, quàm propter gloriam Dei: vult igitur Apostolus 158.

stolus, finem sustinendi parem esse Christo Domino, qui pertulit, Dei Patris honorem maiorem solum considerans: quo etiam ex pacto Jobus multa mala tolerabat, nam siue Domino dare, siue ea auferre placebat, æquè benedicebat. Hanc expositionem esse ipsius S. *August:* patet, ex ipsius verbis. *Ep:* 120. ad Honor. *c.* 10. *Vt ergò non tam rectè remunerationem sperarent, quando mala temporalia paterentur, non ait, sustinentiam & finem Iob audistis, sed sustinentiam Iob audistis, & finem Domini vidistis, tanquã diceret: Mala temporalia sicut Iob sustinete, sed pro hac sustinentia non temporalia bona sperate, quæ illi aucta redierunt; sed æterna potius, quæ in Domino præcesserunt.* Quorsum ergo Jacobus in his persuadendis? num ut patientiæ remunerationem non expectent homines? imo ut amplissimâ donentur mercede, siquidem norât Dei conditionem, quod liberalissimus sit cum eis, qui cum eo liberalitate quâ possunt certant. Homines autem si ad emolumenta prospicerent humana, dum pro numine paterentur, hæc eorum, quæ erga Deum liberalitas fuisset? quantum enim est, laborare quempiam, ob maiora incrementa ita agendo? non Deum, sed seipsos quæsiuissent. Mandat igitur auertere lumina à spe temporalis præmij, ut purè Deum quærentes, liberales euadant: sic autem liberales facti cum numine remunerationem copiosissimam expectent, eò quod Deus profusissimus esse consueuerit in sibi liberales: ad hæc ergo patientiam quidem mutuentur à Jobo; at non finem eius, sed Christi animaduertant. Enituit hoc satis liberalitatis Divinæ cum humana certamen in SS. Patriarchis Abraam & Iacob. Hospitio trium Angelorum specie, recipitur a primo Patriarcha Dominus. Pro mactato in gratiam hospitum vitulo, nedum, Filio, quem desiderabat, in quo benedicendæ erant omnes gentes, & pro tribus satis farinæ, multiplicatione seminis sicut Stellas Cœli, quod pius senex exambiebat, in Hærede donatur; sed etiam, quod inter postulata ac deprecationes pro conseruatione subuertendæ Sodomæ, aut reminisci non potuit, aut fortè non ausus est pro eo interpellare Dominum, in remunerationem, Lot scil: Fratris sui, a ruina illa communi conseruatione: sic enim ait scriptura *Gen:* 19. *Cum subuerteret Deus ciuitates regionis illius, recordatus Abraha, liberavit Iob de subversione vrbium, quas habitabat.* De quo *Oleaster. Misericordior est Deus in consanguineos iustorum, quàm ipsi sunt in eos: non legimus Abraam pro nepote orasse, & legimus, Deum eius gratiâ eum ab incendio liberasse.* Dormierat Iacob, vach quàm duro strato? quàm immiti pulvino, nam tulit de lapidibuis, qui jacebat, & supponens capiti suo dormivit in eodem loco. *Gen:* 28. Eleuatâ mente cernit Dominum innixum scalæ: quâ de causa divinæ excubiæ in noctis profundum? *Pet: Cell:* reddit rationem: quia malè soporatus erat, seu durè cubabat, deserendo propter Deum domum Parentum, in qua delicatè nutriebatur, nè offenderet stomachantem Esau: gratificaturus itaq; Dominus hoc adolescentis erga se studium, omnino vigilat. Igitur Iacob in Deum proculdubio officiosus, dum ob eius gratiam laboriosè dormit; sed maior in Deo relucet gratitudo, quod non aliquomodo dormiat propter servi honorem: ita Deus liberalitatem famulorum recompensat, ampliora suggerens: at quis honor ut vigilet? plurimus sanè. Nam Regum gloria non exigua, ut habeant, qui somnos obseruent, quo securius in thalamo jaceant: fit igitur Deus ipse excubitor Jacob, & hoc famulatûs genere rependit, quod malè cubauerit ob eius amorem, egregiam juuenis erga se pietatem largo remunerans fænore.

Mala pro amore Dei tolerata, copiosè remunerantur.

August.

Deus copiosus in retribuendo.

Gen:

Probatur. Figuraliter.

159. Sponsa illa, Sponsæ mysticæ, id est Sanctæ animæ typus, cum se totam donasset sponso; Sponsum suum totum, lucratam fuisse & possedisse, gloriatur adeo; ut ipsi soli vacare videretur, à cæteris feriando negotijs. *Cant:* 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Stupefactus ad mirificam sponsi dignationem & indulgentiam *Bernard: s.* 68. ait: *Quid sibi ergo vult ista inter tam dispares comparatio? aut illa in immensum gloriatur, aut is in immensum amat: quàm admirabile est, quod illius intentionem, istâ sibi quasi propriam vendicat dicens: Dilectus meus mihi. Itanè huic intenta est illa Maiestas? cui gubernatio pariter & administratio vniuersitatis incumbit: & cura sæculorum ad sola transfertur*

Bern.

transfertur negotia, imo ad otia amoris, & desiderij huius. Ita planè: sed ut tantæ gratiæ magnitudo, non appareat insolita, subnectit sponsa. *Et ego sponsa illi* quasi asserat, non multum est, vicem rependi ab illo. O fæminæ simplicitatem? quæ sibi adæquari Principem tanquam non grande aliquid, sed magis quod debitum sit, putet? Nonne ille Creator est, tu Creatura? ille Dominus, tu ancilla? ille potens, & dives? tu misera & paupercula? Tam igitur dissimiles, pares reputari, grande non æstimas? Sanè sponsa, & ipsa habebat adolescentularum plurimam turbam, quibus velut Magistra præerat, quin eas tanquam Mater alebat, multæ providentiæ, & solicitudinis tam numerosæ alumnas. Quo igitur se liberalem erga sponsum ostenderet, non omittens tantæ familiæ curam, sic dilecto intendebat, quasi nullâ aliâ distraheretur occupatione: cum itaq; partem Dilecto horarum concessisse sufficiens videretur; quod & alia pars familiæ deberetur, totas dies noctesq; vni tribuebat, ne si parte affecisset vltra debitum, nihil concessisse censeretur. Quô ergo tantæ liberalitati eius Sponsus regratiaretur, & cum munifica profusus appareret; veluti subtrahens se reliquis creaturis, soli sponsæ intendit, non quod consulere alijs desinat; sed ut providentiæ erga sponsam commendet excellentiam specialem: *Non enim ille* (addit Bernard:) *intendit huic, & non ista illi, propterea vtrumq; ponit, dicens: Ille mihi & ego illi. Ille mihi, quia benignus est, & misericors; Ego illi quia non sum ingrata: Ille mihi gratiam ex gratia; ego illi gratiam pro gratia: Ille meæ liberationi; Ego illius honori. Ille saluti meæ; Ego illius voluntati.* Vide pie Lector pietatem superam, & liberalitatem Dei immensam in tam lucroso animarum certamine cum illo pro finitis, & exiguis munusculis, interdum vix oculis hominum dignis; multiplicibus, eisq; pretiosissimis, imo se quoq; Toto reciprocare pignoribus. Si res tibi cum Deo est & certamen, scito quod tam munificus amansq; tui sit; vt tam grata sibi habeat suarum permutationum damna, & huiuscemodi fraudes cum voluptate libens, gratanterq; patitur. Recte S. *Augustinus* Tom: 9. frag: 7. asseruit VERBUM æternum de Cœlo in mundum mercatum venisse, vt cum hominibus commercia iniret, sed nostro lucro. *Ser: 13. de Temp: Inuenit hic viles merces terrenas, & terrestribus attulit peregrinas & cœlestes.* O præclaram negotiationem? itero cum Nazianzeno.

Sponsæ certamen munificũ cum Spõso.

Bern:

Aug:

Probatur. Historicè.

160.

Lipsius de magnit: Roman: l. 2. c. 13. tradit de Augusto Cæsare ex magnifica liberalitate commendatissimo; hunc quispiam Græculus donis cum illo decertaturus accessit, donoq; obtulit ipsi panegyricum carmen: acceptavit gratanter Imperator oblatum; & nihil vltra. Græculo iterum paranti carmen, præuenit, & carmen à se dedit, ut ostenderet, talia etiam domi suæ nasci, egregius enim erat Poeta Augustus iste. Hic Græculus legere, mirari, cæpit, & tandem manu in pauperem crumenam demissâ, denarios aliquot Cæsari offert, dicens: *Si plus haberem Cæsar, plus darem.* Quo ipso callidè commonefecit Imperatorem, se regium ab eo expectare donum. Augustus ne quid munificentiæ suæ decederet, sestertia Centena dari illi etiam pro carmine iussit, id est, bis mille Philippicos. Sed quid hæc comparata ad infinitæ liberalitatis Divinæ monumenta? Quid brevius carmine illo? *Domine memento mei, dum veneris in Regnum tuum,* vel salutatione *Aue Maria:* en pro primo Dysmas accipit Paradisum. *Hodie mecum eris in paradiso;* alterius verò, quamuis cum aliqua euagatione animi recitetur, pretium pene inæstimabile in gloria fassa est defuncta monialis, *apud Barri, sub die 1. Novembris.* Quidam Religiosus ob micas collectas, ad mensam, eas subito volâ abscondita, in pretiosos conuersas vniones reperit. B. Patriarcha meus Franciscus rigida hyeme obvius germano suo, dum ironicè peteret frater, vt vel guttulam sudoris sui venderet ei Francíscus, ille respondit: Frater iam pridem sudoris mei omnes guttulas liberaliori Domino, & quidem carò vendidi. Eremita quidam sitibundus & famelicus, melle in via de rupe stillante, atq; obvio in terra, quâ gradiebatur, pomo abstinuit; mox ab Angelo de flumine quodam refectus, quo nihil dulcius, vel suavius cogitare poterat. Culicem

Cæsar carmen rependit bis mille sestertijs.

Brevi verbo, salus.

exiguum

Culicis morsus quanti meriti. exiguum, cutem suam usq; ad sanguinem pungentem, manu suâ ex proposito non depulit quispiam; (quem nouerat Lancicius,) & ecce in mercedem mortificationis modicæ, brevi tempore gratiâ multiplici heroicarun virtutum remuneratus fuit: quod idem pro morsu pulicum pluribus contigisse refert idem. Hinc rectè scripsit *Blosius. Hic propter Deum dimittendo florem, tantùm præ decerpente obtinet meritum; quanta est distantia cœli a terra.* Vide quanti præstat certare donis cum DEO.

PARS II.

SS. DEIPARA, Donatrix magnifica.

161. *Rapa redonata a Ludov: XI. Globus filorum, amplâ possessione.* VVlgare occurrit illud: *Dat pyra, dat poma, qui non habet aurea dona:* nec sine liberalitatis contigisse nõnullis legitur eximio lucro. Rapam vilem Ludovicus XI. Galliarum, rustiçano homini, dum eam dono obtulisset, millenis aureis remunerari fecit. Rustica Mulier filum tenuissimum, quod rudi pollice subtiliter duxerat in globum, conuolutum, Bertæ Henrici IV. Imper: coniugi in donum obtulit: In mercede accepit tantum terræ, quãtum filo illo protenso mensurari potuit. Similia præstitisse plurimi traduntur pro hausto exiguo aquæ. Demum dum sponsa solis floribus lilij conuallij, hyacinthisq; donasset Sponsum; pro floribus, aureis murenulis, cæterisq; pretiosissimis redonata esse a sponso noscitur ornamentis. Jdem omnino genius, liberalisq; animus Donatrici magnificæ MARIÆ inesse creditur: quæ dum à Confratribus Rosarij Floribus Devotionis roseæ honoratur, ipsismet illis non exile, sed magnificũ per manus SS. Dominici donum porrigit, illud ipsum SS. Rosarium, Magnificum dico, & tanta Donatrice dignum munus, idq; multifarijs de Causis.

Probatur. Scripturaliter.

162. *Christus, Author Rosarij.* Donum Magnificum esse, SS. Rosarium, probo primùm ex parte Authoris, quo dignior nullus haberi potest: hic enim est ipse Christus Dominus: pro cuius asserti veritate totum stat Euangelium, quod est principalis pars

A Scripturæ. Si enim in confesso est apud omnes orthodoxos, Christum ipsum esse sicut primum obiectum Euangelij; ita & Authorem: quod colligere facile est ex cuiuslibet Euangelij prologo illo: *Sanctum Domini nostri JESU Christi Euangelium*; sequitur legitimè etiam Rosarij quoad ipsius substantiam eundem dicendum Authorem: si enim vel sola Rosarij principalia scrutemur nomina & obiecta, JESUM & MARIAM, quorum causa, & de quibus conditum, & conscriptum est Euangelium; idem plane dicendũ est in substantia Rosarium, quod & E-

B uangelium, adeo; ut Rosarium sit ex Euangelio, Euangelium in Rosario, vtrumq; in idipsum. Quid enim sonat ly *Euangelium*, nisi bonum nuntium, seu bonam Annuntiationem, quia nobis annuntiat triplicem coniunctionem hominis ad Deum, (prout D. *Thom: Aquinas* docet in Prologo *ad Ep: Roman:*) Vnam per gratiam vnionis, secundum illud: *Ioan: 1. VERbum Caro factum est.* Alteram per gratiam adoptionis, prout inducitur in *Psal: 81. Ego dixi Dij estis, & filij excelsi omnes* Tertiam per gratiam fruitionis. *Ioan: 17. Hæc est vita æterna &c:* Et quoniam S. Rosariũ in prima parte *Gaudiosa* contemplatur *Rosarium Euangelium, ad conuertẽtiam.* *Psal:*

C gratiam *vnionis*, illam nimirum gratiam ineffabilem, quando Filius Dei descendens in vterum impollutum Virginis Mariæ, suam Personam Divinam & naturam vnivit cum carne Virginis, Spiritu S. ineffabiliter operante: & hanc carnem Virgineam ita assumpsit ex Virgine; ut fieret verus homo, simulq; verus existens Deus: In secunda parte *Dolorosa* S. Rosarium contemplatur *gratiam Adoptionis:* nam recolligendo passionem JESU Christi, qui iuxta *Isai 53. Tradidit in mortem animam suam,* per eandem adnumeramur Filijs adoptionis: addidit enim Propheta. *Rosarium explicat triplicem vnionem.*

D *Pro eo quod tradidit animam suam.* (pro peccatis nostris) *videbit semen longævum*, id est (ut explicat Cornel:) *Filios Spirituales, qui durabunt usq; ad finem mundi, imò per omnem æternitatem:* In tertia tandem parte *Gloriosa* S. Rosarium meditatur *Gloriam Fruitionis*, quam in Christo resurgente, ascendente, ad dexteram Patris sedente, intuetur per Fidem; Jdeoq; iustè dicitur Rosarium idem quod & Euangelium, seu Euangelium *Cornel:*

 annuntians,

annuntians vitam, Passionem, & gloriam D. N. JESU Christi. Duo nomina, sed eandem rem in substantia significantia. Fauet plurimum nostræ ratiocinationi illud S. *Alani* p. 4. c. 32. s. 3. *Dominica oratio & Angelica salutatio, sunt duo Euangelia, omni creaturæ cum signis magnis prædicata semper, & prædicanda.* Imò liberiùs pro nobis loqui videtur *Bernard:* ap: Alb: M. *Totum antiquum & novum Testamentum, imo universus mundus in Salutatione Angelica comprehensus est.* Quod vtrumq; dum pluries in SS. Rosea deuotione repetitur; ipsum quasi Euangelium multipliciter annuntiatur. Vnde concludendum est, quòd quamuis (ut adnotauit S. *Alanus* de Rupe) ipsi Apostoli, præsertim S. Bartholomæus, (qui centies de die, itidem de nocte cum adgeniculationibus orasse scribitur Dominicam orationem) docuisse hunc modum replicatæ orationis tradantur, quibus postea successit vnb: Beda, SS. Benedictus, Franciscus, MARIA Ogniacensis, Loricatus Dominicus, & tandem præcipuus S. Patriarcha Dominicus; isti nihilominùs Promotores huius deuotionis tantummodo censendi; Author autem dicendus est ipse Christus, Euangelij conditor.

Probatur. Figuraliter.

162. Altera ratio, ob quam SS. Rosariarum oblatum nobis à B. V. MARIA per S. Dominici manus, appellaui Donatricis nostræ Donum magnificum, quia est donum ipsi & Filio eius suauissimum, iuxta illud S. Ambrosij, l. 1. offic: c. 30. *Affectus divitum collationē, aut pauperem facit, & pretium rebus imponit.* Hic etenim est genius Sponsæ MARIÆ, & hæc magnifica indoles, dilectos suos eis, quæ sibi suauiora, & chariora sunt, munerare: quod ipsum familiari illo Sponsi & sponsæ colloquio proditur *Cant: 5. Veniat dilectus, & comedat de fructu pomorum.* Quare de pomis signatim? an non in Viridario nobiliores alij fructus, qui visu, qui sapore, qui fragrantiâ præstent? communis est fructus pomorum, quo & rustica plebs vescitur, est enim copia vbiq; & exiguo comparatur pretio: exquisita quærenda erant sponso non trivialia istamet: verùm sit pomorum qualiscunq; conditio; locum teneant

Ambr:

Cant:

Munera suaviora, quæ offeruntur pretiosiora.

A seu supremum, seu mediciorem; illis præcipuè delectatur sponsa, ipsa adamauit præ horti reliquis donis: *Sicut malus (Cant: 2.) inter ligna Syluarum; sic Dilectus meus inter filios: sub umbra illius, quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Quam desiderauit vmbram? quem concupivit fructum? equidem mali arboris poma ferentis: ecce deliciæ sponsæ poma sunt: sed & cum languet; cum Spiritum penè amittit; nonnisi à pomis cum floribus medicinam exoptat: *Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* Poma igitur & flores chariora fæminæ cæteris quibusq; rebus, in pomis voluptas vnica: hanc ergò ob causam sponso de pomis offert, quia nihil tam gratiosum apud sponsam, quàm pomum, novit autem sponsum incredibiliter oblectari talibus muneribus. Pari vel simili zelo æmulari videtur Sponsa Maria, præter Dilectum suum Christum, etiam Dilectos suos alios, scil: Confratres Rosarianos: nihil habet suavius Sponsa hæc pomis & floribus, flores intelligo Rosarianas preces, & præcipuè floridissimam illam, in qua totus refloruit mundus, Angelicam Salutationem: Pomum verò, Dominicam orationem, quod ille, qui dicitur *Malus inter ligna sylvarum*, protulit, dum docuit. Hi flores, hæc poma, scil: preces Rosarianæ, quàm grata sint Sponsæ Mariæ, sponsoq; eius, imò toti SS. Trinitati & Cœlo, constat ex illo Seraphici mei Patriarchæ effato: *Cum dico Aue Maria, Cœli rident, Angeli gaudent, mundus exultat, infernus contremiscit, dæmones fugiunt.* Hoc ipsum de se Beatissima testata est, S. *Birgittæ* apparens, ut scribit *Lansperg l. 1. Spirit: gratiar: c. 16:* dum enim Sponsa ista Christi miris desiderijs semel exarsisset, quàm perfectissimè salutandi B. V. Mariam; astitit Cœlestis Regina, gestans in pectore suo aureis literis exaratam Salutationem Angelicam, sicq; affata est illam: *Mortalium nemo hactenus ad huius Salutationis perfectionem attigit: nec ullus unquam me dulcius salutare poterit, quàm ille, qui me salutat eâ reuerentiâ, quâ me DEUS Pater eo verbo, Aue, salutavit.* Similes apparitiones si plures scire cupis; vide *Miechov. in Lit: Loret: Disc: 238.* His quoq; roseis pomis, quantùm delectetur Beatiss. comprobat illa miraculosa

Cant:

Rosarij nobilitas commendatur.

B

C

D

culosa arbor (ut lego in vita neocanonizati S. Andreæ Auellini, Theatini) plantata prope cellam eiusdem, qui sibi summè complacebat in Rosariana deuotione: hæc enim arbor anno quolibet, quindecim fructificabat poma, in memoriam quindecim mysteriorum Rosarianorum: & dum contigebat decerpi aliquod ob medicam virtutem propter infirmos, aut amicorum gratiâ, siue ventorum impetu quodpiam decidere, mirabili tamen modo semper & continuò quindecim pomis arbor abundabat. Quod prodigium etiam post obitum huius Sancti plurimis annis duravit. Ipsemet Pontifex Paulus V. eiusmodi pomis donari plurimum delectabatur, & cæteri Purpurati Principes, Comites, ac nobiles, tanquam vniuersali medicinâ, hisce pomis ad suarum leuamen infirmitatum vtebantur. *Veniat Dilectus meus, & comedat de fructu pomorum meorum.* Jisdem planè verbis, quibus invitabat sponsum, cæteros quoq; dilectos Rosarianos Confratres compellit, ut de his sibi suoq; sponso gratissimis participent Pomis & floribus, dum eandem Rosarianam Deuotionem promouendam per Almum servum suum Dominicum renouari, & promoveri per vniuersum orbem curavit.

S. Andreas Auellinus Rosarianæ deuotionis symbolum habebat arborem quandam cum fructibus.

Probatur. Doctoraliter.

163. Tertium, quod Magnificentiam huius Rosei Doni auget & cumulat, est, quia est Donum benedictum. Hinc moris est summis Pontificibus, ut quotannis in Quadragesima Rosam auream solemniter benedicant: quam deinde dono mittunt Regibus, Monarchis, vel insignioribus ex Christianitate Principibus. Porro hoc Rosarij donum *Donatricis* Magnificæ tot benedictionibus magnorum Pontificum repletur; quot eorum extant Bullæ, in laudem & comprobationem istius Rosarianæ deuotionis. Imò quidquid in laudem Salutationis Angelicæ, & orationis Dominicæ SS. Patres scripsère; totum in re est benedictio, seu laudes, & encomia prærogatiuarum Rosarij. *S. Ephrem Syrus* de laud v. vocat istam salutationem maximè congruentem atq; decentem, & dignissimam mundi salutem, cunctarumq; animarum medelam atq; tutellam. *B. Alanus*, inde

A deprædicat hoc orationis genus, quod hâc Salutatione nedum sint vsi Apostoli, adhuc vivente Maria; sed & ipsam Beatissimam usurpasse, ut sibi reuelatum ab illa habuit in hæc verba: *Ipsa sciens virtutem Incarnationis Dominicæ, ego inquam, secundùm esse naturale humanum, orabam ipsam.* Dignum quippe erat, (inquit cit: Miech:) positam in se gratiam Divinam honorare, recolere, & debitas pro ea Deo gratias agere. Addebat quoq; Ipsum Dominum IESUM Christum, eandem Salutationem frequentasse, non necessitate, sed exemplaritate, vt nobis exemplum daret, & simul Patrem suum æ-

Rosarium antiquissima deuotio.

B ternum in SS. Matre sua coleret & adoraret: sicut & nonnulli Theologi satis probabiliter putant, Christum secundum humanitatem, adorasse suam Divinitatem. Cùm ergo tota benedictio Salutationis huius redundat in preces Rosarij ob omnimodam identitatem vtriusq;, sat sacrum, sat benedictum (Rosariane Sodes) accipis a MARIA pignus. Juste itaq; S. *Damasc:* orat: 1. de Assump: appellauit Mariam *DONATRICEM bonorum & opum.* Sicut & *Ernest: Prag: Donatricem omnium bonorum c.* 22.

Rosarium in substātia, orabat Christus & Maria.

C *Probatur.* Miraculose.

Quartò. Magnificentia doni augetur per pretium & pondus sui iustum. Rosariani Doni quantum pretium sit, & pondus, non semel patuit etiam ex statera: pro quo duæ miraculosæ visiones recensentur a B. *Alano* Primum. Degebat Romæ Maria Hala, Matrona nobilis genere, & Domina satis magna in oculis mundi, sed coram Deo maior, & nobilior virtutibus, cui cùm S. P. Dominicus in Sacramentali Confessione imposuisset, per annum vnum quotidie orare Rosarium, illa acceptare recusavit dicens: Pater, ego ali- 164.

D as orationes habeo, & ieiunare solita sum, etiam gero cilicium cum chorda catenata, atq; sic obeo in dies Romanas Ecclesias, pro Indulgentijs discurrens, otium non habeo: Spero etiam SS. meritis & laboribus sine istius Rosarij recitatione, me saluari posse. Quod ille audiens, vehementer admiratus est tantam istius fæminæ deuotionem & sanctitatem, laboravitq; in persuadendo, acceptationem Confrater-

Rosarium in pretio, statere probat.

fraternitatis SS. Rosarij, sed nihil prorsùs profecit. Cæterùm Domina illa deprecabatur Dominum cum eleemosynis multis, ut sciret, quid sibi defacto agendum sit. Itaq; in somnis sæpè cernebat infernum super se apertum, quasi paratum ad se recipiendam: quâ visione per duodecim dies nimiùm afflicta venit ad Concionem, in qua S. Dominicus in recommendationem SS. Rosarij plurima dixit post Concionẽ dùm S. Missam celebrat, Mulier subitò in Spiritu rapitur, & quasi ex Judicis sententia ad inenarrabilia condemnatur tormenta, quæ dum experiri incipit, MARIÆ Virginis pietatem recogitans, adiutorium ipsius intentissimè deprecatur: Cui apparens Virgo, & eam, apprehensâ eius dextrâ, de pænis extrahens dixit: *O filia, Filia, quia ex ignorantia inobediens fuisti; ideo misericordiam consequeris* Tunc subitò prædicta Matrona vidit ipsum S. Dominicum, quasi Confessionem audientem, & Virg: MARIÆ Rosaria pro pœnitentia imponentem. Ex quibus B. V. MARIA vnum accipiens dixit ei. *Ecce filia, ponam hoc Psalterium in statera, contra vniuersas tuas pœnitentias corporales.* Quod cum fecisset, & stateram, in qua erant pœnitentiæ, in âëra usq; ad æquiualentiam eleuasset; *Ecce* (inquit MARIA) *quantæ virtutis sit Psalterium meum.* Et post hæc ostendit ei per aliam visionem, quod Rosariana Confraternitas in tantum excellit alias SanctorumConfraternitates; in quãtum ipsa MARIA omnes Sanctos antecellit: Ad se ergo rediens mulier, illico nomen suum Confraternitati dedit. Huic est & aliud simile. In Italia fuit quidam admodum diues & vsurarius maximus, qui dicebatur Jacobus: habebat autem homo ille hoc solum bonum, quòd omni die Rosarium B. V. MARIÆ recitaret edoctus à S. Dominico. Tandem ergò morti proximus vidit Beatum Michaelem ponentem in statera omnia bona sua, parte autem ex altera vidit dæmones ponentes omnia mala sua in alia statera, quæ multò erant graviora. Cùmq; nimiùm stuperet; mox adfuit Beatissima, quæ in statera, vbi erant bona opera eius, apposuit vnum Rosarium eius, & ex tunc opera bona cœperunt præponderare. Euigilans ergo conteritur, con-

A fitetur, vsuras restituit, catholicè moritur, & tandem Regnum cœlorum adipiscitur.

Probatur. Historicè.

Vltimo. Præstantiam doni commendat, si detur pro dignitate dantis, non verò iuxta mensuram indigentis. Extat illud senecæ: Vrbem aliquando donabat cuidam Alexander, qui nihil animo, nisi grandia semper concipiebat: Cùm ille, cui donabatur, seipsum mensus, tantum munus refugisset, dicens: non conuenire id fortunæ suæ; respondit Alexander animosâ & regiâ você: *Non quæro, quid te accipere deceat, sed quid* B *me dare.* Simile in præsentiarum quid agit, video, magnifica DONAtrix nostra, dum Rosea distribuit DONA: Donis quippe certare cum ipsa ad æqualitatem non valemus: si quæ precatiuncularum nostrarum ipsius honori dedicamus munera, exigua sunt & vilia, quia plerumq; distractionibus, fragilis & facile labentis ad alia mentis, & alijs imperfectionibus vitiata, non tantùm merentur; ut magna aliqua a MARIA præmia expectare æquum sit: Cæterum DONATRIX Magnifica cum liberalior sit in dando; quàm in promittendo, & cuncta distribuat, nedum C pro ratione indigentiæ petentis; sed potius pro dignitate Largientis, quod Domina & Regina Cœlestis Civitatis sit; Rosarianos sodales, illâ augustissima & gloriosissima Civitate donat, dũ cuiq; illorum deuoto jus, privilegiumq; Civitatis illius, seu prædestinationis suæ signum in Rosario confert. De quo accipe verba ipsius SS. Deiparæ ad sponsum novellum S. *Alanum* de Rupe *c. 11. P. 2. Dulcis Sponse: secretum iam tibi pandam Divinæ Providentiæ: scias & secure intelligas, quod & sine mora alijs patefacias: Quòd signum probabile est & propinquum æternæ damnationis, horrere, & at-* D *tædiari, & negligere Salutationem Angelicã, totius mundi reparatiuam. Habentibus vero deuotionem ad hanc, signum est ordinationis & prædestinationis permagnum ad gloriam: propterea, qui tenet mè in hac Salutatione, semper me teneat, donec ad me in paradisum perueniat.*

165. *Alexandri M. generositas in donando.* *Rosarium, insigne prædestinatorum.*

Epilogus.

IVra canunt, Leges iubent, Justinianus loquitur. Donationes, præsertim 166.

tim liberaliores maioris firmitatis ergo officiosè peragendas esse. Magnificum Donatricis nostræ MARIÆ Rosarianum Donum vobis, Parthenii sodales, hac quoq; non caruit solemnitate: nam summo robore totius SSS. Trinitatis, illud confirmatum inuenio in Actis visionum iam toties citati B. *Alani* P. 2. c. 8. vbi legitur, quomodo in Festo solemni Assumpt: gloriosæ Virginis a tota SSS. Trinitate Beatiss: Virgo instituta sit in Dominam & Donatricem omnium Donorum, hisce verbis: Esto Regina donorum Dei, nec vllum donum naturæ, morum, gratiæ, seu gloriæ cuiquam dabitur, nisi Te cooperante, & mediatrice. Tandem dum Beatissima toti SSS. Trinitati offerebat seipsam pro se, servulisq; suis

Maria a SSS. Trinitate instituitur Donatrix bonorum omnium.

A Psaltibus, id est, Rosarij Consodalibus; inter alia, hæc a SSS. Trinitate ipsi dici audivit: Quia Dona illa quindecim ordinasti ad mea decem præcepta, & ad meas decem virtutes potissimas, contra decem vitia mundi, ad naturæ decem prædicamenta instauranda; ideo volo, vt in Cœlis & in terris, hoc sub numero lauderis in Psalterio. O quàm bonum, quàm proficuum certare donis hisce Roseis cum Donatrice Cœlesti MARIA: o pretiosum & magnificum munus cultûs Rosariani! O Cimelia tantis appretiata prærogativis! deuoto hæc cordi (sodes Mariane) re-B conde, ut ea quotidiano penso, (ingratitudinis ne incurras crimen,) redones Magnificæ Donatrici tuæ Mariæ. AMEN.

DVLCEDO Dulcedinum
SS. DEIPARA

Pro Annunt: B. V. M.

Et Nomen Virginis MARIA. Luc: 1.

167. EXoptasse quondam Tertulianus legitur instituenda Concilia nominum, vt sicut in Curijs Principum diversa a diuersis ineuntur consilia, partim rei familiaris, partim bellica &c: ad graues peragendas Causas; sic quoq; ad nomina imponenda vel detrahenda aut moderanda, per sententias concluderetur in tanta nominum corruptela, vt cuiq; suum inderetur nomen, iuxta cuiusq; mores & ingenium. Plures etenim nomen sibi vsurpant insolentèr, illudq. adulterantur, quia neq; morum præstantiâ, neq; vitæ integritate id præstant, quod nomen aut cognomen sonat: imò per fallaciam appellationis, ut obseruat *Basil: Seleuc:* plerîq; facinora simulant, virtutes mentiuntur: quorum vni id exprobrando ait, *Orat: 9. Cur appellationi, cuius virtute cares, iniuriam irrogas? & quid gestas cognomen, quod Personæ probro sit? factu ap-*

Concilia nominum expetebat Tertulianus.

Basil: Seleu:

C *pellationem impugnas, & calumniâ nomen tuum afficis.* Porro Augustissimum MARIÆ nomen, quod in capite hodierni Euangelij promulgatur, *Et nomen Virginis MARIA*, nomen est, ad cuius appellationem tot SS. Patrum & Doctorum tanta conuenit multitudo, Sacrumq; congregatur Senaculum; quotquot (illi autem sunt planè innumeri) in huius nominis, ex varia radice linguarũ, vel accentibus, explicatione dulciter immorantur. Dum ly *MARIA*, alij Stellam, alij Dominam, alij Genus meum D Deus, alij Dominam diei illuminatricem, Dominam maris interpretantur: sed communior cæteris, & Synonimis linguæ Hebraicæ ac Latinæ magis congrua est opinio, MARIÆ nomen deduci ab Hebraico *Mara* & Latino *Mare*, quasi Maria diceretur *amarum Mare*. Sed quid agis bone Euangelista? dum Melifluli facti Cœli, rorem illum desideratissi-

MARIÆ, diuersum ethymon.

deratissimum, & manna dulcedinum, pro quo orabant Patres, *Rorate Cœli desuper, & nubes pluant justum*, Messiam sc: stillare incipiunt in vterum intemeratissimæ Virginis, nuntiante Angelo; tu quasi amaritudinis mare in nomine repræsentas Mariæ, dulcibus amara miscens? sed litem componat S. *Ern: Prag:* qui illa verba *Deutor: 33.* applicando Mariæ, Mare ipsam fuisse asserit amarum respectu sui, dulce nihilominus respectu nostri, sic enim ait: *MARIA, Mare, cuius inundationes sunt amaritudines in passione Filij, omnis autem qui eam diligit, tanquam lac dulce sugere ducit.* Hinc est quod dum ipsam salutat Ecclesia vt Reginam: *Salue Regina Mater misericordiæ*, antonomasticè *Dulcedinem* eandem appellet. *Vita, Dulcedo, & spes nostra salue:* cuius dulcedinis suavissimæ, si quando copiosiùs emanarunt scaturigines, tunc præcipuè in hodierni Mysterij, Incarnationis Filij Dei celebratione. Itaq; nouam Matrem, quia simul & Virginem, Titulo *DULCEDINIS dulcedinum* salutabo, sed priùs resoluam, cur plerumq; mortalibus vera dulcedo, amor scil: Cœlestium non sapiat? nunc breviter Salutemus MARIAM.

MARIA, mare dulcedinis.

Fundis mella corde, ore,
Ad nuntia Angeli:
Quam felices illa hora?
O Mater summi DEI.

PARS I.

Tres Causæ, cur alicui non sapiant Cœlestia.

167. Nedum vniuersa Discipulorum Galæni vel Æsculapii schola, nauseæ profligatiq; appetitûs infirmorum ad quosue saluberrimos suavissimosq; cibos, aut inordinatæ appetentiæ ad noxia, cruda, amara, vel acida, causam huiuscè mali, vitio malè affecti palati adscribunt; sed Divinus quoq; Prophetes Jeremias, pereuntis præ fame Jerosolymæ miserens, id ipsi infelicitatis, eademq; de causa, accidisse fatetur: dū non iam Galenisticis aphorismis inhærens; sed Cœlestibus dogmatibus instructus, in amaras resolutus lacrymas, ita singultiendo ait. Thren: 4. *Adhæsit lingua lactentis ad palatum eius in siti. Qui vescebantur voluptuose, interierunt in viis: qui nutriebantur in croceu, amplexati sunt*

Appetitûs defectus ad Spiritualia, malum portendit animæ.

A *stercora.* Sanè iuxta *Gloss: Ord:* Palato dum dicitur adhærere lingua lactentis; significat defectum dulcissimi lactis doctrinæ spiritualis, consequenter carentiam notitiæ rerum Spiritualium in intellectu, atq; saporosi gustûs ad similia in voluntate. Quod vitium sicut in corpore, iuxta Medicos; ita & in anima, iuxta SS. PP. ex triplici causa, nimirum ex febri, paralysi, noxiorumq; ciborum vsu, contingere, probandum incumbit.

Probatur. Scripturalier.

168. B Febrim, tanti mali causam; ut quæq; dulcissima etiam animæ non sapiant, dum inuestigo; manum & venam, non iam ipsius infirmi; sed ipsius infirmorū medici, scil: Spiritus S. hoc est, S. scripturam tango, pulsantemq; obseruo in pulsibus Regiæ Davidis citharæ: qui iam benè dulcedinibus, quæ sunt in Domino, & obiectis spiritualibus apprimè inescatus, & iisdem delibutus, sacraq; orexi ad regustanda iterum cœlestia cimelia percitus, taliter exclamat: *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine quam abscondisti timentibus te. Psalm:* 130. Obseruant hîc Expositores, principaliter Divum Psaltem loqui de dulC cedinibus beatitudinis æternæ iustorū: cæterùm *Dionys: Carth:* & S. *Bernardus* censent stillam illius cœlestis dulcedinis, etiam pro hac vita defluere super timentes, seu in Spiritu veritatis colentes Deum, piorum scil: delectationes, quæ sunt quasi præambulæ dulcedinis futuræ beatorum: de quibus mellei Doctoris suada sic currit in verba præcitata Psalmi. *Quam magna multitudo dulcedinis tuæ &c: Hoc ergo centuplum adoptio filiorum, est libertas, & primitiæ Spiritûs, deliciæ charitatis, gloria conscientiæ, Regnum Dei, quod intra nos est, non vtiq; esca vel potus; sed iustitia & pax, &* D *gaudium in Spiritu S. gaudium sanè, non modo in spe gloriæ; sed etiam in tribulationibus. Hic est ignis, quem voluit Christus vehementer accendi. Hæc virtus, quæ Andream fecit amplecti Crucem, Laurentium ridere carnificem, Stephanum pro lapidantibus flectere genua ad orationem. Hæc illa pax, quam suis reliquit Christus, quando dedit & suam, siquidem donum & pax est electu Dei, pax vtiq; præsentis, & donum futuræ. Illa superat omnem sensum, sed & huic, quidquid sub sole placet, quidquid in mundo concupiscitur,*

Psalm: *Dulcedo Spiritualis animarum quā grata.*

Bern:

piscitur, non poterit comparari. Hæc gratia deuotionis, & vnctio docens de omnibus, quā expertus nouit, quoniam nemo scit, nisi qui accipit. Hactenus *Bernardus.* O felix anima! o beatum cordis illius palatum! cui vel semel prælibasse contigit huius mellitæ dulcedinis bellaria. Sed eheu! quam rarum contingens, cunctis licet concupiscibile. Raritatis causam caue ne retundas in Deum, qui quoniam dum gustatur, suauis est, præuenire quemq; exambit in benedictionibus dulcedinis; sed indispositioni & malè affectionato palato cordis tui, quod multis febribus laborat, id adscribito: De quo audi D. *Augustini* in hunc locum commentarium. *Hic homo impius si dicat, vbi est ista multitudo dulcedinis* (quam ego non experior) *Respondebo Quomodo tibi ostendam multitudinem huius dulcedinis, qui palatum de febre iniquitatis perdidisti? mel si non nosses, quam benè saperet, non clamares nisi gustasses. Palatum cordis non habes ad hæc omnia gustanda, quid tibi faciam? quomodo ostendam? non est cui dicam: Gustate & videte, quoniam suauis est Dominus. Quam magna multitudo Domine dulcedinis tuæ &c:* Febres istæ animarum quæ nam sint, enarrat, S. *Ambros:* l. 4. in *c.* 4. *Luc: Varijs* (inquit) *criminum febribus caro nostra languebat, & diuersarum cupiditatum immodicis æstuabat illecebris. Nec minorem esse febrim amoris dixerim, quam caloris: Itaq; illa animum, hæc corpus inflammat. Febris nostra auaritia est: febris nostra libido est: febris nostra luxuria est: febris nostra ambitio est: febris nostra inuidia est.* Malignitatis istæ febres, seu æstus indomitarum concupiscentiarum, quantùm inficiant palatum animæ, ut sibi non sapiant, quæ sunt Spiritus, iuxta illud Apostoli. *Animalis autem homo non percipit ea quæ sunt Spiritus*; patuit primùm in Israelitis, qui quoniam etiam in deserto febricitabant æstibus gulæ, *Vtinam mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, quando sedebamus super ollas carnium, & comedebamus panem in saturitate, Gen:* 16. ideo cum dapes Cælestes pluerent ipsis nubes, manna illud, symbolum spiritualium dulcedinum, quod iuxta sapientem *c.* 16. *Omne delectamentum in se habebat, omnis saporis suavitatem* nauseabundè recepit vulgus illud ingratū tam præstans ætheris donum: imò stomachabantur contra illud, dicendo:

Dulcedo Spiritualis, non sentitur ob febrem peccati.

August:

Ambr:

Eccli:

A *Anima nostra nauseat super isto cibo leuissimo. Num:* 21. Simile exemplum ostendit S. *August:* in illis invitatis ad cænam magnam, quorū Primus dicit *villam emi, eo videre illam, habe me excusatum: Alius dixit: iuga boum emi quinq; ea volo probare, habe me excusatum: Tertius dixit: vxorem duxi, & ideo non possum venire.* In primo intelligit S. *August:* Superbiam vitæ, seu ambitionem sæculi in secundo, concupiscentiam oculorum: in tertio concupiscentiam carnis. Nonne itaq; vides? qualiter terrenarum rerum immoderatæ cupiditates inficiant palatum cordis, ut propterea non sapiat B animæ vera dulcedo, & mellitæ rerum spiritualium cupediæ, imò super ipsas fastidiat, & nauseet anima.

Num:

Probatur. Figuraliter.

Iterum, cur dulcissimi etiam cibi non sapiant palato, accidit ex paralysi; quæ dum circulationem sanguinis spirituumq; vitalium impedit vel perturbat; quendam stuporem in organo gustûs causat, & malè dispositum ad gustandum reddit. Contra huius mali affectionem, præsentaneum & vulgare habetur anthidotum, grana synapis quæ sunt amarissima: hæc dum infirmus ma-C sticare renuit, ampliùs nihil dulce gustabit. Hic occurrit vsurpatissimum illud dictum. *Dulcia non meruit, qui non gustavit amara.* Porro dulcedo, quæ in vitæ spiritualis, actionumq; virtuosarū latitat cortice, ad speciem quasi amaricans est: virtus enim in arduo posita, durior pomi cortex, suavioris fructus indicium est. Pomum sine cortice exambis, quicunq; dulcedinem virtutis sine difficultate & lucta, degustare percupis. Gloriabatur olim palato suo sponsa, quod in horto sponsi suavissimos pergustasset fructus: *Sub vmbra illius* (inquit) *quem desideraueram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo. Cant.* 2. Et D qualesnam sponsorum illorum Horti fructus tam eximij? nucea planè, vel cùm nucibus poma, ait sponsa *Cant:* 6. *Descendi in hortum nucum, ut viderem poma conuallium, & inspicerem, si floruisset vinea mea, & germinassent mala punica* O prudens, & Deo dilecta sponsa anima! ergone in horto tuo permisisti plantari & excrescere nucem, cuius vmbra non exiguum vicinis vitibus solet inferre damnum? Quid amænitati hor-

169.

Cibi non sapiunt ob paralysim.

Virtus, dulcedo in cortice.

Cant:

O torum

torum conferunt & conducunt ſylueſtres & damnoſæ iuglandes? quæ ſocietas nuci cum pomo? quis vnquam ex magnis & præaltiſſimis ramis, inter lata aſperaq; nucis folia, prodire conſpexit odoriferum & coloratum pomũ? Reſoluo controverſiam, ex mente plerumq; S. *Ambroſii*; qui per fructum dulcem gutturi ſponſæ, intelligit gratias & virtutes, aliaq; dona Spiritus S. de quibus S. Paulus *ad Galat:* 5. Inter quos fructus, quaſi principalem ponit *Origenes*, donum orationis, ſeu contemplationis, quod nobis ſeruiat inter multa pro exemplo. Nux iuxta *Philonem* deſignat perfectam virtutem. Similiter ex ſenſu S *Hieron:* & pomum ſeu malum punicum: quia ſicut vni durum & amarum putamen, & alteri cortex inſuavis & amaricans, intus tamen continent guſtui ſuaviſſima; ita & pariter fructus ſpirituales, exercitia & merita virtutum, præſertim orationis, donec animæ dulceſcant, ſuaueſq; reddantur per vſum, plures difficultates conanti ad perfectionem guſtandæ & deuorandæ ſunt: diſtractionum tentationes, tædia, ariditates, diſturbia euagationum mentis, ſuperanda ſunt: adde mortificationes alias, tàm animæ quàm indomitæ carnis, quæ ſunt adminicula fructuoſa orationis. Ideo ergo ſponſa deſiderabat videre poma inter ramos & folia nucum, ut mundi patefaceret deceptionem, qui notat & obſeruat virtutes, & actiones ſeruorum Dei, nonniſi ex cortice, eaſq; arbitratur eſſe amaras, ſed prædulcia & ſuavia poma ſunt: quia ſi ex vna parte guſtant amaritudinem difficultatum, ex altera parte maiores recipiunt in anima conſolationes: *Nux* (inquit S. Auguſt:) *foris amara & dura, intus eſt fructuoſa & in medio dulcis; ita & tribulatio, etſi videatur aſpera; fructum tamen dulcem habet abſconditum.* Vnde Regius Pſaltes dixit: *Pſal:* 93. *Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* Ergo quiſquis dulcedinum ſpiritualium fame premeris, ſtupori primò palati tui medendum eſt: irritanda eſt acribus fames animæ: duriora quæ in initio exercitii virtutum contingunt, conſtanter ſuperanda, & tum tibi guſtare licebit, quàm ſuavis ſit Dominus. Tunc afflues & videbis in temetipſo illud impleri, quod

Nux, virtus cur?

Auguſt:

Pſalm:

Dulce in amaro.

A de oratione ſcripſit S. *Gregor: Dulce eſt ſibi cæleſtia cogitare, in æternitate oculum intimum figere, ut aliquando in fletibus etiam, mens accenſa compungatur, & inter lacrymas ſubleuato Angelorum cibo, ipſâ videlicet ſapientiâ, quantò dulciùs, tanto avidiùs paſcatur.* Greg:

Probatur. Hiſtoricè·

170.

Tertiò tandem vitiatur palatum, ad guſtanda ſuauia, noxiorum maſticatione: quod etiam myſtice euenire pluſquam certum eſt. Fatetur S. *Bernardus lib: de clam:* Se aliquando vidiſſe quinq; viros, quaſi phræneticos: primus illorum buccis tumentibus in littore marinam maſticabat arenam: hic deſignabat auaros: aliâ ex parte vidi (inquit) hominem ſedentem ad paludem, quæ teterrimam exhalabat memphitim, his ſordibus gulam explebat & famem: denotabantur homines carnales. Tertius ſtabat ad oſtium fornacis, & flammas prodeuntes novus helluo glutiebat: ſignificabat iracundos. Quartus altâ ex turri ore immanè quantum diducto auram captabat, quaſi vno ex aere vita penderet: repræſentabatq; ſuperbos, ambitioſos. Vltimus crudis & incoctis carnibus, quaſi adipalibus bellariis, ſummo cum guſtu & delectatione veſcebatur: talis ſignificabat invidos, triſteſq, de bono proximi ſui: Quidni putas? quomodo his helluonum buccis ſapiant, vel ad guſtũ poſſunt eſſe cœleſtia & ſpiritualia. Vtinam ſaperent & intelligerent! vel ad modicùm euomerent hæc toxica, vt tantillùm deguſtarent, quàm ſuauis ſit ſuis Dominus. Arbitror id in illis euenturum, quod cuidam Cænobitæ delicatulo contigiſſe legitur: qui dum meliora cæteris edulia ab Abbate popoſciſſet, & obtinuiſſet; vidit S. Petrum cum quodam Abbate defuncto ex pyxide aurea, cuiq; fratrum, ipſo tantùm ptætermiſſo, cæleſtem ambroſiam diſtribui, cuius ille a vicino modicâ particulâ furtiuè ablatâ, cum de illa vix deguſtaſſet, tantâ dulcedinis ſuavitate animam ſuam repleri ſenſit; vt penè in extaſim raperetur, atq; & deinceps omne partialitatis vitium exoſus, perfectiſſimè in Religione vixit. Conſtat itaq; vitio palati cordis noſtri id contingere, quando cui ſpiritualia non ſapiunt.

S Bernardi viſio, de 5. voracibus, adnotanda.

Eremita, delicioſus, a S.Petro confuſus.

PARS

PARS II.

SS. DEIPARA, Dulcedo dulcedinum.

171. *In Maria solvitur ænigma Samsonis.*

ETiam hodie, iterumq; ænigma illud fortissimi Samsonis Philistæis propositum, longè venustiùs in nomine MARIÆ soluitur. *De comedente exivit cibus, & de forti egressa est dulcedo. Iud: 14.* Quid enim fortius Leone, vel Leæna illa, quæ nobis genuit Leonem Christum, iuxta *Epiphan. lib: 3. hær: 78.* cuius vel ipsum nomen, turris fortissima contra malignos Spiritus, qui attestante *Kempensi, s. 4. ad novitios* audito hoc nomine diffugiunt. *Quid dulcius melle?* cum *Cæsar: Cister:* nomen hoc, mel in ore appellet. Harum ergo dulcedinum Marianarum, quia hodie scil: in eius Annuntiatione, solito liberaliùs funduntur scaturigines, avidiùs degustemus hæc sacra prælibamina.

Probatur Scripturaliter.

172. *MARIA, dulcis a nomine.*

In MARIA primùm collige, esse Dulcedinem ex nomine, quod hodie primùm in recto nominari audio in textu Euangelii, *Et nomen Virginis Maria.* Huius perausgusti nominis mysteria enarraturus quondam noster S. *Bernardinus Sen:* tanti nominis prærogatiuâ perstrictus, sic fatus esse legitur supplicando Virgini *Tom: 3. f. 1. Da mihi Virgo virtutem, ingenium, sermonem, ut fidelibus tuis & devotis valeam nuntiare gloriam nominis Tui, non quantum est; sed ut tantillum ego parvulus tuus tuis laudibus immensis enuntiem ad gloriam tuam, & deuotionem meam.* Hæc Sanctus ille. Paria & mihi, licet nec pari, nec sancto, o quoties ingeminanda essent! cùm non sit speciosa laus de ore peccatoris, & qui Mariam laudat, laudibilis esse ipse quoq; debet: sed audendum tamen pro posse & gratia. Scio locupletes ex lingua Chaldæa, Syriaca, Hebræa, Latina, huius nominis haberi apud Authores significationes: non latet me, Zoar, & Circulatores aut Caballistas ex coordinatione literarum, vel illarum sympathia cum astris, & syderibus, interpretandi novum adinuenisse modũ: volupe est legere nonnullorum subtilium Theologorum opinionem, quod nomini huic ex pacto seu institutione Divina competat, quosdam operari ef-

Bern: Sē:

MARIA nominis mysteria.

A fectus ex opere operato, ad modum Sacramentalium, quod probat *Chrys: Vega Palæst: 18. Cert: 4. n. 1384.* Huic ego lubens adhæreo, quoniam inter huiusmodi effectus nominis MARIÆ, numerat ipse dulcedinem Spiritualem, quæ efficaciter imprimitur menti, nomẽ hoc pronuntiantis. Itaq; non ex astris, non ex radicibus literarum, aut linguarum, sed & ab effectu & consensu planè omnium Doctorum, ly *MARIA*, idem sit quod DULCEDO: ut idem sit hodie cum Euangelista dicere, *Et nomen Virginis MARIA*, quod, *Et nomen Virginis Dulcedo.* Primus asserti testis

MARIA nomen est quodammodo quid Sacramentale: seu operans ex opere operato.

B sit meus *Antonius Padu:* qui Dom: 3. *Quadr:* hæc habet verba: *Nomen MARIÆ iubilus in corde, mel in ore, melos in aure.* Succedat Minoritæ Minorita nominis huius dulcedinem deprædicans *Bernardin Sen: ser: 3. de nomine MARIÆ.* Testis, (ait) *conscientia mea est Dominus, quia si aliquando, cælesti gratiâ largiente, exterioribus curis exemptus, laudibus Virginis vaieo vel per horam occupari; tantâ mentis lætitiâ saucior, tantaq; interiùs suavitate perfundor; ut cunctis mundi vanitatibus & concupiscentiis conculcatis, nihil aliud appetam &c. Quandoquidem in sordibus adhuc carnis & mundi luto degentibus tam læta contigit*

Ant: Padu:

Bernar:

MARIÆ nomen dulce.

C *in eius nominis contemplatione sentire; Ad ipsum deniq; Mariæ nomen iterum contemplandum, iterum, atq; iterum descendere libet.* Confirmat id *Alcuinus, hom: de nat: V. Tu nec nominari quidem potes MARIA, quin accendas: nec cogitari, quin recrees affectus diligentium Te.* Richar: a S. Laur: l. 1. c. 2. *Sicut nomen IESU, mel in ore, in aure melos, in corde iubilus; sic & nomen MARIÆ, & etiam amplius, si dicere audeamus. IESUS enim quasi superbum nomen est, & nimium potens, nostrum humiliùs nomen affectus decet, ut si in IESU, aut Deitatis aut sexûs virilis austeritatem aliquis vereatur, recurrat ad Mariam, in qua nihil horum suspectum.* Addit asserto nostro

Alcuin:

Richard a.S.Laur

D non modicum pondus illa satis ingeniosa simulq; deuota *Petri Clun: Abb:* quæstio, cur media syllaba nominis MARIÆ producatur? quam resoluendo sic ait: *Nomen tuum in desiderio animæ: sapor autem specierum non perfectè perpenditur, nisi species diutiùs masticentur, ideo media nominis huius, MARIA, syllaba longa est, ut in eius nominatione diutiùs immoremur.* Fauet huic adhuc clariùs sensui *Richard: sup: cit: l. 12. Ideo huius nominis*

MARIA, cur syllaba longa in medio.

Petr: Clun Ab:

Richar:

minis MARIA, *media syllaba longa est, ut in nominis eius prolatione diutius immoremur, ac maiori perfruamur dulcedine.*

Probatur Figuraliter.

173. Secundò. B. V. MARIA hodie colligitur esse DULCEDO ex vbere: nam hodie, dum ad verba cælestis nuntij, Mater fieri consentit, dulcissimorum vberum, quibus postea lactatura erat Dei Filium, prærogatiuam accepit. Pluries legitur sponsus dilaudasse vbera sponsæ suæ, partim à pulchritudine, *Cant: 4. Quam pulchra sunt mammæ tuæ, Soror mea Sponsa,* partim à fæcunditate, *Duo vbera tua, sicut duo hinnuli,* sed præcipuum illud est, vbi laudabantur a dulcedine lactis *Cant: 1. Meliora sunt vbera tua vino:* Quod totum Typice de Maria, eiusq; vberibus facilè creditur. Pulchræ dicuntur Mammæ ob privilegium virginitatis: fæcunda vbera, ideoq; subsilientia tanquam hinnuli, ob prærogatiuam Maternitatis hinnuli illius, qui saliens de monte cælesti, venit in terram, salutis humanæ ergò. Dum autem meliora dicuntur vino, dulcedinis miræ ambrosiam designant ratione lactis, quo lactauit Filium Dei vbere de cœlo pleno. Ait enim quidam: Merum, ex Mariana vinea, lactis suauissimos parit effectus. Vinum Domino profert virgo adnata asperitate exutum, in suauissimum lac conuersũ. O Beata MARIÆ vbera! quæ nedum lactauerunt Christum Dominum; sed miræ saccareæq; dulcedinis perfuderunt nectare plures: scil. ipsammet Mariam, Deum Patrem, Christumq; eius, & Angelos. Dulcis profectò sibi ipsi MARIA ab vbere, ait enim *Aloys: Nouar: Vmbr: n. 427. Maria maximo & inexplicabili gaudio perfundebatur, cum Filium suum lactaret, eiq; sugenda præberet vbera: præueniebat enim illa conceptum B. Laur: Iustin: ipsumq; masticabat in corde: Quæ ratio capere sufficit redemptionis beneficia? quomodo factus est homo hominis factor, ut sugeret vbera, qui regit sydera, ut esuriret panis, sitiret fons, &c:* Dulcis deinde MARIA ab vbere Patri cœlesti, nam *Guilhel:* expendens cit: verba de mammis ita fatur: *Quam gratæ sunt oculis Patris mammæ tuæ, quæ Filium vnicum aluerunt, quàm pulchræ sunt, quæ lacte singulariter candido tumuerunt.* Dulcis tandem ab vbere Christo Filio suo, quia ob abundantiam vberum eius, simul cum

MARIA dulcis ab ubere.

Cant:

MARIA lactans, dulcedine perfruebatur.

Aloys: Novar:

MARIA dulcis Patri æterno.

Guilhel:

MARIA, dulcis Filio.

A lacte dulcedinem misericordiæ erga peccatores, exsuxit. Firmandæ rei gratiâ, adduco *Richard:* pium Doctorem. *Istud quodammodo infinitæ æstimationis est, quod nobis per vbera sua præstitit Virgo obsequium, quod scil: indolem suam misericordissimam & genium illum ad benefaciendum, ad compatiendum, ad ignoscendum, facilem Filio suo vnâ cum lacte instillarit.* Hîc libens illa verba flexerim, quæ habet *Isaias c. 11.* vbi cum Christi aduentum prædixisset; *Egredietur virga de radice Iesse,* de Christi lactatione ait: *Delectabitur infans ab vbere.* Insolens non est vel insuetum, infantem ab vberibus dele-B ctari, præsertim virgineis & purissimis; sed illud mirum, quod subdit: *Super foramine aspidis, & in cauerna reguli, qui ablactatus fuerit, manum suam mittet.* Quid aspidis foramen ad vbera, vel lac? quid cum ablactatione, cauerna reguli? An hic peccatores significantur? qui vbi Christus materna suxit vbera, peccati virus evomentes desierunt desæuire, nam statim sequitur. *Non nocebunt & non occident* mansuetiores facti, acsi hoc à Virgineis vberibus factum sit, & Matris lac Christus sugens, dicerit hominibus parcere. Audiendus de hoc iterum idem Doctor. *Dele-C ctabitur* (inquit) *ineffabiliter infans ab vbere Matris ei repræsentato: sequitur, super foramine aspidis, & in cauerna reguli, qui ablactatus fuerit, manum suam mittet: Christus enim delectatus ab vbere Matris tendit manum gratis ad malos, qui priùs fuerant foramina aspidis, & cauerna reguli.* Dulcis adhuc MARIA ab vbere SS. Angelis· quàm enim gratum & dulce spectaculum fuit spiritibus illis, Deum videre ab vberibus virginis pendentem, lac sugere. Illorum putat *Guilhel:* fuisse verba Cantic: *Quam pulchræ sunt D mammæ tuæ,* qui insuper addit: *Planè specie & pulchritudine sua Sanctos Angelos oblectabat, cum ab eis penderet speciosus præ filijs hominum, Dominus Angelorum.*

Ab vberibus Mariæ exsuxit Filius misericordiam.

Isa:

MARIA dulcis peccatoribus & Angelis.

Probatur Doctoraliter.

Tertio DVLCIS MARIA a verbo & sermone, hodie præsertim, dum agendo cum Angelo eructauit illud toti vniuerso salutiferum verbum: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum:* Primum inter Doctores meretur locum Doctorum sapientissimus, imo Magister, Spiritus S, qui de voce commendans labia Sponsæ MARIÆ, ait: 174.

MARIA dulcis à verbo.

Faum

Fauus distillans labia tua. Cant: 4. Quæ valde apposite rei nostræ interpretatus est Seraphicus Doctor *Spec: lect:* 11. Nonne Maria mundissimum lac habuit sub lingua? quando castissimum illud verbum ait: *Quomodo fiet istud?* Nonne Maria etiam dulcissimum mel sub lingua habuit? quando illud mellifluum verbum dixit: Ecce ancilla Domini. Dulcissimæ suæ sponsæ, etiam a spōso suo gratiosissimæ eius vocis non desunt testimonia: sic enim alloquentem audio: *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis. Cant:* 2. Imò S. *Birgitta l.* 1. *Revel. c.* 6. fatetur se audiuisse Christum alloquentem suam SS. Matrem similibus verbis. *Verba tua mihi sunt suavia, & delectant intima cordis, tanquam potus suauissimus.* Et iterum *c.* 5. dum supplicantem Filio pro mundo videret Virginem, hisce respondisse illi Filium asserit: *Benedictum sit verbum oris tui. Hoc quasi odor suauissimus ascendit in Deitatem: faciam quod vis.*

Probatur Miraculosè.

175 *MARIA, dulcis à cantilatione.*

Dulcis quartò est MARIA à Cantu: quod ipsum probat vetus illud ipsius Canticum, quod in domo cecinerat Elizabeth, tot miraculis ibidem approbatum, tum salientis in vtero infantis, tum prophetiâ Elizabeth Christum euangelizantis. Hoc Mariæ canticum quomodo ex mira ipsius dulcedine commendauerit S. *Laur: Iustin:* de *disc: Monast:* audiamus. Post spiritualem & Angelicam salutationem, post VERBI ineffabilem ex se Incarnationem, post desideriorum humilium ardorem, & innumerabilium gratiarum exhibitam Deo actionem, post Elizabeth tacitam salutationem, tanquam plenissimum vas odoramentorum cælestium in se nimiâ ardens charitate, quum os Sanctissimum aperire cæpit, eructauit canticum illud eximium, canticum æternis iubilationibus plenum, & Sacramentis multis repletum, & ait: Magnificat anima mea Dominum &c. Antiquis hisce hymnis Mariæ, dulcissimæ Tympanistriæ nostræ, noua superaddo, eiusdemq; superinduco Drammata, quæ cuidam sibi deuoto cecinisse ipsa legitur. Rem sic enarrat *Cæsar:* l. 2. c. 22. Fuerat in almo Cisterciensum ordine religiosus B. Thomas dictus, tenerrimè deuotus, & addictus B. V. Mariæ: qui aliquando ardentissimè exoptabat singularem aliquam visitationem seu reuelationem

A a Virgine Diua: cuius rei consequendæ gratiâ secesserat ad hortulum vicinum cellulæ, exercitij sui manualis aream: oculisq; in Cœlum defixis, hæsit tantisper: en subitò miraculosa succedit visio: quædam venustissima & splendidè ornata Virgo, propiùs accedens, sic eum affata est: *Placetne tibi audire aliquid de Canticis meis?* respondit ille. *Libenter audio, canta Virgo egregia:* cecinit illa modulamen Cœleste suauiter adeò; ut cor audientis diffluì ipsi videretur: quo finito & ipsa reuerenter valedicente seruo Dei, breui interuallo succedit alia, æque priori *Mira apparitio cantilantis Mariæ*

B similis, si non venustior & ornatior, atq; paradisiacum carmen excellentissimè modulata est: vna putabatur esse S. V. Catharina, & alia Agnes, Martyres, & Virgines. Vltimò tandem quasi ancillas suas præambulas subsequendo apparuit ipsa Domina Cœli & terræ Maria cum insigni comitatu Angelorum, quæ præamanter salutando seruum suum, sic eum affata est: O Frater nunc venio ad te, ut interim aliquantisper gratificer deuotioni tuæ in me: volo tibi Cœlestem ipsamet intonare stropham: aures erige & ausculta. O bonam Dominam! o dulcissi-

C mam Tympanistriam! totam se solvit in organa vocis, tamq; suauiter seruo suo modulabatur; ut dulcedine excessiuâ cor ipsius opprimente, exanimis pene in terram corruerit: & sic euanuit visio. Ergone MARIA non *Dulcis* in Cantu?

Probatur Historicè.

Vltimò. Beatissima Virgo DULCIS est in opere. Ab illa etenim in actu & reipsa, dulci nectare aut lactatos, aut potatos esse quosdam historicæ traditiones docent. Primus utpote præcipuus Cultor MARIÆ censendus est 176. *MARIA, dulcis opere.*

D S. *Bernardus Clareuall:* qui insigni beneficio 3. Maji traditur in *Chron: sui Ords.* vberibus MARIÆ esse lactatus. Historiam *Bidermanus l.* 2. *Epigr.* venusto complexus est carmine.

Virgineo stabat signum venerabile templo, *S. Bernardus lacte MARIÆ potus, similiter & aliqui.*
Indita cui magnæ forma Parentis erat.
Hic solitâ Bernardus opē, dum sedulus optat,
Tergeminumq; leui murmure dicit Aue;
Ter vocat ætheriæ portam blandissimus aulæ;
Ter Stellam æquoreæ cernuus orat aquæ;
Deniq;, Mater, ait, magni fæcunda Tonantis
Incipe

Incipe te Matrem Virgo præbere meam. A
Sic ait, & niuei respexit ad vbera signi,
Vbereq; e niueo lacteus imber iit
Cum mediū fluxo, postquā āera transiit, arcu
Arida Bernardi fluxit in ora liquor.

177. Neq; id semel, sed iterum atq; iterum Sancto Patri accidisse, traditum ab aliis est. O felix! cuius os Virgineo maduit lacte. Quid ni tam dulcis, tam suauis, melleus, lacteusq; eius sermo extiterit? Vel nuda huius rei cogitatio, singulari dulcedine mentem perfundit, eximiâ suauitate afficit. Simile beneficium multoties præstitisse legitur, ut *B. Alano a Rupe in vita eius:* Imò nouissimè quasi in diebus istis, B nam A. D. 1581. paria contigisse Romæ refert *Nadasi* in quodam adolescēte: qui cum extremis non tam cum vi morbi, quàm cum impetu molestissimarum tentationum nimiùm luctaretur, opem implorauit Mariæ. Apparet sole illustrior Regina, fidei actibus fatiscentem confortat: vegetior factus, pabulo Eucharistiæ Viatici reficitur: et dum de more ablutio oris illi porrigeretur; respondit Ministris, se ipsâ non indigere: iam enim (inquit) Regina cœli potavit me Calice Sanguinis Filij sui, insuper vberum suorum C lacteo nectare linguam meam recreavit. His adde Historias illas, in quibus aliquoties legitur, Religiosos deuotos, communi mensæ assidentes, a Beatissima visibiliter visitatos, cælesti ambrosiâ conditas de manu ipsius accepisse portiones. Itaq; ex omni circumstantia cum Dulcis sit MARIA; rectè à me DULCEDINEM dulcedinū appellatam censueritis.

Adolescēs Romæ, vberibus Mariæ refectus.

Epilogus.

178. Galen:

STultam fuisse rusticorum petitionem approbat *Galenus l. de nutrim: Rusticorum votum est, o Iupiter! plue mel:* nam quos sudoris acrimoniâ madefecerat in labore; in exigua quiete mellis dulcedinem petere non debebant. Sed pace huius medici, etiam rusticitas sapit nonnunquam, vel saltim si errat, per id alios meliùs sapere facit: sapiamus & nos ab illis salutariter. Post tentationum superatos agones, post tam laboriosam virtutum culturam, sudant nostra languentia membra, viresq; animæ deficiunt adeo; ut non iam guttis sudoris, quàm lacrymarum profluuiis interdum obruantur oculi. En præsto Dulcedo dulcedinum MARIA: en mel illud, iuxta *Richard: l.* 4. quo gustato illuminantur oculi Jonatæ, scil: iusti. Inclamemus ergo, non iam superstitiosum illud: *O Iupiter plue mel,* sed votum illud ardentissimum Limbi Patrum *Rorate Cæli desuper.* Pluat nobis mel & dulcedo animarum nostrarum MARIA, quæ omnem amaritudinem peccati, (quod intendit Bernard: sub Salue) expellit, *impetrando gratiam, quæ nobis dulcorem acquirit, quæ ad suauitatem Patriæ Cælestis contemplantes introducit.* Nos felices, quibus Sanctum mellitumq; nomen hodie innotuit, quod in thesauro Diuinitatis delituit, donec superna pietas illud exprompsit: quo factū est, ut post Nomen JESU, nullum suauius, nullum dulcius, salubrius nomē nullum insonet, aut inuocetur, quàm SS. Virginis Sanctissimum Nomen Maria. Hoc ut in tempore, & æternitate dulcescat in cordibus nostris, piissimo interuentu eius, faxit infinita Bonitas DEUS. A M E N.

FASCIATA Sponſa dolorum.

SS. DEIPARA

In Paraſceue. ſeu Pro Compaſſione B.V.M.

Stabat autem iuxta Crucem Ieſu Mater eius. Ioan: 19.

179. DE Sapientiſſimo illo mortalium ſponſo Salomone ipſiuſq; nuptiis, figuram præiviſſe CHRISTI, planè omnium conſenſus adeſt Doctorum. A. A. Hic porro, Cœleſtis ſponſus cũ multiplici ſponſa, Humanitate ſcil: Anima Sancta, imò ſimul & cum Matre ſua ſponſa MARIA (de quo vide Cornel: a lap: Prol: in Cant:) dum iam diem lætitiæ & nuptias celebraſſet, hodie demum, ſcil: in Paraſceue coronatus ſpinoſo diademate, quô coronauit eum Mater ſua Synagoga, nouam fæcundiſſimamq; ſalutis noſtræ futuram Matrem, ſponſam ſibi adſciſcit, mortem videlicet doloroſiſſimam: rectè proinde nominandus ſponſus dolorum, vel ſponſus mortis. De quo typice ſcriptum eſſe aſſerit *Michael Giſlerus in Cant: 3. Videte Filiæ Sion, Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum Mater ſua in die deſponſationis illius, & in die lætitiæ cordis ipſius.* Diem autem illam triſtiſſimam dicit, diem lætitiæ ſuæ, ideo (ut aduertit Lyreus de Paſſ: l. 4. c. 5.) Quia nullus ſponſus tam magno mirificoq; amore ſponſam ſuam dilexit; quantâ hic inductione animi ſui ad amandam Crucem trahi ſe atq; impelli paſſus eſt: quamuis non aliud ab illa expectaret dotis patrimonium, quam mortem. *Alexander ab Alex:* ſcribit morem fuiſſe quibuſdam Ethnicis, dum defunctorum maritorum (quod ipſis gloria erat) corpora publico cremarentur foco, circumſtantium vxorum, quæ plures habebantur in conſpectu, vna nobilior, & ornatior tenebatur eidem inſilire rogo, & ſimul cremari cum marito. *Stabat autem iuxta Crucem Mater eius.* En hodie dolorum ſponſus incendiis exceſſiuæ charitatis in amplexibus fatalis ſuæ ſponſæ ſcil: mortis, crucis crematur in rogo. Circumſtant & cæteræ ſponſæ, pientiores videlicet animæ, ſed à longe. *Stabant autem à longe noti eius & mulieres.* Sola præſtantiſſima eius ſponſa & Mater *Maria ſtabat* ad rogum, id eſt iuxta Crucem, ardentiſſimis compaſſionis ſupercrudeliſſima morte Filij ſui cremata ignibus: ſtabat autem, ut ſemper ſolet, ornatiſſima, Faſciam induta pectoralem, ſeu zonâ præcincta ad mamillas, ut per hoc luculentiùs materni cordis ſui manifeſtaret immenſam dolorum magnitudinem. Quare ſi vidimus hodie ſponſum dolorum in vepreti diademate; videamus quoq; ſponſam eius zonâ pectorali faſciatam, Dolentiſſimâ Mariam: cuius compaſſionis dolores ſub ſimilitudine Faſciæ Pectoralis declarabo: præmittendo morale: ſignum eſſe incertæ & non fidelis Sponſæ Chriſti, ſcil: animæ carentis gratiâ Dei, ſi in hiſce Paſſionis Chriſti feriis non adſtat morienti, faſciam induta pectoralem: id eſt, ſi motus Compaſſionis in corde ſuo minimè ſentit. Interea breuiter conſolemur mæſtiſſimam Matrem.

Chriſtus, ſponſus mortis, ſeu Crucis.

MARIA, ſponſa dolorum, faſciata.

Vxorum vna, concremabatur marito.

A B C D

Quis tuos capit dolores?
O Mater egregia?
Sed & animi mærores
Altaq; ſuſpiria.

PARS I.

Non amat Chriſtum, qui ei non compatitur.

SCribit Alexander ab Alexandro Gen: l. 2. c. 25. apud Iberos & Gallos olim fuiſſe zonam ſeu menſuram, aliàs cingulum a Magiſtratu inſtitutum, cui venter alicuius ſi cinctus benè adæquaret, huiuſcemodi magno probro habebatur: id enim erat ſignũ hominis deſidioſi, & ad labores quos illa gens amabat, malè diſpoſiti, ob craſſi- 180.

Menſura ſeu cingulus veterum apud Antiquos.

craſſitudinem, quam ille cingulus laxus demonſtrabat. Idem cogita de Anima illa, cuius hodie viſcera compaſſiuus non conſtringit dolor, neq; caro alicuius mortificationis cingitur exercitio, ſed æquè ut & alijs diebus indeuotus laxatur ad ſæculi curas, ad mundana, ad riſus & jocos: talem porro, probrum Chriſtiani hominis noueris, & infidelis ſpõſæ, argumentum præſeferre.

Probatur. Scripturaliter.

181. Scimus benè ex S. Scriptura, quòd ſimul cum vnguiculis Creationis, huius mundi, ſummus rerum opifex Deus homines illos, inter quos haberetur aliquis nexus, unam quodammodo rem, quia vnam appellauerit carnem; nam ligando nexu Matrimoniali Adamum & Euam, adjecit dicens *Gen: 2. Erunt duo in carne vna.* Hinc eſt, quòd & D. Paulus inſtituendo coniuges ad bonam commanſionem, ijſdem verbis vſus fuerit pro argumento, vbi ſimul virum Caput appellat: *Caput autem Mulieris eſt vir, Cor: 6.* Mulierem verò pro reliquo corpore cenſet: quâ ſimilitudine vſus eſt etiam, quando explicabat myſticum matrimonium, ſeu nexum inter ſponſum Chriſtum, & ſponſam Eccleſiam: quod ſuo modo extenditur in ſingulari ad quamlibet animam juſti manentis in gratia ſanctificante: hoc etenim ſenſu alloquitur talem idem Apoſtolus 1. *Cor: 13. Vos autem eſtis Corpus Chriſti & membra de membro.* Huius Corporis caput eſt Chriſtus. *Facientes* (inquit Idem) *in charitate creſcamus in illo per omnia, qui eſt caput Chriſtus, ex quo totum corpus compactum & contextum &c:* Itaq; iacto huiuſcemodi ex Scriptura fundamento, facillimè convincetur illa Anima, quæ faſciâ pectorali, ſeu affectu Compaſſionis ſupra dolentem Chriſtum caret, id eſt, dum Chriſti anima eſt triſtis vſq; ad mortem in horto; ille ridet, & jocatur, diebus Quadrageſimalibus ſcenas, galerias inſtruit, vel frequentat, negotiis ſæcularibus totus immergitur: dum Chriſtus duro in Crucis patibulo mortali oppreſſus ſomno pendet; ille poſt dulcia, opiparaſq; epulas, mollibus in culcitris ſtertit, atq; vel minima de Chriſto paſſo pulſari cor ſuum cogitatiunculâ non ſentit: talem

Gen: Corin: Corin:

Compati Chriſto, faſcia pectoralis.

A inquam animam eſſe in gratia DEI valde incertum eſt. Antiquum proloquium. *Quando caput languet, cætera membra dolent.* Exangue & inanimatum membrum vel ſaltim moriturìens eſſe cenſetur illud, quod non dolet, non ſentit, dolente & ſentiente capite. Caput noſtrum ſponſus noſter Chriſtus Quadrageſimalibus feriis doluit & dolet, utpote ſponſus dolorum, in omnibus membris. Dolet in capite 1000. vulneribus ſaucio, tribuſq; cerebro ſuo hærentibus aculeis: dolet in dorſo, per ſemialteram horam à 50. robuſtiſſimis ſibi ſuccedentibus ad columnam 6666.
B plagis flagellatus & afflictus: dolet in manibus, pedibuſq; Cruci dirè acclauatus: Dolet in viſceribus & ſtomacho, præ ſiti, præ biduana fame, præ fætidiſſimo phlegmate, quod violenter apertis faucibus Saluatoris, ſpurciſſima illa gens inſpuebat. Dolet inſuper in Anima, exiguum tàm amaræ paſſionis prævidendo, in ſaluandorum numero, fructum. Hæc dum, o homo! deuotè perpendis dolentis capitis tui amara, & ſimul ſentis animam tuam tangi, & conſtringi piæ cuiuſdam & amoroſæ compaſſionis motibus, corq; tuum reſolui incipit in lacrymas, & interea arctius adhuc zonâ ſeu faſciâ pectorali
C cor tuum conſtringere cupis, id eſt piâ meditatione, vel lectione librorum de Patiente Chriſto, exorientes compaſſionis motus, in voluntate tua dilatare conaris; magnum indicium eſt, quod non ſis Capitis tui Chriſti inanime membrum, ſed quod vivis in illo per gratiam: & ita in idipſum faſcia hæc pectoralis compaſſionis, teſtatur te fidelem, & veram eſſe ſponſam Chriſti. Verùm contrarium cogita, ſi pectus tuum hacce faſciâ non premitur: ait enim quidam *Aſceticus. Si non compatimur, ſignum eſt, quod membra eius non ſumus, nec de Spiritu eius vegetamur.* Coincidit
D in ſenſu *S. Bonau:* alloquium illud *ſimul: amoris. Quare magis compateris parua punctura pedis tui, quàm grauiſſimæ morti Domini tui? O homo! nonnè tibi videtur, quod illum plus diligis, cui plus compateris in dolore? Ergo numquid plus diligis pedem tuum, quàm Dominum tuum?* Certe videtur, quòd tanquam putrida membra iam ſumus exciſi a capite noſtro JESU Chriſto, quia ipſo vulnerato eius vulnera non ſentimus. Tandem

Dolores Chriſti multiplices.

Aſceta

Bonau:

dem iste Seraphicus contra hominem huiuscemodi tanquam contra bestiam sic debacchatur. *Si* (inquit) *hæc omnia non valuerint tibi, tam nobilissimo beneficio Passionis indignus es: & de cæterò non reputes te hominem sed bestiam, & cum feris sit habitatio tua: quia indignus es consortio aliorum.*

Probatur Figuraliter.

182. Conquestus aliquando coram Propheta suo legitur DEUS, contra ingratitudinem & obliuionem beneficiorum suorum, quam testabatur dilecta quondam eius Sponsa synagoga Judæorum: hanc ideo induxit in Persona sponsæ habentis pretiosum monile, zonam scil: seu pectoralem fasciam, (quod idem esse apud *Scherl:* censetur) Sic ergo in Persona DEI fatur Propheta: *Numquid obliuiscetur Virgo ornatûs sui, & Sponsa fasciæ pectoralis suæ? populus autem meus oblitus est mei in diebus innumeris. Ezech: 2.* Hic videtur Dominus Deus, memoriam beneficiorum suorum, quæ præstiterat affluenter illi populo, appellasse fasciam pectoralem, seu zonam sponsæ suæ Synagogæ. Quoniam autem, ut obseruat cit: *Scherlog: in Cant:* apud Antiquos, fascia pectoralis in signum fidelis coniugij apud veteres gestabatur, prout est in usu nunc annulus pronubus: proinde Deus, non cernendo apud synagogam huius fasciæ ornamentum, scil: aduertens nullam haberi gratam memoriam suorum beneficiorum, sed quòd iuêre cũcta in abolitionẽ & obliuionem perpetuam, implicitè ipsam redarguit de amissione tam pretiosi monilis. *Numquid* (inquit) *obliuiscetur Sponsa fasciæ pectoralis suæ, populus autem meus oblitus est mei* Imo si se reflectere placeat ad superiores versus capitis, in quibus exprobrantur Genti illi, adulteria *Sub omni*(inquit) *ligno frondoso tu prosternebaris meretrix,* colligere hinc licebit, in tantorum criminum sponsæ notitiam Deum deuenisse, non aliunde nisi ex carentia huius pectoralis fasciæ, ex defectu scil: memoriæ beneficiorũ Dei. Idem omninò adæquatissimè quadrare videtur in particulari cuilibet Sponsæ JESU, seu animæ, quam in Sanguine suo sibi desponsauit ille, cuius cùm longè maiorem curàm habere credendus est, quam olim synagogæ; eam proinde ornatiorem videre

Ezech:

Zona pronuba antiquis.

A cupit: idq; omninò ad formam ornatus proprii. Et quisnam ille ornatus Christi? non alius, nisi fascia seu zona pectoralis, referente id oculato teste. *Apoc: 12. Et erat* (inquit) *præcinctus ad mamillas zonâ aureâ.* Et hæc ex sensu *Ioan: Sylv:* symbolum fuit amaræ Passionis Christi: quæ aurea dicitur ob eximiam dilectionem nostri, *Nam oblatus est, quia ipse voluit.* Simili huic aureâ zonâ præcinctas Sponsas suas habere cupit JESUS, saltim per piam memoriam & recogitationem passionis suæ, per cordis coarctationem motibus amorosæ compassionis super doloribus suis, sub his præsertim dolorosis B Passionis suæ feriis. Et utiq; Mater nostra communis Ecclesia statim ab initiis Christianitatis plurimùm fuit & nunc solicita est, in exornandis hoc apparatu dolorificæ fasciæ pectoralis filiabus suis, scil: animabus fidelium: siquidem quidquid hisce feriis in ceremoniis Ecclesiasticis proponit, totum lugubre est, Passionisq; Christi rememoratiuum, atq; ad cômouenda pectora mortalium ad fletus, singultus, idoneè disponens ita, vt nefas grande antiquitus inter orthodoxos haberetur, in tàm tristi proscenio, his scil: feriis, iocari vel ridere. De quo *Bernard. Quis* C *tam irreligiosus, qui non compungatur? quis tam insolens, qui non humilietur? quis tã deliciosus, qui non abstineat? quis tàm flagitiosus, ut non contineat? quis tam malitiosus, qui non pæniteat istis diebus?* O pretiosam pectoralem fasciam compassionis! o præstantissimum monile signumq; simul, fidelis & dilectæ DEO sponsæ animæ! Sed quia iam vsu venit, vel potiùs pessima perniciosaq; desuetudine fit, quòd plerumq; his feriis pauci compassiuæ exercitationi studeant, pauciores, qui ad Ecclesiasticas Ceremonias, conciones, Exhortationes de Passione, conueniant, pau- D cissimi qui afflictatione aliqua carnis Christo patienti compatiantur, vno verbo dicam: dies isti tres, censentur apud seculares esse feriales, qui deberent esse festiuissimi; ideo Saluator tantam indeuotionem & ingratitudinem reprehensurus in fidelibus, tanquã suspectæ spõsæ de amoribus alienis, sub fasciæ pectoralis similitudine obliuionẽ tãti beneficii, exprobrat per Prophetam. *Numquid obliuisci poterit &c, populus autem*

Apoc:

Zona aurea, Passio Christi.

In Parasceue ridere, nefas antiquis.

Bern:

lus autem meus oblitus est mei.

Probatur Historice.

183 Illustrandæ rei gratiâ duas allego Historias, seu argumenta veri, vel falsi affectûs ad sponsum. Legitur in Monologio Franciscano *sub* 4. *Decemb:* A. D. 1633. de Isabella Principissa Austriæ, quod hæc in contestationem intaminati & constantis amoris erga defunctũ maritum, memoriam ipsius quasi inuiscerare sibi cupiens, corporis eius cineres, in bene condito poculo hauserit epotando: insuper quòd pro anima defuncti integrum millionem aureorum in suffragium ad eleemosinas, & in Missas celebrandas erogauerit. In contrarium legisse me memini cuiusdam fucatum in priorem maritum amorem: curauit etenim elegantissimè Imaginem ipsius depingi, quam aliquot mensibus honoratissimè habebat in intimo cubiculi sui. Ast dum nouos hymæneos cogitare cæpit, nouum nanciscendo sponsum, Iconem prioris amoueri & in viliori parte alterius cubiculi collocari mandauit: factum deinceps, ut in culinam delata Jmago, fumo, pulueribus, fuligineq; foci obducta, vix vestigium mariti illius primi exhiberet: quo facto tacitè demonstrauit, totum, ad præteritum maritum, affectum iuisse sibi in obliuionem. Prior illa & valdè laudabilis Principissa, perbellè exprimit illas animas, quæ hoc ipso fidelitatis & constantis amoris in Christum testificantur argumenta, dum feriis istis, quasi puluere emortui pascuntur sponsi, dum f. compassionis madent lacrymis, atq; in memoriam dolorum eius, inediâ, flagellatione, humi cubatione, vel similibus affligunt corpus suum, aurumq; copiosum distribuunt charitatis actibus & gratitudinis, in mortuum præ nimia charitate nostri, Saluatorem, plùs solitò efferuescendo. Cæterùm illa altera inconstantis amoris fæmina, personam gerit illorum, qui memoriam Passionis Christi vivacem hisce Parasceue diebus non curant, sed occupati negotiis sæculi aliisq; obiectis, Jmaginem Crucifixi, obliuionis obducunt fuligine: quo probrosæ ingratitudinis & indeuotionis argumento, suspecti amoris ad Christum se esse declarant sponsas: quod ipsum tanquam maximum crimen detestatus est olim Sanctus *Bernardus* serm: sup: signum inquiens: *Non miremini Fratres, quòd MARIA, martyr in anima fuisse dicitur: miretur qui non meminerit se audiuisse Paulum Rom: 12. inter maxima gentium crimina memorantem, quod sine affectione fuissent: longè id fuit a Mariæ visceribus, longè sit & a seruulis suis.*

Isabella Austriáca, cineres mortui mariti bibit, & millionem aureorum pro anima eius erogat.

Vxor mortui mariti Imaginem, quomodo tractat.

PARS. II.

SS. DEIPARA, Fasciata sponsa.

184. ITerum lego in Alexandro ab Alex: olim apud Gallos, nedum viros, sed fæminas quoq; quibusdam zonis a parentibus suis quolibet mense exploratas fuisse: ex accrescentis enim vel decrescentis zonæ mensura, vel ingluviei vel furtiui amoris indicia sumebantur, etsi fortè fallibilia. Adest nobis sub Cruce intaminatissimi amoris in suum Sponsum & Filium Sponsa B. V. Maria, Zonâ pectorali fasciata, quæ dum eius Sacratissimum pectus multitudine & magnitudine dolorum arctiùs, supra quod credi potest, hodie strinxit, imò compressit, mirificè amorosæ compassionis affectibus; tanquam Sponsam verioris Salomonis, fasciâ exornauit pectorali: cuius ego zonæ tã materiam, quàm alias circumstantias dum perpendo, vbiq; dolorosissimæ compassionis causas inuenio & argumenta.

Zonæ apud Gallos, ad mensurãdas feminas:

Probatur Scripturaliter.

185. Materiam zonæ compassionis MARIÆ auream fuisse probatur ex Scriptura, a simili de illa aurea zona, quâ præcinctum se conspectibus Ioannis stiterat Sponsus Jesus. *Præcinctus* (inquit) *ad mamillas zonâ aurea.* Aurum verò, ordinarium symbolum charitatis habetur in Scriptura. Hinc statim erumpit & emicat veluti ex auro fulgor, prima circumstantia seu causa inuestigandi magnitudinem compassiui affectûs Mariæ in Passione Filii: quæ fuit Amor, isq; duplex: vnus charitatis in Filium, & alter amoris ad salutem deperditi generis humani: qui duo amores, quasi duo vncini seu ligaturæ erant zonæ huius, seu fasciæ pectoralis

Amor duplex MARIÆ.

lis, compassionis MARIÆ: nam iuxta intensionem charitatis in vtrumq; crescebat & compassionis affectus, & tantò strictiùs ligabatur vel potius opprimebatur doloribus cor Mariæ. Quod ipsum liquet ex Scriptura, vbi dum Saluator resuscitaturus Lazarum, stans super mortuum, altùm suspirasset & fleuisset, singularis affectûs in defunctum indicia dedit, ipsis etiam malignantibus Pharisæis mussitantibus. *Et lacrymatus est IESUS. Dixerunt ergo Iudæi, ecce quomodo amabat eum. Ioan: 11.* Vnde & in præsenti, si vel conjecturam aliquā habere cupimus immensitatis dolorum cordis MARIÆ, ad mensuram amoris illius erga Christum, & erga salutem nostram, res perpendenda est. Porrò Amor ipsius erga Filium, iuxta S. *Antonin: 4. p. tit: 15. c. 21.* triplex fuit, vnus supernaturalis per gratiam, alter acquisitus per actus frequentatissimos: in quorum vtroq; excedebat Virgo omnem puram rationalem Creaturam: siquidem ex consensu Doctorum, gratia illi infusa censetur perfectissima, & nec minimo momento ab actibus charitatis Dei feriasse illa legitur. His duobus amoribus, necessariò addendus amor tertius, naturalis, s. Matris ad Filium: qualem ulla Mater ad prolem quam genuit, nec habuit, nec habere potuit. Sed cur? respondet sat profundè *Lansperg: hom: 48.* de Pass: *Quia erat ipsius solius Filius, neq; enim in terris Patrem habuit Christus, sed quidquid utriusq; erat Parentis, quoad naturam pertinet humanam, ex sola accepit Matre: Vnde quomodo sola genuit MARIA sine viro Christum; ita sola, Filii, qui in Patrem & Matrem apud aliorum Parentes diuisus est, tenuit amorem.* Vnde pro incomparabili intensione doloris MARIÆ concludit *Richard: Laurent: Quò igitur magis amabat, magis dolebat, & amoris magnitudo, attulit merita Passionis.* Quantùm verò attinet amorem MARIÆ erga genus humanum: hic tantæ intensionis fuisse creditur, ut *Taulerus* & S. *Antoninus* asserant ipsam B. Virginem tradidisse Filium suum ad mortem: ait enim sic S. *Antonin:* loco cit: c. 20. *Quod dicitur de Patre æterno, ita & de Matre temporali dici potest, illud Rom: 8. Proprio Filio suo nō pepercit, sed pro nobis tradidit illum:* quod non aliàs factum puta, nisi per plenæ resignationis actum, in voluntatem Cœlestis Patris, non aliter nisi sic reparationem generis humani decernētis. Imò idemmet S. Doctor singulare quid asserit, Beatiss: scil: Virginem ita dispositam in voluntate sua fuisse; ut si alius quispiam non fuisset, aut non vellet, propriis manibus ipsamet dilectissimum suum Filium Cruci acclauasset: cuius statim solidam subdit à simili rationem, inquiens. *Neq; enim credendum est minoris ipsam fuisse perfectionis & obedientiæ ad Deum quam Abraham, qui proprium Filium suum obtulit DEO in sacrificium, propriis manibus occidendum & comburendum.* Quisquis ergo deuotior cōparavertit ad se invicem istos excessiuos amores MARIÆ, vnum s. erga Filium, alterum ad genus humanum; ex parte saltim deueniet in mensuram doloris compassiui MARIÆ: nam isti duo amores, similem quodammodo inter potentias animæ eius causauêre colluctationem & pugnam, qualem subiit in Horto dulcissimus Saluator, usq; ad agoniam, sanguineumq; sudorem: quēadmodum enim in ipso superior pars pugnabat contra inferiorem, illa alliciendo lucro salutis nostræ ad subeundam mortem, altera retrahendo naturali horrore pænarum; pari & non dissimili luctâ, in area cordis Materni certatum est inter Amores: suadebat amor salutis nostræ consentire morti Filii; maternus iterum retrahebat Amor, in tot ærumnarum immanem abyssum, carnem de carne, & os de ossibus suis abjicere, ac demergi: Atq; sic innocentissimum tenerrimum cor MARIÆ, quasi duarum ligaturarum adminiculo, strictissimè veluti zonâ compressit pectus, afflixitq; cor dolorosissimæ Matris.

Amoris, quæ mensura. — Ioan: — *Mariæ amor in Filium, triplex* — Lansp: — *MARIA quia sola Mater Filii, eum summè dilexit.* — Richard: Lauren: — *AmorMariæ in genus humanum examinatur.* — Antoni: — *Maria ipsamet tradidisset Filiū suum ad Crucem.*

Probatur Figuraliter.

186. Alteram circumstantiam huius Fasciæ pectoralis, seu zonæ, dolentis Spōsæ, aduerto Typicè in scriptura, Figuram præferente Sponsâ Salomonis in fascia pectorali, quæ iuxta comment: Pauli *Scherlog:* eadem omninò erat, quod & murenulæ: quas ita descripsit Sponsus. *Murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento.* Cant: 1. Hic aduertendum zonam illam seu fasciam pectoralem, nedum fuisse commendabilem ex ratione materiæ, auri videl: *Murenulas aureas faciemus tibi,* sed præterea

Cant:

quòd essent incrustatæ seu vermiculatæ artificiosâ varietate ex argento. Typicè innui videtur, præter causam principalem immensi compassiui doloris in corde MARIÆ, (cuius illa sponsa Typus fuerat,) quæ originabatur ex intensione amorum, ipsorumq; inter se immiti collisione, plura alia eaq; multiplica adfuisse adminicula, quæ funestâ dolorum auxesi, vermiculabant, dixerim, terebrabant cor Virgineū. Authorē vermiculationis & dolorosi artificii prodere liceat vermem illum, qui de se per Psalmistam locutus. *Ego autem sum vermis, & non homo. Psal:* 21, ipsum scil: intelligo MARIÆ dolentis Filium cōtritum, conculcatum, veluti abiectissimum vermem in sua Passione: Artifex enim hic dolorum Mariæ fuit, nedum Materiæ subministratione seu obiectiuè, dum dolentibus madidisq; oculis cerneretur à Matre pendens de Cruce; sed præterea in forti manu ac malleo linguæ suæ, quo tot vermiculationes seu varietates, & ictus dolorum cordi materno impressit; quot verba è Cruce protulit, nouarum ærumnarum MARIÆ scaturigines. Taceo cætera vnum validiorem aliis obseruemus ictum, verbum scil: illud. *Mulier, Ecce Filius tuus.* Et quænam Mater vltimò valedicentis Filii ad verba, ipsa non responderet gratificando vel benedicendo valedicenti? en gratissima Mater JESU ad verba planè conticuit Filii: cur nam? S. *Bern: de Lament: Virg:* immensi doloris, & æqualis martyrio inde sumit argumentum, dum ait: *Tacebant ambo illi Martyres, & præ nimio dolore loqui non poterant.* Energiam ad cor pungendum verborum Christi S. *Anselm.* vehementer admiratus ait: *O commutatio? pro æterno & incontaminabili DEO, purum, corruptibilem hominē, pro naturali & vnico Filio, seruum accipit in Filium, filium Zebædei, pro Filio DEI.* Adfuit & alius faber ad vermiculandum nouis doloribus cor mærentis sub Cruce Matris, illius scil: ipsiusmet intellectus illuminatissimus: quò etenim oculi penetrare non poterant, vt viderent mœrorem animi Christi, & amarissimam desolationem eius, ac præcipuè internum dolorem cordis Filii ex aspectu Matris sub Cruce præsentis, gemitusq: Crucifixi ac suspiria audientis; hoc ipsi totum repræsentabat intellectus, unde augmentum mæroris & tristitiæ copiosissimum. De quo S. *Laur: Iustin: Gemebat Filius, quod Mater, in tam horrendo esset spectaculo.* Hinc S. *Bern.* *O dolores inexplicabiles? o ineffabilis reciprocatio amoris?* Accessit tandem multiplicata manus huic vermiculationi, videlicet turba Judæorum Crucem circumstantium, Filio eius, ipsiq; illudentium: Latro de Cruce blasphemans: & quidam spongiam felleam ori sitientis Filii objiciens: Milites quoq; in conspectu Matris, super tunicam Filii sortem mittentes. Ait enim *Cyrillus: Milites cum risu atq; triumpho, coram Matre ad derisionem Christi, vestimenta partiebantur.* Imò vltimum & generalem ictum accepisse cor Mariæ creditur a tota sublunari creatura: dum petræ scinderentur, sydera ecclypsarentur, terra tremendis quateretur motibus. Nam si multi Doctores asserunt, nullum protunc in vniuerso fuisse hominem, cuius cor tristem quendam non sensisset motum, causam licet ignorans; quid credendum de impressionibus illis? quas præsentis, illi funestissimæ scenæ, Matris, tenerrimum cor recipiebat, & patiebatur. Et hæ sunt vermiculationes zonæ, seu Fasciæ pectoralis dolentis Sponsæ.

Mutenulæ aureæ vermiculatæ, Mariæ dolor compassionis. — Psal: — *Lingua Christi, malleus.* — *DolorMariæ examinatur ad verbū Filii de Cruce.* — Bern: — Ansel: — *MARIÆ intellectus illuminatissimus, auxit dolores in Passione.* — Laur: Iustin: — Bern: — *MARIÆ dolorum: plures circumstantiæ.* — Cyril:

A B C

Probatur. Doctoraliter.

187\. Fasciæ huius, ita pretium sicut & artificium, ut magis innotescat, demus ad stateram Doctorum, quid sentiant de magnitudine affectûs compassiui Virginis Beatæ. En primus cum statera adest S. *Ildeph: s. 1. de Ass:* qui ad illa Hymni alludens verba. *O Crux aue spes vnica, statera facta corporis, ita ait: Qui cuncta quasi statera suspensa tenet, crucis staterâ suspenditur, super quam Virgo multùm doluit, multùm perpessa est, & gladio eius vulnerata in anima.* D. Ansel: *l. de Excell: v. c.* 5. ad libram æquans Martyrum cruciatus & dolores MARIÆ, sic cōcludit. Dolor Virginis maior fuit omnibus doloribus. Quidquid enim crudelitatis est inflictum corporibus martyrum, leue fuit aut nihil comparatione Tuæ (o Maria) passionis, quæ nimirum suâ immensitate transfixit cuncta penetralia tua, tuiq; benignissimi cordis intima. Et vtiq; pia Domina, non crediderim te potuisse vllo pacto, stimulos tanti cruciatûs, quin vitam amitte-

MARIÆ dolor, in statera. — Ansel: — D

amitteres, sustinere, nisi ipse Spiritus vitæ dulcissimi Filii tui, pro quo moriente conquerebaris, & tantoperè torquebaris, Te confortaret. S. *Bernardin: Sen: Tom:* 2. *de nomine M.* Tantus fuit dolor Virginis, vt si in omnes creaturas, quæ pati possunt, distribueretur, omnes subito interirent.

Bernard: Sen:

Probatur. Miraculosè.

188. Multis historiis probatum esse constat, non sine interuentu insignis miraculi contigisse etiam in nostra Polonia, sacras Imagines Beatissimæ, veluti viuentes facies, copiosas profudisse lacrymas, easq; aliquando sanguineas: vti æuo nostro in miraculosa Imagine B. Virginis Lublini ad Ecclesiam S. Spiritûs, per multa & canonica examina, testesq; omni exceptione dignos constitit: quorum etiam plures ex persona nosse, nobis contigit, & volupè audire, enarrantes magnalia DEI. Porrò sic profusæ lacrymæ, veluti compatientis Mariæ Filio suo, liquida erant argumenta, imminentiumq; plagarum ab hostili Cosacorum manu genti Polonorum, qui pro tunc in enormia prolapsi scelera, rursus crucifigebant Filium illius, tristissima portenta. Miraculum proinde Miraculorum, Mariam sub Cruce dolentem appellare minimè vereor, dum lacrymarum copiam qualitatemq; earum, quas sub Cruce stans dolentissima Mater, partim ex compassione Filii, partim ex commiseratione super ingratum sceleratumq; genus humanum, quod dilectissimum Filium suum, tam dirè in Crucem egerat, effudisse considero: quas præterea copiosas in tantum, ut toti abluendo, deposito è Cruce corpori Filii sui suffecerint, & præterea sanguineas fuisse comperio apud Authores. Et quamuis lacrymæ MARIÆ sub Cruce adhuc in disputatione apud quosdam videantur haberi, propter illa verba. S. *Ambros: in orat: de obitu Valentin. Stabat S. Mater iuxta Crucem Filii, & spectabat Virgo vnigeniti passionem: stantem illam lego, flentem non lego.* Cæterùm adhæreo libenter Jerem: *Drexelio Tom:* 3. *de Christo moriente p.* 2. *c.* 2. qui asserit, Beatiss: Virg. nedum copiosas, sed sanguineas quoq; tunc profudisse lacrymas. Pro cuius veritatis comprobatione adducit *Ioannem Signi-*

Imagines B. V. M. sanguineas fundūt lacrymas.

Ambros:

MARIA lacrymas fudit Sāguineas, & copiosas.

A *um* tam eruditum, quàm pium Scriptorem *l. de SS. Lipsanu,* cuius verba taliter citat: *Authoritatem Beati Germani lego dicentis: Beatissimam Virginem, adeo amare fleuisse; ut post vberrimos lacrymarū riuulos, sanguineas quoq; effuderit lacrymas,* Subjicit *Metaphrastes ap: Surium de dorm: Deip: c.* 30. *tantam copiam lacrymarum Matris in sepultura Filii profluxisse; ut ad Sacratissimum illud emortuum corpus totum cum membris suis irrigandum, & abluendū suffecerint.* Quod habeo ex Vega *Palæst:* 17. *Cert:* 18. Metap:

Probatur. Historicè.

B Plutarchus in quæst: *Rom: n.* 87. tradit morem fuisse Græcis, ut cum Sponsa aptaretur, seu ornaretur novi Sponsi in gratiam; tunc si vidua fuit, cum certis, non citra superstitionem, obseruationibus comabatur, non iam eburneo, vel aureo pectine, sed lanceâ defuncti prioris mariti. Non dissimile quid hodie video agi cum Sponsa dolorum Maria: *Coma quippe capitis eius sicut purpura Regis,* id est, vt phrasis currit *Hailgrini. Cogitationes eius tincta in sanguine Dominica Passionis.* Neq; mirum, pectinabantur enim cruentâ demortui sponsi sui & Filii lanceâ, quæ dum in C emortuo Christi corpore, cor iam insensibile tetigit, tantò maiori impetu, & sæuitiâ cordi Mariano, seu animæ Matris, immane doloris inflixit vulnus: super quo tristes audiamus nænias mellislui *Bernardi ser. in signum. Posteaquam, o MARIA! emisit Spiritum suum, tuus ille IESUS, ipsius plane animam crudelis lancea non attigit, qua ipsius aperuit latus, sed tuam vtiq; pertransiit animam: ipsius nimirum anima, iam ibi non erat, sed tua planè inde nequibat auelli: Tuam ergo pertransiuit animam vis doloris.* 189.

Sponsa, lanceâ viri comabatur, apud veteres.

Lancea, Christi tetigit cor, sed Matris afflixit.

Bern:

Epilogus.

D PRov: 31. Dum cuiusdam Mulieris fortis elogia excellenter prædicasset Sapiens, cinguli quoq; alicuius singularis meminit. *Cingulum* (inquit) *fecit, & tradidit Chananæo. Chananæus* autem idem quod & *negotiator.* Vidimus iam Fasciatam sponsam dolorum fasciâ pectorali, seu zonâ affectuum compassionis, vermiculatâ tot fomentis, causisq; dolorum: vtinam laxatæ fibriæ cordium nostrorum, & saxis duriora, atq; sine pia ad Christum patientem affecti- 190.

affectione pectora, simili hodie quàm arctissimè constringerentur compassionis zonâ. Non difficilem fortè in tanti beneficii communicationem inueniemus Mariam, quæ cingulum fecit, & tradidit Chananæo. Nos ergo nos, o mæstissima Mater! sumus vtiq; Chananæi, quia negotiatores, sed pessimi, nam turpi voluptatum illecti lucro, Filium tuum Christum vendidimus: propter enim iniquitates nostras venundatus est & traditus in manus carnificum, atq; in statera Crucis appensus, appretiatus, ut redimeret deperditas salutis nostræ merces. Faue ergo dolorosissima Sponsa. Iam satis a Te da- A tum lacrymis & doloribus: solue iam cincturam tuam: depone zonam & fasciam pectoralem immensi doloris Tui: nostra potiùs, salutiferâ hac tua zonâ præcinge viscera: impetra gratiam deuotè recogitandi ea, quæ pro nobis Tu, Tuusq; Filius perpeti dignati estis: piumq; simul concilia amorosæ compassionis affectum: quod cum Seraphico *Bonau:* a Te exoro inquiens.

Votum Authoris.

Sancta Mater istud agas:
Crucifixi fige plagas,
Cordi meo validè.
Tui nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati
Pœnas mecum diuide. Amen.

FESTVM DELICIOSVM
SS. DEIPARA

Pro Festo Imm: Concep:B.V.M.

Iosias genuit Iechoniam, & fratres eius in transmigratione Babyl: Mat: 1.

191. MIrum est, quòd Josias prædicetur, Jechoniam, & fratres eius reliquos in captiuitate genuisse, si certum est minimè transmigrasse. A. A. Ait enim *Strabo. Non in transmigratione genuit, non enim transmigrauit, sed secundùm prædestinationem DEI, ad transmigrandum.* D. quoq; Bernardus, *ep: ad Honor: Nati sunt hi fratres, ut pro suis & aliorum peccatis captiui ducerentur.* Ideò ergo in captiuitate geniti dicuntur, quia captiui futuri erant. Quàm triste, quàm inglorium est, captiuitatis, vel ipsum nomen? quod etsi post multa dierum & annorum curricula immineret; iam tamen coronæ Regiæ destinata, statim in ipsa origene, turpi notâ adussit capita. Adeò generatio seu conceptio & vitæ cursus assimilantur, ut captiuitas conceptionis, indicet vitæ captiuitatem, & vitæ captiuitas, arguat conceptionis seruitutem. Hinc pulchrè a contrario, hodierna Conceptio Beatiss: Virg: in vtero S. Annæ celebratur: si etenim Virginis huius vita à seruitute peccati immunis fuit, ut communis B fert opinio; ex hoc necessariò infertur libertas Conceptionis eius, quia si in captiuitate fuisset concepta, nullatenus vita MARIÆ, plenâ libertate frueretur. Omninò abstractam a captiuitate Babylonis duxit vitam: igitur in vniuersali hominum captiuitate peccati, genita, concepta non est. Tristes olim in transmigratione Babylonis hi filii Josiæ aliis cum concaptiuis inter gemitus & suspiria, intonasse leguntur Nænias. *Psal: 136. Super flumina Babylonis illic sedimus, & fleuimus:* nec enim licebat, nec expediebat in tanta ærumnarum abysso demersis, festa legalia agere, & vel saltim de Canticis Sion, raucò sibilo mæstos solari animos, utpotè in terra aliena: vnde suspensis in salicibus festiuis organis, id nonnisi lamentabantur. *Quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena?* nec mirum: talia enim captiuis conueniebant. Attendite nunc A. A., Hodie Beatiss: Virgo Maria cum Ecclesia vniuersa Festum suæ Conceptionis solenissimè celebrat: Hodie de Canticis suæ Sion, S. C Mariæ

Strabo

Bern:

Captiuitas, nota turpis.

Psal:

Mariæ implentur templa, resonant fora & totus orthodoxorum cætus festiuè occinit ex Breviario Rom: *Sentiant omnes tuum iuuamen, quicunq; celebrant tuam Sanctam Conceptionem:* Ergone Maria filia Babylonis, filia captiuitatis, sc: peccati originalis, in sui Conceptione dicenda? vetat certè tam duram consequentiam omnis piorum Dialectica.
Steind: Et quoniam B. *Ioseph: Steindelf. opusc:* 4. B. V. Mariam nominauit: *Festa nunquā mœsta*, & iterum *Festum cordis nostri*, ego proinde, maximè in hodierno Festo Conceptionis, Festum deprædicandum assumo: atq; sic Neo-Conceptam MARIAM, diemq; & punctum primæ generationis eius FESTUM deliciosum cordis nostri, ideoq; ex omni parte celeberrimum comprobabo: priùs de feriis, vel alias feriatis diebus ærumnosæ vitæ nostræ, causas subnectam aliquas: festiuum interim licet breue huic Festo occinamus carmen, salutando Neoconceptam.

MARIA, Festum deliciosū in Conceptione.

Salue, Salue Dies FESTA
Cultu delectabilis
In conceptu non es mœsta.
Virgo venerabilis.

PARS I.

Tristes semper agimus Ferias: & cur?

192. FErias a Festis, etiam ex nomine plurimùm differre, nemo est qui ambigat: apud Ethnicos quidem pro synonimis olim ista reputabantur, nã feriæ a feriando dictæ, Festis diebus otia, veriùs dixero, vitia indulgebantur; nunc autem Feria, prout contra distinguitur a Festo iuxta *Raban: 2. de Instit: Cler: c. 46. ap: Gauant.* Feria a fando dicta est, in qua quoniam officium Canonicum *De Ea* dicitur, quod longius est, flexisq; genibus non pauca in illo oranda præscribuntur; plura fandi, copiosa materia & obligatio Clericis subministratur. Verùm ad mysticum Ly *Feria* trahendo sensum, dicendum videtur *Feriam a Feriendo* deriuari; si etenim iuxta quendam commentatorem *ap: sylu: Alle: Festum continuum celebrat, qui nunquam peccat*; ab opposito, ttistes & ærumnosas agit ferias ille homo, qui peccato feritur: a quali feria incipit prima dies vitæ Conceptionis mortalium omnium, Christo & Matre eius exceptâ.

Feriæ vnde dictæ.

Probatur Scripturaliter.

Solus ille locus Apostoli rem sufficienter probaret 1. *Cor:* 15. *In Adam omnes moriuntur. &* Rom: 5. *Per vnum hominem peccatum intrauit in Mundum, & per peccatum mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.* Quem declarant non modicùm illa verba apud *Esdram* 4. c 8. Zorobabel lamentantis. Si *enim tu* sc. *Adam peccasti, non est factus solus tuus casus sed & noster, qui ex te aduenimus* Nũquid non rectè conceptionis nostræ dies, tristis feria dicenda? a feriando: cùm enim primus Parens post acceptum Creationis beneficium, post haustum a DEO spiraculum vitæ, & insignia tam corporis, quam animi priuilegia, insuper post despotici dominii super animalia prærogatiuam traditam, festum diem in gratiarum actione, laudibusq; Diuinis agere teneretur, ab omni tali gratitudinis nota ipse feriauit, nec enim vel vnicum verbum protulisse, vel aliquod specimen gratitudinis erga Deum exhibuisse legitur: atq; sic tristes, tali feriatione sibi & posteris suis induxit ferias, quas agimus in conceptione nostra præsertim: hoc enim fortè silentium, malorum omnium origo fuit ut meditabatur *Rupert: l. 6. comm: in Ioan: Quam obstinatis* (inquit) *labiis ab omni gratiarum genere abstinuit, & ingratum Domino Deo silentium dedit, formante Deo & inspirante spiraculum vitæ accepta in* Plasiæ *sui faciem, ut adoraret & glorificaret eum: qui ergo gratiam Dei non agnouit, non mirum, quòd ad hoc ut peccaret & omnia amitteret, deuenisset?* Feria iterum tristis, dies conceptionis nostræ dicenda a *Fando:* vtinam enim Eua nunquam fuisset fata in paradiso, & ad illos pestiferos serpentis affatus *cur præcepit vobis Dominus*, duriùs saxo obriguisset in lingua, ne respondisset insidianti: fata est & prolixiora traxit cum hoste colloquia: itaq; fando ferales superinduxit sibi & nobis ferias, totamq; deperdidit gentem. Amilcar silentio periisse legitur, nos affatu Evæ perditos esse nobis indolemus. De *Ea* porro, scil: de Eva continuò Feriale officium seu pensum soluimus, nedum quando recens nati plorauimus: *Vocem*

193. Esdr: *Feriam primam infaustam Adam fecit.* Rupert: *Feriam a Fando, Eua dedit affatum.*

cem similem emisi omnibus plorans, ait Salomon *Sap: 7.* Sed etiam dum in vtero materno, peccato originali infecti gemuimus. Feriæ quoq; tristes, Conceptionis nostræ dies, a *feriendo* merito nuncupandæ, nam ferali originalis peccati vulnere icti, fomitisq; peccati veneno intoxicati, quasi in feria, genua fleximus, dum potentias nostras debilitatas ad bonum, pronasq; ad peccatum, in ortu nostro sortiti sumus: hinc fit, quòd tam leui præbendâ vel portione concupiti a Protoparentibus pomi, longam nimis imo perpetuam, sed implacabilium gemituum, ærumnarumq; tàm corporis, quàm animæ contraximus exoluendam obligationem. Quæ mala breviter complexus est *Thō: Blanc:* in Psal: 48. hisce verbis. *Amissâ iustitiâ originali, ipso casu, & iusto iudicio Dei, ipsæ vires & affectiones a suo statu prolapsæ, diminutæ sunt pariter, & deordinatæ, non autem omninò destructæ, sed contrario se modo habentes, quàm prius habuerunt, sibi inuicem motibus suis & impulsibus contrariantes & repugnantes. Siquidem ipsa ratio cæca facta est, erronea & obtusa: sæpè falsa pro vero recipit. frequenter se curiosis & inutilibus inuoluit. Voluntas facta est curua: sæpè deteriora eligit, carnalia diligit, spiritualia & cælestia vilipendit. Vis concupiscibilis destituta est, & quodammodo prolapsa in concupiscentiam carnis, concupiscentiam oculorum, & carnales voluptates. Irascibilis verò deordinata est & prolapsa in superbiam vitæ, & gloriam mundanam.* Atq; sic in pomo cum Progenitoribus malè feriati, in cunctis ferimur: ipsoq; in ortu vitæ nostræ infaustas inchoamus ferias.

Sap:

Feria à feriendo.

Blanc:

Probatur Figuraliter.

194. Sed utinam hæc, licetsi prima, simul tamen & vltima infausta feria esset: penè etenim homo, quot vitæ numerat dies, tot ærumnosas celebrat ferias: nec sanè aliter decuit vivere hominem iustissimâ sui Creationis sententiâ, ad laborem damnatum. *In sudore vultûs tui vesceris pane tuo.* Gen: 3. Semper enim vitiata primo peccato gleba nostra, anima scil: & corpus spinas tentationum, & tribulos ærumnarum germinat nobis: vnde continuò studendum virtuti, eruncanda diligentissimè pullulantia mala vitiorum germina, cæteraq; corporis & temporalium

Gen:

A sustinendæ ærumnæ & aduersitates. Feriæ enim sunt istæ Domini, sed non Festa: imo dico ex mente mei *Antonii* pervigilium, prodromus celeberrimi Festi f. Beatitudinis æternæ. Hic enim eximius Italiæ præco sciscitatus, cur solemniora festa præueniri afflictatione aliquâ corporis statuerit Ecclesia? respondit: *Ad significandum, quòd ad festiuitates quæ celebrantur in superna patria, nonnisi per afflictionem debemus ascendere. Dom. 1. Quadr:* Pulchram huiusce declarandæ rei subministrat Figuram, mons ille a transfiguratione Christi famosus, & à manifestatione gloriæ eius festalis, B Thabor dictus: vbi dum Petrus vestigia æterni Festi in corpore & vestimentis Saluatoris cerneret; iam se Festum gloriæ agere sibi videbatur, cuius solemnitate intellectus, & nihil cæleste beatificumq; esse, nisi æternum sit, maturè perpendens, perpetuum esse voluit quod gustabat: Vnde interpellasse Dominum legitur: *Domine bonum nos hic esse, faciamus hic tria tabernacula. Matt.* 17. Hic notare videntur alii Euangelistæ Petrum de errore. Nam Marcus addit *Non enim sciebat, quid diceret.* D. Lucas *Nesciens quid diceret.* Primus tamen leuioris errati excusationem subiungit. C *Erant enim* (inquit) *omnes timore exterriti.* Cæterùm nonnulli PP. aliunde cēsēt errasse Petrū nimirùm in præpostero seu inuerso ordine rerū; dum non prægustatis feriis, de quibus fuit semel monitus à Saluatore: *Cum autem inquit senueris, cinget te alter, & ducet quo tu non voles:* Festum seu gaudia appetiit Beatorum: De quo S. *Remig: Errauit Petrus, quia oblitus est, & se & socios suos esse mortales, & absq; gustu mortis, voluit subire æternam felicitatem.* S. *Leo* obseruando ad hæc verba nihil Petro responsum esse a Christo ait: *Huic suggestioni Dominus non respondit, significans non quidem* D *improbum, sed inordinatum esse quod cuperet: vt intelligeremus inter tentationes huius vitæ, priùs nobis tolerantiam postulandam esse, quàm gloriam: quia tempora patiendi, non potest felicitas præuenire regnandi.* Quasi vellent dicere isti præstantissimi Doctores, in hoc reprehensibilem fuisse Petrum, quòd solemne beatitudinis Festum, sine esurialibus feriis & pervigilio ambiret. Hic erigite aures & animos, voluptatum huius mundi asseclæ & sectatores, qui ferias vitæ hu-

Feriæ præeant festa: ærumna, gloriam.

Matt:

Petrus malè appetiit festum in feriis.

Remig.

Leo.

vitæ huius ut Festa ducitis, vel saltim vano plerumq; conatu ducere nitimini: scenam vel potius laruam æternarum lætitiarum in vanitatibus mundi, carnis voluptatibus, cultuq; ventris, & cuticulæ proponentes, tristiores ferias in mortificatione carnis, perpessuq; ærumnarum, peius angue & cane fugitis ita tamen, vt hoc non obstante speretis etiam æternali beatitudinis perfrui Festo. O malè coctas mentes? & vecordiæ plena pectora? Quis vobis ordo, quæ regulæ salutis? quis Rubricarum tam præposterus Magister, vt Festa sine feriis, sine pervigiliis promulget, & vos celebrare faciat? Hunc certè, Diabolum esse prodidit Sapiens. *Eccl: 10. Væ tibi terra, cuius rex puer est, cuius principes manè comedunt. Beata terra, cuius Rex nobilis est, & cuius principes vescuntur in tempore suo.* Sed quorsum istam ob causam regnis exitum impendat? nam si cum temperantia manducent Optimates, nihil officit diluculò comedisse. *S. Aug: l. 17. de Ciu: c.20.* Spiritualiter hæc interpretatur: manè scil: denotari huius vitæ curriculum, cuius finis, qui in aliam transfert vitam perennem, vespera censeatur: porrò voluptas & lætitia manducatione & epulis significatur, his enim exhilarantur mortales. Suggeri itaq; opinatur S. *Augustinus*, manè propterea non esse symposiandum, quòd in hoc exilio gaudere æquum non sit, locus enim mæroris est, cùm iubilationi cælum destinatum sit. Manè igitur, & non ad vesperam Festa agere & tripudiare, rerum est ordinem inuertere, & terris appropriare, quod cœlo conuenit. De quo cùm præcitatus Doctor ait, in principio sermonis Authorem perturbati Ordinis Festorum prodit: scil: Diabolum: hæc enim verba eius sunt. *Adolescentem* (seu puerum) *dixit Diabolum propter stultitiam, superbiam, & temeritatem, & petulantiam, cæteraq; vitia, quæ huic ætati solent abundare: Christum autem Filium ingenuorum, Sanctorum Patriarcharum pertinentium ad liberam Ciuitatem, ex quibus est in carne progenitus. Principes illius Ciuitatis manè manducantes, id est ante horam congruam, quia non expectant opportunam, quæ vera est in futuro seculo felicitatem, festinanter beari huius seculi celebritate cupientes. Principes autem Ciuitatis Christi, tempus non fallacis beatitudinis pa-*

Deliciosi, redarguũtur.

Eccl:

Festinanter beari nonnulli cupiunt.

August:

Feria hic, Festum in Cœlo.

A *tienter expectant.* Vnde rectè arguit, festinanter in hac vita beari percupientes, Regius Vates *Psalm: 126* inquiens. *Vanum est vobis ante lucem surgere, surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.* Quasi innuere vellet, hîc horam esse doloris & sustinentiæ pervigilium, cui demum successura speranda beatitudinis celebranda Festa.

Psalm:

Probatur Historicè.

195. Satis ingeniosè hanc vesaniam mundialium, qui nunquam ferias, sed in hac & altera vita, Festa lætitiæ celebrare intendunt, quidam *Sorbonicus* Doctor legitur redarguisse, *apud Lobett. morali* B *Tit: de Pat: Christi q. 1.* Hic, cùm Rex Christianissimus e puluere Martio gloriosus Lutetiam redibat, victis, cæsis, profligatisq; hostibus, spoliis diues triumphantis in morem, dum augustam pompam, erecta victori trophæa,& cunctum ingenti sumptu apparatum conspexisset; accessit propiùs Regem salutaturus: Hinc ergo gratulatorium sermonem exorsus est. *Serenissime Rex: stultus erat S. Ioan: Baptista, stultus Petrus, licet Apostolorum Princeps, stultus & S. Paulus, quamvis gentium Doctor, stultus & Andreas qui Crucem ascendit, stultus & Bartholomæus, qui pelle exutus & vitâ, stultus* C *& Stephanus, qui sub saxorum grandine cecidit, stultus & Laurentius lento igne tostus, stulti & alii Apostoli, stulti & Martyres, licet inuicti, stultæ & Virgines, candidata agmina, quæ sub carnificis manu cecidêre victimæ: stulti deniq; & Sancti omnes quos habet cœli regia.* Dixit & altùm siluit. Tam insuetum admiratus Rex Oratoris proœmium, mysterium sermonis explicari postulat: tunc reassumpto sermone Orator ait: *Ecquid Rex Christianissime? ecquid viri Principes? qui tua o Rex stipant latera? numquid omnes ad cæleste Festum æternaq; gaudia, & triumphos cælestes aspiratis? idq; spe & votis omnibus prensatis?* D Cui Rex: Enimuero ita est: Jterum Doctor: *Ergo non insolens videatur vobis, sermonis mei proœmium: parabolam intelligite. Stultos dixi prænominatos, si Festum illud æternitatis seu beatitatis gloriam in luxu, gloria, prosperitatibus, plausuq; seculi se consecuturos credidissent, vt vos creditis: ea nihilominus, mærore, luctu, ærumnis, infamiâ, cruce, tormentis, gladio & igne, ac demum per mortem ignominiosam sanguinemq; comparanda esse censuerunt: Certè si patebat illis via*

Sorbonicus Doctor, acutè docuit, Festa non celebranda sine feria

Sorbon:

lis via consequendi speranda facilior, curnam horridam asperamq; elegerunt? Hac parabola sapuit melius Rex Christianissimus, Proceresq; eius intellexerunt, festalia illa triumphi non decuisse orthodoxos, quibus duræ feriæ hic in vita agendæ, si Festi æterni solemnitatem sperarent, & desiderarent.

PARS II.

SS. DEIPARA, Festum deliciosum & celeberrimum in Conceptione.

196. *Festum B. V. M. gloriosum, iucunditatis, boni nuntii quod.* SEd iam à tristibus vitæ nostræ Feriis, ad Festa transeamus Mariana, quibus maioris solemnitatis ergo, nec sua Epitheta desunt: Dies enim Assumptionis eius dicitur Festum gloriosum: Nativitatis, ex suauissimo nomine nascentis, Festum iucunditatis appellatur. Annuntiationis verò propter Cœlestis Legati mandata, Festum seu Dies boni nuntii meretur vocari: & similiter de similibus, Quia verò dies Conceptionis Beatiss. V. mentes fidelium, (dum hoc colunt & contemplantur Mysterium) mirum in modum exhilarat atq; tenerrimè demulcet; iustè dixerim illud Festum deliciosum, celeberrimumq; simul esse, comparatiuè ad alia: quod multifariè iam demonstro.

Probatur Scripturaliter.

197. *Festum imm. Cōceptionis celeberrimum.* Primò. Festum Conceptionis B.V.M. siue id sumatur materialiter pro ipsa die ortus ipsius, siue formaliter aut saltim allegoricè, pro mysterio Conceptionis eius (quod principale propositi mei est) in vtero Dignissimæ Matris suæ Annæ, Festum inquam hoc celeberrimum appello, quia est Festum Canonizatum. Quomodo (dices,) vbi, a quo,& quando? respondeat pro me Sapientissimus. A *Luna* (inquit) *signum diei Festi Eccl: 43.* Luna ex mente SS. Ambros: August: Hieron: dicitur Ecclesia: per quod innui videtur Ecclesiæ Dei cum capite suo, munus esse, signare, indicere, seu quod idem est in re, canonizare Festa: adeo vt optimis fretus fundamētis & authoritatibus Christ: *Vega Theol: Mar: Palæst. 3. n.* 402. asserat

Eccl:

A cum Corduba & Suare, Summ: Pontificem, sicut in canonizatione Sanctorum; ita & in Canonizatione Festorum seu mysteriorum non posse errare. Hinc fit, ut quemadmodum in alicuius Sancti Canonizatione, plura illius Sanctitatis indicia & testimonia ad exactissimum vocantur examen, de ipsius vitæ integritate, ac de miraculorum veritate; ita etiam antequam Ecclesia aliquod mysterium catalogo Festorum inserat, ut tanquam Sanctū à Fidelibus suscipiatur; in examen adducit, diuq; discutit, vel S. Scripturæ vel SS. Patrum testimonia, vel Ecclesiasticarum Traditionum ritus, vel Theologorum placita: vel deniq; reuelationes, & miracula illud mysterium contestantia, prudenti discussioni ac maturæ deliberationi committit. Quibus præmissis, Ecclesia vel Pontifex e Cathedra, publicam illius mysterii celebrationem indicit, veramq; illius mysterii sanctitatem decernit, ac fidelibus venerandam proponit, in Christianæ Religionis augmentum: quod nihil aliud est, quàm illius mysterii vera canonizatio ac propria. Hæc autem omnia præcessisse ad institutionem Festi Conceptionis B. V. MARIÆ affirmat *Baron. in Annot: ad Martyrol: 8, Decemb: & Tom: 12. Annot. sub Anno 7.* Et quoniam clarè constat ex tot Pontificum Bullis ac Constitut: nonnullis Juri Canonico incorporatis, vti est Extrauag: Sixti 4. *Graue nimis* & Pii V. super specula, & nouissimè Clemen: XI. Festum, Concept: B.V.M. inter Festa solemnia atq; de præcepto pro vniuersa Ecclesia recenseri; nihil aliud restat dicendum, nisi Festum Conceptionis etiamsi materialiter sumatur, esse legitimè Canonizatum. Ex quo statim ritè, imò à fortiori sequitur, Festum hoc formaliter vel allegoricè sumptum, pro ipso mysterio, canonizatum esse, id est Sanctam & immaculatam Conceptionem fuisse MARIÆ: partim, quia Ecclesia vniuersalis, in Communi omnibus Divino officio Conceptionis, addit terminum ly *Sanctam* 8. Respons: *Sentiant omnes tuum iuuamen quicunq; celebrant tuam Sanctam Conceptionem:* quomodo autem *Sancta*, si in peccato Conceptio? partim, quia Doctissimi & Sanctissimi viri hanc consequentiam à Festo ad mysterium legitimam esse agnoscunt: præsertim

Festum Conceptionis, canonizatū in Ecclesia.

Conceptionem im: B.V. Ecclesia dū dicit Sanctam, eam canonizat

B

C

D

Ildeph: præsertim S. *Ildephons:* l. de Virg. & partu Mariæ. *Beata Virgo, nisi in vtero Sanctificata esset, minimè eius Natiuitas colenda esset: nunc autem quia ex authoritate totius Ecclesiæ veneratur, constat eam ab omni originali peccato immunem fuisse.* Ne verò videatur S. Doctor simpliciter de Natiuitate eius id asseruisse, declarat sequentibus, se de Conceptione, quæ initium est Natiuitatis, ibi

Ildeph: egisse. *Dies* (inquit) *quando inchoata est MARIÆ Natiuitas, beata pronuntiatur, & colitur, religiose satu. Quodsi in peccato esset, iure maledicta diceretur, & gemebunda potius, quàm benedicta.* Similiter *Bellarm: l.*

Bellarm: *8. de cult SS. c. 16. Nos ex eo, quod Ecclesia celebrat Festum Conceptionis, nihil dubitamus, Conceptionem illam fuisse sanctam.* Obiectiones eorum, qui admisso Festo canonizato, canonizationem, mysterii factam esse negant, cùm minùs vtile censeatur vulgari populo proponere, doctiores inuenient sufficienter euacuatas, ap. cit: *Christop: Vegam*, & alios plures.

Probatur Figuraliter.

198\. *Festum Conceptionis, quo sensu dicatur Festum Sabaoth.* Celeberrimum iterum Festum, scilicet Conceptionem B V. Mariæ deprædico, ex eo: quia Festum est Sabaoth, quô maior iam ritus, seu celebritas in Ecclesia non datur. Et talia sunt præcipua Festa Christi Domini, & SS. Trinitatis: Conceptionem ergo Beatissim: Virginis, festum Sabaoth appello: nam festiuam exultationem, & solemnem lætitiam DEO, & Christo eius, affulsisse ex Conceptione eius in Figura comperio, idq; ex illa celeberrima, quâ solemnior nulla præcessit, Festiuitate Dedicationis Templi Salomonici. *Paralip:*

Paralip: *2. c. 7. Fecit ergo Salomon in tempore illo solemnitatem septem diebus &c,* in qua tot mactabantur victimæ, ut cremandis illis altare æneum non suffecerit, lætitia populorũ quoq; inéarrabilis: *Dimisit populum* (inquit S. textus de Salomone) *ad tabernacula sua, lætantes atq; gaudentes super bono, quod fecerat Dominus.* Ipsius Regii cordis, ex tanta festiuitatis pompa, quam comparauit, & operis magnificentiâ, quod consumauit, quis capiat gaudia? imo ipsa SSS. Trinitas, vnus Deus, vt conceptam cordis sui lætitiam, tantò luculentiùs commonstras-

Templum Salomonis, set, eam, partim descendente in igne gloriâ suâ, partim apparitione sui, gra-

A tiosoq; cum Rege colloquio, manifestauit: *Apparuit autem Dominus ei de nocte, & ait. &c.* Templum illud Salomonis Figuram fuisse Beatiss: V. MARIÆ tanta multitudo Patrum asserit, vt temerarius censendus, qui pernegaret, cuius mystici templi hodie, scil: in Conceptione, celebritas fundationis, simulq; dedicationis, seu consecrationis celebratur, nam fundamenta eius decuerat esse in montibus Sanctis: in huius ergo Festi solemnitate, plusquam Salomon Christus, prædestinatus Mariæ Filius, victimas solemnes egit & holocausta, dum ex præuisa Passione sua, tot millia vulnerum, guttarumq; *Figura Concept: B.V.M.*

B Sanguinis obtulit, imò seipsum immolauit, atq; impendit, vt Templo suo futuro, Matre scilicet, illicò in fundatione sui, seu primo Conceptionis puncto, originali gratiâ, consecratâ, gaudere potuisset. *Plùs enim* (ait S. *Bernardin:* Sen.) *pro redimenda Virgine Christus venit, quàm pro vniuersa creatura.* Quam proinde S. Ildephonsus l. 1. de V. M. c. 12. solum & singulare opus Incarnationis DEI appellauit, & veneratus est. & cur? nisi, ut, quod nulli mortalium concessum, sine originali concipi; id suæ Matri singulariter promereri intendisset. Nonne in huius Solemnitate Fe- *MARIA vt immaculate cõciperetur singulariter pro ea passus Christus* Ber: Sē.

C sti, Conceptionis scil: mysterii cultu frequentiam collætantium populorum cernere est: vbiq; pulpita, vbiq; fora laudibus Imm: eius Conceptionis concrepant: ad cuius solemnitatem Festi immensæ turbæ seu chori spirituum cælestium, vt ius sibi statim a principio præscripsissent, & tantò firmiùs stabiliissent, (quod S. Vinc: *Ferrar: ser: 2. de nat:* adnotauit) *statim in Conceptione seu in creatione Deiparæ, Festum solemne in cælo celebrauerunt.* Ipsius tandem Domini Sabaoth SSS. Trinitatis, scil: in Conceptione Mariæ, obseruemus festiuam lætitiam, ut Festum Sabaoth illam esse *Angeli, festum celebrant Concep:* Vinc: Ferr:

D comprobemus. Adest præstò S. *Ernest: Prag:* in Marial: c. 5. qui B Virginem appellat *Lætitiam SSS. Trinitatu:* & quando aptiùs dicenda talis, quàm in sui Conceptione? Quî non lætetur Pater, Filius, & Sponsus in ortu singularis Filiæ, Matris, vel Sponsæ? Accedat iam Seraphicus Doctor, & singulares hodie orientis in vtero materno Virginis, edisserat ad SSS. Trinitatem relationes. Hic ergo *in Spec: c. 8.* sic ait: *SSS. Trinitatu lætitia, ex immac: Concept.*

 Ipsa singu-

Ipsa singulariter Domini Filia, Domini Mater, Domini Sponsa. Ipse est Dominus Pater, cuius Maria est Filia nobilissima. Ipse est Dominus Filius, cuius Maria est Mater dignissima. Ipse est Dominus Spiritus S. cuius Maria est sponsa iustissima. Cunctæ particulæ halant ex termino MARIÆ specialem præ cæteris immunitatem Mariæ ab omni peccato: aliàs nihil singulare notaretur in illa. Vnde idem Doctor concludendo ait: *MARIA est Filia summæ æternitatis,* ergo nunquam fuit non Filia: *Mater summæ veritatis* ergo cum mendacibus hominibus, sola verax computanda non est. *Sponsa summæ bonitatis,* ergo communis corruptionis, ac iniquitatis semitas declinavit, viam iniquitatis non iniuit, *quando omnis caro coruperat viam suam.*

Bonau:

Probatur Doctoraliter.

199. Tertiò. Conceptionem Beatiss: Virginis fuisse festivitatē celeberrimā, evinco ex eo: quia fuit Festum fine vtrisq; vesperis, ad modum illius totius vniuersi, Generalis Festi, seu primæ Creationis diei, in quo lux creata, (nondū enim Sol & alia sydera habebantur) totis primis diebus fine noctis interruptione festiuè splenduit: pro quo *Lipomanus* ex vnbli Beda citat verba S. *August: l. 1. in Gen: Non est* (inquit) *credendum, primam illam lucem fuisse extinctā, vt nocturnæ tenebræ succederent; & rursus accensam, ut manè fieret, antequam hoc Solis officio gereretur; quod à quarto die cæpisse fieri, eadem Scriptura testatur.* Ex Solis ergo ortu & occasu, solemnitates, primas & secundas sibi vendicant Vesperas, quas quia generalissimum illud Creaturarum Festum, primigeniæ Lucis illustratum splendoribus, non habuit, ideo celeberrimum, ideò solemne ac supremæ Classis censendum est. Idem omninò adstruunt plurimi Doctores Conceptioni MARIÆ: dum noctem vel vesperam omnem peccati in illa pernegant. A novissimis calculos numero. *Chrys: Vega* cit: *n.* 247. in illa primigenia Luce trium Creationis dierum, mysterium puritatis MARIÆ obseruans, ita ait: Dies Alma MARIA, lucis illius æmula, quam nox neq; antecessit, neq; subsecuta est; quia fine nocte culpæ vllius, & absq; ignorantiæ, & erroris alicuius tenebris promicavit. S. *Ildeph:* locô iam cit: vt solemnitatem Conceptionis fine vesperis culpæ originalis fuisse comprobaret, ex solemnitate Nativitatis eius, ingeniosè satis argumentum assumit: *Si enim MARIÆ Conceptio non festiua, id est, in peccato fuisset; nec Natiuitati eius, vtpote in origine sua vitiatæ, festiuitas aliqua foret adstruenda.* Premit ius sequellæ instantia de Ieremia, qui etsi in vtero sanctificatus, fine culpa originali prodiret; doluit tamen grauiter in sui Nativitate. *Maledicta dies, in qua natus sum, dies in quo peperit me Mater mea:* nec mirum: nam in initio ortûs sui, scil: in Conceptione, originalis peccati damna sensit. Verba Doctoris sunt. *Vndè, etsi Ieremiæ dies maledicta prædicatur, dies inquam nativitatis eius; tamen dies, in qua inchoata est Mariæ nativitas, beata prænunciatur, & colitur religiosè satis:* Quasi diceret: nativitas Prophetæ sub maledicto, quia conceptio quoq; eius sub maledictione fuit, etsi sanctificatus ex vtero prodiisset: Dies autem Nativitatis MARIÆ prænunciatur festiua & beata, quia inchoatio eius, seu Conceptio, beata & benedicta nimis. Concurrit ad vota Ildephonsi, S. *Bernardus ep: ad Lugdun:* dum sic in illa verba: *De qua natus est IESUS,* scribit. *Ex hoc cum Augustino cognoscimus, datam ei fuisse virtutem ad vincendum ex omni parte peccatum, quia concipere & parere meruit eum, qui peccatum non fecit. Ex omni parte inquit Augustinus, scil: ex parte originalis, & ex parte actualis peccati.* Cùm ergo ex testimoniis horum pateat, diem Conceptionis Mariæ, Vesperis peccati caruisse; rectè dixerim Conceptionem eius celeberrimum Festum: vel cum *Iacobo de Vorag: s. 2. Sabb. post Ciner: Sabbatum a DEO benedictum.*

Festum Concept: Festum sivtrisq; vesperis.

August:

Jerem:

Bernardi pro Imm: Concepti- one testimonium.

Probatur Miraculosè.

220. Quartò Celebritatem Conceptionis B. V. MAriæ non incongruè iuuant, nonnulla in Romana curia Festa, dici solita Festa *Palatij,* in quibus Judicia silent, & alteri ius dicendi, facultas vetatur. Nonne benè constat ex tot Pontificum Summ: Bullis, præsertim Pauli V. & Greg: XV. ius dicendi publicè seu accusandi Mariam de maculata Cōceptione, id est, oppositam sententiam, ex Cathedra & pulpito, aut in concursu vulgi proponere, vetitum esse: altum in publico talia agendi, indictum

Festum Palatij, in quo iudicia silent, dicenda Immac: Conceptio.

ctum est sub Censuris silentium. Mitto hæc, venio ad miracula. Franc: *Mayron:* & alii referunt, ipsam gloriosam Virginem, miraculosè apparendo quibusdam, litem contra suam Conceptionem parantibus, arctum mandauisse silentium. Nam Parisiis, dum quidam Magister concionem habiturus, adornando sermoni seriò incumberet contra piam sententiam; ecce B. Virgo apparuit agminibus stipata Cælestibus, sic eum alloquens: o Magister? quid ego tibi unquam feci, quia hoc manè, *Vis contra meum prædicare honorem:* Pœnitentiâ ductus Magister mutauit animum, ac sententiam: & B. Virgo ad Gabrielem sermonem intendens, ait: *Vade & doce hunc sermonem, quem manè faciet vniuersitati Parisiensi.* Gabriel itaq; accedens ad eum inquit: *Aperi os tuum, & imple illud.* Quo quidem facto exarsit Concionator desiderio propugnandi piam sententiam, & quidem præstitit ex Cathedra luculentissimè. O quātò felicior illo (ap. Bern: Bust: ser: 11. de Concept:) Capellano Marchionis Mantuensis, qui frequenter mysterio Immac: Conceptionis obgarriebat, imo ex libro Festorum, Festum hoc Cōceptionis cancellare ausus est: sed ecce violati silentii pænam atrocem luit, nam nocte sequenti improvisè mortuus, & sine lingua repertus est, Festi Palatii violator & hostis.

Parisiis Doctor redargutus a B.V. de contraria imm: Concept. sententia.

Imm: Concept: hostis, sine lingua mortuus repertus.

Probatur Historicè.

201. Vltimò tandem, celebritati huius Festi, scil. Conceptioni Immaculatæ Virginis, præter sacram, profana quoq; antiquorum, licet superstitiosa adstipulatur pietas. Refert *Causin:* Hist. l. 5. c. 8. quòd apud Persas olim celebraretur inter alia Festa, vnum, quod *Interitus serpentum* dicebatur: illo enim die Persæ venenata omnia telis conficiebant, & ea pro insigni pietatis argumento Diis suis immolabant, seu offerebant. Quid aptiùs ad hodierni Festi Imm: Concept: Mariæ celebritatem declarandam? cuius victoriosi pedis sub calcaneo conculcatum cernimus serpentem. Hanc olim victoriam mundo salutarem, MARIÆQ; gloriosam appromisit Deus. *Gen:* 3. sic deceptorem allocutus serpentem. *Inimicitias ponam inter te & mulierem, & semen tuum, & semen illius: Ipsa conteret caput tuum.* Si-

Festum apud Persas, mactatio nu & serpentū.

Gen:

A gnate ait *ponam, non pono,* vt ad illam mulierem oculum flecteremus, quæ mulierum decus, & salus; virorum autem damna, Deum pariens reparare debebat. Sed cùm inter semen serpentis & semen mulieris discordiam Deus posuit; quæres fortè, quodnam serpentis hîc semen dicatur? B. *Alcuinus Interr:* 75. *in Gen:* respondet, *Semen serpentis est originalis peccati primordium.* Per semen verò mulieris *Nouarinus n.* 203. intelligi posse asserit, initium puritatis & sanctitatis Mariæ. Dum ergo inimici sibi seminis conterit Maria caput; de peccato originali se in Conceptione B triumphasse, & festiuam illam habuisse diem, atq; horam, manifestè declarat. *Et hæc est* (ait quidam) *principalis, celeberrima, ac festa dies, hora, & momentum, in quo Virgineo hostis omnium subiectus protritusq; calcaneo, nedum ipsi triumphanti Mariæ in prædam cessit; sed prædam quoq;* (nos intelligo) *quam Eva seruituti manciparat, libertati restituit.*

MARIÆ seminis, inimicitiæ cum semine serpentis.

Epilogus.

INdoluerat olim Bern. Busten: l. P. s. 2. sui sæculi infelicitati inquiens: 202. *Quod abominabilius est: cùm contra scelestissimos quosq; non soleat ferri sententia sanguinis, nisi in diebus ferialibus; contra ipsam* C *tamen innocentissimam Virginem in maioribus Festis ac solemnitatibus, a quibusdam cōdemnationis sententia profertur. Et cùm ad audiendam malefactorum condemnationem, solùm generali campanarum signo populus inuitetur; ad audiendam tamen iniustissimam SS. Virginis de peccato condemnationem, vltra generalem sonitum, tales crudeles judices per domos discurrendo, ad ea inuitant, quibus B. Virgo coram pluribus diffametur.* O quam beatiora dixerim sæculi nostra tempora! dum iam per Constitutiones Apostolicas publicæ prouisum est indemnitati & famæ MARIÆ, crescentibusq; sæculis, in dies D crescit quoq; celebritas & zelus Festi Immac: Conceptionis eius: nec est qui audeat ex pulpito malè loqui de illa: imò quàm plures zelatores oppositæ sententiæ, ad nostra castra in dies transire videmus. Ergo iam deliciosissimi celeberrimi Festi tui, Conceptionis scil: Immaculatæ, læti peragimus Anniuersarium, o ter Virgo Beata! Ex abdito cordium minimi cultorum tuorum depromimus festiua gratulatoria: breuissi-

Bern: Bust:

In Festis, non profertur sētentia capitis.

mum scil: *Aue:* id est iuxta Interpre- tem Escobar l. 4. de Concept: obs: 15. n. 141. *Gaude & lætare MARIA, pax tibi, quiesce, Festum age.* Fac igitur, ut almo interuentu Tuo accipiamus Festum seu Sabbathum illud, de quo *S. Greg: l. Moral: 18. c: 28. de vero festo ait. Populus* A *DEI accipit Sabbatum, id est requiem mentis, vt nullo in hac vita desideriorum carnaliũ fatigetur appetitu:* Precamur hoc igitur iterum atq; iterum, idq; efficaciter, quia per ipsam Immaculatam Conceptionem tuam.

Escobar: Greg:

A M E N.

FILIA SSS. TRINITATIS
SS. D E I P A R A.

Pro Nativitate B. V. M.

Ioseph virum Mariæ, de qua natus est Iesus. Mat: 1.

203. NOmen Virginis, solemnitatis hodiernæ Euangelio, studuit inserere sacer Euangelista, ideo opinor A. A. vt mortales omnes in tantæ Filiæ natalitio, tam Sancti, tam beati nominis cognitione bearet: & ut audito nomine MARIÆ, statim singulari perfunderentur gaudio, spiritualiq; cumularentur fructu. Inseruit & nomen Spõsi, dum Josephum produxit in medium, ne virum ignoremus, cui ob tot obsequia Virgini ac Christo exhibita, tantùm mundus debet. Sed hic deuotus aliquis sciscitabitur: cur & Parentum MARIÆ nomina, Divinis literis inserta non sint? Euangelium volue, & reuolue, nullibi deprehendes MARIÆ genitorũ nomina, in posterorum notitiam transmissa: cur ita? nam istud casu accidisse nequaquam putandum est. An id factum, vt hoc silentio inueretur, MARIAM nimio affectu parentibus non adhæsisse? Hinc cùm vix triennis esset, ad Templum ivit, vt ibi DEO suo dicaretur, Patre Matreq; relictis. Vnde *Vgo Caren:* illa Davidica de futura MARIA verba *Psal: 14. Obliuiscere populum tuum, & domum patris tui*. asserit ad literam impleta fuisse, *Mat. 1.* ubi texitur Genealogia eius, & non nominatur Pater eius. Ergone MARIA, ceu alter Melchisedech, sine Patre sine Matre? Grande aliquid innuit, hæc Sacrorum Auctorum de Virginis B parentibus reticentia, magnumq; quidpiam sub hoc nominum silentio delitescere subodoror. Suggerit aliquid *Ambr: Catharinus in 3. Gen:* dum ait: *Ecce de Beatiss. Virgine nihil ferè habemus in Scripturis, nec ex quo patre, nec ex qua Matre descenderit, solùm accepimus eam esse Christi Matrem. id verò multi mirantur: sed magna DEI providentia factum: ostendere enim voluit Spiritus S. secundum quam partem consideranda esset in Genealogia, Sacratissima illa Virgo, & non quidem vt habens Patrem & Matrem peccatores, sed vt existens* C *Mater Dei.* Ex cuius Authoris verbis hoc eruitur, quòd ex specialibus relationibus MARIÆ ad DEUM, inuestigandum sit, cuius Neonata MARIA, dicenda sit Filia: certè non cuiuspiam alterius, nisi ipsius Dei: quod magno numero & libero ore profiteri à Patribus audiemus infra. Ego vt luculentiùs rem aperiam, FILIAM propterea SSS. TRINITATIS, Neonatam MARIAM appellabo & demonstrabo. Breviter præmittam morale, quàm salutaris sit homini titulus SSS. TRINITA- D TIS: Interea vagienti in cunis natæ Filiæ adblandiamur, rythmicè supplicando.

MARIÆ Parẽtes, cur non nominentur in Euangelio.

Ambr: Cathar:

Maria, Filia SSS. Trinitatis.

Iam non vagi, noua Nata
TRINITATIS Filia:
Imò nostra, fronte gratâ
Solare exilia.

PARS.

PARS I.

TITVLVS SSS. TRINITATIS, salutis tessera.

204. *Nomina, antiquis, amuleta securitatis.* VIm quandam nominibus titulisq; inesse, nedum ethnica antiquitas asseruit, sed sacer quoq; Textus non pernegat: illa quidem superstitiosum quid & vanum, ac fallibile adstruebat syllabis; sacra verò Scriptura nominibus suis sacrosancta adscifcit mysteria. Vnde fluxerat ardens illud mulierum votum, apud *Isaiam* ad nomen cuiuspiam expectatissimi viri (Messiam ille futurum significabat) de quo sic Propheta *Isa: 4. Apprehendent in illa die septem mulieres virum vnum dicentes: Panem nostrum comedemus, & vestimentis nostris operiemur, tantummodo inuocetur nomen tuum super nos.* Horum in serie salutarium titulorum, primum ex æquo tenet locum, nomen seu deuota inuocatio SSS. TRINITATIS: Nam hoc nomen, salutis nostræ, tam in vita, quàm in morte, tesseram esse probo.

Isa:

Probatur Scripturaliter.

205. Titulum seu cultum SSS. TRINITATIS, fundamentum felicitatis in vita securitatisq; tutamen, imo venam esse omnium bonorum spectantium ad vitam colligo partim ex dictis, partim ex factis Saluatoris nostri: Ex dictis (inquam) verbis scil: illis. *Matt:* 18. *In ore duorum vel trium, stat omne verbũ.* D. etenim *August.* per hos tres in præsenti notatos, adumbrationem SSS. TRINITATIS agnoscit, & meritò ait, quòd in ore horum trium stat omne verbum, non jacet, non cadit: Quid? vbi TRINITATIS vel adumbratio, per piæ deuotionis affectum & inuocationem, viget, nullus ibi metuendus casus; sed omne contra aduersa præstolandum tutamen. *Vis* (inquit S. Doctor: tract: 36. in Ioan: c. 8.) *habere bonam causam? habeto duos vel tres testes, Patrem, Filium, & Spiritum S.* Felicitatem verò bonorumq; abundantiam, huius tituli esse privilegia, facto ipso edocuit idem Saluator *Ioan:* 8. Dum enim a nonnullis interpellaretur de natalibus. *Dicebant ei: vbi Pater tuus? Respondit IESUS: neq; me scitis, neq; Patrem meum: si me sciretis, forsitan & Patrem meum sciretis.* Attendite Fratres circumstantiam loci, gazophylacium fuisse. *Hæc locutus est IESUS in Gazophilacio, docens in templo,* hoc est iuxta arcam, in qua pro pauperibus, & viduis sustentandis, collatæ a fidelibus pecuniæ reponebantur. Non alibi, mysteria nominaq; aliqua mysterii SSS. TRINITATIS explanare complacuerat Saluatori, nisi in divitiarum reconditorio: & cur? *Nisi* (vt divinatur *Baéza* in Euan: l. 18. c. 8. §. 21.) *ostendere volens, in notitia SSS. TRINITATIS, eiusq; cultu, haberi tantam bonorum abundantiam, quæ posset implere thesauros ad vitam humanam sustentandam. Huc spectat homo ille, qui habens amicum, Luc:* 11. *vadit ad illum mediâ nocte, & dicit illi, amice commoda mihi tres panes &c:* Media in nocte constitutus, tenebris obrutus: ad amicum abiit, quærens tres panes: quasi, si notitiam accipiat SSS. TRINITATIS, tantam bonorum recipiat abundantiam, quanta possit nocturnos omnes labores superare. Ait D. *August:* in D. Thom: Catena: *Amicus ad quem venitur mediâ nocte, ut accommodet tres panes, vtiq; ad similitudinem ponitur, secundùm quam quis in tribulatione positus, rogat Deum, vt ei tribuat intelligentiam (seu memoriam) TRINITATIS, quâ præsentis vitæ consoletur labores.* Sed mirùm quòd nonnisi pro tribus panibus solicitet amicum: credibile est deficiente domi pane, defecisse a fortiori & alia sustentationi necessaria, cur ergo non quærit potum, neq; ulla alia? cur contentus est quærere solos tres panes? Ecquidem si ipse habebat notitiam TRINITATIS, cum illa simul habebat, & cætera neccessaria, quibus indefectibilem vitam ageret. S. *August:* ibidem ait. *Cùm perueneris ad tres panes, hoc est ad cibum, & intelligentiam TRINITATIS, habes & vnde viuas, & vnde pascas.* Quid homo requirat ad vitam, quod non habeat in diviniffima, cui est deuotus, Trinitate: talis homo habet, quo omnia mala & nociua depellat, & vnde fortunatissimè, & in æternum vivat. Thamari a Juda hædus promittitur. *Gen:* 38. & pro hædi arrhabone, dantur illi tria, nimirum annulus, armilla, & baculus, interea, dum ei hædus mitteretur. Quid tunc? acceptis tribus pignoribus, ipsa hædum noluit expectare,

sed

Trinitatis invocatio, iuvamen. August: Ioan: *Trinitas inuocata, implet bonis.* Baez. August: August:

sed statim discessit. Cur non magis expectat hædum sibi promissum? Fidelis Ecclesiæ typum ferebat Thamar: quæ vbi in tribus pignoribus, divinæ Trinitatis pignus recepit; non vult ampliùs cum hædis, sed cum agnis felicibus in loco pascuæ divinæ reperiri. In hunc sensum ratiocinantem audiamus S. *Zenonem. Hædum* (inquit) *ei promittit Iudas, id est, quæ sit peccatori peccati merces, ostendit. Quam accipere devitavit, quia inter agnos venturo tempore, non inter hædos deputatur, qui pignus Trinitatis accepit.* Ex dictis collige emolumenta & insignes felicitates deuotæ in Mysterium SSS. TRINITATIS animæ huiuscemodi, quæ externè sine speciali reuerentia, motuq; interno cordis nomen SSS. TRINITATIS audire non patitur, quinimò non infrequenter pro possibili huius vitæ, adminiculo Fidei, altitudinem divitiarum & Mysterii inaccessibilis illius Maiestatis, mente sibi proponens, ipsam, in abyssum nihileitatis & vilitatis suæ projecta, profundissimè veneratur actibus laudis, glorificationis, gratulationis inscrutabilium perfectionum eius, nec non cordialissimæ Compassionis, quòd scil: tanti Mysterii Dignitas, a tot millionibus infidelium Ethnicorum, Mahometanorum, Iudæorum, Arianorum, ignoretur, (& quod dolentiùs) blasphemetur: ac tandem totam omnitudinem suam, in medullatum superexaltandæ Maiestatis ipsius holocaustum, offert & dedicat.

Zeno:

SSS. Trinitatis cultus & devotio, animam mire accumulat.

Probatur Figuraliter.

206 Alterum est, quod ex pio cultu perauguſtissimi istius mysterii deriuatur in animam deuotam privilegium, quòd scil in mortis duello seu in agone, huiuscemodi anima feliciter triumphatura sit, TRINITATE armata. Mysterium mysterio comprobo, illâ scil: Apocalypticâ, quatuor animalium incessanter Trisagium SSS. TRINITATIS indefessè decantantium, visione. *Requiem non habebant die ac nocte, dicentia Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Ex sensu Origen: & Nazian: *ap: syllv: Alleg:* Quatuor hæc deuotissima erga SSS. TRINITATEM animalia, exprimunt quatuor potentias animæ rationalis, præsertim (vt ego puto) deuotè affectæ huic mysterio. Animal ergo, quod habebat signum, & speciem hominis, signat principalem, & primò distinctiuam hominis ab omni alio, *potentiam rationalem:* quâ deuotus quispiam tum temporis trisagium *Sanctus &c:* decantat, quoties actibus Fidei hoc mysterium profitetur. Leo symbolum est *potentiæ irascibilis:* Leo hic sacrum Canticum Triados intonare censetur, dum vel infidelibus, rudibusue Christianis mysterium explanat, & deprædicat, vel dum super malitiam blasphemantium zelosè ipsi irrugire contingit. Speciem quoq; Bovis, potentia *concupiscibilis* induit, terq; Sanctus decantat, quando in honorem SSS. TRINITATIS in abstinendo a concupitis & delectabilibus, laborat: vti plurimos in hoc labore studiosos recenset, *Engelgraue, atq; Lobettius* in Festo Trinit: aut etiam tum, dum zelo propagandæ Fidei, seipsum internè hostiam immolandam, parato animo ad martyrium dedicat. Quartum deniq; animal videlicet Aquila, quod designat *Conscientiam* specialiter circumscripsit Joannes, dum volantem se vidisse asseruit. *Et quartum animal simile volanti,* quod in cæteris animalibus se aduertisse absolutè conticuit, quamvis ex Scriptura constet etiam illa alata fuisse. *Singula eorum alas senas habebant.* Ingens in hoc volatu latere mysterium aduertit *Did: Baez:* in Evang: l. 5. c. 9. §. 10. videlicet, quòd Ales ista victrix volans, atq; Trisagium sibilans annuntiet, quomodo illius anima deuotioni SSS. TRIADIS addicta, dum mortis adierit pericula hoc charactere armata, victrix evolabit ad superos: Indeq; acumen suum ad Aquilas victrices dirigens, quibus labara Romanorum ornabantur, & ad Aquilam, quæ ex rogo, quo demortuorum Cæsarum cremabantur corpora, cælum versùs dimittebatur, animæ quasi defuncti baiula, ingeniosè satis Figuram significato suo applicando, mysterium edisserit: hisce præconceptis verbis: *Non sic Romanæ Aquilæ victricis gentis Labarum decorabant, non sic Imperatoria stemmata hostes deterrebant, medias inter inimicas phalanges, ad victorias volantia; vt TRINITATIS Divinæ cultor & adorator, & amator euolat ad immortales triumphos.* Et paulò infra. *O quàm altè volat victrix Ales TRINITATE suffulta! non sic victrices buccinæ & tympana exarmant hostes; ut anima divino tri-*

SSS. Trinitas in agone præsidium.

Animæ potentiæ, in quatuor

animalibus declarata.

Trinitatis sub titulo, triumphus.

Did: Baeza.

vina trisagio repetito mortales devincit terrores, & in astra volat. Sic olim Imperatoria iusta perficiebantur: tres pyram constituebant gradus, e quorum summo Aquila emittebatur, quæ in Cælum euolans, volantē Imperatoris animam notaret; Sed beatiori præsagio ad Trinum Deitatis conspectum effertur quartum animal simile volanti Aquilæ, vt notet, quantùm conferat è vita migrantibus, deuotus cultus TRINITATIS. Hactenus iste præclarus, & bene fundatus commentator, pro gloria TRIADIS.

Probatur Historice.

207. Vtriusq; asserti rem historiis comprobo. Huic posteriori, scil: quanto munimini sit moriturientibus cultus, & titulus SSS. TRINITATIS, fauet illud quod lego apud *Lobett cit:* de eximio Ecclesiæ Dei Doctore, venerabili Beda: qui cæcus licet, mirificæ doctrinæ suæ lumine illustrauit Ecclesiam: hic iam animam acturus, festiuissimè intonavit raucâ licèt, sed cygneâ voce illum versum: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto:* atq; sic mirâ dulcedine perfusam animam, e terra in Cælum emisit. Liceat domesticam similem huic adnumerare narrationem, de magni nominis in Regno Poloniæ Senatore, Castellano Camenecensi, Jllustrissimo Nicolao Bieganowski, Magno olim Legato ad Turcarū Imperatorem, nostræq; Reformationis insignem Fautorem, trium enim Conventuum meæ Provinciæ Fundator ex asse fuit, nostro iam sæculo. Hic itaq; (vt relatione, præsentium morituriemti Patrum, Coniugisq; eius, celeberrimæ animi dotibus Magnatissæ, constitit) dum proximo esset mortis in periculo, monitus à medicis per prudentissimam Coniugem, quod iam moriendum esset, animosè respondit: Itane? ergò morior, *In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus S.* verbis signum Crucis consuetum orthodoxis fronti, brachiis, pectoriq; apponendo, placidissimè Leopoli, quæ Metropolis est Russiæ, obdormivit cum spe bona salutis, in Domino: inter Fratres, quos tenerrimè amabat, sepultus. Prioris autem asserti nostri veritatem, robustè fulcit perinsigne illud exemplum, quod habet *Mancin: de Pass. l.* 10. *Dist:* 1. *P.* 3. *ad finem.* Mauritio imperante, ex Advocatorum grege quidam Constantinopoli sceleratissimus præstigiator, hominem adolescentem in Notarium conduxerat, ignarum prorsus herilium veneficiorum, quem ille perditissimus, à salutis via auertere, & cacodæmoni devouere constituerat. Opportuno itaq; die, equos conscendūt & solitudinis ab omni hominum cultu remotæ, trivium petunt, Soleq; iam in noctem declinante ad castrum perueniunt, portis æratis egregiè munitum: pulsatis ab hero foribus, ambo admittuntur. Visum intùs magnificentissimum auroq; illustre fanum: cernunt lampadum ac luminum frequentes ignes: subsellia & dispositos ad officia ex vtroq; latere ministros, omnes in deformem Æthiopum atrorem degenerantes: vnum reliquis proceriorem habitu Regis in solio sublimi residentem: qui causidicum officiosè exceptū salutavit, propeq; suum tribunal assidere fecit: stantem porrò famulum penes sellam Domini sui respectans dæmonum Imperator, quam ob rem inquit, adduxisti puerum hunc? Iuxta mecum (inquit Magus) hic tuus Domine famulus est. Et Dæmon: Itane puer, tu meus famulus es? Ego (inquit Adolescens) sum famulus DEI Patris, & Filii, & Spiritûs S. vnaq; cum dicto, e regio Tribunali Inferorum Rex, ritu fulminati effusus concidit: corruêre & circumsedentes proceres, ipseq; adeo Aduocatus, & lumina & arx euersa, simulq; hausti terrâ omnes; solus cum equis relictus iuuenis, curriculo vrbem repetiit. Rogatus vbi herum reliquisset, seriem insitati facti per ordinem exposuit. Nactus deinde idem Iuuenis meliorem Dominum, nobilem, deuotum eleemosynarium, virtutisq; cultorem singularē, eum comitatus est ad quandam Ecclesiolam oraturus: itaq; dum constitit ad heri sui partem sinistram; ecce imago Crucifixi ab hero auersa, ad ephebum cæpit respicere: Re Patricius ille animaduersâ, puerum ad dexteram reuocavit, sed effigies sacra, iterum se ad adolescentem reflexit. Hic vehementer perturbatus Dominus, fusus in lacrymas. *Christe Sancte* (inquit) *quare auertis faciem a me seruo tuo? Tu mihi testis es, me nunquam auertisse faciem meam ab vllius miseria.* Hæc dum diu flens ingeminasset, vocem ex Icone delapsam audit: *Tibi quidem habeo gratias, de*

Vn: Beda moritur inuocata SSS. Trinitate.

Nicol: Bieganouius Castell: Camen: Gloria Patri &c: intonat in morte.

Seruus, confessus SSS. Trinitatem, a dæmonibus saluatus: & a Crucifixo honoratus.

R

as, de fortunis tuis à me tibi collatis manu litanti, sed huic plùs debeo, in vltimo terrore non neganti, meq; palam Patrem, & Filium & Spiritum S profitenti. En quàm salutiferum,vel minimi serui SSS. TRINITATIS gloriari titulo: quantò magis gloriosiùs, Filiæ SSS. TRINITATIS nomine insigniri.

PARS II.

SS. DEIPARA, Filia SSS. TRINITATIS.

208. Tantæ olim felicitatis, gloriæ, vel potiùs stultæ ambitionis erat, Filium supremi nominari DEI; ut dum oraculo ipsius Jovis Ammonis Alexandrum Macedonem, Jovis Filium fuisse, divulgaretur, scribit, *Pier: Hierog: l. 1.c.7.* quod ad tanti nominis veneratione terræ Reges, Principesq; conspirauerint, præcipuèq; Ptolomæus Ægypti Rex, qui dei sui filium veneraturus, magnâ pecuniæ vi ex Nili ostiis, & memphiticæ vrbis portoriis collectâ, ad aliquot talentorum millia, totum sine delectu, xenii nomine, ad Alexandrum deferri curauerit. Hinc a superstitiosis ad seria, a commentitiis ad vera, robur consequentiæ formando, perpendendus est honor & dignitas MARIÆ, dum Neonata verè & defacto, FILIÆ DEI, FILIÆ SSS. TRINITATIS de vtero materno gloriosum exportat titulum: quem explico.

Iovis filium prædicari, quanti honoris.

Probatur Scripturaliter.

209. Scio benè exTheologis, & Patribus, opera TRINITATIS esse indivisa ad extra: ex quo rectissimè concluditur, creationem MARIÆ, cum sit opus ad extra, opus esse SSS. TRINITATIS. Hoc tamen quia nimiùm vniuersale est cunctisq; creaturis commune; ex hoc solo Filiam SSS. TRINITATIS dicere Beatissimam Virginem, parùm iuvat: Cæterùm si ea, quæ tribus Personis in Divinis sigillatim per appropriationem competunt, aliaq; adminicula penitiùs scrutemur; ius speciale huius tàm Excellentis tituli in MARIA agnoscemus. Imprimis Patris æterni veram & specialem esse & hodie nasci FILIAM, Virginem Beatiss: probat illud *Eccli* 24. Vbi typicè inducitur i- Eccl:

A ta loquens MARIA: *Ego ex ore altissimi prodiui primogenita omnium creaturarum.* Concors Expositorum sensus æquè de Sapientia æterna, DEI Filio; ac de Beatiss: Virgine hunc textum verificari asserit: qui præcipuè isto suffulti loco, MARIAM FILIAM DEI Patris affirmant adeò firmiter; vt Chryst: Vega *n.* 1791. ex præfato textu concludat, ita id rigorosè competere Virgini, *quod si per impossibile gaudere posset Pater æternus ab æterno, FILIA naturali, sicut gaudet Filio; non aliam vtiq; sibi adsisceret, nisi MARIAM.* Itaq; nobiliori quodam modo, & iure dicenda est MARIA FILIA (Vega:)

B DEI Patris, quàm titulo solius adoptionis per gratiam sanctificantem, hoc enim est vix non æquè commune, sicut & ille titulus Creationis. Hic iam, quod in votis est, euoluere necessum, cur nam Patres & Doctores, Beatiss: Virginem passim æterni Patris FILIAM quasi titulo speciali compellent. Pro cuius rei explicatione, fundamentum pono ex definitione generationis viventium, quam compendiosè exhibuit S. *Bonau:* l. dist. 13 a. 1. q. 2. ad 1. *Generatio, est productio substantiæ similis, per modum fæcunditatis.* Vndè nullus Theologorum ausus est similitudinem in

MARIA, nobiliori titulo, quâ creationis vel adoptionis, Filia Patris dicitur.

Bonav:

C natura, a generationis definitione ablegare. Natura autem hîc sumenda, non simpliciter prout dicit essentiam; non enim propositi nostri est asserere, MARIAM eiusdem dici essentiæ cum Patre, hoc enim adulterinum esset Virginis elogium, quale nec illa amat, nec nos amamus; sed prout natura dicit fæcunditatem, seu radix est alterius Personæ generandæ. Itaq; talis natura, miro huius proprietatis Paternæ pondere, MARIÆ inesse dignoscitur: siquidem ex virtute Altissimi prærigata, efficaciam ebibit generandi suo modo Divinam Personam, utpotè verè & propriè dicta Mater Filii DEI: quo

D iure, prima natura proximè accedens ad Patrem, dicta est ab *Andrea Hieros. s. 2. de Ann. Mulier* (ait ille) *quæ Calorum superauerat naturam, Virgo, ipsorum Seraphim iam vincens naturam, miraculo DEI generationis, prima natura accedens ad DEum opificem omnium generationum.* Id ergo nulli vnquam creaturæ concessum est: sic differentiùs præ cæteris nomen hæreditauit, quod Mater DEI efferatur, & sit: vnde a S. *Bernardin Sen: tom: 1.*

Andr: Hieros.

MARIA vim ebibit a Patre, generandi Filium Dei.

tom: 1.

tom: 1. *f.* 1. *art*, 1. *c.* 3. cum sapore & gustu dicta est, *Emanatio sincera omnipotentis Dei.* Emanatio enim, cùm sit vocabulum expressiuum immanentium actuum, sacrarumq; originum, quæ intra Deitatem emanationes vocantur, omnipotentia autem per appropriationem Patri æterno competit; naturam generandi Filium DEI, MARIAM veluti genuinam FILIAM hæreditasse per id asseritur. Iuuat cogitatus & conatus nostros, pauper licet & simplex, in schola tamen orationis eruditissimus Theologus, Seraphicus Patriarcha meus Franciscus, in sua ad Beatam huiusmodi oratione, *apud tom:* 5. *Bibliot:* dum ait: *Sancta MARIA Virgo, non est tibi similis nata in mundo in mulieribus, FILIA & Ancilla Altissimi Regis, Patris cælestis.* Huic similitudini ex parte fæcunditatis naturæ, accedit rursùm in MARIA, vt FILIA Patris, ex parte modi generationis, alia similitudo ad Patrem: & quæ nam? quia sicut Pater totum Filium generat solus, sic MARIA vt Mater, se solâ, scil: sine alterius hominis adminiculo generat totum Filiũ. Quod ad stuporem usq; rapuit S. *Damasc: orat:* 1. hodiernæ Diei Natiu. *O Filia* (inquit) *semper Virgo, quæ virili opera ad cõceptionem minimè opus habuisti: sempiternum enim Patrem habet is, quem peperisti.* Hinc erumpit & tertium similitudinis MARIÆ ad Patrem (cuius Filia dicitur) argumentum, non iam ex similitudine; sed quod maius, ex identitate geniti: idem enim est absolutè Filius, quem ab æterno genuit Pater, & quem in tempore peperit MARIA. Audiamus *D. Ansel:* de excell: V c 3. *Hunc igitur sibi tam vnicum, quàm dilectissimum* (de Patre loquitur æterno) *& in omnibus æqualem, non passus est solummodo remanere suum, sed eundem ipsum uoluit, ex rei veritate esse B. MARIÆ vnicum & dilectissimum, & naturalem Filium, nec ita, vt duo essent, vnus videl: Filius DEI, & alius Filius S. MARIÆ; sed vnus & idem ipse, qui Filius Dei est in vna Persona, etiam Filius esset S. MARIÆ. Quis hæc audiens non obstupescat?* Quis ampliora desideret ad comprobandam similitudinem inter æternum Patrem in ratione fæcunditatis naturæ, ad Beatissi: Virginem? adeoq; quis veluti temerè dictum redarguat? Sanctiss: Virginem, FILIAM Patris æterni esse.

Franc:

MARIA, se solâ generat Filium, sicut & Pater.

Damasc:

Maria idem Filius qui ab æterno Patris.

Anselm:

A

Probatur Figuraliter.

210. FILIAM deinde ipsius æterni Filii dici Beatiss: Virginem MARIAM, quãdam primo intuitu, videtur Elogium hoc, præseferre contradictionem; veritas nihilominùs ex principiis fidei eruta est, si MARIA in esse gratiarum comparetur, ad præuisa merita Filii sui: ex quorum valore, quidquid gratiarum (inter quas, vtpotè summa gratia scil: Maternitas Filii Dei, recensenda) MARIA habuit, totum profluxisse ex meritis Filii, typice insinuat Scriptura, & expressè fatentur Patres. Quid porrò est, quòd cælestis Sponsus Sponsæ suæ MARIÆ variis sub similitudinibus rerum, enuntians panagyres, comas ipsius, de purpura Regis concelebret? dum ait: *Comæ capitis eius sicut purpura Regis.* Regis certè meminit, non alterius, nisi suipsius, mystici scilicet eius Sponsi, qui plusquam Salomon. Comæ capitis, quæ singulare præbent sponsis ornamentum, benè denotant excellentiam, multitudinem gratiarum; quibus adeò cumulata fuit B. V. MARIA; vt illius nonnisi calculo, qui Sanctorum suorum connumerasse gloriatur capillos, examinanda & recensenda maneant. Et quoniam Purpura Mystici Regis Salomonis ex sensu Patrum, est ipse sanguis illius, vel potiùs valor Passionis; dum Comæ MARIÆ, purpurâ tinctæ asseruntur, omnis gratiarum apparatus, quem obtinuit vnquam MARIA, ex meritis Filii adstruitur: & propterea sine omni hallucinatione Beatiss: Virginem, Filiam dicere Filii sui, minimè verentur Patres, quorum ipsamet SS. Virgo præcinendo, chorum ducit, dum intonat *Magnificat anima mea Dominum, & exultauit Spiritus meus in Deo salutari meo:* in quibus verbis ex sensu Bernardi, Redemptorem vniuersi Christum, Saluatorem etiam sui & quidem non vulgarem, sed singularem, id est Authorem, & originem donorum suorum appellat. *Beata Virgo* (inquit Melleus) *exultauit in Deo salutari suo. Quasi dicat: singularis Saluator meus, quia aliqui Doctores speculantes dicunt, quòd Deus assumpsit carnem, potiùs propter saluare Virginem singularem, quàm omnes alias creaturas.* Quo sensu de genu veneratus est MARIam *S. Ildefon:* c. 12. *Procido ante te, solum opus In-*

MARIA Filia Filii Dei: quomodo.

B

Cant: 7.

C

D

Maria se redemptã à Filio fatetur.

Ildef:

pus Incarnationis DEI. Occinit Mariæ in eundem tonum vniuersalis Ecclesia in Hymno *Aue Regina. Tu quæ genuisti naturâ mirante, tuum Sanctum genitorem.* Huc seruit illud Illustrissimi Præsulis de *la Zerda* Acad: 4. n. 11. *MARIA nouo & insolito miraculo, dum divinam sobolem vtero generauit pudico, ab ipsamet sobole genitricem vim praviâ largitate sortita est.* Hic idem præclarus, & subtilis Marianarum laudum Encomiastes aliam rursùs huic rei accommodam Figuram seu vaticinium præcessisse obseruat, in illa novitate apud Jeremiam decantata. *Ier: 31. Nouum creauit Dominus super terram, fæmina circumdabit virum.* Laborant enim Hebræi in rimanda veritate, & vel inviti reuerendum Incarnationis mysterium, gloriamq; Matris Messiæ produnt. *ap: Galat:* l. 7. de arcan: c. 14. Vbi Rabb: Haccados, & Josue, *Nouum est* (inquiunt) *quod Virgo circumdet masculum.* Rabb: Hunna, & Iiehosuas dixerunt, quod *hic vir est Rex Messias.* Sat novitatis a Virgine circumdari, concipi (quod idem est) virum, scil: Messiam: sed novitas hæc maiori nouitate cumulatur, dum reciprocè Virginem circumdari viro, (alia versio *ap: Corn: à Lap:* innuit: *Poel* enim, id est *Circumdabit*, apud illos tam passiuum, quam actiuum est. Horum verborum & interpretationum scrutationi immersus cit: Præsul, circumdatam MARIAM a viro, scil: Filio ideo affirmat; quia illa totum habuit, etiam hoc quòd gigneret, ex meritis Filii. *Si igitur MARIA gignitur à gratiâ,* (citans supra illud Damasc: orat: 1. de natiu: *Natura gratiæ fætum antevertere minimè est ausa*) *seu à Filio singulariter, quatenus ob Filii merita:; si quatenus sic genita fructus nuncupatur; circumdatam a Filio fatebère.* Subsidium ingeniosæ commentationis suæ, & quidem non leue, assumit illa verba *B. Amadæi* hom: 2. de laud: V. super eundem Prophetæ textum: *Cirdumdans & generans, circumdata & regenerata: generans in forma humanitatis, & regenerata in forma natiuitatis,* scil: quòd nouam illam gratiam, vt Virgo manens, generaret Filium, ex meritis haberet Filii.

De la Zerda.

Ierem:

MARIA circumdedit virum a quo simul circumdata.

Amadæ:

A B C D

Probatur. Doctoraliter.

211. Vtriq; Divinæ Personæ compar, & omninò æqualis Spiritus S. exambit quoq; Beatiss: Neonatam MARIAM, dici & esse suam FILIAM, scil: ratione specialis adoptionis per gratiam. Id commune quidem est iustificatis, vsurpare titulum Filiationis Spiritûs S. & hoc ex seminis cælestis scil: gratiæ fætura; sed id ratione abundantiæ gratiarum, respectiuè ad alios, singularissime conuenire Beatiss: Virgini asserunt Patres, ex quo eam omnium gratiarum thesaurum & donorum Spiritûs S. quas nulla alia accepit a DEO creatura, esse colligunt, ex stylo Angelicæ Salutationis. *S. Ambr: in Luc: Bene gratiâ plena, prædicatur, quæ sola gratiam, quam nulla alia meruerat creatura, consecuta est, vt gratiæ repleretur authore.* Similiter ait *Beda* & S. Greg: Thaum: in Annunc: *Conuenienter Archangelus S. MARIÆ Virgini primò omnium illud: Aue gratiâ plena, Dominus tecum, præsignificauit, quoniam in ipsa totius gratiæ thesaurus reconditus erat.* Vnde est quod expressiùs de ista prærogatiua Filiationis MARIÆ, respectiuè ad Spiritum S: effatus sit *Dionys: Cart: l. 2. de laud: V. MARIA FILIA charissima Spiritus S. quam Spiritus S. singularissimè visitauit, gratiosissimè adimpleuit, atq; liberalissimè præ omnibus aliis superimpleuit.* Liceat hîc, utpotè in suo loco, pro Filiatione MARIÆ respectiuè ad Patrem & Filium, ad maius robur dictorum supra, adducere Doctorum authoritates. Pro Patris jure ad MARIAM, idem *Dionys:* agit, dum eam *Filiam præcordialissimam Patris æterni appellat.* Pro quo etiam stat *Richard: Laur. l. 6. MARIA Filia summi Regis, id est Dei Patris, per creationem & gratiam, cuius omnis gloria ab intùs, quando Christum gestabat in suo vtero Virginali.* Tandem respectiuè ad Filium extollunt alii MARIAM, vt Filiam. S. *August: serm: 20. ad Fratr: MARIA FILIA, & Mater DEI. Dion: Carthus.* de laud: V. l. 3. a. 3. *MARIA FILIA præclarissima Filii sui. Idem in Cant. art. 24.* in illud Cant: *Quam pulchri sunt gressus tui FILIA Principis! MARIA FILIA Principis, id est Vnigeniti, id est Principis Pacis, ratione creationis, & adoptionis, atq; æternæ prædestinationis, & singularissimæ provisionis, cuius gressus, id est actus & affectus fuerunt pulcherrimi, quia Sanctissimi.*

MARIA Spiritûs S. Filia.

Ambr:

Beda Greg:

Dionys:

Richar:

Dion:

Probatur. Miraculosè.

Quartò deniq; Neonata MARIA etiam in cunis prodit se FILIAM Dei, 212.

Filiæ patrizant

Filiam SSS. TRINITATIS. Vulgò dicitur, *Filiæ patrizant:* quia plerumq; illæ magis, quam filii, genium paternum in mentis præseferunt indole. Geniū porrò DEI, seu præcipuam, (ut ita dicam) proprietatem eius, non aliam esse, nisi misereri, fatetur Ecclesia, dum sic orat: *Deus cui proprium est, misereri semper & parcere.* Atq; sic, si videat quis & perpendat misericordiam & clementiam MARIÆ, & Patrem vtiq; cognoscet non alium nisi Deum: sed misericordias MARIÆ quis enarrabit? Terrent enim quemq; illa verba *Bern: s. 98. in Cant. Quis misericordiæ tuæ o benedicta longitudinem, latitudinem, profunditatem, sublimitatem queat investigare? nam longitudo eius vsq; ad novissimum, etenim invocantibus eam, subuenit vniuersis: Latitudo eius replet orbem terrarum, vt Tuâ misericordiâ, plena sit omnis terra: sic & sublimitas eius Civitatis supernæ inuenit restaurationem: & profundum eius sedentibus in tenebris, & in vmbra mortis obtinuit redemptionem.*

Bern:

MARIÆ misericordia describitur.

Verumtamen monumentum MARIANÆ Misericordiæ, quod ex cunis natiuitatis eius per miraculosam apparitionem emicuit, tacere non expedit. In reuel: S. Gertrudis lego, quomodo hæc deuotissima Virago, dum hodierno in Festo, plùs solitò deuotioni incumberet, & attentè tot salutationes Angelicas recitasset; quot diebus in vtero Matris suæ Annæ viuebat, & crescebat B.V. MARIA per nouem Menses, dignata fuit mirabili visione, partim ipsius SSS. TRINITATIS, partim Angelorum, partim Beatissimæ. Inter alia vidit procidentes coram Throno gloriæ Dei Angelos laudantes Deum, & gratias agentes, quòd in subsidium salutare generis humani Opitulatricem & Matrem misericordiæ, hâc die nasci fecerit: deinde vidit chartam quandam ab Angelo conscriptam, in qua aureis legebatur literis: *Ipsa intercedat pro peccatis nostris,* tradi Beatissimæ ab eodem Angelo, quam deinde ipsa Filio suo reuerenter exhibebat: qui suauissimè respiciens Virginem, sic eandem affatus est: Honoratissima Mater mea? Ex omnipotenti magnificaq; liberalitate mea do tibi Imperium, vt sis misericordissima super peccatis omnium horum, quicunq; deuotè recurrunt ad clementiam tuam, omni quo tibi libuerit modo. Imo ipsam Gertrudem monuit Saluator, vt saltim bis in diem deuotè compellaret Opitulatricem MARIAM illis verbis: *Illos tuos misericordes oculos, ad nos conuerte,* pro tali exercitio in MARIAM, specialem consolationem in hora agoniæ cuiq; appromittens: dum itaq; tàm exquisitè Clementissimi Cælestis genium exprimit, adeoq; patrizat MARIA; eo ipso sat luculenter se FILIAM specialem Dei esse comprobat.

S. Gertrudis visio de B. V. Maria misericordia.

Probatur Historicè.

213\. Vltimò tandem, ex nomine Natiuitatis suæ, se FILIAM SSS. TRINITATIS demonstrat MARIA. Historici & præsertim *Alex. ab Alex: l. 2. c. 19.* tradunt, Antiquis varium ritum fuisse imponendi natæ soboli nomina: Romani enim aliquando habebant nomenclatorem, qui nomina suggereret: *& c. 25. Antoninus* dictus Philosophus natos liberos apud præfectos ærarii profiteri, & tertio die à partu nomina ferre iussit. *Maldon:* in illud Luc: 1. *Vocabis nomen eius IESUM,* probat ius nominandi sobolem apud Judæos, ad solos Patres deuolutum fuisse ita; ut si aliquando legatur in Scriptura, Matres vocasse nomina prolis, id sine consilio & consensu Patris fecisse non censendæ.

Parentum ius ad nomina imponenda.

Scire cupimus nomenclatorem MARIÆ? non alius est ex mente Card: *Petri Damiani,* nisi SSS. TRINITAS: sic enim, *s. 2. de Annunc:* scribit. *Cogit* (SSS. Trinitas) *concilium, facit sermonem cum Angelis, & de restauratione eorum, de redemptione hominum, de elementorum renouatione: en statim de thesauro Divinitatis, MARIÆ nomen euoluitur, & nomen indidit Deus, edidit Angelus, homo vocauit.* Expressiùs nonnihil *Idiota de contemp: M. c. 5.* habet. *Dedit Tibi* (inquit) *MARIA, tota SSS. Trinitas nomen, ut in nomine Tuo omne genu flectatur, &c.* Et licet aliqui Patres asserant à S. Anna Matre eius nomen impositum neonatæ fuisse: de quo *Greg: Niss: orat: in nat: Dom: ait. Quamobrem cùm voti compos effecta Anna, filiam suscepisset, eam vocauit MARIAM.* Similia habet *& Metaphr:* ac *Nicephorus.* hoc tamen facilè conciliari potest dicendo, id quoq; verificari, intelligendo Sanctam Annam, vt ita vocaret, id accepisse a SSS. TRINITATE, per Angelos reuelatum: quod benè pressit

Nomen MARIÆ SSS. Trinitas imponit.

Petr: Damia:

Idiot:

Greg: Niss:

Purpu-

Purpuratus Doctor in vltimis verbis. Atq; sic vi & instituto nomenclaturæ suæ, Neonata MARIA, veluti firmissimis tabulis, FILIAM se esse SSS. TRINITATIS evincit.

Epilogus.

214. EST quod primû gratuler vobis Dignissimi Parentes Neonatæ MARIÆ, eximiam nimirum felicitatē, tātæ sc: Filiæ exoptatissimum ortum, & nobilitatem: ita etenim facta est Summi DEI, & Ter venerandæ TRINITATIS FILIA; vt vestra quoq; esse non desierit. Quodsi Apocalyptica illa parturiens. *Apoc:* 12. doluit minimè, dum fætus eius, raperetur ad Deum, & ad Thronum eius: imo glorificatura Deum in solitudinem recessit; O quantò maior hodie vobis gaudendi materia se effundit! Vos etenim primum & nobilissimum hunc fætum SSS. TRINITATI obtulistis, dum natam suam in FILIAM ipsi cessistis. Vnde de vobis rectè scripsit S. *Epiphan: Ioachim porro & Anna, & MARIA: hi tres TRINITATI palàm sacrificium laudis offerebant.*

Parentes MARIÆ SSS. Trinitati, cedunt filiam suam.

Epiph:

A Ergo sub tàm glorioso titulo, in lucē prodeuntem MARIAM, similibus haustis a SSS. TRINITATE veneremur encomijs. Et primò admirabundi cum S. *Ambr.* l. 1. *de Virg col:* 4. dicamus: *Qualis est hæc Virgo, quæ TRINITATIS fontibus irrigatur: cui de petra fluunt aquæ, non deficiunt vbera, mella funduntur.* Tandem prouoluti cum toto Ephesino Côc: *c.* 6. eandem festiuè salutemus. *Salue lampas inextinguibilis, Corona Virginitatis, sceptrum rectum doctrinæ, Templum indissolubile. Salue Virgo, per quam SSS. TRINITAS in vniuerso orbe glorificatur & adoratur.* Addimus vocibus voces, cum Car-B thus: l. 4. a. 6. *Tu Dei Patris vnica Sponsa, tu vnigeniti eius Mater electa, tu Spiritûs S. triclinium, & totius supersanctæ Trinitatis splendidissimum reclinatorium.* Faue exulibus & Filiis iræ, nobis peccatoribus. Tu quæ iam in hæreditate Patris tui seu gloriæ SSS. TRINITATIS lætanter commoraris, mancipiis tuis seu mancipatis gloriæ tuæ cultoribus, partem æquam in hæreditate Domini constitue, vel impetra. Amen.

FONTES CARMELI

SS. DEIPARA.

Pro Festo SS. Scapularis B. V. Mariæ.

Stabat autem iuxta Crucem Iesu, Mater eius. Ioan: 19.

215. SEmel nonnisi Beatissimam Virginem, in montibus cum luctu stetisse legimus; sed pluries cum exultatione. A. A. Steterat illâ vice, dum Filius moriebatur in Caluariæ monte, idq; lugubrem induta saccum, amarissimis erumpentibus lacrymis, adeo; vt sacræ Virgineæ vestes abundante profluuio oculorum maderent: Si aliàs montana visitat vel visitavit MARIA, illicò iucunditatis induitur vestimentis: de quibus omnis exultationis copiosæ stillant guttæ, vel potiùs scaturigines prodeunt gaudiorum. Quod non ob-C scurè insinuasse videtur D. Psaltes, dû stantem in montibus sanctis ad dexteram Regis, in Spiritu præscio futurorum, contemplatus est. *Psal:* 44. vbi ait: *Astitit Regina a dextris tuis in vestitu deaurato.* Vbi stillantium de vestimentis eius gratiarum non immemor adjecit: *Myrrha & gutta, & cassia a vestimentis tuis* Et sanè vestimenta MARIÆ stillarunt myrrham in monte Caluariæ, ipsâ sub Cruce dolente: guttâ verò & cassiâ, quæ suauissima & aromatica profluuia arborum sunt, maduerunt quodammodo vestimenta MARIÆ, dum

Maria in montibus quoties, toties in exultatione.

Psal:

alios

alios visitaret montes. Abierat semel in montana cum festinatione ad domum Zachariæ; & ecce exultauerunt montes sicut arietes a facie hospitantis Dominæ: infans etenim, magnus ille coram Domino, puer Ioannes exultauit in vtero Matris, Parentesq; eius gaudio replentur, ad apices vsq; Prophetarum sublimati. En hodie iterum in montibus sanctis constitit MARIA, Carmeli scil: in verticibus, nouam iucunditatis vestem (S. Scapulare intelligo) festiuè induta, quam pro dono, fideli seruo suo B. Simoni deportauit ac obtulit. Iterum vestimenta hæc Reginæ, nouam cassiam & guttam, nimirum insignia dona ac priuilegia sodalibus MARIÆ stillant: clariùs dicam, copiosos ex S. Scapulari video gratiarum erumpere fontes. Res sanè noua & admiranda. Scio equidem, Viennæ cuiusdam peruersi causidici vestem manu religiosa alicuius Minoritæ compressam, sanguinem stillasse: Legi quendam Ægidium Montanum ex Societate IESU, post mortem, partem purgatorii exsoluisse veste indutum metallicâ, quæ in guttas plumbi liquefacti sensim resoluebatur; fontes tamen e vestimentis erupisse, nullibi reperi. Ergo sit MARIANI Scapulariani vestimenti singulare Encomium & commendatio, quod in Monte Carmeli nouos, eosq; non alios, nisi eiusdem Carmeli profundat fontes. Proinde ego hodie Beatiss: Virginem ut Auctricem & Patronam SS. Scapularis, FONTEM appellabo Carmeli; vt sub eius similitudine expeditiùs proponere valeam gratias & priuilegia, quibus S. Scapulariana hæc vestis magno animarum fidelium lucro redundat. Ne autem Sacræ huius vestis Marianæ fluenta contigant aliquando, adulterinorum vestimentorum stigii fontis infici irruptionibus; priùs huic malo repagula ponam, dum ornatus tales, mortiferas animarum stillare pestes comprobabo: applaudat interim Carmelitano Parnasso rythmica Camæna.

Vestis seu Mappula sanguinē stillans.

Purgatorium Ægidii montani in veste plūbea diffluente.

Scapularii vestis, fōtes emanantes.

O Carmele vertex feste
Decoris & gloriæ!
Tu MARIA sacrâ veste,
Stilla fontes gratiæ.

A

PARS I.

Vestimentorum luxus, fontes mortis.

216.

Vestium luxus fōtes mortis.

O Quotos illos, quotasq; SS. Scapularianæ Confraternitatis sodales, quæ dum Marianæ vestis signa in Scapulis deportant, aut fortè, sub interulis abscondunt; foris tamen calamistratæ, facies suas stibio depictæ, pretiosis ultra conditionem statûs ad luxum si non erubescentiam honestiorū oculorum ornatæ, & turrita, capillamentorum strue deportantes capita, B incedunt; nihilominùs spebus consequendæ salutis ex priuilegio S. Scapularis eriguntur. Profectò, huius farinæ deuotis, multò certiùs S. Benedictus, si adesset, detonaret illud, quò olim aggressus est spatharium Totilæ Regis, veste regia indutum, seq; Regem simulantem. *Depone* (inquit) *fili, depone quod geris, nam tuum non est.* Talis etenim vestium luxus, non est Sodalium MARIÆ, imo repagula hæc sunt fontium Carmeli, scil: S. Scapularis gratiarum: Cùm enim ex fucis, ornamentisq; mundialibus, stygii multiplicium C peccatorum erumpant torrentes, valido suo impetu fontium gratiarum, quibus stillat Carmelitana vestis, placidos retorquent, & sistunt Spiritus S. influxus.

Probatur Scripturaliter.

217. Quantorum malorum scaturigo sit, sumptuosus & præsertim luxuriosus ornatus, breuiter complexus est Siracides, dum a petulanti oculo dehortaretur adolescentem. *Aufer* (inquit) *faciem tuam à muliere compta.* Ex Græco Cornel: legit: *id est, à formosa, ob formam tum naturalem, tum ascititiam per ornatū comæ & vestium.* Et mox subiungendo D rationem addit: *Propter speciem mulieris multi perierunt: & ex hoc concupiscentia, quasi ignis exardescit.* Siracidi succinit Bensira, vnus de Solimæis illius æui Sapientibus. *Propter speciem Mulieris pulchræ, multi pessundati fuerunt: & robusti omnes interfecti ab ea.* Et quos hîc robustos quæso subintelligit iste Sapiens, qui nullo vibrante tela, aut gladios, & nemine torquente machinas mortis, à solius calamistratæ faciei molli illicio,

Siracid:

Vestium luxus, peccati occasio.

Bensira.

illicio, interiisse dicuntur? *Robusti omnes interfecti ab ea.* Opportunè occurrit mihi *Basil: Seleuc:* orat: 6. cum sua explicatione illius textûs Scripturæ *Gen:* 6. *Videntes filii Dei, filias hominum, quòd essent pulchræ, acceperunt sibi in vxores, illaq; genuerunt, (Gigantes) isti sunt potentes a sæculo, viri famosi.* Taliter enim illa verba: *Videntes filii DEI &c:* interpretatur. *Filias* (inquit) *ex posteritate Caini conspicati splendidas, & ornatu florentes. &c.* Vbi mox S. textus enarrat, quomodo DEVS, dum omnis caro corrupisset viam suam super terram, pænam vniuersalis diluuii decreuit, & immisit: sub quibus aquis, vt meminit *Iob*, cuncti illi robustissimi ingemuerunt Gigantes, & in totum perierunt. Tam funesti generalisq; cataclysmi, quam caussam putas? ne quæso ruptas cataractas cæli, & quadragesimalem pluuiam, aut si moraliter loquamur, solam multiplicationem peccatorum clamantium ad cælum, quibus inundauerat terra, causas fuisse diluuii, ne existimes? fontes primùm aquarum istarum inuestiga, tunc originem diluuii habebis: *Videntes filii DEI, filias ex posteritate Cain splendidas, & ornatu florentes. &c.* ab ornatu florido fæminarum, tanquam de fonte profluxit omne malum, id est corruptio omnis carnis: atq; sic consecutiuè ratione vniuersalis cataclysmi, quo tantorum scelerum turpitudo ablui merebatur, in abusum ornatûs muliebris, originaliter refundendam esse, ex S. colligitur veteris Testamenti textu. Vtinam pestifer iste peccatorum & malorum fons cum diluuio periisset? sed eheu! ante diluuianorum hæc vitia, vel ex limo residuo exstagnantium aquarum multarum iterum in pestiferos erupêre fontes: paludamenta enim noua & noua fæminarum, dicuntur à palude stygia: in quam Lethes ita influit; vt sui quisq; oblitus, suaui illicio tractus, ad quæq; libidinum scelera ruat: atq; fit, vt quòd palus illa mortuos ad vitæ campos Elisios transmittebat fabulosè; paludamenta vestra, o mulieres! non mendaciter vivos exponant ad mortem: syrmata vestra, & tunicarum ambages, scyllæ & Charibdis voragines sint animarum tam vestrarum, quàm alienarum. Labyrinthum credas, non tunicam tot serici agglomeratam anfractibus, quo luxus muli-

Gen:

Vestium ornatus diluvii generalis origo.

Vestium syrmata, reprehenduntur

A erculæ superbiret; vt ipse Theseus, si eo impingeret, exerraret. Vela vestra pretiosa, quæ non tam interdum velât, quàm artificiosè produnt lasciuientes affectus vestros, alienosq; proritant, vela sunt & carbasa nauium, in quibus mare Cypridis vestræ, quæ olim ex aquis erupit, denauigatis, non aurum de Joppen, aut velus de Colchyde, sed poma euanida voluptatum, in perniciem sui & proximi deportantes. Appenditis, noui benè, quædam malis vestris pro felici nauigatione sacratiora vela, S. Scapularianæ vestis insignia, hincq; bona salutis assumitis omina.

B Fallimini, credite: vix enim non idem est, sacrâ istâ indui veste, simulq; mundo, muliebri cultu nimis exquisitam esse; quàm peccatis, cumulare peccata: sic etenim sacræ huic vesti turpiter illuditur: par namq; honor vesti MARIÆ, qui & vesti Saluatoris debetur: imò & ipsa Christi vestis, Mariana fuit: nam manibus eius, vt plurimi antiqui PP. affirmant, inconsutiliter contexta. His sacratissimis vestibus illudit non alius, nisi ille, qui luxu vestium mortaliter peccat, vel ratione sumptuositatis ultra statum suum, vel ratione prauæ intentionis, vel periculi ru-

C inæ spiritualis. Huc trahere liceat illud S. *Lauren. Iust.* de *agone Christi* l. 15. quod ille ad quosdam specificè, ego vniuersaliter ad quemq; dirigo. *In veste toties illuditur Christus, quoties quis pretiosarum vestium apparatu nitet.* Directè alludit huic & illud S. Cypriani arguentis quandam Domicellam in cultu cutis cæteris exquisitiorem. *Crucem, falso medicamine* (fortè fucum intellexit) *polluisti, crinem adulterino colore mutasti, expugnata est mendacio facies, figura corrupta est.* (ap: Sylu: rerum tit: mund: Mulieb:) Non procul ab antiquorum PP. sensu recessisse videtur, & recen-

D tioris sæculi Rom: orator Paulus Oliua Soc: IESV. *strom. in Gen:* 38. ubi ait: *Hierosolymis quidem tunc in patibulum actus est Christus, quum Templi vela scissa sunt: Apud nos verò IESUS lancinatur, cum vela fæminis adiunguntur.*

Vestibus suis qui illudunt vestibus Christi.

Laur: Iust:

Cyprian:

Paul: Oliua.

218. ***Probatur*** **Figuraliter.**

Dictis meis ut lucem addam, huiuscemodi ex duobus vnam compingo Figuram, binas ex Apocalypsi assumendo Mulieres, earumq; in nouo atq;

pretioso

pretioso ornatûs apparatu, æmulam cõcertationem. Prima sit illa, quam vidisse se fatetur Ioannes. *Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius, & in capite eius* corona Stellarum *duodecim. Apoc: 12.* Cælum planè induta hæc mulier, typum gerat alicuius ex Sodalibus MARIÆ, cautissimæ in cultu ornatûs, cuius vultus, vt Stellæ,radiat ita; vt neminem adurat: nam verecundiæ & castimoniæ erumpentes radii quosuè lasciuorum reuerberant à se aspectus: Calceata Lunâ, (quæ velocitate, vno anno, duodecies circulos suos absoluit) dum pro conditione statûs penè coacta, ornatam se sciens, ex publico velocissimè se expedire conatur, fugitq; quasi in solitudinem, ne vel inuitè ornatu splendido suo, cuiquam ruinam salutis pariat. Et quare tam oculata? ne mireris: nam Scapulariana quasi Sodalis est: Solem enim, qui oculus mundi dicitur, ad Scapulas induta. *Mulier amicta Sole.* Hæc vobis Scapularianæ Sodales, Idea sit & Regula morum, muliebrisq; norma mũdi. Si salutariter Vestem hanc sacram deportare cupitis; ornatus sumptuosos, curiosos, qui fontes peccatorum sunt, fugite. Alteram quoq; mulierem priori æmulam, vidisse se meminit Ioannes, dum ait: *Et abstulit me* (Angelus) *in spiritu in desertum, & vidi mulierem. Mulier erat circumdatâ purpurâ, & coccino, & inaurato auro, & lapide pretioso, & margaritis, & in fronte eius nomen scriptum, Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum, & abominationũ terræ.* Quid est quòd mulier gestat mysterium, & quale? vt primo intuitu, comptam, & ad luxum ornatam mulierem, matrem esse intelligas multitudinis peccatorum, imò fontem: siquidem huiuscemodi immoderatus cultus corporis, nedum fornicationum est origo; sed plurium aliarum offensarum DEI. Quæ breuiter ex *Possevino l. 3. c. 23.* complexus est *Mancin: de Pass. l. 4. Diss: 5.* his verbis. *Sunt deinde damna ex superfluo vestium luxu prouenientia non exiguo numero: affricat ille animo vanas complacentias, ac spiritum superbiæ: tollit opera deuotionis, opera charitatis, eleemosynæ: est occasio peccati, & scandali contra Castitatem.* Adde his, rixas inter coniuges, ruinas fortunarum, filiorum malam educationem: dum enim nimius erogatur sumptus in vana & superflua; sequitur necessariorum penuria, totiusq; perturbatio Familiæ. Rectè sanè Vates Regius de filiabus huius sæculi, loquens dixit: *Filiæ eorum compositæ, circumornatæ, vt similitudo Templi.* Tanto enim apparatu, & tam pomposo cultu ac vestitu deaurato, ac omni gemmarum varietate ornatas contemplatus fuit; vt viderentur sibi, veluti templa aureis tapetibus, & pretiosa supellectili, in die Festiuo ac Solemni adornata: nec sine mysterio, statim subiunxit: *Promptuaria eorum plena, eructantia ex hoc in illud.* Ingeniosè inuestigauit Ioann: Sylv: *in Apoc: c. 17.* hoc mysterium, dum ita ait: *Eorum corda sunt eructantia ex hoc in illud. Nempè, quia luxuria, ac impudicitia, aliam maiorem luxuriam, ac turpitudinem trahit seu generat.* Illud quoq; perpendere expedit. *Inclinauit ex hoc in hoc, verumtamen fæx eius non est exinanita.* Plerumq; etenim curiosæ mulieres luxus suos excusantes, in hanc & hanc inclinant partem, quando, tum conditionem statûs, tum consuetudinem Regionis, tum intentionem viro suo placendi, & similia, prætexunt, vix tamen aliquando, vel nunquam, ita, vt a fæce peccati mortalis exaniantur, idq; ex circumstantia periculi & scandali proximorum: quod malum fluere ex luxu vestium & pompa, comprobat eadem Apocalyptica visio, dum ad intuendum illud phantasma Mulieris tam comptæ, non alius quispiam adductus fuerit, nisi Ioannes, ex singulari castitatis priuilegio commendatissimus. Imò verò (obseruauit Did: Niss: Dom: 1. Epiph.) & ille ipse perfectissimus, vt ab ornatu illius mulieris tutior haberetur, extra mentem & sensum raptum se fuisse fatetur. *Et abstulit me* (inquit) *in spiritu in desertum.* Hugo Card: legit *Abstulit me in spiritu Sancto.* O Mortiferos peccatorum fontes! insolens muliercularum in vestitu pomposo lenocinium! a quo cauendum erat etiam perfectissimo.

Margin notes: Apoc: — *Mulier amicta Sole, typus Scapulariana Sodalis.* — *Vestita mulier mysteriũ quale?* — Mancin: — A — B — C — D — *Vestium luxûs, vana excusationes.* — *Mulier compta, vix in raptu Ioannu, securè conspecta.*

Probatur. Historicè.

219\. Rem Historiis illustro. Apud Tertull: l. de Veland: Virg: c. 3. lego comptas, pomposeq; exornatas fæminas, dici olim solitas, *Capita nundinantia:* & cur? Ideo, quia, sicut in nundinis Mercatores gazas omnes exponunt pretiosi cultûs, vt alliciant empturos pere-

Capita nundinãtia quæ?

grinis rerum nitoribus, lucraq; maiora faciant; pariter quoq; stygii mercatoris studio fit, quòd mundanæ fæminæ adeò solicitè curiosis pretiosisq; exornent se, ornentq; simul capita sua, cæteraq; corporis membra, cimæliis: prout eos carmine taxauit Prudentius. *Nectitur,& nitidu concharum calculus albens Crinibus, aureolisq; nitet coma texta catenis.*

Atq; sic Mercator hic pessimus, copiosa, horum nundinantium capitum illicio, scandalizatarum animarum lucra, vel potiùs damna, pro lucro reportat. Sufficiat hic illud admirabile cuiusdam nobilis fæminæ experimentum, quæ multoties à Fratre Ords Nostri, suo Confessario, monita, de luxu in ornatu vestium, eiusq; periculis; tandem respondit: Pater libenter faciam, modo constiterit mihi, quod genus vestimenti, quis modus comandi, expoliendi in me reperiatur, qui displiceat DEO: ego igitur optimè exculta venio ad Ecclesiam: ora ergo Pater, vt ostendat mihi DEVS, quidnam in ornatu meo peccatum olet. Fit ita: nam breui quendam inuadentem se spiritum sensit, qui vnico viliori relicto ei vestimento, planè totam specioso apparatu spoliauit: voxq; audiebatur vociferantium dæmonum: Hæc sunt vexilla, hæc labara nostra, sub quibus in dies ingêtes turmas damnatarū & scandalizatarum animarum ad inferna deducimus. En etiam vel inuiti stygii testes enarrant, vestimentorum luxum, fontem esse plurimorum peccatorum.

Mulier ornata,ab inuisibili spiritu, denudata.

PARS II.

SS. DEIPARA Fons Carmeli.

220. COlligo ex quibusdam Scriptoribus, ap: *Scherl: in Cant: 7.* Montem Carmeli in Palæstina non esse distinctum a monte, qui Libanus dicitur, saltim eò modo, quo pars dicitur de toto: & præcipuè, quia aliquando in S. Script: inuenire est, quòd vnum vsurpetur pro alio, vel vtrumq; pro vno reputetur: vti legimus apud *Isa 37. Et dixisti, in multitudine quadrigarum mearum ego ascendi altitudinem montium, iuga Libani introibo, altitudinem summitatis* (A) *eius, saltum Carmeli eius.* Quodsi ita est, pro synonimis erunt habenda; Carmelus & Libanus, atq; ex consequenti fons ille, ex quo fluuius terræ promissionis nominatissimus *Iordanis*, & multis commendatissimus a DEO miraculis, originem suam ducit, ex sen- Hieron: & Greg: Nisseni cui fauent & illa *Cant: 4. Puteus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de Libano*, fons inquā ille æquè dicendus est, fons Libani, sicut & Carmeli: quem non in vanum assumpsi pro typo MARIÆ, & pro faciliori fluentorum eius demonstratione, quæ stillat in sua Scapularianâ veste, Beatiss: Virgo, tàm abundè, vt multitudo (B) gratiarum eius,alter mysticus Iordanis dici & esse mereatur. Rem ei sic applico.

Isa:

Carmelus cum Libano,tanquam pars cum toto.

Probatur Scripturaliter

Inter Encomia & priuilegia Iordanis Fluuii, admiratio insueta Regii Vatis, primùm nos rapit ad illam supernaturalem fluuii nominati retroconuersionem, vt liber, tàm arcæ, quàm populo Dei migranti ex Ægypto ad terram promissionis, daretur transitus. De quo sic *Psal: 113. Quid est tibi mare,quòd fugisti, & tu Iordanis, quia conuersus es retrorsum?* Præcipuum Priuilegium S. Vestis, (C) quod illa stillat, eruere volo ex hac litera, scil: conuersionem animarū à sæculo, & contemptum mundi: nam S. Ambr: Augusť: Richard: *Per Iordanem retrò conuersum, docent designari cessationem vitæ veteris, vt noua inchoetur.* vg. vita Religiosa, & rectè: Ægyptus enim, iuxta interpretationem S. Hieron: ex Hebræa radice *coangustans, & tribulans eos, qui sibi sunt subditi*, significat mundum, qui dum blanditur suis sectatoribus; tum plurimùm sæuit in ipsorum animas, mille peccatorum subministrando pericula. Religiosus status, imò quilibet in singulari Religiosus, multis ex (D) rationibus, Iordanis fluuii nomine nuncupari meretur, vt obseruat Thomas *Blanc: in hunc locum.* Primò: Terram Promissionis alluebat Iordanis; incorruptio verò Religionis per castitatem facit esse proximum DEO. Secundò: Iordanis significat fluuium judicii;Religiosus status est etiam continua mortis & judicii recordatio. Tertiò: Iordanis exundat in diebus Messis: vbi enim labor est multus, ibi est multa gratia Dei

221\.

Psal:

S. Scapulare, facit conuerti a sæculo.

Iordanis, typus Religiosorū.

DEI, virtutes & bona opera irrigans, & ijs suauitatem affudens. Quartò, quando Arca Dei ingreditur Iordanē, conuertitur retrorsum; ita Deo se in animam Religiosam immittente, ascendit retrorsum: id est summè proficit in virtutum exercitio, ac fluentis maiorum & maiorum gratiarum in dies redundando, plenus spiritualium consolationum, vados mortalitatis suæ feliciter decurrit. Sed quo fonte manasse putas tantæ felicitatis torrentes? non alio sanè, nisi de fonte Libani, de fonte Carmeli, scil: Beatiss: Virgine Scapulariana: huic enim adscribenda omninò est, tot millium hominum ad sacros Religiosos status vocatio: illa etenim prima post Spiritum S. interuentu suo facit, cordibus nonnullorū vt amarescant fluenta Babylonis, mundanæ voluptates, & vanitates: sapeq; ipsis incipiant Iordanis Religiosi suaues decursus aquarum: atq; sic quodammodo Iordanem retrorsum agit, dum animam a dilectione mundi separat. Hinc est quod *Aloys. Nouar: n.* 817. illum locum ap: Ierem: *c.* 15. *Si separaueris pretiosum à vili, quasi os meum eris*, dum ex S. Greg: Moral: 18. c. 23. intellexisset, id dici de illo, qui suasu suo animam humanam, ab amore seculi huius euellit, id specialiter de Beatissima Virgine intelligendum asserit: dum ait. *Sed istud plenius & perfectius Virginem præstitisse quis dubitet, & nunc præstare? pretiosum a vili separat, quia animum à mundanarum rerum dilectione revocat & abducit.* Pulchrè Richard: l. 2. p. 2. *MARIA, cùm sit quasi os Domini, pretiosum separat à vili, animam scil: a delectatione mundi.* Hoc beneficium vniuersaliter dicitur de Virgine. Cæterùm quatenus Carmelitana est, Auctrixq; priuilegiatæ vestis, de ipsa tanquam de fonte profluxisse Jordanem conuersionis a fæculo quorundam, comprobat specialiùs cæteris, mirabilis a fæculi vanitatibus fuga S. Andreæ Corsini, postea insignis sanctitate & doctrinâ in ordine Carmelitano viri, ac tandem Episcopi Fessulani: qui quamvis adhuc in vtero, pietate Matris, DEO dicatus fuerit; iuuentutis tamen florem attingens, vitia quoq; eius, mundiq; pompas ac voluptates sapere cæpit, dolenter hæc spectante Matre: quæ ab insolenti filium dehortans vita, suam

MARIA facit amarescere mundana.

Ierem:

Richad:

S. Andreæ Corsini, mira conuersio.

A non semel enarrabat ei visionem: quòd dum grauida illo esset, somniauerit sibi, quasi Lupum peperisset, qui tamen ad ianuam Ecclesiæ B. V. de Carmelo veniens, in mitissimum agnellum transformari videbatur: res optato non caruit euentu: perculsus enim Iuuenis piæ Matris monitis, superiorem vitam suam tacitus tacitè considerans, pænitentiâ motus, multis lacrymis opem Virginis implorat, imò ad Ecclesiam PP. Carmelit: deprecaturus ad Scapularianam Matrem currit: ante cuius Imaginem resolutus in lacrymas, Scapulare Carmelitanum, imò & totū B Religionis habitum suscipere proponit, & statim exequitur: cuius beneficio omnes perosus mundi delicias & vanitates, totus conuersus ad Deum, pernicissimo, tanquam alter Iordanis impetu, stadia virtutum decurrit, & summa sanctitatis, ac dignitatum in Ecclesiastica Hierarchia, assecutus est fastigia.

Probatur Figuraliter.

Alterum præcipuum Iordanis fluuii censetur beneficium, miraculosa illa, Naaman, diuitis & principis viri Regis Syriæ a lepra mundatio 4. *Reg:* 5. Ex communissimo PP. sensu Lepræ C mundatio, significat peccatorum abolitionem ab anima, quæ fit per veram Pænitentiam, adhibitis Sacramentis: quæ cum septem habeantur numero, plurimùm quadrat id ad illam septenā ablutionem: *Lauare* (mandat Propheta) *septies in Iordane.* Iordanis quidem huius mystici, scil: Pænitentiæ, medicinale priuilegium non diffiteor manasse ex fonte Christo, ipso sic alloquente peccatricem illam Samaritanam. *Aquam quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ioan:* 4. Cuius fontis medicinalem virtutem prima omnium experta est statim, peccatrix il- D la, a lepra peccatorum mundata. Ita tamen fluenta hæc benefica pænitentium, fluere a fonte Christo constat; vt à fonte quoq; alio, scil: à Mariæ opitulatione, quam illa feriò curat, & peccatoribus præbet, originentur. Quâ fortè de causa *Rich: Laur: l.* 9. Mariam Iordanem nominasse legitur. *MARIA est Iordanis fluuius, in quo ad præceptum Elisæi Prophetæ restituta caro Naamàn leprosi, sicut caro paruuli pueri, si in eo septies abluatur*, quod

222.

Lepra peccatū.

Ioan:

MARIA mundat a lepra peccati.

Richar: Laur:

atur: quod ſpiritualiter intellige, ratione gratiæ impetratæ ad pænitendum de peccatis. Sed myſterii aliquid in facto ſubodoror Prophetæ. Remiſſus Naaman per Prophetam ad balnea Iordanis, ſubiraſcitur putans, quòd Propheta eum manu tangeret, & ita liberaretur à lepra: vnde ipſe facilitatem remedii minùs pendit, Damaſciq; fluuios omnibus Iſrael aquis præferendos cenſet. Myſterium hic relatiuè ad B. Virginem latere obſeruauit lucida vmbra *Nouarr: n.* 738 dum ait: *In Figura, Virginem hic video. Non tangit Naaman leproſum Eliſeus, ſed mittit ad Iordanem, vt ita indicaret medicam virtutem, quæ in Virgine eſt.* Sed in feſtiuo ſatis, vellem ampliùs amænare argumento, mẽtemq; ſcrutari Prophetæ Vndè quæſo nouerat ille, vim medicam ad leprã mundandam ineſſe aquis Iordanis, idq; de nouo inditam? cùm nihil antea ſimile contigiſſe legatur: hic piè diuinare non implicat. Carmelitanus iſte Prophetes erat, nam cum ſuo olim magiſtro Elia montis eius incola, & ſodes filiorum Prophetarum: fontem ergo Carmeli, quo Iordanis originabatur, & quem, Figuram MARIÆ dixi, fortè memorabatur, & deinde recentiſſimi miraculi, dum Elianæ veſtis attactu, vertices ſtetiſſe Iordanis, vt tranſiret, vidit, non immemor illius veſtis priuilegii, ex contactu vim nouam contraxiſſe Iordanem cogitabat, ideoq; leproſum illum ad fluuium ablutionis ergo, amandat. Hinc facilè prodit ſe priuilegium Fontis Carmeli MARIÆ, ſimulq; Carmelitanæ ſeu Scapularianæ veſtis præſtantia: cuius titulo atq; efficaciâ, in Jordane Pænitentiæ toties mundantur leproſi; quoties deuoti, ſacram hanc deportantes veſtem, per ſuffragia ſpecialia Beatiſſ: Virginis, & per orationes Confratrum excitantur ad Pænitentiam, & Sacramentorum adminiculo, ritè & perfectè iuſtificantur. Medicinalem hanc virtutem S. Scapularis contra vtramq; lepram ſenſerè plures, etiam recentiſſimè A. D. 1500. ſub Alexandro VII. Pro lucrando anni Magni Iubileo, Neapolitani Romam ſolemniſſimam inſtruxère Proceſſionem cum Imagine Beatiſſ: ex templo Carmelitarum deportata: leproſus quidam mendicus, dum precaretur Virginem, ut comitem eſſe

MARIA Iordanis, mundans a lepra.

Scapulare iuuat in pænitendo.

A liceret aliorum ciuium in Proceſſione, in momento mundatus fuit a lepra, & ſe aliis conſociis miraculi iunxit ſacræ illi peregrinationi: quod deinde toti innotuit Romæ: & plures ad S. Imaginem Scapular: Virg: infirmorum factæ ſunt curationes, de quo Iongen: *Exhort:* 14. Opportuniùs rem noſtram illuſtrat aliud A. D. 1622. ingens beneficium periclitanti de ſalute præſtitũ. Mantuæ, ſeruus quidam heri ſui perdiderat pallium: compellebatur pallium reſtituere, vel mercede ſuâ compenſare: pro more multorum ad præſtigioſa remedia confugit inquiens: B Diabole, pallium reſtitue, & dono capeſſe animam meam: quod ſtultitiæ verbum, dum iterum apparente ſibi in Perſona nobilis ſtygio Alaſtore confirmat; iubetur exire ad maris littus: vbi apparuit illi iterum dæmon, quaſi in profundo maris natans, pallium deperditum oſtendendo: quod cum ſeruus ſublaturus eſſet, veſtibus ſe exuit; & cum S. Scapulare è collo abripere conaretur; occultâ quadam vi manus eius retentæ ſunt à Virgine Carmelitana, quam ille retrò ſe ſpectabilem conſpexit, ſibi claris verbis dicentem. *Fili, mala & deprauata eſt reſolutio mentis* C *tuæ. Niſi ſub meo præſidio te Scapulare meum collocaſſet; mare te ſuffocatum ad flammas tranſmiſiſſet ſempiternas: ſit tibi ſeruitium meum cordi, & confeſſio immaculata, imprimis ori: emendatioq; vitæ, ac contritio, ſit tibi in curis:* illicò pænituit, & ad Iordanem Pœnitentiæ abluendus a lepra peccati accurrẽs, ſanatus eſt in illa hora. *Scheffler: vit: Deip: verit:* 114. Ergo quiſquis Scapulariane Sodes, ſi te leproſũ ſentis, protinus ad fontem Carmeli recurre, lauare ſepties in illo, tantò deuotiùs ſeptem decades Coronæ B. V. MARIÆ decurre: confide, fons tuus, Iordanem ſaluificum fundet, dum efficacem gratiam pænitendi tibi concili- D abit MARIA.

Scapulari mundatus leproſus.

Scapulare, a deceptione diaboli liberat.

Probatur Doctoraliter.

Tertium Priuilegium Iordanis fluuii de fonte Carmeli promanantis eſt, quod dicatur fluuius iucunditatis ex eo, quòd tempore Meſſis, ſuarum aquarum copioſo alluuio recreet & fæcundet agros, ſegeteſq; maturet: quod tetigit Doctor Doctorum Spiritus S. *Eccli:* 24. de quodam ſapientiſſimo inquiens

223. *Iordanis, alluuio, fæcundat agros.*

Eccli.

quiens sub similitudine. *Qui multiplicat quasi Iordanis, in diebus Messis:* Quæ verba *S. Ernest: Prag: c.* 29. adstruit etiam Beatiss: Virgini, dum sic ait: *MARIA Iordanis est: quia sicut Iordanis multiplicat in tempore messis; ita B. Virgo iucunditatem & exultationem super seruos suos, & merita eorum multiplicat & custodit ita; vt tẽpore Messis ingrediantur in abundantia in sepulchrum,* Ex cuius Antistitis sensu, non aliud eruere licet, quàm quod Beatiss: Virgo cultorum suorum sit iucũditas, & in quacunq; afflictione, præsertim instante Morte, sit specialis eorum consolatio, faciatq; eos in magna exultatione cordis ultimum obire diem: quæ iucunditas morientium, quòd præcipuè stillet tanquam de fonte, veste nimirùm Scapulariana, idipsum testata est illa, quæ dicitur Magistra & Cathedra Doctorum, ipsa B.V. MARIA, in ea apparitione, quando B. Simoni Stoccio, indicibili circumdata luce, cætuq; Angelorum, sacrum hunc paruum habitum, qui Scapularis vulgò nomine dicitur, deportans, his verbis eundem affata est. *Dilectissime Fili, hoc recipe tui Ordinis Scapulare, mea Confraternitatis signum, Tibi & cunctis Carmelitis priuilegium, in quo quis moriens æternum non patietur incendium. Ecce signum salutis, salus in periculis, fœdus pacis, & pacti sempiterni.*

Scapulare, felicis mortis amuletũ.

Probatur Miraculosè.

224. Hoc ipsum miraculo quodam comprobo contingenti, quod A. D. 1594. euenisse in Hispania scribit Iongen Exhort: 16. de Scap: Vir erat, qui singulari desiderio tenebatur, vt Confraternitati S. Scapularis adscriberetur; at negotiis sæcularibus implicatus executionem pii conceptûs diutiùs procrastinabat: quadam verò nocte, veluti per aliquem expergefactus, in timore mirabili, & angustiis versabatur, ignorans tamen quanam ex causa, sibi talis anxietas obueniret. Itaq; lumen accendi, familiamq; excitatam ad se venire iubet, sperans anxietatem pauoremq; consortio hominum fore tollendum; sed frustra omnia tentabat, augmentum magis & magis sumente timore. Oculis tandem eleuatis in Cælum, DEI Parentem in auxilium inuocabat: & subitò ei venit in mentem facta promissio, S. Scapulare suscipiendi: hinc implorans pro negligentia veniam, votum iterauit primâ occasione suscipiendi. Vix erat completa promissio, quin ab omni prorsùs anxietate liberaretur. Manè facto perrexit Salamancam voto satisfacturus, vbi donatus est à Religioso quodam, veste Scapularianâ: Domum cum illa lætior reuersus, transactis quatuordecim diebus, in grauem febrim incidit; vt tribus diebus, eadem absumptus migrauerit è vita, sacrâ confessione, aliisq; Sacramentis Ecclesiæ præmunitus, & summâ affectus consolatione, quòd in sacrum hoc Sodalitium fuerat adaptatus: ad quod etiam suscipiendum vniuersos præsentes adhortabatur: enimverò dicebat: *Magnus est ille fauor, quem Virgo DEIpara suis Confratribus exhibet in hoc extremo conflictu: & pericula grauissima sunt, è quibus ipsius subsidio liberantur.*

Scapularis virtutem quidam in morte expertus.

Probatur Historicè.

Vltimò tandem, commendatissimus est Iordanis ex obedientia: quòd semel ad ingressum Arcæ fœderis, & iterùm percussus veste Eliæ, cursus suos retrò ad fontem suum reflectens, intumescentibus instar montis aquis, & aliis labentibus ad mare mortuorum, liberũ ad terram promissionis tam populo, quàm Elisæo Prophetæ transitum permiserit, vt legitur in Historia Regum & Deutoronomii. Hic innuitur eximium S. Scapularis priuilegium in gratiam mortuorum Sodalium. Porrò mare illud igneum, seu ignis purgatorius, est veluti alter Jordanis, qui transitum animarum iustarum migrantium de hac vita ad terram promissionis, scil: ad beatitudinem, retardat: hic tamen torrens rapidissimus, a fonte Carmelitano, scil: MARIA, quia dependet, fluctus suos ad imperium eius moderatur: ipsa etenim iuxta S. Bernardin. Senen: est *Regina & Domina Purgatorii:* simulq; ex communi sensu PP. est *Arca DEI animata:* Sacratæ vestis Carmelitanæ ad contactum, attollitur iste Iordanis, quando, dum aliorum animæ, quæ Sodalitatem hanc neglexerant, vadunt ad mare mortuorum, diutiùs pænas usq; ad quadrantem exsoluturæ; Sodales nihilominus Mariani, priuilegii sabbatiui beneficio, primo Sabbatho post mortem, suffragiis MARIÆ, e pænis purgatorii liberantur, & ad cælestem transferuntur 225.

Iordanis pallium reueritus Eliæ, typus Scapularis.

Scapularis priuilegium Sabbatiuum.

tur gloriam. Quod priuilegium, se cō-
ciliasse Sodalibus suis à DEO, testata est
Beatissima miraculosè apparens Cardi-
nali cuidam, qui postea sum: Pontifex
dictus fuit Joannes XXII. eidem hu-
iusmodi Priuilegii demandans confir-
mationem, & publicationem in tota
Ecclesia: quod defacto ab ipso factū
esse euincit Bulla eiusdem, quæ inci-
pit: *Sacratissima*, data Lugduni 3. Mar-
tii: cui postea accesserunt & aliæ Bul-
læ Clem: VII. Greg: XIII. Pii & Pau-
li V. Atq; sic grandia sunt satis my-
stici huius Jordanis priuilegia, quæ no-
bis de veste sua S. Scapularis, veluti
Fons Carmeli, stillauit B. V. MARIA.

Epilogus.

226. MVltùm habet ingenii & seduli laboris ille locus Scripturæ, nec obuia sunt explicatui verba illa Apost: 1. *Cor:* 10. *Bibebant autem* (loquitur de Hebræis in deserto) *de spiritali consequente eos petrâ, petra autem erat CHRISTUS.* Sunt aliqui *ap: Nießpork: cent:* 1. *n.* 1087. qui hoc ipsum secundariò interpretantur de B. V. MARIA. Rich: Laur: l. 1. omnes alloquitur hisce. *Loquimini ad Petram, id est ad B. Virginem, duram contra tribulationem, grauem contra instabilitatem, & dabit vobis aquas.* Et vt festiuiùs conceptum suum promoueant, recurrunt ad traditiones Rabinorum, apud Lyranum, qui asserunt, quòd cùm ab Horeb, Petra largiflua, post primam percussionem, de qua *Exod:* 17. castra

Corin:

Rich: Laur:

A essent mouenda; Maria Soror Moysis abrupit partem illius Petræ, atq; instar monilis suo appendit pectori, fōtemq; quasi perpetuum portare videbatur: nam admirando prodigio, quoties opus fuerat, non aliquis tenuis latex aut vena; sed torrens castris sufficientissimus aquarum, ex illa prorumpebat gleba. Veri suspicionem facit S. textus *Num:* 20. vbi post mortem huius MARIÆ, aquarum penuria insinuatur, iterumq; terræ percutiendæ ad aquam eliciendam necessitas fuit. Quid quid sit de opinionibus Hebræorum;

Maria Soror Moysis petram in pectore portabat, aquā copiosè fluentem.

B dum Scapularis monile in pectore Imaginum MARIÆ Carmelitanæ video, petram planè, largifluarumq; gratiarum fontem, cernere me arbitror, vndè non tam fluere, quàm alueo pleno, ruere beneficia, nedum ad necessitatem; sed ad Sanctorum, peccatorumq; voluptatem cognoscuntur. O felices Carmeli Sodales, quos non iam fluuius; sed ipse fluuiorum Fons, comitatur MAria. *Loquimini ergo ad Petram,* Mariam. Percutite eam Virgâ rectæ deuotionis, & virgâ oris, seu laudum: idq; non bis tantummodo cum Moyse tentate; sed septies, Coronæ Scapularianæ iterando Decades. Dabit illa, cuius *Aquæ sunt fi-*

Votum Authoris ad Confratres Scapularianos.

C *deles: Isa:* 33. plenos alueos, & sacratiores: & ex vertice hoc Carmeli redundabunt in animas vestras emanationes: atq; tandem torrente voluptatis æternæ beatitudinis, potabit vos MARIA. Amen.

FVLGVR Animatum.

SS. DEIPARA.

Pro Visitatione B. V. Mariæ.

Abiit in Montana cum festinatione. Luc. 1.

227. MIrandum sanè, cur sic velox Virgo pudica, nuper concepto ex Spiritu S. fætu, iter arripit arduum, nam montosum? & quam Sol in penetralibus semper reconditam, non gustauerat, iam montes tenent? A. A.

D Quid porrò pupugit calcar? quæ penna Virginem circumdedit? Fæmina casta, vel ab ipsis auris perflantibus sequestrata, quam Angelus inuenerat in claustro pudoris, iam per saltus, iā per montana vagatur: Concepit & exurgit

MARIÆ festinationis in montana causa inuestigatur.

surgit vt pergat, *Et recessit Angelus ab ea. Exurgens autem MARIA, abiit in montana cum festinatione.* Sedulus, non casu id adnotauit Euangelista. Tædia feriunt grauidas, acidisq; aculeis punguntur, postquam conceperunt, & ex voluptate illecebrosa, spinas cruentantes exurgere sentiunt: Vnde ipsis rarior gressus est, iugis accubitus, ægrumq; corpus moueri nescit, cùm didicit generare. Inde quidam censent, ideo Beatiss: Virg: subitò post conceptum Filium DEI in vtero suo, velocitèr festinasse ad iter, vt vel facto, vtpote sine grauamine grauida, virginitatem suam ampliùs comprobasset, & se non vulgarem quempiam concepisse filium; sed eum, qui Sapientia æterna nominatur (de qua scriptum est. *Omnibus mobilibus, mobilior est sapientia.* Sap:7.) manifestiùs declarasset: atq; sic, quæ sine voluptate concepit, voluptatis affeclã, segnitiem, non potuit experiri: Alii sunt, qui hanc festinationem MARIÆ adscribunt obligationi eius ex officio: Mater etenim facta JESU scil: Saluatoris, (de quo scripsit *Tertull: hom:* 7. in Luc: *IESUS, qui in vtero Virginis erat, festinabat, adhuc in vtero Matris Ioannem positum sanctificare,*) stimulabatur, vt omninò festinaret quoq; & illa, ad succurrendum periclitanti. Hæc diuinare licet ex illis verbis *S. Ambr: l.* 8. com: in Luc: *Non eam à publico virginitatis pudor, non à studio asperitas montium, non ab officio prolixitas itineris retardauit. Ivit in Montana Virgo cum festinatione, Virgo officii sui memor.* Hinc omnes planè concludunt, mirâ celeritate, & inditâ sibi supernaturali quadam agilitate corporis (de quo Vega) hoc iter, quod trium dierum erat, vna die perfecisse MARIAM, vt saluti succurreret Ioannis. Scribit *Pier: in Hierogl:* vt miram celeritatem Alexandri M. in agendo expressissent antiqui; Fulgur aut Fulmen eum appelasse, præterea, ad facilitatem velocitatemq; expeditionum, quâ pollebat Numa, Schema nummi Imperatorii, fulmen in sinu ipsius repræsentasse leguntur Romani. Quare liceat quoq; mihi ob miram velocitatem MARIÆ in succurrendo saluti nostræ, cæterisq; de causis, hodie festinantem in domum Zachariæ appellare, & remonstrare FULGUR *animatum:* priùs tamen miseriæ compatiar humanæ quòd in negotio salutis nostræ plumbei simus; ad malum autem velocissimi. Interim Festinantem per vias, quàm breuissimè Salutemus MARIAM.

Sap:

Tertul:

Ambr:

MARIÆ mira celeritas.

Perge Mater, & salutis
Fulgur velut corusca,
Tenebrusq; dissolutu,
Falsum lumen obfusca.

PARS I.

Contra desidiosos in via salutis.

228. PRinceps olim Oratorum M. Tullius Cicero, eximius Ethicæ seu Philosophiæ moralis Patronus & Promotor, dum Romanorum mores à rectis regulis subitaneo quodam impetu desciscere adverteret; rarusq; erat, qui serioso conatu virtutis & honesti amplecteretur viam; misertus deprauati sæculi, cuidam amico dolenter scripsisse legitur. *ep ad Attic. l.* 4. *Nisi sanè* (inquit) *in Physicis plumbei sumus.* Iustiùs longè hodie dixerim, paucis mutatis, similia. *Nisi sanè in Diuinis, in virtute, plumbei sumus.* Tanta enim torpedo inhæsit mentibus mortalium, vt qui sumus alati planè ad sectanda vitæ commoda, imò, vanitates & peccata; ad cælestia nihilominùs, & ea quæ salutis nostræ sunt, atq; ad vera animi bona, adeò desides nos experimur; vt plumbei esse videamur: quod etsi experientiâ cuiusq; in semetipso patet, tamen.

Cicer.

Diuinis in rebus plũbei sumus: in mundanis alati.

Probatur Scripturaliter.

229. Quô conatu, quâ celeritate decurrant laboriosissimam viam iniquitatis peccatores, testatus est Regius Vates, dum dixit: *Psal:* 13. *Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.* Obseruauit S. Antonin: *p.* 2. *tit:* 9. *c.* 13. loqui hic Vatem generaliter de omnibus in specie, & indiuiduo peccatoribus, per pedum velocitatem exprimere volens effrenatos affectus illorum, qui perniciossimo cursu contendunt in via perditionis. (*Est* (inquit) *S. Doctor*) *consideratio velocitatis, & strenuitatis, quam habent mali in ea, quæ sunt inutilia, vel noxia eis, vt in factis mundi.* Rursùs perpendamus stylum illum Saluatoris, quo vsus est, docendo modum, orandi Cælestem

Psalm:

Velocitas peccatorũ ad malum.

Anton:

lestem Patrem pro obtinendis bonis spiritualibus & æternis. *Orate autem sic: Pater noster &c: adueniat Regnum tuum. Matt: 6.* Hic sistendus est paululùm stylus, cum S. Aug. *Tract: 68. in Ioan:* *Quid est, adueniat ad nos Regnum tuum, Regnum inquam cælorum? Eamus nos potiùs ad regnum, non expectemus, vt regnum veniat ad nos.* Quis vnquam non amens, sciens regnum aliquod extraneum, sibi hæreditario jure competere, non ipse, vt rapiat regni possessionem, statim solerter quàm maximis itineribus pergit? Longè profectò abest à mortalium animis tam stolida ac demens pigritia in terreni regni possessione. Sed ah! quàm inuerecundè torpemus ad capessendum cæleste Regnũ, adeo, quòd expectemus, & petamus, vt ad nos *adueniat Regnum illud:* quasi nos pigeat ire ad illud possidendum, & vt ad nos veniat vecordi (vt dicit Gelada) pigritiâ præstolamur. Vnde præclarè inquit *Gloss: in c. 3. Matt: ad illud Appropinquauit Regnum cœlorum? Quia nisi appropinquaret, nemo redire posset: quia infirmi & cæci, viâ, quæ* CHRISTUS *est, carebant.* Consultissimè ergo CHRISTVS docuit orare. *Adueniat Regnum tuum:* Nam hoc stylo orandi, acutè pupugisse videtur vecordem pigritiam nostram ad res cælestes, bonaq; spiritualia. Hæc duo sacræ Scripturæ loca ad se comparata, dum considero; satis mirari nequeo, quid causæ sit? quòd diuersis imò contrariis ad malum & bonum feratur mens humana motibus, cùm potiùs velocior in decurrenda virtutum via, cursus noster esse deberet: quibus etenim currendi mandatum dedit DEUS, *Sic currite, vt comprehendatis;* eorum pedes, vt expeditiùs currerent, opportunè etiam calceasse legitur. *Ezech: 16. Calceaui te* (inquit) *hyacintho* quod interpretatur *S. Hieron: & Greg: Niss:* de innato animæ rationali appetitu, aut inclinatione ad bona supernaturalia & ad beatitudinem: vel vt *Origines* vult, intelligitur per hoc prouisio Diuina opportunarum paratarum gratiarum, & auxiliorum ad viam salutis sectandam. Contrarium autem habetur & dicitur de illis, de quibus *Prou. 1. Pedes eorum ad malum currunt, & festinant:* tales etenim veluti ponderosis nimiùm, imò plumbeis, pedes induti cothurnis, incedunt: non enim

Aug:

Calorum Regnum cur vt veniat, ad nos inuitatur.

Deus cuiq; proui dit gratiam ad salutem.

Prou:

A sine mysterio Zacharias Propheta in forma mulieris plumbeo metallo refertæ, Iniquitatem se vidisse testatus est: audiuit etenim. *Hæc est impietas, & misit Massam plumbeam in os eius c. 5.* O quam graue hoc peccatorum calceamentum. & propter continuos stimulos ac remorsus conscientiæ molestissimum! nec par illi, quo olim Teridates tyrannus Armeniæ afflixisse legitur S. Gregorium, quem clauatis calceis indutum currere perurgebat. Tam aculeatis gra uibusq; calceis, cursores suos induisse reperitur auaritiæ peccatum. *Amos 2. Pro eo, quòd vendiderit pro argento iustũ,*

B *& pauperem pro calceamentis.* Habet & suos non minùs molestos calceos superbia. Ait in aliquo Authographo Salomon (*ap: vm. Nouar: n. 276.*) *Ambulabunt in calceamentis suis, in superbia.* Ingentis ergò admirationis iusta subest materia, dum tam grauiter & incommodè calceatos pedes peccatorum, veloces ad effundendum sanguinem id est, ad omnem iniquitatem, audimus; alios verò tàm benè de hyacinthinis calceamentis, de gratiis scil: supernaturalibus prouisos, tardare, vel cespitare in via Domini experimur. Indolet his vicibus & miseriæ humanæ O-

C leaster his verbis: *Qualibet aëris intemperies nos ab opere charitatis impedit: si enim pluuia solitò duriùs exuberauerit; domo exire & Ecclesiam intrare formidamus.* Tantam tamq; iniquam deordinationem affectuum in rationali creatura exosus *S. Aug: de bono vid: c. 2.* tanquã infame probrum illam detestatus est, dum contra quendam venationum amatorem, torpidum verò ad ea quæ salutis sunt sectatorem, sic exclamat. *Vide quàm pudendum sit? si te delectat labor, vt fera capiatur; & non delectet, vt DEUS acquiratur.*

D *Probatur* Figuraliter.

Miseram hanc mundialium animarum sortem videamus ampliùs sub Figura: quàm partim ænigmata verborũ Jobtis subministrant; partim quidam Hircus caprarum in visione Danieli Prophetæ repræsentavit. De homine nequam, & ad vitia, præsertim carnis, præcipiti, dicitur *Iob 24. Leuis est super faciem aquæ.* Videtur his innui, lasciuum etiam in medio mari submergi, vel periclitari non posse: sed quid? Imò verò

Via difficilis impiorum.

Calcei clauati Therydatis Regis Armeniæ.

Amos:

Via impiorum dura facile decurrerũt Via virtutum facillima non item

Oleaster

Aug:

230.

Iob

mò verò submergendas huiuscemodi noxas ex circumstantia scandali, iudicavit Saluator. *Expedit* (inquit) *ei vt suspendatur mola asinaria super collum eius, & demergatur in profundum maris.* Super quibus verbis sic S. Thomas scribit: *Videtur impio propter impetum concupiscẽtiæ, super aquam, & super quam unq; difficultatem leviter transire posse, vt ad rei cupitæ fruitionem perueniat.* Quasi diceret adeò pernici cursu ad vitia euolat impius; vt nullo obice retardetur: *Symmachus* hanc velocitatem adauget, sic locum Jobi exscribens *Supernatans aquæ:* Ac si dicat: Impius, ad impietatem Marinos fluctus a læua tempestate, & atrocibus ventis concitatos, velocitate superat. Veniamus iam ad visionẽ supra memoratam Prophetæ: vidit ille Hircum, adeo pernici cursu, vt ne vngulis quatere terram videretur, volantem potiùs quàm currentem. *Hircus* (inquit) *caprarum veniebat ab occidente super faciem terræ, & non tangebat terram. Dan:* 8. Quoad literam, Prophetia hæc fuit de Alexandro Magno, gloriosissimo tot Regum Regnorumq; Triumphatore, ducentis adhuc annis ante ortum ipsius edita: quam Prophetiam aduenienti ad debellandam Ierusalem, gentemq; Iudæorum, dum summus Sacerdos, pro tunc Ioiadas, occurrens cum Bibliorum codice, ostendisset, pepercit quidem Templo & Genti; cæterum ex illa Prophetia, in qua multorum ipsi Regnorum victoria & dominatus prædicebatur, nouum assumens animum tantâ velocitate cum suo exercitu contra Persas properauit, vt salientis illius Hirci in modum, currere videretur, quasi in pedibus eius, semita non appareret. In sensu verò Tropologico, Hircus iste, Typus dici potest hominis mundani & voluptuosi, conformiter ad illum sensum *S. Aug. Quem te putas, hircum te fortè DEUS novit.* Cornigeri sunt, ob superbiæ elationem: tortuoso in partem, caprinoq; oculo: rectis enim virtuosum quemq; nequeunt aspicere oculis: pilosi superfluorum & & rerum abundantiâ capillati olent tandem hircum, nam fætido carnali vitio plerumq, dediti. Visus ille a Daniele Propheta Hircus adeò pernici gradiebatur gressu; vt terram non tangeret: id ipsum cernere est, in amatoribus nequam sæculi: ipsorum enim

Thom:

Levitat impius, dum currit ad malum.

Daniel:

Hircus, typus Alexãdri M. cur

Peccator, Hircus ob velocitatem ad malum.

A mos est, quòd ad mala raro per gradus & lente proruant, sed nequitiarum stadia velocissimo decurrant passu: vbi voluptati obsequendum, etiam contra mille obstacula, heroam veluti alii Macedones induunt mentem, ruunt in mille etiam vitæ pericula: triumphant plerumq; Hirci isti, cupitis amoribus perfuncti: sed nonnumquam cespitare eos in saltibus montium contingit sat infauste: plectuntur frequenter infamiâ, honore, & bonis: interdum siue iustitiæ zelo, siue riualium zelotypiâ mulctantur & vitâ: sed demus, quòd potentiâ, industriâ, prudentiâq; freti, mundi hæc præcipitia aliqui superent; vin-

B dicis tamen supremi à manu detrusi, vt sistant tam velocem ad vitia gradum, cadunt: irremedicabilibus percussos morbis, pedibus manibusq; vi morbi veluti detruncatos videns, crederes eos, non ampliùs, futuros vitiorum fore stadiodromos: & vtinam? verum enimverò, is æstus naturæ est, & præsertim si consuetudo longa in naturam transiit; vt & tum à via iniquitatis non recedant: & si salire non valeant Hirci isti, reptabunt tamen vel desideriorum prauorum concupiscentiis delectati: quod tetigit à simili *Tertull.*

C *l. de animal. c.* 10. *Quemadmodum incedunt quædam sine pedibus manante impetu, quòd angues; & insurgunt conatu, quòd vermes: & spumante raptatu, quod limaces;* O quanta cupido currendi in via iniquitatis!

Peccator ad malũ dum iam non potest currere, saltim reptat. Tertul

Probatur Historicè.

231. Videamus horum Hircorum præcipites cursus in exemplis. Hircus talis fuit ille, qui dum subaudisset, oculos suos placuisse dilectæ, exprompte ipsos sibi eruens, dono eidem misit. Hircus & ille alter Galeatius *Montam: ap. Pontan. de fortit: c.* 29. qui Papiæ dum hy-

D bernaret, fortè puellam quam deperibat, in ponte obuiam eques habuit: illa ioci gratiâ: Quin tu belissime amator, qui tantùm tibi in acie places, è ponte in amnem amoris gratiâ desilis? ille cum equo statim se præcipitem dedit, & saliit hircus iste. Iordanis aquam jocô expetiit Mulier Vlissbonæ *A. D.* 1278. a quodam ardenter sibi abblandiente, vt nuptias suas, vtpotè imparis sibi status, hominem ambientem, difficultate conditionis o-

Amasius in gratiã amasiæ, insilit equo de ponte.

blatæ deterreret, cucurrit ille in siti, Sponsæ suæ sitim confictam vel insolentem vt extingueret: Palæstinam usq; multis itineribus, sumptibus & incommodis petiit: in Iordane ablutus, de Iordane amphoram aquæ haurit: reuersus deinde in Portugaliam, eam amasiæ offert: sed quia sponsalibus contractis, citò sponsa è vivis cessit; Sponsus meliora sapuit: Ordinem S. P. N. Francisci ingressus, dictus P. Antonius *de Santareno*. O si tantis passibus, tantâq; animi contentione curreremus ad vitam, quibus properamus ad mortem? *Sed* (inquit Nissen. in Polit: 1. P. l. 5. c. 2.)

Aquam Iordanis expetenti jocô amasiæ, portavit quidam.

Did. Nis: *Quàm prompti, quàm parati semper ad peccatum sumus? & quàm languidi, quàm tardi, quàm cunctabundi ad bene agendum, ad studium virtutis, ad Sanctitatem consequendam, amplectendamq;. Quàm plumbeis verò pedibus ad pietatem pergimus.* Quare in via salutis festinationem, a hodie festinante in Montana iam discamus Virgine.

PARS II.

SS. DEIPARA Fulgur animatum.

232 Poëtarum veterum Fabulæ, fæminã quandam Camillam dictam ex mira velocitate pedum mirè commendãt: quam præcipuè carmine suo celebrasse legitur, Virgil: 7. *Æneid.*

Camillæ fæminæ, mira velocitas.

Illa vel intacta segetis per summa volaret
Gramina, nec teneras cursu læsisset aristas,
Vel mare per mediũ fluctu suspẽsa tumenti.

Ectypon quoddam Marianæ velocitatis in succurrendo in dicta Camilla non leue haberem; sed Marianarum laudum encomia fabulis inniti non expedit. FULGURIS similitudo, (quæ etiam Filio eius non dissona probatur

Isa: ex illo *Isa. 62. Salutare meum tanquam lampas accendatur.* Alii legunt. *Donec egredietur sicut fulmen iustus meus:*) aptissima quoq; mihi visa est Matri eius, hodie visitanti Montana, nedum ob celeritatem; sed ob plura alia, respectiuè ad qualitates & effectus fulguris.

Fulgur Christus.

Probatur Scripturaliter.

233 Primum admirandum in FULGURE est, inassequibilis celeritas illius: idem autem FULGUR est, ac coruscatio, ex collisione nubium densiorũ erumpens, & instantaneè illuminans à-

A érem: Etsi enim tonitru, re ipsa sit priùs fulgore, seu coruscatione, imo fulguris ipsius est causa; tamen ob tarditatem soni, & auditûs, posteriùs auditur fragor, priùs verò videtur fulgur, ob eius vtiq; celeritatem: quia dum contrarium sui in áere non reperit, (lux enim iuxta Philosophos caret contrario) fit, quòd instantaneè illuminetur áër. Hinc velocitatem Virginis in succurrendo saluti mortalium, ex abditis S. textûs de coruscationibus, eruendi ipsa se offert occasio. Dicitur *Eccli 32. Ante grandinem præibit coruscatio, & ante verecundiam præibit gratia, & pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Cornel. a lap:*

Fulgur cur præcedit tonitru

Eccl.

B putat hæc dici de gratia præueniente v.g. ad conuersionem, & justificationem peccatoris, quam præcedat necesse est veluti coruscatio, verecundia confessionis. Sed iterum recurrit quæstio: cùm etiam & ipsa voluntas pænitendi seu confitendi, & lumen quo cognoscit peccator medium hoc salutis, illudq; amplectitur, gratia iterum sit, quænam quæso istum gratiæ imbrem præuenit coruscatio? non errabo, si appellabo ipsam esse MARIAM. Illa etenim dicitur a S. Ioann. Damiano in Parad· B.V. *Illuminatio, mẽtis nostræ tenebras dispellens.* A. S. Iosep. Hymn. in Marial: *Illuminatio fidelium, illuminans pupillas oculorum nostrorum, cæcitate mortiferi peccati obtenebratas.* Et iterum idem Ecclesiastes *c. 43. Imperio suo accelerauit niuem, & accelerat coruscationes emittere judicii.* S. Hieron in Psal: 147. per niuem intelligit purgationem peccatorum per pænitentiam. & lacrymas, iuxta illud: *Isai: 1. Si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabuntur.* Similiter & Dauid *Lauabis me, & super niuem dealbabor.* Accelerat Clementissimus Deus cum hac niue, scil: gratia pænitentiæ, sed non aliter; nisi simul acceleret & coruscatio, id

MARIA coruscatio pænitentiam præveniens.

Damia.

C

Hieron.

Isa.

D est fulguret in tenebris, & vmbra mortis, illuminatrix MARIA, thesauros hos niuium, gratiam sc: pænitentiæ adaperiens. De quo probabiliter dictum, apud *Iob. 38. Numquid ingressus es thesauros niuium.* Ipsa etenim a S. Bernardo sup. *Salue, dicitur abyssus Divinæ pietatis: cui vult, & quando vult, & quomodo vult creditur eos aperire, vt quivis enormis peccator non pereat, cui Sancta Sanctorum, patrocinius suis suffragia præstat.* Accelerare autem

MARIA, thesaurus niuium.

Iob.

Bern.

autem coruſcationes quando dicitur, per hoc velocitas MARIÆ ad ſuccurrendum peccatoribus, per gratiam pænitentiæ, pulchrè innuitur. Clariùs autem cæteris, rem noſtram enucleant, ſimul cum rationis redditione, illa verba Sapientis: *Omnibus enim mobilibus mobilior eſt Sapientia: attingit autem vbiq; propter ſuam munditiam.* S. Auguſt: *l.* 4. *de Gen:* ſic legit: *Motus eius agilior & celerior eſt omnibus motibus.* atq; ſic motibus Angelorum & Cælorum, adeoq; & primi mobilis. Cuius celeritatis videtur ſubinnui cauſa, dum ulteriùs dicitur. *Vapor eſt enim virtutis DEI & emanatio quædam eſt claritatis omnipotentis Dei ſincera.* Hæc omnia myſticè enuntiari poſſe & debere de Virgine Beatiſſ: cum aliis Commentat: affirmat *Cornel. a lap.* atq; ſic ex iſto textu euincitur ſumma mobilitas MARIÆ in ſuccurrendo, quâ omnem celeritatem creatam etiam Angelorum antecellit. Collimat ad propoſitum, illud, quod pro cauſali appoſitum eſt: *Vapor enim eſt virtutis DEI.* Hoc etenim ipſũ ſêtit de MARIA *S. Alb. M. ſupra Miſſus c.* 192. *Vaporem Divinitatis nominans MARIAM.* O quàm bellè hoc quadrat ad fulgur & coruſcationes Marianas! quid etenim fulgur? niſi vapor aut exhalatio pinguior, radiis accenſa Solis: per quod exprimitur, B. V. MARIAM, (quæ iuxta Gerſonem tract: 9. ſup. Mag. *Sapientia dicitur per emphaticam locutionem*) non vtcunq; eſſe mobilem in ſuccurrendo; ſed ad modum accenſi in äëre vaporis ſeu fulgurantis coruſcationis, qui inſtãtaneo motu fieri creditur aPhiloſophis. Diſcurſus noſter in exempla reſoluatur: in promptu eſt hodie peccator gemens in vtero Elizabeth, Ioannes: feſtinabat iam Conceptus in vtero MARIÆ Saluator ad Ioannem: verbum voci ſuæ ſuccurrere volebat: ait enim *Orig. IESVS qui in vtero Virginis erat, Ioannem adhuc in ventre Matris poſitũ, ſanctificare feſtinabat.* Salire cupiebat in montanis, tranſiliens colles, dilectus ad dilectum: coruſcare tamen vt fulgur, non potuit: nam antevertere horam natiuitatis humanæ, vt ſic homo faciliùs crederetur, ſibi non placuit: Hinc arcanis cæli conſiliis factum, vt, cùm gratia ſua feſtinaſſet ad Ioannem; præiuerit quaſi coruſcatio eius, feſtinans MARIA. Ingenioſè hoc ipſum tetigit

MARIÆ mobilitate, nulla maior

Aug.

MARIA vapor ob mobilitatem in ſuccurrendo:

Orig.

MARIA vt coruſcatio, præiuit Chriſtum ad ſuccurrendum Ioanni.

A *Eſcob.* l. 8. ſ. 1. de viſit n. 35. *Qui ſaliebat in montibus, colles tranſiliens; ad domũ Zachariæ minimè appropinquabat, donec veterum Virginis, ferculum ſibi velociſſimum præparauit,* adeo, vt hoc ſaltim in paſſu verificari videantur ad literam, illa verba S. Anſelmi *Velocior eſt nonnunquam ſalus, memorato nomine MARIA, quàm nomine Domini IESV, Filii eius.*

Eſcob:

Anſel:

Probatur Figuraliter.

234.

Alterum in FULGURE conſiderandum venit, quòdq; tanquam primarius effectus ipſius eſt, ſcil: äëris illuminatio, acriter oculos etiam aquilarum B perſtringens: vnde notandum eſt. Aquilas, etſi fulmine jici naturaliter non poſſint, cœlo tamen fulgurante, abdita loca, tanquam luminis illius impatientes quæritare. Idipſum ô quàm longè perfectiùs competit animato FULGURI, feſtinanti hodie MARIÆ! probabit Figuralis viſio. Apocalypticus Propheta fatetur ſe vidiſſe glorioſiſſimum quendam ſedentem in inſuetæ magnificentiæ throno. *De throno autem procedebant fulgura, & voces & tonitrua, & ſeptem lampades ante thronum, qui ſunt ſeptem Spiritus DEI.* Apoc: 4. S. Bernardinus Sen: & Carthus: imo planè omnes, per C Thronum explicant B. V. MARIAM, Dionys: præſertim, qui cùm nullibi inter omnia cœli & terræ creata dignũ aliquid reperiſſet, vt ſedes vocaretur DEI; conuerſo ſermone ad Beatam, ſic eam allocutus eſt. *Nihil horum ſingulariter, ſic mirabiliter poteſt dici thronus DEI, quemadmodum venter tuus benedictus: numquid enim illorum quidpiam Deum circumſcribit? ſed tu o praelecta vnica DEI! quem totus non capit orbis, in tua ſe caſtiſſima clauſit viſcera &c:* Proſequitur eundem conceptum *Senen.* noſter Bernard: *Hic thronus, benedicta Virgo dici poteſt, mirus artificio, quod pertinet ad fœcunditatem Genitricis: excelſus imperio, quod pertinet ad* D *ſublimitatem Imperatricis: pius adiutorio, quod pertinet ad pietatem Mediatricis.* Premamus hæc vltima: *Pius adiutorio,* & prodibunt fulgura de throno ſeu myſteria coruſcationum: ſi enim illuminare Mediatoris eſt proprium, iuxta illa Zachariæ verba, ſic ſalutantis venientem Meſſiam, *Illuminare his qui in tenebris, & in vmbra mortis ſedent;* non aliud, imò primum erit Mediatricis noſtræ piiſſimæ MARIÆ negotium, niſi illuminare

Aquila, cœlo fulgurante, abdita petit:

Apoc:

MARIA thronus DEI.

Dion. Carth:

Bern. Sen.

illuminare. *De throno procedebant fulgura* & quando primùm fulgurauit thronus iste pietatis MARIA? non aliàs, quàm tùm, quando vniuersum genus humanum sedebat in tenebris & vmbra mortis, ipsa est facta Mater DEI. Audiamus presse de hoc loquentem S. Method: *Orat: in Hyppapant. Fulgurasti o Genitrix? suauia nobis dona producens: fulgurasti luminis solaris ardentissimis facibus, feruentissimæ nimirum dulcedinis æstu, quod ante principium conceptum, in fine pariens, palàm faciens occultum eatenus Sacramentum, ineffabilem inuisibilis Patris Filium.* Non dissimili stylo prægnantem Virginem salutauit S. Epiph: *O Beata Virgo! nubes es lucida, quæ fulgur lucidissimum ad illuminandum mundum deduxisti CHRISTVM: Nubes cælestis, quæ tonitrum S. Spiritûs, in seipsa reconditum reduxit in mundum, & imbrem Spiritus S. in vniuersam terram ad producendum fidei fructum cum impetu demisit.* Porrò & deinceps fulgurantis huius curuscationis latè diffusas cernere est illuminationes in Angelis & hominibus: Angelis dico. Vnde enim ante Thronum illas septem lampades, *qui septem Spiritus, alias Angeli erant,* accensas putabis, nisi ab ipsis copiosè de throno emicantibus coruscationibus: ex quo collige etiàm Angelos de MARIÆ coruscationibus participare: hoc etenim, dum eandem prosequitur orationem, cit. Doctor fatetur. *O Virgo Sancta, lucis æternæ Mater, lucis inquam, quæ in cælis illuminat copias Angelorum, lucis quæ illuminat ipsorum Seraphim incomprehensum oculum.* Reassumit Doctor alius Doctoris sermonem, vt coruscationes MARiæ ad homines quoq; extendat, nimirum Chrysyppus, sic perorando ad Deiparam. *Aue fons lucis, omnem hominem illuminans: aue solis ortus, qui nullum potest ferre occasum.* Vnde cõcordi voto Patrum ex ipsa vi nominis MARIÆ, nominatur SS. Deipara *Illuminatrix:* ideò præcipuè; quòd id muneris obeat, illuminando doctrinis suis vel opportunis impetratis a DEO luminum gratiis, totam Ecclesiam Dei, & Doctores: quos hic denotari per illas coruscationes egredientes de throno, putat Ioan: Sylv: dum ita scribit. *Ab hoc supremo & alto Mariano throno procedunt fulgura, voces & tonitrua: nam si quis semotos ac distantes scriptis suis docet, & illuminat, hæreticorumq; ora confringit;*

Fulguratio MARIÆ: quæ — Method. — Epiph. — *MARIA Angelorũ coruscatio.* — *MARIA illuminatrix hominum.* — Ioan: Sylv.

A *hoc totum à Mariano throno habet.* Euidenter satis hodie in domo Zachariæ probauit & demonstrauit hasce coruscationis suæ illuminationes, festinantissimum hoc FULGUR MARIA; dum ad illuminationem vultûs sui, Prophetico resplenduit radio, nedũ salutãs Deũ, ex vtero Ioannes; sed & Parentes eius, cælesti repleti entheo, magnalia DEI prophetantes, vel edisserentes. Ergo conclude iam cum Andr. Cret: orat: 2. de Ann. & dic: *MARIA, est FULGVR, illustrans animas.*

Probatur. Doctoraliter.

B Tertiò de FULGURE per ipsam experientiam habetur, quòd fulgureæ coruscationes sint certa prænuntia pluuiarum idq; pro consolatione hominum a DEO ordinata: iuxta illud Psaltis. *Fulgura in pluuiam fecit. Psal: 17.* Idẽ quoq; meminit cuiusdam pluuiæ voluntariæ, a DEO reseruatæ hereditati suæ. *Psal: 97. Pluuiam* (inquit) *voluntariam segregauit DEVS hereditati suæ.* Pluuiæ huius nomine, intelligi potest vel ipse Messias consolator omnium, pro cuius aduentu dum supplicarent lymbi Patres, clamabant *Rorate cæli desuper & nubes pluant iustum.* vel ex mente a-

C liorum intelligitur Consolator Paracletus Spiritus: ita *S. Bernar.* vtcunq; sentias, pluuiarum istarum, scil consolationum prænuntiam & auctricem, agnosces Deiparam, si Patribus aurem liberam dederis. Inquantum Pluuia applaudit Messiæ; audi Gualb. Abb s. 1. Annunt. *Bonus planè sermo & consolatorius: Omnipotens sermo tuus Domine, qui hodie a regalibus sedibus venit in vterum Virginis, vbi etiam sedem regalem extruxit, in qua, cùm etiam nunc sedeat, quasi Rex, circumstante Angelorum exercitu in Cælis, est tamen mærentium consolator.* Si autem magis placet tibi, per pluuiam istam sub-

D intelligere consolationes Spiritûs S. ecce cum virga, tanquam Caduceator, vel nuntius præit MARIA, pluuiam istam: nam Rich. Laur. l. 12. sup. illa Psal: 22. *Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* sic scripsit: *Virga consolationis est MARIA: baculus verò, lignum Crucis.* In eundem planè sensum S. Damian: *ser. 40.* non aliter *S. Damasc:* eidem Aue dixit, cum ipsam deprecaretur, *serm: de dorm. Aue vnicum molestiarum leuamen: Aue omnium dolorum cordis medica-*

2. *Fulgur nuntius pluuiæ.* Psal. — *Pluuia, Messias, Spirit: S.* — Gualb: Abb. — *MARIA, prænuntia pluuiæ Spirit. S.* — Rich. Laur. — Damasc.

medicamentum. Hoc experientiâ ipsâ probauit afflicta Elizabeth, prænuntiam consolationum in tribulatione esse MARIAM. quòd enim senili vtero portaret fætum, summè verecundabatur, nec prodire in publicum volebat, sed cum mærore animi pluribus diebus, in priuato domi se continebat, vt obseruat *Bern. Bustin:* verùm veniente faustâ Prænuntia consolationum MARIA, confortata spiritu, affligi desiit, attestante S. Ambrosio. *Confortata ex verbis B. Virginis, quæ priùs verecundabatur se esse grauidam, postea gloriabatur in Domino, se Prophetam & plusquam Prophetam concepisse.* Proinde satis competenter dignatus est SS. Deiparam Iacob Monach: huiuscemodi titulo: MARIA (inquit) *est faustum nuntium gaudii.*

Elizabeth grauida verecundabatur in publicum prodire, ante aduentum MARIÆ.
Ambros.

Probatur Miraculosè.

236. Miraculi adinstar naturæ scribitur, quod FULGUR vim quasi obstetricandi habeat: nam fulgurante Cælo, ceruas facillimè parere, nedum rerum naturalium scrutatores narrant; sed sacer quoq; textus traditioni illorum suffragari videtur in illis verbis *Psal. 17. Vox Domini* (scil: fulgurans tonitru) *præparantis ceruos.* Hebrea legit. *Vox Domini parturire faciet ceruas.* Tangitur per hoc speciale priuilegium MARIÆ, a quo audit esse specialis Patrona parturientium: quod ipsum facto suo comprobauit hodie. Linquo interea certamẽ illud inter quosdam, seu quæstionem: An scil: B. Virgo apud cognatam Elizabetham vsq; ad partum eius permanserit? Pro & contra sunt opinantes. Probabiliorem tamen asserit *Vega Mar. Psal:* 22. cert: 5. affirmatiuam: quæ si vera est, evidenter fauet asserto nostro de Patrocinio MARIÆ respectu parturientium. sed concedamus recessisse Virginem & remeasse in Nazareth, dum pareret cognata: nonne piè credendum, dùm tribus proximis ad partum mensibus fideliter Elizabethæ ministrasset, principalem ministerii illius partem fuisse, exhortari & animare grauidam, ad futuræ parturitionis, æquè tolerandas ærumnas. Miraculosis etiam constat apparitionibus, non infrequenter id pii obsequii Beatissimam præstitisse quibusdam. Ita legitur, quòd S. Birgittæ dum paritura esset Filiam Cæciliam, apparuerit Sanctiss: Virgo, e-

Fulgurante cælo pariunt facilius ceruæ.

MARIA Patrona parturientium.

MARIA fueritne in partu Elizabeth.

A andem tali animando alloquio: *Tu auxilium meum es experta, vide ne sis ingrata: si me diligis, labora, ut Filii tui, sint etiam filii mei. Vinc.* quoq; *Bellu.* l. 7. c. 85. scribit. In loco qui tumba dicitur, Festo S. Michaelis, in quadam Ecclesiola ipsius Tituli cincta Oceano, dum ob æstuantis maris procellas, ne interciperetur, turba congregata fugeret; sola paupercula mulier partui vicina ob debilitatem currendi remansit: illa dum se B.V. MARIÆ & S. Michaëli commendat, aduenit pia Mater MARIA, & proiecto suo pallio, intactam a mari reddidit: mulier illa salua, filium enixa ibi permansit, vsq; dum recessit mare. Magis admirandum quod refert Discip. *de Mirac: B. V. Exemp.* 25. Cuiusdam enim Virginis Sacræ, sibi deuotæ vt obuiasset ob Sacrilegum Conceptum infamiæ, ei apparuit cum Angelis, per quos exonerari a fætu illam fecit, prolemq; Eremitæ cuidam ad septennium nutriendam tradi mandauit. Adjicere hic expedit illa Orosii seu aliis Grossii Episc: discipuli quondam S. August. verba. *Coram DEO noui, & in veritate comperi, quod nulla mulier in partu periclitatur, super quam deuotè MARIÆ gratia imploratur, & dies Conceptionis eius celebratur.*

MARIA ad partũ apparuit S. Birgittæ.

B

MARIA opitulata parturiẽti.

MARIÆ cura in partu cuiusdam.

Orosius

C

Probatur. Historicè.

237. Restat vltimum de FULGURE, quod scribunt rerum naturalium indagatores: nimirùm margaritiferas conchas non aliter gemmas è rore deciduo cæli generare, nisi fulgurante cælo. Quod ipsum tetigit per allusionem ad B. V. MARIAM Ioan: Damasc orat: 1. de Nat. *Hæc est* (inquit) *concha, quæ cælitùs Diuinitatis fulgetrâ, in vtero concepit ac peperit CHRISTVM, ingentis pretii vnionem.* Vnio plurimis pro symbolo quoq; habetur Virginitatis: hinc nouum iterum D fulgurantis MARIÆ priuilegium, quòd scil: in cultoribus sibi deuotis, Virginitatis prærogatiuam insigniter promoueat. De quo præstò & testimonium *S. Thom: Vill.* Conc: de Ann. *Sacra, pura, & immaculata Virgo, cui etiam præ aliis erat hoc Virginitatis insigne, ut inspectores suos Virgines faceret. Erat enim in ea,* (*vt Prophetæ utar eloquio Zach:* 9.) *Virgines germinans Virginitas.* Hoc ipsum & res ipsa loquitur hodie in Præcursore Ioanne: cuius virginea integritas, præcipuè

Margaritæ, sub fulgure generantur

MARIA in sibi deuotis, virginitatis donum promouet

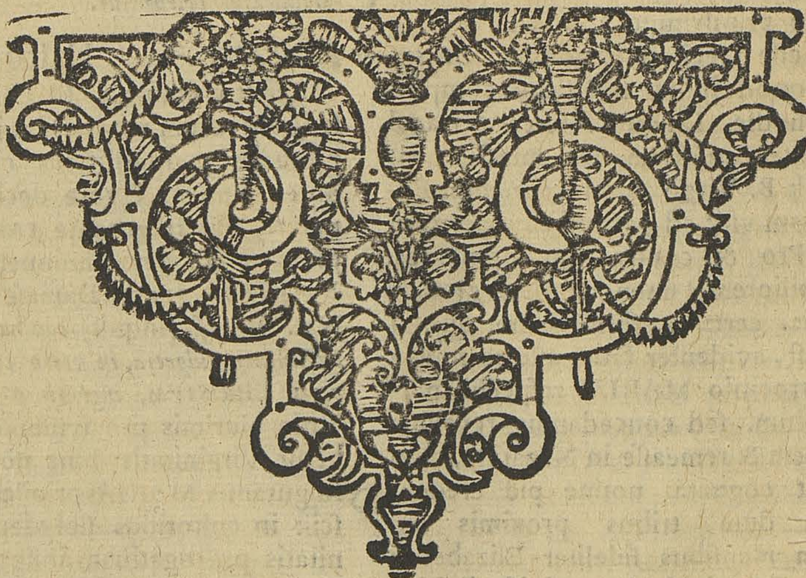
Thom. Vill.

Ambr. cipuè DEI Matri debetur, ex ſenſu S. *Ambr. Viſitauit* (inquit) *Baptiſtam, qui in vtero Matris priùsquam naſceretur exultauit: nec immeritò manſit integer corpore, quem in tribus menſibus oleo quodam ſuæ præſentiæ & integritatis vnguento, Domini Mater exercuit.* Antiepilogum breuem pro Regina Cœli faciat Theodorus Laſco, Orientis olim Imperator, in Cant. ad SS. Deiparam. *O MARIA! tu es FVLGVR, Margaritam progignens.*

Epilogus.

238. OPtaſſe olim. magniſq; precibus poſtulaſſe a DEO legitur, in medio hoſtium conſtitutus Dauid, fulgura quædam, & coruſcationes cœlorum Pſalm: Pſal. 143. *Domine inclina cœlos & deſcende, tange montes & fumigabunt: Fulgura coruſcationem, emitte ſagittas tuas & diſſipabis eos.* In vmbra tantùm, hæc protunc cœlorum ſubſidia contra inſultus hoſtium ſenſit Dauid. O quàm feliciores nos! dum iam inclinauit cælum, & cælorum ipſe Conditor vterum Virginis ingreſſus: tetigit demum montes & fumigârunt, dum hoſtes noſtros in Monte Caluariæ, conſcendens Crucem,

A glorioſè detriumphauit: fulgurauit cælum coruſcationem, dum FULGUR animatum illuxit terræ MARIA: cuius non minùs celeritate iuuantur peccatores, lumine ipſius irradiantur deuoti cultores, ſed hoſtes quoq; radiorum eius perculſi ſagittis diſſipantur: De quo ſic Richard. Laur. l. 1. *Ipſa illuminat ſuos amatores ad cognitionem veri, & inflammat eos ad dilectionem boni, aduerſarios eorum exterret durâ comminatione, & incorreptos exurit gehennali conflagratione.* Ergo o animatum FULGUR Virgo Diuiniſſima, dum nos vndiq; mala noſtra perturbant, & hoſtibus vndiq; ſalutis noſtræ cingimur; fulgura B quæſo feſtinâtiſſimè, quæ hodie in montana feſtinaſti, coruſcationes tuas, quibus illumina tenebras noſtras, gratiarum imbre æſtus noſtros refrigera, partus virtutum, ne abortiant animæ noſtræ, promoue. Ito in ſplendore fulgurantis haſtæ tuæ, & in luce ſagittarum tuarum contra Orci aduerſarios, vt ita de ſecuritate noſtra per Te proviſi, velociter feſtinemus in Sancta. AMEN. Richard. Laur.

DECAS III.

GALEA CASTITATIS
SS. DEIPARA

Pro Annuntiatione B.V. Mariæ

Quomodo fiet istud, quoniam Virum non cognosco. Luc. 1.

239. EXultate Virgines, festos dies agite vniuersi Castimoniæ Assertores: hodie primùm triumphauit Castitas, dum Virgo concepit Filium, & quidem non vulgarem; sed talem, qui simul Homo & DEUS est. Nunc propheticū illud: *Isa: 7. Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium,* quod tot eruditorum Rabbinorum hactenus penè ad insaniam agitaverat, fatigaueratq; capita, iam caput laureatum erigit, dum in Virgine Maria, naturâ & orbe stupente, adimpletur: Super quæ meditat9, domestic9 licèt Mariæ Bernardus, mysterii comprehendendi impotentem se fatetur, imò neminem esse qui capiat. *Quis* (inquit) *intellectu capiat, qualiter splendor ille inaccessibilis, Virgineis se visceribus infuderit: & vt Virgo inaccessibilem, ad se accedere ferre potuisset, vmbraculum fecerit.* Non tamen gloriosus hicce Triumphus sine certamine. Certavit enim satis animosè pro gloria & integritate Virginitatis suæ, cum Angelo MARIA. Nec periclitatam putes; quamvis pauentem audias. *Turbata est* (inquit) *in sermone eius.* obseruauit enim idem S. Bernard: *hom. 3.* pauorem hunc, singularis eius fortitudinis argumentum fuisse, dum ait: *Turbata est, sed non perturbata: quòd turbata est, verecundiæ fuit virginalis: quòd non perturbata, fortitudinis.* Prodiit illa in velitarem aciem cum Angelo, ad affatus ipsius, virginei pudoris veluti *Galeam* induta, & firmissimâ, omnis cautelæ ac circumspectionis contra quæq; pericula Virginitatis, abarmata casside, luctabatur cum cælesti Legato, á verborum telis, virgo prudentissima, gloriosum certamen exorsa. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Agebat sanè tùm Virgo pro votiua virginitate: vt censet Guilnel in Cant: *Obstupuit & expauit pro cautela voti, aut propositi sui.* Atq; sic, dum citra virginitatis iacturam tam felicitèr utrisq; decertauit lacertis, prole cælesti fæta, quæ ipsius virginitatem non minuit, sed sacrauit; nouos titulos & trophæa castitatis erexit, iure quodam Patronatûs huius virtutis, potita: Imo triumphans eius virginitas, se fidelibus in benefica spolia obtulit, clypeos, galeas suis distribuens. *Clypeus* quidem in hymno Ecclesiastico *Salutis nostræ* iam est dicta; ergò nunc GALEAM CASTITATIS eam appellabo: Quod dum comprobare dispono; Castitatem minùs circumspectam quorundam, caput non galeatum esse admonebo. Triumphatrici gloriosæ, virginitatis, breue interim occinamus Pæan.

Isa. — *Bern:* — *MARIÆ cum Angelo certamen pro Virginitate.* — *Bern.* — A — B — C — *Guihel.* — *MARIA Galea castitatis.*

Salue clypeus Salutis
Da tutamen destitutis.
Sis GALEA casta mentis,
Ne succumbat tentamentis.

PARS

PARS I.

Castus incircumspect', caput pulchrum, sed nō galeatum.

240. SImia illa, fucataq; imitatrix veræ virtutis, antiquorum Philosophorū Ethica, cuius motiuum & finis, vel mera iactantia, vel ad summum ratio solius honesti fuit, si quando simulacra virtutum effingi curabat, nunquam aliter, nisi clypeis, galeis, & similibus de armorum genere, adornata habere volebat, quod accuratè obseruauit S. Hieron: vt sic implicitè monuisset quemq; dum in aciem contra vitia descendit, magnâ circumspectione veluti armaturâ indigere, præsertim eum, qui adipiscendæ vel conseruandæ virtutis, Castitatis, gratiâ, ad certamen cum vitiis properat, aliàs, si, præsertim in capite, non galeatus prodeat, scil: omnes sensus (quorum origo præcipua in capite, & ex capite est) ab occasionibus mali, & tentationum diligenter non custodiat; in proximo periculo est, ne succumbat.

Simulacra virtutum, cur galeata effingerentur?

Probatur **Scripturaliter.**

241. Hostium præcauere insidias, Galeam esse virtutis, & specialiter castitatis, tam inexpugnabilem constat, vt quicunq; spirituali istâ casside, id est diligentiâ aduersùs tentationum bella, antequam appareant, ritè præmunitus fuerit, Triumphator euadat: & ab opposito stultam fiduciam esse, ac rarissimæ victoriæ, modoprimùm capessere arma aut quærere; dum iam ad pugnam classi um excitat. Hoc inquam assertum ex pluribus S. Scripturæ locis eruunt PP. & Commentatores. Primus ille locus est, de quinq; prudentibus, & quinq; fatuis Virginibus, quæ longè dispari aleâ, in area decertarunt Virginitatis: & triumpharunt quidem quinq;, nam galeatæ diligenti circumspectione, & tempestiuè præparatæ contra tenebras tentationum erant, acceperunt etenim oleum secum cum lampadibus: repudiatæ sunt autem fatuæ, quæ in vltimam horam reiactarunt spatia lichnorum & ignes, triste illud promeritæ responsum, *Nescio vos.* Matth: 25. Hinc ab oculatissima contra quæq; pericula tentationum custodiâ, laudabi-

Galea virtutis, custodia sensuum.

Tentatio præuenienda, in Galea circumspectionis.

A lem censuerat Sponsus Sponsam suam. *Can.* 1. oculos eius circumspectissimos sub similitudine oculi columbarum (quarum natura est in aquis, vmbram supervolitãtis accipitris obseruare) deprædicando. *Oculi tui* (inquit) *sicut oculi columbarum.* De quo sat doctè *Aponius. Adducitur & tertia Pulchritudinis* (*Sponsæ*) *laus in acumine oculorum. Columbarum etenim natura, & hoc peculiare habere probatur, vt hostis aduentum post se, & longè ante se, in aqua speculetur.* Satis subtiliter idem Dogma inuestigauit *Did. Baez: de Fig. l.* 18. *c.* 10. §. 6. ex illis verbis *Gen.* 2. *Inspirauit spiraculum vitæ in faciem eius.* scil: corpori Neocreato Adæ: in

Cant.

Aponius

Gen.

B quo (ait ille) figurabantur illi, qui in proposito castitatis, magnos & non peculiares reportaturi erant triumphos: per quod denotabatur, non humanarum esse virium, sed Divini halitûs esse, id est gratiæ, quod homo habeat sensus ab omni impuritare immunes. Benè satis & acutè dictum; sed adhuc egregia manet cogitatio: cùm humanum pectus, seu cor sub pectore latens, ex ipsius summæ veritatis testimonio sit omnis impuritatis ac tentationum radix, & nidus. *De corde enim exeunt cogitationes malæ, adulteria, fornicationes, &c: Matt.* 15. cur primus ho-

Adæ neocreato, inspiratur spiraculū vitæ, ad sensuum custodiā.

Matth.

C mo contra impendentia pericula, oculo saltim DEI creatoris in pectore non armatur, sed potiùs in capite & facie, ipsius Plastæ sui galeatur quodammodo spiritu. *Insufflauit in faciem eius spiraculum vitæ?* Demus paululum aurem D. Ambrosio *enar. in Gen. ad Sabin.* sic dicenti. *Nunc intelligo, quâ causâ Dominus DEVS subinflauit in faciem hominis. Ibi enim sensus omnis, ibi sedes, atq; illecebra delectationis, in oculis, in naribus, atq; in ore; vt sensus nostros, aduersùs delectationes fortiores faceret.* Ex quibus Doctoris verbis, colligere licet, quòd facies, seu caput hominis, tot sensuum

Ambr.

D externorum sedes, afflatu DEI fortiorari debuit, ne virus ab illis haustum, deriuaretur ad pectus & cor: ita à simili, imò a fortiori, per propriam cuiusq; solicitam cautelam, & custodiam sensuum externorum, oculorum, aurium, &c. quasi galeandum est caput, illi præcipuè qui in præliis castitatis (quæ iuxta S. Doctorem August: *Ser.* 250. *de Temp. duriora sunt, cæteris Christianorum certaminibus*) triumphare desiderat. Et quidem

dem pro galea ſpinas auribus ſubſtituit Sapiens, inſtruens Adoleſcentem. *Sepi aures tuas ſpinis Eccli.* 8. Fædera init cum oculis oculatiſſimus in omnibus Iobtes. 31. *Pepigi pactum cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de Virgine:* Proinde & ipſe Saluator, non galeato hac cautelâ oculorum capiti, detriumphandam Caſtitatem prædixit, imò demonſtrauit inquiens: *Omnis, qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, iam mœchatus eſt eam in corde ſuo.* Matt. 5.

(Eccl. — Iob. — Matt.)

Probatur. Figuraliter.

242. Eximius inter Magiſtros Aſceticæ Theologiæ Iac. Aluarez. T. 2. *l.* 1. *P.* 3. *c.* 10, vt pericula imparati & incauti animi, eorum qui prorſùs inermes, contra innumera bella ſe committunt, fatale contingens ante oculos ipſorum proponit & ſimul exhibet Figuram, in ſtulto illo adoleſcente Abſalon; qui nudo capite, & neglecta galeâ, diſperſiſq; tanquam Sponſus vel Sponſa capillis, prælium introiuit: factum enim eſt quod *adhæſit caput eius quercui, & inter Cælum terramq; ſuſpenſus*, locum lanceis aduerſarii Ducis, in ſuo corpore dedit. 2. *Reg. l.* 8. Si autem armis inſtructus, galeaq; protectus pugnam iniſſet, non eſſet tam facilè percuſſus, nec ab armigeris Ioab tam infeliciter interfectus. Deinde ſic alloquitur Author incautum quemq; & inermem. *Ille Creator* (inquit) *tuus, qui te bellis ſpiritualibus ſuſtinendis exponit, arma etiam contraria quibus reſiſtas, & victoriæ præmia conſequaris, attribuit.* Hæc inter arma, ex ſenſu Aſceticorum, principale eſt, capitis munimentum, & quaſi galea, cuſtodia nimirum ſenſuum externorum. Quod ipſum, quaſi principium & caput caſtitatis eſſe inſinuauit S. Ambr. *l.* 2. *de Abrah. c.* 11. hiſce verbis. *Viſûs, & auditûs, & odoratûs & guſtûs, & tactûs, ipſius, quæritur quadam caſtimonia* Ex quo talem format ſeriem Mediorum, conſequendæ vel conſeruandæ caſtitatis. cit Alv. alibi. *Qui non vult* (inquit) *malum aliquod perpetrare non concupiſcat, qui vult non concupiſcere, non cogitet, qui vult non cogitare, non attrectet, non audiat, non videat.* O. quot reperire eſt ſimiles non galeatos Abſalones; nutriebat ille Solimæus iuuenis Comam, ſed turpis lucri gratiâ; id teſtante Scriptura 2. Reg. 14. *Quando tondebatur capillum (Abſalon)*

(*Abſalon perit, quia non galeatus typus incautorũ iuuenum.* — Reg. — Aluarez. — Ambr. — Alv. — 2. Reg.)

A *ponderabat capillos capitis ſui, ducentis ſiclis, pondere publico:* Sed eo ipſo funem capiti ſuo fatalem contorſit, quo ſuſpenſus interiit. Nutriunt ſimiliter comas pleriq; dum internos ſenſus, ſcil: imaginationem, intellectum, vanis, mundanis, otioſis, & interdum obſcænis, diſſolui permittunt cogitationibus; quorum pondere, ad peiora, nam ad licentiam aliis ſenſibus indulgendam, pertrahuntur; atq; ſic fit; vt ſicut delicatum illius iuuenis caput, ne ſua frangeretur, vel comprimeretur vagabunda cæſaries, quia galeam pati non voluit, implicatum ramis, ſuſpendio B periit: pariter contingit & pluribus, qui in propoſito caſtitatis ſtare incipiunt, aut intendunt; nam dum galeam circumſpectionis ſenſuum externorum vel negligunt, vel tempeſtiuè deponũt, liberèq; mente, oculis, auribus, &c. per varia diuagantur obiecta, magnis & in diem maioribus implicantur tentationibus, ſenſimq; inualeſcente voluptate illaqueantur, & miſerè pereunt. Vtinam hos caſus in tyronibus tantùm licuiſſet ſpectare! ſed veteranos quoq; in caſtris virginitatis, hæc mala ſors aliquando contingit; dum enim de multorum annorum confiſi exercitio, & C pluribus de hoſte triumphis, galeam hanc cuſtodiæ ſenſuum externorum deponunt, vel relaxant, liberioreſq; in oculis, iocis, geſtibus euadunt; ſimili fato malè galeata capita collabi multis exemplis comprobatum habetur. Et cur tyro ille adhuc, bellator tamen Dauid, dum procedenti contra Goliath. 1, Reg. 17. Rex Saul, eundem adornaturus impoſuiſſet galeam æneã ſuper caput eius, ipſe depoſuit illã? Saulis enim vtpotè, veterani, adulti, & cæteris eminentioris ſtaturæ hominis, ſatis capax galea fuit, adeoq; puſilli adhuc adoleſcentis Dauid minimè capi- D ti apta; iuſtè proinde a galea laxa præſidium quærere noluit, quæ decertaturo agilitatis non modicum obſtaculum fuiſſet. Tales profectò ſtygii Saulis exitiales induunt illi galeas, qui de præterita virtute nimiùm ſibi perſuaſi, laxiorem ſenſuum externorum cuſtodiam admittunt, & ſecurè, imo temerariè, quandoq; non galeati tentationũ periculis ſe committunt. Vnde tales, & vniuerſaliter omnes ſtationarios caſtitatis propoſitæ, hiſce commonet S. Cyprian.

(*Capilli cogitationum malarum funem interitûs contorquent.* — *Galeam laxam abjicit Dauid relaxatos ſẽſus reprehendens.*)

Deus cautos custodit.

Cypr. Cyprian. *de Ling. Cler. Homines sumus, & fragilitatem nostram in carne portamus: sic iam vndiq; nos circumspectâ vivacitate circumdare debemus & cingere, vt non sit pars aliqua, quæ vacillet. Accipimus quidem fortitudinem spiritualem, per quam substantiæ nostræ fragilitas roboretur; sed ita nobis fortitudo spiritualis collata est, vt providos, non ut præcipites tveatur. Custos nobis datus est Spiritus, sed vt contraria declinantibus assistendo subveniat: non vt contraria eligentibus.*

Probatur. Historicè.

243. Hæc malè galeatorum, etiamsi perfectissimi fuerint capitum scil: negligentium in custodia sensuum pericula, obseruavit in exemplis adhuc veteris legis breuibus totum complectendo verbis S. Hieronymus *ep. ad Eustoch.* dum ait. *Samson, Leone fortior, & saxo durior,* Hieron. *qui & nudus, mille persecutus est armatos, Dalilæ mollescit amoribus. Dauid secundùm cor Domini electus, & qui venturum Christum, Sancto suo ore cantauerat; postquàm deambulans super tectum domûs suæ, Bethsabeæ captus est nuditate, adulterio iunxit homicidium;* vbi *& illud breuiter attende, quòd nullus sit etiam in domo tutus aspectus. Salomon per quem cecinit, ipsa Sapientia, qui disputauit a Cedro Libani usq; ad Hysopum, qui exit de pariete, recessit a Domino, quia amator mulierum fuit.* Horum si historias vitæ legas, inuenies lapsum illorum ex incauta sensuum, & præsertim oculi custodia, profluxisse. Hinc admirandam in aliorum Sanctorum Actis, circa custodiam sensuum externorum, legere est illorum diligentiam. Surius *Tom 2. in Aprili.* scribit *B. Hugonem* ex totius Episcopatûs sui cætibus nulliꝰ mulieris, præter vniꝰ ita faciē aspexisse, vt ex consideratione vultûs si occurreret, quænam esset, posset eam cognoscere. *S. Petrus de Alcant.* etiam vtrumq; sexum, nunquam ex facie, imò nec de veste cognouisse, sed non nisi ex voce etiam Confratres noscere studebat. Non minorem custodiam aurium, vide in *Basilio;* qui non immemor moniti illius Pauli. *Omnis scurrilitas aut turpiloquium nec nominetur in vobis* de mortificatione aurium sic docuisse reperitur, *ser. de Abdic: Aures tuas ab audiendis mundanis narrationibus abducito, quantùm potes, ne cani respersione animam tuam oblinias. Maches* Abbas dono pollebat singulari, quod dum talia vel similia pestifera petulans lingua effutiret, continuò ne audiret somno corriperetur. S. verò Bernardus, tantò accuratiùs animum ad contemplanda Divina conuertebat. De vigilantia circa sensum Tactûs, mirum exemplum narrat S. Greg. Turon: ap Surium ibid de B. Nicetio Episcopo Lugdunen: his verbis: *Recolo* (inquit) *in adolescentia mea, cum primùm literarum elementa cæpissem agnoscere, & essem quasi octaui anni æuo, illeq; me indignum lectulo locari iuberet, ac paternâ dilectionis dulcedine vlnâ susciperet, oram indumenti sui articulis suis arripiens, ita se colobio concludebat, vt nunquam artus meos, beata eius membra contigerint.* Hanc ergo salutis GALEAM sensibus tuis appone, quisquis in castris propositæ Castitatis, securè decertare ac triumphare contendis. Interim nouam aliam Castitatis tuæ, accipe & tene, Galeam.

Oculorũ mortificationis & aliorum sensuum exempla tanguntur.

Tactûs, admiranda cautela in B. Aniceto Episcopo.

PARS. II.

SS. DEIPARA, Galea Castitatis

GALEAS clypeosue, & similis generis armaturam, quæ filiis dum ad castra primùm expedirentur, a Matribus dabantur, vim quandam & omina felicitatum habuisse, facilè & nimiùm credula Antiquitas, putabat. Morem enim fuisse Lacædemoniis Matribus, clypeos, dum mitterentur filii ad bellum singillatim distribuere; quos dũ cuilibet traderent, ad fortia pro Patria gerenda animando, dicebant: *vel cum hoc, vel in hoc,* Quasi dicerent: Ita age fili, vt vel victor redeas cum armis; vel saltim si concidas, scutum hoc pro feretro habeas. Vnde quidam confossus hostium telis, dum iam vltimam ageret in acie animam, magis solicitus de clypeo, quem saluum esse deprehēdit, quàm de vita, exultabundè protestatus est, se vel ideò dulciter pro Patria mori. En hodie noua quibuscunq; Assertoribus Castitatis felicitatum omina; en Beatiss V. M. iam Mater Christi, & ex consequenti nostri omnium facta, contra quosue tentationum impetus arma securitatis providet, dum galeâ speciali protectionis suæ, dura certamina castitatis animosè prosequētes, 244.

Galeæ, debuntur filiis a Matribus

MARIA, contra pericula castitatis, protegit.

tes, præmunire voluit, idq; multipliciter.

A auditus, & quam missi præsentia parum mouerat, concussit toto pondere mittentis authoritas. Quid dicam de linguæ cautela! multùm cogitans intra se, bis tantùm affata Angelum, paucissimis vtiq; verbis, utramq; complexa est orationem: *Morum decore, pro sermone usa* inquit *S. Andreas Epi. Hierosol.* de Ann: Andr: Hieros. Quotquot ergo estis Virgines, quotquot certamina iniistis Castitatis, vobis hodie GALEAM providit MARIA, dum insigne præbuit exemplum verecundiæ ac modestiæ sensuum: quibus vos armis induat, non ego, sed *Tertull: de veland: Virg: Oro, siue Mater, siue So-* Tertul.

Probatur Scripturaliter.

245. Primum asserti nostri argumentum sit, insigne ipsiusmet exemplum vigilantiæ in custodia sensuum (idipsũ autem immediatè GALEAM Castitatis esse, iam probaui) quod præstantissimè exhibuisse Beatiss. Virgo in hodierna Annuntiatione ex S. textu Euangelii non adeo obscurè deprehenditur. *Quæ cum audisset turbata est.* (narrat S. Lucas) *in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista Salutatio.* Doctor melleus sentit hanc turbationem Beatiss: Virginis non aliam fuisse, nisi verecundiam, seu modestissimam omnium morum & sensuum compositionem. *Quod turbata est (inquit) verecundia fuit virginalis.* Huic conuenit & illud Ambros. lib: 2. in Luc. *Disce Virginem moribus, disce Virginem verecundiâ.* Admirandâ quidem circumspectione & modestiâ sensuum iam ab vnguiculis natiuitatis suæ pollebat Virgo MARIA: Teste S. Chrysost: hom: in Hypap. *Beata (inquit) Mater ultra omnem humanæ naturæ modum modestiam ac temperantiam excoluit, ac per hoc vniuersorum Dominum in vtero portare promeruit.* Hoc ipsum singillatim prosecutus est per alios sensus *Galatinus* l. 7. de Arcan. c. 5. *Tam fuit (inquit) modesta Beatiss. Virgo, vt oculos nunquam eleuarit, sed semper, nisi Deum oraret, humi defixos tenuerit. Et inter cæteras perfectiones, eo spiritu Prophetiæ donata est, vt si fortè illicitum quid auditura, vel visura esset, illicò aures, & oculi eius clauderentur, ita vt nonnisi voluntati Divinæ deseruirent.* Hanc tamen verecundiæ ac modestiæ GALEAM specialiter induisse videtur, dũ decertandum ei erat cum Angelo, pro dicatæ DEO Virginitatis prærogatiua. Audisse loquentem Angelum perhibetur MARIA. *Quæ cùm audisset, turbata est in sermone.* quem tamen quòd viderit, seu conspexerit, non exprimitur. Quod obseruavit: *Euseb.* Emiss: hom 4. post 4. Dom: Adu. *Turbata est (inquit) non in vultu eius, sed in sermone eius: non enim Angelum, sed verbum Angeli attendebat.* Ad summùm, si conspicere venientem nuntium oportuit, aspectus ille reuerentialis, & leuis fuit. De quo S. Chrysol: *ser:* 140. *Virginem, quam leviter visus solicitauerat, nimium turbauit*

MARIA cautissima, colloquendo Angelo.

Ambros.

Chrysost.

Galatin.

MARIA, in omnibus sensibus compositissima.

Euseb. Emiss.

Chrys.

B *ror, siue filia, Virgo vela Caput: si Mater es, propter filios, si soror, propter fratres; si filia, propter Patres; omnes in Te ætates periclitantur; indue armaturam pudoris, circumduc vallum verecundiæ, murum sexui tuo strue, qui nec tuos emittat oculos, nec admittat alienos.* Ab antiquo mos fuit, & viget nunc, GALEAS non deportari, nisi ornatas: Scribit Alex: ab Alex: *Genial:* l. 1. c. 20. Achæis, pennæ variis coloribus distinctæ, galearum desuper ornatus erat; Alii rubras cristas super cassidem deferebant. Cymbi, & Theutones hiantium animalium affigebant capita; erant, qui boum, aut

C arietum cornua erigerent. Alexandri M. cassidem, cristata iuba & pennæ candidissimæ circumcingebant. Pompas has, vanaq; superbiæ ostentamenta, nostra Castitatis GALEA spernit, & detestatur; aliàs secura non esset: contigit quandoq; vigilantes etiam debitè circa custodiam sensuum externorum, dum stimulis carnis non vrgentur, cristas & cornua erigere, ac de seruatæ Castitatis virtute nonnihil superbire, cæterorumq; lapsibus non compati; ipsosque proximè in peiora labi talibus proinde perspicax custodia sensuum, & in omnibus circumspecta cautela, non-

D dum salutis & castitatis GALEA est, nisi istas adscititias deponant cristas, & humilitatis diffidentiæq; sui induãt pennas; quas exemplo suo iterùm ipsi subministrat Mater MARIA, hæc enim dũ plenam se esse gratiâ audit, & Dominum esse secum, ab Angelo deprædicatur, Ancillam, se vocavit. *Ecce Ancilla Domini &c. Non mediocris* (ait S. Bern.) Bern. *reuera humilitatis insigne, nec, oblata tantâ gloriâ, obliuisci humilitatem.* Quam cuidam superbienti de circumspecta & conseruata

Galea, ornatus varius, apud populos.

conseruata castitate, opposuit S. Doctor hom. 1. *super Missus* Dum talibus eum aggressus est verbis: *Quid dicis Virgo superbe? MARIA Virginem se oblita, gloriatur de humilitate: & tu negligendo humilitatem, blandiris tibi de virginitate numquid tu castior illa? Numquid deuotior? An numquid tua fortè pudicitia, gratior castitate MARIÆ; vt tu sine humilitate placere sufficias ex tua, quod illa non potuit ex sua?*

Castus, humilis sit.

Probatur Figuraliter.

246. Pulchram vtriusq; Armaturæ Castitatis demonstrasse videtur Figuram Sponsa illa Salomonis, simulq; typus MARIÆ, & animæ sanctæ, in illo suo simulq; Sponsi sui thalamo; quem nedum ipsa de mollitie & deliciis commendauit, dum dixit: *Lectulus noster floridus*, sed ipse Hymenæographus vndiq; exquisitè armatum fuisse obseruauit, illis verbis Cant. 3. *En lectulum Salomonis Sexaginta fortes ambiunt, ex fortissimis Israel: omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi; vniuscuiusq; gladius super femur suum, propter timores nocturnos.* Christi Regis pacifici, ac veri Salomonis lectulum gloriosissimum extitisse B. V. MARIAM, credo quod nemo sit, qui ambigat; cùm in Psal: 18. clarissimè id omnibus significetur, illis verbis: *Et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.* S. Greg. & Aponius, animas quoq; pias, præsertim castas per lectulum istum putant rectè intelligi; quas cùm Beatiss. Virgo ob castitatis prærogatiuam, in socias thalami Sponsi sui admittat; quàm armatas contra quosq; nocturnos timores, seu pericula tentationum, partim circumspectâ custodiâ, partim demissâ humilitate præmunitas, oporteat esse, tot fortissimorum ex Israel, ambientium Castitatis lectulum, figuratione commonet. Sed opere pretium est, vt diligentiùs perscrutemur, quidnam isti nocturni timores subindicant? Fortassè nihil congruentiùs (ex sensu Pauli Scherlog.) quam mentis, sui ignorantiâ laborantis, caliginem: est autem superbiæ proles, cæcitas istiusmodi; nam suorum defectuum oblita hallucinatrix Anima, putat se diuitem, & inaniter gloriatur ait Rich. Vict: *Quæ non tantò magis timenda est, quantò etiam nescientes in multis peccamus, quæ peccata Dominus nouit, quamuis nos ignoremus; & ideo nos excæcari permittit.* Quoniam igitur hæc obtenebratio, superbiam indicat, superbia autem plerumq; luxuriæ famulatur: hinc armatas habere vult MARIA Virgines, contra occultæ superbiæ Spiritus, ne nimiùm securas circumueniat in lectulo hostis: simulq; edocet eas, quò humiliores, eo castissimi sponsi lectulo fore digniores. Audiamus parùm, Regium vatem, qui dum describit Reginam sponsi vxorem, agminibus Virginum comitatam, ita ait: *Adducentur Regi Virgines post eam: proximæ eius afferuntur in lætitia & exultatione.* Psal: 44. Obseruauit acutè M. Basilius Commentator huius loci, quanquam omnium virtutum prærogatiua sit. sponsæ esse sodales, & cum ea Regis intromitti ad thalamum; non tamen cunctarum esse, vt hilares, & ~~cum~~ tripudio illam sectentur; sed earum tantùm, quæ proximæ sunt: idcirco de his speciatim: *afferentur in lætitia & exultatione.* Duas Virginum turmas meditari valeamus; alteram earum, quarum robusta atq; fortis est Castitas, quòd sciant strenuè tentationibus resistere; sed quoniam bella experiuntur multa, & in acie stare, quasi perpetuò coguntur, gloriosa quidem talium est pudicitia ob crebras victorias, at non suauis, non læta & hilaris; altera Animarum quarundam, quibus virginitas ita blanditur, vt motus iam effrenes consopierit, rarissimè aut nunqcam penè cogitatio illudat; quare Angelorum quasi priuilegio fruuntur adhuc mortales: hanc igitur gratiam eas consecuturas, quibus sponsæ proximas vocari datum sit, Psalmodus adstruit; vt sine onere atq; molestia, virginitatis iugum ferant, quo nihil iucundiùs esse possit. Quæ sunt ergo Proximæ sponsæ MARIÆ? nisi illæ, quæ imitatione virtutum propiùs ad illam accedunt; nulla antem virtus adeò singulariter eluxit in Matre Christi, nisi *Humilitas. Quia respexit* (cantauerat ipsa) *humilitatem ancillæ suæ.* Igitur Proxima sponsæ illamet est Anima, quæ humilitate specialiter excellit: quid verò referent mercedis, ex humilis Virginitatis studio? hoc, vt facillimum sit eis Virginitatem colere, sponsiq; sui in thalamo lætari & exultare: quod spopondit talibus vates: *afferentur in lætitia & exultatione.* Sed adhuc modicùm regredi placeat ad illos sexaginta fortissimos lectuli Castitatis custodes: quos

Lectulus Sponsorū armatus typus MARIÆ.

Cant.

Greg. Antonin.

Richar. Vict.

Virginitas armāda humilitate, contra superbiā.

Psal: Basil.

Castiorum duplex status.

MARIÆ Comites proximæ, quo imitantur eam in humilitate.

quos repræsentasse Angelos putat *Aponius*; & præsertim *S. Bern. ser. laud. virg.* dum ait: *Innumerabilem Beatorum spirituum militiam ad ministerium tantæ Principis delegatam nullatenus ambigimus; vtpotè qui custodirent lectulum Salomonis gratissimum.* Addit nihilominus *Dion. Carthus.* art. 12. *Cant.* Non tam ob indigentiam, quam ob reuerentiam tot Millia Angelorum MARIÆ adstitisse. Vnde *Chrysost. Vega* profundè deducit, sicut Christum, ita & MARIAM Angelo Custode non indiguisse *Palæst. 23. n. 1516.* Ergo ne militia hæc vniuersa otiosè amatur, & tenet gladios contra timorem nocturnos, quos splendidissimus lectulus Castitas MARIÆ nec experiri potuit? Piè credo, quod illa cum Domina sit Angelorum, sociarumq; thalami sponsi sui Virginum scil. Patrona specialis, & tutrix, vt eas contra timores nocturnos tentationum tantò securiùs armet, & muniat, plerumq; Agraspidas istos galeatos, a latere suo amandet, & mittat, qui de periculis tentatos commoneant, impetusq; violentiores dæmonũ gladiis suis propulsent: quod infra ex Historia patebit.

Bern.

Dionys.

MARIA sicut & Christus non indiguit Angelis ad custodiam.

MARIA Angelos amandat, ad nostri custodiam.

Probatur Doctoraliter.

247. Interea quanti præsidii sit conseruandæ Castitati Beatiss: Virgo? Patres audiamus. Et quidem primo nonnulli vniuersaliùs loquendo, sub similitudine aliquorum armorum explicant, super nos MARIÆ tutelare patrocinium. S. Ioan. Damasc: Can. de SS. Trinit. ait: *MARIA est Armatura infracta quam hostibus obtendunt fideles.* S. Albertus M. sup: Josue. *Est clypeus defensionis, quantùm ad nos, & interfectionis quantùm ad dæmones.* Anonym. in menæis 5. Martij. *Gladius est vtrinq; acutus hostis nostri caput abscindens.* Theodor. Lasch. Imp. *MARIA scutum insuperabile spiritualium hostium phalanges repellens ab iis, qui cum fide, & affectu currunt ad eam.* Tandem *S. Chrysost:* hisce compellat verbis quamq; ex Virginibus. *Quicunq; estis virgines ad Matrem Domini confugite; illa enim pulcherrimam, pretiosissimam, & incorruptibilem possessionem, patrocinio suo vobis conseruabit.* Imo mellifluus Doctor, pro gratia virginitatis, ita nomine Virginum deprecatus est MARIAM s. 4. sup. Salue *Vocem tuam audiuimus in Euangelio o Domina rerum ad Filium, vinum non habent. Necessaria nobis hæc est: defecit vinum in cadis nostris, vinum scil: lætificans cor hominis; vinum quærimus, quod germinat virgines: harum pincerna tu, vexillifera tu; vexilla regis prodeunt in nobis, te agente pro nobis. Calix in manu tua in potestate tua, vini meri, Amoris Divini; Dic Domina rerum, dic pro nobis Filio tuo, vinum non habent.*

Damasc.

Alb:

Anon.

Theod.

Chrysost.

Probatur Miraculosè.

Tutela hæc, quam Beatissima exhibet Virginibus, dum periclitantur, vel angustiantur in certamine castitatis, etiam miraculosè pluries comprobata habetur: Hic produco S. Thomam Aquinat: qui in cunis adhuc nutritius MARIÆ, nam schedam cum eius nomine deuorauerat, dum adultior in Parentum Domo Religiosus hospitaretur inuitus, decertaretq; cum insidioso scorto, pro palma castitatis; subsidiâ sensit MARIÆ: descenderunt quippe cælestes, a Regina credo Angelorum missi Spiritus, & Herois lumbos, Castitatis balteo præcinxerē contra omnes libidinis incursationes, eum nouo obarmantes præsidio. Admirabiliùs quid in nostra Reformatione, recentissimo seculo A. D. 1620. contigisse refert *P. Marianus in Chron. l. 5. c. 57. in appen.* In Provincia S. Didaci Conventu B. MARIÆ de campo, in quodam juuene minorita Reformato; cuius nomen (vtpote adhuc protunc viuentis, & iam Sacerdotis) non propalabatur. Istius venustate, dum stipem per domos mendicaret quædam puella capta, seorsiuo in loco dum tentasset eundem ad scelus, prudensq; iuuenis fugâ primùm euasisset laqueum, casu iterum factum, quòd philtrum propinatum sibi ab illa in vino, siti magnâ pressus, hauserit; atq; sic dum violentissimas Satanæ impressiones in corpore suo aduertit, ad cellam properat, & cruentis flagellis in corpore suo hostem aggreditur; interea B. V. MARIAM (quam moris habebat, dum exire contingeret ad seculares, deprecari illo versu: *Mites fac & castos*) inuocat; non recedebat ab ore, non recedebat à corde. Mox misericordiæ Mater apparuit laboranti, cum incantato spiritu; & dum aduerteret, quod Satan caput eius, illidere muro, & diffindere conaretur; B. Virgo pro GALEA capiti eius pulvinar supposuit, illudq; suo gremio excepit.

248.

S. Thomas Aquinas, tutatus a MARIA, in periculis castitatis.

Miraculum insigne MARIæ, in tuenda castitate Clerici Ord: Nostri.

excepit. Processit eius inamoratæ feminæ malitia: nam ex farinæ massa, magicam statuam effingit; quam dum a summo pedis usq; ad verticem capitis, clauis concidit, ille ægrotus in corpore proprio cunctas plagas illas recipiens, quatuor mensibus crudele & nouum Martyrii genus sustinuit. Tandem imminente hodierno Annuc: festo, gloriosa Virgo clienti suo apparuit, comite S. Michaele Archang: & aliis Patronis loci; cum quo officium Diuinum aliquoties recitauit, iuuante Archangelo, consolatumq; & perfectè sanatum osculata Iuuenem, tandem discessit, relictis ipsi granis quibusdam à se benedictis, quæ deuotis personis distribuerentur.

Probatur Historicè.

249. Apud strenuissimos bellatores Romanos, mos olim habebatur, quòd dum armorum vi & insultu Civitas expugnaretur, atq; pariter omnes neci darentur, si quis militum, cuiuspiam puellæ capiti GALEAM suam imposuisset, complacendo sibi in illa, secura a nece fuit: nam hoc tutata signo, furenti undiq; militi audacter dicebat, *Noli me tangere, galeata sum.* Quo viso & audito nullus ausus est commilitonibus sui sponsam ferire, vel tangere. O felices longè Galeatos MARIÆ animas, scl: Castas; quæ quantò deuotiùs pro dono castitatis deprecantur MARIAM, tantò gloriosiùs depræliantur sua certamina, huiuscemodi GALEÆ præmunitæ præsidio

Galeatā fæminam, tangere non licebat.

Epilogus.

250. Pier. Hierogl: l. 42. c. 85. duo specialiora de *Galea* notauit: vnum recenset, nimirum quòd Periclis statuæ casside tegerentur, idq; fuisse excogitatum, ut eo remedio mederetur vitio capitis illius; quod deformiter oblongius erat, Alterum, quòd Roma passim vteretur nummis cum galeati capitis impressione; idq; ad denotandum, quòd tota Roma omninò Martia, id est bellicosa esset. Enimverò cuncti etiam perfecti in exercitio Castitatis, *Pericles* meritò dicendi; nam periculis tentationum subiecti, oblonga nimiùm, ob vagabundas, plusquam oportet, cogitationes, capita portare videmur: GALEÆ igitur egemus præsidio, MARIÆ scil patrocinio & remedio, si Martialia agere & triumphos canere in prælio Castitatis exambimus. Itaq; induamus hæc Arma lucis, ad quæ nos inuitat exemplo suo hodie solicita pro Virginitate sua MARIA; quæ ore melleo Bernardi, eximiè commendantur; qui ita inquit: *Si carnis illecebra naviculam concusserit mentis, respice ad MARIAM, In periculis, in angustiis, in rebus dubiis MARIAM cogita, Mariam inuoca: non recedat ab ore, non recedat a corde; & vt impetres eius orationis suffragium, non deseras conuersationis exemplum. Ipsam sequens non devias, ipsam rogans non desperas, Ipsam cogitans, non erras: Ipsâ tenente non corruis: Ipsâ protegente non metuis: Ipsâ duce non fatigaris: Ipsâ propitiâ peruenis.* Vtinam & nos sub hac Galea patrocinii Beatiss: feliciter perueniamus, ad Eum qui vivit in secula seculorum. AMEN.

Galea Periclis, defectum eius obtegebat.

MARIA in omnibus periculis præsidium.

GERULA Salutis fidelium.

SS. DEIPARA

Pro Visitatione B. V. Mariæ.

Exurgens autem Maria, abiit in Montana. Luc. 1.

251. Mirantur aliqui Doctores, inter quos Toletus, Escobar Virginē itineri non adeo facili, solam sese commisisse Josepho absente (quidquid sit de Picto-

de Pictorum licentia) tacente id Euangelio) Zachariâ quoq; minimè, vel in reditu ad Nazareth eam comitante. Nulla enim Castitas, in publico præsertim, sine comite, qui simul & testis, & Custos sit, laudabilis; & præterea noua dignitas Matris Dei non vulgarem expetebat virginis comitiuam. Porrò Aliqui, ut ab hac expediant seipsos difficultate, dicunt Filium, quem iam MARIA portabat in vtero, Virgini pro copiosissimo suffecisse comitatu. Alii substituunt in comites Millenas Angelorum cohortes. Nobis pro tunc placet dicere, festinantis MARIÆ præcipuas Pedisequas, Humilitatem & Maternum salutis nostræ Amorem, itineris istius per Montana, comites fuisse. Mater etenim, quia effecta est illius, filii hominis, *qui venit ministrare non ministrari*; ideò properavit ad suam cognatam visitauit eam, ministrauitq;, illi: quod notavit *Dionysius Carth.* Et quia iuxta Bernardin; Sen. Tom. 3. l. 6. *Virgo hæc per consensum in incarnationem Filii DEI, omnium electorum salutem viscerosissimè expetiuit, & procuravit, & omninm saluti, ac saluationi per hunc consensum se singulariter dedicauit, ita vt ex tunc omnes, in suis visceribus baiularet, tanquam verissima Mater filios suos.* ex qua causa fortassis S. Antonin. summ. P. 4. tit. 15. c. 29. appellauit illam *Baiulam mundi.* Primo, ergo ex adoptivis hisce, Filio Ioanni, vt præmaturè materni amoris sui documenta contestaretur, properat in domum Zachariæ, & necdum nato, pientissimam salutis ministram, & quasi Baiulam paratam se exhibet, promptissimè breui, dum pareret Elizabeth, senili manui de infantilibus curis imminuens, GERULÆ vices, & functiones subitura. Quod & defacto præstitum fuisse a MARIA Neonato Ioanni, credibile est; & colligitur ex illis verbis. Petr. Damian. ser. de S. Ioan. *Non semel tàm Sanctorum amplexuum fuit celebrata coniunctio. Mansit MARIA, quasi mensibus tribus. Tanto tempore manet cum Elizabeth Virginalis integritas, & nunc dulciori colloquio, nunc amplexu feliciori, Ioannem puerum consecrat & insignit.* Quo amorosi & verè materni obsequii genere circa Ioannem, demonstrare voluit, quæ ei, ex hoc ipso, quod Mater facta est DEI, curæ salutis vniuscuiusq; nostrûm impen-

MARIA sine vllo comite in in Montana abiit.

MARIÆ pedisequa humilitas & amor proximi.

Bernard. Senen.

MARIA Baiula mundi.

Petr. Dã.

A dant, & solicitudines; quas ego enarraturus, B.V. MARIAM, quam *à Ioan. Marburn: in Rosceto*, nedum Matrem sed GERULAM CHRISTI dici lego, GERULAM quoq; fidelium, id est salutis nostræ, appellabo. Priùs tamen leniter eos tangam, qui fugiunt proximorum vacare saluti. Adblandiamur interim breui Rythmo GERULÆ nostræ MARIÆ.

MARIA Gerula fidelium.

Omnipotentis GERVLA
Ecce plebs tua querula.
Clamat ad Te, lapsos tene.
Foue, lacta, nutri benè.

B

PARS I.

Contra eos qui fugiunt proximorum vacare saluti.

SCripserunt quamvis SS. Patres satìs neruosè & convincenter, in recommendationem zeli salutis proximi; 252.
plures tamen mortalium reperire est, qui plusquam oportet, amantes solitudinis, quietisq; internæ, studiũ orationis adeocurãt, vt proximorũ saluti, obsequium spirituale præstare, detrectent: aut C (quod perniciosiùs est) supinè negligant; etiam quandoq; illi, qui ex iustitia, & obligatione assumpti muneris quod gerunt, ad id tenentur. Attendant quæso isti desidiosi salutis proximorum Geruli, siue curatores, & sapiant, Nouerint porrò: quòd nolentibus, cum deceret, Proximorum vacare saluti, internæ sterilescunt gratiæ, quæ volentibus exuberarent.

Zelum salutis proximi negligentes, ob studium orationis, arguuntur,

Probatur Scripturaliter.

Cant: 8. Sponsa illa Cælestis, post hilares hymenæos cum Sponso, post 253.
degustatos dulcissimos gutturi suo, dilecti sui fructus orationis, & contem-
D plationis, & hausta in cellariis eius charitatis pocula, lectulum tandem suum dum repetit, de infausta querulatur nocte, amissum Sponsum inquirit & non inuenit. *In lectulo meo per noctes quæsivi, quem diligit anima mea; quæsiui illum, & non inueni:* Ecce nunc languor & hebetudo sponsam occupat, tenebræ & caligo vexant; & vbi illa quõdam inebriatio Spiritûs? & querela de noctibus, quòd breues essent, delicia-

Cant.

asq;

Sponsa nō pro peratur, dum sibi soli & non proximi saluti servit.

asq; interrumperent? Abiit voluptas cordis, & obscurata est Filia Sion, ducitq; in gemitibus noctes laboriosas; verumtamen meritò hæc patitur, quæ suæ quieti & commodo nimium addicta, proximorum indigentiæ non cōmunicabat, nec communicare volebat de spiritualibus. Lectulum sibi totum vendicat, de quo non alii participent. *In lectulo* (inquit) *meo quæsiui.* o quantò vtiliùs dixisset, vt olim ante. *Lectulus noster floridus*, proximorum attendendo commodo vt communis multorum esset: tunc enim lectulus eius floruisset, tunc benediceret coronæ anni benignitatis eius Sponsus, & iucundaretur in millibus? Olim, cùm lectulum nostrum dicebat, lectulus idem floridus nuncupabatur; nunc sibi tantùm vacans ob contemplationis intempestiuum desiderium, emarcuit lectus, & desiccatus est: nec mirùm, inde procul abscessisse Sponsum a lecto, quem non inuenit. Illi etenim, qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, ingratæ sunt præposteræ quorundam deuotiones, vtinam non pusillanimitates; & quod peius, desidiæ, tædia. in curanda per Confessiones, prædicationes, & similia, salute proximi. Hunc suum Genium Sponsus manifestasse legitur, *apud Boland: 22. Febr.* per B. Margaritam de Cortona cuidam Confessario, qui frequenter mussitabat, quòd continuò mitteretur ad audiendas Confessiones pænitentium, quos ceu stabula purgare à sordibus, sibi videbatur. *Dic* (inquit *Christus*) *illi quamprimùm, ne grauetur occupari illo charitatis obsequio ac labore: persuasum sibi habeat, se non stabula purgare, rudium ac sceleratorum hominum, instructione, sed DEO præparare toties nouam sedem siue Tabernaculum; quoties animam commaculatam per Confessionem, & cordis pænitudinem emendaret.* Iuuat ad propositum Paraphrasis Philippi Abb: in cit: locum scripturæ. *Eum* (inquit Sponsa) *quem diligit anima, quæram per vicos diligentiùs, & plateas, quem non possum in lectulo, si fortè inuenire valeam apud eas: aliquando enim profectum, quem in otio non sentimus, in loquendi negotio largiùs inuenimus, & cùm fratribus & proximis curam debitam impertimus: adest ille præsentior, cui per hoc officium obedimus.* O quam ante feliciorem iuuenias Sponsam! dum post osculum, id est supremum contemplationis gradum ad curam gregis, scil: rudium hominum institutionem amandaretur. *Egredere & abi post vestigia gregum, & pasce hædos tuos.* Cant. 1. Quæ dum promptè exequitur; novis, quæ in contemplatione non meruerat lucrari, cumulatur à sponso xeniis. *Murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento*, adjecit sponsus. Itaq. dum se quidam denegant studio alienæ salutis, non quidem ex prauo fine otium & quietem sectandi, sed amore internæ suavitatis & dulcedinis, quam intumultu etsi piæ occupationis, amissuros se existimant; Creatoris tacitâ dispensatione fit, quô ad animarum expergiscantur lucra; vt quas in angulo inuenturos se delicias consolationum arbitrabantur maximas; elabantur illæ penitùs, & succedat spiritualium exercitiorum nausea stupenda, incompunctio, & durisies mentis, cogitationum molestissimarum pugnæ: cum è diverso, proximis ex charitate opitulantes repleantur gratiâ, & pace visitationum admirabilium, ac superabundent gaudio.

Confessarium tardum ad confessiones audiendas arguit Christus.

Philipp. Abb.

Cant.

Sponsa ornatior, dum se ad obsequia salutis proximi demittit.

Desides ad obsequia proximi auiditate percutiuntur.

Probatur Figuraliter.

254. Aberrauit vna Pastoris ovicula; hanc cùm impensè diligeret. *Dimittit nonaginta nouem in deserto, & vadit ad illam, quæ perierat, donec inueniat eam.* Luc. 15. O pecudum Magister, quid tentas? Itane eremi pacatam deseris taciturnitatem? Et vbi deinceps eleuatio Spiritûs? dulcisq; somnus inter sponsi brachia? non vides oppidorum strepitus, tranquillis meditationibus contrarios? Pergit nihilominùs, felix iturus sanè, felicior multò rediturus, piô grauatus onere ouîs. *Cum inuenerit eam, imponit in humeros suos gaudens*; & congregatis amicis atq; vicinis, intonat cum lætitia. *Congratulamini mihi, quia inueni ovem meam, quæ perierat.* Sed obsecro, nonne oui potiùs congratulandum erat, quam beata sors gregi restituit, extra quam rictibus patuisset lupi vel leonis, qui circuit quærens quem deuoret. Pastori satiùs commiserandum erat, ovi congratulandum. Nam Pastor ex difficili peregrinatione & nimis longa, quid referat, nisi fatigationem plurimam? Quare igitur sibi congratulari vult, cùm quòd sit inuenta ovis, lucrum totum est pecu-

Luc.

est pecudis, quæ saluata est: an quia Pastor Pastorum IESVS nostra commoda reputat propria? Ita quidem sentit Zacharias Ep: Chrisopol: l 3. Conc: Evang: c: 96: Cæterùm laudandus ex acumine *Paul. Scherlog.* in Cant. 3. ℣. 4. qui existimat speciosè a Pastore deprecatum, ut & sibi congratularentur, nam gloriosus insigniter redibat: quippe nonnullis opinio erat, si de deserto, quod nonaginta nouem oues incolebant, egrederetur ad tumultuosa delapsus, licet religiosam profectò ob causam; negotiosum tamen illud obsequium, damni non modicum internæ paci, ac suauissimæ contemplationis voluptati allaturum ipsi: Quo igitur ille ostendat, vanum fuisse hunc metum, subindicat, adeo nihil cælestium consolationum, propterea, quòd ouem lustrauerit, imminutum; ut creuerint potiùs visitationes, & dona noua acceperit, qualia vix vnquam, cùm in solitudinibus moraretur. Sic ergo ditatus cum rediret; bene quod sibi amici gratulentur, optet. S. Greg: Pap. hom: 24: Evan: docet id verificatum de CHRIsto in eius Ascensione, quando nimirùm relictis in cælò (qui locus supremæ contemplationis est) nonaginta nouem Choris Angelorum, descendens pro quærenda in deserto huius mundi, deperdita oue, naturâ videlicet humanâ, eâq; feliciter inuentâ, baiulus eiusdem factus, postliminio ad Regionem, vnde exierat, introiret iterum in Sancta, æternâ nobis redemptione inuentâ, magnificè gloriosus. Videamus ergo, an deterior facta est eius conditio, qui Sanctam Sion & perennem contemplationis arcem, posthabuit tumultibus humanæ vitæ, ob gratiam saluandorum hominum: Obstupuêre planè cohortes cælestes ad redeuntis gloriæ magnitudinem: Vnde tanquam ignoti alicuius, territique aspectu, percunctantur socios, *Quis est iste Rex gloriæ.* Psal: 23. Nec mirum sanè: nam peregrinum ab illis acceperunt mandatum de altiùs, quà solet, eleuandis ad ingressum eius portis. *Attollite portas principes vestras, & introibit. &c.* Sed nonne per hac eadem ipsa egressus est ostia, dum descenderet in inferiora? quare eodem limine redire non valeat, quod pro-

CHRIstus gloriosior redeundo cum oue, edocet zelum animarum.

Psal:

A fiscens calcavit? Percipe rationem: Idcircò nimirùm, quia dum ouem requirit, seipso quasi maior factus est: Imò quia GERULUS ovis suæ, compareret ad ianuam: *Imponit* (inquit) *eam in humeros suos*; novis salutis nostræ auctus incrementis, altiùs euehendos Postes, vt venientem capiant, requirit. Hoc ipsum videtur intendisse S. Ambros: l. 4. de fide ad Augusti: c. 1. *Præibant Angeli mirantes spolium ex morte quæsitum: & quamvis scirent, nihil DEO accidere ex carne potuisse, quia infra Deum omnia sunt; tamen trophæa crucis, cuius principatum super humerum eius, &* B *Triumphatoris æterni manubias intuentes, quasi eum, quem emiserant cæli, portæ capere non possent, licet nunquam eius capiant maiestatem, maiorem viam quærebant reuertenti: adeo nihil, exinanitus amiserat.* Discite à Pastore, Pastores animarum, siue cura hæc vobis tantùm ex charitate, siue, quod maius est, ex obligatione incumbat: discite desidiosi, & tardi: discite intempestiuè quieti, & orationi nimiùm addicti. Gerulum esse salutis alienæ, instruendo, prædicando, &c non est imminui; sed auctioribus longè cumulari meritis & gratiis valdè salutaribus. Quod comC pertum in pluribus aliis videte.

Ambr.

Probatur Historicè.

255. *Petrus Gonzales Ord. Præd.* zelosus salutis proximi cooperator, quoties audiret confessiones, vel prædicaret, videbatur sibi, sparsas olim à Christo Sanguinis guttas colligere, & venis eius, seu lateri restituere: & quidem rectè id imaginabatur, considerans illud Bernardi ad se dicentis. *Quid ego infelix, quo me vertam, si tantum thesaurũ, si pretiosum depositum istud, quod sibi Christus sanguine proprio pretiosius iudicavit, contigerit negligentiùs custodire. Baron: sub* D *Anno* 716. refert. Abbati cuidam in extremis agenti, fortè adfuit S. Bonifacius, viditq; dæmones, facto veluti agmine irruere in ægrum, exclamantes: *Noster est hic Abbas, noster est.* Ad has voces, & spectra tartarea, stupuêre omnes, & morienti, malè timuêre: cùm ecce illicò, custos Angelus metum excussit, quem comitabatur e cælo delapsa beatarum animarum turba, vt iustus videretur exercitus, quasi octo millium

Zelosus animarũ operator, gemmas colligit, quibus donat Christum.

Bern.

Zelosum operatorem Animæ conuersa defendunt contra dæmones in agone.

millium, quas S. ille Abbas, quà correptione, quà piis officiis, quà precibus, cælo intulerat, quæ memores beneficii, è Cæli Regia, ad morientis cellulam venerant, vt illi contra tartareos hostes decertanti assisterent, & animam sui curatoris è corpore educerent in sinum DEI & beatæ æternitatis. Simile quid legere est *in Spec: Exempl: n.* 2099. de quodam Religioso, qui libentissimè simplicibus præsertim & rudibus seruiebat in excipiendis eorum confessionibus: hic proximus iã morti, dum ream lethaliter haberet conscientiam, tamen intuitu illius zeli circa salutem proximorum, specialem gratiam contritionis elargitam accepit, vt vidit in extasi quædam sanctimonialis: Et dum in purgatorio atrocissimas lueret pœnas, vidit eadem, lacrymis plurium filiarum eius in spiritu, extingui ignem. Tandem conspexit multitudinem animarum beatarum, quibus olim obsequio fuit salutari, descendere de cœlo, quæ Confessarium suum cum insigni pompa comitatæ, deduxère ad cæli palatia. Hinc erigite animum, novis assurgite spiritibus, & confortamini, strenui in vinea Christi operatores, illud identidè S. Chrysostomi mente volventes: *Per salutem alterius, nobis acquiritur salus.*

Purgatorii ignibus liberant Confessarium, pœnitentium eius animæ.

PARS. II.

SS. DEIPARA, Gerula salutis fidelium.

256. SOlertem nimiùm olim curam in delectu nutricum prolis suæ adhibuisse antiquos, præsertim Romanos, perhibet Alexander ab alex: qui educandos filios, nonnisi Laconicis tradebant mulieribus. Quem ipsum morem inter sanctos viguisse Patriarchas compertum est, ex illo Scripturæ loco, vbi Parentes Rebeccæ, futuræ vxoris Isaac, non aliter dimisère filiam, nisi nutrice illius, ipsam comitante. *Dimiserunt ergo eam, & nutricem* Gen. 24. vbi 70. legunt. *Et substantiam illius.* Divinari licet, ideò id fecisse pios Parentes; optabant enim, & sperabant Filiam suam fore Matrem numerosæ prolis: statim ideò de GERULA & nutrice provident illi, vt maternarum cu-

Nutricũ provisio, cautissima apud Antiquos.

Gen.

A rarum circa prolem, haberet præstò adiutorium. Potiori iure *Chryst: Vega Palæst.* 31. *cert.* 3. id intelligendum putat de MARIA, quæ Mater simul & nutrix est, atq; substantia Filii. iuxta illud S. Aug. *CHristi caro, est MARIA.* Rebecca significat (iuxta *Rupert. ap. Sylv. Alleg.*) *Sapientiam absconditam*, quæ reduci debet ad Sapientiam æternam, quam demisit Pater æternus de cælo, in carne: hæc quia futura erat innumeræ prolis Mater, ipse enim, scil: Christus, genuit nos in sanguine suo; propterea statim etiam nutricem, nimirùm Mariam, tantæ multitudini fidelium providit, quorum salutis generalem curam gereret, apprimè peridoneam: quæ in muniis GERVLÆ, nimirum in fasciando, lactando, lauando, gestando, atq; aliis, se esse exquisitissimam, primùm hodie in infante Ioanne probavit, vt per hoc omnibus aliis, promptissimam sese insinuaret.

Christus Mater prolis, indiget nutrice Mariâ, quodammodo.

B

Probatur Scripturaliter.

257. Et quidem primùm: peritissimam se ostendit MARIA in fasciando. Deprædicavit olim in spiritu vates Rex, Spõsam MARIAM, a pretiosis illius fasciis Psal. 44.: *Omnis* (inquit) *gloria eius ab intus in fimbriis aureis.* S. Hieron. transfert *in fasciis aureis.* Euthymius vertit, *in zonis.* Et quidem, considerando Mariam respectu Christi Filii sui, valdè commendabilis reperitur Virgo ex fasciis, nedum tunc, quando Neonatum in præsepio Infantem strictâ strinxit fasciâ; sed multò ampliùs, dum zonâ vteri sui circumdedit Deum. Super quo deuotè exclamat S. German: *O Zona pretiosa! quæ DEVM, VERBVM, cùm esset in vtero, inuoluisti?* Cæterùm respectu quoq; nostri, ex fasciis suis valdè laudabilem considero: fascias dico, gratias ipsas cælestes, quibus fasciantur, seu ligantur potentiæ & concupiscentiæ infantilium, seu minùs perfectarũ animarum: quibus deuotos suos, vt ad meliùs crescant in viros perfectos, & ad mensuram plenitudinis Christi, tum inuolvit MARIA; quando eos contra tentationes, & æstum concupiscentiarum præmunit, & gratiis impetratis a DEO confortat. Quo sensu *Rich. Laur.* l. 10. illud Sap. 16. *Omnium nutrici gratiæ deseruiebant*, quod dicitur de DEO, etiam Beatiss: Virgini applicat

Psal.

C

MARIA zona Dei.

Germã.

D

MARIÆ fasciæ, gratiæ sũt a prece eius, quibus ligãtur passiones animæ.

applicat causam reddens. *Ibi enim* (inquit) *inuenitur gratia, quam iugiter parit, & emittit lucem: vnde & dicitur Mater gratiæ: ibi inuenitur misericordia, id est remissio peccatorum: ibi gratia, quæ parit omne bonum: ibi auxilium optimum contra tentationes.* O quot videre est tales, qui contortis in quæq; praua, laxatisq; affectuum illicitorum fibris, deformiter, & turpiter creuerant in membris, monstra potiùs morum vel portenta? ipsi nihilominùs, vix iterum Marianas subiêre fascias cultu aliquo specialis deuotionis in Virginem Beatiss. manibus eiusdem pientissimæ GERVLÆ sese insinuantes, ipsius eiusdem curâ, gratiis novis a DEO adiuti, præcoci virtutum augmento rectè & ad normam omnis perfectionis excreuêre. Vnde *Cant.* 1. quæ adolescentulæ modò primùm dicebantur; mox brevi, dum in sinus, & ad vbera assumpti sunt Mariæ, celeri progressu, viriles conceperunt animos, Heroam induerunt mentem, non aliàs, nisi opitulatione nutricis MARIÆ: vnde subditur. *Memores vberũ tuorum, recti diligunt te.* Aduerte, illud primum dici in fæminino nomine, postquam autem sinu Mariano foueri audiuntur, iam dicuntur *Recti*, nomine virili, certè non sine arcano, quod his verbis prodit *Rich. Laur. l.* 2. *p.* 3. dum ait: *De dilectione MARIÆ dicitur: Memores vberum tuorum, recti diligunt te: Quia enim superiùs dixerant Angeli ad B. V. MARIAM: ideo adolescentulæ dilexerunt te nimis, quia meliora sunt vbera tua vino; ne in Sanctis animabus nomen fæminini generis aliquid infirmitatis innueret, & easdem animas, quas vocauerant adolescentulas, Rectos vocant, quasi viriles, non effæminatos: rectos, non senectute curuatos: & dicunt: Recti diligunt te, memores vberum tuorum: ac si dicant: ideo diligunt te, quia in memoria sua fixum gerunt, quòd meliora sunt opera tua super vinum.* Inter mille millenos, qui à fasciis gratiarum GERVLÆ nostræ MARIÆ faustis creuêre incrementis, vnus hodie sufficiat infans Ioannes: cui fasciando originali gratiâ adhuc in vtero Matris, solicita GERVLA fidelium festinantèr adproperans per montana, eum fasciavit, sanè non aliter, nisi novi Baptismi eius, specialis ministra facta, authore S. Chrysost: ap. Bustens. p. 7. ser. 4. *Ioannes Baptista fuit Virginis filius per spiritualem*

Rich: Laur.

MARIÆ, qui se cõmittunt manibus, citò educantur in virtute.

Ioannes crevit Puer in Magnum Gerula Mariæ curâ.

A *Baptismi generationem: ipsa enim eum baptizauit, non baptismo fluminis; sed flaminis, sicut dicit Chrysostomus.* Atque sic fasciatus gratiâ ex opitulatione GERVLÆ MARIÆ, in tantùm meritis donisq; excrevit; vt *Puer* adhuc, *Magnus* diceretur *coram Domino.*

Chrysost:

Probatur. Figuraliter.

Sed quoniam nutricum ministerium, inter alia, præcipuum consistit quoq; in nutriendo, vel lacte vberum suorum, vel delicatiori cibo ori infantûm ingesto; quàm officiosa sit hoc in munere, respectu Christi fidelium, B GERVLA, & nutrix salutis nostræ MARIA, (quod illa dupliciter exhibet, lacte scil: & cibo) videamus id sub Figura illius Saræ, vxoris olim Abrahæ, Matris vero Isaac, Patriarcharum. *Mendoza Tom.* 3. *in Reg. c.* 1. *&* 14. versando illum Scripturæ locum *Gen.* 21. *Quis auditurum crederet Abraham, quòd Sara lactaret filium.* In Hebræo est. *Quod Sara lactaret filios* excitat controuersiam: quomodo Sara, quam tantùm vnicum genuisse filium Isaac constat, lactasse tamen filios dicatur? Communis Hebræorum responsio est. Quoniam Sara abundabat vberum suorum C lacte, proinde vicinarum mulierum filios; domum suam conuocare solitam fuisse, eosq; lactasse: cuius rei causam addunt alii, & præsertim cit: Author: voluisse Saram plures alumnos pariter cum Isaac filio suo nutrire, vt eandem omnes indolem & pietatem, cum eodem lacte nutricis sugerent: atq; ita Isaac inter optimos collactaneos feliciter adolesceret, quorum familiaritate, sine periculo profanæ contagionis vteretur. Quid simile, solerter & sagaciter fecisse videtur mater Catonis; quæ (vt refert Plutarchus) simul cum filio suo Catone, alium infantulum, quem non pepererat, lactabat, D quem postea filio socium adiungeret, vt eodem vterq; nutritus lacte, similiores sibi, & nutrici amantiores adolescerent. Porrò iuxta Rich. Laur: Sara, quæ iuxta Apostolum *Hebr.* 11. fide concepit, Typus fuit MARIÆ, quæ longè fidelior Sarâ, quia de promisso minimè dubitavit, vt fecerat Sara. Et iterum: quia sicut Sara ad præceptũ Abrahæ, tria sata farinæ commiscens cibo hospites excepit delicatiori; sic

258.

MARIA, figurata in Sara, ob lactis abundantiam.

Sara præter filium Isaac, plures extraneos lactabat vt nutritios. quare.

Catonis Mater, alium infantulum cum filio lactans.

Maria ad Saram similitudinis, rationes.

pariter MARIA fecisse, facilè deprehenditur. Laudabilis porro Sara ex munifica, & prudenti communicatione, etiam alienigenis vberum suorum; nonne commendabilior, & prudentior Mater misericordiæ? quæ, siue iustis, siue iniustis sua vbera misericordiæ porrigit, vt sic misericordiæ, consolationum spiritualium, gratiarumq; lacte hausto, Filio suo quàm simillimi adolescant. Inde est, quod S. Bonaven. ap. vmb. Nouar. n. 422. vocauerit Mariam, *nutricem Sanctitatis, cuius lactè omnes, qui vnquàm fuerunt, eruntq́, iusti & sancti, aluntur.* Hoc illa continuè & innumeris penè vicibus, se invisibiliter præstare fidelibus, vt comprobaret; voluit & visibilibus exhibere documentis. Omitto hic Bernardum, Alanum, & plures alios, bene de nectare vberum MARIÆ potos, nam id iam decantatum est: illius reminisci placet beneficii *ap. Bellouac.* quod MARIAM contulisse lego cuidam clerico, cæteroquin vano, & improbo: cui tamen hoc solemne erat, vt nunquam præteriret templum, quin Christo & Matre eius salutatis, dicendo: *Beatus venter qui te portavit, & vbera quæ suxisti.* Hunc morbus eo iam deduxerat, vt morti proximus linguam sibi & labia dentibus miserè laniaret: Tunc Mater misericordiæ memor, hæc esse labia, quæ toties beata vbera prædicassent, illicò adfuit, & ex vberibus suis expresso lacte in os infirmi, linguam, labia, totumq; corpus, deniq; hominem sanitati restituit: insuper effecit, vt mundo spreto, religioni se addixerit. Sed rursùs videamus Saram nostram MARIAM, interdum illis, qui iam adultiores ablactati ab vberibus, solidiori non lacteo indigent cibo, cibaria ministrantem: Miscuit illa tria sata farinæ, scil. (iuxta Rich. Laur) Divinitatem, animam, & carnem, dum Incarnationi consensit. Sed nobiliora iterum, & delicatiora fidelibus cunctis subministrare cibaria comperitur, ipsum scil: panem Angelorum, seu SS. Eucharistiæ beneficium, quam S. Augustinus, *cibum fortium appellauit.* Cibus enim iste, cibus MARIÆ, & a MARIA esse multipliciter noscitur: quia iuxta S. Aug: *de Assump. V. c. 5. Caro Christi, caro MARIÆ:* & iuxta probabiliorem sensum plurium *ap. Suarem:* illa particula carnis aut sanguinis, quam Filius Dei

MARIA nutrivit quosdam lacte vberum.

MARIA Sara, tria sata commiscuit: quomodo?

MARIA alios nutrit cibis.

A assumpsit ex Matre, eam nunquam dimisit, neq; vnquam continuâ caloris naturalis activitate resoluta fuit: atq; sic sumendo Eucharistiam, pascimur in re ipsa, carne & sanguine MARIÆ. Vnde non sine fundamento apud *Vegam Palæst: 21. cert: 2.* Sustinent aliqui, venerab: Sacramentum venerari posse respectivè saltim, tanquam superstites reliquias MARIÆ. Insuper, quia beneficium Eucharisticum Panis, quò illo pascamur, soli post Deum MARIÆ attribuitur: ex qua ratione immensè beatificandam censent Doctores: specialiter *S. Petr. Dam. Perpendite rogo* (ait

B S. Pater) *quàm debitores sumus huic Beatiss. Genitrici, quantasq́ illi post Deum gratias agere debeamus: illud siquidem Corpus Christi, quod Beatiss: Virgo genuit, quod in gremio fouit, quod fasciis cinxit, quod materna curâ nutrivit, illud inquam absq́ ulla dubietate non aliud, nunc de sacro Altari percipimus, & eius sanguinem in Sacramēto nostræ redemptionis haurimus.* Atq; sic, si consequenter loqui voluerimus, quidquid gratiarum, consolationum, & incrementi spiritualis percipiunt ex hoc Sacramento fideles, totum habent post Deum à ter benedicta GERVLA & nutrice sua MARIA.

Eucharistia, panis est Maria cur?

Eucharistia, continet SS. Reliquias Mariæ.

Petr: Dā:

C *Probatur* Doctoraliter.

Tertium Gerularum seu nutricum munus est, clientum suorum ablutio, munditieiq; circa illos cura. Itaque, licet dignissima sit, & hoc officii genus non detrectare sanctissimam GErulam & nutricem nostram MARIAM testantur Patres illi, qui sub variis similitudinibus solicitam MARIÆ curam circa abluendas a sorde peccatorum animas fidelium, deprædicant. *S. Alb. M. Bibl.* sup. Ioan. *MARIAM, generale peccatorum Baptisma vocat. Andr. Creten. orat. de Ann. Lauacrum abluens conscientiam. Rich. Laur.* 259.

D l. 9. Illud labium de quo Exod. 30. legitur *Facies labium aneum ad lauandum cum basi sua, &c* figuram fuisse Beatis. Virginis asserit. *Nam* (inquit ille) *Hoc labio potamur aquâ Sapientiæ salutaris, & mundamur ab omni inquinamento Spiritûs & carnis.* Sed ad Titulum & propositum nostrum cæteris accommodatiùs locutus est de MARIA S. Ansel: in orat. ad B. V. M. *Nutrix illa est nostra, nos lauans à fæcibus peccatorum, nos consolans etiam in cunabulis vagientes, lactans parvulos esuri-*

Alb: M.

Andr.

Rich.

Ernest. los esurientes, blandimentis nos alliciens, delicijs nos fouens, & nutriens. Ernest: Prag. c. 133. MARIA Nutrix omnium fidelium iustorum, & omnium fidelium peccatorum. Et hoc ipsum excellenter executa est hodie, visitando cognatam, dum ad vocem solam salutationis eius, mundari se à sorde originali sensit infans in vtero, Ioannes.

Probatur Miraculosè.

260. Quarta vel ex ipso nomine, GERVLÆ functio est, alumnum suum ne imbellis in casum impingat, tenerrimè præcustodire, manibusq; gestare. In quo obsequii genere, quàm exquisita bracchiola sua habeat GERVLA fidelium MARIA, seipsam tot etiam miraculis contestata est. Mitto hîc maternarum eius curarum in temporalibus prodigiosa documenta: quomodo sub aquis, aut inter accensas furni flammas, vel etiam inter ruinas, quosdam ne perirent, manibus sustentauerit, & protexerit suis, piè, vel ab illis, vel ab aliis amicis pereuntium, inuocata. Maiora æstimo illa, quæ, contra tristes in spiritualibus casus, subsidia tam in vita, quàm in morte præstitere suis, benedictæ manus GERULÆ nostræ MARIÆ. Iuueni adhuc, B. Vincentio Ferr. Ord. Præd. apparuisse legitur ap. Hist. Conc. n. 64. personatus dæmon, in forma senis, & barbati genua tenus Anachoretæ, quem de via castitatis propositæ, quod meditabatur, consiliis diuertere cùm non potuisset, facilè agnitus disparuit: Sed nouâ arte circumuenire volens iuuenem, dum ille deprecaretur Deum, velut è cælo vocem audivit: *Non omnes possumus esse Virgines.* Hic athleta Christi feruentiùs precari, Dei Matris patrocinium ambire, & auditæ vocis sensum poscere, contendit: ita demum (creditur MARIÆ oraculum) audivit è Cœlo monitum. *Tu autem castus esto, & animo constanti perseuerato: Virginitas sine pugna, & lucta non defenditur.* En opem GERVLÆ pientissimæ, contra ruinam in vita. In morte solicitudines eius vidisti paulò supra in agonizante clerico; post mortem ergo, vbi robustissimi quiq; imbelles fiunt, supra immensam pœnarum piacularis ignis abyssum deambulantibus quomodo GERULÆ nostræ clientibus suis succurrant

B. Vincentius tentatus, iuuatur à B. V. Maria.

Vide Titul: Dulcedo dulcedinum. n. 177.

A manus, imò talium animas in vlnis MARIÆ gestari, ac confoueri, duplex prodigiosa comprobauit visio. *In Diurno quotid. Pragæ edito sub 15. Febr.* legitur, quod cuidam Sacerdoti sacrum celebranti pro anima Lanfranhini Ord. Præd. apparuerit B. Virgo, splendidam illius Religiosi animam in manibus gestans; inquiens. *Ecce animam, pro qua tu sacrificas.* Alterum habetur simile huic, *in spec. Exemp. n. 649. ex Cæsario.* Bononiæ quædam deuota reclusa, respiciens per cancellos fenestræ, versùs Ecclesiam, conspexit in cœmeterio super sepulturam nuper defuncti studiosi sta-B re admirandæ pulchritudinis fæminam, cuius luminis coruscatione, nox illa, dies esse videbatur: aduertit præterea sepulturæ insidentem candidissimam columbam, quam fæmina illa gloriosa sustulisse manibus, & gremio suo imposuisse cernebatur. Hanc ausa est illa deuota sciscitari, quænam illa esset? Responsum accepit: *Ego sum Mater Christi, veni ad assumendam animam huius deuoti iuuenis, qui piè studiis vacans martyris planè Coronam meruit.* Atq; sic cum gloria, Cælestibus Regnis, in propriis suis manibus importare animam illam, visa est.

MARIA vlnis & sinu, quorundam animas gestasse, visa est.

Studiosi deuoti, Martyres dilecti Mariæ.

C Probatur Historicè.

Pluribus tandem Historiis constat, Matribus, vel nutricibus vim quandã transfusiuam morum inesse, de quo *Salvian l. 5. de Provid. Nutrices* (inquit) *mores suos vel bonos vel malos in pueros, quos alunt, cum lacte transmittunt.* Sic Nero crudelitatem suxisse à nutrice traditur, quæ vberum papillas sanguine quandoq; tingebat humano: hinc infantes ad magna prædestinati à DEO, tam vbera quàm sinus respuisse leguntur malarum mulierum: vt scribitur de Moyse, de S. Ruperto, & S. Catharina Sen: Et tandem laudantur præci-D puè Matres aut nutrices, quæ cum lacte simul in pietate, deuotione, morumq; successiuè harmonia, opportunè alumnos suos instruũt. Talẽ fuisse cõstat Serenissimam Reginam Galliæ Blancam: quæ identidem, crescente ætate, filio suo Ludouico, deinde Sancto Regi, frequenter sacratiora morum inculcabat, dogmata, illud præcipuè. *Fili, mallem te videre mortuum in feretro, quàm scire te lethali peccato emortuum.* Non minùs commen-

261. Salvian

Nutricis malæ, respuunt infantes Sãcti vbera.

Blancæ Matris S. Ludouici pia educatio filii.

commendabilem æstimo doctissimi Gersonis, Cancellarii Paris: Matrem, quæ Filium adhuc puerum, vt lentè assuesceret orationi Dominicæ deuotè recitandæ, non aliàs panem, vel alia puerorum edulia, nuces & fructus impertiebatur; nisi desuper foramine facto injiciendo: vt ita imaginaretur puer, ea de cælo sibi mitti pro recitatis precibus. Si in quo operosiorem putamus Nutricem & GERVLAM nostram Mariam, tunc præsertim in pietatis; deuotionisq; promouendo studio, probat vel hodiernum exemplum in Ioanne infante, qui ad solam MARIÆ vocem in stadio deuotionis ac pietatis in tantùm processit; vt nouum orationis Dominicæ modum a MARIÆ voce edoctus, factis & gestibus intra visceraMatris suæ, Creatorem suum profundè adorauerit. Hoc & aliis præstitisse multoties in vita sua MARIA colligitur ex illis verbis *Act: 1. Hi omnes erant perseuerantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & MARIA Matre IESV.* Imò illum communissimum orandi modum *Aue Maria*, quis quæso uniuersam edocuit Ecclesiam? nisi illa, quæ in secreto sibi ipsi prolata, per suos Euangelistas promulgari & conscribi curavit.

Gersonis Matris ar-tes, in imbuendo deuotione filio.

MARIA edocuit Euangelistas, sa u-tationem Angelicã.

Epilogus.

262. PResserat olim Propheta Baruch 4. quosdam ingratos nutrici suæ, illis verbis: *Obliti estis DEVM, qui nutrivit vos, & contristastis nutricem vestram Ierusalem.* In quæ verba sic Rich. l. 2. *Peccatoribus dicitur: obliti estis Deum, qui nutriuit vos, & contristastis nutricem vestram, id est Ecclesiam, seu MARIAM.* Tangi hic videntur illi, qui tot beneficiis MARIÆ innutriti, lactatiq; vberibus gratiarum, venenatas alienarum Lamiarũ scil: infernalium, quas apud Prophetam denudasse leguntur, exambiunt mammas, dum ex eis voluptates peccati sugunt: quas dum imprudenter quæritant; manibus GERVLÆ suæ MARIÆ eos elabi contingit per peccatum. *In Th vitæ hum v. Divinatio.* legitur de Moyse, quòd dum gestaretur manibus a Pharaone, illeq; coronâ paruula de auro redimiret caput illius, puer arripiens illam terræ allisit; Iratus Gerulus Rex, paruulum allisisset terræ; nisi Filia eius deprecando excusasset ætatem. Zelo ille id laudabili fecisse creditur, infidelis Geruli sui exosus superbiam; vobis nihilominùs ingrati alumni MARIÆ seu sodales crimen est, qui toties coronam capiti GERULÆ vestræ, sacrilegâ detrahitis manu; quoties Filium eius (qui Corona Matris suæ dicitur,) peccati lethalis noxâ, iterum crucifigitis. *Nolite ergo amplius contristare GERVLAM & nutricem vestram.* Redi igitur ingrate vberum eius alumne: sinui eius iterum adhæreas: brachiis tuis, brachia eius fortiùs stringe nam scriptum est *Prov. 4. Glorificaberis ab ea, cùm eam amplexatus fueris.*

Baruch. Rich.

Mariam nutricem, qui contristant.

Moyses paruulus despicit coronam Pharaonu.

Fiat. Fiat. AMEN.

GYMNASIVM Sanctitatis
SS. DEIPARA

Pro Præsẽtatione B. V. Mariæ.

Quinimo Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Luc. 11.

263. SAcra quædam, inter Templa & Gymnasia interuenisse fœdera, antiquo usu comprobatum habetur A. A. Et rectè quidem: Templum etenim etiamsi pretioso & specioso simul ornatu fulgeat, si suâ careat Academo, vnde prodeant, doctrinâ, & præcipuè sanctitate exculti sacrorum ministri & Doctores, tristem potiùs induit squalorem, nec sacratæ ædis, sed profanati potiùs

Academia e regione Templorũ etiam Ethnicis, sita.

potiùs delubri præsefert faciem. Hinc primùm Ethnicæ, tam apud Romanos quàm Græcos, superstitionis legibus cautum fuisse refert Alex. ab Alexand: Genial: l. 2. c. 14. ad Aras vel Delubra Deorum, Gymnasia Scholasq; erigere: memorandum illud apud Athenas Cynosarges templum Herculis, cuius gymnasium magni nominis erat. Idipsum longè præstantiùs fecisse Salomonem affirmat *Optatus Mileuit l. 3. cont. Parm:* item Pineda *l. 3. de reb: Salom:* & Ioan: Carthag. colligunt ex illo *Prov: Sapientia ædificavit sibi domum:* videlicet Academiam in monte Sion iuxta Regiam & templum, imò in atrio templi fundatam fuisse, in qua primùm ipse Salomon, deinde post illum Doctores Synagogæ profitebantur & docebant varia dogmata. *Vide Corn: in Prov.9.* Sed vtinā facesseret aTempli Salomonici aditis, vetustatis fuligine, & quod turpiùs, variis erroribus Scribarum & Pharisæorum profanata Lycæa: nouū enim intra Templi illius atria erigebatur tum Gymnasium; dum trimula adhuc MARIA (vt constat tot Patrum relationibus) a Pientissimis Parentibus in Nazarænam oblata, in Templum Salomonis ad præsentiam Sum: Pontificis deduceretur. Notandus sensus verborum Christi respondentis mulieri ab vberibus deprædicanti Matrē suam, *Beata &c: & vbera quæ suxisti:* Ad hæc reassumpsit Saluator, non redarguendo officium laudis, sed iuuando amplioris gratiæ præconia. *Quinimò beati qui audiunt. &c.* Subinnuens prærogatiuam vberum, quibus adhuc, vtpotè trimula carebat MARIA, præcessisse aliam sanctitudinem, per quam etiam Priuilegium futuræ maternitatis assecuta est paruula MARIA: de quo *Iustin: q. 136. Volebat* (inquit) *Christus ob virtutem prædicari Matrem suam, per quam virtutem illa assecuta fuit, vt Virgo Mater fieret:* Quod ipsum mysteriosè fassus est Sponsus. *Cant. 7. Soror nostra paruula est, & vbera non habet: Quid faciemus Sorori nostræ? si murus est ædificemus &c.* Mirum sanè, quòd vberum loco, subrogantur ædificia: non alia certè nisi virtutum & sanctimoniæ: quibus trimula vix MARIA, iam in templo coram synagoga tota enituit, dum præsentaretur. Proinde iustè GYMNASIUM Sanctitatis, Præsentatam hodie

Schola Salomonis

MARIA præsentata in Tēplo, nouū Gymnasium virtutum.

Laur. Iustin.

Cant.

A appellabo MARIAM, adstipulantibus mihi *Petro Blesen: & Bernar: Bustensi,* qui synonimis nonnisi a meo discrepant titulo, dum MARIAM scholam omnium virtutum vterq; vocat. Et quia trimulam in Sancta Sanctorum adproperantem Virginem cerno; ætatem teneram, scholæ virtutum aptissimam esse priùs insinuabo. Interim Gymnasiarchæ nostræ, breue solitum persoluamus laudis Pensum.

MARIA, nobile Gymnasium sanctitatis.

Aue Mater & Regina,
Schola morum, disciplina:
Gymnasium Sanctitatis,
Docens normam Pietatis.

B

PARS I.

Servire Deo & virtuti à iuuentute, optimum est.

264. PRobum illud recentioris seculi, turpe Bacchi & Veneris mancipium, totiusq; penè Europæ stygia pestis, Lutherus *l. 3. de votis monasticis,* immemor locorum Scripturæ de tot in Lege veteri Nazaræis, ferociter debacchatus est contra vota Religiosa, & præsertim C in adolescentia emissa: conuictus verò plurimis authoritatibus Scripturæ vota esse reddenda DEO, tandem admisit optimam fore Religionis formā, si ad professionem nemo admitteretur nisi octogenarius. In quo excitavit antiquam Hæresim, quam insectatus est *S. Chrysost: l. 3. contra vituperat: vitæ Monast:* quæ censebat grandæuos tantùm, idq; post Matrimonium, liberosq; procreatos, suscipiendos esse ad Religionem, Atq; sic effætos iam, hircumq; olentes, solos sacro cuculo destinabat barbatos, fætidus ipse Dux & caper venerei gregis: sed turpitudinis omnis Magi- D ster iste, sacratioris Gymnasii, seu scholæ virtutum, quotquot sunt, discipulos recenseat: & certè cæteris aptiores, plerumq; ex adolescentibus, tales inueniet.

Lutherus votorum in adolescentia hostis immemor scripturæ.

Probatur Scripturaliter.

265. Communis quidem iam, sed aptissimus modus ad convincendum errorem præfatum Hæreticorum, habetur ille locus Prophetæ. *Thren. 3. Bonum est Viro cùm portauerit iugum ab adolescentia sua, sede-*

Thren.

sua, sedebit solitarius, & tacebit: quia leuauit se super se. Ponet in puluere os suum, dabit percutienti se maxillam. Hic textus planè quot verba tot scaturigines probationum asserti nostri subministrabit, modo arctiùs stringatur. Imprimis ex mente *S. Ambros.* textus iste currit de his, qui specialiter adolescentiam suam dedicarunt virtuti, præsertim in aliquo statu religioso, sectandæ. Sic enim inquit Doctor octon: 9. *in Psal.* 118. *Quis est, qui portat iugum graue à iuuentute sua? nisi qui deliciis renuntiat, luxuriam fugit. Quis est, qui singulariter sedet? nisi qui secularibus voluptatibus abdicatis, molestiarum omnium excludit tumultus.* Quando itaq; de statu Religioso dicitur: *Bonum est Viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua*; iugo hoc, iugulum latranti Luthero datur; qui sacrilegii esse censet, se præsertim in iuuentute deuotare DEO: imò hæc insignis, paucis (miserentis Dei clementiâ) concessa gratia esse conuincitur ex verbis illis apud eundem Prophetam *Ier: 2: Recordatus sum tui, miserans adolescentiam tuam, & charitatem desponsationis tuæ.* Verba, quæ vlteriùs sequuntur, maioris capacitatis talium, ad scholam virtutum, testimonium perhibent, causamq; explicant. *Bonum est viro, cùm portauerit iugum.* Chaldea legit *Bonum est viro, cùm docuerit animam suam.* Ecce quàm clarè iuuenibus docibilitas quædam, virtutis in exercitiis, adstruitur, & rectè, nam vt ait quidam: Tempus illud est omnium aptissimum disciplinæ. Cui fauet illud *S. Hier. ep. 7, Difficulter eraditur, quod rudes animi perbiberunt. Recens testa, diu & saporem retinet, & odorem, quo imbuta est.* Docibilitatem ardor discendi plurimùm promouet, & præsertim in schola virtutis, vbi charitas incendit: ideò non vanè de adolescentulis sponsis dictum est Sponso: *Ideo adolescentulæ dilexerunt te nimis.* Can: 1. Idcircò dicitur *nimis*; nam (vt obseruat Iongen) iuuenilia corda, maioris sunt adhærentiæ. *Sedebit solitarius & tacebit.* Mendoza in 1. Reg. 1. Spem futuri progressûs his verbis indicari putat: nam qui in iuuentute bonis moribus floret, magnis virtutibus in senectute fructificabit id sanè patuit in *Tobia* sene: hic quia ab infantia sua Deum timuit; in senectute, & in die afflictionis, non est contristatus contra Deum. Item famo-

Ambr. — Ier — *Iuuenes plerumq; magis idonei ad virtutis scholam: quare?* — Hier.

A sissimi illius senis Eleazari 2. *Mach.* 6. fortitudo non aliter firmata fuit, nisi iactis in pueritia virtutum fundamentis. *Cogitare cæpit a puero bonæ conuersationis suæ actus. Leuauit se super se:* Leuatur porrò homo super se, vel per eleuationem orationis & contemplationis, vel dum pondere prauorum desideriorum absoluimur, vt quasi non in hac carne viuamus. Et quis faciliùs has sublimes virtutum conscendit cathedras? nisi iuuentus studiosa virtuti; nam quæ talibus insunt phantasmata? vt obstent contemplationi, eamq; distrahant, qui damnabilia seculi experimenta B tempestiuâ conuersione præuenerunt ita; vt in nulla ætate aliud sciant, quàm quod in reliqua debeant obseruare: & illi qui nunquam gustauerunt in mundo, pro quo postea suspirandum esset in monasterio, ponderibus prauorum desideriorum adeo deprimi nequeunt, quin leuent se supra se. Vndè iuxta Chrysol. *Magnæ felicitatis est, vitia non nosse; nosse, periculi est.* Et commune habetur inter Doctores, difficiliorem esse viduis continentiam, quàm virginibus. *Ponet in puluere os suum, dabit percutienti maxillam.* Tangũtur hîc præcipuæ virtutes morales, vi- C tæ monasticæ, Humilitas, & Patientia: a quibus plerumq; (si exercitium desit) tantò remotior, quantò prouectior ætas. Si etenim verum est illud D. Chrysost: hom: 59. in Matt. *Paruuli non inuidere, non inanem expectare gloriam, nec primatûs desiderare dignitatem nouerunt, sed maximam hanc virtutem possident, puram dico simplicitatem & humilitatem.* Adolescentia, cùm sit pueritiæ proximior cæteris ætas, de hoc priuilegio participare debet: habetq; à natura aptitudinem quandam, vt cæteris paribus, non tàm graue & molestum sit iuueni, quàm est adulto, humilitatis, & modestiæ exercitium.

Mach. — Chrys. — *Viduis difficilior continentia quàm virginibus.* — Chrys. — *Adulti difficiliores iuuenibus ad humilitatẽ & patientiam.*

D ***Probatur.*** **Figuraliter.**

266. Aptam huius rei Figuram præseferre videntur visionis Propheticæ quatuor admiranda animalia Ezech: 1. quæ maiestatem apparentis DEI circumstare cernebantur. Quorum species, his verbis describit Propheta. *Similitudo autem vultûs eorum: facies hominis, & facies bovis: facies autẽ bovis a sinistris ipsorũ quatuor, & facies aquilæ desuper ipsorum quatuor.* Hæc quatuor Animalia omnia, pennata seu

Animalia quatuor Ezech: typus status Religiosi.

ta seu alata fuisse, constat ibidem: *nam Pennas per quatuor partes habebant.* Sed aliquid speciale latere sub pennis Aquilæ obseruauit Vega Conc. 1. de Præsent: præter manus: hoc enim omnibus quatuor æquè commune fuit. *Et manus hominis sub pennis eorum.* Quale illud? nimirùm, quòd altiùs cæteris euolandi vim quandam haberent, siquidem facies Aquilæ *desuper ipsorum* locari videbantur. Eccur? Numero pennarum paria sibi animalia, nihilominùs non in tantùm eleuantur, sicuti Aquila? Reddit rationem cit: Author inquiens: *Quia in nidulo, Aquilæ, inditæ fuerunt alæ; reliquis verò animalibus, neq; a teneris annis, a natura collatæ, sed post aliquot lustra ipsis, idq; miraculose mutuatæ.* Et mox exclamat: *O vtinam in infantili ætate pueri bonorum morum pennis educarentur? Sic profectò viri effecti, supra se ipsos attollerentur.* Quâ ingeniosâ suâ commentatione proritavit conceptum nostrum, eundem locum Scripturæ ad propositum nostrum, non adeo violenter detorquendi: In his etenim animalibus perbellè repræsentatur vocatorum ad Religionem diuersitas. Imprimis, quòd nedum Aquila, quæ (iuxta dicta) symbolum sit vocatorum in iuuentute ad Religionem; sed præterea Leo, bos, & homo, ad dandam gloriã Maiestati Divinæ assũpti cernũtur; egregiè id denotat, cuiusq; ætatis homines non esse absolutè vocationi Religiosæ non idoneos: quod pulchrè obseruauit S. Petr. Damian: l. 6. Epist. 17 in oblationibus hostiarum veteris testamenti, in quibus, æque boues, sicut & vituli aut agnelli mactari præcipiebantur, quare (vt inquit S. Doctor) *alios ad se trahit in grandæua senectute; maturos alios, iuuenilis incrementi vigore robustos: istos tollit primo pubescentis adolescentiæ decore vernantes; illos autem ab ipso pueritiæ lactentis exordio, velut de nido pullos educat implumes.* Vnde dixit quidam: *virtuti nulla non idonea ætas.* Contingit plerumq; huic sacratissimo Divinæ gloriæ Currui (Religionem aliquam intelligo) iungi nedum Aquilas, nimirùm adolescentiores; sed adultioris quoq; ætatis iubatos Leones, viros meritis apud sæculum graues: Boues quandoq; id est simplicioris & laboriosi statûs Personas; aut demum Homines, nimirum doctrinâ & scientiâ præditos. Quatu-

Vega.

Iuuentus, alas habet innatas ad virtutem.

Religioni nulla ætas non idonea.

Petr: Dã:

Animalia quatuor Ezech: quadruplici statui adaptantur in Religione.

A or hæc, uti & illa animalia, ad Spiritûs Sancti impetum gradiuntur, dum solo intuitu Dei, & salutis suæ, Religionem assumunt. O quantis curis, & solicitudinibus, exhortationibus, stimulis, exercitiis, agitatur a magistris & superioribus iste currus! vt nedum gradiantur in stadio, & quomodocunq; proficiant in schola virtutis; sed vt leuent se supra se, aptantur omnibus Alæ, non semper nihilominùs, & non æquali successu: talibus etenim, ponere in puluere os suum, & percutienti maxillam præbere, scil: exercitia humilitatis, abnegationis &c: perquam difficilia sũt. Subrugit interdum, olim generosus, B fastuosus in sæculo Leo, & ad paruum galli cantum reprehensionis, vel probationis, totus perhorrescit: Bos quoq; lassus in sæculo, ne frequenter cespitet, iustè est metuendum: ob illud S. Ambr: ser. 19. *Quid* (inquit) *potest habere laudis, si effætum corpus voluptatibus, & iam senectutis gelu frigidum, ad sera deuotionis officia, deposito iam præ senio vigore deponat?* Quid dicam de Homine scil: erudito, graduato olim in sæculo! quantæ luctæ, tales maneant in via humilitatis. Induunt aliqui eorum alas vt volent velut aquilæ; quibus plerumq; eleuantur, sed ad casum: nam C debiles & adscititiæ sunt: quod & facto demonstrauit M. Fundator Societ: IESV S. Ignatius (vt refert Engel: Pant: in Festo eius ex Lancicio) in quodam Theologo Soc: qui dum alieno à spiritu Ignatii dictamine vellet vti, & alios informare in meditando; S. Pater iussit conquiri alas, quibus Angeli scenici adornantur in comædiis: iis paratis, Theologum illum iussit nudato tergori illas alligatas circumferre, & se flagello cædere, hæc verba ingeminando: *Noli volare sine alis, noli volare sine* D *alis.* Hinc iam redeamus ad illud: *Facies aquilæ eorum desuper. Quia in nidulo ipsi fuerũt adnatæ alæ.* En felicitas eorũ, qui in nidulo ætatis scil: tenerioris, iam alas assumunt, seruituti Dei se mancipantes: quibus quasi concrescit pietas & virtus: ipsius enim naturæ nondum habitibus vitiorum deprauatæ, coaptatione ad gratiam Dei, faciliùs & celeriùs in vitæ religiosæ perfectione eleuantur. Quod ipsum probabit adhuc visio.

Ambr:

S. Ignatius discipulo sciolo, alas scenicas adaptat in nudatis scapulis cum flagellis

Probatur Historicè.

267. *Visio, portantium Cruces suas Religiosas diuersimodè.*

Platus l. 3. c. 33. scribit, sub clarissimo Generali Ord Prædic: Huberto contigisse, quòd Religiosus quidam defunctus, connovitio suo tentato de egressu, apparuerit magno splendore collucens, cumq; eum eduxisset extra cellam, magnum illi ostendit numerũ hominum veste candidâ, & luce mirabili emicantium, qui Cruces pulcherrimas in humeris deferebant: erat autem omnium iter ad cælum. Postea modico interuallo, alius sequebatur ordo, isq; multò pulchrior, multoq; lucidior, quorum vnusquisq; ornatissimam Crucem, non iam humeris, sed manibus gestabat. Deinde tertius ordo omnium longè splendidissimus, ac speciosissimus, quorum item cruces, formâ & pulchritudine, reliquorum cruces superabant, neq; eas ipsi portabant, sed suus, qui præibat singulos, Angelus, vt illi alacres & lætabundi sequerentur. Quod spectaculum cum ille miraretur, exposuit ei socius: primos illos esse, qui prouectâ ætate religiosam vitam fuissent amplexi: secundos, qui in virili: postremos autem, quos adeò expeditos hilaresq; vidisset, eos esse, qui in adolescentia. Tandem addidit: si perseueraueris, nobis adiungeris, & beatus eris: ego verò Dei gratiâ, cum illis ascendo, Bene vale. Quibus dictis, alios secutus est, Angelo suo duce, eiusq; crucem ferente. Ex his iam conclude ad scholam virtutum aptiores esse cæteris, iuuenes, & adolescentes.

PARS. II.

268. SS. DEIPARA Gymnasium Sanctitatis.

MARIA vt aurora solem præcessit ante Christum in Magisterio virtutis. Thom. Aquin:

S. THOMAS Angelicus Doctor fatetur, quod licet ipse Christus, Author & Magister perfectioris sanctitatis, seu consiliorum dicatur; nihilominùs tanquam aurora Solem, præcessisse MARIAM in hoc Magisterio affirmat, dum ita ait 3. p. q. 28. a. 4. *Sicut gratiæ plenitudo, perfectè quidem fuit in* CHRISTO, *& tamen aliqua eius inchoatio præcessit in Matre; ita etiam obseruatio consiliorum, quæ per gratiam* DEI *fit, perfectè quidem præcessit in Christo, sed*

A *aliquomodo fuit inchoata in Virgine Matre eius.* Quod ipsum commodiùs de Beatiss: explicari non potest, quàm quando votum Virginitatis, pauperitatis, imò & obedientiæ emisit: & hoc non aliàs, nisi tùm, dùm præsentaretur in Templo: quod plurimis deducit argumentis *Vega Palæst: 19. cert: 8. imò habetur de hoc Reuel: S. Birgittæ n.* 1427. Inde est, quod Canisi l. 1. de Virg: 13. dixerit. *MARIA, est omnis Religionis nostræ, omniumq; pietatis operum apud fideles, magistra.* Gymnasium Magisterii eius non aliud puta, nisi vitæ illius exemplum, dum virginum Hierosolymitani Templi adnumerata cætui, quatuor quasi B Facultatum (quibus celebriora constare solent Gymnasia) professa est Magisterium.

MARIA, vota tria emisit in Præsentatione sui. Canisii. *MARIA, Magistra quatuor facultatũ*

Probatur Scripturaliter.

269. *MARIA Gymnasium, Facultatis Theologicæ.*

Prima & principalis in Vniuersitatibus dicitur, Facultas Theologica: quæ toti scientiæ Sanctorum præfert lumen, præsertim eâ parte, quâ mystica est, & contemplatiua. In hac, adhuc ante Incarnationem Filii adeò excelluisse Beatiss: Virginem, eiusq; substantialia abdita penetrasse probat *Vega cit:* ex illis verbis Gabrielis. *Spiritus S. superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi:* C *ideoq; & quod nascetur ex Te Sanctum, vocabitur Filius Dei.* Luc. 1 In quibus verbis totum TRINITATIS mysterium perstringitur, vt patet: Ex quo enim B. Virgo non sciscitatur de Angelo v.g: Quis sit iste Filius? quo Patre? & quomodo genitus: qualisq; Spiritus? iam ex hoc, illam ante aduentum Gabrielis, tali non caruisse cognitione, deuenitur, aliàs quo pacto illud responsum Angeli percepisset? Summum huius facultatis gradum se attigisse testata est, dum quasi ex cathedra dixit illud, prægnans mysteriorum, *Magnificat:* contemplabatur etenim vnum D Deum in essentia, attributaq; eius: & quidem primùm Potentiæ & sanctitatis, dum ait: *Fecit mihi magna, qui potès est, & sanctum nomen eius.* Stupebat ad misericordiæ Diuinæ effusiones in vniuersum, dum cecinit: *Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.* Incomprehensibilia Dei iudicia admirabatur illis verbis. *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Decreta ipsius ac consilia, sibi a Deo reuelata innuebat

Luc. *Trinitatis mysteria, & alia attributa* DEI *perspexit Maria in salutatione Angeli, & aliàs ante ac deinceps.*

nuebat

nuebat per illa verba: *Sicut locutus est ad Patres nostros, Abraham & semini eius in sæcula.* Oeconomiam totam Incarnationis, profundè rimabatur, dum protulit: *Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ suæ.* Adeò studiosam in hoc contemplationis exercitio fuisse MARIAM testatur Dyon: Carthus: *Vt nulla unquam inordinata affectio, aut distractio, fragilitas, mentem illius a contemplationis lumine reuocauerit, nec occupatio exterior.* Imo D. Ambr. l. 2. de Virg. addit, de ipsa loquens. *Dum quiesceret corpus eius; vigilabat animus: qui frequenter in somnis, aut lecta repetit, aut somno interrupta continuat.* Communissimè de illa vsurpatur illud Cant: 5. *Ego dormio, & cor meum vigilat.* Ex quo ipso *Nouar. vmb. n. 1327.* contemplationis magisterium adstruit MARIÆ dicens: *Dormiuit, sed in nostri profectum, ac vtilitatem, dormiuit contemplationis magistra effecta: nam quòd huius dormitionis deliciis aliquando iusti viri perfruantur, post Deum, Virgini debent: quæ contemplationis Magistra est, & orantes adiuuat, dirigit, illuminat, & eleuat.* Sed subtiliora & magis speculatiua, huius facultatis Theologicæ in MARIA specimina & argumenta, aliis, qui de hoc fusè & subtiliter scripsêre, relinquo: lubeat iam ad Praxim Theologiæ Marianæ descendere, hoc est ad efficaciam ardentissimæ orationis eius, præsertim dum demoraretur in sacrario Virginum ad Templum Ierosolimitanum: quam tantam fuisse asserunt permulti; quod, vi & potentiâ precum illius pro mittendo Saluatore, traxerit in vterum suum, Filium Dei, vel saltim accelerauerit Incarnationem eius: Addit Vega n. 1765. Quòd, si per impossibile Pater æternus, non necessariò sed liberè Filium posset gignere, nec ante MARIAM illum generasset; sine dubio Marianis precibus adactus, ad ipsius generationem adduceretur. Propterea *Hailgrinus* apud Delrio in Cant. 4. Illa verba Eccli: 26. *Species mulieris exhilarat faciem viri sui &c.* flectit in hunc sensum, dum ita ait: *Huius mulieris speciem sic concupiuit Dominus, & ipsa eius desiderium, in tantùm superinduxit, hoc est ad tantum excessum perduxit, ut ad nostram infirmitatem humiliatus sit omnipotens.* Eiusdem sensûs fuisse colligitur Albert. M. in c. 1. Lucæ, qui ita habet: *Dicitur Dominus esse cum illa, plusquàm cum aliis:*

MARIA, nunquam distrahebatur in contemplatione. Dion. Carth. Ambr. Cant. *MARIA, Magistra contemplationis.* *MARIÆ oratio ac desideria accelerarunt Incarnationem Dei.* Eccli. Hailgrin. Alb: M.

A *orauit enim, ut dicunt Patres, redemptionem Israel, & ipse Dominus exaudiuit orationem eius.* Extensiuè autem si ulteriùs procedamus loqui de efficacia orationum eius, quas nunc, & defacto fundit pro populo Dei, eam maiorem esse orationibus omnium Sanctorum, etiam collectiuè sumptis, docent Patres: & deducit S. Anton: 4. par. art: 15. c. 17. §. 4. dum inquit: *Oratio Sanctorum non innititur alicui rei ex parte sui, sed tantùm misericordiæ ex parte Dei: oratio autem Virginis innititur gratiæ DEI, iure naturali, & iustitiæ Euangelii: nam Filius, non solùm tenetur audire Matrem; sed & obedire, iuxta* B *illud Apostoli, Filii obedite Parentibus vestris, quod etiam est de iure naturæ. Oratio MARIÆ, erat nobilissimus modus orandi, tum quia habebat rationem iussionis & imperii; tum quia impossibile erat, eam non audiri, iuxta illud, quod in Figura eius, dixit Salomon Matri suæ Bersabeæ, cùm aliquid petere vellet: Pete* (inquit) *Mater mea: neq; enim fas est, vt auertam faciem tuam.*

MARIA plus orat Deum pro Ecclesia quàm omnes Sācti collectiuè. Anton.

Probatur Figuraliter.

270. Non piget in virtutum Gymnasio, è sublimiori facultatis Theologicæ gradu, humilem Virginem, etiam ad inferioris demittere sese magisterium Facultatis, C nimirum Philosophiæ, ea parte saltem, quatenus Mathematicam & Astrologiam supponit. Nouerim licet benè ex reuelatione S. Amad: c. 9. §. 23. omnes scientias & artes, Beatiss: Virginem excellenter calluisse, speciatim Philosophiam: de illa enim dictum esse opinantur permulti Sap. 8. *Scit versutias sermonum, & dissolutiones argumentorū.* Pro peritia verò eius in Astronomicis & Mathesi, præter argumentationem ab Adæ priuilegio, accōmodatur ei iterū ex *Sap. 7:* illud *Noui etiam vicissitudinum permutationes & commutationes temporum, anni cursus & Stellarum dispositiones.* Sed hæc literaliter: ego in litera, succum D potius quæro, & mysticam Mathesim, seu Astrologiam magis prospecto in MARIA, videlicet insignis obedientiæ exemplum, quod hodie, dum præsentatur, exhibuit in Templo. Ex quo etenim vulgò dicitur: *Astra non necessitant, sed inclinant,* Astrologiam judico, adæquatum posse esse symbolum perfectæ promptæq; & inclinatæ ad quæq; præcepta seu consilia, suauis obedientiæ, ideò; vt tantò faciliùs demonstrem perfectionem

MARIA, Mathεseos & Astronomiæ Magistra: quo sensu? Sap. *MARIA, caluit omnes scientias & artes.* *Obedientiâ, est astrorum peritia.*

fectionem huius virtutis in B. V. MARIA, in quodam mirabili circulo cælesti, eam figurandam duxi. In prima igitur sua visione Ezechiel Propheta ad fluuium Chobar, fatetur se conspexisse, iuxta animalia satis prodigiosa, Circulum quendam seu Rotam valdè gloriosam & notabilem, ob quatuor facies. *Cùmq; aspicerem animalia, apparuit rota vna super terram iuxta animalia, habens quatuor facies. Ezech: 1.* Legimus in Ord:Monolog: 30. Iulii n. 7. quendã ex nostris Reformatis in Regno Peruano A. D. 1621. in agone, dum ipsi apparuisset Rota mirabilis, (in cuius gyratione legebantur cuncta ab vsu rationis, vsq; ad vltimum instans facta) ad eius conspectum, nimiùm exhorruisse: Iuuit tamen hunc expauescentem tunc S. Bonauentura; me verò consolatur S. Bernardinus ap. Vegam n. 1315. nam in illa Ezechielis Rota non alicuius peccata; sed excellentissimam virtutem obedientiæ, & prærogatiuas MARIÆ legendas mihi demonstrat ille, dum ita fatur: *Eleuata fuit MARIA Virgo Beata per excellentiam conuersationis designatam in eleuatione Rotæ, de qua Ezech. 1. quæ inæstimabiliter superauit omnem obedientiam Martyrum & Confessorum: nam in omnibus fuit pondus difficultatis ad bonum, & pronitas ad ipsum malum. In Virgine autem B. nullum fuit omninò retardatiuum, proinde Rota volubilis fuit, secundùm omnem Spiritûs S. nutum.* Satis hoc esset ad comprobationem asserti; sed res vt luculentior in singulari fiat; iuxta quatuor facies in Rota visas, quadruplicia obedientiæ MARIÆ, quæ hodie præsentata in Templo exhibuit, videamus argumenta. Primò etenim obediuit Deo præcipienti. *Vouete & reddite Domino vota vestra.* Psal. 75. dum vt scribit *Canis.* l. 2. de Deip. c. 15. & Amadæus in reuel: S. Bartholomæo teste, tali vel simili tenore votum in manibus sum: Pontificis consecrauit. *Voveo DEO, coram te Pater, tot testibus hîc adstantibus, virginitatem: vt enim eam voveam, ipse Deus inspirauit.* Verba vltima indicant, hoc votũ processisse ex promptæ obedientiæ dictamine. Iterum obediuit MARIA in sui Præsentatione, Parentibus. Hi etenim (vt docet Metaphras: Niceph. S. Germ. & Hieron:) *Vouerant, si fortè eis donaretur soboles, eam se Domini seruitio mancipaturos.* Quod votum Parentum, libenter acceptauit, ratumq; habuit MARIA, illudq, adhuc trimula promptè exequi concessit, attestante S. Vincen. Ferr. ser. 1. de Natiu: *Postquam habuit* (inquit) *tres annos completos, votum quod fecerant (Parentes) exsoluit.* Tertiò obediuit MARIA Pontifici: nam S. Bonav. in vit: Christi c: 3. ex quadam reuelatione tradi affirmat, quòd B. V. MARIA expetierit a Deo donum obediendi prò-ptè mandatis & ordinationibus Pontificis, qui illi Collegio Virginum præerat, in quod adsciscebatur: Eamq; exquisitissimam, & supererogatoriam fuisse in obseruandis Leuitici Legibus, quæ per Pontifices tradebantur, probat Angelicus Doctor 3. p. 2. 37. a. 4. Ad extremum, Rotam obedientiæ Mariæ, uersatilem, hoc est, promptissimam fuisse in exhibitione operum misericordiæ respectu proximi, mox infra patebit. O sanè cælestis Astronomiæ, S. Obedientiæ perfectissimam Magistrã, Præsentatam Mariam! Hùc ergò omnes filii obedientiæ oculos, & animum conuertite. Ah, quantùm ab hoc Virgineo Magisterio obedientiæ distamus! siquidem rebus minimis tricamur, quot excusationes obtendimus, quot moras & tergiuersationes interponimus, dũ aliquid nostro commodo repugnans præcipitur: centum litigia eunt, mille murmurationes intercurrunt, querelæ iactantur, antequam iussa exequamur. O quam dispares Marianæ promptitudini? vtinam cum trimula MARIA acceleremus, vota nostra reddere Deo: & dum præcipit, vel ad supererogatoria invitat, fugiamus crastinum, tarditatem ignoremus, præoccupemus præcipientem, paremus oculos visui, aures auditui, linguam voci, manus operi, itineri pedes: nec vlla nubilosi corporis constitutio, aut facies tenebris tristitiæ obfuscata, deuotionem animi à voluntate præcipientis recessisse demonstret.

Rota Ezech: typus obedientiæ Mariæ. — Ezech: — *Rota mirabilis visa Anno D. 1621.* — Bernard: — Psal: — *Marianæ obedientiæ quatuor argumenta in Præsẽtat.* — *Mariæ voti forma.* — Vinc: Ferr: — *MARIA obediuit Parentibus, Pontifici, proximis.* — *Mariæ obedientia Inobedientiam nostram confundit*

Probatur Doctoraliter.

271. Tertiæ demum Facultatis, scil: Iurisprudentiæ, hoc in Gymnasio, Magisterium obiisse Beatissimam, plures testantur Doctores. Imo Prov: 8. in Persona eius habetur: *Meum est* consilium, & æquitas, mea est prudentia, mea est fortitudo; per me Reges regnant, & Legum

MARIA Iuris Magistra: quo sensu.

Legum conditores iusta decernunt. Ioan: Geometr. hymn 4. sic salutat MARIAM *Salue Ius Civile, dirimens lites. Eos* scil: (vt explicat Vega *n.* 1083. *qui lites agunt, subsidia in B. Virgine reperire: quæ vna, versipellium causidicorum, Ius aduersæ partis nequiter impetentium, technas dissoluat, & iudicibus adsit, ne innocentem & innoxium opprimi, iureue suo deturbari finant.* Albert. M. in Bibli: vocat eam *Iudicem misericordiæ,* Item *Iudicissimam vivorum & mortuorum, potestatem habentem ex concessione, facere Iudicium misericordiæ* S. Ildephons: de Virg. c. 2. *MARIA, Ius (inquit) est, cuius possessor est Rex cœlorum.* Quod præcipuè verificatum videtur in Præsentatione ipsius in Templo, dum se totam in perfectissimam Deo consecrauit possessionem, vt peccatorum continuò ageret Aduocatam: & quasi vadem se dedit pro vniverso populo, nedum deprecando; sed Iustitiæ Divinæ vindicatiuæ, proprio etiam in corpore, pro aliis pœnas luendo: eius enim mirè austeram in mortificationibus vitam, dum in Templo & cætu Virginum viveret, latè describunt Patres: vnius nunc sufficiat testimonium. *S. Greg. Turon. ap. Ximenem l. 2. de vita Christi c.* 47. asserit *SS. Deiparam, ex quo ingressa est, sine cilicio, Beatam illam carnem pungente, vixisse nunquam: illius vestes è vili lanâ nullo infecta colore: somnus eius super humo nuda, vel duris tabulis adhærebat: nullo instructus lecto: nullo vnquam tempore non ieiunauit: Famem, cœlitùs pane allato fugabat: Quæ vero à Ministris Templi in alimentum accipiebat; ea quotidie pauperibus erogabat.* Nonne igitur Iuris nostri Patrona? quæ dolores nostros & peccata in suo etiam innocentissimo corpore vindicauit: proinde subnectendum hìc videtur illud ex Dion: Carthus. de compass: *Si Paulo dicere licuit: suppleo quæ desunt passionum Christi in corpore meo, pro corpore eius, quod est Ecclesia; quantò plus S. Matri, hoc dicere fas est.*

Geom. — *Albert:* — *MARIÆ quàm austera vita in Têplo.* — *Maria ad implebat mortificatione in corpore suo pro Ecclesia.*

Probatur Miraculosè.

272. Quartam tandem Gymnasii sui Facultatem scil: Medicam professa esse videtur, Præsentata in Templo Virgo MARIA: & hoc non aliter probandum occurrit, vniuersaliter loquendo, nisi ipsâmet Gratiâ miraculorum, quæ simul connotat gratiam curationum. Gratiis autem, vt vocant, gratis datis, in momento sui conceptûs decoratam fuisse Deiparam, docent plures cum *Suare 3. p. tom. 2. du: 21.* Specialiter gratiam miraculosæ curationis tuetur in MARIA *Alb. M. Anton. 4. P. tit. 15. c. 19. Rupert: 3. l. 3. in Cant.* de quo etiam Basil: Seleuc: sic dogmatizat. *Si Christus seruis suis tantam gratiam contulit, quòd solo contactu, imò verò solâ vmbrâ corporis, ægris præsidium afferre possent; qualem vim aduersùs omne morborum genus Virgini Matri collatam fuisse putandum est? An non multò maiorem, quàm cæteris, Christi Imperio subiectis.* Quod comprobant alii adhuc Patres, uti *Ansel.* qui illam, *Medicam miserorum, ad salutem perducentem ægros, appellat.* Andr. Creten. ser. 2. in Annunc: ipsam *Medicinam morborum nominat.* Et hoc maximè compleuit MARIA præsentata in Templo: mire etenim fuit obsequiosa ad suas sodales, quoad opera misericordiæ. De quo sic lego apud toties iam allegatum *Vegam n.* 1265. *Incolens Templum, in tot Virginû cætu, læta ad misericordiæ & humanitatis Leges, se offerebat: modò solabatur tristes, inuisebat ægrotantes, ipsisq; assistens inserviebat, illarumq; labori ferebat opem: inter irâ percitas, pacem inferebat, commotas affectione aliquâ sedabat. Quamvis sine interruptione ulla, contemplationi insisteret, & multo tempore secessui vacaret; non ideò tamen operibus misericordiæ se denegabat.* Discite ex hac Cathedra Mariæ omnes, quotquot charitatis Æsculapios circa proximû, siue quo ad corpus, siue quoad animam, agitis, non pigritare, vel querulari: pia enim hæc miserorum leuamina, si debito cum moderamine exerceantur; contemplationem aut perfectionem non impediunt, sed promouent: Hoc enim obsequii genere, Beatam Virginem extorsise in suis visceribus Incarnationem, Divini VERBI asserit dictus Author.

MARIA, Medica ob gratiâ miraculorum seu curationum. — Ant. — Rup. — Basil: Seleuc. — Vega. — *MARIA in Templo obsequebatur ægris & solabatur.* — *MARIA operibus misericordiæ, accelerauit Incarnationem.*

Probatur. Historicè.

273. Pier: Hierogl: l. 36. c. 14. Romanis in vsu fuisse Gymnasiorum foribus, aut Tricliniorum, vbi diætæ celebrabantur, literam S. notanter superponere, vt per hoc silentium studiosis, vel consultantibus indiceretur: Et rectè, quietem enim, studium requirit, illam autem petulans lingua importunè frequenter conturbat. Porro Mariani *Gymnasii* tesseram, & notam non aliam esse noueris, nisi silen-

S. litera, scribebatur in foribus: quo mysterio.

niſi ſilentiū.' *Honeſta erat Maria per omnia parùm loquens, ſine riſu,abſq; turbatione. ait.* Addit *Nouarr. vmb n. 1677.*

Epiph. Epiphan. Addit *Nouarr. vmb n. 1677.* Puellas, quæ ſecùm erant in Templo inſtituens, & informans monebat, vt ſibi à noxiis verbis, & ab effuſo riſu cauerent, a cachinnis ſibi temperarent: & peccantem aliquam, ſtatim arguebat.

MARIA ſilentii amans,docebat idē alios.

Bonav. Quod etiam adnotauit *S. Bonau. de vita Chriſti. Erat* (inquit) *ſolicita erga ſocias ſuas, ne aliqua ex eis, in ullo ſermone peccaret, ne in riſu vocem ſuam exaltaret, ne aliquam iniuriam, vel ſuperbiam contra parem exerceret,*

Epilogus.

274. EX antiquis Patribus quid ſingulare deſcripſit idem *Vega n. 1447.* nimirùm, ex hodierna Præſentatione B. Virginis in templo, MARIAM magnâ inclaruiſſe famâ per totam Iudæam, idq;ob prodigia quæ pluribus ſtupētibus tum contigēre, illud præcipuè: *Cùm*

Hieron. (vt obſeruauit S. Hieron.) *circa templū iuxta quindecim gradus, Pſalmos recitās quindecim ad aſcenſionis gradus:in horum vnoquoq; poſita infantula, ſine ducentu, aut leuantis manu, ita aſcendit, ut à perfecta ætatis virginibus nihil differret.* Prodigium item fuit tota inibi vitæ commoratio: nam vivendi ratio vires omnes humanas ſupergrediebatur: ieiunia, rigores, corporis afflictationes, vigiliæ aſſiduæ, iugis in Deum contemplatio, eleemoſynarum erogatio, conuictus cum ingenti ſanctitate & humanitate coniunctus, frequētiora cum Angelis colloquia, alimenta in eius ſuſtentationem à cæ-

MARIÆ prodigia in præſentatione ſui.

A litibus deportata, omnium virtutum harmoniacus concentus, vultûs grauitatem præferentis maieſtas, verborū matura conſideratio, & multiplex reliquorum donorum excellentia in admirationem & ſtuporem rapiebant non ſolùm reliquas ſocias Virgines, ſed & ſacerdotes, ac reliquos Templi miniſtros: cuius demum glorioſum nomen cùm per vniuerſam Palæſtinam euulgatum fuiſſet, indeq; per alias Provincias; plurimi etiam nobiliſſimi, inter quos fuit quidam Andronicus Princeps, Antiochiâ uſq; venit Hieroſolymam, tam ingens gratiæ prodigium, & Sacra-

B tiſſimum omnium virtutum Gymnaſium inuiſurus. Ergò quibus Sanctorū ſtudiorum animus eſt, cultuſq; ſimul tenerior in MARIAM, huius GYMNASIJ Albo, & imitationi morū, nomina veſtra conſecrate. Quia iuxta *Hieron. Tunc verè colitis, & amatis Mariam, ſi imitari velitis ex toto corde quam amatis.* Saccarei oris Ambroſiani capite verba,& guſtate. Taliter vos exhortatur ille l. 2. de virg. *Sit vobis tanquam in Imagine deſcripta virginitas vitaq; Mariæ: in qua velut in ſpeculo refulget ſpecies caſtitatis, & forma virtutis. Hinc ſumatis exempla vivendi; ubi tanquam in exemplari, Magiſteria expreſſa*

C *probitatis, quid corrigere, quid fugere, quid tenere debeatis, oſtendunt.* Vtinam ſic, Fideles compalæſtritæ Mariani facti, ipſi quoq; admiſſi cum Præſentata in Sancta Sanctorum Regni cæleſtis, eidem Gymnaſiarchæ noſtræ æternùm collætari valeamus. AMEN.

Mariam ut viderent in Templo, Principes & populi, ex longinquis veniebant Ieroſolymā. Hieron.

Ambr.

MARIÆ diſcipulus eam imitari curet.

GOSSYPIVM SPIRITVS S. SS. DEIPARA

Pro Feſto Scapularis B. V. M.

Ecce Mater tua. Ioan: 19. *Beatus Venter qui Te portauit.* Luc. 11.

275. INueſtigare primum libeat, quonam myſterio (non enim fato dicendum) factum eſſe, ut in hodierna Scapularianæ veſtis ſolemnitate, diſcrepent quaſi Euangelia. A. A. Carmelitani ete-

D nim Ordinis Ritus, illud triſte profitetur Euangelium. *Stabat autem iuxta Crucem IESV, Mater eius.* Aliud autem vniuerſalis Eccleſiæ Rubrica aſſumit, nimirum de præconiis vteri Mariani, *Beatus*

Scapulariani Feſti Euangel. diſcrimina examinatur.

atus Venter qui te portauit, Ibi mors, hîc nascentis initia Christi commemorantur. Piè credendum puto, Scapularianæ vestis gratiâ, hæc tanta discrimina conuenisse in vnum, miro sapientiæ Cælestis artificio. Dulcissimus quippe salutis nostræ Parens, & Genitor Christus JESUS, ne illos, quos, dum in Cruce cruciaretur, clamansq; voce validâ ad Patrem, parturiebat, orphanos relinqueret; in vno Ioanne, omnibus providit Matrem & vbera. *Beata vbera quæ suxisti*, exclamat deuota mulier. Atq; piissimus noster Samaritanus, spoliatos veste gratiæ, semianimes cernens de cruce, ad commune nos quasi, sui & totius Ecclesiæ, amandat vestiarium: vterum intelligo Virginis: subaudiri hodie voluit iuxta Crucem, vocem extollentis mulieris *Beatus Venter qui Te portauit:* In hunc enim sensum conuenire Patres inuenio. Inprimis *Alb. M. sup: Lib. Esther. MARIA est vestiaria, ex qua indutus fuit Dei Filius carne, peccator veniâ, iustus gratiâ, perfectus gloriâ.* Cæteros Doctores in corpore citaturus, hìc omittendo, illos tantùm qui proximè ad materiã vestimentorũ providissimæ huius vestiariæ accedunt expiscandam, interea adduco: vtpote *Iacob: de Vorag:* qui eam dixit *vellus Spiritûs S. rore perfusum.* Addo ex *S. Ernest. Prag. c. 87. Vellus MARIA, quo mulier fortis, Mater nostra Ecclesia, quotidie domesticis suis vestes præparat.* Quod ideo adstrui MARIÆ puto; ut significaretur, Spiritum S. in tanta superuenisse copia roris gratiarum in illam; vt, quæ olim texuit de carne sua Filio Dei trabeam, continuè fidelibus cunctis, eadẽ, novo & nouo texendi artificio, consilioq; manuum suarum operetur & conficiat gratiarum ornamenta, idque commodi nostri gratiâ, quasi GOSSYPIUM, & Lana (ut eam nominari legi in quopiam Authore) facta texturæ huius, simul materia & ministra: atq; hoc dico specialiter ac respectiuè ad Scapularianam vestem, quam sodalibus suis providit Mater pia. Sub GOSSYPII ergo Spiritûs S. seu subtilissimi velleris aut Lanæ allegoria, tam superabundantium Spiritûs S. gratiarum in MARIA; quàm priuilegia sacratissimæ vesti a MARIA communicata, deprædicabo. Priùs vellera animarum premere volo, quæ non priùs Spiritûs S. dulcedine irrorantur,

Christus in Cruce, Mater parturiẽs.

Alb. M.

MARIA, vestiaria.

Erneſt.

MARIA, Gossypiũ seu delicatissima Lana Spiritûs S.

A nisi ante benè siccentur, seu mortificẽtur Interea Rythmicè salutemus MARIAM.

Vellus clari Gedeonis,
Vestis nostri Salomonis
Cælesti rore perpluta,
Veste nos tuâ contuta.

PARS I.

Pro consolatione Scrupulosorum, vel aridorũ.

INclytus ille fortisq; Dux populi, Gedeon, in vellere suo noua prodigia 276.
B expetendo, priùs illud madere voluit, expetiitq; a DEO; quàm siccari: eccur? Triumphantis etenim Christi in Cruce Typum lana illa tenebat ex sensu S. Ambros: lib: de vid: *Vellus hoc* (inquit) *nimirùm Christus, in morte desiccatum expresso sanguine, ceu rore, eodem per gratiam suam totum mundum irrigauit.* Et quoniam omnium Patriarcharum testamenti veteris, ardentissima erat expectatio istius roris, scil: Messiæ, qui continuè clamabant, *Rorate cæli desuper*; proinde & iste Sanctissimus Dux, magnô exæstuans desideriô accelerandi Aduentum Messiæ, vellus suum priùs
C madere voluit, quàm siccari. Nihilominùs si loquamur Tropologicè, prout vellus iuxta *Iren: & Serrarium*, significat animam; iam oppositum in illa contingere, colligi potest ex eiusdem S. Ambr: verbis l. 1. de Spir. S. *Venit iam Dominus, venit & pluuia, venit Dominus stillicidia faciens, & ideo iam bibimus, qui ante sitiebamus.* Ex quo eruere licet, id moris esse apud Deum, non priùs animas dono Contemplationis sublimioris, & consolationum internarum irrigari, donec ariditate & desolatione exerceantur.

Vellus Gedeonis, corpus Christi in Cruce. Ambr.

Vellus Gedeonis typus animæ.

Probatur Scripturaliter.

D Audiamus testimonia Dauid, quæ sibi contigisse, dum fugeret Saul, latitando in deserto, enarrat. *Psal. 62. In terra deserta, & invia, & inaquosâ, sic in sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.* O triste satis contingens? Vah glebam iniquam! ubi ne riuuli quidem sitientibus adsunt: non alimoniæ, non tectum, sed ne semita quidem apparet. *Terra deserta* (inquit) *& invia.* Ex mente *Ioan. Ieros.* spiritu- 277. Psal:

aliter

aliter illi denotantur, qui curis semoti, A & mundo conculcato arduam professionem aggressi; qui eò, quòd voluptatum transeuntium omni sensu careant, computantur à carnalibus, quasi in regione difficillima versarêtur. Verû hâc exoneratione solicitudinû, & lenocinio rû despectu côsequûtur id, vt anima sui iuris omninò facta, quoad liceat sub hac vita, in Deum celerrimè feratur & cælestia degustet per altissimas theorias. De quo audiamus citatum *Hierosol: de Instit: Monach. Per hoc enim, quod in terra deserta, invia, & inaquosa manere elegit, ut sic in sancto, id est, in corde puro à peccatu, appareret DEO; monstrat primùm, electum per eum solitariæ vitæ finem, offerre DEO cor sanctum, id est, ab omni actuali peccato purum: per hoc autem, quod addit, vt viderem virtutem tuam &c, monstrat manifestè secundum finem vitæ prædictæ, qui est iam in hac vita, æqualiter experiri, seu mysticè videre in corde virtutem diuinæ præsentiæ, & gustare dulcedinem supernæ gloriæ.* In eundem sensum scripsit *Bellarm: Anima enim, quò magis destituitur, carnalibus bonis, vel certè quò magis affectû remouet a rebus terrenis, & se in quodam deserto mentis constituit; eò faciliùs ascendit ad cælestia contemplanda, & gustanda:* Congrua sanè hæc interpretatio, sed C nonnisi pro incipientibus. Nihilominus cum *Paulo Scherlogo* in Cant. 2. ꝟ. 6. ulteriùs procedendum videtur, de illis nimirum explicando locum, qui in via Spiritûs proficiunt, & sedulo conatu ad perfectionis fastigium anhelant: his ergo ita velociter ambulantibus per semitas Domini, accidit nônunquam, tantam mentis ariditatem pati; ut quasi fame tabescant, & areant in spiritu, veluti testæ: quodq; omni calamitate acerbius est, ijs circumfundantur tenebris; ut quomodo se explicare valeant, ignorent: quare exulantes a vultu dilecti, qui faciem D suam eis abscondit, terram pererrant desertam & inviam, & inaquosam. O dies talium tristes, horasq; mæstitiæ! nec est tamen liberari a tormento hoc, quoad JESUS illucescat in cordibus eorum. Sed sustinete modicum, athletæ fortissimi? Equidem, qui in his desolationibus strenuè se gerunt expectantes cum longanimitate aduentum magni Dei, & cælestem in patientia præstolantur irrorationem, solet eos Numê

Animæ, quantum prosint ad contêplationê, arduæ viæ spirituales.

Ioan: Hierosol.

Bellarm

Ariditates in spiritu, pro mouent quandoq; spiritum.

ad familiaritatis gradus prouehere, & sublimissimæ consolationis dulcedine irrorare. Hoc ipsum Prophetali acumine tetigisse videtur Ieremias, dum de viro contemplatiuo, qui spretis mundi illecebris soli Deo vacaret, sic prædixit: *Thren. 3. Bonum est viro, cùm portauerit iugum ab adolescentia sua: sedebit solitarius & tacebit, quia leuauit se super se.* Hæc eleuatio iuxta *Raban. & Lyran.* denotat sublimem & planè exstaticum gradum contemplationis. O delicias? o horam beatam? verùm tu, qui huius dulcedinis affectibus exæstuas, & felicem omninò hinc arbitraris solitarium, perpende, quonam pacto B ascenderit ad blandimenta & amplexus Spôsi. Subdit Propheta statim: *Saturabitur opprobriis, dabit percutienti maxillam.* Omittamus nunc principalem sensum verborum de Christo Seruatore, qui ad literam, sustinuit alapam; secundarium, quem assumpsimus de viro contemplatiuo, perpendamus: quænam igitur talium alapæ hæ? num disciplina exterior acris, Magistri spiritualis edomantis? num monasterii quotidiana onera in ieiunio, in ciliciis, in somno, in laboribus aliis? sed non satis ista, quæ assuetudine plerumq; eneruantur; est certè alius colaphus spiritualis, quem sibi a sathana impactum conqueritur Apostolus *Cor* 2. 11. O certè cùm Hostis, libidinum stimulis tentat, cùm prauæ cogitationes excitantur, obtenebratur intellectus, intepescit voluntas, & homo sibi ipsi grauis est, nec quo se vertat cognoscit. In his ergo primùm oportet exerceri, & necesse est submitti, & non querulari, sed ponere in puluere os suum: per hoc etenim decoquitur perfectiùs Ros cælestis, & cum pluuia serotina consolationum, appropinquat misericordia consolatoris. De quo sic lego *Ambr. Octon.* 10. *in Psal.* 118. Super iam citata verba Prophetæ. *Non dixit, subibit opprobrium: facile est enim vnam aut alteram contumeliam sustinere; addit, saturabitur opprobriis; quò faciliùs Domini moueat misericordiam, opprobriorum plurium deformitate miserabilis.*

Thren.

Colaphus spiritualis, carnis rebellio.

Ariditates, maturât Rorê gratiæ.

Probatur Figuraliter.

278.

Naturam istam, quam Ros cælestium consolationum habet, vt non aliter descendat in animas, nisi priùs desolationibus, & ariditatibus molestissimis be-

mis benè exercitas, duplex nobis illustrabit Figura. Primùm, ille nobilis mõs Hermon, vel ideo fortunatissimus, quòd tantâ exuberaret roris copiâ; ut eundem vicinis sibi deplueret monti-

Psal: bus. De quo *Psal: 132. Sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion.* Hermon, quod interpretatur *destructio* aut *anathema* vel *recte*, est mons seu pars montis Libani supra Paneadem, & Trachonitidem Regionem, qui tantæ fertur esse altitudinis; ut medio æstatis fervore, fidus sit nivibus, quæ Solis ardore liquatæ, proxima irrigantes arua, descendunt in Montem Sion: & ideo ros Hermon vocatur. Mons iste, adæquatus videtur esse Typus desolatarũ, scrupulisq; pressarum animarum, spectando vim huius nominis, *destructio:* consumuntur etenim planè præ ariditate desolati, & quandoq; tentationibus adeò irretitos se esse existimant; ut nonnunquam vltimo *anathemati*, scil: reprobationi subesse se cogitent: alget in ipsis præ *nivium*, scil: scrupulorum multitudine anima, etiamsi ignibus æstuet charitatis & perfectionis altioris desideriis: sed dum sub nivibus rigescere sibi videtur; tandem feliciter radio affulgente cælesti, ipsas nives in rorem copiosissimum cælestium consolationum resolutas persentit in tantùm; ut ex redundantia earum in anima, redundent etiam quandoq; in corpus.

Mons Hermon, typus arida, scrupulosæ animæ cur?

Alterum venari placet Typum animarum desolatarum in Ruth, quæ Nurus & socia fuit Nòémi. Hæc ipsa, etsi pulcherrima esset; *Noémi* enim ideo vocabatur, amaram tamen se vocari petijt:

Ruth: *Ne vocetis* (inquit) *me Noémi, id est pulchram, sed vocate me Mara, id est amaram, quia amaritudine valdè replevit me Omnipotens. Ruth: 1.* idq; triplici ex causa: partim mortis videlicet mariti sui, & penuriosæ paupertatis, Nuruumq; suarum, quarum vna erat Ruth, non minus quoq; amara & tristis, ut ipsa Nòémi: quia plane vtriq; eadem causa mæroris. præterea compatiens Socrui suæ; quo non minùs affligebatur, quàm premeretur paupertate adeò; ut spicis post terga metentium per agros collectis, famem tam suam; quam annosæ iam Socrûs suæ pellere cogeretur: & quamvis à Domino cuiusdam agri, qui erat nobilis, stirpis olim Davidicæ, Booz dictus, tantisper consolata fuerit, dimis-

A saq; liberè per agrum ad colligendum, atq; mensæ servorum adiuncta; sed tamen hæc acetosa fuit, ideo fortè non adeò sapida. *Quando hora vescendi fuerit, veni huc, & comede panem, & intinge buccellam tuam in aceto* inquit ad eam Booz. Nihilominus tandem, dum mulieris constantem deprehendisset vir ille virtutem; eam in vxorem suam assumpsit, & ex illa genuit Obed, avum ipsius Jesu Christi. Porro *ap. Blanc: in Psal: 118. ℣. 81.* Booz significat *fortem* seu omnipotentem, ipsum scil: Deum; Ruth verò, quia *currens* dicitur, animam benè denotat viatoris peregrinantem in car-

Ruth, Figura pulchra desolatarũ animarũ.

B ne, illam præsertim, quæ in agro Cælestis Booz, scil: obsequio Dei mancipata, spicas meritorum colligit sui suorumq; pro alimento. Contingit quidem aliquibus Christi messoribus dum fideliter laborant circa animas in ipsius agro, tum profectu virtutum, tum salutis proximorum in Confessionibus, Concionibus, ac similibus ministerio, bonâ & opiparâ consolationum Divinarum eos refici à cælesti Booz portione: feliciter illis succedunt omnia, gustantq; quotidiè, quàm suaue sit servire Domino, a quorumue scrupulorum, ariditatum, miseriis liberi & im-

DEUS, in Booz figuratus.

Deus aliquos reficit consolationibus alios aridos relinquit, maiori eorũ bono.

C munes. Cæterùm aliæ sunt animæ quas cælestis Booz non vulgari perfectionis destinavit gradui: & has plerumq; amaræ associavit socrui, id est ærumnosæ præ ariditatibus, scrupulis, desolationibus, addicit vitæ: tales quamvis sustententur sufficienti gratiæ Divinæ, ut non fame occumbant, portione; tamen buccella hæc intingitur in aceto, dum brevi succedit anxietas, desipit oratio, acidæ mentem perurgent cogitationes, & acre condimentum lacrymas quandoq; miseris extorquet: sed siste cum Ruth lacrymas, o miserè desolata anima: genium æterni Booz cognosce: quia

D quas thalamo suo ille disponit specialiter socias; sociari primò vult eas amaræ Nòémi: nec priùs sublimioris contemplationis & cælestium consolationum dignatur eas poculo; quàm de calice aceti, vel amaræ potionis degustent.

Consolatur aridi scrupulosi.

Probatur Historicè.

Dum exemplis rem comprobare intendo; inter plura, primùm se offert in 279.
S. Catharina Senensi, quæ etsi intimè famili-

familiaris Christo, qui ei visibiliter apparebat, fuerit; nihilominùs hanc castissimam Virginem stygiæ commisit Deus luctæ, fœdiq; adeo permisit impugnari phantasmatibus; ut eas ipsâ morte magis horreret. Deinde de S. Magdalena de Pazzis, Breviariũ refert, quòd antequam cælestium extasium rore perfusa fuisset, longum certamen cum principibus tenebrarum subire debuerit arida, desolata, ab omnibus derelicta, tentationibus vexata. Principatum inter has meretur habere S. Teressia a JESU, Mater Seraphica: quæ in tantùm abundavit copiâ gratiarum & consolationum; ut interdum exclamans peteret, beneficiis in se Divinis modum imponi: sed quas, & quàmdiu in antecessum passa fuerit ariditatum anxietates, notavit idem Breviarium, dum ait: *Per duodeviginti annos gravissimis morbis, & variis tentationibus vexata, constantissimè meruit in castris Christianæ pœnitentiæ, nullo refecta pabulo cælestium earum consolationum, quibus solet etiam in terris sanctitas abundare.* Confirmatur ex antiquioribus monumentis visione illâ, quam habuisse legitur, *apud specul: Exem: tit: de tribul:* quædam devota Mulier audiens aliquando Missam: conspexit enim post eleuationem SS. Hostiæ, tres Moniales ad altare flectentes & ad eas pulcherrimum puerum (JESUS hic erat) de Altari currentem, qui primam quidem amorosè amplexatus est, & desuaviavit: secundam blandis oculis remoto velo aspexit: tertiam verò pugnis percussit, & pedibus trusit, & hæc summâ anxietate & desolatione Spiritûs afflictabatur, atq; sic ad Altare iterum rediit. Cùm verò Matrona factum summoperè mirata, causam istius rogasset; audit primam Monialem in proposito valdè nutare, statimq; ad seculum redituram, nisi consolationibus cælestibus in proposito firmata fuisset. Alteram constantiorem esse & contentam, modo aliquid saporis cælestis interdum degustare concedatur. Tertiam demum, adeò in amore Dei firmam esse; ut nullis se adversitatibus ab eo separari sinat: & hanc sibi ex omnibus illis tribus gratissimam esse, roreq; gratiarum copiosiùs replendam. Hinc iam constat vellera (scil: animas) destinata Purpuræ Regiæ, Spiritûs S. speciali rore non madere, nisi priùs a-

S. Teresiæ, Magdalenæ Pazziæ ariditates spirituales.

Moniales tres, diversimodè a Christo tractari visæ.

A riditatum, desolationum desiccentur ab æstu.

PARS II.

SS. DEIPARA, Goſſypium Spiritûs S.

280. Prænotandum ex Calepino, GOSSYPIUM nihil aliud esse, nisi quoddam subtilissimum velleris aut lanæ genus, quod in summitate cuiusdam fruticis enascitur, & hoc cæteris omnibus lanificii ac texturæ nobiliorem materiam exhibet. B De quo sic Plinius l. 19. c. 1. *Superior pars Ægypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem GOSSYPION vocant, alii, Xilon, cuius exteriore bombyce lanugo netur. Nec sunt vlla eis in candore,* mollitieq; præferenda. Imò legisse me, memini, typumq; vidisse cuiusdam arbusti, qui in Tartaria magna crescit: hic pariter in summitate, loco fructûs progignit Figuram Agni, qui tanquam vivus vellere suo tondetur, indeq; GOSSYPIUM habetur. Quod ipsum mirum in modum iuvabit Allegoriam prænominati illius Doctoris, qui MARIAM appellavit GOSSYPI- C UM Spiritus S. Si quis autem Gentis nostræ vulgari sermone venustiùs explicare hoc voluerit, dicat: Runo Duchá Przenaswietßego.

Probatur Scripturaliter.

281. Hæc nova GOSSYPIJ species, a genere suo, vel potiùs a Figura, scil: a prodigioso Gedeonis vellere, aliqua adminicula commendationis suæ communicare sibi debet, nimirum B.V. MARIÆ: & primùm a plenitudine cælestis irrorationis. Sic enim de illo vellere legitur in Scriptura *Iud. 6. De nocte consurgens* (Gedeon) *expresso vellere, concham rore replevit.* Quo pulchrè denotatur in- D assequibilis quædam capacitas, seu receptibilitas B.V. MARIÆ respectu Spiritûs S. & gratiarum eius: de quarum superabundantia deriuat quoque delicatissimum GOSSYPIUM vestis scapularianæ. Componamus adinvicem duos textus Scripturæ, primùm illum de vaticinio Isaiæ c. 11. *Egredietur Virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet, & requiescet super eum Spiritus Domini.* Ex consensu orthodoxorum Patrum, Virga,

Judic:

MARIA ingentis capacitatis ad Spiritûs S. dona.

Virgo

Isa: VIRGO Beata est, flos eius Filius, JESUS, ideo Nazarenus, scil: *floridus* dictus. O quàm perbellè hoc primum favet Allegoriæ nostræ: nam (ut deduximus, GOSSYPIUM de frutice radicata nascitur, quæ interdum Agnũ tonsilem progignit) nonne simile de MARIA *Ambr. s.* 2. de Nativ: Dom. dixit: *MARIA est vellus, de cuius molli sinu egressus est, qui & ipse Matris lanificium, hoc est carnem gestans, molli vellere cunctorum operit vulnera populorum.* Sed iam occurrit verbis Prophetæ Gabriel, qui fine velamine metaphoræ loquens, & animatam istam virgam alloquens ait: *Spiritus S. superveniet in Te, & virtus altissimi obumbrabit tibi.* Evangelicus ille Propheta non super Virgam, sed super florem, Spiritum S. venturum dixit; Angelus nil de flore, sed virgam virgineq; Spiritu S. obumbrandam affirmat. Cur ita? An quia flos obumbrari non potest, nisi obumbretur & Virga? An quia talem habet Mater identitatem cum Filio; ut quod de illa dicatur, idem quoq; dictum, de illo intelligatur, & quod affirmatur de Filio, de Matre quoq; affirmari queat? Ita fanè tenendum putat *Novar: Umb. n.* 179. *& Vega: n.* 1478. Ex quo tacitè prodit se eximia superabundantis roris Spiritûs S. nimirùm gratiarum magnitudo in MARIA, quæ quodammodo affimillari videtur plenitudini gratiarum Filii sui. Quod ipsum ex verbis Gabrielis eruit devotissimus *Idiota*, dum ita alloquitur Virginem. *Nemo est æqualis Tibi, nemo major Te, nisi solus DEUS, quia Spiritus S. superveniens in Te, & virtus Altissimi obumbrans Tibi, qua eras omnium virtutum ornamento prædecorata.* Inde est, quòd non desint illi, qui ap. *Vegam n.* 1166. absolutè attribuant infinitatem gratiæ in MARIA, suffulti sententiis PP. uti Epiph: in orat: de Laud: V. ubi ait: *Gratia S. Virginis est immensa.* S. Anselmi *Immensitatem gratiæ Tuæ & gloriæ considerare cupienti o Virgo, sensus deficit, lingua fatiscit.* Imò & S. Bonav: in eundem scopum tendere videtur, dum taliter dogmatizat, in spec. c. 5. *Immensa fuit* (inquit) *gratia, quâ fuit Virgo plena, immensum enim vas non potest esse plenum, nisi immensum sit illud quo plenum est &c: Tu ergo immensissima MARIA capacior es Cælo.* Tandem concludit. *Opportuit ergo ut illa gratia, quæ tantam implere potuit*

MARIA Radix gignens Agnum cũ vellere.

Ambr:

MARIÆ identitias cum Filio, ob quam qd dicitur de uno, dici potest & de altero.

Idiot:

Ansel:

Bonav:

Marianæ gratiæ immensitas.

A *capacitatem, esset immensa.* Quia tamen adest opposita probabilior sententia D. Thomæ & Scoti, quod id, rigorosè capiendo rationem infiniti, dici non possit, ex ratione implicantiæ infiniti creati Cathegorematici; securè gratiam B. V. MARIÆ immensam dicendam esse volunt unanimiter Theologi in hoc sensu, ut maior sit omni gratiâ, etiam collectivè sumptâ, cuicunq; creaturæ communicatâ: & talis, ut in iis, aut nequeat major esse, aut saltim non sit cuiquam impertita. Mitto cæteros, unicum adduco Bernardum, qui proximè nostram
B tangens allegoriam ita loquitur ser: *de Aqua d: Cælesti rore aream rigaturus, totum vellus prius infudit. Redempturus genus humanum, pretium universum contulit in MARIAM.* Acsi diceret, id omne, quod Christus universo hominum generi & (si placet) Angelorum, promeruit extra B. Virginem, totum uni Genitrici dilargitus est adeo; ut cumulus gratiarum B. Virgini per Christi merita exhibitus, cæterorum hominum lucra gratiarum, non solùm exæquaret; sed longè etiam superaret. Verùm Ros iste gratiarum in MARIA, Ros montis Hermon est, qui interpretatur consecratus
C scil: Dei Filio: hic autem, quia superabundans est, descendere dicitur in alios vicinos monticulos Libani, qualis erat mons Sion, & alia pars Libani dicta Carmelus, *Sicut ros Hermon, qui descendit in Montem Sion. Psal:* 132. Ideò enim (ut eam alloquitur) *Rich: Laur.* l. 1. c. 4. *Benè dicta es gratiâ plena, & in tantùm plena, ut ex tua redundantia, totus hauriat mundus.* Sed redundantia hæc gratiarum Roris, quòd abundantiùs derivetur in dilectiorem cæteris montem MARIÆ, Carmelum, cui vellus suum scil: Scapularianæ vestis privilegium obtulit, probat *Ioan: Sylveira in Apolog: Carmel: ad Acta*, ex illo loco *Ierem.* 2.
D ubi ait Deus: *Induxi vos in terram Carmeli, ut comederetis fructus eius.* Quæ sic explicat S. Hieron: *Pro durissimis laboribus itineris, dedi vobis abundantiam omnium rerum, quam significat Carmelus.* Ex his subsumit cit: Author. inquiens: *Cùm ergò peculiariter in Carmelo dominetur Regina Carmeli; ibi sub eius umbra, omnium fertilis viget pinguedo: amænitatis omnium desiderabilium, ac profluentes cunctarum deliciarum rivuli dimanant.* In singulari, si

Bern:

MARIA totam complexa est gratiam.

MARIA ros Hermon descendens in Carmel: Scapulare.

Rich. Laur.

Ier:

Hieron:

Scapulariana gratia insinuantur. cupis Roris huius Carmelitani guttas, seu privilegia vestis Scapularianæ nosse; ne actum iterum agam, remitto te ad supra dicta. *tit: Custodia & Fontes Carmeli*, & ad ulterius infra dicenda: Nam properandum est ad Tincturam & texturam huius præstantissimi velleris, seu GOSSYPII Spiritûs S.

Probatur Figuraliter.

282. Ad ornamentum mirifici illius tabernaculi, vestiumq; Sacerdotalium, sicut & altaris cultum, plurimum deservisse Mulieres quasdam lanificii peritissimas, testatur: S. textus; *Sed & Mulieres doctæ quæ neuerant, dederunt hyacinthum, purpuram, & vermiculum byssum.* quod idem est ac candidissimum GOSSYPIUM, seu xilinum. *Exod.* 35. Si operationes Patris æterni & Spiritus S. quibus Tabernaculum Dei, hoc est Corpus assumendum per Incarnationem a Filio, condignè aptabatur, considerentur; nil implicat quin dicatur in aliquo sensu, illas mulieres peritissimas in tingenda, contorquendaq; bysso, figuram præcessisse huius mysterii. Byssum autem, in qua operata est SSS. TRINITAS in Incarnatione, intelligit S. Joan: Damasc: orat: 4. de Nativ: B. V. ipsam Deiparam MARIAM. *Byssus inquit retorta, est MARIA, altâ nimirum Sanctorum mente circumvolvens, nullâq; molitie contrariis illecebris cedens.* Porrò byssus hæc a varietate tincturæ commendatissima habetur. Primùm ex tinctura Regali: ita etenim Incarnationem Filii Dei describens idem S. Doctor ait: *Vestem verè divinitùs contextam, hoc est carnem nostram induit, nempe VERBUM Divinum: quam ex immaculatissimis ac Virgineis sanguinibus tinctam in Spiritu Regio tanquam conchylium efformavit, ac veluti Regiam purpuram exhibens, massam nostram induit.* Similiter & *Alcuinus*. ap. Escob: n. 1265. *Ita Spiritus S. superveniens in B. Virginem, & virtus Altissimi obumbravit eam, ut Lana foret divinitate purpurata, solummodo æterno Imperatore digna.* Observat & alias huius Byssi tincturas *Rich: Laur. l.* 12. *tit: Lana:* dum purpureum eius colorem multipliciter explicat. Primùm tincta est ex candidissima in rubeam, dum ad visionem Gabrielis verecundiâ superfusa creditur ex illis verbis: *Turbata est in sermone eius.* Deinde in Incarnatione, ut dictum iam: sed expe-

Pater æternus textor Incarnationis.

MARIA Byssus retorta. Joan Damasc:

MARIA Lana, multiplitincturæ. Alcuin:

A dit dare aures etiam S. Hieron, loquenti apud Richard: *Ad MARIAM dum accessisset Spiritus S. quasi ipsa eademq; lana cùm inficitur sanguine muricu, vel conchylii, vertitur in purpuram, versa est & ipsa sine viro in Matrem; ut iam non sit ipsa ad modum, quo fuerat, sed purpura verissima ad indumentum summi Regis divinitùs aptissimè dedicata, ut nulli deinceps eâ uti fœmineo usu licuerit, nisi Deo.* Tandem tincta est de candido in rubeum per martyrium in Filii sui passione, habitâ tincturâ abundanti de quinq; vulneribus Filii sui: unde *Cant.* 7. *Capilli eius.* scil: cogitationes, dicuntur, *Sicut* B *Purpura Regis vincta canalibus.* Addere liceat gratiam Scapularianæ vestis, novissimam huius GOSSYPII seu Byssi tincturam, nimirum ex rubeo in hyacinthinum huic confraternitati quasi congenitam & dedicatam, tunc, quando ex superabundanti in Almum Ordinem Carmelitanum charitate, (quam designari per colorem cocci seu purpuræ vult S. Gregor. hom: 16. in Ezech:) veste hâc ceruleâ Scapularii, novos confratres eorum donavit, atq; simul novi lanificii atq; texturæ nobilem subministravit materiam in ministerium Tabernaculi, id est Ecclesiæ, C modum scil: cultumq; specialem laudandi se, Filiumq; suum, fideles edocendo animas: Huius etenim devotissimi lanificii ministeria explicando cit: Richard. sic ait: *Hanc Lanam scil: MARIAM pectunt bonæ ancillæ & carpinant, id est dilatant laudes eius & gloriam, scil: fideles animæ. Nent subtiles prædicatores: texunt prolixæ orationes.* Et Hoc specialiter competere dignoscitur Confratribus SS. Scapularis, qui tum pectunt, carpinant Byssum MARIÆ; dum carnem suam abstinentiâ a carnibus semel in hebdomada, in gratiam MARIÆ mortificant. Nent verò dum decantant vel D recitant devotè Horas, officium eius, vel coronam: tingunt in varios colores, dum orationes suas recogitatione variorum mysteriorum vitæ Salvatoris & MARIÆ condiunt: ac demum Byssum texunt imò contorquent, dum multoties dulcissimum Angelicæ salutationis melos repetunt. Atq; sic ministerii sui nouam promerentur mercedem à MARIA: cum enim domestici eius vestiti esse dicantur duplicibus *Prov:* 31. eadem lana, quæ trabea Filii Dei facta est, cultori-

Hieron:

Scapulare nova tincturâ gratiarû donatum vellus.

Rich: Laur:

Scapulariani fratres carpinant, nent, tunt Byssum Mariæ suu devotionibus.

cultoribus quoq; suis tribuit se in vestimentum ob specialis protectionis gratiam. Quod utrumq; ampliùs constabilire volo aliorum Patrum authoritate, ut pateat, quid sentiant de hoc Spiritûs S. GOSSYPIO seu lana, ac vestimento.

Probatur Doctoraliter.

283. Ansel: Hieron: Albert: S. Ansel: in Psalt: MARIÆ p. 2. ait: *Vellus puritatis est MARIA, in quo Deus majestatis inundans tanquam pluvia distillavit in gratia.* S. Hieron: de Assumpt. *Vellus est Virgineum, in quod cæ'estis imber placido se infudit illapsu.* S. Alber: M. in Bibl: min: quiq: 2. *Vellus est roris divini, quod per invocationem & per devotam salutationem expressum, concham cordis, rore gratiæ implet.* Andr: Creten: Hugo. Ambros: Andr. Creten: orat. 3. de dorm. *Vestis sine macula ovis pariter & Pastoris scil: hominis & Christi.* Hugo Card: *Vestis suis, est MARIA.* S. Ambros ser. 2. de Nativ. *Vellus, de cuius fructu salutaria populus vestimenta texuntur.* Et communissimè à pluribus scil. S. Eprem: Bonav: Hieron: Ernesto, & aliis. *Vellus clari Gedeonis nominatur MARIA.*

Probatur Miraculosè

284. Hinc datur occasio, ex illa circumstantia velleris Gedeonis, quod victoriæ de Madianitis symbolum fuit, speciale aliquid de vellere Scapulariano eruendi: nimirùm vestem hanc Sacram, nedum contra hostes animæ, de quo iam supra alibi dictum; sed etiam contra hostes Fidei vel Patriæ, victoriæ tesseram esse, quod ipsum pluribus miraculis comprobatum manet. Decantata habetur illa miraculosa liberatio ab hostium obsidione Civitatis Tornacum dictæ A. D. 1340. quæ in Basilica Deiparæ gaudet speciali reliquia Pallii B. V. MARIÆ: Hæc ergo Civitas dum ad extremas angustias esset redacta; clerus populusq; suis diffidens viribus, lacrymarum imbre perfusi, claues vrbis ad illam Ædem sacram Deiparæ detulêre, defensionem Civitatis pientissimæ ac potentissimæ matri suæ committendo: interea per muros circumfertur illud sacrum vestimenti vellus: nocte igitur insequenti tantus timor hostes invasit; ut spoliis dimissis fugam omnes dederint, dantes tamen paulo post, pænas scelerum, utpote pestifero ardenti igne inflammati: ast admirabilem ad ædem Deiparæ, visibiliter

Vestis Mariæ Tornacum defendit, & patrat miracula.

A & illi hostes ab eadem opem recepe-runt: omnes enim redditi (pallio illo Virginis ignes extinguente) pristinæ sanitati P. *Neremb: l. 1. c. 9. troph mar.* Simile beneficium recenset, quod expertus est Christianus Dux copiarum Reguli cuiusdam in Indiis orientalibus de quo *Bozius l. 9. de sig. Eccl.* qui dum inibi fides Christiana propagaretur, nō aliter procedebat contra hostes, nisi per modum Scapularis gestando in pectore imaginem B. MARIÆ, ac protinus semper hostes victoriosè fugabat, virginis adiutorio. Vnde ortâ aliquando dissensione, num Deorum Indicorum, B an MARIÆ Imago præstantior foret, conuentionem pactumq; iniêre, ut in lata planitie duo iuvenes, brachiis hinc inde post terga ligatis, arctissimè constringerentur, & duo quidem sub nomine MARIÆ: ex alia parte duo sub nomine Indicorū Deorum: & quorū manus sponte soluerentur; illi essent victores. Res vtrinq; acceptata, ac continuò, innumeris spectantibus, inclamante Regulo *Aue Maria*; adstitit Matrona mirabili maiestate, quæ suis appropinquans, virgaq; manûs suæ tangens, eosdem exsolvit: vinculaq; novo prodigio, se ad alios duos ex adverso C positos, devinciendos, continuò contulerunt: renovatum iterum certamen, & ubiq; promulgatum, plurimos convertit ad Fidem. Historiæ demum Græcorum produnt Alexium Comænum, qui frequentes cum barbaris Scythis circa Constantinopolim grassantibus habebat velitationes, ope deportati in manibus Labari ex Pallio Beatissimæ, persæpè de hostibus triumphasse, semel præcipuè, dum a tribus fortissimis interceptus, tribus propriâ manu trucidatis, sub Mariani velleris tutamine & patrocinio liber evasit. Hinc ingeniosè satis, *Ioan: Sylveira in Apolog: Carmel: ad Acta.* D applicasse videtur huic Scapulariano privilegio, illum triumphalem fornicem, aliâs, (ut explicat Lyranus) arcum, quem post devictos Madianitas Rex Israel, Saul erexisse legitur, non alibi, nisi in monte Carmeli, non verò in monte Libani vel Thabor, qui longè nobiliores eminentioresq; fuêre aliis montibus Palestinæ *Nuntiatum est* (habet textus) *Samueli quòd venisset Saul in Carmelum & erexisset sibi fornicem triumphalem.* 1. Reg. 15. Sic etenim præ-

Dux semper victor in scapulis portās Imaginē Mariæ.

MARIA miraculosè exsolvit vinctos.

Veste Mariæ pro vexillo usus, Alexius victor contra barbaros.

Reg:

fatus

fatus Commentator fatur. *Per hoc speci-aliter designatur, ac fulget Regina Carmeli, & inde aptior præ omnibus erat mons Carmeli ad triumphum, nam sub vmbra* (& pallio) *huius supremæ Reginæ, maximè trophæa ac victoriæ de inimicis reportantur, & gloriosè triumphatur.*

Probatur Historicè.

285. Curiosorum in naturalium indagatione Historiæ referunt, inveniri quandam velleris seu lanæ speciem, quæ ex contusis vel facilè friabilibus nonnullis lapidibus carpinatur: qualem asserunt esse lapidem, qui *Amiantus* dicitur: & fortè idem est, cum *Asbesto*, qui nascitur in Hungaria, & circa Gnesnam in Polonia (quod ab incolis locorum habeo.) Ex qua materia, ope lanificii, confectæ peciæ & vestimenta, loco ablutionis, igni injecta, a sordibus purgantur, nec tamen læduntur ab illo, imò candidiora prodeunt: quod & experientiâ probatum habeo in aliquibus foliis, seu particulis talium. Opportunè satis hinc illustrari potest Sabbathiuum illud animarum Purgatorii, ex ratione velleris Scapulariani, privilegium: occurrit etenim mihi opportunè *Trithem l. 1. de mir: B.V. in vrticeto c. 6. ap. Polyan: Mar.* qui *Amiantum* lapidem, symbolum esse Beatiss: Virginis asseuerat, ad qualitates naturales huius lapidis, alludendo: mihi protunc sufficiat illa, quam etiam *S. Basil:* tetigit, *hom: de Ieiun:* quod scil: integer & purus ex igne egrediatur: quod ipsum denotat vestem hanc Amiantinam, vel Asbesteam MARIÆ, (Scapulare scil:) ex eo quoq; commendabilem esse; quòd interventu MARIÆ, Confratrum cultorumq; huius vestis, animæ, citiùs & faciliùs piaculari igne eluantur. Nec mirum, si etenim Saraballas seu vestimenta trium puerorum Babylonicæ fornacis flamma *Dan. 3.* nec minimùm læsisse inuenitur; nam vellus illud contactu corporis castissimorum iuvenum sacratum habebatur: & quomodo castissimæ Matris & Virginis, longè sacratius Scapularianum vellus, vltrices à sibi devotis animabus flammas non arceret?

Vestimenta texta, de quorūdam lapidum materia igne non consumūtur.

MARIÆ symbolū, lapis amiantus.

Saraballas trium puerorū metuit ignis, ob sanctimoniam castitatis.

Epilogus.

286. Commendatur plurimùm ex herili pietate & cura, illa Anna, Vxor Tobiæ, quod ex quotidiano lanificii opere, totam sustentaret familiam, afflictam nimiùm, Heri sui cæcitate: de quo sic textus Sacer *Tob: 2. Anna verò Vxor eius, ibat ad opus textrinum quotidie, & de labore manuum suarum victum, quem consequi poterat, deferebat. Vnde factum est, ut hædum caprarum accipiens detulisset domi.* Iam supra ex *Rich:* Textrices dixi, cultores MARIÆ: texturam verò orationes: & præsertim quas repetendo Confraternitas per *Aue*, quasi Byssum contortam vestimentis laudum JESU & MARIÆ, studiosè coaptat. O felices Textrices, has animas! o beatos digitos! qui hoc quotidie Marianum laudis apprehendunt gyrantq; fusum, & GOSSYPII huius lanam pectunt, & carpinant, mysteriorum vitæ CHRISTI & MARIÆ rememoratione: En vobis præsto Hera vestra, simulq; Auctrix & materia Sacratissimi huius lanificii Anna, (quod dicitur Gratia) id est MARIA, gratiâ plena; ut victum vobis provideat: imò ut omnium necessitatum vestrarum quo ad Spiritum & corpus, curam & opitulationem maternam gerat. Tandem offert vobis in mercedem, tenerrimum hædulum, imò Agnellum illum, qui tollit peccata mundi: qui dum in Cruce balavit cum clamore valido, & lacrymis, orando; a Cælesti Tobia, Patre videlicet æterno, exauditus est (testante Paulo) pro sua reverentia, adeo; ut benedixerit ei Tobias ille æternus. Gaudete ergo: vellus eius habetis ut calefiamini: pretiosum Sanguinem, carnemq; eius in Eucharistia tenetis; ut hic, sanctiùs cæteris, & in æterna beatitudine gloriosiùs vivatis.

Tob:

Scapularianorum fratrum felicitas.

AMEN.

GVBERNATRIX dexteræ Altissimi.

Pro Assūpt: B. V. M.

SS. DEIPARA.

MARIA optimam partem elegit. Luc: 10.

287. OPtimam partem MARIÆ commendaturus, ne in ore nostro laus Mariana nutet; a Magno Augustino, qui columen Ecclesiæ dicitur, rei in fundamentis benè stabiliendæ, subsidia expetenda statui. A. A. Huius ego authoritatem præmitto in illa verba Salvatoris ad discipulos: *Gaudium*
Joan: *vestrum nemo tollet à vobis. Ioan: 16. Gaudium* (inquit) *quod nunquam auferetur a nobis, signat in eo Dominus, quod ait: Iterum videbo vos, & gaudebit cor vestrum &*
August: *gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Cuius gaudii similitudinem præsignabat MARIA sedens ad pedes Domini, & intenta in verbū eius, quieta scil: ab omni actione, & intenta in veritatem, secundùm quendam modum, cuius capax est ista vita, quo tamen præfiguraret illud, quod futurum est in æternum.* Ex quibus verbis colligere est, hanc optimam partem, de qua loquitur CHRISTUS, excellentiori quodam modo connotare beatitudinem, seu gaudium æternum. Huius ergo gaudii optima pars, nostræ MARIÆ contigit, dum hodie in cœlos assumpta, Spiritu atq; corpore, gloriæ cælestis pelago immergitur. Illud premere placeat, *Optimam partem elegit.* Ipsane eligit sibi gloriam, ad quam cuncti electi esse prædicamur? *Elegit vos DEVS in salutem.* Thess: 2. *Elegit nobis hæreditatem suam.* Psal: 46. Respondeo, sibi Mariam elegisse gloriam, dum meritis illam comparavit. Sed nonne cuncti,hoc modo elegisse nobis gloriam, possumus prædicari? Certè (ait Escob: de Assum:) *MARIÆ a DEO data est gratia, tam ineffabilis, quòd posset, quidquid vellet gloriæ, sibi eligere, meritis etiam implere, vt veridicè diceretur, MARIA optimam partem elegit.* Annuit huic Bern: dum ait: *Quia*
Bern: *status gloriæ B. Virgini honorabilior datus est; ideo antè ei collatum copiosissimum gratiæ donum, vnde hunc sublimem statum mereri posset, ac sibi eligere, sicut vellet.* Proinde volens Salvator exprimere talem dignitatem, etiam ex merito suo potiùs, inquit. *Elegit sibi MARIA.* Quodsi ita est, totam gloriam hodiernæ Assumptæ, ex electione eiusdem fuisse; ergo & locus, (quem in cælestibus, a dextris Altissimi obtinuisse, a Rege Psalmista enarratur: *Astitit Regina a dextris tuis.* Psal: 44.) ex electione illiusmet contigisse ipsi credendus est. O longè feliciorem MAriam Bersabeâ Matre Salomonis! Posuisse legitur Salomon Matri suæ thronum a dextris; MARIÆ verò concessum eligere, ut staret à dextris, magno sanè mysteriorum arcano, ut scil: tantò clariùs emicaret nedum dignitas, sed & magnifica pietas MARIÆ. GUBERNATRICEM ad animarum salutem olim appellavit B.V. MARIAM *Ioann: Damasc: in Parad: B.V.M.* Et quando accommodatiùs sic nominanda? nisi nunc dum constituta a dextris Altissimi, a cuius manu pendent universa, nostræ salutis causâ, nam ministerii officio & titulo honoratur, GUBERNATRIX dexteræ Altissimi facta: ex cuius tituli novitate vestigare conabor tam sublimitatem, quam pietatem in nos Assumptæ: præmittamq; morale, de infelici statu animæ, dum avertit DEUS dexteram suam ab illa. Novæ Gubernatrici Cælorum nos quoq; interim homagium solvamus breve.

MARIA sedens ad pedes, beatitudinē cælestem signabat.

MARIÆ specialiter datum, sibi eligere portionem beatitudinis quomodo.

MARIA locum in cælis elegit sibi a dextris Dei. quare?

MARIA Gubernatrix Dexteræ Dei.

Dextra eius, quæ Donatrix
Est omnium, Gubernatrix:
Eam quæso sic guberna,
Vt donemur spe æterna.

PARS I.

Extremum animæ malum a manu deseri Dei.

MAnum DEI non aliam hîc cogitare oportet, nisi illam, quam in Spi- 288.

inSpiritu contéplatus Rex Propheta ait. Psal. 103. ℣. 27. *Aperiente Te manum tuam, omnia implebuntur bonitate.* Quæ verba perpendens S. August, ita prosequitur suâ Paraphrasi sermonem Davidicum ad Deum. *Quid est o Domine? aperis manum tuam &c: Manus tua Christus est, & brachium Domini confortatum est: cui reuelatur, illi aperitur. Aperiente autem Te Christum tuum, omnia implebuntur bonitate. non autem a se habent bonitatem.* Quo videtur Christum,inquantùm est author gratiæ tam habitualis quam actualis, (quæ nisi cooperetur homini, nihil ille salutariter operari potest) manum Dei hîc appellari: vnde ille noster extaticus Ægidius disputando cum quodam insigni Theologo de auxiliis Dei inclamaverat dicens: *Manus sine manu, Manus sine manu, nihil potest:* id est, humana voluntas absq; gratia Divina: Manus autem hæc, scil: utraq; gratia Dei quòd interdum deserat hominem, & quomodo, quantoq, eius infortunio, iam videamus.

Psal: | Aug: | *Christus, manus Dei quo sensu.* | *Dei manus, gratia ipsius.*

Probatur Scripturaliter.

289 Eodem penitùs instanti, quo homo peccatum mortale, opereue, oreue, aut cogitatione committit, animam eius à manu Dei, gratiâ scil: sanctificante, deseri, adeo apud orthodoxos in confesso est, ut nullus fidelis sit, qui dissentiat. Desertionis autem huius causa fontalis,quia fortè simplicioribus ignota;proinde comprobare expedit, non vitio manûs DEI deserentis; sed animæ peccatricis, quæ deseritur, id contingere. De quo *Conc: Trid: sess. 6. c. 11.* Sacrosanctum etiam sub anathemate edidit tale Dogma. *Nunquam Deus deserit hominem, nisi prius deseratur ab homine.* Quod benè constat ex illis Salvatoris, ad obstinatos Pharisæos, verbis: *Ioan: 8. Quò ego vado, vos non potestis venire?* Quæ verba Christi taliter explicat. *Lobettius. fer. 2. Hebd: 2dæ. Quo ego vado, vos non potestis venire,* non potestis enimverò, quia non vultis *Ego quidem vado.* hoc est,vos desero; sed quia vos ipsi me deseruistis priùs. Subministrat veteris testamenti Scriptura, eiusdem dogmatis probationes per exempla: primùm quidem in Asa Rege, & populo Judæorum universo: ad quem sic Propheta Azarias, ipso DEI iussu & mandato: *Audite Asa, & omnis Iuda, & Beniamin: Dominus vo-*

Deus neminem serit, nisi prius ille ab homine deseratur. | Joan:

A *biscum, quia vos fuistis cum eo. Si quæsieritis eum, invenietis, si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos.* 2. Paralip. 15.2. Quod ipsum ostensum aliquando voluit Moyses, toti Judæorum populo: cùm etenim eò sese perfidiæ inclinasset; ut pronus accideret vitulo aureo, eumq; supplex adoraret, descendens a monte Moyses. *Tulit tabernaculum, & tetendit extra castra procul.* Exod: 33. 7. Profectò tabernaculum illud erat velut sedes Dei in quo tanquam præsens erat specialiter in medio populi; ubi verò hic peccavit, sicq; à DEO suo abiit ad Deos alienos, non gressu corporis, sed mentis insaniâ; tum quoq; abiisse ab illo B Deum, signabatur tabernaculi illius trãsmigratione, nunquam aliàs recessurus a populo, nisi priùs populus recessisset ab illo. Imò ab altioribus sæculis, huius argumenti petiit S. August: comprobationem: dum pro ea, quâ solet esse perspicacis mentis, solertiâ, excitat huiusmodi quæstionem: vter priùs alterum deserat: DEUSne peccatorē an peccator Deum? l. 13. de Ciu: 15. eamq; resolvit in primo Parente nostro, sic scribens: *Quod Adam peccans priùs reliquerit Deum, quàm relinqueretur à DEO. In eo enim, quod ait: quâ die comederitis ex illo, morte moriemini: tanquam diceret: quâ die me deserueritis per inobedientiam; deseram vos per iustitiam. Et ad malum Adæ, prior fuit voluntas eius; ad bonum verò eius, prior voluntas creatoris.* C Consentit S. Augustino S. Bernard. in medit: c. 7. dum ait de DEO T: O: M: *Fidelis socius est, nec deserit sperantes in se, nisi ipse prior deseratur.* Sed dum loquimur de desertione animæ quoad gratiam habitualem; delabi deberet discursus noster etiam quoad gratiam actualem, seu auxilia DEI: an scil: aliquando deueniat ad talem statum peccator multiplicando peccata, præsertim per recidivationem, ut manus DEI to- D taliter eum deserat? id est, an DEUS gratias suas deinceps illi deneget? Et hoc certè si contingat, extremum malum viatoris dicendum esset. De hac re varii variè, non tamen ita; ut conciliari non possint. Antiquorum Theologorum, *ap. Lobett. de recid: §. 7.* opinio fuit affirmativa, ob illud S. August. *Impius cùm vult non potest; quia cùm potuit noluit.* Item S. Gregor: 3. P. Pastor. *Dum opportunè agere, quæ possumus, nolumus,*

Paralip: | Exod: | *Moyses, cur tabernaculum Dei extra castra trãsfert peccante populo.* | *Adam prius recessit a Deo, quã Deus ab ipso.* | August: | Bern: | *Impius cū vult non potest: quia ante cum potuit noluit.*

Greg: nolumus; paulò post, cùm volumus, nō valemus S. Isid: Isidor c. 15. *Nonnulli ita despiciuntur a Deo; ut non possint mala plangere, etiamsi velint.* Euseb: S. Euseb: c. 2. *Expectat Deus aliquos ad certum terminum peccatorum, & postea eos deserit.* Quorum opinioni fauet Script: *Isa: 51. Curavimus Babylonem. & non est sanata: ideo derelinquamus eam.* Et Joan: 8. *Quaretis me, & in peccato vestro moriemini.* Recentiores Theologi, molliorem, (ne abjiciantur desperatione animi) tuentur sententiam, illi S. Conc: Trid: innitentes Canoni sess: 6. c. 29. *Si quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per gratiam resurgere, anathema sit.* Nullum excipit hæc resolutio, ne recidiuum, ne obduratum quidem. Istæ tamen opiniones non sunt sibi extremè contrariæ: cùm Antiqui Theologi possint intelligi respectiuè tantùm ad gratias efficaces, quæ tales dicuntur ex prævisione cooperationis humanæ. Recentiores autem de gratia solummodo de sufficiente ex seipsa. Sed has subtilitates linquo Scholasticis: satis ad meum propositum, quòd, cùm efficacia gratiæ connotet cooperationem voluntatis humanæ; hoc ipsum, quod nonnulli ad eum statum deueniunt, ut illis omnis efficax denegetur gratia, & plenè deserantur a DEO, prouenit non à DEO, qui paratus est dare, iuxta illud: *Ego sto ad ostium, & pulso*; sed a voluntate peccatoris, quam non cooperaturam, infinitâ sua scientiâ prævidit Deus in Decretis suis absolutis, iuxta Scholæ meæ sententiam: cuius extremi infortunii signum noscitur plerumq; ex eo, quando Deus etiam manum ferientem auertens à peccatore, dimittit eum, ut eat sine ullo obice, in adinuentionibus malorum suorum desideriorum, quod

DEUS an finaliter deserat aliquem gratiâ suâ opiniones diuersæ conciliantur.

Deus dum impunè relinquit peccatorē, extremū est malum.

Probatur Figuraliter.

290. Acritèr redargutum legimus unum ex septem Episcopis, de quadam diœcesis suæ insolenti nimiùm muliere. Apoc: *Apoc: 2. 20. Habeo aduersus te pauca, quia permittis mulierem Iezabel, quæ se dicit Propheten, docere & seducere meos, fornicari. &c Dedi illi tempus, ut pœnitentiam ageret, & non vult pænitere a fornicatione sua.* Quò ad literam, quænam hæc mulier fuerit, linquo curiositatem, significatum potiùs prehendo: & video mulierem illam, Figuram fuisse hominum impænitentium, quibus Deus, cuius velle est, omnes saluos facere, dat tempus & gratias sufficientes ad pænitendum, & ipsi pænitere nolunt. Et quam pænam, illi sceleratissimæ mulieri, comminatam putabimus? confusiones fortè, morbos, tormenta & ignes, hisq; similia? minimè: Lectulus illi delicatus, & mollis in pænam promittitur culcitra. *Ecce* (inquit) *mittam eam in lectum.* Putat Pannonius cum Andr: Cretensi (ap: S ..) morbis grauibus percutiendam prædici: sed acutiùs mysterium penetrasse videtur *Primasius cum D. Thom & Ansberto*, per lectum significari securitatem & impunitatem peccandi, in qua peccator, quasi in mollissimo lecto quiescens, ex uno scelere in aliud præcipitatur. *Lectulus* (inquit) *datur intelligi, securitas delinquentium, quam sibi per impunitatem criminum sæpè flagitiosi promittunt, cùm peccantes experti nō fuerint præsentis iræ vindictam: & pænitentiam eatenus negligunt, donec repentinus superueniat eis interitus, à Deo autem in hunc securitatis neglectum dari dicuntur, a quo, latenti quidem non tamen iniusto eius iudicio, deseruntur.* O extremum peccatricis animæ malum, manū non sentire ferientis Dei. Supplicium suppliciorum est, peccatorem esse sine supplicio. Eleganter S. Aug. ser: 17. de verb: Dom: *Vis nosse, nulla pæna, quanta sit pæna? Dauidem interroga, qui ait Psal: 9. Irritauit Dominum peccator: Quare? Quid vidisti? Vidi peccatorem impunè luxuriantem, & exclamaui; Irritauit Dominum peccator. Quare hoc dixisti? Vide quid sequitur: secundum magnitudinem iræ suæ non quæret. Ideo nempe nō exquirit, quia multùm irascitur, parcendo cadit, sed iustè cadit.* Hinc est, quod melleus Doctor Bernard: in Cant: s. 42. dum tantisper in deliberando hæsisset, super illa verba. *Isa. 26.* vbi ait Deus: *Misereamur impio, & non discet iustitiam: in terra sanctorum iniqua gessit, & non videbit gloriam Domini,* (admiratus nimis, nouum quendā Dei miserandi modum super peccatores, auferendo scil: ab eis meritas pro sceleribus plagas, & ferulam patris flagellantis filios, auertendoq; ab eis manum) miserationis huiusce modum, tāquam extremum animæ exitium arbitratus, talibus verbis deprecatus esse Deum legitur. *Misericordiam* (inquit) *hanc ego nolo, super omnem iram miseratio ista: sepiens mihi vias iustitiæ, volo, irascaris mihi*

Mulier Apocalyptica, typus

impænitentium.

Impunitas mulieris & prosperitas peccatoris pæna maxima.

Pæna nulla! quāta

Aug:

Bern:

Pater misericordiarum, sed illa irâ, quâ corrigis deuium, non quâ extrudis de via. Deinde idem S. Doctor, ficuti ulcifcentis fuper peccata noftra Dei manum, peculiare beneficium effe cenfet, atq; extollit verbis illis Dauidicis. *Pfal.* 98. *Deus tu propitius fuifti eis, & ulcifcens in omnes adinuentiones eorum*; pariter, dum eft homo effrenis, &, licet in peccatis fit, nullâ tamen aduerfitatum feritur a Deo plagâ, fed impunè ex vno in aliud labitur peccatum, indeq; exultat in rebus peffimis, repentinæ perditionis, & ruinæ omen infallibile habere, concludit

Psal:

Omen perditionis, peccando nō puniri.

Probatur Hiftoricè.

B

291. Teftatus eft quid tale, quod & ipse fpectauit, S. Ambrofius. Hic, cùm per aliquot annos moderaffet fuam Ecclefiam, Romam proficifci coactus eft, quo in itinere, contigit ipfum diuertiffe ad hofpitium cuiufdam divitis & omnibus bonis fortunæ cumulati, quod plerumq; comitatur auaritia, quæ ab Apoftolo *radix dicitur peccatorum.* Quem cū vir fanctus fuiffet percunctatus, quomodo ei res domeftica fuccederet, in filiis, famulis &c. audiit ab eo, rectè fibi atq; ex animi fententia fluere omnia: illibatam femper fluxiffe fanitatem nullâ prorsùs ægritudine temeratam, complures numerare liberos, pollere divitiis, ac omni bonorum copiâ adeò circumfluere; ut quid effet infelicitas, penitùs ignoraret. Quæ fimul dum S. Epifcopus audiit, recordatus verborum illorum. *Iob.* 21. *Ducunt in bonis dies fuos, & in puncto ad inferiora defcendunt*; inftinctu DEI, exnunc de illa domo abfceffurus, comites fuos allocutus eft hifce: Citò procul fugiamus, imminet enim his ædibus iufti numinis ira, ne fortè & nos deprehenfos involuat. Itaq; feftinus effugit: neq; procul abierat, cùm ecce tellus ingenti difcedens hiatu, domum domefticofq; illos omnes vivos abforpfit. Ex dictis conclude: deferi a manu DEI, fiue amplexante per gratiam, fiue ab adiuvante per auxilia fupernaturalia, fiue a feriente, monenteq; per aduerfitatum immiffiones, extremum id effe malum animæ. Sed macte animo, etiam quiq; defertiffime a manu DEI, defolatiffimeq; mortalis? adeft hodie noua GUBERNATRIX dexteræ Excelfi, quæ & auerfam, iterum ad te conuertet, feri-

Job.

Ambrofius S. cedere cito iubet illâ domo, ubi nulla calamitas, facto comprobans id.

Defolati animantur.

A entem mitigabit, compreffamq; adaperiet manum, DEI, ut impleatur ex ea omne animal benedictione.

PARS II.

SS. DEIPARA Gubernatrix dexteræ Dei.

292. CÆca illa, fimulq; ad naufeam fabulofa Ethnicorum Antiquitas, etfi plures fibi adfciuerat Deos; adeò tamen imbelles eos fuiffe manibus, credebat; ut, nè forfitan, ipfi cuncta potenti fupremo Jovi, in gubernando univerfo, deficerent manus; nouos quofdam fubfidiaros quafi, excogitarit Centimanos Deaftros, Briareum & Gygem apud Homerum. Ideo monitum te habere volo (bone Lecto) dum audis, B. V. Mariam, GUBERNATRICEM manûs DEI appellari; ne quid fimile cogites de DEO vero, qui ex fe æquè potentiffimus ac Sapientiffimus orbis Gubernator eft, fortiter, fuauiterq; (ut docet Apoftolus) difponens omnia. Quâ de caufa etfi benè fciam, quòd *Iacob: de Vorag. Bern: Buften:* & aliqui alii, B. V. MARIAM, manum Dei appellauerint; ego tamen propter pufillos, caftigatiori ufus termino, nonnifi eam *Gubernatricem manûs Dei*, dixi, ut tantò faciliùs enarrare poffim præcipua magnalia, quibus, non ex fui indigentia, fed honoris ergò Virginis, fimulq; commodo noftro, dignatus eft Altiffimus hodie Affumptam, per hoc ipfum, quando eam adftare, feu affiftere Dexteræ fuæ voluit. Myfteria huius ftationis iam depromo.

Centimani, fubfidiarii falforum deorum.

C

MARIA manus Dei.

Probatur Scripturaliter.

293. Primum itaq; Affumptæ V. priuilegium eft, quòd per hoc ipfum, dum aftitiffe a dextris Regis dicitur; gloriæ huius Gubernatricis immenfa magnitudo, ad quam hodie affumitur, liquidiùs oftenditur. Premamus etenim diligentiori conatu hæc eadem Regis de Regina verba: *Aftitit* (inquit) *Regina a dextris tuis. Pf.* 44. Nullus Orthodoxorum dubitat, hoc fuiffe vaticinium de MARIA: ita fentit D. Ambr. cum Ildephōfo, Athanafio, Damiano, Greg: Nicom: atq; Bernardo, quos fequuntur Recent: qui omnes planè, totum id, quod dicitur

D

Pfal: Ambr: Ildeph: Athan: Dam: Greg:

Bern: citur deinceps in hoc Psalmo, interpretantur de MARIA: & ex vi ac significatione arcana verborum, rimantur supremum gradum gloriæ ac beatitudinis eius, ex ratione cuiusdam noui officii, quod assumpsit in se Assumpta in Cœlum. Sagacissimo enim oculo Doctores isti prius perlustrant locum, quẽ tenet in Cœlo Filius Dei CHRISTUS: Huncq; non alium esse comperiunt, nisi similiter a dextris Dei, tam ex illis apud Psalmistam Ps: 109. *Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis.* quàm ex visione Proto-Martyris Stephani Act: 7. *Video filium hominis stantem a dextris.* In quibus verbis sapientissimus Maldonatus majoritatem Filii aliquam supra Patrem, idq; ratione officii commissi illi a Patre, adstrui Filio obseruat, dum inquit: *Quocirca sedere ad dexteram, non solum significat, CHRISTVM esse æqualem Patri, sed etiam (quodammodo) majorem, non quidem reipsâ, sed quod attinet ad nos, ex functione officij & administratione Ecclesiæ.* Ex quo omnes concludunt, gloriam Animæ Christi & Corporis sui, esse supremam & eminentẽ, super omnem puræ creaturæ beatitudinem, hoc est enim sedere a dextris DEI. Hinc iam securiori passu descendunt iidem Patres ad circumscribendam ex iisdem verbis Prophetæ, immensitatem gloriæ Virginis assumptæ: quos præcedit insignis Præco MARIÆ Bernard: Sen: Tom: 3. serm: 11. dum ita ratiocinatur a simili. *Sicut benedictus IESVS sedet a dextris Patris, id est in superioribus bonis Paternis; sic ista Virgo gloriosa, in potioribus bonis Filii sui IESV, iuxta ipsum in throno sublimata consedit.* Didicerat fortè Bernardinus a Bernardi melleo ore talia, cùm & iste similia docuisse legatur serm: 1. de Assumpt: *Itaq; sicut neq; in terris locus dignior, vteri virginalis templo, in quo Filium Dei Maria suscepit; neq; in Cæli regali solio, in quo MARIAM Filius sublimauit.* Vtriq; adstipulatur commentatio, in hunc locum Psalmistæ, Belarm: dicentis: *Astitit Regina a dextris tuis. Adstitit Sponsa tua, quæ Regina est, cùm sit Sponsa tua: a dextris tuis, id est proxima Tibi, & in loco summo honoris, infra Regalem thronum.* Hùc seruiunt & illa, quæcunq; Patres scripserunt de excellentia beatitudinis Assumptæ Virginis. Compendiosiora insinuare placet: S. Anselm: l. de excell: V. c. 8. sic perorat. *Quis immensitatem gratiæ & gloriæ ac felicitatis tuæ explicabit? o Domina! considerare incipienti & sensus deficit, & lingua fatiscit.* Cuius rei a melleo ore subiungitur ratio *Quia quantùm in terris adepta est gratiæ præ cæteris; tantùm in cælis obtinet gloriæ singularis.* Ampliùs progressus est S. Ildephon: s. 2. de Assump: *Incomparabile est quod gessit, & inæstimabile, quod accepi, ac incomprehensibile præmium gloriæ, quod promeruit MARIA.* Sed quia raro in scrutatione Scripturæ & Doctorum non aliqua elabitur gemma; regredi parùm compellor, vnde festinantiùs discessi, ad illa scilicet verba quæ ex Commentariis Maldonati in hunc textum Scrip: exsuxi, & dixi, locum istum sublimem a dextris, deberi Christo, & ex consequenti Matri eius hodie assumptæ *ratione Officii:* quod officium non aliud adscribendum Mariæ censui, nisi GUBERNATRICIS dexteræ Excelsi: incumbit propterea dicere, quomodo huius officii sui, Dexteræ adstans Altissimi, ad omnes numeros adimpleat munera Virgo Assumpta.

Left margin notes: Psal: — Act: — *Locus a dextris, signum nobilioris officii.* — Mald: — Bern: — Senen: — *MARIÆ locus in Cælo, quo nullus dignior.* — *Mariana gloria magnitudo à Patribus explicatur.*

Right margin notes: Ansel: — Ildeph: — Bern:

Probatur Figuraliter.

294. Primum Almæ huius GUBERNATRICIS negotium, hodie, dum assumitur, video adimpleri exactissimè: Direxit enim tũ optimè, gubernauitq; dexteram Dei glorificantis Cælicolas, omnesq; suos Beatos: dum enim stetit a dextris Altissimi circumdata varietate beatificorum donorum; illicò largiori manu a Deo cuncti ciues, maioriq; cumulo nouorum gaudiorum munerati sunt, imò tunc primùm satiati creduntur: ut colligit Vega n. 1829. ex illo Dauidico desideriorum entheo Psal: 16. *Satiabor, cùm apparuerit gloria tua.* Theodotion legit. *Cum manifestabitur dextera* Quod ille pertrahit ad B. Virginem tùm, dum *Astitit ut Regina a dextris.* Cui suffragatur illud S. Ildeph: serm. 2. hodie. *Lætitia & gaudium &c: Beatorum, procul dubio ex huius diei completur exultatione, quando B. Dei Genitrix clarior sole refulsit in throno claritatis.* Sed quia universaliùs quid dicere cupio de MARIA, quòd scil: ita glorificantis Dei gubernet manum; ut quidquid gloriæ habuêre tum & nunc habent, ac deinceps habebunt Beati, id sine cooperatione SS. Virginis eos non obtinuisse; proinde recurrendum censui ad Apocalypticas Joannis

Right margin notes: *MARIA gubernat manum Dei glorificantis.* — *MARIÆ in assumptione, completa quasi beatitudo Sanctorũ.* — Psal: — Ildeph: — Apoc:

annis visiones; quarum præcipua fuit Apocal: 4. 10. *Sedes posita in Cœlo, & supra sedem sedens, & in circuitu sedis 24 seniores ante sedentem in throno, & adorabant viventem in sæcula sæculorum, & mittebant coronas suas ante thronum, dicentes: Dignus es &c:* Inquirunt hic Expositores mysterium, cur nam isti gloriosi senes? quorum gloriæ pars præcipua, erant coronæ illæ in capitibus eorum, cur inquam? sicut dictum est, quòd ante sedentem in throno procidebant, ac etiam adorabant viventem in sæcula; non etiam dicuntur deponere coronas ante sedentem vel viventem in secula; sed dicitur, quod ante thronū deponebant coronas. Sciendum itaq; est, quòd ex sensu PP. Aug: Ansel: Epiphanii Damiani, Thronus appelletur MARIA, idq; potissimis de causis, quas recensere hic non vacat: specialiter tamen, quando gloriosa stetit in cælis a dextris Filii, Thronum Dei dicendam esse asserit Guerr: Abb: ser. 2. de Assump: dum illa verba invitantis Christi, Matrem suam ad gloriam: *Veni electa mea, & ponam in te thronum meum,* huiusmodi prosequitur paraphrasi. *In Te mihi quandā sedem Regni constituam: de Te, iudicia mea decernam: per Te preces audiam.* Cur ergo non asseramus, ideò misisse seniores illos coronas suas ante thronum DEI, scilicet ante regnantem in Cælis MARIAM; quatenus illo profundæ submissionis singulari obsequio, apertiùs testarentur, omnem suam potestatem, gloriam, felicitatemq, quibus fulgebant, nedum ex clementia & bonitate liberalissima sedentis in throno; sed quoq; ex speciali patrocinio Virginis, obtinuisse, ipsi proinde acceptum attribuere. Assecutus est indagine suâ hunc sensum & intentionem Coronatorum Senum. *Io. Sylueira in Apoc: 5.* ℣.10. dum ita ait: *Meritò coronati seniores, coronas & Regnum Agno referunt, quas sine gratia & Matris MARIÆ solicitudine minimè habere poterant. Quo obsequii genere, nomine omnium Beatorum Beandorumq, contestati sunt, omnem calestis suæ gloriæ gradum, largiente quidem Primi Glorificatoris de manu, accepisse, non tamen sine GUBERNATRICIS dexteræ eius, ope atq, patrocinio.* Huic satis vocaliter accinunt Patres. Imprimìs S. Epiphanius, qui de laud: V. *MARIAM gloriæ radicem appellat, quam suis communicat, veluti ramis.* Cui Tertull: more

Apocalyptici seniores, cur Coronas mittunt ante Thronum?

MARIA thronus

Aug. Ansel: Epip: Dem: Greg:

Marianæ opis gratiâ, beatitudinē assequentur homines Sancti.

Epip: Tertul:

A illorum Senum, omnium beatorum coronas subjicit, dum ita L. ad Mart: c. 3. fatur. *Habemus Coronariam Deiparam, cuius suffragatione, speranda Corona æternitatis, brauium Angelicæ substantiæ, politia in cælis, gloria in sæcula sæculorum.* Petr: Damiani s. de nat: hisce alloquitur Virginem verbis: *Data est Tibi omnis potestas in Cælo & in terra, quid tibi negabitur? nihil Tibi impossibile, cur impossibile est, desperatos in spem beatitudinis releuare?* Clarius quid lego ap. Rich. Laur. in illa Eccli: 14. *In Ierusalem potestas mea: imperandi scilicet, quod volo virtutibus Angelicis & animabus Sanctis, & faciendi ad beneplacitum meum, & quos volo introducendi.* B Liberaliùs cæteris, quia vniuersaliùs concludere videtur Seraph. Bonau. dum opusc. de laud. V. ita habet. *Gloriosum Marianæ gloriæ priuilegium est, quidquid post Deum pulcbrius quidquid dulcius, quidquid iucundius in gloria est, hoc MARIÆ, hoc in MARIA, hoc per MARIAM est.*

Dami:

Rich:

Probatur Doctoraliter.

Iterū GUBERNATRIX nostra dexteræ Excelsi, dicitur *stare a dextris*, ut Dei, 295.
tanquam primi, quarumq; gratiarum & donorum Largitoris moderetur manum in distribuendo, stimulans liberalitatem eius ad ampliora elargienda. C Vnde concorditer Doctores tenent, quòd quamvis meritoriè & fontaliter, omnis gratia sit per Christum; nihilominùs quidquid gratiarum quandoq; & quæcunq; rationalis creatura, de manu liberali Dei accepit; id ei, cooperante quoq; huius GUBERNATRICIS manu obtigisse. Præcipuus asserti huius Patronus Bernard: sic ait: Ser. in Nat: *Non timeo dicere, quòd omnis gratiarum influxùs quandam jurisdictionem habuerit hæc Virgo: de cuius utero, tanquam de quodam Oceano divinitatis, riui & flumina emanabant omnium gratiarum.* Et iterum ser. 4. in Nat. *Datum est MARIÆ, ut per illam acciperes, quidquid haberes: quia nihil DEUS* D *nos habere voluit, quod per MARIÆ manus non transiret. Totis igitur medullis cordium, totis præcordiorum affectibus, & votis omnibus, MARIAM hanc veneremur: quia hæc est voluntas Domini, qui totum nos habere voluit per MARIAM.* S. Germ: Patr. Constantin: de Zona Deip: *Nemo est, qui liberetur a malis, nisi per Te o purissima: nemo est, cui donum concedatur, nisi per Te o Castissima. Nemo est, cuius misereatur gratia, nisi per Te, o honestis-*

MARIA gubernat manum Dei largientis.

Bern:

Germ:

o honestissima. Imo adeò inter Doctores hæc opinio invaluit; ut plurimi sint, qui probabilissimè tuentur, quòd etiam Angelis bonis, illa gratia, quâ factum est, quod prima illa in tentatione non corruerint, & omnes aliæ gratiæ, & gloriæ dona, a MARIÆ patrocinio profluxerint: de quo satis doctè tractavit Vega Palæst: 23. cert. 3. Quod profundiùs scrutandum resigno doctioribus, licet & ipse stem pro ista pia opinione. Duos hic nonnisi fauentes ex parte huic sententiæ adcito: Guielmum *MARIA est fons hortorum continens abyssos vitæ & immortalium gaudiorum, sed non ita continet sibi, ut non effundat & aliis. Effundit Angelis & hominibus participationem pro captu singulorum: Angelis quidem torrentem voluptatis, hominibus in hac peregrinatione riuulos Sanctitatis & sanitatis.* Similiter Richard: Victor inCant ap: Vegam n. 1523 *Vtraq; creatura potentior iudicatur, quia utraq; per MARIAM reparatur.*

Angelos obtinuisse gratiâ & gloriâ non sine suffragio MARIÆ: probabile est Bernardin: Sen: S. Antoninus à Miechou: Regina Angelorũ citati.

Guilel: Rich:

Probatur Miraculosè.

296. Accedat iam tertium GUBERNATRICIS dexteræ Altissimi, Assumptæ scilicet MARIÆ ministerium, quod non aliud est, nisi ideo ipsam adstare a dextris Dei irascentis & vindicantis; ut extensam manum eius ad puniendum iustè pro peccatis, contineat & mitiget placando. Dolebat sanè olim Propheta, dexteram Dei huiusmodi caruisse ministerio, inquiens: *Ecce tu Domine iratus es, non est qui consurgat & teneat te.* Is: 64. Nec mirum id dici: nondum enim MARIA astiterat a dextris Altissimi. Longè aliter nunc, ipsa etenim per Card: Hailgrinum gloriatur: *Tenui* (inquit) *eum, ne vineam suam dissiparet omninò: nec dimittam eum, sed continuâ precum instantiâ furorem ipsius retinebo.* Cui asserto suffragatur duplex miraculum: primum ex Pedag: §. 3. n. 3. Cremonæ contigisse refertur, quòd infans in cunis, nondum ad loquendum idoneus, singulari prodigio, subitaneè inclamans, his verbis Matrem compellauerit: vidi (inquit) mea Mater, aperto cœlo Christum Judicem regali solio sublimem & metuendum, fulguraq; & sagittas ad mulctam peccatorum parantem: cui supplex accidit Ssma eius Mater, rogavitq; ne supremum illum mundi diem, quod minabatur Judex, adesse vellet. Ita dixit puer, & obmutuit: nec deinceps nec ante est locutus, quàm per ætatem didicit. Alterum simile ex Cæsario l. 12. c. 52. de quodam Guilhelmo Clareuall: Religioso, a Diuinis reuelationibus celebri, quòd in raptu mentis viderit Christum, qui iustâ contra mundum irâ accensus, iusserit Angelum, qui ad Tribunal propiùs adstabat, tubâ clangere, quo sono totus orbis non secùs ac folium in arbore contremuerat. Et cùm secundò etiam, id esset, vrgente Dei imperio, facturus, ac mundum euersurus, vnam Diuam Matrem ex omnibus Sanctis ausam se interponere, atq; ad Filii pedes prouolutam, Judicem Filium rogasse, ut misero, & usquequaq; reo mundo, dilato adhuc iudicio, liceret comperendinari, atq; Ordinem suum Cisterciensem pro vade obtulisse. Similem habuisse apparitionem S. P. Dominicum, plerumq; testantur Historiæ.

MARIA, gubernatrix Manûs Dei vindicantis.

Cremonæ, infans videt Beatam Virginem, placantẽ Judicem.

Visio terribilis Christi in tribunali quem tamen Maria placauit.

Probatur Historicè.

Vltimò tandem, GUBERNATRIX dexteræ Dei, MARIA, ideò a dextris illius stetisse dicitur; ut videlicet ponderantis Judicis in singulari cuiusq; mortalium iudicio, in gratiam peccatorum moderetur manum. Aresius Tom: 1. l. 4. scribit Mutium Manfredum, Bellatorem insignem depinxisse in scuto suo, tria signa Zodiaci, Leonem scilicet & Libram, atq; in medio horum, Virginem, lemmate addito: *Temperat iras Virgo.* Tacitè fortè subinnuens, quòd dum Judex supremus Leonem induit, & in extremo vitæ ad Libram Judicii sui æquissimi examinat opera cuiusq; quæ unumquemq; sequuntur; mediat tunc Virgo pro cultoribus suis, & moderatur irati Judicis stateram. Plurimæ Historiæ ad comprobandum id, se ultrò offerunt. Vnam præcipuè recenseo ex P. Jong. de Rosar. Exh. 15. Rex quidã erat Hispaniarum, alioquin non valdè deuotus, qui prædicatione permotus S. P. Dominici, deuotionem Rosarii diuulgantis, (ut externum saltem præberet suis subditis pietatis exemplum) ad cinctorium suum in publico manifestè Rosarium portabat. Contigit autem, ut infirmatus Rex & in extremis existens, in mentis raperetur excessum, haberetq; huiusmodi visionem. Coram Christo in Tribunali sedente ad iudicium adducebatur, & iam pronuntianda videbatur

297. *MARIA gubernatrix manûs Dei ponderãtis seu Judicãtis.*

Symbolũ in scuto: 3. signa Zodiaci.

debatur contra eum sententia damnationis æternæ, quoniam nihil boni olim præstiterat, sed potiùs multis peccatis grauabatur. Interea antequam pronuntiaretur sententia,& ipse in maxima versaretur anxietate, comparuit Judicis Mater, & in rei fauorem perorauit dicendo: quòd etiamsi non recepisset aliquod bonum opus; attamen Rosariũ sacrum portasset in publico, ut ita pietatem in subditorum saltem cordibus excitasset. Proinde rogauit, ut pariter in statera, & mala ipsius opera & sacrum Rosarium appenderentur, atq; iuxta ponderationis iudicium, sententia proferretur. Hoc modo factum, & ecce Rosarium, quasi arena maris, grauius apparuit, & fecit peccata, quemadmodum vaporem leuem in altum attolli: adstantes diaboli, (dum fauorabilis pro reo pronuntiata esset sententia,) cùm de iniustitia Judicẽ incusare & B. Virginem blasphemare cæpissent; ipsa conuersa ad reum Regem dixit: En ob seruitium illud exiguum, à benedicto Filio meo impetraui, ut modicùm adhuc vivere possis, & opera bona præstare, quibus ad vitam peruenias sempiternam. Hæc cùm agerentur, Aula Regia circumstans, mortuum putabat Regem ac funeralia parabat: & ecce subitò sese erigens Rex cum gemitu dixit: O benedictum S. MARIÆ Rosarium! quo mediante liberatus sum à damnatione perpetua: totamq; Histo-

Rosariũ tantum ad cinctorium deportatum a Rege, quantùm in statera Iudicii ponderavit.

A riam graphicè enarrans, dum conualuit, vitam suam in melius commutavit. Et hæc sunt nostræ GUBERNATRICIS, manûs Excelsi, in salutem hominum ministeria, ad quæ (ut asserit S. Bernard: Sen:) ab æterno ordinata fuit tanquam dispensatrix gratiarum cœlestium. Et ut officium suum faciliùs exequi posset, propè SSS. Trinitatis majestatem est in gloria sublimata ac constituta a dextris.

Epilogus

COncludamus cum eodem Senen: supplicia dando vota GUBERNATRICI nostræ. *O Fæmina ab omnibus* 298. Sen:
B *& super omnia benedicta! Tu dispensatrix omnium gratiarum, Tu consummatio vniuersi, & Ecclesiæ S. decor, Tu nostra sanctificatio digna coram Largitore cunctorum bonorum, Tu omnium donorum & gratiarum incomprehẽsibilis magnitudo, Tu exemplum omnium bonorum, consolatio deuotorum, & totius salutis radix ac ornamentum: verè balbutiendo, has laudes & excellentias tuas pronuntiamus, sed tuam immensam Clementiam exoramus supplices, ut tu Benignitate tuâ, nostras insufficientias suppleas. O Gloriosissima GUBERNATRIX dextera Altissimi auersam fortè a nobis manum, ad nos conuerte, iratam detine copiosioresq; facias elargiri gratias & miseratione*C*s: ac deinceps, ne statera nostra vacillet, clementer attende, imò omnes vitæ nostræ periodos guberna protectione, salua Sancta Tua intercessione.* AMEN.

HABITACVLVM CONVIVALE.

SS. DEIPARA.

Pro Festo B. V. M. de Portiuncula.

Hodie huic domui salus facta est. Luc: 19.

299. O Ter felicem & benedictam Zachæi domum! o fortunatissima habitacula huius Abrahamidæ! A. A. Quæ, dum Hospitem recipiunt Salvatorem, illicò in triclinia lætitiæ & in tabernaculum convivale, (vbi continuò D & ubiq; salus, à salute ipsa, CHRISTO nimirum, propinatur) consecrantur: illudq; infame publicanorum spæleum, in Sanctissimã dedicatur mansionem. *Hodie huic Domui salus facta est.* Nonnulli ex Commẽtatoribus putãt, Zachæũ ob-

uiasse

uiasse CHristo tum, quando ille pergens versùs Jerusalem, fleuit super eam. Matth: 23. imminentemq́; domuum prædixit ruinam inquiens: *Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.* Hinc mirùm, quòd suspiciens Zachæum vicinum Civitatis illius, Domui eius bene precatur, imò facto prophetat, dum ad eam seipsum non invitatus invitat: *Hodie in Domo tua oportet me manere,* salutarem & veluti convivalem, inibi habere percupiens mansionem. Et quænam tam subita rerum Metamorphosis & causa? Non aliam huius convivalis lætitiæ inuestigare licet ex contextu Euangelico, quàm miram, nedum ipsius Zachæi; sed totius etiam Domûs ipsius seu Familiæ conversionem & pœnitentiam. O quàm sacra! o quàm convivalia tabernacula Pœnitentiæ! Porrò pusillus iste Zachæus, pusilli & humilis serui DEI Francisci, ad amussim Idea est & typus. Hic dum insignîs & duræ Pœnitentiæ exercitiis scopebat Spiritum suum, & ruinosas restaurabat Ecclesiolas; felicissimo omine, & compassionis salutis proximi, Spiritu ductus, nouam Domum salutis, & habitaculum Pœnitentium, ad exiguam B. MARIÆ de Angelis dictam ædiculam inuenit: vel potiùs sub Patrocinio Beatissimæ, tam singulari impetratâ a Christo indulgentiâ, erexit. Et meritò: pridem enim hunc titulum adstruxit V. MARIÆ S. Joannes Damasc: *Beatissima* (inquit) *est HABITACVLVM emundans animas nostras passionum illecebris coinquinatas.* Item. *Est HABITACVLVM lucis, illustrans virtutum lumine, animas passionibus obtenebratas.* Hæc propterea, dum a nostro Seraphico Zachæo, in specialis (propter Indulgentiam) pœnitentiæ Patronam eligitur, atq́; ideo insigni lætitiâ mæstos consolatur, reficitq́; peccatores; hodie nouo titulo HABITACULI convivalis honorari meretur. Cuius tituli Mysteria antequam pangam; priùs Domum Pœnitentium, in lucerna perscrutabor & quæram, quænam Convivalis seu vera pænitentia sit censenda? Veneremur interim rythmicè MARIAM.

Zachæus, figura S. P.N. Frācisci, qui Domum Pœnitentium curâuit.

MARIA habitaculum convivale pænitentiũ.

Triclinium Deitatis,
Fons & vena pietatis,
Facta, his qui vivunt malè,
Palatium Convivale.

PARS I.

Pœnitentia, Domus Convivalis: & quæ?

300. TUrpe illud naturæ monstrum, & latens sub purpura prodigium, ventris carnisq́; fæda victima, Heliogabalus, conviviis suis (ut magis festiua essent) traditur aliquando adhibuisse octo luscos, octo caluos, octo podagrosos, octo insigniter surdos, octo notabiliter obesos, & octo nasutos: iisdem etiam mandabat, proposito præmio, ut ad se deferrent millena pondo aranearum: admirantibus autem id factum, respondebat, id exhiberi ad ostendendam magnitudinem Vrbis Romæ. *Tympius de Conu:* Simile quid, alio & laudabiliori salutariq́; modo peragi video, dum S. Pœnitentiæ, (quam Tabernaculum seu Palatium convivale appellaui) abdita perscrutor: tot enim luscos, caluos, surdos &c adesse festiuo huic symposio video; quot peccatores ad S. Tribunal accedentes numero: qui, dum telas aranearum (per quas *Glossa interl:* significari vult peccata) ad stateram Confessionis, iusto pondere comportant; iustificati per gratiam, convivali, a cælesti Imperatore dignantur symposio, atq́; sic magnitudinem, seu miram S Pœnitentiæ efficaciam, in seipsis declarant, eximiâ animi suauitate & quiete repleti in conscientia.

Convivium Heliogabali, octo luscos, octo surdos, podagrios &c: curabat.

Aranearũ præmium

Aranearũ telæ, peccata sunt.

Gloss:

Probatur Scripturaliter.

301. Sapientissimus mortalium Salomon, Pœnitentiam, esse Habitaculum, seu Domum convivalem & lætitiæ, quamvìs sub contrarietatis ænigmate, asseuerasse deprehenditur in illis verbis: Eccl: 7. *Meliùs est ire ad Domum luctûs* (Syrus, *flendi*) *quàm ad Domum convivii.* Iuxta expositionem *Cornel: à lap.* & aliorum, litera hæc intendit persuadere hominibus, etiam inter læta & fausta, habere præsentiam mortis; mysticè nihilominus, Domus hæc luctûs, commendat Pœnitentiam, luctum, seu dolorem, compunctionemq́; cordis de peccatis, quæ specie tenùs, Domus amaritudinis videtur esse; si tamen abdita eius, profundiùs peccator pœnitens ingrediatur; Domum profectò convivalem inibi reperiet: sua-

Eccl:

Domus luctûs, Pœnitentia est.

uissimus

Contritio quam dulcis animæ est. Clim: Basil: Matth:

uissimus enim est animæ, contritionis dolor, dulcissimæ compunctionis lacrymæ superantes omnes mundi delicias: quod fusè prosequitur Climac: grad: 7. & S. Basil: super illa verba Saluatoris, Matth: 5. *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur* Causas aliquas, convivalis huius in Pœnitente lætitiæ, subinnuit Cornel. dicens: *Luctus hic exhilarat, tum quia manat ab amore: tum quia, signũ est puræ sanctæq; conscientiæ, quæ semper læta, est quasi iuge convivium: tum quia certam dat fiduciam promissæ a Deo consolationis & gloriæ æternæ.* Meritò ergo sapiens, Domum hanc luctûs Pœnitentium, Domui convivii præposuit inquiens: *Meliùs est ire ad domum luctûs, quàm ad Domum convivii* Iterum idem Sapiens hanc convivalem lætitiæ Pœnitentium pompam, promouere videtur ex hilari præsentia Regis vitæ, scilicet Christi, dum Prou. 16. ita ait: *In hilaritate vultûs Regis, vita: & clementia eius, quasi imber serotinus.* Quæ verba perpendens Guerricus Abb: serm: in Ramis, per serotinum imbrem, qui suauissimus terræ esse dicitur, vult significari lachrymas pænitentium ex clementia Dei super peccatis illorũ, obortas. *Habent enim* (inquit) *a grato Dei conspectu homines, ut peccati vulnus lacrymis eo tempore impleant, quo perfectam accipiant salutem.* Et vndè hic Dauidis filius, gustus hos & sapores convivales Pœnitentiæ, ebibisse dicendus? quos fortè nunquam gustauit in se: nam (ut ait quidam Doctor) Salomon peccasse legitur, pænituisse non legitur: & saltim dubium magnum est inter Doctores de pœnitentia eius. De priuilegiis ergo Pœnitentiæ sorbsit Salomon primariò a Spiritu S. probus adhuc tunc, dum illa scriberet: ac etiam a Patre Dauid, quem multoties ad lyram audiebat, mæstum illud simulq; lætificans, canentem, dum pæniteret. *Cinerem tanquam panem manducabam. Psal:* 101. Sed quando sapor cineribus, par tritico vel dulciariis? Exponit mysticè cum ingenio, S. Greg: P. Hom: 19. in Ezech: *Conuersi* (inquit) *peccatores, sic ditantur virtutibus, sicut illi diuites, qui cadere in peccati pænitentiam vitauerũt: vnde & Psalmistæ voce dicitur: Cinerem tanquam panem manducabam, quia sic recipit pænitentes, sicut iustos. Cinis ergo sicut panis comeditur, quando Authori suo, peccator, per pænitentiam, sicut innocens restituitur.* En felicitates! en

Domus Pænitentiæ, salutaris habitatio.

Prou.

Salomonis dubia pænitentia.

Salomon à quo didicit, quæ de Pænitentia scripsit. Psal:

Pænitentia cinis, dulciaria Dei.

A pœnitentium gaudia! quæ breuiter complexus est S. Laur: Iustin: de casto Conn: Cap: 13 talia in laudem Confessionis congerens: *Nihil autem sic cordis restaurat gratiam; sicut iuge, oris confessio. Si delictorum maculis fœdatur, si hebetudine grauatur, si desperatione tangitur, si agitatur tentatione; recurrat ad confessionem & liberabitur. O Beata Confessio! quæ Deum placat, reconciliat Pænitentem, cælum aperit, mundat cor, onus aufert, mentem lætificat, & remittit peccatum.* Laur:

Confessionis encomia.

Probatur Figuraliter.

O quam dilecta tabernacula, scilicet B conscientiæ verè pœnitentium! vtinam cuiusq; nostrûm anima concupiscat, vel atria horum tabernaculorum ingredi, & iustificandæ per Confessionem conscientiæ degustare gaudia: sed quotus ille pænitens est, tam eximii & tam perfecti (ut esse debet) ædificii architectus idoneus & faber? Sicut etenim ex mente S. Th: Villani serm: Dom: 4. Quadr: *Ad pedes confessioru rarus est, qui pæniteat, prout debet;* ita pariter pauci nimis reperiuntur, qui post iteratas etiam Confessiones, convivales in conscientia sua experiantur ferias, id est, suaui mentis liberæ a remorsu, fruantur tranquillitate: imò si ad tempus C quandam præseferre, vel persuadere sibi videntur mentis quietem, gaudium eorum nonnisi ad punctum est: breui quippe recrudescens conscientia mordebit, & affliget ut coluber: verum enim gaudii & quietis ædificium, non vili ac debili struitur ex materia, atq; ut firmum fit, validis constabiliendum est columnis, dum quis pænitet & confitetur peccata sua, aliàs miserè corruet. Cuius pulchram repræsentat figuram fatalis illa convivalis Domus Philistinorum, qui exoculatí Samsonis infimæ sorti inter epulas & convivia illudebant. Hæc licet duabus suffulta D esset columnis, non ita tamen firmis; quin robori Samsonis suffecissent: tota etenim Domus demum, concussis illis ab utraq; Samsonis manu, non minori fato tàm illius, quàm omnium convivantium, corruit. *Apprehendens ambas columnas, quibus innitebatur Domus, alteramq; earum dextrâ, alteram lævâ tenens, concussis fortiter columnis, cecidit domus super omnes principes, & cæteram multitudinem, quæ ibi erat.* Jud: 17. Samson quatenus gloriosus,

302.

Th: Vil.

Pænitētia rarò vera.

Pænitentia defectuosa, sub typo Domûs Philistinorum demonstrata.

Jud:

Samson typus Christi.

ofus in factis, ex mente SS. PP. typus fuit Christi, idq; multifariè: nihil tamen implicat, quòd, quatenus fraude & malitiâ Philisthinorum excæcatus, & ut interpretationem nominis admittit, *dormiens*, figuram præseferat alicuius peccatoris dormientis, seu in negotio salutis suæ negligentis, qui temporalium nimiâ curâ excæcatus ludit nonnisi stygio Philisthæo, dum ad Sacramenta, præsertim Confessionis, quasi ludens, id est perfunctoriè accedit: hincq; fit, quòd licet videatur sibi conscientia dulciter modulari, quantamcunq; morulam libertatis a remorsu conscientiæ indulgendo; hoc tamen carmen, carmen est Philisthiim (quod interpretatur, *Involvens*) id est, falsum & fucatum gaudium, ruina etenim breui imminet, & cessatio modulantis Cytharæ: talē quippe columnæ illorum, nimirum defectuosa Pœnitentia & Confessio ominantur: columnas inquam Confessionis & Pœnitentiæ veræ, appello Integritatem Cōfessionis & Dolorem, juncta firmissimo proposito non peccandi. Ah quoties ingenti animarum damno, nutant istæ columnæ! Nutat Integritas, dum vel ob crassam negligentiam examinis prævii Confessioni, vel ob perniciosas excusationes excusationum in peccatis, aut quod pessimum, ob reticentiam ex causa verecundiæ, nedum multiplicantur peccata; sed interdum ipse valor Sacramenti deficit iuxta illud Prou: 28. *Qui abscondit scelera sua, non dirigetur: id est.* (iuxta phrasim Alcuin:) *non dirigetur in viam salutis: qui autem Confessus fuerit & reliquerit ea, misericordiam consequetur.* Vacillat quoq; Columna Doloris & Propositi: multos etenim contingit ad sacrum hoc Tribunal accedere sine vera, ex aliquo motiuo supernaturali, aversione a malo: sine abominatione peccati, ut Deo odibilis: sed nonnisi ex sola mera consuetudine vel temporalis alicuius respectûs gratiâ: plures verò venire, compertum est, sine proposito firmo emendationis; imò cum aliquo affectu ad ea, quæ confitentur peccata: quod se prodit ex eo, quando nimirùm occasiones proximas peccandi iterum, cùm bene possint deserere, mandante etiam Confessario, tergiversantur. De quo redarguentem huiuscemodi pænitentes, audi Isidorum de sum: bono. c. 16. qui sic inquit. *Illusor & non pæni-*

Pœnitentia Domus dua Columnæ Integritas & Dolor.

Prou:

Isid:

A *tens censendus est, qui id facit aut cogitat, cuius dolorem præsefert.* Hīcq; proinde, ut concussis hisce duabus columnis seu conditionibus ad veram Confessionem necessariis, corruat Convivale HABITACULUM: id est, quòd etiam post talem confessionem, Pænitens non fruatur constanti animi lætitiâ, nec serenitate conscientiæ: imò totâ corruente machinâ Sacramenti, sacrilegus ipse Samson, malè pœnitens homo, gemat sub ruinis, novis remorsibus conscientiæ pressus. De quo sic Abb. Absalon serm. 7. de Quadr. *Frustratoria illorum est pænitentia, qui quadam consuetudine tempo-* B *ris tracti, ad horam dicunt, sed non deflent peccata sua, quippe statim deponunt onus satisfactionis, reuertuntur ad vitia, bibunt calicem confusionis usq; ad fæcem, & fiunt novissima talium peiora prioribus.* Heu infelices, malæ pænitentiæ fabros! eorum quippe vitio contingit, ut Pænitentia & Confessio, quæ verè pænitentium HABITACULA convivalia dicuntur, ipsis spælea Draconum & Leonum efficiantur.

Pænitens illusor est non pænitens, si sine proposito.

Abb:

Pænitentia frustratoria: quæ?

Probatur Historicè.

Sed Convivalia hæc lætantis conscientiæ tripudia cernamus vel in vno C ritè pænitente. Thomas, Cantipratensis Præsul, rem huiuscemodi in Burgundia contigisse enarrat. Nobilis quidam Burgundias, primos ætatis suæ annos in maxima traduxerat pietate & modestia Christiana, at laxatis tandem habenis, viam aggressus est licentiosam, quam dum calcaret effrenis, improviso percellitur horrore, contabescit pallore, melancholiæ obruitur mœrore: factum est, quòd squallenti mente tabescens, incidit in languorem, nec tamen DEI castigantis manum agnouit, sed mala malis accumulans, pallore vultûs & macie tabescebat, quasi homo ille, ignis æterni miserabiliter & tempestiuè D habilitaretur ad pænam: cumq; nulla medicorum cura proficeret, nec saltim languentis vitæ causam aliquis aperiret, tandem in se reuersus, solam miseriæ corporalis causam, languorem esse animæ, divinâ miseratione præuentus, pænitens intellexit, atq; indilatè Confessionem lacrymosam instituit: statim verò ubi beneficium absolutionis accepit; similitudinem ferè bubonum habentium in facie, & diuersifica postea ani-

303.

Exemplũ egregium lætitiæ post pænitentiam, in quodã nobili.

A a malia

malia septem, cute teterrimâ, quasi septem vitiorum dæmonia, de se simul ejecit. Mira res, vix modico temporis spatio interjecto, in tabem animalibus resolutis, reflorescere cæpit caro, & facies pænitentis, menteq; & corpore integerrimè sospitatus, multis postea profuit ad exemplum. Psalmos olim dixisse Dauid pro tabernaculis, notatur in quorundam Psalmorum intitulationibus. O felices pænitentium animas! quibus iam datum est, hocce Convivali HABITACULO, expurgatâ rite per animosam Confessionem conscientiâ, perfrui: Psalmum Deo & iubilum dicite gratiarum actionis. Siquidem iuxta Seraphicum. *Fundamentum & ianua virtutum, omnisq; gratiæ ac spiritualis consolationis principium est, conscientiæ puritas & cordis munditia.* Opusc. de modo confitendi.

Psalmi pro tabernaculis notantur.

Bonau:

PARS II.

SS. DEIPARA Habitaculum convivale.

304. DIxerim licèt, probauerimq; satis, veram Pænitentiam, animarum esse Convivale HABITACULUM; tamen longè nobiliori modo id asserere placet de Beatissima Virgine, quatenùs hodiernæ Pænitentiæ seu Indulgentiæ est Patrona: quæ dum pænitentium animas de superabundanti, (nam quoad culpam simul & pænam,) iustificatione, replet gaudio; meritò in Domum convivalem, HABITACULUMq; lætitiæ & exultationis, ædiculam Portiunculæ erigit & dedicat, vel potiùs seipsam esse declarat. Et hæc domus, sanè ad normam perfectissimam esse cernitur illius Convivalis sapientiæ Triclinii, de quo Salomon Prou. 9 *Sapientia ædificauit sibi Domum, miscuit vinum, & posuit mensam.* Cuius lætitiæ ut denotasset stabilitatem, septem columnis Domum illam suffulsisse legitur. *Excidit columnas septem.* Quæ Columnæ, symbola sint septem fundamentorum, quibus nititur hodierna Indulgentia MARIÆ de Portiuncula, quæ est præcipua peccatorum pænitentium consolatio & lætitia.

Portiunculæ Ecclesiola, Domus Convivalis pænitentium.

Prou.

Portiunculæ Indulgentiæ 7. fundamenta explicantur.

Probatur Scripturaliter.

305. Primam huius Domûs lætitiæ Colu-

A mnam, seu causam superabundantis pœnitentûm gaudii, eruo ex profundioribus Sacri Textûs Mineris, videlicet ex Ecclesiastici verbis c. 24. vbi ex sensu communi SS. PP. toto planè capite, sub variarum rerum similitudinibus, encomia MARIÆ typicè enarrantur: inter quæ illud est. *Quasi Libanus non incisus vaporavi habitationem meam.* Latent pretiosæ sub hac concha, scilicet litera, Margaritæ. Vaporem virtutis, Beatissimâ Virginem dici consentit S. Albert. M. sup. Missus c. 92. Rationem suggerit Jacob. de Vorag. *Quia* (inquit) *habuit cogitationes odoriferas.* Multò autem plu-B res reperiuntur PP. ut Hugo de S. Victore, Hugo Caren. Petrus Blesen, Richardus, qui MARIAM per Libanum intelligunt. Inter quos præcipue S. Bonau: de Eccl: Hierar. p. 4. ad finem, ubi sic habet. *MARIA, Libanus per innocentiam, non incisus, per peccandi impotentiam.* Quasi Libanus vaporavi. Porrò vapor, est quædam subtilissima substantia, ignis operante virtute, ab aliquo Corpore extracta, quæ interdum quinta essentia rei dicitur. Et quando copiosiùs gratiùsq; vaporavit Libanus iste C MARIA, nisi tum, quando ingentis charitatis & commiserationis super peccatores, ignibus exardescens, (prunas subministrante, igneo seruo, quia Seraphico Francisco,) supplices pro eis dedit Filio suo manus, eumq; deprecata est, & exaudita pro sua reuerentia, ac pietate. Et quid vaporavit? Respondet vtiq; : *Vaporavi habitationem.* O nouam Chymicam! admirandum ignotumq; hactenus sæculis distillandi artificium! Struuntur utiq; non modico sumptu ac labore è trabibus, vel lapidibus Domus, & HABITACULA; Libanus MARIA, hodie facilè & suauiter D vaporat HABITATIONES, & quidē magni gaudii & ingentis lætitiæ cordis. Semper equidem Beatissima Virgo iucundam in sui deuotione cultoribus suis exhibet HABITATIONEM iuxta vaticinium Regis & Prophetæ Ps. 86. *Sicut lætantium omnium, habitatio est in Te.* Et expressè id asserit illa Paraphrasis Ecclesiæ, quæ sic quotidie orat: *Sicut lætantium omnium habitatatio est in Te, S. Dei Genitrix.* De ipsa intelligiendam vult Hugo Cardinalis, illam panegyrim victoriosæ Judith, idq; multo veriùs. *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israel.* Judith 15.

Eccl:

MARIA vapor virtutis.

MARIA Libanus non incisus.

MARIA noua Chymica, halat pro vaporibus habitacula.

Judith

Vapo-

15. Vaporationes has gaudiosas expressit in parte S. Germ: in tenerrima illa ad Beatam oratione. O *Domina mea sola! quæ sola mihi ex Deo solatium, sola æstûs in me existentis divinus ros, cordis mei exarescentis guttæ divinitùs fluentes, lacrymarum mearum ablatio, gemituum meorum cessatio &c. exaudi orationes meas.* Hodie tamen dicitur vaporare habitationem gaudii & lætitiæ, ideò; (fortè non errabit pia mei affectus inclinatio ad encomia MARIÆ) ut per hoc intelligam magnitudinem lætitiæ cordis, constansq́; hodie pœnitentium gaudium, quo cumulantur. Nam licet Beatissima Virgo, peccatorum, dum pænitent, lætitia dicitur, & est; id tamen plerumq; fit per modum transeuntis, & incompleti gaudii, ob pænæ remanentis seu satisfactionis obligationem: hodie verò HABITATIONEM, & quidem majoris & constantis atq; pleni gaudii vaporare dicitur, eò; quòd materiam singularis lætitiæ, sine omni formidine pænæ imminentis, peccatoribus per Confessionem iustificatis, subministrat, dum vigore impetratæ indulgentiæ, se a culpa & pæna liberos esse, piè credunt, & gloriantur. Hîc non inopportunè mihi occurrit illud S. Pauli de quodam Spirituali ædificio 1. Cor. 3. ubi dum posuisset pro fundamento omnis fabricæ spiritualis, lapidem angularem, CHRISTUM JESUM; postea superædificantium conatus diuersos, & ædificationis Materiam sic describit. *Si quis autem superædificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fænum, stipulam, &c. uniuscuiusq; opus quale sit, ignis probabit: ipse autem salvus erit; sic tamen quasi per ignem.* In his verbis iuxta Expositor: notauit Apostolus diuersitatem meritorum, & actuum perfectiorum ac imperfectiorum, inter quos etiam numerantur actus Pænitentiæ, quos, Fideles exercent in fundamento meritorum Christi, quia in & ex radice gratiæ, Gratia autem per Christum, attestante Joanne. Illa autem verba. *Vniuscuiusq; opus quale sit, ignis probabit,* assumit Ecclesia Orthodoxa pro singulari fundamento articuli Fidei de Purgatorio: in quo eluendæ per satispassionem sunt omnes imperfectiones in bonis actibus: & residua post pænitentiam seu Confessionem palea, seu obligatio ad pænam temporalem,

Germ:

Maria auctrix lætitiæ, ablatio lacrymarũ.

Portiuncula Indulgentia, non admittit paleas obligationis ad pænã.

Cor.

A remanet exurenda. Hincq; est, quòd ordinariè pænitentium, quies conscientiæ, dici nequit ædificiũ pleni gaudii, idq; ob recordationẽ debiti ad pænam temporalem. Hodierni autem Habitaculi & Quietis gaudiosæ, conscientiæ Pænitentium ædificium; fænum, stipulam, ligna, imò vel aurum, cum scoria obligationis ad pænam, non admittit, sed per condonationem culpæ & pænæ, tota anima, ceu ad Baptismalis innocentiæ perfectionem reducta, nitidissimo & purissimo Charitatis Dei auro, si verè pænituit & ritè Confessus est homo, resplendet, & in Sancta ista Convivali HABITATIONE iucundè commoratur.

B

Probatur Figuraliter.

306. Duas simul alias, huius Marianæ convivalis Domûs, scil: Indulgentiæ de Portiuncula, substruo columnas seu fundamenta, id est merita infinita Christi, in linea satisfactionis, & merita superabundantissima Matris eius MARIÆ: ex quo totum robur omnis Indulgentiæ stare, fidei est articulus & dogma Orthodoxum. Huius Figuram præcessisse reperio, in illis celeberrimi Habitaculi summi DEI, Templi Salomonis, duabus, C cæteris omnibus præstantioribus columnis nominatissimis: *statuit duas columnas* (inquit S. textus de Salomone) *in porticu templi: cumq; statuisset columnam dexteram; vocavit eam nomine Iachin: similiter erexit Columnam secundam, & vocavit nomen eius Booz.* 3. Reg: 7. Scio communem Expos: sensum esse, per hasce Templi Columnas denotari quosq; Doctores Ecclesiæ, qui in fortitudine & soliditate doctrinæ sustentant ædificium totum Ecclesiæ DEI. Cæterùm putarim neminem inficias iturum, si assereretur, in prænominatis Columnis, magis accommodam præcessisse Figuram CHRISTI, & Matris eius MARIÆ: quorum D meritorum valore, licetsi diuersimodè ratione influxûs, tota compages Ecclesiæ constabilitur: vtriusq; enim columnæ nomina, ex sui ethymologia per significationes suas, collimant in JESUM & MARIAM. Itaq; columna *Booz* nominata, ex mente Ruperti, significat Christum: *Booz* quippe idem est, quod, *in fortitudine:* CHRISTUS autem est ille fortior armatus, qui forti armato custodienti atrium suum superueniens, e-

Portiun: Indulgentia, fundatur in meritis Christi & Mariæ.

Columnæ duæ Iachin & Booz, applicantur Indulgẽtiæ Portiunculæ. Reg:

Christus Booz fortis.

Rup: umq; in fortitudine brachii sui prosternens, vasa eius diripuit, mortem sic dæmonesq; debellans: atq; sic Ecclesiæ suæ superabundantes divitias, id est plenitudinem meritorum suorum, in charitativum salutis nostræ subsidium congessit, & clementissimè concessit, ut fatetur Apostolus ad Ephes 2. *Vt ostenderet in sæculis supervenientibus, abundantes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in CHRISTO IESV.* Idem Saluator noster innuit. Joan: 10. *Veni ut vitam habeant, & abundantiùs habeant.* Sapienter proinde S. Ansel. insinuat: *Ostendit* (CHRISTUS) *donationem beneficiorum suorum abundanter divitem & copiosam.* Quod coincidit cum illis Psalmistæ verbis Ps. 129. *Quia apud Dominum misericordia, & copiosa apud eum redemptio.* Id autem dum dicitur, tacitè innuitur, quomodo ex abundantia meritorum CHRISTI, habeatur nedum deletio culpæ, & transmutatio æternæ pænæ in temporalem; sed aliquando, dum specialis fit applicatio meritorum eius, etiam temporalis pænæ totalem consequuntur fideles abolitionem, vti contingit hodie, & in aliis plenariis Indulgentiis. Alterius columnæ nomen erat *Iachin*, id est *Misericordia.* Quàm bellè id trahitur ad Beatissimam Virginem MARIAM, quam nedum Matrem misericordiæ compellamus quotidie; sed etiam antonomasticè & in abstracto, ad locupletiùs exprimendam Clementiam eius, appellatur ipsa a pluribus, *Misericordia.* Venustè satis super hoc scripsit S. Antonin. in *Sum.* p. 4. *tit.* 15. c. 20. *MARIA dicitur misericordia ipsa: quod enim dicitur de aliquo in abstracto, maximè commendatur: & de iusto, quod est ipsa iustitia, & de misericorde, quod est ipsa misericordia.* Vix non elegantiùs cum allusione ad Hester, quæ aliter Edissa nominabatur, dixit S. Alb. M. sup. Miss. c. 195. *MARIA ipsa misericordia: unde et Hester in Figura eius alio nomine Edissa vocabatur, quod est interpretatum, Misericordia:* Quidquid ergo misericordiarum, remissionum culpæ vel pænæ habetur in Ecclesia, totum illud, post originem ipsam, scil: post merita CHRISTI, stat super merita superabundantissima MARIÆ: De jejuniis enim rigidissimis, de ciliciis & aliis voluntariis pænalitatibus, quibus MARIA mente & corpore mundissima semper ab omni peccato, affligebat Virgineam carnem, plurimi testantur Patres,

Christus, suas meritorum divitias, in subsidium reliquit fidelibus.

Psal:

MARIA Iachin, id est misericordia.

Anton:

Alb:

MARIA superabundans in-

A præsertim Ambr: Gregorius. His adde alios actus innumeros heroicarum virtutum, & præsertim continui actûs Charitatis in Deum, qui duplici in momenta crescebat proportione, quoad intensionem sui, (de quo alibi latiùs tractabo) Si ergo MARIA, (ut certum est) quia nullius rea, satisfactorio illorum meritorum valore non indiguit; certè tam immensus satisfactionum, seu satispassionum cumulus, coram DEO, (qui capillos Sanctorum dinumerat, ne cadant) infructuosus manebit? nequaquam: sed omninò idem dicendum, quod & de meritis superabundantibus B CHRISTI nuper asseruimus: Subsidia hæc sunt misericordiæ Marianæ, toti Ecclesiæ donata, de quibus pænitentes abolitionem obligationum ad pænas, seu indulgentias participant: Quod & Ecclesia evidentissimè fateri solet in Indictionibus seu Bullis talium gratiarum, ubi se, tales Indulgentias ex thesauro meritorum CHRISTI, & Beatissimæ, concedere declarat. Et quamvis in vsu habeat, quòd aliorum quoq; Sanctorum faciat mentionem; principaliter tamen totum pondus beneficii huius, tanquam duabus veluti Columnis, sct Christi & MARIÆ meritis innititur. Quidquid C enim habent Sancti a Christo, totum acceperunt per manus MARIÆ: Ex qua ratione S. Ernest: Prag: c. 119. Beatissimam vocavit. *Columnam Columnarū septem quas exciderat Prov: 9. Sapientia, qui sunt septem Ordines Beatorum, nempe Columnæ argenteæ, Angelorum: columnæ aureæ, Apostolorum: columnæ ferreæ, Martyrum: Columnæ æneæ, Confessorum: columnæ ligneæ, cedrinæ Virginum &c:* Jam ergo tribus suffultum Columnis, firmissimum stat hodiernæ Convivalis Spiritualis lætitiæ HABITACULUM MARIÆ, id est Portiunculæ Indulgentia.

satisfactionibus cur?

Indulgentia ex meritis Christi & Mariæ conceditur.

MARIÆ per manus Sancti habent, quidquid habent a Christo.

MARIA quomodo columna columnarum septem.

Probatur Doctoraliter.

D Tribus columnis, pro majori gloria & stabilimento Mystici huius HABITACULI Mariani, duas iterum alias adnumero Columnas, Perpetuitatis scil: & legitimæ publicationis: utriq; etenim partim excellentia, partim robur Indulgentiarum inniti solet. Doctoribus vulgaribus id probare de Indulgentia hodierna fortè non expedit, nam omnes domestici sunt, sed illis Doctoribus assertum constabilire volo, qui simul, &

307. *Indulgentiarum valor a perpetuitate & publicatione commendatur.*

quidem

Episcopi Doctores simul & Columnæ dicuntur.

quidem ore Apostolico, Doctores dicuntur, & Columnæ, quales sunt Episcopi, de quibus Apostolus 1. ad Timoth: *Oportet Episcopum esse irreprehensibilem &c: hospitalem, doctorem &c:* De quorum numero nonneminem Antistitem, sc: Philadelphiæ, Columnæ dignatus est titulo ipse CHRISTUS, Apoc: 3. *Faciam eum. ut columnam in templo Dei mei.* Perpetuitatis ergo & publicationis huius Indulgentiæ testes produco ex Nostratibus Chronicis, ipsos septem Episcopos, sc: Assisinatem, Fulginensem, Perusinum, Tudertinum, Spoletanum, Nucerinum, & Eugubinum: quibus Honor: III., datis ad eos literis, commiserat huius Indulgentiæ solemnem publicationem: Scribit ergo Vading: sub anno 1223. Quod Seraphicus Pater, obtentis a Pontifice literis, conuocavit vndiq; illius Regionis Episcopos, & præparavit amplam latamq; pergulam seu theatrum, ex qua, circumstanti populorum multitudini, Episcopi, indulgentiam denunciarent: stato ergo die congregatis in vnum, Franciscus hortatus ab Episcopis suggestum ascendit, præmissoq; salutari & feruenti sermone, rei seriem retulit, concludens, cælitus & per sum: Pontificem in perpetuum, per singulos annos pro stato die concessam esse plenam omnium peccatorum pænitentibus & contritis, sacra Confessione præmissâ, Indulgentiam. Audientes hoc Episcopi indignati sunt, dicentes: Frater Francisce, licetsi D. Papa nobis mandet satisfacere tuæ voluntati quo ad hoc; non est tamen eius intentio, ut te sequi debeamus in eo, quod congruum non est, ideo denuntietur Indulgentia tantùm decem annorum: Surrexitq; Episcopus Assisiensis, volens publicare Indulgentiam, cum prædicta limitatione, tamen aliter eloqui non poterat, quàm B. Franciscus dixerat. Quod alii ægrè tulerunt, & surrexerunt vnus post alterum, omnes conantes corrigere, quæ præcedentes dixerant, tamen Deo disponente, quidpiam contrarium proloqui non valebant, non citra miraculum: quo facto constitit omnibus & de perpetuitate Indulgentiæ & de solemnitate publicationis eiusdem.

Portiuncula Indulgentia, a 7. Episcopis promulgata, cum singulari solemnitate.

Portiuncula Indulgentia non sine miraculo promulgatur æterna.

308. *Probatur* Miraculosè.

Miracula quoq; (quibus veritates, A præcipue Dogmatum fidei firmantur interdum,) Columnæ quoq; quibus contra Hæreticorum impetus fulcitur Ecclesia, dici merentur. Et iam istud HABITACULUM lætitiæ Marianæ ratione hodiernæ Indulgentiæ, huic Columnæ miraculorum inniti quis pernegét? dummodo miracula plura in comprobationem de veritate Indulgentiæ, perpetrata fuisse consideret. Si vnum, quod immediatè præcessit, in violento & coacto divinitùs silentio Episcoporum, gratiam istam, contra voluntatem Christi & Vicarii eius, alterare volentium, (si inquam) hoc non sufficit alicui; recurrat ad B alios meos discursus superiores Tit: *Civitas, Dapifera,* & deinceps infra in hoc Festo; plura ibi inueniet prodigia, ceritudinem huius Beneficii comprobantia.

Portiuncula Indulgentia miraculis stabilita.

Probatur Historicè.

309. Vltimam Columnam, firmioris HABITACVLI Pænitentium gratiâ, Indulgentiæ nimirùm de Portiuncula, ab Historicis emendico: Tradunt antiqui Hebrȩorum, Adam Proto-Parentem nostrum, (ex quo reuelatum habuit, binâ universali plagâ eluendum mundum, aqueâ scil: & iterum igneâ,) ne scientiarum, C quas sibi infusas a creatore acceperat, notitia deperiisset, fabricasse duas Columnas, in quibus præcipua arcana descripsit seu sculpsit: ænea erat vna, quæ aquis resisteret: lapidea altera, ne ab igne liquefieret. Occurrit hic & illa S: Pauli Columna, de qua aliquo loco legisse me recordor apud Cornel. a lap. Hæc, (dum noctu, & ad candelam columnæ adfixam diutiùs protraxisset Concionem Apostolus) deficiente ipsâ candelâ, ignem concepit, quamvis lapidea esset, facis nimirum lucidæ ministerium obeundo. Jũgamus Columnam Columnæ, & firmiùs stabit D HABITACULUM Indulgentiæ de Portiuncula, novis testimoniis suffultum. Ignitas columnas intelligo Animas Purgatorii: illæ etenim, etsi in statu stabilitæ sunt salutis; ardent tamen nedum piaculari igne; sed molestissimis quoq; desideriorum incendiis ad visionẽ beatificam. Tales ergo animæ toties leguntur in Annalibus Ordin: clarum testimonium valori huius indulgentiæ perhibuisse, dum vi & virtute, applicatæ ipsis Indulgentiæ per amicos viuentes, a diluvio

Adam duabus columnis, scientias omnesinsculpsisse traditur.

Columna S. Pauli in modũ facis lucens.

Portiunc: Indulgen: prodest Purgatorii animabus.

luvio illo aquarum magnarum, vel potiùs ex igneo mari se subitò liberatas testatæ sunt.

Epilogus.

310. CONcludo verbis Prophetæ Balaam, læta cuncta annuntiantis Israeli, dum ex captivitate Agypti ad terram peregrinaretur promissionis, typusq; fuit redeuntis ad Deum per pœnitentiam peccatoris: *Quàm pulchra* (quàm læta) *tabernacula Iacob, & tentoria tua. Israel, ut tabernacula, quæ fixit Dominus* & infra: *Orietur Stella ex Iacob.* Quibus vltimis verbis prædicebatur ortus B. V. MARIÆ, propter quam, benedixit Dominus HABITACULIS Jacob. Hæc eadem tabernacula lætitiæ & HABITACULUM Convivale, in domuncula Portiunculæ erexit, dum almo interuentu suo Indulgentiam remissionis, vtriusq; obligationis peccatorum, apud Filium suum conciliauit: hinc gaudia, hinc lætitiæ convivantium in cordis plena exultatione. Juuant cogitationes nostras non modicùm eiusdem Prophetæ, in tertiò assumpta benedictione, faustæ ominationes. *Venient, inquit, in triremibus de Italia: superabunt Assyrios.* Nonne hæc Sacratissima Indulgentia, triumphusq; nouus hodiernæ pœnitentiæ, ex Italia venit? dum a patritio Italiæ, S. P. N. Francisco originem ducens, per gratias summ: Pontificum communicantium eandem gratiam Ecclesiis Fratrum Minorum ubicunq; terrarum, in nostras quoq; Septemtrionis feliciter appulit partes, per quam superatur stygius Assur, lætumq; pæana iustificati occinunt peccatores. Triumphus hic pœnitentium, tuus quoq; est Seraphice Patriarcha Francisce: qui Primatem Apostolorum æmulatus, non quidem tria, sed vnum, tribus illis nobilius, sub umbra & invocatione MARIÆ erexisti HABITACULUM. Tibî hodie vsurpare liceat, & gloriabundè dicere: *Et in habitatione Sancta, coram ipso ministraui.* Fac quæso officiosissime Minister HABITACULI huius convivalis MARIÆ, ut qui nunc ab omni culpæ & pænæ obligatione emancipati gaudemus in tabernaculis eius; sic pariter, interuentu vtriusq; vestrûm, in HABITACULIS Beatorum, Vobis & illis, liceat æternaliter collætari. AMEN.

Italica Classis Indul: Portiuncul.

Franciscus P.N. Minister tabernaculi Mariæ.

HEREDITAS Sancta.

SS. DEIPARA.

Pro Immaculata Conceptione B. V. Mariæ.

Salomon autem genuit Roboam. Matt. 1.

311. INesse quandam mortalium animis vim naturæ, & inclinationem, nedũ in Parentes, sed etiam in partam labore illorum hereditatem, ita; ut nihil tam volupe sit, quàm possio eius, nil tam triste, quàm illius amissio: adeò, ut sicut dulce est pro Patria mori; sic non minùs iucundum sit, pro Paterna decertare Hereditate. A. A. Non immeritò sanè nervum Threnorum suorum conclusit Propheta, (tanquam extremâ vi oppressus doloris,) illa lamentabili ad Deum oratione *Recordare Domine quid accideret nobis: intuere & respice opprobrium nostrum. Hereditas nostra versa est ad alienos.* Thren. 5. Porrò Beatiss. V. MARIAM, HEREDITATEM specialem Dei appellari, didici ab Alb. M. Bibl: sup. Eccl. qui illam nominauit esse *Hereditatem Dei antonomasticè.* Studeamus etiã quid dicat S. Joan: Damasc: de cultu huius Virginis. *Hanc s. deuotionem, divinissimam hereditatem a Theologo Patre Gregorio accepi.* Jucundiora adhuc a meo ausculto Antonio Pad: Sab. 2. Dom: Quadr: ubi asserit, Mariam esse *HEREDITATEM servorum*

Hereditatis amor innatus quidam

Thren.

Alb.

Anton: Padu.

MARIA hereditas fidelium.

servorum DEI. O quam felices tam nobilis HEREDITATIS possessores! Sed si quando pro præclara ista HEREDITATE fortiùs agendum est; quàm hodie, utpotè in primo Conceptionis eius puncto, ne alienorum, scil: peccati & Sathanæ, existimetur esse possesio, quam *Dominus* statim *ab initio possedisse dicitur.* Et sanè Euangelista Mattheus, numerosissima, pro vindicanda HEREDITATE ista ab Originali peccato, multipliciaq; Regum & Ducum tot produxit castra; quot ab Abraham usq; ad Joseph, Virum MARIÆ, in hodierno Euangelio recensuit capita, cùm non desint Authores (inter quos Escobar, Salazar) qui ingeniosè satis, ex cuiusq; illorum vel ethymo nominis, vel gestis, siue circumstantiis, præclara pro Imm: Conceptione depromunt argumenta. Mihi nunc placet sequi castra Roboam, Filii Salomonis. *Salomon autem genuit Roboam.* Hic enim, quia ex interpretatione nominis apud Vnb. Bedam, *Populi impetum seu commotionem* significat; MARIÆ sine labe conceptæ (ut obseruat Escob: hîc) gloriam evulgat, dum implicitè populi commotionem ad hanc veritatem profitendam memorat. Annon tam affecti populi, vocē, vocem Dei esse profiteamur? O Quàm pauci iam conceptam MARIAM in peccato clamant! imo quàm nulli in publico! vocem summo Pontifice supprimente. Erigite igitur quotquot Cultores estis MARIÆ, heroas vestras mentes: hæc tam numerosa Ducum, & populorum sequamini castra pro HEREDITATE Vestra, Imm: Concepta MARIA decertaturi: Minimus ego præibo aciem, pro Sancta ista HEREDITATE, jura producturus, in tantùm; ut MARIÆ Immac: Conceptio, ne dum probetur; sed etiam specialis HEREDITAS nostra esse euincatur. Præludam aliquid de funiculo Hereditatis veræ & falsæ. Interim salutemus breviter Neo-Conceptam.

Conceptionis imm: ad tutelam, commotio vniuersalis populorū.

vox populi, vox Dei.

HEREDITAS impolluta
Ad nos jure deuoluta,
Tu sis ipsa nostra Heres:
Quæ in DEO, tota hæres.

PARS I.

De Dispari Hereditate.

Funiculum, qui erat mensura sortium, (quales modo in vsu sunt per- A ticæ & Virgæ,) apud Hebræos, idem fuisse quod ipsa hereditas, probat *Caietanus* ex illo Psalmi 15. *Funes ceciderunt mihi in præclaris, etenim hereditas mea præclara est mihi.* & Ps. 77. *Diuisit eis terram in funiculo distributionis.* Cæterùm, quia hic funiculus hereditatis, multiplex, imo dispar quandoq; fuisse legitur, quod habetur 2. Reg. 7. *Mensus est* (David) *duos funiculos, unum ad occidendum, & unum ad vivificandum,* dum terram Moab, victor illius, dispertiretur; appositè hinc alludi posse existimo ad diuersitatem hereditatum, bonæ scil: & malæ possessionis: nimirum salutiferæ, quæ vivifi- B cat, & perniciosæ, quæ occidit, quas, plurimos viatorum, pro indole & libitu suo, sectari videmus, sed quàm dispari successu, *Et funiculum meum inuestigasti,* dixit ad Deum Psaltes: Psal: 138. Prehendamus & nos funiculos hereditatum, ut inuestigemus quæ falsa sit, & quorum præclara atq; Sancta hereditas habeatur.

Hereditas idem qd funiculus.

Psal.

Hereditatis bonæ & malæ discrimē.

Psal.

Probatur Scripturaliter.

312. Peruersæ Hereditatis in S. Scriptura triplicem deprehendo speciem. Primam recenseo voluptuosorum, quæ ab Ecclesiastico dicitur. *Hereditas vermium.* C Eccl: 19. *Qui se iungit* (inquit) *fornicariis, erit nequam: putredo & vermis hereditabunt illum: extolletur in exemplum majus.* Minimè inficior, communem hanc esse mortalium hereditatem, ex eiusdem Siracidis doctrina instructus c. 10. *Cum morietur homo, hereditabit serpentes & vermes.* Imò S. Job successione paternâ & Maternâ sibi istam adscripsit hereditatem, dicens. *Putredini dixi, Pater meus es, Mater mea, & Soror mea, vermibus.* Cæterùm huius infelicis successionis, nemo magis & ex asse heres, quàm voluptuosus, esse dignoscitur, ex præallegatis illis verbis in textu: *Extolletur in exemplum maius:* D in quibus potioritas quædam voluptuosi ad dictam hereditatem connotari videtur. Quod declarat Corn: a lap. ratione: Quia (inquit) *libido, corporis humores, Spiritus, Sanguinem, totamq; hominis complexitonem pessundat, ideoq; carnes putrescere facit, ut vermes ex eis ebulliant.* Addit postea, quòd talium corpora quò delicatiùs nutriuntur; eò, mortua magis vermibus scateant fæteantq;: multò autem magis fætet anima eorum, ac magis cruciatur verme consciētiæ, ituri postea

Voluptuosorum hereditas vermis.

Eccl:

Corn:

Voluptuosorum cadauera magis fætent, & scatent.

ſtea in Cruciatus gehennæ. Quocirca S. Hilarion. S. Catharina Senen: S. Philippus Nereus, pluresq; alii Sancti, dum cum quopiam ſcortatore occulto loquerentur, tantum ex eo ſentiebant emanare fætorem; ut nares comprimere, fætoremq; auertere conarentur. Sed a turpi iſta hereditate avocat me S. Scrip: ad diuitem, aſt tamen pernicioſam, quia maledictam, de qua *Prou:* 20 Salomon ait. *Hereditas ad quam feſtinatur in principio, in noviſſimo, benedictione carebit.* Notantur hic partim nimiùm auidi opum, partim qui non labore proprio, ac induſtriâ licitâ; ſed per fas & nefas amplas corradunt opes & poſſeſiones: imò myſticè, iuxta eundem Cornel: arguuntur homines mundani, qui dum feſtinant hereditare terram, & frui præſentibus; amittunt bona futura & hereditatem cæleſtem: ſed nemo clarius hereditatis, quæ violenter conquiritur, vitia deſcripſit, quàm iuſtiſſimus olim magnarum poſſeſionum heres Job. c. 22. *Hæc eſt* (inquit) *pars impii & hereditas violentorum, quam ab Omnipotente ſuſcipient. Si multiplicati fuerint filii eius, in gladio erunt, & nepotes eius non ſaturabuntur pane: Qui relicti fuerint ex eo, ſepelientur in interitu, & viduæ eius non plorabunt. Si comportauerit, quaſi terra, argentum; & ſicut lutum præparauerit veſtimenta; Præparabit quidem, ſed iuſtus veſtietur illis, & argentum innocens diuidet. &c:* Mirum ſanè eſt: Diuo huic viro in more fuiſſe, inuolutis uti ſermonibus, & ſub ænigmate loqui; hic verò ſicut nunquàm aliàs, per planum eloquia dedit, malarum hereditatum fatalem exitum demonſtraturus, adeo; ut nullis commentariis vti neceſſe ſit. Tertiam hereditatem malam inueſtigavi in Scriptura: eorum ſcil: qui multa quamvis etiam ad ſuperfluitatem poſſideant; tamen adeò tenaces ſunt; vt quò magis abundant & locupletantur; tantò minùs pro DEO, pro anima ſua, pro compaſſione proximi, pauperibus elargiuntur: quos ego appellabo Heredes ſine aſſe: ſicut etenim apud Iuriſconſultos, ex omni aſſe heredes qui dicuntur, perfectiſſimi heredes cenſentur; ſic a contrario, qui nullam ex duodecim, aſſim ſeu vnciam in hereditate obtinent, heredis nec nomen merentur. Idem dicendum myſticè de divite, qui pro ſtipe pauperis vel aſſem exponere grauatur, eum ſor-

Philippus Nereus & alii Sancti, fætore dignoſcebãt luxurioſos.

Prou.

Hereditas violenta, citò perit, & perdit.

Job.

Heredes ſine aſſe, illiberales immiſeri-cordes ſũt

A tem nullam habere in cæleſti hereditate, imo nec hereditatis ſeu opum, firma eſt eius poſſeſio: De huiuſcemodi enim ſcripſit Siracides Eccli: 14. *Qui aceruat ex animo ſuo iniuſtè, aliis congregat, & in bonis illius alius luxuriabitur. Qui ſibi nequam eſt, cui alii bonus erit, non iucundabitur in bonis ſuis.* Maledixerat olim vaticinans Propheta ſterili cuidam hereditati, cùm eradicandam minatus eſſet. Imo væ dixit illis, qui in mari hereditarent. *Accaron eradicabitur: væ qui habitatis funiculum maris, gens perditorum.* Soph: 2. Accaron *ſterilitas:* bene hoc quadrat auaris divitibus, tenacibus &

B parcis in egenos. Funiculus eorum hereditatis, rectè mare dicitur: nam quantumcunq; & ad abũdantiã habeant, ſemper tamen æſtuant ut mare, cupiditate plura habendi: ut dicitur Eccli: 23. *Anima calida* (id eſt, iuxta Raban. Lyran.) auari, *quaſi ignis ardens.* Mare tot margaritis, gemmiſq; aliis pretioſis nonne diues eſt? ſed hæc in abſcondito tenet: niſi vrinatorum induſtriâ auferantur, non elargitur libenter: ejicit quandoq; ſed ſordes, vel conquaſſatarum navium vilia fragmenta, non gemmas, non margaretas. Ita auari tenaces, ſi dandum egeno petenti, tan-

C quam mare amari oculis, amari indignationis ſermone: et ſi quando contingat ob importunitatem petentis, aliumq; ob reſpectum, vt ſtipẽ largiantur pauperi, hæc erit minutiſſimus aſſis, aut nummulus iſq; adulterinus, vel lacer calceus, ſiue mucidus panis, aut purgamenta frumenti. Aduſſit huius farinæ eleemoſinarios, brevi verbo S. Aug. in Pſal. 42. *Si panem dederis triſtis, & panem & meritum perdidiſti.* Sed attendite ad verba Prophetæ, ſteriles & amaræ auarorũ hereditates: En ruina prædicitur vobis. *Accaron eradicabitur.* Væ æternæ damnationis portenditur. *Væ qui inhabitatis fu-*

D *funiculum maris.* Sed iam a pernicioſis ad præclaras deſcendamus hereditates.

Eccli:

Auarorũ opes eradicantur.

Eccli:

Auarus, mare æſtuans.

Eleemoſyna triſtis largitor, & rem & meritum perdit. S. Aug.

Probatur Figuraliter.

Præclaræ itaq; hereditatis poſſeſionem lubet inueſtigare figuraliter in illo triplici funiculo: de quo Eccle: 4. *Funiculus triplex, difficilè rumpitur.* Funiculus hic in ſenſu tropologico plures & quidem egregias patitur interpretationes *ap. Cornel:* Admittere ergo poterit & iſtam, ſi per triplicem funiculum, intelliga-

313.

Eccl:

Hereditatis bonæ funiculus ſeu ſignũ: quod &

intelligamus triplicem charitatem, respectu scil: DEI, respectu sui, & respectu Proximi: consonat etenim id verbis illis ap: Oseam. *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis.* Per quod innuere volo, solam illam hereditatem, præclaram ac stabilem esse, cuius comparatio fit ad amussim & mensuram triplicis funiculi Charitatis, & non aliter: hoc est, si Deo, sibi, & Proximo, quod debetur, exhibemus promptè fideliter & alacriter ex nostra hereditate. Debetur autem DEO specialiter illa portio, quam habet in cuiusq; hereditate Largitor ipse totius hereditatis DEUS, vocaturq; ideo sanctificata :& hæc est, prompta & fidelis decimarum exsolutio Eccl. 35. *Sanctifica decimas tuas: da Altissimo secundùm datum eius, & in bono oculo adinuentionem facito manuum tuarum: quoniam Dominus retribuens est, & septies tantùm reddet tibi.* Quibus in verbis edocentur a Sapiente Heredes, primùm: quantâ fidelitate, & quàm exquisitè, sine omni fraude, exsoluendæ sunt DEO & ministris eius decimæ: deinde quòd hoc ipsum fit efficacissimus modus septupliciter augendi hereditatem suam. *Septies* (inquit) *tantùm, reddet tibi.* Et rectè: O quàm volubiles hereditates illorum! qui rupto funiculo hereditatis DEI, dicunt cum illis impiis Ps: 82. *Hereditate possideamus sanctuarium DEI.* Et quis porrò hereditate sanctuarium DEI possidere aptiùs dicitur? quàm ille, qui ea, quæ Ecclesiæ DEI debentur; aut rapit, aut denegat dolo: & artibus juris præscriptionum aut auellere, aut diminuere conatur & audet. Addidit *hereditatibus eorum* imprecationem Dauid ibidem, dicens exorando Dominum: *DEVS meus, pone illos ut rotam, & sicut stipulam ante faciem venti.* Secundò debet sibi ipsi homo ex hereditate propria, vsum moderatum rerum, & sustentationem competentem statui suo, suæq; familiæ. Hoc enim esse speciale donum DEI & gratiam eius, expressè asseruit Salomon. Eccle: 5, *Omni homini, cui DEVS dedit diuitias atq; substantiam, potestatemq; ei tribuit, ut comedat ex eis, & fruatur parte suâ, & lætetur de labore suo: hoc donum est Dei.* Consequenter benedicta est talium hereditas. Quod ut meliùs declarasset, statim ad initium sequentis capitis tenerrimè cõ-

Ose:

Funiculi charitatis in triplici genere.

Decimarum solutio, firmat hereditates.

Decimas defraudãtes, Sanctuarium DEI capiunt hereditate.

Hereditatis usus moderatus non prohibetur.

A passus est, *Viro, cui DEVS dedit diuitias & substantiam & honorem, & nihil deest animæ suæ ex omnibus quæ desiderat, nec tribuit ei potestatem, DEVS, ut comedat ex eo: sed homo extraneus vorabit illud: hoc vanitas & miseria magna est.* Tertius funiculus hereditatis præclaræ, est Charitas proximi seu pauperis in adiuuando: sortem enim suam, in cuiusvis hereditate habere dicitur pauper, idq; ex mandato DEI, qui ait Eccli: 29. *Propter mandatum assume pauperem, & propter inopiam eius, ne dimittas eum vacuum.* Quod ipsum, dum cedit in iuvamen egentis; iuuat simul & stabilit validè hereditatem largientis. Ait enim idem de hereditate eleemosynarii. *DEVS prospector est eius, qui reddit gratiam: meminit eius in posterum, & in tempore casus sui, inueniet firmamentum.*

B

Hereditates stabilienda eleemosynis.

Eccli:

Probatur Historicè.

314.

Quæ de vtraq; hereditate sc. præclara & mala breviter dixi, exemplis id comprobo. Hereditatis (quæ ad mensuram triplicis charitatis funiculi corrogatur, & præsertim liberalitate in pauperes fulcitur) in laudem, cedit illud memorabile exemplum ex Sophronio, de nobili quodam Constantinopolitano, qui magnæ hereditatis possessor dum esset; vocato filio, bonus Pater, eum affatus est: Fili mi, en amplas vides facultates, quorum tu legitimus futurus heres, sed opto, sanum ineamus consilium: ego propter CHRISTUM, pauperibus distribuam omnia, tibi autem pro hereditate, curatorem CHRISTUM relinquere volo. Boni Patris, probus Filius, acceptat optionem: dispersis opibus moritur Pater: Filius, breui dum egestate conficitur, curatorem suum CHRISTUM frequẽter adit & orat, memor esse velit hereditatis suæ, ipsi per Pauperes concreditæ: alius quispiam ditissimus Civis, cui vnica erat elocanda Filia, frequenter orantem adolescentem in Templo obseruat, interea monetur in somnis a Christo, ut adolescenti tradat Filiam in vxorem cum tota hereditate sua: quod ipse fecit, & accersens iuvenem, dixit ei: Ecce bonus curator tuus CHRISTUS, misit tibi Vxorem. O præclaram, Sanctam hereditatem! *Cum semine eorum, permanent bona, hereditas Sancta, nepotes eorum.* Scripsit Ecclesiasticus c. 44. de viris

C

D

Pater rogatus in pauperes bonu, filio Christum pro hereditate reliquit, quo euentu?

Eccl:

Heredum iniustoru scala infernalis. de viris misericordiæ. Sed ah! quàm horrenda de iniquis hereditatibus legere est in Historiis exempla. Recentiora interim ex Conc: Hist: hist: 24. breviter colligo sub Anno 1055. Quidam in Germania Comes, hereditatis vsurpatæ ab Auis suis cuiusdam Ecclesiæ, possesor, post mortem apparuit cuidam Religioso stans in supremo scalæ gradu, per quam descendebatur in igneum barathrum, cui per inferiores gradus scalæ, succedebant alii, Pater, Auus, Abauus, vsq; ad decimum: qui, mortuo de nouo accedenti, eo profundiùs flammis inferni immergebatur, locum cedendo priori: vox audita est: Hos esse eiusdem familiæ, quorundam bonorum iniustos possesores, a primo sibi Atauo per hereditatem relictorum: qui fortè de iniquo jure subaudientes, inquirere de veritate nolebant, vel negligebant. Simile quid idem Author recenset contigisse nuper in Brabantia, pariter hospitanti in quodam Castello ad Bruxellam Religioso: apparuerunt enim illi, in horribili specie tres damnati Comites, possesores olim Castri, tandem & quartus recenter defunctus, filius ultimi, sed albicanti veste & quodammodo ad orationem compositus. *Heredum dubii iure, iudicium.* Interrogatus a religioso respondit: Illos tres Abauùm, Auum, & Patrem suum esse, qui à primo iniustè vsurpata bona successiue hereditarunt, cum dubio de iusta possesione Castri: nec indagasse illos, ut oportebat, veritatem, ipsosq; ideo damnatos; ego autem (inquit) quia bonâ fide, sed non satis exploratâ, in Castri possesionem successi, piacularibus flammis tamdiu cruciabor, donec legitimo heredi Castrum a Filio meo restituatur, quod obnixe petiit & effecit. Sed adeamus iam nouam nostram Sanctam Hereditatem, Imm: Conceptam MARIAM, & in eius hereditate contemplanda deuotè commoremur.

PARS II.
Conceptio Imm: SS. DEIPARÆ, Hereditas Nostra.

315. PRobrum ingens olim fuisse, Hebræis præsertim, paternam amittere hæ-

A reditatem vel amissam non repetere, ex ipso vnico heroico actu Israelitæ Naboth, optimè constat 3. Reg: qui maluit se perire, quàm perdere hereditatem: & honestam habere causam mortis, quàm vitæ prosperitatem ex fauore Regio. *Hereditas apud Hebreos inquanta cura.* Qua propter ex constantis honestatis obsequio collaudatur a S. Ambr: l. offic: 3. c. 9. dum animosè respondit expostulans Regi. *Propitius sit mihi Dominus, ne dem hereditatem Patrum meorum tibi.* Porrò originalis gratia, primitùs homini collata, hereditas posterorum fuisset; nisi prodigus Pater, eam perdidisset, peccando. Ah dolendū! tam B præclara heteditas hæc, nondum a nobis possessa, & iam amissa, non tamen in tantùm, vt spes vlla, eam iterùm vel saltim ad usum fructum recuperandi non adsit:& hoc non aliàs, nisi Immaculatè hodie concepta MARIA Hinc Jura Repetundarum produco. *Grátia originalis hereditate ab Ada nobis debebatur, nisi peccasset.*

Probatur Scripturaliter.

316. Primum Jus Repetundarum, ut nostra dicatur HEREDITAS, Immaculata Conceptio MARIÆ, est ex ratione paternæ successionis: Adam hîc intelligo Proto-Parentem. Orauerat olim Regius Psaltes: & bonis erectus pro adipiscenda iterùm quadam hereditate C spebus, ita deprecabatur Dominum. *Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei: Tu es, qui restitues hereditatem meam mihi.* Psal: 15. Quoad literam: actus hic fuit flagrantissimi desiderii aut ad beatitudinem æternam, aut expectationis aduentûs MESSIÆ CHRISTI, eiusq; Redemptionis. *Conceptio immac: B. V.M. nostra Hereditas jure successionis paternæ. Psal:* De ipso etenim in alio Psalmo dixisse Dauidem putat Richardus Laur: de laud. V. c. 7. in illis verbis Psal: 26. *Ecce HEREDITAS Domini, filii merces fructus ventris.* Vbi idemmet Author sic exclamat. O HEREDITAS! *nec decessione Patris obtenta, nec successione transmittenda in posteros, nec inter fratres diuidendá, nec augustior multitudine coheredum,* *Psal:* D In sensu mystico & Tropologico *apud Th: Blanc. hic*, aliqui Commentatores, inter quos S. Gregor. M. per expetitam, restituendamq; HEREDITATEM istā, volunt intelligi aliquas virtutes & gratias: proinde liceat nobis eandem Allegoriam, trahere ad illam gratiam, quæ cæteris præstantissima dicitur, nimirum originalem, quæ fuit concreata Parenti nostro Adæ, tanquam HEREDITAS *Hereditatem quādam expetit a Domino David, & qualem?*

in poste-

in poſteros deuoluenda, id eſt, quòd omnes immunes a peccato naſceremur, niſi Adam peccaſſet: quam feliciſſimam ſortem, perdidiſſe nos omnes in illo, fides docet. *Tu es qui reſtitues HEREDITATEM meam mihi.* Probabile eſt, Dauidem tunc temporis cogitaſſe MARIAM: frequenter enim in Pſalmis ſuis de Maria reuelationes habuiſſe Rex iſte, a Patribus creditur, unde illud Paciani de pœnitentia Dauid: *Infelicem* (inquit) *& miſerum ſe confeſſus eſt, Pater MARIÆ.* ap. Veg: n. 1593. Sed claritatis gratiâ, reuoluere opportunum erit Leuiticorum Pandecta de hereditatibus. Leu. 25. Cautum ibi lege erat, ne quis patrias alienaret HEREDITATES, & quas neceſſitas venderet, ut annus Iubilei reſtitueret. Hinc tunc fortè annũ Jubilei præſtolabatur & optabat Propheta, ut ſibi ſua reſtitueretur HEREDITAS in MARIA dicens. *Tu es, qui reſtitues hereditatem meam mihi.* Sed Annus hic expetibilis, poſt multos iam annorum circulos vix tandem Orbi affulſit, annus ſcil: & dies immac. Conceptionis MARIÆ in utero digniſſimæ Matris ſuæ Annæ, meritò dies, & annus magnus Jubilei ſeu indulgentiarum dicendus, propter Neo-Conceptã MARIAM, quam etiam olim in mea Melodia S. Caſimiri dixi & probaui, *Magnum Cæli Iubilæum.* & S. Joan: Damaſcenus in Paracl: B M.V. cum Alberto Magno Poſtil: in 1. Matt: *Indulgentiam peccatorum pænitentium, gementium, eandem appellarunt.* Si quod tempus repetundarum HEREDITATUM conuenientius, & magis legale, quàm dies Conceptionis MARIÆ, quæ HEREDITAS Domini dulcior fauo & melle dicitur Eccli: 24. *HEREDITAS mea ſuper mel & fauum.* Sapientia æterna CHRISTUS deMatre ſua loquitur: indeq; *Melliflui* dicuntur *facti Cæli,tunc;dum manu Dni fabricata eſſet Mater tanti DEI.* Jam ſupra dixi: Originalem in Parente noſtro gratiam, eſſe noſtram HEREDITATEM: HEREDITAS hæc, hactenus vſq; ad punctum Conceptionis MARIÆ, tanquam ab inteſtato, quia per peccatum mortuo Ada, tenebatur quaſi ſub fiſco in theſauris Prouidentiæ Diuinæ, poſterorum ipſius aliquo ſaltim commodo reſeruata: omnes etenim poſteri Adæ, ſine iuſtitia originali, imò in peccato naſcebantur: Annus dum venit

MARIA frequenter reuelata Dauidi. Pacian: Vega. Leuit: *Hereditatum non aliendarum lex Leuitica.* *MARIA Iubileum, Indulgẽtia.* Damaſc: Alb: M. Eccli: *Hereditas originalis gratia, quaſi ſub fiſco erat ante Conceptionem Mariæ.*

A Jubilei, ortus videlicet MARIÆ, quæ nunc eſt os de oſſibus, & caro de carne noſtra; dum extraordinario priuilegio ſine macula ullius peccati, Filia hæc Adæ, in vtero Matris ſuæ Annæ concipitur; hereditariâ ſucceſſione, & Jure veteris legis, de repetendis hereditatibus, toti mortalium generi quaſi in una Filia, gratia originalis reſtituitur adeo; ut immaculata Conceptio illius, noſtra quoq; HEREDITAS dicenda ſit: ita tamen, ut ipſa MARIA, hereditatis poſſeſſionem firmam teneat, nobis autem uſus fructus maneat. Et quis ille? Audi vniuerſalem Eccleſiæ B cantum: *Conceptio eſt hodie S. MARIÆ Virginis, cuius vita inclyta cunctas illuſtrat Eccleſias.* Colligo & cæteros iſtius HEREDITATIS noſtræ fructus, quos obſeruauit Horiz: Marian. c. 24. & 31. nimirum quod in ſua parte principali ſcil: in MARIA, natura humana ſit adeo dignificata; ut Angeli quoq; ei ceſſerint locum, qui in creatione ſui invariabilem non habuerunt gratiam, hanc autem in ſui Conceptione obtinuit MARIA. Imò uniuerſaliter dicit & probat Author iſtius Libri c. 31. Quod omnis Creatura, etiam irrationalis, per immacul: Conceptionem Virginis liberata ſit,maximâ, ſub qua ingemiſcebat,ignominiâ. C His adnumerari debent omnes gratiarum fructus & vtilitates Spirituales, quos deuotæ animæ ex cultu pio Myſterii Immac: Conceptionis B. Virginis, colligunt & reportant. Nouum quidem & fortè affectatum ius ſeu argumentum pro Immac: Conceptione MARIÆ, dum HEREDITAS noſtra eſſe dicitur, arbitrabitur quis? ſed ut abſit mihi gloriatio vel temeritas, Authorem ex quo hauſi vim argumenti iſtius, produco: Hic eſt Polonus noſter R. P. Gaſpar Druzbicius Soc: JESU, ſublimis æui noſtri Theologus & Aſceta: dum etenim D *Exerc: 2. erga B V. Mariam,* eam HEREDITATEM noſtram appellaſſet, atq; probaſſet; pro confirmatione aſſerti, ita ſcripſit: *Addo, quòd cùm MARIA ſit innocentiæ & Iuſtitiæ primauæ, nobis a primis noſtris Parentibus perditæ, ſola in ſe conſeruatrix & heres; idcircò ad noſtram hereditatem, ipſa pertinet in tantùm; inquantùm illa Innocentia & Iuſtitia originalis, noſtra hereditas eſſe (ni perdita fuiſſet) debuit, & inquantum nobis, ac pro nobis, in MARIA,*

Conceptio B. V. M. annus Iubilei. *Conceptio B. V. M. eſt noſtra hereditas quo ad uſum, Mariæ, etiam quoad poſſeſſionem.* *Conceptionis Mariæ fructus noſtri qui?* *Druzbicii Poloni Soc: Iesu teſtimonium Theologicum pro Hereditate Imm: Concep: B. V. Mariæ.*

relicta, atq; conseruata mansit & manet.

Probatur Figuraliter.

317. Alterum iam produco Jus, pro adscifcenda nobis in HEREDITATEM Immac:Concepta MARIA: Jus inquam cohereditatis, quam habemus cum CHRISTO, quos proinde Apostolus appellauit coheredes CHRISTI: sed antequam comprobem CHRISTUM dici & esse, & quâ de Causa, HEREDEM Immac: Conceptionis MARIÆ; priùs vim assumpti argumenti ex eodem prænominato Asceta explico sic. Cum Beatiss: V. MARIA, Filii sui, DEI verò nostri, sit hereditas & firma possessio: iuxta illam ipsiusmet vocem: Prou: 8. *Dominus possedit me ab initio viarum suarum:* Hic autem Deus, & à Patre æterno nobis donatus est, atq; ipse sese nobis donauit, insuper heredes suos & coheredes simul omnium suorum bonorum nos fecit: Matrem quoq; suam nobis in hereditatem & possessionē largitus est; Ad roborandam ergo vim huius argumenti, nil restat, nisi probare, Christum speciali iure esse HEREDEM MARIÆ, quod commune iam est; sed etiam, quatenùs fuit sine originali peccato concepta, quàm facile probare est. Si etenim HEREDITATES illæ, quæ typus erant MARIÆ, in Scriptura bene trutinentur; ius etiam sanguine quæsitum, quod habuit CHRISTUS ad Immaculatam Conceptionem Matris suæ, luculenter patebit. *Redemisti* (inquit Psaltes) *Virgam hereditatis tuæ:* Ps: 3. In Virga HEREDITATIS, ex mente S. Hieron: appellatur MARIA, idq; ob rectitudinem: & præterea, quia sine nodo peccati, sed in plenitudine iustitiæ originalis, prodiit a Parentibus: Quando autem redempta dicitur. *Redemisti Virgam hereditatis tuæ*, id denotat, quod ob redemptionis Dominicæ exhibitum pretium, rectitudine illâ originali, fuerit donata. Sed utiq; ne mussites, id non rectè, nec ad consequentiam dici. Tota etenim HEREDITAS CHRISTI, nos scil: omnes, redemptam se gloriatur, nec tamen in rectitudine originali nascimur: proinde adest iterum Dauid pro iure quæsito Filii ad Immaculatam Matris suæ Conceptionem, luculentiùs id declarando, dum Psal: 67. ait. *Pluuiam voluntariam segregabis DEUS, hereditati tuæ.*

Hereditas nostra Cōceptio B. V.M. ratione cohereditatis quam habemus cū Christo.

Christus ut Conceptæ immacul: Mariæ heres.

MARIA virga hereditatis.

Psal:

Psal:

A CHRISTUS (iuxta Richard: Laur. l. 12) Pluuia dicitur, nedum tunc; quando de cœlo in vellus Virginalis rorauit uteri; sed tunc quoq; & præcipuè; dum in Cruce, de Sacratissimæ carnis suæ nube, ultimas sanguineas in redemptionem generis humani depluit guttas: Voluntaria equidem pluuia hæc meritò dicitur: nam ut ait Propheta Isaias. *Oblatus est, quia ipse voluit.* Et quando & quomodo *segregata* dicitur, Pluuia hæc, deuotè cogitare licebit; quòd dum HEREDITATI suæ primæ, videlicet MARIÆ, quæ primarius scopus & fructus Passionis CHRISTI fuerat, annuente B Senen: nostro, serm: de Concep. 1. 3. *CHRISTVS D.* (inquit) *plus pro B. Virgine redimenda venit, quàm pro omni alia Creatura*, dum (inquam) illi providendum esset de præseruatiuæ Redemptionis beneficio; primas & præcipuas sanguinis sui guttas, Vulnera, & dolores cordialiores passionis suæ, ad id destinasse & segregasse. Quod ipsum quasi è Cruce pendens profitetur sponsus. *Vulnerasti cor meum Sponsa mea, Vulnerasti cor meum.* Cur enim replicantur Vulnera cordis? Respondet Escob: l. 4. de Concept: Obs: 5. *Bis se vulneratum corde ipso fatetur, ut innuat fuisse immaculatam Vir-* C *ginem sui doloris filiam.* Fauet & paraphrasis eiusdem S. Bernardini in locum citatum Cant. *Pro amore tuo carnem sumpsi, & Vulneribus primus in Cruce vulnerasti cor meum:* nam primogenita Redemptoris sui, JESU, fuit B. Virgo. Atq; sic a primo ad vltimum: si CHRISTUS iure quæsito HERES est MARIÆ, ut immaculatè Conceptæ: nos vero coheredes CHRISTI ex Apostolo; Jam certè nouo iure cohereditatis, Conceptio immaculata Virginis, nostra HEREDITAS est.

CHRIstus pluuia voluntaria.

Christi hereditas Sanguine acquisita, Concept: im: Matris.

Probatur Doctoraliter.

318. Tertium comprobandi ius suum ad D HEREDITATEM aliquam, habetur ex Lege, *Præscriptio*. Et præsertim, dum est cum immemorabili & pacifica possessione rei: Porrò pia sententia de immaculato ortu MARIÆ ut probet, quòd iam præscripserit in Ecclesia DEI, recēsset statim ab initiis Apostolorum, per omnia sæcula, Doctores, testes, & Assertores, qui hanc iucundam hereditatem nostram, scil: Conceptionis immaculatæ mysterium, tutati sunt. Primo sæculo, Andreas,

Hereditatem Cōcep: probat Præscriptio immemorabilis.

Imm: Cōcep: tuiti Doctores, per sæcula recensentur.

Andreas, Thomas, Matthæus, Lucas, Marcus, Thesimon, Ignatius, Dionysius Areop. Virgineæ Conceptionis gloriam prædicarunt. 2do Sæculo. Justinus Iræneus. 3tio. Hyppolitus, Origenes, Thaumaturgus, Chrysippus, Dionysius Alex, & Cyprianus. 4to Sæculo. Chrysostomus, Cæsarius, Sophronius, Timotheus, Hieronymus, Nysfenus, Ambrosius, & Athanasius. 5to Sæculo. Augustinus, Chrysolog, Leo, Maximus Sedulius, Cyrillus, Proclus, Basilius, Seleu: Theodoretus, ac Eusebius Emiss: 6to Sæculo. Fulgentius, Andreas Creten: Anastasius Sinaita. 7mo Sæculo. Ildephonsus, Hesichius, Eligius, Antiochus, Venantius, Cosmas Jerosol: Cōcilium Toletanum, Synodus Nicæna, & ipse hostis fidei, Machometus. 8uo Sæculo. Alcuinus, Paulinus, Damascenus, Germanus, Conciliaq; varia. 9no Sæculo. Strabus, Theophanes, Nicephorus, Ansbertus. 10mo Sæculo. Idiota, & Fulbertus Carnot. 11mo Sæculo. Anselmus, Petr. Damiani, Pet. Celensis. Bruno, Iuo Carnot. 12mo Sæculo. Hugo, Richardus, Potho, Victor, Pet: Blesen: Arnoldus, Pet. Comestor, Rupertus ac Bernardus. 13tio Sæculo. Antonius Padu: Alex: Alensis, Hugo Card: Albertus M. Thomas Aquinas, Dominicus & Bonaventura. 14to Sæculo. Scotus, Nerbeus Lipanus, Birgitta. 15to Sæculo. Vincentius Ferr, Apollinaris, Tostatus, Pet. Damiani, & plurimi ex Ordine Prædicatorum& Minorum. 16to. Concil: Tridentinum, Thomas Vill: & tot Scholæ Religiosarum familiarum: quibus accessit, strenua satis pro hoc mysterio schola Societ. JESU. Vltimis demum seu recentioribus sæculis, vix capiunt Bibliothecæ nouos & nouos Authorum Libros. Si textus ipsorū legere cupis; vide Salazar vel Escobar. l. 4. de Concept, ad 1. Matt: Nec obstat legitimæ præscriptioni aliquorum, licet iam paucorum, oppositio seu contraria opinio, quorum numerus in dies imminuitur: iam enim talibus plusquàm a centenis annis, publica quasi negantur acta, dum in cathedris et pulpitis, sub Censuris opinionem suam tueri prohibentur.

Probatur Miraculosè.

319. Jure deinde Ecclesiastico, HEREDITAS nostra, Immaculata sc: Conceptio A MARIÆ, sic firmari poterit. Canones Ecclesiastici, ut comprobent ius sibi esse in bona Ecclesiæ adscripta vel donata; si HEREDITATEM seu dotalitium Ecclesiæ, possessor eius seu Beneficiarius dilapidare cognoscatur, priuandum beneficio decernunt. Quid simile per Miraculum contigisse lego, circa quendam (doleo quod in Ordine meo, ab initio adhuc, donec inualuisset pia sententia) qui contra HEREDITATEM NOSTRAM minùs morigerè in Concione se gessit, hic enim ab ipsamet Beatiss. Virgine, non iam Patrimonio CHRISTI, (incapax enim ipsius B erat, utpote Minorita) sed ipsomet Patre, CHRISTO scil., violenter priuatus fuit. Rem sic enarrat. *noviss: edit Tob: Lochner in Bibl: Tit: Hyperd: ex Stellario.* Cum Gerardus aliquis de Piscaciis, Ord Minorum, contra immaculatam Conceptionem concionatus fuisset, & paulò post, Missam legeret; B. Virgo ei apparens, sacram hostiam de manibus celebrantis abstulit, nec priùs restituit, quàm pœnitentiâ ductus, reuocationē dictorum promisit: quod ille mox gratus præstitit. Adeò displicet DEO in HEREDITATE CHRISTI commorari, si hereditatem Imm: Conceptæ C MARIÆ parum cures: multò magis, si fortè & lædas.

Hereditatem Imm: Concept: ex Canonibus iuris comprobamus aliqualiter.

B Virgo, cuidam iniurio sua immaculata Concept: hostiam Sacram de manibus aufert donec resipuisset.

Probatur Historicè

Ad extremum, HEREDITATI nostræ immac: Conceptæ MARIÆ, utpotè Regiæ, Regium etiam ius seu Imperiale, expedit, ut faueat. Et ita sanè est. Quē quæso, his præsertim recentioribus sæculis Monarcharum, Cæsarum, Regum ex Orthodoxis audias, qui HEREDITATEM istam, nimirum opinionem hanc piam, non propugnet, non tueatur imo hic zelus per multa sæcula, de uno in aliud, simul cum HEREDITATI- D BUS Dominiorum, transfunditur. Mitto hic Pietatem Austriacorum & Cæsarum, qui publicis edictis, ab universitatum Cathedris, contrariam opinionem amādandam sanxerunt. Mitto Regum Hispaniarum iam longè, nam a mille annis, hac in parte zelum: Suyntilla enim Rex qui regnabat 630. adhuc anno, curauit pro mysterio isto concludendo Concilium Toletanum congregari. Iswindus Rex successor illius, similem præstitisse zelum legitur: imo Joannes

320. Hereditas Immac: Concept: Regio firmatur iure.

Concept: immac: Austriacis cum hereditate venit: Regibus quoq; Hispaniæ.

I. &

I. & II. Reges itidem Hispaniarum, se hanc pietatem hereditario iure ab antecessoribus suis accepisse, testati sunt: Quid egerit Carolus V. & Philippus per epistolas, per Legatos & oratores extraordinarios, apud Pontifices, pro determinando hoc mysterio, non vacat enarrandi locus, quem tamen noster Sigismundus III. Rex Poloniæ, iure Regio occupare a me deposcit cum suo insigni zelo. Similem ille quoq; A. D. 1607. magnarum iam victoriarum famâ auctus, expedierat ad Sum: Pontificem, protunc Vrbanum VIII. Legationem, datis viscerosis literis, quas hic in synopsim redigere placuit. *Beatissime Pater. Inter Regiæ solicitudinis meæ curas, ea mihi prima, & antiquissima semper fuit, quæ ad propagandam Saluatoris nostri gloriam, eiusq; immac: Matris honorem inprimis spectabant. Neq; me aut victoria bello parta iam gloriosum, aut res in pace gestæ tam illustrem hactenùs reddiderunt, quam Religio pietasq; Catholica Populorum mihi subiectorum felicem ac beatum: ac eam quidem mihi, Regno, ac populis meis diuinitùs datam, Cælorum Reginæ in primis acceptam fero, quæ sicut iam inde a primis huius Regni incunabulis, venerationem sui, animis omnium præclarè inseruit &c:* (hic aliqua de deuotione Gentis interposita.) *Hinc prisca hæc, atq; inueterata Gentis Polonæ erga ipsam pietas, quò altiores egit in animis eius radices; eo grauiore cum offendiculo, controuersiam de immac: Conceptione dudum ortam semper accipiebat.* Hic iterum Paucis interjectis, de eis, quæ in vicinis hac de occasione oriebantur Regnis, ulterius stylum prosequitur sic. *Hæc inter Catholicos homines fomitem perpetuæ litis atq; altercationis fouet, pium erga Dei Matrem zelum imminuit, Sanctas & Religiosas mentes inquietat, publicæ tranquillitatis statum, in graue discrimen conjicit &c: Quæ scandala, ne in Regnum quoq; meum cum subditorum meorum, publicæq; tranquillitatis perturbatione oriantur &c: Quare maiore quo possum studio, expostulo atq; a Sanctitate Vestra peto, velit huic controuersiæ, tot annorum decursu agitatæ, finem summo suo iudicio imponere, remq; eo deducere, ut immaculatæ Conceptioni Deiparæ Virginis ab omnibus honor habeatur, qui summa*

Zelus pro Immacul: Concept: Regum Poloniæ.

Pro Imm: Concept: B. V. legatio ad Pontificē Polonorū.

Sigismūdi III. literæ ad Vrbanum VIII. pro Imm: Cōceptione.

A *illius & prærogatiuæ & gratiæ, quiq; ex ea Nati, majestati & Sanctitati debetur. Beauerit me Sanctitas Vestra, orbemq; Christianum vniuersum, nomenq; suum immortalitati consecrauerit, ac de utraq; pariter Ecclesia præclarè meruerit, si omni scrupulo ex animis fidelium, Apostolicâ authoritate, sublato, controuersiæ huic felicem optatumq; finem imposuerit &c. &c:* Hæc lego in Tropheis B.V.M. apud Nerembergium l.3. c. 65.

Epilogus.

321. SI ergo tot iura docent, universusq; penè Orbis orthodoxus clamat, Immac: Conceptam MARIAM esse HEREDITATEM nostram; gaudeamus tam præclaræ HEREDITATIS dici & esse heredes: amemus tantò studiosiùs iucundam HEREDITATIS huius possessionem: sed quia monente Paulo. *Quanto tempore heres paruulus est, nihil differt a seruo, sed sub tutoribus manet*; ad Te sunt oculi pupillorum tuorum o Imm: Concepta MARIA, quæ à S. Andrea Greten. & Bern: Senen: *Tutrix peccatorum, Christianorumq; nominaris.* Heredes nos quidem Tui, esse gaudiosè profitemur; sed paruulos nimis nos humiliter agnoscimus, & satiùs nihil differre a seruulis Tuis auemus. Ne itaq; in cordibus nostris sterilescat cultus HEREDITATIS tuæ sc: immaculatæ Conceptionis Deuotio, Te in tutricem eligimus, vota supplicia cum nostro Principe Casimiro dantes: *Esto Tutrix & adiutrix Christiani populi.* TIBI vero T. O. M. DEUS, qui funiculum hereditatum tenes, æuiternæ laudes, quia *Dedisti HEREDITATEM timentibus te.* Ps: 60. pium hunc Imm: Conceptionis intimis viscerum nostrorum instillando cultum. Adauge quæso hereditatem hanc nostram, & dilata per universum orbem cultum pium: accelera tempora & dies, ut per vnanimem, HEREDITAS ista, compleatur omnium consensum. Vota tandem nostra ad Te concludimus cum Psalte. Psal. 105. *Memento Domine nostri in beneplacito populi tui: Visita nos in salutari tuo. Ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ: vt lauderis cum Hereditate Tua MARIA*

AMEN.

Votum Authoris pro Hereditate ad B. V. M.

Casim:

Psalm:

Psal.

HILARITAS Vniuersi.

Pro Nativitate B.V.M.

SS. DEIPARA.

De qua natus est Iesus. Matt. 1.

322. HIlarem iam Sanctorum, nascente MARIA, mæstus hactenus Orbis, ut induat faciem, omninò expedit, imò & necessum est. A. A. Oriente etenim MARIA, ipsa nascitur HILARITAS: sic quippe ipsam a Leone Imp: in orat. de Præsent. salutari subaudio. *Salue HILARITAS ineffabilis.* Dixerit quispiam, *Ethamin*, Hebręo, *Septembrem*, quo nascitur MARIA, dici a fortitudine, id est *Mensem fortium*, eò, quòd in ea nati, plerumq; fortissimi sint: verùm si rem ipsam naturamq; dierum Mensis, & messis attendisset; nihilosecus Mensem istum appellasset fortè, HILARITATIS: ad Messis enim similitudinem, supremas Hilaritates Sanctorum, explicauit Propheta Isa. 9. *Lætabuntur coram Te, sicut qui lætantur in messe.* De neonata autem MARIA scripsit Isychius s. 2. de laud: V. *Ipsa Messis est, reddens, quæ semen non acceperat:* Messem cogita, nam grana eius colligis; dum legis illud in textu Euangelii: *De qua natus est IESVS.* Deinde Mensis iste iuxta Hebręorum Ephemerides, ordine septimus est, inde dictus September: septimi autem Priuilegia si scire cupis; lege Moysen, & inuenies hoc ordine dierum, ipsum Orbis opificem HILARIA fecisse Gen: 2. *Compleuitq; DEVS die septimo opus suum, quod fecerat: & requieuit die septimo ab vniverso opere, quod patrarat.* Hoc ipsum interpretatus est Alb: M. de nascente hodie Virg: MARIA, *Dies* (inquit) est illa *completionis operum Domini: cuius in utero plùs delectatus est DEVS, quàm in omni alia Creatura.* De quo satis venustè dogmatizantem lego Petrum Damiani ser: 11. *Numquid in Angelis habet voluptatem Altissimus? in quibus ipse reperit prauitatem: in Stellarum scintillatione? quarum aliæ conuertuntur in sanguinem, aliæ cadunt de cælo, aliæ in tenebris obscurantur: Numquid in aëre, vel igne, vel in ventis? Nequaquam:*

MARIA Hilaritas.

September hilaris, finem obMessis& vindemiam.

Septenarius priuilegiatus in creatione, ob Hilaria. Alb:

Hilaria Christi in Maria.

Dam:

A *quia non in igne DEVS, non in commotione Dominus, non in Spiritu Dominus, si verus est ille, qui in curru igneo & equis igneis est assumptus in cœlum. Numquid in aquis? ubi furens & tortuosus Leuiathan immoratur: aut in terra? quæ sub maledicto Adæ spinas emittit, & tribulos: non est locus voluptatis, nisi uterus Virginis.* Quid elegantius ad rem nostram? Si ergo in Natiuitate MARIÆ, (cuius vterus iam tùm ut Matris Filii DEI, prospiciebatur) ipse Cōditor universi HILARIA agit; ut etiam Creatori suo, omnis, præsertim ra-

B tionalis congaudeat Creatura, Neonatam MARIAM tanquam HILARITATEM Vniversi deprædicabo: Præmittam tamen pro afflictorum tentatorumq; consolatione, aliqua de HILARITATE Sanctorum: interea breviter, iucundum nascenti HILARITATI Nostræ intonemus Salue.

MARIA Hilaria universi.

Aue, Aue o MARIA
Universi Hilaria:
Lætitia nostri cordis.
Triste pelle nomen mortis.

C

PARS I.

De Sancta Hilaritate.

INter sacrorum desideriorum percūpita, singulare frequensq; Divino Psalti fuisse inuenio, videre semper, hilarem populum, & faciem sanctorum indutum conspicari. Facilè id colligitur ex eo, quòd inclytus ipse Arcæ DEI incytharedus legatur multoties, cohortatus fuisse populum illis verbis: *Iubilate DEO &c: Seruite Domino in lætitia,* adeo; ut

D plusquam octies in Psalmis repetiisse ea, inueniatur. Hinc est, quòd festiuè cuidam populo hanc felicitatis portionem congratulaturus, beatum etiam eum dixerit: Psal: 88. *Misericordia & veritas, præcedent faciem tuam. Beatus populus qui*

323.

Hilaritas seu Iubilatio vera discēda est. *lus, qui scit iubilationem.* Ergone Divinissime Rex discenda iubilatio, ut sciatur ad beatitudinem? utiq; non tam vocis fractæ aut figuralis, quàm recti cordis auditor est DEUS. Ita sanè & de tali Jubilatione specialiter locutus est Dauid: sed & hæc, ad leges Summi Magistri scil: Spiritûs S. suam artem & arcana habet: quare discendum est, ut sciatur huiuscemodi HILARIS Jubilatio. Proinde ab ipso Regio Ludimagistro Spiritûs S. eodemq; Psalte, primùm cognoscamus HILARITATIS Cantum, quis nam ille & qualis?

Probatur Scripturaliter.

324. Premenda sunt primùm arctiùs nominati textûs verba. *Beatus populus qui scit iubilationem.* Novum sanè beatitudinis præceptum, scire, quomodo & quando gaudendum. An contrarius Euangelistæ, imò ipsi Archi-Magistro CHRIsto, Psalmodus? qui apud Matt: 5. ait: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* (Psal:) Hominum sæculi est, vel qui sine lege vivunt, solatia quærere; Christianus flere debet, pœnitentibus namq; repromissa est gloria cælestis. Cur igitur, cum JESUS beatos nominet, qui lugent, & se affligunt, Propheta beatum populum nuntiat, qui sciat iubilationem? Stupet ad hanc novitatem dicti, Orig: hom: 7. in 6. Jos. *Quod etiam me permoueat dictum, quid istud tantùm sit operis, quod populum beatum faciat? non dixit, quia beatus est populus, qui operatur iustitiam, vel beatus qui scit mysteria, vel qui scit cæli ac terræ vel syderum rationem; sed Beatus (inquit) populus, qui scit iubilationem.* Rectè sanè & admodum bene, in populum acquisitionis respiciens Dauid, beatos proclamauit, qui *sciunt iubilationem:* hoc est, qui nouerint quando, & quo pacto gaudendum sit exultatione inenarrabili. Gaudere quippe multorum est; sed in Domino & verè gaudere, paucis cognitum, tantominùs expertum: hoc solùm spiritualibus & perfectis concessum est. Itaq: mortalium plurimi lætantur, cùm plangere debuissent: mærore conficiuntur, cum exhilarari oporteret: ita susq; deq; vertunt res, quia non sciunt iubilationem: Si fortè contingat ad Regis familiaritatem admitti; si ad Prælaturam promoueri; si diuitiis cumulari; si fama doctrinæ, fortitudinis &c: eorum, ubiq; perstrepet, (quamvis hæc frequen-

Hilaritatis veræ & falsæ, discrimen ex conscientia.

A ter malis artibus contingat adipisci,) in lætitiam effunduntur, cum pœnitere deberent, scelere nimirùm interueniente, quod etiam perfectioribus quandoq; contingit. Lubet gaudere flantibus Fauoniis Spiritûs S. consolationum spiritualium, si sapiat oratio, si taceat caro; cæterùm si veniat Auster, iam coarctantur organa lætitiæ. Si ieiunandum, si maceranda caro, si tentationum stimuli, si ariditates torqueant; mæstas citò induunt facies, & languidi plerumq; vix non fatiscunt præ deiectione & tristitia animi, sibi intollerabiles, aliis molesti facti. Econtra perfecti: B (modò culpa absit,) Veniant quæcunq; aduersa, irruant licèt tentationum molestarum turbæ, gemat quamvis mortificationum pondere pressa caro; turbantur minimè, imò omnem præseferunt animi vultûsq; hilaritatem: quare? *quia sciunt iubilationē:* remoto delicto, iugis HILARITAS: hoc si absit, etiam alienum, tunc compassionis affectu, soluitur iubilatio. Experientiâ probauit in se, Magister ipse iubilationis Dauid, eiusdem naturam & conditionem: Auditâ enim nece Saulis, corde oculisq; mærens, testatus est lugubri carmine interni doloris affectum. *Montes Gelbòë nec* C *vos, nec pluuia veniat super vos, neq; sint agri primitiarum.* Et quando lætior Dauidi affulsisse poterat dies? quàm tum, dum sublato Insidiatore vitæ, Regnum ad illum deuolueretur? Quis inquam ad Regnum vocatus, nisi fortè ex abundantia gaudii, lacrymatus est, vel maledixit? quorsum igitur threni & lamentationes? sed aduertit Theodoretus q. 3. in Reg: Justum Dauid tum temporis cogitasse infaustum exitum Saulis altiùs, quàm mortalium genus consuescit. Non mouebat eum pugnæ infelicitas, non desolatæ amicorum, Parentum res; perpendebat potiùs, absq; pænitentia in D sceleribus defunctum, DEO inuisum obiisse caput: propterea non lætum aliquem Musa eius hymnum concinit ob imperii certam spem; sed tristes modulata est sonos, deflens miserabilem Saulis occasum. Ex opposito idem pientissimus Rex, toties coronâ quærentium animam suam circumcinctus, & de vita proximè periclitatus corporis, acriùs longè torquebatur ariditate Spiritûs: *Aruit* (inquit) *tanquam testa, virtus mea.* Psal: 21. *& tota die flagellatus, scopebat Spiritum* (Psal:)

Dauid dolet cum vocatur ad coronam, ob lugubrem decessum Saulis.

Dauid cur iubilat in ariditatibus & persecutionibus.

bat Spiritum suum, adeo; ut adhæreret lingua faucibus suis, & infirmarentur genua præ jejunio: quia tamen fermentum tristitiæ, sc: noxam peccati non adesse nouerat, ait enim Psal: 100. *Ego autem perambulabam in innocentia cordis mei;* scivit Jubilationem, & nec contristavit justum, quidquid acciderat ei, vix non semper in Psalmis suis intonans: vel Jubilemus, vel exultemus, vel gaudeamus, adeo; ut etiam ossa eius velut organum lætitiæ facta, iubilationem sanctam nouerint modulari. *Anima autem mea* (inquit) *exultabit in Domino, & delectabitur super salutari suo. Omnia ossa mea dicent &c:* Psal: 34. Concludat hunc Scripturalem HILARITATIS cantum seu Jubilationem, voce suâ, Magnus Doctor Augustinus, scribens sup. hunc locum (ap. Blanc.) *Nullo modo beatus es* (inquit) *nisi intelligas iubilationem? Quid est? intelligas iubilationem, scias vnde gaudeas, quod verbis explicare non possis. Gaudium enim non de te, ut qui gloriantur, in Domino glorientur. Noli ergo exultare in superbia tua, sed in gratia DEI.*

Psal:

Probatur Figuraliter.

325. Verùm a textu Cantici ex Scriptura, descendere expedit ad notas Figurales huius sanctæ Jubilationis & HILARITATIS. Quis deneget in virtutum exercitio laborem, imo & dolorem? Nonne calumnia (ut ait Salomon) conturbat etiam Sapientem? nonne ancipites de gratia DEI, de Prædestinatione, & similes tentationum nebulæ, tetram animæ obducunt caliginem? nonne demum a jeiuniis, a cilicio, a verberibus, & maceries & pallor, carnisq; tristitia oritur? Ita sanè, non inficior: sed hypocritarum esse, in virtutum exercitiis propalare & ostentare tristitias & dolores, monuit Saluator Matth: 6. *Cùm autem ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ, tristes.* Verus cultor virtutis, & sciens iubilationem, si quæ tristia contingant in virtute, dissimulat, sed læta & omnem præsefert hilaritatem, monente Paulo 2. Cor. 9. *Non ex tristitia, aut necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.* Ezech: 1. legitur. *Et vidi & ecce ventus turbinis veniebat ab Aquilone: & nubes magna, & ignis inuoluens, & splendor in circuitu eius: & de medio ignis, quasi species electri &c:* Sic venientem ad homines DEUM, Propheta vidit, quasi vehementem procellam

Virtus, etiam in aduersis Spiritûs, hilaris.

Cor:

Ezech:

A humana decora proculcantem, exurentem, gladios, ignesq; eiaculantem. Verùm etsi notavit Vates, a Domino complui ignem; de igne tamen ait: *Et splendor in circuitu eius.* Nec aliud de illo nobis enunciare auditur. Non dicit, quòd ignis ardeat, quòd exurat, sed quòd splendeat, quòd illuminet. An DEUS, cùm ignem mittit in terram, non vult ut ardeat? non vult, ut Cælestis ignis, gemitus extrahat ab hominibus, & humana corda mortificet? Et quidem totum id præstat cælestis ignis: sed quæ tristia sunt in virtute, dissimulanda, & tegenda sunt a veris virtutum cultoribus: sola aperienda lætissima. Advertit hoc in igne mysterium Orig: hom. 1. in Ezech: *Potuit (inquit) dicere Propheta, ignis exurens, verùm piguit tristitiam nominare, & opus eius adscribere, ideoq; pro pœnali vi, splendorem tantùm opposuit.* Piget enimverò veros cultores virtutis, aliquid in virtute triste & laboriosum evulgare: sed toti sunt in publicanda, & prædicanda dulcedine, & decore illius, omnem etiam in oculis & vultu præseferendo hilaritatem. De quo monebat Sapiens Eccli: 35. *In omni dato hilarem fac vultum tuum.* Sunt equidem in omni opere virtutum tristia, præsertim carnali appetitui: sunt & læta, lucrũ immortale cogitanti: sola cogitare tristia, tristemq; animum mæsto vultu præseferre, est cadere a virtutis profectu. *Multos etenim occidit tristitia,* dans scil: in peccata præcipites. Eccl. 30. & Prou: 25. *Sicut tinea vestimento, & vermis ligno; ita tristitia viri, nocet cordi:* Hinc Cassian: sup: illud Psal 118. *Dormitavit anima præ tædio,* ad rem nostram scripsit: *Propriè satis, non corpus dixit, sed animam dormitasse. Verè enim ab omni contemplatione virtutum, & intuitu spiritualium sensuum dormitat anima, quæ perturbationis huius fuerit telo sauciata.* Sed præterea in cursu virtutum adest quoq; lætandi copiosa materia: præter enim spem & certitudinem spiritualis & immortalis lucri, adest mæstitudini (ex occasione adversitatum, præsertim temporalium) consolator Optimus, conscientia recta: vnde Bernard: breviter: *Vis nunquam esse tristis, bene vive:* Si ob lapsus quotidianos & ordinarias culpas, felle amaritudinis corroderis, vel tuum pusillanimitas contra acres tentationum insultus animum deprimit, metuq; opprimit indi-

Tristitia perfectos dedecet ignis docuit Ezechiel.

B

Eccli:

C

Prou: *Tristitia, tinea cordis.*

D

Tristari non potest, vel non debet bona cõscientia.

ſcretò, ne labaris; adeſt tibi ſubitò Paulus confortans te. 1. Cor: 10. *Fidelis autem DEVS eſt, qui non patietur vos tentari ſupra id, quod poteſtis, ſed faciet etiam cum tentatione prouentam* (*ſcil.* auxiliorum) *ut poſſitis ſuſtinere.* Adeſt & Ambroſ: dum ait: *Vt* (inquit) *infantium lapſibus Pater non offenditur, ſed potiùs ad compatiendum eis mouetur; haud ſecùs nobiſcum Deus agit, iuxta illud Pſal:* 102. *Quomodo miſeretur Pater filiorum; miſertus eſt Dominus timentibus ſe, quoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum, & recordatus eſt, quoniam pulvis ſumus.* Adſunt deniq; & alia plurima motiua HILARITATIS, quæ in unum collegit Rodriquez T. 6. c. 2. *de lætit: ſpir:* nimirum, quia vult nos Deus hilariter ſibi ſeruire, & plurimùm æſtimat, quia hilares ſentiunt ſe libenter ſua agere vel pati, triſtes illibenter: quia Hilaritate noſtrâ in ſerviendo DEO, proximus ædificatur: quia majoris eſt meriti opus cum HILARITATE, ſiquidem plùs habet de voluntario, quam aliàs: quia hilaritas, animum addit, gaudium alacritatem, vireſq; ac robur ad operandum ſubminiſtrat adeò; vt quandoq; nec labor ſentiatur iuxta Iſa: 40. *Current & non laborabunt, ambulabunt & non deficient.* Plura te docebit Magiſter Spirituum Paracletus S. ſi illi mandato Apoſtoli pareas. *Triſtatur quis, oret.*

Triſtandũ non eſt ob tentationes.

Hilaritatis motiua alia recenſentur.

Triſtitiæ remediũ, oratio.

Probatur Hiſtoricè.

326. Hæc HILARITATIS emolumenta probe nouerant Patres. Ex Antiquioribus Eremicolis, Sanctus Apollonius in vitis Patrum legitur frequenter ſuis dixiſſe: ſeruos DEI, qui ſuas in DEO repoſitas ſpes habent, ad eumq; totâ animi contentione aſpirant, contriſtari nefas eſt. Contriſtentur (aiebat) Gẽtiles, Judæi, & cæteri infideles, peccatores etiam aſſiduè plangant; at iuſti, qui fide vivâ excitati, bonis illis æternis potiri ſperant, ſemper gaudeant, & perpetuâ in lætitia vivant. Si enim filii huius ſæculi, rebus caducis & perituris inhiantes, bono illarum ſucceſſu & caſu gaudent; quantò, iure potiori nos in Domino, & æterna gloriâ, quam ſperamus, gloriari & exultare par eſt? Non minùs ſolicitum hac in parte lego S. P. N. Franciſcum fuiſſe de ſuis, qui in fratribus triſtitiam tantopere deteſtabatur; vt unum eorum, quòd in mærore verſari, & animo deiectior vi-

S. Apollonii admonitio cõtra triſtitiam.

S. P. N. Franciſcus fratres hilares eſſe ſemper voluit.

A deretur, acriter reprehenderit dicens: non decet ſervum DEI vllatenus triſtari, niſi cum in aliquam culpam incidit: Si quam ergo contraxeris, eius te pæniteat, quamprimùm confitere, & illius veniam a DEO & miſericordiam expoſce, illumq; cum Propheta Regio obteſtare, ut priorem lætitiam reſtituat inquiens: *Redde mihi lætitiam ſalutaris tui Domine,* quam in obſequio tuo ſenſi antequam peccarem, & in eo *principali,* magnifico, ac potenti gratiæ Spiritu ſuſtenta & *confirma me.* Contingebat perſæpè, ſi quem Seraphicus Pater triſtem conſpexit, ut vehementer eum
B obiurgaret, dicens: oportet eos, qui mundo, carni, dæmoni ſerviunt, eſſe triſtes; non verò eos, qui ſerviunt Deo. O quot delicatulos cernas, etiam inter ipſos fideliores ſeruos DEI, qui vel in fama per calumnias, impoſturas, tacti, vel tentationum, aut deſolationum miſeriis involuti, & undiq; reſoluti, nedum mæſtas induunt facies, nedum linguam in querelas, ſed quandoq; oculos in lacrymas reſolvunt. Hæc quàm diſpliceant CHRISTO vel inde patet, quòd etiam fideliores ſeruos ſuos acriter de his reprehẽderit: inter quos ex Ordine noſtro fuit Pecanus, vir ſingularis
C virtutis, & alter ex Ordine S. Dominici, S. Petrus Martyr præclarus: hi dum de graui inſimulatione contra vota ſua coram Crucifixo querularentur; imperfectionis eos redarguiſſe legitur Crucifixus, ſuam ipſis objiciens innocentiam qui tamen Latronis & patibularii vices ſubiit. Imo B. Henricum Suſo triſtem ob improperia & irriſiones, adeoq; & flentem, corripuiſſe traditur his verbis: Proh pudor! visne in fæminæ morẽ lacrymari? certè tibi apud õnes cæli ciues notam inures: Terge oculos, & hilarem vultum exhibe, ut neq; dæmones, neq; homines aduertant, afflictionis cauſâ,
D Suſonem ploraſſe. Hæc de HILARITATE Sanctorum, quibus iam noua, naſcente MARIA, oboritur HILARITAS.

Lacrymantes in anguſtiis, arguuntur.

Pecanus, Petrus Martyr. & B. Hẽricus Suſo de querelis, a Crucifixo reprehenſi.

PARS II.

SS. DEIPARA Hilaritas Vniverſi.

327. QVæſtionem non minùs deuotam, quàm curioſam mouet. *Vega, Palaſ-*

last. 8. *cert.* 3. An scil: B. Virgo in ortu suo hodierno, & in infantia, vagitum ediderit more aliorum infantiũ: ad quam negatiuè respondens, sustinet id probabiliter, eò, quòd Beatiss: a primo Cõceptu sui supponitur fuisse donata statûs Innocentiæ privilegiis: inter quæ, ex D. Thoma Bonau: Richardo, numeratur carentia lacrymarum. Nec obstat, quòd de nascente CHRISTO Ecclesia canat. *Vagit infans inter arcta conditus præsepia:* nam *S. Basil.* hom: 4. de gratia, id fecisse CHRISTUM asserit non necessitate, sed libertate, ut exprimeret, se sortitum humanæ naturæ communionem, contra futuros quorundã hæreticorum errores. Plura reperies ap: cit. Authorem. Quod si ita est, nimirum quod B. V. MARIA nascens non vagierit; nunquam aliàs, quàm hodie aptiùs HILARITAS dici meretur: Cui accedit cantus Ecclesiæ. *Nativitas Tua DEI Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit Universo mundo.* Hinc per enumerationis argumentum, HILARITAS Vniversi esse MARIA ut demonstretur.

MARIA in Nativitate sua an vagierit.

Probatur Scripturaliter.

328. Imprimis Beatiss: Neonatam MARIAM, HILARITATEM seu lætitiam Sanctorum Patriarcharum, ipse textus hodierni Euangelii edocet, in quo integer cathalogus inclytorum Procerum, Parentum MARIÆ, producitur ad calculum: ex quibus septem testes omni exceptione digni, nominis vel rei alicuius significatione, lætitiam præseferunt, ut eam in nascentem MARIAM, tanquam in scaturiginem gaudiorum refundant. *Abraham genuit Isaac.* Isaac ex Matris suæ Saræ vaticinio, *Risum fecit mihi Dominus.* nominatur Sanctorum Risus, vel *domus Risus:* quo ipso invitat cunctos homines ex natali Virginis ad commune Domûs totius seu Ecclesiæ gaudium: idq; ore S. Damasc: orat: de Nat: *Adeste omnes gentes, omne hominum genus, & omnes cuiusvis linguæ, & ætatis, & dignitatis Orbis Vniversi: natalem diem lætitiæ universi celebremus:* Preme illud. *Natalem LÆTITIÆ:* ipsa ergo HILARITAS universi, hodie enasci innuitur. *Isaac genuit Iacob.* Hic, quia ope Matris Rebeccæ benedictionem accepit; nouam hodie nasci Rebeccam (sic enim a S. Bonau. & Alb: M. appellatur MARIA) lætus ostentat, Matrem benedictionum.

MARIA Hilaritas Patriarcharum.

Isaac, Risus, Hilaritatem Mariæ signat.

Damasc:

Rebecca, typus Mariæ.

A *Nata est hodie* (inquit Guarr: de *nat:*) *Mater noua*, (noua Rebecca) *quæ prima Matris maledictionem dissoluit, ut per istam benedictionem* (*veri Isaac*) *hereditatem possideant illi, qui per illam sub præiudicio maledicti æterni, erant nati. Iacob genuit Iudam & fratres eius:* Duodecim illis filiis Jacob seu tribubus, prædestinatorum collegium præsentabatur, teste Apocalyptico Propheta. Et quis nobilior lætantium chorus, quàm beatorum? qui in illis duodecim celebrasse natalem Virginis figurabantur, per quam salus æterna contigit universo. Est enim MARIA (teste Cyrillo) *per quam diabolus cælo cecidit, & prolapsum plasma in Cælo recipitur. Iudas genuit Zaram de Thamar,* quod ap: Escob. l. 5. de nat. ad 1. Matt: s. 2. n. 13. interpretatur. *De palma, aurora.* Porrò symbolum victoriarum commune, Palma, simulq; est & MARIÆ. *Sicut palma exaltata sum in Cades.* Aurora etiam veluti, nascens MARIA dicitur: *Quæ est ista? quæ ascendit sicut aurora. Cant:* Et quidem Aurora illa, Triumphorum Mater. *Dimitte me iam enim ascendit aurora* Gen. 36. Cuncta hæc Triumphales occinunt nascenti MARIÆ applausus. *Salmon genuit Booz de Rahab.* Consonat quoq; dulciter communi Patriarcharum in natali Virginis, Rahab, id est *plenitudo, potens, dilatatá:* nam eo ipso, celebrat natæ Filiæ ingentem plenitudinem, augustamq; potentiam: hanc quidem dilatandam; illam effundendam. *Booz autem genuit Obeth ex Ruth.* Ruth quoq; colligens spicas, sicut exultantium in messe, ducit choros, præsignans ortum, despectarum spicarum seu peccatorum Collectricis MARIÆ. Septenarium cõplet iam Serenissima Regina Mater Salomonis Betsabee. *David autem Rex genuit Salomonem ex ea, quæ fuit Vriæ.* Hæc, quia apud Regis tribunal extitit pro filio advocata; præsignabat Beatiss: Virginem, quam S. Bern. Ser. de Assump. *Aduocatam nominat, quæ apud DEVM salutis nostræ negotia, solicitè pertractet.* Cùm ergo nascitur Virgo; iam solicitæ Betsabeæ, advocatæ filiorum, conspectu, universi collætari iubentur. En quanta ex MARIÆ ortu SS. Patriarchis lætitiæ & exultationis copia: sed præcipuè id perpendere expedit in dignissimis Parentibus Virginis, Joachim & Anna, qui frontem tenent in cætu Patriarcharum, utpotè immediatissimi Progenitores tantæ Filiæ

MARIÆ Hilaritas in 12. tribubus Beatorum, designatur.

MARIA Palma, aurora.

MARIA in Nativitate sua effusa.

MARIA Ruth animas colligens.

MARIA figurata in Betsabee.

Montium & Parentum inter se similitudo in vocibus.

tæ Filiæ. Joel. 3. dicitur: *Et erit in die illa: stillabunt montes dulcedinem, & colles fluent lacte.* Vmbr: Nouar:n.70. obseruat, ex vi nominum Hebræorum, magnam inter se montes parentesq; habere affinitatem, vt vix discriminentur: unde putat, commodè satis per hos montes stillantes dulcedinem, posse intelligi Dignissimos Progenitores MARIÆ, Joachim & Annam, qui & sibi & nobis stillarunt dulcem HILARITATEM, progignendo MARIAM. Et quia in Reuel: S. Birgittæ, habetur, quòd S. Annæ tunc, dum conciperetur in vtero eius MARIA, tanta aduenerit lætitia, ut impossibile esset dictu. Idem sentiendum videtur, contigisse illis benedictis Parentibus, dum iam natam viderent, tractarentq; manibus: ut rectè S. Annam alloquens dixerit S. Fulbertus ser: in nat: V. *Gaude & latare, o felix! pro tali Filia, quoniam tali dote donata es, quâ nulla ante te, vel postea, meruit antecelli.* Imo, iam cit: Vega cum aliquibus arbitratur, non solùm B. Annam, nullos dolores in partu expertam; sed neq; toto conceptûs tempore, molestiam aliquam, lassitudinem, fastidium & similia, quæ aliæ fæminæ sobolis conceptæ gerulæ, experiri solent. Quod confirmat Authoribus, qui tradunt Jochabelem Matrem Moysis, sine ullo dolore infantem peperisse: & Th: a Kempis de ortu Lydvinæ idem narrat: quid ergo, mirum, si Matri Virginis, idem privilegium deferatur, ut sic clariùs appareat, Neonatam MARIAM esse HILARITATEM Patriarcharum.

Parentes B. V. M. montes stillantes dulcedinē.

S. Anna sine doloribus peperit B. V. Mariā sed in lætitia.

Probatur Figuraliter.

329. *MARIA Hilaritas Ecclesiæ fidelium figurata in Esther.*

Secundò. Nascitur hodie B. V. MARIA, ut HILARITAS Ecclesiæ fidelium, præsertim iustorum: cuius HILARITATIS præcessisse arbitror egregium Typum in hilaritate ac lætitia, quâ olim in diebus Assueri Regis, universa Judæorum synagoga, detriumphato Aman, hostibusq; interfectis, perfusa fuisse scribitur. Esther: 9. *Quia in ipsis, diebus se vlti sunt Iudæi de inimicis suis, & luctus atq; tristitia, in HILARITATEM gaudiumq; conuersa sunt.* Primam autem & totam huius HILARITATIS synagogæ, scaturiginem non aliam fuisse constat, nisi Reginam Esther, dum ex abdytioribus cubiculi sui eggressa, priusq; munita armis pœnitentiæ & ieiunii, deposito tandem sacco, ornatu autem augusto induta, miroq; fulgore nitens Regem adiit, pro se & populo deprecatura, felicissimo totiûs Gentis suæ, iam iam periclitantis, euentu. Porrò communi, vix non omnium Patrum Doctorumq; assensu, Esther Regina, Antypus nascentis MARIÆ esse censetur. Vnus saltem pro omnibus audiatur S. Antonin: sum: P. 3. tit. 31. c. 4. *MARIA est Esther Nostra, quæ apud Cælestem Assuerum, procurat salutem Ecclesiæ militantis, & sententias mortis revocat ab inimicis, à manu diaboli.* Et rectè: Ex tribus enim, a quibus illa commendabatur Esther, honorabilis statim in ortu suo reperitur MARIA. Vnum erat, quòd esset formosa, speciosa, gratiosa: ut ait textus. *Pulchra nimis, & decora facie.* Quod ipsum longè nobiliùs emicuisse in Esther MARIA advertit Rich: Laur: l. 4. dum ait. *Fuit enim MARIA, formosa valdè per charitatem, quæ est forma virtutum, incredibili pulchritudine per insolitam castitatem, omniumq; oculis gratiosa, & amabilis per humilitatem.* Addit Vega in Indice Conc: Marianum vultum, statim in suo ortu, cælesti quodam splendore perfusum ac deinceps, præsertim autem, dum se stitisset in Templo coram Domino: ex solius enim splendore vultûs, cognita a Sacerdotibus fuisse traditur, a Timotheo Hierosol: *Iustus Simeon* (inquit ille) *oculos huc illuc circumferens, vidit quidem multas mulieres, verùm singulas schemate ornatuq; humanæ naturæ, propriè affectas; solam autem Virginem MARIAM, quodam divino infinitoq; lumine circumfusam, animadvertit. Currens itaq;, segregauit reliquas Matres.* Gloriosa iterum dicebatur Esther illa, ob Coronam Regiam. *Et posuit* (ait textus) *diadema regni in capite eius.* Longè gloriosiori coronâ redimitam illicò in ortu suo MARIAM, veneratur Ecclesia: nam teste S. Amadeo. *Corona capitis eius; CHRIstus, dicente Sapientissimo, Filius Sapiens, coronâ est Matris suæ.* Hoc autem diadema statim inter cunas in Capite infantis Mariæ enituisse, approbat illud egregium Chrisologi, quod ore circumfertur, effatum in Matt: 1. v. 18. *MARIA Mater vocatur, & quando non MARIA Mater?* Tandem Regina Esther dicebatur gaudiosa, ex eo, quòd profligatis insidiis hostis infensissimi synagogæ suæ, crudelis & superbi Aman, commune gaudium & hilaritatem peperisset populo suo: *cui*

Esther:

MARIA Esther, ob tria: speciosa, gloriosa, gaudiosa.

Rich:

MARIÆ nata vultus statim in ortu splendidus

Timot:

tristitia

tristitia in hilaritatem, gaudium conuersa sunt adeo; ut populi illi decreuerint diem conviviorum & gaudii, ita ut exultent in eo & mittant sibi partes epularum & ciborum. Nec digna comparatione, exultatio hæc synagogæ, ad HILARITATEM, exultationemq; fidelis Ecclesiæ, quam peperit illi nata HILARITAS nostra, MARIA. Gaudium illi primum de profligato stygio Aman, (Dæmonem intelligit Glossa) dum eius, adhuc in vtero SS. Annæ immaculatè concepta, superbum caput, contritum esse gestijt, eiusq; improbam conculcatam potentiam: nam non in tantùm ut vellet, nocere fidelibus potest, compescente eum modò natâ Dominâ. Egredientem enim ex vtero Matris suæ, sic deprædicari audio a S. Amadeo homil: 8. *Igitur in manu potenti, & brachio excelso tyrranorum finis* (id est mors) *MARIA egreditur: munitissima quaq; domorum aggreditur: inferna sub pedibus suis facit contremiscere, & Principem mortis, nimio timore percussum resilire.* Misisse sibi mutuò, in gratiam HILARITATIS Esther, munera epulasq; Synagoga illa traditur. En in gratiam Esther is nostræ, nascentis parvulæ MARIÆ, omnem gratiam Ecclesiæ elargiendam, imò ab illa distribuendam promittit eius Sponsus, dum ait: *Soror nostra parvula est, & vbera non habet: quid faciemus sorori nostræ?* Quæ verba sic interpretatur Guilell: *Quid faciemus, id est, quid vis ut faciamus.* (alloquitur Sponsus MARIAM) *ecce in voluntate tua pono, quid faciam eis. Non est, quo ampliùs honoretur Mater a Filio: Quid ergo faciemus, ego & tu, Sorori nostræ? Ego per authoritatem; Tu per intercessionem: ego Diviné operando; Tu piè intercedendo.* Quis ergo iam perneget B. V. MARIAM, mysticam Esther, in suo auspicatissimo exortu, fidelium Ecclesiæ HILARIA effecisse.

Gaudium multiplex Ecclesiæ in Natiu: Mariæ.

Amad:

Guilel:

MARIÆ Neonata ad voluntatem, dona distribuit Sponsus hilariter.

Probatur Doctoraliter.

310. Tertiò. Nascentem MARIAM, HILARITATEM Cælestium quoq; Spirituum seu Angelorum fuisse, & esse, asserit Authoritas Patrum. Vincentius Ep: Bellouac. spec. 1. 6. c. 65. ita habet. Solitarius quidam sanctæ vitæ, (qui singulis annis harmoniam in Cælo, nocte Nativitatis DEIparæ audivit) dum miraretur, quòd hoc alio tempore non audiret; rogavit DEUM, ut sibi mysterium scire liceret: quod Angelus apparens ei retulit, dicens. *Virgo perpetua, quæ DEUM genuit, hac nocte nata fuit, quod, licet ab hominibus ignoretur, ab Angelis celebre habetur:* & hoc ipsum dedit occasionem Pontificibus instituendi istud Festum. S. Cyrillus sua Panegyri pro hac solemnitate, sic salutat Virginem. *Salue pretiosus totius mundi thesaurus, lampas inextinguibilis &c: &c: Salue, quæ incomprehensibilem in Sancto Virginali utero comprehendisti: per quam SS. TRINITAS, in universo Orbe glorificatur: per quam cælum exultat, & Archangeli lætantur.* S. Birgitt: Ser. Angel: c. 4. Ipsum Angelum sic deprecantem MARIAM audivit. *O omnium consolatio, Virgo! hoc ipsum Tu es, ad quod Angeli a principio suæ Creationis, tantâ exarserunt Charitate, quòd licet ex suavitate & claritate, quam ipsi in Dei visione habebant, ineffabiliter lætarentur; plurimùm tamen ex eo gauisi sunt, quòd Tu ipsi Deo propinquior illis fieri debebas ex eo, quòd majorem claritatem majoremq; suauitatem, quàm ipsi habebant, Tibi videbant reservari.* His accedit suprema authoritas universalis Ecclesiæ, quæ hodie in principio Missæ sic cantabat, iuxta antiquum Missale. *Gaudeamus &c: de cuius Nativitate gaudent Angeli, & collaudant Filium DEI.* Cuius rationem reddens Discip: ait: *Et meritò, quia hodie Regina Angelorum nata est: nam a principio Creationis Angeli Regem habuerunt, sed Reginam non habuerunt. Sed hodie eorum Regina orta est, & nata ex S. Anna.*

MARIA Hilaritas Angelorũ.

Bellou:

Cyrill:

S. Birgi:

Discip:

Probatur Miraculosè.

311. Quartò demum. Neonatam Filiam, HILARITATEM esse mæstorum, desperatorumq; peccatorum, tot miracula comprobant. Vnum præcipuum, quia continuum, hic sit primum: quod refert Author Margaritæ. Q. vlt. his verbis: *Respicientes Christi & Virginis vultum, non posito actuali obice,* (scil: actuali, seu actu peccati) *statim mouebantur ad detestationem peccatorum, ad vitæ emendationem, ex quodam cælesti fulgore, ab eorum vultibus radiante.* Hoc idem refert & tenet Aloys. Novar: Vmbra n. 748. Narrationi huic fauere videtur S. Thom: 3. P. Q. 28. a 3. Patuit huius miraculi continuatio recentiùs in pluribus: ut refert *Nieremb: Maria troph: l. 4. ex Petro Cælestino.* Malus quidam Clericus, promissis & blanditiis, quandam Sacris votis dicatam, ad illicitum consensum protraxit, quæ nocte quâdam, furata est clanem ostii,

MARIA hilaritas omnium desperatorum.

MARIA solo aspectu, hilaritatem mæstis instillabat vivens.

nem ostij, ut ad seductorem pergeret: Transiens verò Imaginem Virginis, ex consuetudine potiùs, quàm vera devotione, salutavit eam, AVE: & veniens ad ostium, totâ nocte laborando, nullatenus illud aperire potuit: similiter & secundâ nocte: tertiâ verò nocte, præmissâ salutatione Virginis, toto conamine aperire ostium nitebatur: cui statim apparuit quædam manus extensa ad foramen seræ, & in medio palmæ eius, clauem Monialis fortiter impingebat, quam cum vidisset, rursùm respiciens, vidit cuiusdam Matronæ formam gloriosam dicentem sibi: Quid facis o filia? numquid vis manum meam perforare claue tuâ? nonne paulò ante, me salutasti: corpus tuum & animam meæ custodiæ commisisti, & nunc ad seductorem vis pergere: estne vllus pulchrior vel ditior, vel sapientior Spōso tuo, Filio meo? Tunc illicò, tum aspectu, tum verbis SS. Virginis, mæstum & obcęcatum præ concupiscentia cor emolliri cæpit: compuncta tandem rediit pœnitens ad cellam, deinceps cautiùs & hilariùs DEO servitura & MARIÆ. Quidam miles licet luxuriosus & mendax, tamen deuotè & sæpè salutabat B. Virginem. Hic cùm esset quadam die in Capella B. Virginis, & eam deuotè salutaret; irruit in eum fames vehemens adeo; vt manus suas vellet comedere: vnde tristis rogabat MARIAM, ut ei succurreret. Adfuit illa ornatu fulgenti, ferens in manibus vas, cibis delectabilibus repletum, sed subtùs erat turpe & immundum: Cumq; ille præ nimia fame, cibum conglutire vellet, impuritatem vasis videns, noluit comedere. At illi ait MARIA: nosti quæ ego sum: Respondit, non: Ad hæc illa: Ego sum Mater Dei, cur non comedis? qui dixit: O Domina mea! propter immunditiam vasis. At illa. Ita est de te: nam cibus, quem mihi præbes quotidie, valde delectabilis est mihi, sed quia es vas luxuriâ fætidum, in abominationem mihi vertitur: purifica vas, & servitium tuum gratiosè recipiam: tum disparuit. Subitò verò peccator ex conspectu monitoq; MARIÆ compungi cæpit, & statim ad Eremum secessit, atq; 30 annis laudabiliter transactis ibi, in fine apparente Virgine B. mortuus, hinc migrauit, animam ad gloriam deducente MARIA.

Monialis desperata, & fugā meditans Mariæ aspectu & verbis resipiscit.

Miles desperatus, conspectu Mariæ exhilaratus, resipit.

A Nonnè igitur rectè dixerim, MARIAM mæstorum vel periclitantium peccatorum esse HILARITATEM.

Probatur Historicè.

332. Vltimò tandem, satis latè diffusa est universi HILARITAS, neonatâ MARIA, dum usq; ad subterraneas Abyssos penetravit: Limbum protunc Patrum intelligo per abyssos, nunc verò, Purgatorium. Testatur Mellifluus Doctor, se in Spiritu functum fuisse, in ortu hodierno Beatæ, vice magni Legati ad Patres Limbi, primosq; Patriarcharum, Adamum & Euam: sup. Missus hom: 2. B *Lætare* (inquit) *Pater Adam, sed magis tu Eua Mater exulta: Qui sicut omnium parentes, imò (quod infelicius) peremptores omnium fuistis prius, quàm Parentes; Ambo (inquam) consolamini super Filia. Curre Eua ad MARIAM, curre Mater ad Filiam.* Imo universaliter narrat Discip: omnes illos Patres in hora nativitatis B. Virgînis gavisos fuisse: quia natam esse sciebant, quæ portare debuit eorum pugilem & liberatorem Christum. Facilè credo & nunc, quod in solemnitate annua Natiu: Beatissimæ, speciali perfruantur hilaritate, vel saltim aliquo refrigerio, Purgatorii animæ, utpotè ex C natalitio singularis Matris suæ: ita enim olim seipsam appellasse Maria apud S. Birgittam Reuel: legitur. *Ego* (inquit) *sum Mater DEI, & Mater omnium, qui sunt in Purgatorio.* Et quoniam ex quadam Historia, quam recenset S. Damianus, constat Privilegium annuum MARIÆ visitandi Purgatorium, liberandiq; animas a pænis, in Festo Assumpt: suæ, Natiuitatis & Resurrectionis Domini; idem in singulis Festis, adeoq; in Festo hodiernæ solemnitatis, fieri, probabile videtur Novarino Vmbr: n. 786. Ad cuius sententiæ calculum Author hic invitat quemq; qui DEI Matris vmbram, D amat latè porrigi.

S. Bernardi Legatio ad Limbum, die Natali Beatæ

Probabile est B. V. Mariā in quolibet suo Festo, multas animas liberare è Purgatorio.

Epilogus.

333. POtire ergo, o Ter Benedicta neonata Filia, hoc iucundissimo nobisq; æquè delicioso ac vtilissimo Titulo, quo te hodie mæstissimum humanum genus, omnisq; Tui nominis cultor deuotus, honorare exambit, dum te dicit profiteturq, HILARITATEM Vniversi. Imo iterum atq; iterum te omnes cum Patribus salutamus in cunis & vlnis.

Rupert: & vlnis Dignissimæ Annæ, ut Reginam in throno fulgentem vultuq; radiantē. *Aue, o Beata MARIA.* (inquit Rupertus) l. in Cant:) *Tu es inundatio gaudii, vis amoris, torrens voluptatis.* Et cum S. Ephrem:

Eprem: Method: Method: *Aue MARIA, quæ es Canticum Cherubim, Hymnus Angelorum: Aue generis humani lætitia: Salue in æternum ineffabile gaudium: ad Te iterum recurrimus: Tu festivitatis nostræ principium, Tu medium, Tu finis.* Quoties ergo, Dilectissime mi, conserue MARIÆ, pertæsus res humanas fastidis, ac mærore aliquo obrutus contabescis; in hanc beatam HILARI-A TATEM te revoca: secede, ora, lege, hæc vel similia de MARIA, & veluti vernantem, viridantemq; paradisum ingrediens, HILARIA, iucunda, in anima celebrabis. Addit tibi spem animumq; illud Bernardi. *Si criminum immanitate turbatus, conscientia fœditate confusus, barathro incipias absorberi, & tristitiæ, desperationis abysso; MARIAM cogita: respice Stellam, voca MARIAM. Ipsam rogans non desperas &c:* Sic fac & vives hilariter, regnabisq; in Patria hilariùs.

AMEN.

HOROLOGIVM Pietatis.

SS. DEIPARA.

Pro Purificatione B. V. Mariæ.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ. Luc: 2.

334. DAmnatam tam ex sacris, quàm profanis literis noverim licet, superstitiosam aut nimiùm curiosam temporum dierumq; observationem; hodie tamen Sanctissimos Salvatoris nostri Parentes, legale tempus piè obseruasse dum cognosco; statim temporum, dierum (ampliùs dicam) horarum, patrocinium assumere cogito. A. A. Proscriptos olim fuisse Romà aliquoties sub Ethnicis etiam Imperatoribus, huiuscemodi farinæ sciolos, approbo, qui dum ex conjectura, conjuncturaq; syderum, faustos aut atros obseruarent dies, & nedum morborum (quod facilè tolerandum existimo) sed Regnorum quoq; cryses, climactericos portendentes; (quod plerumq; seditionum, bellorumq; fomes fuerat) Imperia turbabāt. Notavit & S. Paulus, etiam orthodoxos quosdam, tanquam vanos obseruatores dierum. Rom: 14. *Alius indicat diem inter diem.* Imò ipse Salvator curiosam discipulorum suorum de temporibus diebusq; quæstionem: *Domine quando hæc erunt,* reprehendisse quasi, reperitur Act: 1. *Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate.* Cæterùm B si pietatis virtutumq; studiô, horarum temporumq; delectus, ac ordinata dispositio fiat; obseruationem huiuscemodi nedum irreprehensibilem; sed singulare & laudabile ac proficuum pietatis exercitium iudico. Observârunt utiq; horas Apostoli. Paulus de hora surgendi inquit Rom: 13. *Hora est iam nos de somno surgere.* Petrus quoq; & Joannes ascendisse leguntur ad horam orationis nonam. Act: 3. Imò ipsis Ethnicis hic agendorum ordo, valdè commendabilis fuisse reperitur ap: Pier: Hierog: 56. Quippe Ægyptii propterea, pro symbolo temporis habebant Stellam, quia nihil in toto mundo, tutam temporibus legem obseruat, quàm Stellæ & cæli: quæ cùm semper moveantur, eòdem tamen semper temporis interuallo, certisq; periodis eò redeunt, undè moveri cæperant. Hinc prisci notabant censurabantq; inversores temporum, veluti vitæ præposteræ actores & duces. Insectatus est ideo Lampridius Heliogabalum, Seneca alios ep. 123. Probavit verò hunc pietatis ordinem, seu sacram quasi Horographiam, vel temporis Metrum, Beatissima Virgo, ipsa

Conjectatores & arioli, pulsi Romà.

Rom:

Horas orationum ordinare, laudabile est.

C

suo

ſuo hodierno facto, in legalium temporum obſervatione. *Poſtquam impleti ſunt dies.* &c: & pluries deinceps: ut infra dicetur. Imo per hoc ipſum cultoribus ſuis facta eſt, HOROLOGIUM quoddam Pietatis quotidianæ, horariæ Devotionis atq; Cultus ſui Inſtitutrix, promotrix & Amica. Hoc dum probare intendo; priùs ſpiritualium exercitiorum ſignatas horas & periodos non perturbandos ſuadebo. Interim ad primum hunc myſtici HOROLOGII pulſum, breue MARIÆ dicamus Aue.

MARIA Horologium Pietatis.

Aue felix cæli HORA:
Adſis nobis ſine mora:
Dum venerit hora mortis;
Adſis, adſis, Virgo fortis.

PARS I.

De Hora Devotionis.

335. Pulchrâ, ſimulq; ingenioſâ fabulâ, quidam ex Recentioribus inconſtantiam in exercitiis virtutum, tædiaq; in rebus pietatis moleſta mortalium, cenſuraſſe legitur ap. Engel. 12. Pent. Induxit ille in theatrum, in ſublimi quadriga Solem ſplendentem, fecitq; eum a duodecim horis trahi: horas autem velut nymphas perquàm eleganter exornavit alis & ſagittis, in ſignum celeritatis: cæterùm diſſimili habitu, moleq; corporis: quaſdam enim procerrimas, quaſdam breviuſculas, nonnullas minimâ exhibuit ſtaturâ Hanc varietatem cum obvius vidiſſet Mercurius; ex ſingulis intelligere voluit quænam eſſent. Breviſſimæ igitur nymphæ dixerunt, ſe eſſe horas Orationis: medicres verò, ſe eſſe horas negotiorum: at longiſſimæ reſponderunt, ſe horas ſomni eſſe, prandiorum, ludorum, compotationum. Quâ re Poëta ingenioſus ſignificare voluit, horas plerumq; ab hominibus contrahi, divinis deſtinatas rebus; extendi autem liberaliùs eas, quæ impenduntur faciendo lucro: prolixiſſimas autem eſſe, quæ ſympoſiis iocis, ſceleribus ſerviunt. Vtinam & talium quadrigarum non perturbaretur ordo & periodus! & vel ſaltim brevis horula pro mentis ſeceſſu diligentiſſimè obſeruaretur! Periodicè enim & ad horas vivere, multùm laudabile.

Scena horarum diverſarum, in habitu nympharum.

Divina aguntur a nobis per compendium; ſecus humana.

A *Probatur* Scripturaliter.

336. Commendatiſſimus ille, primùm ſanguine regio, & nobilis, captivus licet, demumq; illuminatiſſimus Propheta Daniel, aſſerti noſtri in ſeipſo ſchema egregium ſubminiſtrat: hic etenim in Aula Regum Babylonis ad ſumma faſtigia Dignitatum mirificè exaltatus, totiuſq; illius Regni negotiis occupatus fuiſſe creditur, utpotè vnus ex tribus, qui omnia moderabantur: nihilominùs horologicè quaſi, & ad periodos in Aula vixiſſe legitur, præſertim quò ad pietatis exercitium, ſic teſtante S. Scriptura. B *Ingreſſus eſt* (Daniel) *domum ſuam & feneſtris apertis in cænaculo ſuo contra Ieruſalem, tribus temporibus in die flectebat genua ſua, & adorabat, confitebaturq; coram Deo ſuo, ſicut & ante facere conſueuerat.* Quis tot tantiſq; negotiis immerſus, quantis Daniel? & inter illa, Daniel ter in die flectit genua, orat, & confitetur: ut inexcuſabiliter per hoc cōfūdatur, quiſquis nullo penſo, Deo ſuo perſoluto, putat ſe poſſe ſervire DEO. Periodica hæc Danielis Pietas, & Devotio punctualis, Danielē in medio leonum ſaluavit. Reges, Principes, Aularumq; talium principaliores Adminiſtri ſeu Conſiliarii, (qui in medio curarum, nullam devotioni, pietati C litant horulam, prætextu negotiorum,) a leonibus difficultatum non tutantur, imò plerumq; humanæ ſoli prudentiæ innixi, cæleſtiſq; ſapientiæ conſiliis, (quæ orantibus nonniſi ſe tribuit) deſtituti, tandem confuſibiliter corruunt, & ſe ſuoſq; Principes, imo Regna perdunt. Aiebat de ſe æquè Regius, Abauuſq; eiuſdem Prophetæ Dauid. *Praueneruut oculi mei manè diluculo, ut meditarer eloquia tua. Septies in die laudem dixi tibi. Mediâ nocte ſurgebam ad confitendum tibi.* Pſal: 118. Nec mirum, Dauid enim unū noverat Magiſtrum Moyſen, de cuius Magiſterio didicerat, non omninò abD ſorberi negotiis Regni, ſed ante omnia penſum ſoluere Deo, Diviniſſimum numen adorando verbis: Ex quo *D. Ambroſius* Octon: 19. in Pſal: nonnullos Chriſtianos ſic pungit: *Et tu Chriſtiane, dormis, cui Magiſter eſt CHRISTUS? Et tu non vereris, ut de te dicatur: Populus iſte, nec labiis me honorat? Iudæi vel labiis; tu vero nec labiis: ſi illius, qui vel labiis honorat, cor longè eſt a DEO; quomodo poteſt cor tuum propè eſſe, qui etiam labiis non honoras.*

Dan:

Daniel Proph: in Aula, periodicè in horas devotus.

Regna pereunt, ob indevotos Reges, eorumq; cōſiliarios.

Pſal:

Ambr:

Ambroſii cenſura, contra indevotos.

ras. Quamdiu te somnus? quamdiu te sæcularia tenent? Diuide saltim DEO, & sæculo, tempora tua: Manè festina ad Ecclesiam, defer primitias voti, & postea si vocat sæcularis necessitas, non excluderis dicere: Præuenerunt oculi mei mane meditari verba tua. Sic securus procedis ad actus tuos. Quàm iucundum inchoare a hymnis & canticis. Vide hìc, quid sperandum illi, cui ab ore, nihil ad DEI laudem pertinens, totâ die prodit: qui nullum pensum orationis solvit: qui nec semel, brutorū more, labia in DEI laudem movet. De tali idem S. Doctor l 5. Exam: c. 12. dixit. *Quis sensum hominis gerens non erubescat? sine Psalmorum celebritate diem claudere, cùm etiam minutissimæ aues, solemni devotione, & dulci carmine ortus dierū prosequantur.* Sane Moyses Sanctissimus vir, dum se populi sui negotiis nimis immergit adeo; ut nec sibi vacaret, vocem laudis offerre DEO, audit a Socero gentili licet Exod: 18. *Stulto labore cōsumeris.* Quippe stultissimè consumitur, quisquis immersus sæcularibus negotiis, nec dimidiam horam sumit in die, vt vacet DEO,& confiteatur coram Domino. Ex quo sapienter D. Laur. Justin: l. de discip: c. 22. ait: *Et quis Moyse sanctior, qui causas populi ardentissimo zelo indicabat? neq; audeat sine læsione persistere in eo, in quo S. Propheta perseuerare non valuit: audito namq; gentilis viri consilio, prudenter restrinxit negotia proximorum, ut in iis, quæ DEI erant, suo quietiùs vacaret tempore.*

Homo vix dicendus, qui nec semel in die, laudat Creatorem.

Negotia moderanda cum deuotione.

Probatur Figuraliter.

337\. Sed iam discursum nostrum cum Regibus & Patriarchis, zelosa pro Sponso suo, Sponsa Cæleстis, contra tædiosos abbreviatores vel neglectores devotionis horarum actura, interrumpere nobis conatur, Figuram subministrando. Ergo accedat & loquatur: Inquit illa ad Sponsum, & quidem satis mysteriosè, quasi ad numeros & periodos dinumerando gressus suos, *Trahe me: post te, curremus in odorem vnguentorum tuorum.* Fertur quodammodò (quod obseruat hic Scherlog.) præceps Sponsa post Sponsum, an non raptari videatur, quæ trahitur? Certè, ut minimùm, currit, cuius tanta est festinantia, qualis posset esse ordo currendi: quonam modo sibi constans, quæ volat pene? Num in tanta properantia obseruatu-

Cant:

A ra sit, an præcedat Sponsum, an eum sequatur? ipse cursus excusabit, si in antevertendo deliquerit. Felix sanè Sponsa, quam non festinatio cogit præstituti ordinis transilire metas. Currat licet, sed post Sponsum, non ante eum: æquè enim antecurrere Sponsum, sicut & tardare post illum, piaculum putat, ideo non confundit loca, non personas, non abbreviat cursus temporum; sed semper periodicè gressus suos dirigit, tantò feliciori progressu in via virtutum; ut per hoc doceat (ex mente cit: Comm:) spiritualium exercitiorum signatas horas, periodos, non

Sponsa currens periodicè typus hominum regulariter vivētium.

B esse abbreviandas ob negotia, neq; perturbandum ordinem earum. Hinc idem Author, maioris luminis gratiâ, excitat aliam quæstionem: Cur tam lentus, in mundani opificii fabrica fuerit ab initio summus Creator? an non potuit unâ die, imo brevissimo interuallo, produxisse universa? cur igitur sex diebus laboravit? An non gloria artificis summa? velociter consumasse, præsertim, si exigui temporis opus talе euaserit; quod cuncti infinitè demirentur: quo neq; firmitate, neq; mole, neq; partium æqualitate quidquam præcellentius conspiciatur? Equidem

Deus creādo mūdū, distributionem temporū & actionum edocet.

C docendi erant homines illâ DEI structurâ: nam (ut ait cit: Author:) repræsentabat tunc Numen eos, quibus curæ & multæ & grauissimæ incumbunt: Quātæ enim considerationis? tot formasse elementa, & inimicas naturas, inter se confœderasse. Quid cœlorum ornatus? quid terræ venustas? Quid Oceani latitudo? Quid in homine consociandi Spiritûs corpori materiali? O negotiorum aceruos! Ne igitur homo putaret, cum aliæ atq; aliæ vrgent curæ, licere tempora abbreuiare, & paucis, quibus immorandum erat, concludere, qui poterat momento egregiè cuncta

D disponere, sex dies in opere consumit, modò luci publicæ vacans, modò animantibus de terra, modò aquatilibus producendis. In hunc scopum collimasse legitur D. Ambr: l. 2. de Caim & Abel c. 6. *Namq; mundus ipse legitur factus, cùm esset antea incomposita pars eius, quia terra erat invisibilis & incomposita: nempe lux primùm facta est, & vocavit DEVS lucem, & separauit DEVS inter lucē & tenebras, & vocatæ sunt tenebræ, nox, & per ordinem singula, quod facta sint legimus,*

Ambr:

 cælum

cælum, terra, ligna fructifera, animalia di- A *uersa: distributa autem sunt leuiora superioribus, ut aer, ignis, & grauiora inferioribus, hoc est terra & aqua: utiq; simul omnia fieri iubere poterat Deus, sed distinctionem seruare maluit, quam nos in omnibus imitaremur negotiis.* Preme hæc ultima, & habebis, quomodo sibi complaceat Deus, dum negotiosus quispiam, tempora cum actionibus ita moderatur; ut hora sua cuiq; negotio destinetur, & qui de tempore, pietati, orationi dicato, nec minimùm furtiuè succidit. Hunc enim horarum ordinem seruatum etiam ab ipso Saluatore obseruarunt Patres, primum in illo responso eius ad B Matrem, pro sponsis nuptiarum in Cana Galileæ deprecantem. *Quid tibi & mihi mulier? nondum venit mea hora. Ioan:* 2. In quæ sic scribit S. Irenæus l. 3. cont. hæref. c. 18. *Præcognita enim hæc omnia sunt à Patre, perficiuntur autem à Filio, sicut congruum, & consequens est apto tempore. hinc dixit: Quid tibi & mihi est mulier, nondum venit mea hora, expectans eam horam, quæ est à Patre præcognita.* Deinde S. Bernardus, tartareum fuisse asserit illud consilium Scribarum & Pharisæorum, qui stantes sub Cruce, pendenti de illa Christo, donec consumasset negotium Passionis suæ, sub promissione fidei suggerebant, di- C centes: *Si Rex Israel est, descendat de Cruce, & credemus ei.* Matt: 27. Hac enim abbreviatione tam pretiosi operis, totum salutis nostræ negotium subvertendum credebant. *Eo quippe* (ait S. Doctor) *tendebat malitiosa suasio, non ut ipsi crederent; sed ut nostra quoq; si qua erat fides in eum, omnimodè deperiret: Legentes enim, DEI perfecta sunt opera, quomodo fateremur DEum? qui salutis opus reliquisset imperfectum.* Proh! si non licebat CHRISTO distento in Crucis catasta, tot modis plagato, inter immania cruciamenta, horarum tædiosas moras circumcidere abbreviando: quid D illi Missarum respondebunt epitomistæ? quibus sesqui hora, æuum penè videtur? Quid, in publicis Ecclesiastici cantûs officiis properantes, cum contemptu reverendæ Majestatis, Templi Dei vivi. Quid, in sacra exhortatione somnolenti? aut si vigilant, quòd tardiùs orator procedat, quòd longiùs ultra quadrantem sermonem protrahat, querulantes. Reperio ap. Alex. ab *Alexandr:*

Horas actionum ipse Christus obseruavit.

Iren:

Tempus negotii Deo destinati, non abbreviandum.

Genial: l. 3. c. 22. Horam, Deam fuisse lauernarum & furum: Meritò fures horarum, lauernæque temporum appellandi, qui de statis ad pietatem & deuotionem horis, suffurantur momenta, vel tædio orationis vel temporalium negotiorum præposterâ tractatione.

Probatur Historicè.

Laudabilem plurimùm, ex ordinatissima serie agendorum, deprædicat Panormitanus, *de gest: Alph:* Regē Aragoniæ 338.
Alphonsum, in quo tam artificiosè exquisitus fuisse traditur; ut huius rei gratiâ, magni pretii, nouæq; inuentionis curauerit construi Horologium, in cuius summitate, pretiosis de lapidibus, eminebat turricula, de qua ad punctum horarum, occupationis illi horæ destinatæ prodibat symbolum. Et sic, dum surgendi hora, ipsi mediâ nocte ad legēdum consueta imminebat, Liber prodibat tractandus, simul cum ignitabulo, quod prodiens lucernam accendebat. Manè iterum præsentabat se calamus cum atramento, monitor horæ pro subscribendis literis expeditionum Regiarum, vel si iudicia celebranda erant, micabat acinace gladius: horâ verò prandii, pretioso de manubrio prominebat culter. Hoc præcipuum fuit, horæ orationi, pietatisq; Exercitiis consecratæ: dum enim appropinquaret, præsentabat se fuluo de auro Crucifixus, turriculæ illius in summitate, libri deuotionum, precatorii globuli, & similia. Huic turriculæ inscriptum legebatur. *Vita Regis.* Per quod denotabatur tanti Principis ordinatissima vivendi praxis, harmonicus, (qualis Monarchas omnes decet) actionum ordo: & ideo, ne præ multitudine negotiorum fatisceret illorum deuotio, præcipuis horis Regiæ vitæ, Crucifixum præfecit. Vtinam sic vigilarent ad horas Principes! tranquillè utiq; regnarent: Hinc non mirū, qd sic conturbato Pietatis horarum ordine, tempora quoq; & regna illorum perturbentur, & in peius sine ordine dehiscant ac pereant. Idem cogita respectiuè ad quosue Familiarum suarum Rectores, qui si ob temporalium rerum solicitudinem, nec minimùm de hora & penso quotidianæ orationis suffurantur; tantò abundantiùs nedū in gratia, sed in sæculi quoq; bonis ac opi-

Horologium Alphonsi Regis artificiose horarum occupationes exprimens.

Horologium dictum vita Regis.

opibus a DEO cumulari eosdem, experientia plerumq; docet.

PARS II.

SS. DEIPARA, Horologium Pietatis.

339. CUm in multis, parcæ naturæ defectum, ingeniosa suppleuerit ars; tamen haud scio, an usquam opportuniùs humanæ prouiderit Reipublicæ, quàm ubi irrequietũ tẽporis horarumq; cursum, per HOROLOGIA, rotata præsertim, quæ plùs artis habent & gratiæ, metiri docuit. Hinc ne minùs congruum Maiestati Perauguſtæ Virginis putaueris Titulum, cùm eam HOROLOGIUM dixi. Quisquis Tituli huius Mariani osor es, adorire primum Authorem Allocut: Pragens: qui ipsum Saluatorem Nostrum, HOROLOGIUM 12. horarum asseruit, & probauit Dom: 3. post Pascha. Beatam ergo Virginem eodem HOROLOGII venerari titulo, quid piaculi? Dabit pro honore MARIÆ suppetias Author mundi Symbol: l. 21. c. 10. n. 164. Cui occurrit quoq; etsi vincto pede, Poesis R. Mansenii, qui alludendo ad illud miri artificii HOROLOGIUM Caroli V. quod integram sonantis Horologii structuram, continebat, loco adamantis appositâ annulo digiti puncturâ, loco pulsûs sonantis, de hora gestantem admonens: Sic unus illorum, ad nostrum propositum de MARIA lusit.

MARIÆ Maiestati non derogat dici Horologium Pietatis.

Horologium Caroli V. signans horam puncturâ digiti, Symbolum Mariæ.

Cæsareus totum complectitur annulus orbem,
Quo regitur versis noxq; diesq; rotis:
Desine mirari, claudi tam grandia paruis:
Dum capit immensum Virgo pusilla DEUM.

Meritò ergo pro Directorio deuotionis nostræ, ad nostrum HOROLOGIUM iam accedo, dum in Templo Salomonis sonantia tot cymbala eius audio; quot MARIÆ exempla virtutum, in exactissima obseruantia dierum iuxta Legem Moysis, considero, quibus illa pungit fidelium corda, dum ad similia virtutum, exemplo sui, inuitat exercitia, & de quotidiana cultûs sui deuotione commonet.

MARIÆ exempla in sui Purificatione.

Probatur Srcipturaliter

340. Hoc primum probare perquam facile est ex sacro hodierni Euangelii

A contextu. *Postquam impleti sunt dies purgationis eius (scil: MARIÆ) secundùm legem Moysi, tulerunt illum (scil: IESUM) in Ierusalem, ut sisterent eum Domino &c: Et ut darent hostiam, secundùm quod dictum est in lege Domini, par turturum aut duos pullos columbarum.* Peritus satis in enarrandis mysteriis MARIÆ Artifex, Aloy. Nouar. qui Tom. 5. Elector: l. 9. excur. 6. Hominem in uniuersali, asseruit esse *Horologium, quod confecit summus Artifex eximio artificio, & in eo omnes necessarias rotas humanæ vitæ posuit, quæ potentiæ, seu suæ, animæ sunt.* Hanc ipsam Metaphoram in particulari applicando B. V. B MARIÆ à pondere (quod primum principium in HOROLOGIIS, siue ab ei æquiualenti, rotarum motûs habetur) Artis Diuinæ mysteria explicare voluit dum ita l. 4. n. 181. scribit. *Rectè HOROLOGIUM, Virgo MARIA, ob probè dispositas affectuum & potentiarum rotas, quæ uniformiter in ea voluebantur. Pondera verò, quibus hæ rotæ vertebantur, Virginis summa humilitas erat, quæ ubi anima nostræ horologio appensa fuerit, omnes aliæ potentiæ ordinatè voluentur.* Profectò, si semper humilis Ancilla Domini MARIA, nunc præcipuè, dum se Virgo immaculatissima, agniq; immaculatissimi Mater stitit inter cæteras immundas mulieres C iuxta legem purificanda: Et sanè non alio fine, nisi ut tanto pondere, scil: exemplo profundissimæ humilitatis suæ, titubantes vel stridentes rotulæ nostræ, in cursu humilitatis proficerent, & faciliùs mouerentur, a supremis ad infima sese demittendo: De quo Vener: Beda ita scripsisse legitur. *Sicut Dominus, qui in Diuinitate legem dedit, apparens in homine, fieri voluit sub lege; ita etiam Dei Genitrix Virgo, quæ singulari privilegio supra legem fuit, pro ostendendo tamen humilitatis exemplo legalibus subdi non refugit institutis.* Hinc est, quòd ad pondus humi- D litatis MARIÆ, & Rotarum, scil: potentiarum aliarum animæ ipsius, exquisitissimè & regularissimè motus processit, ut in nobis plurium virtutum resonaret, seu annuntiaret exempla, utpotè perfectissimæ paupertatis, contemptûsq; diuitiarum. *Obtulerunt pro eo par turturum aut duos pullos columbarum.* Super quæ verba sic scripsit Simon de Cassia l. 2. c. 21. *Pro ipso piè obtulit munera paupertatis, Insinuans præsentibus ac futuris, quòd mundi diuitias non habebat: & quod*

Horologii animæ pondus, humilitatem signat Maria.

Beda.

Maria in Purificatione humilitas, traxit paupertatem, & contemptum diuitiarum.

quod nec in magnis muneribus omnium rerũ conditor honoretur, sed in affectibus magnis, quibus Virgo fulgebat, Periodicam iterum Rotarum, scil: potentiarum Sanctissimæ animæ volubilitatem ostendit prompta Legi mandanti MARIÆ obedientia. *Postquam impleti sunt dies &c: secundum legem Moysi, tulerunt IESUM ut sisterent eum Domino.* Vnde Origenes in illa verba Cant: 1. *Collum tuum sicut monilia*, cùm B. MARIAM collum ob subiectionis flexibilitatem appellasset; a speciali obedientiæ monili, scil: a puero JESU e collo eius pendente, dum sisteretur in templo, commendabilem iterum contemplatur, dicens: *Ceruicem diximus subiectionem, & obedientiam, eò, quòd quasi iugum CHRISTI suscipiat: ornamentum ergo ceruicis eius, quæ est obedientia, CHRISTUS est, ipse enim factus est obediens.* Rotarum mystici huius HOROLOGII MARIÆ, harmonicum tot tantarumq; virtutum exercitiis cursum hactenus obseruavimus; Jam sonet vox eius in auribus nostris. Et sane tenerrimum cor Virginis Almæ, vocalissimum æs seu cymbalum Spiritûs S. meritò appellauerim: nunquam etenim ad pulsus Spiritus S. non resonuit. Hodie demum in templo dum præsentaret offerretq; Simeoni natum Filium; ab uncta Pontificis manu, septenos quasi ictus accepit, non malleo, sed capulo illius gladii symbolici septem dolorum, sibi sub Cruce imminentium. *Et benedixit illis Simeon & dixit ad MARIAM Matrem eius: Ecce positus est in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum, cui contradicetur: & tuam ipsius animam pertransibit gladius.* narrat S. Euangelista eodem Capite. Pulsus hic in tantùm resonuit in corde MARIÆ, & nunquam desinens reliquit echo; ut (quemadmodum ipsa reuelavit S. Birgittæ) quoties tenellos artus parvuli JESU tractaret, vel pannis inuolveret, doloris ingentis compassione toties anima eius conquateretur: vel si quosdam interpretes apud Maldonatum sequi velimus, qui asserunt, gladium illum pro amore apponi: quasi prædicaret Simeon, animam Virginis excessiuis amoris actibus transfigendam: hoc certè ad maiorem gloriam & resonantiam HOROLOGII Mariani seruiret, nam charitatis eius sonus, in omnem terram, & in fines orbis terræ usq; exiuit.

MARIA in seruãdis legibus periodica.

MARIÆ cor, cymbalum Spiritûs S.

Mariani Cymbali 7. ictus in Purif: resonantes.

MARIA fasciaret quoties infantem Jesum, dolores eius meditabatur & mirè dolebat.

A *Probatur* Figuraliter.

341. Præcellentis huius mystici HOROLOGII Rotas, utiq; iam vidimus: auscultavimus & pulsum; obseruare demũ expedit Horarum Indicationem: his etenim tribus constant HOROLOGIA. Quod ipsum omninò præstari Fidelibus a MARIA, comperio, inquantum illa pios sui Cultores instruit, instituiq; vult in omni pietate, & præsertim in horarii vel saltim quotidiani pensi deuotionis orationum, Coronarum, Rosariorum, Officiorumq; punctuali persolutione: idq; sub Figura illius Sapientiæ, quam Salomon Prou: 8. sic loquentem inducit. B *Sapientia clamitat, & prudentia dat vocem suam, in summis excelsisq; verticibus supra viam, in mediis semitis stans: Ego diligentes me diligo, & qui manè vigilant ad me, inuenient me. Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostii mei: qui me inuenerit, inueniet vitam, & hauriet salutem a Domino?* Quidquid obstrepat Lutherus cum suis sequacibus, id cum iniuria sapientiæ æternæ, DEIparæ MARIÆ a Catholicis adscribi docens; sequamur nos SS. Patres, præsertim S. Bonau: in speculo, imò totius Orthodoxæ Ecclesiæ sensum, quæ C in Festo Nivium, his verbis, pro lectionibus Matutini utitur, idq; non quo ad sensum literalem, (ut arbitrantur Hæretici) sed quoad Figuralem, & quâdam libertate sensûs accomodativi usa, iuxta familiarem Patribus morem, ea hinc, inde, decerpit verba, quæ illi in bono aliquo sensu tribui posse intelligit: in quo præcipuus habetur nominatus locus Scripturæ. Per Sapientiam ergo clamantem, inuitantem, instruentem, cultoresq; suos beatificantem SS. Virginem intelligamus. Pier: Hierogl: 6. c. 4. Antiquis, quibus i- D gnotum erat sonorum æris tympanum, in usu fuisse, (imò & nunc Turcis esse, dicitur,) horas de turre altiori, clamantis distinguere voce. En Magistra & Directrix salutaris doctrinæ, MARIA, iam clamitat de excelsis: *In summis* (inquit) *excelsisq; verticibus supra viam &c:* non sine alio; nisi ut actionum nostrarum tempora distinguere doceat. Et quidem matutinas horas, utpote cuiq; Pietati aptiores, sibi ipsi iure vendicans, desides, ad sui cultum, pensumq; matutinum

Prou:

Bonau:

MARIA Sapientia clamitas in plateis.

Horæ antea voce de turre clamantis distinguebantur.

num Creatori suo, & sibi ipsi persoluendum, bonæ promissionis spe excitat, *Et qui manè vigilant ad me; inuenient me.* Hic duplex haberi potest sensus verborum, uterq; tamen ad propositum. *Per manè* intelligunt aliqui adolescentiam vel pueritiam: ut significetur, quòd qui a pueritia amori, cultui, pensoq; speciali Mariano se dedicant, vel a Parentibus, Directoribus suis dedicantur, dum in his instituuntur; tales inueniunt MARIAM, quæ ipsis, cum specialibus gratiis ultrò obuiam procedit, atq; amantissimè excipit, eosq; tuetur, iuxta illud Eccli: 15. *Occurrit illi quasi Mater honorificata, & quasi mulier a virginitate excipiet illum.* Si verò per *Mane*, horas ipsas intelligas matutinas; pulchriùs adhuc arridet proposito nostro: hinc enim datur intelligi, quàm grata sint MARIÆ, ipsisq; cultoribus eius, matutina pietatis exercitia. Prosequitur suum stylum cum Sapientia, MARIA, *Beatus qui vigilat ad fores meas quotidie.* Per fores (iuxta Cornel. & alios Interpretes) intelliguntur Doctores, vel libri eorum deuoti: atq; sic ex cōsequenti, Psalteria Mariani Rosarii, Coronæ, Officia, similesq; precandi MARIAM formulæ, a sanctissimis viris conscriptæ. His pertractandis, ut quotidie non desit horula, adeò appetit V. Deipara; ut in tesseram fidelitatis, ipsam promittat vigilantibus beatitudinem, *Beatus qui vigilauerit ad fores meas quotidie.* Obseruasse etiam, vel potiùs indicasse Sapientia hæc, horas refectionis reperitur ibidem sequenti capite, dum *proposuisset mensam suam, misissetq; ancillas suas, ut vocarent.* Mensa hæc, cultum MARIÆ quotidianum debere haberi, edocet: Dum etenim aliquando S. Amadæus de talis pietatis exercitio, in populo promouendo intermisisset sermonem, primam postea ad oues suas concionem, exorsus esse legitur, hisce verbis: *Plures dies elapsi sunt, quibus Episcopali sarcinâ oneratus, epulum adhuc promissum de laude B. Virginis, auiditati vestræ ministrare nequiui. hom:* 8. Imo universaliùs loquar de privilegio istius nostri mystici HOROLOGII: scil: SS. V. MARIAM ius quoddam habere ad omnes pulsus horasq; aliorū HOROLOGIORUM: quod colligitur ex eo, quia recentissimus pientissimusque, ab antiquo & quasi per traditionem mos apud Orthodoxos inualuit, ad quemlibet horarum pulsum, consalutare CHRISTUM & Beatam, per Angelicum *Aue:* aut compendiosiùs, per illud iaculatorium pietatis actum: *Benedicta sit omnū hora vitæ IESU, & MARIÆ.* De iure hoc MARIÆ ad omnes horas satis clare scripsit Rich: Laur: l. 2. p. 5. sic: *Voluntas Filii est, ut Matrem illius & Dominam nostram benedicamus in omni tempore, scil: die ac nocte.*

Marianū mane, quam auspicatum.

MARIA mensa quotidiana.

MARIA Domina horarum quomodo.

Probatur Doctoraliter.

Jam paulò supra pro Horologii huius commendatione, adduxi aliquot authoritates: ideo ut explicatiùs adhuc cognoscamus cultûs Mariani studia; nouam praxim salutarem discamus huius exercitii. Vnicam sed per planum adduco authoritatem insignis MARIANI Doctoris, qui plusquam ante 500. annos eruditè de Deiparæ laudibus scripsit, scilicet Richardus a S. Laur. l. 2. de laud: V. *Nota* (monet ille) *quod utrique, id est CHRISTO & MARIÆ, Matri & Filio, cantandum est & psallendum, & orandi sunt Spiritu & mente, sicut dicit Apostolus de seipso* 1. *Cor:* 14. *Orabo spiritu, orabo & mente. Sicut enim utriq; debemus horas vocales; sic & horas reales, & spirituales. Horæ vocales septem sunt. Psal:* 118. *Septies in die laudem dixi tibi &c: Horæ reales, quæ decantantur operibus non verbis: factæ ad eorum honorem septem opera misericordiæ. Horæ spirituales septē: ut exhibeas de teipso, fidem, spem, charitatem, quæ sunt tres virtutes Theologicæ, & quatuor Cardinales, quæ sunt iustitia, prudentia, fortitudo, & temperantia. Vel horæ spirituales, charitas, gaudium, pax, patientia &c: ut ita pro posse tuo MARIAM in his omnibus imiteris: quod est currere in odorem unguentorum ipsius, & horas huiuscemodi (obseruare) seu eidem decantare.* 342.

Probatur Miraculosè.

Quantùm autem placeat B. V. MARIÆ ad certas horas, pietatis erga se exercitium, unâ interim miraculosâ discamus transactione ex Palberti Stellar: l. 1. P. 4. art. 2. c. 3. In Hungaria quidam Frater Ordinis Minorum, acceperat consuetudinem, ut quandocunq; signum fieret, serò & manè, siue mediâ nocte, ex veteri Ecclesiæ usu, ad *Aue MARIA*, flexis genibus salutaret B. Virginem, ter dicendo, *Aue Maria.* Ipse semel torpore quodam & ignauiâ ductus, omisit assurgere è strato ad salutan- 343.

falutandam B. Virginem cum genuflexionibus, quamvis e lectulo, delicatulorum & pigrorum inftar, Virginem falutaret. Ecce igitur miraculum grande: vidit enim, parumper iterum fopora-tus, in vifione mirabili, turrim Ecclefiæ fe inclinare adeo; ut Crux in fummitate turris exiftens, terram contingeret, fe inclinando, & hoc tribus vicibus, ad trinam pulsûs fignationem, ac tum vifus eft etiam fibi vocem audire, ita fefe affantem: *O te miferum & ignavum! Ecce vides creaturarum hanc, maffam infenfibilem, Nominifq; IESU expertem, coram Deipara procumbere; tu verò interim, cui tamen ab initio Creationis, mens rationis capax infufa eft, non dignaris vel loco moueri, ut tantillo honore eam afficias.* Hoc vifo commonitus Frater ille, & tactus amaro dolore cordis intrinfecùs de tanta hac fua ignavia, deinceps nunquam deftitit à deuotione prima, cui confueuerat, & quidem amantiùs, maioreq; animi feruore, quàm hactenus foleret. Infuper, parùm nonnullis habebatur, omni horâ penfum breue foluere MARIÆ, ideo in momēta planè, DEUM, Matremq; eius digniffimam colere cupientes, horas horarumq; quadrantes, quibus cogebat vitæ neceffitas ad alia diuertere mentem, compenfare alio pio orandi artificio contendebant. Surius fcribit, B. Albertum Monachum centies quotidie flexis genibus falutaffe MARIAM. Item B. Catharinam, S. Birgittæ filiam, quotidie quatuor horas flectendis genibus & falutationi Angelicæ recitandæ, cum multis lacrymis impendiffe. Fidem vix non fuperat, quod idem enarrat de B. MARIA Ogniacenfe. Quòd nimirum vifa fuerit fæpè, viginti quatuor horarum fpatio, in Deiparæ honorem centies fupra millies ita genua flectere, ut id fexcenties fine interruptione faceret, addens interim toties falutationem Angelicam: Pofthac addebat Pfalterium Dauidicum 150 Pfalmorum, fubnectens fingulis Pfalmis fingulas genuflexiones, totidemq; *Aue MARIA:* Deinde trecentis dorfum ictibus, non fine fanguine, flagello mulctans, *Aue MARIA* totidem Virgini recitabat: Tandem flectens genua quinquagies ac toties recitans *Aue MARIA*, fuum Mariani cultûs exercitium, & ftatas mille & centum genu flexiones concludebat, ac fæpè ab hoc exercitio ad dies 40. non recedebat. Is planè zelus Sanctorum in cultu, regulariter colendi MARIAM; ut & ipfas expectare horas ad falutandum, intolerabile ipfis haberetur: unde præueniebant eas in benedictionibus MARIÆ, adeo; ut piæ illæ animæ ad motus huius Cæleftis Horologii continuò agitatæ, vix non pluries falutarent MARIAM; quàm fpirarent.

Turres inclinantur ad Aue Maria, arguendo quēdam defidem.

Sancti genuflexioni infrequenti salutatione Mariæ aliqui recensentur.

Ogniacensis Mariæ, mira exercitia in cultu Mariæ.

Probatur Hiftoricè.

Vltimò. Quantùm expediat Cultoribus MARIÆ, conftanter attendere horis ac temporibus confuetis atq; conftitutis pro quotidiano penfo deuotionis erga V. MARIAM, fauftæ, & è contra lugubres comprobant hiftoriæ. Inter multos alios Authores, recitat Lyræus in Trifag. M. In Belgio erant gemini adolefcentes, in ludo tam nequitiæ; quàm literarum, condifcipuli Veneris potiùs, quàm Palladis Alumni, Sodales tamen Parthenii, licet MARIANI cætûs probrum & dedecus: horum unus, Richardus vocabatur, (dum femel in hofpitio, profundam in noctem diu indulfiffent ambo ludo, & Veneri) tandem, reluctante focio, domum repetit: & quamvis fatis crapulâ grauaretur; memorare cæpit, fe confuetas preces Virginis in honorem, ante cubitum non recitaffe: luctam ergo non modicam cum fomnolentia fubiens, confuetum MARIÆ penfum, licet indeuotè, perfoluit, maiore longè fructu confequente, quàm deuotione concomitante. Interea dum fe cubitui accingit, adeft focius, feu genius eius, qui fores occlufas pulfat, multumq; urget aperiendas, reluctante tamen perterrito Richardo intrat, cui fe præfentans infauftus ille focius, fe mortuum & damnatum effe afferit, addens hæc: ut (inquit) è lupanari ambo egreffi fumus, ad tribunal CHRISTI accufati fumus de vitæ fuæ fceleribus: ego, datâ poteftate Sathanæ, ab ipfo in via occifus fum, & raptata eft anima mea ad Orcum: cumq; eum quæfiui de tua anima, & cur eam non auferret, utpotè fociam eorundem fcelerum, Refpondit, quia impeditus effet per MARIAM a throno fuo exurgentem pro te, utpotè tunc confuetis precibus dedito, exorantem, Et ut videas, inquiebat, vera, quæ dico, effe in meipfo, di-

Adolescēti etsi impio persoluenti consuetū pensum Mariæ, dæmon nocere non potuit.

344.

ductâ

ductâ tunicâ, corpus ab igne, bufonibus, serpentibus corrosum ostendo tibi: &, ut meo scelere contaminatus, meo sapias exemplo, rogo: vale lugubre iam ultimum tibi dico, qui ad pœnas inferni propero. Ille horrore plenus ad se rediit, & lacrymis perfusus Sospitatricem piam, iterum salutauit, tandem Religionem S. P. Francisci ingressus, deinde in Japoniam Missionarius, gloriosus per ignem Martyr euasit. Contigit hoc A. D. 1604. Seruit hic & illud quod scribitur de B. Thoma a Kempis: Hic cùm a consuetis, adhuc a puero, in Virginem Patronam obsequiis, sensim & multùm remisisset; eadem Virgo apparuit ei, & seuerè increpitum, ad pristinum pietatis morem reuocauit. Huc facit, quod legitur in Pædag: Christ. P. 2. c. 12. Adolescenti cuidam legum Marianarum contemptori, ideoq; de cætu sodalium expuncto, cacodæmon speciem mulieris præferens, gyganteâ formâ, horrido vultu, hispido habitu, manibus pedibusq; in ungues desinentibus (Lamiam infernalem dixisses) se obtulit, & intentatis terroribus penè exanimem reddidit. Adolescens post ad se reuersus, toto corpore contremiscens, pallore q; deformatus, se feruidiorem, constantioremq; fore in persoluendo penso MARIÆ spopondit: ad Præfectum Sodalitii lacrymandus accurrens, iterum cum meliori fruge recipi postulat, & obtinet: fidem fecit historiæ, grauis odor in cubiculo relictus, & impressa in fronte camini, luculenta unguium Lamiæ illius vestigia, quæ videntur Ignauiam in omittendis consuetis pietatis exercitiis repræsentasse.

MARIA arguit B. Th: Kempensem de neglectu pensi quotidiani.

Sodalis in precibus sodalitatis negligens, ab infernali Lamia territus.

Epilogus.

345. EN iam pie Lector, mystici nostri HOROLOGII, nedum in diebus purgationis MARIÆ, cursus & horas præstantissimarum virtutum sc: quibus illa tum effulsit, imitanda exempla; sed etiam ex eiusdem sistemate, laudatissimi cultûs & Pietatis horarum & temporum indicationes accepisti. Si deses es & somnolentus, *Hora est iam te de somno surgere,* horariæ, aut ad minimùm quotidianæ, ut assuescas erga MARIAM deuotioni. Notauit *Alex. ab Alex: Genil l.* 1. *c.* 14. Templum HORÆ, quæ ethnicis pro Dea habebatur, Romanis semper apertum fuisse, illiusq; aditus patebat omnibus, speciali priuilegio: nam Fana aliorum Numinum clausa, ut plurimùm, custodiebantur. Vtinam in cordibus nostris Horarum MARIÆ continuum & perpetuum echo resonet in laudibus eius! Nulla dies, imò nullum momentum transeat, CHRISTI & MARIÆ laudibus non dicatum, eorumq; patrocinio ac ope non signatum: Et quoniam maxima incumbit nobis, pro HORA mortis cura, hanc ut faustè insonet nobis HOROLOGIUM MARIÆ, supplicemus deuote cum Ecclesia.

Hora Dea templum semper apertum.

MARIA Mater gratiæ
Dulcis Parens clementiæ.
Tu nos ab hoste protege,
Et mortis HORA suscipe. AMEN.

HVMERVS Fortium SS. DEIPARÆ.

Pro Festo SS. Rosarii B.V. Mariæ

Præcepit autem Iudas, Nicanoris manum cum humero abscissam, Ierosolymam perferri. Mach: vltimo.

346. O Quàm longè feliciori omine, imò a contrario, gloriosiori pompâ, in præsenti universalis Ecclesiæ ex devicto Orientali Dracone solemni triumpho, prænobile & victoriosum fortium omnium, qui pro Fide & Ecclesia præliantur

liantur bella Domini, brachium aut HUMERUS MARIA, suos explicat honores, & mirè Triumphi exornat nobilitatem, quàm olim, post contritam Gentium cum Duce Nicanore potentiam, celebrasse memorantur inuicti Machabęorum Heroes, mandante Duce suo Juda. A. A. Illi etenim Triumphum, Festumq; agentes diem, ad perpetuum nominis Nicanoris opprobrium, iubente præstantissimo illo Duce, blasphemi istius hostis abscissum humerum cum manu, deducebant usq; Jerosolymam. *Præcepit autem Iudas* (ait S. textus) *Nicanoris manum cum humero abscissam, Ierosolimam perferri.* Nobis hodie, ad æternũ inuictæ virtutis potentiæq; MARIÆ, contra hostes Ecclesiæ, memoriale, totius populi Christiani insigni tripudio, victoriosus quodammodo deportatur HUMERUS, dum per totum orbem, gloriosa per brachium MARIÆ, nam ope precum ipsius, obtenta de superbo Turcarum Tyranno, decantatur victoria. Triumphalis ille Machabęorum apparatus, nefario fidelium hosti non profuit, nisi ad confusionem; hodierna, quã quotannis deuotè instruimus, Mariæ pompa, cedit ad victoriosi eius HUMERI seu Potentiæ, exaltationem. Et ut cuiq; clariùs innotescat, dico: quòd ubi adest & erigitur HUMERUS MARIÆ; fausta adsunt militi omina, potiendæ victoriæ, imò iam triumphus quasi ante victoriam celebratur. Imbellis verò qualibet, etiam fortissima manus, si ab huius HUMERI non pendeat adminiculo. Non canit Pæana, sed lugubres ingemiscens submussitat nænias, exercitus ille, qui huius brachii, MARIÆ scil patrocinii, destituitur adiutorio. Adeste iam omnes, quotquot Castra agitis pro DEO, & Ecclesia, & amore Patriæ: quotquot cum hostibus Fidei conseritis heroas manus, sanguinem & vitam, (ut asseritis) generosè litantes, & de fortium numero censeri exambitis, percupitisq; ne imbelles vobis in prælio & conflictu cum hoste torpescant manus, & concidant animi: Humeris vestris non confidite, citò enim emarcescunt atq; deficiunt, robore cælestis non suffultæ brachii. En hodie HUMERUS MARIÆ triumphat: huic iungite universi manus vestras, humilis deuotionis supplicatione, sacris contra Hostes Fidei in præliis: vobis fide & virtute ipsius, intrepide vestra agentibus, HUMERUS iste assistet, dabitq; victoriam. Hinc ego ad hodierni Triumpi aliquale Pompæ incrementum, in sensu D. Ansel: in Orat: ad B. V. M. aliqualiter fundatus, qui MARIAM *Brachium nostræ defensionis*, appellat Beatiss: Virginem, HUMERUM fortium & victoriarum Artificem deprædicabo. Priùs tamen fortibus seu Militi Christiano, qui huiusmodi exambiunt BRACHIUM, quædam salutaria monita dabo. Nunc breuiter saluto Triumphatricem MARIAM.

Mach: Vlt:

Humerus Nicánoris, triumphaliter delatus in Ierusalem.

Rosarii triumphus, cum Humero Mariæ.

MARIA robur bellantium.

MARIA Humerus militum orthodoxorum quomodo?

O Virgo victoriosa!
Tot triumphis gloriosa,
Semper vincit miles verus,
Cui iunctus hic HUMERUS.

PARS I.

Manus brachii Divini, miles timoratus.

Adeo damnatam nonnullis videri Militaris vitæ professionem; ut eos, qui castra sequuntur, tanquam omnis virtutis exortes, si fortè non hostes, plusquàm temerariè & sine vllo discrimine, iudicent & censurent, vulgari illo freti proloquio. *Nulla fides, pietasq; viris, qui castra sequuntur.* Cæterùm fuerunt, suntquê alii, qui militum castra, ipsamet castra CHRISTI reputauêre, ut quotquot occumbere in castris contingeret ab hostibus, Martyrum in censum venire asseruerint, & ad specialem laureolam Martyrum assurgere posse affirmauerint. Quod quidem (si cætera paria sint in milite) suâ non caret probabilitate apud Theologos, D. Thom: 4. d. 49. q. 5. art: 3. S. Antonin: 3. Par: tit: 30. c. 8. Thom: Vill: in instit. Theol: c. 6. Scotum 4. d. 4. q. 3. & plures alios. De quo, vrgente plurimùm pro Militibus, Imperatore Constantinop. sub A. D. 964. non modica, in Conciliis, lis agitata fuit. Cæterùm sancitum est, ne quisquis in bello oppeteret, promiscuâ, tumultuariâq; religione, martyr haberetur. Vnde & citati supra Authores, solùm de aliquo singulariq; milite agunt, qui ex fidei ardore irruens in hostes, telorum nimbos contemnens, per alienaq; vulnera, sanguine effuso, religionis sacræ purpuram quærit: & imperante charitate, eliciente

347

Militum falsa censura.

Milites timorati milites Christi & Mariæ.

Thom: Anton: Scotus.

Milites occumbẽtes in bello iusto, an pro Martyris

bus habendi, controvertitur. liciente fortitudine, patientiâ obtemperante, ab hostium armis, vitæ dispendium subit. Mihi satis pro nunc est, in universum asserere, Militem Christianum, si per rectæ conscientiæ dictamen, adhæreat DEO, manum esse ipsius brachii Divini, ad omne expeditam prælium.

Probatur Scripturaliter.

348. Quantùm roboris fortitudinisq; manui Militum, addant conscientiæ rectæ facta, quibus iungimur per gratiam DEO, clarè id expressit nobilis ille in Castris DEI Agonotheta Dauid: qui non alia in Palæstra, prælia Domini peragere manum suam edocuisse profitetur, quàm ipso Magistrante DEO, dum eam exerceret in immaculatæ conscientiæ agonibus: Ait etenim pugnacissimus iste athleta Domini *Psal: 17 DEVS qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam meam. Qui perfecit pedes meos tanquam Ceruorum, & super excelsa statuens me: Qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.* Expende, quibus iste Heros Domini disponebatur ad prælium, nimirum. *Posuit immaculatam viam meam.* Intaminati huius Ducis aptabatur manus, ipsius Dei magisterio: rudimenta proinde absolvit primum in schola immaculatæ vllo vitio conscientiæ, ubi omnigenæ virtutis præcinctus fuit baltheo, quo ulteriori pugnæ melius adaptaretur: Super *Excelsa statuitur* ante omnia, ut quæq; prospectet de altò, conscientiæ pericula, & insidias, quæ nonnunquam latitare solent in militaris vitæ professione, eaq; ut cautè deuitet, perniciſsimis perficitur ceruorum pedibus: & tum tandem potenter conjunctus DEO, ad omnem paratus velitationem, edoctam ab ipso DEO, erigit gloriabundus manum. *Qui docet manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.* Ita fanè, quem militem & præstantissimum Ducem creabat DEUS, manumq; eius ad præclaras destinabat victorias; hunc priùs fecit esse immaculatæ vitæ, ut hæc, ad bella gloriosè peragenda, cognosceretur non parui esse momenti: vnde apud Egesyp: l. 3. c. 3. in acri bello Judaico, quidam præstantissimus Dux suos ita exhortasse legitur: *Vt miles cibum sibi & arma portaret, vallo & fossâ se muniret, castrisq; ponendis hostem prævenire*

Psal:

Militis robur, vita intaminata.

Egesyp:

Milites, de bona conscientia, admoniti à Duce.

A *ret, obtemperaret præceptis, furto ac rapinis abstinere assuesceret. plurimùm valere in bello bonam conscientiam, eoq; ampliùs de divino auxilio præsumeret, qui se nulli affinē crimini recognosceret.* Hoc idem testatus est inclytus Imperator populi Josue, quem, cum modica militum suorum manu, contra quinq; Reges, qui contra Gabaonitas venerant, stantem in acie, sic suos alloquentem inducit Naxera Jos. c. 10. § 18. ex Basilio Seleuc: *Hostem a DEO oppugnatum non metuo ego, cui Cælum pro clypeo est: cum eo non manus consero, cui res est cum DEO: Deo instrumentum ero visibile, qui invisibilia iacit tela, satis mihi est ad victoriam, fides.* Mysterium obserua in verbis Josue, vel B aliàs ipsius Doctoris, dum ait: *DEO instrumentum ero visibile,* vt hinc intelligas, si in fortitudine Cælestis brachii conterendus est inimicus, DEUM uti manibus militum, qui decertant pro fide, & in fide bonæ conscientiæ, tanquam instrumentis, quibus nihil virtutis ad opus constat inesse, nisi à docili humero ipsius Artificis. Virtus decertat non aliter, nisi in brachio excelso: stat insuperabilis miles, iunctus per sanctitatem DEO, qui vltor est iniquitatum, & tutor amicusq; Sanctorū. Secùs agi cogita, dum manus auellitur C a brachio: subitò enim elanguet: id est Miles ille, qui se a DEI timore & amicitia per licentiam vitæ, & scelerum enormitatem, libidinis, ebrietatis, luxuum aut rapinæ, procul elongat, generosum licet incitatiùs agitet in acie equum, gladio, loricâ aliisq; undiq; circumspectus armis, acuat contra hostes militarem animum, nihilominùs, vel in ipso certaminis periculo, ensem a vagina soluere, non nosse, probabitur.

Naxera

Milites, instrumenta Dei ad victoriam.

Miles mala vita, ensem in periculo, nec tangere potest.

Probatur Figuraliter.

D Vanam ne interpreteris, esse vaticinationem, ab ingenuo animo tantum sperare probrum: accipe in re sub Figura Scripturæ, experientiam 1. Reg: 13. Egreditur, numerosamq; ducit contra Philistæos aciem Saul Rex Israel, sed vix non inermem: nam sine gladiis, nonnisi vomeribus, ligonibusq;, veluti rusticæ plebi, nobili Israelitico Equiti, res cum hoste peragenda erat: vix Regis ad latus, & Jonathæ filii eius ensis cernebatur. *Cumq; venisset dies prælii, non* 349.

Reg:

est inuentus ensis & lancea in manu totius populi, qui erat cum Saul & Ionatha, excepto Saul & Ionatha filio eius. Cur sic populus inter inimicorum cuneos inermis? Si inimica agmina non impeterent, tranquillaq; regio inter optimas segetes, luxuriante falce, otiaretur, socordiæ populi parcendum esset; sed cui vicinus insultabat inimicus, & classicum intonabat; imbelli eum adoriri manu, quale certamen est meditari? Fortè astutiam Philistinorum incusabis, qui dominantes tyrannicè pluribus Israel Provinciis, cauerant lege Hebræis, ne facerent gladium aut lanceam. Propterea (ut testatur Scriptura) *faber ferrarius non inueniebatur in omni terra Israel.* Sed appello ad superioris Capitis textum, 1. Reg: 8. ubi dum Regis futuri, Samuel prælegeret constitutiones; de fabris armorum præcipuam edixit. *Filios vestros tollet & constituet sibi tribunos &c: & fabros armorum & curruum suorum.* Numquid, electo mox Saul Rege, tot labentibus diebus, si fortè non annis, vel una saltim fabricandis gladiis, lanceis &c non poterat institui officina, fabriq; conquiri ferrarii? sed recolamus quæso diligentiùs statum miserabilem & conditionem protunc castrorum Saulis, & populi cum eo congregati. Jam tum abjecerant DEUM: pepulerant enim à se Sacerdotium, iura Regis, more aliarum Gentium poscentes: abjecerunt moderaminis sacri censuram, ut se liberiùs expenderent ad negata: respuerunt vincula, quibus, Magistrâ sacerdotum manu, cingebantur ad virtutem, honestatemq;: & ideo antea, militando contra hostes, toties præualebant. Crediderim sanè in tanta populi multitudine vel saltim inter nobiliores Colonellos & Legionarios, adfuisse gladios: aderant, sed non in manu, unde textus notanter, & non simpliciter, dixit: *Non est inuentus ensis & lancea in manu totius populi.* Luxuriosus etenim iam populus ad tenebras deportarat fortè machæras, quæ plerumq; sceleratis malè tractantur manibus, aut negliguntur. Hinc tandem illud, ultimo in prælio Saulis (in quo ipse miser occubuit) valdè notare expedit, quòd & ipse Saul, apud quē inuentus est gladius, postquam se per vetitum diffudisset amorem, & in scelera totum dedisset, adhuc in ipso prælio

Castra inermia. Saul non nonnisi cum duobus gladiis, malæ conscientiæ militum typus.

A ensem retinuerit in vagina. 1. Reg: 31. *Totumq; pondus prælii versum est in Saul. Dixitq; Saul ad armigerum suum: Euagina gladium tuum & percute me.* Si impetus militaris exardescebat, ergone o Rex gladium non vibras? imò vibrandum modo primùm euaginare mandas? Non potuit sceleris conscia manus capulum prehendere palmâ, quam nuper Dæmoni, per Pythonissam impius dederat: Sic est, separatâ a Cælesti brachio manu cum hoste decertare, acsi cinctâ in vagina macherâ cum eo præliari. Atq; ita fit, ut improbus miles, etiamsi alias pugnacissimus sit, inglorius recedat ex arena, vel turpiter B occumbat, exosusq; DEO discedat è vita, æternæ mancipatus damnationis seruituti: integer verò scelerisq; purus, in humero virtutis Divinæ, nedum gloriosus triumphet coram hominibus; sed quod præcipuum est, transiens tandem ad vitam alteram, cælis inferat caput, speciali gloriâ coronandum.

Gladius non bene tractatur, ubi mala conscientia.

Probatur Historicè.

350. Vtriusq; Militis Paradigma accipe, ex Euseb: Nierembergio Soc: JESU l. stromm: c. 31. quod ipse exscripsit ex Reuel. S. Birgittæ l. 2. c. 13. Volens Dominus eidem Birgittæ discrimen inter C legitimum & spurium explicare militem, eorumq; disparia præmia post mortem, apparuit Diuæ, hisq; eam allocutus est verbis: Dico tibi Filia de gloria & honore huius militis, qui veram militiam viriliter tractavit, atq; viriliùs consumauit: iste Miles amicus meus, cùm venit ad finem vitæ suæ, & anima eius de corpore exiret; quinq; Legiones Angelorum mittebantur, ei in occursum: Tunc una vox clarè sonuit in Cœlo dicens: nonne æterne Pater iste miles se ad tuam voluntatem obligavit, & eam perfectè implevit. Tunc ipse miles personaliter in sua D conscientia respondit, verè ego sum. Deinde tres voces audiebantur de Cœlo, una ex parte Deitatis dicens: nonne ego creaui te, & dedi tibi Corpus & animam: Tu es adoptivus Filius meus, tibi debetur hereditas æterna &c: Secunda vox audiebatur ex parte Humanitatis CHRISTI: veni Frater ad Fratrem tuum. Ego enim obtuli pro te sanguinem & effudi, tu rependisti sanguinem pro sanguine, agnosco te veraciter

Militũ boni & mali Discrimen, in visione S. Birgitta demonstratum.

Militũ boni mors, quam fausta & gloriosa, in Exemplo.

veraciter Fratrem meum: veni ergo in gaudium meum, quod nunquam finietur. Tertia vox audiebatur ex parte Spiritûs S. Veni miles meus, quia ita desiderabilis extitisti, quando tecum habitare exoptavi. Tu virilis & iustus fuisti, ut dignus esses, quòd defenderem te, ideo pro labore & inquietudine tua, intra in ineffabilem cælestem consolationem: ego habitabo in te, & tu, in me. Postea quoq; describuntur quinq, Legiones Angelorum, qui præcedebant egregium militem, deferentes arma illius, eadem, sub variis symbolis virtutum militis, deprædicantes: de quo explicatiùs inuenies in fonte. His peractis, mox aliam lugubrem spurii militis, CHRISTUS Sponsæ suæ Figuram enarravit. Miles (inquit) alius erat, quem eligens in militem meum, dum ad templum venisset, invitavi hisce dicens: Si tu vis fieri miles meus, oportet te plùs solitò, abstinere a propria voluntate, nec curare de mundi honore, & habebis honorem æternum: venit Diabolus, qui Militi omnia in contrarium suasit, divitias, honores & voluptates promittens. Tunc miles intra se cogitavit: DEUS iubet me credere, quæ non video, sperare quæ non scio, abstinere à delectabilibus, quæ præsentia habeo: Alius promittit præsentia, quæ video, atq; sensibus experior. Cui deinde suggessit diabolus: vade cum omni superbia, insolescas, depræderis, vindictam sumas, nulli ampliùs curua ceruicem, funde sanguinem proximorum, ut acquiras & rapias bona ipsorum. Quibus miles ille assensit. Cùm autem venisset ad finem vitæ, animaq; exisset de corpore, affuit Dæmon improperans elusionem. Tunc exclamauit anima: Heu quàm miserabiliter decepta sum! væ mihi, quia creata sum! væ mihi! quia tam diu vixi in carne! væ! quia victura sum in morte perpetua! Tunc occurrerunt ei Dæmones cum impetu, & tres sonuerunt voces de inferno. Prima dixit, hæc est retributio superbiæ tuæ, ut de uno dæmone cadas in alium, quousq; venias ad inferni novissimum. Secunda vox clamavit: Hæc est sors præmii tui, ut omnes, qui malitiam tuam sequuntur, augeant tormenta tua percutientes te. Resonuit tandem & tertia vox inquiens: Non-

Militis mali lugubris mors & damnatio in exemplo.

A ne iste est, qui vendidit Creatorem, pro Creatura: amorem DEI pro amore sui? Respondit Justitia: utiq; ipse est: & ideo aperientur ei duo foramina, per unum intrabit in eum omnis pæna, pro omni peccato usq, ad minimum, per alterum intrabit in eum dolor, & confusio. Hæc locutus est Filius DEI, ad eruditionem militaris disciplinæ. Quare quisquis cingulum militiæ tenes, attende, cum quo stipendia mereris: cognosce cuius HUMERI, manus sis, ne palmam amittas: sed ut certam nedum Corporis, ast & animæ teneas victoriam, diligentiùs cu-
B ra.

PARS II.

SS. DEIPARA, Humerus fortium.

Admirandam planè & inuestigabilem Cælestis Sponsi circa dilectam Sponsam suam, scl: Ecclesiam, quis non stupeat solicitudinem? quâ nedum speciosam in membris, decoram in vultu, fulgentem vestitu, habere voluit; sed præterea, ut etiam terribilis esset suis hostibus, tanquam castrorum acies ordinata, sapientissimè ad bella disposuit: Cui proinde nedum de corde, ut tantò animosior resisteret inimicis; sed insuper, de potenti brachio, & quidem utroq; sigillato ob excellentiam, quæ in utroq; latebat, benignissimè providit. *Pone me ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum.* Cant: 8. Si cor Ecclesiæ, est bene DEUS ipse, iuxta illud S. Augustini. *DEUS cordis mei, & cor meum DEUS*; aptiùs nihil cogitari potest, quod veniat nomine brachii, quàm Beatiss. Virgo MARIA. HUMERI quippe huius fortitudine, Ecclesia DEI, dum deuotè ipsius invocat orationum, ac supplicationum ad suum Filium Patrocinium, omnia peragit bella, & universi Christiani exercitûs manus corroborantur, fortesq; fiunt, in bello, atq; inimicorum quorumq; arma conteruntur ac dissipantur. 351.

Ecclesia provisa bene, nedum de capite, corde, sed & de Brachio.

Cant.

Deus cor Ecclesiæ: Maria, brachium eius est.

Probatur Scripturaliter.

Digna speciali trutinâ & examine, offert se primùm insignis de tempori- 352.

bus venturi Messiæ Prophetia, Sopho-
Soph: niæ Prophetæ c. 3. qui exoptatissimos illos a tot sæculis, circumscribens dies, ex labii electi & HUMERI vnius, totã æui illius fortunatissimi prædixit felicitatem, & gloriosas de profligatis hostibus appromisit Filiæ Sion, victorias, atq; iubilationes. *Tunc reddam* (ait Dominus) *populis labium electum, ut inuocent omnes in Nomine Domini, & seruiant mihi HUMERO uno.* Et mox subiungit: *Lauda Filia Sion: iubila Israel: lætare & exulta in omni corde, filia Ierusalem. Abstulit DEVS omne iudicium tuum, auertit inimicos tuos.* Si volumus consequenter in sensu allegorico loqui, & quidem ita oportet; inferius breui sub tit: LABIUM ostendã etiam ex Patribus, per Labium

MARIA Humerus prædictus à Propheta. electum, designari Beatissimam Virginem MARIAM, quæ incessanter apud DEUM loquitur pro Domo sua, scil: Ecclesia Filii sui: Nunc superest, ut, fauente præsertim D. Anselmi sup: citati authoritate, eandem victoriosissimam Dominam, sub appellatione HUMERI, prædictam fuisse, agnoscamus, quam clementissimus Sponsus Ecclesiæ, Sponsæ suæ, prouidit, ut in huius fortitudine, Christiani Principes contra visibiles Ecclesiæ suæ hostes præliarentur, ipsiusq; sub potenti præsidio, populo dominarentur fideli. Cui re ipsa

Prou: alludit bene illud Prou: 8. *Per me Reges regnant.* Seu ut explicatiùs ad rem nostrã Hebræa habet: *In me, Reges regnant, & Principes iusta decernunt.* Quasi, non tantùm per MARIAM, sed etiam in MARIA, Principes, Reges, Imperatores, subiectis dominentur populis, & iustè contra hostes suos agentes, iusta decernant. Præscripta quidem verba S. Cyrillus Alex: de CHRISTO intelligit, scribens ad Theodosium Imp: ubi vocat CHRISTUM, Regnorum præsidium, ratione potentissimæ eius voluntatis; cæterùm Leo Augustus, dũ hoc ipsum pariter refert ad CHRISTUM, addit tamen MARIÆ interuentu, ut ipsi quoq; conueniat, dici & esse præsi-

Leo. diumRegum ac populorum: Sic etenim Orat: 1. ad eam fatus est: *At tu ô Virgo ac Mater, quæ hæc plurimùm distantia, unita in te ostendisti: tu inquam contra quidẽ spem nata, quæq; altiori supra rationem partu prolem edideris, ne Filium ac Deum placare desieris pro hereditate, quam ei Pater dedit, cui etiam nos Pastores præfecit, ut ab*

MARIA Regum præsidium.

A *omnibus rapacium bestiarum insidiis, illæsos custodiat.* Adludit hic Imperator, ad illa verba Patris ad DEUM Filium. Ps: 2. *Postula à me, & dabo tibi Gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam, terminos terræ.* Quò sciant Christiani Reges & Principes, se constitui ac præfici Pastores hæreditatis CHRISTI: unde ab eo, qui est Regnorum Dominus, præsidium & fundamentum atq; tutelam, per suæ Matris & mundi Reginæ preces expetendam, & pro populorum illæsa custodia, ab hostium quorumvis feritate, ad eam supplicandum. Ipsa etenim (ut ait) S. Aug: serm. de Nat: Aug:

B B. V. dicitur. *Virtus pugnantium, Palma victorum.* Languet militaris virtus, sine HUMERO, sine vigore, quem spirat MARIA, quæ sic roborat suos; ut simul sit & pugnatorum virtus, & palma victorum. Sic victoria, pugnæ vicina est, ubi à Bellorum Principe, DEIpara, auxilia invocantur. Quod Georg: Nicomed: ser. 6. luculenter edisserit, illam votiuè in præsidium adsciscens: *Siste suffragiis tuis, commota in populum tuum bella: vindica potenti tuâ virtute gregem in te confidentem: nullum auxilium tuo firmius opponimus.* Hinc eruditus Scriptor Celada in app: ad Ruth: c. 318. per-

MARIA virtus pugnantiũ.

Georg: Nicom:

Celad.

C pendens seriosiùs verba illa Moysis, Ducis gentis Hebrææ, dum eleuaretur Arca Num. 11. *Surge Domine & dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt Te a facie Tua:* in Arca illa MARIAM præfiguratam considerando, exhortatur Principes. *Sciant* (inquit) *Principes, Reges, Imperatores, quòd B. Virgo est Arca, quæ eleuatione hostes fugat, quòd auxilium à MARIA & per MARIAM, est virtus militum, prætmatura victoria, triumphus & trophæum est.* Væ igitur Regnis, væ Provinciis, quæ contra hostes bella peragunt, nec tamen MARIANI HUMERI invocant robur & patrocinium, tam facilè parabile & expromptum. Sibi inuidet victoriam Miles, qui hoc validissimo præsidio, non armatur.

Num:

MARIA fugat hostes Regnorum.

D

Probatur Figuraliter.

Jud. 4. Dum populus ille Israeliticus peccata cumularet peccatis, vindex iustitiæ DEUS statuit, ut resipiscerent impii, tradere eos in manus Chanaan Regis, qui nongentis armatus falcatis curribus, per viginti annos, oppresserat Israëlitas vehementer: sed cùm iam misericor-

MARIA figurata in Debbora. ſericordia eius ſuperexaltaret Juſtitiam eius, excitavit de populo inſignem Prophetiſſam Debboram dictam, quæ ſedens ſub Palma iudicaret populum, non vano omine, etiam ex palma, (quæ ſemper triumphi inſigne fuit) futuram de hoſtibus populo Iſrael præſignando victoriam: Hæc igitur accerſivit Barac, & ut agmina aduerſus hoſtem Siſaram cogeret, monet: ut hoſtiles phalangas aggrediatur iubet, campumq; deſtinat
Judic: certaminis. *At ille, ſcil:* Barac *dixit fæminæ: ſi venis mecum, vadam, ſi nolueris venire mecum, non pergam.* Et quid agis Dux generoſè? ſi ſoli Imperatori exercitûs, paratur Triumphus, cur in ſocietatem adſciſcis fæminam? caue ne biceps exercitus pro monſtro ſit, & in adverſas partes verſis capitibus, corpus illius in prælii impetu laceretur: Jus dicat vel prophetiſet Debbora ſub palma, & tibi præſagiat armorum ſucceſſum de ſub palma: tu ſolus vir, viriliter cum tuis adnumeratis deſcende in prælium. Nequaquàm voluit Barac, ſed in ſui propoſiti inſtituto ſtabat firmiter, Dux pientiſſimus. Plùs enim ſacris Debboræ confidiſſe deprecationibus creditur, quàm animis & manibus militū Imo totū robur belli reputabat, ſi orationibus tam piæ Prophetiſſæ & ſanctitate eius, veluti validiſſimo HUMERO, manus decertantium militum ſuorum, confortarentur: unde aiebat. *Si venis mecum vadam: Si nolueris venire mecum, non pergam.* Sed nobiliùs longè in Debbora latuit myſterium, ſcl. victoriarum Pa-
Alb. M. rens MARIA, interprete S. Alb: in Bibliis ſup. Judic. cui acceſſit Cornel: a
Debbora, vi nominis Mariam ſignat. lap. per Debboram, allegoricè, B. V. MARIAM intelligens, & hoc ex ipſius etiam nominis interpretatione: *Debbora* etenim ex Hebr. legitur *Apis*, cuius epitheti titulo, B. Virgo, plurimis ex circumſtantiis, a SS. Patribus frequentatur: quod videre poteris, in Polyanthea Mariana, atq; aliis. Ad propoſitum noſtrum ſolùm id in Ape obſer-
MARIA apis quo ſenſu. uo, quòd nedum mellifica ſit, ſed præterea contra hoſtes aculeum portet, ad feriendum: ſic S. Jacobus Epiſcopus Niſibis, Perſas, Niſibin obſidentes oratione ſuâ, immiſſis a DEO apibus fugavit & perdidit: ut refert Theod: ap. Cornel. Apes enim iratæ in furorem acuuntur & inſtar fulminis in hoſtem involant. Hinc diſcite Reges, diſcite

A Principes, non deſcendere ad prælia, niſi addextrante Debbora, MARIA: ſcl: nonniſi advocatâ. Claſſicum & militaris exercitûs veſtri teſſera, non ſit Turcicum vel Scythicum illud Halá/ Halá ſed more pientiſſimorum Ducum (quos ſtudioſè enumerat Lyræus Tryſag: l. 2. m. 19.) imò patriâ antiquâ Polonorum conſuetudine, qui congreſſuri cum hoſte intonabant deuotè inter arma, illud S. Adalberti Canticum: BOGA rodzica, ſit inquam vobis pro teſſera, invocata MARIA. Nec vidua videtur hæc excellens Beatiſſ: Virginis Figura, Myſterio SS. Roſarii, cuius hodie ſpe-
B cialiter de Othomanica Luna celebratur triumphus: Quid enim eſt, illud, quod ſonorè decantauit victrix Debbora? *Stellæ* (inquit) *manentes in ordine & curſu ſuo, pugnauerunt contra Siſaram.* Hic porrò locus Scripturæ, rursùs alium advocare videtur ad Figuram, ut nobis clariùs explicet myſteria SS. Roſarii, ex quo ſpecialiter demonſtretur, eſſe victrix MARIA, illum videlicet locum ex Apoc. *Et in capite eius, corona Stellarum duodecim.* Quem Epiſcopus Cortonen tom. 3. Epitomes ap. Chriſtoph: Vega. Th. Mar. in Indice Conc: interpretando, ait: *Eiuſmodi Stellas, quæ caput MARIÆ coronant, eſſe ipſas roſas pul-*
C *cherrimas globulorum precatoriorum SS. Roſarii, quæ pugnarunt contra Siſaram Othomanicum, in Ordine & curſu Devotionum ſuarum manentes, dum corniculantem Lunam, quam victorioſo ſemper terit calcaneo MARIA, Roſarii euocatâ devotione, Turcarum, & Maurorum ſuperbas ceruices uſq; ad totalem deletionem, contriuerunt.* Quod ipſum breui, luculentiùs, infra adducenda hæc & alia, miraculoſa victoria probabit.

Probatur Doctoraliter.

Interim, ſenſum SS. Patrum exquiramus, quantæ felicitatis ſit Regnorum 354.
D Chriſtianorum, huiuſmodi cæleſtis auxilii per MARIAM, gaudere HUME-
RO. Græcus Author ap. Celad. c. 312. Græc:
in Ruth. inter hymnos Joan: Geometræ, hæc interſeruit, MARIAM appellans inter alios titulos, *Potentiſſimam, omnium in ſe vires habentem, omnibus patentem, ab omnibus invocatam, liberatricem, omnium Vrbium tutelam, generis ſui & mundi præſidium.* S. German, Conſtant: Orat: Germ:
2. in Dormit: *Tu autem* (MARIA) *quæ*

materna

Maternâ in DEUM auctoritate polleas, etiam iis qui enormiter peccant, eximiam remissionis gratiam concilias: non enim potes non exaudiri, cùm DEUS, ut veræ ac intemeratæ Matri suæ, quoad omnia, & per omnia, & in omnibus morem gerat. Hinc meritò afflictus quisq; ad te confugit, infirmus tibi adhæret, bello petitus, Te hostibus opponit.

Georg: Georgius Metropolita Nicomed: 7. Sanctam DEIparam, sic tempestiuè interpellat. *Vides* (Domina) *universam Christiani populi Spem, ex Te pendentem. Fac ergo potentiâ tuâ, ut bene illi ac prosperè cedat. Nullum aliud perfugium habet a malis occupantibus, excepto duntaxat, inexpugnabili illo tuo auxilio. Qui rerum summâ potiuntur, suam Tibi spem addixerunt: Te opponunt, armorum universorum loco: scutum Te circumpositam habent, coronamq; gloriæ circumquaq; gestant: sui Te Imperii posuerunt vallum: Tibi sceptra regni crediderunt. Exurge ergo in virtute magna, in conspectu populi tui, atq; inimicos dissipa Filii: ut ab eorum impio furore liberati, communem lætitiam ac exaltationem agamus: Tuumq; pariter gloriosum ac supra modum desiderabile nomen, magnificemus.* His meritò adnumerandus noster Carthagena l. 16. qui hom:8.in Festo SS.Rosarii inter plura alia, sic alloquitur Beatissimam. *Sed & quis similis Tibi inter fortes mulieres o* MARIA! *Qui similis Tui? magnifica in sanctimonia, magnanimis in opere, perpetrans mirabilia, & fortitudinem, ac victoriam tribuens implorantibus auxilium tuum, quod antiqui Propheta non obscurè mihi videntur vaticinari: quippe cùm Balaam Num: 24. prædixerit Orietur Stella ex Iacob, & consurget virga de Israel & percutiet Duces Moab, vastabitq; omnes filios Seth.*

Probatur Miraculosè.

355. Hoc ipsum, tanta frequentia victoriarum, sub nomine & invocatione MARIÆ obtentarum, non citra miraculum fieri probat. Rem hic quoniam compendiosè tractare oportet, ex infinitis planè, pauca recensebo. Alphonsus VIII. Castellæ Rex cum Mauris & Saracenis prælium conserturus, iussit ante aciem, præter saluificam Crucem, etiam Imaginem Beatissimæ, gestantis in vlnis Filium, depictam in principali vexillo, præferri, ad cuius conspectum, fusis, fugatisq; barbaris, ducenta millia cæsa fuerunt, cùm ex Christianis, non plures, quàm viginti

MARIÆ victoria in castris Alphonsi, Monsfortii, Ludovici refertur.

A quinq; aut triginta desiderati sint: ex interfectorum corporibus sanguinis non fluxit, ne ex tanta strage, contagio simul flueret. *Mariana l. 11.* Similiter DEIparæ interuentu, Simon Comes Monsfortius, ingentes Albigensium Hæreticorum copias profligavit, dum in Prætoriano Signo, *Rosarium* depictum, animos militi addidit, & victorem effecit. *Bzov. ad Ann. D. 1213. & A. D. 1300.* Simile refert de Ludovico I. Rege Hungariæ, qui ope MARIÆ cum duobus millibus suorum, Turcarum octoginta millia deleuit. Sed inter Marianos hosce triumphos, celeberrimus est B ille, cuius hodie solemnis habetur memoria sub A. D. 1571. Selimus Turcarum Imperator, fædere cum Venetis impiè rupto, diuturnis Maiorum suorum victoriis in superbiam elatus, Cypro Insulâ armorum vi Venetis ereptâ, Christianorum in Europa cervicibus imminebat, quare ingentem classem militibus, tormentis, omniq; bellico apparatu instructissimam, per suos Duces, in quibus supremum imperium habebat *Halii* Bassa, eduxerat: in qua Turcæ nimiùm viribus suis confidentes, alacres ad pugnam, contra Christianorum classem, fædere Pii V. Pontif: Max: Philippi II. Hispan. Regis, & C Reip. Venetæ coactam, ferebantur: Die septimo Mensis Octobris, classis Christianorum ad Echinadas insulas, non procul à Lepanto, Turcicæ occurrit: & commisso inter utramq; atrocissimo prælio, a hora sexta usq; ad Vesperam, magno utrinq; animorum ardore concursum, ingentiq; cum internecione pugnatum est: qua in pugna, ferocissimus quisq; Turcarum, aut ferro cecidit, aut captus est, hostibus ad 30. millia cæsis, decem millibus in potestatē redactis, Triremibus 180. captis. 90. demersis, 15. millibus Christianorum a servitute liberatis, partâ ingenti prædâ, D centum & sedecim maioribus tormentis, ducentis & quinquaginta sex minoribus, hosti ereptis. Atq; hanc insignem victoriam Pontifex ipse Pius V. DEIparæ auxilio adscripsit, & eius memoriam quotannis solemni ritu, festumq; MARIÆ de *victoria* appellari iussit. Ipso naualis prælii die, antequam classicum daretur, Christiana mancipia, remiges Turcarum coacti, pro libertate, pleriq; autem Duces ac

Victoria Rosarii miraculis de Selimo Turcarum Imperatore.

milites

milites Christianæ classis, vota sua nuncuparant, pro salute & victoria, Beatissimæ Virgini Lauretanæ, ut dubium cuiq; esse non possit, quin tam insignis victoria, post DEUM DEIparæ debeatur. Ex qua occasione Gregor: XIII. Festum hoc, & simul Rosarii Sodalitatem instituit & confirmavit, quoniam huius Confraternitatis speciali ad MARIAM deuotione, obtenta hæc victoria fuisse credebatur.

Probatur Historicè.

356. *Clypei antiquis in usu, cum inscriptione litera M.* Refert Pierus l. 1. Valer: Hierogl: c. 12. de scutis: Messenios populos, in clypeis suis, quibus in pugna se ab inimicorum ictibus tutabantur, literam M. sculptam ferre consueuisse. Causam (ait Lyręus l. 1. Trisag. Mar: 16.) multi inquirunt: quidam existimarunt, eos significare hoc facto voluisse, quòd sicut in huiusmodi litera, partes desuper uniuntur & copulantur fermè in unum, ita corpus Reip: cum suo capite unitum esse debere, ut vincat exercitus. Nec desunt, qui per eandem literæ figuram, SSS. TRINITATIS Mysterium adumbrari existimarunt: sed utut se res habeat, non ignoramus, eâ literâ, Virginis DEIparæ nomen effigiari, ut vel ex ipsius *MARIA clypeus.* Gentilitatis superstitionibus eniteret (quæ quandoq; vel ignoranter honores describebat MARIÆ, prout patet in illo ethnico Propheta Balac, cuius nuper de oriente Stella ex Jacob, (hæc autem MARIAM præsignabat) audivimus vaticinium) ut inquam eniteret, eandem Virginem gloriosam, Militi & populo Christiano, clypeum fore defensionis, & validum fortitudinis contra hostes quoscunq; fidei, & pericula, tutamen:

Epilogus.

357. MEmorabile est illud, quod Historici tradunt de Georgio Castrioto Scanderberg, viro bellicosissimo contra Turcas, & toti orbi, celebri, A nedum ex generosi animi celsitudine; sed quoq; ex insigni, supra quod vix credi potest, virium corporis fortitudine, ita; ut brachio suo cataphractos Turcas transuersim medios dissecaret, aut à vertice ad umbilicum divideret: quo fortitudinis ostensô, Solimanus attonitus, petiit ab eo per Legatos, acinacem ipsius, utraq; parte acutum, ad se mitti: quem cùm accepisset, atq; ipse, aliiq; Bassæ, vulgarem esse dicerent: & sibi ludum impositum per alicuius alterius suppositionem gladii, Turca quereretur; respōdit Legatis iterū missis Castriotus: *Se quidem gladium Imperatori proprium misisse, sed non brachium,* B Indigitans, robur omne & fortitudinem gladii, prouenire ab HUMERORUM validitate. *Scanderberg Magnus victor Turcarum mittit obgladium Turcis, sine brachio.* Viget porrò plerumq; in Christiana militia contra hostes fideî macer animus: adest expeditissimus ad bella bipennis: non desunt arma: sed si è Cælo non interueniat HUMERUS fortium, & robustum Christianitatis brachium, MARIA, almis suis precibus deprecans Filium suum, Gentium & Bellorum Dominatorem, idq; specialiter a belligerantibus invocata; decidit omne militis robur, virtusq; elanguet. Vtinam Duces omnes & Principes, dum bella contra hostes fidei medi- C tantur: dum conscribunt militem, acuunt gladios, & in acie iam ipsa ordinant castra, disponuntq; ad pugnā legiones; ad huius cælestis HUMERI fortitudinem, per deuotam Marianæ intercessionis invocationem, oculos, animosq; suos convertant. Et dum se bene & feliciter velle militi suo profitentur; tesseram militarem, non aliam, nisi DEUM & MARIAM, pronuntient, explosisq; procul a castris suis, omnibus aliarum Gentium superstitiosis tesseris, hæc potiùs salutaria nominum sistemata sua instituant, quæ milites suos animent, hostes eneruent ut tandem in HUMERO forti, desideratâ donatos se victoriâ, glorientur.

AMEN.

DECAS IV.

LABIUM Vniversale Ecclesiæ.

Pro Annũt: B. V. M.

SS. DEIPARA.

Fiat mihi secundum verbum tuum. Luc: 1.

358. Cælestis Patris æmulatricem, & **A** quandam delibationem supernæ virtutis, (quâ Pater gignit in Excelsis,) seu Generationis Filii Dei à Patre æterno, quis hodie Beatiss: Virginem MARIAM, dum Mater fit VERBI, nam Filii DEI, esse perneget? quis non fateatur? A. A. Amicus Silentii DEUS est. Semel nonnisi (ut obseruavit Divinus Psaltes, Psal: 61.) in æternitate locutus, uno omnia Pater dixit in VERBO, primâ sui fæcunditate facundus, ipsâ sui conceptione, seu conceptu, parens, ita tamen; ut semper, & continuò loquatur, utpotè ille, qui nunquam non parit. E Cœlo locuta fuit MARIÆ, lingua cælestis, admonens de pignore progignendo, suggerens Incarnationis arcanum, Mysteriumq; referens TRINITATIS. Quid tunc illa? An in Angelicum oratorem, officiosa profudit verba? aspectum, pulchritudinem, sensumq; verborum Nuntii cælestis extollens, ac Spiritûs sapientissimi ingenium strepitu laudatorio commendans? minimè. Salutata ab Angelo, nec verbum dixit, nisi primùm de VERBI æterni, seu FILII DEI generatione Angelus suggessisset, dicens: *Et Filius Altissimi vocabitur.* Hoc demũ dũ subaudit MARIA, soluit LABIA in verbum illud, ad cuius vocem cuncta Creatura, in ipso redimenda, suspirabat: nempe salvificum prolificumq; FIAT. *Fiat mihi secundùm verbum tuum.* Et sanè DEIformi prorsùs tunc locuta esse creditur MARIA locutione: quod subtiliter attigit Illustriss: Zerda Acad: 1. n. 55. dum ita ait: *Illa, scil. MARIA, non bonitatem silentii, sed bonitatem locutionis, quæ est in abditis (id est, in operationibus Divinis ad intra) in se resplendescere facit: DEUS per VERBUM loquitur, per alia Diuina, silet. MARIA VERBUM illud concipit, ipsâ fatur Patris locutione, dum generat. Illa dum gignit, loquitur, quia gignit VERBUM: sic & supernus Pater, cui lingua est uterus, Filius* **B** *VERBUM.* Nec obstat, quòd, quia iam semel peperit suum Vnigenitum MARIA, iterùm non pariat, adhuc enim semper est Mater: nam ex sensu S. Chrysologi *MARIA, quando non Mater,* imò ut continuò nouâ semper & novâ parturitione progignat Ecclesiæ filios, in hoc verbo semper loquitur ut ex meritis Filii sui, opportunas singulis & universis impetret gratias, salutisq; auxilia. Meritissimè proinde *a Rich: Laur: l. 9. de laud. v.* LABIUM Ecclesiæ appellata. Prosequar id eo ego huius Doctoris **C** deuotum acumen, & quoniam hodie in labiis eius diffusa est gratia illius responsionis, quâ renouatus est universus mundus; SS. Virginem MARIAM, LABIUM esse universale Ecclesiæ Dei, quod tacentibus cæteris, pro universis semper apud DEUM loquitur, comprobabo:

Deus semel loquitur.

Fiat Mariæ prolificum.

MARIA semper Mater.

MARIA labium Ecclesiæ. babo, præmittendo rationem, curnam quandoq; labia Sanctorum pro nobis tacere videantur? id est, cur intercessiones eorum coram DEO pro nobis non sint efficaces? Interim labia nostra LABIO MARIÆ dent hymnidicè salutationis honorem.

Tuâ dulci prece fulci,
Fidelium LABIUM
Pro miseris atq; reis
Deprecare Filium.

PARS I.

Sanctorum labia silent, nostris tacentibus.

359. ADmirandus naturæ Conditor & Artifex DEUS, locutionis humanæ adeò connexè & comptè disposuisse, ordinasse, multiplicasseq; cernitur organa, linguam nimirùm, palatum, & utrumq; labium; ut si vel unum eorum desit, tacere cætera necessum sit. Desit labium unum, aut ineptum ministerio movendi se, reddatur; homo fit mutus ut piscis, articulatæq; vocis ineptissimus efficitur. Hinc est, quòd quidam monstrosi homines in Æthyopia, (qui (ut Scribit Isid. Euthym: Plinius ap. Bercorii Repert:) LABIUM inferius, ita habent amplum, & protensum; ut contra ardorem solis, eòdem, totum suum operiant vultum,) & ideo forsitan, utpotè loquendi impotes, aliisq; hominibus insociabiles, nonnisi in diversis Æthiopiæ montibus divagari traduntur. Ita sanè, vel similiter contingit. LABIA Ecclesiæ Dei, sunto Sanctorum & fidelium orationes, quorum usus frequentissimus & utilissimus fide creditur, iuxta illud Jacob. 5. *Multum valet deprecatio iusti assidua.* LABIUM itaq; superius, designet orationes Cælituum vel aliorum iustorum, quorum pro nobis patrocinia inuocamus; LABIUM verò inferius, dicantur orationes ipsorummet invocantium opitulationem aliorum Justorum. O quoties a nobis implorantur patrocinia cælitum! quoties expostulamus suffragia Religiosorum! fructus tamen labiorum ipsorum experimur rarò adeò, ut tacere illa nobis videantur. Scire ne cupis causam? intellige & scito, nihil prodesse superius LABIUM, immobili manente inferiori: nimirum, minimè fore efficacia suffragia Sanctorum, nostris tacentibus labiis, hoc est, nullo modo nobis cooperantibus.

Homines deformissimi a labio.

Labia Ecclesiæ sūt Sancti.

Orationes SS. cur quandoq; non bis non prosint.

Probatur Scripturaliter.

360. Audiamus contribulati & in pœnitentia positi, atq; sub ærumnis pænarum die ac nocte aggrauati, Dauidici cordis, in Sanctorum suffragiis (Patriarchas, Auos, Proauos, Abauosq; eius intelligo) confidentiam: dum etenim ille pro iniquitatis suæ remissione laboraret Ps: 31. *Dixi, confitebor aduersus me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Mox subiunxit. *Pro hac orabit ad te omnis Sanctus, in tempore opportuno.* Quid agis Diue pœnitens? Numquid more Principum sæculi, temporibus Divina etiam metiuntur? *Numquid illius, qui Diues est in omnes, qui invocant nomen eius,* Rom: 10. non semper aures erectæ? ut propterea opportunas, Sanctis pro nobis deprecaturis DEUM, necessum sit, aucupari horas? Ita sanè: sed id non DEI ast nostri vitio contingit: nimirum ipsi nihil agentes, Sanctorum & aliorum Justorum exambimus orationes, vigilias, lacrymas & ieiunia, ipsisq; confidimus. Non audent porrò Sancti tam inopportuno tempore, Divinam accedere Maiestatem, ut pro nobis exorent: Quod innui videtur illis verbis: *Pro hac orabit ad te Sanctus in tempore opportuno.* Orabat Dauid, confitebatur, lacrymis stratum suum rigabat, gemebat, cinere & ciliciis castigabat peccatum suum, hinc opportunum nactus est tempus, efficaciùs profuturam sibi orationem aliorum iustorum, sperandi. Quam temeraria soleat plerumq; esse vanissimis peccatoribus, de aliorum orationibus & meritis spes, ostendit ille locus S. Scripturæ Jer: 7. ubi Deus orationem Prophetæ, (quam parabat ille deprecaturus pro afflicto populo) tanquam inopportunam, se rejecturum protestatus est adeo; ut etiam illam prohibuerit etsi Clementissimus. *Tu ergo (inquit) noli orare pro populo hoc, nec assumas pro eis laudem, & orationem, & non obsistas mihi, quia non exaudiam te.* Et hanc prohibitionem pluries repetiisse legitur. Ego totus quantus obstupesco, hæreo attonitus, cum præceptum expendo. O DEUS meus! quid audio? ubi consueta tua pietas? An

Ps: *Rom:* *Orationibus pro nobis Sanctorum, cooperandum est.* *Jer:*

fons immenſæ bonitatis tuæ & miſeri-cordiæ exſiccatus eſt, vel in durum obriguit lapidem? Nonne ipſe es Deus, tam bonus, qui omni curâ & ſollicitudine, juſtum & ſanctum quæſiuiſti, qui ſe vadem inter Maieſtatem tuam & peccatores interponeret. *Et quæſiui de eis virum, qui interponeret ſepem, & ſtaret oppoſitus contra me pro terra, ne diſſiparem eam.* Et nunc, cùm homo ille repertus ſit, Jeremias videlicet, prius Sanctus quàm natus, prohibes ne pro peccatoribus intercedat, moneſq; precationes eius non fore exaudiendas. Omninò, inquit DEUS (interprete S. Chryſoſtomo.) Et hoc non inde pro-
B uenit, quaſi in me Pietas & amor abeſſet, nulla etenim mihi mutabilitas vel delectus miſericordiæ; ſed hoc totum ab obſtinatione & protervia populi emanat, qui ſe diſponere, qui pænitentiam agere, qui deprecari, qui ſe humiliare, & orationes ſuas Prophetæ orationibus adnectere reſpuit. Propterea licèt Jeremias, vir Sanctus & iuſtus, pro ipſo intercedat; tamen preces eius non ſum exauditurus: nil proderunt Prophetæ orationes, genti contumaci: nullum iræ meæ, obſtaculum ponent, non flagella auertent, quæ furor meus in ipſos vibrabit. Audi
C verba cit: paulo ſup. huius S. Patris hom. in ep. 1. ad Theſſal: *Quid profi-*
Chryſ. *cit Ieremias Iudæis? an non tertiò deprecatus eſt pro eis, & viciſſim tertiò audiuit: Neq; oraueris, neq; obſecraueris pro populo iſto: non enim exaudiam te: Quid Saulem iuvit Samuel ad ultimum uſq; orans & lugens pro eo? Quid profuit Iſraelitis? nonne omnes perierunt: Nihil proſunt (inquit) preces Sanctorum: Proſunt plurimùm, ſed quando nos aliquid ſuggerimus. Adiuvant enim & auxiliantur. Auxilio autem quis eis demum eſt? qui & ipſe operatur.* Quaſi in re dixiſſet, fructum LABIORUM ſeu orationum Sanctorum pro nobis, a noſtris
D quoq; dependere labiis, ſeu cooperatione.

Probatur Figuraliter.

361. Egregiam huiuſce rei, oculatiſſimè S. Ambr: *l. 2. de pænit:* obſeruavit Figuram, in illa cæteris ſolemniori reſuſcitatione a mortuis, Amici Chriſti, La-
Joan: zari *Ioann: 11.* nimirùm, quòd miſericordiam impertiturus Dominus Lazaro, parùm habuit audire deprecantes

A pro mortuo, eius ſorores, Martham & Mariam, & madentes lacrymis devotas intueri fæminas, ſed præterea ut & Lazarus, mortuus licet, ſignoue vel quopiam facto, partem ſupplicationis teneat, requiſiſſe videtur: dum dixit: *ubi poſuiſtis eum:* Et quid Domine in mortuo requiris? nonne pientiſſimarum hoſpitarum tuarum & ſuorum lacrymæ feruentiſſimæ, adurunt viſcera tua? nonne ad illarum vota reſpiciens, fratri earum mortuo vis impartiri vitam? Cur moraris adhuc, & requiris videre defunctum? Equidem inter aliorum officia, ſemper a DEO requiritur, videri aliquod, quod ſit proprium eius, qui ſalutem eſt accepturus. De quo pulcherrimè cit: S. Pater innuit: *Veniet ad monumentum CHRISTUS, et ſi viderit flere pro ſe Martham boni fæminam miniſterii, & flere Mariam, quæ attentè audiebat verbum DEI; mouebitur miſericordiâ, cùm viderit in obitu ſuo lacrymas plurimorum, & dicet ubi poſuiſtis eum? In quo rerum ſtatu eſt? in quo pænitentium ordine? videam quem fletu, ut lacrymis ſuis, ipſe me moueat.* Sed iterum nodus, ex ipſa S. Doctoris explicatione erumpit. Numquid mortuus lacrymari poterat? vel reſuſcitatus lacrymatus eſt Lazarus? imo gaudebat credo, gratulabundus de vita. Putauerim ego rem in Lazaro tranſactam fuiſſe de peccatore homine, qui alienis etiam ſuffragiis ſperat & confidit propriam operari ſalutem: Et utiq; ex ſenſu communi Doctorum, quatriduanus Lazarus, typus fuit obduratioris peccatoris, qui tamen non tam mori, quàm dormire cenſetur. *Lazarus frater noſter dormit:* Si & quando, ſaltim identidem, de pœnitentia & aliis remediis ſalutis recuperandæ cogitat, hinc patrocinia Sanctorum implorat, cætus religioſorum pauperumq; ad orationes pro ſe fundendas. eleemoſynis ſibi conciliat, ut gratiam reſipiſcentiæ ſibi impetrent: ac inſuper ipſemet Lazarus cernitur ligatus pedes & manus inſtitis, faciem ſudario indutus, id eſt eadem membra quæ ipſi miniſterio ſeruiebant iniquitatis, ſacco pœnitentiæ coopertus, cilicio, flagellis, & alio mortificationum genere affligit, vindicatq;. Huiuſcemodi Lazarus, nimirum peccator, non eſt mortuus, ſed dormit, quia iam in proximo victurus, utpotè ad pœnitentiam proximè diſpoſitus: idq; ideo

Lazarus typus peccatoris.

Ambr:

Peccator oret etiā ipſe pro ſe alienis ſolùm non confidat ſuffragiis

ideo, quia lacrymis deprecantium pro salute sua iustorum, suas quoq; lacrymas, & labiis labia sociavit: Errant proinde miserè illi, qui solis alienis meritis & orationibus innituntur. Præter aliorum lacrymas, adhuc quoq; requiritur lacryma tua, ut salutem accipias.
Baez. *Etiam* (ait Did: Baez. l. 16. c. 16 de Fig: Christo) *pro nobis universo Sanctorū choro deprecante, peribimus, nisi operibus virtutum, pœnitentia &c: illorum preces efficaces faciamus.* Notissimum fuit peccatum Israëlitarum in adoratione vituli, sed & pœnæ pro peccato sunt notissimæ. Post pœnas datas, ait Moyses Exod:
Exod: 32: *Peccastis peccatum maximum, ascendam ad Dominum, si quomodo quivero eum deprecari pro scelere vestro.* Ascendit igitur Moyses, precatus est, & salutem populi obtinuit, illumq; in terram promissam statim iubetur inducere: ast Num: 12. idem Moyses videns Sororem suam ob peccatum murmurationis leprâ percussam, pro illa dum orationem fundit, *Clamavit Moyses dicens: Deus sana eam; & DEUS renuit illam sanare.* Cur quæso oratio Moysis efficax fuit pro populi salute, non item pro salute Sororis? Putat idem S. Chrysost. quòd pœnitentiâ & clamore populi adjutus Moyses, oraverit pro illo, verùm pro salute Sororis exoranda, nullo eius fuit adjutus opere: quippe ait hom: 5. in Matt: c. 1. *Habent enim vim pro nobis, & quidem maximam, orationes, supplicationesq; Sanctorum: sed tunc*
Chrys: *profectò, cùm nos quoq; id ipsum per pœnitentiam postulamus & ad studia meliora confugimus. Alioquin ipse Moyses, qui fratrem suum & sexcenta millia armatorum ab imminenti DEI ira liberavit, Sororem tamen suam nequivit eruere.*

Oratio Moysi nō efficax pro Sorore cur.

Probatur Historicè.

362. Quantùm roboris in deprecando habeant labia aliorum, si labiis propriis invocantium conjungantur, pluribus comprobatum manet Historicis exemplis. Magnum nostrum B. Ægidium, socium SS. mei Patriarchæ, altissimæ contemplationis singulare prodigium, accessit quidam dicens: *Pater quæso, Dominum DEUM pro me deprecare.* Respondit Beatus: Tu ora pro te ipso: utquid enim alium pro te mittis, & interim ipse desides, cùm possis & tu iter facere? Ah Pater, replicabat alter, quia peccator sum ingens, & tu eximius Dei amicus: amicis Principum utiq; utimur, ut pro reis deprecentur. Sed iterum beatus: DEUS Rex est, qui omnes invitat ad thesauros misericordiæ, dare cuiq; paratissimus: solis non confide amicis, tuam quoq; applica curam, curre cum aliis, lucraberis. *Surius* quoq; in vita S. Elisabethæ, Hungariæ Regis filiæ, scribit, quòd semel ab adolescente dissoluto, quem sæpiùs reprehenderat, rogata fuit, ut pro se DEUM exoraret, quô perversos emendaret mores: cui Sancta: *Si seriò hæc à me petis, oportet idem te facere, precesq; meas à Te juvari.* Itaq; orationi ambo se dedunt. Post modicum temporis spatium, ecce iuvenis altâ voce exclamat: Cessa ô Domina, cessa quæso, ampliùs non ores, quia orationum tuarum feruore, me ita ardere sentio, ut vix pati queam incendium. Elisabetha ferventioribus adhuc affectibus cælum pulsat, tandem adolescens eò redactus est, ut internis flammis adustus, copiosissimum sudorem per omnes exhalârit artus, & viribus eneruatus, vix iam in terram non prolapsus, nisi eum Sancta sustentasset. Interim tamen exclamabat eadem verba, ut cessaret per amorem DEI, ne inquit me mori cogas. Erexit sese Elisabetha, & juvenem suavissimis est consolata verbis, ipse verò Seraphicæ Religioni nomen dedit, ubi sanctè vivendo, sanctiùs obiit. Et sic probavit euentus, quantùm in opere salutis valeat, labiis Sanctorum, sua quoq; conjungere labia.

B. Ægidii & Elisabeth oratio, quàm efficax & cur.

PARS II.

SS. DEIPARA, Labium universale Ecclesiæ

Rectè sanè, quis non putârit? ab Andrea Cretensi, S. Virginem MARIAM, *Resonantiam quandam Prophetarum*, appellatam fuisse, nam toties in labiis eorum resonavit MARIA; quoties sub Typis & Figuris, ab illis prædicta fuit: tum vel præcipuè, quando in labiis Sophoniæ Prophetæ, LABIUM se nominari audivit: *Reddam* (inquit DEUS per Prophetam) *populis labium electum, ut invocent nomen Domini, & servi-* 363.

MARIA in labiis Prophetarum.

Soph: *& seruiant ei humero uno.* Soph: 5. Explicavit hic DEUS in parte, admirandam futuræ Ecclesiæ suæ, partium symmetriam, cui caput, ipse CHRISTUS, manus Apostoli, alia membra, cæteri iustorum Sanctorumq; Ordines: LABIUM etiam, quò liberè & incessanter loqueretur ad DEUM pro se & suis, Ecclesia, eidem providit electum, quia electam super omnia Matrem Filii sui Divinissimam, à cuius LABIIS seu orationibus, tota fidelium salus pendere dignoscitur: cuius quidem LABIA, ab ipsa Sacra litera, imò ex ipso hodiernæ Festivitatis Mysterio, exordior commendare.

Symmetria membrorum Ecclesiæ Dei.

Probatur Scripturaliter.

364. Jungo Scripturam Scripturæ, novam veteri: verba prima LABII istius mystici, scilicet MARIÆ cum Angelo negotiantis de Incarnatione Filii DEI, cum verbis comparo Solimæi Sponsi, Sponsæ suæ labia commendantis multipliciter: in quorum laudem sic profatus esse legitur: *Cant: 3. Sicut vitta coccinea, LABIA tua, & eloquium tuum dulce.* Item. *Favus distillans labia tua: Mel & lac sub lingua eius.* Cant: 4. Cùm primùm LABIUM MARIÆ assimilatur vittæ coccineæ, *Sicut vitta coccinea labia tua,* excellentissima per hoc prudentia SS. Virginis in loquendo atq; petendo innuitur. Nonnè etenim labra, quæ amicâ societate ad oris venusti compositionem iunguntur, duo potiùs fila sunt, sparso rubore rosea; sed maluit Sponsus, vittæ, quæ strictiùs & immobiliùs utrumq; unit, comparare, ut taciturnitatem, & matura responsa MARIÆ, (quæ Angelo in sui Annuntiatione, priùs quæq; maturè perpendens, *Et cogitabat* (inquit Euang:) *qualis esset ista Salutatio,* dedit) commendaret: coccinea autem fuisse describit, seu sanguinea, (qualis solet esse, quæ venis illigandis inservit vitta,) vel quia verecundiæ purpura in LABIA ex genis tum descendit, & labra illius, grato tinxit rubore: vel quia tùm (ut multorũ assertio est) legendo illud *Isaiæ, Ecce Virgo concipiet &c:* Emmanuelem, id est Saluatorem venturum, quem idem Propheta tanquam ovem ad occisionem ducẽdum prædicebat, sanguinemq; eius in passione pro redemptione populi fundendum, piè meditaretur. *Et*

Cant:

MARIÆ taciturnitas & prudentia in loquendo.

A *eloquium tuum dulce.* Item *Favus distillans labia tua Sponsa. Mel & lac sub lingua tua.* Quis non mirabitur? LABIA quæ vittam coccineam appellauerat antea; iam dulcedinem, iam favum, iam lac nuncupat: sed noveris, quòd lac ex sanguine est, imò ipse sanguis multo feruore in candorem despumans: Vt hinc intelligas, quòd cùm illud dulce eloquium, *Fiat mihi secundùm verbum tuum,* LABIIS suis fudit MARIA, sanguinisq; sui, & Sacrosanctæ carnis induisit per consensum incarnando Filio DEI, portionem, factaq; est illicò eius Mater; eô, ipsa LABIA illius dulcisuada reddita, jus quoddam acquisivère, B dulciter suaviterq; ac simul fortiter, omniq; tempore (cæteri licet Sancti tacerent) pro salute nostra loquendi, DEUMq; deprecandi. Dulciter inquam respectu DEI, sic enim per Solymæum Sponsum alloquitur eandem Dominus: *Sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis.* Cant: 2. Quæ verba de unico solo illo verbo in Annuntiatione prolato à MARIA, *Fiat,* verificari vult Seraphicus Doctor: dum ita in *Luc:* scribit: *Hæc est vox dulcissima hominibus, Angelis, & ipsi Sponso. Sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis: quod fecit cùm dixit Angelo: Fiat mihi secundùm verbum* C *tuum.* Dulce itaque LABIORUM MARIÆ eloquium DEO, sed non minùs suave Angelis. Rarum est illud, quod notavit *Polyant Spaner:* ex nobili alio Authore, Archangelum Gabrielem in Annuntiatione, novem integras horas apud B. Virginem fuisse: acsi ob incredebilem Virginis modestiam, & Maiestatem humanâ majorem, atq; ob verbum Incarnatum, suavi alloquio Virginis recreatus, & in admirationem raptus, discedere non posset. Fortiter tandem respectu nostri quòd loquatur LABIUM MARIÆ sequenti elucidabitur sub Figura.

MARIÆ vox dulcis, Deo Angelis.

Cant:

Bonau:

Gabriel Angelus, 9. horis moratus apud B. V. cur.

D

Probatur Figuraliter.

Magnificam illam & nobilem, imò omnium antiquarum fæminarum, (ut eam appellat Origenes) nobilissimam memoremur Judith: quæ iam in perditis penè rebus, sola non neglexit laborare, seq; suumq; caput, utpotè caput capite, mutatura, & pro capite suo quasi periclitanti, caput fœneratura Holofernis, quod iam ipse infidelis neci 365.
destina-

destinauerat facto, dum temulentus illud sub appenso posuisset pugione. Post vota itaq; DEO præpotenti reddita, pro Patriæ libertate actura fortia, processit ad bellum, non in armis, neq; in bellicis equis, aut in subsidiis militaribus freta, sed in LABIIS percutientibus confisa: talibus etenim, dum factum aggrederetur, deprecata est DEUM verbis: *Capiatur laqueo oculorum suorum in me, & percuties eum ex LABIIS charitatis meæ. Judith: 9.* Per quæ LABIA charitatis, Philipp. Abb. de silentio Cleric: intelligit divitem linguam Judithæ, nitorem oris, artemq; fandi, quo Assyriorum prehendit aures, pectoraq; circumscripsit: Inquit enim Abb: c. 11. *Viduam Judith elegantem vultu, præditam castitate, disertam eloquio, commendabilem sanctitate, misit DEUS ad Principem.* Hæc sola arma sunt, quibus Holofernem cum Assyriis detriumphavit imbellis vidua, linguâ suâ fortiter hostem percutiens. *Percuties eum ex LABIIS charitatis meæ.* Juvat sacri Interpretis sensum, ipsorum Assyriorum confessio: cùm enim in conspectum illorum sacratior hæc virago & Heroina venisset; incredibilis eius pulchritudinis commendationem, tanquam pro colophone omnium, in LABIORUM verborumq; elegantia statuendam censuerunt, aiunt enim mutuò *Non est talis mulier super terram, in aspectu, in pulchritudine, & in sensu verborum.* Judith: 11. Quid ais Assyriè? quid tibi, & cur svaveloquum LABIUM elucet in fæmina, quod eam à mulierum disgregat consortio, & ei novitatis vendicat elogium? Si ab aspectu laudas, quam pulchram prædicas; si genas miraris maiestatis purpurâ, ingenitoq; croco, cum frontis candore, de nobilitate contendentes; si oculos, breviori numero syderum excellentes multorum; si colli ebur, si corporis tornatilem structuram dilaudas; non miror adeò: hæc enim permanentia sunt, & continua illicia oculorum & affectuum, sed unam alteramq; labiorum percussionem, quæ sonus nonnisi velociter transiens, nihilq; aliud, nisi verberatus aer est, cur in tantùm æstimas? ut pro compendio encomiorum Judithæ, coronidem ponas, in sensu dulci verborum eius. Crediderim sanè Assyriorum mentem, iam sibi vel invitè & inscie imminentis à

Jud:

Judith quomodo labiis percussit Holofernem.

A percutientibus LABIIS mali præsagâ fuisse. Amabant miseri arma illa, quibus pereundum erat cunctis, & à quibus ipsius Holofernis malè contumax ceruix, priùs magisq; lethalem binam præstolabatur percussionem. *Percuties eum ex LABIIS charitatis.* Elegantissimum in ista Heroina, modoq; eius, quô triumphavit de communi hoste populi DEI, plurimi ex Patribus observaverunt Typum Beatissimæ Virginis MARIÆ. Præcipuus est S. Hier. & S. Bonav: quibus accedet & S. Hildegundis, infra citandi: & rectè, de ipsa etenim longè veriùs & excellentiùs, B quàm de Juditha, devotorum ipsi F. F. Minorum occinit suaviter Ecclesia, dum Sabbativa Immaculatæ Conceptioni eius, pensa persoluit: *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri, quia fecisti viriliter, & confortatum est cor tuum.* Judith porrò illa, legitur, *in LABIIS percussisse charitatis.* Quæ verba non modicùm fecêre Interpretibus negotium: sed appositè ad rem nostram explicavit eorum literalem sensum Illustriss: Zerda in Judith: c. 9. sic scribens. *LABIA charitatis dicæ, quæ ob sospitatem patriæ, libertatemq; civiū mota sunt, & ne periclitaretur Respublica,* C *in periculum fortiter se dederunt.* Nonnè iucundiùs feliciùsq; scenam suam atq; triumphum egit, agitq; Mystica Judith, nostra MARIA, in percutientibus LABIIS suæ charitatis? dum ex immensa charitate in universum miserum, continuoq; periclitans de salute æterna, genus humanum, sicut & illa Judith, LABIIS suæ deprecationis aggreditur DEUM tam potenti vi & efficaciâ orationis suæ; ut illius LABIA, LABIIS ipsius orationis CHRISTI, aliqui Patres comparare videantur. De Christo enim ait S. Paulus: *Exauditus est pro sua reverentia;* Ita & Bern: ait de B. Virg: *Pro sua etiam reverentia, exauditur Maria.* D CHRISTUS Mediator DEI & hominum dicitur 1. Tim: 2; Mediatrix quoque DEI & hominum nominatur à S. August: MARIA. De Christo adstruitur Joan: 11. *Quæcunq; poposceris à Deo, dabit tibi Deus;* De MARIA ait Ansel: de excellen: Virg: c. 12: *Quidquid tu velis Virgo, nequaquam fieri non poterit.* Taceant licet cæteri SS. nolintq; orare præ enormitate criminis, vel præ impœnitētia rei, LABIUM universale Ecclesiæ MARIA,

sine illis

Judith, typus Mariæ.

Hier: Bonav: Hildeg:

MARIA labium percutiens cur.

Paul:

MARIÆ oratio, similis Christi orationi.

Bern: Ansel:

MARIA sola non tacet in orando.

fine illis efficaciter loqui non desinet. De quo idem S. Doctor testatur, dum ita dicit: *Habet* (inquit) *Orbis Apostolos, Patriarchas &c: bonos, optimos adiutores, quos ego supplex orare concupisco; Tu verò ô Domina, omnibus his adiutoribus melior & excellentior es, quia istis & aliis Sanctis omnibus, etiam Angelicis spiritibus, necnon Regibus & Potestatibus, mundi divitibus, pauperibus, dominis, seruis, majoribus & minoribus Domina es, & quod possunt omnes isti Tecum, Tu sola potes sine ipsis.* Percussit deniq; invictissima hæc Judith, in labiis charitatis Holofernem, dæmonem videlicet, dum eximia ex charitate in genus humanum, per hodiernum verbum *Fiat*, Triumphatori inferni, carnē suam tradidit pro gladio, in quo contritum est caput avernalis serpentis. Et pro hoc concurrunt liberaliter, vota Patrum.

Probatur Doctoraliter.

366. Hier: S. Hier. Ep. 22. ad Eust: *Statim, ut Filius DEI ingressus est super terram, novā sibi familiam instituit, ut qui ab Angelis adorabatur in cælis, haberet Angelos & in terris* (scilicet Virgines) *Tunc Holofernis caput, Iudith continens amputavit.* Hildeg: S. Hildegardis in app. ad symb. Athan. *In mollem muliebrem sexum, tantam vim misit, ut mulier Holofernem in nocte interficiens, Israeliticum populum liberârit, & in hoc Genitricem Filii sui præsignavit, per quam fidelis populus liberandus erat.* Anton: S. Anton. in summ: 3. p. tit. 15. c. 4. *Iudith: S. quæ sua Sapientiâ & fortitudine interfecit illum terribilem & superbissimum Holofernem, nempe Dæmonem.* Pro principali autem discursûs huius titulo, quo B. VIRGO LABIUM Vniversale Ecclesiæ dicitur, sufficiat interim unus, Rich: Richar: Laur: de laud. V. l. 9. *MARIA, LABIUM est Ecclesiæ, quia in labiis eius diffusa est gratia illius responsionis, quâ mundus mundatus est.* Item ibidem. *LABIUM, quod nobis loquitur verba vitæ, & pro nobis loquitur bonum, in DEI conspectu.* Iterum. *LABIUM electum nobis promissum Sophon: 3. pro quo nobis dato à DEO, debemus invocare nomen Domini, & unanimiter, atq; concorditer illi inseruire.* Quod ipsum, Ansel: S. Anselmi plurimùm confirmatur verbis illis: *Te Dominâ tacente, nullus orabit: Te autem juvante, omnes juvabunt & orabunt. Orat: Eccl:.*

367. *Probatur* Miraculosè.

Hoc ipsum LABII Mariani privilegium, miraculosâ apparitione revelasse dignatus est Saluator, familiæ suæ S. Birgittæ *Revel. l. 1. c.* 5. Hæc semel in raptu Spiritûs, audivit DEUM dicentē ad Sanctorum cætus, qui adstabant: Quid vobis videtur de istis, qui occupauerunt castrum meum? (Res enim agebatur, contra quosdam fures & invasores) Sancti ad hæc, enormitate criminis & iusti Judicis terrefacti vultu, dum pro reis interpellare non auderēt; omnes quasi unâ voce responderunt: Domine, in Te est omnis justitia, & in Te omnia videmus. Tu existens DEI Filius, Tibi datum est omne iudicium: Tu Judex eorum es. Et ille ait: Licet omnia sciatis in me & videatis; tamen propter hanc Sponsam, quæ adstat, dicite iudicium rectum. Et illi dixerunt: Hæc est iustitia, ut qui suffoderunt murum, puniantur ut fures: & qui in malitia persistunt, puniantur ut invasores: & qui capti sunt, liberentur, & famelici saturentur. Sed hîc, LABIUM, MARIA, assumpsit sermonem, tacens in voce priori, & dixit: Domine mi, & Fili charissime: Tu fuisti in utero meo, verus DEUS & homo: Tu me, quæ eram vas terrenum, dignatione tuâ sanctificasti: Supplico, miserere eis adhuc semel. Tunc respondit Dominus ad MARIAM: Benedictum sit verbum oris Tui: Hoc quasi odor suavissimus ascendit in Deitatem. Tu Angelorum & omnium Sanctorum gloria es, & Regina, quia à Te Deitas consolata est, & omnes Sancti lætificati. Et quia voluntas à principio iuventutis tuæ erat, sicut mea ideo faciam adhuc semel, quod vis: Et ita placatus recessit. Huc spectare videtur, & alia eiusdem visio, Reuel. c. 84. in qua audivit Sanctos, taliter compellantes Virginem, ut pro mundo loqueretur: O *Domina benedicta! tu portasti Dominum in Te, & tu Domina omnium es, quid est, quod non poteris? quod enim Tu vis, hoc factum est.*

S. Birgittæ visa est Maria sola deprecans pro populo.

Probatur Historicè.

368. Valer. Max: l. 5. c. 4. scribit de Martio Coriolano, qui erat vir optimi consilii, & optimè de Roma meritus: hic cùm iniquâ sententiâ pulsus esset ex Patria, ad Volscos, tum temporis Romæ infestos, descivit: Illi verò virtutem viri, haud secùs, ac par erat, magni æstimabant adeò; ut breui summum adeptus fuerit Imperium. Ita euenit, ut

quem

quem Roma salutarem pro se Imperatorem habere nollet, inimicum adversùs se Ducem experiretur. Fusis itaq; frequenter Romanorum copiis, Volsco militi aditum usq; ad ipsa Vrbis mœnia, virtute suâ aperuit, quæ causa fuit, ut damnato nuper exuli, supplicaret populus, veniamq; deprecaretur. Missi primùm legati, nihil admodùm profecêre. Profanis successerunt Sacerdotes cum Infulis, si quâ sacrorum reverentiâ & religione tangeretur; nihil actum stupentibus cunctis, & lamentantibus. Quapropter ad Veturiam Coriolani Matrem ventum est, ut Filium, deprecatura pro salute populi, adiret. Cessit hæc civium precibus: & cum imbelli nepotum comitatu in conspectu filii se sistit: Primùm aggreditur Labiis filium, deprecando, deinde maternis uberibus, naturalis obligationis Matri à Filio debitæ allegans jura, quod ita strenuè gessit, ut primo in amplexu, Dux ille exclamans: *Vicisti, vicisti ô Mater*! atrox bellum mutaverit cum pace. Admirandè sanè efficax oratio, quando simul cum LABIIS, ubera loquuntur. Non aliter certè LABIUM Ecclesiæ, MARIA loquitur pro nobis, nisi cum uberibus: per hoc, primum salutis nostræ Aduocatum, nimirum Christum, quodammodo imitata: de quo venustè scripsit Arnold: Carnot: apud Salazar. de Concep: c. 20. *Christus (inquit) nudato corpore, Patri aperit latus, & vulnera: MARIA Christo pectus & ubera.* Et exinde summæ efficacitatis orationem esse MARIÆ præ cæteris Sanctis concludit: dum hæc addit: *Nec potest esse repulsa, ubi concurrunt & orant omni linguâ disertiùs, hæc clementiæ monumenta, & pietatis insignia.* Cuius rationem dat à priori S. Anton: 4. P. tit: 15. c. 17. inquiens: *Oratio Sanctorum non innititur alicui rei ex parte sua, sed tantùm misericordiæ ex parte DEI, oratio autem Virginis innititur gratiæ Dei, juri naturali, & justitiæ Euangelicæ, Nam filius, non tantùm honorare tenetur Matrem, sed & obedire, iuxta Apostoli mandatum:* Et mox: *Oratio Deiparæ, est nobilissimus modus orandi, tum quia, habet rationem iussionis & Imperii, tum quia impossibile, ne exaudiatur. &c.*

Coriolanus Dux, oratione Matris Romæ parcit.

Maria ubera: Christus vulnera, dum pro nobis orant, producunt.

MARIÆ oratio imperii vim habet.

Epilogus.

A Ergò, quod primum interest, hoc Vniversale Ecclesiæ totius Os, seu LABIUM, quod hodie in salutem populi, locutum est Angelo, annuntiatam videlicet Virginem, cum nostro eximio seruo DEI & MARIÆ, B. Bartholomæo Salutio Reform: quam deuotissimè celebremus & salutemus. *Benedictum sit mellifluum os tuum, ô MARIA! quod suavissima oscula DEI Filio impressit. Benedicta sit sanctissima lingua tua, quæ prima post Angelum, Sanctissimum Nomen JESU, nominare meruit.* Hort: Orat: p, 2. 369.
B Deinde loquente hocce LABIO pro nobis, LABIA nostra nè forte torpescant solicite cavendum: aliàs nobis non cooperantibus non complebuntur labores LABIORUM, seu orationum MARIÆ. Monuerat olim Bersabeam Propheta, ut intraret ad Regem pro Salomone deprecatura, ne regnaret Adonias, dicens: *Adhuc te loquente cum Rege, ego veniam post te, & complebo sermones, tuos.* 3. Reg: 1. Sanè si vis, ut petitiones tuæ sint acceptæ coram DEO, suppliciter ora Reginam MARIAM, ut in nobis non regnet Adonias, non dominetur in nobis peccatum, non principetur libido, sed pacificus Rex virtutum Salomon CHRISTUS:
C Quia tamen non sufficit solius Virginis intercessionis LABIUM, pondera subsequẽtia verba Nathan: *Adhuc te loquente, ego veniam, & complebo sermones tuos.* In quẽ locum D. Chrysost: ait: *Illi complent sermones Sanctorum, qui operibus humilibus & piis, correspondent eorum intercessionibus.* Specialiter tamen de intercessione B. Virginis S. Bern: hom: 2. Miss: inquit: *Ut impetres eius suffragium, non deseras conversationis exemplum.* Moueamus igitur Dilectissimi (ut loquar cum Jobte) LABIA nostra. Job. 16. quoniam LABIUM nostrum MARIA, à nobis, id
D est, pro nobis est, coram DEO, ne ex defectu orationis & cooperationis, muta sint vel dolosa: fiet utiq; ut quæ procedunt de Labiis MARIÆ intercedentis, Deus non faciat irrita. Cui æternus honor & gloria.

AMEN.

Labium Mariæ salutatũ a B. Salutio.

Reg-

Orationes Sanctorũ, nostris complentur: quomodo?

LECTVLVS Floridus. SS. DEIPARA.

Pro Festo SS. Rosarii.

Lectulus noster floridus. Cant: 1.

370. Singularis, nec quidem omninò imprudens priscis inoleverat mos, & nunc plerumq; viget, ut si geniali pompa excipiendus sit Hospes amicus; ipsius nedum recreare oculos pretiosorum aulæorum, & phrygiati operis picturâ, incrustatâ parietum varietate, amænitateq; hortorum; aures item dulci Musicorum demulcere Symphoniâ; gulam deinceps palatumve, exquisitorum ciborum, & suavissimorum haustuum, exsaturare copiâ; sed præterea, ut post quæq; hilaria, soporis quietisq; suæ, quilibet habeat commoditatem, providere. A. A. Hinc est, quòd studiosè & splendore quodam eximio disponuntur LECTI, plumeâ congerie, vel pube cygneâ tumidi, florentesq; sericâ veste: quibus, auro vel Indicâ testitudine splendentibus, pretiosa perizomata accuratissimè coaptantur. Talem excitasse genialem thalamorum Pompam, legitur in Scriptura *Esther:* 1. Rex Persarum & Medorum Assuerus, in illo famatissimo utriusq; Regni symposio, LECTULI *quoq; aurei & argentei, super pavimentum smaragdino & pario stratum lapide, dispositi erant,* S. testatur textus. Idem, si fortè non longè nobiliùs, urbanitatis præstitisse ministerium, *Cant:* 1. reperitur Solymæi Sponsi amica, simulq; Sponsa, quæ dum iam speciosissimi horti sui conspectu, Sponsi sui obdelectasset aspectum, *Veniat dilectus meus in hortum suum,* palatumq; eiusdem partim fructuum hortuli sui delicatis eduliis, poculoq; ex vino mirè condito exsatiasset; lectum tandem deliciosissimum, ex demessa hortorum venustate, odoratisq; spoliis, truncatis scilicet floribus, adornasse gloriatur, inquiens: *LECTULUS noster floridus.* Porrò tam exquisitæ, tamq; industriosæ thalami Sponsæ deliciæ, Vestræ in Typo sunt, Dilectissimi Rosari-

Lectulorũ pretiosorum antiquus usus.

Esth:

Lectulus floridus Sponsorũ.

A ani Fratres: Mater etenim, simul amica vestra & Sponsa, Beatissima Virgo MARIA, SS. Rosarii Advocata, dum hodie triumphalem simulq; & genialē, de profligatâ Orientales draconis classe, instruit pompam; nedum oculos universorum, amænissimo per plateas parietesq; recreat aulæorum conspectu, dissuaviat aures Dramatum Rosarianorum dulci concentu, atq; Sacram orexim pretiosissimo S. Altaris exsaturat epulo; sed insuper quieti, commodoq; vestro spirituali, industriâ sanctâ & sin-
B gulari, deliciosum, nam floridoroseum disposuit thalamum: in quo unicuiq; vestrum tam in vita, quàm in morte, & post mortem, suavissimam secnrissimamq; reperire licet quietem, quandò nimirum per SS. Patriarcham Dominicum, SS. Rosarii subministravit devotionem: quod ipsum antequam luculentiùs demonstrem; aliqua in LECTULIS moribundorum, mihi invisa observabo, brevis primò præcedat laudis Marianæ hymnus.

Rosariũ SS. Lectulus floridus.

C

O florida verna quies,
Nostris in encomiis,
Semper flores, semper viges,
Precibus, Rosariis.

PARS I.

De tribus infaustis moribundorum lectulis.

371. Patientissimus Job in medio universitatis plagarum positus, & iam planè morituriens, ad ultimi agonis,
D (ut forte tum putabat,) respectando cubile, spe novæ consolationis erectus aiebat. *Consolabitur me lectulus meus.* Job 7. Felix sanè in sua infelicitate, cui degenti in sterquilinio, consolationis lectulum sperare saltim licuit: O miserâ

multo

multorum sortem, quibus proximè moribundis, mollibus licet incubent stratis, nulla affulget spes consolationis in LECTULO mortis? nulla, aut modica nimis expectatio, *ut Dominus opem ferat illis, super lectum doloris:* Sed universum stratum eorum versatur in infirmitate corporis & animæ, & plerumq; ex LECTO infirmitatis, migrant infeliciter ad LECTUM ferreum æternarum miseriarum, vulgariter dicitur: *Si straueris benè, benè quiesces, sin malè, malè.* Jak so= bie pościeleß/ tak sie też wyśpiß. Ab hominis ergo voluntate id pendet, quòd quis in LECTULO infirmitatis, consolationem non inveniat, & inquietè, ne dicam infaustè, moriatur, utpotè incurius salutis in vita, dura vel vilia, lectulo, in quo agonizandum erat, sibi substernens: cuiusmodi LECTULOS triplices obseruavi in S. Scriptura.

Mors mala, a propria voluntate.

Probatur Scripturaliter.

372. Primus LECTULUS infaustus moribundorum, est lectulus pigrorum, quē descriptum invenio à Sapiente illis verbis: *Sicut ostium vertitur in cardine suo, ita piger in LECTULO suo.* Prou: 26. Quem locum argutè & acutè duo purpurati Patres obseruant, & explicant illum de deside homine circa negotium salutis suæ, circa cultum conscientiæ, & usum Sacramentorum. Et primùm, Seraphicus Bonaventura, sic declarat rem ac præmissam similitudinem ser: 20. post Trin: *Ostium (inquit) quando vertitur, cardine non exit: sic & piger non exit à lecto, à desidia, à torpore suo, etsi in illo se vertat & verset.* Vecte utiq; ferreo opus est, trochleis & machinis, ut ostium è cardine evellatur: non minori mole & molimine utendū, ut piger a lecto suo, à torpore, à desidia moueatur. Quodsi altè indormientem & ronchos trahentem, clamore valido excites: si stertentem ad surgendum provoces, trahas, vellices, ut è pigritiæ prorumpat se lecto, stridet ille, murmurat, in diras & iras insurgit, & furor arma ministrat. Cui sensui accessit *& Hugo Card:* dum sic ait: *Sicut ostium in cardine versatum, hùc illucq; stridet, & tamen non exit a loco suo, ita piger, scilicet amator voluptatis (acediæ ac socordiæ) in lectulo voluptatis mouetur, & murmurat in conscientia, & tamen nunquam exit à peccatis, licet displiceant.* Quod

Prou:

Pigrorum ad Divina tarditas.

A etiam expressit alius Sapiens: *Præcordia (inquit) fatui, quasi axis versatilis, cogitatus eius.* Eccli: 33. Pigro etenim semper excusationes in promptu sunt, ut ait S. Ephrem: paren: 22. Si quod ei opus agendum iniungitur, obmurmurat, & alios etiam mox peruertit, dicens: Et quorsum hoc? cui bono istud? non expedit istud fieri. Si aliquò mittitur, damnum secuturum allegat, ut non faciat: si ad Psalmos, ad Conciones, ad Confessiones moneatur, irascitur: si ad vigilias excitetur, stomachi aut capitis dolores prætexet: Instent dæmones, pateat inferni barathrum, & flammas suas eiaculetur, est qui suadeat,

Eccli:

B ut evigilet, & remedia quærat salutis: imò corporis etiam extremam denunciet quis ruinā infirmo, aggrauatā iā infirmitate, piger volutabitur quidem in LECTO vi dolorum adactus, è lecto tamen non surget malæ conscientiæ, ad lacrymas, ad pœnitentiam, ad reconciliationem cum DEO per Sacramenta, quorum rarum usum idq; sine gustu, plerumq; in vita sua habuit. Talium porrò lectulus, dum moriendum erit, non consolabitur eos, sed in indurata, quam tot lapidibus, quot pravis consuetudinibus, & impænitenti stravêre sibimet conscientiā, miserè vo-

Pigri, nec morte approximãte, sapiunt.

C lutabuntur, & dirissimè afflicti manebunt. Vulgare enim, sed verissimum est illud: *Qualis vita, mors est ita.* vel aliud. *Qualia facta, talia fata.* Non cælestes ignes curiosiùs interroges de fatis, fata tua fausta vel infausta futura, ut scias, ephemerides factorum vitæ tuæ, diligentiùs obserua, & scies. Qui non potes scire & decernere diem tuæ mortis, poteris tamen, si lineas vitæ & morum obserues, decrevisse saltim figuram: quas enim lineas opera vitæ duxerunt, extrema dies, æquo penicillo complebit. Metamorphoses prodigiosas fortè præstolaris, ut subitò instan-

Vita qualis, mors est talis.

D te agone, ex impio homine sanctus, ex indevoto, cordisq; indurati, nauseabundi vitæ spiritualis remediorum, (qualia sunt, Sacramentorum usus, verbi DEI auditio) in lacrymabundum, devotum, Sacramentorumq; avidissimum, transformeris pœnitentem. Et vtinam! non sunt quidem impossibilia hæc, sed rara & insueta. Ex Philosophia etiam discas, quòd licet sit altera dispositio defuncti, viventis alia; so-

Vita mala instãtanea mutatio, per solū miraculū.

lùm tamen eſt diverſitas in colore, cætera autem ſimilia, pallore nonniſi diſtat à defunctо cadauer, in quo potiùs naturam excedunt mores: quippè non ſunt ſimiles, ſed veriùs omninò iidem, dum vita mutuò poſſidetur & redditur, mors non immutat mores: tenent etenim etiam in morte malæ conſuetudines, nec facilè pravum uſum abolere, permittunt peccatorem. O durum! o ferreum! ô inquietiſſimum lectum! qualem vobis maleſanè mentes pigritantium in via ſalutis, ad agonem diſponitis? æquè, ſi non magis infauſtum, ut olim Rex ille Baſan, Og dictus: *Deutor:* 3. *cuius monſtratur lectus ferreus, nouem cubitos habens longitudinis, & quatuor latitudinis*, in quo cubabat ille Gygas, delicioſèq; volutabatur, ut eſſet pinguior victima ad gladii internecionem, ipſo id mandante DEO. Lyran: & Abulenſis docent, Og moraliter ſignificare peccatorem vitiis & turpitudini deditum. Lectulus ipſius in quo iacet proſtratus, benè denotat pravas eius conſuetudines: ferreus autem dicitur, quia nec in morte ad pœnitentiam, plerumq; talium conſcientia emollitur, ſed ligati manent, non iam catenis, ſed ſuâ prauâ ferreâ ob mali conſuetudinem voluntate, adeò; ut vix aliqui, plures nunquam, vel uno pio motu ad Sacramenta, ad pœnitentiam ſentiant ſe moveri, duriſſimis nonniſi conſcientiæ ſtimulis, huc & illuc agitantur in lectis, ſerò ſatis illius reminiſcentes: *Cor durum, in noviſſimo, malè habebit*. Eccl: 3.

Lectus ferreus Og, typus malæ mortis.

Eccl:

Probatur Figuraliter.

373. Alterum infauſtum moribundorum obſeruavi Lectulum in S. Scriptura, Divitum, ſcilicet auarorum, ſed ſub Figura. Non eſt arbitror, qui non miretur, qui non palleat ad terribilem illam cuiuſdam monſtri, Leuiathan dicti, figuram, quam tremulo calamo, & ſcatente præ tabe manu deſcripſit, vel ſaltim ulceroſis labiis, quæ ſola circa dentes remanſerant, ut nobis ſecretiora reuelarent, prodidit, admirandum illud patientiæ prodigium Job. c. 41. ubi poſtquam magnitudinis eius vaſtitatem, corpuſq; eius, quaſi ſcuta fuſile, ſquammis ſe prementibus compactum, formidandum etiam dentium gyrum, oculos ſicuti tædas accenſas,

Lectus Leuiathan typus mortis diuitum.

Job:

A halitum & ſternutationes igneas deſcripſiſſet; de lecto eius, quo cubaret, huiuſcemodi narrationem facit: *Sub ipſo erunt radii Solis, & ſternet ſibi aurum, quaſi lutum.* Septuaginta apud Paciuchel: in Jonam Lect: 27. n. 11. legunt: *Lectulus eius, obeliſci acuti. Poſt eum lucebit ſemita.* proſequitur Job: *æſtimabit abyſſũ, quaſi ſeneſcentem.* Hoc terribile monſtrum iuxta Expoſitores, principaliter deſignat dæmonem, ſecundariò quemq; peccatorum, quibus infelix & ultima ruina imminere per hoc oſtenditur, quia eorum lectulus in cacuminibus pyramidum, in verticibus acutis obeliſcorum, ſternitur. Equidem DEUS B ſuos numerat Simeones Stilitas, qui pro Divino obſequio, annis plurimis, laudi eius vacantes, in columnis commorabantur. Mundus quoq; ac Dæmõ, ſimia veluti, ſuis gloriatur Stilitis, qui in pyramidum & obeliſcorum degunt, cubant, imò immoriuntur, cacuminibus. Scio S. Greg: l. 34. Moral. 12. id de ſuperbis interpretatum fuiſſe, non tamen obſtat, quin etiam de diuitibus auaris, verificari commodè poſſit: habet enim nexum indiſſolubilem planè ſuperbia cum diuitiis, ut proles cum matre: utriuſq; LECTUS, ſuperbi nimirum, & diuitis, auari præſertim, cui C immoriuntur, obeliſci ſunt: nam huiuſcemodi plerumq; diriſſimè, nedum ſtimulis malæ conſcientiæ ob peccata; ſed etiam aculeis acutiſſimi doloris de amiſſione opum, tanto & tam longo labore, per fas & nefas coaceruatarum diuitiarum, punguntur & torquentur inenarrabiliter. *Sub ipſo erunt radii Solis.* Ecquid? numquid, quibus mox paratur damnatio & abyſſales tenebræ, aſcendent ſuper ſydera, ut radios Solis ſub pedibus ſuis videant? minimè: Aurum, genituram Solis, dixit Sappho Poëtria: *apud Nieſſpork: n.* 505. alii illud appellauère *Glebam Solis.* Radiat aurum, D dum corda ad habendum illud allicit, nam *Sacra auri fames:* ſubſternuntur primò radiantes iſtæ Solis glebæ, dum nè Solem videant, vel videantur, ſtudioſiùs cæteris abſconduntur in arcis ſub repagulіſq; diligentiùs cuſtodiuntur. *Poſt eum lucebit ſemita.* Si à Cete piſce, deſumpta eſt iſta Allegoria, & quæ ipſius ſemita? niſi ſpumoſus leuiſq; aquarum fluctus. Fortè hic auarorum diuitum ingenioſa ars cauillatur, qui

Aurum genitura Solis.

ut radians

Diuitiæ angustiæ in morte. ut radians aurum se habere dissimulent, levioris monetæ utuntur, si cui tribuendum est, ministerio: *Æstimabit abyssum quasi senescentem.* In quo insatiabilis talium cupiditas habendi, notatur: nam abyssum etiam auri si teneant, senescet ille & vilescet, quasi nihilum, abyssus ergo aliam invocabit abyssum, desiderio plura adhuc augendi. Sed iterum. *Sub ipso erunt radii Solis.* Hoc in nonnullis, dum iam moriendum venit, contingere probatum est, quòd neglecto animæ suæ negotio, soliciti de mammona, cistas pretiosiores LECTIS, sacculos nobilioris auri, culcitris substerni faciant, atq; sic dum sibi sternunt aurum, LECTUS eorum fit, obelisci acuti: Mors videlicet inquietissima, præ cruciatu ex amissione bonorum horribilissima, & quod summum, desperatissima: ut dixit Vates: *Mors peccatorum (auarorum) pessima.* Psal: 33.

Probatur Historicè.

374. Tertium ex infaustis moribundorũ LECTULUM obseruo papyraceum, seu chartaceum, parùm absimilẽ ab illis vasis, de quibus apud Prophetam. *Qui mittit in mari legatos, & in vasis papyri.* Isa: 18. Tangere hìc lubeat imprudentiam aliquorum, qui benè in fortuna & opibus florentes, stante suâ vitâ, eleemosynarum largarum actuali erogatione, ut suauiùs morerentur, floridum sibi cùm potuissent instruere lectulum, illi testamentis papyraceis, hæc & similia suffragia animæ suæ, & quòd periculosiùs, satisfactiones iniuriatorum creditorum, manibus heredum aut Executorum exequendas committunt. Et tales etiam duriùs, quia leuissimâ nonnisi substratâ chartâ, se cubare sentiunt plerumq; in morte, ac multò plùs sentient post mortem, dum heredes ignavos, permolestos in erogandis pro suffragio quamuis modicò, adhuc stante suâ vitâ aduerterint, quid demum post mortem? mille etenim exemplis constat, quòd testamenta & legata pia, heredes & Executores ex auaritia vel negligentia, aut omninò non, aut mala cum fide exequantur, siue etiam in longum tempus differant, atq; sic testantium, pœnæ piaculares defunctis prorogantur. O quot heredes? quot Executores? qui ubi vili

Isa:

Vasa papyracea, testamenta in folio.

Testamentorum frustrationes.

A involutos lineo, scrobi injecerint, aliquot idq; falsis fusis lacrymis, & funebri perfunctoriè peractâ curâ, pauculis ex politie magis, erogatis pauperibus nummis, nunquam ampliùs de juvamine defuncti animæ memorantur, sed in id totum intenti, quibus clauibus cistas referent, quantùm auri, quantùm argenti inueniant, quos in literis census & reditus deprehendant. En speciosos testamentarios flores! en floridas largitionibus syngraphas! cuncta emarcuêre, defuncti autem spiritus durè quiescit, volviturq; inter flammas ingemiscens. Hinc vulgare illud: *Plùs* B *prodesse unam candelam ante, quàm plures à tergo.* Id quidem pius Antistes (apud Engelg: in Emp. pro Puris:) docuit matrem suam prorsus auaram (quæ se exuere nolebat bonis ante obitum) hanc ad cœnam invitatam deduxit per longam porticum in tenebris, ad extimam quandam aulam, ipsam verò lumen inclamantẽ, hoc suaui monito suaviter erudivit: Sic (inquit) longo itinere æternitatis, ad aulam cælestem properanti, magis lumen, quod præluceat, quàm à tergo, scilicet post mortem, commodius esse. Sapienter ideò celeberrimus Parisiensis Cancellarius Ger- C son sanxerat, dum ante mortem, mille pauperibus lautam eleemosynam elargiri infirmus mandauit, ut hâc, solâ precatiunculâ morienti prælucerent. *Miserere Domine DEUS, Gersonis serui tui.* Claudat discursum S. Hier: laconico ad Marcellam ep. 41. *Accenso iam lumine, Sponsi aduentus expectetur.* Nos iam attentiùs, nobilissimos MARIÆ perscrutemur Lectulos.

Epiphonema, quo quidam Episcopus Matrem tetigit auaram.

Gersonis factum ante mortem laudabile.

PARS II.

SS. DEIPARA, Lectulus floridus.

D Famosum illud, etsi infame Romanorum Consulum prostibulum, Cleopatra, inter alios lasciuæ prodigalitatis luxus, intantùm flores adamasse legitur, ut eos pretiosis lectorum stragulis, mollium loco culcitrarum, uno & altero cubito altiùs foliis rosarum substerni mandaret, Memphim fortè turpitudinis ut arcerent. Sed apage hinc cum tuis fætidissimis, floris licet, 375.

Cleopatræ luxus in lectis rosei.

ris licet, infectis cubilibus, infamis, damnataq; ipsis etiam Ethnicis, improba fæmina. Adest Augustissima Imperatrix Cæli & terræ, MARIA, quæ in hodierna triumphali pompa, Sodalibus Rosarianis, geniales, eosq; salutariter floridos, instruit lectulos, per Rosarianæ deuotionis commendationem.

Probatur Scripturaliter.

376. *Lectulus noster floridus:* ait Sponsa ad Sponsum in typo; in re autem MARIA ad CHRISTUM primariò, secundariò ad desponsatos sibi confraternitatis Sodales. Porrò in LECTULO hoc, se ipsam appellasse MARIAM, concorditer asserunt Patres (apud Polyant MAR:) S. Sabbas, Germanus, Damascen: Idiota, Pet: Damiani, Rupertus, Bernardus: Floridum autem dixit, vel quia florem, scilicet Nazaræum JESUM edidit & educavit, iuxta illud Propheticum Isa: 11. *Et flos, de radice eius ascendet:* vel ut aduertit *Rich: Laur:* ob omnium virtutum, veluti florum varietatem. *Ibi enim* (ut ait cit:) *rosa excellentissima charitatis: ibi lilium singularissima castitatis: ibi viola omnimoda humilitatis: & ibi ortus est ille, qui dixit: Ego flos campi &c:* lib: 10. de laud Virg: Quodsi eundem textum Rosarianæ devotioni accommodare placeat, bene curret. Et quidem, quia mutuus nobis & MARIÆ LECTULUS, ideo noster meritò appellandus, adeò; ut suo modo usurpare liceat Rosarianis illa verba, quibus olim in persona MARIÆ affatus esse legitur CHRISTUM Abbas Volbertus. *Lectulus noster floridus: Tuus quidem per Incarnationis acceptationē, noster autē per ipsius Incarnationis fidem.* Quādò etenim in prima parte deuotio SS. Rosarii proponit dignatiuæ Incarnationis CHRISTI mysteria; eo ipso tot actibus fidei, aliarumq; virtutum, veluti floribus, animæ deuotorum Sodalium recreantur, partim scilicet Virginitatis MARIANÆ liliis, partim violis eius humilitatis fragrantissimis. Si demum secundæ partis, nimirum dolorosæ, recogitant circumstantias; purpureas ibi in copia colligunt rosas, fauēte mellifluo Doctore, Dom: Pass: *Vide* (inquit) *totum Corpus Christi, & ubiq; rosa sanguinea florem inuenies: numera guttas effusi sanguinis, & habebis folia enumerata:*

Cant: — *IESus flos.* — *Rich:* — *Rosarii deuotio, lectulus floridus cur?* — *Volber:*

A *singula gutta sanguinis, rosa folia sunt.* Si tandem ad gaudiosa Mysteria eleuetur animus, ibi reuirescunt & florent omnia, dum partim de reflorescente carne impassibili resurgentis CHRISTI, quintuplici cicatricū fulgore veluti rosarum mirè resplendentis partim de sertis coronatæ in cælis MARIÆ, deciduis à gloria Assūmptæ gaudiis, piæ contemplantium animæ cumulantur: suauissime utique, veluti in floridissimo lectulo cubant, & cubando, mirâ cordis lætitiâ recreati animo, aucti spe & lætitiâ, confortati affectu reuiuiscunt, ac in prosequenda Rosariana deuotione corroborantur. B Quas sacri huius Rosariani LECTULI commoditates & delicias, breuiter complexus est B. Alanus p. 4. c. 30. *Tanta est* (inquit) *suauitas huius benedictæ salutationis; ut humanis non possit explicari verbis, sed semper altior manet ac profundior, quàm omnis creatura illam indagare sufficit. Hæc deniq; oratio salutatoria, parua est verbis, magna mysteriis: breuis sermone, alta virtute: super mel dulcis, super aurum pretiosa, ore cordis est jugiter ruminanda, purisq; labiis celeberrimè repetenda: Verbis enim paucissimis contexitur; & in latissimum torrentem cælestis suauitatis diffunditur.*

Rosarii Mysteria Rosis & floribus applicantur. — *Alan: Rosariana Deuotionis, delicia.*

C *Probatur* Figuraliter.

Rem clariùs illustrabit figuraliter, triplex ethymologica eiusdem LECTULI floridi Salomonici interpretatio. 377. *LECTULUS noster floridus.* Hebræus legit: *decorus.* Aquila *LECTULUS noster viridis.* Septuaginta. *LECTULUS noster umbrosus.* Ingeniosè simul ac doctè, hic triplex commentarius, ni fallor, subinnuit & explicat, quomodo iste floridus LECTULUS, nimirum deuotio SS. Rosarii, fidelium animabus, in statu triplici eximiè commodus, perutilisq; sit: scilicet in vita, in morte, & ante mortem. D *LECTULUS noster decorus* euocat me primùm ad enarrandas utilitates devotionis huius, quas reportant fideles, tum, dum iam migrant ex hac vita ad alteram: vel enim veniunt aliquæ ad purgatorium, vel ad cælestem beatitudinem: utroq; in loco nihilominùs, nimis à SS. Rosarii deuotione apparent decoræ in ornatu, decoræ in purgatorio ob magnarum Indulgentiarum participationem, propter quas citissimè purgantur. Pro quo adest authoritas SS. Pontifi-

Lectulus Salomonis Typus Rosarii, ex triplici ratione. — *Rosarium decor animarum ex vita migrantium.*

Pius. Pontificum, LEONIS X. & Pii V. *Quicunq; Confraternitati Rosarii inscriptus est, quoties visitat quinq; altaria; lucratur*
Leo. *plenariam Indulgentiam: insuper omnibus di-*
Alexãd: *ebus Dominicis & Mercurii liberat animam è purgatorio.* Audite & Alexandrum VI. *Qui* (inquit) *legit, aut qui facit legi, aut qui audit duas Missas de SS: Rosario, libe-berat unam animam de purgatorio.* Decoræ demum Roseorum Sodalium animæ, in cœlo, ob specialis accidentalis gloriæ sibi accessionem: de quo celebris
Rosarianorum Fratrum gloria, auctior in Cælo. Prædicator, Pet: Rota ait: *Audenter dico, & liberè confirmo, quòd non solùm fideles, qui sunt in militanti Ecclesia, & animæ purgatorii; sed etiam Beati experiuntur virtutem Rosarii, & quotidie eius utilitatem sentiunt.* Quod voluit forsitan, significare Spiritus S. dum dixit. *Cant:* 1.
Cant: *Dilectus meus mihi & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies & inclinentur umbræ.* Hebr: legit: *Qui pascitur in rosis.* Quæso examinemus particulatim textum. *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Solus Beatus, absq; ullo iam timore potest dicere: DEUS incarnatus, est totus meus, ego totus ipsius, *donec aspiret dies, & inclinentur* (seu cessent) *umbræ.* Beatitudo enim, una, continua, & æterna dies est, & sine omni umbra, DEUS animæ ibi inclarescit. *Pascitur in Rosis.* Græca & Hebræa originalia activè legunt *pascit.* Et quonam in ferculo roseo cõvivantur Beati? nisi reciprocantes salutationes roseas de Dilecto, & Dilecta Matre eius. *Dilectus meus mi-*
Rosarium continuatur in Cælo. *hi, & ego illi.* Profectò non aliter pascit eos Dilectus, nisi Rosis. Quia (ut putat supra cit: author) Beati contēplando in Divina essentia Mysteria Incarnationis, nunc hoc, nunc illud, singulari perfunduntur delectamento. LECTULUS iterum *floridus* id est VIRIDIS, magnam denotat utilitatem devotionis Rosarianæ in vita. Ex anti-
Color viridis symbolum spei. quorum usu, color viridis, symbolum dicitur spei, & desiderii: spe etenim concupitæ rei, revirescit animus, cui allusisse Apostolus videtur 1. Pet. 1. de
Petr: Cælestium spe. dum ait: *Regeneravit nos, in spem vivam.* Si quod feracius sanctæ spei seminarium, quàm recitatio diligens & deuota SS. Rosarii: nonne sa-
Rosario, viator revirescit in Spe. cræ spei concipiendæ de tua salute bonum semen accipis? dum in gaudiosis mysteriis, DEUM, propter nos homines, & propter nostram salutem, de

A Cœlo in uterum Virginis descendentem, Hominem factum, & inter homines commorantem contemplaris? Nõne regeneraris? succrescisq; animo in spem vivam? tam copiosis rivulis sanguinis in Passione effusi, (quod *Dolorosa* Rosarii pars repræsentat) irrigatus. Nonne tandem æstus desideriorum ad Patriam, succendit in parte *Gloriosa*, glorioso in Corpore CHRISTUS, resurgens? nonne allicit ad cælestia, ad Patrem ascendens? aut dum cælitùs Spiritus S. ignes demittit? ac tandem, dum Matrem suam, simulq; nostram, triumphaliter assumit & coronat? *LE-*
B *CTULUS* tertiò *noster floridus, UMBROSUS.* *Rosarianorum fratrum in morte felicitas.* In hoc umbroso LECTULO, morituri entium insigne ex SS. Rosario deriuatum, cogitare possumus beneficium. Nouerat benè Solymæa Sponsa, quantùm iuvat, (dum urit Syrus, nimiūq; prædominantur calores,) LECTULUS sub umbra, propterea talem Sponso suo curavit. Hora agoniæ, & tempus mortis, nonne hora illa est? quâ infernalis Syrus, nimirum Dæmon, furit utiq; dum acribus urit animam tentationibus, & æstus concupiscentiarum malarum, pravorumq, habituum solicitiùs sufflat & succendit
C Leviathan ille, cuius (iuxta D. Job-tem) *Halitus, prunas ardere facit.* Job. 41. Verùm enimverò, Roseis Sodalibus à sagitta hac volante in tenebris, & ab isto incursu meridiani æstûs, non timendum adeò, quibus providissima eorum Sponsa, simul & Mater MARIA *umbrosum* disposuit *LECTULUM. Lectulus noster umbrosus,* nimirum SS. Rosarium. Quamvis etenim cunctis deuotè eam in agone, ut Patronam, invocantibus, adsit illa præstò, ipsisq; per specialia, contra urgentes tunc tentationes, impetrata auxilia a DEO, gratiosissimam umbram exhibeat; id tamen speciali-
D ter facit Sodalibus Rosarianis: ut ita veluti in Sponsæ suæ LECTULO, & sub umbra ipsius, placidissimè obdormiant in Domino. Cui non modicum adstipulantur sensa plurium Patrum.

Probatur Doctoraliter.

378. His porrò consuetum est, B. V. MARIAM multiplici ratione appellare Vmbram salutarem genericè, aut umbraculum. Sic S. Sabba Abbas in Menæ-
Sabb: is Græc. 3. Jan: *MARIA, umbraculum fontanum*

tanum aquæ salientis in vitam æternam, atq; vitam eandem in omnes omninò derivantis. Item *Vmbraculum, laboris æstu confractorum.* Idiota de B. V. p. 8. contempl. 1. *Umbraculum, quod Ecclesiæ præparavit umbra refrigerans, quâ virtus Altissimi obumbravit ei, & per carnem ex ea assumptam.* Ernest: c. 94. *Vmbraculum à turbine & pluvia, seu ab insultu & tentatione Diaboli.* S. Bonav. in Psalt V. *Vmbraculum protectionis in tentationibus nostris.* Sed specialiter ad propositum Alb. M. super Missus c. 160. *MARIA, Vmbraculum infirmorum, refrigerans umbrâ misericordiæ quos reverberat Sol radiis justitiæ.* Ernest: iterum c. 39. *Vmbraculum peccatoris pænitentis, eidem ponens umbram suam, quasi noctem in meridie, ut habitent apud eum fugitivi, & DEI timentes sententiam Iudicis.* Quod plerumq; contingit in morte. Huius autem MARIANI umbraculi, quòd specialiter Rosariani Sodales experiantur in agone beneficium, insigne comprobavit, adhuc vivente S. Patriarcha Dominico, miraculum:

Idiot: Ernest: Bonav: Alb: M.

Probatur Miraculosè.

379. Notissimum est illud ex Historia vitæ SS. Patriarchæ, quod contigit in Aragoniæ regno. Fuit ibi quædam puella, Alexandra nomine, quæ Concionibus S. Dominici conversa, Confraternitati SS. Rosarii nomen dedit, illudq; deuotè recitare cæpit, sed quid euenit? Duo Adolescentes æquè nobiles, riuales eam deperibant, forsitan ab ea exteriùs æqualiter redamati, quia tamen amor & Imperium socios non admittunt, mutuò se ad singulare provocant certamen, ut uni superstiti, amoris præda cederet, sed infausto casu uterq; in acie occubuit: parentes utriusq;, dum eis innotuit funesta tragædia, siquidem non esset alius, in quem furorem suum & luctum evomere possent, quàm Alexandra, eam quasi totiùs Catastrophen causam, capi mandàrunt, sauciàrunt, cruciàrunt, & quamvis infelix Confessarium instanter expostularet, caput ei instanter feroci crudelitate à cervice avulserunt, quod simul cum trunco, ut facinus celaretur, in profundum puteum aquis plenum præcipitarunt. Jam audiamus magnam virtutem SS. Rosarii: B. Virgo intra paucos dies apparuit S. Dominico, ei funestum re-

Rosarii miraculū grandeiū Alexandra occisa.

A velando casum, & quid facere debuit, eum edocens: qui ut iussa exequeretur, ingenti multitudine populi comitante, ad locum putei se contulit: en portentum: caput emergit ex profundo, cum recenti vulneris vestigio propiùs ad marginem enatans, emittit cunctis audientibus vocem: *Sanctissime Pater, confiteri volo:* recedentibus paulisper adstantibus, labia tamen se moventia etiam à longè curiosè observantibus, gloriosus Patriarcha, cuncta peccata, cum singultibus, suspiriis, lacrimisq; explicari audiit, tandemq; ipsam absoluit & communicavit. Astantibus de- B inde accersitis, ac rei eventu narrato, innumerisq; accurrentibus, Alexandram interrogauit Sanctus, ut ediceret, quid sibi post decollationem evenisset: Illa respondit ad hæc: Ista tria principaliter contigêre circa me: ante omnia Rosarium, quod vivens recitare solebam, multùm mihi profuit: nam intuitu illius, DEUS mihi concessit verum dolorem de meis peccatis, sine quo fuissem damnata: Secundò, eodem momento, quo acephala fui facta, multi mihi Dæmones apparuerunt, ut me terrefacerent, sed Beatissima Virgo, tota luce amicta supervenit, & me con- C solata est. Tertiò ob mortem duorum amasiorum, fui condemnata ad purgatorium: & pro ornatu, quo multis dedi causam ruinæ, ad quingentos annos flammis expiatricibus, attamen hoc non obstante, confido per suffragia Confratrum SS. Rosarii, me breui liberandam. Caput per duos dies supervixit, & postea cum trunco honorificè sepultum est. Quo mirando publicoq; prodigio patuit, B. Virginem, huic, etsi licentiosioris vitæ, Consodali Rosarianæ, in articulo mortis, tam efficacia impetrasse conversionis media; ut sub SS. Rosarii umbra, veluti in D deliciosissimo LECTULO, supplicante populo, ultimum, optime iam disposita, halauerit spiritum.

Probatur Historicè.

In Arnoldi Martyrologio legitur, de quadam nobili Comitissa, cui vir erat penè ferrei cordis: ferissimus ei ad pauperes mendicos vultus, & ingenita quædam ad compassionem miserorum, repugnans ac mala indoles, in quo tamen ipsa conjux tenerior erat, 380.

& mirè

& mirè ad compatiendum, subveniendumq; proximo proclivis, partim à natura, partim ex virtute. Contigit semel virum instructum canibus, retiis, & id genus, ad venationem (longiùs prosequendam putabat uxor) discessisse, interim ad valvas arcis comparet miser mendicus, exulceratusque, hospitium obnixè postulans, & aliquem LECTULUM, modicæ quietis ergo, idq; amore DEI: fluctuat, miserum videndo, Comitissa, noverat enim aversum à pauperibus genium Viri: nihilominus adacta amore DEI & proximi, ulcerosum hominem (Christus autem ipse erat personatus) intra arcem admittit: parùm fuit, non tam maturè sperans reditum mariti sui, in LECTO proprio & thalamo coniugali eū componit, accommodat, ut quiescat: hoc enim ab illa solicitè expetierat, pauper ille. Interim ex insperatò ei nuntiatur aduentus Comitis, imò iam adest ille in cubiculo proximo, ubi thalamus erat, rerum ignarus, sed minimè ignarâ uxore, imò summè anxiâ, iam enim nedum pauperi culcitris consepulto, quem præsumeret ferus homo, rivalem thalami, sed etiam sibi ipsi ultimum infallibile metuebat præstolabaturq; iugulum. Properans igitur vir, utpotè lassus, ut respiraret in thalamo, fores interioris cubiculi aperiri mandat, renitente vel morante uxore, quas tandem ille, morarum impatiens, violentâ pedis percussione reserat, ingreditur, fæminâ vix iam ultimos præ timore trahente spiritus: sed ô miram rei contingentiam & opus Omnipotētis! vix limē ingreditur cubiculi Herus, admirandam sentit fragrantiam florum: (nec mirum, Nazarenus enim JESUS cubaverat in thalamo, etsi iam tunc euanuerat) quam diutiùs cùm sustinere non posset, breui iterum proripit se ex cubiculo, ad uxorem, mitiori tamen videbatur genio, eamq, est affatus: Quid est ô bona mulier, & unde cubiculi thalamiq; nostri tam intolerabilis fragrantia? videbar mihi in Paradiso fuisse, ut nec spirare, nec quiescere quiverim, præ excessiua florum fragrantia. Rem ergo totam, resumpto animo confidentiùs & fideliter enarrat uxor, atq; sic ferum leonem edomuit, mitemq; reddidit. O quam non infrequenter simile quid ex fragrātia Ro-

Comitissa ulcerosum thalamo viri recipiens, à Rosis virum mitem accepit.

A sariani floridi LECTULI ope MARIÆ contingit! admittit quandoq; clementissima Regina etiam ulcerosos, scilicet peccatores, peccatrices, qualis & illa Alexandra fuerat, ad hunc LECTULUM, nimirum ad Confraternitatem Rosarii, qui orant quidem, sed ulcera non curant, quo fit, ut iustus Judex cum mulcta immineat peccatorum, mors instat, salus proinde animæ periclitatur, sed tamen Ministra LECTULI laborat, flores Rosarianos, deuotionem scilicet illorum profert, quorum fragrantiâ recreatus Judex, finalis saltim pœnitentiæ gratiam eis impartitur, B & salutis de periculo ereptos, cælesti paradiso donat.

Epilogus.

VLtimum iam obiturus diem in terra Ægypti, Sanctissimus Patriarcha Jacob, DEUM ad caput LECTULI sui adorasse legitur. *Quo* (scilicet Josepho) *jurante, adoravit Israel DEUM, conuersus ad caput* LECTULI. Gen: 47. Hebræi ob diversitatem punctorum, quos secutus est S. Paulus, vertunt: *Adorauit fastigium virgæ eius:* scilicet sceptri Josephi. Fauet nostris de Roseo MARIÆ LECTULO cogitatibus utraq; lectio. Si LECTVLVS MARIA C dicitur, caput huius LECTULI non aliud est, nisi CHRISTUS, adstipulante Paulo: *Caput autem* nostrum. adeoq; & MARIÆ, est CHRISTUS, cuius ter venerandum Nomen, in nostræ etiam Rosarianæ deuotionis LECTULO principatum tenet. Ergo adoremus hodie DEVM ad caput LECTVLI huius, infinitas ipsi peragentes gratias, quòd ex meritis infinitis Filii sui Christi, tam deliciosum, tam privilegiatum indulserit Lectulum, per SS. Patriarcham Dominicum, specialem colendi se, & MARIAM, subministrando praxim. Si demum Hebræam & simul S. D Pauli teneamus lectionem. *Adoravit fastigium virgæ eius, id est, sceptrum:* quoniam S. Andr: Creten: (apud Polyan: MAR:) *Sceptrum Regis omnium*, appellavit Virginem Beatissimam: cùm ergo Regii huius sceptri nedum fastigia, sed etiam extrema, id est pedes per osculum nobis adorare, præ indignitate reaq; conscientia non licet, imò piaculum fortè exambientibus foret; terram igitur in honorem perauguſti nominis eius.

381.

Gen:

Paul:

Lectuli Rosei caput, Christus.

MARIA, virgæ fastigium seu sceptri.

Andr: Creten:

eius exosculemur, exiguo hoc symbolo, Ipsi gratificaturi, pro tam florido deliciosoq́, Rosarianæ deuotionis LECTVLO. Dolebat olim Sponsa, inquiens: *In LECTULO meo, quæsiui eum* (scilicet Dilectum) *& non inueni.* nec tamen quievit, donec invenisset. O dilectissimi Sponsæ huius Sodales, vos exhortari secùs & aliter mihi liceat: per plateas & vicos, hodiè sacra Rosarii dramata decantando curritis, ut

Votum Authoris.

A Dilectum inveniatis, & benè, & laudabiliter: nisi fortè quis vanè & ad pompam similem vanitati, etiam hæc æmuletur. Securiora cuique suadeo, quotidiè ad LECTVLVM in cubili secretioris deuotionis redeas, preces Rosarii simul cum attenta Mysteriorum recogitatione percurre: firmiter crede, quòd & Dilectum tuum apud Dilectā Eius Matrem invenies, & LECTVLI istius deliciis beaberis. AMEN.

LIBER sine menda.

SS. DEIPARA.

Pro Festo Immaculatæ Conceptionis B.V.M.

Liber generationis Iesu Christi. Matt: 1.

382. ETiam hodiè Gloriosissima Regina & Mater DEI MARIA, dum primùm in utero Annæ Matris suæ exoritur, Regale sibi vendicat jus, nimirum in Vniversalibus exceptionem. A. A. Vniversaliter dictante spiritu promulgaverat Orbi Sapiens: *Nil sub sole novum.* *Eccle:* 1. En hodiè secùs agi video, dum nunquam visus, editionis novæ prodit auctissimus, capacissimus, unius licetsi VERBI, sed immensi, sed Sapientissimi, cui inscribendum est, LIBER, scilicet ipsamet Immaculatè Neoconcepta, in utero Dignissimæ Matris suæ Annæ, Beatiss: Virgo MARIA. Ad hanc etenim respexisse videtur sacer Euangelista, dum in Proëmio, & capite libri scripsit. *Liber generationis IESU CHristi.* quod subtili suo discursu penetravit Illustriss: Zerda, dum ita ait: Acad: 31. n. 59. *Si VERBI generatio tanquam in LIBRO est, LIBER ille vocatur, VERBUM ipsum conspicuâ luce profertur. Ergo, quia MARIA virgineè gignens, quasi pro Rubro in LIBRI capite conscribenda erat, ab ea totum scriptum accepit nomen, LIBERq́, generationis vocatur, quoniam sacra Virgo, LIBER generationis erat.* Id ipsum disertè docuit S. Thom: Vill: S. 1. de Nat: V. dicendo: *MARIA, LIBER est generationis IESU CHRISTI.* Porrò usu iam communi venit, in capite cuiusq; LIBRI, ipsius descri-

Eccle:

MARIA Liber novus.

Zerda.

B bere elogia & commendationes. LIBRO Generationis JESU, simulq; MARIÆ, hæc summa sufficeret laudum, quòd LIBRI huius divinissimæ paginæ, id est virginali utero, illud ipsum VERBUM, quod Pater æternus gignit in mente, planè vix non eodem modo, inscriptum sit, nam non extero quopiam attramento vel stylo, sed baiulo VERBI intellectualis charactere, consentientisq́: Verbi ac mentis conceptu, Juxta illud: *Beata quæ credidisti, perficientur in Te, quæ dicta sunt Tibi à Domino.* Nec sensit albidissima Virginei alvi papyrus, alieni calami vestigia, præter calamum Patris, qui Spiritus S. est, prænuntiante id Angelo. *Spiritus S.* (inquit) *obumbrabit Tibi.* De quo præclarè C loquentem lubet adducere S. Damasc. orat: de Nat. *Qui omnia effecit, DEUS VERBUM, quod Pater eructavit de pectore, LIBRUM novum condidit, DEI linguâ à spiritu tanquam calamo quodam, in ipso scribendum.* Rectè, & satis eximiè ad explicandam excellentiam LIBRI huius dicta hæc, quis perneget? Verùm, fi ad primæ editionis huius LIBRI, hoc est ad punctum Conceptionis MARIANÆ redeamus: iterùm singulare huius LIBRI privilegium, novam suggerit commendationis materiam, stylumq; acuit. Vitium planè congenitum est

Spiritus S. calamus Patris.

Damasc.

Libris, præsertim, si primò edantur in lucem, plurimis scaterè, si non erroribus, saltim literarum mendis, quæ lyncæos etiam Authoris Censorumq; effugiunt oculos, vel in punctis. En hodie ex Augustissimæ TRINITATIS Typographia novus prostat *LIBER sine menda*, etiam vel in puncto, nimirum Beatiss: V. MARIA in instanti Conceptionis suæ ab originali macula præseruata. Hoc ego dum luculentiùs multiplici discursu demonstrare dispono, quoniam cuiusq; nostrum conscientia, suus esse LIBER dicitur. Dan: 7. *Libri aperti sunt, & judicium sedit*; undenam his libris nostris, tam crassæ frequentesq; peccatorum irrepant mendæ, priùs examinabo. Præeat breuis hymnus MARIÆ.

MARIA imm: Cõcepta, liber sine menda.

Dan:

Salue LIBER sine menda,
Errorisq, nescius,
Nostra menda, tu emenda,
Et emunda ocyus,

PARS I.

Mendarum nostrarum, seu peccatorum, triplex origo.

383. Avitas ætates ea invaserat & occupaverat opinio vel potius fastus; ut discipulis, servis, militibus, veluti LIBRIS & paginæ, suos inscriberent characteres: quod ipsum disertè affirmat. *S. Ambr: Orat: in obitu Valent.* Imò & hâc ipsâ, quâ vivimus ætate, ut ex Metello allegat *Lobett: de Pecc: l. 3. p. 2.* in Indiis, Christiani notantur initiali sui nominis literâ scilicet C. Id omninò, etsi longè nobiliùs, statim ab initio, dum crearetur homo, DEUS ipse practicasse legitur, cui nedum stigma generale impressit, cùm ad imaginem & similitudinem suam creasset eum; sed præterea, tanquam in mundissima, ob originalis justitiæ innocentiam, papyro, tot characteres manu Creatrice inscripsit; quot dona seu habitus excellentissimarum gratiarum, ac privilegia, quæ statum illum felicissimum comitari decebat, indulsit, & hoc ideò, ut primus ille sic efformatus homo, pro Authographo esset posterorum, omninò in simili scri-

Literam C. portãt in frontibus, novi Indiæ Christiani.

A ptura seu figura creandorum, si Parens ille non peccasset. Sed eheu! quo pulchrior LIBRI species & scriptura, tantò fædior macula, menda & error si ei irrepat. Et ita est: quòd sicut potissimè LIBRIS etiam ornatissimis irrepere soleant mendæ tribus de causis: scilicet aut ob Authographi falsificationem: aut ob Amanuensis culpam: vel demum, ob insidiosi Typographi malitiam; sic pariter, quòd in LIBRIS conscientiarum nostrarum appareant mendæ, scilicet peccata, de simili triplici id promanare fonte compertum est.

Adam, Authographum omnium, sed falsificatum.

B *Probatur* Scripturaliter.

Primò quidem contingunt mendæ conscientiarum nostrarum ob Authographi nostri falsificationem. Authographum, iam dixi immediatè, & appellavi primum hominem, quem Author naturæ & gratiæ, elegantissimè in anima & corpore conscripsit, dum eum in originali creavit innocentia, sui planè in illo imaginem exarando, veluti in tabula, vel in mundissima membrana. *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Gen. 1: Stupebat cælum, id est boni Angeli, ad tam præclara manûs Creatoris, in C vili, nam terrea pagina, exquisita gratiarum ac donorum lineamenta, efformata omninò simili stylo & ductu, quali in ipsorum purè spirituali cernebantur. Admirabatur inferior homine, creatura sensitiva, ac currebat, ut simili sibi in corpore indita rationalis mens, arcana naturæ quorumq; ex illis intimè penetrando, propria cuiq; distribueret nomina. *Adduxit ea ad Adam, ut videret, quid vocaret, ea. Omne enim quod vocavit Adam animæ viventis, ipsum est nomen eius.* Solùs ringebatur damnatus Angelus: tam excellentes, quos ille nuperrimè ob superbiam in se ipso D turpi defædavit notâ, erasitq; irrecuperabiliter characteres, invidendo homini vaferrimus serpens, fraudes molitus est: insidias paravit ad tam elegantes obliterandas figuras: novas easq; fictas fabricavit subministravitq; literas, impius Authographi Divini falsificator, & quidem iam secundò: primùm enim simile scelus patraverat ante in semetipso: quoniam cùm esset iuxta Ezechielem, signaculum similitu- 384.

Gen:

Adæ gratias, cuncta Creatura mirata.

Angelus in seipso primum falsifica-

Hh dinis

vit typū DEI. dinis DEI, illudmet vitiavit, sibi id, quod proprium est DEO, superbè arrogando. Quod arguté tetigit Hugo Card: *in* 1. *Luc*: Scribens in hæc verba: *Diabolus excommunicatus, quia falsificavit Bullam summi Pontificis, id est formam suam, qui erat signaculum similitudinis DEI.* Fictas ille cōposuit literas, falsos primis Parentibus ingerendo conceptus, dum primùm invidiam atq; mendacium adstruxit infinitæ bonitati & veritati Divinæ. *Scit enim DEUS* (inquit) *quòd in quocunq; die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri, & eritis sicut Dii, scientes bonum & malum.* Gen. 3. Quibus adjecit cæteris nugatiùs, possibile esse, ut esu pomi, creatura, DEUS fiat. Successerunt bene nefando veteratori technæ: suggestioni consensit uterq; homo, vanâ Divinitatis spe illectus: illicò etiam, illud quod divinum in characteribus resplendebat in corpore & anima ipsius, miser perdidit per peccatum: atq; sic in autographo nostro, fædæ apparuêre notæ, turpissimum originalis peccati stigma: & quoniam nos posteri, justo Decreto DEI, & pacto cum Protoparentibus supposito, ad formam efficiamur Authographi nostri, iam defacto falsificati, dum creantur animæ nostræ, sit proinde, ut accipiendo ab ipsis naturam per generationem, participemus simul cum natura & culpam, culpam dico originalem, quæ est seminarium, fons, & sentina omnium peccatorum actualium. De quo Protoparentem dolenter redarguisse Esdras legitur. l. 4. c. 8. *Si enim* (inquit) *tu peccasti, non est factus solus tuus casus, sed & noster, qui ex te advenimus.* Quod ipsum S. Basil: Seleu. orat. 1. observavit in alio Protoparentum facto, *quando nimirum consuerunt folia ficûs, & fecerunt sibi perizomata.* Gen: 3. Ait enim: *Ipsi nudati, nudant arbores,* implicitè innuens: illos non solos se spoliasse gratiâ, sed & posteros suos. Jam ergo prima patet causa, cur scateant plerumq; nostrarum conscientiarum LIBRI mendis actualium peccatorum, nimirum propter Authographi nostri falsificationem.

Hugo. — *Diabolus excommunicatus quomodo & cur?* — *Gen:* — *Diabolus falsarius publicus.* — *Parentes primi omnis culpæ origo.* — *Esdr:* — *Basil:*

Probatur Figuraliter.

385. Alteram mendarum causam dixi evenire LIBRIS, ex ipsorum Amanuensium culpa, qui plerumq; dum etiam ex correctissimo Authographo novos ad prælum describunt LIBROS, vel desidiâ, vel imperitiâ animi, apices literarum mutant: puncta, vel omittunt, vel variant, sensumq; authographi adulterant, dum alterant. Et quis ille Amanuensis tuus, ô homo! cuius culpæ, imputes mendas actualium peccatorum tuorum, quas advertis frequenter & legis in LIBRO conscientiæ tuæ. Adest ille præstò, quippe non alius, nisi tu ipse peccator, qui in manu voluntatis tuæ, dum operaris malum, scribis in anima characteres damnationis tuæ. Limaturam illam originalem, quàm ex falsificato Adæ Authographo hauseras per generationem, Author quidem primus naturæ & gratiæ DEUS, per regenerationem Baptismi, iam ritè correxit, nedum novum, eumq; salutarem, inscribendo animæ tuæ characterem, sed aliis præterea habituum supernaturalium exornando literis, ut vel sic in manu voluntatis tuæ, seu cooperationis, prosequereris eius scripturam, LIBRUMq; conscientiæ tuæ compilares, qui dignus cælesti censeretur Bibliothecâ. Quid interim? tui ipsius vel desidiâ, vel voluntatis pravitate, iterū atq; iterum irrepit error novus: novæ pulchris characteribus superinducuntur limaturæ: disordinantur elegantes virtutum characteres: dum in manu voluntatis tuæ operaris peccatum. Huius veritatis Typum subministrabit Apocalypticus LIBER, in illis characteribus, quibus Antichristi diebus discriminandi leguntur servi veri DEI, & servi bestiæ, scilicet Antichristi aut Diaboli. De primo sic habetur Apoc: 7. *Et vidi alterum Angelum ascendentem ab ortu Solis, habentem signum DEI vivi: & clamavit voce magnâ quatuor Angelis, quibus datum est nocere terræ & mari, dicens: Nolite nocere terræ & mari, neq; arboribus, quoadusq; signemus servos DEI nostri, in frontibus eorum.* De altero verò, scilicet de charactere bestiæ, sic prophetat Joannes Apoc: 13. *Et faciet* (Bestia) *omnes pusillos & magnos. & divites & pauperes, & liberos & servos, habere characterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis.* Leviter tango literæ corticem, quisnam futurus utriusq; character? & breviter respondeo, Christianorum characterem fore, vel juxta Taulerum, Hebræum THau.

Amanuēses, causa mendarū in libris. — *Peccatorum causa sibi quisq; & amanuēsis.* — *Servorū DEI & diaboli distinctio figuratur.* — *Apoc:*

Character fidelium Tau: Antichristianorum, bestia.

THAU. cui consonat illud Ezech: 9. *Signa THAV. super frontes virorum gementium.* Vel ipsum Nomen CHRISTI symbolicè, prout scripserat in labaris suis Constantinus M. vel signum ipsū salvificæ crucis. De Antichristianorum verò, seu servorum Bestiæ charactere, varii variè: Ribera putat figuram fore Draconis. Sed hæc transeant: sub cortice nucleum, scilicet sensum mysticum perquiramus. Advertendum est, quòd dum frontes servorum DEI salutiferis characteribus inscribuntur, non propriæ eorum manûs id fit ministerio, sed Amanuenses mittuntur Angeli, & præstant id cuique, quod sibi quilibet ministrasse poterat, ut opinor.

Character Tau, cur alienis manibus, fidelibus inscribitur? secus character bestiæ cur propriis.

Cæterùm cum character Bestiæ inducendus frontibus impiorum venit, non legitur Bestia. ad id obsequii genus, suos destinasse spiritus emissarios, ut cuiq; qui adorasset bestiam, hoc turpe Draconeum inureretur stigma:sed quidquid esset in hoc negotii & laboris, totū reliquit & commisit cuiusq; manui, proprioq; consilio. *Et faciet omnes pusillos & magnos &c: habere characterem in manu sua, aut in frontibus suis.* Hinc est, quod, ut scribit *Sylveira*, tale signum vario modo, pro libitu cuiusq; deportabitur: aliqui enim deferent depictum seu descriptum in aliqua lamina, siue materia, tùm pretiosa, tum vili, pro statu & facultate ferentium: alii verò in carne, seu cute frontis suæ, vel manûs dexteræ, exaratum & inustum igne, aut lanceolis. Quid ergo quæso importat mysterii, quòd servi DEI, Amanuensium spirituum consignentur ministerio, Bestiæ verò mancipia, propriâ signentur à manu? Forsitan ipsa characterum differentia, etiam in modo scribendi, tale exposcebat discrimen: Character enim Angelicæ manûs ministerio insculpendus, characterem Baptismi, & alia habituum supernaturalium, quæ infunduntur animæ in Baptismo, lineamenta significat: iuxta Expositores. Character verò bestiæ in manu. iuxta *S. Prosper.* denotat malas operationes: ut inde intelligas, quòd characterem illum Baptismi, & alia ei connexa dona, quem sola dignativa DEI bonitas animæ tuæ indidit, ex sola DEI manu habeas. Quodsi deinde, turpi peccati voluntarii notâ defædatur in te hæc elegans DEI scriptura, disturbatur in anima tua, pulchra illa series gratiarum; tuæ soli sacrilegæ manui, scilicet voluntati, nefandum adscribito opus, à cuius solius arbitrio omnis peccaminosa pendet operatio: iuxta illud Eccli: 15. *Ante hominem vita & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi.* Meminerit itaq; homo, nè in obliterandis in anima sua Divinis characteribus,manui pravæ suæ voluntatis obsecundet. Talis enim voluntas, notas infernales nonnisi imprimit animæ, attestante mellifluo *S. de Resur.* Cesset *voluntas propria, scilicet, quæ non est communis DEO & hominibus, & infernus non erit.*

Gratia a solo Deo venit: Peccatum a solo hominis arbitrio.

Eccli:

Probatur Historicè.

386. Tertiò deniq; scatere codices contingit, Typographi coordinantis characteres inscitiâ, si non aliquando & fraude. Iterùm hic appello illum falsatorem Dæmonem, qui in primæ editionis LIBRIS, scilicet Protoparentibus nostris successu, audacior factus, codices quoq;, videlicet conscientias nostras, sub duro tentationum premit prælo, ut orceas in ipsis depingat notas. Notavit Plutar. *l. de Iside & Osiride.* Olim in usu Ethnicis fuisse, signare victimas, priusquam aris, diisq; caderent: & qui eas obsignabant Sacerdotes, sigillatores nominabantur: neq; tantùm victimæ notas illas acceperant; sed etiam Deorum quisq; cultor, is DEI sui notam induebat. Ita quondam scribit *Lobett.* de Pecc. l. 3. p. 2. per summum nefas ac scelus, Judæorum corporibus inustum fuit folium hæderaceum, quòd ut hædera, ita illi, Baccho dicarentur. Non insimiliter pessimus Typographus dæmon, victimas ut suas habeat, & servos, quas Erebo servet, variarum tentationum compressione, ex quibus ob frequentes lapsus, pessimarum consuetudinum imprimuntur notæ, quasi iam sibi dicatas consignat. Quodsi resistente pravis motibus voluntate, prælum gravium offensarum illi non succedat; saltim puncta, venialium interjicit inconcinnè, sensumq; timoratiorum perturbat, ad eum modum, quod lepidissimè fecit musca cuidam in Germania excellenti ac veterano Cantori, qui Bassum ob stentoreæ vocis grandem depressum tenebat, regebatq; totam

Sigilla nominum Deorum in hominibus in victimis, mancipiis ethnicis usitata.

Muſca, totum perturbavit chorum.

capellam: *ex Veber:* Huius etenim Partituræ muſca ad ſupremam cum inſediſſet lineam, iuſtò plus & contra regulas artis eminentiùs, notam ſeu punctum nigricans (nam cæcutiens vitro utebatur) eſſe putabat, quam dum omnimodâ vocis elevatione aſſequi nititur; totius chori conturbavit ſymphoniam, muſcâ protinùs avolante. Quid aliud agere videtur in timoratioribus conſcientiis muſca hæc, ſcilicet dæmon, qui ex Beelzebub, DEUS *muſcarum* dicitur? advolat ille aliquando, ut falſas figuret notulas, aut venialium negligentiarum in reſiſtendo, aut ſuper lineas, id eſt ſuper vires, B id eſt, de ſupererogatoriis tentando, aut ſaltim vanis ſcrupulis quietem cordis, & harmoniam, hiſce perverſis interpunctionibus, ut variet & conturbet peſſimus iſte Typographus, mendarum omnium in noſtrarum conſcientiarum codicibus, omninò complex & cooperator.

PARS II.

SS. DEIPARA, Liber ſine menda originali.

387. PRæeat primùm in huius LIBRI commendationem Diviniſſimus Job, qui expectans MARIÆ Conceptionem, Filii, futuri Judicis equidem potentiâ perficiendum eſſe prophetavit, ne legi communi, & modis vulgaribus, LIBER iſte ſubjaceret Ait enim. c. 31. *LIBRUM ipſe ſcribat, qui judicat.* ubi Rich: Laur: ait: *Hic eſt LIBER, ſcriptus à noſtro Iudice, de quo dixit Iob, quaſi deſiderans ortum MARIÆ. Librum ipſe ſcribat qui judicat, id eſt Filius, cui poteſtatem dedit Pater judicium facere.* Vnde non conveniunt huic LIBRO vel minimæ mendæ, aut væ, aut lamentationes, quæ in illo Ezechielis codice cernebantur, Angeloſq; & Adam denotabat: ait idem Richard *Lucifer enim in ſui natura ſcripſit væ, & hoc indelebiliter. Adam in ſui natura lamentum, ſed delebiliter Aſt in iſto LIBRO indelebiliter ſcriptum eſt carmen, & hoc ſine væ.* Hinc iam tanquam per rimam emicat totius SSS. TRINITATIS ab æterno ſolicitudo, ut LIBER hic, MARIA, in prima ſui editi- A one, ſcilicet in Conceptione, accuratiſſimus, & ſine omni menda peccati prodiret. Et quidem ille ex quinq; rationibus ſequentibus, aliter in lucem prodire non potuit. Primùm.

Job:

Conceptionem B. V. prophetavit Iob.

Richar:

MARIA Liber ſine væ.

Probatur Scripturaliter.

Ideò SS. DEIPARA, in ſui Conceptione LIBER ſine menda peccati, quia prodiit ab Authore Sapientiſſimo, cui implicat error omnis: intelligo hîc Patrem æternum, de cuius ſapientia principaliter illa admiratio Apoſtoli: *O altitudo Sapientiæ & ſcientiæ DEI.* Plures reperiuntur ex Patribus, qui B. V. MARIAM titulo *Filiæ æterni Patris* venerati ſunt. Vti S. Bern. ſer. 3. ſuper ſalue. Philip. Abb. l. 4. in Cant: c. 21. S. Laur: Juſt. de Purif: B. V. Quibus ſpecialiter adnumerandus eſt Seraphicus noſter Patriarcha, qui orat: 2. ad SS. V. MARIAM, eam, ut Filiam Altiſſimi Regis, Patris Cæleſtis deprecatur. Imo ſunt aliqui, ut Rich: Laur: l. 6. de laud: V. qui eam nominat: *Filiam abſconditam Patris.* Quod ipſum eruit ex illo textu S. Scripturæ Eccl: 24. *Filia Patris abſcondita eſt, vigiliæ, & ſolicitudo eius aufert ſomnum.* Vbi dum audio Patris vigilias, & ſolicitudinem eius de ſua filia, inde licet humano cogitare modo, quòd in creatione huius ſingularis filiæ, ſolicitè vigilauerit Patris æterni Sapientia, ſimul & potentia, ut quoniam eadem Filia, deberet eſſe LIBER, in quo deſcribenda erat tota SSS. TRINITAS (quod diſertè peroravit Romæ publicè S. Catharina Sen: in die Annunt: B. V. A. D. 1379.) totâ omnitudine ſuâ laboraverit, vt prodiret ſine omni peccati mêda: nam omninò ſimili (quantùm patitur creatura) modo, quo Pater æternus gignit æternum Filium, Filiam quoq; abſconditam ab æterno, in tempore produceret. Quo ſenſu id verum D ut intelligamus, diſcendum à Theologis, curnam ſola Proceſſio VERBI ſit Generatio, & non proceſſio Spiritûs S. Quæſitum diluit S. Aug: *Quia* (inquit) *ſolum VERBUM eſt Filius, & hoc ideò, quia ſolum VERBUM eſt imago Patris.* iuxta illud Sapientis. *In filiis ſuis agnoſcitur vir.* VERBUM autem procedit per intellectum à Patre, qui ſolùm imaginem rei conceptæ repræſentat, ideò ſolum VERBUM Divinum vocatur Filius, & Idea Patris, utpotè Imaginem eius repræ

388.

MARIÆ Libri Author Sapientiſſimus, Pater æternus.

Bern: Philippe: Juſtin: Franciſc:

MARIA liber SSS. Trinitatis: quomodo?

Proceſſio Verbi, cur Generatio dicatur.

Aug:

A

repræsentans: Non autem Spiritus S. nam is non procedit per intellectum, sed per voluntatem Divinam, quæ objectum sibi non assimilat, sed solùm amat. Voluntas enim fertur in præcognitum. Nunc ergo capietis quare sola MARIA, vocetur abscondita, scilicet singularis Filia Patris, quia nimirum, sicut VERBUM ideò dicitur

MARIA vera Idea & similitudo Patris æterni, ideo sine macula.

Filius Patris, ex quo nunquam non dissimilis Patri, sed semper viva imago eius; ita similiter, cùm per creationem prodiret MARIA, totam suam exercuit Sapientiam & potentiam Pater, ut nunquam ullâ peccati notâ ei dissimilis esset, sed semper genuina & illustris Imago Patris, Idea & forma: atq; sic ut verè diceretur Filia Patris. Consonat huic argumentationi illud S. Hieron: ad B. V. devotissimi, nobile

Hier:

elogium. *Si formam Te* (ô MARIA) *Dei appellem, digna existis.* Et quid oro significat, digna forma DEI? S. Thomas

Thom:

Ang: explicans illa verba S. Pauli, quibus CHRISTUM vocavit formam Dei 2. Philip. *Qui cum in forma Dei esset.* dicit Apostolum probare voluisse, CHRISTUM fuisse DEUM, uti alibi dixit Coloss. 2. *In quo habitat omnis plenitudo Divinitatis corporaliter.* Sanctus itaq; Hieron: dum sacratissimam Virginem vocavit *Formam DEI*; significare voluit, quòd sicut in CHRISTO fuit vera forma Divinitatis, & consequenter fuit unicus & verus Filius æterni Patris, adeoq; purissimus & semper impeccabilis; ita MARIÆ, ab instanti Conceptionis, tanta gratia fuit collata, ut purè & mundè concepta, semper impressam portaverit Imaginem

MARIA Filia abscondita Patris.

DEI: ac propterea vera, singularis, & abscondita Filia æterni Patris dicta. Mirè confirmat hunc conceptum ipse Angelicus, dum opusc. de charit. ait:

Thom:

MARIA est, quam fecit Dominus, infinitam bonitatis suæ Imaginem. Succurrit & S.

Bern:

Bern: *S. de Beata* inquiens: *Pater in creatione MARIÆ, exhibuit potentiam & auctoritatem contra peccatum, ut ab hoc præservaretur.* Atq; sic in MARIA, veluti in LIBRO legitur imago Patris, imò tota SSS. TRINITAS, ut supra innui: proinde tam Sapientissimi Authoris LIBER, cum menda originalis peccati, in lucem prodire non potuit. Est adhuc, quod sagaciter in hoc LI-

Carth:

BRO advertit noster Carthagena l. 18. de cultu V. M. h. 1. n. 8 curnam B. Virgo nominetur LIBER quoniam cæteri iusti assimilentur nonnisi foliis? Prov. 11. *Iusti autem, quasi folium virens:*

MARIA cur Liber dicitur, cæteri Sancti, folium.

Folium hic ipse usurpat pro charta, seu foliis, ex quibus componuntur codices: atq; sic ex eis immunitatem LIBRI huius, à menda originalis peccati, venatur. Folia quippe soluta haud difficulter deformantur, & pereunt: cùm verò sunt in librum compacta, facilè custodiuntur, & characteres integri conservantur: Non dissimiliter, multi Sanctorum, imò penè omnes, quia folia erant; vento originalis peccati ab-

B

repti, characterem deturparunt gratiæ. Cæterùm Beatiss: Virgo, statim ab initio creationis, LIBER fuit, quem ab initio creationis, possederat Altissimus Pater, eumq; egregiè præservativâ gratiâ ligavit, & impeccabilitatis ritè clausit repagulis, ut nullius fraude, menda originalis peccati irrepsisse potuerit, Authoris Sapientissimi singulari privilegio.

Probatur Figuraliter.

Secundò, ideò SS. Virgo MARIA in sui Conceptione, LIBER sine menda originali dicitur, quia prodit in lu- 389.

C

cem Censore oculatissimo: Censorum enim modica advertentia facit frequenter, edita volumina, mendis, imò erroribus quandoq; crassis, contaminari.

MARIA Liber censoris oculatissimi.

Hic iam implicitè tango alteram Personam SSS. TRINITATIS, nimirum Filium, cuius speciale negotium fuit, hic LIBER sine menda, scilicet Immaculata Conceptio Matris: Quippe, utpote Doctor futurus in carne iuxta Prophetam. Joel. 2 *Lætamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis Doctorem iustitiæ.*

Joel:

Filius Dei censor Doctoralis.

Et ideò Censor dignissimus LIBRI huius, antequam ederetur extitit, & quidem oculatissimus: oculos, eorumq; perspicacitatem, quâ in

D

censura huius LIBRI usus est, observabis in figura nimirum septem oculorum lapidis cuiusdam, de quo legitur Zachar. 3. *Ecce lapis, quem dedi coram IESU, super lapidem unum oculi septem.*

Zach:

Oculi septem super lapidem figurant solicitudinem.

Porrò, quales hi fuêre oculi, & qualiter in lapide concipiendi, explicat quò ad literam apud Cornel: Mariana & Prado. Dico ego cum *Cornelio,* primùm: hosce septem oculos, significare plenam & perfectam CHRISTI

provi-

Fili, pro intemerata Conceptione Matris.

providentiam & vigilantiam circa templi seu Ecclesiæ suæ fabricam erigendam, augendam, promovendam & conservandam, quam exercet per septem Angelos primarios. Secundariò verò imò longè excellentiùs, per hos oculos designari posse affirmo, exquisitissimi atq; oculatissimi Censoris huius LIBRI, scilicet Filii DEI, attendentiam: ut enim Liber hic, Mater scil:, sine omnis peccati menda prodiret, septem quasi invigilasse oculis censetur, dum ex septem motivis, Eius immunitati attendisse perhibetur. *Oculus primus* sit ratio prima, quia Mater fuit sua, in cuius dignitate, salvanda erat dignitas Filii: cum dicatur Ecclesiast: c. 13. *Gloria hominis, ex honore Patris sui.* Et per oppositum. *Contumelia Patris, non est homini gloria.* Hinc Guil. Pip. ap Salazar. c. 42. dicit: *Nullum dubium est de Matre Domini, quin talis debuerit esse, quæ de peccato redargui non posset, cùm hoc ad improperium Filii fuisset. Secundus oculus seu motiuum.* Quia Virgo: imò Virginum Regina: & quæ excellentiæ causa hæc? quia etiam nec in aliena mente, scilicet Adæ, vel animo consensit, in quo palmam cæteris tenet. Vnde vulgare illud S. Anselmi: *Decuit Virginem, tantâ puritate gaudere, quâ major sub DEO nequit intelligi. Tertius oculus.* Quia Sponsa: *Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulcher es, & decorus?* Cant: 1. Hugo Vit. admiratus hanc reciprocationē inter Sponsos, ait: *O qualis societas! totus pulcher, totam pulchram sibi sociat. Ego totus pulcher, ait IESUS MARIÆ: & tu, tota pulchra. Ego per naturam, Tu per gratiam. Quartus oculus*, Quia Corredemptrix CHRISTI futura: cuius honorificentissimi tituli ex Escob: n. 572. hæc subinnuitur causa: quia corpus ei subministravit, tanquam materiam seu aurum, quod suo infinito valore actionum sigillans, infinitum valorem DEO reddidit, in omnium hominum Redēptionem. Atq; sic, sicut decebat principalem Redemptorem, seu Pontificē JESUM, sanctum, impollutum, & excelsionem cælis factum esse; à simili idem decebat & Corredemptricem, Illi à natura, à gratia huic. *Quintus & sextus oculus: quia futura Regina Angelorum & Hominum:* quibus, bonitate Creatoris evenit, participasse naturam simul cum gratia, ita tamen, ut peccabiles essent,

Concept: Imm: septem tāguntur rationes.

Ansel:

Cant: Hugo.

Redemptrix humani generis dicitur Maria à S. Antonin. l. 4. tit: 15. c 44. Et à S. Cathar: Sen: ap. Polyant: Marian:

A quod tristi patuit casu, reliquorum Angelorum, & hominum. Ergo ut Reginæ excellentiam assequeretur Mater, debuit effulsisse speciali prærogativâ congenitæ sibi impeccabilitatis. *Septimus demum oculus est* Superabundantissimum & præcipuum meritum, illudq; prævisum, Passionis CHRISTI seu primaria & potior sanguinis eius gutta, quam specialiter profusurus erat eo fine, ut MATER sua præseruaretur à peccato. Cui consonat illud S. Ambr: *Nec mirum, si Dominus redempturus mundum, operationem suam inchoaverit à Matre, ut per quam salus omnibus parabatur, eadē* B *prima fructum salutis hauriret ex pignore.* Tam ergo vigili & Censorinâ attendente tot pupillarum acie, quod quæpiam menda, aut unus peccati apex LIBRO huic irrepsisse potuerit, quis opinabitur?

Ambr:

Probatur Doctoraliter.

Ideò tertiò SS. DEIPARA in sui Conceptione LIBER sine menda prodit, quia operante Typographo peritissimo, nimirùm Spiritu S. Porrò describsit insigni prælo hunc LIBRUM Altissimus DEI iste Spiritus in Incarnatione: de quo innuit Seraph: Bonav. ser. 3. in Dom: 2. Adu: C *Spiritus* (inquit) *Sanctus, in linguis igneis apparet super Apostolos: linguam ergo & calamum, intellige Spiritum S. Hâc enim linguâ VERBUM Patris per Incarnationem in mundum prolatum est. Hoc calamo VERBUM Patris, pelli humanitatis unitum est. Velociter iste calamus inscripsit, quia in instanti Conceptionis, LIBER iste consumatus est.* De quo & S. Damasc: orat: 1. de Nativ: satis venustè. *Hodiernâ die, is qui omnia effecit DEUS VERBUM, quod Pater de pectore eructavit, LIBRUM novum condidit DEI lingua, à Spiritu S. tanquam calamo quodam in ipso inscribendum.* Cæterùm præ-D lum prælo, Scripturam Scripturæ præludere oportuit, nimirū Spiritus, priùs S. scilicet in ipso puncto Conceptionis eius, venisse debuit in Virginem, exerciturus (ut ita loquar) præla prima gratiarum in ipsa: De quo pulchrè S. Ildeph: l. de partu Virginis: *Spiritus S. superveniet in Te, quia Spiritus S. supervenerat super Virginem adhuc in utero existentem, illam ab originali præservando.* Excellentiam Typographi istius seu scriptoris, hisce dilaudat D. Anton. 4. p. tit: 15.

390. *MARIA liber, typographo peritissimo, Spiritu S.*

Bonav:

Damasc:

Ildeph:

Anton:

tit: 15. c. 5. *Scriptor huius LIBRI fuit optimus, quoniam Spiritus S. qui omnium est artifex, & omnium habet sapientiam: MARIA LIBER fuit, quia continuit in se Divinam Sapientiam, id est Filium DEI, & ex hoc innuitur totalis eius puritas, scilicet in anima & corpore.*

Rich: Rich: Laur. l. 12. cæteris aptiùs literas & characteres huius LIBRI dilaudavit, dum dixit: *Dicitur LIBER iste grandis, quia scriptus grandibus legibilibus literis: siquidem MARIÆ innocentia, una grandis, legibilis est litera.*

Probatur Miraculosè

391. Jam accedit ad immunitatem huius LIBRI ab omni menda peccati, quia nimirum est prælo exquisitissimo, seu calamo ornatissimo exaratus, Gratiâ scilicet super gratiam præservante. *Carthag: noster de mirandis B. V. §. 177.* Scribit huiusmodi narrationem. In Sodalitiis deligitur unus, qui sit particeps & conscius rerum omnium quæ decernuntur, easq; literis mandet: ab arcanis dicitur aliàs Notarius: Contigit in Congregatione Hispalensi, quòd adolescens, qui hoc munere fungebatur, duos ad hanc rem ordinaverit Scriptorios calamos, insigni ornatu: etenim caules, detractis plumulis, aureo filo sericoq; distinguebantur, invicem permixtis. Horum alterum surripuit unus de Sodalibus iuvenili furto, cuius etsi sæpè pulsabatur cogitatione animus, ut posthabitis rebus omnibus, se DEO consecraret in aliquo cænobio; prævalente animo in mulierculam quandam, aliud agebat: ad eam ergo aliquãdò cùm instituisset scribere, ac furtivum ad id calamum sumpsisset manu; sensit sibi os verberari excussissimâ palmâ, simulq; vox aures perculit: *Etiamnè, scelesté, rem mihi dicatam temerare audes impuro ausu?* attonitus hoc verbo & verbere, ut se colligit juvenis, revertitur ad calculos, quos penè abjecerat, ut amplecteretur habitum Franciscanæ Religionis: mansitq; ad aliquos dies memor plagæ acceptæ, ut appareret ab alia vi quâdam majore, quàm ab humana impacta. Vides! quomodò MARIA odit omnem maculam, & vel à sordido nè inquinetur calamo refugit, quomodò cænosas auersatur cogitationes, utpotè selectissimi ac ornatissimi præli aut calami, gratiæ videlicet, Typus, quâ majorem longè super Vniversitatem totius puræ creaturæ accepisse creditur, adhuc in utero, attestante S. Bernard: ep. 174. *In illo instanti Conceptionis plùs amabatur à Deo, quàm cæteri Sancti, quia amabatur ut Mater futura.* Accedit & illud S. Damasc: orat: de Nativ: *Hodiè clarissimus mons DEI paritur, mons inquam ille, qui collem omnè ac montem, id est Angelorum & hominum sublimitatem exsuperat.*

MARIA Liber, prælo exquisitissimo.

Calamus Marianus non permittitur profanari per miraculum.

Bernardus fauet Conceptioni immac:

Damasc:

Probatur Historicè.

392. Vltimò tandem, quia contingit interdum vitio chartæ apparere mendam in prælo, exinde LIBER noster MARIA commendabilis esse censetur, quia prodit chartâ mundissimâ. Huc non malè recensendam arbitror superstitionem Turcarum circa chartam: Cum etenim (ut scribit Lyreus Trisag: l. 2. M. 39.) quidam è nostratibus peregrinis, in hospitalibus Turcarum advertisset plures schedas parietum rimis insertas, easq; cùm exemisset, curiosè ex Turcis quæsivit, quid continerent. Ad quod illi, nil continere. Vnde factus avidior cognoscendi, intellexit Turcas omnes, multùm honoris deferre chartæ, quòd in ea Nomen DEI inscribatur, unde illi chartulam nullam humi jacere patiuntur, & si in aliquam incidunt, subitò attollunt, rimæq; alicui aut foramini indunt, ne pedibus proteratur. Credunt illi, quòd cùm Mahometes suos sectatores, ex illis locis, ubi pro admissis criminibus pænas luunt, ad cælum vocabit; aliam viam ad illam nullam apertam fore, quàm per ignitam ferream cratem, per quam nudis pedibus incedendum erit: tunc chartam illam omnem, quam ita ab eis à contumelia pedum asservatam diximus, improvisò adfuturam, atq: eorum pedibus substratam, magno futuram præsidio, quominùs noxam candentis ferri persentiscant. Chartæ nomine nuncupari Beatiss. V. MARIAM, etiam apud Prophetam constat. Isa: 8. *Accipe volumen novum chartæ magnæ, & scribe in eo stylo hominis.* In quæ verba sic scribit Niss: *Per volumen igitur novum, Virginem intelligimus. Quemadmodum enim nova charta pura est, cùm sine scriptura est, ita etiam SS. Virgo, viri consuetudinis expers.* Sed ad Mysterium Immacul: Conceptionis eius, in quo sine omni mendosa peccati scriptura prodiit tota pul-

Turcis, nuda charta in venerationem cur?

Turcæ Purgatorium quale fatentur, & quæ eius remedia.

Is: *MARIA charta in Conceptione descripta.*

ta pul-

ta pulchra, tota mundissima: aptiùs scripsit S. Ephrem: ser. de Laud: V. inquiens: *MARIA charta diviniſſima, princeps omnium prudentiſſima, & lucifera Virgo.* Quid ergo error! quid menda peccati? in tam elegantissima syngrapha? cui divinioribus characteribus inscribendum erat Patris æterni VERBUM. Numquid non vindicanda ab omni injuria & contumelia? imò sacratioribus rimis, vulneribus CHRISTI, deuotè reservanda, aut potiùs ab eis præservanda, ut contra quosve libidinum æstus præstò sit Clientibus, singulari huius Mysterii privilegio. Pro quo adstat

MARIA pergámenum. ut suffragetur, S. Thom: Vill. inquiens: *Conc: 1. de Nativ: V. Maria eſt pergamenum Virgineum puriſſimum ſine nota, & nævo peccati, in quo Scriptura præclara, & character pulcherrimus VERBI DEI inſcriptus eſt.*

Epilogus.

392. En iam prodit LIBER sine menda, SS. Virgo immaculatè concepta, id est sine omni peccato, idq; ex quintuplici probationum argumento. Lepidum quid notavit Beyerl. *theat: tit: Carcer:* Quidam Grotius dictus, vir literatus, ob suspicionem perduellionis, perpetuo carceri ab Ordinibus Holandicis fuit mancipatus. A. D. 1620. Hic cū esset valdè studiosus LIBRORUM, eos ultrò citroq; è carcere deferri atq; inferri curabat, ac tandem morbum simulans per dies aliquot, opportunitate datâ, in arcam se abdidit, atq; sic per famulam effertur, quæ dulce onus, Herum suum, illicò ad navim defert: inde Gorcomium, ac tandem Antuerpiam pervenit. Vnde quidam carmine lusit. *librorum beneficio quidam à carcere liber.*

Iure tuæ, LIBROS colis, inſtrumenta ſalutis,
Et tibi præcipuo ſunt in amore loco.
Fecit enim Groti, creber dum fertur in arcâ
Efferturq́, LIBER, liber ut eſſe queas.

O quot nos miseros! qui duris conscientiarum nostrarum claudimur ergastulis: itatur hinc, inde cursatur, sed sine LIBRIS, quia sine agnitione recti, ideoq; nunquam manemus liberi. Ergo Tu ô clementiæ Mater, simulq; LIBER sine menda peccati, age hodie, & per Immaculatissimam Conceptionem tuam, sedentibus in umbra mortis, patrocinio Tuo irradia, discute peccatorum caliginem, atq; in veram libertatem filiorum DEI nos assere. *Votum Authoris.*

AMEN.

LOCVPLETATRIX indigentium.

SS. DEIPARA.

Pro Nativitate B V. Mariæ.

Ioſeph virum Mariæ. Luc: 1.

394. Grandem supellectilem, locupletes Gazas, immensam divitiarum copiam, Regina cæli terræq; gloriosa, dum primum hodiè Orbem nata ingreditur, vel in solo augustissimo nomine, magnificè explicat & profert, quoniam MARIA dicitur. *Ioſeph, virum MARIÆ.* A. A. Non utiq; ex alieno dives MARIA, sed de proprio locupletissima, & proinde profusissimæ in quemq; liberalitatis ulla vitia nescit, nemini parca, in nihilo prodiga, nisi sanctè: dives utiq; non verbo, sed ipso nomine. MARIAM dum dicis, immensas enuntias divitias. O magnam miserandamq; mortalium infelicitatem! nasci nudos, ut ait Job. *Nudus egreſſus ſum ex utero,* nudos inquam nedum corpore, sed & nomenclatione. O sortem brutis quoq; deteriorem! Prodeunt illa, sed simul cum nominis proprii appellatione, quā ab Adamo in statu innocentiæ, præpollente

MARIA dives nomen. Job:

Homo solus sine nomine nascitur, bruta cũ nominibus. lente adhuc inspiratâ sapientiâ, & in cognitione rerum naturarumq; apprimè erudito, sortita sunt, qui res veluti per Anatomiam considerans, facilè assecutus est propriam cuiusq; nomenclaturam. *Omne enim, quod vocavit Adam, anima viventis, ipsum est nomen eius.* Gen: 2. Gen: Cæterùm nobilior, scilicet rationalis creatura, dum nascitur, quos Adamos nomenclatores habebit? Hæc quæ ab aliis participamus nomina, aliena sunt, & non proprietatis cuiusq;. Si moraliter loqui velimus: grandia plerumq; in ipsis circumferimus sanctitatis morumq; portenta: sub quibus latet quandoq; impietas: turgidæ appellationes, contegunt facinora, & perversæ actiones negant, quod nomen affirmat. *Nomina plerumq; fallunt.* Singulari id, soliq; proprio Beatiss: V. evenit privilegio, quòd hodiè Neonata, ex ipsa anatomia actionum proprietatumq; suarum, nominetur MARIA, & non incongruè: Sic etenim in hanc rem fatur Simon de Cassia. l. 2. c. 3. Cass: *Nomen Virginis MARIÆ sibi congruit, & mysterio adaptatur: etenim Filius nomen habuit competens actionibus suis, sic & Matrem talem habere voluit, ut nomen & gesta in unum concentum conflata, unum ens virtutis immaculatum efficerent, unum vas ederetur, in quo reponerentur Divina mysteria.* *IESUS & MARIA nomina rebus suis competẽtissima.* Inde est quòd *Andr: Lyraus in suo Trisagio,* ad initium, non dubitaverit MARIÆ nomen appellare. Lyr: *Immensum miraculorum Oceanum, totius Scripturæ compendium, ac Reginæ cæli panegyrim.* Ego ut ad superiora redeam, locupletissimam gratiarum Gazam, dum in nomine ipsius peraugusto contemplor: & diligentiùs universa gaudia, quibus illa, nominis sui excellentiâ, DEUM, omnemq; rationalem creaturam cumulavit, considero; Vniversalem cunctorum in creatis egentium, imò ipsius DEI LOCUPLETATRICEM cum S. Bonav. in speculo B. V. M. c. 8: eandē appellabo, cui præludā morali: *MARIA Locupletatrix omnium.* Quomodò, indigentium locupletare necessitates, supremè cuiusque celebrat nomen. Interea prædiviti MARIANO nomini hymno brevi percanamus gloriam.

Salue nomen, salue omen!
Gazis cæli repleta:
Omnes, Tuis de gratiis,
Nos quæso, locupleta.

A

PARS I.

Proventus liberalitatis nomen celebre.

395. INest quidam mortalium animis æstus, quamvis non semper laudabilis, nominis magni celebrandi: quæ libido crescit adeò; ut plerumq; sola nominis fama, plena ipsis habeatur meritorum merces. Plausus, bullatæq; laudes, novarum sunt architectæ adinventionum, & ex conflatorio famæ, tot prodeunt machinæ facinorum, ut veluti idola, & *Hominis fama, quantis expensis constat.* B sine re, evanida simulacra celebrentur. Quot vigiles noctes insumit? quot inquietos somnos sub algido cœlo miles tolerat? dum æstu ardoreq; gloriæ succenditur: quot olea lucernasq; inolet Doctus, cum studet? ut nomen suum ubiq; irradiet: quot dives erogat profunditq; opes? ut velificâ famâ dives esse audiat: vesaniam illius Hannonis, de quo Ælian. l 4. histor, imitatus, qui *Aviculæ edoctæ esse Hannonẽ ubiq; divulgant.* aviculas diu domi tenuit, quæ longo edoctæ usu, per Regnum tandem, volatui libero dimissæ Deum Hannonem ubiq; garrirent, promulgarentq; sed vano artificio: nam ubi ad syluas, ad suas sorores rediêre, quæq; rursùs C more suo obstrepebat. Gloriosum nomen & æternum si percupis, famemq; habendi illud acuis, præstò tibi modus est, qui non fallit, nimirùm, de vel sub Tuo nomine, locupletetur pauper, & æternum tenebis firmiter nomen.

Probatur Scripturaliter.

396. Constat optimè, celebritatem Nominis ampliorem non haberi, præter illud, quod Divinum est: sicut DEUS rivalem non admittit honoris, iuxta illud: *Pauperi succurrere nomen magnum parit.* *Soli Deo honor & gloria* 1. Tim: 1. ita nec nominis, nisi fortè quis transeat per similitudinem quandam & imitatio- D nem DEITATIS, ut sicut DEUS denominatur à dando; pariter & ille, liberalitatis virtute, nominis mereatur communicationem. Ita sanè & non aliter judicavit Sapiens. Eccl: 4. Eccl: *In judicando esto pupillis misericors ut Pater, & pro viro matri illorum, & eris tu, veluti Filius Altissimi obediens, miserebitur tui, magis quàm Mater.* Adverte quæso illud: *eris tu, veluti Filius Altissimi.* Sicut etenim Filius hominis, est homo, ita Filius Dei,

Ii est Deus

Liberalitas, nota Filii Dei.

est DEUS, præsertim si propriam Divinitatis dotem, puta beneficentiam & liberalitatem, induat & imitetur. Et hæc est ratio à priori, quæ ingentem dat cunctis stimulum ad eleemosynam egentibus miserisq; liberaliter elargiendam.

Hilar: Hoc est, quod ait S. Hilarius in Psal: 51. *Sic auro* (in eleemosynam dato) *demutemur, ut ex terrenis cælestes, & ex mortalibus simus æterni.*

Clem: Et Clem: Alexandr: l. 1. strom: *DEI imago, est homo benefaciens.*

Naz: Nazian. orat. 16. de pauper. *Nihil adeò Divinum habet homo, quàm benefacere. Fac calamitoso, ut sis DEUS, Dei misericordiam imitando. Neq; enim ulla omnino res est, quæ DEI benevolentiam perinde conciliet, ac misericordia.*

Greg: S. Greg: Niss: l. de beatid: *Beati misericordes: Si misericordis appellatio DEUM decet; ad quid aliud te sermo CHRISTI hortatur? nisi ut DEUS fias, tanquam insignitus propriâ notâ Divinitatis.*

Corint: Accedit & illud S. Pauli instruentis Corinthios. *In præsenti tempore, vestra abundantia, illorum inopiam suppleat, ut & illorum abundantia, vestræ sit inopiæ supplementum.* Videtur hic S. Apostolus vel in speciem, sibimet opponi, nam si largientis supponit abundantiam, quomodò ab accipiente cumulatiùs supplendam edocet largientis inopiam? Si abundat præbitor, non eget, & si eget, non abundabit. Si acceptum est inopiæ dantis supplementum; quomodò abundantia dantis, miseriam sublevat accipientis? Quia misericorditer inopi dilargitum, dantis inopiam supplet, non depellendo prementem, sed arcendo minitantem.

Eleemosyna, a dante paupertatem arcet.

Pauper abundè beneficiatus, supplet inopiam divitis, id est, illam ipsam, quam ille experturus esset, nisi dedisset: sicut enim ex privilegio ad functiones aliquas, anni nonnullis suppleri solent, quos expectare opus esset, ni privilegio ætatem maturavissent; ita divitibus de privilegio eleemosynæ suppletur inopia, quam opus erat illis pati, ni eleemosynæ largitas depulisset. Per quod fit, ut aliorum, quorum miserentur calamitatibus & indigentiis suffragio, filiorum Altissimi, proximè beandi felicitate, glorientur.

Ansel: Audi Anselmum: *Si largiri negligimus, quandoq; inopes erimus. Qui itaq; nunc in hoc tempore subsidium pauperi tribuit, ab eo postmodum perpetua recepturus, ut ita dicam, quasi ad frugem terram excolit, quæ*

A *quod acceperit, uberiùs reddet.* Notanda sunt illa verba: *Si largiri negligimus, quandoq; inopes erimus.* Et quæ inopia filio Regis metuenda, inter gazas, & inter universarum opum cumulos? quanto minùs filio Altissimi? Ita sanè, si negligis vel spernis inopem, inops factus es, quia æterni DEI, qui misericordiarum dicitur Pater, degener Filius, prænobile nomen amittis. Imitare naturam cælestis Patris, liberaliter misero egentiq; eroga, atq; sic tabulis Filiorum DEI, nomen tuum inferes, solius liberalitatis tuæ titulo.

B *Probatur* Figuraliter.

397. Zachæus corporis lineamentis pusillus. *Luc:* 19. *Quærebat videre JESUM,* ascendit in arborem, quasi, nisi in alto, videri nequisset, qui suos spectatores ad sui intuitum, ad fastigia sublevat cœli: vidit eum JESUS, descendere jubet, ut domum eius hospitaturus subintret. Tunc ille: *Ecce dimidium bonorum meorum, do pauperibus.* Cur *do* inquit, & non potiùs *dabo*? siquidem nondum pauperibus facultatis dimidium erogabat: Nescit tarda molimina virtus Spiritûs S. Licet deficiant inopum manus, nondumq; atrium grege pauperum impleatur, iam se dare profitetur, voto felicior, quàm manu.

C Caiet: *Cajet:* inquit: *Do pauperibus. Non dicit: Dabo, quia in promptu erat, ut daret.* Qui in arborem præcurrerat, ut transeuntem videret JESUM, desiderio cucurrit, ut egenos ex bonorum dimidio locupletaret.

Zachæus ditior erogando: prius præmiatur quã dat.

Verùm, adhuc sublimiora cogitemus: Tam propinqua est largitas eleemosynæ, CHRISTI visioni, ut idem censuerit Zachæus, dare eleemosynam, & vidisse JESUM. Convivium præparavit, prandentem vidit, cælestis beatitudinis, ubi DEITAS ministratura præ-

D cingitur, cogitavit effigiem. Ergo inquit, si nunc video, nunc pauperibus *Do:* quippe a DEI visu eleemosynæ manus non distat, quæ cælum continet, dum mendicis præparat alimoniam.

Laur: S. Laur: Novariensis hom. 1. de pœnit: ait: *Mansit apud illum CHRISTUS, inspiravit illi ignem secretorum, ignem fidei, Spiritûs S. ardorem, ut talia verba depromeret: Domine, ecce dimidium bonorum meorum do pauperibus. Audisti quid dixit? Tanquam si diceret ita: modo vidi, modò cognovi.* O quale beatitudinis compendium

dium? oculi concurrunt ad manus: quòd in oculis visio CHRISTI fuit, fecit in manibus liberalitas: lumina concordabant cum digitis: nescit beatitatis symbolum absq; pauperum sublevatione depingi. Quid tunc Dominus. *Hodie huic domui salus facta est eò quòd & ille filius sit Abrahæ.* Adhucnè, nondum erat Zachæus filius Abrahæ, qui ab Hebræorum stirpe genitus erat? Libra momenta verborum. Dixerat ille: *Dimidium bonorum meorum do pauperibus,* De præsenti; & Dominus de præsenti, Abrahæ filium nunc esse pronuntiat, ut eadem sit durationis mensura inter progeniem ab Abraham, & liberalitatem. Qui nunc pauperibus dat, nunc ab Abraham gignitur, & à pietatis vulva, pius fætus emergit, misericordiam exercens, quam ei origo genitalis infudit. Loquatur Theophil: *Non autem dixit, quòd filius erat Abrahæ, sed quoniam nunc est. Nam priùs quando erat publicanorum Princeps, nullam similitudinem habens ad Abraham justum, non erat Abrahæ filius.* O miram liberalitatis vim! & instantaneam rerum mutationem! qui nunc infamis publicanus erat; mox insigne nomen filii Abrahæ sortitur, ut hæreditatem subeat Parentis, sacriq; eius sinûs recipiatur in abdita, qui domum suam evacuavit in pauperes. Hæc porrò unica atq; compendiosa crescendi in nomine ars habetur, in egenos liberalitas, & compassiva ad miseros inclinatio animi. Litem fortè dicet nomine suo, dives ille epulo *Luc:* 16. qui Patrem suum Abraham, sepultus etiam in inferno, inclamaverat, dum Zachæum filium Abrahæ nominari subaudit; sed degener à pietate Abrahæ, quem Patrem nuncupat, iam nomen amisit: salutabat ille stans in atrio & expectabat indigos ut serviret; iste mendicum è vestigio suo proterebat, cui ciborum negabat micas. Imò æstuans non tam incendiis ignis, quàm livoris flammâ urente, felicitatis Lazari invidus, ut in societatē pænæ attraheret immisericors, è sinu Arahæ amovere gestiebat. *Pater Abrahā, mitte Lazarum.* Et quem origo, sobolem effecerat Abrahæ, gehennæ filium fecit impietas. Hinc Zachæus, non rapinam arbitratus est fieri amissi nominis successorem. *Eò quòd & ipse filius sit Abrahæ.* Publicanum, quem fraudulenta rapina pepe-

Zachæus nomen novum acquirit liberalitate.

Dives illiberalis, nomen Filii Abrahæ amisit, quod Zachæus acquisivit.

A erat, pauperum amor, Abrahæ conflavit in filium; Dives, Abrahæ genus amisit, cui manus obriguit ad inopem, & in gehennæ, ubi pietas non est, filiationem pertransiit. Pulchrè Chrysolog s. 54. ad illud: *Eò quòd & ille filius sit Abrahæ. Inhumanus Dives cùm esset filius Abrahæ, factus est filius gehennæ; iste cùm esset rapinæ filius, dando sua, aliena reddendo, Abrahæ adaptatur in filium.* Chrys:

Probatur Historicè.

398. Liberalitas, magni nominis est vel individuus comes, vel Mater, aut latentis nobile indicium, etiam in temporalibus: nec enim ullus ex subditis B est, qui non exoptet Dominum Regemq; liberalem. Dictis fidem adstruet, quod subjungo ex *Paolet. Dom:* 3. *post Epiph:* Expediti sunt Bearnensium legati in Cataloniam, ut à Guilielemo Moncada, unum ex filiis eius peterent, quem suum constituerent Regem. Annuit ipse, & legatos in cubile introduxit, in quo duo ipsius parvuli, fortè gemelli dormiebant, quorum unus manus in pugnum clausas, alter, nomine Gaston, apertas habebat, & hunc elegerunt, conjectura prospicientes, in suos liberalem, ac munificum fore, quòd C apertis eum viderent manibus esse. Hinc ni fallor factum est, ut homines etiam gentiles summo affectarent studio, mirisq; inventis quæsierint, eximiæ laudem commiserationis. Intelligebant quippe, nullâ re ad immortalitatem nominis, & divinæ consortium dignitatis aditum honoribus fieri ampliorem, quàm liberali & munificâ erga miseros exhibitione. *Hæc* (inquit Plin: l. 2. c. 7.) *ad æternam gloriam via. Hâc proceres iêre Romani. Hic est vetustissimus referendi benemerentibus gratiam, mos, ut tales nominibus adscribantur.* Vnde Seneca similiter Ethnicus *l.* 4. *de benef.* scripsit: *Benè aliis facere, hoc solùm habent homines, cum* D *DEO commune.* Vnde vulgare illud apud Manucium, Græcorum adagium: *Homo homini DEUS est, dum nimirum egentem sublevat & solatur.* Avidus quispiam magni nominis, exiguus licet in doctrina Professor, Paduæ, in civitate Italiæ, dum videret, quòd aliorum celebratiorum nomina, ipsis insciis & fortè invitis, parietibus eminentioribus, per publicas vias insculperentur de nocte; similem & ille exambiens nominis sui

Manus aperta dormientis, designavit in Regem.

Plin:

Senec:

nis sui celebrationem, clanculum de nocte negotium molitur, comparat scalas, & dum consopita omnia, pergit ad publica loca, parat ascensum, ut scribat, ambitiosus sui nominis præco, interea nocturni custodes viarum superveniunt, dum scalas advertunt, furem arbitrati, capiunt, in carceres publicos ducunt: miser vani competitor nominis, in examine cum summa ignominia vix evasit: O curas ô labores, ô pericula hominum, pro magni nominis celebratione! compendiosam verò ditescendi in nomine, idq; æternaliter, vel ignorant, vel respuunt viam, nimirum, fieri liberalem.

Professor ambitiosus nominis, ludicre confusus.

PARS II.

SS. DEIPARA, Locupletatrix copiosissima.

399. *MARIA multorũ nominum Domina.*

ADmiranda planè omnia cernere est in Virgine Matre, sed cæteris admirabilius, ipsum dulcissimum nomen MARIÆ, quod adeò locuples interpretationum habetur; ut decies millenis honorum vocabulis dignam, S. Damasc: in Menæis Græcorum, dixerit MARIAM: quod profectò cedit ad insignem Dignitatis eius commendationem. Dicit enim noster Bernardin: t. 3. ser. 1. de Nom: Virg: *Sicut DEUM ipsum, non uno tantùm nomine nominamus sed multis, ut sic eius incomprehensibilitatem enuntiemus; sic & gloriosam Virginem, multis designamus nominibus: & nunc Lucem, nunc Solem, & huiusmodi, nominare solemus ut sic ad sublimitatem eius cognoscendam, aliquantulùm pertingamus.* Nobis tamen à solo nomine MARIA, quod os Domini nuncupavit, non recedendum, dives etenim offert se materia dicendi de illo, in quo locupletatur cuncta creatura rationalis, imò ipse DEUS: quod ultimum.

Bern: Sen:

Probatur Scripturaliter.

400 *DEUS dives, non eget.*

Egere DEUM, ac non esse, æquè implicat: hic enim Dives est in omnes, à quo omne quidquid creatura habet, habereq; potest, ceu è fonte originatur: nihilominùs ex suppositione decretæ Oeconomiæ Incarnationis CHRISTI, egere DEUS potuit, pro-

A bavitq; de facto, dum corpus assumendum à MARIA expetiit. Vnde S. Methodius sic allocutus Deiparam: *Euge quæ debitorem habes illum, qui omnibus mutuatur, omnis enim Creatura DEO debet: ille autem Tibi debitor est.* Hoc ergo in sensu, MARIA locupletasse DEUM dicitur, dum ab æterno adhuc prævisa Mater DEI, ex supposito ipsius consensu, in officina SSS. TRINITATIS, lento passu, sæculorumq; retardante progressu, cuderetur. Expendamus illud Prophetæ. Isa: 62. *Vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominabit:* Septuag: legunt: *Et vocabit te, ipso nomine* B *tuo, ipso novo, quod ipsum os Domini locutum est.* Eâ articulorum affluentiâ, eâ pronominum repetitione (ut benè advertit Leo Castrensis) quid conspicuum & mirabile, in hoc sancto nomine delitescit, quod sic uberem demonstrationis excursum provocet? Communis opinio Ecclesiæ & Christianorum, D. Thom. & Cyrill: id accipiunt, de Nomine JESU apud Zerdam. Cæterùm idem Illustriss: Antistes, vult hic nomen MARIÆ adumbrari, sacrumq; spponderi vocabulum, novum, & ab ore Altissimi, qui rerum momenta callet, nuncupandum: quod ipse e- C levatissimo ingenii conceptu fusè comprobat. *Acad: 5. lect. 5:* ex connexione nominum Matris & MARIÆ: nobis liceat faciliora & magis ad captum sequi, favente non modicùm Hebræâ literâ, quæ illud: *Quod os Domini nominabit.* Hebraicè legit *Nakach.* id est *perforabit.* In quo non parùm acuminis, si memineris nomen inane, aërisq; verbere & impulsu sonans, per auras fluidum, & suomet fragore deperiens, evanescere ilicò, dum profertur: ergo ut nomen gratissimum MARIÆ tantò magis stabiliretur, tanquam rigenti saxo, ne citò per auras, auresq; dilapsũ D evanesceret, celtis subeundo mucronem, subire debuit, & in metallis incisum fodicari: *Perforabit.* Sed rursùs, ulteriùs indagine curiosè excurrere liceat, cur nam MARIÆ nomen in æternitatis libro, non calamo Scribæ æterni, SSS. scilicet TRINITATIS decreto, velociter scribitur; sed veluti sculptoris, (quod nimiùm operosum est, pluraq; trahit temporum momenta,) inciditur à manu? *Quod os Domini perforabit:* Delectabatur planè DEUS ab æterno,

Metho:

DEUS quomodo indiguit Mariâ.

Isa:

MARIÆ in nomine, multa delitescũt mysteria.

MARIÆ nomen à Deo nuncupatum.

MARIÆ nomen non calamo scribitur, sed insculpitur celte: cur?

ab æterno, (ut humano liceat uti stylo) gratiosissimo nomine MARIÆ, ideò veloci calamo conscribere illud noluit. Priùs tot sæculorum labebantur myriades, donec MARIANI nominis, & Maternitatis eius in tempore, & in vulva, imò in auribus sculptura integra compleretur. De quo Psal: 39. *Aures autem perfecisti mihi.* Hebræa. *Aures fodisti.* Assumit Zerda cit. *Aures perforari dicuntur, cùm Dominicum corpus in Virginea vulva plasmatur.* Tum deinceps placuit Altissimo, tanti nominis complere artificium, terrisq; tam operosum evulgare opus excelsæ suæ dexteræ. Audiamus Damian: S. 11. de Annunt. *Statim de thesauro Divinitatis, MARIÆ nomen evolvitur, & per ipsam, & in ipsa, & de ipsa, & cum ipsa, totum hoc faciendum decernitur.* Qualisnè Divinitatis thesaurus, ex quo Nomen MARIANUM erutum? Thesaurus pluralitatem significat: in gazis & opibus, quendam indicat numerum, sub collectivo vocabulo. Ergo Divinitatis thesaurus, TRINITAS personarum est, quæ in Essentia unitatem, numerum in Hypostasibus amans, thesaurum Divinitatis, non sine proprietate constituit: & ex hoc MARIÆ nomen evolvitur, dum primùm MARIA inter homines auditur. *Virum MARIÆ, de qua natus est IESUS.* Nihilominus, quia MARIA ab æterno & ante sæcula, SSS. TRINITATI, ordine prædestinationis, in Matrem DEI, ac dignitatem electa, præsentissima fuit; sequitur inde, quòd Beatissima, gratiosissimo suo nomine, ipsius SSS. TRINITATIS accidentalem ab æterno, simul auxerit, locupletaveritq; beatitatem. Hoc ipsum expressisse videtur Andr. Lyræus in Trisag: Mar. l. 1. sono 26. dum ita ait. *Suavissimum illud MARIÆ Nomen, Divinissimum summæ TRINITATIS conclave, fragrantissimo sanctitatis suæ balsamo vaporasse credendum est: quantis gaudiorum deliciis perfudisse, cùm in eo velut tersissimo crystallinæ levitatis speculo, omnem Divinæ Incarnationis atq; humanæ Redemptionis Oeconomiam contemplaretur, tanta tamq; illustria pudicitiæ virginalis exempla, plusquam Seraphicos maternæ dilectionis affectus praevideret: quantus ex eo virtutum omnium & gratiarum plusquam cœlestium, quas nomen illud claudebat in se, afflabatur odor? ut vel tunc perfectum crediderim, quod Cant: 1. legitur: Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suavitatis: veluti diceret: Cùm DEI Filius in sinu Patris ab æterno requiescens, atq; in solio & triclinio suæ Majestatis cum Patre & Spiritu S. beatissimâ requie frueretur; sensit fragrantiam nominis mei.* *Et quid mirum? cum teste* S. Bernardo. *ser. 71. Mores habeant colores suos, habeant & odores, quibus veluti suavissimâ exhalatione, accedentes perfundant. Cùmq; id omni odori proprium vel maximè esse videamus, ut latentia quæq; atq; abscondita, in lucem ac Solem protrahat, dum per subtilissimos poros, ac tenuissimas quasq; rimas, odoratos suos spiritus emittit, nemo jure mirabitur, statim dulcissimum illud Nomen, aureum SSS. TRINITATIS conclave, velut suavi quâdam aspiratione replevisse.*

Psal: — Zerda. — Damian: — Nomen Mariæ ex thesauris Divinitatis. — MARIA Deum locupletans. — Lyræus. — Nominis Mariæ elogia. — Bernar:

Probatur Figuraliter.

401. Iterum SS. Virgo MARIA nominis sui privilegio locupletasse Angelos asseritur & probatur. Juxta Theodoretum, Nyssenum & Ambrosium, vox illa Cant. 3. *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi,* vox Angelorum esse dicitur: sed mirum omninò & meritò videri debet, Cœlites percunctari, quænam sit cœlorum Regina, annè suam Imperatricem ignorant? cur ter ad minus de nomine Mariano inquirunt Angeli in Canticis? Et quomodò potuisset tam incognita fuisse MARIA, cuius ortum ac nomen Parentibus denuntiarant, vitam alimentis in templo foverant, incarnandi VERBI mysterium, modumq; explicârant, parienti Genethliacon accinuerant, millenisq; aliis modis obsequia alia præparabant? neq; enim tunc primùm eam nosse cœperant, quam, ut Dominam ac Reginam suam dudum debuerant cognovisse. Itaq; alia, commodior longè, verborum S. Epithalamii explicatio in promptu est: scilicet SS. Angelos, ideò tantâ & iterata solicitudine perquirere nomen MARIÆ. *Quæ est ista?* non quòd suam Reginam ignotam habeant, sed quia MARIANI nominis dulcedine capti & illecti, sæpiùs illud insonari percupiunt, ac devoto obsequio & festiuo cunctorum Cœlitûm gaudio, MARIÆ vocabulum frequentiùs ingeminari expetunt, quasi in illius beatitudinis pelago, in quo bonis omnibus ubertim exundant, non sat planè cumulati omni felicitate viderentur.

MARIÆ nomen Angelos locupletat. — *Angeli toties repetunt nomen Spōsa, ut nomen Mariæ frequentius obaudiant.*

derentur, si post dulcissimum Nomen JESU, sanctum MARIÆ nomen per omnium aures, in ætherea illa regione non personaret: ideò ultrò citròq; ac reciprocâ interrogatione alii alios solicitant, & urgent rogantes. *Quæ est ista?* ut interrogationi succedat, frequens ac repetita responsio, nempè MARIA, quæ omnium animos exhilaret, ac suavissimo imbuat gaudio, novâq; perfundat lætitiâ. Hunc sensum amant verba. *Rich: à S. Laur:* l. 1. de laud. V. in prædicta illa verba. Quæ est ista? *Forsitan, quia dulce MARIÆ nomen, sibi desiderant responderi: sicut enim antiquis illis Patribus, Isaia & cæteris, nomen Domini in desiderio erat, ut scilicet inter homines nominaretur CHRISTUS, qui notus erat in cælo, & nomen, quod laudebatur in cælo effunderetur in terris; sic & Angeli, MARIÆ nomen desiderabant nominari, & in notitiam effundi, ut non intra terræ terminos clauderetur, sed etiam celebre haberetur in cælis.* Quis autem explicet, quantâ id purissimarum mentium illarum voluptate ac gaudio factum sit? certè non alio, quàm Angelico nobis ore promendum est. Audiamus igitur, de hac re oraculum DEI, quod S. Birgitta in suis revelationibus scripsit. Degebat sanctissima vidua Romæ, in ædibus Cardinalis cuiusdam, ex quibus liber in ædem Laurentianam patebat aspectus, ambigensq; quas nam monialibus suis, quarum Regulam CHRISTUS dictaverat, Matutinas, ut vocat, lectiones præscribi vellet, cùm ecce illi de more adfuit Divinus Magister, & Angelum se missurum promisit, ex cuius ore eas ipsa exciperet. Et stetit CHRISTUS promissis, quotidie enim Birgittæ chartâ & calamo instructæ, dictator Angelus se sistebat, & linguâ Sueticâ, divinam planè de laudibus MARIÆ orationem, ipsâ exscribente prælegebat. Atq; sic semel converso ad MARIAM sermone eam hisce expressit verbis: Ser. Angel: c. 4. *O omnium consolatio, Virgo MARIA! hoc ipsum tu es, ad quod Angeli à principio suæ creationis, tantâ arserunt charitate; quòd licet ex suavitate & claritate, quam ipsi in DEI visione & appropinquatione habebant, ineffabiliter lætabantur; plurimùm tamen ex eo gavisi sunt, quòd Tu Ipsi DEO, eis propinquior esse debebas, ideoq; de hoc magis exultabant, quòd Te DEUS creare volebat; quàm ex eo, quod ipsos creaverat. Et sic tu ô Virgo Sanctissima! Angelis mox, ut creati fuêre, gaudium fuisti, cùm de te, ô Virgo creaturarum omnium dignissima, antequam creareris, intimè congaudebant.*

Rich:

Ex Lyr:

Angelis quã gratã Maria revelatũ Birgittæ.

Angeli mox ut creati fuêre, exultârunt in MARIA.

A B C D

Probatur Doctoraliter.

402. Locupletat tertiò, nomine suo MARIA, iustos: & hoc multipliciter: Primò locupletat victoriis, dum fortitudine induit contra hostes: De quo sic S. Germ: orat de Zona Deip: *Invocatione Tui Nominis, nequissimi hostis invasiones repellis.* B. Thom: à Kemp. s. 4. ad Novit: *Expavescunt Cæli Reginam tartarei spiritus, & diffugiunt audito nomine sancto eius, velut ab igne horrent sanctum & terribile nomen MARIÆ, non audent apparere, non possunt sua ludibria exercere, ubi noverint nomen clarere S. MARIÆ: tanquam ad tonitruum de cælo factum, sic prosternuntur ad S. MARIÆ vocabulum, & quò sæpiùs illud profertur, ac desiderabiliùs invocatur; eò citiùs & longiùs ipsi fugantur.* Secundò, nomen MARIÆ, locupletat iustos, dulcedine & consolatione spirituali. Fatetur de se ipso noster Senensis: *Conscientia mea testis est Dominus, quia, si aliquandò calesti largiente gratiâ, exterioribus curis exemptus, laudibus V. MARIÆ valeo vel per horam occupari; tantâ mentis lætitiâ saucior, tantâ interiùs suavitate perfundor; ut cunctis mundi vanitatibus & concupiscentiis conculcatis, nihil aliud appetam &c: Quandoquidem in sordibus carnis adhuc, & mundi luto degentibus, tam læta contingit in eius nominis contemplatione sentire. Ad ipsum iterum MARIÆ nomen contemplandum, iterum atq; iterum descendere libet.* S. 3. de Nom: MARIÆ. Clariùs huic censioni adstipulatur S. Bonav: in Ruth: *O multum amabilis MARIA! Tu, ne nominari quidem potes, quin accendas, nec cogitari, quin recrees affectum diligentium Te: Tu nunquam sine dulcedine divinitùs Tibi insita, memoriæ portas ingrederis.* Tertiò nomen MARIÆ locupletat iustos, multiplici gratiâ & virtute. Ait enim Chrysolog: ser. 146. *MARIÆ nomen, Prophetiæ germanum est: hoc Virginitatis insigne, hoc pudicitiæ decus, hoc indicium castitatis, hoc DEI sacrificium, hoc Collegium sanctitatis.* Istud ergò peraugustum Nomen, vim quandam sanctitatis halat transfusivam, ut dum nominatur à Sanctis; miram quandam gratiam, virtutum specimen nominanti inferat, & instillet.

MARIÆ nomen locupletat iustos multifariè.

Germ:

Sen:

Bonav:

Chrys:

Bonav: instillet. Eodem attestante S. Bonav: in spec: c. 8. *Nominari non potest MARIA, sine nominantis utilitate.*

A

Probatur Miraculosè

403 *MARIÆ nomen locupletat peccatores.* Locupletantur quartò, nomine MARIÆ peccatores, conversionis gratiâ, si eam devotè, cum interno pio motu invocent, quod comprobat illud miraculum, non levis notæ. Historico, Cæsario, relatum dialog: l. 2. c. 12. qui vixit anno 1222. Floressia est oppidum antiqui Comitatûs Namurcensis, ad Gabim fluvium situm: hîc circa annum 1217. nobilis egit adolescens, cui parens, vir magnus & potens, amplam reliquerat post mortem hereditatem, utroq; is orbatus parente, militiam secutus, cæpit hominum venari gloriam, & juvenili cum coætaneis levitate, siue prodigâ pecuniarum dispẽsatione, omnem brevi substantiam divendidit, decoxit, abligurivit. Ad extremùm, redactus ad paupertatem, solum vertere, & peregrinas adire statuit regiones. Aderat porrò illi villicus, vir impius & flagitiosus, qui Domini sui notatâ miseriâ, ex eo, quid nam haberet tristitiæ? & num pristinas velit recuperare forsan facultates, sciscitatur. Velim inquit alter, si modo per fas liceat. Ad hæc, nequam ille villicus, me sequere inquit, & benè tibi erit. Inde ergo per invia ac devia, sub noctem in proximum nemus deductus, dæmoni sistitur: promittit hic juveni multam opum vim, gloriam & honores, si Divino Numini renuntiet. Renuit primùm: instat, urgetq; perfidus villicus. Acquiescit tandem miser. At hoc non satis, subjicit Sathan, MARIAM pariter abjures, necesse est. Exhorruit adolescens scelus, facturum se nunquam protestatus est: urget villicus ille iniquitatis, & modis omnibus persuadere conatur adolescenti, ut sicut Filium Matre majorem, ita & Matrem minorem Filio, non dubitet abnegare. Stat fixâ sententiâ: non movetur adolescentis animus, quinimò stipem se emendicaturum potiùs asserit, quàm benignissimæ Matris nomen ejurare. Negotio igitur infecto domum repetunt. Erat in itinere sacellum, in cujus Altari, DEiparæ MARIÆ puerum JESUM ulnis gestantis imago visebatur. Illud sub auroram ingressus, adolescens, villico præ foribus procul relicto, ante aram, perpetrati facinoris stimulatus conscientiâ prosternitur: misericordiæ Matrem MARIAM, sincerâ mentis pœnitudine inclamat, tanto animi dolore, tantâ commissi criminis amaritudine, ut mugire potiùs, quàm loqui dixisses. O rem mirandam! intelligibili voce, audita est pro eo, clementiæ Mater, intercedere, sed preces abnuere visus Filius, iterum atq; iterum: tandem surgens è loco Mater, Filiolum in altari collocat, & prostrata illi, pro eodem deprecatur. Haud mora, Parentem surgere jubet Filius: Non possum (inquit) hoc tibi Mater negare, quod petis, concedo, condono illi piaculum. Surgit è terra adolescens, lætus egreditur, eximium expertus à MARIA favorem, sitq; quòd obvius factus viro, cui nuper notabilem bonorum suorum partem vendiderat, juvenem ille salutat, & ultroneè cum tota substantia, nobilem filiam offert in uxorem. Probavit in hoc juvene MARIA ante, quod postea ipsamet revelaverat Birgittæ l. 1. revel: c. 9. *Nullus* (inquit) *tam frigidus est ab amore DEI, (nisi sit damnatus:) si invocaverit hoc nomen hac intentione, ut nunquam redire velit ad opus solitum, impossibile est, quod non discedat ab eo statim diabolus, & nunquam ampliùs revertatur ad eum, nisi resumpserit voluntatem peccandi mortaliter: tamen quandoq; permittitur ei, turbare eum, propter majorem remunerationem ejus, sed non possidere.*

Miraculū in adolescente, qui DEUM abiurans, MARIÆ renuntiare noluit.

B

C

Probatur Historicè.

Ultimò tandem, Locupletatrix in nomine suo, Beatorum in cælis, dicitur MARIA. Ita de B. Dominico Carthusiano, Ordinis annales commemorant. (ap. Lyræum l. 1. Trisag: sono 39.) dũ animo Divinâ luce collustrato, in sublime tolleretur, claro mentis obtutu Deiparam vidisse, quam Cives omnes cælestis Jerusalem, suavissimâ vocum Harmoniâ celebrabant, cuius nomen dum audiretur, omnes cervicibus decenter inclinatis, istud profundissimè adorare cernebantur. Item de Seraphica Virgine Gertrude, Agni Sponsa nobilissima, multorum arcanorum cælestium conscia, ut *Insin. l. 4. c. 49.* scribitur, eam cuneos Sanctorum vidisse, dum cælum, dulcissimum MARIÆ nomen 404

MARIÆ nomen locupletat Beatos.

D

MARIÆ nomen celebrari in Cælis audiunt & vident aliqui.

men celebraret, omnes coram ea genua flectentes, illudq; suavi harmoniâ decantantes audisse. Imò universaliter, receptissima est apud omnes Orthodoxos illa sententia Idiotæ, de contempl: MARIÆ cap. 5. *Dedit Tibi Virgo MARIA, nomen tota TRINITAS, ut in nomine Tuo omne genu flectatur, cælestium, terrestrium, & infernorum* Affine huic valdè, quod tenent aliqui, ad cumulum beatitudinis Sanctorum saltim accidentalis, nomen Beatissimæ Virginis pertinere, quod ipsi præferre in frontibus debebunt, ut servi MARIÆ consignati. De quo sic apud doctissimum Lau: à Ponte t. 2. in lib. sap. c. 14. lego. *Vnde* (inquit) *in cælo, ni fallor, non solùm CHRISTiferi: sed & Marianitæ dicemur: nec solùm in fronte signum Tau, sed & MARIÆ circumferemus, utpotè præcipuè salvati ab ea, præcipuéq; sui.*

Idiot:

Mariani vocabũtur in cælo, devoti MARIÆ.

Epilogus.

405. AJunt Phydiam, peritissimum illum celandi artificem, finxisse ex ebore Minervam Atheniensibus, quam cùm non tam Deæ magis simulacrum, quàm artis suæ monumentum vellet exstare, (quoniam inscribere non licebat,) ei similem speciem in clypeo inclusit, idq; tanto ingenio & industriâ, ut eam nemo posset abradere, quin opus destrueret, perderetq; universum. Si magna licet componere parvis: simile quid, DEUS Op. Max. fecisse videtur, cùm Beatissimæ Virginis sanctissimo nomini, suum tam forti ac indissulubili vinculo attexuit, ut quemadmodum Ille, DEUS *à dando* dicitur, sic MARIA à locupletando nuncuparetur, atq; sic ut quòcunq; regnum DEI pertingeret, eò quoq; ad ipsa licet terrarum extrema, mox DEIparæ nomen penetraret. Ergo o locuples, solo etiam nomine MARIA! dum in faustissimo ortu tuo, immensas depromis divitiarum Gazas, & nos *Obsecramus*, cum Joan. Gersone ser. de nat. V. *In hac sacratissima Nativitate tua, mori peccatis, mori mundo, vivere & renasci DEO. Fac, nascatur in nobis per gratiam IESUS, quemadmodum priùs, in Te natus est per fidem & amorem.* Cui honor & gloria in sæcula. AMEN.

Phydias, in conservãdo nomine suo.

Votum Authoris.

LVCERNA in tenebris.

SS. DEIPARA.

Pro Purificatione B. V. Mariæ.

Lumen ad revelationem gentium. Luc: 3.

406. CUm lumen hodiernum Gentes illustrat universas, omninò Gentilitatis errores necessum est aboleri, & solemnis hæc accensio lucernarum, Gentilicas extirpat superstitiones. A. A. Proserpinam illi à Plutone raptam, his diebus, cum facibus lugentes, quærebant; nos cum lucernis accensis, purissimam Virginem gaudemus invenisse. Stygiæ Deæ, nam Orcei Numinis conjugi, litabant illi sacrificia; nos cæli Reginæ vota consecramus. Hoc innuit *Innoc:* de Purif: dum ait: *Quid est, quòd in hoc festo cereos portamus accensos? ut mos Ethnicus cum Christiano ritu commutetur. Et quod à stultis idolorum cultoribus ad honorem Proserpinæ agebatur; id prudenter à piis ad honorem laudemq; Virginis MARIÆ convertatur.* Porrò à Romanis Ethnicis, quoddam luminarium festum solitum celebrari, Februarij mense, in honorem Februæ, siue Plutonis, aut Proserpinæ, ut ipsos ad miserationem excitarent sacrificuli, quatenus mitiùs defunctorum animæ apud infernos exciperentur. Jam huiusce festivitatis cereorum, dignoscimus originem. De quo clariùs loquentem accipe Guarr. ser. 3. *Agitur ergo ista festivitas, incipiente mense Februario, qui à Februo seu Plutone, qui purgationum*

Proserpina rapta à Plutone memoria Kalendis Februarii.

Innoc:

Gentilium oblationes pro defunctis ex facibus.

Purificationis Festi origo. *gationum Pater à Gentilibus credebatur, ita vocatus est: sed hanc lustrandi sive purgandi consvetudinem, benè mutavit Christiana Religio, cùm hâc ipsâ die festivitatis Beatæ Virginis, plebs & Clerus, Sacerdotesq; cum cereis & hymnis, Ecclesiarum loca circumeant, non utiq; ad recordationem paganæ superstitionis; sed in perennem regni cælestis memoriam, quandò omnes electi, cum lampadibus Sponso & Sponsæ sunt occursuri, atq; ad thalamum supernæ charitatis intraturi.* Et quandonam occurritur Sponso & Sponsæ? *Occursus Sponsi, est mors in proximo.* nisi tum, dum morti appropinquamus? occursus noster ipsa mors est, ultimaq; vitæ agonia, in qua pro felici Paradisi possessione cum tota æternitate luctandum est, ubi cuncta volvuntur in tenebris, vel saltim in umbra mortis, trepido titubanteq; gressu aguntur universa, & si quandò, tum vel maximè, cum timore & tremore operamur salutem nostram. Et quod tunc amicabile Sydus? quæ opportuna in tanta caligine lucerna? ut densas dissipet animi tenebras? viam ignotam commonstret? imminentia aperiat pericula, & dejectum in spe bona relevet animum? nisi tu Beatiss: Virgo MARIA. Sic enim te appellatam à Seraphico Bonav. spec. c. 3. audio: *MARIA lucerna à Domino plenissimè illuminata, per quam tenebras animarum nostrarum fugat & fugavit.* *MARIA lucerna morituri-entium.* Huius ergo illuminatissimæ LUCERNÆ, dum & ipse, in caligine illa extrema, exambio, ac in spe bona, expecto lumen, interea LUCERNAM in tenebris, id est LUCERNAM agonizantium, MARIAM deprædicabo: priùs tamen præludam cum morali, de quibusdam miseriis voluntariis morientium. Te interim vitæ fons, & in morte Patrona veneror hymnidicè.

Virgo fortis, horâ mortis,
Affulge ô LUCERNA:
Ut te duce, almâ luce
Perfundamur æternâ.

PARS I.

Mortis incommoda, ex nobis ipsis plerumq;.

407 Multa de morte, probra circumferuntur, quæ nescio, an mortis attulerit acerbitas, an morientis pravitas. Mors acerba ex se non esset, aut quidem non adeò acerba, nisi homi-

A nes illi difficultates adjungerent, & in seipsos acuerent falcem. *Id agit se dulò* (Scribit Seneca ep. 30. de Basso) *ut nobis persuadeat, si quid incommodi aut metus in hoc negotio est, morientis esse vitium, non mortis.* *Mortis acerbitatē, ipsimet acuimus.* Senec: Qui se ante mortem omnibus expedivit, quiq; non solùm pravæ; sed & naturalis affectionis tricas resolvit, plurimùm morti acerbitatis ademit. Non est mortis culpa, quòd quis post longa negotiorum otia, mole prematur mersus, & cæcis difficultatum obruatur tenebris; sed evenit ex damnabili morientis ignavia. Placido illam & sereno vultu posset salutare, B si curis compositis, difficultatibusq; sedatis, negotiis ritè dispositis, laudabili homo vacaret otio, decretoriam, in omnem voluntatem DEI pronus, affectibusq; ad Creatorem suum anhelans, expectando horam.

Probatur Scripturaliter.

Hoc ipsum liquet ex diverso modo loquendi S. Scripturæ, de quorundam mortibus: nonnullorum enim mortem assimilat Soli occidenti, ut non nemo (scilicet Histor. Concionator hist: 47.) audeat interpretari de morte justorum illud Jeremiæ vaticinium c. 15. *Occidit ei Sol, cum adhuc dies esset.* Jerem: 408
C Aliorum verò, scilicet peccatorum mortem, curisq; sæcularibus implicatorum, comparat ceræ. *Sicut cera, quæ fluit, auferentur.* Psal: 57. Psal: Et quid illud? *Occidit Sol, cùm adhuc dies esset.* *Mors justorum, ut Sol occidens cur?* Numquid non continuum diei cum Sole contubernium? Proles ista micantis Parentis, non plùs perennat, nisi dum fulgent radii Patris. Occidenti Phæbo, succedit nox & tristes tenebræ, quid ergo occidente Sole, dies adhuc esse dicitur? Notatur hic (ni fallor) mortis justorum nobilis conditio, qui dissipatis tempestivè, sive noxarum, si quæ aderant, per Sacramentorum usum; siue negotiorum mundialiū umbris, per ritā dispositionē, D sine ulla obtenebratione intellectûs, (ut in aliis morientibus contingere solet,) placidissimè, veluti dies adhuc esset, occidunt, seu moriuntur securi ob rectè factorum conscientiam. Quod pulchrè adnotavit S. Bonav. in soliloq. c. 3. *O vita secura, ubi conscientia pura, ubi mors sine formidine expectatur, cum dulcedine adesse optatur, & cum devotione acceptatur.* Bonav: Ab hoc non procul

 discessisse

Zeno. discessisse videtur *Zeno Veronen: de Resur.* qui mortem justorum appositâ similitudine Solis, declarando, ita scribit: *Sol quotidie nascitur, eodemq; die quo nascitur, emoritur, nec tamen instantu sinu forte terretur, ut suos retardet cursus, sed fidelis semper, intrepidus ad sepulchrum noctis contendit, sciens, in ipso, quòd vivat.* Ecce, quam ob rem Sol occasum non metuit, nec superbi decoris ornamenti exspoliari decoramentis exhorrescit, nimirum *Sciens, in ipso sepulchro habere, quòd vivat.* O conscientiam liberam! o jubar nobile! quod occidente etiam vitæ Sole, diem in anima relinquis, omnesq; dissipas tenebras. *Masius* refert plures ex Hebræis opinari, super sepulchrum invictissimi illius Imperatoris & Ducis populi, Josue, collocatum fuisse simulacrum Solis: primùm quidem in æternam memoriam miraculosæ stationis Solis ad imperata eius, alterum fortè, ut indicaretur Sanctissimi Ducis præclarus obitus, qui veluti Sol cunctis dissipatis nubibus, occidit tandem, deinceps oriturus: ita pariter ille, ritè peracto munere suo, transactisq; cum congregato universo populo negotiis publicis, fat maturè, honestè, ferratisq; oculis exinceps, mortem imperturbatè spectaret. *Dimisit populum, singulos in possessionem suam, & post hæc mortuus est Iosue, filius Nun, servus Domini, centum & decem annorum. Iosue. 24.* Mirum sanè: nullæ mortis referuntur angustiæ, prout legitur in Saulis obitu: querebatur namq; ille 2. Reg: 1. *Tenent me angustiæ, & adhuc tota anima mea in me est.* Quia tota anima in illo erat, & iam angustiæ eum discrutiabant: si affectionem ad Imperium exuisset, justè abjectus à sceptro; si teterrimâ se invidentiâ purgasset; aliquam (si fas est dicere) animæ partem deposuisset, & angustias enervasset: at dum integris affectionibus infeliciter ditabatur; angustiis incrementatis distorquebatur miser: Josue populum dimittit, se ab omnibus expedit, & quia omnibus retinaculis expeditus, mortem appetiit serenus. Hinc iam intellige sensum Divini Psaltis, qui supra, morientium peccatorum malam sortem, sub similitudine ceræ candelæ expressit. *Sicut cera quæ fluit, extinguentur.* Ingens sanè discrimen Solem inter & candelam ostenditur. Sol occidit, ut iterum ori-

Mortis iustorum, felicitates.

Iosue in sepulchro Solis Figura cur?

Jos:

Reg:

Mortis iniustorum symbolũ

A atur; moritur justus, nubibus maturè dispulsis in quiete, ut vivat vitâ meliore: extinguitur injustus, terrenorum negotiorum cerâ veluti visco implicatus, stridet primùm, tandem & fumat, tenebris undiq; involutus, dum mori se videt, cùm non vult, vel necdum expeditum se agnoscit, bis miser in sui defectione, utpotè utramq; amittens lucem.

Sol iniustorum cãdela cur?

Probatur Figualiter.

409. Sed ampliorem dent dictis lucem figuræ. Maturè puto expendendum illud, cur DEUS dum vita mulctaret Aaronē, jusserit eum priùs vestibus denudari, & sic iam occumbere nudatum, ita affatus Moysen: *Tolle Aaron, & filium eius cum eo, & duces eos in montem Hor, cùmq; nudaveris patrem veste suâ, indues eâ Eleazarum filium eius: Aaron colligetur & morietur ibi.* Gravior plurimis pæna esset, quàm mortem oppetere, ante mortem insignibus dignitatis nudari. Cur ergo Dominus mortis acerbitatem Aaron exacuit, cùm eum despoliari ornamentis propriis jubet. Moriatur priùs Aaron, & postea detrahantur vestes, ne vel tantillo illo tempore, videatur amisisse dignitatem. O Domini in homines amorem! Quo mortem exarmet, & leviorem faciat, Aaronem denudari jubet. Omnibus vult ante mortem expediri, ut mortem valeat imperturbatis spectare oculis. Nihil ipsi iam restabat faciendum, sed ritè omnia iam peracta & studiosè absoluta. Aaron ergo non tam moritur, quàm decumbit. *Non explicat textus,* scribit Oleaster ad literam, *qualiter sit mortuus aut sepultus: & crediderim, neminem hoc vidisse, & putarem post denudationem, eum à Moyse & filio utcunq; recessisse in loco secreto montis, & ibidem manibus Angelorum sepultum.* Attende quæso, quomodò post denudationem ipse tetendit intrepidè ad mortem, neq; iam accedentem mortem fugit. Et quid timeret rebus omnibus iam nudatus, & ab hominum curis iam sejunctus? valere jussit rebus omnibus, dum montem inscendit, & ibi placidè occubuit. Quàm sapientis erat, rebus omnibus, dum montem ascendit integrâ salute nudari, & intrepidis gressibus morti accedere? Disce hinc acerbitrtem mortis emollire, & tetrum

B Exod:

C *Aaron, moriturus priùs nudatur.*

D Oleast:

Mortis acerbitas, quomodo emollienda.

tetrum vultum eius, serenis oculis spectare: curas sæculares, mundi negotia, si adsunt uxoris, liberorumq; & consanguineorum causam tempestivè à te, ut oporte expedi, totus in DEUM convertere, vanis non distrahêre negotiis, curialia procul abijce, totus sis in agendo de æternitate, cui te capessendæ accingis, cogita superna, mens sit in æthere, fiat commoratio tua in Horeb, scilicet in deserto, & tunc cum Aaron, sepulturâ Angelorum beaberis. E contra mortem expavent, qui affectionum tenentur vinculis, quiq; sæculi incumbunt negotiis, dum moriendum: trepidant semper timidi, quia ad mortem nunquam inveniuntur parati. David Angelum intuetur stricto gladio mortem minitantem, & intrepido pectore occurrit gladio, mortiq; se audacter objicit. Dixit etenim ad Dominum 2. Reg: 2. cum vidisset Angelum gladio cædentem populum: *Ego sum qui peccavi, ego iniquè egi: isti qui oves sunt, quid fecerunt? vertatur obsecro manus tua contra me, & contra domum patris mei.* Mirum est, quòd hic gladium non timeat, iam cædentem, cùm Rex alius vel ad somniatum exhorruerit gladium: *Somnium vidi* ajebat Nabuchodonozor, *quod perterruit me, & cogitatienes meæ in strato meo, & visiones capitis mei, conturbaverunt me.* Ec quod somnium? inclamasse scilicet Angelum arborem proceram succidi, & foliis ac fructibus despoliari. Cur si ipse iam cædens gladius non deterret Davidem, Nabuchodonosorem conturbet somniatus? Profectò non mirum: concutitur Nabuchodonosor somniatâ morte, nec timet Dauid inspecto cruento ense: hic namq; miris virtutibus exornatus, dignisq; actionibus excultus, atq; in omnia expeditus, manum expectabat percutientis; at ille superbiæ metas supergressus, ac indignâ præsumptione vanissimus, totus occupabatur in colligendis arboris suæ fructibus, congregandis divitiis, raptu alienorum ditescens. David ad mortem tendit intrepidè, Nabuchodonosor vel mortis somnium exhorret timidè. Opportunè *S. Ambr: l. de bono mort. c. 3. Prævidens se cum Sanctis, & qui pro devotione animas suas in CHRISTO deposuerunt, futurum, lætatur, & se morti pro Domini placanda offensa, promptus objicit, & pro salute populi*

Mors acerba, implicitis sæculo.

Reg:

Mortem non timet Dauid: secus Nabuchodonozor, quã vis somniatam, cur.

Ambr:

A *laborantis, divina ultioni paratum offert.* Et certè, ni contaminata sceleribus conscientia nostra, pœnas post mortem non præsagiret, mortem non adeò conturbata timeret.

Probatur Historicè.

Præclarum dispositæ mortis, & ab omni cura temporalium liberæ, accipe 410.
exemplum ex Conc: hist. 47. in quodam Lusitano mercatore (Petrus Vellius vocabatur, insignis in Indiis amicus S. Xaverii) Acceperat hic bonus vir pro quodam insigni pietatis actu, in elocanda puella paupere, cuius ideo periclitabatur castitas, promissio- B nem à S. Xaverio, inter alia, de hora mortis: *Cum tibi (aiebat Sanctus) vinum amarescet, tunc ad mortem te para, & scito iam instare.* Duxit ille vitam usq; ad decrepitam senectutem semper opulentus. Tandem cùm aliquando solemni convivio lætus assidet, dum pateram poscit, vinumq; gustat, sentit vinum, fellis instar, sibi amarum esse: cæteris gustandum illud porrigit, sed dulce sapidumq; experiuntur: tum demum vaticinii Xaveriani memor, illud cunctis explicat, atq; domum pergens, filiis forte bonâ relictâ, pauperibus magnas opes erogat, amicosq; ad diem C dictam, ad funebria, ut assistant in templo, invitat, plurimis existimantibus, eum aut melancholiæ aut senectutis vitiô, à mente aberrare. In templum ubi concessit, sacro viatico & extremâ unctione munitur, post quæ in feretro se componit: jubet sacrum solemni ritu pro defuncto cantari: post sacrum, Sacerdos cum ministris, preces exequiales decantat circa loculum, adhuc viventi, cunctis expectantibus exitum rei, & Xaveriani vaticinii, dum nihil iam restaret parentalium, accedit ad herum famulus, ut eum levaret, reperit iam mortuum. Ingens primò præ- D sentium murmur, tum re apertiùs exploratâ, stupor & admiratio, piæq; lacrymæ. O felicem! sed ah! quàm infelices illi, quos occupatos curis mundanis, distractos negotiis vanis, vel ipso iam imminente agone, ultima invenit hora. Veterum tradunt historiæ de uno ex septem Græciæ Sapientibus Pittaco, à quo origo processit illius Paræmiæ. *Nosce tẽpus.* Cùm hic ad singulare cum Phrynone descendisset certamen,

Mortis præparatio Mercatoris cuiusdam singularis.

Duellum Pittaci cum Phrynone in ense & laqueo.

dataq; esset utriq; optio, ut pro libitu arma deligeret. Pittacus dextrâ ensem, sinistrâ laqueum, in quo ludo exercitatissimus erat, proferens, non perfunctoriè, ab adversario irrisus est. At ille rem seriò agens, in medio certaminis, gladium Antagonistæ capiti intentavit: cùmq; illum Phrynon, ut ictum eluderet, in sinistrum obverteret latus, eâdem celeritate Pittacus laqueum in eius collum injecit, strinxit, implicavit, cum illo dicterio: *Noveris tempus & occasionem.* Ita planè, imò luctuosius quid contingit plurimis, dum ultimus ictus imminet mortis: non norunt tempus, nesciunt occasione uti, per quod colla sua laqueis injiciunt, negotiis sæcularibus implicati, atq; sic miseri, dum ea, quæ sunt salutis animæ, vel negligunt vel differunt, interea duplici corruunt morte.

Adagium: nosce tempus, facto explicatum.

PARS II.

SS. DEIPARA, Lucerna in tenebris.

411. Præeat primum aurei oris Doctor Chrysostomus cum suo lumine, molestissimum transitum ad æternitatem describens: in 1. ad Thessal. c. 5. Hom. 11. ita ait: *Si iter, quod fert de una regione in alteram, noctu conficere difficile, ac periculosum sit; quomodò tutum erit ingredi viam, quæ a terra in cælum ducit? Nescitu, quàm multi dæmones in hoc intervallo, quàm multæ feræ, quàm multa spiritualia nequitiæ. At si illam quidem Lucem habeamus, nihil potest lædere nos: sin autem extinxerimus; nos citò interficiunt, & citò omnia nostra auferunt: latrones quippè extinctâ lucernâ, latrocinantur.* Conscientiam S. Doctor forsitan rectam, lucernam putabat, potiori ego jure ipsam Beatiss: Virginem, quæ a S: Methodio de hypap: *Fax omnium sæculorum* dicitur, LUCERNAM, splendidissimè in atra caligine mortis, agonizantibus prælucentem interpretabor.

Chrys:

Lucerna morientium, recta conscientia.

MARIA Lucerna & fax morientium.

Probatur Scripturaliter.

412. Passim ubiq, laqueos innumeros in mundi huius caligine expertus Rex David: ideoque ad illos evadendos, semper novâ & ingentiori luce perfundi, atq; potioribus auxiliis vallari desiderabat, ac præsertim Psal: 17. dum mortis imminentis tenebris circumdaretur, *Circumdederunt me dolores mortis, dolores inferni circumdederunt me*, cuiusdam LUCERNÆ suæ implorabat opem. *Quoniam tu, illuminas LUCERNAM meam, Domine, DEUS meus illumina tenebras meas.* S. Thomas secundùm literam glossat hunc textum, ut per LUCERNAM intelligat prosperitatem, per tenebras intelligatur adversitas: aut etiam per LUCERNAM intelligit mentem nostram, lumine gratiæ illuminatam. Cæterùm S. Bonav. spec: Virg: c. 3. eundem locum explicat de Beatiss: Virgine *Hæc etenim est illuminatrix plurimorum per exempla vitæ: ipsa est, cuius vita inclyta cunctas illustrat Ecclesias. Hanc verè LUCERNAM illuminavit Dominus pleníssimè, & per hanc illuminationem, tenebras animarum nostrarum fugat. Illa est, per quam multi, nedum in vita, in tenebris sæculi illuminantur; sed præterea, imò maximè, dum hoc nequam sæculo egrediendum, dum undiq, tetra caligo infestantium hostium, immensæ tenebræ exhorrescentis conscientiæ, strictissimi Iudicii examen, inter spem & metum agitantur omnia: adest hæc splendidissima cunctis, & præsertim cultoribus suis, adest inquam, ut soletur, ut luceat, viamq, commonstret, dispellatq, tenebras mentis.* Non inconsultè ergo Rex hic Sanctus, Prophetico in spiritu, huius salvificæ LUCERNÆ gloriabatur ope inquiens: *Quoniam tu illuminas LUCERNAM meam Domine: DEUS meus illumina tenebras meas.* Sed iterum Propheta S. in tenebris mortis, mactè tamen animo, excutit timorem, spemq; optimam roborat ac solatur, non alio, nisi eiusdem LUCERNÆ illuminatione, dum ait: Psal. 22. *Nam etsi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala, quoniam tu mecum es: virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Sed quæ in tenebris consolatio? aridum lignum vel frondens virga. Magnum sanè, si prodigium accedat. Sic legitur in Chron. Polon. de B. Andrea Zorawek Eremita Polono, qui sub noctem profundam, viatoribus aberrantibus obvius, titionem dedit, qui veluti fax accensa, donec ad locum pervenirent, lumen subministravit. Non aliter planè res geritur. Virga illa, quam implorabat Regius Vates, ipsa fuit in typo, Beatissima Virgo, ex sensu Hugonis Card. qui ait. *Virga*

Psal:

Thom:

Bonav:

MARIA lux in morte.

Psal:

Baculi accensi, facti obsequia præstant B. Zorawek Pol. Eremita.

MARIA Virga, Crux baculus consolationis.

Virga dicitur B. Virgo, baculus Crux, hæc duo, verè consolantur nos in omni tribulatione nostra Virga ergo hæc simul & fax est, quæ morientibus in illis tenebris gratiosissimè affulget. Væ nobis, si JESUS & MARIA, duo magna cœli lumina, nobis tum non irradient, si Virgo & Crux, nobis opem & robur non suppeditent. Proinde ritè S. Petrus Damian. pronuntiavit ser. de Assump: *Hæc est virga illa, quâ retunduntur impetus dæmoniorum adversantium: virga Aaron, per quam fiunt signa & mirabilia. Baculum autem intellige, quo non solùm verberatus est, sed & occisus insatiabilis ille homicida, qui moribus hominum pascitur & nutritur.* Tetigit pridem sub parabola Sapientiæ, hoc speciale agonizantium ex protectione Beatissimæ Virginis privilegium, uterq; Sapiens. *Sap:* 10. dum ita ait: *In fraude circumvenientium illi adfuit, & custodivit eum ab inimicis, & à seductoribus tutavit illum, & dedit illi claritatem æternam.* Quod noster Carthagena l. 18. h. 1. sic declarat: Quia inquit DEIPARA, tempore mortis à fraude dæmonum tentantium, suos devotos custodit, atq; tutatur, tunc enim in itinere adsunt penè innumeri deprædatores, à quorum infestissimis incursibus, Virgo suos devotos protegit: Et sicut mare rubrum, Moysis virgâ percussum ac divisum, iter siccô vestigiô, DEI populo ad terram promissionis lacte & melle manantem contendenti, præbuit; ita per Virginem, quam virga Moysis (ut supra ex S. Damiano dixi) adumbrabat, transitus per mare huius mundi, ad cælestem Patriam electis repromissam, expeditus DEI servis redditur. Vnde & alter Sapiens Eccli: 6. non ignorans hanc miram DEIparæ virtutem ad subveniendum in mortis articulo, his verbis nos commonet confugere ad Virginem: *In omni animo tuo accede ad illam, & in omni virtute tua conserva vias eius: investiga illam & manifestabitur tibi, & continens factus, ne derelinquas eam, in novissimis enim invenies requiem.* Ecce in his ultimis verbis, præmium famulatûs DEIparæ, scilicet in novissimo mortis tempore, requie perfrui: & dum gravior tentationum tempestas animam perturbans insurgere consuevit, fida securitas.

Hugo. Dami: Sap: Carth:

MARIÆ patrocinium in morte explicatur.

Eccli:

A *Probatur* Figuraliter.

Huius rei exquisitam subministrat figuram, nobilis illa Familia, seu Tribus, aut terra Zabulon, cui olim grandævus benedixisse Jacob legitur: *Zabulon in littore maris habitabit, & in statione navis pertingens usq; ad Sidonem.* Gen: 49. Multas habet Ly *Zabulon* interpretationes nominis, *apud Sylv: Alleg:* modò premo illam, quam accipit, *à S. Ambr: l. 5. de benef: Patriarch:* ubi ille sic interpretatur Zabulon. *Zabulon, quasi liberans à nocturnis.* Convenientia interpretationis inde desumpta fuit, quia B Zabulon terra, Portus quasi marinus erat, & propterea fortè, ut moris est, Pharum, seu Turrim luminosam, contra pericula navium in mari, habebat, spectabaturq; de longè à nautis, nocturnis sub tenebris. Ex mente Petri Comestoris, Carthagenæ, & Bernard: à Busto, Terra Zabulon, typus fuit B. V. MARIÆ (vide de hoc meum Alphab. de Immac: Conc: tit. ult. satis latè.) Vnius hic sufficiat Authoritas, Carthagenæ scil: qui propositis illis verbis Prophetæ, *Primo tempore alleviata est terra Zabulon. & terra Nephtali,* sic ait: *Per hanc terram intelligo mysticè B. V.* C *MARIAM, ortam ex tribu Iuda & ex Sacerdotali Nephtali civitate, nulli tributo subjectam* Mare, ex vulgari omnium acceptione, benè denotat vitam humanã, in quo mari omnes navigamus, dum vivimus, inter tot pericula, spectantes undiq; tot aliorum naufragia, Syrtes & Charybdes, & præcipuè tum metuenda, dum iam portui adnavigamus, tenebris agoniæ circumfusi. Felices illos, qui ob specialem devotionem suam in MARIAM, Portum Zabulon inveniunt: horum etenim aspectibus, veluti *liberans à nocturnis,* Turris luminosissima & præfulgida Pharos, spectabilem se offert, ut tenebras dissipet, & D viam ad portum rectè dirigat, fluctus quarumq; tentationum sedet, prædones animæ repellat vel coërceat, maternè soletur, & ad portum felicis æternitatis placidissimè deducat, atq; in terram suam recipiat. Jucundum est illud quod benedictioni S. Patriarchæ pro Zabulon superaddidit Moyses Deut. 33. *Inundationem maris, quasi lac suget, thesauros absconditos arenarum.* Quibus videtur subinnui excellentissimum privilegium

415.

Gen: Ambr: *Zabulon, typus MARIÆ cur?* Carth: *Mare, vita humana.* *MARIA Pharos, seu turris luminosa.* Deut:

MARIÆ clientes, lac sugũt iñ morte.

vilegium Cultorum MARIÆ: nimirum, quòd dum ipsi sub patrocinio MARIÆ, portui huic feliciter adnavigant; nedum beneficiô huius luminosæ LUCERNÆ, de tenebris tentationum liberãtur;sed cælestiũ quoq; consolationũ ubertate per ipsam recreati, & spe meliori de salute sua erecti, sugunt quodammodo lac & dulcedinem Matris, MARIÆ scilicet favoribus amplioribus refecti. Quod brevi, post Doctores probabit infra miraculosa circa quosdam contingentia. Interea, si cætera desint, hoc unicum sufficiat, quòd *thesaurus absconditus* est, non iam *arenarum*, sed auri, compendiumq; felicitatis, agonizantem in ulnis, seu sub patrocinio occumbere MARIÆ. Sanè ipse JESUS, qui nullius patrocinio egebat, ut semper vivens habuit secum Matrem, nec moriens voluit illam abesse à Cruce. Imò iam acturus animam, & postremum emissurus Spiritum, Joan. 19. *Dicit Matri suæ: Mulier ecce filius tuus.* Noluit dulcissimus JESUS ad mortem accedere, quin & ultima verba Matrem involverent, nobisq; proferrent. *Vt ex hoc tota Christiani felicitas* (inquit Báeza Figur. l. 1. c. 1. §. 20.) *monstraretur in eo sita esse*, quòd habens JESUM, vel ultimos halitus vitæ, sine MARIÆ patrocinio, nolit proferre, sed amet in ulnis eius defunctus occumbere. Accedit & illud, quòd *Inclinatio capite emisit spiritum:* cur non magis sursùm elevet ad Patrem, pro recipienda agonis peracti laureâ? Erat in terra & juxta Crucem MARIA Mater JESU, cuius ad ulnas inclinatus, maluit defunctus occumbere. Ait D. Philipp. Abb. l. 1. in Cant. 25. *Vidit IESUS stantes juxta Crucem, Matrem & Discipulum, quem dilexit. Et super istos, quos Spiritus S. obumbrabat, eòq; gratiùs, quò suaviùs requievit.* Sic JESUS quasi de MARIÆ sinu in mortem ivit, nè quis homo audeat gustare mortem, nisi confotus MARIÆ patrocinio.

MARIÆ in ulnis agonizare, quanta felicitas.

CHRIstus acerbitatem suæ mortis, temperavit præsentiâ Mariæ.

CHRIstus inclinavit caput ad Mariã ut suaviùs moreretur.

Probatur Doctoraliter.

414. *Bonav:* Favent & titulo, & rei, SS. Patres, præsertim S. Bonav. in spec. c. 3. cuius propterea liceat repetere authoritatem: *MARIA, LUCERNA à Domino plenissimè illuminata, per quam tenebras animarum nostrarum fugat & fugavit.* Item alibi. *Gloriosum & admirabile nomen Tuum ô MARIA! qui illud retinent, non expavescunt in hora mortis: ab invocatione nominis Tui trepidat spiritus malignus, pax multa observantibus nomen tuum.* S. Bernardus. *Horrent principes tenebrarum, MARIÆ devotam invocationem, quia in circuitu eius, acies valida innumerabilium spirituum bonorum, sibi devotos defendentium invenitur. Anima mea! quid ages tum? quis te liberabit? considerabam ad dexteram, & non erat qui cognosceret me, periit fuga à me. Quid misero reliquum? Clamavi ad Te Domina (MARIA:) dixi, tu es spes mea.* Alphonsus Salmeron, devotissimus huius Virginis cultor, in illa verba sup. cit: Sapientis Eccli. 6. *In novissimis invenies requiem:* sic scribit *Ob id, quòd CHRISTO nascenti & morienti, Mater adstitit, digna facta est, quæ filiorũ DEI generationem, ut Mater piissima foveat, atq; morti nostræ, in qua DEO per gloriam nascimur, singulariter succurrat, ut in tanto patrocinio & favore sublevati servatique, Virginem Sanctissimam imitemur, ac Filium eius.* Huc spectare videtur doctissimi Justi Lipsii authoritas, qui dum ad extrema validè se vergere iam adverteret, oculis in altum elatis manibusq; moribundus exclamavit: *O MARIA, DEI Mater & Virgo! tuum nomen imploro, adsis mihi famulo tuo, cum tota æternitate decertanti, & non me deseras in hac hora, à qua pendet animæ meæ salus, aut interitus sempiternus.*

Bernar.

Salmer.

Lipsius.

Probatur Miraculosè

Rem, ut supra promisi, miraculo uno & altero comprobo & quidem recentissimo. Anno D. 1581. refert *Pexens. in Hort. Mar: alloc. 19.* Romæ in Seminario, fuit Jacobus, de Spoleto oriũdus: huic decedenti obtulit sese multâ luce circumfusa Deipara, præsens in rebus arctis auxilium, & adversùs dæmones tutum perfugium. Horum enim ille aspectu territus, videbatur sibi intueri barathrum infernale, & formidabiles flammarum exundantium rogos, in mediis ignibus ferream cratem positam, tortoribus, flammeis uncis & pectinibus pertrahere juvenem, intentantibus, ut cruciandus crati illi imponeretur. Dum miser, quo se in tanto periculo verteret, non haberet, quem opitulatorem alium invocaret; MARIAM Patronam, cuius Congregationi nomen dederat, inclamat: nec fefellit spes cõcepta. 415.

Mortu in agonia, contra terriculamenta dæmonũ, iuvenis, a MARIA confortatur, lacte ex uberibus profluente.

cepta. Aspectabilem se dedit Virgo Mater, immenso quodam circumdata lumine: eumq; blandè aspiciens, jussit signum crucis, velut clypeum impenetrabilem, orcinis spiritibus objicere, suoq; confidere in patrocinio. Quibus verbis, tantum animo robur est additum, ut salutari illo signo, dæmonibus insultaret, eosq; à conspectu propulsaret: Exinde editâ fidei professione, novo se auctoramento CHRISTO Duci devinxit, divinumq; viaticum sumpsit. Quo factô, cùm aqua illi porrigeretur ad os, post sumptionem, eluendum, negabat se illo liquore indigere, cùm à Regina cœlorum calix sibi iam porrectus esset, sanguine CHRISTI JESU eius Filii, plenus: deinde SS. Matris ex uberibus dum lactea dulcedo fluxisset, bonoq; ab illa animo esse, jussus, mox eò profecturus, ubi victorem immortalis corona maneret, & uti dixit, evenit: Paulò post, magno cum pietatis affectu, exhalatâ animâ, ad promissum bravium in cælum evolavit. Comprobat hoc miraculum insigniter, illud quod accommodavimus cultoribus terræ Zabulon, scilicet MARIÆ: *Inundationem maris quasi lac sugent.* dum Piissima Mater, candicantem materno lacte, rubentemq; sanguine Filii sui calicem, clienti suo satagenti, & in tribulatione extrema posito, tam placidè porrexit. Ex hac promulside suxit, & ille alius adolescens Dolanus, qui ad agonem properans, Crucifixi Iconem postulavit, tempus extremi certaminis adesse dictitans: sæpè igitur ingeminavit *Credo*, quantòq; ad vitæ terminos accedebat propiùs; tantò à rerum, quæ fiebant, sensu, longiùs abducebatur. Itaq; totus in suam luctam intentus, subindè verba iterabat: *Non ita est, mentiris*, & quasi in adversum inimicum, crucem, quam manu tenebat, tanquam telum intentabat. Ad extremum, veluti sedatâ iam pugnâ, & partâ victoriâ, tranquillo animo exclamavit: *Quam bonum bonum est! B. MARIÆ in eius sodalitio famulari:* abstractusq, à mortalibus curis, & sanctioribus immersus, actis Divinæ Bonitati gratiis, generosus athleta, ad promeritam adoream hinc emigravit. Alius tandem in eadem Palæstra constitutus, postquam, non sine lethifero sudore, cum Principe tenebrarum dimi-

Agonizãtes juvenes duo, unus de famulatu MARIÆ

A casset, vocatâ in opem Patronâ Virgine, ex difficili contentione superior, ter lætâ voce, *Victoria, victoria, victoria*, ingeminans, agonizavit. *Idem Pexenf:*

gratulatur: alter canit victoriam.

Probatur Historicè.

416.

Non est quod gravet, trahere huc factum Lycurgi, de quo ait: *Photius in Bibliot: Cùm verò (inquit) instare mors videretur, se in Matris Deorũ delubrũ ad Senatum deferri jussit, cupiens rerum à se in Repub: gestarum rationem reddere, ubi cùm illum accusare auderet nemo, domum est relatus & mortuus.* Noluit sapiens Philosophus in mortis confinio, à Deorum Matre abesse, sub cuius patrocinio, amabat B judicibus sisti, extremumq; subire judicium. Vt vel ab Ethnicis discamus Christiani, in hora mortis judiciiq;, solicitare veri DEI Matris patrocinium. *Adrian. Lyræus in Trisag: l. 3. Ton: 14. scribit:* Regem quendam orientalis Indiæ, tantoperè idolum Deæ suæ adamasse; ut ad eius memoriam indesinenter conservandam, atq; opem eiusdem requirendam, Ephæbum ad latus habere voluerit semper, qui auribus illius insusurraret continuò: *Rex, memento A ranganassæ:* Nomen hoc idolo erat. O quam salutariùs longèq; consultiùs auribus inclamantur agonizantium, certantium cum æternitate, salvifica nomina JESUS & MARIA? quibus veluti militari symbolo & tesserâ excitantur ad arma, & ad fortiter cum hoste dimicandum animantur: atq; communiter sub magnis nominibus hisce, eruti ex tenebris mortis, ad jubar lucidissimæ huius Lucernæ feliciter triumphant.

Lycurgus vult mori in Delubro Deæ Matris deorum.

Nomen suæ deæ mandat Rex ephebo, continuo pene auribus suis inclamari.

Epilogus.

417.

FEstum LUCERNARUM, solemne fuisse Gentilibus; compertum est, Nobis hodiernus dies, splendidissimæ in tenebris LUCERNÆ, MARIÆ irradiatus fulgoribus, festivus sit, quæ ut nobis cultoribus suis, vel in ultimis dierum nostrorum tenebris, cum benigno affulgeat radio, humiliter supplicantes dicamus cum S. Ephrem: *Orat: ad Virginem. Adesto mihi nunc & semper, ô Virgo DEI Genitrix, Mater misericordiæ, benigna, & clemens, in præsenti quidem vitæ cursu fervens protectrix atq; auxiliatrix, hostiles quoscunq; impetus à me avertens, & in via salutis me constituens, ac in extremo vitæ articulo miseram animam meam conservans, & tenebrosos atq; horrendos*

Lucernarũ Festum Romanis.

Ephrem

horrendos peſſimorum dæmonum aſpectus ab ea, procul repellens: in tremendo autem die judicii, ab æterna damnatione liberans, & poſtremò in numerum juſtorum me referens, atq; inacceſſæ, tui Filii, Domini & DEI mei gloriæ, me heredem efficias. Item alibi. *O Virgo Sancta atq; intemerata, a quacunq;*

A *neceſſitate ingruente, & à cunctis tentationibus diaboli, eſto noſtra conciliatrix & advocata in hora mortis atq; judicii, noſq; à futuro inextinguibili igne & tenebris libera, & Filii tui gloriâ nos dignare, ô Virgo &* Mater dulciſſima & clementiſſima. A M E N.

MAGISTRA juventutis.

SS. D E I P A R A.

Pro Viſitatione B. V. Mariæ.

Exurgens Maria abiit in montana cum feſtinatione. Luc: 1.

418. NUlla video divinioribus ſtudiis immatura ætas, ubi MAGISTER CHRISTUS, Pædagoga MARIA. A. A. Non ſulcanda maria, non longis itineribus contendendum Athenas, aut ſub altero Sole, inquirendi inter ſuppedaneos Indos, Bracchmanæ: iam hodie ultrò, ipſæmet diſcipulis adpropetant Scholæ, MAGISTRI diſcipulos quærunt, ſacratioris ſcientiæ & pietatis dogmata eos edocturi, etiamſi infantes ſint, dum ſcl: ad Joannem feſtinavit in montana, cum CHRISTO MARIA. *Exurgens MARIA, abiit in montana cum feſtinatione.* Adhuc in utero Joannes, & iam ſcholam ingreditur: adhuc non loquitur, & prophetat morigeratiſſimus diſcipulus MARIÆ: exultante in ſpiritu, ſuâ Magiſtrâ, *Exultavit Spiritus meus,* ait ipſa; exultavit & ille in utero, ut ſalutans adoraret Redemptorē. *Exultavit infans in utero meo.* Eximius namq; ille Joannis profectus, MARIÆ præſentiæ debebatur, quia ut ait Eſcob. l. 8. de B. V. Paneg: 2. n. 27. *Priuſquàm naſceretur, MARIÆ officinam ſeu ſcholam ingreſſus eſt: An non ille maximus vatum & pluſquam Propheta, hac didicit a MARIA?* En teſtem D. Ambr: l. 2. in Luc: *Benè inducitur Sancta MARIA, & exhibuiſſe officium, & myſticum numerum cuſtodiſſe: non enim ſola familiaritatis causâ, quòd diu manſit; ſed etiam tanti vatis profectus.* Egregia ſanè laus Joannis, tantùm iam ſub MAGISTERIO profe-

CHRIſtus Magiſter, Pædagoga MARIA, Joannes diſcipulus.

Ambr:

Joannes proficiebat præſente Mariâ.

B ciſſe MARIÆ, ut Doctor fieret, nam monitor Matris: Elizabeth etenim non aliter edocta eſt adſtare Matrem DEI, Deumq; in utero latere, niſi ex exultatione Joannis. Dicam ampliùs: Quòd iam cum ipſo Incarnato VERBO, ſuas exordiri videtur Joannes diſputationes, vocibus Matrum. Ecce utriq; Matri uterus dedit loqui, MARIÆ, VERBUM Deus, Elizabethæ, vox Joannes. De quo perquàm venuſtè ſcripſit Theophilactus c. 1. Lucæ. *Vox itaq; Virginis, vox erat incarnati in illa VERBI, &* C *idcircò etiam Præcurſorem in utero gratiâ proſecutus eſt, & prophetam fecit. Quæcunq; enim dixit Elizabeth propheticè ad MARIAM, non Verba fuerunt Elizabeth, ſed infantis: os autem Elizabeth tantùm miniſtravit, ſicut & os MARIÆ miniſtravit Filio DEI, qui in utero eius erat.* O felicem tantæ MAGISTRÆ diſcipulum, Joannem! Adeſte huc Matres cum veſtris Filiis, quos blandus affectus, teneræ ætatis indolem immaturam prætexens, a ſcholis arcet, MAGISTRORUMq; cōcredere retardat diſciplinæ, en præſtò D juventutis, morumq; peritiſſima MAGISTRA MARIA: Huic ergo, prolis veſtræ humiliter commendate inſtitutionem, conſignate mores, quotidianis ad MARIAM aſſveſcite intentos eſſe orationibus: fiet utiq; educatio eorum ad vota veſtra, Doctrice MARIA. Proinde ego B. V. Mariam, MAGISTRAM Juventutis præclariſſimam, vobis

Joannes in utero, monitor Matris.

Theop:

Matres filios a ſcholis abſtrahendentes arguuntur.

vobis probabo: Præmittens morale, quantæ difficultatis, sed & quanti meriti sit, instructio Juventutis. Nunc brevi hymno veneremur MARIAM.

O MAGISTRA Iuventutis!
Nostros quæso corrige
Tu errores: & virtutis
Rectè viam dirige.

PARS I.

Instructio juventutis, molestum opus: ast magni meriti.

419. *Adolescẽtia & juventus lubrica.* LIcet omnis vita humana virtutes oppugnet, inq; omni ætate plùs justò liceat cupiditatibus; præcipuè tamen adolescentia & juventus, sunt virtutum naufragia, honestatis pestes, temperantiæ proditrices, scopuli veritatis, libidinis fomenta, & criminum patrocinia. Rogatus olim Aristippus, quid pretii vellet pro instituendo puero? Drachmas mille, respondit, pretii magnitudine, negotii difficultatem insinuans. *Aristippi pretium Pædagogiæ.* Minùs operosum est, navẽ ventorum adjultibus impetitam, regere gubernaculi industriâ, ac in portum ducere artis peritiâ; quàm juventutem effrænam, ac sese ad omnia vitia exagitantem, æquitatis & morum habenis regere.

Probatur Scripturaliter.

420. Prov: 30. *Prov: Quatuor Salomoni ardua.* Sapientissimus sapientûm profitetur implexum ænigma, difficillimum sc: sibi videri istud, quod hisce proponit verbis. *Tria sunt difficillima mihi, & quartum penitùs ignoro: viam aquilæ in cælo, viam colubri super terram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia sua,* Quem locum intelligunt Commentatores, de mobilitate, & vaga instabilitate adolescentum, ob fervorem ætatis & sangvinis: quasi diceret, sicut viæ aquilæ, colubri, & navis, obliquæ & tortuosæ sunt, difficilesq; inventu & monstratu, quia nullum post se relinquunt vestigium; ita est via, seu vitæ ratio, quam quis in adolescentia sua sequitur: neq; enim facilè deprehenditur, quò aliquâdò declinaturus sit, quippe qui per omnes horas in diversa se torqueat, & nunc huc, nunc illuc rapiatur, ut

A difficilè sit animadvertere, quo tendat, aut quò se verset, ex eò, quòd videas adolescentem hodiè probum, pudicum, sobrium, & statuere nequeas, an talis in crastino sit futurus. Vnde S. Chrysost: hom: 84. in Matt: *Chryso:* *Adolescentum fluctus (inquit) pueritiæ succedunt, qui vehementiùs, sicut Ægeum mare, concupiscentiæ ventis exagitatur, quæ quidem ætas, potissimum correctione destituitur, non solùm quia majoribus turbationum cæditur fluctibus; sed etiam quia pædagogus tunc & Magister subtrahitur.* *Iuventutis miseria & pericula.* Hæc puerorum & adolescentum inconstantia, mirum in modum, quàm sæpè fallat spem & ex-B pectationem Parentum, vigilantissimorumq; etiam Moderatorum seu Præceptorum! qui dum putant se educare ornamentum familiæ, decus juventæ, florem ætatis, & virtutis, & quasi quodam in schemate angelum; postea, proh dolor! experiantur se nutrivisse viperam, pestem domesticam, dedecus, probrum, infamiam generis, gymnasii & Patriæ. Quin, multis adolescentûm in prima ætate larvam inducit simulatio! qui ubi liberiorem nacti sunt auram, ruptis habenis, effractis repagulis, perfrictâ fronte, ruunt in apertum nefas: præsertim si ad levitatem, parentum accedant blanditiæ, & ado-C lescens aut puer dissolutus, suæ libidini & petulcæ naturæ relinquatur. Huc spectant illæ Vatis parabolicæ querelæ Jer. 7. *Jer:* *Filii colligunt ligna, patres succendunt ignem, mulieres conspergunt adipem, ut faciant placentas Reginæ Cæli, & libent diis alienis, & me ad iracundiam provocent.* *Parentes conniventes filiis arguuntur.* Quasi diceret Propheta. Ex filiis, veluti incultis & neglectis arbusculis, pullulant rami noxiarum cupiditatum, quibus parentes, quasi ardentes faces vanæ cuiusdam gloriolæ subdunt, nummulos æquò liberaliùs subministrant, & stultæ Matres adipe suarum blanditiarum fovent, ut sacrificent Reginæ D cæli (iuxta Prophetam, Lunæ, quam quidam, Ethnicorum peste afflati Hebræi, pro dea habebant) secundùm nos verò vanitatibus mundi, (qui stultus, ut Luna mutatur,) & libent diis alienis, Veneri, Baccho, Plutoni, atq; sic Deum, ad iracundiam, accelerandamq; maturiori passu vindictam, provocent. Super quâ juventutis strage, argutè contra malè blandientes parentes, exclamavit S. Aug: f. 33. ad fratres. O *Aug:*

dolosa libertas! ô grandis filiorum perditio! ô paternus amor mortiferus! ecce filios dicunt se diligere, quos iugulare procurant: dicunt eos amare, quibus iam suspendia parant. Imo persæpè contingit, irrita, nedum Præceptorum fieri studia, sudores, labores, vigilias, industrias docentium; sed plùs dicam, pro gratitudinis symbolo, incurrunt odia ingratorum. Id contigit S. Arsenio, qui cum jussu Theodosii Parentis, scholæ fasces in graviùs delinquentem Arcadium, Filium Theodosii strinxisset, necem ille Doctori molitus est inferre, penè Nero, qui Senecam suum occidit. Nec aliud minerual, S. Cassiano Episcopo & Martyri, mali persolverunt discipuli, dum pueri elementarii, tabulas in eius capite fregerunt: & graphiis punctim, cæsimq; vulneratum, exactâ, per mille ab imbelli manu vulnera, animâ peremerunt. Hæc merces & stipendium est operosæ charitatis.

Arsenius periclitatur de vita ob Pædagogiam Arcadii.

Pædagogia quandoq; morte solvitur.

Probatur Figuraliter.

421. Reg:

Res clariùs pateat sub Figura. 4. Regum 13. suscitasse legitur Elizeus, solo ossium contactu, occisum hominem: de quo sic enarrat Historia. *Mortuus est autem Elizeus, & sepelierunt eum: Latrunculi autem Moab venerant in terram in ipso anno: Quidam autem sepelientes hominem, viderunt latrunculos & projecerunt cadaver in sepulchro, Elisei. Quod cùm tetigisset ossa Elizei, revixit homo, & stetit super pedes suos.* Pervolvamus iterum alterum miraculum eiusdem Prophetæ in vita, dum scl: cuiusdam bene notæ & nobilis fœminæ, extinctum resuscitavit puerum, ô quam longè dispari & difficili operâ: mittitur primùm Giezi servus, cum baculo sui Prophetæ, tangit mortuum, ut suo restitueretur vigori: cessit in vanum industria, nam etsi super os pueri, baculum Giezi posuerit, *non erat vox, neq; sensus.* Ergo dum vicaria non succedit opera, accingitur ipse Propheta, certaturus cum morte aliena, vicit postremò, sed non absq; fatigatione Triumphus: *nam incubuit* (ait Sacer textus) *super puerum, posuitq; os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius, & manus super manus eius, & incurvavit se super eum, & calefacta est caro pueri.* Cur tantùs labor in puero resuscitando? tam exiguus ille in adultæ ætatis viro? aridi unius

Elizeus, quantâ operositate usus, in resuscitatione pueri, Typus laborũ circa institutionẽ iuvẽtutis.

A vel alterius ossis adtactu ille redit ad vitam instantaneè; pueri tenera caro & membra a membris, lento nonnisi reviviscunt calore. Nonne poterat etiam puer ad lucem remeare, vel solo tactu, aut vocis imperio tantum? & quidem optimè: sed mysterii causâ ita peracta sunt, quæ ad vitam non desiderabantur. Rectè Bernardus ser: 16. in Cant: *Ego nec illud vacare reor, quod Propheta incumbens super mortuum, ad mensuram pueriles corporis sese construxit, os suum ori illius conjunxit, oculusq; oculos & manibus manus: Spiritus S. sic omnia fieri, & sic scribi fecit, ad eruditionem proculdubio:* quodq; nos arcani gratiâ incur-

B vatum Elizeum, & os ori admovisse, luminibus lumina, manibus manus, diximus; idem paulò inferiùs S. Abbas de septem oscitationibus explicuit. *Sufficiebat* (ait) *ad gloriam manifestandi miraculum, oscitasse semel, sed multiplicitas & insignis numerus mysterii admonet.* Sed quale tandem patet in his Sacramentum? nempe vitæ accessu ea significatur institutio, quâ ex trunco penè & cadavere quisquam rationalis, intelligens, eruditus evadit. Ergo, levi diligentiâ revivificatus homo ætatis iustæ, subindicat, facilem esse disciplinæ rationem,

C cùm, qui instruitur, iudicio pollet, & virum quæ decent, ea gerit; tantus autem conatus circa impuberem, ostendit puerorum pædagogiam, rem esse & negotium plurimi sudoris: necessum etenim, ut iterum Magister repuarescat, & amplitudinem suam aptet, pueri angustiis. Meminisse expedit, eundem Prophetam se nimis olim austerum præbuisse 4. Regum 2. pueris in Bethel, sui irrisoribus, quos prædæ destinaverat bestiarum. *Cum ascenderet per viam, pueri parvi egressi sunt de Civitate, & illudebant ei dicentes: Ascende calve, ascende calve. Qui cùm respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini, & egressi sũt*

D *duo ursi de saltu, & laceraverunt ex eis quadraginta duos pueros.* Et cur bonus Propheta petulantis imbellisq; plebeculæ, verbis primùm non aggreditur commonitionem? cur miti sermone emollire ad pietatem non intentat? aut blandiloquio timorem Divini Numinis iuvenili menti non instillat? sed diræ ferarum lanienæ committit viventes: illius autem pueri mortui cadaver, tanto conatu resuscitare ad vitam la-

Parentũ malorum filii, mortis victima.

tam laborat? Bethel civitas erat, quæ à fide ad vitulos desciverat aureos, adeoq; pueri malorum parentum, pessima proles erant, incapaxq; prophetalis eruditionis, & ideo negliguntur: defunctus verò puer, optimorum devotorumq; parentum filius fuit, & vel ideo de illo resuscitando, tam sedulam adhibet curam, nec satìs erat membra membris componere, sed (ait Scriptura) *reversus ille deambulavit in domo, semel huc atq; illuc: & ascendit & incubuit super eum, & oscitavit puer septies,* O quot artibus, quot industriis adlaborat solicitus Magister, ut vel semel oscitet puer ad pietatem, ad doctrinam, ad frangendam iram, ad cavendos malos socios, ad modestiam, ad singulares erga Beatiss: Virginem devotiones! Quantò magìs adlaborandum, ut septies oscitet, ut consuescat, moremq; imbibat rectè deinceps in posterum vivendi. Ingens sanè operosumq; negotium, institutio puerorum & juvenum, nihilominus magni coram Deo meriti.

Probatur Historicè.

422. Pro comprobatione dicti, & consolidandis in hoc pio negotio, Instructorum animis, præter illud Prophetæ stipulatum præmium *Dan: 12. Qui erudierint ad iustitiam multos,* fulgebunt, *quasi Stellæ in perpetuas æternitates,* adest opportunè Historica narratio *Gaspar: Lechner:* in sodal: Parthen: l. 2. c. 2. n. 7. de quodam Professore Vniversitatis nostræ Cracoviensis in Polonia, sub Anno Domini 1510. Hic iam per medium annum in scholis inferioribus, pueris instituendis præfectus, cùm explicasset Authoris cuiusdam profani librum, Virgilium ne, an Ciceronem; vidit in somnis ornatissimam quandã Ecclesiam, in cuius altari pendula fulgebat tabula, cui aureis literis inscriptum erat nomen, explanati Authoris à Professore. Addit idemmet Scriptor, quamvis esset diversæ Scholæ, quoniam ille Professor, moris habebat, totius diei, circa instituendam ritè juventutem, labores, singulari oratione Deo consecrare, ideo de specialis meriti sui excellentia apud Deum, visione illâ monebatur, & animabatur. Juvat hic meminisse Catharinæ Lusitanorum Reginæ, quæ, ne bonæ institutionis lacte

Professor Cracoviensis in laboribus Academicis, visione mirâ confortatus.

A parvuli Indorum conversorum, destituerentur, mammillâ verè Regiâ, illos lactavit. Intellexerat S. Xaverius Indiarum Apostolus, Reginæ huic, soccorum seu crepidarum, aliàs calceamentorum nomine, quadringentos aureos pensitari ab Indis, quare ille ad Catharinam, tam ingeniosè, tam salsè, simulque piè scripsit literas, non alios soccos fore, aut crepidas aptiores, quibus ipsa Cælum scanderet, quàm pueros Christianos Piscariæ in India, eorumq; institutionem: quare orare se, ut illud vectigal crepidarum, ad sternendam sibi viam in cælum, præluB centibus tot parvulis, communicatione lætâ, propagandæ religionis, attribueret. Illa, ut erat pia generosaq; Fæmina, suum illud tributum, libens ac volens, dictis usibus concessit. Non modicùm accedit, quod contigisse pariter in Indiis circa Annum Domini 1604. *tradit Engelg: in Festo Innoc:* ex Sacchino: mulierem quandam post quatuor horas obitûs rediisse ad vitam: hæc ob sceleratam vitam se testabatur in proximo condemnandam, sed duorum præcipuè infantûm, Angelico ritu fulgentium, quos à suis parentibus destitutos, ipsa suo lacte nutrierat, eC xoratum DEUM precibus, ut sibi ad resipiscendum vita prorogaretur, ijsdemq; infantibus postremò admonentibus, ne tantum beneficium oblitteraret, oblatam speciem evanuisse. Quæ ubi enarravit, assurrexit ad agendam pœnitentiam. Hanc gratiam, si innocentes referunt iis, a quibus brevis vitæ usuram accipiunt; quantam putas præstabunt Præceptoribus, à quibus, ob bonam institutionem, accipiunt sempiternam. *Nibil etenim,* ut ait Lactant: l. 6. Inst: *Sancta & singularis majestas aliud ab homine desiderat, quàm solam innocentiam, quam si quis obtulerit DEO, satìs piè religioseq; litavit.*

Catharina Regina Lusit: pietas in pueros, à S. Xaverio dilaudata.

Mulier periculo damnationis liberata, ope infantum quos nutrierat.

Lactan:

D

PARS II.

SS. DEIPARA, Magistra juventutis.

Evangelicus Propheta Isaias, ætatis suæ, & veriùs Reipublicæ Israel, describens calamitates, ipsiusque ruinæ, quam cernebat, enumerans causas, atq; deplorans clamabat: *Ubi est,* 423.

L 12 *legis verba*

Isai: legis verba ponderans, ubi Doctor parvulorum? Is: 33. Indicans subobscurè, non diu duraturam Rempublicam, MAGISTRIS destitutam: quilibet etenim puer, speciali quasi indiget MAGISTRATU. Vnde Seneca de Benef: l. 3. c. 11. *Quia utile est juventuti regi, imposuimus ei, quasi domesticos MAGISTRATUS, sub quorum custodia continerentur:* O quàm gratulandum est felicitati Christianæ Reipublicæ! quæ ipsius sui Redemptoris Matrem, cunctæ juventuti, nanciscitur in MAGISTRAM, morumque Institutricem.

Probatur Scripturaliter.

424. Non minorem infuisse B. V. MARIÆ curam parvulorum, quàm & CHRISTO, in nonnullis locis Sacer ipse cōprobat textus: Legitur etenim, quomodo cælestis ille MAGISTER, non quid indignum arbitratus est, cum parvulis agere, eos blandè tractare, ipsisq; benedicere: narrat S. Matt: *Tunc oblati sunt ei parvuli, ut manus ipsis imponeret & oraret: discipuli autem increpabant eos. IESUS verò ait eis, sinite parvulos, & nolite eos prohibere à me: talium est enim Regnum cælorum.* Audiamus iterum, quomodo Propheticè Salomon in prosopopæia Sapientiæ descripserit Marianas curas, & solicitudines, circa parvulorum educationem, eiusque MAGISTERIUM: Jam enim illa extruit ampla lycæa, ut rudes instituat bonis moribus: miscet vinum, instillando teneris visceribus opportunam doctrinam: mactat victimas, piæ devotionis & orationis insinuando gustum, & amorem: mittit ancillas, ut invitarent, bonos scilicet, & pios, providendo per Parentes, vel per eos, quorum curæ, educatio illorum interest, Directores. *Sapientia ædificavit sibi domum, miscuit vinum & posuit mensam, mactavit victimas suas, misit ancillas suas, ut invitarent ad arcem, si quis est parvulus, veniat ad me.* Prov: 9. Ex communi sensu Patrum, mysticè, nomine Sapientiæ, venit B. V. MARIA. Ipsum autem locum Ioan: Gerson Cancell: Paris tract: de parvulor: instit: trahit ad institutionem parvulorum. Excelsa itaq; illa & Divinissima mens MARIÆ, non dedignatur se, huius ætatis infirmæ demittere MAGISTERIO: imò summè se gestire, ac sibi gratulari huiuscemodi ge-

Matt:

MARIÆ cura circa institutionem parvulorum.

Prov:

Gerson:

A nus obsequii, in hodiernæ festivitatis mysterio ostendit, dum ad infantem, iam læta DEO festinanter properavit, Joannem. *Abiit in montana cum festinatione:* Schola properat ad discipulum: studiosum quærit MAGISTRA Excellentissima, de qua Ambros: *MARIA, Forma disciplinæ, norma virtutum, & totius figura probitatis.* En quanto profectu infantis! dum primùm ex Visitantis se MARIÆ MAGISTERIO, quia ad vocem eius, donatur perfecto usu rationis: *Ecce enim, ut facta est vox salutationis Tuæ in auribus meis, exultavit infans in gaudio, in utero meo.* Quod ipsum

Ioannes in vtero pollebat usu rationis.

B S. Chrysost:, Ambr:, Theophilus, Euthymius, attribuunt voci MARIÆ. En iam sapit per MARIAM infans, & sapit Prophetaliter, nam ex utero agnoscens hospitem, monet Matrem, intùs in visceribus MARIÆ, Deum Dominumq. latere. Miratus olim Job inquit 38. *Quis posuit in visceribus hominis* (70. legunt) *mulieris, sapientiam, vel quis dedit gallo, intelligentiam.* Vbi S. Hier: *Gallo galinaceo, DEUS huiusmodi sensum dedit, ut emenso noctis tempore, quasi proximæ lucis memor, tandem mundo canens annuntiet revertentem.* Prophetisq; id statim accommodat. *Pro Prophetis intelligere possumus, qui certatìm annuntiaverunt*

Chrys: Ambro: Theop: Euthy:

Job:

Hier:

C *diei ac Solis adventum.* Certè singulare illud verbum *Gallo* premens, illaq; rursum recolens, *Quis posuit in visceribus mulieris sapientiam,* Joannem hic recognoscit (*vide Escob: cit:*) apud Matris viscera sapientem, & galli in morem canentem; *Solem non quidem adfuturum, sed adesse monstrantem, Dominum nostrum.* Post sapientiale studium, crescit parvulus Joannes, etiam civilitate morum, dum exultans adorat in utero CHRISTUM, idq; ex Pædagogæ Cælestis MAGISTERIO, inquit enim Did: Baéz: l. 8 §. 12. *Planè eo ipso, quòd vox MARIÆ tam efficax fuit erga puerum Ioannem; ut eius rationem accelerârit, & fecerit sapientissimè moveri in cultum & reverentiam Dei, manifestè ostendebatur in illa DEUM esse.* Si ad primæ salutationis verba, in tantùm profecit puer; quid putas ad frequentes continuosq; amplexus venerandos Matrum? & fortè (ut aliqui opinantur) in Nativitate sua, ad tenerrima oscula & basia, benedictæ Gerulæ suæ & MAGISTRÆ MARIÆ? De quo audiendus Petrus Damiani

Ioannes in vtero Propheta.

Ioannes, prænuntians gallus.

D

Ioannes in amplexibus Mariæ proficiebat.

sermone

Damia: ſermone de Joan: *Quid, quòd non ſemel tam Sanctorum amplexuum fuit celebrata conjunctio? manſit MARIA quaſi menſibus tribus. Tantò tempore manet cum Eliſabeth Virginalis integritas, & nunc dulciori colloquio, nunc amplexu feliciori, Ioannem conſecrat & inſignit.* Quocunq; autem modo, rei huius veritas decernatur, illud certum eſt, quia multùm contulit puero naſcituro, tam felix & moroſum intemeratæ Virginis hoſpitium. O præſtantiſſimam Juventutis MAGISTRAM! o fortunatum de tali Pædagoga diſcipulum! Gloriabatur Alexander M. ſe nactum fuiſſe Præceptorem, Ariſtotelem: ſed ſolus ille, alium enim non admittebat diſcipulum: MAGISTERIUM autem MARIÆ, invidiâ caret: plures admittit diſcipulos, ſi Parentum votis aut amicorum, Pædagogorumque ſuorum, & ipſorummet qualicunq; in Beatiſſ: Virginem inclinatione filiorum tenera Juventus, patrocinio MAGISTRÆ huius conſecretur & commendetur: lubens illa vota talia ſuſcipit, ſuiſq; orationibus apud Deum quæq; impetrat opportuna, pericula corporis & vitiorum ſubmovet, cunctaq; ita dirigit; ut in bonis moribus, doctrina ſana, ac pietate adoleſcant.

Alexander gloriatus de Ariſtotele Magiſtro.

Probatur Figuraliter.

425. Quod ipſum elucidare placeat valdè jucundâ S. Scripturæ figurâ. Singulari curæ commendaſſe legitur Spōſus Sponſæ ſuæ, hædos ſuos paſcendos, dum ait: *Si ignoras Te, o pulcherrima inter mulieres, egredere, & abi poſt veſtigia gregum, & paſce hædos tuos, iuxta tabernacula paſtorum.* Cant: 1. Hædorum curam, quis non noverit eſſe difficillimam? grex petulantiſſimus, quietis impatientiſſimus, & ut ait Columella de re ruſtica, *Id genus dumeta potiùs, quàm campeſtrem ſitum deſiderat, aſperiſq; etiam locis ac ſilveſtribus optimè paſcitur: nam nec rubos averſatur, nec vepribus offenditur, & arbuſculis, frutetiſq; maximè gaudet.* Quanti laboris opus, fæminamq; dedecens Regiam, compeſcere hædos? quamobrem de Caprario opportuno, advertit idem. *MAGISTER pecoris acer, durus, ſtrenuus, laboris patientiſſimus, alacer, atq; audax eſſe debet, & qui per rupes, per ſolitudines, atq; vepres facilè vadat.* Vides quæ requirantur in Hædorum duce, cui quomodo ſufficiat tenera

Cant:

Hædi inſolentiſſimi, typus puerorũ.

A Sponſa, planè vix cogito. Sed in hac Sponſa communiſſimè SS. Patres legũt B. V. MARIAM apud Guilel: Anglicum: Hædorum autem nomine, veniunt quidem impii, quod & ego approbo: ſic ille dicit: *Attendite MARIÆ addicti ex toto corde, ait enim Sponſus, paſce hædos tuos, ſuos quippe vocat, quia non omnes hædi vocantur MARIÆ, ſed qui MARIAM colunt, ac venerantur, licet ſceleribus attaminati: qui enim peccatis irretiti ſunt, nec B. V. ſpeciali aliquo obſequio proſequuntur, nec preces aliquas in ipſius cultum fundunt, ut vel tandem reſipiſcant, hædi profectò ſunt, non tamen MARIÆ, ſed ad*

B *ſiniſtram ſiſtendi, æternas inferorum flammas ſubituri*; nihilominùs ſat venuſtè in his hædis Sponſæ, ſuſpicio cum Paulo Scherlogo pueros, primamq; illam & rudem hominum ætatem, quæ firmanda traditur Præceptoribus, & quæ cōmuniter jugum male ſuffert, huc illuc, decoris oblita, irrequieta diſcurrit. Hic igitur grex paſcitur circa tabernacula paſtorum, dum juvenes excellentiſſimis MAGISTRIS inſtituendi in morum modeſtia, in ſana competentiquè doctrina, ac dogmatibus Chriſtianæ fidei, committuntur. Sed parùm eſt, nam plerumq; Paſtorum horum curæ, ſolicitudines, eluduntur hædorũ

C iſtorum pætulantiâ: virentia voluptatularum ut adipiſcantur folia, præcipitia aſcendunt & pereunt, & ſpes à Præceptoribus conceptæ in auras evaneſcunt; niſi MARIA minet petulcum hunc gregem, & Parentum ſuorum precibus, vel ipſorum quotidianis penſis exorata aſſiduis, pueritiæ illorum ſingularem ſuſcipiat opitulationem. Tunc ſub benigniſſima eius cura fiet, ut hædi iſti celeritate ſuâ ſeu profectu in pietate & doctrina, cæteros ſuperent, ac montium cacumina, ſcil: virtutum, cælo proxima teneant: inter pericula juventutis, maloſq; ſocios, &

D prava exempla ſecurè incedant: ac reliquos coætaneos, per quoddam compendium, in via virtutis prætergrediantur: de quo monuiſſe illos videtur S. Ambroſ: *Vides, quòd in altis grex iſte paſcitur, audax in monte: ubi aliis præcipitia; ibi capris nullum periculum: ubi aliis periculum; ibi gregis huius alimentum: ibi cibus dulcior, ibi fructus electior.* Gaudent alia animalia planitie, ibi paſcuntur, imiſq; delectantur paſcuis: non ſic Mariæ

MARIA in ſponſa figuratur.

Hædi Mariæ, qui peccatores.

Pueri, hædi Mariani.

MARIÆ commendanda à Parentibus, filiorum pueritia.

Ambroſ:

MARIÆ clientes, sed instar hinnulorum, tenelli adhuc, in montium apicibus commorantur sub ipsius protectione, ubi fusiùs & copiosiùs rore cælesti, devotionis sc: perfunduntur, ac sapidiùs studiorum aluntur pabulis: ubi demum luporum, scl: sociorum pravorum, non timentur incursus, aut sævi illius leonis, qui circuit quærens, quem devoret, minimè metuuntur assultus.

Probatur Doctoraliter.

426. Favent huic generaliùs Patres, quotquot illorum B. V. MARIAM MAGISTRAM, Doctricem, Scholam appellant. *Joseph:* B. *Ioseph* Steinfeldensis opusc: 4. *MARIA, MAGISTRA disciplinæ, cuius scholam frequentare, cuius virgam supportare, non gravat eius filios.* *Bostius.* Arnold: Bostius. *MAGISTRA Religionis perfectissima, omnis modestiæ, virtutis, & honestatis speculum relucentissimum.* *Idiot:* Idiota p. 3. contemp: 8. *MAGISTRA Probitatis & bonitatis, gratiosè ostendens, quid effugere & quid tenere, & servare quis debeat.* *Rup:* Rupert Abb: l. 3. comment. in Cant: *MAGISTRA competentis verecundiæ, siue religionis necessariæ, cuius verecundia tantò est laudabilior, quantò conscientia gloriosior, tutior atq; securior.* *Joan: Rusbro:* D. Joan: Rusbroch: in spec: æternæ salutis. *MARIAM appellat Doctricem præcipuam virtutum omnium, totiusq; sanctitatis.* *Anton:* D. Antonin: in summ: p. 4. tit: 15. c. 4. *Doctricem fidelissimam.* Idiota contempl: de B. V. M. *Doctricem sapientiæ Dei, docentem veram sapientiam verbis suis & exemplis.* Tandem *Busten:* Bernard: Busten: *eam Scholam virtutum nominavit.*

Probatur Miraculosè.

427. Hic se iam congeries miraculorum insinuat, pro stabiliendo MARIÆ MAGISTERIO, juvenum & parvulorum. Primum sit illud *ex Surio* 27. Sept: de S. Elzeario Committe, & Virgine in conjugio: huius educationem à puero, nacta fuit quædam nobilis fæmina, simulq; devota B. V. MARIÆ: (Gersenda, Tertii ordinis S. Francisci, vocabatur) dum hæc frequentiùs deprecaretur, & quidem semel ferventiùs cæteris vicibus, Deum, ut Alumni sui provideret saluti; huiuscemodi subaudiit vocem: *Huic, pro quo tu me tam ferventer exoras, scito me assignasse in MAGISTRAM, ipsammet dilectam meam Matrem.*

MARIA S. Elzeario, data in Pædagogam.

A Huius ergo MAGISTRÆ, singulari curâ & administratione factum est, ut adolescendo puer ille, ad tantam virtutum excreverit augem; quòd cum coniuge sua Delphina, intemeratam multis annis usq; ad mortem, rarissimo exemplo, servaverint ambo Virginitatem, quos eadem B. Gersenda, uno cubantes in thalamo, vidit quandoq; a Christo benedici. Huic accedit noster Senen: Bernardinus: ille etenim anno ætatis suæ septimo, utroq; Parente orbus, sub cura venerabilis matronæ, Sororis olim Matris Bernardini, dum educandus remaneret; ad B Matris DEI devotionem verbis & exemplis instituebatur omnimodè, & quidem non infeliciter: gaudebat enim pia fæmina, videns in puero talia præludia Sanctitatis, nam sæpè puerulum ante Virginis Imaginem lacrymantem & Angelicam salutationem genuflexum amorosâ quâdam vocis & suspirii emissione exprimentem observabat: brevi Juvenis cùm profecisset in studiis, & linguæ vitium haberet, quod ipsum a Prædicationis munere arcebat, ab illo per miraculum a Beatissima sanatus est, & officium Prædicationis, promissum sibi ab eadem accepit. In vita quoq; S. Petri de Alcantara legi- C tur, quod dum adhuc puer esset & consvetas orationes in angulo templi Beatissimæ persolvere vellet, iam tenebrescente Cælo, apparuit ei B. Virgo lumen subministrans legenti. Sed singulare illud non prætermittendum: Beatissimam Virginem scholasticorum devotorum, visitasse scholam, eosq; dulciter amplexatam fuisse. Notavit id ex aliis noster *Carthag: l. ult.* de B. V. §. 37. de S. Thoma Kempensi: Hic adhuc puer & scholaris apud Florentium, dum studiis operam daret, unam horam Deiparæ donabat, precationi- D bus vacando, interim temporum successu, frigescente fervore, sensim hymni Virginales intermittuntur a Thoma, ita; ut tandem de penso MARIANO nihil relinqueretur: interea se ei talis offert in somnis species & visio: videbatur sibi esse in schola Florentii, plena discipulis, Florentio lectiones explanante, interea superveniebat Regina cœli fulgentissima, tum facie, tum veste, quæ omnium exedras perlustrabat, gratiosè amplexando Professores

S. Bernardini, Magisterio Mariæ profectus.

S. Petro de Alcantara puero adhuc, lumē subministrat MARIA.

MARIA scholasticorum Patrona, miraculosa apparitione probatur.

Thomas Kemp: redargutus a Maria de neglectu devotionis.

fessores & gratulando, quòd eruditis scholis, hominum mentes expolirent, neq; solùm a suis discipulis scientiam, sed multò magis vitæ innocentiam, & morum requirerent sanctitatem; quâ sublatâ (inquiebat) fusus Filii mei sanguis auditoribus emolumento non esset. Quæ dum videt Thomas, se quoq; participem huius fore dignationis sperabat, & anxiè expectabat. Sed perperam contigit, nam cæteros amplexata, dum ad Thomam venit, amplexum ei denegavit, cum acri objurgatione: Frustra (inquit) amplexum expetis meum, qui de pristina precum pensione, nihil solvis: Quò precationes illæ tuæ? quò laudationes abierunt? ubi illa mihi supplicandi studia ferventibus mixta suspiriis? charitatem intepuisse non vides? & tamen, quasi nihil mali egisses, meum tibi svavium promisisti. Deinde averso vultu atq; indignante, sese in cælum recepit Virgo. Thomas verò tali inclytæ MAGISTRÆ monito cautior factus, puer pene, nam sex pro tunc annorum spatio, in candidatorum numero, aliàs in novitiatu, commorari debuit, Religionem ingressus est, ubi magnus cultor MARIÆ, toti orbi, brevi suo sed aureo opusculo inclaruit. Huc referendi sunt Edmundus Cantuar: Rupertus Ticinen: Alb: Magnus, qui dum in pueritia tardioris essent ingenii, S. DEI Genitricis MAGISTERIO, in eximios Ecclesiæ Christi evasêre Doctores.

Probatur Historicè.

428. Apud Valer: Pierium Hierogl: l. 47. c. 84 legitur, de quadam Heroina apud Archivos, Thelesilla dictâ, Pöeticis præsertim clarâ studiis, in quibus fortè Archivam instituebat juventutem, ubi eius præclarum tale recensetur factum: cùm enim vidisset Archivos cæsos à Cleomene Spartano, senes & pueros scholares, armatos galeis, mænia tueri jussit, ipsa vero cum valida mulierum manu, hostem ad urbis direptionem incursantem, generosè excepit, fudit, fugavitq; propterea testatur *Pausanias* se vidisse ipsius statuam, quæ una manu galeam, altera hastam velitarem teneret, libris circa pedes dispositis. Gloriosiorem longè MAGISTRAM & simul Bellonam, noveris

Thesilla Magistra iuvenum, scholariũ suorum adjutorio Spartanos fudit.

Statua cũ galea, hasta &

A esse B. V. MARIAM: ipsa etenim clientes suos, qui in pueritia, specialis alicuius devotionis penso galeantur, libros & studia sua pedibus ipsius consecrant, in ulterioris eorum vitæ protractu, inter varias vicissitudines rerũ illos tuetur. Probavit hoc (quod Pexens. descripsit ex scala Cœli Hist: 95.) ille adolescens, qui a pia Matre sua edoctus, ut quotidie devotè unicâ saltim salutatione veneraretur Mariã, aulã deinde secutus, variis sceleribus se contaminavit: hic primipilus latronum factus, tandem capitur, ducitur in carcerem, ubi a dæmone sub spe vitæ deceptus est adeò; ut CHRISTUM abjuraverit: MARIÆ tamen, quod urgebat Alastor stygius, memor materni moniti, nullo modo renuntiare voluit: fugiente ad hæc dæmone, facti pœnitere cœpit, Matremq; DEI deprecari pro venia, suum eidem commendando finem: ducitur ad supplicium: ædiculam cum lictoribus pro commendatione animæ suæ exoraturus subintrat, ubi habebatur sculpta imago Virginis, quam gementi inclamat voce. *O Mater? o Virgo! ne desere morientem.* Portentum ingens! Imago in oculis omnium inclinat caput supplici, propiùs accedenti simulacrum, brachium extendit, manum fortiter stringit tam arctè, ut a lictorum turba, nullâ vi extorqueri posset: cunctis clamantibus. *Misericordia, Misericordia.* Solvitur itaq; liberatur a Judicibus, Juvenis, qui pòst, palàm exposuit cunctis, quàm parvo obsequio, quod ex pueritia usq; ad illud tempus continuaverat, jactatus tot vicissitudinibus rerum, promeruerit sibi apud Opitulatricem MARIAM beneficium: tandem Religiosæ familiæ nomen dedit. Tanti constat à puero deservisse MARIÆ.

libris: quo mysterio.

MARIA juvenem sibi devotam e lictorum manu liberat.

Epilogus.

D Vidistis auditores sub MAGISTERIO MARIÆ, quantus profectus Joannis: spectastis aliorum plurium sub auspiciis eiusdem institutionem. O Parentes! ô Matres! quot solicitudines, quot curæ vobis devorandæ pro probis Præceptoribus, & MAGISTRIS! en se vobis primam offert MARIA, festinans ad infantem Joannem: nec augusta ipsius celsitudo, liberorum vestrorum aspernabitur institutionem: vi- 429.

sceroſè

ſceroſè proinde eidem, quotidianis teneram ætatem recommendate orationibus: conſveſcite etiam balbutientes iterare ſalvifica nomina, JESUS MARIA. Edocete in nomen eorum, manibus propriis elargiri eleemoſynas, vel morem ſervare, quem quinquennis obſervabat Catharina Senenſis, quæ ſcalas aſcendens domeſticas, toties Angeli verbis ſalutabat MARIAM. Idem traditur de B. Aloyſio Gonzaga, qui dum vix incedere potuit, cùm

S. Catharina quinquennis ſcalas aſcendens ſalutabat

A ad quoſvis gradus aſcendendo vel deſcendendo, DEIPARAM ſalutabat: Vox eius prima erat, ſanctiſſima nomina, JESUS MARIA; è Matris inſtitutione, appellare. Fiet utiq; & vobis, ut liberi veſtri, ſub tantæ MAGISTRÆ ferula non impigrè proficiant & concreſcant in ſanctitate ac doctrina, etſi non ad menſuram; ad nobilem tamen perfectionis portionem, nedum Infantis Joannis, ſed & ipſius CHRISTI: cui honor & gloria. A M E N.

Mariam. ſimile de B. Aloyſio Gonzaga.

METROPOLIS Regis æterni.

SS. D E I P A R A.

Pro Aſſumptione B. V. Mariæ.

Aſſumpta eſt Maria in cælum. Brev: Rom.

430. AQuila ille Joannes, ſacræ extaſis in receſſu, MARIÆ contemplatus hymenæum, ſponſaliaq; cum Filio DEI, ex ſanguinibus ſuis incarnando, iuxta mentem Ruperti, Bernardi, & aliorum, in Figura cæleſtis cuiuſdam Civitatis deſcendentis, illam deſcripſiſſe legitur: A. A. *Vidi (inquit) Civitatem Sanctam Ieruſalem novam deſcēdentem de cœlo à DEO, paratam, ſicut Spōſam ornatam viro ſuo.* Apocal: 21. Hinc nodus: ſiquidem Virgo protunc non deſcenderit de cœlo, nec ſanctam Jeruſalem incoluit, antequam cæleſtem Sponſum in thalamo vteri ſui ſuſcepiſſet, cur hæc Civitas deſcendere de cælo dicitur? potiùs fortè Sponſus, de cælo deſcendiſſe putandus, quàm Sponſa, iuxta illud *Deſcendit de cælu, & homo factus eſt.* An quia inclinavit cælos & deſcendit, ſecum ideo traxiſſe cælos præcinitur. Certè Jeruſalem *Viſio pacis eſt*, adeoq; Beatorum eſt aula: ut Deum videntium Regio, iam in viſionis nomen tranſierit. Magnus Pater Auguſtinus, diligenter hoc expendens l. 20. de civ: DEI c. 17. putat id afferi, ratione portionis gratiæ ſummæ cæleſtis, quæ ſub Incarnatione DEI, tota ſeſe effudit in MARIAM tan-

Apoc: Aug:

B tâ congerie; ut cæleſtis civitas in eam deſcendere videretur, ait enim: *De cælo deſcendere iſta civitas dicitur, quoniam cæleſtis eſt gratia, quâ Deus ipſam fecit:* Per quam factum eſt in MARIA, ut illa ſola eſſet (quod fatetur S. Proclus orat: 6.) *Civitas DEI digna tanto Rege, tanto Pontifice, tanto fundatore, tanto inhabitatore.* Deſcendentem de cælo vidimus; nunc iam hodierna die aſcendentem ſeu Aſſumptam intueamur. De ea etenim uſurpare quoq, licet protunc, illud S. Pauli ad Ephes. 4. *Qui* C *(vel Quæ) deſcendit, ipſe vel ipſa eſt, quæ aſcendit ſuper omnes cælos.* Primò tamen ſupponendum eſt, gratiam illam, præſertim ſummam in Conceptione Filii DEI, datam Beatiſſ. Virgini, nunquam otioſam fuiſſe, adeoq; in immenſum penè cumulum meritorum creviſſe. Ait enim noſter Bernardinus Sen: 51. c. 3. *Nihil unquam elegit MARIA, niſi quod ei ſapientia Divina demonſtrabat, tantùmq, ſemper dilexit Deum; quantùm a ſe diligendum exiſtimavit.* Hinc colligere licet ci- D vitatis huius ingentia merita. Porrò Regum, Monarcharumq; eſt, nobiliores, fideliores, majoriſq; meriti Civitates, METROPOLIS ſeu Primatis civitatis honorare titulo, & privilegio.

Gratia quam ingens effuſa in Mariam in Incarnatione.

Ephes.

Gratia MARIÆ ſemper creſcebat.

Metropolis, eſt privilegiata civitas.

Ita ſanè

Ita sanè, æterno complacuit Regi in MARIA; ut quæ erat in Incarnatione Filii Dei, civitas Regis Magni, iam tandem, tum nobilitatis titulo, tum meritis propriis, ascendat ad cælum, METROPOLIS æterni Dei, imò totius SSS. TRINITATIS complementum gloriæ, summè exaltata. Adest pro hoc Andreas Creten: orat; 3. de dormit: atq; Rich: à S. Laurentio l. 11. Et cæteris clariùs S. Joann: Damasc: in Menæis Græc: 27. Jan: *Civitas* (inquit) *DEI animata, ad supernam Ierusalem in sua Assumptione deducta.* Huius ergo Augustæ METROPOLIS subibo mensurationem, immensitatem videlicet gloriæ ipsius, ex meritis illius, investigando. Præludam nihilominùs, arguens eos, qui jura cælestis civitatis exambiunt, alienis nonnisi meritis & suffragiis suffulti: breve interim succinamus melos ascendenti MARIÆ.

Andr: Rich: Damas:

MARIA, Metropolis Regis æterni.

Regis summi, tu æterni
Augusta Metropolis.
Iura Regni da superni,
Nobis terræ incolis.

PARS I.

Alienis solis meritis, cœlum non acquiritur.

431. Did: Niss: lib: Polit: 3. p. 2. c. 4. testatur se vidisse cum stupore, duobus milliaribus a Madritto Hispaniæ, quandam arborem *Alfonsige* dictã. Duæ illarum erant, quæ se mutuò spectare debebant, ut fructus ederent: (quod etiam de Palmis traditur) quarum radices, suo modo consertæ copulabantur, quasi matrimonialiter, alteraque Mascula erat, altera fæmella: & hoc incredibile in illis notatur, quòd illarum una flores producit, altera fructus alit. Tale quid, multi videntur optare, ut sibi eveniat: nempe ut ipsi flores proferant, quatenus in illis floribus morari, & tradere se voluptatibus, oblectationibus, obambulationibus & deliciis queant; alii verò ut fructus pœnitentiæ pro ipsis proferant & offerant, nimirum jejunent, vigilent, carnem affligent, & cum suis concupiscentiis crucifigant, ac mortificent. Et tales sunt primùm Heretici, qui solis meritis Salvatoris, solâ tantùm

Arbor mirabilis in Hispania.

Cælum alienis meritis non acquiritur: quo sensu.

A fide in ipsum credendo, se consecuturos ius Regni cælestis arbitrantur: cum quibus nunc concertare non vacat, uno nonnisi rem cum ipsis expedio argumento, verbis videlicet S. Pauli. *Fides sine operibus, mortua est.* Item *Adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi, in carne mea, pro corpore eius, quod est Ecclesia.* Alii demum reperiuntur ex Christianis, qui eius stultitiæ sunt, ut cùm illi in sæculo illustres, in magnis deliciis vivant, cupitisq; imò & illicitis fruantur voluptatibus, nec de expiandis peccatis cogitent; nihilominùs ex eo, quia Religiosi, corpora sua flaB gris, ipsorum rogatu, cædunt, jejuniis emaciant, rem suam confectam, bonamq; causam apud Tribunal DEI se habituros opinantur. Hæc quàm vana ipsorum sit spes, & elusoria, mox patebit.

Fides sine operibus mortua.

Probatur Scripturaliter.

Ecclesiastici 40. dicit Sapiens. *Vir respiciens in mensam alienam, non est vita eius in cogitatione victûs, alit enim animam suam cibis alienis.* Græcus sic vertit. *Non est vita eius, in æstimatione, reputatione, computu vitæ.* Tigurina autem trãslatio, ita habet: *Viri, mensam alienam spectantis vita, non est pro vita reputanda.* Horũ C omnium una est sententia: nihili faciendam esse vitam, quæ à mensa dependet aliena, & suam sibi aliunde, veluti mendicatò, parat alimoniam: vita etenim, quæ aliorum solâ nititur benevolentiâ & liberalitate, *non est pro vita reputanda,* aptiùsque mors nuncupanda est. Quod ipsum in moralibus longè aptiùs verificatur: Christianus etenim, (qui ad alienam respicit mensam, scl: qui absolutè negligit salutem suam, rarus vel nullus in usu Sacramentorum, totus in cultu ventris, totus in mundi vanitatibus, deD liciis sectandis, honoribus, divitiis congregandis, nihilominùs præfidit in meritis alienis: qui spem suam in pœnitentiis, macerationibus, inediis aliorum, positam habet, neq; ipse collaborat,) *non est vita in cogitatione victûs:* non ille cogitat salvari, aut si cogitat, malè & stultè præsumit: quamdiu enim non studuerit & usus fuerit operibus propriis, parùm commodi habebit ex alienis. Ita hunc locum interpretatus est Did: Niss: in vita Abrahæ l. 10.

432. Eccli:

Mensa aliena, nõ ad vitã.

Operibus propriis, non alienis adnitendum.

c. 4. Extranea & singularis, verùm peropportuna mihi videtur causæ præsenti quædam melliflui Doctoris commentatio, quâ expônit illud Joan: 6. *nisi manducaveritis carnem Filii hominis & biberitis sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* De his ait S. Bernardus f. 3. in Psal: 99. ita *Loquebatur de pœnitentia ipse Dominus, sed in figura:* de pœnitentia, inquam, quam facere omnes tenemur: quam Scribis & Pharisæis tunc quidē, & nobis simul commendabat. Sed quid commune habent? quæro utiq; quid connexionis est inter utraq; illa? ut Pharisæi moniti de periculo intermissæ sumptionis Corporis & Sanguinis Dominici, simul jussi sint agere pœnitentiam? Respondet Bernardus. *Manducare eius carnem, bibere Sanguinem, est communicare passionibus eius, & eam conversationem imitari, quam gessit in carne.* Et quidem suppono, S. hunc Doctorem credidisse defacto, quoad sensum literalem, id dictum de Eucharistico mysterio: cæterùm quoad sensum moralem, iustè pertrahi etiam ad pœnitentiæ fructus, ob quandam proportionem inter pœnitentiam & comestionem, quam sic expono cum Did: Nisseno loco iam cit: Sunt quæ homini utilitatem adferant, tametsi manu & operâ curentur alienâ: Potest enim quis alteri facultatem dare, ut ipsius nomine exigat & recipiat pecuniam, & his similia: potest per Procuratorem multa negotia agere: advocatus namq; & procurator, adhibent industriam, solicitudinem, laborem; & alius refert commodum. Verùm, ut homo vivat incolumis, id fieri non potest, nisi ipse bibat & comedat, & si hanc curam prætermittat, diu sanus citra miraculum vivere non potest. Sic ergo cælestis Magister nunc dicit: *Nisi manducaveritis, non habebitis vitam in vobis.* Quò respiciebat S. Bernardus ad illud, *hæc dicens: Loquebatur de pœnitentia:* idq; sub metaphora bibitionis & manducationis, perinde enim fuit, ac si dixisset: sicut, qui per se non comedit, non habet vitam in se temporalem; sic nec vitam æternam obtinebit, qui perseipsum non agit pœnitentiam: qui propriam ad hanc rem non vertit diligentiam, sed omnia labori & studio credit committitq; alieno. Confirmat hoc, illam Christi sententiam. *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam:* Matth: 16. Hugo Cardinalis monet ob servare, quas conditiones CHRISTUS requirat in eo, qui velit ipsius verus esse discipulus. *Tollat Crucem suam dicit, non meam, quasi dicat: dolor meus non sufficit, nisi adsit & vester.* Quanquam autem efficacitatis infinitæ sint CHRISTI merita; efficacia tamen nostræ salvationi non erunt illa, nisi nostra bona opera & merita accedant. Si solis meritis CHRISTI fidere tantùm modò prohibemur; quantò minùs fidendum alienis? Implorare quidem, aliena auxilia, & licet & expedit, solis tamen inniti, nisi cum illis concurrant & nostra propria, vanum est, & non securum.

Joan: | Bern: | *Pœnitentia, per seipsum facienda, similitudine declaratur.* | Matt: | Hugo. | *CHRisti sola merita, adultu non prosunt ad salutē nisi eis iungantur propria.*

Probatur Figuraliter.

433. Quatuor reperiuntur animalia, inquit Salomon, Proverb: 30. quæ minima quidem terræ sunt, sed sapientiora sapientibus. Ea sunt, formica, lepusculus, locusta, & stellio. De hoc postremo, ita ait: *Stellio, manibus nititur, & moratur in adibus regum* Cornel: Jansen: & alii apud Salazar, in Prov: vertunt ex Hebræo, *Aranea manibus nititur,* quæ hunc habent sensum. Aranea difficili ac laboriosâ tenellarum manuum suarum (quæ simul pedes eius sunt) operâ, sibi victum parat. Et notandum, quòd sapiens ait, hæc quatuor animalcula, posse evocare ad certamen prudentissimos quosque, & ignorantiæ damnare eos etiam, qui sapientissimi videri & audiri volunt. *Et ipsa sunt sapientiora sapientibus.* In quonam araneæ sapientia, & ars posita sit? in eo, quòd, tametsi in domibus regum moratur; labore tamen manuum suarum utitur & victitat, ut longiturniorem in plures annos producat vitam: imò verò videtur notam imprudentiæ incurrere, quòd cùm in domibus Regum degat, ubi tanta est ciborum copia, & omnis annonæ affluentia, illa nihilosecius tam solicitè, tā diligenter, & operosè intra viscerum suorum officinam, texat retia, quibus prædam capiat, eâq; victitet. Quodsi ita est, cur ergo huic animalculo tantam sapientiæ laudem, sapientissimus Salomon tribuit? Augustum prudentis titulum, & gloriosum sapientis epithetum optimè promeretur hoc animal, pro do-

Prov: | *Animalia quatuor sapientissima apud Salomonem.* | *Stellio seu araneus suis victitat, non alienis, arguit eos, quibus spes in alienis.*

pro docendi dexteritate, quâ fructuosè homines erudit, & instituit Christianos. *Aranea enim pedibus nititur, & moratur in domibus Regum:* tanquam diceret: Quid refert, quòd palatium abundet lautitiis & affluat deliciis, habeatq; promptuaria eructantia ex hoc in illud, si ego inter hæc, meis manibus non mihi victum quæro: quem mihi vanè ex illa aulæ rerum omnium copia promisero, nî me eviscerem, totasq; noctes & dies ducendo filo, texendisq; reticulis, ac muscarum venationi impendam, talibusq; laboribus & sudoribus alimoniam mihi conquiram. Hoc ipsum mutuo suæ industriæ exemplo inclamat, & edocet vilis hæc bestiola Christianos illos, qui, tametsi magnâ DEI gratiâ felicem sedem, & fortunatum domicilium habeant, in hac Basilica militantis Ecclesiæ, imò & in triumphante, se habituros non desperent: imò defacto supremus Dominus & Pater Ecclesiæ suæ, tam voluptuosos, tam singulares favores dispertit, ubi tot sunt Sacramenta, tanta copia gratiarum, tanta pluvia indulgentiarum, tam abundans manna doctrinæ Cælestis: parùm tamen emolumenti iidem habebunt, si alii pro ipsis orent: Confessiones, Communiones, & similia in gratiam ac partem ipsorum offerant: nisi quoq; & ipsi studiosè adnitantur, ut per modum araneæ, manibus desudent diligentissimè, salutis suæ negotium prosequendo. Hoc planè ipsum accidit in casu nostro, de quo nobis sermo est, quod dixit Ecclesiast: 34. *Vnus ædificans & alter destruens, quid prodest eis, nisi labor & dolor? unus orans & unus maledicens, cuius vocem exaudiet DEUS?* Lyranus hunc textum apud Paciuchel: in Jonam l. 16. § 12. de illis explicat, qui malè vivunt, & tamen se salvandos confidunt, per orationes Religiosorum, quibus benefaciunt. *Probi* (inquit) *viri pro te preces fundunt, & tu eo tempore ludis: quid prodest, nisi labor & dolor?* & credis aliquam inde utilitatem haurire, erras: imò afflictio potiùs subsequetur. *Nullam inde reportant utilitatem,* inquit *Lyranus.* Concesserim, quòd centum Viri sancti se flagellent, dilanient usq; ad sanguinem pro te; & tu interim carnalium voluptatum indulges licentiæ: alii tibi cælos reserare volunt orationibus; & ipse infernum pandis & intras: Probi implorant tibi Angelorum opem, ut tibi succurrant; tu dæmones solicitas, ut te strangulent. *Quid prodest, nisi labor & dolor?* Non inficior, quia neq; inficiari licet, mutuas ab aliis orationes & similia, fructuosè implorari & licitè: nam Regulam fidei habeo, quæ jubet credere communionem, seu communicationem Sanctorum: & præterea novi benè, titulo Confraternitatum (quæ ex privilegiis Summ: Pontif: distribui solent a Superioribus Religionum) communicari Benefactoribus, orationes, jejunia, satisfactionesq; alias fratrum, & hæc plerumq; talibus suo modo proficiunt; Cæterùm hæc nobis, de condigno non merentur jus ad illam Civitatem cælestem, non conciliant beatitudinem æternam, nisi accedant propriæ voluntatis motus, & sincera vitæ emendatio, operaque propria subsequantur, DEO digna.

Eccl: — Paciuch: — *Sæcularium taxatur falsa opinio: se esse salvandos simpliciter orationibus piorum.* — *Orationes aliorum & suffragia invocare juvat, sed &c.* — *Confraternitatũ cum Religiosis, quis fructus?*

Probatur Historicè.

Terribilis catastrophe det lumen discursui, ex Vinc: *Bellouac: l. 25. hist: c. 26.* Apud Berbelliam Angliæ Villam, 434
quædam mulier auguratrix & malefica, cùm quadam die convivaretur, cornicula, quam habebat in deliciis, vocaliùs solitò, nescio quid corniculata est: quo audito Domina, cultellus de manu eius excidit, simul & vultus expalluit, quæ ingemiscens diutissimè, ait: *Hodie ad ultimum sulcum pervenit aratrum meum, hodie audiam & accipiam grande incommodum.* Adhuc eâ loquente, adest nuntius dicens: hodie mortuus est tuus filius, & tota familia interiit subitâ morte. Quo audito vocari præcepit superstites liberos, Monachum & Monacham, quibus singultiendo ait: ego miserabili quodam fato, dæmonicis actibus semper inservivi, ego vitiorum omnium sentina & illecebrarum Magistra, sperabam tantùm in Religione vestra, nam a me ipsa desperavi. Nunc ergo rogo vos per materna viscera, ut mea tentetis alleviare tormenta. Sed mortua est talis, qualis vixit, ac tandem in claustro sepulta: cunctis spectantibus, tertiâ die cadaver etiam cum anima, per dæmones de sepulchro erutum, in inferna ad pænam æternam raptatum est. Nihil profuit sanctitas filiorum, & aliorum Religiosorum orationes,

Mater improba, precibus Monachi & Monachæ, filiorum, non juvatur.

tiones, malâ vitâ ipsam condemnante. Jus cæleſtis Civitatis non acquiritur alienis meritis, ſed propriis. Quod egregiè juvat illa narratio Drexelii in Aurifod. p. 3. c. 2. Mercator erat avidus lucri, continuus in foro, rarus in templo, nam ſic paciſcebatur cum Vxore: Tu inquit pro te & pro me templum adito, partiamur inter nos labores: ego foro attendam, etiam pro me, & pro te, volens cælum mercari vicariâ pietate. Nocte ſequenti viſus eſt ſibi Mercator rapi ad judicium, ſimul cum vxore: ſententia ex allegatis fertur, quâ uxori cælum, ipſi infernus adjudicatur: aſcendit uxor ad gemmatum palatium; miſer maritus ad fores ejulat, ſed Palatii ianitor ipſi ait: Abi homo! uxor tua pro ſe & pro te huc ingreſſa eſt, quia etiam & pro te, & pro ſe orabat: tu & pro te, & pro illa ad infernum abi: ſomnium diſparuit, ipſe verò vitam meliorem duxit, bene inde perpendens, propriis non alienis meritis, jura cæleſtis Civitatis eſſe comparanda.

Pactum mariti cum vxore, de Teplo & de foro: quo eventu.

PARS II.

SS. DEIPARA, Metropolis Regis æterni.

435. INtravit IESUS in quoddam Caſtellum, ait S. Evangeliſta. Ridet hæreticus, quaſi inſcitiam inurens Eccleſiæ, & quandam inverſionem terminorum, ac celebritatum, ob Evangelii delectum: ſed quod hebes hæterodoxi intellectus non aſſecutus eſt myſterium, innocua mellifui Doctoris mens facilè inveſtigavit, nimirum ſuſceptionem Salvatoris in Marthæ caſtello, expreſſionem fuiſſe gloriæ Matris, quâ recipiebatur hodie in cœlo. Inquit etenim ille l. 1. Aſſumpt: *Vt quid enim hodie in Eccleſia Christi, Evangelica lectio recitatur, in qua mulier benedicta in mulieribus, excepiſſe legitur Salvatorem: Credo, ut hæc, quam celebramus, ex illa ſuſceptione, aliquatenus æſtimetur.* Ergo dum ſubintrat Caſtellum Chriſtus; MARIA ad METROPOLIS ſeu primæ Civitatis ipſius Dei æterni, extollitur dignitatem, per ſupremæ gloriæ adeptionem. Laborat Martha & ſatagit in Caſtello; MARIA labores importat meritorum, & eorum

Evangelii in aſſumptione, prudens applicatio ad Feſtum.

A inaſſequibilem explicat excellentiam, ut iura producat, quibus promuerit, iam non Caſtellum, vel Civitas; ſed Auguſta METROPOLIS Regis æterni, idque propter gloriam excellentem ſupra omnem rationalem creaturam, nominari.

MARIA Metropolis DEI quibus de cauſis.

Probatur Scripturaliter.

Primum ius, primariaſq; tabulas, pro adipiſcendo ſummæ gloriæ gradu, producit B. V. MARIA, ipſum nimirum meritum Maternitatis DEI, quo iure ſuperat omnes creaturas, nedum defacto Angelicas, ſed etiam quaſcunq; B poſſibiles, perfectiores & perfectiores. Hìc ipſa ratio meriti, manu me ducit ad illam ſolemnem quæſtionem: Vtrum B. Virgo condignè meruerit ipſammet Maternitatem DEI? hæc agitatur ſollicitè inter Theologos Marianos. Communior eſt contra Lorcam, ita defacto meruiſſe: de quo latè ap. Chryſtoph: Vegam & Zerdam Acad: 17. qui etiam pactum DEI de hoc interceſſiſſe (quod eſſentialiter requiritur ad meritum de condigno) comprobat ex illis verbis Pſal: 44. *Audi filia & vide, & inclina aurem tuam, & concupiſcet Rex decorem tuum.* Et iterum ex illo Iſ: 7. *Ecce Virgo* C *concipiet &c:* ad quam opinionem me inclinatiſſimum profiteor, quia cedit in honorem MARIÆ: ſed doctiorem Auditorem, expedit, de his, amandare ad Scholas, cùm ſit mihi pro tunc res & ſermocinatio, cum ſimplicioribus: Mihi pro tunc ſatis, ſi probavero ex Scriptura vel Patribus B. V. MARIAM, meruiſſe quomodocunq; Maternitatem, vel ſaltim per conſenſum in Maternitatem Filii DEI, & quidem modo excellentiſſimo. Pro argumento, nefas puto, S. Scripturæ expungere locum illum, quo Salvator minùs molli affectu videtur proſecutus Matrẽ, dum D laudatus à præcone muliere de turba, regeſſit dicta inquiens. Luc: 11. *Quinimò: Beati qui audiunt Verbum DEI, & custodiunt illud.* Hìc placeat refricaſſe illud aliud, quod in acceſſu Matris & fratrum, prædicans populo, Salvator dixerat, Marc: 3. *Qui fecerit voluntatem DEI, hic frater meus, & ſoror mea, & Mater mea eſt,* Adverte, quomodo à merito nuncupavit Matrem, potiùs, quàm ab officio, uteriq; Mariani anticipavit munus, virtutibus: Quaſi diceret non

436.

Maternitatis meritum, gloriæ ſummæ in B. V. M. ratio.

MARIA meruit de condigno Maternitatē Filii Dei.

Pactum ad meritum Maternitatis Dei innuitur.

Luc:

Marc:

nudè

nudè Mater eſt, per turgentes à fœtu ſinus, viſceraq; prole gravida, ſed excultiùs & ſubtiliùs, quia ad hanc Maternitatem, virtutum greſſibus acceſſit, meritorum eam dotibus attigit: Matriſq; ſibi propoſito gaudio, elegit virginitatem, ſterilitatis confuſione contemptâ. Et quando MARIA magis voluntatem DEI feciſſe exiſtimatur? quàm ubi tractans cum Angelo, & ex tanto Nuntio intelligens, hanc eſſe voluntatem Altiſſimi Patris cæleſtis, ut Virgo progigneret Filium, humillimè conſenſit nuntianti. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum.* Adſit iam S. Juſtinus in explic: quæſt: 9. 113. *Non igitur* (inquit) *verbo Matrem obiurgavit, quam re honoràvit: ſi enim is, qui verbum DEI & audit, & ſervat, DEI eſt & Frater, & Soror, & Mater, quorum utrumq; in eius Matre inerat; perſpicuum eſt, Matrem ipſius ex hac Matris ratione, beatam dici oportuiſſe. Et quoniam, non quamvis mulierem Deus delegit, quæ CHRISTI Mater fieret, ſed quæ cæteras virtutibus anteiret; idcircò etiam CHRISTUS, ab ea virtute Matrem ſuam Beatam dici volebat, ex qua digna habita eſt, quæ Virgo Mater fieret.* Hæc ultima preme verba, *Ex qua, digna habita eſt, quæ Virgo Mater fieret:* Quid aliud ſignificant? niſi MARIAM ex condignitate virtutum & meritorum acquiſiviſſe Maternitatem Filii DEI. Ponderanda ſunt & illa S. Bernard: Sen: verba tom: 2. ſer. 61. art. 3. *Plùs meruit glorioſa Virgo in uno ſuo conſenſu, ſcl: Conceptionis Filii DEI, quàm omnes Creaturæ, ſive Angeli, ſive homines, in cunctis ſuis actibus, motibus, & cogitatibus.* In eundem ſenſum collimat illud S. Aug: ſer. 83. in Aſſumpt: *Tu* (inquit) *Beatiſſima, meruiſti eſſe Mater Redemptoris & Iudicis.* Unde ex mente S. Bernard: ſupra citati, *B. Virgo per illum conſenſum conſtituta fuit in tam excellenti ſtatu; quòd melior in pura creatura non ſit factibilis: ideo enim illi copioſiſſimum donum collatum fuit, unde tam ſublimem ſtatum mereri poſſet, ac ſibi eligere, ſicut velit.* ſer. 51. art. 3. c. 1. Sive ergo B. V. MARIA meruit Maternitatem; ſive ſolummodò attendamus meritum eius, in conſenſu in Maternitatem Filii DEI; utrinq; liquidò producitur ius Beatiſſimæ primum & ſpeciale, quale nullum eſt, ullius etiam perfectiſſimæ creaturæ, ad excellentiam Gloriæ, quæ de-

Juſtin:

MARIA digna Deo Mater ob virtutes & merita.

Bern: Sen:

MARIÆ conſenſus in conceptum quanti meriti.

Aug-

A bebatur illi merito: & quòd ius illud ſimul fuit præmium virtutum ipſius: exigebatque, ut Matri Dei ſpecialis deberetur Gloria: Pariter etenim affatur & diſcurrit de utroq; & reſpectivè adinvicem, melleum os Bernardi ſer. 1. de Aſſump. *Nec in terris locus dignior, uteri Virginalis templo, inquo CHRISTUM MARIA ſuſcepit; nec in cælis Regali ſolio, in quo Mariam, hodie MARIÆ Filius ſublimavit.* Et iterum. *Quis, etiamſi hominum linguis Angelorumq; loquatur, explicare queat? quemadmodū ſuperveniente ſpiritu, obumbrante virtute Altiſſimi, caro factum ſit VERBUM DEI: ſed & illud, quis cogitare*
B *ſufficiat? quàm glorioſa hodie, mundi Regina proceſſerit.*

Bern:

MARIÆ ſuprema gloria, ex Maternitate eius rimanda.

Probatur Figuraliter.

437. Nihilominùs, B. V. Mariam, hoc ſolo titulo ac merito Maternitatis, ius METROPOLIS, ſeu excellentiſſimæ Gloriæ quæſiſſe, parùm cenſeo; ſed præterea vi meritorum propriorū, independentium ab hoc Maternitatis privilegio, id adeptam fuiſſe Beatiſſimam, comprobat viſio Apocalyptica Joannis Apoc: 12. dum conſpexit ſignum magnum in cœlo, mulierem amictam Sole, ſtelliſq; coronatam. Singulari expenſione dignum, quòd hæc mulier
C appareat veſtita Sole, & Stellis coronata. Sol inter omnia aſtra præſtantiſſimus, cur ergo ei præſtantior non aſſignatur locus? qualem haberet in Capite, & quidem congruentiùs: nam ad formam transfigurati Chriſti, cuius facies refulſerat ut Sol: ita ut mulier illa, veſtiretur Stellis, Sole autem coronaretur? Reſpondeo cum Sylveira hìc, quòd Sol, Chriſtum Dominum, verum juſtitiæ Solem deſignat, Stellæ verò Virginis virtutes: ſic loquitur S. Bern: hìc. *Dignum planè Stellis coronari caput.* & ſubdit: *ſpeciali quodam ſplendore in MARIA coruſcant, manſuetudo pudoris,*
D *devotio humilitatis, magnanimitas credulitatis, Martyrium cordis.* Ex quo ulteriùs proſequitur allegoriam Joan: Sylveira, inquiens: *Bene ergo non Sole ſed Stellis præcingitur caput: quamvis etenim in Beatiſſima DEI Genitrice ob Maternitatem DEI, multæ & præclaræ prærogativæ ac dona refulſerint, ut communiter docent SS. PP. tamen in cælis, die ſuæ triumphalis Aſſumptionis, non ei imponitur Corona præcisè, ac ſolummodò ob dignitatem & Maternitatem*

MARIÆ gloria, etiam ex meritis propriis.

Apoc:

Stellæ in capite mulieris, typus virtutum Mariæ.

Bern:

Filii ſed

MARIA non ex favore solo, sed ex iustitia pro meritis coronata in cælis.

Fili, sed etiam ob radiantes Stellas suarum virtutum: non enim coronatur ex favore ob Filium, sed ex iustitia, ob præclara merita. Hic locuples se offert materia, imò planè infinitè dives, de meritis Beatissimæ loquendi: sed de immenso compendiosè agendum. Tangamus specialiter virtutes Theologicas, & cæteras sacras operationes generaliùs. Prima se objicit virtus Fidei, in qua Mariam principatum, imperiumque tenere disce ex illo S. Cyrilli elogio, hom: 6. contra Nestorium, in Virginem DEIparam, dum eam vocat *rectæ Fidei sceptrum:* quia scl: veræ fidei metas & limites dilatavit, eiusq; sceptrum usq; ad barbaras nationes protendit. Hoc ipsum constat ex Evan: Luc: 1. *Beata* (ut ad Virginem Elizabeth) *quæ credidisti.* Ex quo SS. PP. unanimi suo consensu, hanc fidem Theologicam, MARIÆ deferunt. Irenæus cont: Hær: c. 33. *Quod Eva ligavit propter incredulitatem, hæc Virgo MARIA solvit per fidem.* S. Aug: l. de B. V. M. *Beatior fuit MARIA, percipiendo fidem Christi, quàm concipiendo carnem Christi. Et rursus l. 16. de Civ: c. 4. Non est Virginis diffidentia, quod ait: Quomodo fiet istud, quoniam Virum non cognosco? quòd enim futurum esset, certa erat, modum quo fieret inquirebat.* Similiter & Ambrosius. *Beata quæ credidisti: vides MARIAM non dubitasse, sed credidisse, & ideo fructum fidei consecutam.* S. Alb: M. sup. 1. Luc: B. Virginem, omnes etiam SS. Apostolos, fide suâ superasse docet, hisce verbis. *Fidem habuit in excellentissimo gradu, quæ tam immensæ rei sibi promissæ, fidē adhibuit: quæ etiam discipulis dubitantibus non dubitavit, quæ omnia possibilia esse credenti, certissima fuit.* Atq; sic, si, iuxta Theologos mysticos, visio DEI beatifica datur pro merito fidei; Beatiss: Virgo cùm in hac excelluerit cunctis, sequitur etiam visionem illius Beatificam, cæteris omnibus præstantiorem extitisse & existere.

Cyrill: *MARIA excelluit Fide.* Irenæus. Aug: Ambr: Alb:M. *Visio beatifica respectivè ad fidem in via, datur.*

Probatur Doctoraliter.

438. Eccli: Alteram Theologicam virtutem, nimirum spem, eluxisse in vivente MARIA, etiam quoad altissimum meritum sui, constat ex testimoniis Doctorum, quorum primus sit ipse Ecclesiasticus c. 24. qui in persona Sapientiæ æternæ primùm, deinde in persona Beatissimæ, sensu Communi Patrum, ait: *Ego Mater pulchræ dilectionis, timoris & agnitionis, & sanctæ spei.* Quod intelligi debet, non modò in eo sensu, quatenus MARIA dicitur & salutatur a nobis, esse spes nostra: sicut allocutus est eam Bernardus, supra Salve. *Tu es* (inquit) *spes nostra: sperent ergo in te, qui noverunt nomen tuum, quoniam non derelinquis quærentes te Domina. Quis non sperabit in Te? quæ etiam adiuvas desperatos: in Te ergo speret, qui desperat: qui deficit, ad te currat.* Sed præterea, dicitur MARIA, Mater sanctæ spei, ob actus internos ferventissimorum desideriorum, quibus apud Deum multa expetebat & obtinebat. Præcipuum & primum actum spei MARIÆ, notavit Richard: à S. Laur: in Incarnatione Filii Dei, dum scl: respondisset nuntianti Angelo: *Ecce ancilla Domini &c: nisi enim* (inquit ille) *veraciter credidisset, firmiter sperasset, ferventer desiderasset, posse fieri, & futurum esse, quod Angelus promittebat; nequaquam respondisset: Fiat mihi. Ideo visa est dixisse Domino: In verbo tuo speravi. Psal: 118. scl: quod per Angelum mandaverat mihi.* Alterum actum spei MARIÆ recensent Doctores, illam tædiosissimam expectationem per triduum mortis, atq; desideria, quibus præstolabatur, & flagrabat ad Resuscitationem, seu Anastasim Filii sui, quæ tantæ intensionis fuêre; ut secundùm plures Theologos, apud Chrystoph: Vegam n. 80. Theol. Mar: meruerint accelerationem Resurrectionis Filii: *Opera autem* (inquit cit:) *quæ ad hoc meritum referebantur, ea utiq; fuêre, quæ post Filii mortem exercuit: nempe desideria, preces, obsecrationes, pluraq; alia, quæ a Deo, Filii anastasim in se, sive eiusdem accelerationem, extorserunt.* Quod pulcherrimè corroboratur verbis D. Thom: Vill. in illud Gen: 49. *Catulus Leonis Iuda:* Septuag: transcribunt, *Ex germine, fili mi ascendisti: recumbens dormivisti ut Leo, & quasi catulus Leonis, quis suscitabit eum?* Alluditur hic ad leænam, quæ non vivum partum, rugitu edito exsuscitat. Tunc sic S. Doctor cit: *Quis suscitabit eum? Hæc igitur Virgo, virtutibus suis Deum cælo deduxit, hæc iterum suis clamoribus, ab inferis revocavit.* Si ergo & Spei sua merces in Patria debetur, scl: Tentio secura; iustè sequitur ex Marianæ spei excellentia, summa in Cælestibus, eius Gloria.

MARIA Mater sanctæ spei quo sensu. Bern: Laur: Justin: *MARIA desideriis suis, acceleravit Anastasim seu Resurrectionē Christi.* Thom: Vill: *Spei fructus in Patria, secura beatitudinis tentio.*

Probatur

Probatur Miraculosè.

439. Tertia virtus Theologica nimirùm charitas, & amor, quantam augem cumulaverit meritorum MARIÆ, penitùs inassequibile est: idq; partim ratione intensionis, cùm multi Theologi doceant, in MARIA charitatis habitum, & gratiam, intensiorem fuisse in viatrice Virgine, quàm in supremo Beato; partim ratione extensionis, nam (ut probant aliqui) B. V. MARIA, nunquam cessabat a primo puncto Conceptionis, ab actu charitatis, etiam in somno. Vnde ait Suares. *Actus charitatis, quos elicuit Virgo B. in hac vita, innumerabiles fuerunt, ita; ut eorum multitudo possit fortassè, cum numero sanctorum omnium conferri: quia fuit in continuo merito, fuit etiam in iugi divinarum rerum contemplatione, & in ea ardentissimè Deum amabat, & frequentissimè actum ferventissimum in Deum repetebat.* Quod amoris incendium, adeo crevisse in anima Virginis creditur; ut multi opinentur, vehementiâ amoris excessivi, interitum subiisse: & hoc ipsum duæ miraculosæ confirmant apparitiones. Inprimis S. Birgittæ l. 6. revel. c. 62. visibilem se præbens ipsa B. Virgo, inter alia, sic eam affata legitur. *Cùm quodam die animus meus suspensus esset in admiratione Divinæ Charitatis; tunc anima mea in ipsa contemplatione, repleta fuit tantâ exultatione; quòd vix se capere poterat: & in ipsa consideratione, anima mea è corpore fuit soluta.* Similiter S. Mechtildi in l. Spirit: grat: apparens, narrasse scribitur dicens: *Cùm Seraphicus ille ardor in tantùm excresceret; ut ultrà, vires corporis non haberem, lecto decubui, omnesq; Angelorum ordines mihi ministrabant, ignem illum Divinum in me magis & magis succendentes.* Hanc opinionem tuentur gravissimi Doctores, Dionys: Carthus: Metaphras: Zerda, & præsertim S. Alb: M. Gloriabatur quondam, etsi vanè, apud Homerum, quidam Iliade 22. de insigni Deorum Matris privilegio ab ea obtento, scl: quòd ardentissimi Phæbi radiis erat occubiturus, sic aiens: *Insignem mortem mihi profata est, divini Phæbi radiis.* Permagni ducens, radiis lucidissimi planetæ vitam finire: quasi Divorum sanguine satum hominem, solùm ea mors deceret, quæ à micantibus Solis radiis proveniret. Sic

MARIA continua in actibus charitatis, sine cessatione.

Suar:

MARIA miraculosè apparens S. Birgittæ, se obiisse præ amore, revelat. similiter B. Mechtildi.

Dionys: Catrh: Metaph: Alb: M.

Quidam felicitatem putavit, mori a radiis Solis.

A iuxta prædictos Patres, Virginem Deiparam, una illa mors decebat, non quam morbus, languor, ægritudo, & dolor aliquis infligeret; sed quàm solares radii, magni illius Solis justitiæ iacularentur: atq; sic, si ad pondus Charitatis & amoris in via, datur Beatis Gloria in Patria; iam facilè venari licet, incomparabiliter cæteris majorem Gloriam Beatissimæ.

Fruitio Beata, ad proportionem fit charitatis in via.

Probatur Historicè.

Jam tandem post Theologicarum virtutum merita, de meritis omnium moralium virtutum, hìc dicendum esset, utpote humilitatis, patientiæ, obe- 440.
B dientiæ, castitatis, misericordiæ. Hic iterum altum pelagus meritorum, quod brevi cymbâ ascendere non licet, libet tamen, vel de littore humiliter & generaliùs prospectare sanctæ eius operationis, & actuum omnigenæ virtutis, ponderando æstimationem: omnia profectò hæc, aurum erat excellentissimi meriti. Fabulabantur olim Poëtæ (ut scribit *Pausanias*) Cheronetem quendam, a Jove accepisse virgam mirabilem, cuius attactu quæq; dum tangerentur, aurum fiebant. O quam veriùs dicendum id de B. V. MARIA! Hæc etenim tantam accepit gratiam à DEO,
C ut per singulos actus, nedum virtutum sed etiam ex obiecto ipso indifferentium, idq; singulis momentis, meritum adauxerit, adeoq; ius ad æternæ Gloriæ præmium adipisceretur. Nulla ipsi sine Deo dies, hora, vel momentum ibat, nullæ cogitationes aliorsùm vela dabant, nulla extra hunc scopum tela mittebantur, nunquam DEO incomitata, pedem movebat, ille claudebat latus, possidebat actus, animamq; totam. Omnia in MARIA optima, omnia ex fide sublimia, ex obiecto excellentissima, ex imperio voluntatis nobilissima, ex conatu & affectu in De-
D um intensissima. Hoc testatur Bernardus in Signum. *Candidissimus huius mulieris amictus, cuius omnia tam excellenter irradiata noscuntur; ut nihil in ea, non dico tenebrosum, sed nec obscurum saltim, vel minus lucidum, sed nec tepidum quidem aliquid, aut non ferventissimum, liceat suspicari.* Quod clariùs explicavit Canisius l. 2. Deip. c. 16. *In MARIÆ cogitationibus, desideriis, consiliis, dictis, factis, moribus, nihil fuit non nitidum, non integrum, non abso-*

Cheronetis virga mirabilis.

MARIA indifferentes actus non habuit.

Bern:

Canis:

non absolutum, non meritorium, non summè DEO gratum, non deniq; simul & Angelis & hominibus, iure suspiciendum. Atq; sic, dum Beatiss: Virgo iam quintum Cathalogum meritorum suorum sublimitum, quibus supra omnem puram creaturam antecelluit, ostendit; sat locupletè iura sua produxit, ut supremâ donata beatitudine, Civitas primaria seu METROPOLIS Regis æterni nuncupetur.

Epilogus.

441. IUs Civitatis Romanæ insignis, olim fuisse privilegii & immunitatis, vel ex ipso S. Scripturæ textu, optimè constat Actor. 16. & 21. huius etenim titulo, S. Paulus semel & iterum, liber evasit in Tribunalibus. Si MARIA, Civitas primaria seu METROPOLIS Regis Cælestis dicitur, ratione supremæ Gloriæ; quis non præsumat immunitatis privilegia eius exambire, illisq; perfrui? Jam ergo feliciter ascende ad supera, peraugusta METROPOLIS Regis Cælestis, tot tantisq; suffragiis meritorum suffulta: congratulantibus felicitati tuæ, nihilominùs vota addere nobis liceat. Credimus utiq; firmiter, iura Civitatis tuæ, non deneganda illis præcipuè, qui imitatione virtutum tuarum, se dignos, illius privilegio exhibent. Itaq; ô splendida, Christo DEI filio, & titulo Maternitatis, ac insuper Fidei, Spei, Charitatis, atq; sanctæ operationis merito, Civitas Dei Magni, atq; omnibus Angelis & Archangelis grata, ut nostri quoq; meminisse digneris, quibus possumus precibus Te exoramus, quatenùs nobis ille tribuat indulgentiam, qui Tibi tuorum omnium meritorum, tradidit palmam.

AMEN.

Civitatis Romanæ ius habere, singulare privilegium.

Votum Authoris.

MIRACVLVM pulchritudinis.

SS. DEIPARA,

Peperit filium suum primogenitum. Luc: 2.

Pro Partu Virginis. seu Pro Nativitate D. N. I. CH.

442. EA inest pientioribus animis indoles, ac devotio, ut Nati hodie Cælestis Pusionis, primis obtutibus, nobiliora quæq: & præstantiora objiciant munera & offerant, ad videndum. A. A. Hinc est, quòd perfectiores Ascetæ, sacris Adventûs feriis advenientibus, mirum ad modum, virtutum excellentiorum animum expolient exercitiis, & penè universas Charitatis suæ in Christum comportent gazas, atq; integrũ cordis sui penu in gratiam pueri JESU exhauriant, tenerrimè dilectissimo Infanti addicti. Mitto hic Bernardi, Francisci, Duns Scoti mei Doctoris, & plurium aliorum ex Seraphico ordine, ad natalem CHRISTI, exquisitas cordis præparationes, visibili parvuli JESU, cum sua dignissima Matre apparitione comprobatas. S. Rosam Limens: Ords Prædic: hic transire non expedit, imò iucundum est eius studia, pro expensis cunabulorum Christi recensere. Post obitum namq; huius S. Virginis, repertus est Cathalogus brevis, conscriptus ab illa huiuscemodi. Anno Domini 1616. Incipio parvulo JESU, contexere tunicellam. Expono pro subucula Infantis, 50. Litanias, 900. Rosaria, 5. dies Jejunii, 9. Stationes coram Venerabili Sacramento. Item in memoriam novem mẽsium, quibus delituit in utero MARIÆ, 9. Rosaria totidem dies Jejunii. Pro stragulo seu perizomate & linteis, offero 5. Stationes, Rosaria, & Jejuniorum dies. Pro bellariis, & dulciariis parvuli, destino, offero lacrymas, actus desideriorum & charitatis. Miram sanè industriam huius Virginis, aliorumq;

Adventûs feriæ specialiter à devotis cultæ.

S. Rosæ Limens: expensæ, pro Puero IESU.

liorumq; Sanctorum in suis præparationibus, quibus primos obtutus nati Parvuli oblectarent, præoccupando. Recens etenim natorum est innata inclinatio, quæq; obiecta demirari, stupere ad illa, & cum quadam aviditate videndi, diutiùs ea intueri. Heus tu miserabilis munde immunde! tuum est & primum, Pusionem istum cælestem, qui ad salutem tui de Regalibus sedibus venit, salutare & venerari in cunis, atq; quidquid pulchri & admirandi habes, in gratiam eius depromere. Aurum, iste Puer, gemmas, & similia, purpuras, sceptraq; Regum contemnit: in fæno solummodo & vili præsepi deliciatur: admiranda tua, Rex ipse mirabilis non mirabitur: iam quidem Hospiti diversorium negasti, stolidior vel ipsis brutis, quæ Creatorem in medio sui receperunt. Ingrate, ne propiùs ad cunas accedas! fætes utiq; & fætes improbè, ob elementa sacrificiis idolorum infecta, quibus cultum Creatori debitum, sacrilegè consecrasti nam totus planè orbis, nascente Christo, dæmonibus sacrificabat, & cunctæ creaturæ, idololatriæ fædo crimine contaminabantur. O quantum totius universi, præsertim rationalis, probrum! non habere, quod dignum obtutibus primis tanti hospitis objiciat. Sed opportunè ecce adest obiectũ pulcherrimũ, imo MIRACULUM pulchritudinis, B. V. MARIA, quæ ut probrosam nuditatem & fæditatem totius corrupti generis humani contegeret, & excusaret, en se primis conspectibus Infantis JESU objecerat, ut Natum, tantæ pulchritudinis inspectione oblectaret. Itaque, quoniam svaves JESULI ocellos, avidissimè, nedum in Matrem Virginem, sed in pauperes quoq; Pastores, vibrari observo; dum primùm probavero, Pauperes, gratum esse spectaculum DEI; MARIAM MIRACULUM *pulchritudinis*, principaliter deprædicabo.

Oculi Parvuli JESU quô oblectandi?

Mundus ingratè suscipit natum Salvatorem.

CHRIStus dum nasceretur, maximè eo tempore inualuerat Idolatria.

MARIA, obiectum primum Parvuli Iesu, ut Miraculũ pulchritudinis.

O stupor, o MIRACULUM
Grande pulchritudinis!
Lacta, fove hunc Parvulum
Summæ Celsitudinis.

PARS I.

Oculi DEI, in Pauperes terræ.

AJebat olim Romanus Doctor, Seneca ep. 76. *Gladius bonus, non cui deauratus est baltheus, aut cui vagina gemmis distincta, sed cui ad secandum acies subtilis.* Persæpè etenim in putri vagina chalybeus reconditur ensis, è contra ferrugineus, ac plumbeus, in gemmea contegitur theca. Ita sanè contigit & longè excellentiùs, in penetrativissimis oculis summi DEI, ut sæpè sub sordido pallio, & lacera veste, lateat excelsa mens, & sub humili statu ingens meritorum celsitudo, in quibus Lyncæus Oculus DEI magis complacet, quàm in illis, qui sub purpura gemmeoq; ornatu, exilem & deiectum contegunt animum, virtutis & meriti inopes. Ideo appositè dixit Divinissimus Apostolus 1. Cor: 1. *Ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ, non sunt, ut ea quæ sunt, destrueret.* Plerumq; pannosos, viliq; indutos lacernâ, oculus Divinus pluris æstimat, & ponderat, quam divites. 443.

Senec: Oculi Dei, in pauperes terræ.

Pauper plerumq; Deo pretiosior, quàm dives.

Probatur Scripturaliter.

OCuli eius in pauperem respiciunt: ait Divinus Psaltes Ps: 10. Theodoretus legit. *Oculi eius respiciunt orbem terræ.* Itane in universo Orbe, ubi tot splendida, tot magnifica habentur, solus vilis, simplex, & pannosus homo, veluti totius universi microcosmus & omnis creaturæ compendium, solus inquã ipse oculos Divinos rapiat, & omnis DEI aspectus benignus ad pauperes & afflictos dirigatur adeo; ut DEUS, se toti succurrisse orbi censeat, cùm subvenit pauperi. Dionys: Carth: hìc, duos Oculos dat DEO, nempe misericordiam & providentiam eius. *Hi sunt Oculi, Columbæ, quæ sedent super aquas, quæ sunt afflictiones pauperum, ut in iis formam suam imprimant, & sui memoria dolores, ærumnas paupertatis emolliant, & opem afferant:* Cant: 5. ait Sponsa ad Sponsum. *Oculi tui sicut Columbæ, super rivulos aquarum, quæ lacte sunt lotæ,* hoc est, quæ sunt candidissimæ, purissimæ, acsi essent ablutæ lacte, & lacteum imbibissent candorem: Hoc 444.

Psal:

OculiDei, misericordia & Providẽtia.

Nn totum

totum exprimit tenerrimum, quem gerit DEUS affectum in pauperes: quorum paupertas, etsi penuriosa, lucrosa nihilominus est. Pauper censu, optimè potest esse dives DEO, si simul studeat pietati, etiam ex necessitate faciendo virtutem, atq; gratanter paupertatis suæ toleret ærumnas, insuper si cælestis oculi suspiciat providentiam, necessitatum suarum & ægestatis sine omni trepidatione præstolando abundantiam. Grande spectaculum oculorum DEI: Justus, cui pabulum fides, etiam dum egenus, abundat; Improbus, parùm sibi confidit, adhuc in fortunæ magnitudine trepidat: Indigere se putat, cùm plenior est, timetq; in satietate defectum. Justus, quia sibi sufficit, secum portat optima segetûm supplementa: nec quid cras, cogitat, accidendum, cum sibi quotidie sit idem. Alter, quia casuris inhiat, semper in præcipiti est; alter, quia stabili, (nam cælestis providentiæ innixus oculo) in quiete delectabili solidatur, mireq; per hoc ipsum Divinos exhilarat oculos. Vnde rectè dictum: *Oculi eius in pauperem respiciunt:* Vbi addit Propheta pro speciali consolatione pauperum, DEI nimirum oculos ita pauperum intuitu oblectari, ut simul oppressores illorum terreat arceatq;. *Palpebræ eius, interrogant omnes filios hominum:* Divitum etenim *oculi respiciunt* quidem *in pauperem* (ut observavit idem Psalmista) *sed ut insidientur in abscondito, quasi Leo in spelunca sua,* Ps. 9. ut rapiant, opprimant eum, sed subitò dexter adest Deus, ut suos tueatur, inquit Blanc: in hunc Psalmum) *Dominus in templo sancto suo, nempe in cælo, ibiq; toti orbi dominans sedet in throno regio, non solùm rebus cælestibus, sed etiam terrenis intentus, & abiectissimos quosq; ac ope destitutos aspicit, ut illos adjuvet: itaq; nihil est, cur timeant arcus, & sagittas, & pharetras ac alia arma hostium suorum.* Imo tanta DEO inest ad iustos pauperes, animi inclinatio; ut nedum Divinissimos suos intendat oculos in illos; sed præterea magnificam in ipsis complacuerit sibi erigere sedem, & maiestatem, quod observavit Antiquus Origenes versans illa verba Psalmistæ Ps. 88. *Educens nubes ab extremo terræ,* ubi nubes, vocat pauperes, viles, abiectos apud sæculum, qui veluti nubes exigua & tenuissima portio terrenæ exhalationis sunt, & quasi fucus quidam oculi, vix apparere cernuntur. Cæterùm si volant ut nubes in altum, nimirum si pietatis exercitiis elevantur ad DEUM, ad cælestia, atq; Christiano modo sorte suæ paupertatis noverunt uti; adeo sublimantur meritis, evehuntur in virtutibus, ut sedem suam in ipsis ponat Altissimus. De quo sic Origenes hom: 5. in Jerem: *Si quis ergò Sanctus custodierit præcepta Salvatoris, & factus fuerit in hac vita novissimus, fiet nubes: propterea si volumus nubes fieri, ad quas veniat veritas DEI, novissimi omnium fiamus.*

Iustus in paupertate non timet, impius in divitiis metuit egestatem.

Psal:

Deus pauperes defendit, contra divites.

Deus in pauperibus habitat, ut in Throno.

Origen:

Probatur Figuraliter.

445. Rem videamus in Figuris: quomodo nimirum, ubi apta anima invenitur; vilitas fortunæ nihil obest, quin oculis cælestibus perplaceat magìs cæteris. Multæ proceræ & pulchræ arbores erant in deserto Sin, Divini tamen ignis splendor, in rubo sedit. Exod: 3. *Apparuitq; ei Dominus in flamma ignis, de medio rubi, & videbat, quòd rubus arderet, & non comburebatur.* Non Cedrus, non palma eligitur, quæ Divinum sustineat ignem, sed vilis rubus: quando enim rubus is est, qui virere possit inter ignes; minimè Dominus eius vilitatem excludit. Vnde ait, D. Basil: Seleuc: orat: 9. *Ecce ignem monstrat in rubo ardentem, ignis effectu seposito: quippe flos igne coronatur, vilisq; planta succensa flammæ obsistit.* Dimissis pretiosis lignis, vilis rubus assumitur, qui thronum præbet, inter flammas apparenti Maiestati: dum enim gratia invenit indolem, inqua sese ostendere possit; non respuit, ab humanis iudiciis proiectam vilitatem. Abiectus erat & vilis inter suos fratres David puer, & adeo abiectus; ut dum fratres gloriam militarem ostentarent, ipse pro se ait: 1. Reg: 17. *Pascebat servus tuus, patris sui gregem, & veniebat leo & ursus, & tollebat Arietem de medio gregis, & persequebar &c: &c:* Pugnabat David non pro Civitate obtinenda, non pro principatu, non pro regno, sed pro Ove, ut solet vilis Pastor pugnare: & strenuos pugnatores dimittens Dominus, hunc adlegabat, & dignabatur suâ gratiâ, ut iam fortis fieret. Quare non magìs auratos equites allicit, ducesq; decantatissimos? quare mavult rudem & obscurum Pastorem

Rubus deserti typus pauperis pii. Exod:

Basil: Seleuc:

Reg:

DEUS non est acceptator Personarum.

Basil: Seleuc:

florem pugnantem cum lupo in Sylvis? Pulchrè idem D. Basil: Seleu: orat. 15. *Tales animas legere novit Divina gratia: quare & curâ gregis distentum vocavit ad regnum. Nam cognitâ animi mente, minimè erubescit artem. Placet sibi Deus, abstrusum in despecto corpore margaritum conspicatus.* Non vilis ars, non abjectio personæ obest, quominùs a Divina eligaris gratia, quando hæc non erubescit artem, nec vilitatem personæ a fortuna ortam, quando indolis ingeniiq; animadvertit præstantiam. Attendit Deus non ad extrinsecum splendorem, aut vilitatem, sed ad internum aurum: ubi autem aurum & margaritum, hoc est, pretiosa anima, in despecto corpore, etiam inter viles artes invenitur, tota hæc fortunæ externæ vilitas, & despectio non obest eligenti gratiæ *Placet enim sibi Deus abstrusum indespecto corpore margaritum conspicatus.* Non conspicit ille in electis suis ad gratiam, quòd habeant fortunas, non quòd pecunias, nec pulchritudinem, nec nobilitatem, sed quòd babeant mentem & genium ad munera aptum, cætera parvi facit.

Deus ad internum non ad externũ attendit splendorẽ.

Sed ut propiùs ad Mysterium, quod hodie celebratur, accedamus, de fortunatissimo hoc adventu CHRISTI in tempore, sic prophetasse David legitur: *Tunc exultabunt omnia ligna sylvarum a facie Domini, quoniam venit iudicare terram* Ps: 95. Insignis Romanus Orator, & Pontificibus summ: a verbo DEI P. Oliva Soc: Generalis, egregiam, & ad nostrum propositum opportunam subtexuit commentationem, dum sic ait: *Agrestia aliquando ligna exultabunt,* quibus domesticæ, cultæq; arbores quotidie insultant, & nunc quidem Cedrus, vitis, Cerasus, aliæq; arbores huiusmodi, ad delicias oculorum nutriuntur in hortis, quas hyeme munimus, æstate potamus, colimus vere, fovemus autumno: cùm interim, Abies, Robur, Nux, cæteræq; agrestes stirpes securibus truncentur, & in ignem mittantur; verùm adveniente CHRISTO, exultabunt ligna sylvarum, quia ut ait Theodoretus, ex eis, fuit lignum, cui Christus suffixus est. Quodsi libet, non de arboribus, sed de hominibus interpretari Psalmum, planè ligna sylvarum exultant præ lignis paradisi, quia nimirum, spretis opulentis, pauperibus nasci parentibus elegit Dominus. Non ex omni ligno frondoso Deus, verum ex virga Virgine & flore nudata opûm, inopiæq; vestita cortice. Demum si de secundo Adventu Domini, Prophetam loqui credimus; quis futurum non videt, ut ligna sylvarum exultent, quando piscatores sedebunt laturi sententiam contra opulentos: quando Crux, non sceptrum emicabit in Cœlo. Argutè satis hic Orator complexus est, quomodo semper, sed præsertim, post natum Christum, ligna sylvarum, agrestes, scl: viles, abiecti apud sæculum homines, in oculis & conspectu DEI, teneant principatum:

Pauperes ligna sylvarum exultantia Christo.

Oliua.

Probatur Historicè.

Quid vilius, quid abiectius mancipio, & præterea nondum fideli? cuius 446.
parvulus JESUS, adeo obtutibus delectabatur; ut illud ad cunas invitaret. *Stengiel: de iudiciis apud Engiel: Pantheon in Natt: Domini* rem sic enarrat. Anno 1641. Turcicum mancipium Neapoli, curiositate populi allectum, cum reliqua turba ædem sacram subiit, in qua, natalibus Christi festis, rarissimi Artificii elegantiæq; præsepe visebatur: hic à longe stans, oculos ignotâ pietate pascebat, & ecce, procul consistente Turcâ, effictus cereus Infans, cæpit è præsepio eum respicere, protensâ manu annuere, & ad se vocare, quin vocem claram addidit, cunctis qui aderant, stupore defixis: stupens & attonitum mancipium accedit propiùs. Puer ille elementa fidei eundem docuit, monuitq; ut baptisma quantocius reciperet: fore enim brevi, ut secum in cælis esset. Imò ipsa hodierni Evangelii satis clarè propositum nostrum, illustrat historia. Non priùs ad cunas Infantis invitantur cum auro Reges coronati; quàm cum vili munusculo pastores plebei & ignobiles, ut primi adorarent infantilia membra: per quod DEUS declaravit, singularem suam in devotos pauperes, inclinationem. *Non sapientes* (inquit Alvarez:) *huius mundi superbos, non divites avaros, non nobiles otiosos, & in lectis eburneis stertentes, sed pastores humiles, pauperes, proprium munus obeuntes.* Non minùs pulchrè annotavit super hanc historiam Euangelicam Mellifluus, dum ait: *Non consolatur Christi Infantia garrulos, non consolatur*

Miraculosè conversum Turcicum mancipium, ad cunas IESU.

Alvarez

Bern:

consolatur cachinantes: non consolantur panni Christi, ambitiosè ambulantes in stolis: non consolatur præsepe & stabulum, amantes primas Cathedras, sed æquanimiter universim hanc consolationem, expectantibus in silentio Dominum, lugentibus, pannosis, pauperibus cedere videtur. Ergo deponite cristas divites: divitiæ vestræ in oculis parvuli JESU computruerunt: honores, & vani tituli, ac purpura cum sceptris, viluêre ad eius conspectum, *Oculi eius in pauperem respiciunt.* En quanto bono pauperes mundo! qui interdum a paupere avertit oculum, ne miseriam eius videat, eiq; compatiatur: nunc iam dum salutandus est Infans DEUS, de sua nuditate mundus erubescens, illam prædivite pauperum nuditate contegit, & abscondit, dum primis obtutibus eius, abiectos sistit pastores, gratissimum nihilominùs oculorum eius spectaculum.

Divitum superborum exhortatio in Natali Christi.

PARS II.

SS DEIPARA Miraculum pulchritudinis.

447. IN Historia Barlaam legimus, quantis conatibus Rex quidam Indiarum, tenerrimum nactus filium, Josaphat nomine, studuerit coram oculis nati quantum possibile erat, omne miseriarum huius mundi genus occultare, eum proinde solitario in loco, amæno tamen & delicioso, curavit educari: nullus pauper, cæcus, vel claudus, vel quacunq; infirmitate deformis, compareret: undiq; stipabatur florenti iuvenum coronâ: cuncta quæ sensus delectarent, subministrabantur; unius tamen, vel semel conspectus decrepiti senis, prodidit fucum: statim etenim se quoq; ad similem miseriam natum, acer iuvenis subodoratus est, & cogitavit meliora. O feliciores longè neonati Infantis Divini oculos, quis non dixerit! qui primos obtutus suos a nobilissimo obiecto, scl: Beatissima Virgine, auspicantur, quæ est compendium, imo *MIRACULUM pulchritudinis*, fucumque imo fæcem obtegit universi, suâ elegantiâ. Sic etenim in suis meditationibus alloquitur recens natum Christum devotus Alvarez. medit: 2. *Quid primùm fecisti (ô IESU) cùm istum communem aërem & lucem, corporali tuâ præsentiâ nobilitare inchoasti? Ego quidem puto, in illam Virginem Puerperam, oculos coniecisse.* Cuius pulchritudinem cum Sol & Luna mirantur, & nos quoq; eam intueamur diligentiùs.

Regis cura, ut filius ignoraret, miseriam dari in mundo.

CHRIstus natus, primò Matrem intuitus.

Probatur Scripturaliter.

448. Non vili notatu, sed maturâ ponderatione dignum, quòd dum æternus Sponsus Sponsæ suæ MARIÆ deprædicaret pulchritudinem, ter geminaverit, & inclamaverit Pulchram Cant: 1. *Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra es:* & iterum Cant: 7. *Quàm pulchra es & quàm decora charissima.* Absolutam, consumatamq; alicuius rei perfectionem cùm explicare volumus, aut aliquid felix & consumatum usq; ad miraculum, fieri expectamus, aut factum gratulamur, terni numero, eiusque additione utimur, cuius subsidio immutabilem quoq; alicuius perfectionis statum explicamus, ut cùm dicimus, Ter fortunatus, ter invictus, ter felix, ter augustus &c: id est semper invictissimus, fortunatissimus, semper felicissimus, semper augustissimus. Ita terni numeri vocabulum rebus additum, absolutum perfectionis gradum enuntiat. Quin & summum Deum, etiam non attendendo ad explicitam Trium in Vnitate Personarum notitiam, ter Optimum, ter Maximum dicimus, ut additione terni numeri, sempiternam & incommutabilem illius increatam Bonitatem, indeficientem significemus, & ter Maximi nomine, infinitam eius Maiestatem, cuius magnitudo nullo creati intellectûs ambitu comprehendi potest, enuntiemus. Vnde non otiosè quoq; Marianæ pulchritudini, numerum ternarium affigimus, Ter pulchram appellando cum Sponso, hoc enim addito terni numeri supplemento, consumatissimam & absolutissimam eius pulchritudinem declaramus. Eam proinde Gregorius Nicomedien: excellentissimo huiusmodi veneratur elogio. *O pulcherrima pulchritudo pulchritudinum, Dei Genitrix, pulchrorum omnium ornamentum.* Cætera interea transeo, sed unum, ex circumstantia hodierni eius Puerperii, considerare expedit, quod est eximiæ, & usq; ad MIRACULUM pulchritudinis eius argumentum, commune enim aliarum

Cant:

Ter repetitum nomen, laudis argumentum supremæ.

DEO, T. O. M. cur addimus voces.

MARIA ter pulchra.

Greg: Nicom:

Matrum

Matrum parturientium est, nedum integritatis detrimentum, sed pulchritudinis innatæ diminutio: pallescunt utiq; nauseant, emaciantur, languent & gemunt parturiendo, & quod erat voluptatis in conceptu illicium, nimirum pulchritudo, solvitur in partu, iuxta æquissimi Judicis condemnationem. *In dolore paries.* Gen: 3. Hoc secùs contigit in MARIA, cuius, sicut conceptus, ita nec partus, vel minimo violavit Virginitatem. Mater fit, sed intacta, ut ei occinit Regius vates, Casimirus: *Mater facta, sed intacta, genuisti Filium.* Prodit ex Sacratissimis visceribus eius Divinissimus fœtus tanquam radius a Sole, flos e vite, sine dispendio Virginitatis, qui pulchritudinis eius etiam in vultu, non imprimit notas vel rugas: tota florida & ardens ignibus charitatis, in quibus Deum concepit, in iisdem & parit. Cœlestis hic fœtus (ut ait Ecclesia) *integritatem non minuit Matris, sed sacravit:* pulchritudinem eius novis decoramentis exornando. Mirus etenim ex vultu Virginis emicabat splendor pulchritudinis, dum Deum in utero portaret, quantò magis, dum ipsum pareret lumen. Hinc est, quòd plures Doctores accuratiùs examinando illud: *Voluit occultè dimittere illum,* alias, fugam præcogitatam S. JOSEPHI Sponsi MARIÆ, causam ipsius assignent, excessivum quoddam iubar luminis, quod radiabat ex vultu Matris DEI, oculos eius perstringens. De quo sic Richardus Laur: *Ex quo Ioseph cognovit & credidit concepisse MARIAM de Spiritu S. in tanta eam habuit reverentia, quòd nunquam auderet contemplari faciem eius.* Addit Dionys: Carthus: inquiens. *Interior illa ac Divina sinceritas luminosa, evidentiùs in facie eius apparebat, atq; ut quidam etiam Magni Doctores opinantur, visibiliter radiabat.* Quod S. Vinc: Ferrar: eximiè, similitudine cuiusdam crystallinæ declaravit laternæ. Sic etenim Ser: in Vig: Natt ait: *Probatur per experientiam de laterna crystalli, quæ de se est pulchra, & clara, sed si intùs mittatur lucerna accensa, pulchrior erit & clarior. Idem de Virgine MARIA cogitate, Corpus eius pulchrum est, & mundum ad instar laternæ, sed lucerna totum irradians mundum, est Filius DEI. Nibil mirum ergo, si virgo erat clarior & pulchrior in tantum, quod dixit textus, quòd Ioseph non cognoscebat eam, ex illis radiis splendoris, quia lux æterna erat in ea.* Liceat his Sacratissimi Viri cogitatibus, aliquid de nostro addere, ex occasione adductæ similitudinis. Si absconditum in utero lumen, tantum adaugebat decus, Virginis pulchritudini; quantò magis dum extra lucernam, scil: ex utero prodiret, incrementabat pulchritudinem parturientis. Sed MIRACULUM hoc pulchritudinis, ampliùs elucescat in Figura.

Gen:

Casim:

MARIA in partu floret vultu & pulchritudinis elegantiâ.

MARIÆ fatæ Deo, vultus radiabat: & ideo S. Ioseph fugam cogitavit.

Rich:

Vincen: Ferrar:

Crystallina laternæ similitudine, Virginis pulchritudo declaratur.

Probatur Figuraliter.

Et quidem MIRACULUM istud in alio suspiciamus miraculo, quod spectasse se testatur vates Apocalypticus. 449.
Signum magnum apparuit in Cœlo, Mulier amicta Sole. Græcus legit: *MIRACULUM magnum apparuit in Cœlo,* Et quidem in Scriptura, signum, sæpè idem est, quod miraculum, iuxta illud Act: 5. *Per manus autem Apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe.* Vsitatissimum est apud AA. hunc textum usurpari pro MARIA, præsertim parturiente: cruciabatur illa ut pareret, non quidem Christum, nam fœtus iste gaudii fuit Matri, expersq; omnis doloris parturitio; sed respectivè ad alios filios, quos Mater effecta CHRISTI MARIA, iam tunc pariebat partu illo, de quo aiebat Paulus ad Gal: 4. *Filioli mei, quos parturio, donec formetur in vobis CHRISTus.* Itaque MARIA, dicitur Signum magnum, & miraculum grande, non solùm, quia innumera perpetravit MIRACULA; sed etiam ipsa admirabile extitit miraculum, & præcipuè ratione fœtûs & partûs sui: *Nonne enim stupendum est* (ait Joannes Sylvei: hic) *Filiam esse hominis, & simul esse Matrem Dei? Creaturam, & sui Creatoris Genitricem? aluisse cum suo lacte eum, qui alit in terris omnia animantia, & in cælis Angelos? quem cæli capere non poterant, suo gremio continuisse? genuisse suum Genitorem.* Ex quo est, quòd cùm B. Virgo in suo cantico sermonem de se instituit; ad DEI Omnipotentis operationes, scil: ad miracula, ipsum dirigit, inquiens: Luc: 1. *Quia fecit mihi magna, qui potens est.* cùm vero de nobis loquitur; ad misericordiam DEI recurrit: *Et misericordia eius a progenie in progenies.* Et cur? quia (ut ait idem) opera, quæ in nobis exercuit DEUS, ex summa misericordia processêre, ut nos a nostra miseria sub-

Apoc:

MARIÆ parturientis typus in Muliere Apocalyptica.

MARIA Christum pariens nos quoq; parturiebat, quomodo?

Miraculum Hominem esse & simul parare Deum.

ria sub-

ria sublevaret. At quæ in Virgine facta sunt, a manu Omnipotentis DEI veniunt, ita quòd fuerint summum & prodigiosum DEI opus, ut ait D. Cyprianus.

Cypr: *MARIA Miraculorum cumulus.*

Cumulus omnium MIRACULORUM, quæ unquam omnipotentia edidit, aut in omnem æternitatem edet: maximumq; Augustissimum, & sacratissimum prodigium est MARIA. Addidit circumstantiam prodigii insignis ornatus parturientis. *Mulier amicta Sole, & in Capite eius Corona Stellarum duodecim.* Dixi superiori immediato discursu, Sole designari Maternitatem, Stellis virtutum pulchritudinem: idē hic iterum repetendum censeo, ut demonstrem Beatissimam Virginem, nedum MIRACULUM fuisse grāde, quia Deum genuit, quasi ob solam Maternitatem suam; sed præterea, quia antequam concepisset, peperissetq; Vnigenitum DEI Filium; iam in ipsa emicabat omnis sanctitatis prodigium, & grande omnigenæ virtutis MIRACULUM, per quod ipsum, ut DEI Mater idonea esset, aptabatur.

MARIA adhuc ante cōceptum Filii, miraculum perfectionis.

Aug: Sic etenim eam alloquitur, S. Aug: S. 83. de Assumpt: *Tu* (inquit) *meruisti esse Mater Redemptoris, & Iudicis.* *Greg:* De hoc satis graviter S. Gregor: M. ad lib: 1. Reg: 12. auxilium præstat Virgineo sublimi merito, his verbis. *Incomparabilibus illustrata meritis, DEI Vnigenito, in quo recumberet, sacrum præparavit uterum.* *Damia:* Favet & Pet. Damiani S. 1. de Assu: *Singularis* (inquit) *eius sanctitas, & gratia hoc promeruit, quòd susceptione DEI singulariter indicata est digna.* *Hugo.* Pulchrum est & illud Hugonis de S. Victore in Cant: *Nec alia talem decebat, nec alius talis inveniri poterat: O digna digni! formosa pulchri! munda incorrupti! excelsa Altissimi Mater DEI!* Causam autem MIRACULI in excellentia & pulchritudine gratiarum & virtutum, veluti a priori reddit *Bern: Sen:* S. Bernardinus Sen: tom: 1. ser: 61. c. 12. *Quod* (inquit) *fœmina conciperet & pareret Deum, fuit MIRACULUM MIRACULORUM: oportuit enim, ut sic dicam, fœminam elevari ad quandam æqualitatem Divinam, per quandam quasi infinitatem perfectionum & gratiarum, quam æqualitatem creatura nunquam experta est.*

Probatur Doctoraliter.

450. En quanto consensu concurrunt Patres pro titulo principali MIRACULI MARIÆ, audiamus. In primis discipulus Apostolorum S. Ignatius M. ep. ad Joan: Apost: *Ignat:* non solùm eam appellat MIRACULUM, sed etiam prodigium & spectaculum, dum ait: *Sicut nobis a fide dignis narratum, in MARIA Matre IESU, humana natura Angelicæ sanctitati copulatur, & hæc talia excitarunt viscera nostra, & cogunt valde desiderare aspectum eius, si fas est fieri participem cælestis MIRACULI, & Sacratissimi spectaculi.* D. Epiphan: l. 3. adv: Hæret: *Epiph:* *MARIA est MIRACULUM, cuius excellentia ad stuporē perducit hominum mentem.* S. Ephrem: *Ephr:* Ser: de laud. V. *MIRACULUM præstantissimum Vniversæ terræ.* S. Joannes Damasc: *Damasc:* Orat: de Nat: B. V. *MARIA, est MIRACULUM MIRACULORUM.* D. Bernard: Sen: *Bern: Sen:* tom: 3. Ser: 11. art. 2. *O stupendum MIRACULUM, & inaudita altitudinis fastigium! ut à muliere Filius DEI, quodammodò recognoscere videretur suum esse humanum.* Dionys: Carthus. *Carthus:* *MIRACULUM grande, quod fontem totius supernaturalis ac naturalis Sapientiæ ac scientiæ, Sapientiam increatam, Filium Patris æterni, essentialiter & incircumscribiliter Sapientem, concepit & peperit, mente, & corpore tulit.* Tandem iterum, ut dicta a nobis Paragrapho præcedenti confirmet, ait ita: *MARIA prodigium est stupendum, quod Ioannes Apoc: in Cælo vidisse scribit, dicens: signum Magnum apparuit in Cælo: Mulier Amicta Sole.*

Probatur Miraculosè.

451. Novum fortè, & peregrinum quid videbitur, MIRACULIS MIRACULA comprobare: sed in MARIA, quæ nova & vetera servavit Dilecto suo, non inconveniens. Petrus Courcier (ap: Sylv. in Apoc: 12. n. 129.) ut liquidiùs demonstraret, quanti prodigii sit MIRACULUM Virgo Beatiss: in lib: cui titulus *Negotium sæculorum*, enumerat 20. millia MIRACULORUM: nam si omnia scriberentur, dici posset illud, quod ait Joannes de CHRISTI operibus c. 21. *Quæ si omnia scriberentur, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.*

MARIÆ Miraculorum 20000. quidam descripsit.

Cùm etenim MARIA, magis sit grata DEO, quàm omnes Sancti simul sumpti, inde est, quòd plura dona, pluresq; gratias & miracula propter eam solam DEUS operetur, quàm propter omnes Sanctos. Cæterùm ad singularia descendendo, quoad propositum thema, quòd MARIA

DEUS propter MARIam plura patrat miracula, quàm.

propter omnes Sanctos. MARIA sit MIRACULUM pulchritudinis utriusque, nimirum in anima & in corpore, ex Pexenfelder: Allocut: 143. appositè satis hæc describo. Juveni cuidam, antiquæ & columbinæ simplicitatis ac Deiparæ studiosissimo, adfuit semel missus a Virgine Angelus, & indicavit, ipsam, cuius a multo tempore videndæ tenebatur desiderio, repetitis quidem toties precibus, annuere velle, seq; illi spectabilem adfuturam; verùm indignum esse, eisdem oculis, quibus Matrem DEI vidisset, videre deinde hæc infima, & post tam sublime spectaculum, eodem aspectu dignari: Quare aut oculorum usu deinceps privari deligeret, aut à votis suis desisteret. Quid multa? Juvenis non deliberandum ratus, unum hoc oculorum delicium, quovis impendio se redempturum affirmat. Jam aderat hora, quâ pulcherrima Virgo se intuendam sisteret: eo spectaculo offusis repentè tenebris, alterius oculi jacturam accepit, alterum enim clauserat, ne simul utroq; orbaretur. Sed aspectæ Virginis formâ adeo fuit captus; ut statim pœnitentia subiret animum, quòd non alterum quoq; oculum, illis cæli deliciis impendisset. Accusare igitur temeritatem suam, & novo fervore Virginis clementiam solicitare cæpit, ut dignaretur iterum cōspectui se objicere superstiti oculo, libenter damnum passurus, modo scenæ prioris voluptas sibi redderetur. Auditæ sunt preces: Rediit Virgo adhuc se ipsa formosior, illustriorq; admirandâ specie refulsit, dum ex pacto durare illa visio debebat: sed non sustinuit Virgo, ut cùm beneficio, Alumnum suum cæcitate mulctaret: clarissimâ luce, non modò non retusus est superstes oculus; sed alteri quoq; iam ante extincto, lumen suum vitale, postliminio redditum.

Adolescēs perdit oculos ad conspectū Mariæ,& iterum recipit.

Probatur Historice.

452. Etiam a Poëtica supellectili, liceat dictorum emendicare subsidia. *Natalis Comes Hythologiarum.* c. 6. refert Pandoram, iussu Deorum Patris formatam ita; ut quidquid in aliis Diis præclarioris haberetur, totum comportaretur in unam: atq; sic prodiit opus tantæ pulchritudinis; ut nedum homines, sed etiam Deos ipsos, in stupo- A rem & admirationem raperet. Terris deinde data, vas quoddam omnibus malis plenum detulit, ex quo pestibus, id est variis criminibus totum mundum funestavit. Certè D. Thomas Villanus c. 2. de Annunc: Cælestem hanc Pandoram, appellat MARIAM, dum inquit. *In Poëtarum fabulis legimus, Pandoram quandam, mirâ sui pulchritudine, etiam suis factoribus stupori fuisse. Hæc nostra Pandora, DEO suo stupori, sed & Amori fuit. Placuit Virginitate, placuit puritate, placuit humilitate, placuit deniq; omnigenâ morum virtute.* Hæc cælestis Pandora, ut notat S. Gregor: Thaum: ser: 1. de B Annunt: *Non solùm admirationem parit, quoad Corporis Sanctissimam pulchritudinem; sed & quoad virtutes animæ ipsius.* Et quare dicit Doctor, Sanctissimam in corpore pulchritudinem? quia scl: ex internæ sanctitatis promanabat excellentia: fuit enim vas electum, omnis creatæ sanctitatis plenum: atq; sic sanctitas illa, etiam in ipsum redundabat vas, ut sanctissima eius pulchritudo diceretur, ut si ad intima eius non possit corporis oculus penetrare, in pulchritudinis corporeæ colligat ornamenta sanctitatis, & formam virtutis. Et quod D. Hieron: scripsit de vultu C CHRISTI in c. 9. Matt: *Certè fulgor ipse, & maiestas Divinitatis occulta, quæ etiam in humana facie relucebat, ex primo ad se videntes trahere poterat aspectu: Si enim in magnete lapide & succino, hæc esse vis dicitur, ut annulos, & stipulas & festucas sibi copulent; quanto magis Dominus omnium Creaturarum, ad se trahere poterat, quos vocabat;* hoc idem, cæteris paribus, & respectivè ad sanctitatem internam, de MARIA censet intelligendum cum pluribus Dion: Carth: l. 1. de laudibus Virg: c. 36. dum sic ait: *Interior illa Virginis sanctitas & puritas, in eius facie visibiliter radiabat, tantaq; fuit, ut opus fuerit huiusmodi radiationem divi-* D *nitùs temperari, quo posset cum hominibus conversari.*

Pandora quid antiquus.

Th: Vil: MARIA Pandora cur?

Greg:

MARIÆ interna sanctitas derivabatur in corpus in quo emicabat.

Dion:

Epilogus.

HOc ergo MIRACULUM grande, gratissimumq; omnis pulchritudinis spectaculum, Tibi amantissime Pusio, tuisq; primis obtutibus, præsentat mundus, in se satis miser & egenus. O felicem (ait Alvarez) *humanam naturam, quæ talem veluti primam ostensionem,* 453.

Alvar:

onem sui, huic cælesti obtulisti mercatori. Aiebant olim mutuò adinvicem, visâ Judithæ pulchritudine, Assyrii. *Quis contemnat populum Hebræorum, qui tam decoras habent Mulieres, ut non pro his contra eos pugnare debeamus.* Judith: 10. Quid simile, sed plusquam castissimo modo cogitare liceat de Filio DEI Infante: hic etenim pro intuenda sola Virgine, si cætera secundaria motiva adventûs Christi spectes, venisse censetur, eximiâ eius pulchritudine allectus, luctatur ideo cum elementis, rigidam brumam subit, flantibus objicitur Boreis, & ad quæq; dura subeunda paratus est, modò tantùm, pulchritudinem naturæ & gratiæ, prodigiosum spectaculum, Matrem suam intueatur. Vnde sic sub CHRISTI Persona S. Ambros: in Act: 1. alloquitur MARIAM. *Te unam contemplans, tantum perfectionum cumulum, tantam gratiæ ac reliquorum cælestium donorum abyssum intueor; ut Tu sola sis mihi pro omnibus, Teq; solâ dives, ut parùm absit, ut reliquas omnes pro derelictis habeam.* Fruere igitur amantissime Pusio concupitis tantæ pulchritudinis obtutibus: averte oculos tuos a miserabilis mundi miseriis, ne videant vanitatem eius, nisi fortè velis misereri fatuitati non ipsius sibi licet miserenti, ut avertas ab eo vanitatem. Tibi verò ô MIRACULUM MIRACULORUM MARIA, quæ dum hodie ipsum MIRACULUM, nam Deum omnis MIRACULI Authorem, gignis intemerata Virgo! Nos humillimi Clientes festivè aggratulamur, precamurq; impetra nobis gratiam apud eum, ut ille in nostris nascatur cordibus, & tandē Gloriæ Cælestis nos participes efficiat. AMEN.

Judit: · Ambr: · *Votum Authoris.*

MONILE pretiosissimum.
SS. DEIPARA.

Pro Festo S. MARIÆ de Portiuncula.

Beatus Venter, qui Te portavit, & vbera quæ suxisti. Luc: 11.

454 EXiguâ licet, humili paupereq; in Domuncula, nam de Portiuncula, sat diminutivè appellatâ; prænobilis tamen instituitur scena, apparatusq; instruitur superbus, ad quem compareret etiam Gloriossima Regina Cœli, & Spōsa Agni Cœlestis, B. V. MARIA: & quidem non viliter, quia pretiosis exornata MONILIBUS. A. A. Nec aliud confiteri videtur Ecclesia Christi, in hodiernæ solemnitatis Evangelio, dum pendulum ab ubere dulcissimæ Matris JESUM suspiciens, Maternitatem eius deprædicare videtur, illis pientissimæ olim Mulieris verbis. *& Beata Vbera, quæ suxisti.* Pendulus etenim ab Vbere vel collo Matris JESUS, quid aliud, nisi pretiosum Matris suæ MONILE est, & ornamentum. Quod ipsum Spiritus Sanctus profiteri videtur Cant. 1. sub similitudine Sponsæ Salomonis, colli eius ornamenta explicando, de Beatissima Virgine, dum ita ait: *Collum tuum, sicut Monilia.* Quorum verborum sensum perpendens Mich: Gischlerus ait: *CHRISTUS pendens ex collo MARIÆ, pretiosum* (ipsi) *extitit monile.* Nec ego diffiteor, quòd nobilissima, ac principalis hæc Sponsa JESU, MARIA, nedum insigni suâ & Angelicâ formâ, cæterisq; pretiosissimis virtutū decoramentis emicet plurimùm; sed præterea, & quidem specialiter, huius pretiosi Monilis sui, penduli ab ubere, aut collo, (Filium eius intelligo) effulget eximiè: quidquid etenim decoris, quidquid excellentiæ, quibus illa superat omnem creaturam siue in terra, siue in cælis, habet MARIA; totum pendet & originatur, ceu à fonte, à Filio,

MARIÆ Monile in pectore, pendens ab Vbere JESUS. · Cant: · Gischl:

à Filio, seu a Maternitate MARIÆ. Nihilominùs, quoniam in hodierna Portiunculæ festivitate, & in solemni actu hospitantium ad Portiunculam, nimirum Salvatore nostro JESU, cum Matre sua MARIA, inducitur ille, non in Persona parvuli penduli a Collo vel ubere Matris, sed in Persona sedentis in Throno; alia sit nobis cura in investigando MONILI, quod hodie in pectore Sponsæ MARIÆ, dum ad Portiunculam hospitatur, effulsisse creditur, & hoc ipsum erit MONILE *duplicatæ seu confirmatæ misericordiæ*. Vniversa quidem donorum, gratiarum, seu prærogativarum specimina, quæ a primo instanti Immaculatæ Conceptionis suæ, participavit a DEO MARIA, pretiosa merentur dici MONILIA, nam cuncta in excellenti gradu; omnes iterum beneficentiæ, & gratiæ, quæ ex thesauris Bonitatis Divinæ, ope intercessionum MARIÆ in nos derivantur, iustè non minùs, Divinæ bonitatis MONILIA esse censentur; nihilominùs, cæteris paribus, hodiernæ Indulgentiæ Privilegium, (ubi homini cuilibet pœnitenti & confesso, qui Ecclesiam illam devotè visitaverit, sine ullis aliis præstandis operibus, scil: Jeiuniis, eleemosynis, quoad Culpam & pœnam remissio peccatorum conceditur,) iure meritò Privilegium hoc, ob excellentiam sui exigit, MONILE duplicatæ seu confirmatæ misericordiæ appellari. Et quoniam ex inexhaustis thesauris misericordiæ DEI, hoc speciale munus accepit MARIA, expostulata a Seraphico meo Patre; iustè proindè hodie, hæc Sponsa Cœlestis, tanquam pretiosissimo gloriatur MONILI, nimirum Portiunculæ Indulgentiâ. Quod ipsum ampliori pertractuturus sermone, primò audebo sacratiori temeritate thesauros misericordiæ DEI perscrutari, nonnulla misericordiæ DEI, & varia observando MONILIA. Brevi rythmo interim applaudamus MARIÆ.

MARIÆ privigilia omnia fluunt ex maternitate Dei.

MARIÆ Monile, misericordia.

Portiuncula Indulgentia, singulare Mariana misericordia Monile quare?

O MONILE Pietatis,
Nobile Clenodium!
Iustificans a peccatis,
DEI pellis odium.

PARS I.

Variæ Misericordiæ DEI, in peccatores.

Thesaurum infinitum, esse DEUM, nemo est, qui ambigat: tot enim thesauros alios recondidit in se; quot numerat attributa: non alio etenim nomine ausus est Apostolus, attributum solius Sapientiæ eius venerari, nisi thesauri, dum ait: Rom: 11. *O altitudo Sapientiæ & scientiæ DEI.* Idem ex consequenti sentiendum est, de aliis Attributis eius, inter quæ tamen, divitiarum copia, specialiter Attributo misericordiæ DEI adscribitur, ex hoc etenim solo, divitias immensas DEUS habere dignoscitur, etiam teste eodem Apostolo. Rom: 2. *DEUS, dives in misericordia:* ubi simul misericordiam, DEI, thesaurum appellat dicens: *An divitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis contemnis?* quorum verborum sensum sic explicuit Hugo· *Divitias dicit bonitatis, id est, thesaurum misericordiæ.* Duo tamen præcipua huius Cœlestis thesauri observo privilegia, antequam ad supremum deveniam: nimirum, quòd variorum MONILIUM, seu generum misericordiæ plenus habeatur, alterùm, quòd cuiq; etiam maximo peccatori, sit apertus. 455.

DEUS thesaurus thesaurorum.

Misericordiâ Dives Deus.

Hugo.

Probatur Scripturaliter.

Diversitatem, adeoq; magnitudinem misericordiarum DEI, quis enarrabit? aiebat, in liberalitate excellenti Spiritûs positus, Gasp. Druzbiccius Soc: JESU Polonus: ut si DEO placeret, in felici æternitate, pro accidentalis gloriæ cumulo indulgere; duos milliones annorum se destinaturum sibi, ad investigandos Divinæ Providentiæ modulos, quibus quemq; prædestinatum, ad finem deduxerit ultimum: hic etenim adeò diversus est unius ab altero; quemadmodum vultus vnius a cæteris omnibus differt. Hoc idem ego, (si optio similis daretur peccatrici animæ meæ) exoptarem, in perscrutandis illis modis acquirere privilegium, quibus DEUS indulget misericordiam suam, & ad pœnitentiæ deducit remedia: alios enim per adversa, alios per beneficia, alios quæren- 456.

Druzbiccii singulare desiderium.

In eius vita.

tes, alios fugientes, aliis ipse occurrit, alios trahit, & quasi compellit adeo; ut penè cuiusvis peccatoris conversio, & misericordia DEI exhibita ipsi, quoad circumstantias diversa esse, ab aliis cognoscatur. Non caret Mysterio, quòd Regius Vates, dum pœnitens de adulterio & similibus, deprecaretur DEUM pro misericordia; orabat sibi misereri Deum, non quacunq; sed ingenti, magnâque misericordiâ. *Miserere mei DEUS, secundùm magnam misericordiam tuam.* Torquet non modicum iste locus sacros Expositores: mihi primus occurrit Mellifluus Doctor (apud Blanc:) qui Doctor Sanctus scripsit integrum sermonem de triplici misericordia, ubi ait: *Sicut sunt peccata minima, sunt mediocria, sunt & magna. Magnus ergo peccator magnâ misericordiâ opus habet, ut ubi abundavit delictum; superabundet & gratia.* Hinc Sanctus Augustinus, Theodorus, Dydimus, Gregorius, dicunt implicitè moneri hic pœnitentes gravioribus involutos peccatis, uti sunt adulteri, homicidæ, quatenus ad hanc magnam obtinendam misericordiam, se per magnam quoq; disponant pœnitentiam: aliàs noverint, magnam se non obtenturos misericordiam. Inquit Theodoret: *Magna vulnera, magnis indigent remediis: & qui in gravem ac periculosum morbum incidit, majori opera curari debet: & qui maximis criminibus obnoxius est, maximâ indiget benignitate.* Vnde adultero, plura sunt decoquenda ieiunia, acriores carnis assumendæ mortificationes, frequentior & prolixior oratio, ut magni peccati magnam assequatur misericordiam. Vrbanus Papa IV. aliter id explicat, dum sic diversitatem misericordiarum DEI exponit. *Misericordia parva est, cùm Deus statim peccantem non punit, sed expectat ad pœnitentiam. Mediocris est, cùm quis respondet huic expectationi. Magna per quam deinceps cavet gravia peccata.* Cæterùm placet & illa explicatio, iuxta dimensiones misericordiæ DEI, quales olim adhibuit S. Paulus in dimetiendo Sapientiæ Divinæ attributo. Ephes. 3. 18. *Vt possitis* (inquit) *comprehendere cum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas & profundum.* Has dimensiones invenire est pariter, in Misericordiæ DEI attributo. Imprimis Longitudo, quia ab æterno & usq;

Misericordia Dei varia discrimina, seu gradus.

August: Theod: Dydim: Greg:

Pœnitentia magna, magnis debetur peccatis.

Vrba: P.

Misericordia parva, mediocris, magna gradus, explicatur.

Ephes:

A in æternum misericordia eius Psal: 102. *Misericordia DEI ab æterno, & usq; in æternum, super timentes eum.* Latitudo quoq; eius immensa, nam extenditur a polo usq; ad polum, ab extremo terræ usq; ad aliud. *Misericordia Domini plena est terra.* S. Ambr: hoc pulchrè prosequitur. *Plena est terra misericordiâ, quia omnibus data est remissio peccatorum: Super omnes Sol oriri iubetur. Et hic quidem Sol quotidie oritur, Mysticus autem Sol ille iustitiæ, omnibus ortus est, omnibus venit, omnibus passus est, & omnibus resurrexit.* Videat (inquit quidam) lascivus Magdalenam, blasphemus Petrum, Paulum B persecutor, inobediens Jonam, Vsurarius Zachæum & Matthæum publicanos, fur pendentem in Cruce latronem, Davidem adulter & homicida. Tertiò sublimitas seu altitudo misericordiæ consistit in hoc, quia superexaltatur iustitiæ, ut dicitur Jacob 2. *Superexaltat misericordia, iudicium,* & Psal: 144. *Miseratio eius, super omnia opera eius.* Ac tandem profunditas misericordiæ, penetrat usq; ad inferos, nedum animas piacularibus flammis purgantes se, solando misericorditer, sed ipsos etiam damnatos æternaliter, mitiùs quàm meruerunt (ut dicunt Theologi) id est ci- C tra condignum, puniendo. Ecce quàm copiosi & immensi thesauri misericordiæ Dei? optandum sanè, ut ex illis quisque suum Monile teneat.

Misericordia DEI Longitudo, sublimitas & profundũ, explicatur.

Ambr:

Peccatorum ad pœnitentiam invitatio.

Psal:

Probatur Figuraliter.

457. Ingens ergo felicitas nostra est, quòd nedum immensus habeatur thesaurus misericordiæ DEI; sed quòd simul cuiq; pateat, cuiq; explicet sua pretiosa monilia adeo; ut nullus sit tam perditus peccator, qui MONILE misericordiæ, seu gratiam remissionis paratam sibi in illo non inveniat. Id intelligere licet, per similitudinem, quâ usus est Deus D apud Prophetam, a Matre diligente filium uteri sui, desumptâ. Ait autem Isa: 49. *Numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur Filio uteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui.* Antequam hic locus Scripturæ fiat noster per applicationem, meritò reflexio facienda, quòd diligenti Matri fætum uteri sui, idem sit filius, ac monile: id ipsum patet ex responso illo Corneliæ Romanæ Senatorii ordinis, quæ dum requireretur ab aliis

Misericordia DEI thesaurus semper cuiq; patet.

Isai:

Cornelia Rom: filii clenodia pretiosa.

aliis fœminis superbientibus ex pretioso ornatu, ut sua quoq; eis explicaret videnda clenodia, prospiciens è fenestra, cernendoq; duos filios suos redeuntes ex Scholis, eos indigitans profata est: *Hi* (inquit) *sunt monilia mea pretiosa, excellensq; ornatus*. Itaq; quemadmodum mundanæ, mundiq; muliebris peramantes domicellæ, nunquam oblivisci possunt pretiosi sui monilis, aliàs fasciæ pectoralis suæ, sed omni studio & curâ invigilant eiusdem conservationi, ut ait Propheta Jer: 2. *numquid obliviscetur Virgo ornamenti sui, aut sponsa fasciæ pectoralis suæ*; ita similiter, & Mater quælibet, innatâ quâdam affectum inclinatione, filio suo, etiamsi perditissimis sit moribus, etiam quamvis latro, sic tamen compatitur, & omnem exerit suam solicitudinem, ut desperatum ab omnibus aliis, ipsa sola non desistat inducere ad meliorem frugem: Vnde est, quòd dum Dominus Deus in supra citato loco, misericordiam suam, quâ afficitur ad quosvis peccatores, similitudine Matris diligentis filium uteri sui, declarat: imo adhuc maiorem & excellentiorem habere se protestatur, nam addit: *Et si illa oblita fuerit, ego non obliviscar tui*; eo ipso demonstrat, quòd in inexhaustis thesauris misericordiæ eius, nullus tam sit enormis peccator, qui suum monile non reperiat, modò quærat, nimirum, si pœniteat. Quâ illimitatissimam misericordiam DEI, respectivè ad quemlibet peccatorem, hisce verbis expressit S. Vincen: Ferar: *Si aliquis* (inquit) *interfecisset omnes Apostolos, & peccasset cum omnibus mulieribus, & crucifixisset Christum, si post, cum dolore cordis venisset ad Christum, & peteret veniam, statim indulgeret ei.* Imò ad majorem cumulum infinitæ suæ misericordiæ, addidit per Psalmistam DEUS, quòd ipse, cum his MONILIBUS bonitatis suæ, non modo occurrat, eaq; offerat; sed etiam renuentes & fugientes insequatur, & quodammodo, ut accipiant, cogat. *Persequar inimicos meos, & comprehendam illos: & non convertar, donec deficiant.* Sperasses forsitan ex tam gravi comminatione, ultimum excidium peccatoribus intimari; sed perperam, cogitavit insignis Expositor Scripturæ Vega in Jud: c. 17. ℣. 10. qui ex hoc ipso rimatus est magnam

Vinc: Ferar:

Deus occurrit peccatoribus cum misericordia, imò insequitur.

A peccatorum felicitatem: ait etenim *Quasi insequitur peccatores, & quodammodo fatigat cursu concitato, ut eos comprehendat vocationibus congruis, illustrationibus opportunis, ita disponens auxilia, ut non tam necessitate coactionis, quàm amore, cogi videantur ad accipiendum beneficium DEI.*

Probatur Historice.

Eluxit huius excessivæ super peccatores misericordiæ speciale monile, id est privilegium, in quodam Gallo iuvene, de quo testatur Pater Barri, & Lobettius, ac ex ipsis Concion: Histor: 60. Histor: Hoc contigit Tolosæ, civitate Galliæ, celebri & perampla, Provinciæ Languedociæ capite. Adolescens non infimæ sortis, cùm incidisset in socios plùs æquo liberiores, ac propè atheos, ex frequenti eorum congressu ac sermonibus, non procul ipse quoq; ab atheismo abfuit: (hæc est, perditissimorum secta hominum, DEUM esse negantium.) Priùs tamen, quàm eò devolveretur amentiæ, ut negaret aliquod cœlo Numen inesse & mentem altiorem, quæ rebus humanis invigilaret; experiri voluit sensu, quod credere noluit fide. Adultâ ætate, soleq; iam ad vesperum inclinante, Tolosâ egreditur, & solus sine teste, sine arbitro, in campi planitie pileum deponit, chlamydem exuit, gladium stringit, nudatq; ferrum, quasi singulari certamine hostem petiturus, quem nec ille, nec ullus alius videbat. Horret animus cogitare, hæret lingua ne proferat, stupent comæ. DEUS DEUS est, qui sacrilego ore in pugnam vocatur. Age (inquit ille) si quod es, siue in inferis, siue in supremis Numen? erumpe in campum, te mihi siste, mecum congredere, tum verò ego, te esse credam & fatebor lubens. Aut tolle me si potes, aut divinitatem tibi tolli a me patiaris. Hæc fuerunt vota impiæ, sacrilegæ, & insanæ linguæ. Dum nemo comparet, Juvenis cum furia, easdem indignabundus ingeminat blasphemias. Credidisses è cœlo fulminari ignes, terram sub pedibus dehiscere, & omnem creaturam armari contra sceleſtissimũ, pro suo Creatore. Ita quidem factum oportuit, si atrocitatem sceleris attendas, sed aliter, si misericordiæ DEI naturam consideres. Aperitur etenim illicò Cælum, & ex eo delabi visum

458.

Adolescẽs Gallus dũ ipsi DEO duellum indicit; miraculosè misericordiâ eius consequitur.

folium candentis papyri, pretiosum ex thesauris misericordiæ MONILE, sic dictum a monendo, monens, & invitans eundem ad pœnitentiam: nam dum præstolatur ex iam aperto cœlo venire desuper antagonistam; ecce in conspectum incurrit charta, miri candoris, quam ille avidè prensat manu, tollit, evolvit, legit, & ecce provocanti homini, pacem offert provocatus Deus: erant enim in ea charta, cælestibus typis, aureo charactere, Divina manu impressæ hæ voces. *Miserere mei DEUS.* Juvenis, ubi scripturam legit; illicò intimis præcordiis non tam moveri, quàm vrgeri se sensit, ad Deum agnoscendum, qui humana omnia sapienter disponit, qui iustis præmia, peccatoribus decernit pœnas: tandem totus cœpit a semetipso, totusq; in DEUM suum ferri: Cælestes illas literas, ori suo apponit, osculatur, genua ponit, in lachrymas funditur, dolenti animo, intimatum sibi cælitùs ingeminat *Miserere mei DEUS.* ac nocte in lacrymis dolorosis consumptâ, summo manè ad Collegium Societatis accurrit, rem totam Confessario explicat, peractâ totius vitæ exomologesi, longè alius esse cœpit. Ex cuius Historiæ contextu liquet, perditissimis quibusve peccatoribus, quibus iuste hic iuvenis accensendus venit, thesauros Magnæ misericordiæ DEI patere.

PARS II.

SS. DEIPARA Monile pretiosum, ratione Indulgentiæ de Portiuncula.

459. IAm spectare licuit, imò & perscrutari diversa thesaurorum misericordiæ DEI clenodia, admirandas videlicet conversiones peccatorum, in quibus insueta & magna effulsit misericordia DEI: si majora cupimus, etiam maximæ misericordiæ invenire pretiosius MONILE; illud in sinu & manibus MARIÆ, utpotè Reginæ totius misericordiæ inquirendum est, & hoc ipsum erit Indulgentia hodierna de Portiuncula, per quam peccator sine ulla satisfactionum obligatione, (quæ

A communiter apponi solet quibusvis aliis, etiam magni Jubilei indulgentiis) modò verè pœniteat, & confiteatur, visitando pauperis Francisci Ecclesiam, ab omni culpa & pœna liberatur.

Probatur Scripturaliter.

Adest in suffragium asserti, Sacra Scriptura, quæ variis operibus misericordiæ DEI, singularia attribuit epitheta, quod accuratè observavit Seraphicus Doctor Bonavent: in Ps: 118. & cuiq; observanda consulit. *Nota* (inquit) *quòd misericordia legitur in Scriptura, magna, Ps. 50. legitur & speciosa, Eccli: 35. speciosa misericordia DEI in tempore* B *tribulationis, quasi nubes pluviæ in tempore siccitatis: legitur & benigna Ps. 68. Quoniam benigna est misericordia eius.* Quæ epitheta misericordiæ DEI, taliter ille tanquam per gradus explicare intendit, ita, ut primus gradus misericordiæ DEI sit, & habeatur, *Magna* misericordia DEI, quando homo virtute Baptismi liberatur a peccato originali. Secundus gradus est *speciosa* misericordiæ, dum ab omni fæditate personalis mortalis peccati, anima hominis per pœnitentiam emundatur, & in pulchritudine sua conservatur. Tertius tandem gradus est *benigna* miseri- C cordiæ, quando nimirùm, benignissimus DEUS, peccatorem ab utroq; reatu, scl: culpæ & pœnæ, seu obligationis ad miserias, siue huius, siue alterius vitæ, immunem declarat. Verba Doctoris pono: *Quare* magna *misericordia? quia liberat a* magna *miseria culpa originalis: quare* speciosa? *quia præservat à fæda miseria culpa Actualis: quare* benigna? *quia separat a maligna miseria molestiæ temporalis.* Et hoc ipsum contingit in pura condonatione, seu aliàs in remissione peccati, quoad omnem pœnam. Cui *maxima* misericordiæ, plurimùm quadrat, & penè idem esse vi- D detur, illa specialis Misericordia DEI, quam appellavit David, *Confirmata*, seu *duplicata* misericordiæ. De qua singulariter censuit glorificandum DEUM, à cunctis nationibus, Ps: 116. *Laudate Dominũ omnes gentes, laudate eum omnes populi, quoniã confirmata est super nos Misericordia eius.* Tunc autem Deus duplicare seu confirmare videtur misericordiam super peccatorem; quando pœnitenti de peccatis, nedum indulget culpam; sed etiam absolutissimè condonat temporalem

460. *Portiuncula Indulgentia maxima misericordia.*

Misericordia DEI speciosa, magna, benigna qua explicatur.

S. Bern:

Misericordia maxima, remissio culpa & pœna.

Psal:

Misericordia confirmata.

seu duplicata, dum & pœna dimittitur.

poralem pœnam. Et quoniam hoc cõtinetur in hodiernæ Indulgentiæ de Portiuncula Privilegio, ubi gratiosam utriusq; accipit peccator condonationem; rectè prædicta Epitheta benignæ, maximæ, confirmatæ Misericordiæ, eidem attribuuntur: nec aliud pretiosiùs in thesauris Misericordiæ DEI reperibile est clenodium, quod, quia ad solicitas, instante Seraphico Patre, Beatiss: Virginis preces, concessum scimus à Salvatore; iuremeritò MONILE MARIÆ illud appellamus. Pro quo suffragantur plura alia: nam iuxta Rich: Laurent: & Bern: Bust: s. 2. de Assimil: Ex tribus commendatur MONILE, nimirum, quòd ornet exteriora, celet interiora, uniat disiuncta, quàm autem appositè hæc serviant MARIÆ, videamus primùm, *Ornat exteriora.* Nam B Virgo huius indulgentiæ Privilegio, tanquam excellenti gloriatur exornari titulo. Gaudet etenim plurimùm illa appellari *Regina Misericordiæ:* propterea Dyonis: Areop: eodem titulo ipsam veneratus est, dicendo: *MARIA est Regina Misericordiæ, cui data est omnis misericordia.* Hic etenim titulus excedere videtur illum alium, dum nominatur *Mater Misericordiæ,* in hymno, Salue &c: & cur? Cogitate quæso Matrem diligentem, quamvis petulantem filium: dum enim eam deprecatur placando; maternè utiq; illa culpam condonat petenti, tamen ferulam minatur, & quandoq; uno & altero verbere corrigit delinquentem: Cæterùm Imperatrix & Regina dum vult absolutæ suæ potestatis uti privilegio, utrumq; simul, tam culpam quàm pœnam dimittit, ut tantò sublimiùs clementia sua innotescat. Non dissimili proinde modo, Beatissima Virgo, omni licet tempore pœnitentibus, se Matrem Misericordiæ contestatur, dum veniam culpæ eis impetrat, vel alia ad pœnitendum conciliat auxilia, quamvis ferulam maternam non auferat, sed relinquat eam in manu Filii, scl: satisfactionis temporalis non urgendo condonationem; hodie nihilominùs in Indulgentiæ de Portiũcula, promulgatione *Clementissimâ Reginâ misericordiæ se* exhibet, dum tam perfectè Justi Judicis Virgam mitigat, imò absolutè suis intercessionibus tollit, ut nunquam ampliùs peccata, quæ virtute huius indulgentiæ dimittuntur, ma-

Portiuncula dicit benignam maximã, confirmatam misericordiam.

Rich: Busten:

Portiunc: Indulgentia, monile Mariæ ex causa triplici.

Mariam dici Reginam misericordiæ, plus est quàm Matrem misericordiæ.

A neant castiganda. Rectè proinde titulum *Regina Confirmatæ misericordiæ* hodie promeretur, & tanquam pretioso MONILI immensæ clementiæ in peccatores emicat, & exornatur. Ad huius sacræ indulgentiæ commendationem usurpare licebit illa Melliflui Doctoris de misericordia MARIÆ verba, ser: de aquæ ductu. *Magnificata est super cælos misericordia tua, ô MARIA! melior est misericordia tua, ô MARIA! super vitas a progenie in generationem: confirmata est super nos misericordia MARIÆ.* En iam primam MONILIS MARIÆ proprietatem, nimirum, quòd tanta misericordia exornet & commendet MARIAM. Bern:

B

Probatur Figuraliter.

Alterum, quod ex citatis Authoribus habet MONILE, est, ut celet vel muniat interiora, unde dicitur *Monile a muniendo:* & hoc ipsum quàm appositè adaptari possit hodiernæ Indulgentiæ de Portiuncula, mox constabit. Hinc primò quærendum est, quænam censeantur esse interiora seu viscera MARIÆ, quibus pro munimine, huius Indulgentiæ MONILE deserviat? Porrò in sacra Scriptura (quod diligenter observavit adnotavitq; Pintus in Spicilegio T. 1. c. 11.) Viscerum maternorum nomine, veniunt Filii: quos ergo filios, viscera appellabimus MARIÆ? Dabit veniam benigna Mater, quòd præter Vnigenitum DEI Filium, præter adoptivos ex Justis filios, sinus eius Maternus, etiam peccatores complectetur. Hoc etenim titulo ap. S. Birgittæ revel: l. 4. c. 138. ab Angelo celebrata legitur. *MARIA est Mater omnium peccatorum, emendare se volentium.* Hæc itaq; viscera MARIÆ, nimirum peccatores, tanquam pretioso muniuntur MONILI, dum pœnitentes iam, hodiernæ Indulgentiæ perfruuntur Privilegio, tutanturq; etiam contra temporales pœnas, speciali immunitate. Huic fortè videntur alludere Figuraliter illa Sponsæ MONILIA, ex quorum pretiositate, collum ipsius, Sponsus suus eximiè deprædicasse auditur. Cant. 1. *Collum tuum, sicut monilia,* Hebræa legit: *cum monilibus.* Ex sensu D. Hieron: super illa verba. Isai: *Solve vincula colli tui, filia Sion:* Collum hoc designabat illos Ecclesiæ DEI Filios, qui excusso è cervicibus suis iugo, munda-

C D

461.

Monile a muniendo quasi a celando.

MARIÆ viscera, sunt peccatores.

Portiuncula, in Monilibus colli Spõsæ figurata.

mundanarum vanitatum, tantò magis peccatorum, obedientiæ Legi DEI subdidêre colla sua. Quod idem applicabile omninò facilè existimo, etiam conversis per pœnitentiam peccatoribus, quorum enormitas criminum, a misericordia MARIÆ contegitur & celatur, dum eisdem perfecta remissio culpæ & pœnæ, precibus Beatiss: Matris conciliatur. Contingit utique, quòd mundiales fæmellæ, pustulas & similia vitia cutis suæ, aut colli, celent MONILIBUS: quærere eas aliquando putares ex pretioso clenodio ornamentum, re ipsâ autem, infirmitatem vitiumq; contegunt. Idipsum vel omninò simile, agere hodie videtur Beatiss: Virgo, cum collo mystico Ecclesiæ, videlicet, cum peccatoribus. Parùm etenim ducit, eos per absolutionis Sacramentalis beneficium, ad pristinæ pulchritudinis restitui venustatem; parùm quoq; reputat, iustificantis gratiæ de novo videre in illis promicantem formam; sed præterea, ne in ipsis, obligationis ad temporalem pœnam appareant residuæ pustulæ, sollicitè curat, ut eas celet, contegat, imo totaliter emundet, & abstergat: cùm etenim ipsa, sit suprema Præfecta thesaurorum misericordiæ DEI, ut scripsit de ea noster Jacob. de Vorag: Ser. 5. *MARIA, est thesauraria DEI, cui Pater commisit thesaurum suæ potentiæ, Filius thesaurum Sapientiæ suæ, & Spiritus S. thesaurum suæ misericordiæ*; proinde ad contegendas perfectè, & abstergendas maculas peccatorum, eorumq; obligationes, de absoluta super thesauros misericordiæ DEI, potestatis suæ plenitudine, insigne deprompsit MONILE, plenariam Portiunculæ Indulgentiam, remissionis scil: utriusque, sine omni alia ieiuniorum, aut eleemosynarum, (quod adjicere consuetum est Ecclesiæ, in cæteris indulgentiis ac Jubileis) obligatione, unicâ tantum adiunctâ, eaq; levissimâ conditione, nimirum visitationis Ecclesiæ illius, quæ dicitur de Portiuncula, estq; in Italia propè Assysium: quo etiam Privilegio gaudent & aliæ omnes per totum orbem Ecclesiæ FF. Minorum, ex Bulla Gregorii XV. 1622. Item Innoc: XI. 1687. ac tandem Innocentii XII. 1698.

Collum, peccatores exprimit.

Famellarum astus in monilibus.

MARIA thesauraria DEI.

A *Probatur* Doctoraliter.

462. Hinc est, quòd plurimi SS. Doctorum, nedum ob impetratæ a CHRISTO Indulgentiæ privilegium; sed ob alias quoq; rationes, similesq; prærogativas, Beatiss: Virginem nomine pretiosi MONILIS, dignati fuerint: quod varii variè, in unam tamen laudem MARIÆ collimantes, explicarunt. D. Epiph: Ser: de laud: V. *MARIA est inexplicabile Paradisi monile.* S. Andreas Cret. orat: 1. de Dormit: *MARIA MONILE pretiosum Virginitatis.* Nicetas David: hom: de Nat: V. *Est MONILE Sanctissimi Spiritûs.* S. Joan: Damascen: Orat: de Ass: 2. *MARIA est pretiosum MONILE, quod vitam suscipit.* Quod alii recentiores clariùs explicant. Richard: Laur: l. 5. de laud: V. sic ait: *MARIA MONILE, quia, si monilia fabricari solent ex auro, argento & gemmis; MARIA ex auro Cælestis sapientiæ, ex argento tinnulæ & perfectæ eloquentiæ, & ex gemmis totius operationis bonæ, fabricata a manu Artificis Cælestis, id est, operatione Spiritûs Sancti, vel Sapientiæ DEI.* Vnde dicitur a Filio. Cant: 7. *Iunctura femorum tuorum sicut Monilia, quæ fabricata sunt manu Artificis.* Idem iterum. *MARIA dicitur MONILE a Monade, id est, ab unitate, quia morsu quodam stringit & unit utramq; capitis partem, & sic munit sinum mulieris, ne adulter mittat manum, habet enim monile tria officia, exteriora ornat, interiora celat, corruptores propulsat. Nam Beatiss: V. MARIA dexteram partem & sinistram tunicæ Domini inconsutilis, quæ designat Ecclesiam, unit, id est, Contemplativos & Activos, vel Iudæos & gentiles ad fidem conversos, ornatu virtutum suos venustat, eorum peccata, ne coram DEO appareant ad vindictam, pallio charitatis velat, corruptores animarum, id est Dæmones, ab eis exterret & elongat. MARIA est MONILE nos ornans suis exemplis, pectus nostrum muniens præsidiis suis, ne dæmones illuc intrare possint, divisos ac separatos a DEO coniungens, & unitas animas nostras signans, per quod Dæmones admonentur, ne eas tangant, cùm sint Sponsæ DEI.*

Epiph:

Cret:

Nicet:

Damasc:

Rich:

B C D

Probatur Miraculosè.

463. Ex dictis immediatè Patrum sententiis constat, ad rationem MONILIS cui assimilatur Beatiss: V. MARIA, spectare & illud, ut nedum exornet, nedum contegat; sed ut quoq; disiuncta uniat: & hoc ipsum me trahit, ad aliud

Portiuncula Monile, unit DEO, animas Purgatorii, eius suffragando.

ad aliud tertium Indulgentiæ de Portiuncula privilegium. Porrò animæ quæ inter flammas piaculares purgantur, fingulariter, & plusquàm exprimi valet, acriter excruciantur pœnâ damni, & desiderio ingenti uniendi se DEO per amorem Beatificum: cæterùm ex superabundantia privilegii hodiernæ Indulgentiæ de Portiuncula, hæc adeo disiuncta, veluti pretioso coniuntur MONILI, dū animæ virtute Indulgentiæ ad perfectam perducuntur unionem cum DEO, a pœnis illis clementissimè eliberatæ. Quod plurimis iisq; miraculosis constitit apparitionibus, & testimoniis defunctorum, partim deprecantium amicos suos pro huiuscemodi Indulgentiæ sibi ipsis applicatione, partim gratias referentium, pro iam facta. De quibus consule Chronicon nostrum & priores tres discursus nostros pro eadem solemnitate. Vnum novissimum repetere liceat ex Apolog: pro Scoto *P. Basil: Rychlewicz Poloni, Ordinis Conven:* excerptum de vita, sanctimoniâ perspicuæ Monialis S. Claræ, dictæ Joanna Roderica in Hispaniis circa Annum 1650. mortua. Hæc cùm in festo Indulgentiæ de Portiuncula, ferventiùs exoraret Dominum, & specialiter fortè pro animabus purgatorii deprecaretur, in extasim rapta, vidit Seraphicum Patrem nostrum Franciscum, cum comite Vsibli, Joanne Duns Scoto, quem nos Doctorem subtilem appellamus, acerrimo Immac: Conceptionis Beatiss: Virginis propugnatore, qui propterea videbatur pretiosum quoddam in manibus vexillum tenere, in cuius una parte spectabatur Imago Crucifixi, ex altera, Imago Immac: Conceptionis MARIÆ, quos ambos descendentes in Purgatorium, etiam Sancta illa Virgo Monialis, comitata est, ubi vidit plurimas Animas e flammis illis liberari, propter intercessionem Beatiss: Virginis, virtute huius Indulgentiæ de Portiuncula.

Miraculosa apparitio S. Francisci descendētis in Purgatorium Festo Portiunculæ.

Probatur Historicè.

464. Valer: Pierius lib: 41. Hierogl: c. 2. 3. 4. & 5. profitetur, priscis olim Romanis in usu fuisse, quâdam speciem MONILIS, aliàs Bullam cum torque aureo, cordis effigie pendente itidem aureâ. Hâc primùm donabantur

A pueri etiam parvuli, aut adolescentes, vel ideo, ut admonerentur consilii in agendis semper maturi: vel in præmium, atq; testimonium alicuius singularis in ætate nondum matura dexteritatis, ut contigit in puero Papyrio, qui in servandis Senatûs secretis consiliis, scivit eludere importunitatem sciscitantis Matris: similiter in Tarquinii Prisci filio, qui quatuordecim Annos natus, hostem in acie cæcidit. Dabatur quoq; & Triumphatoribus simile huic MONILE, quod gestarent in triumpho, nedum ad honorem, sed præterea pro tutamine quodam contra B hostium invidiam: includebantur enim propendenti bullæ, quædam amuleta seu remedia, quibus inesse vis quædam contra hominum invidiam, credebatur. Hinc a potiori, tandem ultimò crescit pretiosi MONILIS Mariani scl: Indulgentiæ de Portiuncula æstimatio. Dabatur illud Monile, ut dixi, pueris & parvulis, in testimonium latentis in pectore ingenuitatis: Donatur hoc MONILI cum toto suo Ordine, primùm parvulus ille Evangelicus, quia minimus, humillimus, abiectissimus in oculis suis Franciscus, cuius eximia sanctitas, honorata est non C modicùm, tanti privilegii, ad eius enixas deprecationes, communicatione: vocatus enim ab Angelis ex loco orationis in sua cella, ductusq; ad proximam Ecclesiolam de Portiuncula, ad peraugustum illud Senaculum Christi, & Mariæ, sedentium in Altari cum gloria Angelica, init humiliter, & supplex consilium pro salute peccatorum aggreditur, longè feliciori ausu, quàm ille Papyrius astu, suam Misericordiæ Matrem, non ad eludendum, sed ad deprecandum suum Filium pro peccatoribus, invitans: successit industria & conatus, atq; sic Bullâ aureâ pro D remissione peccatorum, decoratur parvulus iste, simulq; contra hostium invidiam, sacri huius MONILIS, Christianus populus insigni hoc præmunitur privilegio. Vlulat enim de anno in annum Avernus, ringitur Sathanas, tot ex unguibus suis videns eripi sibi prædas, tot converti, & ad plenum iustificari peccatores, sub huius Sacræ Indulgentiæ beneficio.

Adolescēs Papyrius Monili donatus pro dexteritate.

Monile triumphātium, amuletum contra invidiam.

Portiuncula, monilē datū parvulo humili Francisco

Epilogus

Epilogus.

465. EX his ergo constat, quòd quamvis pluribus de causis, Beatiss: Virgo MARIA, dici possit pretiosum MONILE; specialiter nihilominùs, ob sacræ huius Indulgentiæ impetrationē, hodie appellandā esse, *MONILE confirmata misericordia DEI.* Applaudamus ergo læti tantis oppignorati MONILIBUS, Donatrici nostræ MARIÆ: con- A gratulemur Reginæ Misericordiæ, quæ ex thesauris misericordiæ DEI, in salutem generis humani, tam nobile deprompsit, & tam amplæ Indulgentiæ clenodium, idq; verbis Seraphici Bonaventuræ in Psalt. MARIÆ ps. 116. *Laudate Dominam nostram omnes gentes, glorificate eam omnes populi: quoniam confirmata est super nos gratia, & misericordia eius. A M E N.*

MVRVS inexpugnabilis fidelium.

SS. DEIPARA.

Pro SS. Scapulari B.V. Mariæ

Ego Murus & Vbera mea sicut turris. Cant: 8.

466. ADmirandam Sponsus ille Cælestis, Salvator noster, Sponsæ suæ, scl: Ecclesiæ delineando pulchritudinem, inexpugnabilis cuiusdam munitionis assumpsit similitudinem. A. A. Et quidem Salomon insignem contemplatus suæ Solymeæ Sponsæ apparatum, ac totius muliebris mundi varietatem, dum collum eius, tot coronis monilibusq; tumens, Turrim appellavit: *Sicut turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis*; (Cant:) Turrim hanc statim notavit esse armatam, *mille Clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Addidit præterea ipsis uberibus & alias turres. *Vbera mea, sicut turris,* quod Spōsa ipsa de se fatetur. Tandem & propugnacula, *Ædificemus super illum propugnacula.* Vltimò tandem, (quod summa rei erat,) ipsamet Sponsa, diviniori penetrans consideransq; oculo, quòd pro more usitato aliarum Sponsarum, quæ ut testis est D. Hieron: clypeatis, seu in quibus Phrygiato opere, clypei depingebantur vestibus non minùs speciosè, quàm pretiosè undequaq; in circum, mirâ varietate, situq; plicarum, pretiosis lapidibus & auro, quasi solidè fuso, ac veluti vallo circumdaretur; se murum ideo appellavit, suæ aggratulando felicitati, de tanta Sponsi sui

Clypeatæ vestes Sponsarum.

B providentia. *Ego murus & Vbera mea turris:* Porrò ex mente Patrum effigiabatur hìc, veluti in Typo, Ecclesia Christi fidelium, in qua exornanda simulq; communienda, mirum elucet Sponsi sui ingenium & industria, per quam fit, quòd dum in fundamento infinitorum meritorum CHRISTI, Sanctorum animæ vario apparatu virtutum exornantur; ut eo ipso in altas turres, ad muniendam Ecclesiam DEI contra malignantes hostes exurgant, & sic in dies erigantur nova propugnacula. Atq; ita ex communi sensu Patrum, SS. Apostoli & alii Doctores, turres C munitissimæ dicuntur, ex quibus non iam mille clypeos accipit Ecclesia Dei, sed tot, quot intaminatæ fidei, & morum, ab illis participat dogmata. Ait enim Apponius. *Securus ergo in his turribus Divinæ scientiæ, armis circumdatus consistit, qui in eorum fide immobilis permanet.* Nec desunt propugnacula defensionis, tot scl: millia Martyrum, Cōfessorum, & Virginum, qui succrescentes virtutum meritis, bella Domini intrepidè præliantur: sed præterea, ut Divinus iste Sponsus ad perfectæ munitionis Ideam efformasset suam Ecclesiam, oportuit omninò, muro inexpugnabili eam circumdasse: & hoc quidem

Vbera Sponsæ, Ecclesiæ typus.

Turres Ecclesiæ, Apostoli, Doctores &c:

quidem sapientissimè providit, dum dilectissimæ Matris suæ MARIÆ, munivit illam protectione, de quo ipsamet gloriatur dicens. *Ego murus & ubera mea turris &c:* Quæ dum ad Solymeæ Sponsæ normam, suæ Sacratissimæ Scapularianæ vestis, hodiernâ die explicat ornamenta; etsi semper, specialiter tamen in præsenti, MURUS inexpugnabilis cunctorum fidelium, dici promeretur, cuius sit antemurale, cultus ipse, & devotio Scapulariana. Quod ego latiùs pertracturus, præmittam brevem discursum, de diligenti custodia sensuum. Interim breviter salutemus MARIAM.

Fac ô forte præsidium,
MURUS, atq; mœnia,
Vt per tuum subsidium
Muniamur in via.

PARS I.

Custodia sensuum etiã perfectissimis necessaria.

467.

Muri Civitatum, ipsi Cives armati.

AJebat olim Agesilaus de Sparta: *Spartam propterea MURIS carere, quòd eorum loco, cives haberentur armati, & quia urbes, non lapidibus & lignis, sed virtutibus inhabitantium, muniendas esse dicebat.* Theopompus, Lisander, & Agis, dicere solebant, *MUROS externos, non esse necessarios viris, sed mulieribus.* Hæc sanè vera in Politicorum Ethica generosiori, non item autem in Ethica virtutis, & in sensu mystico: etiam etenim viri perfectissimi virtus, murorum circumambiri exigit munimine, scl: indiget custodiâ vigili sensuum externorum, adeo; ut si (quod contigerat cuidam apud Psaltem D.) *appareat super muros eius iniquitas,* vel aliqua commissura; ob negligentiam, aut ob imprudentem, nimiamq; confidentiam, cuncta diripiat hostis. Felicitatis verò matrix est, & omen, seriosa super muros suos vigilantia.

Murus, pro mulieribus nõ pro viris.

Sensuum custodia, etiam perfectissimis necessaria.

Probatur Scripturaliter.

Primum huius rei, à primo omnis
468. veritatis Magistro emendico suffragium, nimirùm a Spiritu S. qui per os Sapientis tradidisse creditur sanctioris Ethicæ dogmata, inter quæ tale legitur Prov: 28. *Qui derelinquunt legem, laudant impium: qui custodiunt, succenduntur contra eum.* Septuag: Ex præcedenti versu paulo ante accersentes *pluviam* nectunt, & sic opportunè ad nostrum propositum vertunt. *Tanquam pluvia vehemens & inutilis, sic qui derelinquentes legem, laudant impietatem: qui autem diligunt legem, circumdant sibi MURUM.* Auctor Catenæ Græcæ ita vertit: Impii, qui desertâ lege DEI impietatem laudant, & iunctis viribus propagant, sunt similes noxio impetuosoq; imbri, qui instar torrentis, omnia secum rapit: sic enim impii pios ad suam impietatem rapere satagunt. At pii, qui legem diligunt, valido se muro cingunt, ut contra hæc omnia pericula tuti maneant. Porro Murus hic, duplex est, diligens videlicet custodia, & obfirmatus animus ad legem DEI servandam, qui tum maximè elucet; dum sensus omnes vigilantissimè custodiuntur, arcetur oculus ab omni curioso & illecebroso conspectu, auris sepitur spinis, ne quid, illimem animi quietitudinem, perturbet, ponitur custodia ori suo & ostium circumstantiæ labiis, ne verbo labantur, imò totus homo ad gratissimam quandam harmoniam modestiæ & morum compositus, stat continuò veluti in specula, ad quæq; prospectans pericula. Hinc iuxta eundem authorem fit, quòd dum huic ipse studiosè invigilat; muro alio iterum potentiori scl: protectionis Divinæ fortiùs circumvalletur. Qui etenim tam exquisitè custodire legem DEI adnititur, is quodammodo impatibilitatem, DEIq; amorem sibi conciliat & parit, qui deinde illum custodit, tutumq; ab hostibus reddit. Et hoc ipsum est, quod novæ Jerusalem, id est Ecclesiæ, & cuilibet fideli pioq; promittitur, Zachariæ 2. *Ego ero ei, ait Dominus, MURUS ignis in circuitu, & in gloria ero, in medio eius.* De hac vigili custodia nedum cordis, sed etiam sensuum, iterùm idem Salomon, Gnomam pulcherrimam reliquit. Prov: 4. *Fili, omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit,* Et ut cordis firmaret custodiam, paulò infra subdit de custodia aliorum sensuum, præsertim oculorum & linguæ, dum hisce monet verbis: *Remove à te os pravum, & detrahentia labia procul sint a te, oculi tui recta videant,*

Prov:

Murus, custodia sensuum.

Custodientem sensus suos, Deus etiã custodit.

Zach:

Prov:

& palpebræ tuæ præcedant greſſus tuos. Satis perpulchrè id explicavit Melleus Doctor Bernardus S. 48. in Cant: dum iuſtum ſub ſpecie lilii inter ſpinas de periculis monet, ne nimis ſecurus, torpeat dormitetq́; in cuſtodia ſenſuum, hiſce verbis: *O candens lilium! o*

Bern:

tener & delicate flos! increduli, & ſubverſores ſunt tecum: vide quomodo cautè ambules inter ſpinas, plenus utiq́ mundus ſpinis:

Vigilantia cauta Bernardi.

in terra ſunt, in aëre ſunt, in carne tua ſunt: verſari in his, & minimè lædi, Divinæ providentiæ eſt, non virtutis tuæ. Vbi ſimul non modicùm demiratus Sponſæ exquiſitam diligentiam, quæ cautiſſimè lumen internæ Charitatis præcuſtodire volens, ne quam per rimam ventus intraſſet & lumen extinxiſſet, oſtium ſuum cedrinis tabulis compingendum decrevit, demiratus inquam, ſeriosè quemq́; alloquitur, dum ſic S. 3. Vigil: Nativ: ait.

Sponſa cauta cõtra rimas tabulata adhibet.

Iam autem ſic ardens & lucens, nondum in domo ſe eſſe confidat, ubi ſine omni timore ventorum accenſum lumen ſoleat deportari, ſed meminerit ſe eſſe ſub dio, & ſub utraq́ manu, ſtudeat operire quod portat, nec credat aëri etiamſi tranquillum videat: repentè enim, & horâ, quâ non putaverit mutabitur, etſi vel ad modicùm manum remiſerit, lumen extinguetur. Si

Lumen internum utraq́ manu, ne extinguatur, cuſtodiendum.

eſſemus in domo illa non manufactâ, æterna in cælis, ubi nullus inimicus intrat, nullus exit amicus, nihil timendum; Nunc vero tribus maligniſſimis & validiſſimis ventis expoſiti ſumus, carni, diabolo, & mundo, qui cõſcientiam illuminatam moliuntur extinguere, inſufflantes in cordibus noſtris deſideria mala, motus illicitos, ideo utrâq́ manibus & cordis & corporis, Anima eſt tegenda, ne fortè, quæ tam illuminata fuerat, extinguatur.

Probatur Figuraliter.

469. Hoc omnigenæ cuſtodiæ ſenſuum MURO, etiam præſtantiſſimam circumvallari deberi virtutem, niſi citò periclitari velit, vel ille Aaronicus baltheus edocet non inconcinnè. Exod: 28. Circumſpiciamus ſummi illius Moyſaicæ legis, Pontificis amictum, glorioſiſſimum planè indumentum, quomodo ubiq́; exquiſitè vinctum: tot enim in Rationali, quod gerebatur in pectore, catenæ, tot annuli, quibus connectebatur Humerali, & ſuper his omnibus baltheus apponitur, qui omnia ſtrictè comprimebat. *Indues Aaron veſtimentis*

Cuſtodia ſenſuum figurata in veſtibus Aaron.

A *ſuis, id eſt lineâ, & tunicâ, ſuperhumerali & rationali, quod conſtringes baltheo.* Exod: 29. Hæc quidem omnia non aliud myſticè denotant, niſi diligentiſſimam curam ſalutis ſuæ habendam, nullamq́; nimiam putandam eſſe reſtrictionem, nec aliam eſſe legem incipientium aut proficentium, & aliud conſumatorum in virtute privilegium, ut laxare liceat, quod antè vigili ſtringebatur in cuſtodia. En Sacerdos maximus, perfectos in Eccleſia DEI viros adumbrat. Num etiam & hos, toties ligari neceſſum fuerit? an non ætati, laxationis concedendum aliquid? an non merentur B Triumphis de hoſte plurimis, vinculis tantis exſolvi? fateor: cæterùm, ſi verè Sapientiſſimi ſunt, ut cenſentur, evinculari ſe minimè permittunt, ſed gaudent catenati manere Norũt quippe longâ experientiâ meliùs, quàm alius quiſpiam, fragilem eſſe humanæ mentis conſtantiam, nihilq́; tutum eſſe ſub indulgentia? ergo non fibulæ, non catenulæ, non annuli ſufficiant, neq́; Rationalis & Humeralis innexio, ſed complicentur præterea baltheo omnia, ut nullus evagandi locus habeatur, ſed ſint ſub rigore & diſciplina ſint omnia. Arnold: Carnot. de 7. verbis Dom: C egregiè quidem in illud: *Conſumatum eſt &c:* ait: *Aderat præter has ligaturas baltheus, tam ipſam tunicam hyacinthinam, quàm ſuperhumerale & rationale ſupernè conſtringens, tantâ firmitate; ut trium indumentorum, una ſpecies eſſe videretur, & omnia ſtrictè ſibi cohærerent, ut daretur intelligi, quantâ ſit diligentiâ ſanctitas obſervanda, cui etiam poſt tantæ excellentiæ gloriam, poſt dona virtutum, poſt agones & colluctationes & victorias innumerabiles, reſtant plerùmq́ circa noviſſima, etiam carnis pericula, & neceſſe eſt, ut ſemper huiusmodi ſolicitudo, & intùs & extra invigilet, ut actionum & meditationum, in finem glo-* D *ria illibata perſeveret. Etiam feriunt ſummos fulmina montes.* Hinc conſiderare licet deplorandam nonullorum deſipientiam, qui ubi aliquantulùm in caſtris virtutum militaverint, & aſceticæ, vitæ vix primis (ut aiunt) labiis ſacrorum exercitiorum libaverint rudimenta; MUROS modeſtiæ & diſciplinæ disjiciunt, aut improviſi & deſides, proſequi vix ſtudent, illorum more, quos Propheta MURUM brevi caſurum extruentes obſervavit: *Dic ad eos qui liniunt*

Exod:

Perfectiſſimi etiã, indigent cuſtodiâ ſenſuum.

Arnold:

Paries sine temperatura litus, virtus sine custodia sensuum. Ezec:

qui liniunt parietem absq; temperatura, quòd casurus sit, Ezech: 13. Hæc porrò ex mente M. Gregorii, significabant adulatores, & vana peccatorum blandimenta: & bene illos quoq; exprimunt, qui sub vario prætextu, aut curiositatis, aut probatæ tot annis virtutis, aut provectæ ætatis, adblandiuntur sibi de perfectione, & ideo temperaturam, aliàs temperamentum modestiæ dissolvunt in oculis, auribus, cæterisq; sensibus, liberiùs iam per obvia vagando obiecta: fit etenim, ut ibidem Propheta, *Imber inundans: & dabit DEUS, lapides prægrandes desuper irruentes, & ventum procellæ dissipantem:* hoc est, sæpè contingit huiuscemodi improvidos, imò malè securos, subitâ, eâq; vehementi tentatione percuti, & plerumq; rupto tam debilis custodiæ MURO, miserè eos corruere. Plena enim securitas & inexpugnabilitas hominis, non venit, nisi de universis sensibus custoditis. Proinde D. Laur: Justinian: l. de humil: propositâ illa turri inexpugnabili Davidicâ, sic ad propositum ait: *Meritò tanquam turris David perhibetur esse mens eorum, qui introrsum intra mentis secreta residentes, etiam ad sensuum corporalium ianuas, spirituales excubias ponunt, pro ipsius tuitione ac defensione, neminem adversariorum introire patientes, qui valeat perniciosas ac voluptuosas cogitationes ingerere.*

Laur:

Probatur Historicè.

470. Admiranda planè habentur nedum inter orthodoxos, sed etiam inter Ethnicos, de custodia sensuum, præsertim visûs, exempla. Vt illud Alexandri M. qui dum Darium vicisset; vxorem eius, & filias omnes captivas, præcellentisq; formæ, inconspectum sui venire prohibuit, suæ non confidendo virtuti: Victor in acie, MURUM domestico objecit hosti, sc: concupiscentiæ, muniens custodiâ oculi, ne vinceretur. Non minor Alexandro, Scipio, qui expugnatâ Carthagine, Virginis eximiæ formâ florem, nec visu delibare voluit. Inter Orthodoxos verò præcipuus in custodia oculorum legitur, S. Petrus de Alcantara, qui fratres etiam, nunquam ex facie, sed ex voce cognoscebat, qui ignorabat quæ materia cellæ, ligneave, an ex calce, qualia laquearia, quæ forma capellæ. Arborem prægrandem proximam cellæ, quam per quatuor inhabitavit annos, non vidit. Similia narrantur de Alphonso Rodriques Soc: JESU: de B. Aloysio Gonzaga. Imo *S. Cyrill: Jerosol: ap: Lobbet:* de Castit: tradit, primitivæ Ecclesiæ Christianis (dum adhuc sub utraq; specie sumendi SS. Eucharistiam vigebat consuetudo) pro singulari custodia sensuum, scl: visûs & linguæ, invaluisse morem, ut cùm CHRISTI Corpus sumpsissent, ac deinde etiam sanguinem, udâ adhuc manu, seu madente quasi sanguine, labra tegebant, eamq; deinde ad oculos admovebant, tum ut eam rem cariorem sibi, oculis esse demonstrarent, tum vel maximè, ut eo sacro contactu, Eucharistiæ vis, & præsentis Numinis sanctimonia, oculos expiaret, & decore pudicitiæ consecraret, atq; firmaret cælesti illâ firmaq; custodiâ, veluti inexpugnabili MURO, derivata à Corpore Sacratissimo CHRISTI, sanctitas.

Alexandri M. continentia oculorum. similiter Scipionis.

S. Petri Alcantara, oculus mortificatissimus, & aliorũ,

Cyril:

Oculos post communionẽ sumptam udâ manu tangere, mos antiquorum Christianorũ.

PARS II.

SS. DEIPARA Murus inexpugnabilis fidelium.

Etiam in structura mæniorum, olim antiquitas, nedum munimen, sed etiam nominis sui quæritabat celebrationem, & emortui penè tot iam ignibus elementi, argillæ & calcis, vivere voluit famæ suæ perennitatem. Prætereo Semiramidis MUROS: taceo Carthaginensium mænia, nam multa, Poëticis narrationibus subesse falsa compertum est: certius habetur ex Sacra Scriptura in lib: Judith: de Ecbatanis Civitate, quam Rex Medorum Arphaxad, post subiugatas multas gentes, ædificaverat, circumcingens eandem MURO inauditæ magnitudinis: *Ex lapidibus quadris & sectis fecit MUROS eius in latitudinem cubitorum 70. & in Altitudinem cubitorum 30. turres verò posuit in altitudinem cubitorum.* 100. Judith: Imo. Porrò Evangelicus Propheta Isaias, futuri Messiæ CHRISTI describens œconomiam, dum Ecclesiam eius, urbem fortitudinis nominasset; MURUM & antemurale eius observavit, & 471.

Muri famosi.

Judith:

vavit, & vaticinatus eſt, videlicet Beatiſſ: V. MARIAM, ut infra patebit ex SS. PP. *Vrbs* (inquit) *fortitudinis noſtræ Salvator, ponetur in ea MURUS & antemurale.* c. 26, idq; partim, ad celebrandam potentiæ ſuæ magnitudinem in tam præclari operis ædificatione, partim, ut ſimul eſſet Eccleſiæ ſuæ munimen & protectio.

Iſai:

Probatur Scripturaliter.

472. Id ipſum paulò ante de plano fateri audita eſt, imò & gloriari SS. Virgo, dicens: *Ego MURUS, & ubera mea turris.* Cur autem ſic dicatur, & quæ huius MURI excellentia? ut pateat, altitudinem eius ac eminentiam utriuſq; vitæ, latitudinem & quadraturam ſic metiamur cum PP. Quoad altitudinem: hanc metitur Rich: Laur: ex profundiſſimæ eius humilitatis proportione: quaſi etenim de lapidibus rudibus & impolitis, ſtruebatur excelſa altitudo meriti Virginei, dum ſicut fundamentum latet in terra, nec quærit in ſuperficie apparatum; ſic Beatiſſima Virgo, excellentiſſima dona gratiæ abſcondens in corde, ſimulq; adiungens nitidiſſimæ Virginitatis calcem, aut bitumen elevatiſſimæ fidei, ad tanta, ex imo & humili, exaltata eſt faſtigia meritorum; ut Mater Domini, ob ſolius humilitatis prærogativam, effici mereretur, quod expreſſè uiſitando Elizabeth fateri in Cantico ſuo non omiſit, dicens: *Fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius, & Quia reſpexit humilitatem Ancillæ ſuæ.* Vnde Marſilius ait: *Inter omnes homines poſt Chriſtum, MARIA fuit humillima, quia nũquam ſuper omnes cælicolas aſcendiſſet; niſi mentis humilitate, priùs ſub omnibus deſcendiſſet.* Eminentiam quoq; MURI huius conſidera, propter vitæ contemplativæ actiones. Quia in cælis continuè converſabatur cum Angelis, longè excelentiori modo, quàm Paulus, qui de ſe ait ad Philip: 3. *Noſtra autem converſatio, in Cælis eſt.* Cælos etenim attingebat, dum ſtaret in terra: imo in ipſo Digniſſimæ ſuæ Matris Annæ utero, ſublimiſſimæ contemplationis ad Deum elevata actu, totius vitæ ſuæ curriculo ab ipſo non deſtitit, adeo; ut vel dormiens contemplaretur DEUM & Divina. De quo eximius ſervus MARIÆ S. Bernardin: Sen: T. 2. ſ. 51. art:

MARIA Murus Eccleſiæ, menſuratus in lõgitudinẽ. Rich:

Humilitatis Mariæ profunditas.

MARIÆ contemplatio quàm ſublimis & continua.

A 1. c. 2. ſic teſtatur *Et licet in utero Matris ſuæ, ſicut cæteri infantes dormiret, attamen ſomnus, qui abyſſat, & ſepelit in nobis rationis, & liberi arbitrii actus, & per conſequens actum merendi, non credo, quòd talia in Virgine fuerit operatus, ſed anima ſua liberè ac meritoriè tendebat in DEUM. Vnde illo tempore, erat perfectior contemplatrix, quàm nunquam alius, dum vigilavit. Hinc illud Cant: 5. ego dormio & cor meum vigilat: ſcl: in contemplatione perfecta, & nullâ actione debilitata.* Latitudinem autem ſi ſpectes, hæc, quia immenſæ eſt miſericordiæ, & cuiq; patentis, penè inveſtigabilis habetur Nã D. Bernard: B de Aſſ: ſ. 4. & S. Bonaventura in Pſalt. illum locum S. Script. *Miſericordia Domini plena eſt terra,* omninò etiam Beatiſſ: Virgini adſtruunt: *Latitudo* (inquit S. Bernard:) *miſericordia tua, ô benedicta! replet orbem terrarum, ut tua quoq; miſericordiâ plena ſit omnis terra.* Seraphicus autem Doctor ſic ait: *Benedicite illam in toto corde veſtro, miſericordia enim illius plena eſt terra.* Deinde MARIA, MURUS eſt fortiſſimus & inexpugnabilis, ideo: partim, quia non ſuper arenam, ſed ſuper lapidem ac firmiſſimam Petram, quæ eſt CHRISTUS fundatus, partim, quia tuetur C interiora Civitatis, ſcl: Eccleſiæ fideles, ne ab hoſtibus diripiantur, (ut ait Rich: Laur: l. 11.) videlicet a dæmonibus & vitiis, & ne fideles Eccleſiæ ducantur a diabolo captivi in peccatum vel in infernum, aut ne ſpolientur armis & veſtimentis virtutum. *Si MURUS eſt, ædificemus ſuper eum propugnacula argentea.* Cant: 8. Paulò ſuperiùs dixerat Sponſus de Sponſa. Et quæ nam quæſo propugnacula huius MURI? non aberrabo forſitan, ſi per hæc propugnacula, interpretabor, varios cultus, modos, praxeſq; devotionum, uti Roſaria, Coronas, Confraternitates, D Ieiunia, Cantus, & his ſimilia, quibus quantò ſtudioſiùs colitur Beatiſſima Virgo à fidelibus; tantò magis cultores ſuos defenſat, & tutatur, contra quoſq; hoſtium malignorum inſultus. Quod ingenioſè indagatus eſt ex Tilmano Juſtin: Miechou: D. 144. dum ſic ait: *Et quoniam argentum, reliquis metallis, tinnitu ſuo dulci reſonat; ideo hæc propugnacula argentea, preces Virginis bene ſonantes, ad hoſtes repellendos ſignificare poſſunt.* Quod ipſum devotioni Scapularianæ

Bern: Sen:

MARIA etiam dormiẽs, merebatur.

MARIÆ miſericordia latitudo immenſa.

Bern:

Bonav:

MARIA Murus inexpugnabilis.

Rich:

MARIÆ Cultus varius in modo, pro pugnacula fidelium.

Scapulare novum propugnaculũ Ecclesiæ, & antemurale. rianæ specialiter competere quisq; fatebitur: imò Sacratiss: hanc vestem significatam [apud Prophetam superiùs allegatum, per illud antemurale MURORUM Sion, facilè assentietur quilibet, qui huius cælestis vestimenti præstantissima privilegia, maximè contra potentiam dæmonum, debitè perpenderit. Daturum se olim DEUS promisit Ecclesiæ MURUM igneum. Zach: 2. *Ego ero murus igneus, in circuitu Hierusalem.* Doctus Idiota part: 14. Contemplat: 38. hunc locum in laudem Matris Divinissimæ trahens, ita ait: *Ignis appellatur B. Virgo, illuminans cæcos, calefaciens frigidos, incurvans duros, desiccans humidos in terrenis, & restringens fluidos ad peccandum. MURUS igneus nos protegens contra diabolum, & contra vitia, meritò appellanda est.* Hos Marianos ignes, quia Scapulariana vestis, in illuminandis peccatoribus ut convertantur, in calefaciendis frigidis ut ferveant, terrendisq; dæmonibus, mirè participat & præstat, & præterea ad id flammei Eliæ, primi Institutoris Carmelitani ritûs, accedit non importunè circumstantia; ideo per huius ignei MURI circumdantis Ecclesiam, dum sacram vestem Scapularianam intelligo, temeritatis spero crimen non incurram. Zach: Idiot:

Probatur Figuraliter.

475. Obstupuisse olim legitur Inclytus Domini Vates, ad nimis pretiosam cuiusdam MURI exstructionem, ipso Cœli Domino, Magistro fabricæ, vigilantissimè attendente cum trulla, tam insignis machinæ exædificationi: De quo Amos 7. adnotatum legitur sic: *Hæc ostendit mihi Dominus, & ecce Dominus stans super murum litum, & in manu eius trulla cæmentarii.* Huius textûs, varia in linguis expositio, variæ quoq; interpretationis suggessit Patribus occasionem, & perspicaciter, non in postremam MURI nostri mystici, scl. Beatiss: Virginis, deflexit commendationem: Symmachus etenim, Syrus, & Septuag: sic prænominatum legunt textum. *Et stabat super MURUM adamantinum, & in manu eius adamas. Et dixit Dominus ad me: Ecce ego impono Adamantem in medio populi mei Israel.* Adamas hic, qui pretiosissimus & cæteris durior, ac inexpugnabilis lapis esse asseritur, duo significat, & excellentiam pretiositatis, & fortitu- Amos. *MARIA figurata in Muro, super quẽ stabat Dominus cũ trulla.*

A dinem inexpugnabilitatis. Hunc itaq; textum lego apud S. Ernest: Episcopum Pragensem in MARIALI c. 91. miro ingenii ac devotionis acumine, Beatiss: Virgini, sic applicari: Ait etenim Sanctus Præsul, *MARIA MURUS est Ecclesiæ fortissimus, quia adamantinus & glutino charitatis indissolubilis, à DEO ædificatus & litus: unde Amos 7. ait: Vidi, & ecce Dominus stans super murum litum, sive adamantinum, & pulcherrimum, quia ex lapide candido & mundo, & pretiosum, quia ex Iaspide & omni lapide pretioso ornatus.* Apoc. 21. Hic iterum in laudem MARIÆ dogmatizat Rich: Laur: l. 11. Ernest: Rich:

B Per pretiosos lapides intelligendo, universitatem virtutum in gradu excellentissimo, quos habuit MARIA, respectivè ad omnem puram creaturam etiam Angelicam, quæ illam reddidit sine pretio pretiosam: ait ille, *Lapides porrò isti pretiosi, simul & quadrati erant, quia ad normam perfectissimæ Iustitiæ creatæ efformati, omni ablatâ etiam Originalis peccati deformitate, quæ præterea ipsam stabilem reddiderunt contra quosve impetus inimici.* Adhibuisse olim Salomon legitur, ad pretiosos lapides, ut quadrarentur, & dolarentur, cæmentarios suos, iunctos cæmentariis Hiram Regis

C Sydoniorum. Paral. 29. per quos iuxta eundem Richar: designari possunt charismata Spiritûs S., quæ MARIAM spiritualiter dolaverunt & totius peccati scrupulum ab ea separaverunt in Conceptione: vel etiam Cæmentarii Salomonis, sunt Patres veteris testamenti, qui figuris & ænigmatibus, ipsam talem futuram præviderunt; & præsignaverunt. Per Cæmentarios verò Hiram, Apostoli S. intelliguntur, qui qualem Prophetæ præviderunt; talem fuisse illimet prædicaverunt. Quod autem MURUS ille in visione Prophetæ dicatur *Adamantinus*, hoc iterum Paral: *MARIÆ muri ædificatores qui?*

D cedit in commendationem inexpugnabilis protectionis eius, quam præstat Beatiss: Virgo suis devotis, quos nedum exornat; sed simul præmunit contra quæq; adversa, hostiumq; malignitatem, & penè ipsos adamantinos facit. Quod privilegium specialiter derivari poterit, ad genus Scapularianæ vestis, quæ simul nedum pretiosum fidelium censetur ornamentum; sed contra quæq; pericula animæ, imò & corporis, certum & infallibile exhibere *MARIA Murus adamantĩnus cur?*

munimen

munimen ac præsidium probatur, alibi *Tit: Custodia* ex illo loco Apoc: 15. *Exierunt septem Angeli habentes septem Phialas, vestitilino mundo & candido.* S. Amb: & Vatabl: legit *Vestiti lapide.* Haymo ampliat ad plurale *Vestiti lapidibus mundis.* Non violenter nimis Joan: Sylv: huius sacri textûs detorsit ad S. Scapulare significationem, dum ait: *Quamvis Sacratissimum Scapulare Carmelitanum, contextum ex lana videatur; tamen ad suos devotos & fideles custodiendos, est tanquam rupes fortissima ex multis lapidibus fabricata.* Hoc ideo dictum noveris, ut insigne sacræ huius vestis cunctis innotescat privilegium, & excellens prærogativa, quòd nimirum illis, qui ut decet, & debetur tam pretiosæ vesti, eam devotè deportant, muniaq; Almæ Confraternitatis in Jeiuniis servandis, recitandisq; precibus observant, Beatiss: Virgo MARIA, in cunctis animæ periculis, & quandoq; Corporis, MURUM objicit, eosque innoxios tuetur.

SS. Scapulare; lapideus Murus & pretiosus.

Probatur Doctoraliter.

473. *Super MUROS tuos constitui custodes,* dicebat, olim Dominus per Prophetam Is: 62. ad Civitatem Jerusalem: hoc meliori iure, mysticæ nostræ Jerusalem, videlicet Ecclesiæ, competere quis pernegabit? quæ inexpugnabili protectionis Marianæ circumdata MVRO, tot custodes eius numerat; quot Doctores recenset, qui MVRI istius variis ex circumstantiis deprædicant firmitudinem, simulq; materiæ præstantiam. Et quidem quoad hoc secundum, sic illud explicavit Henricus Clarevall: de Civ: P. 12. *MARIA MURUS dicitur Cant: 8. in persona Angelorum: si murus est ædificemus super eum propugnacula argentea. MURUS siquidem fuit, quamdiu per humilitatem, suæ celavit excellentiam sanctitatis: sed quia humilitas vera, nunquam novit esse otiosa, habuit etiam hic MURUS propugnacula argentea, cùm se ipsam per charitatem exercuit in operibus pietatis, & claritate enituit Castitatis.* S. Sab: S. Andreas Creten: S. Gregorius Nicomed: S. Germanus ap: Polyant: Mar: vocant *MARIAM. MURUM nullis arietibus rumpendum: MURUM inexpugnabilem, firmissimum, inconvulsum: MURUM fortissimum Christianorum: Murum totius mundi.* Idiota Part: 14. contemp: 38. comparat Beatissimam, cum illo MURO aqueo, propter abun-

Isa: Henric: Sabb: Cret: Greg: Germ:

A dantiam gratiarum, quando filiis Israel transeuntibus mare rubrum, aquæ erant pro muris, à dextris & à sinistris. Exod: 14. *Per has etenim aquas, significantur gratiæ, quas habemus per Beatiss: V. MARIAM, quæ veros Israelitas, id est, veros Christianos, videntes benedictum filium eius, & eos fide & dilectione, tanquam duplici MURO custodit contra Ægyptios, id est dæmones, & peccata, & ipsos Ægyptios interficit & submergit.*

Probatur Miraculosè.

Hic tenere volo sensum immediatè citati Patris, & propositum, quod ille B assumpsit, vel in sola devotione Scapulariana, MURUM sc: esse MARIAM, comprobare prodigiosis effectibus, ob virtutem illam, quam præstantissima hæc vestis exercuit in elementum aquæ, dum intra vortices undarum nedum ipsa intacta & sicca permansit: sed etiam eâ indutos, ex aquis in terram incolumes stitit. Sic refert Raynaudus ap. Engielg: pro S. Elia, virum perillustrem de Vallerieu: hâc sacrâ veste succinctum, ex undis incolumem evasisse: homo erat crasso & admodum obeso Corpore, ac cum viva morte (ut Cassiodorus Podagram vocat) miserè conflictans: qui casu inopino C decidit in profundum fluvium, ac in eo diutiùs hærens, ne guttam quidem aquæ siue ore, siue auribus hausit, acsi ab eo aquæ fugerent, aut divisæ essent, incolumis evasit: quodq; omnem admirationem in stuporem vertit, Scapulare siccum & nullis aquis perfusum eduxit, ut tantò evidentiùs pateret miraculi illius causa & ratio. Simile contigit recentissimè nam Anno 1633. prodigium in Domino de Montigni, viro clari generis nobilitate: hic Tolonem urbem maritimam, vectorio lembo contendens, cortâ subitò grandi tempestate, non D paucis vectoribus absorptis, rudis planè natandi, interpellatâ Deiparâ, cuius tutelæ tesseram, Scapulare gestabat, vivus ac valens littori sistitur. Consimile beneficium hoc Sacro Carmelitano pallio accinctus, consecutus est Dominus de Mesnil: qui dum vadosum amnem trajiceret, in altam voraginem cum equo præceps, dum quartam horæ partem in ea hæsisset, momento in littus evasit nullâ aquâ gravis vel

474.

Miracula Scapularis in aqua facta tanguntur.

vis vel madidus, ſtupenſque, quâ viâ, quôve modo emerſiſſet, niſi quod ſuccurrit animo, affuiſſe præſidium Deiparæ, quod, ſacro inſtructus Scapulario, in ſummo illo & extremo vitæ periculo expetierat, implorans MARIAM. O quàm bellè quam iuſtè citt: Pater comparavit MARIAM MURO aqueo, quæ intra profunda vorticum illæſo & ſicco veſtigio clientes Scapularianos tranſire facit. Nec minor MURI huius, nimirum Mariæ vis, quatenus S. Scapularis inſignitur veſte, etiam contra pericula ignis, & ideo ſupra ab Idiota, MURUS igneus, appellatam audivimus: nam idem Raynaudus plura eaq; ſtupenda enarrat exempla, quæ probant in medio ignis non fuiſſe æſtuatos, qui ſacro Scapulari muniti erant, ipſumq; a flammis intactum extitiſſe. Illud paucis præſtrinxiſſe ſufficiat, quod in Parthenone haud procul Lutetiâ ſub Ann: 1639. contigit: cùm enim omnimoda cænobii deflagratio, a flammis tam latè graſſantibus, immineret: repreſſæ ſunt in momento, coniecto in eas Scapulari, quod deinde abſq; nota læſionis, integrum repertum eſt. Aliàs, pia mulier ſacro inſtructa Scapulari, cùm iam inter flammas domum depaſcentes hæſiſſet, per horam dimidiam ſolo operta induſio, exempta inde eſt, ne capillo quidem violato, ac induſio, cui Scapulare adnexum erat, prorſus intacto. Hic ſi libet & vacat, adiungere poteris non incommodè illud ſpeciale, contra flammas piaculares, Sabbathivum S. Scapularis privilegium. De quo Pontifices Max: Joannes XXII. & Alexander V. *Die quo a ſæculo purgatorium acceſſerint*, (nimirum animæ, ſacri Scapularis Confratrum) *ipſa Virgo Deipara Sabbatho ſequenti, poſt illorum obitum, viſitando Purgatorium, a pœna huiuſmodi animas liberat*, Sed de hoc locupletiora habes in ſuperioribus Titulis, amplioraq; invenies in ſequentibus.

SS. Scapularis vis contra ignẽ.

Probatur Hiſtoricè.

475. Legiſſe me memini, (Authoris interea reminiſci non occurrit) de quodam potentiſſimo Rege, qui vicini Regis, inferioris potentiæ, regnum exambiens, ut qualemcunq; (nam nullam veram habebat) iniuſti belli contra illum cauſam prætexeret, finxit ſe quẽdam MVRVM & Arcem velle exſtruere in àére, poſtulatumq; miſit nuntios ad illum Regem, ut huiuſmodi mitterentur ſibi artifices, ac Murarii, qui tanti operis molirentur Machinã in àére, aliàs ſibi indicendum noſſet bellum: ſed iniuſtam vexam Rex ille innocuus ſic eluſiſſe traditur, nam dũ determinato tempore opifices mittere appromiſiſſet, interea maioris generis Aquilas ex nido auferi mandat, educat, & dum volatui idoneæ eſſent, atq; ponderi, iuvenes aliquot advocans, unumquemq; ſuæ imponit Aquilæ, quæ ſucceſſivè aſſuetæ ſeſſoribus, eos per àéra volitando elevabant, regiq; ab illis, quo vellent, permittebãt, atq; ſic bene inſtructos, ſtato tempore remittit iuvenes cum aquilis Rex Regi importuno, qui ſe paratos expeditoſq; declarant, modò neceſſaria Calx, lapides, & ſimilia ſub miniſtrentur: experientiam facturi dum elevantur pro ſolito more ab aquilis, trullas manibus tenentes, inclamant de alto ut calx ſibi, & alia neceſſaria ſubminiſtrentur, ſe promiſſa impleturos circa fabricam illam ſpondentes: quo ingenio importuna petitio Regis, omninò eluſa eſt. Paradoxum ſit ſanè, in àére ſtruere MVROS & arces, ſed ſingularis hæc perſpicuaq; veritas, in cultoribus MARIÆ elucet, præſertim in Confratribus Scapularianis. Elevantur hi in ſublime pietatis, iſtius Aquilæ ſingularis miniſterio, imo auxilio, ſiquidem MARIAM Aquilam vocavit Bernardus ſ. 3. de Aſcens: dum videlicet Confraternitatis ſacræ, incumbunt competenter exercitiis, ſimulq; tot lapides ſecum comportant, quot recitant Coronas, quas dum conſueti Confratribus ieiunii quartis feriis iungunt; calce vel bitumine, veluti in ſublimi, cœleſtem hunc MVRVM, MARIAM ſcl: aut potiùs Marianæ devotionis cultum, ædificant atq; mirificè promovet.

Aquilæ Miniſtra Murariorum, ad opus in aere fabricandũ.

ScapulарianiFratres, ædificant cæleſtem murum quomodo?

Epilogus.

Conſtat ex veterum traditionibus, in uſu apud illos fuiſſe, Coronas MVRALES, quæ dabantur illis, qui primi Civitatis MVROS conſcendendo, erexiſſent triumphale vexillum. O dilectiſſimi Confratres Scapulariani! 476.

Corona Murales.

ſub hac

ſub hac tutela ſacræ veſtis agite fortia, agite pro ſimili corona. Si MVRVS MARIA eſt, quotidianis eum coronate precibus, corollis veſtris exornate, expandite Scapularianæ veſtis vexillum, coronam illam & præmium ampliſſimum præſtolando à MARIA. Tu vero, ô MVRVS inconcuſſus, & munitiſſimus, MARIA! *MURO Tuo inexpugnabili circumcinge nos,* o Domina: nam, ut cum D. Damaſc: ſ. de annunt: A unus nomine omnium alloquar Te. *Spem Tuam habens ſervabor, defenſionem Tuam poſſidens, non timebo: perſequar inimicos meos & in fugam vertam, Te ſolam habens, ut thoracem (ut MURUM & antemurale* ſalutis) *protectionem Tuam ſcl: & præſens auxilium Tuum.* Tu mea mœnia, Tu MVRVS, Tu primum poſt DEVM, præſidium. Cui Gloria in ſæcula. AMEN.

Votum Authoris.

DECAS

DECAS V.

NAVIS INSTITORIS
SS. DEIPARA

Pro Festo S. Mariæ de Portiuncula.

Facta est quasi navis Institoris. Proverb: 31.

477. EÒ Crevit, nullis circumscripta terminis, mundialis superbiæ arrogantia; ut non tantùm in solidiori elemento evanidæ suæ gloriæ, struat Pegmata; sed in mediis quoq; sali fluctibus, & super fluxi Elementi spumas, fastûs sui monumenta erigat. A. A. Assurgunt etenim & videntur in mari, stupendæ navigiorum machinæ, deauratâ puppi, rudentibus sericis, & nobilissimis paragris excultæ, turgentibusq; velis superbæ, quasi animatæ

Naves famosæ Archimedis, Cleopatræ, Hieronis Xerxis.

quædam munitiones & Castella, quæ dum per vastas Oceani plagas huc illucq; circumferuntur, nedum pretiosas merces; sed nomina quoq; & gloriam hominum quærunt aut deportant. Vnde illæ memorandæ Pompei & Xerxis classes, famosissimæ Ptolomæi Hieronis, Archimedis, & Cleopatræ, Argonaves. Sed ab his Pöetarum Priscorum scenis evocat mentem illa nobilissima ex Italia veniens classis, quam Propheta Balaam instructissimam vaticinatus est, adventum describens futuri Messiæ, Matrisq; eius Sanctissimæ. *Orietur Stella ex Iacob, & consurget virga de*

Num:

Israel. Num: 24. ubi paucos post versus, triumphos venturi Messiæ prædicens, victoriosæ cuiusdam Classis ex Italia venientis descripsit potentiam, in-

A

quiens: *Heu, quis victurus est? quando ista faciet Deus, venient in trieribus (seu triremibus) de Italia, superabunt Assyrios.* Hoc penè iterum prædictum lego apud Danielem Prophetam, Dan: 11. Quoad Literam, fateor id significasse Classes Romanorum, quos ultimò ad devastandam Jerusalem venturos comminabatur Propheta: cæterum in sensu mystico nil impedit, quin suo modo, intelligatur in hoc prædicta esse, hodiernæ Diei Indulgentia de Portiuncula. NAVIS porrò a SS. Patribus, ut infra patebit, nominatur Beatissima: appulit hæc primùm in Italiam, gloriosè de Assur, scilicét, de peccatoribus triumphatura, dum Assisinati Ecclesiæ, huius Indulgentiæ ad supplicationem humilis Francisci, impetravit Privilegium: venit tandem hæc victoriosa Triremis ex Italia in Poloniam, imo in omnes partes Vniversi, dum Bullarum Pontificiarum beneficio, omnibus Ecclesiis Ordinis nostri, eiusdem consequendæ Indulgentiæ communicatur privilegium: cuius robore & vi, detriumphatur infernalis Assur, quando tot peccatores plenissimè iustificantur. Justum proinde videtur, ut die hodiernâ, Beata Virgo MARIA, ARGONAVIS nomine, præcipuè ex ratione In-

B

MARIA Navis.

Portiuncula Indulgentia venit ad nos ex Italia.

dulgentiæ de Portiuncula, per quam cuncti peccatores ad portum plenæ remissionis peccatorum, feliciter adnavigant, deprædicetur. De quo ego dicendi subibo provinciam, priùs aliquorum pœnitentium in mari misericordiæ Dei prospectando ad naufragia. Nunc breviter salutemus hanc cælestem ad nos venientem NAVIM,

Salue NAVIS, quæ de cælo
Sub Spiritûs solvis velo:
Tu nec semel naufragaris,
O Regina potens maris?

PARS I.

Quinam naufragantur in mari misericordiæ Dei.

478. IMmensum & abyssale mare, esse misericordiam Dei, quamvis S. Scriptura non innueret; ipsa tamen quotidiana experientia liquidè edocet, in continua & quotidiana peccatorum per pœnitentiam conversione: nunquam etenim potest in tantùm progredi malignitas flagitiosa; ut in tergo defessam Domini relinquat pietatem, quæ & post extremam peccati metam, veniæ largitatē, motuumq; seu fluctuum bonitatis suæ, ad cor peccatoris reflectit. Inundent quantumvis peccatorum enormitates & crimina, adhuc tamen mare misericordiæ non redundabit. Imò etiam tum, dum orbis a diluvio deperiret, & contumulari videbatur etiam ipse Oceanus, majoribus coopertus aquis, quas malitia ex cataractis evocaverat supernis; Immēsæ tamen clementiæ DEI Mare, etiam tum eminebat, saxea quæq, pectora pereuntium peccatorum, ut converterentur, adlambens, ut pœnitentiæ inderet illicem: ait etenim Dominus: *Adhuc post dies septem, ego pluam super terram quadraginta diebus, & quadraginta noctibus.* Gen: 7. expectans misericors, & invitans tanti temporis morâ ad pœnitentiam. Venustè de hoc scripsit Seleu: *Hominum amore nequit DEUS expleri. Adhuc & post dies septem, sufficit vel breve tempus ad peccatorum salutem, tantùm ad pœnitentiam inclinentur: & sententiam retracto, minas abjicio, si eos ex animo consilia priora retractare video.* Hoc ergo

Misericordiæ Dei mare quàm immensum.

Gen:

Seleu:

A immensum misericordiæ Divinæ Mare de navigatur a peccatoribus, in ratibus pœnitentiæ, quoties confessionis adminiculo, quæ prima tabula naufragii dicitur, remedia salutis quæruntur. Pluribus tamen in hoc mari misericordiæ iterum naufragari contingit, nimirum, quod illam non consequantur, imo profundiùs absorbeantur, idq; ex carinæ suæ vitio, seu ex veræ pœnitētiæ defectu: maximè Doloris & Propositi.

Pœnitentia, infructuosa: quare?

Probatur Scripturaliter.

479. B Infausta olim maledicta vaticinari, imo imprecari etiam, legitur Propheta Isaias, cuidam terræ, quam cymbalum appellaverat vocale, quæ tinnitu verborum gloriosa, & promissorum vano sonitu superbiens, classem insignem instruere videbatur, NAVES ex papyro levi & fragili, licet picturata & fucatâ præparando. Etsi etenim noverim ex commentat: Papyrum esse quendam fruticem aptissimum formandis navigiis; cæterùm præterea (ut videre est apud Cornel:) iste locus Scripturæ, ad papyrum vulgo dictam, ex qua epistolæ conficiuntur, ob alias versiones, declinasse videtur. Sic C enim agit Propheta. *Væ terræ cymbalo alarum, quæ est trans flumina Æthiopiæ. Qui mittit in mare legatos & in vasis papyri super aquas.* Sept: legunt: *Qui mittit Epistolas biblinas.* Ad literam, notatur hic per Prophetam & arguitur vana spes & confidentia terræ Judæorum, quam ab Æthyopibus, alias Ægyptiis expectebant & præstolabantur. In sensu vero mystico, commodissimè potest tangi per hunc locum, quorundam fucata pœnitentia: eorum nimirùm, qui tanquam Cymbala tinniunt, solâ vocalis confessionis contenti enumeratione, & plerumq; sub Cymbalo alarum, prætervolant numerum & speciD em peccatorum, perfunctoriæ confessionis, & non integræ ex defectu: dolor illis de peccatis & attritio penè nulla, & nonnisi in verbis sonitus: vel si dolent, dolor eorum non est salutaris, partim ob motivi supernaturalis defectum; partim, & præcipuè ac frequentissimè, ob carentiam Propositi firmi, ampliùs non peccandi. Papyraceis equidem huiuscemodi, per mare misericordiæ DEI, innavigant ratibus, nam cæteris prioribus peccatis, novum

Isai:

Papyracea pœnitentia quæ?

novum, idq; summum sacrilegii adiungentes crimen, a mari hoc tanquam fætidissima ejiciuntur cadavera, in abysso tartarearum flammarum demergenda. *Va terra Cymbalo alarum, qui mittit legatos in papyro.* Hinc S. Paulus doloris & pœnitentiæ veræ & non fucatæ sed salutaris, ut demonstraret pœnitentibus discrimen Hebr: 12. adducit planctum lachrymasq; Esau deprecantis cum lachrymis pro benedictione, quæ tamen omnia in cassum, & omninò irrita fuère apud Deum. *Scitote* (inquit) *quoniam & postea cupiens hæreditare benedictionem, reprobatus est, quanquam cum lachrymis inquisivisset eam.* Scio plerosq; arbitrari, non de pœnitentia scelerum sermocinari Paulum; verùm ex antiquis Patribus fuère, qui peccatorum detestationem intelligerent. Quorsum igitur hæreditatem Regni non consecutus, indulgentiâ criminum propter lachrymas? Quoniam de peccato, ut oportet, salutariter non contristabatur, nisi quia humanum ei damnum intulit seu temporale. Adest Chrysostomus orat. 31. in Hæbr: *Quid hoc est? expellitne* (*Deus*) *pœnitentiam? Nā si seipsum condemnavit, si valdè eiulavit, cur non invenit locum pœnitentia? quoniam non quomodo oportuit, egit pænitentiam.* Non autem, sicut oportuit, quia de fratris prosperitate dolebat tantùm, neq; peccato, nisi huius gratiâ, indignabatur. Ita censet præter Chrysostomum Theodoretus, Sedulius, Primasius, Remigius, Bruno Carthus. Tale illud aliud de Antiocho Machab: 2. cap. 9. *Orabat autem hic scelestus Dominum, a quo misericordiam non esset consecuturus.* Causam eandem regerit S. Th: 3. p. q. 86. art: 1. *Dolebat enim de culpa præterita, non propter offensam Dei, sed propter pœnam, quam patiebatur.* Quâ de occasione, Magnus Theologus Abb: Ticin: acutè assignat discrimen inter falsam & veram attritionem dicens: *Ille namq; solummodò tenor pœnitentiæ ad salutem perducit, cùm idcirco quis pœnitentiam agit, quia Iudicium Vniversale & Cœlorum Regnum futurum esse credit, a quo excludendi sunt, & in gehennam mittendi peccatores. Est alia pœnitentia siue pœnitendi intentio, cùm quis idcirco pœnitentiā agit, ut præsentia tantùm, siue præsentis sæculi mala effugiat, bona retineat, fidem aut etiam non habens futurorum siue bonorum*

Hebræ: | Esau pœnitentia & Antiochi, cur non valuère. | Chrys: | Machab: | Abb: Ticin: | Attritionis veræ & falsæ, discrimē.

A *siue malorum: si exempla requiras talis pœnitentia fuit Achab* De altera pœnitentia subjungit. *Cùm ergo quis pœnitentiam ideo facit, ut mala æterna evadat, & bona consequatur sempiterna, fidelis iudicatur & per fidem agendo, salvatur.* Papyraceæ penè & fragili innatat NAVI, qui temporalis damni vel lucri gratiâ, lachrymatur aut tristatur de peccatis. Ille verò, qui (ut quandoq; contingit) aut solis conscientiæ adactus intolerabilibus remorsibus, aut ex consuetudinis occasione, aut conservandæ famæ gratiâ nonnisi accedit ad Confessionem, nullo præmisso dolore & aversione B propter Deum, a peccatis suis, aut sine firmissimo proposito ampliùs non peccandi, Monstrum nonnisi, & fatalis umbra, flammis Infernalibus exurenda dicendus est & non pœnitens.

Probatur Figuraliter.

480. Hunc discursum de navigantibus in fucatæ pœnitentiæ cymba, libeat convenustare, egregiâ S. Scripturæ Figurâ, in illis, quorum recordatus est patientissimus Job, NAVIBUS, poma portantibus. Job. 9. *Dies mei pertransierunt, quasi Naves, poma portantes.* Reflectit se D. Job. (ut observat noster Lyranus) ad poma paradisi, & fortè iam post C peccatum primorum parentum, intoxicata lethali mortis veneno, atq; evanida, pulchra licet & venusta satis, quæ propterea repræsentabant benè primorum Parentum, dum nondum Paradiso exturbati essent, fucatam de commisso tam grandi peccato pœnitentiam & dolorem, quem præseferebant. Postquam etenim primi Numinis mandatum transgressi, de vetito gustarunt fructu, nuditatem suam erubescentes, consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizomata. Hic quæritur: Quamobrem de ficu magis, quàm de alterius ligni foliis? scilicet, quoniam D luctibus & pœnitentiæ aptiores illius frondes, nam dolebant super commissis: & satisfacturi, videbantur eligere de ficubus, quòd horridiora, quia hispida, aspera, & punctiua eius folia essent, ut pungerent magis. Disce id ab Irenæo lib. 3. c. 30. *Per succinctorium, quod sibi Adamus circumdedit, ipso facto ostendit suam pœnitentiam, foliis ficulneis se contegens, existentibus, & aliis foliis multis, quæ minùs corpus eius vexare possent.*

Job. | *Poma paradisi, imperfectæ Pœnitentiæ symbolū.* | Iren:

Qq 2 *Condignum*

Protoparéntum in Paradiso Pœnitentia nondum vera.

Condignum tamen inobedientiæ amictum fecit conterritus timore DEI & retundens petulantem carnis impetum, & velut tale quid significans. Quoniam quam habui a spiritu sanctitatis stolam, amisi per inobedientiam, & nunc cognosco, quoniam sum dignus tali tegumento, quod delectationem nullam præstat & pungit corpus. Quâ oratione planè significat S. Doctor, Paradisi primos Incolas, ad fletum & satisfactionem post commissam noxam citò conversos. Sed ecce adest subitò Creator irarum plenus, & increpans rebelles, hoc enim illud eodem capite. *Vocavitq; Dominus DEUS Adam & dixit ei, ubi es?* Gen: 3. Quam interrogationem S. Ambrosius expendens l. de Parad: asserit ipsam esse increpationem Adæ, ut adhuc peccatoris, necdum verè pœnitentis. *Non ergo est* (inquit) *interrogatio, sed increpatio: ubi ergo es? hoc est, non in quo loco quæro, sed in quo statu? Quo te deduxerunt peccata tua, ut fugias DEUM tuum, quem ante quærebas?* At quomodo verus fuerit Ambrosii sermo? si enim antequam Deus ad auram post meridiem deambulasset, Adam iam detestatus fuit peccata sua, cilicium induit ex pungentibus foliis, cur non sic dolentem, Creator blandè excipit ad amplexus? ad basia vocat? ut postea Pater ille fecit prodigo filio, a longinqua venienti Regione: sed intuere primi hominis perversam malitiam. Volebat Adam apparere cum insignibus dolentium, & habere nomen famamq; compunctionis, quâ adhuc tum carebat: pungentia, aspera assumpsit folia, volens cum honore simul coniungere peccatum, atq; celare: videri voluit pœnitens, esse tamen peccator, ideo iustè a Domino increpatus. Bene ergo Irenæus adstruxit, sub pœnitentûm ornatu occurrisse Numini Adamum: sed simul etiam vera Ambrosii sententia ajentis, voces Creatoris ad illum, increpatorias fuisse, quoniam nundinaria tantùm illa erat pœnitentia, & gloriæ aucupium: Tali certè innavigant NAVI, Paradisiacos Adæ deportanti fructus, qui speciosæ pœnitentiæ præseferunt faciem, dum ad Confessarios humiliter accedunt, quandoq; & lachrymantur, præsertim fæmellæ, sed ex mera consuetudine, & fine ullo dolore, aut proposito non peccandi, vel deferendi pec-

Gen: Ambr:

Protoparentum Pœnitentia ad apparentiam.

A cati occasiones. Vnde fit, quod sicuti (quod observavitLyranus) *naves poma portantes*, ob levitatem, huc illucq; iactantur fluctibus, & periclitantur; sic pariter talium ficta pœnitentia, non est ad salutem, sed ad exitium.

Probatur Historicè. 481.

Lugubre placuit ex Pædag: Christiano P. 2. c. 14. exscribere contingens in recenti. Graves nuper Cordubæ in Hispania, inter duos nobiles viros intercesserant inimiciciæ, interea unus illorum, lapsus in morbum, Sacerdotem Soc: JESU evocat, peccata sua confessurus. B Confessarius publicæ offensæ inter nobiles non ignarus, impertiri beneficium absolutionis denegat, donec priùs mutuò reconcilientur sibi, publicisq; testibus & tabulis id firmaretur. Consentit æger, fiunt omnia, ut debent, proinde absolvitur, & sacro reficitur epulo: mox moritur & solemni pompâ sepelitur nobilis in Ecclesia: nocte sequenti, adsunt cum facibus duo Juvenes, (Angeli erant) facibus instructi: Patrem illum evocant ex Collegio, ducuntq; rectâ ad templum, ubi Corpus viri conditum erat, claviculâq; ad ciborium traditâ Sacerdoti, Pyxidem sumi, & seipsos C sequi mandant. Fecit omnia Pater, pendens in animo, quò tandem fit res exitura: tandem deducitur ad locum sepulturæ, interea unus, sic Patrem affatur: Ille nobilis, qui dudum est visus, positis inimicitiis, in gratiam redire, fecit fictè: sacra hostia in ore eius hæret illæsa, tu eam tolles, & in theca repones. Ita fati, sepulchrum pede unius pulsatum aperitur, erecto cadaveri os aperiunt, unde sacerdos integram educit hostiam, pyxidi reverenter imponit: cadaver absorberi terrâ visum, Sacerdote ad aram reducto, deinde ad Collegium: D cælestes autem evanûere ephebi. Miser iste, quia tantùm, ne sepulturæ privaretur pompâ, fucatæ pœnitentiæ præsetulit signa, pictæ innavigavit NAVI, & ideo in mari misericordiæ Dei portum veniæ non invenit.

Hostia S. cadaveri ex ore extracta, ob simulatã in vivis confessionem.

PARS

PARS II.

SS. DEIPARA, Navis Portitoris.

482. Appianus lib. 2. bell: civil: notavit hæc de Cæsare, quòd cùm turbato mari vellet ad exercitum trãsfretare, nauclerus autem metuendo naufragium, nonnihil tergiversaretur, ne periculo pateret vita Principis; id advertens Cæsar, animando titubantem sic affatus est. *Alacri animo & forti esto adversùs fluctus, naufragium non metue: Cæsarem quippe & fortunam eius vehis.* O miram felicitatem pœnitentium peccatorum? mirabilem dignationem MARIÆ? Hæc etenim cùm effecta sit NAVIS supremi Imperatoris, scilicet Dei, quem utero virginali conclusit; facta est proinde privilegiata, nullisq; naufragiis subest, nullis quatitur fluctibus. En hodie, periclitantibus in mari misericordiæ peccatoribus ob imperfectæ pœnitentiæ defectum, ipsa venit & occurrit de longè, nam ex Italia, deportans panem, mercesq; alias gratiarum, præcipuè Indulgentiæ de Portiuncula Privilegium. Sed primò structuram NAVIS huius, & universum eius apparatum diligentiùs perscrutemur.

MARIA Navis summi Regis.

Probatur Scripturaliter.

483. Sapientissimus hominum Salomon, a longè prospectans in vasto viventium Oceano innumeras navigantium Machinas, unam tandem lætus respexit ad ratem, quæ, dum cæteræ maris absorberentur vorticibus, seipsam & quotquot in illa erant, salvam perduxit ad portum, Sap: 14. *Transeuntes mare per ratem liberati sunt.* Ratem hanc Rich: Laur: l. 11. interpretatus est MARIAM. *Ipsa etenim nostra susceptio est: nam in mari submerguntur omnes illi, quos non suscipit NAVIS ista, & quos non sublevat a naufragio peccatorum.* Ideo idemmet putat ad eandem dictum illud Isaiæ 43. *Affer filios meos de longinquo, & filias meas ab extremis terræ, & omnem qui invocat nomen meum.* NAVIS hæc commendabilis primùm ab Artifice. De ipsa etenim scripsit Idiota cont. 39. *MARIA est NAVIS a Divina TRINITATE facta, compaginata omni virtutum firmitate ac plenitudine omnium gratiarum.* Quod explicatiùs descripsit Jacob: de Vorag: dicens: *In ea etenim Pater posuit suam potentiam, inquantùm ei potentiam receptiuam Deitatis contulit. Filius suam sapientiam, inquantùm in ea sigillum integritatis intactum servavit. Spiritus S. gratiam, inquantùm plenitudinem gratiæ dedit ei.* Secundò commendabilis redditur NAVIS hæc, à mira virtutum eius compage: quia cùm sit specialissimum DEI opus, compaginata est, virtutum omnium firmitate, ipsa etenim velut Arca Noe, & velut Arca testamenti, ad præceptum DEI, facta est quasi de Lignis Setim, quæ fortia sunt & imputribilia, propter hoc dicitur Isaiæ 40. *Forte lignum & imputribile, elegit sibi Artifex sapiens.* scilicet CHRISTUS, Sapientia Patris, qui Mariam sibi ædificavit in domum & NAVIM, ait idem Richardus. Commendabilis tertiò, a præstantia materiæ: vel quia membra eius tam animæ, quàm Corporis, quæ sunt materia huius NAVIS, deficcata fuerunt ab omni humore nociuo, calore Spiritûs S, quo ad corpus: dolota etiam prudentiâ summi artificis, & quasi complanata, ut esset sine pondere peccati mortalis, & sine scopulo seu nævo tam venialis quam originalis: propter hoc dictum est Nöé. Gen: 6. *Fac tibi arcam de lignis levigatis.* Possunt ergo dici (ex mente citati Doctoris) ligna ista, Cor humile, spiritus mansuetus, mens tranquilla, verecunda frons, demissa supercilia, oculi columbini, auditus obediens, discretus olfactus, os taciturnum, dentes absconsi, labia sine risu, lingua veridica, gustus moderatus & abstinens, velata facies capitegio, tactus promptus ad bona opera, modestus incessus, lumbi accincti fortitudine, pedes prohibiti ab omni via mala, sensualitas ex toto subiecta rationi. Membra etiam spiritualia B. V. MARIÆ, id est, virtutum omnium congeries, quasi materia fuerunt huius NAVIS. Quartò commendabilis dicenda hæc NAVIS a figura seu Forma, cuius quatuor partes, quæ notantur his versibus.

Prora, prior navis pars est, pars ultima, puppis.
Dic latus esse ratem, ventrem dic esse carinã.

Ubi pulchrè prosequitur idem cit: Author, harum partium explicationem in Maria.

Marginalia: *MARIA Ratis liberationis.* Sap: Rich: Idiot: *MARIA navis, cuius faber Trinitas* Jacob de Vorag: Isa: *Mariana navis structura, variè declaratur.* Gen: *Navis Mariana Forma seu Figura explicatur.*

in MARIA. Ita ut *Prora* significet prudentiam Virginis: aut etiam per eam signetur principalis virtus, nimirum Fides, quæ prima petit campum, & signifera est aliarum virtutum, & quâ mediante Virgo cœlestia concepit mysteria. *Ratis* etiam dicitur, quasi fortis, quia ratum idem est, quod firmum. Hæc sunt latera nostræ NAVIS, nam tunc præcipuè eluxit eius fortitudo, quando sola sub Cruce Filio astitit patienti, cùm fugerent universi. *Carina*, quæ est venter NAVIS, signat temperantiam. Et dicitur carina, quasi carens rima, seu currina, illa enim pars, currit in aqua: unde necesse est, quòd maximè integra sit, & rimâ careat, ne subintrantibus aquis, NAVIS submergatur. Per hanc enim virtutem gloriosissima virgo caruit omni rimâ, quia nunquam in ipsam ingredi potuit, vel gutta unica carnalis illecebræ, seu mundanæ voluptatis. *Puppis* tandem, ultima pars NAVIS, in qua nauclerus explorat ventos, prævidet pericula, & tempestates, & ibi est regimen totius NAVIS ac gubernaculum, alludit ad

Ambr: Iustitiam MARIÆ. Vnde D. Ambr. l. de Virg: ult. ait: *Iustitia, in alto quodam excessu locata, videt, exploratq; omnia, quæ aliis potius nata, quàm sibi, non tam suas utilitates, quàm publicas, & emolumenta omnia rimatur.* Vnde per hoc notatur in Deipara virtus Iustitiæ, quâ illa omnes puras creaturas longè antecelluit, ut latè probat Vega Theo: Mar:

Prov: Palæst: 17. cert: 5. iuxta illud Prov: 8. *Meum est consilium & æquitas.* His superadde *Malum*, excellentissimæ humilitatis, cuius altitudo ascendit in summum cælum, & attraxit inde Filium Dei: cui impendens *velum*, cogita esse eius virgineæ castitatis prærogativam, vel potentias eius rationales, scilicet intellectum & voluntatem, quæ semper turgida vento Spiritûs Sancti, in altum contemplationis ferebantur. *Nauticam* tandem seu magneticam huius ARGONAVIS si requiris pixidem, Magnes quidem, per quem homines ad cælum reducuntur, MARIA dicitur

Birgitt: in Revel: S. Birg: lib: 3. cap. 22, sed hic accomodatiùs denotet admirandam conformitatis virtutem, quâ cæteris effulsit, siue in prosperis, siue in adversis. Jam habes structuram huius NAVIS, merces ergo quas deportat, inquire.

A *Probatur* Figuraliter.

484. Est præcipuum, quod observetur in illa celebri & famosa Institoris NAVI, apud Proverbialistam, quòd, etsi non dubium sit, onustam fuisse pretiosis spoliis, ex quibus & sibi & viro, Mulier illa stragulatam vestem, & domesticis atq; ancillis suis, nedum de cibariis, sed de duplicibus quoq; providit vestimentis; totum nihilominùs mercationis suæ & lucri pondus, posuit in unius panis conquisitione. *Facta est quasi NAVIS Institoris, de longè portans panem suum.* Prov: 31. Si illa fortis

Prov: B mulier, quæ huic assimilata est NAVI, ut in confesso est apud Patres, fuit Beatissima Virgo, Panis verò, quem portavit de longè, scilicet e Cœlo, fuit CHRISTUS, Filius eius, De quo ait Rich: Laur: *Hoc adimpletum est ad literam, quando Christus, qui vivus panis est, in utero, quasi in navigio virginali de Nazareth, venit in Bethlehem domum panis;* non adeo proinde demiror, quòd propter excellentiam, panis hic vivus, ex quo habetur omne pretium, de eoq; cætera participant, cunctis anteponatur, ut a solius huius panis deportatione, NAVIS istius excellentia C deprædicetur. Cæterùm, quia significatione panis, venit etiam pœnitentia pro peccatis, iuxta illud Psal: 35. *Cinerem, tanquam panem manducabam*, Quod mysticè cum ingenio exponit D. Gregor: hom: 9. in Ezech: dicens, *Cinis ergo sicut panis comeditur, quando Auctori suo peccator per pœnitentiam, sicut innocens revocatur.* Hunc quoq; panem pœnitentiæ, NAVIS hæc Institoris, B. V. MARIA, deportare dicitur, dum peccatoribus ritè pœnitendi gratiam impetrat, facitq; eos Deo reconciliari. Adeo ergo cordi est MARIÆ, conversio peccatorum, ut nihil pretiosius D reputet ex his, quæ deportat, quàm panem pœnitentium, nimirùm, plenam eorum conversionem & perfectam iustificationem. Mittit hæc *crystallum sicut buccellas*, quoties perfectæ contritionis auxilia, apud Deum peccatoribus conciliat, crystallus verò in buccellas vertitur, dum profusæ amarè lachrymæ, dolentis animam reficiunt, & recreant, fiuntq; cibus animæ. Sed præcipuum est, quod hodie præstasse cognoscitur peccatoribus, hæc cœlestis Institoris nobilissi-

MARIA in muliere forti, figurata.

Rich:

MARIA, Navis panem portans.

Psal:

Pœnitentia, panis animæ.

Greg:

MARIÆ Panis, cõversio peccatorum.

Portiuncula Indulgentia Panis singularis MARIÆ. nobilissima NAVIS: Novæ enim remissionis, seu Indulgentiæ deportat illis panem, sine omni furfure remanentis satisfactionis seu obligationis ad pœnam temporalem. Hodie tandem quodammodo impleri videtur illud Abrahæ ad Saram dictum: *Accelera tria sata simila, commisce, & fac subcinericios panes.* Gen: 18. Scio enim a Mellifluo, id interpretatum de MARIA, inquantùm in eius vtero Virginali, ex consensu ipsius, tria sata scil: VERBUM, anima, & caro, commixta (& ut explicatiùs S. Doctore, loquar) unita sunt, per Incarnationem. Cæterùm nil obest, quin cogitare liceat, per hæc tria sata, designari primùm, merita infinita Passionis Christi, deinde merita ipsius Beatissimæ & preces eius, tandem humillimi Francisci viscerosam pro peccatorum salute deprecationem. Acceleravit ergo Beatissima Virgo, accepit tria hæc sata, commiscuit in unum, dum horum trium allegatione, supplex facta Filio, fecit subcinericium Panem, impetrans Indulgentiæ, seu remissionis quoad culpam, & omnem absolutè pœnam, Privilegium, & quidē æternum: in cuius fortitudine cibi, ambulant ambulabuntq; fidelium animæ, usq; ad montem Horeb, scil: visionis Dei, seu usq; ad diem Judicii vltimi.

Bern:

Sara Maria, tria sata cōmiscuit pro pane Portiunculæ Indulg:

Probatur Doctoraliter.

485. Sed iterum de principalis Tituli elogio, inquirenda sunt sensa Patrum: Jam se hic absolvit supra Richard: Laur: Adest ex antiquioribus S. Proclus orat: 6. de Laud: V. *MARIA, est NAVIS Regia, quæ de Tharso divitias portat, e Gentilium Regione, offerens Regi cælesti Ierusalem, conversionem Gentium.* Albert: M. sup. 1. Prov. *NAVIS refertissima Institoris, id est CHRISTI, de longè portans panem suum, scilicet nobis: Panem Angelorum manducavit homo.* S. Ernest. Prag: cap. 106. *MARIA, NAVIS Institoris currens & recurrens a nundinis mundi, ad nundinas cæli, deferens secum nostras miserias, quas ei committimus, & referens nobis aurum, id est mansuetudinem cordis, argentum, id est dulcedinem oris: Ebur, id est firmam castitatem corporis: simias, id est jucunditatem mentis: pavos, id est honestatem conversationis.* Dion: Carthus: in cap. 31. Prover: *MARIA, NAVIS, quia sicut NAVIS defert contenta in se, ad loca remota; sic*

Proclus.

Alb: M.

Ernest:

Dion: Carth:

A *B. Virgo exuberantiam suorum charismatum, undiq; longissimè ac latissimè diffudit, dispersis communicavit, ita quòd de plenitudine eius omnes accepimus.* Tandem Bernard: Busten: latissimè hunc Titulum & erudite pertractans, inter cætera hæc habet. *MARIA, NAVIS, quam omnes debent conscendere, qui ad portum salutis æternæ volunt prosperè & feliciter pervenire, quâ mediante vadimus securi & liberi, ab omnibus periculis maris & fluminum.* Busten:

Probatur Miraculosè.

Thesim nostram, multa etiam comprobant miracula, quibus constat huius mysticæ NAVIS beneficio, complures, naufragia, mortemq; temporalem evasisse, ut tantò liquidius constaret, a naufragio salutis longè abesse, qui huic innavigant NAVI, scil: qui confidunt in protectione Beatissimæ: præcipuum illud est ex circumstantia Indulgentiæ de Portiuncula, de nonnullis laborantibus in mari Adriatico, quos invisere & consolari dignata est Beatissima per manes cuiusdam fæminæ: quod in Chronic: nostris sic refertur. Brevi post publicationem huius Indulgentiæ, per proximas Christianitatis Regiones, 120. Peregrini ex Sclauonia ivêre versus Assysium, lucrandi ergo, prædictam Jubilei gratiam, primumq; veniunt Anconam, ubi nobiliores visitando Ecclesias, suasu cuiusdam Sacristæ, (qui certiores haberi in illo suo Templo asseverabat Indulgentias, quàm illa esset noviter publicata, longi etiam itineris,) ob magnos æstus nonnihil pertæsi, non prosequi ulteriùs iter illud, domumq; redire decreverunt, unâ muliere firmiter in proposito permanente: hæc abeuntibus cæteris, remansit sola, sed quasi errabunda, occurrit interim honorandus quidam senex, religioso copertus vestimento, & ait: ne dubites Filia: rectam in anima tua tenes viam: brevi & socii tui, hîc comparebunt. Vix circumspicit, & ecce venientes iam adstant, quos ille in unum, hisce adhortatus est verbis: Bonum (inquit) est, quòd iterum cogitastis, etsi antea malè persuasi de prosequendo itinere ad Portiunculam: est enim ibidem verissima Indulgentia: adfui etenim præsens, dum concederetur seu approbaretur a Summo Pontifice 486.

B C D

Portiuncula Indulg: miraculo confirmata, in periclitantibus in mari.

tifice Honorio, quinimò optimè novi, eã esse a Christo confirmatam. Pergite infallibiliter eam lucraturi. Hisce dictis, senecio evanuit. Illi proinde mirè consolati in spiritu, iter tantò alacriùs prosequuntur: veniunt Assisium, ubi factum evulgant, & acceptâ ibidem Indulgentiâ, ad propria repetituri iter arripiunt, illâ solâ fœminâ ob infirmitatem, quæ illi supervenerat, Assisii relictâ, quæ etiam intra aliquot dies vi morbi occubuit, & brevi, dum iam socii Anconâ solventes, navigarent per mare Adriaticum, (quod cæteris turbulentiùs esse dicitur,) visibiliter eis comparet inter fluctus demortua fœmina, eosq; hisce affatur: Nolite timere, ego etenim illa fœmina sum, quam infirmam Assisii deseruistis: ultrò me ad vos ablegavit nuntiam, Beatissima Virgo. Ego etenim iam è vivis decessi, ut tantò certiores vos reddam de ipsius patrocinio, & præsertim de Indulgentiæ illius veritate ac valore super cæteras alias: maximo enim ipsius beneficio, vix e vivis migravi, ilicò sine ulla alia pœna, Regnum Cœlorum felix possedi.

Probatur Historicè.

487. *Navis salutis apud Athenienses, quæ Privilegia?*

Scribit Valer. Pierius, Hierogl: 45. cap. 4. Atheniensibus fuisse quandam NAVIM celeberrimam, quæ dicebatur NAVIS *salutis*. Huius erat, singulis Annis solvere in Mare, ut navigaret in Delphos ob cultum Apollinis: hæc NAVIS coronabatur in puppi a Sacerdote, cautumq; fuit lege, antequã emenso pelago NAVIS illa rediret Athenas, ne ullus reorum, qui ad mulctam carceribus tenebantur, capite plecteretur, & hâc ratione ab Atheniensibus, Socrati, qui condemnatus capite tenebatur in carceribus, prorogata fuit ob NAVIM in Delon euntem, pœna capitis. Magnæ felicitatis porrò fuit, privilegiatæ illius NAVIS, vel ad modicum tempus, salutis suæ gaudere beneficio. Longè æquiori Jure Beatissimam Virginem ratione hodiernæ Indulgentiæ, cur non appellemus NAVEM *salutis*.? Modicè illa, protractæ vitæ reis auspicium erat; hæc æternæ salutis, perditissimo cuiq;, modò pœniteat, offert privilegia. Ibat coronata illa a Sacerdote in Delphum, ficti Dei Apollinis Delubrũ, tripodem eius, oraculorum sedem, adoratura; descendit nostra, meritorũ redimita a Filio, florentibus ac superabundantissimis Coronis, *Veni, veni, coronaberis de vertice Sanir & Hermon. Cant:* 4. de quorum affluentia, simulq; ex Meritorum Filii sui infinito thesauro, a Tripode, aliàs a SSS. TRINITATE, vivæ vocis Christi oraculo, impracticatam, nullisq; ante sæculis auditam, quia sine ullis satisfactionibus, solâ nonnisi visitationis Ecclesiæ appositâ conditione, obtinet, & quotannis deportat peccatoribus salutarem Indulgentiam de Portiuncula. Quis ergo ampliùs perneget, verè & propriè dici Beatissimam, NAVIM salutis, NAVIM Institoris, quæ universo orbi tam præstantis & perpetuæ Indulgentiæ, deportavit panem seu Privilegium.

MARIA, Navis salutis, ob Portiunculæ Indulg:

Epilogus.

488. *Portiunculæ Indulg: Angelorum multitudine & cantu celebrata.*

VSu iam consueto Gentium venit, adventantes, etiam a longè prospiciendo NAVES, boatu tormentorum, ignibusq; ac facibus accensis consalutare. Testatur Chronicon Ordinis, Christum cum Matre sua ad Templum ubi concessurus erat benignissimè præfatam Indulgentiam, cum tanta descendisse Angelorum multitudine, ut S. P. N. Francisco, ab infimo usq; ad summum, cælestibus illis spiritibus videretur esse impletus aer, qui solemnissimo cantu, & mirè modulatis vocibus, recedenti in Cœlestia, Regi & Reginæ, de peccatorum salute gaudentes, triumphale occinebant canticum. *Te Deum laudamus.* Jungamus proinde vocibus voces, cantica Canticis, & huic cælesti NAVI, humiles peragentes gratias, quæ tam pretiosas merces & spolia, universis deportavit e Cœlo peccatoribus, verè facta Navis, Institoris. Imò, ut hæc inclyta ac victoriosa ARGONAVIS, classem integram pœnitentium ducat, reparatis per pœnitentiam carinis nostris, sequamur eandem alacres, & devoti, cum Seraphico Doctore eiusdem imploremus subsidia.

Aue Virgo spes humana
Prome ventos, fluctus plana:
Vt evecti mundi undis,
Emergamus de profundis.
A M E N.

NEGOTIUM

NEGOTIVM SECVLORVM SS. DEIPARA.

Pro Nativitate B. V. Mariæ.

De qua natus est Iesus. Matth: 1.

489. ADest iam Dilectissimi Auditores, a tot seculis mille expetita votis ac desideriis, auspicatissima Nativitatis Beatiss: V. MARIÆ dies, in qua post horridissimam infidelitatis brumam, dum universa terræ, (quæ speciosa erant) idololatriæ cõsumpsit pruina; affulgere iam incipit amænissimum ver, & in brevi Orthodoxæ fidei approximat æstas, Juxta illud æterni Sponsi evocantis in hunc mundum, ex utero materno, Sponsam suam MARIAM, *Surge, propera amica mea, Columba mea, formosa mea, Iam enim hyems transiit, Imber abiit & recessit,* Cant: 2. Quod sic exponit Matthæus Catacuzenus ap: Scherlog. *Velut ex Vnigeniti Filii Dei (inquit) persona exponat & dicat, Exurge, veni propinqua mea, hoc est, Tempus est, ô Mater! ut tu nascaris in terra, ut sis domicilium mihi ex te nascituro mortali: tempus enim hyemis, nimirum infidelitatis præteriit, & imber abiit, videlicet idololatriæ, illuvies, cum pravis pariter desiit operationibus.* Grande nimìs NEGOTIUM, MARIA, ideoq; Filio Dei unigenito nimìs expectabile, vel ab ipsius mundi creatione: Hæc enim in illis adhuc æternis Decretis simul condebatur cum Christo, de quo latiùs inferiùs dicetur. Nec mirum, tam arduè expeti a Christo, Nativitatem Mariæ, quoniam paradisi gloria, quàm tristis tentationis hyems decoxerat, non aliter restauranda erat, quàm per eum, qui de illa nasciturus erat, Filium. Introducitur ergo Filius ipse, qui ob charitatem erga genus humanum, Genitricem suam, quasi morarum incuset, neq; ampliùs differri remedium velit, sed ut properet & festinet, per cuius sobolem orbi salus adventura erat, postulat. Tantæ porrò molis erat unius Creatio MARIÆ, & Nativitas, nedum summi opificis artificio; sed etiam cunctorum sæculorum desiderio, adeo; ut D. Damasceno omnes ætates deprǽliari inter se viderentur de MARIÆ Nativitate, sic enim alloquitur hodie neonatam *Certabant inter se sæcula, quodnam ortu tuo gloriaretur.* Cùm namq; sublimiùs nihil concipi valeat, quàm Virginem nasci, quæ Mater futura absq; detrimento castitatis, quæ Deum, hominem factum paritura esset: hinc ad nobilitatem temporum, quodnam, tanti syderis illustrandum esset splendoribus, cõtentio ætatum. Propterea a S. Bernardo serm: 2. Pent: appellata fuit *Negotium sæculorum.* Tenebo proinde melleum hoc acumen Doctoris, atq; hanc sæculorum concertationem pro ortu MARIÆ exponam, clariusq; deprædicabo: vanorum NEGOTIORUM, quibus plerumq; immorantur mortales, priùs stultitiam admiratus: breviter interim salutemus MARIAM.

Cant: *Catacu:* *MARIA grande negotiũ Dei.* *Filii Dei desideria veniendi in mundum ad redemptionem.* *Damasc:* *MARIÆ de ortu, certant sæcula.* *Bern:* *MARIA negotium sæculorũ.*

Virgo Mater tu cunctorum
NEGOTIUM sæculorum
Tu solve vana otia:
Ne desinant in vitia.

PARS I.

Quàm vana sint plurimorum Negotia vitæ.

MIrari satis nequeo, naufragantium in mari cum Jona Propheta naturarum ingenium, dum enim mare plùs solitò fureret fluctibus contrariis, navis proximè demergenda, continuò quateretur, cunctisq; iam desperatâ salute, sola nonnisi cum aqua sorbenda mors manebat; in profundo Navis bene dormientem Prophetam excitant, & seriosiùs, de conditionis statusq; ratione examinantes, non pri- 490.

ùs de Patria, de Genere, de Patre, de Agnatis interrogant, quàm de negotii sui, seu operis conditione. Dixerunt
Jonæ. ad eum, *Quod est opus tuum. Ion: 1.* Tàdem subiungentes dicunt. *Quæ terra tua? quo vadis? vel ex quo populo es tu?* Qualitatem & conditionem hominis, non ex Patria & Genere, sed primùm ex negotii venantur ratione. Nec incongruè, nam negotii ratio, indolem & patriam ostendit. Hoc nautarum interrogatorio si sæculi moderni Christiani, examinandi forent. *Quod est opus tuum? quæ terra, vel ex quo populo es?* vtcunq; possent secundi & tertii solvere quæstionem. Quod autem opus eorum sit? non tam facilè: cùm penè plurimi reperiantur adeò vani; ut quamvis sint multi in operibus ac studiis; nullius tamen negotii videantur esse homines, eò quòd salutaria negligentes, totos se vendicent sectandæ vanitati.

Probatur Scripturaliter.

401. *Hominum occupationes, quã vanæ.* Nimis dolenti olim entheo indoluisse legitur sacer Psalmographus, simulq; delirantes inclamasse mortales, qui immemores sui, & seipsos minimè cognoscentes (quod, summa scientia est) in perscrutandis naturæ arcanis, antiquitatum indagandis curiositatibus, terram rimantur, centri eius distantiam investigant, parùm vel nihil soliciti, quantùm distent a DEO: fastigia etiam cælorum, syderaq; conscendunt; infirmitatem autem suam minimè norunt, nec inquirere student, quâ viâ ad cælum eundum: Ingenti sumptu, & sæpè cum iactura virtutis, Regna diversa peragrant, linguas, mores diversarum nationum condiscunt; cùm tamen linguam Christianam probè non calleant: DEO loqui in oratione, & seipsos intelligere nesciunt. Tales in-
Psal: quam nominatus Dauid Psalm: 4. inclamasse vehementiùs & zelosiùs auditus est. *Filii hominum, usquequo gravi corde: ut quid diligitis vanitatem & quæritis mendacium?* In his verbis, *Filii hominum,* non modicum latere mysterium arbitrantur nonnulli apud Blanc:
Chryso: hìc, præsertim D. Chrysostomus censet hic allusisse Psaltem ad illum locũ Scripturæ. *Videntes autem filii Dei, filias hominum.* Gen: 6. per quod notabantur homines scelesti, & ad vitia, valdè procliues: imò Vñb: Beda aduri hìc putat turpissimâ notâ, sectantes vanitatem tanquam Christiani non essent: dum ait. *O vos filii non unius hominis, id est Christi, quem imitari debetis;* Beda.
sed qui hactenus fuistis filii hominum, vel terrennorum parentum, portando scil: imaginem illorum,& faciendo mala opera eorum. Tantùm distat vanitatem sectari; ut meritò, vel saltim in proximò censearis peccator: citò etenim a vanitate transitur in offensam, dum enim vana sequitur homo; studia salutis vel absolutè negligit, vel confusè pertractat: atq; sic sensim voluptate sensuum irretitus, in scelera rapitur: prodigus ad profana, fit pauper, vel potiùs parcus, in pauperes: & si solùm appreties tempus, quod vanitatibus insumit, rem ingentis æstimationis, nunquam aliàs recuperandam, deperdit. Miratur sanè Seneca lib: 2. epist: imò & indolet, antiquorum, in inquirendis, sectandisq; vanis scientiis studiositatem, quorum ille integram inducit Classem, Dydimum primum Grammaticum, qui ab assiduitate laboris, ferreis visceribus esse dictus est: hic quatuor millia librorum scripsisse dicitur. Miser si tam multa supervacanea tantùm legisset. In his libris de Patria Homeri quæritur, de Æneæ vera matre: in his, an libidinosior Anacreon, an ebriosior vixerit? & similia potiùs dediscenda, quàm addiscenda. Consimile fuit studium Tyberii Imperatoris, qui continuè laboriosè sciscitabatur quæstiones: Quæ Mater esset Hecubæ? quid Syrenes cantare consuevissent. Socrates, quàm operoso studio, saltum pulicis, ex pede, ceræ impresso, metiri confessus est, ut ter millies quadragesies quinies saltu uno, molem corporis sui hunc excedere asseruerit: sed longè dolentiùs quis non censuerit? videre Christianos, plures implere theatra quàm Ecclesias, frequentiores in aulis ubi in iocis, ludis, spectaculis, sermocinationibus, choreis, & similibus vanitatibus, (utinam plùs mali non adesset) dies & noctes, vanè consumunt, græcantur, qui nec horulam pietati, Concioni, Missæ audiendæ condonant Deo, negotium salutis animæ suæ penitùs negligentes. Hanc meditationem vanitatis, adeo esse utilem censebat S. August: lib: 9. Confess: cap: 4.

Negotia vana, damnosa, Christianos dedecent.

Seneca:

Negotia vana circa vilia nonnullorum.

Pulicis saltûs, mensura curiosa.

Ambr: cap: 4. ut dixerit se optare hunc locum Psalmi, ut recitetur toto orbe terrarum. Imo & S. Chrysost: sic ait:
Chrys: *Equidem vellem invenire sublimem quandam speculam, quæ omnia mihi hominum genera subjecta monstraret: vellem etiam dari mihi vocem eiusmodi, quæ ab ultimis usq; totius orbis terrarum finibus exaudiri, & ad omnium aures, qui vivunt, pervenire posset, ut gemens & vociferans Davidicum illud, summâ contentione vocis, ederem: Filii hominum usquequo gravi corde? utquid diligitis vanitatem & quæritis mendacium?*

Vanitas hominum deploratur.

Probatur Figuraliter.

492. Michæ: Inclytus Propheta Domini Michæas, admiratus abominandam prostitutionem filiæ Sion, principium & originem omnis mali investigavit, fuisse quandam urbem Gethæorum (*Maresa* aliàs vocabatur) in qua exponebantur venales merces mendaces, scil: speciem quidem pulchritudinis & pretiositatis præseferentes, fucato labore & industriâ Artificis; in re tamen & in substantia viles valde, & ementitæ speciositatis, ait enim: *Principium peccati filiæ Sion, quia in te inventa sunt scelera Israël. Propterea dabit emissarios super hæreditatem Geth, domus mendacii in deceptionem Regibus Israel.* Syriaca legit. *Domus vanitatis.* Tropologice (ex Interpretatione Blanc:) Reges Israel, significant eos, qui cupiditatibus suis dominantur, qui contemplatione rerum cælestium sæpiùs occupantur, & propterea dicuntur, DEUM videntes, quales debent esse omnes Christiani. Geth: bene exprimit dæmonem, qui ædificat Domum seu urbem mendacii & vanitatis, dum Christianis, (vt eos à cura salutis sensim abstrahat, & a Divinarum rerum contemplatione,) primùm objicit vanitatem, & mendacia, penè omnium sensuum. Fascinat oculos diversis spectaculis: auribus illudit cantibus, gratâq; variorum Musicorum harmoniâ: fallit gustum, potuum, ciborumq; diversorum oblectamentis: decipit odoratum fragrantiâ vestium: tactum tandem dementat, cultu Corporis & indumentorum exquisitâ pretiositate, lusibus & choreis: verumtamen merces hæ, sunt merces mendacii & vanitatis: euanescunt enim, breuiq; transeunt, ad modicùm parent, sensim autem pertrahunt hominem a vanitate in peccatum. Vnde est illud Isai: c. 5. *Væ qui trahitis iniquitatem in vinculis vanitatis, & quasi vinculum plaustri, peccatum.* Tam duram contorquet restim vanitas, non enim moraliter possibile videtur, ut is qui se voluntariè vanis huius mundi occupationibus implicat, ipsisq; diutiùs immoratur, a casu fit liber. Propterea & Michæas citatus supra, ut mala è vanitate pullulantia exprimeret, suum inde orditus est sermonem. *Principium peccati Filiæ Sion &c:* Hoc vanitatis paradigma videri potest in illis Judæis, qui in obitu Lazari venerant consolaturi sorores eius, Martham & Mariam: *Ioann:* 11. ubi etenim *Vidissent Mariam, quia citò surrexit & exiit,* ignari rerum, quòd in occursum Christi properaret, putantes eam ad sepulchrum Lazari, ut ploraret, currere, secuti sunt eam, non pietatis, sed vanitatis motivo, adeo; ut si sciretur Maria ad Christum ire, ab omnibus esset derelicta. Accinit huic Cyrillus dicens: *Si audissent Iudæi, eam vocatam a IESU, non ipsam forte sequerentur.* Sequuntur homines auidissimè vanitatem & amant mendacia. Videas vanitatum aras frequentissimas, fumosas hominum imagines plenas populo, Dei autem templa deserta. Metuendum plurimùm, ne his temporibus repetat Dominus, illam apud Jerem: cap: 2. querelam fatus. *Quid invenerunt in me Patres vestri iniquitatis, quia elongaverunt se a me, & ambulaverunt post vanitatem, & vani facti sunt.* Hæc est inviscerata malitia hominum intimis prorsùs imbibita medullis, ut ad vanissimæ novitatis gloriolam & fulgorem prosiliant, currantq; siue per syrtes, siue per inhospitalem Caucasum, ad verum autem gloriæ lumen, Deum, nec gradum faciant. Pulchrè D. Clem: Alex: 2. pædag: c. 12. ait ad propositum: *Ecce totum Cælum apertum est, & Deum non quæritis: absconsum autem aurum & lapides, hi scrutantur apud eos, qui sunt capitis damnati.* Concurritur populatim ad mundialia bona, etsi abstrusa, patentissima Dei bona contemnuntur, Deus ipse omnium bonorum artifex, ut suspectus cauetur. Adeò hæc vanitas præoccupasse mentes mortalium conspicitur, & per omnes, hæc lues grassari, ut Rex Psaltes dixerit in universum. *Dominus de cælo prospexit*

Venales merces mendaces, ruina Filiæ Sion.

Vanitatum typus, Vrbs Gethæorum.

Isai:

Vana, trahunt ad illicita

Joan:

Cyrill:

Jerem:

Clem: Alex:

Psal: *ſpexit ſuper Filios hominum, ut videat, ſi eſt intelligens aut requirens Deum. Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt, non eſt, qui faciat bonum, non eſt uſq; ad unū,* Pſalm: 13. Vſq; ad unum (inquit) vix enim unus & alter inveniri poteſt, qui Deum ſincere requirat: hominum autem frequentia, non ſequitur, niſi vanitatem, vanas nimirum occupationes: aut ad ſummùm, ſi recta & honeſta agere videantur; in re tamen ſua vanam quærunt gloriam, adeò; ut Apoſtolus, uno excepto Timotheo, de omnibus, qui ſuum addextrabant Apoſtolatum, dolenter querulatus fuerit, omnes currere poſt vanitatem dicens.

Vanitatem, qui nō ſequantur, valdè pauci.

Philip: Philip: 2. *Spero autem in Domino IESU, Tymotheum me citò mittere ad vos, neminem enim mecum habeo tam unanimem, qui ſincerâ affectione pro vobis ſolicitus ſit. Omnes enim quærunt, quæ ſua ſunt, non quæ Ieſu Chriſti.* Vnde eſt, quòd tales vanorum negotiorum ſectatores, nomen etiam Chriſtiani apud antiquos demererentur.

Probatur Hiſtoricè.

493. Quod ipſum præclarè probat illud inter primæuos Chriſtianos exemplum. *Surius* in vita S. Sebaſtiani ſcribit, eo tempore, quo ſanctus iſte & inclytus Martyr paſſus eſt, fuiſſe inter Chriſtianos quendam nomine Torquatum, fidelem quidem, ſed fidei operibus non correſpondentem, cuti ſuæ & cultui Corporis valdè addictum, cui plurimùm placebant vanitates mundanæ: Hic cum à Judice propter fidei profeſſionem comprehenſus teneretur in carcere, & iam proximè ad torméta deducendus eſſet, atq; hoc cùm conſpexiſſet Tiburtius, verè Chriſtianus, proſiliit ex turba, rogavitq; Præſidem, ut deſiſteret a tortura: quòd ſi tamen hominem quæſtioni ſubdere ſtatuiſſet; propter alia delicta ab eo commiſſa hoc faceret. Verùm quidem eſſe (aiebat Tiburtius) quod Chriſtiani nomine ſit inſignitus; nullum tamen Chriſtiani hominis indicium vnquam poſuit. Credisne vir Illuſtriſſime, (inquiebat idem) hunc eſſe Chriſtianum, qui in ſuo lenocinio moliendo, capitis fimbrias admittit, qui tonſorem diligit, qui ſcapulis molliter geſtit, qui fluxum greſſum improbo niſu diſtendit, qui pavonis inſtar, tumido & ſuperbo incedit pede, qui fæminas curioſiùs intuetur? nunquam tales peſtes dignatus eſt CHRISTUS habere ſeruos. Non Chriſtiani meretur dignitatem, qui talem vitam ducit: mentitur, qui tàm ſordidis moribus Chriſtianum ſe iactat. Ex his itaq; liquidò collige, ex negotii & occupationum ratione, Chriſtianum & fidelem eſſe metiendum.

Chriſtiani qui amabant vanitates non habebantur pro fidelibus veris.

PARS II.

SS. DEIPARA Negotium ſæculorum.

494. VVlgò dicitur. *Non decet Reges captare muſcas.* Turpi proinde aduſtus fuit ab omni antiquitate, notâ, Domitianus Imperator, cui quotidianum cum hoc alato verme fuerat bellum: aliquot enim horis, abdebat ſe in cubiculum, quaſi de magnis conſulturus, cùm vero Miniſtri per rimam, quid Imperator intùs ageret, curioſiùs indagarent; viderunt Imperatorem, muſcas acuto telo configentem. Simile quid notatum fuit in Hircaniæ Rege Hartabo, & in Biia Rege Lydiæ. Primus ille capiebat talpas, alter ranas colligabat filo. Magna porro, Magnos decent molimina: vileſcit dignitas ex negotii exilitate: dextera ſceptro aſſueta ſtiuam rudem attrectare non debet. Si ſeruire MARIÆ (ut quidam dixit) regnare eſt, dum cultùs MARIANI devotionem aſſumis, regale prorſùs pertractas NEGOTIUM, cuius tanta eſt excellentia & dignitas, ut pro ipſa, & de ipſa a primo mundi principio uſq; adhuc, pia animorum præliatione, certauerint vniverſa ſæcula & ætates. Juſtè proinde NEGOTIUM ſæculorum appellata. Quod certantium ſæculorum ſpectaculum, eò vobis A. A. erit jucundius viſu, niſi ſit facilius relatu, ſi cogitatione veſtrâ Virginem necdum natam adueniſſe fingatis, ſed naſcituram, ab hominibus expectari vobis perſuadeatis, idq; per ſingulas ætates.

Domitianus captās muſcas illuſus.

Magna, Magnos decent.

Probatur Scripturaliter.

495. Prima itaq; mundi ætas, quæ initium ſumpſit ab Adamo, quamvis ob lapſum eius deploratiſſima, in qua unius ca-

MARIA a prima

ætate mũdi culta. nius calamitas, facta est omnium hæreditas, cæterùm Figuris MARIÆ illuminatissima, quibus releuabatur Adamus cum posteris, in suis, quas per peccatum incurrerat, ærumnis. De hoc clarissimè habetur *Eccle:* 24. ubi, in secundario sensu intelligitur de MARIA illud: *Ab initio & ante secula creata sunt.* De quo satis fusè Salazar in Prov: sufficiat interim Rupert: in capit: 2. Cant: qui sic loquentem inducit Virginem. *Priusquam nascerer, Deo, præsens aderam: antequam fierem, bene illi cognita fueram. Elegit me ante mundi constitutionem, ut essem sancta & immaculata in cõspectu eius in charitate.* Eloquentissimè Tertulianus describens molitionem primi hominis l. de resur: carnis, asserit in formatione eius, figuratum fuisse Seruatorem CHRISTUM, ait enim sic: *Recogita totum illic Deum occupatum, ac deditum manu, opere, consilio, sapientiâ, providentiâ, & ipsa imprimis adfectione, quæ lineamenta ductabat, quodcunq; enim limus exprimebatur, CHRISTUS cogitabatur futurus.* Si itaq; ibi formabatur, iuxta Doctorem, CHRISTUS, oportuit formari & MARIAM, nullibi enim Filius sine Matre, præsertim tali, quæ ab æterno, Mater prædestinata dicitur dicente D. Anton: 4. p. tit: 15. c. 4. *Ipsa etenim ante secula prædestinata est, ut esset principium, ex quo recreandum fuit omne creatum.* Hinc sicut Christus cogitabatur, quoties limus exprimebatur; sic pariter dum formaretur Eua; formatam cogitare incumbit & MARIAM. Ergo suscipe constructionem Primigeniæ Euæ. *Immisit* (inquit) *Dominus soporem in Adam.* Vtquid soporatur vir, obtusisq; sensibus amouetur? Iuxta Sept: & Ss. Doctores Aug: Hier: Bernard: sopor iste Adæ, extasis quædam, seu syncope sensuum fuit, & sublimis quidam apex contemplationis, quo Adæ plurima sunt reuelata. Asserit Rupertus. *Obturatis quinq; sensibus corporis, sensum mentis liberum reliquit, ut scire posset, quid ergà se ageret omnium artifex sapientia Dei.* Cur ergo sic rapitur Adamus, cùm costa auellitur, & fæmina ædificatur? Illustrissimus Zerda respondet. Quia constructio, typus erat conjunctionis Christi & Ecclesiæ, ut sentit S. Aug: Hier: & Leo. Quomodo autem Adam CHRISTUM præuideret? nisi eius ex Virgine præca-

Eccle:

Rupert:

Adam dũ creabatur, Christus formabatur.

Tertul:

Christus nunquam sine Matre.

Anton:

MARIA in creatione Euæ præsigurata.

Rupert:

A uisset ortum, atq; in ipso typo agnouisset, virum ex fæmina constituendũ esse, absq; viro gravida, sicut fæmina ex eius latere efformabatur, nullo illecebræ pungente pruritu: Ecce in formatione Euæ formatur MARIA. Quod iterum exhibuisse videtur non inobscurè DEUS, dum Paradisum cõderet. Sanè primum Adam, cùm impensè dilexisset conditor, orbis terrarum vastâ habitatione non contentus, singularem fabricatus est hortum cum omni amænitate, quo intimum illud pignus, hominem creatum collocaret. *Neq; Donatoris desiderium* (ait Basil: Seleu: Basil: Seleuc:
B orat: 2. *Vniversa terra, & concessum mare satiavit, sed extructum manu suâ Paradisum, deliciosam sedem, Dilecto concessit.* Hoc in ipso, figurabatur novus novi futuri Adæ Paradisus, MARIA, cultissimum omni genere florum, nimirùm virtutum, & voluptuosum viridarium, CHRISTO DEI Filio, in cuius secretis visceribus habitaret, ab æterno præparatum. Vnde ex hoc solo nomine salutata est a Crysippo Presbytero Jerosolim: *Aue, quæ es hortus Patris: Aue quæ es pratum totius fragrantiæ Spiritûs S.* Ad extremum nullibi aliàs clarius innotuit Adæ, adventus futurus MARIÆ,
C quàm ex illis verbis creatoris comminatoriis ad serpentem: *Inimicitias ponã inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius, ipsa conteret caput tuum:* Plurimorum etenim Patrum sensus est, DEUM, illa verba direxisse, non ad illam primam Euam, (hæc enim sub maledicto, caput serpentis, contrivit nunquam,) sed ad secundam Euam scl: MARIAM, quæ tum specialiter reuelabatur primis Parentibus, ut haberet illa prima ætas, quo suam leniret tristitiam, mitigaret luctum, ac mærorem moderaretur, tam gratiosi syderis, futuro quandoq; exortu: Imò iam
D tum sentiret influentias gratiarum deriuatas in se a MARIA, quòd enim post peccatum primum, Parentes nostri funditùs, cum tota futura propagine, non perierint, id totum intuitu MARIÆ contigisse, liquidò asseruit noster Bernard: Sen: Tom: 1. l. 6. a 1. c. 2. *Adam* (inquit) *& Eua, ex propria transgressione, non solum mortis, sed annihilationis exterminium meruerant, sed propter præcipuãm reverentiam, & singularissimam dilectionem, quam habebat DEUS ad virginem*

MARIA Paradisus.

Chrysip:

MARIA revelata Protoparentibus, ad leuamen ærumnarum.

Bern: Sen:

Protoparentes ob MARIAM præseruati ab ultimo exterminio.

virginem, præseruavit eos: quia eam ab æterno super omnes Creaturas DEO non uniendas, quæ creandæ erant, superexcessiuè dilexit: propterea præseruati Protoplasti, nec ut merebantur, in nihilum sunt redacti. Quia hæc benedicta puella in lumbis erat Adæ, secundùm seminalem rationem. En ætatis primæ certamen & NEGOTIUM cum MARIA.

Probatur Figuraliter.

496. *MARIA a secunda ætate culta.*

Interim primâ mundi exspirante ætate, aspirare visa est secunda ætas, ad tam secundum Virginis promissæ adventum. Huius ætatis Auspex Nòëmus, duplicis mundi spectator. Hæc fuit ætas omnium, quæ unquam fuerunt ætatum sordidissima & iniquissima, quâ nimirum Gygantes illi, corporum proceritate vastissimi, virium magnitudine validissimi, membrorum firmitate robustissimi, fractis humanarum diuinarumq; legum repagulis, in quævis scelera præcipites ferebantur, & in omnium turpitudinum colluvie, pecudum ritu, volutabantur. Hæc quidem ætas, cùm in omnia mala, tum potissimum in Luxuriam fluens, tantum beneficium, quantum erat, Virginis promissæ divinitus ortu gaudere, non tantùm non sperare, sed nec optare quidem audebat. Quid etenim tantæ Virginitatis prodigio, cum hominibus illis, quibus nullum cum castitate comercium? nihilominus ausa fuit & illa ætas pro Virginis nativitate contendere, non quòd digna esset tanto beneficio, sed quòd non indigna videretur MARIÆ patrocinio, ut ibi esset propior MARIÆ misericordia; ubi major haberetur miseria. Affulsit etenim hoc benignitatis præclarum sydus, primum in Figura illius Nòëmicæ Arcæ, in qua saluatum fuit, in octo hominibus, seminarium generis humani, idq; plurimorum Patrum consensione. Imprimis S. Andr: Cret: *MARIA est Arca, in qua noster Nòé, CHRISTUS, humanitatem seruavit.* In quo sensu est S. Method: Gregor: Thau: & plures alii citati apud Polyanth: M: sed speciatim explicasse videtur fabricam præstantissimam huius fabricæ Isychius serm: 2. de laud: V. *MARIA* (inquit) *Arca Nòé latior, longior, illustrior: illa etenim erat animalium Arca; hæc autem Arca vitæ: illa corruptibilium animalium; ista verò vitæ incorruptibilis: illa ipsum Nòé; hæc verò ipsius Nòé Auctorem portavit: illa duas & tres contignationes & mansiones habebat: hæc autem universum TRINITATIS complementum: quandoquidem & Spiritus Sanctus adveniebat, atq; hospitabatur, & Pater obumbrabat, & Filius gestatus utero inhabitabat.*

Andr: Cret: — Metho: Greg: — *MARIA in Arca Nòé figurata.*

Accedit his & alius Typus, videlicet Columbæ, quæ ex Arcæ fenestra euolans, cum virentis olivæ foliis (quæ est pacis symbolum) ramo, ad Arcam denuo aduolavit. Hæc etenim columba, de qua Divinus Sponsus. Cant: 6. *Vna est columba mea,* non adumbrata, sed expressa fuit Figura Virginis, quæ quia Principem pacis progenitura erat, ramum olivæ afflicto Nòé attulit, ut spe futuræ liberationis, eundem consolaretur. Vnde cit: sup: noster Bernard: ausus est universaliter asseruisse. *Omnes Liberationes & indulgentias factas in veteri Testamento, non ambigo DEUM fecisse solùm propter huius benedictæ puellæ reverentiam, & amorem, quibus eam DEUS in suam prædestinationem præhonorandam, cunctis operibus suis ab æterno praordinavit.* Illa itaq; ætas quia nedum elui debebat, ac purgari sordibus per diluvium, ad saluandum iustum Nòé cum sua progenie, MARIAM in Arca accepit; sed præterea quia virtutum Nòé exornari debebat floribus, ætas illa; viridantem, Columba MARIA, ramum, cum foliis tulit. Inde etenim enituit omnis perfectio Nòé ut ait Eccli: 44. *Nòé inuentus est perfectus.* Effulsit non minùs & fide, ex sensu Apostoli Hebr: 11. Atq; inter illam crassissimam vitiorum caliginem, justitiæ leges sub umbra edoctus MARIÆ omnis justitiæ præco vocaliter vniverso intonuit Orbi ut vertex Apostolorum Petrus 2. 2. testatus est in sua Epistola illis verbis: *Et originali mundo non pepercit, sed octavum Nòé justitiæ præconem custodivit, diluvium mundo impiorum inducens.*

MARIÆ columba Nòé, typus. — Cant: — Ber: Sē: — *MARIA causa indulgentiarum in veteri testamento.* — Eccli: — Pet:

Probatur Doctoraliter.

497. *MARIA a tertia ætate, culta.*

Adhuc densissimæ tenebræ mortalium in animis erant effusæ, & passim homines in latè patentes errores, cæcas precationes spargebant, inania falsorum deorum simulacra colentes, cum ecce grato & iucundo intuitu Tertia mundi ætas illabitur, clarissimorum Heroum (quos Patriarchas appellant) splendo-

MARIA in Sara, Rebeca, Rachele MariaSorore Moyſis figurata.

A ſplendore conſpicua, & in omnem partem commendanda, quæ ut fuit virtutibus, quibus Virginis naſcentis merebatur aduentum, fertilis; ita Virginis naſcituræ, Typis atq; Figuris, nequaquam fuit ſterilis in quatuor præſtantiſſimis virtutumq; præcipuarũ fæminis, quæ veluti in ſpeculo repreſentabant B. V. MARIAM, Sara videlicet uxore Abrahæ, Rebeca Iſaac, Rachele Jacob, & MARIA Moyſis ſorore. Quod ex conſenſu plurimorum SS. Patrum liquet. Evidenter S. Bernerd: Sen: tom: 3. ſer: 3 de nomine M. inquit: *MARIA, eſt Sara Princeps, quæ verum genuit Iſaac, id eſt Filium DEI, in cuius ſemine benedicentur omnes gentes, per quam omnis Creatura principatum habuit.* Eodem ſenſu loquitur S. Bonaventura in ſpec: & S. Albert: M. in Poſtil: ſup: Luc: 11. atq; S. Erneſtus Prag: cap: 104. Rebecam item appellant MARIAM S. Aelredus ſ. in Annuc: ſimiliter Bonav: tom: 2. de Beata & Alb: M qui inter alia, ait: *MARIA, eſt Rebeca in veritate, puella nimis decora, Virgo pulcherrima, & viro incognita, quæ implevit hydriam cordis, gratiâ, veniâ & gloria, quæ multùm accepit a Domino, in cuius aures ſervus ſummi Patriarchæ, ſermo ſcil: Propheticus, ſuſpendit inaures aureas, ut nullum delectaret audire, præter ſolum dilectum.* Rachelem tandem, eiuſdem præſetuliſſe Figuram, aſſerunt iterum S. Erneſt: Prag: c. 80. Bernard: de Buſtis l. 1. de nom: B. V. & ſpecialiter S. Aelredus ſ. de Ann: *MARIA, Rachel, mater noſtri veri Ioſeph, id eſt CHRISTI: ſi enim Rachel mater Ioſeph, interpretatur Ovis multò melius poteſt MARIA appellari Ovis, in cuius vellus illa pluvia deſcendit, ſicut dicit S. David: Deſcendit ſicut pluvia in vellus, & de qua ortus eſt agnus ille cæleſtis.* Quarta demum, nimirùm MARIA ſoror Moyſis, quàm egregium Typum pluries geſſerit noſtræ MARIÆ, fatetur S. Ambroſius l. 2. de Virg: illis verbis. S. Chryſol: ſ. 146. & præcipuè Albert: M. in Poſtil: ad Luc: *Hæc eſt Soror Moyſis, quæ prima inter mulieres, mare rubrum ſæculi huius ſiccis pedibus ab humore carnalium voluptatum, tranſire potuit, & ideo choros Virginum ducens, prima cantare meruit. Cantemus Domino.* Exod: 16.

Bernar: Seuen: Bonav: Erneſt: Albert: Aelred: Albert: Erneſt: Bernar: Buſten: Aelred: Ambr: Chryſo: Alb: M.

498. *Probatur* Miraculosè.

Jam deinde, quarta ſe euoluit Mundi ætas, quam nobiliſſimi Principes, ſanguinis claritate, præſtantiſſimi Duces rerum geſtarum magnitudine, ſanctiſſimi vates oraculorum certitudine, condecorant. Quid hæc ætas non egit, ut ſacram quam expetebat, veneraretur Virginem? Quoties Dauid ſacrâ applaudebat lyrâ, mira in Pſalmis de illa prophetando? non minùs deuotè filius eius Salomon, extructo Orbis ad miraculum templo, eandem invitabat, tot holocauſtomatum oblationibus repetens illud: *Surge Domine in requiem tuam: Tu & Arca ſanctificationis tuæ.* Quid dicam de Joſaphat? quid de B votis Joſiæ? quid de Ezechiæ lachrymis? quibus tamen iam proximè ventura, clariùs quàm ante illuceſcebat, triplicis miraculi manifeſtatione. *Primum* erat in illo glorioſo triumpho Arcæ 1. Reg: 5. quem, collocata ab Azotiis in delubro Dagon obtinuit. *Ecce Dagon jacebat pronus in terra ante Arcam Domini.* & rurſus. *Caput autem Dagon, & duæ palmæ manuum eius, abſciſſæ erant ſuper limen.* Cuius miraculi conteſtatione, ex ſenſu PP. ſignificabatur, quàm victorioſa futura eſſet in aduentu ſuo MARIA, Luciferum & aſſeclas eius, etiam in primo exortu ſuo de- C triumphatura. Alterum miraculum ſpectavit illa ætas in horologio Achaz, ubi decem lineis retrogrado ſole, umbra minor, habuit prognoſticon certum vitæ infirmantis iam ad mortem Regis Ezechiæ. In illa etenim umbra iam MARIA legebatur. Vnde de ipſa ſcripſit S. Anton: in ſumm: P. 4. *MARIA, eſt Horologium, ad cuius decimam lineam, reverſus eſt Sol Iuſtitiæ, Filius Altiſſimi, ut ſanaretur homo.* Tertium autem fuit non iam miraculum, ſed (quod maius eſt) oraculum, quod manifeſtiſſimè loquebatur MARIAM, non iam a tripode Apollinis, vel a Pythio ex D cortina, vel à Sybilla ex antro; ſed a Spiritu S. ſuggeſtum, a veritate prolatum, ab Iſaia denuntiatum Iſa: 7. *Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium, & vocabitur nomen eius Emanuel.* Quod in tantùm cerebra fatigarat Judæorum; ut ipſe ille juſtus Simeon (quod referunt nonnulli Authores) nondum rei capiens myſterium, multoties ex Bibliis eraderet, ly virgo, aliam pro illo ſubſtituens, quaſi ad æquivalentiam, voculam, ſed dum eraſam toties quoties au-

MARIA a quarta ætate mũdi culta.

Miraculum triplex in veteri lege, in cõmendationem Mariæ.

Anton:

ties, aureis literis inſcriptam reperit, & præterea lumen quoddam erumpens ex charta oculos illius perſtringeret: credidit verbis, & tanti miraculi uſq; ad profundiſſimam ſenectam præſtolabatur adimpletionem, quòd nedum videre meruit, sed ulnis etiam propriis geſtavit Salvatorem.

Probatur Hiſtoricè.

499. *MARIA a quinta ætate mũdi culta.* Quinta tandem & iam proxima ultimæ, affulſit ætas, ferrea, ob bella dicta, quibus univerſus concutiebatur orbis, tamen inter ſtrepitus armorum, & inter arma emicuit MARIA, nedũ in Figura Inſignium Heroinarum Eſtheris, & Judithæ; (quod ſuæ ediſſerunt hiſtoriæ) ſed, quod magis admirandũ ad validiùs convincendum Paganiſmum, ex vaticiniis Sybillarum, ut quas Ethnicifmus ille tanquam Magiſtras, divinitùs illuſtratas, venerabatur, NEGOTIUM ſæculorum, MARIAM ſcil: vel inſcius coleret: Breviora quorundam recenſeo teſtimonia. Phrygia ſybilla ita canit.

MARIA à Sybillis prædicta. *Virginis in corpus, voluit demittere ab Alto Ipſe DEUS, prolem cum nuntiat Angelus Alma Matri, qua miſeros contracta ſorde leuabit.*

Sybilla Samia ita vaticinata eſt.

Hunc poterunt clarum virorum tangere Regẽ Humano quem Virgo ſinu inviolata fouebit.

Erythræa apud D. Aug: *l.* 18. *de civ:* 23 ita

Cerno Dei Matrem, qui ſe demiſit ab Alto, Vltima felices referent cum tempora ſoles, Hebræa quem virgo feret de ſtirpe decora.

Similia vaticinia Sybillarum aliarum, uti Perſicæ, Cumeæ, Lybicæ, Delphicæ, & Tiburtinæ, facilè inuenies ap: Juſtin: Miechou: in Lit: D. 153.

Epilogus.

500. ETiam epilogiſat hoc operoſum ſæculorum NEGOTIUM ultima ætas, eaq; felicior cæteris, quæ tandem emergens ex tenebris & Figurarum umbra, non umbram ſed rem ipſam,

A natam hodie Virginem adorat & colit. O ter felicem ætatem noſtram, quæ ad illam gloriam, cui nulla unquam ætas, eſt finem allatura, aditum patefacis! O lucem! quæ omnium ſæculorum luci, caliginem inducis, dum illam, quæ mundi paritura eſt lucem, in mundum adducis? O diem pretioſiſſimâ gemmâ conſignandam! quæ mortalibus omnibus, non unius diei congratulationem; ſed æternitatem, immortalitatemq; impertiris! O diem tot expectatam ſæculis, tot adumbratam Typis, tot expetitam votis! quâ dum naſcitur Virgo, naſcitur ſimul & perenne NEGOTIUM fidelium, cuiq;

B commendatum, dum commendaretur de Cruce Joanni, cùm ex illa hora accepit eam Diſcipulus in ſuam. In quẽ ſenſum, ita NEGOTII huius commendat nobilitatem Ernaldus apud Chryſtophorum Vegam Theol: Mari: n. 1433. *Petro* (inquit) *commendatur Eccleſia, illi, ſc: Ioanni, MARIA: illi tumultuoſa negotia, huic NEGOTIA, ſed quieta.* Agere ergo nos oportet, quàm ſolertiſſimè, in hoc quietiſſimo, lucroſiſſimoq; ſimul NEGOTIO: cultus etenim huius Virginis habet, quòd quantò ſtudioſiùs exercetur; tantò magis in cordibus fidelium accreſcit, nouaſq; & admiran- *MARIÆ cultus negotium lucroſum.*

C das ſubminiſtrat colendi eam induſtrias ac inuentiones. Negotiamini itaq; A. A. donec veniat MARIA, lucra ex hoc NEGOTIO quærite, tum precibus, Roſariis, Coronis, jejuniis, peregrinationibus, aliiſq; id genus pietatis Marianæ exercitiis. Veniet illa utiq; brevi, & non diu, Negotiationiſq; reportabit, dabitq; præmia, ac coronas.

AMEN.

NIDVS Cæleſtis Aquilæ.

SS. DEIPARA.

Ecce concipies & paries Filium. Luc: 1.

Pro Expectatione Partûs B. M. V. vel Pro Feſto Nativitat: D.N.I.C.

501.

Feſti Expectationis Partûs B. V. M. origo.

HOdiernæ Feſtivitatis celebritatem
ab Hiſpanis, devotiſſimis MA-
RIÆ populis, ſumpſiſſe ortum ſub A.
Dñi 656. cõpertũ eſt. Porrò ad tantò ho-
norabiliùs excipiendum Cæleſtem par-
tum Virginis Almæ, iſte ritus cedebat,
reipſâ verò in honorem Nativitatis
CHRISTI. A. A. Hanc S. Ildephon-
ſus Toletanus Epiſcopus inſtituit ſub
nomine Expectationis partûs Beatiſſi-
mæ, eamq; confirmavit Greg: XIII.
idq; octo diebus ante Nativitatem
Domini, quibus fideliores & dilectio-
res Deo animæ, præcipuè meditantur
ac recogitant, extaticas illas contem-
plationes, feruentiſſima Beatiſſimæ Vir-
ginis, amoris deſideria, quibus ad cæ-
leſtem partum diſponebat ſe & aptabat
MARIA. Ita planè decebat præparari
tantis myſteriis Virginem, quæ in u-
tero magnam illam portabat Aquilam,
Ezech: de qua vaticinatus eſt Propheta Ezech:
17. *Aquila grandis magnarum alarum,* CHRI-
STUM JESUM videlicet. *Ecce concipies &
paries Filium, & vocabis nomen eius IEsus.*
Rich: Hic etenim (ut ait Richard: Laur:) qui
in Paſſione ſua, cùm Diabolus raperet
humanum genus, expandit brachia ſua
in Cruce, veluti alas, ut inde pecca-
ta relinquentes, altitudinem crucis a-
ſcendant, acie oculorum, ſcl: acumine
viſûs omnes exceſſit, quia adhuc in
utero Matris, ut homo, fruebatur vi-
Chriſtus Aquila cur? ſione intuitiuâ Patris. Nidificat in ar-
duis Auis illa: unde dicitur Job: 39.
*Nunquid ad præceptum tuum elauabitur A-
quila, & in arduis ponet nidum ſuum.* Si-
militer & CHRISTUS in arduis, ali-
às, in altiſſimis, nidum ſibi elegit, dum
uterum caſtiſſimum inhabitavit Virgi-
nis illius, quæ in ſublimibus omnium
virtutum commorabatur, atq; merito-
rum ſuorum celſitudine, ipſis etiam
altior Angelis, ad præceptum Domini,
Angeli oraculo ſibi annuntiatum, con-
A ſentiens humiliter, ſupra omnem pu-
ram Creaturam eleuata eſt, Mater Fi-
lii Dei facta: unde a D. Germ: orat: Germ:
1. in Dorm: B. V. NIDUS DEI ap-
pellata eſt. De huius ſublimitate NI-
DULI deliciosiſſimi diſcurrens Fulbert: Fulbert:
Carnot: ſerm: de nativit: V. ait: *Cun-
ctam illa ſuperexcellit, in præeminendo crea-
turas, Eccleſiaſticam dignitatem. Et ubi uſq;
inveniri poterat locus, qui infra ſe conclu-
deret Maieſtatem coæqualem Patri, niſi ute-
rus* MARIÆ, *ante ſecula præſcitus? In hoc
ſiquidem, tota Divinitas cum humanitate
verſata eſt, & qui in coæqualitate, cuncta
diſponebat cæleſtia & terreſtria, in virginea
perangusta ſepta, venturam & promiſſam*
B *præparabat carni ſuæ redemptionem.* Et
quia iam fætus feſtinè properabat ad
partum, nec eum, quem bene ore di-
dicerat Angelico ad ſalutem totius ge-
neris ſuſcepiſſe, ſibi diutiùs retinere
licuit, per octo dierum curriculum an-
te partum, virgo illa Diviniſſima, an-
tequam auelleretur ab eius utero fili-
us, heroicis variarum virtutum actibus *MARIA*
tota potentiarum ſuarum *omnitudine* ni- *nidus A-*
tebatur, ut Aquila hæc cæleſtis, ex *quilæ*
utero ſuo prodiret, tanquam ex deli- *Chriſti.*
cioſiſſimo NIDULO, cuius præſtanti-
am, ex aliis quoq; circumſtantiis com-
mendandam hodie, lætus ſuſcipio: Pri-
C ùs tamen naſcituro, Saluatori, etiam
in cordibus noſtris, in quo placidè re-
ponatur, providebo NIDULUM. Bre-
viter nunc ſaluto MARIAM.

Iam iam Virgo faue piis
Clientium deſideriis
Profer de tuo NIDULO,
Deſideratum ſæculo.

PARS I.

Cor ardens amore, nidus Chriſti. 502.

NOtanda ſunt attentiùs illa Pſal-

Bonav: mographi verba, qui iuxta S. Bonav: expositionem, *in majori Psalt: B. V. Quinq: 3.* nidificantem sibi Christum describens, assumptâ a passere allegoriâ, subiunxit protinùs altaria: quasi non alibi gratiùs nidificaturus esset, nisi in ara, utpotè tenerrimus pullus ad aram iam Crucis destinatus: inquit etenim Propheta. *Etenim passer inuenit sibi domū, & turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos*
Psal: *Altaria tua Domine virtutum.* ubi Psaltes alludere videtur (quod etiam hìc obseruauit Blanc:) ad illud Altare Moysaicum in tabernaculo, quod erat aureum, aliàs ad Altare thymiamatis, in quo quotidie manè & vesperi, thymiama incendebatur Domino, & ignis perpetuus ardebat, lignis a sacerdote
Leu: subministratis nutriendus. Leu: 6. Ex quo colligere licet, non posse gratiorem nascituro Christo provideri NIDULUM, nisi animam, flammis charitatis in voluntate ardentem magìs, quàm in intellectu notitiis altissimis collucescentem, ut ille, qui in ardentissimo amorosorum desideriorum, quibus olim efferuebat parturiens virgo, cubabat intra Matris suæ viscera NIDO, simili quoq; etsi satìs exili, fidelium animarum, exciperetur NIDULO. In talibus pro hoc statu magis sibi complacere CHRISTUM, constat primùm per scripturam.

CHRisti nidus, anima ardens charitate.

Probatur Scripturaliter.

503. Ex illo nimirum loco Ioan: 14. ubi cùm modum, qui perdifficillimus est
Joan: intellectû, circuminsessionis Divinarum inter se Personarum, concupivissent nosse Apostoli, sciscitareturq; illo Philippus, *Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis*; Saluator, ubi iam nonnulla, quæ facilitare poterant mysterium, interseruisset, plenam tamen cognitionem eius, ad innominatam, distulit diem, dicens: *In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo.* Ingerens potiùs curiosorum animis, gratiorem sibi fore in actibus Dilectionis eorum commorationem: subiunxit etenim mox doctrinam de illa dicens: *Si quis diligit me sermonem meum seruabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Sed quisnam est dies, ad quem remittit Saluator, ut nouerint, quemadmodum ille in Patre existat. S. Laur: Ju-
Laur:

A stin: de alterius vitæ intuitiua cognitione exponit, *Tract: quem fasciculum amoris appellauit c. 6. inquiens. In illo inquam die: in quo? Dic Domine apertius? dic euidentiùs? in quo die id fiet? quatenus illum expectare, illumq; obseruare valeamus? Dies quippe ille, de quo nunc agitur, temporalis non est, nec horarum decursu tenditur, nec dierum anni numero computatur: est autem æternus, unicus, stabilis, verissimi Solis luce coruscus, nulla noctis opacus caligine.* Verùm nonne & sub huius vitæ decursu, Theologis innotescit abstractiua notitia, quomodo in Patre Filius maneat, *per circuminsessionem?* nam
B licet in Personis sit distinctio, in natura tamen est unitas: erant autem Theologorum supremi Antistites, Apostoli Domini, a quibus Præceptoribus ad nos deriuata est lux: poterant igitur in sæculo isto adhuc degentes nosse, quomodo Filius in Genitore resideat, quorsum itaq; differtur in æternitatem cognitio? sed aduertamus (ait Paul: Scherlog: in Cant: 5.) subtilitatem. *In illo* (inquit) *die cognoscetis,* tanquam diceret, profundum mysterium est, alta satis scientia, relinquite abstrusa hæc indagare, sapite cum sobrietate: nunc amori vacandum est, nunc ac-
C cendenda charitas: hæc tempora dilectionis, hi voluntatis amorosè exercendæ, dies sunt. Venient alia tempora, cùm abducto velo, intellectus illustrabitur a claritate in claritatem: modo ardere præstat. *In illo die cognoscetis, quia ego sum in Patre.* Itaq; scientiæ desiderium non proscribitur, sed indicatur, magìs expedire, ut in hac vita, charitatis potior habenda sit ratio: voluntatem amantis feruentiùs, non intellectum perspicaciùs intelligentis, expetiit CHRISTUS, in mansionem. *Si quis diligit me, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus & mansionem a-*
D *pud eum faciemus.* Nec vanum est illud, quòd Dauid (dum ageret de VERBO, non ut manente apud Patrem, apudq; Angelos solùm, verùm & descensuro ad homines, nam statim de eodem cum mortalitatis indumento adueniente Psal: 44. *Speciosus forma præ filiis hominū*) Psal:
cordis priùs, (quod amoris est domicilium,) mentionem subiunxit. *Eructavit cor meum Verbum bonum, dico ego opera mea Regi,* indicare volens, quòd dum æternum VERBUM similitudinem carnis indu-

CHRIstus magis cōplacet in anima ardente charitate quàm scientiâ coruscante.

nis indutum, sermocinaturum esset inter homines, oportuit dictione uti, Cor appellando, quod dicitur officina amoris, ut vocula ipsa, amorem insinuaret & doceret, utiliùs esse hominibus diligere, quàm scire: doctrinâ enim malè utuntur sæpè, charitas verò nunquam peccat, imò operit multitudinem peccatorum. Quod acumine suo attigit D. Paschas: Abb: in dictum Psalm: dicens: *Hoc in loco vera Filii essentia, ex Patris natura commendatur, sed quia dilectum & amantissimum eum dixerat, ut diligatur, & plena dilectio credentibus commendetur, insinuat, eò quod ex intimis vitalibusq; sui cordis visceribus, Verbum suum, quod in se semper erat, se adstruit eructasse.* Vide ex his, quomodo Cælestis Genitor, non alio, quàm amorosi cordis neonatum in humanis Filium exambiat recipi NIDULO.

Paschas:

Probatur Figuraliter.

504. Id ipsum edoceat nos sub Figura & ænigmate, nobilis illa Isaiæ Prophetæ visio, qui contemplatus Dominum sedentem super solium excelsum & eleuatum, Maiestatem eius ex assistentia sic circumscripsit. *Seraphim stabant super illud, sex alæ vni, sex alæ alteri. Isa: 6.* ubi unus & alter nominatur, duo intelliguntur, sed quinam illi? S. Bernardus altero cælestem creaturam supremæ Hierarchiæ, altero hominem intelligit eum, qui secundùm CHRISTUM innovatus est in justitia & sanctitate: quod genus Seraphinorum condidisse VERBUM memorat S. Doctor tùm, quango mortalem induit Figuram, Homo factus, positus in præsepio. *Et ego quidem* (ait S. 3. de Verb: Isa:) *si licet in hac parte unicuiq; abundare suo sensu, in duobus Seraphim, duplicem arbitror intelligi Creaturam rationalem, Angelicam videlicet & humanam: nec mireris, hominem Seraphim factum, memento, quia, Creator Dominus, factus est homo, ad contumeliam tuam o superbe, qui creatus inter Angelos stare non meruisti: ecce Rex noster, nouos in terris Angelos fabricaturus aduenit, atq; ut tabescas amplius, & livore proprio torquearis, non qualescunq; nec inferioris Ordinis alicuius Angelos, sed Seraphim.* Verùm quãdo novum facturus super terram, Angelos privilegio & imitatione creare placuit, cur Seraphim potiùs, quàm Cherubim, moliri voluit? nempè Cherubim, in quo est plenitudo scientiæ, doctos representat: Seraphim, quorum est ardere & diligere, amore & charitate flagrantes innuit, quoniam ita potissimum interest pro huius vitæ curriculo diligere (nam sapere, nisi ad sobrietatem fiat, nocumentum est) ideo mutaturus hominem in Angelum, Seraphim, hoc est, amantem eum, creare voluit. Ita veritate testante apud Lucam c. 12. *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur.* Animadvertis in hoc venisse, ut arderent homines? ardor autem ad Seraphim pertinet, lux ad Cherubim: sed fortè oppones, ignem non tantùm comburere, sed pariter splendescere, ergo qui ignem allaturus descenderat, etiam Cherubim simul cum Seraphim conditurus venerat, fulgorem utiq; daturus, una cum calore. At obserua vim sententiæ. *Et quid volo, nisi ut ardeat?* nihil hìc de coruscatione dictum, & utiq; non ignorabat, flammis adiunctam claritatem: monere autem voluit, parciùs indulgendum scientiæ, & Luci: finum expandendum esse ad amoris combustionem, quia non omnes docti esse queunt, cuncti autem cum DEI gratia, quæ nemini denegatur, amare & saluari diligendo, possunt. Idem Bernardus de hoc, plusquam venustè in præfato loco, ita ait: Audi enim quid ipse loquatur. *Ignem (inquit) veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur? vult ergo Seraphim fabricari: Seraphim quippe ardens vel incendens interpretatur: Dices fortassè, in igne, ut feruorem sic & splendorem esse non contendo, licet feruor ei quodammodo substantialior videatur, ipsum potius audiamus, quid magis commendet, in igne. Ignem (ait) veni mittere in terram, & quid volo? nisi ut accendatur.* Atq, in eundem scopum collimasse videtur Rich: de S. Victore tract: de grad: chart: c. 4. dum sic ait: *Adhuc nubes & caligo in circuitu eius, adhuc thronus eius in columna nubis: nondum namq; apparet in lumine, & quamvis apparet in igne, magis tamen in igne accendente, quàm illuminante: accendit namq; affectum, sed nondum illuminat intellectum.* Cælestis noster Pusio DEUS, qui fænum vile non abhorruit pro NIDULO, in præsepio reclinatus, imo inter duo animalia positus, tam vili jucundè delectabatur assistentiâ, adhuc tamen cor-

Isa: Bern: *Iusti, sunt novi Seraphini.* Luc: *DEUS plus amari cupit quàm sciri.* Bern: *Pusio Cælestis, terrestres Seraphinos amat.*

men cordis humani ardentis charitate excipi NIDULO percupit, & ideo flammantes amorosis ignibus, nouos sibi in terris conscivit Seraphinos.

Probatur Historicè.

505. Innumeros penè Infans hic Bethlemicus, variis in Ordinibus & statibus numerat huiusmodi Seraphinos, qui veluti Phænices, ardentissimæ charitatis odoriferos colligentes ramos, sacrum ad præsepe, deliciosum ipsi in cordibus suis adaptabant nidulum, ut Phænix iste cælestis, qui ingentis dilectionis in genus humanum flammis succensus, in tenerrimum desiit vermiculum, (*Ego autem sum vermis, & non homo* ait per Psaltem,) iterum in cordibus eorum, nouâ spirituali generatione, renasceretur in Phænicem, multiplicibus redilectionis deuotorum fotus actibus. Mitto, imò taceo, etiam ex Regio, Ducaliq; statu, admirandas nonnullorum, in præparando huic Divino Pumilioni cordis sui NIDULO, industrias, quas tamen recensere hic expedit saltim compendiosè. Elizabeth Regina Lusitaniæ, S. Cunegundis, S. Elzearius, Ludovicus Galliarũ Rex, aduentum totum jejunabant. Heduigis Poloniæ Ducissa, etiam in pane & aqua. B. Catharina Adornai, Regis Neapolitani filia, & coniugata, viginti tres Aduentus, sola D. Eucharistiâ victitavit. S. Radegundis, quæ obiit 1590. Regina Franciæ, non solùm Adventum jeiunio venerabatur; sed præterea, præuidebat, in quem diem v.g. Lunæ vel Matris, Natalis Christi, illo anno incideret, eum toto anno, ut Festum, singulis hebdomadis celebrabat, singulariter orationi, aliisq; bonis operibus intenta. Sed præcipuum memorari licet, quòd in Ordine Seraphico, talium Seraphinorum, veluti in amoris officina, maxima effulserit copia, quibus antesignanum egit Seraphicus ipse Pater, qui Divinum Pusionem, pluries in Natali Domini, amorosissimis ulnis amplecti meruit. Similiter minimè degener fuit Filius Patris sui, Venerab: Joannes Duns Scotus, Doctor subtilis dictus, qui vexillum tulit primus tuendæ immac: Conceptionis MARIÆ, hic imminente natali CHRISTI, clausâ scholasticarum speculationum scholâ, aliam nimirum

Psal: Pusioni Cælesti nascituro piorum præparationes.

Nativitatem Christi præueniebant deuoti, singulari pietate, ubi nonnullorum exẽpla.

A Amoris aperiebat, vacans orationi, atq; sic, dum dignationem illam DEI, ad puluerem nostrum abiecti, gratissimâ meditatione prosequeretur, Dominus JESUS, quem animo voluebat, etiam ulnis eius illapsus est, bellissimi & amabilissimi infantis specie: insinuabatq; se pectori eius, appendebat collo, & amplexibus implicabat. *Monolog: Franc:* His adiunge Philippum Æsculanum, S. Felicem ex Concregatione Capucinorum, S. Catharinam Bononien: quos similibus visionibus, dignatus est Natali suo die Salvator Infans. Singulare illud de B. Margaretha a Castello, & B Angela de Fulgino, in quorum cordibus, tam ardentes eluxerant in natum Infantem amoris faces, ut in corculo unius arcanâ celaturâ sculptus, (dum post mortem exenterarentur) apparuerit JESUS. O Christiane! non aliud à te, nasciturus Saluator præsepe, seu NIDULUM expetit, nisi cordis & amoris: hisce Seraphinis te adjunge: nonnisi ama super omnia illum, & NIDULUM Infanti Cælesti construxisti.

Scotus Doctor subtilis Nativitati D. N. I. C. deuotus, ulnis eundem recipere meruit.

PARS II.

SS. DEIPARA Nidulus Cælestis Aquilæ.

C NOtandus occurrit sensus illorum verborum, quibus nascens è Matre Filius æternus, Patrem suum cælestem allocutus est apud Prophetam. Psal: 118. *Quia tu possedisti renes meos, suscepisti me de utero Matris meæ.* Quem textum paulò aliter legit Tertulianus de Carne CHRISTI c. 20. *Quia tu es, qui avulsisti me, de utero Matris meæ.* Hoc loco, citatus Doctor castigare voluit Hæreticum, qui à MARIA genitum D esse Dominum, inficiabatur: avulsio enim illa denotabat verè & non fictè MARIÆ eum adhæsisse, & unum penè fuisse cum eius visceribus, ut quodammodo violenter conjunctio illa naturalis, dilacerari deberet, sed aduertit Illustriss: Zerda Acad: 13. n. 11. iam hic Tertulianum exorsum fuisse abnegare Virginitatem MARIÆ in puerperio, Idq; ob lacerationem quãdam, quæ contingere solet in avulsione. Quare saniori paraphrasi hic donandus

506. Psal: Tertul:

CHRIstus cur avulsus dicatur a visceribus Matris suæ.

nandus est locus, nimirùm quòd præcitatis verbis ad Patrem, contestari voluit Filius, quanta & quàm gratissima eius cum utero virginis fuerit unitio, quàm pacata, & suauissima sedes, quam nullæ premerent angustiæ, quàm delicatissimus NIDULVS, viscera eius Matris, & plurimùm ex variis commendabilis circumstantiis.

Probatur Scripturaliter.

507. Primùm, quod cedit in præcipuam huius NIDULI commendationem, quòd fuerit capacissimus & omni spatiosior loco: quippe qui DEUM & hominem conclusit. Hoc ipsum adeò signatè explicuit annuntians Angelus Virgini. *Concipies* (inquit) *in utero*, confestim repetens adiecit. *Hic erit magnus* ut hoc ordine verborum exprimeret, quòd quæ ob plenitudinis gratiæ salutationem, præ humilitate, se turbauerat, agnosceret, quali capacitate, protensum etiam carneum sinum haberet, siquidem ille, qui magnus ubiq; est, iam iam in eius utero pararet includi. Benè quidem coniungitur magnitudo Filii cum utero matris, ad probandam Virginis amplitudinem spatiosam, quam plenitudo gratiæ complevit, & ad Filium DEI capessendum expansam reliquit & vacuam. Quidquid porrò ad Incarnationem spectat, sub inuenti novitate solet efferri. sic dicitur. Philip: 2. *Habitu inventus ut homo.* sic Heb: 9. *Æterna redemptione inuentâ* sic Luc: 1. *Inuenisti gratiam apud DEUM. Ecce concipies & paries* Inuentum quidem, seu Inuentio, solet accipi pro artificiosa quadam structura & molitione, quâ aduersæ sibi res, per volubilis alicuius ingenii artem, colligantur, & coadunantur, atq; sic aliquid novum oculis objiciunt. O quale inuentum! quòd incomprehensus comprehendatur, simulq; incomprehensus maneat! quòd incaptibilis capiatur a curto fæminæ sinu, & tamen adhuc nullis possit præpediri & circumscribi cancellis. Id nostri amans DEUS, & eius effecit sapientia: sibi carnem præmeditata est: sibi gremium fabricavit Virgineum, ut dum sub carne tegeretur, a Divinitate non diminutus, simul caperetur ut homo, & omne littus suâ immensitate emarginaret, ut DEUS. Ecce inuentum diu quæsitum.

Luc:

MARIÆ uterus capacissimus, qui infinitum conclusit.

Philip: Hebr:

DEUS inuentiosus in Incarnatione.

A Ecce locus diu absconditus, ut immensum caperet, & omnibus creatis latior existeret. Quod totum ingeniosè Cosmas Hieros: hym: 4. dum utrumq; iunxit, & quòd incaptibilis fuerit æternus Filius, & quòd captus, dum ita gratulatur MARIÆ. *Incaptibili DEO in ventre capto, & lætitiâ mundi parta, te laudamus Deipara Virgo.* Neruosiùs adhuc locutus est S. Damascen: dum spatiositatem uteri Mariani sic circumscripsit: cùm enim cælis superiorem dixisset, causam asserti, talem adstruxit. *Etenim is* (inquit) *qui cælorum architectus & conseruator est, qui rerum o-* B *mnium conditarum, tam mundanarum, quàm mundo sublimiorum, tam in aspectum cadentium, quàm ab oculorum sensu remotiorum, artifex est, in ea à seipso sine semine effectus est, eamq; latum sua Omnipotentia complectentis, ac solius DEI promptuarium reddidit, totus nempe citra perpessionem ullã, in ea collectus, ac totus intùs manens, locumq; qui comprehendi nequeat, sibi ipsi habens.* In tam ergo capaciosissimo NIDULO, dum VERBUM DEI commoraretur, tantùm sibi gloriabatur & cõplacebat, ut se iam natum putaret, quod indicant illa verba Angeli ad Joseph. Matth: 1. *Quod enim in ea natum* C *est, de Spiritu S. est.* Intra pudoris adhuc sinum, iam sibi nativitatem nuncupabat, cùm cæteri Infantes sordibus & extis involuti fætidum percipiunt relinquere situm, nasciq; in lucem, ubi & maculas abstergant, & incipiant degere, id quod sunt. Filius DEI longè aliter, adhuc in utero est, & natus dicitur, quia sibi Mater, mundissimùs spatiosissimusq; locus & NIDUS videbatur, in quo cum tota & immensurabili Potentiæ suæ ac Dignitatum suarum Maiestate, claudebatur, quod edixit Bernard: ser: de Beata. *In hac habitavit Pater & Filius, ut Creator in mũdo, Imperator in Regno, Paterfamilias in do-* D *mo, Pontifex in templo, sponsus in thalamo: priùs enim Altissimus sibi eam, mundum specialissimum creauit.* Sapienter & mysteriosè S. Doctor omnes status & dignitates, quæ in mundo sunt, & ad quæ nascitur homo, enumerauit, intra uterum Virginis, ut credideris, scitè dici Filium DEI natum in ea: adhuc enim in utero, totum habuisset, quod & extra. Si se amabat Sponsum esse, ecce thalamus: si Regem, inibi virgineo mu-

Cosmas.

Damas:

Matth:

Infantes properãt ex utero Matrum cur?

MARIÆ uterus, Christo locus spatiosissimus.

Bern:

CHRIstus in utero Matris e-

omnia quæ voluit habuit.

neo murice rubescens trabea, si sacerdotem, inibi altare, si se Patrem familias, inibi Domus, si se Creatorem, inibi Domus. O Infinitæ capacitatis NIDULUM! o incircumscriptū Virginis uterum! qui tot maiestatibus suffecisti.

Probatur Figuraliter.

508. Commendabilem iterùm censeo hūc NIDUM Mariani uteri, ex sublimi eius situatione: iuxta illud, quod vaticinatus est de Aquila CHRISTO, Jobtes. Job: 39. *In arduis* scl: in altissimis, in sublimibus *ponet* NIDUM suum: quod aliâ ratione expeditiùs intelligi nequit, quàm ratione Virginitatis MARIANÆ, excellentissimi privilegii, quæ nec in conceptu, nec in partu violata est, sed integra mansit, imò aucta est. Quid sublimiùs nube, præsertim leui, quæ etiam altissimis supervolitat montibus? Virginitatem verò MARIÆ Euangelicus Propheta Isaias, non sub alia descripsit Figura, nisi nubis. *Ecce Dominus* (inquit) *ascendet super nubem leuem.* Solemne Patribus est vaticinium hoc, nubisq; vocem usurpare, vel de Virginitate Matris, vel de CHRISTI corpore, ex Virginis portione compacto: sed primum teneamus, cum S. Ambrosio, qui ita ait l. de vidu: p. 2. *MARIA nubes levis, quia carnem gerebat leuem, quia Virgo erat, nullis oneribus grauata conjugii.* Ast cur ascendere dicitur Dominus nubem, dum in Virginalem eius descendit uterum? potiùs eum descendisse, dixisse Vati oportebat, sed minimè. Tantùm etenim creuit & in sublime erecta est, Virginitas MARIÆ per conceptum Filii, ut ipse quodammodo satis in se excelsus DEUS, sublimari & ascendere videretur, per hoc, quòd ex Matre Virgine nasceretur. Insolita profectò Virginitatis indoles, quam conceptio non inquinat. Parùm est non comburi ab igne, plùs est solidari: parùm non lædi, plùs iuuari: parùm non minui, plùs augeri. Disce prodigium in MARIA, non pallet à conceptu pudor, sed à Regali Dignitatis ostro rubet. Difficilis porro huius dicti explicatio: nam Virginitas, si semel est, tota est, in integritate consistit, cui si decerpas portionem, eam discindis, si addas, mutilam supponis: nec minui potest, nec augeri, quæ numero gaudet constanti, signaculoq; indiuisibili sigillatur. Cæterùm pro facilitando negotio, sese priùs in animum obiectat, quòd MARIÆ Virginitas, per conceptum & partum, suos fines transgressa est, utpotè quæ in fæcunditatem propagata, se laxavit in prolem, & Matris munere functa est, novumq; defacto sibi genus acquisiuit, prosiliens in tam dissitum spatium, quod extra Virginitatis inerat metas, per quod creuit Virginitas, quæ sese in maternitatem extendit: Dequo S. Fulgent: de laud: Virg: sic: *Crevit partu integritas corporis, potius, quàm decrevit, & Virginitas ampliata est potiùs quam fugata.* Ideo ampliata, quia in alterius generis transiit officia. Accinit Ildeph: c. 11. *Nunquam Mater, nisi quando & Virgo, & postquam Mater, nobilior & Virgo.* Quod autem ex maternitate creuit Virginitas, id probat, quia non solùm Virgo simul flore virente, mater effecta est, sed ipsamet castitas, sinus suos propagauit pudicos, & in maternitatis insignia, suæ perfectionis latitudine se projecit. Audi iterum Ildephons: 2. de Virg: *Alternat in generante Virginitas, alternat in Virgine generandi facultas, & neutrum cedit uni, & utrumq; in alterutrum deriuatur, utrumq; transit in alterum.* Et mox subdit: *Sic ergo accidit, ut si matrem quæram, Virgo est, si Virginē quæram, Mater est, si prolem quæram Virginis est, si pudorem quæram, Matris omninò est.* Sed vide Alme Præsul, fortè mutasti terminos. Et si una fæmina Mater & Virgo sit, dum Matrem quærebas, matrem opus fuit inuenisse. Vt quid tibi Virginitas, se inopino dedit prospectui? Si Virginem reperire satagebas; cur præripuit cursum maternitas, seq; oculis objecit, Virgineum candorem vestigantibus? O belle! o acute? Doctor S. prolocutus est. Non differt utrumq; in MARIA, sed indiuisâ dote utrumq; Virginitas scilt & maternitas, beatam ditant fæminam. Ideò ingeniosâ usurpatione primatûs, quærenti pudorem, maternitas se præsentat, quærenti maternitatem occurrit Virginitas. Concludat partem discursûs, venustum illud S. Chrysol: ser: 142, sic alloquentis Virginem. *In tuo conceptu, in tuo partu crevit pudor, aucta est castitas, integritas roborata est, solidata virginitas, omnes perseuerauère virtutes. Ille*

le qua

Job.

MARIA Nidus sublimissimus ob Virginitatis privilegiū.

Isa:

MARIA nubes leuis.

Ambr:

MARIÆ virginitas, Christi sublimatio.

MARIÆ Virginitas per partum crevit amplius: quomodo?

Fulg:

Ildeph:

Ildeph:

le, quo tibi aucta sunt omnia, nihil minuit Virgo.

Probatur Doctoraliter.

509. Tertiam huius spatiosi & sublimis NIDI ab ore Doctorum desumo commendationem. Jam supra recensui S. Hermani sensum orat: 1. de Dorm: B. V. Imò & S. Bonaventuræ. Pro aliis loquatur Richard: Laur: qui aliorum sententias in unum congessisse videtur l. 10. *MARIA NIDUS concavus, ob humilitatem interiorem, sphæricus, per æternorum inquisitionem, asper exterius, scilicet in carne, per abstinentiam & macerationem, mollis & suauis interius, per mentis benignitatem, suspensus per contemplationem, clausus inferius, per amorem paupertatis quoad terrena, apertus superius, per desiderium supremæ beatitudinis.* Item. *MARIA NIDUS est ille, inquo quieuit auis, id est Christus, unde ipsa dicit Eccl: 24. Qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo. NIDUS idem est columbæ, quia receptaculum Spiritûs S. qui sicut columba descendit in Christum, unde ei dictum est, Spiritus S. superueniet in te: aut etiam illius columbæ, quæ dicitur CHRISTUS, iuxta Ierem: 23. facta est tunc in desolationem a facie, id est, ab instantia, iræ columbæ id est CHRISTI, qui etiam quãdo punit, tranquillus est in se, & qui non continet in ira sua misericordias suas. NIDUS tandem, quem CHRISTUS, signatus per Aquilam, eleuatus in Cœlum ad præceptum Patris. Iob: 39. posuit in arduis, cùm Matrem suam in Assumptione eius etiam super Angelos collocauit.*

Germ: Bonau: Rich:

MARIA nidus ex omnibus circumstantiis commendatissimus.

Probatur Miraculosè.

510. Quartum, quod commendat huius NIDULI excellentiam, desumitur ex ipsius pretiositate, idq; ob excellentiam aliarum virtutum, quibus veluti pretiosissimis lapidibus in tantùm enituit virgo, ut illarum mirâ varietate allectus Filius DEI, non alium, nisi Virgineum uterum sibi destinârit in NIDULUM. Miraculum planè, modò verum sit, quod scribunt naturalistæ de quadam Auicula, dicta Acanthis, quæ ex minimo genere volucrum censetur: hæc dum nidificat, ut pullis suis de securitate prouideat, mirâ solertiâ talem, huc & illuc volando, conquirit lapidem, qui impositus NIDULO eum invisibilem omnibus reddat, non tam (credo) vi naturali lapidis, quæ ad ta-

MARIA Nidus pretiosissimus.

Auicula nidum inuisibilem oculis reddens, ope cuiusdam lapidis.

A lem effectum inuisibilitatis, (seclusâ superstitione,) quòd non possit se extendere, probaret facilè Philosophia, sed solius supremi Prouisoris opitulatione, cui fortè complacuit, etiam mirando, imbelli auiculæ, potentiæ suæ assistere officio. Lapis hic inuisibilitatis artifex, meretur esse symbolum immensæ humilitatis MARIÆ, quæ inter cæteras virtutum pretiosas gemmas, gratiùs enituit, ut quamuis Filius DEI, in omnigenarum virtutum splendore ipsius, mirè sibi complaceret; unico tamen humilitatis studio, quâ sibi Virgo invisibilis facta, nihil in se videbat, nisi vi- B le, ut in eius uteri descenderet NIDULUM Filius Dei, effecit. Ait enim Bern: hom: 4. super Missus. *Etiamsi MARIA ex virginitate placuit, tamen ex humilitate concepit.* Quod & ipsa innuit in Cantico suo. *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Aquilam multi notarunt & tradunt nedum firmissimis & solidis NIDUM suum contra turbines ventorum, firmare lapidibus; sed præterea pretioso etiam exornare amethysto. Apud Joann: a Gen: Amethystus, partim ob rubicunditatem, partim ob violacei coloris intermixturam, C partim ob intraneas multas alias qualitates, contras venena, ebrietatem, libidinem, denotat varias virtutes, quibus quoq; B. V. MARIA, cæteris amplius effulsit, sed præcipuè significat, fidem ipsius suffultam charitate: de primo sic habet Rich: Laur: lib: 12. *MARIA in Nido suo, id est in corde, posuit Amethystum, videlicet fidem, quâ concepit Filium DEI: vel ditissimum facit suum NIDULUM virtutibus & bonis operibus.* Pro secundo, scl: pro Charitate fauet Bern: Busten: qui MARIAM appellat *Amethystum purpureum, ob charitatem.* quæ in tantùm iam in corde virgineo continuis desideriorum incendiis exarserat; D ut qui tot suspiriis eximiorum Patriarcharum attrahi non poterat; ipsius MARIÆ desideriis violenter quodammodo, ut descenderet in uterum eius, adigebatur. Quod ipsum pulchrè obseruauit Rich: Laur: c. 5. sic inquiens. *Tracta est sapientia, quæ est Filius Dei, de sinu Patris, de illis occultis, ad quæ nulli creaturæ patebat accessus, quasi quibusdam funibus, vel intimis desideriis & suspiriis Sanctorum antiquorum &c: sed MARIA quæ*

magis

MARIÆ humilitas lapis pretiosus.

Bern:

Aquilæ nidum, amethystus tuetur.

Gen:

Amethystus symbolum Fidei & charitatis

Rich:

MARIA Amethystus.

MARIA traxit Filium Dei de cœlo.

magis dilexit, profundiùs ſuſpirauit, vehementiùs deſiderauit. ipſa fortiùs traxit. En quam pretioſus ob tã inæſtimabiles virtutes NIDULUS, uterus MARIÆ.

Probatur Hiſtoricè.

511. *MARIA Nidus Regius.* Et tandem ultimò prænobilis huius NIDULI videamus commendationem, nimirum, quòd ille non vulgaris ſed Regius ſit. *Martinus Cromerus lib: 2. de reb: Pol:* ſcribit: Lecho primo Polonorum Principi, ſui dominatûs auſpicium fuiſſe, NIDUM Aquilarum, quem fortuitò invenerat, & propterea, ibidem ubi eum reperit, Ducatûs & gentis ſuæ præſidium, ac quaſi arcem conſtruxit, & Patrio ſermone Gneznam a NIDO, quod Polonicè ſonat Gniazdo appellari voluit. Inde inſigne boni Auſpicii, & ſtemma ſucceſſoribus eius manſit, ut uſq; in hunc diem Regis & Regni Poloniæ ſtemma, ſit alba Aquila coronata erecta, expanſis alis, hiante roſtro, ſceptrum uno, altero Regium aureum Pomum, pede, ceu manu prehẽdẽs. Id ipſũ longè excellẽtiori modo CHRISTO ſæculorum REGI, è NIDO, utero ſcl: MARIÆ contigiſſe compertum eſt: non alibi etenim Regiâ redimitus coronâ humanitatis, quã in NIDULO caſtiſſimorum viſcerum Virginis. Pro quo egregiè loquitur Thomas Villanus ſer: 2. de nat: in illud Cant: 3. *Egredimini Filiæ Sion, & videte Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum mater ſua.* Sic ait. *Hunc ergo magnum Salomonem videte in Diademate, quo coronauit eum mater ſua, mater Beata, ſuper omnes fœminas benedicta, Diademate (inquam) non aureo, nec argenteo, ſed carneo, ex viſceribus ſuis, artifice, Spiritu S. fabricante.* Non alibi item ſceptrum potentiæ ſuæ erexit, quàm in utero Matris. De ipſa etenim vaticinatus eſt Propheta num: 24. *Orietur Stella ex Iacob & conſurget virga, (Symmachus legit) Et conſurget ſceptrum ex Iſrael.* Tandem regiam indutus eſt trabeam Filius DEI, non alibi, quàm in ardenti ſanguinis materni cocco. Hinc a S. Damaſceno hoc ſpeciale, MARIA elogium accepit orat: 4. de nat: V. *MARIA, purpura Regia, quæ ex Virginali ſuo ſanguine purpureum ſtragulum texuit, dicenti in Canticis, Plexus, ſeu Comæ capitis tui, ſicut purpura Regis.*

Lechus Polonorũ a nido Aquilæ Principatum ſumpſit.

Polonorũ ſtemma, Aquila, quâ de cauſa.

Thom: Villan:

Chriſtus Rex a MARIÆ utero.

Damaſc:

A B C D

Epilogus.

512. EN iam habes Auditor beneuolè, Cœleſtis Aquilæ, nimirum Chriſti NIDUM, Beatiſſimam eius Matrem. NIDUM inquam ſpatioſiſſimum, ſublimiſſimum, commendatiſſimum, pretioſiſſimum, ſimulq; Regium. Eſt quod aggratulemur admiranda, felicitati tuæ, nec minùs & noſtræ, o MARIA! quòd tam nobilem, Cæleſti Aquilæ, Filio Dei venturo in ſalutem hominum, tot tantiſq; deſideriorum, charitatis, aliarũq; excellentiſſimarum virtutum, conſtrauiſti adaptaſtiq; NIDULVM. Tibi etenim pro eo debet omnis Creatura. Et quoniam exceſſiuam nouimus bonitatem Tibi ineſſe, ut etiam alienos non reſpuas pullos, De Te etenim adnotauit Rich: Laur: *MARIA NIDUS eſt, in quo juſtus quilibet, a mundi preſſuris, inuenit quietem & pacem. In quo vir juſtus, inſtar avis reponit oua ſua & fouet pullos, id eſt opera & bonos motus.* Tibi proinde univerſus Orthodoxus ſupplicat humiliter populus, qui cordis ſui NIDVLO præſtolatur naſciturum excipere Saluatorem, variiſq; deſideriorum ac virtutum exercitiis ſatagit venturo hoſpiti præparare receptaculum. Tu exiles noſtros conatus, patrocinii Tui gratiâ, benignè ſuſcipe, promoue & confoue. Et quod olim patientiſſimus Jobtes, ærumnarum undiq; circumdatus faragine, auidiſſimè expetierat, dicens: c. 29. *In Nidulo moriar*; non aliud Clientum tuorum minimo, ineſt deſiderium, niſi, ut quæ naſcituro DEI Filio, gratioſiſſimum præbuiſti in viſceribus tuis NIDVLVM, mihi indigniſſimo peccatori, Tuiq; Honoris mancipio, dum cum æternitate luctari veniet, & inter mortis anguſtias, protectionis atq; auxilii Tui exhibeas præſidium. Vtinam in *NIDULO TUO moriar!* o MARIA. Amen.

Rich:

MARIÆ nidus pullos etiam alienos recipit.

Votum Authoris.

Job:

NOBILITAS

NOBILITAS Nobilitatum.

SS. DEIPARA.

Pro Purificatione B. V. MARIÆ

Postquam impleti sunt dies purgationis eius. Luc: 22.

513. QVanti ponderis sit, Principes etiam legibus suis subjici, illisq; obtemperare, ut subditos suos alliciant ad eorum obseruationem, & quòd nec minimùm per hoc lædatur Dignitas, vel Personæ nobilitas, imò eos ampliorem per hoc, quod obsequentiores se legi exhibeant, elucrari famam, hodierni Mysterij arcanum, quo intemeratissima Virgo, peccatricum deuotissimè ac humilimè exhibet impletq; obligationem, affabrè exprimit. A. A. Rectè satis dixit Isidor. lib: 2. c. 52. *Iustorum esse Principum, legibus etiam suis obtemperare. Tunc enim Iura sua ab omnibus custodienda existimet Prælatus, quando & ipse reuerentiam eis præbet.* Hoc longè excellentiùs enituisse hodie patet in Virgine Beatissima, quam aliàs prius figuratam fuisse in Arca illa Testamenti, obseruavit Naxera in Josue in App: S. 22. Mandat Dux Josue, fluctus Jordanis omnes transcurrere, arcamq; per medios deferri fluctus. *Tollite Arcam fœderis, & præcedite populum.* Jos: 3. Non parùm videbatur detrahere honori & nobilitati Arcæ, quæ erat habitaculum Altissimi, hoc imperium: nam iuxta originem, intrare undas Jordanis, erat subire Baptismum, necessitatemq; purificationis fateri. Ingrediantur cæteri undas, omnes etenim Adami Filii sordidi, ut Jordanîs abluantur fluentis, At arca DEI, Matrem MARIAM adumbrans, cùm sit candoris elogium, puritatis candor, luminis jubar, & ipsius Solis splendor, atq; excellenter præsentiâ DEI nobilitata, cur aquas intret? quandoquidem ablui, erit ad speciem impuritatis & ingenuitatis, notam subire? O mira! Arca Josue præceptis obtemperans, externam maculæ offensam non exhorruit, ast ubi præcepti obsequentior, ibi resplenduit nobilior & plausibus honoratior: nam ipsi vertices in se contra se obnixi, illam curuatis adorarunt fluctibus, eiq; approximare reueriti, eximiam eius, facto ipso confessi sunt puritatem & nobilitatem. *Steterunt aquæ descendentes in loco uno.* Ecce ibi Arca adepta est famam, ubi obsequens, nobilitatis suæ despexit notam: utq; imaginem exemplari adaptemus, Ecce Maria, ut præcepto communi obediat, templum petit, ad speciem purificanda, verùm ibi obsequens legi, famæ suæ & nobilitatis adinuenit lucra, Vbi legi obtemperans, despexerat detrimenta; ibi a Simeone elatis vocibus, Mater luminis extollitur: ibi a longæua Anna repetitis acclamationibus deprædicatur. O Vesanam mortalium insipientiam! qui plerumq; dum legi & pietati seruiendum est, hominum verentur vultus, & vano nobilitatis suæ prætextu subinflati, de virtutum Christianarum erubescentes exercitiis, ab illis retrahuntur. En nobilitas MARIÆ, obseruantiâ legis de purificatione, minimè obfuscatur, imò tantò magis inclarescit, quam ideo S. Bruno Carthus serm: de Ann: *Nobilitatem totius generis Dauid* appellauit. Ego verò, ut Purificantis se Virginis tantò ampliùs adaugeam nomen, eandem, *nobilitatum NOBILITATEM*, videlicet celsissimam, cui omnia stemmata cedunt, deprædicabo. Priùs mundanarum mentium prouidēs de medela, Pietatem, præcipuum esse NOBILITATIS ornamentum demonstrabo, nunc breuiter saluto Mariam.

Principē legibus subjacere decet. — Isid: — Naxer. — Jos: — *Nobilitas, submissione non læditur.* — Bruno.

Tu nobili prosapiâ
Orta nobis virgo piâ!
Doce nos humilitatem:
Et adauge pietatem.

PARS I.

Pietas Nobilitatis ornamentum.

514. *Prosapiarum genera.* TRia prosapiarum genera habere mundum, dixit S. *Gregor: Nazianz:* Primum, è cœlo per creationem venit. Secundum a sanguine habet, unde ab aliis discernatur. Tertium virtus tribuit, unde ab aliis differat. In primo (inquit Doctor) omnes pares sumus, omnes eiusdem speciei, ac naturæ corruptibilis, omnes occasui obnoxii, caduci, mortales. De secundo, quod à sanguine venit, affirmat quidem magnus iste Theologus, nescire, an quidquam æstimari debeat, eò, quòd tam debili & infirmo fundamento nitatur, quàm est miseria & corruptio. Cæterùm, si ei tertium accedat genus, quòd ex virtute nascitur, magnam meretur æstimationem. Orat: 28. Solidiorem (Greg: Nanz:) quippe, (si cætera paria sint,) plurimi censent virtutem in nobili, quam in ignobili homine. Ait enim Bern: Busten: s. 2. de nativ: Virginis. *Nobilitas carnis, est radix & innatum fundamentum virtuosæ operationis, ita; ut illud habens, difficiliùs a virtute remoueatur.* (*Nobilitas radix quædam virtutis.*) Gemma est pretiosa, NOBILITAS, induta pietatem & virtutem.

Probatur Scripturaliter.

515. Sap: Ait Solimæorum Sapiens Sap: 8. *Generositatem illius glorificat, contubernium habens DEI, sed & omnium Dominus dilexit illam.* Hic locus Scripturæ directè currit de Sapientia cælesti, indirectè tamen, seu secundariò usurpatur a quibusdam, de NOBILITATE sanguinis: unde Bibliot: Loner: *Sub tit: Nobilitas* sic istum textum legit. *NOBILITATEM eius glorificat &c: &c:* & rectè quidem, (*Nobilitati, virtus iungenda.*) usu enim iam sibi hoc epithetum vendicauit nobilitas, quòd nobiles Generosi a generositate appellentur. *Contubernium habens DEI.* Parùm est, nobilem inclytorum Proavorum necti sanguinibus, nisi conjungatur simul & DEO per deuotionem, virtutisq; sit contubernalis. Hinc Theodoricus, ipse etiam Rex apud Cassiodor: l. 5. ep. 12. aiebat: *Hæc etenim indubitata NOBILITAS, quæ moribus comprobatur.* NOBILIS est, qui nobilem, honestam, laudabilemq; vitam ducit: qui secùs facit, nobilitatem suam, quâ gloriatur, turpì maculâ notat. Addidit tertiò Sapiens, piis virtuosisq; NOBILIBUS tesseram, nimirum Dilectionem DEI, *Sed & omnium Dominus dilexit illam*; Vt innuat, quòd si quis, licetsi stemmatum enitescat splẽdoribus, (ubi tamen agendum cum DEO, & pro DEO,) pro virtute, non expallescit: vanos rumores, & austeriores vultus hominum non curat: nec inani mortalium opinione mouetur: v. g. si quid abiectiùs agendum, si injuria donanda, si hosti parcendum, a virtutis exercitio abstrahi se non finit, huiuscemodi singularem apud DEUM promereri dilectionem. *Sed & omnium Dominus dilexit illam.* Hinc Sidonius l. 3. ep. 6. ad Eutropium Senatorij ordinis virum, (qui, cum pius esset & virtuosus, insignium titulorum, Abavorum suorum NOBILITATEM adaugebat ornamentis, tanquam pro speciali DEI dono, gratias se agere DEO contestatus est, dum ita scribit. (Sidon: *Nobilitas est donũ Dei.*) *Gratias agimus uberes Christo, qui statum celsitudinis vestræ, ut hactenus Patrum nobilitate decorabat, etiam nunc Titulorum paritate fastigiat.* Audiamus & Bernard: qui epist: 13. ad quandam nobilem, simulq; deuotam Virginem Sophiam scribens, de (Bern:) benedictione singulari eam extollit. *Deniq; non multi NOBILES, sed ignobilia mundi elegit Deus. Proinde benedicta tu, quæ pro gloria certantibus cæteris, de contemptu gloriæ gloriosius sublimaris, & sublimius gloriaris. Insignior planè, atq; illustrior, quòd de paucis facta es, quàm quod orta de magnis.* Non nocet itaq. nobilitas virtuti & pietati, nec unum postliminio habet aliud: facilè in unum conueniunt hæc decoramenta, si adsit animus. (*Nobilitas non nocet virtuti, sed eam promouet.*) Hinc meritò redarguendi illi, quibus nobilitas sanguinis laxat ad vitia habenas: fulgent stemmatibus Patrum, mox damnationis tenebris inuoluendi. Et ut S. Propheta ait de quodam Psal: 48. (Psal:) *Introibit* (per enumerationem Genealogiarum) *usq; in Progenies Patrum suorum, & usq; in æternum non videbit lumen.* O Genus! o Ataui! & quæ non fecerunt ipsi? quantùm obestis posteris! lux vestra excæcat illos. En qui scrutaturus Prosapiam suam, investigat Patrum suorum progeniem, a Patre Luminum excidit. (*Nobilitas multos excecat & perdit.*) Vnicum formemus paradigma in illo, qui seculi, & vanæ gloriæ hydropisi ægrotat: si nimirum talis injuriam

injuriam accipiat, quomodò plerumq; NOBILITATIS eius generosa purpura exardescit ad vindictam: quomodo resilit iratus, retundit, reuerberat sævus, pro verbo vulnus, pro vulnere leui, mortalem rependens pugionem. O Dæmonis malesuada disciplina! Alapam patitur nobilis eques, ad frontem sanguis euocatus prosilit, suadet ille non aliter stigma verecundum NOBILITATIS abradi, nisi vel aperto Marte Monomachiæ, vel promptâ repercussione ulciscatur, iniquâ lance plùs æstimans NOBILITATIS suæ detrimentum, quàm de non ulciscendo mandatum. Cùm S. Ambr: doceat *Non est ultio necessaria: videant potuisse vindicare, sed noluisse.* O quantum pondus adæquet, si remittis! Christianâ trutinâ, non sæculi, rem appendas rogo, si magis Christianus sis. Dum plùs ignoscis, magis NOBILIS inter tuos eris, siquidem a veteri Christiano, sanguine & immaculato calle, te descendere probas. Agnoscitur NOBILITATIS robur, quæ ad injuriam, quasi marpesia cautes, stabilis stetit. Vitrea NOBILITAS est, quam putas a leuis injuriæ infringi lapillo.

Duella reprobãtur pro tuitione honorũ.

Nobilitatur genus per vindicta cõdonationem.

Probatur Figuraliter.

516. Delegat DEUS Jonam in Niniue Civitatem, delectis copiis opulentam, quæ cæteris terminos supergressa, naturæ sceleribus exundabat, non dum tamẽ Diuinam misericordiam criminibus euincebat: Prophetam Dominus amandat, ut terribilibus minis morbo mederetur, & sententiæ metu obuiaret ad pœnitentiam: clamabat proinde Propheta per plateas, totâ die incedens. *Adhuc quadraginta dies & Niniue subuertetur.* Jon: 3. Tantùm illius verba incolas permouerunt; ut magnam illam Ciuitatem conuerterit ad pœnitentiam, & ipse Rex habitum induerit pœnitentis, coronamq; cinere, purpuram rudi sacco, & sceptrum flagris commutauerit. *Surrexit de solio suo Rex, & abjecit vestimentum suum à se, & indutus sacco, sedit in cinere.* D. Ambr: istum hactenùs non arbitrabatur Regem, at nunc verum Regem agnoscit cùm sacco & cilicio vestitum, taliq; pœnitentis amictu indutum considerat, eò, quòd felicissimâ commutatione indumentorum, tantò ampliori NOBILITATEM suam uestierit ornamento. *Mira res* (ait S. Antistes) *dum se Regem hominibus esse non meminit, Rex incipit esse iustitiæ. Religiosus ergo Rex, non perdidit Imperium, sed mutauit.* Sic ille Enarr: in Jon: t. 2. Tunc enim falsus Rex erat, & verus seruus; nunc verò, verus est Rex in oculis Dei, qui purpuræ & Nobilitati, pietatem adiunxit. Dicit enim Philo: l. de verbo. *Solus hic Patricius est, qui potest Patrem ciere DEUM, quem amat & omni pietate colit.* Notate verò illud. *Solus hic Patricius est.* Videtur enim Philo alludere ad legem Romanorum, apud quos tametsi multi essent nobiles; soli tamen erant Patricii Romani, eosq; solos veros NOBILES æstimabant, *Ita hic, solus Patricius est,* (inquit Philo) *qui ita induitur NOBILITATIS trabeâ, ut simul pullã Timoris Dei non exuat,* & si speciali obsequio, quod mundi oculis displicet, seruiendum est Deo, eiusq; sacrosanctis mandatis; quibusue respectuum remotis obstaculis, promptè obsecundat & deuotè exequitur. His addere licet, quòd nobilioribus & magis ingenuis, ad pietatem & humilitatem major quædam insit promptitudo: quod ipsum patuit, ubi DEI Filius natus est nobis. Veniunt Pastores in Bethleem ad præsepe, ut viderent Infantem cum Matre. *Transeamus* (inquiunt) *usq; Bethleem, & videamus verbum hoc, quod factum est: videntes autem cognouerunt de verbo,* nil ampliùs memorat sacer Lucas Euangelista: veniunt quoq, Serenissimi & sapientissimi Reges, duce Stellâ usq; in Bethleem, Matt: 2. ait. *Intrantes domum, inuenerunt puerum & matrem eius, & procidentes adorauerunt eum.* Compone modo Pastores cum Regibus: utriq; natum puerulum quærunt, utriq; inueniunt Puerum cum MARIA matre eius, sed Reges, ubi Puerum vident, humi procidunt, sese usq; ad terram demittentes, & humiliantes coram DEO. Pastores autem non dicuntur procubuisse, non dicuntur se humiliasse coram puero. Et cur Pastores, non ita se humiliant, quando se humiliant Reges coram vitæ Verbo? sanè Pastores, ut seruiliter viuebant; ita seruilis erant mentis (ait Baez: de Figur: lib: 7 c.15.) non adeo promptè humilitatem percipiebant. Reges autem ut nobiliores, ut magis ingenui, sic auidiùs IESU humilitatem arripiebant, in illaq; excellebant, ut

Jonæ.

Ambr:

Rex Niniue, tũc Rex, dum humilis in sacco.

Philo:

Deo dum seruiendum, omnes respectus mundani contemnendi.

Nobilibus innata quædam inest inclinatio ad Pietatem.

Luc:

Matt:

Reges tres pientiores Pastoribus in Bethlehem.

Tt 2

bant, ut dixerit S. August: ser: 64. de diuersis. *Vtriq; sanè, tanquam initia duorum parietum de diuerso viventium, circumcisionis & præputii, ad angularem lapidem cucurrerunt. Verùmtamen, illi Deum, ex iis quæ viderunt, laudauerunt; isti autem visum Christum etiam adorauerunt. In illis gratia prior, in istis humilitas amplior.* Et meritò in Regibus humilitas, & tota pietas amplior, multùm etenim pietas agnata esse videtur Regio sanguini & NOBILITATI: & quasi signatura est naturalis virtutis, NOBILITAS.

Aug:

Probatur Historicè.

517. Enituit porrò hoc singulare NOBILITATIS & Purpurarum ornamentum, in tot, Sanctorum Regum, Reginarumq; Ducum, & Principissarum Personis, quorum longam ne reproducam seriem, cæteris admirabilius in hac virtute specimen exhibeo, in Eduardo III. Rege Angliæ, ob vitæ sanctitatem, inter vivos relatum. Fortè sub oculos venerat mendiculus, membris omnibus paralysi tactis adeo; ut quadrupedis instar humi serperet. Hic ab Apostolo Petro in somnis se accepisse responsum asserebat, sanitate se potiturum, si Rege baiulo ad templum, eidem Apostolo Londini sacrum, uteretur. Audax & super mendicabuli fortunam petitio. Poterat fidem non habere humuncioni Rex: poterat hoc negotium pietatis, exoticum suæ conditioni, alteri committere: Sed vicit insita virtus & pietas. Quid ergo? Lubens supponit regios humeros sordido oneri, & illud, non sine spectantium, præsertim Aulicorum sibilo, ad Diui Petri ædem defert. Hinc ante ipsam Aram positus, erigitur in pedes claudus, & ipse quidem miraculum propagaturus, Romam expeditus bajulat. Eduardus verò, Majores usq; progressus, ex hac claudi hominis curatione, in dies seipso major, in virtute faciens, post metam sanctitatis, usq; ad astra promouit. *Surius* 5. *Ian:* Huic valdè affine habetur aliud de Alphonso Aragonum Rege apud *Panorm:* l. 1. Is miræ promptitudinis ad Christianæ pietatis opera. Semel contigit dum per Campaniam iter faceret, incidisse in agozonem, cuius jumentum farinâ onustum in luto hærebat, nec inde vel clamore vel verberibus, vel adminiculo manuum expediri poterat. Rex miseratus hominem, sese ex equo, quo vehebatur demittit, manum suam quoq; admouet, iumentum erigit, & è cæno propellit. Quo facinore pietatis, Purpura eius, nedum coram DEO illustre meriti decus accepit; sed etiam coram hominibus, nimiùm aucta est: siquidem facti famâ percrebescente, benevolentiam sibi Procerum ac Populorum ita conciliauit; ut tria Regna, Aragonum, Neapolitanum, Siculum, in magna pace & tranquillitate possederit. En iam liquidò patet, quàm amplis decoramentis, NOBILITAS a Pietate exornetur.

Eduardi III. Reg: Angliæ actus humilitatis supererogatorius.

Alphonsus Aragonũ Rex, demissione humili, tria Regna lucratus.

PARS II.

SS. DEIPARA, Nobilitas nobilitatum.

Dixerit licet Doctissimus Blesensis, plùs placuisse MARIAM humilitatis merito, quàm Nobilitatis suæ fastigio: Verba eius sunt. epist: 3. *DEI Filius in B. Virgine, licet ipsa de sacerdotali ac Regio stemmate traxisset originem, non nobilitatem, sed humilitatem quæsiuit;* Cæterùm sciendum est, quòd ita creuerit humilitatis in MARIA celsitudo; ut nequaquam in illa obfuscaretur præcellentia nobilitatis, imò ex umbra vilis conditionis & negotiorum abjectione, tacitis se prodebat luminibus, latens NOBILITAS, & NOBILISSIMÆ Genealogiæ eius, cui nulla par vel in terris, vel in cælis, haberi, imò nec concipi potest, excellentia, aliàs NOBILITAS NOBILITATUM, quod in hodiernæ Devotionis præcipuè enitet mysterio. 518.

Probatur Scripturaliter.

Primum ergo, propter quod, excellentia NOBILITATIS & Genealogiæ Marianæ, omnem & quamcunq; siue in terris siue in cælis creatam Nobilitatem supergreditur, est, quod in quantùm MARIA electa fuit ad generationem Filii DEI, per hoc, tam proximè ad ipsius Diuinæ Genealogiæ culmina accesserit; ut nulla alia creatura propiùs valeat, adeò; ut DEUS condens MARIAM, nouam quandam Familiam sibi condere videretur, & in singulari veluti Hierarchia seu ordine, 519.

MARIÆ Nobilitas omnem

aut statu

creatam etiam possibilem supergreditur.

aut statu, eandem collocare. Hoc ipsum plusquàm euidenter insinuat ille locus Scripturæ. Prou: 9. *Sapientia ædificauit sibi domum.* Quæ verba ex SS. Patrum censione plusculùm attingere, inanis calamus niteretur, cùm satis cōpertum sit ex *S. Aug: l. 5. de Ciuitate* 20. *Athan: orat: cont: Arios. Hieron: in epist: de Virg: assump:* & aliis quàm pluribus. Fateor, communis acceptio est, quòd Filius DEI, hic intelligitur, qui ex suapte natura & origine, Sapientia est, qui MARIAM sibi construxerit, ut aurea uteri eius laquearia incoleret, cameratumq; Virginitatis fornicē inhabitaret: aut etiam, quòd domum sibi fabrefecit, corpus scl: Spiritu S. opifice, quod illa vox sibi innuere videtur: Sapientia ædificauit sibi domum. Verùm non ineptè, (ex obseruatione Illust: Zerdæ ad Diuinum Patrem hæc verba referri judico, siquidem huic plurima ex SS. Patribus fauent, qui videntur in hanc acceptionem conspirasse, quod Patri æterno, appingant structuram MARIÆ, ut Filio suo Aulam præpararet. Obuia est acceptio Domûs, pro Familia, etiam in Scriptura dicitur 2. Reg: 3. *Vnxit Domus* scl: Familia) *Iuda, in Regem* Item c. 3. *Super omnem Domum Patris tui.* Item *Non deficiet Domus Ioab.* Imò adnotarunt periti, quòd in prædicto Prouerb: textu pro *ædificauit*, Hebræum vocabulum ponitur, quod *filiare*, potest verti, siue pro filio, aut filia constituere, ut noueris idem fuisse, ædificasse MARIAM, & sibi adsciuisse in Filiam, Familiamq; specialem comparavisse ut per huius sanctæ Filiæ uterum hereditas Domini, filii merces, fructus ventris, nobis obtingeret, & quod summum est, ut per adnumerationem illi Diuinæ Familiæ, non æstimatione solâ, sed re ipsâ & defacto, Maria proximiùs cæteris omnib9 Creaturis, ad Diuinitatis pertingeret Lineam. Si etenim Act. 17. Diuinissimus Apostolus, quemq; Familiæ DEI adscribit dicens: *Genus ergo cùm simus DEI*; longè excellentiori modo id attribuendum MARIÆ, non iam ratione alicuius impropriæ assimilationis; sed ratione suæ naturæ, verè & realiter eleuatæ ad generationem Filii Dei. Elucidet hoc magni ponderis authoritas, nimirum S. Andreæ Hierosol: lib: 2. de Annunt. *Hæc est* (inquit) *mulier*

Prou: Aug: Athan: Hieron:

Pater æternus ob Filium suum in terris, nouam Aulam, Familiam condidit in Maria.

Act:

MARIA proximè appropinquauit Deo, etiam in

A *qua cœlorum superauit naturam, Virgo ipsorum Seraphim, ipsam vincens naturam, miraculo Dei generationis prima natura, accedens ad Deum, opificem omnium generationum.* Quid est quod insolito ausu, primam naturam, quasi nouam S. Doctor, vocet MARIAM, cùm tamen in natura paulominùs minorata sit ab Angelis? sed satis bellè & Theologicè locutus est S. Doctor, nam secundùm D. Thomam c. 1. de Ente. Natura, differt ab Essentia, in eo, quòd dicatur in ordine ad operationes & proprietates, quæ ab ipsa tanquam à radice pullulant. Cùm igitur tota sit MA-
B RIA condita, in ordine ad generationem Filii DEI, quæ super omnes operationes primatum tenet; jure prima excellensq; natura nuncupatur, cui subjiciuntur Cherubim & Seraphim. Quare seriò subjunxit S. Præsul illa verba: *Proximè accedens ad Deum, opificem generationum.* His etenim quasi scholiat, quod dixerat *Prima Natura.* Non omnes etenim Generationes, a tota SSS. TRINITATE sunt, qualis est Generatio Filii sui competens Patri, in qua suo modo Beatissima communicat cum Patre, verè etenim dicitur Mater Dei. Accedit igitur natura hæc MARIÆ, ad
C Deum proximè, ut ad opificem generationum, quatenus Pater est, nec solùm ex communi omnipotentia in creatas generationes, in quas influit; sed speciali attributione, quatenus generationis increatæ fons est, & origo. Quod aduertit subtilissimè in verbis S. Præsulis *Illustris: Zerda.* Hinc est, quòd Beatissima Virgo, ratione Divinæ generationis Filii Dei in carne, in Familiam a Patre æterno adscita, variæ cognationis ad Personas SSS. TRINITATIS titulos adipiscatur: nam dum Filia Patris dicitur, eò quòd similitudinis ad Patrem in ea legatur typus,
D eo ipso fit germana ipsiusmet Filii Dei, dumq; Mater Filii Dei, sponsa Patris Dei existit, & non solùm cum Patrefamilias, quasi materfamilias contoralis, censeatur; sed & illa sola, omnem sibi Familiæ respectu Patris vendicet cognationem. Meritò Aldhelmus l. de laud: V. c. 22. *Beata MARIA Virgo perpetua, nurus Patris, Genitrix & germana Filii, simulq; sponsa;*

ratione naturæ.

MARIA communicat cum Patre æterno, in ratione generationis Filii Dei aliquomodo.

MARIÆ relationes ad quamlibet Personam SSS. Trinitatis.

Probatur

Probatur Figuraliter.

MARIA etiam secundùm carnem, nobilissimâ Prosapiâ nata.

520. Alterum NOBILITATIS MARIANÆ Genus est, quod illa trahit temporaliter à generositate sanguinis, utpotè Patriarcharum, Prophetarum, Sacerdotum, & Regum Prosapiâ, orta, a quibus illa per rectissimam lineam, tam respectu purissimi sui Sponsi Joseph, qui de eadem tribu erat; quàm respectu genitorum suorum Joachim & Annæ, directissimo producebatur ductu: Quod S. Euangelista graphicè expressit in Genealogia CHRISTI, ubi recensentur 14. Patriarchæ, & totidem Reges aut Duces, qui plerumq; simul Sacerdotii munere fungebantur: sed huic meliorem dabit lucem meridianus ille Sol, B. Virginem in Apoc: 12. splendoribus suis amiciens, prementem lunam, ac stellarum duodecim redimimitam coronâ.

Apoc:

B Equidem non potuit aptiùs nec lucidiùs MARIANÆ NOBILITATIS symbolum excogitari, ex utroq; sanguine propagatæ & Regum & Sacerdotum, qui omnes aptissimè, per Solem, Lunam, & Stellas adumbrabantur, quod traditione multâ, sacrâ ac profanâ comprobari posset. Nostris igitur obtutibus objicit D. Joannes Solis & Lunæ ac Stellarum stemmata, ut Marianæ NOBILITATIS splendor, per eosdem tractus, per quos Sol & sydera suos ejaculantur radios, peruaderet, ac per universum terrarum orbem propalaretur.

Stellæ symbolû nobilitatis Hebræis.

C Siquidem Hebræi, stellarum scintillatione, Nobilitatem adumbrare consueuerant, forsan, quia Abrahamo Deus prodidit, instar Stellarum, Abrahamidum sobolem adauctam iri. *Multiplicabo* (inquit Deus) *semen tuum, sicut stellas cæli:*

Sol, Ægyptiis symbolum nobilitatis.

Apud Ægyptios verò, pyramides erigebantur, quæ Solem referebant in sepulchris Nobilium, ut significaretur illorum interitu & occasu, Solis radios, quibus fulgebat Respublica, aut Familia, occidisse.

Luna, Romanis, symbolû nobilitatis.

D Romani Nobilitatem expressêre per Lunam in sandaliis effigiatam, fortè quia in benefaciendo aliis, velox promptitudo, pulchrum est signum animi ingenui. Hinc nata parœmia. *Tu in stragulis, Nobilitatem gestas,* de viro NOBILI nomine, non re ipsâ. Item a Plutarcho edisces, viros NOBILES, Lunas in calceis gestasse, ut inde animadverterent NOBILES ac potentes,

A rerum humanarum inconstantiam adûbratam per Lunam. Addit D. Th: in verba illa Isa: 3. *In illa die auferet DEus ornamenta calceamentorum, & Lunas & torques Lunulas.* id est quasdam picturas factas in calceamentis, de corio deaurato.

Isai:

Quod forsan innuit sponsus Cant: 7. dum inquit. *Quàm pulchri sunt gressi sunt in calceamentis, Filia Principis.* Meritò ergo virgo Deipara dicitur primatum tenere in omni populo, & in omni gente. Habet enim splendorem Nobilitatis, apud Hebræos stellis, apud Græcos & Ægyptios, Sole, apud Romanos & Turcas, Lunâ delineatum. Idcirco dicitur *amicta Sole, Luna sub pedibus eius, & in capite eius corona Stellarum duodecim,* ut meritò dicat S. Ildeph: s. 3. in Ass: *Quia* (inquit) *de progenie carnis, nulla NOBILIOR Dei Matre refulsit, nulla splendidior processit, quam splêdor gloriæ paternæ ineffabiliter diuinitùs illustrauit. Cuius caro & sanguis, origo fuit benignissimi Saluatoris.* Et S. Ambr: lib: 2. de Virg: *Quid nobiliùs DEI Matre, quid splendidiùs eâ, quam splendor elegit.*

Cant:

Ildeph:

Ambro:

Maneat ergo tanquam omninò compertum, Deiparæ individuum, omnium Creaturarum Nobilissimum extitisse, quod innuit Joannes, cùm eam Sole circumdatam, Stellis redimitam, ac Lunâ calceatam prospectauit: quæ omnia, totius splendoris ac NOBILITATIS insignia & stemmata apud varias nationes côperiuntur. De quo videndus Pierius.

CHRistus Rex, per Mariam.

Et hæc NOBILITAS jure successionis throni Dauidici, descendisse a MARIA in JESUM censetur, qui aliàs Rex naturalis & successor sceptri Dauidici non rectè audisset, nisi MARIA mater eius vera, Regum prosapiâ, prognata fuisset. Addit S. Bern: Senen: *quòd B. Virgo adhuc vivens, futura esset successor legitima Regni Dauid, nisi ab Herode & aliis alienigenis fuisset usurpatus.*

Bern: Sen:

MARIA non amisit ius Regni, per viliorem status sui conditionem.

Et ne mussites cum Caluino, & quopiam Mariomagiste, dignitatem Regiam ac NOBILITATIS priuilegium, deperdidisse Mariam per jus ciuile, partim propter fabrile exercitium Josephi, partim propter lanificium, quod ipsa exercebat, illoq; victitabat, ac nutriebat Filium JESUM. Hoc enim utrumq; apud Hebræos exercebatur, nulla notâ nobilitatis, nec ignobilia hæc apud Judæos censebantur opera: quod ipsû multis tam sacris quàm profanis con-

probat

probat inductionibus Chrystoph: Vega Palæstr: 10. n. 917. Ego id transeo, ut properem ad aliorum, pro MARIÆ Nobilitate, suffragia Patrum.

Probatur Doctoraliter.

521. Proauorum sanguine, & utriusq; Parentis Nobilitate claram ac illustrem B. V. MARIAM profitetur primùm S. Thom: Vill: Conc: de Nat: dum ait. *Licet pauperem & humilem matrem elegerit DEUS; sed tamen genere illustrissimam, generosissimamq, multò amplius secundùm carnem; quàm sit modò quæcunq, illustris fæmina, nam ab antiquo, multis seculis, longâ progenie, a Patriarchis, & Regibus & Sacerdotibus originem traxit. Recense nunc in toto Orbe, quæ nam sit hæc, quæ tot Regibus & Principibus polleat in origine? Nobilissima igitur fuit Virgo MARIA secundùm progeniem, & illustrissima, qualem decuit esse matrem DEI futuram: neq, enim decebat rusticam esse & vulgarem, ne aliqua obscuritatis & ignobilitatis redundaret nota in Filium.* S. Ambr: l. 3. in Luc: describens Originem Deiparæ per viam paternam de tribu Juda, & maternam per Lineam a stirpe Sacerdotali per tribu Leui, sic ait. *Quod verò per Salomonem, Matthæus generationem deriuandam putauit, Lucas verò per Nathan, alteram Regalem, alteram Sacerdotalem, CHRISTI Familiam videtur ostendere. Fuit enim verè & secundùm carnem Regalis & Sacerdotalis familiæ, Rex e Regibus, Sacerdos ex sacerdotibus.* S. Bernard: Senen: tit: 1. Ser: 61. ornamenta NOBILITATIS & insignia, ex omni circumstantia expendens, tandem sic fatur. *Fuit B. Virgo nobilius Indiuiduum, seu nobilior creatura omnibus indiuiduis, seu creaturis, quæ in humana natura fuerunt, aut possunt, aut poterunt generari. Quia igitur omnes præclaritates, ingenuitates, præfecturas, dignitates, & nobilitates, quæ possunt esse in aliquo indiuiduo humano, secundùm originem sanguinis, describunt Euangelistæ in hac puella; oportet nos eorum testimonio, eam præferre omnibus Principibus, Regibus, Imperatoribus, Reginis, Imperatricibus, omnibus Potestatibus, Tribubus, & linguis totius universi.*

(Thom: Vill: — Ambr: — Bern: Sen:)

Probatur Miraculosè.

522. Non modicum ad augendam excellentiam MARIANÆ NOBILITATIS accedit adminiculum, ex illa miraculosa in Templo Jerosolymitano, dum purificanda sisteret se Domino, simul cum Filio, MARIA, Cælestis luminis irradiatione, quia illustres licet satis tot Patriarcharum luminibus, majorum ceræ, in una MARIA, apparuêre illustrissimæ. Miraculum sic exscribit Miech: in Laur: Lit: ex Timothæo Jerosolymitano serm: de Propheta Simeone. Iste venerandus senex Spiritu S. afflatus, postquam venit in templum, suos circumduxit oculos. Cùm igitur plures Matres cum filiis ingredientes, & ad sacrificium Purificationis peragendum properantes circumlustrasset; vidit inter alias, Virginem solam, totam circumfusam quodã infinito & Diuino lumine: Tunc haud sine clamore in hanc prorupit vocem. *Ecquid, Ancillæ quæ estis, cum libera & Domina concertatis?* illamq; a cæteris Matribus separans, specialissimo honore ut matrem Dei veneratus est, & Filium ex gremio ipsius accipiens in ulnas suas, Deumq; singularibus benedictionibus dilaudans, ab illo lumine stylum orationis suæ concepit, a visibili ad inuisibile transcendens, entheo Prophetali: nam Cygnus iste ita cecinit, *Lumen ad revelationem Gentium & gloriam plebis tuæ Israel:* Siquidem, ut notat Carthus: etiam in facie Pueri JESU, splendorem quendam luminosum vidisse ille creditur. S. quoq; Ildephon: ser: de Purif: asserit, plurimos e sanctis (puto ex cognatis MARIÆ, præsertim ex ordine Sacerdotali, uti Parentes eius Joachim & Annam) qui tum morabantur Jerosolymis, descendisse in Templum cum Puero & MARIA. Quod ipsum & S. Lucas c. 2. non obscurè indicauit, cum de Anna Prophetissa verba faciens sic ait: *Hæc ipsa horâ superueniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Israel.* Vt quid ergo? & unde uni pauperculæ Virgini, fabriq; putatiuæ Conjugi, tanta Nobilium, utpotè sacerdotum & Diuitum assistentia? nisi ut facto contestarentur, eam non vulgariter, sed Regali Prosapiâ Dauidicâ natam: & nobilissima Natalitia sanguinis eius, voluntariâ eius paupertate & abiectione minimè obscurari, quæ Diuino illo & prodigioso lumine multorum perstringebat oculos.

(*MARIA dum purificaretur visibili lumine distincta est ab aliis.* — Carthus: — Ildeph: — Luc:)

Probatur Historicè.

Vltimum, & quasi pro Coronide, excellentissimæ NOBILITATIS MA- 523.

RIÆ,

RIÆ, produco, nimirum præstantissimam eius Sobolem, quam hodie in Templum deportare cernitur, pretiosum monile cordis sui & signum NOBILITATIS. Constat ex Historicorũ connotationibus, dari singularem Ordinem NOBILIUM, qui dicuntur, *Equites aurei velleris*, vulgò *del Tuson*, quorum insigne est, aureæ Agni exuviæ, e torque aureo pendentes de collo. Aliqui affirmant apud Serarium, fuisse vellus fabulosum Jasonicum, ad quod profecti fuerũt Argonautæ Regio sati sanguine. Alii (quod verius est) existimabant, illud fuisse vellus Gedeonicum, famosum in Scriptura, quod gerebat Figuram Beatissimæ, ideoq; illum ordinem NOBILIUM seu Equitum, institutum fuisse contestantur Authores, in honorem SS. Deiparæ. O quàm incomparabiliter excellentiùs æstimanda venit MARIÆ NOBILITAS! quæ insigne suum, atq; signaculum in testimonium excelsæ NOBILITATIS suæ in Templum deportat, non iam figuram velleris, nec ipsum vellus, sed Agnum immaculatissimum Filium suum JESUM, qui NOBILITATEM matris, longè ampliùs, quàm cætera, incremẽtavit, & ad supremum deduxit gradum à nulla alia Creatura attingibilem. Ait etenim S. Petr: Damiani: *MARIA ob præclarissimam sobolem, omnem humani stemmatis excedit NOBILITATEM: clara Proauorum titulis, sed incomparabiliter clarior generositate Prolis.* Et iterum hymn: de B. V. *Arcem NOBILITATIS de prolis stirpe trahens, filia quidem Regum, sed Mater Regis Regum.* Tandem ser: de Nat: V. *Beata* (inquit) *MARIA, licet sit generosâ Patrum stirpe prognata, ab illo tamen trahit excellentissima nobilitatis genus, qui de illa est, nouo nascendi genere procreatus, & per clarissimam Sobolem, omnem humani stemmatis NOBILITATEM excedit.*

Equites aurei velleris, quales.

Mariana nobilitatis decus, ipse filius.

Damia:

A

Epilogus.

524.

EN habes bone Lector insignem *MARIÆ NOBILITATEM*, & attende, quomodo, dum hodie B. V. MARIA Mysterium Legalis Purificationis celebrat, Generis eius NOBILITAS & claritudo, tantæ humilitatis abiectione non hebescit, sed magis de sub umbra enitet & inclarescit, dum in recenti Puerpera elucet, partim Generis Diuini, seu Generationis Paternæ quædam participatio; partim, quia sanguine Regum satam se esse tot documentis demonstrat; partim, quia Nobilissimi stemmatis gloriatur signaculo, Filio scl: suo, quem undiq; lumine cælesti illustrissima, in Templum deportat. Adeste itaq; Reges, Imperatores, Monarchæ, & quotquot NOBILITATIS vestræ superbitis stemmatibus: cristas deponite arrogantiæ: ad pedes unius pauperculæ Virginis Coronas vestras, NOBILITATISq; Monilia, humiles abjicite, quæ omnia NOBILITATIS genera, in se una, ita speciosè conclusit; ut meritò appellanda censeatur NOBILITAS NOBILITATUM. Et quia Doctore D. Anselmo, *Inter illius, scl: MARIÆ, mancipia numerari plusquam Regium est.* Tibi celsissima Nobilitas, MARIA, abjecta humilitas, vel potiùs vilitas & exilitas nostra, pedibusq; Tuis sanctissimis se subjicit, & in mancipium consecrat. Vtere ut lubet, veluti deuotatis TIBI mancipiis: & adapta, suppleq; inidoneitatem nostram, ut omni & meliori modo ac studio, adlaboremus honori Tuo, & exaltandæ magis ac magis Dignitati ac Nobilitati tuæ. Fac o Regina clementissima, per quam Reges regnant, ut qui nunc honoris Tui mancipia nos esse profitemur, gratiâ Filii tui, & tuâ apud eum opitulatione, cũ eodem in æternum regnemus. Amen.

B

Ansel:

C

Votum Authoris.

NUBES

NVBES Rosea, seu Iris. SS. DEIPARA.

Pro Festo SS. Rosarij.

Vide arcum, & benedic eum, qui fecit illum. Eccl: 43.

525. QVàm ambitioso luxu, argumentosa natura, vel potiùs Opifex summus DEUS, in una rubicunda nube, Iride videlicet, opere vermiculato, transcripserit & expresserit ingenium, quotidianus spectâtium ipse stupor, utiq; liquidò docet. A. A. Et ideò illa a veteribus *Thaumantis*, id est *admirationis* Filia dictitabatur, cui propterea os quoddam roseum appinxisse legitur Pöeta Virgilius 10. Æneid:

Iris admirationis filia.

Ad quam sic roseo Thaumantias ore locuta est.

Etsi etenim multicolori varietate gaudeat, unius tamen, præcipuè rosei coloris prædominium in ea cognoscitur, ex cuius contemperatione, mira prodit aliorum varietas, uti dicit S. *Greg: Niss:* l. de diff: essen: & hypost: *Cùm multicolor, multiformisq; sit, & obscurè variis quasi floribus tinctus commiscetur, diuersorum inter se colorum, commixtionem oculis nostris latenter eximens, atq; subducens, ut cærulei ad rutilum, vel rutili ad purpureum, vel illius ad electrinum, terminus cognosci non possit.* Porrò sacer Psalmographus, universam Divinissimæ Majestatis delineando formam, non eam ex augustali, auro & gemmis rutilante Throno, nec ex fulgurantis hastæ horrifico terrore, sed ex modici ac mollis vaporis, virtute Solis a terra eleuati, depinxit similitudine. *Date gloriam DEO super Israël, magnificentia eius & virtus eius in Nubibus*, Psal: 67. cui Maiestati, ut sua non deesset gloria, cum quadam virtutis prævivit voce dicens: *Ecce dabit voci suæ, vocem virtutis.* Si non fallor, libertate à meo Doctore donatus, *In laudibus MARIÆ meliùs est abundare, quàm deficere*, audeo dicere (saluis nihilominus Authorum expositionibus, quæ variæ habentur) hoc in loco prærogativarum Beatissimæ Virginis, & devotionis SS. Rosarii prænobile emicare mysterium, quod quia explicatiùs infra pertractare intendo, rem hìc compendiosè stringo. NUBES (ex sensu Patrum) in quibus magnificentiam suam DEUS manifestat, sunt Sancti, & præcipuè Apostoli, atq; Apostolici viri, qui undequaq; circumferunt gloriam Magni DEI: juxta illud Isa: 60. *Qui sunt isti, qui ut NUBES volant?* Sed istæ adhuc crassiores: in his ergo NUBIBUS, Divina ludit potentia, dum in eis eximia virtutum & donorum Cælestium exprimit Phænomena. Cæterùm, sicut Rosea NUBES seu rubicunda, quæ Mater Iridis est, vel potiùs ipsa Iris, cunctis speciosior habetur. Vnde Eccl: 43. *Vide arcum & benedic &c.* Ita, & longè gloriosiùs, Beatissima Virgo, quæ a S. Josepho Hymnographo in Mariali, *NUBES Solis lucidissima*, a Rich: Laur: l. 7. *NUBES rubicunda seu Rosea* appellatur, plùs cunctis aliis exaltandæ Magnificentiæ DEI deservit: & quatenùs Rosariana Advocata censetur, tantò magis Gloriæ eius famulatur: utpotè voce virtutis, nimirùm precum ac Devotionum SS. Rosarii, in sublime eleuata. Cuius Roseæ NUBIS præconia, & virtutem vocis huius nouæ, quæ detonant ora Rosea, explanaturus, præmittam aliqua, in NUBE pudoris seu verecundiæ, salutariter obseruanda. Breviter interim salutemus MARIAM.

Greg: — *Psal:* — *Scotus.* — *Nubes, sunt Sancti.* — *Isa:* — *Nubes, Maria cur.* — *MARIA Iris.*

Faue, Faue VIRGO reis,
Fulgens o NUBES roseis
Splendoribus, atq; miris
Coloribus micans Iris.

PARS II.

Nubes Rosea verecundiæ, brevi serenandæ conscientiæ augurium. 526.

NUBEM quodammodo Roseam obdu-

Vv

obduxiſſe in facie rationalis & mortalis Creaturæ, videtur natura, dum homini indidit verecundiam, quæ quaſi virtutum Regina, in genis, veluti in ſolio recumbit ſpatioſo, ut teſtis virtutis, & rectæ conſcientiæ, aut fauſtū præſagium, ſi ſub Nubilo peccati, illa deliteſcit, in breui ſerenandæ. Hinc eſt, quòd in carnalibus, ſordiſq; illecebroſæ, peccatis illis, quibus poſt culpam aliquis virtutis reſtat fomes, ad vultûs cutem, excutitur flamma pudoris, & nube verecundiæ inueſtitur facies, ut brevi affulſuræ ſerenitatis prognoſticon infallibile capias, ad modum NUBIS roſeæ ſeu Iris, quæ ut tradit Scaliger *Exerc:* 80. ſi veſpertina ſit, prænuntiat ſerenitatem.

Verecundia, poſt peccatum ſignum emendationis.

Iris veſpertina, prognoſticon ſerenitatis.

Probatur Scripturaliter.

527. Hoc ipſum ſub ænigmate edocuit Solymæus Sapiens, dum verecundiam comparans coruſcationi, pœnitentiam grandini, ita ait. Eccli: 32. *Ante grandinem præibit coruſcatio, & ante verecundiam gratia.* Latet myſterium cur gratiâ pœnitentiæ, prævenire videatur coruſcationem ſeu verecundiam, cùm non priùs potentiſſimi DEI gratia ſubveniat peccatori; quàm pœnitentia, ruboris ſanguine faciem pœnitentis obducat? Ex hoc dicendi modo colligere eſt, tàm vicinam eſſe remiſſionis gratiam rubori, tàm citò infundi cùm ſuffunditur pudor, ut quaſi æmulâ celeritate, concitâq; alacritate præcurrens, iam imbuiſſe videatur pectus erubeſcentis, antequam verecundia tinxerit genas. Rubor ſanguinis de delicto, fat incitatus eſt & mobilis, qui ex internis latebris velociter prorupit in vultum, ſed mobiliorem ſe, & incitatiorem exhibet gratia: quippe dum ambo pariter currere inceperint, nimirùm, a pectoris venis rubor, gratia verò a largitate divina, antequam ille perveniſſet ad genas, iam hæc cor, ſolùm ob ſpem verecundiæ proximæ tenet, & lætatur de remiſſione peccati. Ænigmati Sapientis aliud ſubtexuit Propheta, vel potiùs ipſe DEUS, per os Prophetæ: dum Iſa: 1. ita ait: *Si fuerint peccata veſtra ut coccinum, quaſi nix dealbabuntur, & ſi fuerint rubra, quaſi vermiculus, quaſi lana, alba erunt.* Nonne peccatum quodlibet atrum eſt, igniſq; damnationis præludium in fulgine geſtat?

Eccli:

Verecundanti de peccato citò approximat gratia pœnitentiæ.

Iſa:

A Non obſcuritatis nigrorem de lucis gratiæ abſentia, contrahit? cùm lucem odiat, qni praue agit, docente Saluatore: ſed quàm bene! Quia ſi peccata, quæ prævaricationis nigror induxit, rationiſq; obſcuritas defædavit, coccino verecundiæ pœnitentis inficiantur, & de conſcientiæ vermiculo, ruborem exprimant in pudorem, nives ipſas albore præcedent, & de verecundiæ crocco, in lanam candidam, pacatamq; Judicis lenitatem euadent. Jam ab ænigmate literæ tranſeamus ad planam Scripturam, quomodo Divinus Pſaltes indiſſolubili credat uniri ſibi nexu, verecundiam pœnitentis cum remiſſione

B peccati. Ait etenim Pſal: 82. ubi pro inimicis Deum deprecatus eſſe legitur, hiſce verbis: *Imple facies eorum ignominiâ, & quærent nomen tuum Domine.* Sciens optimè, nunquam non ſalubrem eſſe peccatori ignominiæ pudefactionem. Hinc & aliæ eiuſdem ad Dominum pro iiſdem voces. Pſal: 6. *Erubeſcant* (inquit) *& conturbentur omnes inimici mei, convertantur & erubeſcant valdè velociter.* Qui toties inimicis ſuis precatus fuit bona, nunc illis imprecatur confuſionem. Vnde mutatus es o Dauid? cur, qui toties benignus in ho-

C ſtes, nunc primùm quaſi indignabundus & imprecans eis confuſionem? Non malus in hoſtes ille eſt, qui rogat, ut erubeſcere cogantur, dum enim pudor intercedit, omni malitiæ intercluditur aditus, imò indicium eſt ſanctitatis & ſerenitatis, conſcientiæ aduenientis. Ad quæ ſic D. Greg: Niſſ: *Vt igitur in perpetuum maneat id, quod ex pœnitentia bonum ipſi acceſſit, ac vita, non alterâ rurſus pœnitentiâ opus habeat, orat, ut inimici ſui pudore caſtigati auertantur. Nam qui ob id, quod malè facere orſus ſit, erubuit pudore, quaſi moderatore utens ad hoc, ne ampliùs iiſdem malis conflictetur, a tentatione ſimilium in poſterum abſtinebit.*

D Is profectò eſt pudor, qui vel ſanctitati exhibet teſtimonium, vel citam peccato præſignat medelam, quando ſcl: peccator nec ad cælum audet leuare oculos, nec Deo appropinquare præſumit, contentus, ſi vel à longè cum Publicano illo poſitus, mereatur audiri. Hanc verecundam humilitatem, imprimis DEUS felicibus peccatoribus inſpirat. Primi illi peccatores in Paradiſo. Gen: 3. *Cum audiſſent vocem Domi-*

Pſal:

Confuſio, occaſio converſionis ſeu pœnitentiæ.

Greg:

Pudor, ſanctitatis teſtimonium.

ni DEI deambulantis ad auram poſt meridiem, abſcondit ſe Adam & Vxor eius a facie Domini in medio ligni paradiſi. Cur a Deo fugiunt? cur arborum latebras quærunt? cur ſic verecundantur Deo approximare? An verecundam hanc fugam meditati ſunt, afflati iam ex aura DEI deambulantis? Reſpondet Theodoret. in Cat: Lippomani. *Per auram quandam, adventum Domini intellexerunt. Nam poſtquam peccauerunt, ſtatim Dominus apparuit, qui & ſenſum peccati illis præſtitit, & ad pœnitentiam illos provocavit.* Itaq; Dei accedentis aura, quos afflat, imprimis verecundos facit, ut DEI acceſſum revereantur, quo ſe ad pœnitentiam parent. Quod D. Ambr: l. 4. de parad: collegit etiam ex ipſis verbis Adæ Deo reſpondentis. *Timui eò, quòd nudus eſſem, & abſcondi me.* Sic etenim ait. *Nota, quòd qui abſconditur erubeſcit, qui erubeſcit convertitur.* Signum ergo proximè imminentis ſalutis, eſt pudor. Hunc tamen qualem oporteat eſſe, ex ſequenti diſces Figura.

Gen:

Verecundia, Protoplaſtis initium ſalutis.

Ambr:

Probatur Figuraliter.

528. De Divina Sponſa locutus Dominus, venuſtatem genarum eius ſub ſimilitudine mali punici extollit, dum ait: *Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ, abſq; eo quod intrinſecus latet.* Tota mali punici purpura in Sponſæ genis eſt, quæ Deo placet, quæ Divinos allicit oculos, quæ enim in facie eſt pulchritudo, prima ſemper eſt in rapiendo ſpectantium obtutus. Nec immeritò verecundiæ rubori, primatus tribuitur ad rapiendos Divinos oculos, quando verecundia eſt, quaſi facies & ſpecies cæterarum virtutum. Ad hæc pulcherrimè Gillib: Abb: ſer: 25. in Cant. *Ipſa mala punica, gratam modeſti vultûs verecundiam, cortici rubei colore deſignant. O primum planè in CHRISTI ſponſa ornamentum verecundia! verecundia, quaſi aurora quædam, omnium actorum colorat principia & virgineo virtutis, reliquas venuſtat pudore.* Sed ex fragmine, diverſitatem diſce pudoris. Et quidem plurima naſcuntur Poma, quorum cutis æquè rubet, ac rubet malum punicum: ſic pariter pleriq; præſeferunt verecundiæ ſpeciem, ſed non quælibet ſalutaris eſt. Cruſta illa verecundiæ exulat a medulla, & tantùm ad oculorum lenocinium proſtat in cortice, dum ob reſpectus ho-

Cant:

Genæ, ſymbolū pudibundæ conſcientiæ.

Gillib:

Pudor initium ſalutis.

Verecundia bona a praua.

A minum, quibus enormitas tui ſceleris innotuit, aut ob damnum famæ, aut quia linguis flagellaris alienis, erubeſcis defacto, quamvis genas tuas nulla offenſi Numinis vellicet ratio, ſola Punica, medullam nutriunt cuti concolorem, eandemq; purpuram, & in viſceribus texunt, & in cortice explicant, ideoq; præ cæteris fructibus tota naſcuntur coronata. Facilis eſt verecundiæ cortex, medulla verò, rarò admodum eſt: ille ſolùm ſalutaris pœnitentiæ pudor, qui ex cordis vera contritione erumpit, & mali deteſtatione. Pomum punicum, non primùm B perfectè rubeſcit in cortice, quàm priùs intra matureſcat in medulla, dum prorumpunt grana, ſed cum dulci liquore. Verus pœnitens non priùs rubeſcit in facie, quàm ex offenſi DEI cogitationibus emolleſcat in corde: tum deinde in erubeſcentis facie erumpũt amara lachrymoſæ pœnitentiæ grana, ſpe tamen veniæ de Divina clementia, veluti prædulci conditâ medulla. Sed adhuc reſtat, cur Sponſæ verecundia, non modò confertur cortici mali Punici, verùm eius tantùm fragmine adumbrabatur? *Sicut fragmen mali punici, ita gena tua,* nec ſatis fuit Punico ma- C lo ſic diſciſſo, ſiue quomodocunq; diducto, ſed ſpontaneè, naturæq; ſolius niſu diſtracto, Sponſæ pœnitentis exprimere pudorem! An non idem in granis rubor, ſiue ultrò pateant, ſiue violenter proferantur? Color ſanè idem, ſed non eadem gratia. Parùm valet pudor, ſi ſuos tantùm explicat fructus pœnitentiæ, dum vindicis juſtiſſimi Judicis, calamitatis alicuius injuriâ, ſcinditur a manu illius tantùm grani, ſcilicet verecundi doloris, præſtantia eminet, qui bene maturatus in corde, Dignitatis Bonitatiſq; Dei â ſe offenſi, vilitatis verò offendentis conſideratione, ſtimulis ardentioris internæ D Charitatis adactus, amoroſo & voluntario diſrumpitur vulnere, & veluti in fragmentis mali Punici, de præteriti ſtatûs ſui conditione nimium erubeſcens, profert DEO ſapidiſſimos Pœnitentiæ fructus, præeunte verecundiâ, atq; ſic contingit, ut quemadmodum Malum Punicum, ſuâ a natura redimitur coronâ; non minùs & taliter verecundi pœnitentis dolor, eximiam quandam cenſendus eſt habere celſi-

ſeu non ſalutari diſcrimē.

Dolor pænitentis, qualis eſſe debeat deſcribitur.

tudinem & decus singulare. Hinc Did: Baez: Euang: l. 15. c. 7. §. 4. ipsius perpendens præstantiam, respectiuè ad holocaustomata veteris legis, sic ait: *Habeant Pharisæi mille victimas, litent pingues DEO vitulos, sanguinem item filiorum circumcisorum litent, tu Christiane accedens ad DEUM, sanguinem retine pudoris & verecundiæ, & exteriores illas vicisti justitias.*

Baez:

Probatur Historicè.

529\. Egregium sanè huiuscemodi mali Punici fragminis, seu laudatæ hactenus pœnitentium verecundiæ, exhibet schema, sacra Euangelii Historia, in famosa illa in Civitate peccatrice Magdalena, quæ prima principia pœnitentiæ suæ, non aliàs nisi sub NUBE pudoris, exorsa esse legitur. Sacer Historicus rem refert Luc: 7. *Stans retrò secùs pedes eius, cæpit lachrymis rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & osculabatur pedes eius, & unguento ungebat.* Hìc compara cum Juda Magdalenam: Perfidum Judam totum occupaverat peccatum, nihil de Spiritu Christi remanserat in eo, nec ulla pœnitudinis affulgebat spes, quia exutus NUBE pudoris, impudentiam, & frontositatem omnem induit, mali propositi bene sibi conscius: effrons in Cæna, non erubuit sacratiori mensæ, simul cum CHRISTO, immittere manum. Matt: 25. *Qui intingit mecum manum in paropside, ipse me traditurus est.* Quē ita adorius S. Leo serm: 7. in Pasch: *Tu Juda in trepidatione sanctorum abuteris patientiâ, & abscondi te tuâ credis audaciâ. Addis impudentiam sceleri, nec signo evidentiori terreris.* Et iterum iam Proditor factus, faciem Saluatoris, fronte suâ extersâ aggredi non erubescit. *Et osculatus est eum.* Non mirum: exutus enim pudore, iam evidens portabat stigma impœnitentiæ finalis. Vide discrimen veræ pœnitentis Magdalenæ, quæ similiter undiq; scatebat peccatis, quàm fausta initia pœnitudinis suæ ponit sub Nube rosea verecundiæ: accedit quidem ad Salvatorem, sed per quasdam ambages, & retrò, & conspectum faciei Magistri se indignam reputans, retrò nonnisi sacratissimis aduoluta pedibus eius, oscula figens, lachrymando & vultum operta diploide confusionis, etiam sparsis capillis verecundiam tegit, hinc brevi singularis pœnitentiæ

Pudor, initium conversionis Magdalenæ.

Judas, inverecundus, & ideo impœnitēs.

Matth:

Leo.

Judas quia effrons, ideo impœnitens.

A norma effecta. Præclarè de hoc scripsit Euseb: apud Damasc: l. 2. Parall: *O Mulieris sapientiam! O Discipuli insciitiam! meretrix pedes IESU exosculata, perditam animam recuperavit: Judas autem eundem osculatus, de vita Libro ex punctus est. O fraudulentum osculum gehennæ cruciatum concilians!* Ex his collige, faustissimum Prognosticon rectæ conscientiæ, sub NUBE rosea verecundiæ, plerumq; apparere.

Damasc:

PARS II.

B

SS. DEIPARA Nubes Rosea.

Rimùm, (quod obseruare nos in Rosea oportet NUBE seu in Iride) est, duplici, cæteris quibusue NUBIBUS, eam enitere Privilegio, quorum unum habet a natura, alterum participat ab ordinatione sui Creatoris, utriusq; Solis tam creati, quam increati fauore. Primum consistit in mirifica & oculis pergrata colorum tinctura, quâ ille vapor modicus, eleuatus à terra, ex disparili opacitatis & luminis modificatione, mille Artifex Phæbus, depingit, unde illud Poëtæ: C *Mille trahit varios adverso Sole colores.* Virgil: In qua tres plerumq; splendescunt colores, puniceus, ceruleus, purpureus, seu roseus ex potiori. Alterum, quod sortitur a Creatore ex singulari ipsius ordinatione, quòd sit signum fœderis & pacis inter Deum atq; hominem, idq; iuxta fidem datam a Deo Nòé, & filiis ipsius. Gen: 9. *Arcum meum (inquit Deus) ponam in Nubibus, & erit in signum fœderis.* Quæ duo satis venustè, mysticæ nostræ Roseæ NUBIS, nimirum Rosarianæ MARIÆ præstantiam, simulq; Confraternitatis eius, explicant mysteria, panduntq; gratias. 530.

Iridis duo admiranda.

Virg:

Gen:

Iris, symbolum Mariæ, eiusq; Rosarii.

D *Probatur* Scripturaliter.

Si penitùs, Pictoratæ NUBIS seu Iridis quis perscrutetur fabricam; inveniet totum illud speciosum machinamentum, ex lumine & rore componi. Hinc Ammian: l. 20. docet. Irim tunc fieri atq; conflari, cùm humor aliquis hæserit in áere permixtus, ac exinde disjectis vi ventorum humoris spiraminibus, dispersisq; in paruas aspergines, dum (ut obseruat Plutarchus l. 3. de 531.

Placit:

Iridis fabrica qualis? Placit: c. 5.) ex adverso solis, Nubes huiuscemodi roscida apparet, visus noster, qui in guttas illas inciderat, reflectitur, atq; sic Iris fit. Jam hic meminisse oportet ex S. Scriptura, primùm Roris illius, pro quo multis sæculis deprecabatur Limbus. *Rorate cæli desuper, & Nubes pluant iustum.* Et Deut: 32. *Fluat ut Ros, eloquium tuum.* Per quem Rorem ex communissimo sensu PP. denotabatur VERBUM æternum, Filius DEI. Deinde, ad pulchram mixturam Incarnationis, luminosus requirebatur Radius, quem ipsum indigitavit annuntians Almæ Virgini Gabriel, dum dixit. *Spiritus S. superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi.* Quibus verbis talem phrasim adjunxit S. Amadæus hom: 3. *Superveniet in te, ut inspiret tuam gratissimam dilectionem, insinuans Tibi intimâ aspersione verbum bonum. Ignis ille, rorem luminis exhibuit, ros Luminosus unctionem præbuit, unctio semen sanctum præstitit.* En habes in luminoso rore, celebre primum Rosarianæ Devotionis mysterium Incarnationis, quod dum in castissimo Virginis consumatur vtero, MARIAM veluti speciosam representat Irim, puniceo rutilantem colore, veriùs dicam omnigenæ virtutis & gratiarum varietate, quâ Virgo effulsit tum, dum facta fuit, vera & realis Mater DEI. De quo pulchram dogmatisationem obaudi ex Joan: Sylveira in c. 4. Apocal: *Aptissimè Sacratissima Virgo velut Iris dicitur, & cum ea assimilatur: nam sicut Radius Solis subintrans Nubem concauam, vel imbriferam, sine nubis læsione facit Iridem, sic Filius æterni Patris, Sol iustitiæ, virginis vterum rore Spiritûs S. subintrans,& in ea carnem assumens, sine eius læsione factus est homo, Deus manens. Deinde species Iridis est specularis naturâ, circularis figurâ, multiformis coloris picturâ: sic Sanctissima Virgo fuit purissima, quantum ad naturæ conditionem, perfectissima, quantum ad donorum perceptionem, ornatissima, quantum ad virtutum omnium congregationem.* Alterum huius speciosæ Iridis Rosarianæ cernis colorem roseum, videlicet purpureum, dum dolentem sub Cruce, Virginem Matrem aliaq; mysteria Passionis Christi, in dolorosa Rosarii parte, amaro recogitas animo. Appositè satis Richard: Laur: l. 7. de laud: V. *MARIA NUBES rubicunda per martyrium anima, quando luna con-*

Deut: | *Ros, Filius DEI seu Christus.* | Luc: | Amad: | *Rosarii mysteria, in Iride symbolizata.* | Joan: | Richar:

A *versa est in sanguinem per compassionem, in unigeniti sui passione.* Nec deficit phrasis Iridis in Cerulei seu hyacinthini coloris repræsentatione, hoc etenim abundè præstat B. V. MARIA, in gaudiosæ partis culta devotione, ubi cælestibus exundat consolationibus, aut in cælestia assumpta, summis ipsius SSS. TRINITATIS excipitur honoribus. Et hoc ipsum est, quod ab initio sermonis huius insinuavi, Deum scilicet magnificentiam suam & virtutem collocasse in NUBIBUS, videlicet in sanctis, quarum Principē, primamq; nominavi NUBEM roseam, B nimirùm SS. MARIAM, quæ plurium aliarum nubium, (Almum intelligo Ordinem Prædicatorum, Confraternitateíq; Rosarianas, qui etiam per suppedaneū Orbem in Indiis,tanquam nubes volitant) comitata vocibus, in voce virtutis,seu pia decantatione mysteriorum SS. Rosarii, dat Gloriam Deo super Israel, non modicò animarum emolumento, quæ veluti NUBES ex pia talium mysteriorum recogitatione, reflectentibus se MARIÆ & CHRISTI splendoribus & radiis, pulchris in anima tinguntur virtutum variarum coloribus. Non novum est, sub maC gna Iride, plures alias minores conspicere Irides, quæ in speculari Nube, per reflexam prioris seu majoris speciem repræsentantur. Hinc collige SS. Rosarianæ Devotionis præstantiam, quæ piâ rememoratione mysteriorum, virtutumq; Salvatoris & Matris eius Mariæ, dum toties in anima & potentiis eius reflectitur, speciosâ quadam & eleganti similium virtutum per imitationem intingit picturâ: ut meritò credas, Iridem ex Iride nasci, Roseæ devotionis partu, & Rosarianâ MARIA Confratribus suis, opitulante. En iam habes prænobilem ac simul speciosam D Roseæ NUBIS fabricam.

Prædicatorum ordo, nubes volātes per Orbem. | *Rosariani Fratres, virtutibus exornantur & gratiis.*

Probatur Figuraliter.

532. Alterum iterum Roseæ huic NUBI seu Rosarianæ Iridi,Beatissimæ nimirum Virgini, idem omninò, quod & priori, adstruitur, quòd sit Pactum & signum fœderis inter DEUM & hominem; hôc etenim à SS. Patribus Beatissima honoratur titulo, dum mediatrix inter Deum & Hominem esse asseritur: cuius typum, nulla alia opportuniùs posse videtur

Rosarium signum fœderis inter Deum & hominem

se videtur explicare, quàm alia iterum Nubes, licet exigua & parua, bonorũ tamen nuntia, quæ mirabiliter apparuisse Eliæ perhibetur 2. Reg. 18. *Ecce NUBECVLA parva, quasi vestigium hominis, ascendebat in Cælum.* In hac NUBECULA vivis coloribus expressam DEI Genitricem existimat Joan: Jerosolim: lib: de instit: Monach: c. 32. cuius verba sunt *Revelavit DEUS Eliæ, quòd quædam juvencula, & instar illius NUBECULÆ, per humilitatem parua nasceretur de humana natura peccatrice, designata per mare.* Super hoc fundamentum, quod tritum est, ea quæ coram Rege Achab protulit Propheta examinanda sunt, illa sci: ex eodem capite, ubi placati iam Divini numinis, qui tot annis, plagâ siccatis, & famis, percusserat terram Israel, signum venturæ pluviæ in proximo adesse asseruit. *Ascende, comede, & bibe, quia sonus multæ pluviæ est.* Ex quo etenim superbenedicta Infantula nata est, iam signum fœderis & placati apparebat numinis, & gratiarum fluenta super homines redundare cæperunt. In hoc loco acumen Alb: M. respondet, ad finem c. 10. Luc: locum hunc Eliæ, & NUBEM illuminantis, dum inquit: *Statim autem clamat sermo Propheticus, & omnis bonorum cœtus, quòd sonus inundantis, est multa pluvia, quia terrestres* (loquitur de Deipara) *compluit in gratia & venia, cælestes in illuminationum gloriâ & infernales* (purgatorium denotat) *in indulgentiâ.* Vndiq; pax, undiq; fœdera, arcus conteruntur & confringuntur arma, ubi parvula exoritur NUBECULA MARIA. Acuit ad rem, novum acumen, lectio Hebræa, quæ verbum illud. *Quasi vestigium hominis*, aliter legit, nimirùm, *Parua NUBECULA, acsi esset hominis manus, ascendit de mari:* Vatablus *Magnitudine volæ manûs.* Manibus inire fœdera gentium, vetusta hucusq; testatur consuetudo. Ergo NUBECVLA hæc, pacis portabat signum, unde MARIA in NUBE præsignata, manus fœderis fuit, quæ stipulatam manum dedit DEO, fidem spondens pro homine: cui fauet S. Andr: Creten: Orat: 2. de dormit: B. M. V. *MARIA* (inquit) *fideiussio est, quæ pignore dato, fit Divinarum reconciliationum Ministra.* Valde placet, hisq; apposite alludit subtile ingenium. *Arcones in Is: c. 1. v. 13. d. 3.* qui acutè perpendit, quòd licet Adam

[Margin notes: Reg: — Joan: Hierosf: — *MARIA nubecula de mari ascendẽs omnis boni nũtia.* — *MARIA vola, seu manus stipulata fœderis.* — Andre:]

A

in crimine unus, imò primus fatuorum extitit, quidam tamen igniculus moderationis & prudentiæ in excusatione & confessione sceleris effulsit. DEO enim ad Judicii Tribunal, & ad supplicium vocanti, non seipsum impavidus objecit, sed Euam, tanquam munimen & tutamen Corporis & animæ opposuit, in quo Divinæ iræ retunderetur mucro, & primi, excandescentis Domini exciperentur furores. Audiens enim vocem Domini in paradiso, contra irascentem Dominum mulierem obiecit: Gen: 2. *Dixitq; Adam: Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit*

B

mihi de ligno & comedi. O ignavum militem in crimine fortem, in communione pœnarum, fugientem & abicientem arma? Totum pondus prælii, Domini minas jactantis, formidines opponentis declinavit, & irruentium periculorum turbines, in caput fæminæ injecit. Quis maritus, non seipsum pro tuenda vxore, periculis objicit? Pro deliciis tuis, pro Eua tua, quæ tibi charior vitâ esse debebat, pectus offer gladio, sagittæ, lanceæ, ut seruetur incolumis: sed (ut advertit, cit: *Arcones*) nimis prudens sciebat Adam, tutamentum viri in fæmina præparatum.

C

Audi S. Bernard: apud Tilman: in alleg: dicentem. *Adam quoq; indignationi Divinæ, mulierem pro qua peccauerat, objecit, quasi post tergum eius volens declinare sagittam.* Agnovit Adam in Eua, alteram viventium Matrem adumbratam, & ex ea nascituram, ab omnis sceleris labe irreprehensibilem, nullo errore lapsam, quem ipsa excusaret, videlicet MARIAM prævidens, Divinæ opposuit iræ, ad incolumitatem suam, non ad excusationem criminis, & ad evitationem supplicii, quæ futura erat fæcialis fæderum inter DEUM & hominem, & bona nuntia pa-

D

cis. Vnde valdè observandum est, non fuisse notatum a Domino, Adamum, quòd Euam in certamen & discrimen exposuisset: adeo etenim huius Divinæ mulieris, pergratum DEO statim a condito habebatur nomen, ut si vel umbra ipsius appareret, subitò justi vindicis mitescabant iræ, omnisq; sopiebatur indignatio, ut etiam tum illis, quos morte ilicò, si peccassent, mulctandos prædixerat, vitam ipsis indulgentiùs, ut pœniterent, vlteriorem concederet.

[Margin notes: *Adam cur irascenti DEO primam objecit Euam.* — *MARIA in Eua adumbrata, irato Deo se objicit ad placandũ.* — *Protoplastes ob Mariam, ab instantanea morte, præseruati a DEO.*]

concederet. Quod expressè docuit noster Bernard: *sup. cit: Tit: Negotium* n. 495. ad finem.

Probatur Doctoraliter.

533. Vtriq; dogmatizationi nostræ præbeant testimonia Patres. S. Ernest: Prag: Mariak c. 14. *MARIA est Iris: quia sicut Iridis varietates, nullus pictor expresse, perfecteq́; depingere valet, sic ordinatissimas & splendidissimas MARIÆ affectiones, nullus scriba doctus, potest sufficientur describere.* Item. *MARIA, Iris est, splendoris & colorum multiplicitate, id est iucundâ virtutum & gratiarum varietate, circumdata.* Rich: Laur: l. 7. *MARIA NUBES rubicunda seu Rosea, per pulchritudinem naturalem, verecundiam virginalem, ferventissimam charitatem, patientiam singularem.* D. Epiphan: serm: de Laud: V. M. *MARIA, NUBES lucida, quæ fulgur de cælo lucidissimum ad illuminandū, deduxit CHRISTUM.* S. Joan: Damianus orat: 4. de nativ: B. V. MARIA, *NUBES lucis, terrenum aut grave pondus, leue quodammodo tabernaculum sortita, acsi aëreum; velutq́; in altari panem vitæ operiens, in qua Dominum sedisse Isaias vaticinatus est.* c. 19. S. Joseph: Hymnog: *MARIA, NUBES Solis lucidissima, depellens animæ nostræ Nubes, intercessionibus suis, & mentem nostram illuminans, negligentiæ tenebris obductam.* Quantùm verò attinet illud, ubi Iris hæc, dicitur præseferre fœdera Pacis, adest in promptu noster Bernardinus Senen: ap: Sylveiram cit: qui ait: *Fructus Iridis est, recordatio Divini fœderis, ne Divino judicio disperdatur terra, & omnis anima uivens intereat: sic per Virginem gloriosam, offensa reis remittitur, fœdus stringitur, & ideo meritò, sicut Iris, Virgo scilicet benedicta, in circuitu Ecclesiæ constituitur.* S. Bernardinum sequitur in sensu, Cardinal: Joannes Vitalis in speculo morali S. Scrip: tit: MARIA, dum sic ait: *Iris in Circuitu sedis, est MARIA, quæ astat in Circuitu sedis, similis visioni smaragdinæ, in quo ostenditur consolatio tribulationis, smaragdus enim recreat visum, sic blanda est peccatoribus consolatio Virginis, quæ mitigat DEI judicium, & sententiam contra peccatores.*

Ernest: — Rich: — Epiph: — Damia: — Joseph: Hymno- — Bern: Se-nen: — Vital: Card:

Probatur Miraculosè.

534. Sed accedat & augeatur, huic præfulgidæ NUBI ex rosarianæ Devotionis adminiculis, seu miraculis decus, ut tantò veriùs NUBES appelletur Rosea, primùm in signum fœderis inter

A DEUM & hominem adscita. Prodigiosam auscultate factam B. Alano revelationem, quam refert Trithemius, in cathalogo scriptorum Ecclesiasticorum. Huic apparens B. V. MARIA talia enarravit: cùm gloriosissimus Pater Prædicatorum Dominicus, terras Hispaniarum, per quindecim ferè annos causa prædicationis perageret (fuit hoc sub anno 1200. nondum tamen Ordine Prædicatorum existente,) die quadā propè S. Jacobum, pyratis supervenientibus, charissimum meum Dominicum cum socio suo nomine Bernardo rapuerunt, & ad Galleam, seu classem B navium suarum pertraxerunt, ad remosq́; trahendos applicuerunt: tribus ferè mensibus remos assiduè tractans marinos, manibus delicatis, pustulas & ulcera dolorosa contraxit, sed ego misericordiæ mater, totis visceribus charitatis super eum mota, contra scelestos homines, quamprimùm sum irata, idcirco me volente & mandante, Cœlum vertitur in nubilum, fulmina coruscant, ruunt fulmina cum immensa pluvia, mare feruet ac tonat, ita ut penitùs desperarent vniversi, sed in his meus Dominicus nil motus, prædicatione suâ exhortatur quosq́; ad C pœnitentiam, & ad mei invocationem, sed scelestissimi pro votis, blasphæmias reddebant, subsannantes Dominico. Cùm verò Annuntiationis meæ immineret Festum, tantò feruentiùs urgebat Dominicus ad pœnitentiam & deuotionem, sed in cassum. Cæpit itaq; ipso Festo manè me deprecari pro illorum salute, tunc ego oranti in magna apparui luce, quòd eius amore libens parcerem inimicis, dummodo conditionem hanc admittant, videlicet omni die Rosarium recitare, & novam recipere Confraternitatem statuerint, quòdsi acceptaverint, tu vniversam tempestatem signo Crucis sedabis, sin verò renuerint, tu ipse per aquas, ut per terram eundo saluaberis, cæteris in mare missis. Prædicante igitur Dominico, mox eius precibus ferrea illa pectora emollita, pœnitentiam profitentur futuram, & Confraternitatem hanc incipiendam promittunt quàm celerius, deprecanturq́; Dominicum, pro venia & auxilio: Mox itaq; ille manu dextrâ contra ventum extensâ, ait. In nomine JESU CHRISTI, &

Revelatio mira B. Alani, de S. Dominico & B V. Maria.

Rosario, Conversi & saluati pyratæ

STI, &

STI, & per MARIAM matrem eius piissimam tace, & velociùs obmutesce. Mira res, tempestas subitò sedata, & optata venit malacia: verùm cùm gubernaculum & prora dirupta esset, & navis impleretur fluctibus, egomet soli Dominico visibiliter apparui, & feci nauem pristino restitui statui, atq; etiam saluatis mercibus eorum, projectis ad mare, ad littus Britannicum incolumes deduxi, quibus gratias immensas referentibus, protinùs horribiles voces in mari auditæ sunt *væ, væ*, dæmonū lamentantium de præda amissa, virtute SS. Rosarii. Si ex ascendentis primùm huius Roseæ NEBULÆ, scl: exordientis Devotionis Rosarianæ, tanta vis & efficacia in pactis & fœdere cum irato Cœlo & DEO; quantò magis? dum illa quotidianæ pietatis exercitio, tantò altiùs in dies ascendit, id est, crescit.

Probatur Historicè.

535. Plinius l. 12. c. 24. in histor: rerum naturalium, scribit: Quòd in quocunq; frutice curuetur Iris, seu Arcus Cælestis, eandem, quæ fit aspalatho (est hoc genus quoddam fragrantioris Rosæ) suavitatem odoris in ipso relinquit. Cuius causam alibi, l. 17. c. 5. reddere videtur, cum ita ait: *Terra, cùm à siccitate immaduit imbre, & in quam arcus Cælestis dejecerit capita sua, tunc emittit illum suum halitum Divinum, ex Sole conceptum, cui comparari suavitas nulla potest.* Hic tantus, Iridis ad Rosam odoresq; amor, seu naturæ inclinatio, peruenustè alludere videtur ad gratias, fructus, & emolumenta spiritualia, quæ profluunt ex recitatione SS. Rosarii in animas devotas. Miram etenim, ex tali mysteriorum recogitatione, acquirunt virtutem, & spirant fragrantiam, consolationum quoq; si afflicti sunt, reficiuntur dulcedine, & magnâ cælestium thesaurorum, ac meritorum saturantur copiâ. Hanc dulcedinis suavitatem expertus æquè pius ac doctus auctor Besselius l. de Coron: Rosar: hæc singulari pietate protulit verba: *Coronariorum spirituales thesauros, utinam dignus essem expendere: verùm utcunq; sit, me certè nunquam pœnitebit huius tentati muneris, quippe, ut verumfatear, multò mihi plùs voluptatis & commodi secum attulit, quàm laboris, dum enim studiosiùs his incumbo, & spirituales rosas attrectare præsumo, evenit ut quamvis spinis earum altiùs ipse compungerer, cælesti fragrantiâ, suauiùs permulcerer. Quid igitur suauiùs, quid fructuosius esse potest, quæ non foliis solummodo suis, sed & spinis, beneficio nos afficiunt. Dum enim Peccatricem carnem, Divini timoris compunctione configunt; illius simul claritate nos vulnerant ac succendunt, quorum altero inchoatur, altero perficitur sanctioris vitæ propositum.*

Iris herbis & fructibus, in quos capita sua dejicit, odorem dat roseum.

SS. Rosarii utilitates & fructus.

Epilogus.

536. ET hæc sunt præconia ac laudes nostræ Roseæ NUBIS Rosarianæ, MARIÆ, ipsiusq; Almæ Confraternitatis commendationes, quibus Beatissima, quotidie in sublime ascendit, Alumnorum suorum exaltata canoris vocibus sanctitatis & virtutis, dum in hac specialiter Devotione, quæ per utriusq; mundi latepatentes plagas, ab Illustri Prædicatorum Ordine circumfertur, cæteris Devotionibus gloriosiùs & ampliùs, magnificentiam Divinæ Majestatis glorificat atq; declarat. Gratulabatur olim Paulus 1. Cor: 10. Antiquis Patribus eos *sub NUBE fuisse, & baptizatos* in NVBE. O quantò magis congratulandum venit vniversæ Ecclesiæ CHRISTI, de tam salutaris Rosarianæ NUBIS, sclt Devotionis, per inclytum Patriarcham Dominicum institutione! sub cuius non iam umbra sed lumine, tot fidelium animæ, turbidum præsentis vitæ immaculato calle, transeunt mare, & dum Rosarianæ Devotionis adminiculis, & Beatissimæ Virginis freti suffragiis, fugiunt vitia, virtutesq; CHRISTI & MARIÆ, quas recogitant & deprædicant in Rosario, imitantur; quodammodo in hac NUBE, baptisari, seu transformari in alios homines, censentur, DEO propitio, & MARIA fauente. Vtrique æviterna sit laus & Gloria. A M E N.

Rosariana Devotio, nubes magnificentiam Dei exaltans. Cor:

Rosariana nubes, transformativa hominū.

PARADISVS NOVI ADÆ
SS. DEIPARA.

Pro Festo Annuntiationis B. V. MARIÆ.

Aue gratia plena, Dominus *tecum*. Luc: 2.

538. A Ngelus a DEO ad Virginem mittitur, ut novam novi partûs lætitiam, novâ Salutatione afflaret lætanter, dum ait: *Aue gratiâ plena, Dominus tecum.* A. A. In quo verbo, adhuc ante conceptum in utero VERBUM, iam MARIA, Cœlestis gratiæ affluentiâ, copiosiùs exundabat gaudendi materiâ. Quod advertit S. Andr: Cret: Orat: de Annun: dum ait: *Decuit* (inquit) *lætis ut præconiis Gabriel Reginam salutaret, quæ & lætitiæ Organum, & immensi gaudii est Genitrix.* Nec mirum, non alibi etenim VERBUM in terris hospitari debuit, quàm in loco iucunditatis, lætitiæ, omnisq; voluptatis. *Gen:* 2. Hominem primum conditurus Deus, non putavit dignum, si communi uteretur domo, & promiscuè habitaret cum cætero Creaturarum vulgo: deliciosam ideo ut haberet sedem, priùs condidit PARADISUM. *Plantauerat autem Dominus Deus PARADISUM voluptatis a principio, in quo posuit hominem, quem formaverat.* Quodsi cum Ada primo, Providentiæ Divinæ amantioris talis condescensus? quid de novo opinabimur Adamo, CHRISTO JESU? Decrevit equidem Numen a Principio, quot essent in hoc mundo futuri ex utroq; sexu: statuit, ne plures existerent, nisi fortè vellet Filium suum sub passibili indumento in Orbem terrarum descendere: quod ut definivit, noluit ex generali computo, Matrem Nato suo vendicare, ideo singularem, de novo Creaturam, Filio suo designavit, Virginem Beatissimam, quasi vernantissimum & deliciosissimum Paradisum, locum amænissimum, omnigenæ & excellentis super omnem puram Creaturam, virtutis pulchritudine, temperatissimum omnium sensuum & affectionum moderatione. Concinnè Rupert: Abbas 14. Comm: in Cant:

MARIA etiam ante conceptum Filii, plena gratiarū & gaudii.

Dei solicitudo de hospitio hominis, dum eum crearet. Gen

MARIA Paradisus, conditus de novo, novo Adæ.

Rupert:

A *MARIA PARADISUS novus & cælestis, in quo non posuit Deus hominem, quem formaverat, sicut in PARADISO antiquo & terrestri; sed formavit hominem, qui apud ipsum in principio erat.* Sit ergo nobis hodie in gaudiosa Annuntiatione sui, aut potiùs singulari celebretur elogio PARADISUS iste novi Adæ, MARIA: Cuius ego PARADISI voluptuositatem, & delicias, pro exili meo ingeniolo conabor enarrare. Et quia PARADISVS hic, novo quodam sui privilegio, præter Filium Dei, quem hodie,
B annuntiante Angelo, in utero concepit, etiam eos, qui specialis devotionis cultu Virginem prosequentes, quidquid operantur, totum in Nomine & in honorem ipsius operari nituntur, complectitur, ut tantò studiosiores in cultura PARADISI huius eosdē reddā, priùs Officii huius ministerium, diligentiùs examinabo: nunc breviter salutemus MARIAM.

Salue Hortus voluptatis
Floridis virescens pratis.
Servos Dignitatis tuæ
C *Paradiso restitue.*

PARS I.

Operari in Nomine Mariæ, & licet, & perquàm vtile.

E Tiam cuicunq; Ornatissimo PARADISO, suus debetur cultor. 539.
Quibusdam, propter conservandam sui
D amænitatem, quæ etiam ipsius Creatoris dexterâ plantata, brevi emarcuisset, si vel unus saltim non adfuisset colonus. *Posuit eum* (scil: Adam) *in PARADISO voluptatis, ut operaretur eum. Gen:* 2. Quibusdam verò, non iam ad ipsius

Gen:

Paradisus nullus, sine suo colono.

PARADISI conservationem, quia immarcescibilis habetur, (qualis PARADISUS dicitur MARIA,) suus conceditur Colonus, sed potiùs ipsorum cultorum felicitati, qui dum in huius Cælestis PARADISI cultura occupantur, quæq; in MARIA, eiusq; Augustissimo Nomine operantes, ingenti fructu meritorum ac virtutum cumulantur à Deo, ipsiusq; PARADISI, dum illum devotè excolunt, in labore suo mirificè deliciis ac voluptatibus recreantur.

Probatur Scripturaliter.

540. *MARIÆ in nomine operari, licitū.*

Excitat primum bellum, & occurrit cum Scriptura, Hetærodoxorum turba, honori & cultui huius cælestis PARADISI nimiùm inimica, comprobare intendens, illicitum esse & blasphemum, in Nomine operari MARIÆ, siquidem ex mandato S. Pauli olim dato, nos Christi fideles decet, *Omne quodcunq; facimus in verbo aut in opere, omnia in Nomine Domini Iesu Christi facere, gratias agentes &c:* Et ex illo Isa: 42. *Gloriam meam alteri non dabo, Ego Dominus.* Ex his ergo asserunt, Deum, adeo Ze otem honoris sui esse; ut reatum im minutæ Divinæ Majestatis incurrat is qui in quopiam alio Nomine operatur. Juvare intendunt, malignantes in MARIAM conceptus suos, ex illo Jerem: 14. *Tu autem in nobis es Domine, & nomen Sanctum Tuum invocatum est super nos.* Cùm autem operari in nomine alterius, includere videatur protestationem dependentiæ in agendo, idemq; sit, opus in alicuius nomine auspicari; ac fateri, opus huiusmodi, sine illo nec inchoari tutè, nec perfici posse omnino, qualis dependentia soli Deo ex Textu Prophetæ adstruitur. Igitur universos Catholicos, dum audiunt, in Augustissimo Nomine MARIÆ, eiusq; invocatione, plurima operari, indeq; gestire ac gloriari, perversi mentium Orthodoxarū, interpretes, grandis contra Deum sceleris condemnant illud, quod excellentis virtutis summa est. Vt ergo asserti nostri tantò firmiùs Scripturæ textu stabiliatur veritas, primus locus, quem adducunt incontra Adversarii, quoad sensum est enucleandus. Ad cuius declarationem notandum est, non esse in quæstione, an sic debeamus operari in Nomine MARIÆ; ut

Isa:

Jerem:

Hæreticorum error de invocatione nominis Mariæ refutatur.

A eam fateamur, ultimum finem esse operationum Nostrarum, vel ut ex ipsa opera nostra suscipiant, & suam ab ea habeant perfectionem, ac complementum, quod solius Dei est, & solùm hoc urgent adducti per Adversarios Scripturæ Textus: neq; sic operari in Nomine MARIÆ est mens Catholicorū, sed id quæritur: an, sicut Beata Virgo MARIA, speciali privilegio conjuncta est cum Filio suo, qui multa sibi propria, Matri suæ communicavit; hoc etiam ei contulit, ut quemadmodum in suo nomine fieri voluit, quodcunq; operamur; ita nihi-

B lominùs possimus, salvâ distinctione subjecti & finis, omnia opera nostra in nomine etiam MARIÆ exhibere: sicut etenim, (quod notavit S. Bonav: in 3. d. 9. a. 1. q. 3. & plures alii,) MARIA habet a Deo, quòd sit Domina omnis Creaturæ, adeoq; & operationum eius, non quidem dominio primæ Majestatis & omnipotentiæ, sed domino, quod dicitur præsidentiæ, quatenus sola, longè efficaciùs cæteris omnibus Sanctis, potest impetrare nobis a Deo opportuna auxilia in iis, quæ operari aggredimur. Vnde nos Catholici, quoties in nomine MARIÆ quodpiam aggre-

C dimur opus, licet Deo principalissimè, tanquam Auctori primo, opera nostra attribuamus; atq; ab eodem profluere cognoscamus; a Virgine tamen, tanquam secundaria quadam scaturigine, per lineam efficatioris cæteris impetrationis, eadem auxilia gratiæ, læti lubentesq; haurimus. In quo Mellifluus Bernardus præivisse videtur, dum ait ap: Liræum Trisag: Proëmio. *Altiùs intueamini fratres, quanto devotionis affectu a nobis, voluerit DEUS, Eam honorari, qui totius boni plenitudinem posuit in MARIA: ut proinde, si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, ab ea noveri-*

D *mus abundáre.* Si iterum ex Scriptura constat, licuisse Sanctissimis Viris, suas exorsuris actiones, aliorum Patriarcharum invocare nomina, ut patet ex illis verbis, quæ prolocutus est Jacob, in filiorum suorum benedictione, inquiens. *Angelus, qui eripuit me de cunctis malis, benedicat pueris istis, & invocetur super eos nomen meum: Nomina quoq; Patrum meorum Abraam & Isaac: Gen:* 48. Hugo autem Card: inquit: *Filii nostri opera nostra sunt.* Quantò magis filiis

Bonav:

MARIA Domina omnis operationis: quo sensu?

MARIA scaturigo omnis gratiæ.

Gen:

gis filiis hisce, operibus nimirum nostris, præficere MARIÆ nomen, nedũ non illicitum, sed & laudabile,simulq; perutile concludendum est. De quo S. Germ: Constan: audiamus Orat: de zona Virginis. *Quomodo Corpus nostrum, vitalis signum operationis, habet respirationem; ita sanctissimum Tuum Nomen MARIA, quod in ore servorum tuorum versatur, assiduè in omni tempore, loco, & modo, vitæ, lætitiæ & auxilii, non solùm est signum, sed ea etiam procurat & conciliat.* Bene proinde ac sapienter Seraphicus Bonav: eximius Virginis cultor, in hæc verba prolocutus est in Psalt: *Domina, in nomine Tuo, salvum me fac, & magnifica nomen Tuum super nos: Pax enim multa observantibus Nomen tuum, & non est ei scandalum:* Sed pro colophone contra hetærodoxos, serviat ille cæteris illustrior locus sacræ Scripturæ, usurpatissimus inter Doctores de MARIA, qui omne resolvit periculum peccati operantibus in Nomine MARIÆ, imo in hoc ipso cœlestis vitæ, appromittit redundantiam. Eccli: 24. *Qui operantur in me, non peccabunt: qui elucidant me, vitam æternam habebunt.*

Germ:

MARIÆ in nomine operantibus, vitam æternam deberi, docet S. Script:

Probatur Figuraliter.

541. Sed clariùs elucidandæ propositæ a nobis thesi, affigamus Figuram S. Scripturæ. Difficili modo stringuntur verba Gen: 48. cùm Josephum suum Pater prætulit hereditate, reliquis fratribus, & portionem optimam & selectam, testamento ipsi reliquit *Do tibi* (inquit) *partem unam, extra fratres tuos, quã tuli de manu Amorrhæi in gladio & Arcu meo:* Si literam sectemur, facilè dissolvitur difficultas, si scias hanc partem in partitione terræ sanctæ esse Sichimam: ut legunt ap. Arcones in Iss: 2. n. 2. d. 11. Septuag: & affirmat sacer Evangelista, Joan: c. 4. *Venit ergo IESUS in Civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar, iuxta prædium, quod dedit Iacob, Ioseph filio suo.* Verumtamen, si iuxta altiorem sensum curiosâ scruteris indagine, quæ sit ista portio, quæ paternâ legatione donata est Josepho, magna varietas est sacrorum Interpretum. Nam S. Basil: in Psal: 59. per Sichimam, significari asserit Judæorum testamentum: S. verò Hiero: in Ose c. 6. & S. Ambro: ait: *Heredem ergo bonorum benedictionibus operum, S. Ioseph præ cæteris elegit, cuius operæ fratres æquare non poterant.* At S. Bernard: in Caten. Lipomani, Ecclesiam, Sichimam esse censet: Sed pulchrior & nostro proposito accomodatior, profundissimi Ambrosii, alibi habetur commentatio, qui in Comm: ad Psal: 41. Sichimam censet esse Deiparam, cuius verba attexo penè aurea. *Hæc Sichima, MARIA est, cuius animam gladius Dei transit & dividit. Hæc Sichima, est ascendens, sicut interpretatio habet. Quæ sit ascendens? audi dicentem de Ecclesia: Quæ est ista, quæ ascendit dealbata, innitens supra fratrem suum: Hæc ex Græco, dicitur actuosa, quòd fide operibusq; resplendet.* Sed arctiùs teneamus hanc alteram Sichimæ interpretationem, nimirum, ut Actuosa seu operosa dicitur: & ex eo audeamus ulteriùs, a S. Doctore præconceptam in Sichima, MARIA, prosequi ad propositum nostrum allegoriam; priùs tamen Nominis Joseph, cui prædium, quod Jacob, filiorum suorum excoluerat manibus, venerat in possessionem, observemus interpretationem, qui utiq; *filius accrescens* appellabatur, & quodammodo portionis suæ, quam specialem inter fratres suos acquisiturus erat, præsagiebat felicitatem & abundantiam, ex cuius cultura, amplioribus, Tribus Joseph, ditanda erat facultatibus, semper de proventu suo feliciter accrescens. Hinc intellige, si iuxta S. Ambro: in Sichima adumbratur MARIA, quæ operosa dici potest, nedum ex parte sui, sed quoq; ratione eorum, qui commorantur in eius prædii speciali cultura, opera nimirùm devotionis & actionis sacræ, in nomine eius exercendo, quantùm meriti accrescat operantibus, quantùm accipiant proventûs ex fertilissimi huius Cœlestis agelli excolitione: certè non dubito, quòd tales, meliorem supra fratres suos, cæteros fideles, nacti portionem MARIAM, meritò Josephi, seu accrescentes dicendi, utpotè quotidiano in Nomine Maria, meritorum adaucti cumulo. O Felix prædium devotorum! o nimis locuples possesio, MARIA! quæ tantis superabundas fructibus, sibi in immensum dives, cultoribus tuis ex proventu nimis opulenta. Quisquis ex huius Cœlestis agelli ditescere percupis cultura, huic (ut monet Eccli: c. 6.) *Subjice humerum tuum, & porta illam, & ne acedieris in vinculis eius, hoc est.* (ut interpre-

Gen:

Joan:

Sichima, portio Ioseph, mysticè explicatâ.

Ambr:

MARIA in Sichima, figurata,

Mariani prædii cultorum felicitas opulenta.

interpretatur Rich: a S. Laur:) *Actus tuos suppone sub Magisterio eius, subjice per humilitatem, porta per patientiam, & ne acedieris in vinculis eius, id est, ne graviter & tædiosè feras, imp'e præcepta sapientiæ & MARIÆ.* Hinc præstantissimus iste Author, qui miro & speciali Cœlesti entheo plenus, quingentis & plusquam annis abhinc, adeoq; ante exortas Calvini & Lutheri inimicas Nomini MARIÆ hæreses, scripsit suos de Mariæ laudibus tractatus, eximiè doctos, & summè eleuatos, nimirùm circa annũ 1230. idq; magnâ ingenii sublimitate, &non minori devotionis spiritu.Hic l.2. de laudibus V. servitium promovens Marianum, modos quosdam exquisitos, & bene fundatos in Scriptura, serviendi Mariæ, corde nimirùm, ore, Capite, manibus, humeris, imo cuiuslibet penitùs membri ministerio, subministrasse legitur. Hæc omnia longiorem exigunt explicationem, cui pro nunc locus non sufficit, nisi fortè deinceps occurrat dicendi occasio: ideo devotum lectorem expedit ad fontem remittere Authoris.

Richard: Laurent: quàm antiquus Author.

MARIA omnibus membris quomodo colenda.

Probatur Historicè.

542. Horum in locũ aliud ex Historiis subnectere placuit, quòd quamvis devotæ in MARIAM Genti meæ Polonæ, ea insit ad nomen superaugustum Mariæ reverentia; ut in nulla fæmina, (etiamsi Regina sit) huius nominis patiantur nomenclaturam, de quo testis est experientia, & Miechovita; cæterùm ex alio & diverso pietatis dictamine, hoc ipsum aliis in Nationibus usurpatũ fuisse legitur etiã masculis,huius nominis cohonestari quasi agnomine: quod latiùs videre est apud LyræumTrisag: Mar: l. 2. hoc verò contingit ex speciali in MARIAM populorum devotione: ut per hoc testentur, tantò evidentiùs, quòd quidquid operantur, se sub nomine & in nomine operari MARIÆ, cuius illi insigniuntur titulo. Multa sunt quæ dictus recenset Author, ex his præcipuum pono recentiùs, de quodam Gilberto Nicolai Ordi: Nostri Theologo ac zelote Mariani cultûs amplificandi flagrantissimo. Hic sub Leone X. Pont: Max: Divini humaniq; juris scientissimo, dum Romam venisset, ut Principis Joannæ Franciæ, Monialium insti-

Poloni ex reverentia in B. V. fæminis etiam Regiis,vetant imponi nomen MARIÆ.

Nationũ aliquarũ mos, etiam masculis agnomen MARIÆ portare.

A tutum, sub titulo Virginis Annuntiatæ apud S. Sedem promoveret, ita fidem suam atq; solicitudinem pro honore MARIÆ probasse legitur; ut non solùm longè & liberaliter votorum compos factus sit; sed ab eodem Pontifice, amplissimi cuiusdam honoris gratiâ, priori Nomini ac cognomini valeri iusso, Gabriel MARIA fuerit appellatus. Perspexerat namq; Pontifex sedulam huius viri pietatem ac Religionem planè singularem, quâ Virginis MARIÆ cultum proferre augereq; laborabat, ut quidquid operaretur; hoc totum sub patrocinio MA-

B RIÆ, atq; in honorem MARIÆ, peragi satageret. Quod & ut testatum faceret Pontifex, novâ hâc Nominis Virginalis appositione significavit: factoq; ipso approbavit, nedum licitum esse, sed & apprimè lucrosum, omnia operari post Deum, in MARIA, ex MARIA, & pro MARIA. Jam ergo habemus cultores PARADISI: ingredi etiã liceat & videre, ipsiusmet Cœlestis Horti amænitates.

Leo X. Patri cuidã multum pro MARIA laboranti, nomen mutavit.

PARS II.

C

SS. DEIPARA PARADISVS NOVI ADÆ.

543. EXtetne, vel non extet PARADISUS ille, quem creaverat DEUS ab initio, incognitum hucusq; hominibus haberi voluit Deus. Qui vel ideo sapientissimum ei præfecit Cherubinum; ut etiamsi nunc defacto in terra existeret Paradisus, ille sagacitatis suæ adminiculo, arcanis industriis redderet hominibus invisibilem, & inaccessibilem: quem etiam singularis Omnipotentiæ Divinæ interventu, ab

D aquarum diluvio indemnem, conservatum fuisse quidam authumant. Nec etiam oppositæ sententiæ, sua probabilitas deest, præsertim ex Authoritate S. Chrysostomi, existimantis eum fuisse sublatum funditùs, sub universali diluvio: de quo etiam S. Augu: & Ambro: ambigui sunt. Ad Fidem utrumq; non spectat, nisi hoc unicum quòd Paradisus ab initio mundi, verè & realiter creatus fuerit a Deo, contra ori-

Opinio de existentia vel non existentia Paradisi, utraq; probabilis.

August: Ambro:

tra Origenem, qui omnia allegoricè intelligere voluit. His ut nimis curiosis de veteri PARADISO sepositis, ad novum novi Adæ Paradisum, MARIAM, devotiùs ac utiliùs accedamus, amœnitates ipsius ac Privilegia, cum diligentia perscrutaturi, idq; sumptâ a veteri PARADISO Allegoriâ.

Probatur Scripturaliter.

544. Primum, de quibus nobilitabatur antiqvus ille PARADISUS, (ut cætera arborum genera omittam, imò & ipsam arborem scientiæ Boni & Mali, utpotè occasionem aliquam originalis peccati) eminet Lignum Vitæ, quod *plantaverat Deus in medio PARADISI* illius: cui ligno ex ordinatione & beneplacito Creatoris, inerat vis quædam mirifica, gustantibus illud, largiendi vitam immortalem: & hoc ipsum lignũ ex communi sensu Expositorum, præsertim Ruperti, typus erat Christi Dei & Hominis, qui fuit, & est Author verus & origo immortalis vitæ: ait Scriptura Prover: 11. *Fructus iusti lignum vitæ.* Et quis iste de potiori appellandus iustus? nisi ille, qui dicitur eminenter Justus Justorum & Sanctus Sanctorum, iustitiæ & sanctitatis omnis radix, atq; emanatio, JESUS Salvator, sic sentiente Beda & Richardo: qui ipse ita ait *Lignum vitæ, CHRISTUS est, qui suis electis semetipsum participando per gratiam, vitam æternam præbet.* Huius ergo Ligni vitæ, hodie fit, in medio novi PARADISI, scil: MARIÆ, prima implantatio, dum ad Angeli cœlestia nuntia, humillimè consentiens Virgo, locum Filio DEI, in Virgineo indulsit utero, non absimili, ab illo veteris PARADISI ligno, parturigine: nam sicut illa virginea fuit, siquidem absq; semine sata, sed satis pudicè, ad vocem Creatoris erupit de terra: non sarculo fossa, non irriguo humore saginata, repentè germinavit: sic pariter, imò longè præstantiori modo, PARADISUS noster, MARIA, (extraneo omni excluso adminiculo) soliùs Spiritûs S. virtutis obumbratione, credens affatibus Cœlestis nuntii (*Spiritus S. superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit Tibi*) intra claustra Virginalis pudoris, integerrimè & superquàm castè, Arborem vitæ, Filium scil: Dei, repentè germinavit, quæ similiter re-

Ligni vitæ in paradiso virtus quæ?

Prov:

Lignum vitæ, typus Christi.

Beda. Richar:

MARIA Paradisus germinãs

A pentè fructus suos produxit uberimos salutis, iam Salvator ab Angelo appellatus *priusquam in utero conciperetur.* Pulchrè nimis, & PARADISI istius encomia, & Ligni in eo consiti fructus explicuit S. Damasc: Orat: 2. de Assump: dum sic ait: *Hodierno die, Edem spiritualem Novi Adæ, PARADISUM suscipit, in quo condemnatio abrogata, in quo lignũ vitæ consitum, in quo nuditas nostrâ contecta est. Non enim nos iam nudi sumus atq; indumentis caremus, Divinæ videlicet Imaginis splendorem minimè ferentes, uberrimâq; Spiritûs gratiâ spoliati: etenim ad hunc PARADISVM, serpens aditum non habuit,* B *ubi falsâ Divinitatis cupiditate flagrãtes, iumentis comparati fuimus.* Profundè hìc satis collegit Damasc: & comparavit unum ad aliud, ut PARADISI nostri, & Arboris eius Filii, explicatiûs panderet fructus & utilitates: sed enucleatiùs adhuc descripsisse id videtur Theodotus ap. Zerdam, Acad: 3. §. 4. qui fuit Episcopus Anciranus, de nat: Dom: dum sic fatur. *O terra (MARIA) sine semine fructum germinans salutarem! O Virgo! quæ ipsum vicisti deliciarum PARADISVM! Illa namq; sine semine omne plantationis genus protulit, ex virgine terra exortis plantationibus; Hæc autem Virgo, terrâ illâ melior est, non enim pomorum* C *protulit Arborem; sed virgam Iesse, fructum salutis hominibus afferentem: & illa terra, Virgo erat, & ista Virgo: sed illius quidem Arborem nasci præcepit Deus, huius autem Virginis, ipse Creator secundùm carnem, factus est germen: nec illa terra ante, Arboris frondes suscepit; nec hæc, ex partu virginitatem læsit: Virgo gloriosior PARADISO facta est: Ille enim Dei culturâ factus est; Hæc autem secundùm Carnem, Deum coluit eligentem hominis copulari naturæ.* Adverte quæso argutiam almi Præsulis, quàm venustè transit ab una significatione verbi *colo*, quod significat culturam terræ, ad significationem alteram, pro- D ut significat adorare, & connotat cultum, qui soli litatur Deo. Hinc Virginem, gloriosiorem PARADISUM appellavit, quæ nedum genuit Deum, sed eundem, dum gigneret, adoravit & coluit: ut meritò canat Ecclesia. *Ipsum, quem genuit, adoravit.* O insigne huius Cœlestis PARADISI privilegium ac prodigium! Quem coluit fructum, & arborem uteri sui, ut Genitrix, eundẽ coluit, & adoravit, ut Ancilla, demonstrans

Damasc:

Theod: Zerda.

Mariam Paradisi comparatio, cum illo primo, in quo.

monstrans se non agnoscere virum illum, scl: Adam, nec illius originali tabe infectam esse, qui cùm inductus in Paradisum fuisset, ut coleret illum, Deum suum non coluit, sed propter eminentiæ, quam appetierat, dignitatem, Dæmoni thura dedit: Hæc autẽ vitalẽ æternæ vitæ progerminans in visceribus suis Arborem, CHRISTUM simul cultu supremo, ut Deum venerata est.

Probatur Figuraliter.

545. Alterum fuit, quod non minùs in veteris illius Paradisi cedebat commendationem; quàm in totius terræ serviebat utilitatem, Fons nimirùm, seu fluvius quidam, qui in quatuor capita divisus, per varios mæandros, totam irrigasse terram legitur. Gen: 2. *Et fluvius egrediebatur de domo voluptatis, ad irrigandum PARADISUM, qui inde dividitur in varia capita.* Et hic ipse fluvius serviat nobis pro Figura ad explicandas delicias mystici nostri PARADISI MARIÆ: quam etiam eodem titulo cohonestavit S. Anton: summ: PP. tit. 31. c. 3. dum ait. *MARIA fluvius PARADISI Ecclesiæ, ad irrigandum ligna fructifera Ecclesiæ.* Sed hodierni mysterii, in quo primùm MARIA efficitur naturalis Mater Dei, sublimitas ad ampliora fert meditationes nostras, ita ut ipsum Privilegium Maternitatis Dei, istius PARADISI fluvium esse cogitemus: omnis etenim MARIÆ gloria, ab utero ipsius metienda est: Ipsa etenim origo est, & causa omnium gratiarum, prærogativarum, omnium dignitatum, eminentiarum: & quidquid quomodocunq; dicitur de MARIA, totum, tanquam de Fonte emanat, ex hoc solo, quia ipsa est Mater Dei. Hinc est, quòd Sancti Euangelistæ, tam breviter de MARIÆ scripsêre laudibus in suis Euangeliis, solius ipsius Maternitatis tantummodo memores, totum satis Laconico complexi sunt stylo illis scil: verbis. *Virum MARIÆ, de qua natus est IESVS. Et peperit Filium suum primogenitum.* Sat fuit ipsis, uteri spatiosi Sacramentum narravisse, ut gloriæ pondus absq; interprete conjectes. Bene S. Th: Villan: s. 2. de nat. V. *Ita placuisse Spiritui S. eiusq; providentiâ siluisse Euangelistas propterea, quia Virginis gloria, intùs erat, & magis cogitari poterat, quàm describi: quia amplius quæris? quid ultra requiris in Virgine sufficit tibi, quod Mater Dei est: quænam obsecro pulchritudo, quænam virtus, quæ perfectio, quæ gloria, Matri DEI non congruit.* Ab huius itaq; Maternitatis eminentia, cæteræ profluxêre MARIÆ excellentiæ, quibus illa omnem aliam Creaturam supergreditur, imò ad quandam infinitatem (ut mos est loquendi Patrum) videtur accedere, & hæ, quidem quatuor censentur: nimirum cultus post Christum supremus, dignitas approximans Dignitati Divinæ, gratiæ sanctitatisq; immensa affluentia, ac tandem gloriæ ipsius sublimitas. Istas excellentias, veluti quatuor fluvios Paradisi ab una elabi Maternitate MARIÆ, probat multiplex Authoritas Patrum: & primùm, cultum Hyperduliæ competere MARIÆ ratione Maternitatis, docet clarè S. Tho: Aquin: 3. P. q. 25. Art: 5. dicens: *Beatæ Virgini debetur veneratio Duliæ, eminentiùs, quàm reliquis Creaturis, inquantùm ipsa est Mater Dei: & ideo dicitur, quod debetur ei non qualiscunq; Dulia, sed Hyperdulia.* Similiter loquuntur Patres de dignitate ipsius. Si etenim gratia sanctificans secundùm S. Petr: 2. Pet: 1. est quadam participatio Deitatis. *Per quem* (inquit) *maxima & pretiosa nobis donavit, ut per hæc efficiamini consortes Divinæ naturæ;* quantò magis id attribuendum est MARIÆ, quà Matri Dei. Vnde Christoph: Vega probat Maternitatem Dei, fuisse formam quandam, nobiliùs sanctificantem, animam Beatissimæ, quàm sanctificet gratia habitualis: & eminentiori modo fuisse participationem Deitatis, quàm sit gratia habitualis: ad quod, illud Cajetani servit: 22. q. 10. act: 4. *Quia* (inquit) *Mater facta, suâ dignitate fines Divinitatis propinquiùs attigit.* Gratiarum tandem omnigenarum in Maria emanationem fuisse a Maternitate, clarissimis edocuit verbis Dio: ni: Carthus: l. 1. de laud: V. art: 34. *Sicut* (inquit) *Christi Humanitatem, propter eius personalem cum Deo unionem, decuit omni perfectione naturæ & gratiæ in termino excellentiæ præfulgere; ita ipsius Genitricis Personam, post Vnigeniti sui Humanitatem, oportebat sic ornari: quoniam post Hypostaticam cum Deo unionem, non est alia tam vicina, ut est unio Matris Dei cum Filio suo.* Ac tandem investigabilem Mariæ in gloria sublimitatem, Maternitatis

Marginalia: Gen: — *MARIÆ Maternitas fluvius paradisi cur?* — *Maternitas, origo omnium privilegiorum MARIÆ.* — *Euangelistæ cur pauca notavint de MARIA?* — Thom: Villan: — *MARIÆ qua Mater est, quatuor privilegia* 546 — Th: Aq: — Pet: — *Maternitas DEI, forma fuit sanctificans nobilius, quàm gratia.* — Carth:

ternitatis Dei promanasse ex privilegio, quasi justam hereditatem, deducit S. Joannes Damasc: Orat: 2. de Assumpt: dum ita proloquitur: *Oportebat Dei Matrem, ea, quæ Filii sui erant, possidere, quanquam enim semper ita comparatum est, ut hereditas a Parentibus ad Filios devolvatur, nunc autem (ut eruditi cuiusdam viri verbis utar) sursum sacrorum fluminum fontes fluunt: etenim Filius Matri, res omnes in servitutem addixit.* Auxilium in sensu præstet Rupert: in c. 4. Cant: ita scribens. *Hæc in Cœlis Regina Sanctorum est, quandoquidem est Mater Regis coronati, quem constituit Dominus super omnia opera manuũ suarum, ac proinde Regina constituta, totum jure possidet Filii Regnum.*

Damasc:

Rupert-

Probatur Doctoraliter.

546. Jam tertium illius PARADISI veteris Adæ, scil: omnigena, ex Arborũ, virgultorum, fructuum, florumq; diversitate, amœnitas evolvit sese, & exprimit lõgè felicius in huius Novi Adæ PARADISI, MARIÆ, pulchritudine, ob admirandam illius immarcescibilem quarumcunq; virtutum diversitatem: in quibus, quantùm emicuerit PARADISUS, MARIA, aliqua Sanctorum Patrum auscultemus testimonia. Teneat primatum, ex antiquissimis, S. Ephrem: ser: de laud: V. *MARIA, PARADISUS deliciarum, totiusq; amœnitatis, atq; immortalitatis.* D. Basil: Seleuc: Orat: in Annu: V. *MARIA, PARADISUS florentissimus Virginitatis, in quo lignum vitæ satum, produxit fructus omnibus salutares: ex quo Evangeliorum Fons in quatuor oras sectus, miserationum flumina credentibus deduxit: sive, ut alii transferunt, PARADISUS castimoniâ perpetuò virens, in quo vitæ lignum plantatum, omnibus salutis fructum fundit.* S. Joan: Damasc: Orat: 2. de Assump: *PARADISUS, prædio Eden beatior, ubi virtutis planta omnis, virore germinavit, ac in quo arbor vitæ enituit, cuius commercio, ad pristinam redimus vitam.* S. Germ: Constan: Orat: 1. de Præsen: *MARIA, PARADISUS DEI amœnissimus & rationalis, ad Orientem Divinæ voluntatis plantatus, ipsi Deo floridum lilium, & immarcescibilem proferens rosam.* Cæteris explicatiùs S. Amadæus Homil: 7. de laud: V. *MARIA, PARADISUS habens mala punica, in varietate virtutum, fructus pomorum, in perfectione operum, Cyprum cum nardo, illam fertilem uvarum, hanc miri odoris*

Ephrem:

Basil:

Damasc:

Germ:

Amadæ:

A *herbarum aromaticam, ob sobriam ebrietatem sensuum, & suauefragrantem opinionem virtutum: quibus adduntur, crocus lætitiæ, fistula expoliationis carnis, cynamonum suavitatis, cum universis lignis Libani, per quæ virtutum universitates figurantur: Myrrha quoq; mortificationis & aloës incorruptionis, cum omnibus primis unguentis effusis in Oratione, ab illo unguento, quando consistens in capite, descendit in barbam, barbam Aaron: non illius veteris & significantis, sed novi & signati.* Jacob: de Vorag: ser: 2. *MARIA, PARADISUS deliciarum, in quo fuit Cedrus contemplationis excelsæ, Cypressus odoriferæ Famæ, Palma gloriosæ victoriæ,* B *Rosa patientiæ, Oliua misericordiæ, & Platanus Fidei perfectæ.* Vorag:

Probatur Miraculosè.

Tantæ ergo virtutum diversarum amœnitati, suos DEUS adhibere voluit Vigiles, nec enim Hesperidum Hortis, suus deerat Draco ad tutelam, nec primævum reliquerat Deus PARADISUM, absq; custode. Ideo enim *posuit hominem in PARADISO, ut operaretur, & custodiret illum.* cui, dum ipsum invasorem PARADISI reperit, ad custodiendum lignum vitæ, Cherubinum cum flammeo substituit gladio: C Nec ergo noster PARADISUS, MARIA, sine custode, non tam ad tutelam ac securitatem, quàm honoris & obsequentiæ gratiâ. Vnum, pro illius PARADISI custodia, legitur Deus constituisse Cherubinum; pro istius verò Cœlestis PARADISI, dum primùm plantaretur, sc. in sua immaculatissima Conceptione, quot nam Cherubinorum adstitêre millia, audite miraculosam revelationem, quam refert Bernard: Busten: ser: 8. de Conc. Sub Bonifacio V. fuit quædam valdè devota & extatica Monialis: hæc in Festo Immacul: Concept: MARIÆ, deliciosum hoc, devotiùs dum meditaretur Myste- D rium, facta est in raptu, viditq; & audivit ipsam Beatissimam sibi dicentem. *Scias Filia, quòd meæ Immaculatissimæ Conceptioni, & sanctificationi, affuerunt tria Millia Cherubinorum canentium & dicentium: Mater Domini est Maria, & Tabernaculum SSS. TRINITATIS.* Si tot, & tam præstantibus PARADISUS iste, honori suo, in prima sui plantatione destinatis, gloriatur vigilibus, quid sentiendum demum, crescente MARIA, in ætate, 547.

Cherubinorum 3. millia, astitêre immacu: Concept: B. M. V.

& in ætate, adolescente omniũ virtutum incrementis? Crediderim sanè, Cœlestes illos Spiritus, sacrâ quâdam devotionis in Virginem zelotypiâ, inter se decertasse ita, ut per distinctas legiones adnumerati, successivis horis, diebus, imo & annis, SS. huic custodiæ suas consecrarint vigilias, mirificè delectati PARADISI huius Divini amœnitatibus. Rectè scripsit Rich: Laur: l. 12. *MARIA PARADISUS terrestris,*
Rich: *quia si PARADISUS ille, custodiâ Angelorum munitus fuit, sicut legitur Gen: 3. sic B. Virginem, Angeli solicitè custodiebant: unde Cant: 3 lectulum Salomonis sexaginta fortes circumdant.*

Probatur Historicè.

548. Quintum, sed singulare inest, quo PARADISUS noster MARIA, veteris illius excellit Nobilitatem, quòd cùm illi priori, (quamvis, iuxta Tostatum, quadraginta Milliarium circumferentia eius haberetur) pro cultura, unus sufficiebat pro tunc colonus, Adam, qui positus dicitur in PARADISO, ut operaretur in illo, attestante sacro textu; Huic verò Mariano, etiam millia millium parum est deservire pro cultu. Vafer Machometes (quod scribit Theat: Vit: lit: N.) ut Cœlum quodammodo in terras devocaret, & delicias Cœlestes ad brutales transferret, PARADISUM terrestrem, ad speciem illius primævi, ipso cacodæmone magistrante, propudiosè adornavit in loco amœnissimo, in quo quidquid ad delectationem, admirationem, omniumq; sensuum titillationem, concurrentibus naturâ & arte, illecebræ fieri poterat, exhibebatur: cuius culturæ, ducenti lectissimi iuvenes præficiebantur ab anno quintodecimo ad vigesimum, qui pastinando, rigando, areolas, pulvillos & topiaria formando, colendoq; ad æmulationem, destinabantur, ac stipendio lauto donabantur: qui locus cinctus fuit exquisitis palatiis, omni luxu deliciarum abundantibus. Maius quid referunt Historiæ, de Famosis, toto orbe, Semiramidis Reginæ pensilibus in âere Hortis, in quibus extruendis trecenta millia desudasse traduntur. Tantus numerus, umbra est ad numerum cultorum PARADISI nostri, MARIÆ: præter hoc enim, quòd turba Millium & millium de Cœlestibus illis spiritibus famulentur eidem; immensa tot hominum, quot Orthodoxorum multitudo, ad huius vastissimi, simulq; amœnissimi PARADISI, ultroneè etiam, sese dedicat culturam, seu cultum, idq; variis suarum devotionum industriis, nulloq; habito delectu Personarum, Principum, Regum, Pontificumq; quibus pro regali habetur, colonum huius agere PARADISI. Quod ipsamet B. Virgo adflata Spiritu, in suo prædixerat Cantico Luc: 1. *Ecce enim ex hoc, Beatam me dicent omnes generationes.* Heu infelicem generationem! Heu synagogas Hæreticorum! exules eo ipso a PARADISO censendas! quæ à cultu ipsius se subducunt, dum Beatam etiam nominare renuunt: si cicadæ taciturnitas, signum est, ipsam non calere; sic illi, quia silent MARIAM, calere Deum non putantur. Vnde S. Bernar: l. 2. de Pent: pro nihilo reputans hãc prauã generationẽ, universaliter numerum cultorum huius PARADISI circumscribens, indefinitè dixit: *Ad illam, sicut ad negotium sæculorum, respiciunt omnes, & qui in Cœlo habitant, & qui in inferno, & qui nos præcesserunt, & nos qui sumus, & qui sequentur.*

Engelg: in Festo S. Dominici.

Paradisus Machometi, artificiosè confictus.

Horti Semiramidis 300000. hominũ labore culti.

Bern: Sen:

Epilogus.

549. HUius ergo Cœlestis PARADISI, cui hodie, annuntiante Angelo. vitæ implantatur lignum, Christus, & novus hic intra Virginei alui claustrum introducitur Adam, Deus Incarnatus: (quantùm viatoribus licuit) deliciis & amœnitatibus delectati, tantò studiosiùs, eiusdem nos addicamus culturæ. Sint nobis areolæ eius virtutum, nedum sui elegantiâ, Materia laudum ipsius, sed simul seminaria exercitiorum pietatis, per imitationem eiusdem. Nam S. Hiero: monet, utrumq; requiri ad veram PARADISI MARIANI culturam. *Tunc etenim verè & colitis & amatis MARIAM, si imitari velitis ex toto corde, quod amatis.* Sublimitas quidem virtutum eius inaccessabilis est; nihilominùs proponitur nobis, si non ad assequendũ, saltèm pro posse naturæ ac gratiæ, ad sectandũ: aderit illa indubiè laborantibus. Aresius in Festo S. Martini, de illo fictitio PARADISO Machometi tradit, quòd qui unum tantùm diem & noctem in eius deliciis transegisset, dormiens ex ipso deductus, vitam suam libens

MARIA colenda morũ etiam eius imitatione.

Paradisi Machometis vis in roborando cōtra pericula. libens pro Machomete profunderet, & in mille pericula rueret intrepidus, ut tantùm iisdem deliciis post mortem perfrui ei liceret. O Hortos! o haras! brutorum, non hominum stabula! propter quæ miseri illi, servi spurcissimæ voluptatis, mille vulnera non reformidant. PARADISUS verò talis est MARIA, ut si quis Cœlestium deliciarum etiam ad breve tempus ingrediatur amænitatem, eiusq; fructus ac flores, vel oculis aut devotionis affe-A ctu delibet, sordescent illicò tali, quæq; deliciarum terrenarum voluptates, & penè ab odorum ipsius fragrantia, novum reformatus in hominem, generosum contra omnia virtutum obstacula induet spiritum, cuncta animosè contemnet, atq; sic PARADISI huius cultorem perpetuum & solicitum, se profitebitur, lili ad gloriam, sibi verò ad perenne meritum. A M E N.

PELAGVS MISERATIONVM

Pro Visitatione B. V. Mariæ.

SS. DEIPARÆ.

Exurgens Maria abiit in montana. Luc: I.

550. Quotidianâ remigantium compertum habetur experientiâ, Mare quò profundiùs, eò inquietiùs esse. A. A. Quamvis etenim ab extrinseco, nulli consurgant venti, nec turbidus cum fluctibus aquarum concertet Aquilo; tamen vastissimo illi elemento, ipsis in visceribus, continuarum agitationum non deest origo & causa: terreis namq; ab imo fundi ascendentibus vaporibus, abyssales illæ aquarum voragines, quantò profundius est mare, tantò altiùs elevantut, ac deinde ob gravitatem elementi dehiscentes, nunquam quietum, & in perfecta malacia, consistere permittunt Mare, quæ proinde profunditates, Pelagus appellantur. Stupes forsitan, dum cernis Virginē, quæ cubiculi sui secreti tantùm conscia, penetralibus in domesticis continebatur hactenus, in subitaneos, eosq; nimis festinos, tanquam æstuans mare, erumpere motus. *Exurgens MARIA, abiit in Montana cum festinatione.* Sed mirari desine, & ab improviso stupore sic te expedi: cogita MARIAM vel ex ipso ethymo, Mare esse profundissimum & abyssale gratiarum, nedum respectu sui; sed etiam respectu aliorum superplenum, &

Maris profunditas, nunquam in quieto cur?

MARIA Mare redundans in alios.

B redundans: ut ait S. Ansel: *O Fæmina plena & superplena, de cuius plenitudinis redundantia, respersa sic reviviscit omnis Creatura.* quam propterea S. Bernard: Senen ser: 61. post Pascha, quendam OceanumDivinitatis appellare non metuit, dum dicit: *Non timeo dicere, quod in omnium gratiarum fluxu, quandam iurisdictionem habuerit hæc Virgo, de cuius utero, quasi de quodam Divinitatis Oceano, rivi & fluenta emanabant omnium gratiarum.* Altissimum itaque istud Pelagus, quiescere nescit, dum etenim à Spiri-C tu S. nuntiante Angelo, Cœlestem concepit Fætum, sacratissimis illicò huius Divini Pneumatis insufflatur spiraculis, motibusq; supernis mirè quàm exagitatur, ut in Montana etiam feratur, & vltra, cùm etiam ab intra causa sibi non desit: ipsa etenim propter tenerrimam super afflictos & calamitosos compassionem, a S. Joanne Damasc: Orat: I. de Nat: B. V. PELAGUS *miserationum* dicta esse legitur. Afflictum propterea in utero Matris suæ Joannem sciens, Elizabetq; mox D pariture, prænoscens pericula, Mare hoc quiescere non potuit, quin statim calamitosæ domui Zachariæ succurreret, ideo subitaneis intumescens com-

Ansel:

Bern: Sen:

MARIA Oceanus Divinitatis.

Xx passionis

passionis motibus, opem citissimam datura, usq; in Montana eleuatur. *Abiit in Montana cum festinatione:* ut ibi omnem miserationum suarum redundantiam in utrumq; effunderet. Nec ego ab hoc D. Damasc: elogio discedo, sed luculentiori discursu Beatissi: Virginem. *PELAGUM miserationum* celebrabo: priùs tamen, compassionis, super tribulatos virtutem, seriosiùs sum commendaturus: breviter interim salutemus MARIAM.

MARIA Pelagus miserationum.

Consolatrix afflictorum
Solamen desperatorum:
O Pelagus clementiæ!
Da donum indulgentiæ.

PARS I.

Compati Proximo, stigma salutare.

551. MIserum te puto, dixit non nemo, si nunquam fuisti miser: nimis enim miser est, qui transegit vitam sine alienæ misericordiæ illice, & suæ conceptaculo: miseriæ enim propriæ experientia, est miserationis eruditio de aliena misericordia. Profectò miseria, est copia tribulationis & inopia consolationis: quando scilicet multifariè quis patitur, & à nemine relevatur, ad quod etiam accedit illud S. Pauli. *Qui non est tentatus, nihil scit.* tentatione enim dum quis in seipso probatur; quomodo in simili agendum sit cum proximo, eruditur, quam compassionis gratiam, si quis ignoret, nihil se scisse reputet. Hanc etenim scire, præstantissima est scientia, & prænobile est quoddam signaculum salutis, alienæ tribulationis miseratio.

Compati miseriæ proximi, stigma salutis.

Probatur Scripturaliter.

552. Hic sensus genuinus esse censetur ipsius S. Scripturæ, multiplicibus in locis: inter quos præcipuus, cæterisq; clarior habetur apud Ecclesiasticum c. 17. ubi de miserationum operibus discurrens Sapiens, quædam ex illis, sigillum aut signaculum hominis iusti & Cœlestis, appellat, dum ita dicit: *Eleemosina viri, quasi signaculum.* alii leguunt *quasi sacculus cum ipso.* Quod sic explicat Cornel: a lap: Sicut enim annulus signatorius, homini est charissimus, quem semper in manu habet, & præ

Eccli:

A oculis; sic est, & eleemosyna coram Deo, id est in pretio, & charissima, eiusq; oculos semper verberans. Palatius autem, premens illud: *Sacculus*, sic exponit: *Qui saccum pecuniæ secum defert, omnia emit, quæ vult: sic qui eleemosynam dat, licet abjiciat pecuniam, affert tamen eam secum: quia fauorem Dei contra mala, bonorum copiam in terra, & demum felicitatem sibi comparat in Cœlo.* Sed quoniam commiseratio plùs tenet se ex parte affectûs, quàm ex parte exhibitionis beneficii: multis etenim, largiendi misero, de proprio, facultas non adest, deesse autem etiam pauperrimo

Compassio misero annulus hominis iusti.

B affectus non potest, quin votis compatiatur & condoleat, imò aliquando feliciùs est compati ex corde, quàm dare; quia, quisquis indigenti perfectè compatitur, minùs æstimat omne, quod tribuit, & actus ipse perfectior esse censetur, quando perfectiùs sentit dolores. Proinde *S. Ephrem:* Syrus, universaliùs de omni actu miserationis, ita ut etiam, & quidem principaliter compassionis internæ includat motus, citatum Scripturæ explicat locum (de timore Dei) dum sic fatur: *Qui proximi commiseratione, in die tribulationis ducitur, etiam ipsius semper miserebitur Do-*

Ephre:

C *minus: misericordia enim* (iuxta Ecclesᶜ) *viri, velut sigillum cum ipso.* Sigillum porrò datur, aut ad munimen & custodiam sigillati, (& hoc iam explicuerunt de miserente viro, adductæ loci interpretationes) aut sigillum, nota est & symbolum specialis excellentiæ. Affectus ergo compassionis, dum dicitur esse sigillum viri, nimirum iusti, pii, & Deo placiti, satis quidem in nomine, excellentiæ, haberetur; verùm ad sublimitatem virtutis huius pertinet, ut etiam virum talem, ipsi Deo (cui proprium est misereri) quodammodo affinem reddat, quam *S. Greg: Niss: Tract:*

Compatiens proximo, ipsi Deo assimilatus.

D *de Beatis*, notam Divinitatis appellat: *Si* (inquit) *misericordis appellatio Deum decet, ad quid aliud te sermo hortatur Christi? nisi ut Deus fias, tanquam insignitus notâ propriâ Divinitatis.* Ideo Clem: Alex: l. 2. strom· *Dei* (inquit) *est imago, homo benefaciens.* Clarissimè S. Leo: *Vbi Deus veram misericordiam invenit, ibi imaginem suæ pietatis agnoscit.* Roborat argumentum ab opposito: quòd illi quorum viscera velut in caucauseam obrigescunt rupem, nulli proximorum mi-

Greg:

Clem: Alex: Leo.

seriæ

feriæ compatientes, nedum humanitatis exuant signaculum, iuxta S. Antistitis Astesii iudicium. *Is quem alterius inopia atq; ægritudo commiserationė non tangit, fera sanè est, rationis expers, imò feris ipsis ac belluis immanior.* Sed præterea Atheus & Gentilis, talis esse censetur: quod non obscurè innuit S. Paulus Epi: ad Rom: 1. ubi inter enormissima Gentium vitia enumerat, *quòd essent sine affectione & misericordia.* unde S. Cyrillus Alex: *Eodem numero sunt, legem charitatis in fratres conculcantes, quò qui Deum non cognoscunt.* Memorandum est illud, quod refert Paciuchil. in Episc: 1. Rom: super hunc locum scribens. Cum quidam Sacerdos energumenum exorcisaret, immundo spiritui mandavit, ut nomen ediceret: Dæmon ad hæc: *Vocor sine affectione.* Beata Catharina de Genua, quæ his aderat, ut ut audivit, toto contremiscens corpore, parùm abfuit, ut exanimis fieret: colligens autem animum, luminibus in Cœlum fusis, lacrimisq; obortis, in hæc verba prorupit: Proch dolor! heu quid sentio! *Sine affectione, sine misericordia,* quid deterius? quid magis pavendum? quid hoc execrabilius? O Sponse dulcissime JESU? utinam ego tota, in affectionem resolvar: tota sim viscera charitatis, tota affluens misericordiâ atq; pietate. Sicut ergo Dæmonis nota est, carere compassionis, super misseriam sui proximi affectu; sic per oppositum, sigillum salutare portat miserationis æternæ, per quod, consequendæ salutis æternæ, spem infallibilem retinet, qui humanitatis erga afflictos afficitur visceribus. De quo Nazianz: Orat: 16. *Dicet anima tua Deus, salus tua ego sum, &, Fides tua te salvum fecit: &, ecce sanus factus es, necnon omnia humanitatis verba, si solùm te dolentibus viderit humanum.*

Proximo non compati, plusquàm ferinum.

Rom:

Cyrill:

Damon, cui nomen, sine affectione.

Probatur Figuraliter.

§. 5.

Vtriusq; huius veritatis schema investigare licet ex Figuris S. Scripturæ. Primam, quæ nobis duros & implicabilis cordis in proximos suos, exprimat homines, obseruo in illis tribus amicis Jobi, qui compassionis solummodo prætextum, non affectum præseferentes, virum undequaq; afflictissimum, venerant visitaturi: ubi pro consolatione, probra, blasphemias, cri-

A minationes, & quæq; enormium criminum mala, contra iustissimum virum simulabant, artificiosis involventes sermonibus, hominemq; ærumnosum, curiosis fatigabant quæstionibus, miseriam ipsius tantò peiùs exagitantes, cùm tamen de inopiæ ipsius, vel eius ægritudinis, subuentione, nec verbum consuluisse inter tot propositionum sermones exaudirentur. Quod advertens vir æquissimus, querulus nimium, suos ad eos exorsurus sermones, proloquium huiuscemodi præmisisse legitur. Job: 13. *Secundùm scienitam vestram, & ego novi, nec inferior vestri sum: sed*

B *tamen ad Omnipotentem loquar, priùs vos ostendens fabricatores mendacij & cultores perversorum dogmatum.* Non hìc disputare volo, an isti Jobi amici, in re fidei erraverint, perversis dogmatibus imbuti. Quid sit tamen fuisse perversorum dogmatum cultores, reliquæ ex Græcis atq; Hebræis codicibus translationes, explicatiùs ad rem edisserent. Septuag: Interpretes exscribunt. *Medici iniusti*, alii *curatores*, seu *Medici idoli:* hoc est veluti *Idola medica*, id est emortua, sine auditu, sine visu, sine ullo sensu, sine ope, sine auxilio, & ut ait *Pineda In Iob.* velut lapideus quidam Apollo,

C aut ligneus Æsculapius: vel quod aptiùs, veluti Idolum Adonidis, quod, ut notavit ex Rabbinis *Corn: in Ezech:* 8. arte quâdam sacrificulorum, igne occultè supposito ad plumbi particulas, plumbeas etiam effundebat lachrymas. Talia ergo videbantur Jobti, esse Idola, amici illi, qui etsi plorasse, dum accederent ad illum, leguntur. *Exclamantes* (inquit) *plorauerunt*; eas tamen lacrymas non ex affectione profluxisse cordis, sed consuetudinis, aut quod peiùs, palliandæ fraudis gratiâ: nam non compassuri, sed irrisuri amicum venerant: quæ ut cognovit Job,

D eos propterea, Idolorum perversorum nominavit cultores. Quasi diceret: Vos amici, mihi *Medica Idola* estis, falsaq; numina: cùm enim solatium, opemq; veræ amiciciæ, polliceri mihi videamini, vestrâ præsentiâ, tamen licet me tot calamitatibus afflictatum oculis cernitis, nihil plùs a vobis, quàm a *Medico Idolo*, ligneo Æsculapio, aut Apolline lapideo sperare debeo. Cùm vos adverto, meam tantam calamitatem non videre, nec gemituum meo-

Job.

Medica Idola, quid denotent apud Iob.

Adonidis Idolum, plumbeas lacrymas fundens.

A rum voces verberare auditum vestrum, vos non ampliùs reputo, quàm Idola, quæ oculos habent, & non vident, aures quoq; & non audiunt. En quàm præcipiti passu palliata compassio degeneravit usq; ad extremum scelus, nimirum Idolatriam! Ad quantam verò sublimet excellentiam, cordialis supra miserum compassio, id primùm enituit in Dauid, qui dum insidiosè interfectum Ducem belli ex corde planxisset 2 Regum 3. non inanis fuit iste fletus Regis, illo etenim sibi maximè traxit & devinxit populum Israelis: dicit enim Theodor: q. 13. *Atq; Rex quidem dolore motus luxit, &* B *est lamentatus, lamentatione autem auxit populi benevolentiam.* Quid enim non trahat sibi & acquirat teneritudo & compassio. Suscitaturus JESUS Lazarum, venit ad eius sorores, & ait Joan: 11. *IESUS ergo, ut vidit plorantem Mariam & Iudæos, qui venerant cum ea plorantes, infremuit spiritu & turbavit semetipsum, & dixit, ubi posuistis eum: dicunt ei: Domine veni & vide. Et lacrymatus est IESUS.* Cùm ad sepulchrum Lazari ducitur, tum lacrymatur? & cur non antea? Ratio est, quia dum ad sepulchrum, ut suscitaret mortuum iret, volebat JESUS ne remaneret do- C mi turba Judæorum, sed magis sequeretur euntem, ut adesset præsens resuscitationi Lazari: hoc etenim miraculum præstantissimum ex multis circumstantiis erat, & Divinitatis in CHRISTO latentis, fortissimum argumentum, ex cuius miraculi publicitate, magna sequebatur utilitas: cui utilitati iuxta sensum S. Chrysost: hom: 62. in Joan: præcipuum adminiculum præbuit, compassio CHRISTI, & teneritudo illa lacrymarum. *Cùm signum magnum esset facturus, ex quo multa proventura erat utilitas, ne turba absente nil lucraretur, doloris affectu multos testes al-* D *licit, ne prædam demitteret.* Premit hæc ultima Báeza de Christo Figur: l. 9. c. 8. *Doloris affectu, multos testes allicit.* Est enim dolorosæ compassionis affectus, efficacissimus, ad trahendum illex (inquit ille,) & plurimùm ad salutem animæ assequendam conducit.

Reg:

Compassio, Regnum Dauidi conciliavit vel stabilivit.

Joan:

Compassivis lacrymis, CHRIstus se Messiam probavit.

Probatur Historicè.

554. Ad huius veritatis comprobationē, plurima habentur exempla apud Authores, ex quibus constat, quomodo quidam ex viliori statu, etiam qui tibicinum vel mimorum, imò & latronum exercebant professionem, unico compassionis super miseros & desolatos actu, multorum rigidissimorum Anachoretarum merita supergressi fuerint: de quo videndus Pexenfel: hist: 48. Ex his unum, sed singulare, hùc produco, de quadam Alexandrina puella, Gentilibus Parentibus nata, amplarum facultatum post obitum Parentum suorum herede. Accidit, ut in pomario suo obambulans, conspexerit virum quendam laqueum frangendæ gulæ apparentem. Accelerat & quærit, intelligit, originem esse æs alienum, & creditorum molestiam. Virgo illa teneritudine affectûs motâ, omnem suam fortunam desperato offert. ut debitoribus satisfaciat. Acceptat ille conditionem, & illa promptissimè implet promissum. Fit egentissimus, subitò ditissimus: interea inopiâ involvitur puella, & ad extremam paupertatem redacta, improbo quæstu corporis, vitam sustentare decrevit, sed o quanta arcanorum Dei profunditas! qui fidelis utiq; nunquam oblivíscitur boni? aliquanto temporis in probrosæ vitæ ratione persistens, inuaditur morbo, reditq; ad cor, mittit ad Episcopum rogans, ut se sacris Christianorum mysteriis initiare dignetur: fert repulsam, cùm nullum pro tunc habere posset, quem daret Episcopo, in vadem, quòd ampliùs non reditura esset ad turpis vitæ exercitium. Sed quod negarunt homines, perfecere Cœlites: spectabilem se ei objicit Angelus, in specie illius hominis, quem à suspendio olim liberaverat, vadem se illi cum aliis duobus offert: Angeli enim, quorumdam Nobilium Civium assumpserant personas, hi igitur comitantur ad Baptismum puellam, sponsionem præbentes ministris Ecclesiæ pro muliercula: atq; sic abluitur lustrali aquâ, & candido vestitu amicta, omnium in se, ob nimiam pulchritudinem oculos convertit, quibus ante, infame propudium habebatur. Fit sciscitatio ab Episcopo, quo sponsore id obtinuerit: examinantur illi urbis Prætoriani viri, quorum Personas in se repræsentarant Cœlestes genii, nihil de quoquam constare sibi respondent. Agnoscit Episcopus, Diviniore consilio hæc facta, objurgat

Commiseratio multos, exaltavit & saluavit.

Puella gentilis cōpassione suâ, liberans hominem a suspendio, quomodo ad salutē pervenit.

jurgat ergo per sacra puellam, enarrat illa fideliter quæq; a principio, ac tandem arcana Consilia Dei admiratus Episcopus, cognovit compassionis super calamitate proximi affectionem, esse singulare salutis nostræ Antidotum.

PARS II.

SS. DEIPARA, PELAGVS MISERATIONVM.

555. MEnander Nobilis olim Ethicus, volvens secum animo, maris amaritudinem, ignis voracitatem, his & mulierem addidit, inquiens: Ignis, mare, & fæmina, sunt tria mala: quam sententiam Joan: II. hoc disticho comprehendit.

Quæ mala sunt hominum, tria maxima scire
Quæris! habe paucis: fæmina, flamma, fretum.

Cui consentit pridem Ecclesi: c. 7. dum ait: *Iuveni, amariorem morte, mulierem.* ita ut mulier censeatur esse quoddam PELAGUS amaritudinum & miseriarum, quod principaliter de Eua, prima muliere & omnibus, quæ de eius vetito participarunt pomo, communiter intelligitur. Non autem de illa Mulierum Muliere, cuius *Species exhilarat faciem.* Eccles: 36. quæ benedictum fructum ventris sui, Orbi donando, facta est immensa scaturigo omnium consolationum ac miserationū. (Eccli:)

Probatur Scripturaliter.

556. Ringitur hic Lutherus, dum audit ab Orthodoxis, Beatiss: Virginem in *Salue Regina* nominari dulcedinem: *Vita, dulcedo,* aut in Litaniis Laur: decantari illud, *Consolatrix afflictorum:* quasi id directè militaret contra ea, quæ scripsit Paulus: *Deus, totius consolationis, qui solus nos consolatur in tribulatione Nostra:* Cæcutiit planè, æstro contra intaminatæ Virginis Matris honorem infascinatus, unde non vidit, immediatè sequentis textus verba, *ut possimus (inquit) & ipsi consolari eos, qui in omni pressura sunt.* Ex quibus habetur, quòd quamvis Deus, sit fontalis Author & prima causa omnis consolationis, admittat nihilominùs mediatos consolatores. Vnde si Paulus cæteros consolatur & mulcet, cur Misericordissima Virgo singulari (quia Mater Dei, qui & originalis Consolator omnium) non gaudeat Privilegio, ut Principalis post Deum, miseratio hominum, & consolatio afflictorum appelletur? suffragante plurimùm Scripturæ, illâ sententiâ S. Damasc: Orat: 2. de Assump: *MARIA, inexhaustum PELAGUS gaudii, unica mœroris obliteratio, pharmacum ex omni pacto propulsans dolorem,* Quod ipsum cæteris clariùs S. Scriptura declarat ab effectu, in hodiernæ festivitatis mysterio: in quo, ipso facto Beatiss: Virgo, se declaravit evidenter Consolatricem inexhaustæ miserationis, in domo Zachariæ: dum scil: post VERBI Divini in eius utero corporationem, iam Deo plena, & ante adhuc Partum, *immensi gaudii* Genitrix iuxta S. Andream Cret: confestim properat ad Elizabetham, sanguine quidem & moribus cognatam, sed partim propter imminentis, in profunda sua senecta, puerperii pericula, partim ob viri sui obmutescentiam, non modicè afflictam. Eius itaq; domum auspicatò intrat: *Et factum est, ut audivit salutationem MARIÆ Elizabeth, exultavit infans in utero eius.* Luc: 1. Notat S. Ambrosius, quòd salutationem & vocem MARIÆ, prior audivit Elizabeth, sed vim & efficaciam salutationis, prior sensit in utero Joannes, vinculis Originalis peccati adstrictus & afflictus, utpotè Matre suâ nobilior & dignior: ad hunc etenim, veluti futurum Præcursorem Christi, maximè dirigebatur hæc Virginis salutatio, imò ipsius Christi, Virgineo MARIÆ ore prolata est. Nam ut solerter advertit Theophilactus: *Vox Virginis, vox erat Incarnati in ea Filii Dei, quasi per os MARIÆ Christus loqueretur.* Cæterùm ad vocem & præsentiam MARIÆ, infans Joannes, singulari refectus consolatione, exultat: *Ecce enim* (ait Elizabeth ad MARIAM) *ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit Infans in utero meo.* Græca legit, *in gaudio meo.* Sanè gaudium magnum, & ingentem afflicto consolationem afflavit Joanni, os MARIÆ: unde Infans ille gaudium & consolationem, quo initiabatur, per justificationem a peccato originali liberatus, per MARIAM, de MARIA, & in MARIA se accepisse gestiebat, & cùm vocibus nō posset, saltibus in utero, quantùm licebat

Mariam consolatricem afflictorum dici, non derogat DEO.

Damasc:

Ambro:

Mariæ vox consolatio, Ioannis in utero.

Theop:

cebat, contestabatur. Et hæc prima exuberantia erat, PELAGI miserationũ, MARIÆ, ex qua deinde, Prophetali indagine & Entheo, aucta Mater infantis Elizabeth primùm, deinde Maritus eiusdem Zacharias, admirandas miserationum eiusdem PELAGI exundationes præsensisse, ac prædicasse deprænhenduntur, Matris Elizabethæ, si observes illa verba. *Vnde mihi hoc, ut veniat ad me, Mater Domini mei:* Nonne advertis summum & præcipuum miserationis Marianæ opus in genus humanum: quòd utero suo, quem iam tenebat, effusura esset consolationem totius universi, desideratum videlicet a sæculis Messiam, sobolem illam Divinam, quæ sicut in sui conceptu, gaudio imbuerat Virginem; sic ex plenitudine ipsius, jucunditas illa affluebat in Cognatam, ut iam non à puerperii imminentis timeret angoribus, non ab onere lassesceret ventris, nec prægnantium tormenta doleret: quod pulchrè subinnuit Alb: M. in c. 1. Luc: in illa verba. *Et ecce Elizabeth: Vt tanto gaudio, quod est in Conceptu Virginis, quando Deum concepit, Elizabeth sicut gaudii particeps cōgratulans inveniretur, & ex hoc pondus uteri & dolores mitigarentur. Vnde in gaudio clamans dicit: vnde hoc mihi, ut veniat ad me, Mater Domini mei.* Tantis itaq; unguentis lætitiæ, in Filii Dei conceptu, madebat Virgo sanctissima; ut etiam, ad leniendas cognatæ suæ ærumnas, supereffent, atq; in illa Cœlestium Charitum effusione, alueos iam suos, latissimum istud Miserationum PELAGUS, aperiebat, quibus in vniversos afflictos, clementiæ suæ & consolationum funderet effluxiones: quæ sacratissima Virginis miserationum effluvia, præsensit non diu posthàc Zacharias, Pater Joannis, qui, adhuc in domo sua hospitante MARIA, dum nasceretur Joannes, ad præsentiam ipsius, deperditæ linguæ ministeria recuperavit: quod totum, studiosè expendit *Guerric: Abb:* apud Tilmanum dicens: *O ineffabilis Divinæ virtutis potentia! vox MARIÆ, dum auribus Elizabeth insonat, ad Cor Ioannis penetrat, spiritum eius animat: verè flumina de ventre MARIÆ fluebant aquæ vivæ, & fons vitæ & gratiæ oriebatur de medio Paradisi, ad irrigandα ligna Paradisi: proxima erat fonti Cedrus ista Nobilis, Ioannem loquor & Matrem.*

MARIA consolatrix Elizabeth & Zachariam, ærumnosos.

Alb: M.

Guerr:

A *Probatur* Figuraliter.

557.

Ex hac ultima sententia Doctoris, ipse Paradisi fons novam illustrandæ Thesi nostræ suggerit Figuram: hic etenim egrediens de Paradiso Gen: 2. in quandam aquarum mutatus abyssum, universam, quæ tunc aridissima habebatur, (Non enim adhuc pluerat Dominus Deus super terram & homo non erat qui operaretur Terram) sed *Fons ascendebat è terra, irrigans universam superficiem Terræ.* Gen: 2. unde illud commune S. Ambrosii. *Primus usus mundi a jejunio cœpit,* quando lux clara resplenduit, ap: Zerdam in Judit: B c. 4. sect: 9. Porrò, in ipso Creationis suæ limine, credidisses universæ Terræ imminere luctum, cui arescenti nec stilla aderat ad consolationem, nisi illius abyssi eruptione consolationem suam accepisset: cui optimè illud applicari posset Prophetæ Ose: 4. *Propter hoc lugebit terra, & infirmabitur, omnis qui inhabitat in ea, in bestia agri, & in volucre Cœli: & pisces maris congregabuntur.* Tanti luctûs prævisam causam investigare licet ex priori Textu Prophetæ, ubi ait: *Non est scientia Dei in terra scientiarum, & sapientiæ abyssus.* Deus nondum cogitabatur edixisse verbo, ut fons ille C Paradisi, abyssales aquarum aperuisset scaturigines interea, antequam ille de Cœlo pluisset in terram. Et quænam mysticè est hæc scientia Dei? qui fons tam profundas consolationum fundens abyssos? quæ mœstissimi luctûs offerat leuamen & solatium, lachrymasq; abstergat? nisi SS. MARIA: quod notavit ingeniosè Celad: in Ruth: §. 3. 20. cui plurimùm fauet doctissimus Idiota. Contemp: 24. P. 14. dum ait: *MARIA fons est, qui ascendebat de terra, irrigans universam superficiem eius: sicut etenim fons ille fuit abyssus aquarum multarum, ex quo fontes & flumina oriuntur;* D *sic Benignissima Virgo, est abyssus multarum gratiarum, ex qua peccatores gratiam hauriunt incessanter.* Hanc ergo abyssum, Clementissimus Deus, immensâ scientiæ suæ abysso invocavit, iuxta illud: *Abyssus, Abyssum invocat,* idest, produxit, ut universam Creaturam, præsertim Ecclesiam fidelium, in suis quibusvis tribulationibus solaretur. Dignum observatu Matth: 9. dum accessissent ad Jesum discipuli Joannis dicentes. *Quare nos &*

Gen:

Terra in creatione arida fuit.

MARIA fons consolationũ, irrigans terram.

Idiot:

Matth:

nos & Pharisæi, ieiunamus frequenter, discipuli autem tui, non jejunant? ait illis JESUS: *Nunquid possunt Filii sponsi lugere, quamdiu cum illis sponsus est? veniet autem dies, cùm auferetur ab eis sponsus, & tunc jejunabunt.* Sponsus porrò est CHRISTUS, quia humanam naturam, & per eam, Ecclesiam sibi desponsavit in Incarnatione, & coniugii vinculo copulavit: quamdiu sponsus adest, tristitiæ nullus locus, omnia sunt felicia, iucunda, amœna, & delicias hilariter spirantia. Quando autem venerit dies, ut Sponsus auferatur, tunc luctus adest funestus, & anxia mœstitudo atq; tristitia, miserabiliter tragica. Porrò S. Chriso: in Luc: 1. fortè ad hanc alludens sententiam, ita Deiparam salutat. *Aue, quæ mundo in Viduitate sedenti, immaculata Sponsa paris.* O miram amantissimi in Ecclesiam suam Sponsi clementiam! mirabiliorem adhuc circa illam providentiam! nempe tota Ecclesia, naturaq; hominum universa, recedente Sponso ad Cœlestia, irremediabilibus lugebat lachrymis, tãquam vidua & desolata, inde lugubris mœror, anxia animi consternatio, ex potioris suæ partis spoliatione, solitudo ineluctabilis, orbitas, sterilitas, egestas, mœstitudo, & reliquæ viduitatis appendices. Ergo, ne filii Sponsi, sic viduati Sponso lugerent, providit ille Ecclesiæ fidelium, Sponsam suam MARIAM, ut per eam, redivivâ feliciter gratiâ, prospera quæq; ac læta omnia auspicatò restauraret. Exploremus diligentiùs ultima illa verba S. Doctoris ad Deiparam *Immaculata Sponsa paris:* & quid adhuc & quidem continuè, parere dicitur MARIA, quæ semel tantùm peperisse invenitur primogenitum? Jam suprà dixi ex S. Andrea Crete: MARIAM dici *immensi gaudii genitricem.* Jacob: etiam Monachus Orat: de Nativ: eandem vocat *Sempiterni gaudii exordium & initiantionem:* ac tandem *universæ Creaturæ delectamentum:* Hoc ergo gaudium, continuò Sponsa MARIA parere dicitur, dum miserata tribulatorum siue in anima, siue in Corpore, pièq; ab ipsis invocata, abyssum consolationum suarum aperit in omnium ærumnarum remedium. Quasi universa rerum natura, accurrere debeat ad MARIAM, tanquam ad lachrymarum spongiam, ca-

Chriso:

MARIA Sponsa, relicta a sponso ad consolationem in luctu.

MARIA Sponsa pariens continuò gaudia.

A lamitatum Asylum, quietis centrum, & inexhaustum miserationum omnium, PELAGUS.

Probatur Doctoraliter.

Innumera planè habentur testimonia PP. quæ SS. MARIAM, ut Consolatricem, & lætitiam universorum, deprædicant: quosdam gradatim per particularia primùm recenseo. S. Ephrem ser. de laud: Vir: *MARIA, Consolatrix Nostra, quæ mœrores sedavit & oppressorum molestias lenivit, cunctasq; oppressiones sustulit.* Consolatricem peccatorum, & eorum qui sunt in ruina, appellavit eandem, Innocen: III. & S. Bonav: sup: Salue. Consolatricem desperatorum cecinit Regius juvenis Casimirus *Reparatrix, Consolatrix, desperantis animæ. Consolatricem pientissimam infirmorum & pauperum,* dixit Tritem: Mauritius verò de Villa. *Consolatricem viduarum* nominavit. Tandem universaliùs hunc perstringendo Titulum Deiparæ, sub variis id expressêre PP. assimilationibus: Hinc S. Andre: Cret: in Annunc: Virg: sub typo instrumenti musici, illam depinxit, dum ita ait: *MARIA organum gaudii, per quam soluta est dirarum condemnatio, eiusq; loco inducta est gaudii iustificatio.* Plurimi eam compararunt Reginæ Esther, quæ in extremæ calamitatis periculo, populo suo, cuius capitis pretium, iam in urna Regia reposuerat hostis gentis Aman, prudentiâ Consiliorum suorum ita succurrerat, ut nedum, calamitate illa liberaretur populus; sed etiam ultione sumptâ de inimicis, in plenâ lætitia cordis, festos peragert dies, ait S. Bonav: *MARIA, Esther nostra est, quæ tantam gratiam coram Rege æterno impetravit, quòd per hanc, non solùm ipsa ad Coronam pervenit, sed etiam generi humano morti addicto, subvenit.* Alii tandem, ut S. Ant: Pad: Alb: Magnus, typum eiusdem agnoverunt in illa Victoriosa Judith, quæ inauditâ animi generositate, Holofernem aggressa est, tribulatisq; & iam extremè desperatis, solatia tulit, jubilante postea & applaudente ei populo, illis verbis: *Tu gloria Ierusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri.* Judith: 15. Quàm exultantis populi Panegyrim, sic elucidat de MARIA Rich: Laur: *Primum,* scil: *Tu gloria Ierusalem, Vox est Angelorum, quorum ruina per eam*

Ephre:

B

Innoce:
Bonav:

Casimi:

Tritem:

Andr:
Creten:

C

Bonav:

D

Ant: Pa:
Alb: M.

Richar:

eam reparata est. Secundum, scil: Tu lætitia Israel, vox est hominum, quorum tristitia per eam lætificata est. Tertium scil: Tu honorificentia populi nostri: vox est mulierum, quarum infamia per eam deleta est.

Probatur Miraculosè.

558. Hactenus dicta de Consolatione MARIÆ, vel uno, ex plurimis liceat comprobare miraculis, quod ex S. Antoni: 4. P. Tit: 15. c. 32. & Jacob de Vorag descriptũ lego ap:Carthag:Tit: 3. Mir: §. 21. Miles quidam opibus ac divitiis pollens, cui uxor erat pudica ac Deiparæ obsequiis impensè addicta, cum bona sua prodegisset, eò redactus est inopiæ; ut egere cœperit. Cùmq solemnis quidam immineret dies, quo multa dona aliis elargiri consueverat, præ pudore & verecundia, in sylvam abiit, tantisper se in latebras abscondens, donec dicta solemnitas præteriret: sed ecce Tibi teterrimi oris eques obvius, sciscitatus tristitiæ causam ex homine, cùm omnia ab eo didicisset, promittit, si imperata faciat, se divitias multò plures illi daturum: acceptat miles promissionem, domum pergere iubetur, in certo loco magnam copiam auri, argentiue, ac lapidum pretiosorum reperturus, modò coniugem suam, taliter & tali loco, equiti sisteret. Repetit domum miles, pecuniam in assignato invenit loco, mox redimit fundos, emit domos, servos comparat, & cùm præstita dies appropinquaret, coniugem accersit suam, & monet, ut equum ascendat, secùm iter aliò factura: Illa infausti aliquid pertimescens, detrectare iter non audebat, Deiparæ proinde se devotè commendavit, & post virum abire cœpit. Jam longiùs processerant, cùm quandam Ecclesiam offendens in via, ex equo repentè desiliit, templum ingreditur, viro ad fores præstolante. Dum verò Beatissimæ Virgini se mulier commendaret, somno ibidem subitò corripitur. Interim Deipara Virgo, specie, habitu, cæteris deniq; omninò Matronæ illi consopitæ similis, foras exit de templo, equum conscendit, dat in viam sese cum milite, qui suam ratus vxorem, ad condictum cum ea locum pervenit. Hìc ecce impostor diabolus, tametsi primò præproperè eò festinaret,

MARIA pro uxore cuiusdam militis, seipsam dæmoni obiecit.

A mox tamen appropinquans infremuit, ac propiùs accedere præ timore non ausus, militi dixit: Hominum infidelissime, quid mihi sic illusisti? hæccine pro tantis meis in te beneficiis rependis? tu enim in locum tuæ coniugis, quam petieram, Dei Genitricem substituisti, mihiq; adduxisti: A tua enim Cõjuge, pro illatis mihi per ipsius quotidianas devotiones injuriis, pœnas repetere cupiebam: tu verò hanc adduxisti, ut me torqueat, & me ad infernum detrudat. Tunc Deipara Sanctissima (neq; enim præ timore & admiratione loqui quidpiam poterat miles)
B nequissimum spiritum objurgavit, quòd mulieri sibi devotæ nocere præsumpsisset, eumq; in infernorum carcerem abire iussit, edixitq; pro potestate sua, ne quid in posterùm nocumenti audeat inferre illis, qui sui student obsequio ac pietati: ille verò, cum magno ejulatu recessit. Mox militem, qui cum magno sensu doloris ex equo desiliens, ad eius pedes sese abjecerat, graviter increpans, ad suam iubet redire uxorem (quæ adhuc in Ecclesia consopita divinitùs, dormiebat) & cùm ea domum repetere, omnesq; divitias dæmonis confestim abjicere. Fecit
C id, quòd est jussus: coniugi, quam de somno excitavit, ordine narravit universa: dæmonis divitias abjecit, & quoad vixerunt ambo, in SSimæ Virginis, a qua deinde innumerabilibus aucti sunt divitiis, patrocinio & clientela perstiterunt: O Clementissimam ac miserationum plenam Consolatricem MARIAM! quæ tot, tam animæ, quàm Corporis, utriq; horum coniugum involuto periculis ac ærumnis, in potenti ac magnifica dexteræ suæ manu solatia dare cognovit.

Probatur Historicè.

D Ex historiis, quas curiosi mirabilium naturæ conscripsére indagatores, constat, quosdam reperiri fontes, quorum natura est, si Tibiæ, vel alia Musices instrumenta, in proximo pulsentur, aquas in altum sustolli, vt fluctibus, harmonicè quodammodo, tanquam saltibus adludere videantur. Si fontibus tanta vis a natura indita; quantò magis & incomparabiliter, PELAGO miserationum, MARIÆ, quæ tot continuè, in miseros, gratiarum & compassionis 559.

Fontes ad tibias saltantes.

compassionis suæ expromit alueos, supernaturalis quædam vis inesse credenda est, ut afflictorum, egenorum, desperatorum, scrupulosorum, carceratorum, agonizantium, & quorumcunq; in ærumnis tam animæ quàm Corporis fatiscentium, lugubribus ac lamentabilibus invocata næniis, cum consolationum Cœlestium, citissimis quasi saltibus, adproperet abundantia. Pulchrè PELAGI huius exuberantiam Richar: a S. Victore dilaudavit in MARIA, sic eam allocutus: *Replentur adeo pietate vbera tua, o Virgo! ut facta alicuius miseria notitiâ, lac fundant misericordiæ: adeo cor tuum tenerum est; ut non possis miseriam scire, & non subvenire: ubicunq; fuerit miseria, statim currit & succurrit tua misericordia.*

Rich: Vict:

Epilogus.

560. Tandem sicut olim fabulosi Jovis fontibus suæ non defuere Nymphæ, & quodlibet PELAGUS modulantes pergratè, nutrit Syrenes; sic & miserationum PELAGUS MARIA, suis non destituitur habitatoribus, quì nimirùm in profundo calamitatum variarum demersi, in hoc consolationum omnium enatant mare, illud devotè cum filiis Euæ ingeminantes. *Ad Te clamamus exules Filii Euæ, ad Te suspiramus gementes & flentes in hac lachrymarum valle. Illos tuos misericordes oculos ad nos converte.* Beatos olim Isaias dixit: *qui seminant super aquas*; sed Fortunatiores

Mariani Maris Nymphæ Syrenes quæ?

A dicere licet eos, qui super hoc miserationum immensum PELAGUS, MARIAM, seminant in lachrymis tribulationum suarum, & consecrant illi ærumnas suas: nam in exultatione metent consolationes, portantes manipulos meritorum, quos in patientiæ exercitio, ope eius Patrocinii adjuti, collegerunt. Hos etenim (ut vaticinabatur Dauid) *Dominus diluvium inhabitare facit.* quod in sensu Tropologico, iuxta S. Hiero: Jansen: & Dionys: significat ubertatem gratiarum in Anima: nam qui MARIÆ patrocinio fruuntur, eiq; in profundo tribulationum positi, sese de-

B votè commendant, etiam inter voragines ærumnarum obruti, tristari nesciunt: gaudent potiùs & exultant, mirificè diluvii huius gratiarum dulcedine delectati, faciuntq, operationes in aquis multis, atq; vident opera Domini & mirabilia eius in profundo PELAGI. Mariani Psal: 106. Ergo iam, dum hodie Pelagi istius miserationes, in visitatione Elisabeth, & Joannis, in tantùm exuberant, ut de plenitudine & Mater, ac fætus, Spiritu impleantur. Tu (ut cum S. Ephrem: loquar) mundi lætitia MARIA, Tu desolatorum spes & afflictorum consolatio, quosue

C sub ærumnis, animiue, corporisue, miserè fatiscentes, miserationum tuarum fluctibus allue, refice, recrea, & consolare.

A M E N.

MARIÆ, qui se in ærumnis committunt, exultant in adversis & citò consolantur.

Psalm:

Votum Authoris.

PIGMENTARIA SPIRITVS S.

SS. D E I P A R A.

Pro SS. Scapularis Solemnitate.

Stabat autem, iuxta Crucem Mater Iesu. Ioan: 19.

561. NOn vile aut exiguũ latere arbitror mysterium, imò insignius illud subodoror inesse, quòd dum Ecclesia Dei solemnem è cœlo Scapularianæ vestis concelebrat traditionem; festalem pompam non alibi, quàm in

D funesto Calvariæ monte, & in illo propudioso Crucis & dolorum Theatro instruat atq; exornet. A. A. *Stabat autem &c:* Equidem nuditas protoplastorum nostrorum, primâ donatur tunicâ a Creatore, Gen: 3. sed adhuc

Gen:

huc, illi inter amœnitates Paradiſi degentes erant. Legalis ille Sacerdos Aaron, nimis pretioſo, (mandante Deo Moyſen) exornatur apparatu; aſt ſpectatore omni populo ad oſtium Tabernaculi, Leu: 18: prodigioſum a Zelote Domini Elia, demittitur Eliſeo pallium, ſed glorioſè, nam a triumphante in flammante quadriga Patre. Cur ergo prænobile hoc & longè ſacratiùs illis, Scapularianæ nimirum veſtis, monumentum, complacuit Eccleſiæ, veriùs dicam, Beatiſſimæ Virgini, in monte Crucis & dolorum elargiri? aut eius donationem concelebrare, ſub huius doloroſi Euangelii prælectione? An non ideo: ut nudo proſpectante e Cruce Chriſto, vel hoc ipſo demonſtraretur, ex ſuperabundantia meritorum paſſionis illius, noſtræ proviſum fuiſſe nuditati, & ex vellicata tot vulneribus, innocentiſſimi Agni lana, manibus, id eſt favoribus MARIÆ fuiſſe contextam, ſalutarem Scapularianam veſtem Chriſtumq; ipſum tam glorioſi veſtimenti eſſe primũ Authorẽ ut per hoc oſtẽdatur. Sit & utiq; eſt iſta ratio: ſed aliud profundiùs, (etſi priori affine) ſuggerit pia cogitatio arcanum. Adeo notum habetur ex S. Scriptura, & priſcis veterum uſibus, ut probatione non indigeat, nimirùm veſtium pretium, nedum a præſtantia materiæ, ſed præcipuè a fragrantia unguentorum & pigmentis obſervatum fuiſſe. Porrò magiſtrante almo Patriarcha, S. Dominico in Compend: Conc: de ſalut: Angel: didici Beatiſſ: MARIAM nominari, PIGMENTARIAM *Antidotalem*. Excellentiſſima itaq; hæc Artifex ſacram nobis donatura veſtem, ut vulgarem eam tradere noluit, niſi ſimul & fragrantiſſima eſſet pigmentorum Cœleſtium varietate. Aſcendit proinde Calvariæ montem, ubi feraciſſima unguentorum Cœleſtium pendebat e Cruce, Mirtheca, Filius nimirum ſuus: & proſtabat ampliſſimum, præſertim primæ & diſtillatæ myrrhæ dolorum, Promptuarium: quodammodo hiſce ſalutaribus novam veſtem inunctura pigmentis. Verbo dicã, B V. novã inſtitutura devotionis Scapularianæ praxim, non tantùm demõſtrare intendebat, quantis hæc ſacra veſtis redundaret gratiis, ſed præterea edocere volebat modum ſingularem,

SS. Scapulare Chriſti de vellere.

S. Dominicus Patr: teſtatur MARIAM Pigmentariã Celeſtẽ.

MARIA Pigmentaria Spiritûs S.

Chriſtus in Cruce, Mirotheca ſalutis.

A quô fragrantior redderetur: nimirùm quomodo devotio hæc, per myrrham, hoc eſt per exercitium aliquod mortificationum carnis, perficeretur. Scopus ergo huiꝰ ſermonis mei erit, Beatiſſ: Virginem, maximè ex myrrhæ odoribus, id eſt ex mortificatione carnis, quam partìm in Virgineo ſuo exercuit corpore; partìm confratribus ſuis per abſtinẽtiam Feriæ quartæ & Sabbathi recommendavit, PIGMENTARIAM *Spiritûs S.* deprædicare. Priùs tamen tractabo, quàm grata ſit Deo, oblatio devotionis, juncta cum myrrha mortificationis. Interim ſalutemus MARIAM.

Scapulariana veſtis, pretioſè pigmentata

B

O Cœli PIGMENTARIA!
Fragrans odore MARIA!
Urge nos devotione,
Cum mortificatione.

PARS I.

Pergrata oblatio Deo, thus orationis, commixtum myrrhæ mortificationis. 561.

C MOrem fuiſſe antiquis etiam Chriſtianis, tradit *Aloyſ: Novarinus*, quòd oraturi ad Deum, ubi habebatur mare, deſcenderent ad illud: cuius arcani, varii varias, ut omnem ſuperſtitionis a fidelibus illis amoverent ſuſcipionem, adinvenêre rationes: nimirùm eos id practicaſſe, maioris, a domeſticis curis, quietis gratiâ, aut quatenus fragilitatem, vel mobilitatem ſuam, in fluctibus mobilis elementi, ſpeculantes, tantò ferventiùs perfectam animæ ſuæ de Cœlo efflagitarent malaciam: nobis pro nunc Mare ſit documentum myrrhæ ſeu mortificationis & D afflictionis carnis, quam carni amaram eſſe ſcimus: ad quod mare, morem veterum Chriſtianorum ſecuti, accedere debemus, ſi fructuoſiùs orare percupimus: tali etenim PIGMENTO decora oratio, quantùm valeat apud Deum, mox videbitur.

Oratio veterum Catholicorum, ſuper mare.

Oratio cum mortificatione, gratiſſima DEO.

Orationis pigmentũ mortificatio.

Probatur Scripturaliter.

Orationis efficacis nexum ac ſocietatem cum jejunio, vel ſimili aliquo mortificationis genere, expreſſit primũ in Script: 562.

Scriptura D. Psaltes: dum infixus in limo profundi, & in ipsa altitudine maris, tempestatibus tentationum demersus, laboravit clamans ad Deum adeo, ut raucas fateretur fauces suas, non priùs tamen, efficaciam deprecationum suarum persensisse confessus est, nisi tùm, dum satellitio mortificationis ac jejunii, orationes suas munisset, Ps: 68.

Psal: Orationis robur, a mortificatione.

Operui in jejunio animam meam, posui vestimentum meum cilicium. Et exauditionis suæ spem præseferens, tempus beneplaciti Divini adfuturum mox profitetur: dum ait: *Ego verò orationem meam ad te Domine, tempus beneplaciti Deus.* Ac tandem fructum orationis suæ dilaudans adjecit, benedicendo Dei misericordiam. *Laudabo nomen Dei cum cantico, & magnificabo eum, cū laude. Et placebit Deo super vitulum novellum, cornua producentem & ungulas.* O gratam Deo oblationem! vitulus cornua producens, & simul ungula.

Greg: Vitulus cornua produces & ungulas, quid denotet.

Notavit S. Greg: in I. Regum 1. & S. Hiero: *ap: Sylu: Alleg:* vitulum aliquando in S. Script: designare laudes Dei, & orationes fidelium, iuxta illud Oseæ 14. *Reddemus vitulos labiorum nostrorum.* Cur ergo Deus in solo complaceat Vitulo, ungulas & simul cornua producente? ut fortè cognoscas, parùm abesse, si manus in oratione, veluti cornua ad Cœlum erigas; nisi quoq; ungulam mortificationis alicuius, carni tuæ adhibeas. Etiam ungulæ aliquæ, cum aromatibus, odore certant: iuxta illud: Eccle: 24.

Vngula sumitur aliquando pro odorato.

Quasi myrrha electa, dedi suavitatem odoris: & quasi storax & galbanus, ungula, & gutta. Suavissimus quoq; mortificationi carnis, suus inest suffitus: quô fit, ut odoratior reddatur orationis oblatio, Deoq; propterea acceptabilior. Nec alio satellitio, summus ille sacerdos Eliachim, universi in Bethulia populi, contra superbi Holofernis potentiam, obarmaverat orationes; nisi stricto iungendo fœdere preces, cum jejuniis: ait etenim.

Judith:

Scitote, quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes permanseritis in jejuniis, & orationibus in conspectu Domini. Et rectè sanè: jejunium etenim, & quælibet voluntaria afflictatio corporis. sicut & oratio, in eiusdem Spiritus S. schola discuntur. Nam sermo orationis, spiritum orantis de ore depromit, quos ipsos spiritus ex mortificata per jejunium carne deco-

A quens & transfigens, quasi distillatos, oranti subministrat.

Orationis mira cōnexio cū jejunio explicatur.

Jejunium & mortificatio, est mentium artifex: oratio Magistra loquelæ: hoc Cœlestes Cives parturit, illa erudit, utraq; ars Spiritu S. docente suggeritur. Ideo utrumq; colligavit sacerdos ille dicens: *Scitote, quoniam exaudiet Dominus preces vestras, si manentes permanseritis in jejuniis & orationibus in conspectu Domini.* Si unum ab alio dividis, orationem scil: a mortificatione, hæc dimidiata doctrina, non est a Præceptore Divino. Ipsemet spiritus, qui linguam modulatur ad preces, a dapibus ora sequestrat, ne ora-

B tio sit ipse ructus, & ne saginatis bene faucibus, eloquentia oratoris suffocetur: rostra matutina, id est, jejuna oratio, habet hoc, quòd efficaciùs suadeat & imperet: vermiculato quasi tapete, instructa oratori fit cathedra, caro vibicibus & flagellis priùs diverberata, guttis sanguinis sub cute turgentibus, ceu gemmis subnitescens. Talis orationis Magister, est ipse Spiritus S. Non bene ad Deum graditur oratio, si altero, nimirum macerationis carnis, non fulciatur pede, nutat facilè nec attingit deprecationis suæ scopum: & ideo peritissimus in scho-

Oratio nutat, si altero pede afflictionis carnis, nō stabiliatur.

C la orationis Dauid, utrumq; hunc pedem firmo armaverat cothurno, dum oraturus dixit: *Cor meum, & Caro mea, exultaverunt in Deum vivum. Psalm:* 88. Et iterum, dum quasdam sibi mysteriosas accensiones dispesuisse legitur:

Psalm:

Beatus vir, cuius est auxilium abs te, ascensiones in corde suo disposuit, in valle lachrymarum. Vnde Gilliber: Abb: ait: *Quæ sunt istæ ascensiones? nisi quadam purgationes:* dum scil, ut ait Mansius *de orat:* D. 29. Mens primùm, & voluntas propria subjicitur voluntati Divinæ, deinde corpus domatur & maceratur, tandē anima sublimiorē ascendit gradū

D contemplationis & orationis, quarum ultimò miram experitur efficaciam: Vnde optimè scripsisse censendus est Ribadenira l. 4. in Vit: S. Borgiæ, qui simul amantissimus fuit orationis fœderatæ cum exquisita carnis mortificatione: dum ita ait: *Optimo jure respectum habuêre SS. PP. Orationem, cui soror & comes non adest continua mortificatio.*

Probatur Figuraliter. 563.

Fallitur planè, & quidem plurimùm

fallitur

fallitur, qui, præsertim, ubi de tollendis peccatis agitur, simplici oratione manet contentus, nec curat aliquas adjicere externas pœnalitates. Parùm, aut nihil proficit oblatio thuris, scil: oratio, nisi accedat simul myrrha mortificationis, per aliquid in corpore laboriosi & molestioris obsequii: quod ipsum Cœlestis Sponsus mysteriosè edocuisse Sponsam suam voluit, dum priùs iturum se esse ad montem myrrhæ, quàm ad collem thuris eidem promisit. Cant: 4. *Vadam ad montem myrrhæ, & ad collem thuris.* Vbi ex communi sensu, thuris nomine, oratio intelligitur, ad quam anima maximè disponitur per mortificationem, quæ per myrrham denotatur: ait etenim S. Gregor: *Ad montem myrrhæ & ad collem thuris Sponsus vadit, quia eos familiariter visitat, quos per mortificationem vitiorum ad alta proficere, & per mundas & humiles orationes suaviter redolere perspicit:* cùm paulò ante iam Doctor dixisset: *Quid per montem myrrhæ? nisi altitudinem mortificationis in opere: & quid per collem thuris intelligimus? nisi altam humilitatem in oratione.* Simili quoq; modo Hugo Card. hæc verba exponit inquiens: *Ad montem myrrhæ vadunt qui carnē suam mortificant.* Vbi valdè obseruandum est, quod myrrhæ primus tribuatur locus, quia mortificatio, orationem præcedere debet. Accedit eidem mysterio, vix dissimilis Scipt: locus, similiter ex Cant: Vbi virgula illa fumi, Cœlum ascendens, ex aromatibus myrrhæ & incensi iuncta, Cœlites traxisse legitur in admirationem. *Quæ est ista? quæ ascendit, sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ & thuris, & vniversi pulveris pigmentarii.* Cant: 3. Quis autem dubitat, quin per huius virgæ rectitudinem intentio animæ, per contemplationem ad Cœlum eleuatæ, præfigurata fuerit, maximè, cùm fumus proprium fit orationis symbolum: iuxta illud Apocalypseos. *Ascendit fumus incensorum de orationibus. &c:* Ad nostrum verò propositum, obseruandum venit, quòd inter omnia aromata fragrantiam spirantia, singularis locus, myrrhæ attribuatur, dum primò dicitur: *Ex aromatibus myrrhæ:* Et postea secundo loco, incensi & thuris fit mentio, idq; ob rationem superiùs allatam: quia, ut anima bene fit disposita ad orandum

Cant:

Thus orationis cū myrrha mortific: iungendū.

Greg:

Hugo.

Cant:

Apoc:

A & uniendum se Deo, dignaq; fiat, quæ gratias petitas obtineat, necessum est, ut priùs fundata maneat in exercitio mortificationis. *Virgula illa fumi, de qua in Canticis agitur* (inquit Viegas in Apocal: 5) *ex aromatibus myrrhæ & thuris, ascendebat: id est, ex carnis nostræ mortificatione, per quam prauæ animæ affectiones, ita retunduntur; ut in tenuissimum pulverem redigantur, id est, in minimum sensum & pulsum passionum.* Verbo dicam: Scriptura sub mysterio indicat, quomodo præsentissimus nobis Deus est, dum simul oratione & afflictione corporis invocatur, ad quem oratio, raro fructuosa B pervenit, nisi de adjuncto sibi mortificationis obsequio, ut sic pateat orationis inefficacia in iis, qui in nullo student, insigne mortificationis & humiliationis demonstrare. Hinc peccatoribus Israelitis dicebat Dominus. Exod: c. 33. *Iam nunc depone ornatum tuum, ut sciam, quid faciam tibi.* Orabant isti peccatores sub nullo humilitatis afflictionisq; habitu, sub splendenti vestium ornatu fulgentes: habebant quidem thura, quæ Deo litabant, myrrhæ autem insigne non habebant. Quare Deus sic se ostendit illis, quasi nesciret, quâ viâ ad eos accedat, quâ viâ C ad eos misericordiæ suæ dirigat fluenta, ideo monet orantes, ut mortificationis adjungant insigne: tollant ornatum inutilem corporis, & in sacco ac cinere orent, ut aditus inde pateat Cœlestibus fluentis, ait Ruper: l. 4. in Oseam. *Quamdiu peccator ornatus incedit, quàmdiu pulchram cervicem erigit, complacendo sibi lætabundus, quòd malè fecerit, & exultans in rebus pessimis; quodammodo nescit Deus, quid faciat illi: nescit misericordia, quali aditu ad illum veniat. idcirco consilium offerens, iam nunc ait: depone ornatum tuum, ut sciam quid faciam tibi: id est, humiliare pœnitendo, ut miserear tui.* D Quando etenim peccator humiliationis & afflictionis indicia non prætendit, quasi nescit Deus, unde ad illum immittat beneficiorum suorum affluentiam. Vincebat Amalec Israel, etiam orante Moyse, si manus eleuatas (quæ mortificationem designabant) paululum remisisset; languescit oratio, si mortificationis & afflictionis corporeæ sustentaculo non roboratur.

Vieg:

Virgula fumi, retundens tentationes quæ?

Exod:

Oratio, splendente veste, non sacco induta, Deo displicet.

Rupe:

Probatur Histo-

Probatur Historicè.

564. Quantùm accedat orationi, quæ vel pedisequam, vel comitem, vel (quod meliùs) anteambulam, adhibet mortificationem aliquam carnis, ipso id edocuisse facto videtur Salvator noster, fidelem sibi famulum, Comitem Ariani S. Elzearium tertii ordinis S.P.N. Francisci: Hic etenim, cùm ex fragilitate humana, curiositate quâdam, in publicis spectaculis, à quibus pro statûs sui conditione abesse non poterat, venialiter deliquisset, dum culpam precibus, & alio satisfactionum genere abolere cogitat, apparet eidem visibiliter Christus, scapulas ei denudare mandat, & B ut oret Psal: *Miserere*, præcipit, ipse verò amantissimus Salvator, paternâ manu suâ flagella Elzeario adhibet, ad quemlibet versum trino inflicto verbere, ut acceptabiliorē redderet pœnitētis orationem. Taceo illos Stilitas, & alios Ægypti Athletas, qui admirandè, dum recitarent Psalmos, in Corpora sua desæviebant. Sed Aulas quoq; Gynæceaq; Regum ac Principum, ex hac aromatum thuris ac myrrhæ fragrantia commendatas comperio. Etenim de Eleonora, Ferdinandi primi Cæsaris Filia, Guilelmi Mantuani coniuge, lego *ap: Engelg: pro Festo S. Bartholo:* eam quâ libet Hebdomadâ, tribus vicibus, dorsum suum dirè lacerasse per totum *Miserere*. Nec huic cessit Heduigis Poloniæ Ducissa, quæ non contenta plagis, quas suis ipsa manibus, sibi infligebat, familiares etiam sibi fæminas adhibere solebat, ut ipsâ crebriùs ad sãguinem flagellarent. Proinde meritò de his, & mille aliis similibus, dici possit illud Dauidicum. *Prævenerunt Principes coniuncti psallentibus, in medio iuvencularum tympanistriarum. Psal: 67.* Hæ etenim simul *laudant Deum in timpano & Choro*, dum cutem suam extendunt per ieiunii macerationem, pulsantq; per aliam carnis afflictionem, atq; simul D chorum tenent, per S. Orationis modulationem. Huiusmodi ergo concentu, adeo Cœlestis delectatur Curia; ut B. Mechtildis, dum Sorores illius, flagrorum ictibus, in sua sævirent corpora, ipsa verò oraret, visa sibi fuerit prospectasse descendentes e Cœlo Angelos exultantes, & collætantes. Ascēdit profectò ad Deum velociter oratio, myrrhæ mortificationis odoribus

Elzeario, flagella adhibuit ipse Christus.

Flagellationes voluntariæ Principissarum laudatæ.

Psal:

Flagellantibus se Sororibus S. Mechthildis, lætantes e Cœlo descendentes

A PIGMENTATA, qui utiq; nequit, taliter armatis, resistere precibus. *re Angelos vidit.*

PARS II.

SS. DEIPARA, PIGMENTARIA SPIRITUS SANCTI.

Sed iam PIGMENTARIÆ Nostræ MARIÆ, Pharmacopæam confidentiùs ingrediamur, inter odores eius & aromata, iucundiùs amœnaturi. Si etenim Spiritus S., unctio est, iuxta illud, Hymn: *Et spiritalis unctio.* Si gratia & virtus, aroma pretiosum dicitur, iuxta Eccli: 24. *Quasi Balsamum non mixtum, odor meus.* (his autem vel ipsum MARIÆ Nomen abundat, attestante Sponso Cant: 1. *Oleum effusum Nomen tuum.*) non temerè proinde Deiparam, Pharmacopæam, seu PIGMENTARIAM Spiritûs S. appellatam esse censeas. Et quidem non vulgare putaveris fuisse apud antiquos PIGMENTARIORUM ministerium: (quod deducit ex aliis Scherlog: in Cant: *Vest: 26. n. 7.*) qui admixtis cum aromatibus, coloribus, venustissimè Sponsarum de- C pingebant vultus, ut nedum formâ; sed simul odorũ fragrantiâ, gratiosiores redderentur. Quod ipsum Beatiss: Virgo longè nobiliori, imo Diviniori modo exhibuisse, tam in utriusq; vitæ suæ, scil: activæ & contemplativæ, exercitiis; quàm in S. Scapularianæ vestis privilegiis, comprobatur. 565.

Eccli:

Cant:

Pigmentariorum officium nobile fuit veteribus.

MARIA Pigmentaria Spiritûs S.

Probatur Scripturaliter.

566. Orationis, imò contemplationis, quâ Beatiss: Virgo in hac vita continuè & incessanter sublimabatur super Cherubim & Seraphim, Ecclesiæ Primores altitudinem exprimere volentes, sub variis similitudinibus, præcipuam huius desumunt a thuris, aut thuribuli, comparatione, conformiter ad illud: Cant: 4. *Odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris:* Per quod ipsum, ingeniosissimè indicare videntur, admirandam, simulq; gratissimam inter orationes ac devotiones MARIÆ, ac vitæ ipsius austeritates cōtemporationem, ita; ut unum alterius adminiculo fulciretur, dum simul & Anima & Corpus, sua halarent odoramenta. Ascendebat etenim

Cant:

MARIA iungebat

devotioni vitæ austeritatî. tenim primùm è thuribulo ignitissimo A virginei cordis, sicut *virgula fumi ex aromatibus*, nimirum, sublimis ad Patrem Cœlestem mentis eleuatio, & superferventis anagogiæ suffitus eleuebatur per charitatis actus: de quo audiendus S.

MARIÆ cor, thuribulum. Amadeus Hom: 6. de Beatiss: Vir: *Ergo Divinis ignita colloquiis, tota effectu est velut ignis: Tu, holocaustum Deo suavissimũ obtulisti: O Phœnix aromatizans gratiùs Cinamomo & balsamo, & nardo suavius, Re-*

Amad: *gem in aspectu tuo delectans, Phœnix congregans omnes species, & igne circumfusa superessentiali, ut Cœli Cœlorum & Cœli potestates Angelicas, mirifico repleas suavitatis incenso. Hoc incensum suavissimum est:* B *hoc thymiama bene compositum procedit de thuribulo cordis MARIÆ, & universa suaviter olentia excedit: Porrò thuribulum sequens incensum & elevatum manu Domini, ascendit usq; ad thronum præsidentis.* Satis bellè, Sanctus iste sublimitatem orationis & contemplationis virgineæ iam

Rupert: expressit: Sed acumen Ruperti, arcanorum Deiparæ perscrutatorem animũ, evocat ulteriùs: Ille etenim supra citati loci Script: perpendens sensum, docet in his verbis fieri allusionem, ad sacras fascias & tegmina, quibus in Angustissimo Bethlehemitico Præsepio, Beatiss: Virgo, parvulum in carne De- C um circumdederat: quæ ipsi parvulo & cunctis Cœlitibus gratissimum præbebant suffitum. Inclytam huius Doctoris cogitationem ex verbis eiusdem intelligamus, qui in persona Filii, sic Matrem alloquitur: *Quid de Pannis dicam? quibus me involuisti & in præsepio reclinasti: nimirùm, quod verum est, quia odor vesti-*

Pannis quàm odoratis involuit MARIA Christum infantem. *mentorum tuorum, sicut odor thuris: omnium namq; vestimentorum, scil: bonorum operum tuorum, quæ in me, materna & plus quam materna charitate operata es, panni illi primitiua fuerunt: & quia cuncta, quæ tunc in me, vel tunc propter me operata es, de magno & valido charitatis igne cum* D *suavitate humilitatis venerunt: Rectè dixerim ergo, bene consenserunt amici. Quia odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.* Hic iterum cogitatio trudit aliam cogitationem: cur fasciæ illæ & pallium Virginis, adeo fragrantia odorem, tenello viderentur puello? Certè non aliter, nisi quòd penè extremæ paupertatis & austeræ mortificationis, (quâ voluntariè innocentissima membra sua Virgo affligebat,) testimonia erant, quæ eti-

am tenello infanti, ne algeret, suffecisse cùm non viderentur; halitu duorum animalium, puerum calefieri tum opportuit. Pulchrè hoc advertit Vince: Ferra: *Non legitur de MARIA, quòd portasset vestes foderatas: propter hoc posuit, Filium suum in præsepio, ut eum animalia calefacerent cum anhelitu.* Illa etenim nunquam fuit, non carni inimica, quoad vixit, domans eam jejuniis, somno breui comprimens, veste vulgari, Cilicio, humi durâ cubatione (ut scribit S. Greg: Turon:) carnem suam, acsi ausura esset contra Domini Matrem, affligebat: Quò, nihil magis in Virgine demiratus est S. Epipha: Constan: Cypri: Epi: ser: de laud: Virg: *Quid dicam (ait) aut quid loquar, de præclara & sancta Virgine? Animus hortatur, & metus deterret: Cùm ergò ab utroq; distinear, expedit mihi, ut sermonem habeam de percelebri & sancta Virgine.* Tandem post longa exordia, post captam auditorum benevolentiam, quid dixerit? audiamus. *Dico (inquit) illam esse Cœlum, Thronum, simul & Crucem.* Itane sancte Antistes, post tam accuratam dicendorum meditationem, & diu considerata, quæ pronuncianda essent, in hæc tam discordia prorumpis? *Dico enim illam esse Cœlum, & simul Crucem.* Vide obsecro quos maritas terminos! non enim potest esse conjunctio Cœli & Crucis: Crux tormentorum seminarium est, ibi mallei & claui, & lancea perforans, crurifragium, myrrha cum felle: Cœlum, amœna est statio: ubi *Deus absterget omnem lacrymam ab oculis Sanctorum, & mors ultra non erit, neq; luctus, neq; dolor erit ultra.* Quo pacto itaq; si Cœlum Virgo, Crux quoq; esse valeat? Verùm sapienter valde locutus est Epipha: denotat enim Virginem, ita ad sublime contemplationis eleuatam fuisse, ut penè Cœlum videretur, sic tamen ardebat amando; ut simul non contemneret mortificationis studium, imò tanto conatu sui victoriam per aspera quæq; aggressa est; ut non mortificatam vel crucifixam dixeris, sed Crucem ipsam: nominibus enim communiter abstractis utimur, quoties summum significamus: summam itaq; Virginis mortificationem denotat Epiphanius, cùm MARIAM, Crucem appellat. *Dico enim illam esse Cœlum, simul & Crucem.*

MARIÆ vestimenta vilia & pauperrima.

Epiph: Constã:

MARIA a S. Epiphanio dicitur Cœlum & Crux quare?

Probatur Figu-

Probatur Figuraliter.

A

567. Sed ex vestimentorum PIGMENTARIÆ istius Cœlestis fragrantia, ampliora adhuc cognoscere possumus circa odorum ipsius & PIGMENTORUM artificia, quæ diversorum aromatum contemperatione suos halasse odores traduntur a Psalte Divino: Hic enim loquens de eximio cultu Sponsi, in quo etiam convenisse & Sponsa deprehenditur, sic ait Psal: 44. *Myrrha & Gutta & Casia, à vestimentis tuis, à domibus eburneis.* Hunc ipsum textum Joan: Sylveira in Apocal: c. 22 ℣. 4. accommodari posse asserit, nobilissimo vestimenti generi, videlicet sacratissimo Scapulari, quo non minùs Sponsus, quàm Sponsa MARIA, gloriosè simul ac deliciosè investitur a fidelibus, dum huius devotionis praxi & exercitiis uterq; colitur, & dilaudatur. Et universaliter loquendo, iuxta Interpretes Casiod: Arnobium, Remigium & D. Thomam, Myrrha, gutta & casia, quæ sunt pretiosissima odoramenta, denotant omnia dona Cœlestia, gratias, ac virtutes Spiritûs S. iuxta illud 2. Cor: 2. *Christi bonus odor sumus:* hæc ergo (ait citat: Author) universa bona Cœlestia manant *a Vestimentis tuis.* id est, ab hoc sacro Scapulari: sed unde tot ac tantis augmentis augentur & replentur *a domibus eburneis,* nempe a SS. Virgine? (ut explicat Haymo, & alii) Ipsa etenim est domus *pudici pectoris:* ut de ea canit Ecclesia. Et dicitur *eburneus,* ob candorem, puritatem, iustitiam, & sanctitatem: in quibus Virgo summè enituit. Additur, *Ex quibus delectaverunt Te Filiæ Regum, in honore tuo.* Filias non Filios Regum, appellat: hæ etenim pomposiores ex ornatu apparent, ut per hoc innuat, quomodo Sacro Scapulari, ac sacrâ veste, præ omnibus, animæ fideles, maximarum gratiarum dono componuntur, & condecorantur. *Delectauerunt:* dum tali indumento DEO & MARIÆ placere desiderant: ut legit S. Paschasius ad hunc Psal: *Magnum delectamentum dederant:* vel ut legit Græcus, *dilexerunt Te.* tali nimirùm veste, amorem suum in MARIAM demonstrantes. *In honore tuo* explicat S. Greg: l. 25. *Moral: c.* 25. dum tali veste, non suum, sed Dei honorem quærunt, & MARIÆ Filios, atq; Sorores, se esse

Psal: | *Scapulariana vestis encomia, a Psalmista ex odoribus celebrata.* | Cassiod: Arnob: Remig: Thom: | Haymo.

profitentur. Satis bellè, sed adhuc quodammodo in confuso, seu generaliùs hic Author explicuisse videtur istius Sacræ Vestis odoramenta; explicatiùs igitur accomodari posset locus iste S. Scapulari taliter. Et primùm, quoniam Pigmentariorum est odoribus admiscere colores, pulchrè nimis triplex illud odoriferum, Myrrha scil: casia, & gutta, alludere potest, ad triplex Mysterium, quod, a S. Scapulariana Confraternitate, (dum recitatur Beatiss: Corona,) recogitatur: ita, ut *gutta,* veluti niveo suo colore, depingat virgineum Partum MARIÆ: *Casia* cærulea, exprimat laboriosa vitæ Ipsius, & Filii

B

Eius exercitia: ac tandem *Myrrha,* amaræ Passionis coccum subministret in sanguine Filii, lachrymis Maternis dilutum. Quo artificiosissimo Pigmento inungitur anima, quoties cum mentis suæ applicatione ad dicta mysteria, pensum Confraternitatis absolvit. Vel demum, hæc trina aromatum diversitas, singularem ex diversis quasi obligationibus, quibus se devovent Scapulariani Confratres, indicat contemperationem, ita tamen; ut sub nullo obligent quemq; peccato, licetsi ille qui negligit & omittit munia, gratias

C

adpromissas non consequatur. Tria illi appromittunt (de quo Silveira *in Acta Apost: ad Fin:*) Nimirùm devotionis praxim, in Coronæ Beatissimæ recitatione, & hæc bene figuratur in *Cassiæ* odoratione. Alterum est, Castitas, iuxta cuiusq; statûs conditionem, diligenter obseruanda, servatâ nihilominus fide & obligatione Matrimoniali: hæc apprimè venit nomine *Guttæ,* quæ stilla purissima, sed odoratissima dicitur esse. Tertium autem (quod singulariter obseruo) in hac S. Scapulariana devotione, præter aliarum Confraternitatum praxes, nimirum ieiunium seu

D

abstinentia a carnibus feria quarta: & hoc denotatur per myrrham, commune symbolum mortificationis: quæ quãtùm adaugeat odoramenti, huic devotioni, ex primæ partis dogmatizatione liquidò cuiq; patuit. Et, vel ideo inter fragrantia vestimenti huius odoramenta, imprimis nominatur. *Myrrha, & Gutta & Casia a vestimentis tuis, a domibus eburneis.* Imò & hoc ipsum ultimum, non incomptè deservit ad circumscribendam sacratæ huius vestis Nobili-

Scapular: Corona myrrha, gutta, casia, mysteriosè applicatur. | *Scapularianorum Confratrũ obligationes tres, non tamẽ obstringũt sub peccato.* | *Scapular: obligationes figuratæ apud Psal:*

Elephas, symbolum Castitatis aut Devotionis. Nobilitatē. Elephas etenim, (ex quo est ebur,) ap: Pier: Hierogl: l. 2. devotionis & pietatis, (eò quòd flores in Cœlum jactet, quasi Diuos exoraturus,) similiter & castitatis, ac demum abstinentiæ, symbolum esse asseritur: quæ tria, sunt singularia huius Confraternitatis exercitamenta. Vnde rectè, corpora Sodalium, per abstinentiam sibi consuetam aliquatenùs mortificata, ac ad nitorem perpolita, domus eburneæ commodè intelliguntur, a quibus redditur, & venit fragrantior S. Vestis hæc, triplici illo aromate PIGMENTATA. Idq; non alicuius alterius, sed PIGMENTARIÆ Nostræ MARIÆ ope, & artificio.

Probatur Doctoraliter.

568. Cuius proinde odores, odorumq; condimenta, SS. Patres sub variis præstantissimorum aromatum expressēre similitudinibus. Et quidem quoad principalem Discursûs titulum, eum profluxisse ex sensu Doctorum, probat illud Domin: S. Dominici loc: iam sup. cit: *MARIA (inquit) est PIGMENTARIA antidoti, seu unguenti, adversus omnem lucem valentis: nempe Christi.* Picus. Joannes Picus l. 3. in Cant: l. 11. MARIAM *PIGMENTARIAM peritissimam appellat.* Isid: Isid: autem Tessal: orat: de assump *PIGMENTARIAM fragrantissimorum florum omnium, MARIAM* dicit *Ipsū verò PIGMENTUM diversis virtutum aromatibus plenum* eandem nominavit Bernard: Bernard: Bust: l. 1. de assimil: Et Jacob Vorag: de Vorag: in Mariali. Jam verò S. Joannes: Chrisost: Orat: 10. de Partu. Chryso: *MARIAM dicit Myrrothecam gratiæ Divinæ.* Damasc: Joan: Damasc: *Myrothecam Mysticam, quæ unguentum suavissimum spirans effudit*, eandem appellarunt. Idem iterum Orat: 4. de nat: MARIAM vocat *Aroma ex spiritualis Paradisi integritate profectum.* Jacob: Jacob: Monach: dicit: *MARIA, odor suavissimus virtutum aromatibus, plenitudinem terræ, suaneolentiâ profundens.* Vltimò Idiot: Idiota, similitudine assumptâ a Myrrha, sic ait: *MARIA, Myrrha electa: quia, si illa Myrrha dicitur electa, quæ sine vulnere manat ab arbore, & ille amaram carnis mortificationem designat, quam præfert anima, nullo peccati vulnere sauciata, talem Myrrham distillavit Virgo MARIA, quæ licet peccati vulnus non haberet, semetipsam tamen, multipliciter mortificare voluit: Vel etiam Myrrha dicitur: quia si Myrrha consumit putredinem vulnerum, B. Virgo animas peccatorum putrefactas tentatione multiplici vitiorum, sanat, & in eis consumit putredinem, & fœtorem, suis sanctissimis orationibus & exemplis, & à recidivis defendit.* Part: 14. Contempl. 52.

Probatur Miraculosè.

569. Et quia PIGMENTARIORUM industria, nedum oculis & odoratui, venustate colorum atq; fragrantiâ aromatum famulatur; sed etiam gustui, condimentorum suavitate obsequi studet, etiam PIGMENTARIÆ Nostræ MARIÆ singulare aliud quoad hoc agnoscamus artificium, in contingentia miraculosæ apparitionis, quam describere placuit ex Cæsario l. 7. c. 84. Fuit (inquit ille) in ordine nostro, quidam physicus magis Habitu, quàm actu Monachus, occasione medicinæ, Provincias discurrens, ut vix unquam, nisi in præcipuis festivitatibus, ad Monasterium reverteretur. In quadam igitur S. Dei Genitricis solemnitate, cum nocte staret cum aliis ad psallēdum, ipsa Virgo Beatissi: multâ claritate circumfusa, ipso vidente, Chorum intravit, psallentes circuivit, & de Pixide, quam in manu portabat, electuarium per cochlear hauriens, singulis in os mittebat, ad ipsum verò veniens, cùm pertransiret, dixit: *Tu de meo electuario non indiges, quia medicus es, & plurimas tibi impendis consolationes:* ille tamen tristis, oculis illam sequebatur, culpam recognoscens: ab illo verò tempore, nonnisi per obedientiam coactus de Monasterio egrediebatur, & omnes corporales consolationes tēperavit. Factum est, quòd in proxima sua solemnitate, Domina nostra, prædicto modo famulos suos visitans, postquam ad illum Medicum venit, stetit, & ait: *Quia te emendasti, tuis medicamentis mea præferens, ecce de meo electuario, sicut cæteris, ita & tibi impertior.* de quo ut gustavit, mox tantùm dulcedinis & devotionis concepit; ut deinceps stabilis in congregatione permaneret, & omnia carnis commoda tanquam stercora reputaret. Similem etiam dulcedinem, non adeò pridem a S.Scapulariana sua veste stillasse comperta est Beatissi: Virgo in quendam Franciscum Senensem (ut testatur Author Trifædi Mariani) Hic etenim a

MARIA choristas visitans, expixide aromatica quemq; dulciario refecit.

primo

primo iuventutis flore, nimiùm dissolutus, vanitati voluptatiq; undequaq; vacans, Divinâ gratiâ tandem illuminatus, & conversus, ad melioris vitæ frugem redire cœpit: cæterùm in progressu, magnis difficultatibus, scrupulis, anxietatibus, nauseâ pœnitebundæ ac austeræ vitæ, adeo affligebatur; ut penè fatisceret. Interea suasu fortè alicuius, suscipit devotè S. Scapularis vestem, alboq; Confraternitatis inscribitur, iam protunc profundæ ætatis senex, ac decrepitus. Mox, novâ per MARIÆ preces gratiâ, veluti ille prior electuario, recreatus a Deo & refectus, miram concepit in afflictionibus & mortificationibus Corporis dulcedinem ac facilitatem, adeò; ut admirandis, & memoratu ipso horrendis satis, excarnifactionibus, suum desæviret in corpus: per cuius austeritatis exercitium tantùm in virtute excrevit; ut etiam beati titulo nuncupetur.

Scapulare suscipienti, omnes in pœnitentia difficultates indulcorata.

Probatur Historicè.

570. Ingentem, imò insolentem Antiquitatis, in sectandis odoribus luxum, in pluribus notarunt historici illorum temporum, Athenæus Possidonius & Clemens: qui nuptiale sympo sium describentes aiunt: Cùm iam omnes, etiam matulas delicias unguentorum olere coegissent; veniebant puellæ, unguentaria vasa portantes, unaquæq; duo, aureâ alligata fasciâ: alterum aureum, alterum argenteum, quæ nardino oleo mensam circumeuntes, accumbentium coronas irrorabant. Insuper PIGMENTARIÆ quædam habebantur columbæ, quarum quotuor emittebant in sympofio, tinctas non eodem unguento, sed suo singulas, quæ in orbem circumvolitantes, hospitum irrorabant vestes & stragula, suavissimo ea imbuentes spargimine. Huic non parùm affine aucupum artificium, qui columbam domesticam odoratis balsamis inungunt ac dimittunt, & quia columbarum natura est, odoribus delectari, alienæ sequuntur domesticam, & gregem novum adornant aucupi, sic illectæ. O quam bellè in hoc luxu veterum damnabili, & in fraude aucupum, elucet Pietas & ingenium PIGMENTARIÆ Nostræ, Columbæ MARIÆ! cuius (ut ait S. Germa: Constan: Orat: 1. in Præsen:)

Odoriferis unguẽtis convivæ irrorabantur.

Columbæ spargentes balsama in conviviis.

Columbæ odoribus capiuntur.

A *pennæ deargentata, & posteriora eius in pallore auri, Ssmi & illuminantis Spiritûs fulgore, radiantia.* Hæc etenim præpetibus gratiarum suarum pennis, totam, per universum Orbem circumgyrat Ecclesiam Christi, quibus sacra stragula, scil: Scapularianam vestem, & Coronas, (quas devoti eius Sodales recitant,) rore diverso & suavissimo donorum Cœlestium, tanquam fructu pietatis suæ respergit, delectat, & reficit: eosdemq; quasi emissarias columbas, iterum emittit, ut ita sacratiori astu, alios ad eiusdem devotionis professionem attrahant, & alliciant. Fit enim plerumq; quòd Mariani Sodales, continuo & longo devotionis huius usu, sermonum morumq; suorum tantam conquirant attemperationem, ut quandam pietatem halent in conversatione, atq; sic alii currentes in odorem ungventorum illorum, huic PIGMENTATO Mariano gregi, facilè adnumerentur.

Germ:

MARIA columba spargens balsama gratiarũ in Scap: Sodales.

Sodales morigerati, trahunt alios odore.

Epilogus.

Iam ad finem discursûs reminisci placeat vestimentorum PIGMENTATORUM Jacob, quorum sentiens fragrantiam, cæcutiens & senex Isaac, ius primogenituræ & largam benedictionem, ingentibus cumulatam bonis, libentissimè filio suo impendisse legitur. Quid porrò habuerunt illæ vestes, ut per modum medii fervirent ad impetrandam benedictionem? Thom: Anglicus respondet, vestes illas ex manibus Rebecæ, quæ ipsas apud se habebat, ut testatur Scrip: vim talem mirificam acquisivisse. His designabatur ait Sylveira cit: id, quod modò fidelibus in lege gratiæ contigit: In domo Isaac, CHRISTI Jesu, Rebecca, MARIA, novum hoc vestimenti genus, S. Scapulare confecit, perfectissima PIGMENTARIA, mirâ gratiarum, Privilegiorum fragrantiâ condidit, conditum, per sacrum Carmelitanum Ordinem, universæ tradidit Ecclesiæ. O quam gaudendum, quàm lætè congratulandum est vobis! dilectissimi Scapulariani Sodales, de Pigmentariæ huius tam industriosa in vos pietate. Odorata ipsa vestis Jacobi, secundùm multos, ius quoddam seu investituram, habebat conferendi, aliàs, designabat quempiam ad Primogenituram. 571.

Vestimẽtorum Iacob fragrantia benedictionem econciliat.

turam. Vobis ergo hæc Mariana vestis, (si cum eius fragrantia, morum quoq; & virtutum Christianarum odor non desit,) Toga æternitatis & indumentum salutis animæ appellabitur, quam piè induti ac gestantes, ab æterno I- A saac præstolamini confidenter benedictionem illam: *Venite benedicti Patris mei, possidete Regnum, quod vobis est paratum, a constitutione mundi.*

AMEN.

PORTIO SINGVLARIS SS. DEIPARÆ.

Pro Assumptione B. V. MARIÆ.

Optimam partem elegit Maria. Luc: 11.

572. MAgnificentia Principis, sunt qui dem collata in populum beneficia; sed nobilioris generositatis vena, ex prudentia distributionis comprobatur. A. A. Ipse etenim Astrorū Rex Sol, qui a natura Typus Principum est, quamvis universo sublunari quotidie exoriatur Orbi, & cuiq; etiam minimæ, satis beneficus Creaturæ, influentias suas dispartiat omnibus; nihilominùs, acsi rationalis esset, pro cuiusq; exigentia conditionis, illas elargitur, ita tamen, ut gryseæ terræ, quæ iuxta Sapphonem Poëtriam, gleba & Filia Solis dicitur, affinitatis cuiusdam intuitu, vim fætiferam auri impertiatur, nobiliori quodammodo Filiam suam, condonans portione. Idem porrò ut Principis ingenium sit, similisq; munificentiæ Regula, omninò necessum: ut cùm cunctis portiones munificentiæ suæ distribuerit, optimam reseruet consanguineis, si cætera ex parte meritorum sint paria, multò magis, si excellentiora habeantur. Audi Cassiod: 7. Varr: 23. *Licet Magnificentiam Regis, quotidie deceat cum Sole relucere, & iugiter aliquid facere, quo possit largitas Principis apparere; huic tamen conscientiæ debitum solvitur, quoties Parentibus sub æquitate præstatur. Absit enim, ut negemus affini, quod solemus custodire subjectis, quãdo, qui nobis sanguine coniungitur, plus meretur.* En iam latenter emicat atq; prodit se, MARIANÆ gloriæ, ad quã illa hodie honorificentissimè per An- B gelos assumitur, excellentia, & singularis supra omnes Creaturas beatitudinis æternæ portio: quæ propterea optima esse innuitur in Euangelio. *Optimam partem elegit Maria.* Multis quidem titulis virtutum, ac meritorum MARIÆ, totam substantiam gloriæ ipsi fuisse collatam & credo, & iam superioribus discursibus probavi: His præterea singulare accessit, consanguineitatis cuiusdam cum Deo titulus, simulq; laboriosi officii, quod specialiter præstiterat in Vita, Filio Dei obsequium, utpote Nutricis & Gerulæ ipsius munere functa. C Hodie itaq; munificentiæ & liberalitatis Regis Filii, in coronatione MARIÆ nitidiùs relucent beneficia, qui solius Filii titulo, generositatem pulsante & cogente, eidem copiosiorem elargiri voluit beatitudinem, ut singularis gloriæ PORTIONE donaretur, quæ laboriosi officii, Nutricis scilicet & Gerulæ, ministerio plus omni, aliâ Creaturâ, in vita merebatur. Hanc itaq; singularem PORTIONEM gloriæ, etsi plura alia D non desint, ad augendam hodierni triumphi Pompam, ex solius Nutricis & Gerulæ Ministerio eidem collatam, deducam & prædicabo: priùs tamen perpendam præmii illius præstantiam, & portionem nobiliorem, quam non tam ex liberali donantis manu, quàm ex laboris perpensione quis adipiscitur. Nunc breviter salutemus MARIAM.

Principe decet munificentia specialis in propinquos.

Cassiod:

MARIA Nutrix & Gerula Filii Dei: hinc gloria eius major in Cœlis.

O Maria

O Maria altrix Christi!
Sortem bonam accepisti.
Fac in Cælis nos donari
PORTIONE singulari.

PARS I.

Nobilior Portio præmij, labore acquisita.

573 NOn bene nundinatur in schola virtutum, vel saltim non tam fructuosè, quisquis coronam ex aliena munificentia præstolatur, quam contentioso labore in agone, promereri neglexit: Nitidiùs resplendet corona, gemmis respersa proprii sudoris: nec laurus tam pulchrè in fronte viret, quam ultrò largientis imponit manus, & quæ laborum suorum non irrigatur profluvio. Innata etenim studiosis virtutis, & honestis mortalium geniis inest mens, ut parta labore PORTIO, gratior & honoratior habeatur, quàm gratis oblata. Minuit pretium doni ipsa oblatio, quod gratis detur, quamvis in parte commendet donantem: auget verò æstimationem præmii, ipsumq; præmiatum gloriosiorem reddit, promeriti labore stipendii ratio.

Labore proprio, parta, gratiosa.

Probatur Scripturaliter.

574 Perdifficilis sententia legitur apud S. Paulum. 2. Cor: 3. *Nos verò omnes, revelatâ facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, a claritate in claritatem, tanquam a Domini Spiritu*; sed ex antecedentibus enodari potest difficultas hæc, in quibus designat Apostolus discrimen gloriæ Moysis, & discrimen gloriæ Christi: nam Moysis gloria, quæ splendebat in vultu, velamine tegebatur, ut Filii Israel in eum possent intendere; at Christi splendor, & gloria, sine velamine cernitur. Sed os aureum, nimirum S. Chrysosto: iure perscrutatur, quid sit speculari gloriam? *Sed quid est* (inquit Homil: 7.) *gloriam Domini speculantes, secundùm eandem Imaginem transformamur?* Ad quæ graviter & acutè respondet. *Simul enim ut baptisamur etiam ultra Solem refulget anima, Spiritu perpurgata: ac non solum intuemur gloriam Dei, verùm inde recipimus splendorem quendam, non aliter, acsi argentum mundum ad solis radios expositum emittat & ipsum radios,*

Corin:

Chrys:

A *licet non ex suapte natura solùm, verùm etiam ex Solis fulgore: similiter & anima repurgata & argento factâ lucidior, accipit radium a gloria Spiritûs, & hinc vicissim ex se remittit.* Quasi innuere vellet S. Doctor, quòd gratia Spiritûs S. quæ datur in Baptismo, datur quidem vi Sacramenti, seu ex opere operato, sine ullo merito hominis, qui lauacro intingitur: & hæc supra splendorem Solis lucidior, tanquam speculum nitidissimum Divini Solis radiis ictum, regerit Dei Imaginem & splendores. Sed quarenam hæc neobaptisati gloria illustrior, quàm Moysis, dicitur ab

Baptizatus pusio, gloriosior Moyse, ob futuros labores.

B Apostolo? cur hæc revelata ostenditur, Moysis verò splendor tegitur ac occultatur? ratio: quia Moysis splẽdores, sunt pacis ac liberalis Dei muneris testimonia; splendores verò baptizati, sunt certaminis & pugnæ imminentis symbola: non labor quispiam aut prælium intervenit, quòd priùs spoponderet Moyses; solius consortii sermonis Domini ex Privilegio atq; gratia, splendor faciei habebatur, ideo Moyses, quasi pudore correptus, cum splendore latebras quærit, confugit ad velamen. At baptizatus, gloriam suam, splendores suos, revelatâ facie, exporrectâ fronte demõ-

C strat, quia, ex quo sacrâ immergitur undâ, seipsum, renuntians diabolo, Christianæ consignat pugnæ, militiæ Christi adscriptus tener pusio, patroni nomine hostem signat: albam vestitus nuptialem, loricam induere videtur, descensurus brevi cum ætate in aciem: feciales belli, non pacis, præfert faces, ut classicum sathanæ intonare videatur: & ideo baptizati splendor, splendores supergreditur Moysis, quamvis modoprimùm, signati laboris suffragante sibi adminiculo. Ad hanc rem plurimùm servit alter locus Scriptu:

D Math: 6. Vbi Christus, erigens discipulorum animos, ad spem futurorum, nimiam solicitudinem vestimentorum prædicat abrogandam, idq; similitudine liliorum agri. *Et de vestimento quid soliciti estis, considerate lilia agri, quomodo crescunt non laborant, neq; nent.* Profundus quidam circa hunc locum occurrit sensus investiganti S. Hilario, dum Canon: 5. in Matth: inquit: *Sed lilia non laborantia neq; nentia, significari intelligenda sunt, ut Angelorum Cœlestium claritates, quibus*

Matthæ

Hilar:

quibus extra humanæ scientiæ cõditionẽ suiq; operis mercedem, adeo candor gloriæ indultus est, ne quid ex proprio labore aut arte existimarentur habuisse. Vbi colligere licet ex verbis, quòd S. Doctor liliorum nomine, vult intelligi cœlestes Spiritus, qui candore gratiæ, quâ formati sunt, & claritate gloriæ, quâ ornati, tanquam lilia vernantia nitent in supremo Viridario. Sed cùm audis, *Extra operis mercedem, a Deo candor gloriæ indultus est,* Ne putes gloriam in Angelis constantibus, fuisse merè gratuitam, in eis enim etiam, fuit corona iustitiæ, quam in statu viatorum, per Luciferianæ tentationis victoriam, unusquisq; promeruit Angelus: Sed hæc dicuntur a S. Doctore, in hoc sensu, quatenus in comparatione ad nos, exercitatio illorum non exstitit laboriosa: quod insinuant postrema Hilarii verba: *Ne quid ex proprio labore, aut arte existimentur habuisse.* In scientiarum enim acquisitione, in castitatis victoria, Angeli non laborant, nullas sufferunt, sicut lilia campi, fodicationes & culturas, solius Creatoris munificentiâ, candido ornantur nitore. Non sic homo, qui ut comparet illibatum pudicitiæ candorem, animæ gloriam, corpori Cœlestem splendorem, tribulis pungendus, ærumnis opprimendus, cöercitione passionum macerandus, semper laborans & nens in vitæ curriculo, ut gloriosam sibi, & quandoq; gloriosiorem, præ Angelis, contexere possit beatitudinis Togam: quæ tantò pretiosior est, quantò laboriosior.

Labor major hominum pro corona quàm Angelorũ.

Probatur Figuraliter.

575. Pro cuius Thesis ulteriori comprobatione, veniamus ad illam insignem Moysis visionem Rubi ardentis, & tamen incombusti, ut à mysterio in igne latente, maius lumen accipiat veritas. Ductabat ille gregem ad interiora deserti, cùm subitò videt Deum in Rubo ardente & incombusto. Exod: 3. *Et videbat, quòd rubus arderet, & non combureretur.* Abstulit Deus, quod erat ardoris, & voracitatis in igne, reliquit autem, quod erat splendoris & lucis: gloriâ circumdatus apparebat in rubo, ut ad tolerantiam ærumnæ, populum tyrannide Pharaonis oppressum erigeret mercede æternitatis: & veluti ex rubi suggestu inclamabat i-

Exod:

Rubus Moysis, monitor populi ad laborum ærumnas.

A psо facto, nolite succumbere, ignominia vertetur in gloriam: corpora vestra, penso luti & lateris vexata, æstuantis clibani fumo & fuligine atrata deturpataq; cœlestibus illuminabo splẽdoribus. Hoc tacitè innuebat, lumen ignis, rubum ambientis: idque ex S. Ambrosii mente in Psal: 43. Eius verba sunt: *Revelavit ergo futurum quoddam corporei splendoris indicium, quo per resurrectionem caro ista fulgeret: quid enim significat ignis ille innoxius, nisi lumina resurgentium.* Jam ergo futuram immortalitatis speciem & formam in seipso mirabiliter exprimebat Deus, & corpo-

Ambr:

B reo simulacro, in quo apparebat, stolam gloriæ fulgoribus nitidam, iucundè adaptabat, ut mirabilior & speciosior conspectui se daret humano. *Vadam* (inquit Moyses) *& videbo visionem hanc magnam.* Magnitudo hæc visionis, non tantùm ex ignis incombustione, sed ex pulcherrima Imagine Dei. Optimè Philo Judæus l. 1. de vita Moysis, inquit: *E medio promicabat forma quadam pulcherrima, nulli visibili similis, Divinum simulacrum, luce fulgens clarissimâ.* Sed urget profundior quæstio: Cur non in alia virgulti specie, hanc pulcherrimam formam Deus ostentat, sed in

C senticoso rubo? Quia gloriosi flos candoris, & rosa splendentis ruboris, quæ inter sentium cuspides & vulnera nascitur, iucundior est: Quod innuere voluit Sponsus dum de Sponsæ pulchritudine dixit: *Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter Filias Adæ.* Cant: 4. Quid plura? gloriosa resurgentium lumina, in lumine ignis ostenduntur, ignis inquam repressi, refrenati, & velut emortui: ignis enim propensione naturæ, plùs amat urere, quam lucere: sed Deus divisit combustionem a luce, vt gliscentes & voraces flammas, furentis ignis cohiberet a combustio-

Cant:

D ne, temperaret ad splendorem, & vis ignis sic repressa, in majorem copiam lucis erumperet. Vt ex igne mortificato & cohibito circa motus naturæ, pulchrior & gratior emicans splendor, edoceret, quantùm ex labore in cöercendis pravis motibus, & quantùm ex difficultatum, (quæ in via virtutis senticosa plerumq; compungunt,) perpessione, accrescat valoris in merito, & gloriæ, in corona. Hinc est, quòd S. August: *ser:* 178. diligentiùs perpendat

Splendor meriti crescit ex pugna.

Aug:

causam

causam stuporis & admirationis Angelicarum cohortium, contemplantium venustatem & splendorem carnis Christi, in gloriosa illius Ascensione, quos attonitos in præsago conspexerat spiritu Propheta Isaias c. 69. *Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus, de Bostra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ.* S. Cyril: legit: *Violenter incedens cum fortitudine.* Mirantur Angelicæ mentes in Christo ascendente, non tam Dei formam, quam habuit ab æterno apud Patrem, cuius intuitu & ipsi beatificantur; quàm humanam ascendentis, non adscititio colore, aut ementito rubore nitentem, carnis stolam purpuream & candidam, sed de effusione sanguinis & cruciamentis passionum fulgentem. Species quidem & forma, quam habebat Filius a Patre, prorsùs Divina, sed eam accepit a Genitore sine labore & discrimine, solius naturæ prolificatione genitus; At venustas & elegantia stolæ humanæ, quàm Christus in ætheream Regionem invexit, victoriâ & expugnatione hostium acquisita, tolerantiâ passionis & crucis comparata fuit, in qua violentiam & fortitudinem demonstravit, violenter detrahens spolia, hosti humani generis, violentam mortem sustinens & opprobrium: videbatur propterea, in hac festivitate Angelis iucundior. Pulchrè de hoc cit: S. Doctor: *Ascendebat etenim cruoris rubore perfusus ac trophæis victricibus laureatus: viderunt Cœlites cuncti speciosum vulneribus Christum, spolia castris Tyrannicis reportata, & admirantes fulgentia Divinæ virtutis vexilla, talibus concrepant hymnis, deducuntq́ lætantes.* Ipse ergo Salvator, cui iure naturali, ut Filio Dei debebatur gloria, eandem comparatam per pugnam, reddere voluit gloriosiorem, ut instrueret, fulgorem laboribus & periculis partum, Deo & Angelis iucundiorem. Juxta illud commune. *Quantùm gravaberis, tantùm lucraberis.*

Isai:

CHRIstus admirabilior Angelis in carne vulnerata, quàm in gloria Paterna, cum?

Probatur Historicè.

577. Insigniter Thesim nostram declarat, corona illa, quâ donata fuisse S. Birgitta legitur adhuc vivens. Huic famulæ Dei, quæ præcipua erat in æquanimi variarum ærumnarum perpessione, apparuit B. Agnes, Revel: c. 124. dixitq́; ei: Veni Filia, & impone tibi

A coronam factam ex septem lapidibus pretiosis. Et hæc est, quam tibi comparas ex probatione patientiæ. Primus lapis est Jaspis, quem tibi apposuit ille, qui contumeliosè dixit, se nescire quo spiritu loquereris, & esse tibi utiliùs more mulierum, fila trahere, quàm de Scripturis disputare. Secundus lapis, est Sapphirus: hunc tibi apposuit ille, qui favorabilia loquebatur in facie tua, & clam detrahebat. Sicut ergò Sapphirus, est cœlestis coloris & servat membra in sanitate; sic hominum malitia probat iustum, ut fiat cœlestis, & servat mem-

B bra animæ, ne superbiâ elevetur. Tertius lapis, est Smaragdus: hunc apposuit ille, qui dicebat, te dixisse ea, quæ nec cogitabas, nec loquebaris. Ideo sicut Smaragdus fragilis est a natura, sed tamen pulchrè viridis; sic mendacium, citiùs annihilatur, sed tamen pulchram facit animam, propter patientiæ remunerationem. Quartus lapis Margarita: hunc apposuit ille, qui amicum Dei, te præsente vituperavit, cuius tu vituperio plùs turbabaris, quàm de tuo, idq́; ob candorem charitatis & alleviationem cordis per compassionem. Quintus lapis est Topazi-

C us: hunc apposuit ille, qui tibi amara loquebatur, cui tu è contrario benedixisti: ideo sicut Topazius est aurei coloris, & servat castitatem & pulchritudinem; sic nil pulchrius & acceptius Deo, quàm lædentem se, diligere. Sextus lapis est Adamas: hunc apposuit tibi ille, qui fecit tibi corporale damnum, quod patienter tolerasti. Ideo sicut Adamas, non frangitur tunsionibus, sed hirci sanguine; sic placet Deo, hominem oblivisci corporalis damni, & cogitare semper ea, quæ Deus propter hominem fecit. Septimus lapis est Carbunculus: hunc apposuit ille, qui falsa annuntiavit tibi, id est,

D Filium tuum Carolum esse mortuum: quod patienter tulisti, committens te voluntati Divinæ. Et sicut Carbunculus lucet in domo, in annulo est pulcherrimus; sic homo, qui patiens est in amissione alicuius rei sibi charissimæ, provocat DEUM ad dilectionem sui, & in conspectu Sanctorum lucet & placet, sicut lapis pretiosus. Ideo Filia sis stabilis, quia pro amplianda corona tua, adhuc aliqui lapides sunt necessarii,

Corona 7. lapidũ pro laboribus præsentatas. Birgitta.

neceſſarii. Ex his omnibus habes, pie lector, quomodo gratiores ſint DEO partæ laboribus coronæ, quàm merâ liberalitate donatæ.

PARS II.

SS. DEIPARÆ PORTIO SINGVLARIS.

578. CVrioſè olim inquiſivit Plutarchus l. de amore Parentum. *Cùm ubera mamillaſq; ſub ventrem natura brutis demiſit, ſolis mulieribus, in ſuperiore* B *corporis partè, nimirùm in pectore, illa collocata ſint? Ideo reſpondet, ut expeditiùs & oſculari & amplecti liberos poſſint: quaſi hâc ratione indicare & oſtendere voluerit, pariendi educandiq; finem, non ullam utilitatem, ſed ſolum amorem in liberos exiſtere.* Et quidem non diffiteor rectè dictum ex parte Parentum; ex parte tamen prolis adeſt & alia ratio, ut nimirum in facie ſtatim pateat illud Filiis, quod prolem invitet & moneat, ad ſpecialem genitorum ſuorum honorem & amorem. Hinc illa Corriolani Ducis Mater, dum vindicaturus de ſe, ſtrictè cinxiſſet Romam Filius, ab C obſidibus actura de pace cum illo, dimiſſaq; ex Vrbe, ab uberibus primùm ſuum exorſa eſt ſermonem. An non cogitare meliora de CHRISTO cogit ipſa immenſa eius in Matrem ſuam Pietas? ut in eius glorioſo Aſumptionis triumpho, ſolo intuitu uberum eius, nimirùm, quia ipſius laborioſa Nutrix, & olim Gerula fuit, huius ipſius miniſterii reſpectu, eam ſpeciali gloriæ PORTIONE, donaſſe aſſeratur.

Mulieribus ubera cur dedit in pectore natura? cùm ſub ventre ea, animalia cætera gerant.

Mater Corriolani, uberibus convicit filium.

MARIA quæ nutrix Filii Dei, ſpecialem in gloria recipit portionem.

Probatur Scripturaliter.

579. Si ad rigorem iuſtitiæ agendum eſſet pro ſingulari PORTIONE Matris, quamvis cuncta cuiuſq; iuris tacerent D Pandecta, & procul abeſſet Juſtinianus, ex ipſius Filii eius ore proſtant in Codice Euangelii adnotati Canones, quibus, æterni Regni, pro potu vel hauſtu modico aquæ, in Nomine Chriſti indigenti oblato, ius decernitur. Marc: 9. *Quisquis potum dederit vobis, calicem aquæ, in Nomine meo, quia CHRISTI eſtis, Amen dico vobis non perdet mercedem ſuam.* Quod ampliùs promulgatum, atq; firmatum eſſe credimus, in Decreti, pro iuſtis in

Marc:

A die judicii pronunciandi ſententia. Vbi inter recenſita reliquorum miſericordiæ operum encomia, etiam ſingulare meritum in ſitientium potatione allegatur: *Eſuriui enim & dediſtis mihi manducare, ſitiui, & dediſtis mihi bibere.* Matth. 25. Atq; ſimul ibidem, ut merces ac præmium operis, Regnum in poſſeſionem tradendum talibus adpromittitur. *Tunc dicet Rex his, qui à dextris eius erunt, Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis Regnum a conſtitutione mundi.* Hic iam imaginariam ſaltim ineamus litem pro honore & iure æquo MARIÆ, non quidem B ita; ut ius dicere videamur CHRISTO, nam ſi in quem, tunc ſingulariter in Matrem ſuam ſe ſemper & ubiq; liberaliſſimum ille exhibuit; ſed quia ille pias interdum Zelotum honoris MARIÆ amat obaudire ingeniorum velitationes. (Si parua magnis comparare licet.) Quid ubera Virginis, plena cœleſti nectare & exuberantiâ, ad dapes quaſue præſtantiſſimas etiam Cleopatræ Margaritis, quæ pretium totius Regni conſtabant, appretiata? Quid unus limphæ & modicus viliſq; hauſtus, in Nomine Chriſti pauperi oblatus, comparatus ad illas ſcaturigines Virginei C lactis, quo madebant Virginis Matris, eburneæ, præ excellentia caſtitatis, papillæ? quæ etiam, adhuc dum viatrix eſſet MARIA, ſuos habuiſſe excellentiſſimos honores & elogia deprehenduntur, ex illa ſententia Dionyſ: Carth: ſic alloquentis Virginem. *Iam ergo nullus in Te o Inclyta, aut ſexum, aut uterum, aut ubera, immundiſſimâ mente contemnat, dum fœminei ſexûs organum, incomparabili flagrantiſſimâq; caſtitate ſtipatū eſt, eò cœlitùs gratioſiùs perornatum, quò ampliùs eguiſſe cernitur.* Imo Aloy: Novar: *in Electis ſacris,* ex antiquis Authoribus adnotavit, ubera MARIÆ D turgentia cœleſti lacte, tantæ venerationi fidelibus fuiſſe, dum viveret & lactaret Filium; ut plerumq; ex longinquis etiam Regionibus plurimi famâ perciti concurrerent & perignarentur in Nazareth, devoto eadem volentes venerari oſculo. Lactationi addamus cætera Nutricis & Gerulæ obſequia, quæ B. Virgo officioſſimè præſtabat Deo infanti. De quo venuſta extat ſententia S. Thomæ Archiep: Valen: conc: 1. de Aſſump: *Accepit MARIA peregrinum*

Præmium in gloria certum, pro hauſtu aquæ: quid & quale Matris pro lacte uberum.

Matth:

Lactis Mariani pretium perpenditur.

Dionyſ: Carth:

MARIA dum vivens lactares Filium, ad eius ubera, fiebāt peregri-

nationes fidelium è longin- Thom: Villan: regrinum, induit Chananæum, pavit quoq; famelicum, pectoris sui lacte, panem de cœlo ipsa pavit: Angelorum Panem, ipsa satiavit, ubere de Cœlo pleno.* In quo obsequii genere, MARIAM plùs fecisseDeo, quàm Deus fecerit toti generi humano, in aliquo sensu accommodo ingeniosissimè evincit noster S. Bernardinus. Ego tantùm aliqua ex pluribus depromo: *Deus* (inquit) *ille fecit hominem* (ab initio) *sine passionibus famis, sitis, caumatis, frigoris & consimilium: sed sola Mater Iesu, & præ cunctis hominibus pia, omnibus necessitatibus eius occurrebat, scilicet fami, siti, nuditati, frigori, calori, sicut flatus pauperrimus exigebat, & hoc cum maxima patientia sua. Nutrivit Deus hominem de fructibus Paradisi sed Beatissi: Virgo nutrivit CHRISTUM, de suo sacratissimo lacte, ubere de Cœlo pleno, cuius minima stilla, prævalet omnibus fructibus Paradisi terrestris ac totius mundi.* Non minùs acutè merita Nutricis ac Gerulæ MARIÆ, collata in CHRISTUM, ex aliis principiis, sua accepisse incrementa, observavit Eminent: Card: Nicolaus de Cusa l. 4. de Exercit: dum ait: *Cùm gradus habeant illa opera ex majori charitate, vel quia magis indigenti, uel magis digno indigenti, vel ex majori affectu impenso, vel ex magis necessario, & minùs superfluo. Hæc omnia in summo, in MARIA Virgine concurrebant, quia in ipsa, maxima charitas, & omnium creaturarum maximè indigenti tribuit: quia nemo inter viatores pauperior IESU: dignissimo pauperi tribuit, quia nemo dignior mendicus, quàm IESUS, maximum proinde affectum misericordiæ impendit. Non fecit de superfluo, sed de necessario, Filio suo pauperrimo & proprio, de propriis sanguinibus tunicam Polymitam fecit, in gremio uteri sui hospitio suscepit, de proprio corpore cibavit & lactavit.* Hìc iam à fortiori, pro singulari PORTIONE MARIÆ in Gloria, instaura argumentum, & facilè iure evinces, non vulgari aut quocunq; gradu cæteris eminente, fuisse Beatissi: donatam beatitudine in sui Assumptione, solius Nutricis ac Gerulæ intuitu: sed si gloria datur ad pondus meriti, ministerii verò ipsius iam immediatè audivisti excellentiam, omninò nedum singularitatem, sed immensitatem quandam ipsius gloriæ, convincenti argumento demonstrabis.

MARIA, plùs præstitit Deo quàm Deus præstitit toti humano generi, quo ad aliqua.

Lactationis Filii Dei, meritum ex penditur.

A *Probatur* Figuraliter.

Et ideo Marianæ gloriæ sublimitatem, super Angelorum etiam celsitudines coruscare, ex hoc solo, quòd 580.
virgineis uberibus lactauerit Gloriæ Authorem JESUM, pulchrè valdè in Aaronica Virga, quæ præcesserat, declarabit Figura. Num: 17. Vt querimonias Israelitici populi cohibuissetDeus, & ambitionis iurgium, disceptationemq; componeret, in tabernaculum deportari mandat Procerum virgas suis nominibus notatas, ut virga germinans, esset sacerdotalis muneris signũ, B baculusq; efflorescens, velut censoria virgula Antistitem a vulgo discerneret, & tali prodigio ostenderet Deus, Sacerdotalem functionem, in Virgæ germinantis familiam incumbere: sic attestante Script: *Invenit Moyses germinasse virgam Aaron, in domo Levi, & turgentibus gemmis eruperant flores.* In hac porrò Virga ornata, fronde & flore, consensus communis Patrum & Ecclesiæ, Virgam de radice Jesse MARIAM & florem campi JESUM recognoscit: de quo expressè habet S. Ildephon: ser: 6. in Assump: Cæterùm noster Seraph: Doctor: S. Bonav: in huius loci examine, acutus & elegans est, cùm C in flore & fructu, Marianæ beatitudinis felicitatem adumbratam censet: sic enim habet in Speculo MARIÆ. *In Virga rectitudo MARIÆ, in flore, corporis glorificati pulchritudo, in fructu anima eius beatitudo, potest esse signata.* MARIÆ pulchritudo quoad animam, ineffabilis prorsùs, quæ tota Deificæ suavitatis immenso pelago immergitur & in eam beatificæ gloriæ torrentes exundant: sed Corpus eius totum nitet & splendet supra Solis lumina, supra candentium florum albedinem & decorem, supra omnem hortorum aut D Paradisiaci topiarii amœnitatem. Sed unde tantus inter Cœlestes rosas & albicantia lilia, MARIÆ decor? Versio Hebraica singulariter exprimit: sic enim legit Hebræa ex Vatablo: *lactavit florem*, ubi Vulgata habet *eruperant flores.* Mystica illa Aaronis virga introducitur, quæ sacrum florem ex gemmante progenuit utero, vitali succo lactavit ac nutrivit, ut in fructum adolesceret. Sicut parvulum a pectore Matris, sic tibi propone florem a Virgæ ubere

Num:

MARIA lactans, in virga Aaronis figurata

ubere pendentem, ut per hoc innuatur, Deiparam, quæ Paradiſi florem JESUM portavit ad ubera, & ſacri fontis lacte virgineo, nutrivit Deum omnia nutrientem, ſingulariter in gloria effloruiſſe, non iam ad denotandã Sacerdotalem (ut in Aaron contigerat) dignitatem, ſed ad exprimendam Reginæ Cœli excellentiam: ut ex lactatione Dei, Pelagus gloriæ in ipſam influeret, & quot guttulas nectarei lactis, labellis pulcherrimis ſuxit Deus infans; tot gratiarum ſtillicidia, tot gloriæ ex eius Divinitate exuberarent flumina, ut ita ſingularis Marianæ Gloriæ PORTIO redundanter compleretur. Stillabat illa ori Deifico album nectar, mammam porrigens parvulo, ideo fit deliciarum Cœleſtium ſatura: præcinxit infantilia membra pauperrimis zonis; ipſa glorioſo ornatur indumento: reclinavit in præſepio infantem, propterea in Cœlis invenit menſam, æternæ vitæ dapibus refertam, ita profectò pro omni nutricationis munere, Matri ſuæ ineffabili gloriâ Filio recompenſante. Quod bene & a longè ante prælibaſſe MARIAM tanquam futuræ gloriæ pignora atteſtatur S. Augu: ſerm: 14. de temp: dum ſic alloquitur lactentem MARIAM. *Lactas infantem proprium, Creatori ſuccum porrigis lactis, & cibis cœleſtibus ſatiaris.* (alludebat fortè S. Doctor probabili quorumdam opinioni, de viſione clara Dei Beatiſſimæ in via) *Pannis involvis puerum, qui tibi immortale condonavit indumentum: in præſepio ponis infantilia membra, qui cœleſtem tibi præparavit menſam.* Sed clariùs hæc myſteria, & cauſam ſingularis PORTIONIS MARIÆ in gloria, alii enarrabunt Patres.

Mariana gloriæ Portio menſuratur per proportionem.

Aug:

Probatur Doctoraliter.

581. Diony: Carth:

Primùm audiri vult illuminatiſſimus in Mariæ laudibus Doctor, Dionyſ: Carth: qui cæteris explicatiùs, ſingulis membris glorioſi Corporis aſſumptæ Virginis, ſingulares eorundem applicuit actiones & merita; dum ſic l. 4. art: 17. de laudibus V. ait: *Quò in vita hac, caro illa virginea, fuit Deo altiſſimo ſingulariùs & propinquius communicans & conjuncta; eò eſt nunc ab illo ſublimiùs exuberantiùſq; glorificata. O quis capere queat! qualiter modò ſplendeant ubera illa puriſſima, quæ Regem gloriæ aluerunt, & ex Divini oris contactu aſſiduo honorabiliſſima erant facta: ſic & venter ille caſtiſſimus, in quo tot menſibus, fons totius decoris, fons immenſæ dulcedinis, Deus Majeſtatis & claritatis incircumſcriptæ, quievit, & habitavit Incarnatus: nonne ineſtimabili decore, claritate, ſuavitate, reſplendet, & flagrat? ſic & pectus Virgineum, ac Maternum, iuxta quod Vnigenitus Dei, toties requievit, & quem pudiciſſima, affectuoſiſſima & honeſtiſſima Mater, toties pectori ſuo cum ſummo charitatis ardore, puriſſimo applicuit, & adſtrinxit. Sic demum manus eius eburneæ, oculi ſyderei, labia eius dulciſſima. Et breviter ſingula membra excellentiſſimæ Dominæ ac Reginæ, indicibiliter ſunt glorificata, & omni ſuavitate & venuſtate exuberantiſſimè incomprehenſibiliterq; perfuſa, repleta, & ſuperimpleta. Quod facialiter intueri, ſenſibiliterq; percipere, atq; experimentaliter deguſtare, iucundiſſimum prorſus eſt, & omnia gaudia mundi incomparabiliter vincens.* Guarricus Abbas ſer: 1 de Aſſump: *Matri, cuius longè differens eſt meritum, nihilominus differens promittit præmium:* Deinde eandem alloquens, ita ait: *Continuiſti parvulum in gremio; cõtinebis immenſum in animo: fuiſti diverſorium peregrinantis; eris Palatium Regnantis: fuiſti tabernaculum pugnaturi in mundo; eris ſolium triumphantis in Cœlo: fuiſti thalamus Sponſi Incarnati; eris Thronus Regis coronati.*

Guar:

Probatur Miraculosè.

582.

Singularem iterum fuiſſe PORTIONEM MARIÆ in Gloria, evincit ipſa incorruptibilitas & immortalitas Beati illius Corporis, cum quo fuit in Cœlos aſſumpta: quæ promanaſſe ex immortalitate Corporis Chriſti, quatenus eſt ſub ſpeciebus Euchariſticis, miraculo comprobatum habetur: dum ad eleuationem conſecratæ Hoſtiæ, quam offerebant Apoſtoli in memoriam MARIÆ, iam tumulatum Corpus Virginis, immortalitatis diploide ſplendidum reſurrexiſſe ſcribitur: Factum taliter ex Gretſero refert Arcones in Iſai: c. 2. & Chriſtoph: Vega Theol: Mariæ n. 1491. (Illi autem habent ex Rituali Græcorum, & notis S. Germani Conſtan:) Quando nimirum ex toto mundo in unum convenerunt Apoſtoli ducti per nubes, propter trãſlationem Dei Genitricis & Dominæ: juſtis iam perſolutis poſt ſepulturam illius, videlicet tertiâ die ſeſe refocillantes, & poſt ſumptum cibum ſurgentes, fra-

Miraculũ in reſuſcitatione ſeu Reſurrectione Corporis MARIÆ, ad elevationem Hoſtiæ Sacræ.

gentes, fragmentum panis, quod Christo sepositum & destinatum erat, more consueto exaltârunt: cumq; illud magnum Nomen pronunciarent (*SSS. TRINITAS, & Domine IESU Christe, adiuva nos*) o inopinatum miraculum! quæ mortua fuerat, viventis instar, Nubibus & lucidissimis Angelorum Choris circumdata in sublimi apparet. *Avete* (inquiens) *Ego vobiscum sũ omnibus diebus:* hoc solatium & gaudiũ verbis Filii, illis impertiens. Discipuli autem loco eius: *Domine IESU Christe*, exclamârunt, *Panagia*. id est SS. Deipara, *adiuva nos*. Hactenus Græcum Patrum Horologium. Adverte, in huius immortalitatis Privilegio, nutricationis specialem haberi rationem, ut quæ carne suâ aluit Deum, de eiusdem Carnis derivatione, caro quoq; sua a corruptione servaretur. Tetigit hoc ipsum argutè

Cant.

Guilelmus in illud Cant. *Ligna domorum nostrarum Cedrina. Quia* (inquit) *non tantùm domûs IESU, sed & domûs MARIÆ hoc Privilegium commune fuit, eò quod IESUS, os ex ossibus, & Caro ex Carne MARIÆ fuit, ideo enim corpus Matris, propter corpus Filii, cum corpore Filii a lege generali corruptionis exemptum, perpetua imputribilitatis gratiâ conservatum fuit.*

MARIÆ Corpus incorruptũ, ob incorruptionẽ corporis Filii sui.

Imò, si piè credatur probabilitati Hautini & Servii (quos citat Engelg Panth: in Assumpt:) nimirùm, quòd Beatissima Virgo sumpto intra viscera sua SS. Sacramento pro viatico, præ excessu amoris in Filium, animam subitò exhalaverit, atq; adeo SS. Eucharistia cum Corpore ipsius immortali, translata sit in Cœlum, hodieq; manet in Virgineo corpore perspicuo, tanquam in perlucida crystallo, ut a Beatis summa cum voluptate & gratulatione, velut fons omnis resurrectionis, totâ æternitate adoretur, hoc inquam, tantò magis roborat argumentum, pro singulari PORTIONE Gloriæ, in MARIA, quâ etiam Beati cumulantur in Gloria.

82

SS. Eucharistiâ consecratam in visceribus MARIÆ tanquam in crystallo cõservari in Cœlis, aliqui piè asserunt.

Probatur Historicè.

583.

Deniq; ab humanis liceat ad Divina mutuare verba Martiani Capellæ l. 2. de Nuptiis Mercurii Philologiæ: & quæ ille de Charitibus Philologiam ornantibus, ipsiq; gratulantibus profert, (bonâ Lectoris veniâ) ad Divinæ Sapientiæ Matrem & Regis æterni

A Sponsam, cœlestesq; in Paradiso nuptias liceat transferre. Sic etenim inquit: *Præterea tres puellæ vultu, decoreq; parili ac venustate luculentæ, sertis religatis invicem manibus, rosarumq; speculis redimitæ ad Virginem convenire, quarum una deosculata Philogiæ frontem, alia os eius, tertia pectus apprehendit, videlicet prima, ut latos oculis afflaret honores: Secunda, gratiam eius linguæ inspirabat, animo tertia comitatem: quippe illæ Charites, dicebantur, & quidquid apprehenderent, omnia venustabant, quæ quidem Virginem, postquam lumine repleuêre, Musis admixtæ, etiam gesticulationes consonas, atq; hymanea dedêre* B *tripudia.* Tu fabulas veterum, devotè ad serias pertrahe veritates. Accipe Musarum Nomine, nouem Angelorum Choros: nomine Charitum, cœlicas Potestates, aut tres gloriæ fructus, visionem, fruitionem, & tentionem, quæ Deiparam felicitârunt, Beatis Divinisq; repleuerunt splendoribus. Speciali nitore honestârunt illius pectus & ubera, propter Dei lactationem: os, propter suavia infixa Pueri labiis: frontem & oculos, propter suavissimum & charitate plenum intuitum, quo respiciebat natum. Subiungit Martianus, *Cum sonitu introfertur lectica interstincta syderibus.* C *Cui, ritu mystico, crepitus præcinebant: Ante hanc quadam augustioris vultûs Persona* (Tu Angelorum Ducem & Primatem cogita, qui cœlestes exercitus, in hac festivitate ductavit) *ac sacro lumine æthereoq; resplendens, venerabili antistitio præeminebat. Quam, cùm omnes, qui affuêre, conspicerent, reveriti inclytam Majestatẽ, ut omnium custodem. Heus inquit Virgo! præcipit Deorum Pater, vt in hac Regali lectica, in Cœli Palatia subueharis.* Pompa hæc fabulosa, pulcherrimè ac affabrè descripsit Pompam Triumphalem gloriæ, & PORTIONEM illam singularem, quam Beatissi: Virgo in sui As- D sumptione, solo Nutricis ac Gerulæ Dei titulo recepit.

Nuptiarũ fabulosarum Põpa, devotè applicata Triumpho B. M. V.

Marianæ Assumptionis Põpa in singulis mẽbris celebrata, sub ænigmate proposita.

Epilogus.

584.

DEI lamentum contra nutritios suos.

IPso sermonis sui in initio, ad suum Prophetam, lamentasse olim legitur DEUS, accusando scelera Filiorum Israel: & tanquam in Capite omnis ingratitudinis, scili: quòd Nutritii sui essent, suas exorsus est protestationes Is: 1. *Audite Cœli, & auribus percipe terra, quoniam Dominus locutus est: Filios enutrivi* Is:

nutrivi & exaltavi, ipsi autem spreuerunt me. O quàm ab opposito gaudendum, & infinitè gaudendum Tibi tam gloriosè assumpta, & tantâ cumulata gloriâ, Virgo Beatissi:! Talem te genuisse & nutrisse olim Filium, qui Rex & Dominus, & ex asse heres Cœlestis Gloriæ, maternæ tuæ nutricationis non immemor, hodie Te Gerulam suam tenerrimis, præ affectu gratitudinis, viscerum, cordisq; sui fibris, amplexatus, hac singulari, quæ omnis Creaturæ puræ excedit beatitudinem, cumulavit PORTIONE. Imo PORTIO tua Virgo Beata, est pars illa, quam Cœlestis Pater, more veteris Jacob Gen: 48. in potenti dextera sua acquisivit, ut singulare haberet, quod Filio suo daret, tribuendum Nutrici suæ in mercedem. *Do tibi partem unam extra Fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhai, in gladio & arcu meo.* Sic etenim hæc ver-

MARIÆ in gloria portio, pars quā Pater tulit in gladio & arcu, de manu Amorrhai.

A ba interpretatus est S. Alb: M. Bibl: in Gen: *MARIA est Pars una, quam Iacob, id est Deus Pater, in gladio & arcu tulit de manu Amorrhai, & dedit Ioseph, id est Filio suo Christo.* Et quoniam ita tua PORTIONE bearis, ut simul & aliorum PORTIO fias nobilior, de Te enim S. Ernest: Prag: Marial: c. 113. scripsit. *MARIA, est sanctior & dignior Portio, utriusq; Ecclesiæ;* Fac, humiliter precamur terrigenæ, ut sicut ex mente Joan: Pici l. 3. in Cant: c. 16. *In Ecclesia triumphante, Pars non modica diceris lætitiæ & exultationis Sanctorum;* sic pariter dum hodie sublimaris in Dispensa- B tricem Cœlestium donorum, nos ampliori gratiarum cumules PORTIONE, in cuius fortitudine adaucti viribus, studiosiùs ambulantes, ad illam perueniamus, de qua S. Psaltes Psal: 141. *Portio mea, in terra viventium.* AMEN.

Alb:

Ernest:

PVPILLA OCVLI DIVINI
SS. DEIPARA.

Pro Festo Immacul: Concept: B. V. M.

Custodi me Domine ut pupillam oculi. Psal: 16.

585. EΤiam centoculum Argum necessum esse, ut nihil videns, totus cæcutiat, si oculus suus, PUPILLA careat, cuiq; evidens esse arbitror. A. A. Totam enim, (quæ artificiosissima habetur) sedulus anatomicus oculi humani perscrutetur Machinam, nervos a Cerebro ad humorem crystallinum descendentes, diligenter obseruet, mutet & numeret tunicas, ipsisq; iterum reinduat oculum, humores aqueos & crystallinos, distillatoriâ examinet arte; unam si PUPILLAM negligat, vel non reperiat, tantæ operositatis negotium prorsus totum inutile, dolebit. Exiguum quid & paruum, PUPILLA est in oculo, & ideo (ut observat *Ioann: a Genim: l. 6. simil:*) sic dicitur, eò, quòd parvuli, pupilli appellentur: maxima tamen virtute comprobatur, quæ cu iusvis magnitudinis obiecta in se quo-

Oculi humani admiranda fabrica.

Joan. Genim:

C dammodo comprehendit, dum ea videt. Insuper, est magnæ dignitatis, quia (ut dicit Hali) omnia, quæ in ipso oculo sunt, aut sunt pupillam adiuvantia, aut pupillæ servientia, ipsa verò sedet in medio, quasi omnium regina: imò sanitati ac integritati ipsius, tota membrorum humani Corporis compages, famulari videtur. Siquidem ex sensu Medicorum, dum curandus est oculus, præsertim in PUPILLA, totius Corporis curam assumendam esse doceant iidem. Porrò priscis etiam Ethnicis, Oculus, symbolum Supremi Numinis, receptissimum D fuit. Fingebatur etenim apud Ægyptios, sceptrum, in cuius summitate, eminebat simulacrum Oculi, circumquaq; respicientis. Alibi autem, ut scribit Macrob: l. 1. c. 21. pictura scipionis infixi, cuius in Apice, oculus

Pupillæ quanta virtus, & dignitas.

Oculus, priscis symbolum DEI.

cernebatur, Deumq; ſignificabat. Hoc ipſum, quod ſub umbra habebatur apud Ethnicos, iam de vero Numine, dilucidè apud fideles aſſeritur. Dum ad exprimendam Dei ubiq; præſentiam, Oculus univerſi ille appellatur. Eccli: 17. *Poſuit oculum ſuum ſuper corda illorum.* Et Prover: 22. *Oculi Domini cuſtodiunt ſcientiam.* Per quod exprimitur, Deum, nedum ubiq; eſſe præſentem entitatiuè, ſed etiam ſecundùm omnia ſua attributa, quæ concurrunt ad gubernationem univerſi. Pupillam huius Oculi, ſi quæris? ipſum dico Sapientiæ Eius attributum, quo cuncta prefectiſſimè cognoſcit; & hoc in principali ſignificatione: nam in ſecundaria, præeuntibus mihi non poſtremæ notæ Doctoribus, ſuo loco citandis, Beatiſſ: Virginem, quam quodammodo in ſociam gubernationis aſſumpſiſſe creditur Deus, propter quod a Paulo de Heredia: *Gubernatrix Cœlorum & univerſi Orbis* eſt ſalutata, PUPILLAM oculi Divini, hodie præſertim, ſtatui appellare: ſiquidem (ut infra patebit) præſago ore Davidico pro hodierno illius Immaculatæ Conceptionis privilegio, ſic expoſtulantem Prophetam obaudio: *Cuſtodi me Domine, ut pupillam oculi.* cuius non novam fuiſſe deprecationem, ex ipſius PUPILLÆ comprobabo ſimilitudine. Prius tamen, quam delicatè cuſtodienda ſit Pupilla oculi noſtri, nimirùm, conſcientia, ſalutaria quædā dogmata ſubminiſtrabo. Interim breviter ſalutemus MARIAM.

Eccli: Prov:

Pupilla Dei eſt Sapientiſſima Providentia eius.

MARIA pertinet, ad Gubernationem univerſi.

MARIA Pupilla oculi Divini in ſui Conceptione.

O Delicata PUPILLA!
Te non tangit labes illa;
Quâ cæcutit Proles Eua,
Ingeminans, ſuum væ, væ.

PARS I.

Flabellum contra quotidianos pulveres, conſcientiæ examen.

586. EA eſt, præſentis conditionis humanæ ratio, ut ſi viam virtutis ac perfectionis proſperè ac ſecurè decurrere percupit, oporteat hominem oculis cum Lia non lippire, ſed cum formoſa Rachel, quæ pulchra oculis & aſpectu fuerat, exporrectâ ſerenâq; ſemper PUPILLA, per debitæ circum-

Pupilla conſcientia etiam

A ſpectionis vigilantiam, diſtrictumq; ſuper acta agendaq; examen, cunctis agendis attendere, nedùm ut monſtra enormium tempeſtiuè deuitet quis criminum, aut ut trabem gravioris noxæ ab oculo conſcientiæ ſuæ, (iuxta mandatum Salvatoris) deponat, ne demum ut feſtucam venialium abjiciat; ſed præterea, ut a pulveribus etiam, ſcilicet quibuſvis imperfectionibus, pupillæ ſuæ bene provideat: & ſi fortè in pulverulenti huius ſeculi negotiis conſtitutus, pulveres huiuſcemodi euitare totaliter nequit, ut fatetur S. Leo Papa ſer: 4. Quadr: *Neceſſe eſt de mundano pulvere, etiam Religioſa corda, ſordeſcere.* B ſaltim per diſtricti examinis flabellum, Pupillam teneræ & delicatæ conſcientiæ, quàm citiſſimè liberare, ut ſatagat, id perquàm neceſſum eſt.

a pulveribus leviorum noxarū, quaſi cum curâ præcuſtodiēda.

Leo P.

Probatur Scripturaliter.

Celeberrimus totius Orbis Sapiens Salomon, quàm oculatiſſimam in cultu conſcientiæ oporteat habere ſolertiam, edocere volens quemq; ſtudioſum virtutis, non aliâ, ſed oculi atq; PUPILLÆ uſus eſt ſimilitudine, ut eam aptiùs explicaſſet. Et quidem Prov: 4. in oculi primò atq; palpebrarum aſſimilatione, id expreſſit, dum dixit: C *Oculi tui, recta videant, & palpebræ tuæ præcedant greſſus tuos.* Indigitans quodammodo, (ut obſeruavit S. Greg: l. Paſtor: Monit: 16.) ut ex maturo conſilio, non ex infrunita cupiditate, agenda maturè præmeditentur: ut ſic caſus gravior caueatur. *Palpebræ* (inquit) *præcedunt greſſus, cùm operationem noſtram recta præveniunt conſilia: qui enim negligit conſiderando prævidere, quod facit, greſſus tendit, oculos claudit, pergendo iter conficit, ſed prævidendo ſibimet ipſi non antecedit, atq; ideo citiùs corruit: quia quò pedem* D *operis ponere debebat, per palpebram conſilii, non attendit.* Et quia ad ſublimiora perfectionis currentes, major ſolertia concernit, quorum intereſt, nedùm a caſibus ſibi præcavere funeſtis, ſed etiam à pulueribus leviorum culparum aut imperfectionum non ſordeſcere, ideo delicatiſſimæ ac tenerrimæ PUPILLÆ, ſimilitudinem aſſumpſit: dum iterum c. 7. conſcientiæ in obſervanda lege Dei, munia enumerans, & qualitates, ita in Perſona Dei fatur. *Fili mi, ſerua mandata mea, & vives, & legem meam, quaſi PUPILLAM oculi tui.*

587.

Prov:

Greg:

Palpebras præcedere greſſus, quid ſignificet?

Conſcientia tenerrima, cur Pupilla appellatur?

Juxta ſept: Vox PUPILLA, quaſi virgunculam ſeu tenerrimam Virginem, & quaſi Nympham denotat: huius enim imago quædam, in pupilla, (modò illa perfectè ſana ſit) apparere dicitur. Qui aſſimilationis & dicendi modus, mirum eſt, quàm appoſitè explicet, innuatque, quanta nobis incumbat cura, circa cultum conſcientiæ noſtræ, ac circa obſeruantiam legis Divinæ: cùm utriuſq; eadem ſit ratio, imò reciproca quædam inter utrumq; reperitur communicatio: ut idem ſit, colere conſcientiam, quaſi PUPILLAM, quod legem exquiſitè obſeruare. PUPILLA itaq; eſt tale creatum, ut illo tenerius, irritabilius, ac impatientius, nihil reperiatur, nihilq; tam cuſtoditum undique, quàm PUPILLA, quæ etiam ad abigendas muſcas (ut obſervat S. Baſil: Hexam: 11.) habet palpebras: cilicia verò, quaſi flabella

Pupillæ munia recenſentur.

gerit oculus, quibus à pupilla repellat pulveres & arenas minutiſſimas: imò & reticulatâ circumambitur tunicâ, quaſi ſubtiliſſimo illo cribro vellet natura, ita tueri PUPILLAM contra tenuiſſimas atomos, ut tamen viſuam eius virtutem non obfuſcaret: ſi minimâ invadatur arenâ, tota commovetur, protinùs lacrymas fundit vel invita, ut hoſtem novo profluvio ſubmergat, vel ſaltim eluat. Talem tibi

Conſcientiæ cribrum, examen.

oportere, ut habeas conſcientiam: quæ ut PUPILLA intangibilis ſit, & minimæ præuaricationis in lege, non patiatur pericula, ſit tibi illa tanquam virguncula: quæ, ut dicitur Eccli: 42. *Filia abſcondita, Patris eſt Vigilia, & ſolicitudo eius aufert ſomnum.* O quàm ſtudioſè PUPILLA hæc a quotidianis perpurganda pulveribus! quos perturbati affectus plerumq; excitant: retia & cribra diſtricti examinis adhibenda, quæ ſubtiliſſimas imperfectionum atomos arceant a conſcientia, muſcæq; volatilium cogitationum, & vanarum extroverſionum, cenſorino ſupercilio, veluti ciliciis abigendæ: Et ſi contingat vel modico næuo, hanc PUPILLAM atteri, malum quàm citiſſimè lachrymis elue, aut (quod beatius erit) imitare Saluatorem, qui novis donaturus quendam Cæcum oculis. Joan: 9. *Expuit in terram, & fecit lutum ex ſputo, & linivit lutum ſuper oculos eius.* S. Chryſoſtom: cum aliis apud

Eccli: Joan:

A Joan: Sylu: hic, ſenſit fabricaſſe Chriſtum ex maſſa illa lutea globulos, & cavitatibus cæci, ut novi ex his crearentur oculi, impoſuiſſe. Lutum hoc (ex ſenſu S. Ambr:) ſignificat cognitionem miſeriæ ſuæ & labilitatis: cui ſi pro ſputo Chriſti, lachrymas tuas ſubſtituis, amareq; deploras caſum tuum, oculatiùs deinceps acturus, efficax collyrium PUPILLÆ tuæ ex pulveribus quotidianorum defectuum adhibuiſti, vel quodammodo novos oculos, qui ſagaciùs aduertant pericula, te aquiſiviſſe gaudebis. Atq; ſic *Si oculus tuus* (ut ait Salvator *fuerit ſimplex,* B *totum corpus tuum lucidum erit:* Si PUPILLAM conſcientiæ tuæ ſic cuſtoditam tenebis: hæc dum ſolerter ages pro Pupilla tua, videlicet pro tua tenerrima conſcientia, ipſa tibi cœleſtis vigilabit PUPILLA. iuxta illud Zachar: 2. *Qui tetigerit vos, tangit PUPILLAM oculi mei.* Quæ ſanè res eſt (ait Corn: in Prover: 7.) miræ conſolationis & ſpei gaudiiq; inæſtimabilis.

CHRIſtus cæcum illuminans primùm ex maſſa luti fabricavit globulos.

Conſciẽtiæ ſuæ invigilãtes, Pupillam Dei ſuper ſe habent.

Probatur Figuraliter.

588. Sed hic nodus, hic labor, eſt, ut flabella ac cilicia, contra hoſce quotidianos pulveres ſcitè teneas, ne PU- C PILLA, teneritudo ſcil. conſcientiæ tuæ vel in minimo inficiatur: per quæ flabella, intelligere volo diſcuſſionis examen, in cuius diligenti cura ac frequentatione, quantùm interſit, PUPILLÆ conſcientiæ teneræ, eius vtilitates, atq; ex defectu ipſius provenientia damna delibemus, ex Figuris: Primũ in Solymea Sponſa; cuius ſingulares laudes concinnavit Salomon, ex Pupilla & oculo uno, tam lucido, ut tela, quædam non aſpectus jacere videretur. *Vulneraſti cor meum Sponſa: vulneraſti cor meum in uno oculorum tuorum.* Cant. Scire cupis tanti vigoris in una PUPIL- D LA rationem? ſcies utique, ſi negotia Sponſæ ſub umbra pomiferæ arboris conſiderabis. Cant. 2. *Sicut malus inter ligna Sylvarum, ſic dilectus meus, inter Filios: Sub umbra illius, quem deſideraveram, ſedi, & fructus eius, dulcis gutturi meo.* Juſtè inquirendum venit, quam ob rem non ſtetit? non cubavit? auram Paſtores (de quorum prorſus numero cenſebatur Sponſa) ſub opacis pariter captant frondibus, ſed reſupini. Sponſa tamen ſedet: Equidem ſedenti vox,

Examinis conſcientiæ, neceſſitas, & vtilitas.

Cant:

denti vox, Script: frequenter ad iudiciariam refertur poteſtatem Joel: 3. *Sedebo ut iudicem omnes gentes in circuitu, Et Sedebitis & vos, ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael.* Sub hac ſignificatione expoſuit de Sponſa hunc locum Card: Alliaco, inquiens, *Sub odore umbraculi, iucunda ſedi: ſcil: docendi auctoritate prædita, regendi dignitate ſublimata, & iudicandi poteſtate honorata.*

Iudicium, per ſeſſionem ſignatur in Script:

Verùm quos iudicatura ſit Sponſa? puto quidem (ait Scherlog: hîc) ſeipſam: Nam anima iuſti, cuius hæc Sponſa typus erat, dum adhuc ſub umbra eſt, in ſpeculo ac in ænigmate, longè facta à claritate Domini, denigratur a pulvere humanorum negotiorum, ab æſtu concupiſcentiæ & tentationum: opus eſt igitur ad iudicium crebrò vocare opera noſtra univerſa, ſiue quæ latent, ſiue quæ prodeunt, ut intemeratè ambulent in conſpectu Altiſſimi. Scitè S. Greg: P. l. 19. Moral: 10. dixit. *Sancti omnes foris ſe, intuſq; circumſpiciunt, & vel reprehendendos ſe exteriùs, vel in quos ſe interiùs videri inviſibiliter timent.* Et hinc omnis felicitatis omen: quia dum Sponſa perſiſtit conſtanter in tali iudicio & examine conſcientiæ, mox hilaris audiet, vocari ſe & invitari de ſub umbra, ad coronam perfectionis: imò & æternitatis: *Veni de Libano Sponſa, coronaberis.* Cant: 8. Quod ipſum vaticinatus eſt Iſaias l. 32. *Habitabit* (inquit) *in ſolitudine iudicium & iuſtitia in Carmelo ſedebit, & erit opus iuſtitiæ pax*: quod iudicium ſedentium interpretatur Dionyſ: Carth examen conſcientiæ: Joan: vero Hieroſol: bona quæ ex tali promanant exercitio explicare volens, iiſdem utitur verbis: dum ait: de Monachis loquens: *Dum teſtimonium non reddebat illis conſcientia, de quocunq; iniquo, commendans eorum vitam Dominus, prædixit, & ſedebit populus meus in pulchritudine pacis ſcilicet internæ, & in tabernaculis fiduciæ de obtinendæ ſcil. iucunditate ſupernæ gloriæ & requie mentis opulentæ, videlicet ex guſtu & contemplatione deliciarum, procedentium de torrente voluptatis Divinæ.* Spectaſti lucra PUPILLÆ ſcil: conſcientiæ, ex diſcuſſione eius accurata; Si curam eius negligis, quæ damna incurras, vide in illis pulverulentis oculis idolorum, de quibus Baruch illuſoriè c. 6. *Oculi eorum, pleni ſunt pulvere.* Quo ſarcaſmo,

Cant:

Examen conſcientiæ, coronas conciliat.

Oculi Idolorum pulveru-

A tetigit Propheta, nedum vanitatem Deorum, ſed etiam ſocordiam Miniſtrorum; qui dum ſcopas ac flabella negligebant, ut pulveres ab Idolis ſuis tollerent, in cauſa fuère, quòd illorum Idola, quæ ſaltim oculos, quibus non viderent, habebant cæcos licetſi, etiam & tales, per neglectum ſacerdotum, pulveribus oppleta, amiſiſſe viderentur. Quo artificioſo epiphonemate adurantur illi, qui de exterioris diſciplinæ obſervantia ſibi abblandientes, quaſi quædam ſacratiora pietatis Idola videri volunt, quamvis in cultura interioris hominis ſegniter agant. Ad

lenti, negligentiū circa cōſcientiam typus.

B pulveres variarum imperfectionum, ad atomos inordinatarum prurientium affectionum, parùm vel nihil attendunt; quibus non leue metuendum periculum: ne ſcil: talium oculi hiſce oppleti pulveribus, damna PUPILLÆ, nimirùm conſcientiæ graviora ſubeant. Non viduum ſuo myſterio, quod in parte tetigit Orator Romanus, P. Oliva. Strom- l. 16. vaticinium Iſaiæ c. 77. *Deſcende, ſede in pulvere Virgo, Filia Babylonis, ſede in terra. Tolle Molam, & mole farinam, denuda turpitudinem tuam.* Deſcripſit hîc graphicè Propheta, miſerum ſtatum animæ, quæ conſcientiæ

Examen conſcientiæ negligentes, facilè labuntur.

Oliva.

Iſai:

C ſuæ negligit ſeriam diſcuſſionem; unde illam non Filiam Sion, ſed Filiam Babylonis, id eſt confuſionis appellat, & pulvere innumerarum imperfectionum oppletam, in pulvere ſedentem quaſi irridet. *Sede in pulvere Virgo:* & cur? Molam nimirùm, examen neglexerat conſcientiæ, quam ideo tollere iubet. *Tolle Molam, & mole farinam:* Et quis farinam, quæ iam ſub Mola fuit, iterum eandem molit? hic modus loquendi indicat, quàm diſtrictâ opus ſit diſcuſſione, quatenus in tantùm omnis noſtra actionum imperfectio tam ſubtiliter examinetur, ut nec pulvis,

Molere iterum farinam ſub mola, repetitū examen conſcientiæ ſignat.

D qui PUPILLAM vel leviter affligat, reperiatur- Ait citatus Author *Niſi fortè dicamus Virgini (Animæ) tantum diligētiæ & cuſtodiæ adhibendum in diſcutiendis cogitationibus, ut etiam quæ ſæpiùs perpendit, diligentiùs iterum diſcernere teneatur.*

Probatur Hiſtoricè.

Admirandam planè, in abigendis hiſce a PUPILLA conſcientiæ pulveribus, per flabella & ſcopas diſtricti e- 589.

xaminis,

xaminis, cernere eſt in tot exemplis, A ſolertiam. Audiamus quid de ſe con-

Pſal: fiteatur Dauid Pſal: 76. *Meditatus ſum die ac nocte cum corde meo, & exercitabam, & ſcopebam ſpiritum meum.* Rex, alter Iſrael Ezechias, inter præcipua, quæ dedit Deo, in ſua infirmitate, vota, contemplatus oculi ſui miſeriam, *attenuati ſunt* (inquit) *oculi mei,* præcipuum obtulit, ut ſuæ diligentiùs provideret pupillæ, ſerioſum actionum ſuarum adhibere examen. *Recogitabo* (ait) *tibi, omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ.* S. Birgittæ (quod Lancic: opuſc: 5. refert) quadam vice a Beata Virgine revelatum fuit, quòd ex B ſuipſius honeſtiſſimis actionibus, diſcebant Virgines (quibus illa ad templũ Jeroſolim: commanebat) honeſtè ſe gerere, & Virginalem pudiciciam ſuam uſq; ad mortem conſervare, multi-

MARIA docebat Virgines examen conſcientiæ. loquium, & omnes vanitates fugere, ac omnia opera ſua diligenter præmeditatione diſcutere & ſpirituali libramine, æquâ lance, iuſtiſſimè examinare. S. Climacus teſtatur, olim antiquos Monachos, libellum cingulo appenſũm habuiſſe, in quo omnes ſuas cogitaitones connotabant, ut eas noctu faciliùs cognoſcerent. S. Ignatius

Examinis conſcientiæ quanta cura in SS. Sociẹ: Inſtitutor, horis ſingulis animũ C colligebat, ac ſepoſitis curis, examine conſcientiam perurgebat. Tum ſi vis afferretur, quæ horam eiuſcemodi conſuetudini negaſſet, proximâ ſequenti reſarciebat, quod omiſit. Cùm initio converſionis ſuæ, hominum aſpectu ad riſum cõmoveretur, verberibus ipſũ depulit, quibus ſe ad numerum afficiebat, quoties vel leviter riſiſſet: cui exercitio tam conſtanter incubuit, ut illo adhuc ipſo die, quo mortuus eſt, omiſſiones actuum ſibi adnotarit, quod libellus ſub cervicali repertus indicavit. Cuius flabelli, ſeu examinis exercitio, adeo PUPILLAM conſcientiæ D ſuæ ab omni imperfectionum depurgavit pulvere, ut carne exutus, protinùs & ſine ulla dilatione, intuendo clarè Deo, dignam aptamq; repererit. O quam felices quibus ſaltim, tanta cura eſt conſcientiæ, quanta materialis PUPILLÆ!

PARS II.

SS. DEIPARA, PVPILLA OCVLI DIVINI.

NImiùm quodammodo violentâ, uſus eſſe videtur Propheta, Metaphorâ, dum ſermocinationes quaſdam PUPILLÆ aſſeruit, quas proloqui eidem mandat. Thren. 2. *Neq; taceat PUPILLA oculi tui.* Scio quidem, etiam ex S. Scriptura, in oculis bene legi amores. Prover: 23. *Oculi tui videbunt extraneas, & cor tuum loquetur perverſa.* Contingit quandoque ceu ex Vulcani officina, ex irati oculo ſcintillas prodire veluti fulmina. Non ignoro in oculis invidi, liuoris præferri Ideam. Eccl: 14. *Nequam eſt oculus liuidi.* PUPILLA verò quamuis exquiſitè organica ſit, organis tamen loquellæ eam carere, compertum habetur: Cæterùm ſi ſubtiliùs loqui velimus, habet quoq; & PUPILLA Idioma ſuum, dum lachrymas linguæ ſubſtituit, quæ tacitis vocibus, plùs & efficaciùs frequenter, quàm lingua perorant: hinc ſatis connexè Propheta, dum meminiſſet lachrymarum. *Deduc quaſi torrentem lachrymas per diem & noctem:* illicò ſubiunxit *Non des requiem tibi, & neq; taceat PUPILLA oculi tui.* Ex mente Rich: Laur: l. 2. de laudibus Vir: PUPILLA, ſymbolum eſt gratiæ Cœleſtis: idq; ob triplicem, ab eodem adductam ibidem rationem, cui quoq; fauet illud. Eccli: 14. *Gratiam hominis, quaſi PUPILLAM conſervabit. Neq; taceat PUPILLA oculi tui.* Hanc igitur lachrymabundam PUPILLAM, cenſuerim eſſe gratiam filiorum Adæ: quæ in primis ſuis Parentibus læſa, dolet hucuſq; & lamentabiliter loquitur illud: *Omnes in Adam peccaverunt.* Vna eſt, & fuit ſingularis PUPILLÆ, gratia nimirùm MARIÆ: in primo eius Conceptionis puncto Eidem collata, quæ taciturna ſemper, in Eua negotiante cum ſerpente, locuta non fuit, & quæ ſpeciali Dei Privilegio, à trabe illa communi primævi peccati, omninò præcuſtodita, lachrymis Euæ non immaduit: quod ipſum.

590.

Thren:

Prov:

Oculi plerumq; testes paſſionum.

Pupilla loquitur lacrymis.

Eccl:

Pupilla, gratiæ ſymbolũ.

MARIA, in Conceptione ſui, Pupilla, quæ non doluit nec lachrymata eſt.

Probatur Scri-

***Probatur* Scripturaliter.**

591. Ad Thematis igitur redeo iterum sensum, intimiùs paululum perscrutandum. In calamitatibus suis implorat Dauid, sibi impendi auxilium supernum. Psal: 16, hisce verbis: *Mirifica misericordias tuas, qui saluos facis sperantes in te: a resistentibus dextera tua, custodi me, ut PUPILLAM oculi.* Hunc locum, egregiè pertractat Andr: de Arcones S. J. in c. 4. Isai; asseritq; istas sententias & subsequentes, Deiparæ adaptari pulchrè a S. Hilario l. 2. de Trin: Euthymio, Theophilacto, in Luc: c. 1. & Hugone Card: hic. Quo supposito, quid pulchrius & elegantius ad illustrandum Immacul: Conceptionis Virginis Beatæ mysterium? quàm MARIAM nuncupare PUPILLAM Oculi Divini, ut teneritudo amoris pateat, & simul secura custodia, quâ seruata est ab originariæ noxæ, mortisque discrimine. Cui plurimùm inserviet & diversitas lectionum: Hebræi enim, iuxta primam vocis originem, PUPILLAM legunt & vocant. *Ischon: quasi virunculus.* quia in PUPILLA conspicitur imago viri, aut (ut alii) Virginis seu Nymphæ, quod adnotavit sapienter Lorinus. In hac enim Dei Pupa, teneraq; Puella & PUPILLA, semper viri Dominici imago & Figura resplendet, Filii enim simulacrum indivisum est a sua Parente, quæ in Dei oculis recondita latebat, ut Verbum gigneret: & Dei imaginem referebat, hostibus venerandam, pulverulento flamine non contaminatam. Verba singula Psalmi abundant arcanis: *Mirifica misericordias tuas.* Argutè Lorinus Verbum *mirificare*, discutit: Est quidem (inquit) *mirificare*, mirabile aliquid facere: id est, segregare a communi serie aliorum. Alii legunt ex Hebræo *Segrega gratias tuas.* Et Chaldæus vertit, *Mirandam exhibe puritatem tuam, separa merita tua.* In universis Adæ natis, mirabilis Deus in gratiis, conspicuus in meritis, prædicandus puritate, cùm de tenebris emergere facit ad lumen, de servitute peccati, ad libertatem Filiorum Dei, de lutulenta vitiorum aut primæui criminis voragine, eripit, abluit sacris lymphis aut pœnitentiæ fluento, redditq; super nivem candidos & splendidos copio-

Psal:

Arcon: *Pupilla, de qua Dauid, tenerrimè declarat Immacu: Concept: B. V. M.*

In Pupilla conspicitur imago virunculi, seu Nympha.

Lorin:

Hebr: Chald.

A sâ passionis, & mortis redemptione, vitæ meritoriâ redimit: In MARIA verò puritatem suam, merita sua, suamq; mirificavit gratiam, cùm eam a communi trita serie redimendi, insolitâ præservantis gratiæ redemptione servavit. Hoc gratiæ portentum mirabile, ostendit PUPILLÆ custodia: cautiori enim adhuc munimine MARIAM protexit gratia. quàm PUPILLAM oculi, artificiosa solersq; natura. Cerne quanta hæc, adornaverit PUPILLÆ propugnacula: eam integumentis munivit crystallinis, & splendidis, palpebrarum velamine hirsutis pilis vallato, & condensis superciliis, ut pulveris & aëris læsionem repelleret. Quæ omnia S. Basil: contemplatus Homil: 11. in Hexam: ait. *Inter membra, hoc unum se tangi non sinit, pilorum aciculæ circumposita, nec pulverulentam ullam materiam, sinunt adire propiùs oculi PUPILLAM. Per eiusmodi palpebrarum pilos, peculiaris quadam & accommoda munitio, nos undiq; cingit, non mediocre emolumentum suppeditans custodia tutelaris.* Et de superciliis subiunxit. *Est* (inquit) *ipsis propugnaculum peculiare.* Nec dissimilis est S. Ambros: l. 6. Hexam c. 9. commendans munitionis satellitium, quod obtinent PUPILLÆ, ne quâ incidentis iniuriæ offensione lædantur, pilis hinc inde consertis, velut quodam vallo, hinc inde muniuntur. His Doctorum primoribus, annecte Hugonem purpuratum sic fantem. *Custodi me ut PUPILLAM oculi: quæ tenerrimè diligitur & custoditur, & pro qua tuenda ponitur manus.* Similia, quinimò majora præsidia, ad tutandam Genitricem suam, Deus, meritorum & gratiæ constituit, vt protectionis Divinæ magisterio, fieret MARIÆ tam solicita & tuta custodia, quòd tenerrimam valdeq; dilectam oculorum suorum PUPILLAM, inexpugnabili gratiæ vallo munire dignaretur: ut virgunculæ & pulcherrimæ Nymphæ, quæ ad gloriæ suæ ostentum & gratiæ prodigium creabatur, integritatem primam nullus pulvis criminosæ corruptelæ oblinirет, aut originarii piaculi festuca vexaret. Hanc PUPILLAM, nullus fascinantis draconis halitus, afflare potuit, cùm eam obsepiret & clauderet, Divinæ benevolentiæ tutelaris & inoffensa custodia. Redundaret utiq; ad Dei oculum, super MARIAM invigilantem,

Pupilla cura à natura, mirabilis, applicatur imm: Concept: B. V. M.

Basil:

lantem, PUPILLÆ Matris iniuria, si sudantis post peccatum, Adami vultûs laboriosi, pulvis, aut sordes, Dei PUPILLAM respergerent. Hinc est, quòd S. Augusti: contra Hæreses, oculi Divini intaminatam integritatem, qui Sapientia Patris est, nimirum Filii, ex integritate colligat illius PVPILLÆ, nimirùm Matris: dum sic inducit fantē Filium Dei: *Si* (inquit) *potuit MARIA inquinari, cùm ipsam facerem: potui & ego inquinari, cùm ex ea nascerer.* Clarè innuens oculi Divini puritatem a puritate PVPILLÆ MARIÆ dependisse. Aliorum Doctorum, pro hoc Scripturæ loco MARIÆ applicando, quātùm stet Authoritas, suo loco mox patebit.

S. Augustinus puritatem Concept: Christi, venatur ex puritate Con: B. V. M.

Probatur Figuraliter.

593. Judith:

Interim huius Divinæ PVPILLÆ puritatem, in gloriosæ illius triumphatricis Judithæ oculis, sub Figura contemplemur. Nobile & perrarum virtutis & vitii proponitur certamen, castitatis cum impuritate, typho superbiæ subinflatæ. Imbellis mulier contra ferocissimum deprœliatur Holofernem singulari monomachiā: novæ ab utrinq; eriguntur Panopliæ, non ab armis, sed ab oculis terribiles: novis decertatur missibilibus: pro globis ac telis iaciuntur pupillæ, ocyus quàm tela ferientes, nec unquam in cassum, nam semper tangentes in corde. Quo in certamine, suis primùm Assyrius concidit armis, nimirùm oculis: *Sandalia eius* (inquit textus) Judithæ scil- *rapuerunt oculos eius.* Judith: 16. Nec quoq; in alio telo ipsa fæmina triumphavit de Tyranno, quàm in iactu PVPILLÆ, & in aspectûs sui elegantia, à cuius pulchritudine, vel sensu hostiū, a communi excipiebatur sorte universarum fæminarum. *Non est talis mulier super terram in aspectu, in pulchritudine, & in sensu verborum. Judith:* 11. Sed quid agis Assyrie? quid elucet in una fæmina, quòd eam ab aliarum mulierum disgregat consortio, & novitatis vendicat elogium? Aspectûs fortè pulchritudo: sed quid inter aspectum & pulchritudinem interest? Si aspectus, tuus est ille: si eius pulchritudo, cur ab aspectu laudas, quam pulchram prædicas: si demum per aspectum, fontē ipsum, a quo ille emanat, oculum scil:

Oculorū mirum certamen inter Iuditham & Holofernem.

A mulieris intelligis & dilaudas, cur totam pulchritudinis Panegyrim in una PVPILLA instituis? nec genas miraris, Maiestatis purpurâ, ingenitoq; cocco, cum frontis candore de nobilitate contendentes, aut vittas labiorum coccineas, colli ebur, & totam corporis tornatilem structuram: Vt quid exiguæ PVPILLÆ, totius pulchritudinis commendationem affixisti? *Non est talis mulier super terram, in aspectu, in pulchritudine.* Sanè apud Sacra, aspectus pro pulchritudine accipitur, verùm Illustr: Zerda Episcop: Typum hîc observavit MARIÆ, in cuius gratia, Almo B dirigente Spiritu, enuncians Assyrius laudes Judithæ, distinxit in Juditha illa aspectum, a pulchritudine eius, ut Palmam relinqueret PVPILLÆ, Judithæ novæ MARIÆ. *In aspectu, pulchritudine. Attamen, ob Maria typum, aspectus a pulchritudine, inibi discernitur.* Verba Præsulis sunt, Acad: 7. n. 29. Quasi dicere vellet: Aspectus, res indifferens est, nec semper cedit totus in oculi commendationem: aut enim læditur ipse, aut lædit, dum fascinum alteri injicit: quòd bene persensit etiam Holofernes a PVPILLA Judithæ, adeo dilaudata. Vnde strages Filiorum Adæ? aspexit, C levavit PVPILLAM curiosè mulier in arborem, & oculis lubrica, allisa est a ligno. Gen: 3. *Vidit mulier, quòd bonum esset lignum ad vescendum.* O quanta aliorum sensuum conturbatio, ex unius PVPILLÆ aberratione! Quid sensuum immutas obiecta, malesuada fæmina? Si non prægustavit palatum, quis docuit oculos, gustui suaue pomum? Eheu! aspexit oculus, & ibi totus animus, cuncti sensus ad visum concurrerant, iam gustus aderat, dum palpebræ movebantur, cùm teneræ prospiciebant PVPILLÆ. Vidit, periit, bis terq; quaterq, infelix aspectus. D Scitè de hoc Basil. Seleu: Orat: 3. *Anima passionum vinculis non impedita,* (idest, non subiecta passionibus protunc) *cum oculo malum communicavit, qualia enim sunt consilia, tales & Corporis motus.* Ergo dum brutalis ille Assyrius abblandiendo pulchritudini fæminæ, copulavit aspectum cum pulchritudine, simulq; & discriminavit; Typicæ Judithæ, MARIÆ, ex PVPILLÆ suæ elegantia dilaudandæ, semen laudum novarum nobis reliquit. Solùm etenim una hæc mulier, nec

Zerda.

Aspectus & pulchritudo, diversa sunt.

Gen:

Pupilla Evæ, causa ruinæ.

MARIA, Judith typica.

er nec oculis lædit, nec unquam læsa est, cui illud tergiminum caput ex originaria labe non nocet, nova mulier est. *Non est talis in aspectu, in pulchritudine, in sensu verborum*, Cuius ex PVPILLA omnis emicat pulchritudo originalis gratiæ, quæ fascinum non injicit, nisi virtutis, ipsa liberrima a fascino draconis: cuius elegantiæ fœderatur vigor, omnisq; vitalitas, aspectu suo omne væ peccati a longè propulsans. Audi sensum Richar: Laur: l. 3. hunc locum pertractantis in gratiam MARIÆ. *Non est talis mulier in aspectu conversationis, in pulchritudine corporis, & in sensu verborum, id est puritate cogitationis, & sic fuit absq; omni væ, avaritia in opere, luxuria in Corpore, superbia in corde.* Et tandem adjicit. *Hoc est triplex væ.* Cùm autem (ut observat citiam Præsul:) originaria labes præcipuum sit væ, illationem agnosce, ex mulieris novitate *in aspectu*, inferri illud *Et sic fuit sine omni Væ*. Quod idem conclusit pro elegantia mundissimæ ab omni peccato PVPILLÆ MARIÆ. O gratiosum aspectum! o tenerrimam Judithæ novæ PVPILLAM MARIAM! quæ cunctis cœlitibus, terrigenisque, perquã aspectabilis & amabilis fit, dum omnes, Conceptionis suæ puritate mirè perdelectat, & allicit. Solis illa Assyriis, id est dæmonibus, aspectu terribilis: vix etenim in primo suo ortu nictitavit, radiosq; suos exeruit, ac fudit, Vniverso toti inclarens immunitatis suæ a peccato privilegio; illicò longè gloriosiùs, quàm vetus illa Judith de Holoferne, triumphavit de Sathana, non in gladio, sed suæ purissimæ conceptionis in oculo seu in virtute, infame illud stigii serpentis præcidens & conculcans caput. Cui accinit egregiè Bernar: de Bustis ser: 1. de Concept. *MARIA Iudith, quæ contrivit caput serpentis, id est peccatum originale: sicut enim caput in serpente, est primum & principale omnium membrorum serpentis; sic peccatum originale, est primum & principale & omnium peccatorum nostrorum origo: & hoc caput serpentis MARIA contrivit, quia nulla prorsus originalis peccati macula in animam Virginis introivit, sed semper ab omni peccati labe libera fuit.* En iam habes in PUPILLA triumphantis Judithæ, egregium schema PUPILLÆ Divinæ, Mariæ, Imm: Conceptæ.

Rich:

MARIA in aspectu pulchra, ob carentiam triplicis væ.

Bust:

A

Probatur Doctoraliter.

Cui elogio Virginis, quàm gratiosè faueant Doctores, aliquos eorum recensere sufficiat. Doctissimus & exquisitus, præsertim in laudibus MARIÆ, Idiota. Part: 16. Contempl: l. 1. sic fatur: *MARIA, PUPILLA oculi: quam Deus Trinitas, custodivit semper ab omni nocivo.* Eodem planè stylo, scripsit de illa Rich: Laur: apud Polyanth: Marian: *MARIA, PUPILLA oculi, quam semper ab omni nociuo Deus Trinitas conservavit.* Ambo isti alludunt ad locum Script: ex Psalmis supra adductum, quem ex recentioribus P. Andr: Arcones, loco iam citato, seriosiùs perpendens, & notas Patrum super eundem, iam superiùs præallegatas adducens, sic dicit: *Argutè prolatum a Basilio Magno: PUPILLA tangi non sinit: quia sola Deipara a Protoplasti inquinamentis intacta:* Et ab Hugone Card: dicitur. *Pro qua tuenda, ponitur manus. Brachium enim suum exerit Deus, & omnipotentem manum prætendit, augustumq; munimen, ut ipsam obtegeret, ab & oculis removeret hostilibus, ne quâ criminalis iniuria offensione læderetur.* Et quoniam PUPILLA, quamdiu vitalis est, specularis cùm sit, debet viri in se represenhtare speciem. Quàm affabrè species & imago viri, Christi, tanquam in speculo eluxerit in MARIA, idq; ob immunitatem eius a culpa originali, liquidè expressit Berna: Busten: P. 9. ser; 2. Assimil 9. dum ita ait. *Sicut in speculo, nisi esset tersum & clarum, nequaquam quis imaginem suam conspiceret; sic Deus imaginem suam, id est Filium suum, in Virgine videre non potuisset, nisi purissima fuisset: & ideo dicitur, candor lucis æternæ & speculum sine macula.* Et mox ex prætactis verbis, quasi irrefragabilem infert consequentiam. *Ori igitur suo silentium imponat, qui clarissimum Dei speculum, prædicat fuisse, originali vitio commaculatum.*

593. Idiot: Rich: Arcon: Bust:

B C D

Probatur Miraculosè.

594. Ad commendationem huius tersissimæ in Conceptione sua PUPILLÆ MARIÆ, placuit bonitati Divinæ etiam ab extrinseco, id est à miraculis & prodigiis, subministrare adminicula. Hinc etenim est, quod PUPILLÆ huius præsidio, cæcis quibusdam in corpore, pluribus in anima, novum videre & lu-

Miracula quædam circa ca-

cos, MARIAM in Concept: ut Pupillam fuisse, testantur.

re & lumina impertisse legatur. Devotissimus Anagrãmatista MARIÆ, æuoq; nostro Romæ nominatissimus vir, Joan: Agnensis, dum ex illo fertilissimo Programmate: *Aue Maria, gratiâ plena, Dominus tecum*, iam ante ab annis triginta, orbus licetsi visu, singulari devotione contemplatus Immacul: Conceptionis MARIÆ mysterium, pluribus Anagrammatis puris & clarissimis illud prosecutus est: quæ cùm dedicaret Romæ ipsimet Immacul: Virgini, Præfationem suam, incepit ab illo miraculo, ubi recenset de quadam devota Beatissimæ, Virgine Regia, Salome dicta, quòd dum cæca aliàs esset, solis festivitatibus B. Mariæ, (inter quas principalis Immacul: Conceptionis celebratur) optimè tamen videbat. Cui ipsi miraculo proximè accedit ipsius Authoris limatissimus mentis oculus: hic enim cùm corporeo tã diu cæcutisset in oculo, in altero tamen PUPILLÆ MARIÆ luminibus ita irridiatus fuit, vt & tam fausto, etsi anagrammatismi legibus vincto pede, in laudibus MARIÆ procedere quiverit. Hic, alterum sibi suæ ætatis comparem etiam in annis orbitatis ex his nostris Septemtrionalibus oris socium adscivit, nimirùm Josephum Biezanovium (etiam, si oportet gloriari, Magistrum olim meum) Academicum & Collegam Vniversitatis Cracoviensis, dilectæ mihi & de pleno Matris, non iam ut cæcus cæcum duceret, sed ut ambo in PUPILLA MARIA, sublimiter videntes & illuminati animo, penè ad miraculum, in exaltatione mysterii Immacul: Conceptionis, ligato desudarent sermone. Hic etenim alter, prodidit ingeniosam suam devotionem ad mysterium hoc, dum prædicti Agnensis Anagrammata versu Epigrammatico illuminavit in suo Parthenio oraculo, quem Librum dedicavit Pontifici Clementi IX. 1668. Insuper reliquit *Delicias octiduanas*. aliàs Carmina in Cantica, in quibus, planè in minimo verbo sacri Dramatis, illuminatissimus iste MARIÆ cæcus, in mystica sua PUPILLA Virgine, immaculatam Conceptionem eius suspexit, legit, & collegit, publicâq; luce donavit, sub umbra & sumptibus, magni olim Nominis Petri Stanislai Orłowii Canonici Cathedr: Cracoviensis. Requiem precari expedit, si adhuc indigent, piis Marianæ Concept: zelatoribus.

Salome Virgo, cũ cæca esset, in solis solemnitatibus B. V. M. benè videbat.

Probatur Historicè.

Accedant seriis, etiam ex humanis observationibus argumenta, ut tantò clariùs huius PUPILLÆ MARIÆ elegantia, seu conceptio immaculata elucescat. Historici naturales, præsertim Plin: l. 28. c. 26. de PUPILLA scribit singulare quid, ap: Corn: in Prover: 7. *Augurium* (inquit) *est ex ipso homine, non timendi mortem in ægritudine, quamdiu PUPILLÆ, imaginem reddant.* Item Joan: Genim: simil: l. 6. c. 59. inter alia de structura oculi humani, hæc adnotavit ex Anatomicis. *A prora* (inquit) *cerebri, exeunt duo nervi, qui in substantia crystallini humoris oculis se infigunt, & hi nervi transversaliter in modum crucis infiguntur in oculis, & in puncto contactûs, invicem se contingunt, & hoc ingeniosè factum est, ut altero oculorum clauso, vel excæcato, spiritus visibilis ad alterum, totus transiret, & suam ibi perficeret actionem.* Vnde tunc PUPILLA & actus videndi, propter virtutis visiuæ coadunationem, confortatur: quod patet in sagittariis, qui uno oculo directiùs sagittam iaculantur. Mirùm, quantâ elegantiâ, utraq; hæc observatio serviat, si applicetur PUPILLÆ nostræ MARIÆ: Augurium vitæ, quamdiu Pupilla imaginem reddit: Et quoniam ex supra dictis patet, in Conceptione Virginis, imaginem Christi eluxisse, hoc ipsum non iam augurium, sed ipsum indicium est, nullius mortalis ægritudinis in ortu suo pericula Eam incurrisse, sed totam hanc PUPILLAM, vitæ gratiæ innatasse. Ex altera observatione in nervis opticis, in modum Crucis decussatis, non insubtiliter eruitur, causa meritoria ipsius originalis gratiæ, quæ a prævisis meritis Crucis & mortis Filii illius, creditur emanasse in PUPILLAM MARIAM, ut in vita gratiæ conciperetur. Et quoniam illo ex aspectu, quo *Vidit mulier, quod bonum esset lignum ad vescendum.* Gen: 3. intoxicatus protoplastorum oculus, cum tota cæcutiit progenie, obicemq; posuit in nervo, sistendo in nos præparatos iam ex meritis Christi, influxus originalis innocentiæ, tantò perfectiori modo in PUPILLAM suam MARIAM Christus omnes intendit nervos meritorum suorum

595.

Plin:

Pupillæ sana, augurium vitæ.

Pupillæ nervis in Crucem decussatis a cerebro participant visiuæ potentiæ Spiritus.

Mariana Pupillæ augurium vitale.

Pupillæ Marianæ vitalitas, ex meritis Crucis.

rum, ut tersissima, tenerrima, & delicata undiq; semper & in omni appareret instanti.

Epilogus

596. HUius ergo Oculi Divini PUPILLÆ, ab omni pulvere, id est labe originali liberrimæ, tot in argumẽtis iã spectavimus tersitudinem: pro qua tuenda intantùm laboravit Omnipotens; ut meritò & singulariter usurpandum veniat pro MARIA illud cõminatorium Dei. Zach: 2. *Qui vos* (qui Te) *tangit, PUPILLAM oculi mei tangit.* Cavendum certè, ne imm: Concept: eius Privilegium, iniuriosè a quopiam tractetur. Itaq; si nunquam cæcutiit oculus Dei MARIA, sed vigilat vigilavitq; continuè PUPILLA hæc; Tuos primùm gratiosissima Patrona ad nos, quotquot honori Immaculatæ Conceptionis famulamur devotè, Oculos misericordissimos converte: præcedant palpebræ tuæ gressus nostros, ut A cuncta offendicula actionum nostrarũ tollant & manifestẽt, obtutus qui tuos humiliter exambimus: Didicimus etenim ab Alberto M. Bibli: S. Job. *Te esse Oculum cæco, id est peccatori, ipsum ducens, ipsi viam monstrans, ipsum a fovea inferni defendens* Reverenter PUPILLAM TUAM suspicimus, pulverentum (ut) nec minimum Adæ nostri in illa advertentes: Vigilla super nos PVPILLA Dei, pro nobis Altissimum deprecando, ut gratiarum ipsius auxilio adiuti, in salutis non cæcutiamus via: Imò cùm in oculo, regnare quasi dicatur PVPILLA, Tu autem Divini Oculi PVPILLA dici aues, sic Divinæ Benignitatis super nos oculum dirige, ut B tandem oculis nostris lumine beatifico irradiatis, Deum utpote Finem ultimum nostrum, in Tua PVPILLA, tuæ nimirùm opitulationis & precum adiutorio, videamus, eoq; perfruamur in æternum.

AMEN.

Alb: M. *Votum Authoris.*

DECAS

DECAS VI.

QVASI MYSTERIOSISSIMVM SS. DEIPARA.

Pro Assumptione B. V. Mariæ.

Quasi Cedrus exaltata sum. Eccli: 24.

598. BRevis licet & exigua satis vocula *Quasi*; mysteriorum tamen compendium est, in qua, novo quodam Laconi'mo, inenarrabilis gloria Assumptæ & exaltatæ in Cœlos Deiparæ, comprehenditur. A. A. *QVASI Cedrus exaltata sum in Libano.* Rectè id advertit doctissimus Encomiastes MARIÆ, Angelus Paciuchel: in Psal: 86. Excit: 23. n. 3. in simili rem eandem pertractans, dum perpendens illa Cant: 8. verba, quæ usurpantur communiter de MARIA. *Facta sum coram eo, quasi pacem reperiens*, excitat quæstionem Ad quid illud? *Quasi.* Cur non ita absolutè: *Facta sum, pacem reperiens.* Exponunt aliqui, illud, *quasi*, non esse diminutivum, sed expressivum magnitudinis. Juxta quem modum illud Euangelistæ intelligendum est. *Vidimus gloriam eius, gloriam quasi Vnigeniti a Patre.* Joann: 1. Vbi Divus Thomas: Hoc, quod dicit QVASI, est expressivum veritatis, secundùm D. Gregorium. Et est, (ut D. Chrysost: dicit) sicut si aliquis vidisset Regem multiplici gloriâ incedentem, qui interrogatus ab aliquo, qualiter Regem vidisset? volens se expedire, illam gloriam uno verbo exprimeret dicens: Quod ipse incedebat, quasi Rex, id est sicut Regem decebat. Ita hic Euangelista, veluti interrogatus ab aliquo, qualis esset gloria VERBI, quam viderat, non valens eam exprimere, in uno QVASI omnia compendiando, dixit: *QVASI Vnigeniti a Patre:* id est, talem, qualis decebat Vnigenitum. Pari modo id intelligendum videtur de Beatissima Virgine, dum de illa, Scriptura aliquid per QVASI enuntiat, & tantò magis, si præterea hic terminus QVASI, per quandam assimilationem ad aliud, ipsi tribuendus assumitur: rem etenim illam eminenter & excellentissimo quodam modo ei competere indicat. Atq; ideo istud QVASI, variis similitudinibus applicatum, in uno capite Ecclesiastici 24. multoties repetitum invenies, tanquam aliquod singulare explicativum excellentiarum, virtutumq; Deiparæ, & præsertim comparativè ad multiplex plantarum genus, dum primùm dicitur. *Quasi Cedrus exaltata in Libano.* Deinde *Quasi Cypressus, Quasi palma, Quasi Oliva, Rosa: & tandem, Quasi platanus exaltata juxta aquam in plateis.* Quod præstantissimum *Quasi*, multiplici similitudinũ varietate, mirum est, quàm mysteriosè simulq; venustè, gloriam Assumptæ ex-

Vocula, QVASI mysteriũ non vile.

Joan: Thom: Chryso:

ptæ exprimit ac repræsentat, quodammodo per gradus circumscribens id, quidquid simul & instantaneè in glorificatione sui, accepit Deipara. Itaq; meum erit, compendiosum hoc MARIANVM QUASI, explicatiùs demonstrare, & similitudinibus propositis a Sapiente, Assumptæ Virginis declarare Majestatem. Quoniam verò, crescente in gloria MARIA, nos in gratia virtutum ac perfectionis decrescere non expedit; de continuo virtutum profectu, priùs proponam aliqua: Nunc breviter salutemus Assumptam.

MARIA assumpta, sub similitudinibus præconizatur.

Olea, Cedrus, Cupressus,
Rosa, Palma, Platanus,
Ad Te clamat homo fessus,
Invocanti da manus.

PARS I.

Perfectionis est, continuum incrementum virtutis.

598. EST quod altiùs nostros evocet cogitatus, ut penitiùs Ecclesiastici sermonis arcana perscrutemur: quòd nimirum panegyricum illud, perfectioris animæ QUASI, continuatâ quadam phrasis prosecutione, in ipsorum vegetabilium, quæ insensibili partium omnium nutritiuâ augmentatione, pertinaci quodam naturæ ipsius conatu, partim viridantium foliorum amœnitate, partim ramorum latepatentium luxuratione, partim fructuum suorum copiâ, nunquam non eunt in augem, sed semper incrementantur: quòd nimirum ad explicandam spiritualis vitæ justorum rationem, assumpserit Sapiens similitudinem. Arbitror equidem non alio id fecisse fine, nisi ut ostenderet, progressum gratiæ, non dissimilem esse cum motibus & progressibus naturæ, ut ex utroq; simul, semper crescendi in virtutis perfectione necessitas appareret: De quo salutaria audiamus monita Pauli.

Probatur Scripturaliter.

599. Si cui post Christum & MARIAM, major infuisse creditur zelus, quam Doctori Gentium Diviníssimo Paulo, de continuando in stadio virtutum in-

A defesso progressu. Parum ei erat monuisse ad cursum, dum ad Colosſ: 1. dixit. *In omni opere bono fructificantes & crescentes*; nisi simul præivisset in stadio, strenuus Antagonista. 2. Philip. 1. & Cor: 8. dum sic alloquitur Fratres: *Fratres, ego me non arbitror apprehendisse.* Et iterum. *Qui putat se scire: nondum scit, quemadmodum eum oporteat scire, Vnũ autem, quæ retrò sunt, oblitus, in ea, quæ ante sunt, extentus, secundum intentionem sequor, ad palmam supernæ gloriæ.* Super quæ verba Apostoli, Magnus Doctor S. Augustinus dogmatizans, sic ait: in Psal: 69. *Quantumcunq; hic profecerimus,*
B *nemo dicat, sufficit, justus sum: qui dixerit, remansit in via, non novit pervenire: ubi dixit, sufficit, ibi hæsit: Attendite Apostolum, cui non sufficit &c. hic repete verba Apostoli.* Satis ante, & quidem ingeniosè Regius Sapiens, hos justi in via virtutis obseruavit, investigavitq; progressus, in illa semita, de qua ipse Proverb: 4. *Iustorum autem semita quasi lux splendens procedit, & crescit, usq; ad perfectam diem.* Vbi per antithesim quandam, ad viam impiorum tenebrosam, de qua superiori versu locutus fuit, inquiens: *Ne delecteris in semitis impiorũ, nec tibi placeat malorum via: non enim*
C *dormiunt, nisi malefecerint.* Explicat Sapiens sub similitudine lucis crescentis, quod ipsum (ut obseruavit Corn: a lapi:) auroram exorientem signabat: explicareq; per hoc voluit modum incrementi virtutum & perfectionis, in animabus justis. Ita ut sensus sit: quasi diceretur: vita & conversatio Sancta justorum, est quasi aurora, vel lucifer lucens, mundumq; illuminans: Sicut enim lux auroræ sensim intenditur, & crescit usq; ad perfectam diem, id est, usq; ad meridiem, in qua discussis omnibus nebulis & tenebris, aurea, clara, plenaq; lux toto hemispherio
D resplendet; sic pariter & justorum justitia & sanctitas, sensim crescit, donec dissipatis omnibus nebulis & tenebris resplendeat. Atq; ita justitia & perfectio illorûm continuò crescens, it in augem, donec ex omnibus imperfectionum emergẽs umbris, ipsa pura plenaq; refulgeat: quod incoatè fit in hac vita, perfectè verò fiet in Cœlo, ubi ampliùs crescere non poterit, cùm in hac vita semper crescat, (ait Cornelius) Vnde Vnb: Beda sic explicat tex-

Colos:

Philip:

Profectus continuus commendatur & demõstratur.

Aug:

Prov:

Aurora cur iustus similis

Beda: cat textum. *Iustorum opera in luce scientia peraguntur, & æternam ducunt ad vitam, quæ est perfecta dies.* Et quæ ista dies, in qua cessandum a crescendo? Dies hæc in vita præsenti nemini exoritur, ipsa etenim est æternitatis dies: dies inquàm, quæ nec manè, nec Vesperam admittit. De qua Psal: 83 *Quia melior est dies una, in atriis tuis, super millia.* Per quod ipsum innuitur, nunquam a crescendo in virtute desistendum, etiam perfectissimis, nisi dum ad perfectam diem æternitatis perveniatur, in quo ampliùs nemo poterit operari ad meritum. Hinc S. Greg l. 7. ep. 127. ad Claud: illud extat monitum. *Vos autem usq; ad perfectum diem crescite, & quousq; Patria æterna videatur, bonorum hic augmenta dilatentur.* Vnde ex occasione istius similitudinis, ad auroram seu lucem crescentem, cognoscere licet, quantis, quàmq; velocissimis passibus (si adsit gratiæ, humana cooperatio & studium) crescere in virtute possit per quæq; momẽta unusquisquè mortalium. v g. Mediocris distantia Solis a centro mundi, secundùm Tychonem continet 1180 semidiametros terræ. Atq; sic si semidiametrum terræ statuamus conficere milliaria horaria 1214. quâ minorem nullus Astronomorum posuit, mediocris distantia Solis, qualem nempe habet circa æquinoctia, milliaria complectetur horaria unum millionem, trecenta, nonaginta sex millia & centum. His suppositis sequentia deducuntur nimirùm, quòd Sol circa æquinoctia, conficit unâ horâ, quinquaginta octo millia & octingenta milliaria Germanica seu leucas horarias: Sol ergo cùm decem lineis recessit, quinq; milliones octingenta, octuaginta millia milliarium currendo confecit: Cuius celeritatem Card. Belarminus de ascens: mentis grad 7. c. 2. experimento oculi se probasse testatur, observando, quanto temporis spatio Sol totus, qui ex cõmuni Astronomorum sententia 166. major terrâ est, occumberet in mari: *Cœpi* (inquit) *ad initium occasûs eius legere Psalmum Miserere, & vix totum bis legeram, cum jam Sol totus obiisset:* Ergo necesse est, (inquit) Solem eo tempore brevissimo, percurrere spatium multò maius, quàm septem millia milliarium horariorum. Vide ergo o homo!

Solis velocitas taxatur.

Belarm:

A (ait quidam) velocitatem tantam irrequietorum cursuum naturæ, quibus tamen noveris, velociores esse progressus charitatis & gratiæ, si humanum non desit ipsis studium: cuius perfectio, duplâ proportione per actus suos, iuxta Theologorum nonnullorum computum, crescere dicitur: apud Engelg: *Dom: 1. post Epiph:* Quare, ubi a somno tibi redditus, soporem excussisti, vides assurgentem auroram, quæ te admonet, non in terris, sed in Cœlis progressus facere: non tardè, sed celerrimè in hoc virtutis stadio decurrere: mentem ergo tunc erige, B proposita & affectus voluntatis ad perfectiora intende, monente iterum Greg: hom: 3. in Ezech: *Quasi enim per quendam diem sanctitatis incedere est, mente semper ire ad meliora.* Greg:

Probatur Figuraliter.

600. Vidimus, iam succrescentis lucis in schemate, iustorum in perfectionis studio incrementa; expedit adhuc spectare idem in Figura arborum, cùm homo quandam singularem analogiam ad virentia ligna habere colligatur, ex illo responso cæci nati, qui subitò illuminatus a Salvatore, dum interro- C garetur: *Quid videret?* respondit se vidisse *homines, tanquam arbores ambulantes.* Marc: 8. Itaq, egregii cogitatus, evocant nos ad montem commendatissimum Libani, qui locus erat præcipuus deliciarum Sponsi & Sponsæ, atq; laudis specialis materiam utriq; subministrabat copiosam: Cùm igitur Sponsus, suæ Sponsæ, scl. CHRISTVS animæ iustæ, deprædicasset qualitates & prærogativas, donaq; gratiarum ac virtutum sub variis similitudinibus animalium, florum, fructuum, & arborum, aromatum, monilium: quasi pro colofone panegyris suæ, adjecit ligna, D & quidem solius montis Libani, sub ipsorum similitudine iustitiam dilaudando suæ Sponsæ. Cant: 4. *Nardus, & Crocus, fistula, & cinnamomum cum universis lignis Libani,* cur autem? Attigit sua indagine huius mysterium eruditiss: Paul. Scherlog: quod ille synopticè compendiavit, dicens: *Libani arbores (inquit) quò diutius vivunt, virent magis: sic virtutis Cultores.* Libani itaq; arbores infirmitatem & senectam ignorant, perpetuâ juventâ luxuriant: quo diutius vi-

Marc:

Libani ligna, typus perfectionis: unde?

Cant,

Scherl:

tiùs vi-

tiùs vivunt, virent magis, nunquam non crescunt, & saltim virtus eorum unquam non fatigatur, quin nova & nova producant foliorum & fructuum ornamenta. O Sylux beatitatem! cui tempora nil adimunt, sed decorem magis & magis perficiunt! Et quis est ille in cætibus justorum, qui tractibus temporum, aut senectâ ingruente, lassatus in via justitiæ, non remittit de rigore mortificationis vel exercitio virtutis, verùm etiam per singulas ætates, vult crescere & plus crescit? Heu nos! quibus rarus feruor, & si aliquando paululùm arsimus, statim intepescimus, & ad vomitum antiquæ prauæ conversationis regredimur! Argutè hoc senum vitium tetigit P. Oliua strom: in c. Gen: 17. Verba illa perpendens de Abraha. *Posteaquam nonaginta novem annorum esse cæperat, apparuit ei Dominus, dixitq; Ambula coram me & esto perfectus.* Sic autem ait: *Vel in Cænobiis, senectus plerumq; blanditur sibi, facilè a cursu cessat, tantumq; præteritorum memor, in anteriora non extenditur. Nescio, quomodo in homine solus autumnus maturioris ætatis, sterilescit: Omnia sibi licere putant, omnia damnant, otio, tædioq; non semel contabescunt. Ergo Deus, quem, & tironem, & virum, & peregrinum, & divitem monendum non censuit, senem commonuit. Vt sciant senes, immunitatem sibi non datam a canis, ut reprehendi interdum non debeant, urgeriq; ad cursum.* Non sumus profectò de Lignis Libani, de quibus si essemus, posterior dies, melior esset prioribus. Gillibert: s. 37. in Cant: ad rem aliquid loquitur, dum hunc locum pertractat, *In Ecclesiasticis lignis utraq; obviant sibi, forma fidei, & operis fortitudo: talis Cedrus nostro plantatur in Libano, hic est, & alibi non est puritas fidei, & perpetua & quasi incorrupta perseverantia virtutis.* Quare nonnisi in domo ex Libani compacta arboribus, nimirum ex Cupresso & Cedro habitare voluit Sponsus. Gloriatur enim, se talem ad commorandum nactum fabricam Cant: 1. *Ligna domorum nostrarũ cedrina, laquearia cupressina.* Cedrus, simul & Cupressus, arbores sunt: quibus adolescentiæ & viroris gratiam, non hyems, sævis ventorum flatibus, cum pruina, grandine, & nivibus aufert, quas nec Syri æstivi intolerandus ardor marcescere facit: O invictum

Oliua.

Senum quadam tanguntur imperfectiones.

Gillib:

Cant:

A robur, cui nulla ætas, cui nullæ injuriæ officiunt! Talis, qui sub disciplina sancta, de virtute in virtutem proficiscitur, licet infinitis petitus jaculis, quem neq; fames, neq; nuditas, neq; altitudo sublimis contemplationis, neq; profundum ætatis, ipsa nimirum senectus, ab exercitiis virtutum, quibus tiro adhuc assveverat, & a feruore charitatis separare valuerunt: in tali pectore requiescit libenter Sponsus, & deliciæ eius sunt, cum talibus commorari hominibus. Ad hunc sensum collimavit S. Ambr: Octonar. 4. in Psal: 118. in illud: *Stillavit anima mea præ tædio.*

B *Fratres* (inquit) *domorum nostrarum Cedri, lacunaria nostra, cupressi: Genus hoc arborum nunquam amittit viriditatem suam, hyeme juxta, vere, atq; æstate comam pascit, nec diverso colore mutatur: solam hanc arborem ventus suo nunquam honore despoliat: sola nunquam veteri exuitur amictu, aut novo flore vestitur: Sic Apostolica quoq; gratia, nescit defectum, sed vetustate sui floret: anima ergo corrumpi nescit, quæ florentibus meritis vigens semper, justitiæ, cæterarumq; virtutum culmina patienti magnanimitate sustentat, & illo non defluit, neque deficit, quia nihil in ea rimosum est, ac remissum, nihil mobile, nihil lubricum.*

Anima crescens in perfectione, gratum domicilium Spõsi.

Ambro:

C *Probatur* Historicè.

601. Perpetui profectûs excellentissima exemplaria emicant in CHRISTO & MARIA. De Salvatore scriptum legitur, *Puer autem crescebat sapientiâ & ætate.* Quem etiam nunquam in vita sua stetisse seu cessasse ab actibus virtutum, obseruavit Mellifluus Doctor epist: 254. dum ait. *Ipse hominis sæculiq; Auctor, quamdiu cum hominibus conversatus est, nunquam stetit, & quidem teste Scripturâ, pertransiit benefaciendo & sanando omnes. Pertransiit ergo sicut non infructuose, ita non remisse, non pigrè, non lento gradu:*

D *sed quemadmodum de eo scriptum est. Exultavit ut gigas ad currendam viam.* Vix non similibus Filium suum assequebatur gressibus, fidelissima Imitatrix JESU, Mater eius MARIA: cuius giganteos in cursu virtutum & meritorum passus, dum proportione duplâ ad numeros reduxisset Engel: citatus supra, ex P. Nieremb: per certam supputationem Matheseos, produxit immensum quendam numerum meritorum eius, idq; adhuc ex suppositione, quòd postquam facta

Profectûs continui exempla in Christo & Maria.

est Mater

est Mater DEI, ducentos tantùm habuerit actus charitatis: singulos enim multiplicando, asserit Virginem promeritam fuisse plures gradus gratiæ, quàm esse possent in mille quingentis, nonaginta sex millionibus mundorum, & aliis nongentis & triginta octo millibus, & quadraginta quatuor mundis, æquè magnis, ac hic mundus est, si essent pleni granis sinapios, a centro terræ usq; ad concavum firmamenti, computando unumquemq; gradum pro decem millibus Angelorum, cum tot gradibus gratiæ, quot habuerunt, dum ad beatificam visionem elevarentur. Gigantes hos in cursu virtutum ac meritorum, mirari tantùm, (nam consequi impossibile,) cuiq; mortalium licet, non tamen vel saltim testudineo passu imitari prohibitum: Trahamur ergo post eos, & curramus in eorum odorem: eamus de virtute in virtutem irrequietis passibus, donec videamus DEUM deorum in Sion.

MARIÆ meritorũ intensio, quantùm creverit, in momenta.

PARS II.

SS. DEIPARA QVASI mysteriosum.

602. Isai. Miratus aliquando auditur Isaias Propheta ad instantaneam cujusdam terræ fertilitatem c. 66. dum dixit: *Quis audivit unquam tale? & quis vidit huic simile? Nunquid parturiet terra in die una?* Ad quod respondisse legitur Ambros: exhort: ad Virg: 4. *Quis audivit, si terra parturit uno die? uno die terra non parturit, sed parturit gratia.* Habet quandoq; partus suos instantaneos gratia, quibus caret natura, præsertim si illa idoneam reperiat glebam. Glebam hanc non aliam dixerim, quàm illam terram benedictam, de qua David Psal: 84. *Benedixisti Domine terram tuam.* Per quam ex sensu communi PP. intelligo Beatissimam Virg: MARIAM. Heu miseras & steriles nostras glebas! in quibus, si quid boni parturit gratia, successivis longisq; diebus, si non annis, si non lustris, constat, antequam virtutis alicuius induamur specie. Cæterùm benedicta terra gratiæ, MARIA, sicut in vita sua ab ipso instanti Conceptionis suæ mundissimæ, parturigine meritorum ac virtutum, tam citis & immensis processit passibus; ut subitò in illa apparuerit Cedrus imputribilis in Conceptione. *Idiota.* Cypressus infrangibilis in Annuntiatione *Idem.* Palma dulcissima, ob fructum ventris sui in parturitione. *Idem.* Oliua per affectum pietatis, in Elizabeth & Joannis visitatione: Platanus firmitudine, & purpurea Rosa, ob martyrium, quod perpessa est sub Cruce. *Rich: Laur:* Ita pariter, dum in Cœlos hodie assumitur, quantumvis perfectio eius gloriæ, singularibus & successiuis QVASI, id est, symbolis designatur; hoc tamen ita de illa dicitur; ut totius beatitudinis eius, tota simul & perfecta explicatiùs describatur possessio.

Ambro: *Gratia habet quandoq; instantaneos partus.* Psal:

MARIÆ festivitatum mysteria quibusdam arboribus applicantur.

Probatur Scripturaliter.

603. Igitur dicitur primò, & comparatur Assumpta Virgo Cedro. *QVASI Cedrus exaltata sum:* quòd ideo dici arbitratur Idiota, Hugo de S. Victore, Richard: Laur: ut hâc similitudine intelligatur summa sublimitas essentialis beatitudinis, & gloriæ, quam Virgo DEI Mater in sui Assumptione plenè possedit. Quod ipsum a diversa similitudinis ratione depromunt allegati Doctores. Eruditus *Idiota* attribuit id MARIÆ, ex comparatione ad dignitatem Arboris, quæ dicitur Rex arborum ob proceritatem, dum ita ait: *MARIA, Cedrus, quia si Cedrus, arbor est procera & eminentissima super omnes arbores, & dicitur Rex Arborum; Beata Virgo Mater Dei facta fuit: nec priùs similem habuit, nec in futurum habebit. Hæc etenim singularis gloria eius, & prærogativa.* Ista autem gloria, quòd singulariter se extendat ad beatitatem Assumptæ, liquidò testatur Richard: nominatus, dum eandem prosequendo Cedri analogiam, sic dicit. *MARIA Cedrus, quia si Cedrus arbor procera & eminentissima super omnes arbores, unde & a quibusdam dicitur Rex arborum: sic MARIA, Cœli Regina, Sanctis supereminet universis.* Hugo vero Victor: ser. de Assump: B. V. 47. ex imputribilitate ligni, similitudinem hanc pertractans, ita fatur: *MARIA Cedrus exaltata, quia inviolata semper existens, & primùm per gratiam, & postmodum per gloriam, præ omnibus se sublimatam vidit.* Hinc Paul: Scherl: exquisitior cæteris, Canticorum Commẽtator in Cant 5. n. 124. ausus est Assumptæ Virginis gloriam, in illa explicare

Idiot: Hugo. Rihc:

Cedrus Rex arborum.

MARIA Cedrus, quibus nam, de rationibus.

plicare Cedro, quam olim descripsit Ezech: Ezechiel Propheta c. 31. *Ecce Assur, quasi Cedrus in Libano, pulcher ramis, & frondibus nemorosus, excelsusq́; altitudine, & inter condensas frondes eleuatum est cacumē eius, aquæ nutriverunt illum, abyssus exaltavit illum.* Habet quidem Assur ap. Syluam Allegor. significationes suas, quæ repugnant laudibus MARIÆ; cæterùm non viduum est vocabulum, etiam tali ethymo, vt congruere possit laudi Beatissimæ: *Assur* enim, etiam idem est, quod *Beatus* aut *vincens:* hinc est, quòd Vnb: Beda in Gen. 10. pro Assur intellexerit Christum: quid mirum, si idem vocabulum trahatur ad Matris eius MARIÆ beatitudinem, quæ devicto sæculo, hodie in Cœlis triumphat: *Assur, beatus, vincens.* Nunc auscultemus Prophetæ de ista Cedro orationem, *Quasi Cedrus in Libano, pulcher ramis, & frondibus nemorosus &c:* O Libani honorem! O Syluæ ornamentum! o miræ staturæ! o stupendæ expansionis arborem! Et quæ tantæ gloriæ, quæ venustatis causa? *Abyssus* (inquit) *exaltavit illum.* Verùm *abyssi* nomine quidnam intelligendum? Abyssus mare magnum & spatiosum est, ipse Pater aquarum Oceanus, cum profundissimo sinu: perspice autem, in hunc tam capacem ambitum, universos fluminum cursus properare, nec tamen illum restagnare hospitum undosorum aduentu, Salomon observavit Eccle: 1. *Omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat.* Ergo abyssus, cui maris absolutè nomen convenit, copiosior in aquis est, quàm omnia flumina simul & collectiuè agglomerata. Ab hac ergo tam plena irrigatione non unius alteriusuè amnis, sed omnium fluviorum in unam maris alvum concurrentium factum est, ut supra omnia nemorum ligna, Cedrus illa exaltaretur, æthera quasi tactura ob proceritatem. Sed quænā hæc Cedrus tam sublimis (quærit nominatus Commentator, simulq́; respondet) nisi B. MARIA DEI Genitrix. de qua Ildeph: ser: 1. de Assump: *Quæ ut Cedrus quotidie in terris multiplicatur, dilaudaturq́, ramis, & in Cœlo radicibus, ut crescat amplius, & solidetur.* Aquæ verò gratiam mysticè designare consueverunt. Ecce igitur primùm in abysso explicat se ratio, cur hæc Ce-

MARIÆ gloria, ab abysso declaratur, & augetur.

A drus in tantùm excreverit in Cœlis, summum gloriæ pertingens cacumen: nempe, quia secùs decursus *abyssi* plantata fuit, quæ abyssus totam collectionem gratiarum in MARIA significat: ac demum, quoniam Virginis Matris Domini, tam cumulata extitit gratia, quæ sola vinceret omnium Electorum gratiam, unà & conjunctim expensam, ideo, sicut Cedrus Libani, MARIA exaltata est in Assumptione, pulchra essentialis *gloriæ ramis, frondibus* quoq́; accidentalis gloriæ *nemorosa, excelsa altitudine, & inter condensas frondes,* scilicet inter perfectissimos B etiam Sanctos, eleuatum est cacumen gloriæ eius adeò; ut altitudinem eius sicut in summitate meritorum ipsius, ita & in sublimitate donorum omnium eam beatificantium, nemo consequi dicendo valeat.

Probatur Figuraliter.

604. Jam alterum Marianum QUASI accedit, ut sub similitudine Oliuæ, genuinam exprimat Figuram celsitudinis gloriæ, quam Assumpta Virgo possedit. Eccli: *QUASI oliua speciosa in campis* (inquit) Eccli: 24. Porro oliuæ planta: commendationem suam sortitur non, C tantùm ex foliorum pulchritudine, quod vix non cum aliis lignis commune habet; sed etiam, & quidem præcipuè, ex pinguis sui humoris exuberantia: unde est, quòd ex hac ratione, egregiam B. Virginis Assumptæ præseferre dicatur Figuram, adeo, ut de ea Rich: Laur: l. 12. illa verba usurpaverit Jeremiæ Prophetæ, c. 11. *Olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam, vocavit Dominus nomen tuum.* Jerem: Pulchritudinem eius ex virtutum amœnitate agnoscimus, fructiferam etiam, gustantes benedictum fructum eius JESUM, experimur: imò iam Assumptæ speciositatem D admirati sumus, in intensione gloriæ eius essentialis: itaquè sola ubertas huius plantulæ in emanatione olei, id est, magnitudo gloriæ eius, extensiuè per comparationem ad Angelos, perpendenda nobis remanet, quam ipsa olei qualitas, simulq́; similitudo ostendit esse excellentiorem beatitudine illâ, quâ Spiritus illi perfunduntur Cœlestes. Provocat enim cogitatus nostros ad altiorem indaginem stylus ipse Sponsi dilaudantis Sponsam, MA-

Oliua arbor, Assūpta MARIÆ explicat celsitudinem gloriæ.

RIAM, dum nomen eius oleo effuso comparans, quandam vim, (quâ cæteris præcellere videbatur, ut etiam juvenculas trahere post se diceretur,) eidem attribuit, dicens. *Oleum effusum nomen tuum, ideo adolescentulæ dilexerunt te: curremus in odorem unguentorum tuorū.*
Cant: *Cant:* 1, Vbi adolescentularum nomine, plurimi Expositores volunt intelligere Angelicas naturas: olei verò significatione, venit ipsa exuberantia Virginis, primùm in donis gratiæ: ob quod ait Hailgrinus Card: in dicta verba Cantici, de Deipara. *Sicut Oleum, cæterum liquorem supernatat; sic nomen eius & invocatio nominis, omnium Sanctorum nomina superexcellit, & exuberat.* Deinde in hoc oleo exprimitur excellentia ipsius gloriæ, quâ longè supereminet Virgo, Angelicâ beatitudine: ut censet cum nonnullis Scherlog: in cap. 5. Cant. n. 123. Imò & proprio suo ore, spiritus illi Cœlestes id profiteri clarè videntur, dum ascendentis Virginis gloriam demirantes, toties iterant suas scíscitationes. *Quæ est ista, quæ progreditur, quasi &c: Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, tanquam &c:* Notanda Angelica hæc *Tanquam, & quasi:* Cernebant illæ illuminatissimæ mentes, & quidem notitiâ experimentali in seipsis, beatitudinis propriæ & gloriæ donū, quod, emicante gloriâ MARIÆ, per comparationem ipsísmet viluerat; ideo sororem gloriæ suæ, Assumptam appellare non audebant, quam videbant veluti Reginam omnis creaturæ intronizari: atq; sic perfusâ stupore mente, in diversas & peregrinas rapiuntur creaturarum species, ut non quidem per proprietatem; sed per aliquam similitudinem, unum ex multis congereretur idoneum expressivum Gloriæ summæ Virginis. Attigit & quidem non obiter, sed cum matura ponderatione hunc excessum gloriæ MARIANÆ super Angelos. Pet: Damian: s. de Ass: cuius simul & causam investigavit, dum sic fatur. *Inter Angelorum choros supereminens & euecta* (MARIA) *merita singulorum & omnium titulos antecedit. Quemadmodum enim titulus visionis B. Virginis, superat collectiuè, titulos gloriæ omnium hominum & Angelorum; ergo & gloria B. Virginis superat collectiuè reliquas omnium hominum & Angelorum: siquidem Maternitas DEI naturalis, superat collectiuè filiationes omnes adoptivas: Vnde verba Apostoli ad Hebr: 2. in Virginem Deiparam rectà cum proportione quadrant: Tantò melior Angelis & hominibus effecta, quantò differentiùs præ illis nomen hereditavit.* Accedit cum simili sensu & noster Bernard: Senen: tom 1. ser: 61. dum alludens ad illā Coronam Esther, ita ait: *Posuit diadema Regni super caput eius, & voluit eam esse Reginam, Esther: 1. Istud est diadema speciei, & Corona gloriæ, quâ Virgo super Angelos honoratur, ut intra Trinitatis gloriam ipsa sola ampliùs sit erecta.* Hinc prudentissimè exclamavit D. Damasc: Orat. 1. de dormit. *O præclarissimum excessum! qui hoc Tibi (o MARIA) affert, ut cum Deo præsens sis: Nam cùm omnibus quoquè aliis Numine Divino afflatis famulis concessum sit istud divino munere; at infinitum tamen Dei servorum ac Matris discrimen est.* Quare concludamus Figuram cum Abbate Absalon ser: de Nativ. B. V. qui de gloria MARIÆ sub similitudine Olivæ sic loquitur: *MARIA Oliva nostra, quæ æstate & hyeme virorem suum retinuit, quia humore spiritualium gratiarum perfusa, præsentis vitæ tempore non aruit, & æternæ vitæ amœnitatem, inter omnes filias Evæ gloriosa suscepit.*

MARIÆ gloria, super Angelos.

Dam: Bern: Damasc: Absalo:

Probatur Doctoraliter.

605. Adnumeravit tertiò Ecclesiasticus MARIANÆ gloriæ encomiis etiam Cypressum. *Et QUASI Cypressus in monte Sion.* In istius quoq; arboris similitudine, legunt SS. Doctores aliquod singulare decus, ad quod exaltata fuit B. Virgo in sui Assumptione. Quod perspicaciter advertit Hugo de S. Victore ser: 17. de Ass: dum ait: *MARIA, cypressus in monte Sion exaltata, quia dum in mundo viveret, cunctis, quæ mundi sunt, potenter subactis, virtutum gradibus ad Cælestia fortiter scandens, divinitatis gloriam, præ cunctis Ecclesiæ fidelibus, speculabatur, & nunc eam præ cunctis spiritibus cœlestibus speculatur.* Verùm Joan: Trithem: l. 1. in Vrticeto c. 6. in hac similitudine Cypressi, (quod lignum ex imputribilitate commendatur,) aliud singulare notavit in MARIA, nimirum incorruptibilitatem: dum ait. *MARIA, Cypressus incorruptibilis.* Quodsi autem id referatur ad Assumptæ gloriam, tantò magis enitet in immortalitate eius gloriosissimi Corporis, cum quo in Cœlos fuit as-

MARIA Cypressus in Assumptione.

Hugo. Trith.

it assumpta, in quo nunquam mors triumphavit, etsi enim ad tempus concidit; non tamen a spiculis eius, sed ab ictibus vivificæ Charitatis accidit, ut gloriosiùs immortale mox resurgeret. Imo necdum tumulatum, quibusdam immortalitatis privilegiis præfulsisse asseritur: de quo Auctor Pomerii l. 1.

Cosma: p. 5. a. 2. ex S. Cosma refert. *Tantâ* (inquit) *statim corpus eius claritate resplenduit, ut tangi quidem a Virginibus ad lavandum posset, videri non posset. Tamdiu autem lux illa resplenduit, donec Corpus eius a Virginibus fuit lotum, aquâ mundissimâ: non ab ipsa mundatum, sed potiùs a Corpore sacro, aquâ sanctificatâ.* Quantùm verò hæc gloria Corporis eius sanctissimi, adauxerit beatitudinem Assumptæ Virginis, colligere licet, vel ex illa hypothetica probabili opinione nonnullorum (quam refert Christoph: Vega Th: Marian: n. 1882.) qui affirmant, ex suppositione, quòd impossibilis esset visio beatifica Dei, sola Beatificandorum oculis proposita gloria Corporis Beatiss: suffecisset eis pro obiecto quasi beatificante, & in præmium de condigno omnium meritorum suorum. Sed quidquid sit de probabilitate huius opinionis, defacto magnam accessionem beatitudinis Sanctorum, ex conspectu Corporis eius gloriosi, fatentur communiter Doctores.

Arcon: res. Andreas Arcon: in Isaiæ c. 2. sic ait: *Cœlicolæ, cùm immaculatum & gloriosum MARIÆ Corpus puro osculo & amplexu contingunt venerabundi, numquid illa suavitas non resultat, quæ in comedente viatore cibum CHRISTI, resultabat.* Item Alanus Varenius. *Totâ Curiâ illi obviam veniente cœlesti, in sancta Divinæ Matris pedum osculo & amplexus, ruere visa est, toto Cœlestium spirituum accurrente ordine.*

Probatur Miraculosè.

606. Etiam Palma trophæa sua explicat in MARIÆ Assumptione. *QUASI Palma exaltata sum in Cades:* nam sibi locum usurpat ex quodam miraculo, quod contigisse scribitur in Dormitione B. V. MARIÆ, Angelo prodigiosè apparente Virgini cum Palma missa e Cœlo: de quo testantur antiquissimi Authores Nicephorus, Melito, Metaphr: ap. Carthag: Quod ipsum ex S. Cosma cit. Pomerii Author sic refert. *Quadam die cum in Filii desiderium cor Virginis vehementer accenditur, æstuans animus commovetur & intimarum lachrymarum abundantia excitatur, crebrisq; desiderii sui singultibus, cœpit talia eructare verba: O Fili mi perdulcissime! o nate dilectissime! IESU suavissime! en cupio dissolui, & esse tecum: utinam adesset Fili mi, illa aurea hora, quâ Te videre possim in Patria. Ecce mox Angelus cum multo lumine ei adstitit, & reverenter, utpote Matrem Domini, salutavit. Ave (inquit) benedicta suscipiens benedictionem illius, qui mandavit salutem Iacob: Ecce Filius tuus Dominus IESUS, Te Matrem venerandam expectat, cùm die tertiâ de Corpore assumeris, ut cœlestes mansiones jucundas reddas. Ecce autem ramum Palmæ de Paradiso ad Te Dominam attuli, quem ante feretrum portare jubebis.* Affirmat idem Author, quòd Palma illa nimiâ claritate splendebat: folia illius, ut Stella matutina, fulgebant, & ego (inquit ille) fateor me vidisse apud quendam Comitem Regium, particulam unam, quæ dicebatur esse de illa palma, & pro certò erat fulgidissima admodum Stellæ micantis, quasi coloris argentei fulgidissimi, cuius intuitus, devotionem ingerebat intuentibus.

Palma prodigiosa per Angelum oblata MARIÆ V. triduò ante obitum.

Mellifluus Doctor Palmæ symbolum specialiter attribuit Virgini in eius Assumptione scribẽs in illa Can. 7. *Statura tua assimilata est Palmæ,* puto ideo, vel quia omnes Beati, omnes suas Palmas, id est victorias tentationum, Marianæ intercessionis beneficio esse obtẽtas, profitentur: vel etiam (quod observavit Hailgrinus Card:) ut demonstretur, Virginem Assumptam dominium quoddam singulare acquisivisse contra dæmones. Ait ille: *Sicut Palma, id est arbor Crucis, terribilis est malignis spiritibus, ita B. Virgo merito suæ rectitudinis, malignos spiritus terret & expellit.* Pulcherrimè coactiuum hoc Imperiũ MARIÆ super stygios spiritus, Guillelmus Abb: elicuit ex illis verbis Sponsi ad Virginem. *Terribilis ut castrorum acies ordinata. Dilectus Filius* inquit *ut piam Matrem cunctis spiritibus malignis terribilem vehementer demonstraret, dixit de ea: Terribilis ut Castrorum acies ordinata. Quasi dicat: Quia Te sciunt aëreæ potestates esse Matrem meam, Matrem Triumphatoris sui, verentur Te Matrem, terribilis illius.*

MARIÆ symbolũ, Palma cur?

MARIA dæmonibus terribilis.

Probatur Historicè. 607.

Sed neque molli ac teneræ Rosæ sua de-

fua desunt conamina pro exornando apparatu gloriæ Virginis Matris, dum *QUASI Rosæ plantatio in Iericho*, MARIA seipsam appellat. Scribitur a Naturarũ Historiographis, Rosæ inesse a natura vim quandam contra igneas inflammationes: Rosa utiq; receptissimum symbolum Assumptæ Virginis, quæ tum primùm plusquam centum foliis efflo-ruisse creditur, dum in Cœlesti Regno mille circumdata donorum varietatibus, tanquam Rosæ plantatio in Jericho, in Cœlo apparuit: Sed hoc non modicùm ad gloriæ eius complementum spectare videtur, quòd refrigeratiuæ virtutis suæ dimanationes, etiam a superis usq; inferna Purgatorii defluere permittat, ardoribus illis sua præbens refrigeria, solius Assumptionis suæ ex respectu: Et ita B. Amadæus narratum sibi fuisse refert a S. Luca Euang: quod scl. B. Virgo, illo die quo fuit Assumpta, amicis suis euacuaverit Purgatorium. ap. Vegam n. 1842. Quod idem confirmari potest, illâ narratione Pet: Damiani opusc: 34. c. 3. ubi refert animam cuiusdam mulieris notissimæ, iam pridem defunctæ, Romæ visam: a qua cùm inquisitum fuisset, quidnam mortua inter vivos ageret? Respondit, venisse in Templũ Deiparæ, ipsi gratiam relatura, quia eius ope eo die a purgatorii flammis libera euaserat: & subdidit: Tanta animarum multitudo per eius suffragationem hodie est ab eisdem pœnis erepta, ut numerum totius Romanæ plebis excedat. Romæ autem centum millia capita censeri solent. Nec temerè spernenda est opinio illa S. Abbat: Odilonis, cui favisse asseritur & S. Ildephonsus, quòd B. Virginis Assumptioni dies sacratus, eo gaudeat privilegio, ut illo die tartarei carnifices in damnatos non ita, ut solent aliàs, deseviant: imò aliquod saltim refrigerium in pœna sensûs, miserabiles illæ animæ, in gratiam Assumptæ MARIÆ experiantur: O verè refrigerans Rosa, MARIA, plantata, id est exaltata in Jericho Cœlesti.

MARIA Rosa similis cur?

Amadæ:

MARIA refrigerium animarum purgatorii.

MARIÆ in assumptione clementia ad animas purgatorii.

A B C D

Epilogus.

608.

IAm tandem fertilissimum Virgineis laudibus MARIANUM QUASI, cõcludat robusta Platanus, ut in rem quoq; terricolarum, Assumptæ MARIÆ Privilegia deriventur. *QUASI Platanus exaltata sum iuxta aquam.* Platanus vel ex ipsis foliis, quæ speciem quodammodo clypeorum præseferunt, protectionis quasi naturale symbolum est: arbor nimiùm benefica in cuiusvis necessitatis occurrentia, nam & æstu & hyeme sub umbra platani quisq; viator sua releuamina reperire dicitur. Solem in hyeme admittit, quem umbra sua densior, arcet in æstate. Quod ipsum venustissimè explicat beneficentiam Assumptæ Virginis, in terricolas viatores. Non ideo enim terras deserit, Cœlum ascendens Virgo, ut illorum obliviscatur; sed ut elevata in sublime, meliùs eorum perscrutetur necessitates, ipsisq: succurrat. Unde nunc velociùs valet nobis precibus profusis præstare auxilium, & operam præpeti ministrare volatu, ut aitSeraph: Bonav: specul: c. 8. *Quò meliùs, nunc videt nostras calamitates; eò indulgentiùs providet nostris calamitatibus.* Vnde Ant: Escob: l. 12. de Assumptione ausus est litem agere pro Assumpta MARIA, atq; in ius cunctam evocare creaturam. *Voco (inquit) ad examen universam Orbis Machinam: An aliqua creaturarum etiam minima potest objicere, se a Virgine Assumpta derelictam.* Jam ergo & nos hoc immensum encomiorum QUASI MARIÆ, sub symbolis emensi, sub hac latepatenti Platano, uti viatores & exules, umbram capiamus, nostrisq; in calamitatibus, clypeatæ eius protectionis efflagitemus auxilia. Tu o patula & benefica Platanus, MARIA, ramos potentiæ & misericordiæ in nos quoq; terrigenas explica, eosque protege, ut tandem exilii huius miseriis exsoluti, Te Cedrum, Te Cypressum, Olivam, Palmam, & Rosam in monte Sion, in monte visionis, imò in ipso visionum omnium speculo, VERBO, scil: Te gloriosam æternaliter contemplemur. A M E N.

MARIÆ assumptæ typus Platanus.

MARIA assumpta magis nos iuvat. Bonav: Escob:

Votum Authoris.

QUÆSTURA

QVÆSTARIA PECCATORVM

SS. DEIPARA.

Pro Solemnitate B. V. MARIÆ de Portiuncula.

Hodie huic domui salus a DEO facta est. Luc. 19.

609. QUæsturam, non vilem aliquam apud Romanos, sed ex præcipuis, fuisse Dignitatem, prisci illius Reipub: morum, adnotaûere scriptores. A. A. Imò M. Tull: Cicero 2. Verr: Primum Dignitatis gradum, QUÆSTURAM appellasse legitur apud Calepinum: ubi etiam invenire est, Pub: Manutiũ de legib9 Rom: agẽtem, qui asserit, Quæsturam, habitam fuisse pro Patricio Magistratu, eò quod vulgaribus hæc Dignitas non concederetur, sed solis Romanorum filiis, eisq; de Repb: meritioribus. Dignitas hæc quodammodo cum munere Thesaurariorum convenire videbatur in nomine: cæterùm in re, tantò altiùs Quæstorum eminebat fastigium; quantò magis publicæ utilitatis commendabatur obsequio. Quæstorum enim erat, (ut populi necessitatibus opportunè in omni casu provideretur,) pecunias conquirere, & conquisitas, in publicam erogare utilitatem: & ideo Quæstores, quasi Petitionarii dicebantur, a quorum industria, tota populi Romani pendebat salus & integritas. Quis non stupeat Cœlestis Sponsi de Republica sua, aliàs de Ecclesia, mirandam Providentiam? qui licet ditissimus, simulq; liberalissimus, atq; in elargiendo expromptissimus sit; fidelium tamen plebem, sine Quæstoribus relinquere noluit. En hodie in paupere pauperrimi Patriarchæ mei Francisci domo, novo & inaudito Privilegio proclamatur salus. *Hodie huic Domui salus facta est:* dum enormissimis etiam peccatoribus, è summo Tribunali Clementissimi Imperatoris nostri Christi, conceditur & a culpa & pœna indulgentia. Sed quo Ministro, quo QVÆSTORE, tam insoliti nec unquam adhuc auditi beneficii hæc con- A tigit elargitio! Accessit quidem, habetq; partem in hac QUÆSTURA, mendicabulum illud nobile, Franciscus, sed quia humilis ipse, devotissimusq; Reginæ Cœli famulus, facilè cedit primã palmam MARIÆ: tam ergo eximii impetrati a Christo hodierni beneficii Ministram appellabo Beatissimam Deiparam Virginem. Noverim quidem, quod & didici a B. Alb: M. in Bibl: sup: Matt: Beatissimam Virginem dici & esse *Ministram peccatorum, secundum filii constitutionem:* Imo eandem reperio ap: Bernard: Bustensem Marial: ser: 7. *Petitionariam nostram apud DEUM* nominari, cæterùm, ex occasione B hodiernæ Indulgentiæ, quam peccatoribus ad humiles eiusdem supplicationes elargitus est Salvator, ipsimet honorificam, nobis autem summè proficuam, adeptam Dignitatem, publicæ peccatorum QUESTURÆ adgratulabor, eam appellans Quæstariam illorum. Et quoniam ipse Apostolico de quæstu, juxta Regulam meam, vivo, Quæstorum nostrorum aliquatenus in prima parte causam agam. Nunc pro interim breviter salutemus MARIAM.

Quæstura dignitas ex primis apud Romanos.

Alb: M. Busten:

MARIA Petitionaria peccatorum apud DEUM.

A Te fluunt cuncta dona
Fidelium QUÆSTURA,
C *Tu provide nobis bona,*
Mala pelle ventura.

PARS I.

Medicantes, benignè tractandi.

610. NUlla Dignitas, præsertim si Regia vel Patricia, sit, sine Purpura, Paupertas quoq; à qua non exulat humilis mendicitas, Patritium est decus, & Regius honor, Patris ac Regis nostri Christi exemplo consecratus, qui in illo

Paupertatis commendationes aliqua.

in illo triduo suæ a Parentibus amissionis, (ut observavit S. Bonav.) mendicus per plateas Jerusalem, victitavit eleemosynis. Hinc S. P. N. Francisci ad suos, illud monitorium Regulæ c. 6. *Hæc est ista celsitudo altissimæ Paupertatis, quæ vos heredes & Reges Regni Cælorum instituit.* Regiam ergo hanc virtutem & Patriciam, quamvis S. Patriarcha sine Purpura verecundiæ haberi in Fratribus desideraret, dicens ibidē *Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo*; fit tamen frequenter, quod dùm necessaria emendicantur, ab indiscretis, & durioribus largitoribus, cum modico aut nullo leuamine, vel inviti, alicuius confusionis & erubescentiæ induantur diploide Christi pauperes, quæ dum ab illis animosè pro Christi imitatione toleratur, ipsis quidem vim meriti adauget; beneficii verò oblati meritum in largientibus, quantùm imminuat, si non de toto perdat, videamus.

Probatur Scripturaliter.

611. Magnum adesse discrimen, inter eleemosynam prompto & hilari animo elargitam, & inter eam quam quis tribuit toruo oculo, tristiq; vultu, aut cum asperiori verbo, colligitur id ex S. Scripturæ pluribus locis: In quibusdam etenim, hilaritas in dando commendatur; è contra verò alibi tristes eleemosynarii redarguuntur. De

Eccl: utroq; simul habetur Ecclesiastici 4. huiuscemodi Sapientis dogma: *Non relinquas* (occasionem) *quærentibus tibi retrò maledicere.* Sensus est iuxta Cornel: *Ne tuâ aversione & irâ, des occasionem pauperibus, qui a te quærunt & postulant, ut tibi post tergum maledicant.* Mox subjunxit. *Congregationi pauperum affabilem te facito. Declina* (id est inclina) *pauperi, sine tristitia aurem tuam. Redde ei debitum tuum. Responde illi pacificè in mansvetudine.* Cuius affabilitatis ad pauperes, reddit causam Apostolus ex circumstantia auctoris meriti. 2. Cor: 9. *Vnusquisq; prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.* Complet & explicat verba Apostoli, S. August. in Psal: 42. dicens: *Si panem dederis tristis, & panem & meritum perdidisti.* Et alibi ser: 45. *Si bona semina sunt bona opera,*

Eleemosyna cum toruo oculo taxatur.

Cor:

August:

A *quare seminantur cum lachrymis.* Huc collimabat & S: Chrysostom: hom: 33. ad populum dicendo: *Vera eleemosyna est, sic dare, ut gaudeas te dare, putans te accipere magis, quàm dare. Non enim tam pauperibus, quàm nobis prosumus, plura accipientes, quàm dantes.* Proinde noster S. Bernardinus Sen. t. 1. s. 7. in Ciner: eleemosynario vero, quatuor asserit conditiones observandas esse: Primò jucundum affectum, hilarem vultum, suave verbum, & promptum effectum. Et ex consequenti, adductis illis verbis Jobi: 31. *Si negavi pauperi quod volebat, & oculos viduæ expectare* B *feci,* censurando nonnullorum duritiem inquit: *Sic faciunt quidam insensibiles & insensati, qui pauperibus pro eleemosyna ad ostia eorum accelerantibus, diu nihil respondent, demum dicunt: Vadas cum DEO.* Sed rursus in verbis supra citatis Sapientis, perscrutanda intimiùs illa: *Redde ei debitum tuum.* Et quod debitum apud divitem habet abiectus & inops pauper? Syngraphas & jura sua producat, litemq; divitibus intentet, cum prece repetere nō ab eis potest. De publicis Mendicabulis iam alibi egi; mihi nunc de illis res est pauperibus Christi, qui Mendicantium Religiosorum C nomine audiunt: & hi plerumque voluntariè relicto & dimisso in sæculo prædivite penu, JESU CHRISTI amore & imitatione, sanctæ se mendicitati dedicant, de stipe piorum fidelium deinceps victuri: tales communiter, dum subsidia vitæ petunt, non ideo minùs æstimandi, imò tantò magis: frequenter etenim pretiosa sub pannis suppellex latet in pectore, vel aviti generis aut nobilitatis, vel virtutis aut doctrinæ: mens intuenda est pauperis, non vultus: cor intelligendum, non contuendum corpus: hinc notanter Psalmista. Psal: 40. *Beatus qui* D *intelligit,* (non dixit qui videt,) *super egenum & pauperem.* Evangelica mendicitas etsi aliqualiter conveniat cum aliis; stigma tamen non est probrosum, ut illis, sed potiùs stemma virtutis: probrum infame est latroni furca, sed non Martyrii, pro Deo, destinato ad illam: idem senti de mendicitate, & intellige hoc discrimen ac modum, quo, tractandi sunt pauperes Euangelici, quâue, dum subsidia postulant, reverentiâ suscipiendi: suppliciter etenim dum petunt

Chryso:

Bernar:

Jobi.

Pauperū debitum apud divites quod?

Psal:

Pauperū pro Christo iura, ad bona divitum.

dum petunt, tacitè a te debita sua exigunt, iuraq; insinuant Apostolica cum Paulo. 1. Cor. 9. *Numquid non habemus potestatem manducandi? Quis militat suis stipendiis unquam? Non alligabis os bovi trituranti? Qui Altari deserviunt, cum altari participant. Si nos vobis spiritualia seminavimus; magnum est, si nos carnalia vestra metamus.* Hos & alios similes textus Apostoli perpendens Cornel: a lap: nervosè explicat rationes, ob quas, quasi debitum debetur a fidelibus, Ministris verbi DEI & Ecclesiæ, subministratio vitæ necessariorum, & singulariter, respectiuè ad illos, qui (ut liberiùs vacarent DEO, & obsequiis salutis proximorum obsequentiores se redderent,) voluntariè opibus cunctis renuntiarunt & sæculi curis: militant illi, tenentq; indefessè diu ac noctu castra, in orationibus, vigiliis, disciplinis, ergone justè vitæ stipendia non merentur? Triturant per confessiones, Conciones, Cathecheses, peccatorum conscientias; æquumne putas saltè paleas triturantibus denegare, aut pauxillum grani? Altari pro te serviunt, immolantq; sua corpora, suorum in te aliquando derivando meritorum emolumenta; & tu quid frontem rugas, cum a te humiliter per eos petuntur alimenta? Debitum potiùs hilariter solue, mendicitati illorum compatere, ne purpurata illa ob importunam verecundiam appareat: aliàs duræ tractabilitatis tuæ, in pœnam, non modica scias te subiturum damna.

(Cor:)

Probatur Figuraliter.

612. Hæc iam spectare liceat sub Figura Sponsi & Sponsæ: Cant: 5. Ecce tibi Dominum ad amasiæ ostium pulsantem & clamantem. *Aperi mihi Soror mea, columba mea, formosa mea, quia caput meum plenum est rore, & cincinni mei, guttis noctium.* Proh DEUS immortalitatis! hominum fores pulsat Dominus pauper & indigus factus, eam præmittens causam, quia cincinnos guttis noctium, & rore plenos habet. Qualis est hæc causa Divinæ egestatis & assumptæ indigentiæ? Equidem cincinni capitis Christi (ait Did: Baez: in Euangel: l. 3. c. 5. 6.) pauperes sunt: ros, est festina & matutina pauperum recreatio seu refectio. Sicut enim aurora, præteritos æstus, properat ante Solem, placidis guttis irrorare & recreare; sic multi fideles, matutini & citissimi miseratores, præproperis auxiliis festinant inopes sublevare. Pulchrè & verè id docens. D. Paulin: ep. 4. pergit gaudentem Dominum ad Sponsæ fores celebrare, sic fatus: *Guttis noctis nostræ crines suos gaudet esse perfusos, quia ipsius refrigerium, & refectio, est illa fidelium operatio, quâ vel fratres juvantur, vel inopes refoventur.* Hæc sunt CHRISTI Domini gaudia: hæ sunt illius singulares lætitiæ, quòd inopes, præproperis foveantur auxiliis: quòd roscidis auroræ guttis, quamprimùm egenorum sites expleantur. Notemus S. Patris verba illa, *Vel fratres iuvantur, vel inopes refoventur:* Fortè etenim distinguere voluit Mendicantes fratres, seu Quæstuarios nostros, ab aliis egenis: quorum dum promptè necessitatibus, quas petunt, occurritur; mirum est, quantùm capiti nostro CHRISTO, cuius isti cincinni esse censentur, gloria augeatur. Succumbo pronus huic, utpotè elevatissimæ interpretationi Doctorum, sed quia locus iste arcanorum spiritualium feracissimus est, dum ulteriora, quæ brevi contigerant Sponsæ perpendo, opportunum inde rei nostræ elici posse Dogma spirituale arbitror. Per cincinnos CHRISTI, lubens concedo, Pauperes denotari fratres nostros, in memoriam Coronæ spineæ Salvatoris humiliter detonsos. Rorem nonnisi, quo madent isti cincinni, præter illum S. Paulini sensum, volo nunc trahere ad miserias seu indigentias temporales pauperum, idq; per quandam Analogiam ad miserias ipsius Christi, quas Rore significari sensit S. Aug: Gregor: Rupertus Ambros: ap: Syluam Alleg: citati. Videamus iam quid contigerit Sponsæ: hæc etenim dum variis prætextibus persuasa moratur, ut ostium Sponso aperiat, & ut cincinnorum eius miseriam, abstergendo nocturnum ex eis rorem, releuet; mox lamentabiliter tanquam tarditatis suæ pœnas deflet ac conqueritur. *Pessulum ostii mei aperui dilecto meo: at ille delinaverat atq; transierat.* Et plura alia se incurrisse mala profitetur dolenter. *Quæsivi & non inveni illum. Vocavi & non respondit mihi. Invenerunt me Custodes, qui circumeunt Civitatem: percusserunt me, & vulneraverunt me: tulerunt pallium meum.* Intelligite & meliùs

(Margin: Cant: — Baez. — Paulin: — *Pauperes, Christi cincinni.* — *Ros, miseriarum symbolū.* — Aug: Gregor: Rupert: Ambr:)

Valvæ nobilium patent Iudæis, clauduntur Religiosis. meliùs sapite deprauati moderni fæculi, immorigeri Magnatum & nobilium mores: quorum valvæ & aditus vili & perfido Hebræo, vel in mediæ noctis conticinio liberè patent: quarum ab accessu, a primo Sole usq; ad meridianum, interdum a die ad diem, prohibetur mendicans Religiosus, fatellite importuno arcente ante fores: trahuntur moræ, transit ostia vestra Christus in paupere: qui non aurum, non gazas petiturus erat, sed modici nonnisi roris, id est miseriæ abstersionem. Perpendite secutura inde damna, & legite in infaustis vicissitudinibus Spōsæ: Quæretis & vos Sponsi gratiam in B ingruentiis vestris per orationes eorum, quorum petitis nec aures nec *Religiosos mendicātes qui spernunt, quanta damna incurrūt.* ostia vestra aperuistis, & non invenietis: gazas vestras quas non dedistis CHRISTO, dabitis (ut quidam ait) fisco, & quod dolentius hosti: pallium juvaminis spiritualis, quod habituri eratis ex participatione Religiosi meriti, auferetur a vobis. Modica quandoq; inhumanitas ad Religiosos pauperes, non modica quibusdam intulit mala. Quod breviter eluxisse in Abraam & Loth, consanguineis observavit S. Aug: ser: 79. *Attendite fratres, qualiter DEUS apparuit Abrahamo, & qualiter* C *apparuit Loth: Ad Abraham tres veniunt, & stant super eum: ad Loth duo veniunt, & sedent in platea.* Cur ad Abraham tres Angeli accedunt, eiusq; hospitio lætantur, ad Loth verò soli duo Angeli migrant? Gen: 18. & 19. Respondet Quæstioni Augustini S. Ambr: l. 1. c. 6. *Perfectior, cucurrit obviam, iste exurrexit, ivit, & adoravit in faciem.* In Abra- *Eleemosynā prōpta, emolumenta.* hamo, præproperè ad hospitum obsequium occurrente, ingens præmium expromptis verbo, pede, manuq; in pauperes, præsignabatur; in Loth verò, (cuius ad clausa ostia domûs, in platea sedere expectantes hospitalitatem Heri, cogebantur Angeli:) dum D numerus hospitantium diminuitur, inhumanitatis alicuius quædam pœna innuebatur.

Probatur Historicè.

613. S.Greg: Decantatissima, utpote Authoritate Turonensis Episcopi, S. Gregorii firmata habetur Historia, quænam, nedum spiritualia, sed etiam temporalia, ex durè tractatis mendicātibus, & ex de-

A negata eleemosyna sequantur damna, & ostendit relata c.108. Vir grandis natu & ætate, sed pauper, videns navigium quodpiam onustum victualibus littori adhærens, adiit illud mendicaturus panem a nautis, pro quo & institit. Sed unus proterviorum nauta, irâ percitus duriùs respondit petenti. Abi, abi, nos hic præter saxa nihil vehimus. Cui senex placidè: velit Deus, ut quod dixisti, verum fit: saxa vehite. Eventum habuêre verba: Mox enim quidquid in navibus esculenti erat, in saxum per miraculum mutatum est. Ego ipse (ait Gregorius) ex iis & Dactylos vidi & olivas aspexi, lapide duriores. Cùm enim omnia in lapidis duritiem abiissent, colorem tamen & formam pristinam retinuerunt, Miraculi fama, finitima loca & Civitates pervolavit, sed & tota lapidea illa suppellex monimenti loco variè distributa est, ut eo exemplo discerent homines, mitiùs & liberaliùs tractare pauperes Christi quæstuātes. Sed & lucra suaviter elargientium spectare licet, in illo parcissimo avaro Senensi, tempore S. P. N. Francisci, cui ante durus in quæstuantes Fratres animus, torvusq; oculus: cæterùm ubi arte & industriâ pro eleemosyna ab eo acquisitum panem S. Pater benedicens, fratribusq; ut orarent pro illo elargiente, distribueret, factum est, ut orantibus illis ad mensam, Cœlesti gratiâ tactus avarus, ad portam pulsaverit, duritiei suæ in fratres veniam deprecando, deinceps factus insignis Fratrum benefactor. Hinc est quod idem S. Pater, dum suos Fratres exhortaretur ad mendicandum, illis dicentibus, quòd nimis molestarentur Benefactores, inquiebat ille: *Nequaquam: Imò verò maius ipsi, dando eleemosynam, commodum recipiunt a vobis, quàm vos ab illis.* Et hæc sufficiant in gratiam Quæsturæ pauperum fratrum.

Eleemosyna dū denegatur pauperi a nautis, merces in lapides conversa.

Avarus pro pane elargito mire conversus ope S. P. N. Franc.

Eleemosynam tribuens, magis accipit beneficium, quàm tribuit.

PARS II.

SS. DEIPARA, Quæstaria peccatorū.

TAm insignis excellentiæ Dignitatem QUÆSTORUM, olim fuisse compertum est; ut sublimium quoq; Majestatum 614.

jestatum celsitudines, ad huius obsequii genus, præsertim dum pietatis suaderet causa, se demittere minimè dubitarint, imò pro Regii Throni sui, singulari id usurpavêre ornamento unius Petitionarii assumere personam. Celebratior cæteris quoad hoc habetur in Scriptura Bethsabee Regina, Mater Salomonis, quæ pro Adonia acturâ, solemnem ad Salomonem Regem, Filiumq; suum, Petitionem instituerat. Reg: 3. Reg: 2. *Petitionem parvulam unam, ego deprecor a te.* Et vel inde singulari a sapientissimo Filio dignata est Throno. *Positusq; est Matri Regis Thronus, quæ sedit ad dexteram eius.* Præclarius quoddam huius virtutis specimen præbuisse legitur B. Jutta Polona, Ord: Tertii S. P. Francisci, genere Comitum nata (de qua Monolog: Franc:) quæ nobilis viri per mortem matrimonio soluta, & opulenta, quamvis ipsi non deesset substantia, ob Christi tamen imitationem, mendicabuli assumendo speciem, ductricem cæcis pauperibus se exhibuit, stipem simul pro eisdem emendicans. Sed huius piissimæ QUÆSTURÆ nobilius longè exemplum exhibet hodie, supplicans Filio pro peccatoribus Maria, ubi non pro unius peccatoris, sed pro omnium, sceleratissimorum etiam, salute, extraordinario modo, Petitionariæ seu QVÆSTARIÆ ministerium assumpsisse comprobatur.

B. Iutta nobilis & opulenta, voluntariè se destinavit deducendis mendicabulis cæcis.

Probatur Scripturaliter.

615. Stupescit hucusq; universus Christianus Orbis, eximium illum in miseros perpendens pietatis affectum in MARIA, quòd dum nullum adhuc, saltim in publico conspexisset patratum a Filio suo miraculum; tamen Sponsorum inopiam advertens, pro indigentibus, primum tunc officium Petitionariæ susceperit, eisq; penu Divinæ liberalitatis ac miraculosæ providentiæ, humili precatu suo aperuerit, submissè affata Filium. *Vinum non habent.* Joan: Joan: 2. Semel id a MARIA in Cana Galileæ factum legitur visibiliter; invisibiliter verò sæpiùs & multoties cõtingere id in peccatorum conversione creditur, dum MARIÆ intercessione, plurimi in dies resipiscunt peccatores: singulariter verò, annuatim id spectare licet, solemnitatis Portiunculæ in recursu: ubi Augustissima Cœ-

A lorum Regina, ad svasus postulataq; humilis Francisci, quæstuandæ apud Filium pro peccatoribus veniæ assumens ministerium, ab illo primo, *Vinum non habent*, quo olim in Cana Galilææ peroravit ad Filium, stylum non mutasse videtur, novam tantùm usurpãdo phrasim, scl: sub nomine vini, gratiam singularem & novam peccatoribus mendicando, nimirum Indulgentiam, quæ vocatur de Portiuncula. Plurima sunt, quæ Mellifluus Doctor in his verbis deprecantis MARIÆ, *Vinum non habent*, observasse deprehenditur, quæ eleganter adaptari possunt hodiernæ impetrationi Indulgentiæ de Portiuncula.

MARIA, petitionaria Indulgentiæ de Portiuncula, ut olim vini in Nuptiis.

B Primum est illud *Vinum non habent:* in quibus innuitur miseria indigentis gratiâ DEI peccatoris, quæ non aliter obtinenda, nisi Petitionariæ vices obeat MARIA. Loquatur de hoc ipse Doctor: ser: 4. in Salue: *Defecit Vinum in Cadis nostris, Vinum scl: lætificans cor hominis: Vinum quærimus, quod germinat virgines: Calix in manu tua, in potestate tua, vini meri, amoris Divini: Dic Domina rerum, dic pro nobis Filio tuo, Vinũ non habent.* Et sanè, sæculi illius, quo floruit Patriarcha noster Franciscus, in moribus quanta fuerit corruptela, no- Bern:

C vit ille, qui Historias callet: cuius mali origo prima fuit, impii Friderici tyrannis, etiam in Ecclesiam, ut quidquid liberet, liceret: O tempora! O mores! Exulabat pietas, iniquitas dominabatur universis, in tantùmq; refriguerat pietas fidelium; ut novis ignibus e Cœlo opus esset: quod bene notavit Ecclesia Dei, in illa oratione de stigmatibus S. Francisci. *Domine IESU Christe, qui frigescente mundo, ad inflammandum corda nostra, in carne Beatissimi Patris nostri, Passionis tuæ sacra stigmata renovasti &c:* Extrema hæc sæculi illius miseria, si isq; gratiæ aliter relevari

S. Francisci temporibus, quàm corruptũ fuit seculum.

D non potuit; nisi iterum supplicasset in Domo Portiunculæ, pro vino gratiæ, Petitionaria MARIA. Notatur deinceps in iisdem verbis, benignitas MARIÆ postulantis. De quo Arcones in Is: c. 2. D. 12. *Commota sunt Materna viscera, ut daret potum sitientibus: sed insolitum poculum & mysticum vinum simul, Mater postulabat, quod sitientibus, vitæ potionem subministraret:* Quo poculo, etiam ex sensu S. Chrysost: in Cat: Græc: gratia justificans peccatores designa-

MARIA, relevat sitim peccatorum per Indulg: Portiunc:

 batur;

batur: Pro qua, dum supplicat Filio MARIA, non solùm peccatorum obsequitur utilitati, sed etiam ex novo Petitionariæ ministerio, singularem exambit gloriam. Quod utrumque notavit S. Doctor, dum ibidem ait:

Chryso: *Optabat enim* (Deipara) *iam hominibus gratiam conciliare, ut & ipsa clarior Filii gratiâ efficeretur.*

Bern: Sed iterum mellifluus, huic vino MARIANÆ quæstæ, sua affundat liberaliùs, ut dulciora reddat recogitantibus: Versat ille rursus eadem petitionis MARIANÆ verba: *Vinum non habent:* tract: de grad: Humilit: & ait: *Vinum non habent. Quid modestius? quid fidelius? non defuit pietati fides, voci gravitas, efficacia voto.* Demiratur hîc S. Abbas super tribus, quibus Petitionariæ nostræ MARIÆ, innitebatur postulatio. Primum quidem fidei ipsius magnitudinem, quâ expectabat a Filio miraculum. *Non defuit pietati fides.* Notavêre aliqui Neotericorum, ex hodiernæ Indulgentiæ impetratione, extensivè quodammodo fidem Orthodoxam incrementatam fuisse: mos etenim antea in Ecclesia DEI non fuerat, illimitatas ac æternas concedere Indulgentias, præsertim nullâ pænali conditione adjectâ, & Potestas illa summa a CHRISTO pontificibus Romanis in Petro concessa, perquàm scrupulosè invigilabat huic thesauro Ecclesiæ: nunc primùm, auditâ per os Francisci relatione a CHRISTO, intellexit clariùs Summa Sedes, ad quam mittebatur ille pro huius novæ Indulgentiæ confirmatione, etiam tam illimitatas gratias, intra latitudinem Apostolicæ suæ potestatis contineri.

Portiuncula Indulgentia liberaliorem reddidit Ecclesiam Dei, quoad Indulgentias.

Optimè ergo congruit Petitioni hodiernæ, Virginis, illud Bernardi. *Non defuit pietati fides:* quæ tum benè, non tam credebat, quàm sciebat, potestatis Christi, eiusq; Successoris, ad tam excellentem indulgendi peccata modum, extensionem, pro qua ideo Francisci pietas confidenter ausa est supplicare. Prosequitur stylum Bernardus: *Non defuit voci gravitas.* Nec mirum: Maternitatis etenim Dignitas, voci deprecantis pro peccatoribus, pondus addebat. Novit experientia, quòd potentia Maternarum deprecationum, districtos etiam detinet pugiones: arcet, mortem ferentes satellites, una fæminæ vocula, modò Mater sit. Hac gravitate vocis,

Marianæ supplicationis gravitas, ex privilegio Maternitatis

A usa esse legitur Deipara, dum pientissimæ pro peccatoribus QUÆSTARIÆ exhibuit ad Portiunculam Ministerium: surgens enim de throno, prona ad Thronum Filii, visa est a Seraphico Patriarcha, supplicare eidem pro tam excellenri Indulgentia, eundem per Matris Dignitatem obtestando. Atq; sic & tertium illud Bernardi huic petitioni, *Non defuit, nimirum efficacia voto:* nam efficaciter nimis, quia æternaliter & sine ullis exceptionibus, vivæ vocis Christi oraculo, gratiam, quam petebat, accepit: vinum longè præstantius, quã olim in Cana, vinũ utiq, defæcatissimũ, B excellentissimæ peccatorum remissionis.

Probatur Figuraliter.

616. O felicem Petitionariam peccatorum MARIAM! o pientissimam DEIparæ benignitatem! quæ, reorum in gratiam, QUÆSTURÆ etiam, se dedicavit ministerio: & quæ alienas indigentias atq; miserias, tanquam proprias æstimat, quas, mendicando, exponit Filio pia hæc Mulier Chananæa Mat: 15.

Matth: *Egressus IESUS secessit in partes Tyri & Sydonis.* Et ecce Mulier Chananæa a finibus illis eggressa, clamavit dicens ei: *Miserere mihi Domine, Fili David: filia mea,* C *malè a dæmonio vexatur.* Accusare videtur mulierem Euangelista, Chananæam appellans, sed ut & miraculum ostendat, & ipsam laude digniorem esse demonstret. Cùm igitur accessit mulier, nihil aliud, nisi *Miserere mei* exclamabat, & ingens spectaculum ingenti miserabiliter clamore concitavit. Sed quare filiam a malo dæmone malè vexatam coram non adducit? Quare misericordiam postulans, ait *Miserere mei,* & non potiùs *Miserere filiæ meæ*? super quo philosophando S. Chrysost: ait:

Chryso: *Nec dicit: Miserere filiæ meæ, sed Miserere mei: nam illa insensata jacet, ego verò illa* D *sum, quam sensus morbi non fugit, quæ sentiens atq; intelligens insanio, & mille vexor ærumnis.*

Glossa. Addit Glossa. *Quia dolor filiæ, dolor est Matris, & ut magis compassionem moveat, totum ei dolorem enarrat.* Sic Parentes, sic Matres cum filiis suis, mala mutuò dolore reciprocant, sic Mater transformatur in filiam. Et quidẽ ars hæc & industria Mulieris, precibus importunæ (ut discipulis videbatur) Petitionariæ, robur adauxit, ut expetitâ sanitate frueretur filiæ, nam respondit Sal-

dit Salvator. *O Mulier! magna est fides tua, fiat tibi sicut vis.* Rich: Laur: l. 6. de laud: V. in hac Muliere Chananæa, MARIAM Deiparam legit, dum misericordiæ Mater pro anima peccatrice, tanquam pro filia uteri sui, mulieris illius Personam induit: *MARIA* (inquit) *est mulier Chananæa, quæ clamat ad DEUM pro filia, id est pro peccatrice anima: cuius etiam personam misericorditer in se transformat dicens: Miserere mei Fili David: & cui misericorditer respondet Filius: O Mulier! magna est fides tua, fiat tibi sicut vis.* Si quando, tunc vel maximè, in hodiernæ Indulgentiæ quæstuatione, huius Chananææ mulieris scenam repræsentasse videtur Deipara: dum non unius filiæ, sed omnium in universum, peccatorum miserata, tanquam suas proprias exposuit Filio, eorum necessitates: & Matrem se miserorum prætendens, non tam filiorum, quàm suipsius misereri poposcit, optimè QUASTARIÆ officio apud Filium perfuncta: cui nullum acceptabilius & gratius credo ministerium, quàm pius QUÆSTUS animarum, & hodie singulariter. Descendebat olim ut legitur Exod: 2. Filia Pharaonis, ut balneo præterlabentis fluvii recrearetur, en extra spem atq; opinionem suimet, factū,ut inveniret periclitātē de vita infantem Moysen, in fiscella natantem. *Quæ cum vidisset fiscellam in papyrione, misit unam e famulabus suis, & allatam aperiens &c.* Chaldæus Paraphrastes paulò aliter legit: *Et vidit Arcam in medio carecti, extendit brachium suum, & tulit eam.* Crudelitati Patris obstitit filiæ clementia: Princeps fœmina compassione periclitantis exstimulata, parùm habuit, famulas, ut tollerent eum, misisse; carectum ipsa ingreditur, infantem quærit inter cespites, regium suum extendit brachium, ut inventum tolleret egregia sospitatis administra. Tuus iste fuit typus o Beatissima QUÆSTUATRIX, & Inventrix MARIA. Tu filia Cœlestis Regis descendebas cum Filio tuo, non iam ad fluvium; sed ad Mare novum pœnitentiæ, quod Dilectissimus Filius in parvula Francisci Ecclesiola adaperire operiebatur, ut ibi deliciis ex peccatorum conversione perfruereris. O quot Moyses novos, in immenso pœnitentiæ pelago spectasti natantes, sed quasi in fiscella

Rich:

Chananæa deprecans pro salute Filia, typus Mariæ pro Indulgentia Portiunculæ supplicantis.

Exod:

MARIÆ typus filia Pharaonis, levans ex aquis Moysen.

A scirpea, onerosæ nimirum pœnitentiæ, ratione obligationis ad pœnam temporalem: mergi quidem non poterant, utpotè justificati per gratiam; plena tamen res periculi, & saltim timoris erat, adæquatæ satisfactionis obligatione, veluti in arcta constringi fiscella. Ergo tu Princeps & Domina, cuius cordis sūt tenerrimæ ad compassionē fibræ, mœstorum miserata pœnitentium, non iam Ancillas mittis ut juvent; sed omne brachium moves, ut ipsa periclitantes, ex isto etiam obligationum onerosarum spinoso carecto, hos Moyses tollas, de taliq; eliberes fiscella, reatûs utriusq; a Filio Tuo petendo & B impetrando condonationem.

Fiscella Moysis, typus pœnitentiæ.

Probatur Doctoraliter.

Non temerè aut vanè, titulum & dignitatem QUÆSTURÆ, quæ Petitionariam peccatorum demonstrat esse MARIAM, in laudibus eius usurpatum a nobis fuisse, præter allegatas iam probationes, vindicat non modica Patrum Authoritas. Hoc enim titulo, vel æquivalenti in significatione, veneratus est eam Jacob: de Voragine ser: 7. m. *MARIA, Petitionaria nostra apud DEUM.* Alii vero, ut cultiùs pro dignitate MARIÆ loquerentur, in Petiti- C onariis Reginis, seu quæ prece suâ pro salute proximi apud Tribunalia egêre, similitudine quadam, compassivam benignitatem eius, supplicationumq; eius efficaciam, venati sunt: sic S. Albert: M. Bibl: S. Reg: 3. *MARIA Bethsabee est, loquens prudenter, humiliter, instanter, & perseveranter Regi magno forti & glorioso pro Adonia, id est pro peccatore misero, egeno, & desperato.* Idiota ser: 6. contempl: 7. *MARIA, Bethsabee, quæ impetravit suis precibus à Davide Regnum Israel, pro filio suo. 3. Reg: 1. Ipsa etenim suis impetravit sanctissimis precibus a vero David, id est a DEO, pro filiis, id est pro imitatoribus suis, Regnum Israel. scil: visionis beatæ.* A Bethsabee de- D scendunt alii ad Esther: Vnde S. Antonin: ap. Polyanth: M: dicit. *MARIA, Esther figurativè, quæ suâ intercessione liberationem obtinuit a Deo ab oppressionibus, persecutionibus, & tentationibus populi sui fidelis. Quæ liberavit suis meritis populum electorum de manibus inimici dæmonis, a morte æterna. Quæ apud Cœlestem Assuerū procurat salutem Ecclesiæ militantis, & sen-*

617.

Vorag:

Alb:M:

Idiota.

MARIA signata in Bethsabea & Esther.

Anton:

tentias

tentias mortis revocat, ab inimicis, a manu Diaboli. Qui sensus Patrum, quàm egregiè alludat ad illam legationem, quâ pro ratione Dignitatis QUÆSTARIÆ, ad Filium suum in Domo Portiunculæ, perfuncta est Regina MARIA, nemo credo est, qui non videat, qui non fateatur? Insuper aliqui, ut providissimam & locupletem Quæstariam comprobent esse Deiparam, ipsam habere sua Penaria, notarunt, atq; Promptuaria plena, eructantia ex hoc in illud.
Chryso: S. Chrysost: in Nat: Chri: dicit, *MARIAM, Promptuarium indeficiens famelicæ Creaturæ.*
Creten: S. Andr: Cretens: *MARIA, Penarium vitæ, cui nihil potest auferri:* Ritual:
Græc: Græc: *MARIA, Penu inconsumptum & indeficiens medelarum.*

Probatur Miraculosè.

618. Conceptum hunc Patrum comprobat recens miraculum, quod adnotavit ex aliis Authoribus Andr: Lyræ-
Lyræus. us Trisag: Mar: l. 2. mod: 26. Fuit in Ordine Minorum Congr: Capucinorum, in Provincia Veneta, Vir probus, qui Guardiani, & Magistri Novitiorum officio fungebatur: petierat ille a suo Superiore majori, facultatem visitandi sacram Domum Virginis Lauretanam, quo annuente, mox cum socio iter arripit, magno ardore spiritûs frigora & brumalis itineris molestias superando: vix triduum quatriduumve transierat, cùm, (Deo sic permittente,) sylvam obviam uterq; ingressi, a via aberrare cœperunt, ubi nec exitum ullum effugiumq; conspicati, sub arbore aliqua pernoctare statuerunt: Interim junior vegetiorq; socius, senis infirmitatum miseratus, exiliens lustrat viciniam, clamore accit accolas, si qui forte audirent, donec confectis 30. aut 40. passibus, palpando in tenebris quàquà versùs, manibus, parietem offendit: mox advocato socio sene ac junctis ambo manibus eundem sequendo, ad portam deveniunt, quam pulsantes, excito janitori denuntiant, adesse par Minoritarum peregrinorum, qui per noctis tenebras, viarum incommodis ac difficultatibus pressi, hospitium rogant. Respondet is relaturum sese Dominæ Arcis, quo facto, statim adest Oeconomus, cum ephebis duobus faces præferentibus, ac jussu Dominæ gratum adventum peregrinorum gratulatur, a quo ad eandem deducti, in medio conclavi mensæ humili ac viridi Tapetio instratæ, quam bina ex argento affabrè elaborata candelabra illustrabant, reperiunt assidentem, & nescio quas chartas pervolventem, (MARIA, ipsa fuit, quod infra audies.) Visis ergo illa peregrinis & blandè salutatis, mox itineris causam sciscitatur, quâ intellectâ a seniore, ex pietate in Domum natalis sui, susceptum esse iter, laudavit religiositatem, & literas, ut eò ab illa deferrent, in crastino daturam se promisit. Ite nunc (inquit) & vires reficite, suaviter quieturi. Deducuntur ad cubiculum ab Oeconomo, instructissimum foco, mensâ, & duabus lecticis ad cubandum. Manè iter arrepturi, reficiuntur iterum jentaculo, & valedicturi Dominæ, ad eam deducuntur, quæ graviter simulq; placidè ipsis collocuta, de quorundam Ascetarum præstantiorum nominibus sciscitabatur, quorum commemoratione delectari videbatur: Mox literas Lauretum deferendas seniori tradit, quibus ille acceptis, omni quo poterant benevolentiæ signo ambo gratias agentes, læti discessêre. Vix passus 50 fecerant, desiderio cognoscendi nominis, cui tradendæ essent litteræ, exterius involucrum evolvunt, & non modò inscriptionem ullam reperiunt, sed nec obsignatam deprehendunt: dum errore factum putant, redire ad Arcem statuunt: sed Arcis illius in sylua nullum ampliùs vestigium inventum. Quare tutò literas perlustrant: quarum hoc argumentum erat. *Venerande Pater. Agnitâ tuâ in me voluntate ac pietate, quâ ferri in ædem meam Lauretanam, liquidò perspexi, cùm tibi deficerent omnia, sine quibus hæc vita non ducitur, ego deesse nolui, sicut nec unquam, ubi tempus & oratio postulaverit, defutura sum. MARIA Virgo.* Res usq; ad mortem senis in silentio fuit, ante agoniam tandem prodita ab eodem: Literæ verò pro singulari dono oblatæ Duci Cameriensi, hucusq; conservantur. Acta sunt circa A. D. 1618. Nobile quidem per hoc prodigium Promptuariorum MARIÆ quoad corporalia specimen eluxit; sed nobilius est Provisionis eius argumentum, Indulgentiæ hodiernæ, (quam de Penu suo annuatim peccatoribus depromit

MARIA, hospitio excipit Fratres Minores, singularis historia.

MARIÆ litera cõsignata FF. Minoribus.

MARIA

MARIA) privilegium, per quod non tam corporibus, quàm animabus Quæstaria nostra MARIA instaurat commoditatem.

Probatur Historicè.

619. Scribit Author Allocutionum Dom: 12. in Aula Philippi Hispaniarum Regis talem contigisse scenam. Insignis quidam nobilitate generis Comes juvenis, Aluarus Athaides, Gynæceo nobilium Aulæ fæminarum insidiabatur libidinosè delatus est ad Regem, quod ille conciniâ nocte adibat. Rex curat Comitem per quendam Palatinum iterum atq; iterum admoneri, ut desistat, nisi vitâ luere velit culpam: & cùm parùm, imò nihil curaretur a potente & nobili Principe data admonitio, ultimâ etiam decretoriâ nocte, piè dolosus ille Palatinus instruit insolitam scenam, nimirum aliquot ordinat Personas, albis coopertas syndonibus, quæ sub debili Lunæ illuminatione, per ambitus vastos palatii obambulantes, quasi Petitionarii pro salute Comitis periclitantis, stentoreâ quâdam voce submurmurabant. *Orate pro anima Comitis Aluari.* Interea iterū pergit ad Gynecæum lascivus Comes, viso quidem illo territus tantisper substitit, sed explorare, verane essent neglexit, & amore lasciuo ad alia distractus, pergit in malo proposito: ubi tandem ad valvas Gynecæi, sicariorum manu miser occubuit. Similem quidē, sed longè feliciori euentu, hodie MA-

Lascivus terriculamenta & monita spernens, misere occumbit.

A RIA instruxisse videtur scenam, dum non iam pro unius, sed pro omnium peccatorum animabus, oravit Vnigenitum, persimili quodammodo usa stylo, ut olim Rex Sodomorum ad Abraham: *Da mihi animas: cætera tolle tibi.*

Epilogus.

O Fortunatissimam! o Providissimam! o locupletissimam QUÆSTARIAM MARIam! Quærit illa animas & invenit, Petit gratias omnisq; reatûs condonationem, & impetrat gratiosa nostra Petitionaria. Legimus in Chron: Ord: Nostri, S. P. N. Franciscum Patriarcham solitum fuisse, fratrum ex mendicatione panis redeuntiū, brachia, quib9 mãticas cum pane deportabant, tanquam quid sacratum ex imitatione Paupertatis Salvatoris, devotè exosculari. O quàm viscerosè exambit devotio nostra, Tuas, (o solicita Petitionaria nostra MARIA!) sanctissimas exosculari manus, utpote affluentissimum Penarium gratiarum: sed eas vilitati nostræ attingere non licet: Deinde solicitudini QUÆSTURÆ Tuæ, nostra pro gratiis agendis non sufficit exiguitas: Precamur itaque saltim: Aperi & nunc Promptuaria Tua in abundantia, ut precibus Tuis adjuti, de Penu tuo, impetratæ Indulgentiæ hodiernæ dignâ reficiamur portione, & per tuam augustam intercessionem, æternam etiam in Regione Sanctorum sperare nobis liceat beatitatem. AMEN. 620.

S. P. N. Francisc9 ex mendicatione redeuntium fratrum brachia osculabatur.

B C

QVIETATIO plena DEBITORVM.
SS. DEIPARA.

Pro Solemnitate SS. Scapularis.

Stabat autem iuxta Crucem, Mater Iesu. Ioan: 19.

621. PRo præsenti Solemnitate SS. Scapularis, qui titulus gloriosus est Beatiss: Virginis, quòd S. Mater Ecclesia approbans Carmelitani Ordinis Breviarium, elegerit præsens Euange-

D lium, quod primâ fronte nullam videtur cum hâc Solemnitate habere cohærentiam & connexionem, arcanum in hoc aliquod latere arbitror. A. A. Totum quidem illud, quot verba spargit, tot

git, tot semina doloris compassivi jacit, dum tantùm loquitur, & agit de CHRISTO Domino crucifixo, & de Matre eius stante iuxta Crucem dolente. *Stabat iuxta Crucem:* Quo in statu, Sacratissima Virgo, coram oculis mundi, maximè ingloria & infelicissima apparuit, ob tam multiplices, quibus undiq; tunc opprimebatur, dolores & ludibria, dum in patibulo Crucis, medius inter latrones Filius suus, a circũstātib9 blasphemaretur;Solènitas verò SS. Scapularis,est rememorativa magnæ cõsolationis,ob beneficii excellentiam, quod in pignore SS. Scapularis, a MARIA, sacer Carmelitarum Ordo primùm, ac deinde cæteri fideles, recepisse gloriantur. Cæterùm non deest devotioni, Analogiæ istius, inter Dolentis Christi & Condolentis ipsi MARIÆ Passionem, ratio & fundamentum. Pendente etenim Salvatore in Cruce, negotium generale debiti Adæ posterorumq; eius transigebatur, ut sc: aboleretur antiqvum Chirographum peccati. Cancellaria igitur quædam nova cernebatur tùm; dùm hiantibus Vulneribus ac sanguineum subministrantibus atramentum, & vel calamo illo arundineo, quo fel amarum, aridissimo Salvatoris propinabatur ori, pro scriptorio subserviente, QUIETATIO illa generalis debiti Adæ conficiebatur a supremo Regente, ipso nimirum patiente JESU, qui regnasse a ligno dicitur per Prophetam. Cuius novæ QUIETATIONIS remedio, antiquæ obligationis debitum ablatum est: testante Paulo, ad Coloss: 2. *Delens, quod adversùs nos erat Chirographum decreti, quod erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud Cruci:* Et quoniam Beatiss Virginem, Doctores infra citandi, Cancellariæ Crucifixi primam administram censent, ac proptèrea, ex officio Cancellariam illam appellant. Vti Jacob: de Vorag: Bernardi: Busten: aiunt. *MARIA, est Cancellaria DEI, ad quam spectat dare literas puræ gratiæ & misericordiæ.* Opus igitur erat, ut Cruci adstaret exprompta, ex meritis Filii, omnis gratiæ & misericordiæ Syngraphas expeditura. Et ideo in huius Solemnitatis Scapularianæ Festo, non aliter se in Euangelio præsentare voluit, ut per hoc demonstraret, se Auctricem esse, quòd

Cancellaria nova, in monte Calvariæ.

Quietatio debiti Adæ, in monte Calvariæ.

Coloss:

Vorag: Busten:

A suæ intercessionis merito, singulare hoc Diploma plurimarum gratiarum, & QUIETATIO perfecta a debitis peccati, quibus donantur Confratres Scapulariani, huius vestis titulo, ex Cancellaria promanaverit Passionis Filii. Unde nihil justiùs æstimo, quàm novo hodie B. Virginem venerari Titulo, nimirum, ut dicatur, *QUIETATIO perfecta debitorum*, præsertim per SS. Scapularianì Privilegii communicationem: quod antequam comprobem, prius gravitatem debiti peccati, ex aliquibus circumstantiis perpendam, Interim breviter salutemus Virginem.

Scapularis privilegio, quietamur a debitis animæ

B

> *Ille, cuius Passione*
> *Vita nobis reddita,*
> *Tuâ QUIETATIONE*
> *Tollat nostra debita.*

PARS I.

Debitum peccati, citissimè extinguendum.

622. Hic primùm inter scienda habendum est ex D. Chrysostomo hom: ad Nepot: & S. Ambr: l. 5. de Sac: quòd debitum peccati, nihil aliud sit, nisi obligatio peccatoris ad culpam & pœnam æternam. De quo debito S. Ambrosius intelligi vult verba illa in oratione Dominica. *Dimitte nobis debita nostra. Et quid est* (inquit) *debitum, nisi peccatum?* Et Chrysost: cit: de chirographo Adæ ait: *Adam ille, initium contraxit debiti, nos fœnus auximus, posterioribus peccatis.* Delevit Chirographum debiti Adæ Passio Christi, sed in supposito pœnitentiæ illius. Nec aliter debitis nostris, s. peccatis, indulgetur a Deo QUIETATIO, nisi similiter, Passio Salvatoris, partim virtute Sacramenti; partim nostræ voluntatis cooperatione, & aliis satisfactoriis quoad pœnam temporalem remediis, debitè applicetur. Unde quis non miretur? deplorandam sortem illorum, qui tot peccatorum debitis, Deo obærati, non subitò, post peccati alicuius lapsum, exsolvendi se a debito per pœnitentiam, negotium conversionis arripiunt, sed moras noxias saluti suæ, trahunt, per quod fœnus debiti multò ampliùs in dies adaugent, multiplicium aliarum culparum facti rei.

Chrysost: Ambr:

C

Pœnitentiam retardantes tanguntur.

D

Probatur

Probatur Scripturaliter.

623\. Plura sunt loca Scripturæ, quæ citissimam exsolutionem debiti peccati post aliquem infelicem lapsum, per remedia pœnitentiæ, suadent & iubent, atq; dilatæ in posterum pœnitentiæ secutura explicant damna: Præcipuus est ille locus Eccli: 5. *Ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindictæ disperdet te.* Ex quo loco Seraph: Doctor cum quibusdam Theologis deducit, & multis rationibus persuadet cuilibet peccatori, ut si eum contingat labi in aliquod mortale, non differat in longum pœnitentiam: imo asserit teneri eundem quantocius sibimet consulere, siue interim per verum animi dolorem aut contritionem, siue per Sacramentum Confessionis. Quodsi etenim differat de die in diem converti ad DEUM, a cuius gratia per peccatum scit se excidisse, iam eo ipso primùm arguitur, quòd parùm credat de gratia DEI, dum eam quàm citissimè recuperare negligit. Deinde aperto periculo damnationis se exponit, cùm plerumq; (attestante Ecclesiastico) malitiosè differentibus conversionem, *Subitò veniat ira DEI, & in tempore vindictæ disperdantur.* Audi S. Basil: scitè valdè de cita pœnitentia monentem. *Quando* (inquit) *te peccatis obnoxium senseris, ad pœnitentiam citò converti, ne confundaris: qui enim sic pœnituerit, in novissimo non pænitebit: clementer enim Dominus ad Pœnitentiam confugientes suscipit.* Deinde ad illum, qui de die in diem, de anno in annum differt pœnitentiam, descendendo, eum sic alloquitur: *Quis novit hominum, diem exitûs sui? non enim omnes in senectute privabuntur hâc luce: sed in diversis ætatibus de hoc mundo migrabunt: & in quibus actibus vocabitur homo, in iisdem necesse est reddere rationem. Sed nec & tu cuncteris ad pœnitentiam converti. Semper ante oculos tuos versetur ultimus dies. &c:* Bellovac: spec: moral: l. 3. dist: 2. tales crastinos pœnitentes, multiplicis præterea impietatis arguit. *Quia* (inquit) *talis iniquus est in DEUM. Iob: 31. Iniquitas maxima & tentatio contra DEUM est, osculari manum suam, scil: blandiri sibi de opere suo malo, & differre conversionem. Impius item est in Angelum suum, quem de expectatione gaudii, quod sperat de conversione eius, affligit. Iniquè agit, & contra seipsum: quia seipsum vult potiùs habere malum, quàm bonum: Infirmum, quàm sanum, servum, quàm liberum, Mortuum quàm vivum, in statu latronis, quàm Regis: Pauperem magis, quàm Divitem, et omnium bonorum Ecclesiasticorum expertem, quàm participem: et consortem dæmonum potiùs, quàm Angelorum.* Ponderanda satis hæc, quæ sequuntur ex dilatione debiti suæ Pœnitentiæ. Sed præcipuam meretur considerationem, fænoris a debito, diurnis incrementis augmentatio: plùs etenim obligaris Deo pro peccato, quò longiùs abolitionem eius differs, multiplicans impietates, de quibus immediatè dictum ex Bellovac: His omninò adnumeranda veniunt: lucrum cessans, & damnum inde emergens. Et quidem dum statim non pœnites; damnum lucri cessantis pateris: quia in decursu multorum dierum aut annorum, vitam agens virtuosam, & in gratia DEI constitutus, ingens comparaturus esses, pro Cælo acquirendo, multorum insignium meritorum lucrum. Vnde si animæ beatæ in Cœlis, essent capaces alicuius tristitiæ, hæc sine dubio vel maxima foret, quòd scl: non plùs laboraverint tempore vitæ suæ mortalis, ut hac ratione sublimiori in cœlis fruerentur beatitudine. Pateris quoq; iacturam per damnum emergens, quia quando culpa, post longum tempus, tantò magis, si in fine usq; vitæ tollitur per pœnitentiam, pœna in flammis purgantibus exsoluenda manet, quam longè faciliùs in vita per satisfactiones varias, si tempestiuè pœnituisses, abolere, vel notabiliter diminuere potuisti. Adde his, improbum fœnus peccatorum, quod facillimè ex vno non deleto statim per pœnitentiam peccato, accumulatur, penè in immensum. De quo sic Did: Stella in Luc: 3. disserit. *Peccator ex uno in aliud devenit peccatum: & unum peccatum, aliud impellit: atq; nullum finem vel terminum hoc genus mali haberet, nisi Divina misericordia nostris peccatis imponat finem.* Proinde Jos: Mansi d. 1. de Pœn: procrastin: huiuscemodi fænoris improbitatem & damna alia, ex dilata pœnitentia, pensitando, sic concludit: *Tametsi per divinam revelationem infallibilem & indubitatam de facienda in Articulo mortis*

Eccl: | *Pœnitentiam retardantium pericula.* | Basil: | *Cras in pœniten-* | *do, quàtarum causa impietatū.* | *Pœnitentiam differens, quanta amittit lucra.* | *Peccatum unum, trahit ad aliud.*

lo mortis pœnitentia & de assumenda æterna tua salute certus & securus esses; nullo tamen modo ad illud usq; tempus, tuam deberes procrastinare conversionem, ob multa damna, quæ inde resultant.

Probatur Figuraliter.

624. Non diffiteor equidem, quòd quandoq; illi, quibus nondum plenè est extersa frons ad malum, si talibus labi contingat, (dum continuus adstat monitor, rea conscientia, & in morem duri Exactoris vrget, imò torquet implacabili verme, pro contracti debiti redditione, stimulando ad pœnitentiam,) ipsi dum capitale ipsum debiti solvere illicò negligunt, aut differunt; quodam quasi *interesse* debiti persoluto, se securos arbitrantur, dum scil: interea, opera aliqua misericordiæ præstant, eleemosynas largiuntur, & aliorum mendicant pro se orationes. Et talia quidem fœnora, scio ex Theologia, salutariter exhiberi, nam non sunt sine aliquo lucro, cùm reputentur esse merita saltim de congruo, dispositiua ad pœnitentiam, præsertim si exerceantur, non intentione serviendi interea voluptati peccati, quod ipsis saperet; sed animo conciliandi sibi auxilia ad pœnitendum de peccato, quod ipsis iam displicere incipit. Cæterùm & talibus adlaborandum esse, ad ipsius capitalis debiti, scil: peccati, per pœnitentiam sine omni mora abolitionem, suadet Figura relucens in Nave periclitante inter fluctus cum Jona. Jon: c. 1. *Dominus misit ventum magnum in mare: & facta est tempestas magna in mari, & Navis periclitabatur conteri,* Videamus, quid fit à nautis in tanto hoc periculo & jactatione navis, ut possit salvari. *Timuerunt nautæ, & clamaverunt viri ad DEUM suum, & miserunt vasa, quæ erant in navi, & Ionas descendit ad inferiora navis, & dormiebat sopore gravi.* Ecce vobis irritus labor nautarum. Jonas, qui auctor erat tempestatis cubabat quietus, somno stertebat, à nemine inquietabatur, sed potiùs relicto illo, a nautis curritur ad preces, curritur ad effusionem bonorum in mare. Proh nautarum ignorantiam! Quid prodest omnia movere pro salute, si, quod caput est mali, non priùs tollis, nec auctorem investigas ipsum? Pulchrè alloquitur dominum

Eleemosynæ, ieiunia & similia, iuvant in peccato existentes

Jonæ.

Ionas in mari, typus peccatoris.

A navis, S. Basil: Seleu: Orat: 12. *Quid his? mare jactatur, & sortem in medio nominas, & auctorem tempestatis sinis considere?* Hæc est peccatorum inscitia, periclitatur ipsorū salus, concutitur anima continuis, arguentis de peccato conscientiæ fluctibus, & quòd plerumq; fit, vindicante DEO, corpus etiam, post perpetratum malum, molestarum infirmitatum iactatur tempestatibus, æstuat ut mare, ardentibus febribus: quæ dum sustinet peccator, currit ad Sanctos, currit ad DEIPARAM: vota plurima tales emittunt, per misericordiæ opera remedia quærunt, pecunias B in pauperes effundunt, saccos vacuant, nullum non movent lapidem, sub dolore gementes: solum debitum capitale, id est peccatum, totius mali auctorem & causam, immotum & prorsùs intactum relinquunt in fundo animæ, abolitionem eius per veram pœnitentiam, differentes. Quid mirum? si nihil lamenta utilitatis afferant, donec radix mali medullitùs immota asseruatur: primùm festina ad Jonam in fundo navis: nimirùm, latens in conscientia peccatum adorire, illud in mare Pœnitentiæ proiice, & cessabit quassatio. Quis non miretur vehementem C Esau dolorem, ob amissam benedictionem paternam, ob debitum contractum servitutis alienæ? dictum enim erat Jacob fratri eius. *Esto Dominus fratrum tuorum, & filii Matris tuæ serviant tibi.* Gen: 27. Currit ille ad gemitus, ad lachrymas, ad preces. Quippe *irrugiit clamore magno, & consternatus ait: Benedic etiam & mihi, Pater mi.* Quæ salus tot lamentis, tot precibus non posset instaurari? Quæ ruina non posset reparari? Et tamen non reparatur Esau ruina, debito servitutis contractæ non exsolvitur: & cur? Quia cùm omnem lapidem movet, ut flectat Pa- D trem, solum capitale debitum cordis, nimirum peccatum in corde intactum reliquit, quod priùs removere debuerat. Ait S. Ephrem: de Pœnit: *Lacrymatus est Esau, non quia peccavit. Occupabat mentem malitia, & per solam linguam voluit benedictionem impetrare. Sed ista dico? vt si amaritudinem in anima habeas; primùm eam radicitùs evellas, & postea sic ad DEUM accedas.* Adeo durum, adeo grave est debitum noxæ peccati, vt nisi extinguatur totum in capitali, fœnora etsi

Basil: Seleuc:

Peccatores, dum aliqua curant salutis, principale intactum relinquunt.

Peccatū, quò diutius differtur pœnitentia de illo, multa alia contrahit peccatorum debita.

Gen:

Debitum capitale peccati, ni solvatur, fœnus accrescit.

Ephrem:

nora etsi minora solvas, pondus illius non imminuitur, sed interdum accrescit, & aggravat magis debitorem.

Probatur Historicè.

625. Hoc ipsum, nedum in illo Jona Propheta demonstrare cõplacuit Providentiæ Divinæ antiquis temporibus; sed his quoq; ætatibus, eiusdem rei simile memorandum voluit relinquere exemplum, in cuiusdam mulieris peccatricis persona. Joa: Mosch: in Prato spirit: c. 36. narrat: Navarchus quidam, cum navi, pluribus onusta varii status Personis, solvit a portu: ubi in altum iam promoverat, aliis navigiis faustè procedentibus in cursu, sola ipsius navis hæsit quindecim dies, tanquam rupes immobilis, quam nec vela expansa flante vento, nec remi propellentes, juvare poterant. Ad Divina auxilia convolat Navarchus, vota nuncupat, preces fundit cum aliis. Audit igitur e Cœlo vocem. *Mitte foras Mariam* (nomen hoc infelicis illius mulieris erat) *& bene navigabis:* Quod magis ambiguum reliquit Navarchum, nesciebat etenim, quænam hæc Maria esset, & ideo multoties iterabat, Maria, Maria, meditabundus. Jacebat quædam obscuri nominis fæmina, angulo in extremo navis, quæ se citari existimans, quid fieri vellet dominus navis, interrogat. Adductam ad se nauclerus his compellat verbis: *Vides me Maria peccatorem: tantus numerus meorum scelerum est, ut ea iam non velit pati Deus, & ideò non sinit navem progredi.* Tunc illa: *Non sic Navarche: tace de tuis: ego, ego verè sum peccatrix: va mihi! va mihi! Vidua cùm essem, ut militis vicini, in quem oculos conjeci, matrimonio faciliùs potirer, duos proprios filios interfeci: post filicidia perpetrata, magis ex eo odibilis facta eidem, & spreta, nunc publicæ justitiæ pœnas fugio, sed Dei manum, video effugere non possum: Age mecum quod lubet.* Prudens gubernator, ne quid præcipitanter ageret: exploraturus, quænam pars rea esset, scapham ipse ascendit, sed similiter scapha immobilis hæret. Regreditur ergo in navem, etiam fæminam conscendere jubet. Vix in eam demissa est mulier, cum statim scapha vertiginem passa, sese quinquies circumagens, tanti ponderis impatiens in profundum subsidit, & ampliùs videri de- A siit. Navis verò, mirâ velocitate, intra tres dies, multorum dierum iter confecit. Vide hinc gravitatem debiti peccati, quod desperata hæc mulier, quia per pœnitentiam veram dissolvere non studuit, animam & corpus pro fœnore, orco dare debuit.

Mulier peccatrix sistit navim, ac tandem scaphæ imposita, absorbetur à mari.

Peccatum grande pondus, exemplo probatur.

PARS II.

SS. DEIPARA, Quietatio perfecta debitorum.

626. B Persarum Regibus olim in usu fuisse (scribunt veteres) vestem quãdam phrygiatam, quæ pro exigentia rerum, variis characteribus auro & gemmis contextis, exprimebat, quæ Regi deberetur reverentia ac cultus, & quemq; monebat, ut promptiùs solveretur, quod Regi debebatur. Id notavit Lyræus Trisag: l. 1. ex Pierio de veste Darii Regis, in qua scriptum legebatur Græcum nomen vel Arabicum, quo monebantur intuentes, quos honores Regi deferre deberent, ob victorias bello partas. Imò Doctores C quidam Thalmudici, similes quasdam observarunt inscriptiones in veste superbissimi Aman, propter quas generosus, etsi pauper Mardochæus renuerat dare prætensum honorem Amano, tanquam ipsi indebitum. Plurimùm alludit huic Persarum mori & illud vestimentum Angeli Apoc: 19. qui repræsentabat DEI verbum: *Et habet in vestimento & fœmore suo scriptum, Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Non dissimili admodùm pompâ Reginam Reginarum, Dominamq; universi B. V. MARIAM in hodiernæ festivitatis solemnitate adornatã esse intueor, nimirũ D mysterioso SS. Scapularis indumento, quod plerumq; duplici salvifico nomine JESU & MARIÆ phrygiatum, a fidelibus piè deportatur. Sacratior enim hæc vestis, dum excellentis Cultûs DEIPARÆ a fidelibus exigit debitum, simul sacrorum characterum privilegio conciliat devotis, cunctorum debitorum animæ plenam apud DEUM Quietationem, ad eum quodammodo morem, quo Præfecti tributorum alicuius Principis aut Civitatis, transe-

Vestes Persica, characteribus phrygiata

Vestis Aman superbi, cũ inscriptionibus.

Scapulariana vestis, augustis nominibꝰ phrygiata.

Nota vestibus inscripta, tributi persoluti testimonium.

transeuntium per Portas, pileis vel vestimentis, notas quasdam inscribere solent, testantes & quietantes de persoluto, quod debebatur.

Probatur Scripturaliter.

627. Generaliter primùm loquẽdo, quantũ valeat Beatissimæ Virginis in tollendis per intercessionem suam debitis peccatorum authoritas, & quàm continua sit pro eisdem ipsius deprecatio, per quam ex obligatione peccatorum nostrorum quietamur, colligere id licet ex illo S. Scripturæ loco, ubi Salvator noster quotidiani orationum pensi ad Patrem Cœlestem, discipulos suos, & in eis cunctos fideles edocens stylum, inter puncta deprecatoria, pro debitis etiam, postulationem adjicere mandavit: *Sic autem orabitis. Pater noster qui es in Cœlis: & dimitte nobis debita nostra.* Per quæ debita, communiter intelligunt Commentatores, obligationem culpæ & pœnæ, siue simul, siue seorsim, quam contrahit homo, per reatum peccati mortalis, & respectiuè etiam venialis. Hinc Justin: Miechou: in Litan: Laur: D. 129. n. 24. excitat curiosam Quæstionem de B. M. Virgine: Quomodo illa, hanc orationem Dominicam, (quâ, utpote a CHRISTO tradita frequenter vsam fuisse, nullus negabit) dicebat veraciter, & orabat. *Dimitte nobis debita nostra.* Siquidem creditur, sine culpa etiam veniali vel minima, totam vitam transegisse: iuxta Canon: 23. sess: 6. Conc: Trid: Imò etiam nedum a peccato originali, sed etiam a debito proximo illud contrahendi, omninò liberam, multi Doctissimi Theologi, eandem propugnant. Itaq; respondendo ad hanc difficultatem cit: Author. sic ait: *Dicant alii, quod simile vero esse judicant. Ego in hanc proficiscor sententiam, Beatam Virginem hac verba, Dimitte nobis debita nostra, pro aliis seu pro universa Ecclesia, proferre consuevisse: pro se verò potiùs de acceptis beneficiis, & præsertim pro præservatione sui ab omni debito, gratias Cœlesti Patri egisse.* Simili quodam modo, quo Salvator noster, qui nihil confitendum habebat, oraverat ad Patrem Mat: 11. *Confiteor tibi Pater.* Super quo rectè glossavit S. August: *Non solius est confiteri peccatoris, sed etiam aliquando laudatoris.* Ex quo discursu, & ex verbis

Debita nostra, sunt peccata.

Miecho:

MARIA, quæ nullum habuit debitum peccati, quomodo veridicè potuit dicere: Dimitte nobis debita nostra?

A S. Scripturæ, evidenter colligere est, quòd B. V. MARIA, dum adhuc inter viventes moraretur, præter cæteras sanctissimas occupationes, modosq; contemplationum, & orationum, hanc singularem sibi usurparit, ut quotidianâ, totiesq; repetitâ suâ pro debitis alienorum peccatorum deprecatione, apud Misericordiæ Filii sui Thronum, contractarum ab aliis per quotidianos lapsus obligationum flagitaret, & impetraret QUIETATIONES. Hinc S. Germ: de Zona Deip. c. 12. sic eam alloquebatur. *Quis post Filium tuum, ita generis humani curam gerit, sicut Tu? Quis* B *in supplicationibus adeo pugnat pro peccatoribus? quis ea, quæ corrigi non possunt, adeo repugnando excusat? Tu enim habes Maternam apud Filium fiduciam & potentiam: nos qui sumus condemnati, & non audemus intueri ad Cœli altitudinem, tuis interpellationibus & intercessionibus, ei efficis familiares, & das salutem, & ab æterna liberas supplicio.* Sed hæc universaliùs dicta intelligenda. Habet profectò Pientissima hæc Exsolutrix debitorum nostrorum, MARIA, singulares suas Syngraphas, symbola, & modos, quibus illa novit extinguere a devotis suis partim in toto, partim in parte, C omnem obligationem peccati: inter quæ, præcipuam sibi vendicat S. Scapularianam vestem, quæ propterea ab ipsamet elargiente MARIA, signum salutis appellata fuit, & meritò: Habet enim sacrum hoc indumenti genus, etiam ex meritis Deiparæ, Summor: Pontificum concessu, plurimas, tam plenarias, quàm limitatas Indulgentias, quorum beneficio huiusmodi debita, (si cætera non desint) a Confratribus abolentur. Quod privilegium indumenti sacri, præluxisse videtur, in illius D Aaronici vestimenti Figuratione, de quo David. Psal: 132. *Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam, barbã Aaron: quod descendit in oram vestimenti eius.* Si etenim, iuxta Expositionem Blanc: sub n. 66. in fluxu unguenti denotatur Gratiæ CHRISTI, ubertas, illudq; descendere oportet in oram vestimenti sacerdotalis, quæ nimis gloriosa habebatur, ob aurea & sonora circumquaq; pendentia tintinnabula, de quo Exod. 28. Quis perneget non ineptè in hoc vestimenti sacerdotalis genere, quendam eluxisse Typum S.

S. Scapula-

MARIÆ exercitiũ singulare, in vivis, deprecari pro debitis peccatorum.

Germ:

Mariana syngrapha, quibus quietantur peccatores à debitis.

Scapulare, syngrapha peccatorum debiti.

Scapulare, signatum in veste Aaronica.

Vnguentum descendens

in barbâ, gratiæ CHRisti ubertas. Scapularianæ vestis. Quæ etenim post SS. Rosarii devotionem, gloriosior per totum orbem habetur praxis colendi MARIAM, quàm præfatæ Confraternitatis exercitia? In huius ergo gloriosi vestimenti oram, tunc descendit per barbam Aaron, pretiosum ungventum Spiritûs S. scl: gratia remissionis, per quam QUIETANTUR Confratres a peccatorum suorum debitis, quando Ss. Pontificum Privilegio, nedum in ipso hodierno Solemni Festo; sed etiam in prima susceptione SS. vestis, & aliis pluribus Festis, plenariâ donantur Indulgentiâ: quasi in re ipsa, MARIA, cuius intuitu hæc omnia ipsis gratiosè præstantur, fieret peccatoribus, plena omnium debitorum & completa QVIETATIO.

Probatur Figuraliter.

628. Sed ab unguento Sacerdotali, transeamus ad Oleum Prophetæ Carmelitani: ipsumq; Oleum, promovebit Figuram, mysterio vestis Scapularianæ valdè accommodam. Triste quid, cui tamen successerat brevi alterum gaudiosum, legitur. 4. Reg: 4. Mulier quædam summo angore afflicta, Prophetam Elisæum interpellavit, imminentiq, calamitati, remedium poposcit. *Mulier quædam de Vxoribus Prophetarum clamabat ad Elisæum dicens. Servus tuus, Vir meus, mortuus est, & tu nosti, quia servus tuus fuit timens Dominum, & ecce creditor venit, ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi.* Acceperat Mulier nescio quid a creditore, verùm creditor, qui non dederat gratis, sed locarat ad fænus, & importunus repetebat creditum, atq; grande crediti exigebat lucrum: fortè mulier cùm accepit, delusa putavit donum, postea verò lugebat carè soluendum. Drogo Ostien: de sacr: Pass: in hac muliere prospectat imaginem animæ peccatricis, eiusq; damna, quæ ex degustata vetita voluptate incurrit, præsertim in intellectu & voluntate: vnde sic, quasi in persona eiusdem ait: *Invadit* (inquit) *me creditor ille improbus, & duos filios meos, hoc est, intellectum & affectum, inertiæ, vanisq; illusionibus suis inservire cogit.* Cæterùm ex sensu aliorum mox citandorùm, emicat in hac muliere, MARIA, eiusq; singularis industria, in procuranda solutione omnis debiti nostri.

Reg: | Drogo. | *MARIA adūbrata in mulie-*

A MARIA, quippe est mulier illa ipsa, quæ sub Cruce Domini stans, in Joanne Virgine, innumeros acquisivit filios, ex illis Filii sui, ad se verbis. *Mulier ecce filius tuus.* Abundat porrò illa filiis, sed debitoribus, antiquæ, primi sui Parentis Adæ, obligationis, suæq; propriæ, obæratis onere, pro quibus debitis, dum durus exactor siue dæmon, siue mala Conscientia, siue ipsemet justus Judex, instat; fieri non potest, ut eius Materna viscera calamitatem filiorum suorum non sentiant. O magna utriusq; Matris de filiorum debitis solicitudo & pietas! sed miseB rationem MARIÆ in suos, pientiorē oportet agnoscamus. Quærebat illa a Carmeli Incola Elisæo, qui pallio miraculoso Eliæ, dividens Jordanem, plurimùm iam inclaruerat, suæ subsidia egestatis: ast MARIA in ordine Carmelitano, sub titulo gloriosissimi vestimenti sui, nova aperit Promptuaria, diversarum gratiarum ubertatis, tesserâ hac salutisq; signo, S. Scapulari, Almum condecorans Ordinem. Mandante illa viduâ, filii ministrabant vasa, in quæ copiosè ex prodigioso illo lecytho fundebatur Oleum, ut debitum ex divendito persolueretur: O quantæ C scaturigines Cœlestium donorum, ex sacri Scapularis lacinia dimanare hucusq; cognoscuntur! dum nedum justificantis gratiæ beneficio, sed tot gratiarum excitantium, adiuvantium, consequentium, auxiliis, peccatores confortati & inuncti probè spiritu, vasa sua, nimirum, corda superabundanter impleri sentiunt: atq; sic alluvio propriarum lacrymarum de suis peccatis adaucti, omne præteritum peccatorum debitum extingvunt & abolent. Audiatur de hoc Doctissimus primùm Idiota, Par: 6. Contempl: 15. quàm proximè cogitatibus nostris alluserit: dum ita D ait: *MARIA, mulier, quæ vasa vacuata implevit oleo ad præceptum Elisæi, id est Christi: vasa vacua, sunt corda nostra vacuata ab amore terrenorum, & ab immunditia peccati mortalis: lota & sincerata per veram confessionem & lacrymarum effusionem: clausa inferius per contemptum temporalium aperta superius, per appetitum Cœlestium: capacia per profunditatem humilitatis & latitudinem charitatis.* Eodem planè stylo, imò & verbo, hunc pertractavit locum Rich: Laur: l. 4. de laud: V. di-

re pro solvendo debito sollicita. | *MARIA implet vasa cordium gratiarum auxiliis.* | Idiot: | Rich:

V. dicens. *MARIA mulier, de qua legitur 4. Reg: 24. quæ vasa vacua implevit oleo, ad præceptum Elisæi, id est Christi: sed plena nequaquam, quia sicut dicit Philosophus, fudit potiùs, qui mittit in plenum. Vasa autem vacua, sunt corda vacuata ab amore terrenorum, id est, ab omni immunditia peccati mortalis lota.* & cætera omnino eadē habet ille, quæ primus præmisit. Ex quorum sententiis manifestiùs elucet industria MARIÆ, in liberandis peccatoribus a debitis suis, idq; variis modis & influxibus gratiarum, inter quos specialis habetur cultus, & exercitia devotionis Scapularianæ.

Probatur Doctoraliter.

629. Sed præterea adest & amplior chorus Doctorum, qui, quantùm Beatiss: Virgo laboret in QVIETANDIS hominibus a debitis peccatorum, id sub variis explicavêre modis. Primùm sub ratione Fidejussionis, quam illa exhibet Filio pro peccatoribus, ad eos reconciliãdos.
Damas: De hoc Joan: Dama: in Paracl: B. V. ait: *MARIA, Fideiussor nostra.* S.
Joseph: Joseph Hymnograph: *Ipsa est Fideiussor nostra, ut convertamur, & recipiamus Con-*
Creten: *fessionem peccatorum.* S. Andr: Cret: Orat: 2. de Dorm: B. V. *MARIA, Fidejussio, qua pignore dato, fit divinorum re-*
Ephrem: *conciliatio.* S. Ephrem, Ansel: Alb: M. C
Anton: Antonin: Dion: Carth: Bernard: Se-
Alb: M: nen: ap: Polyanth: Marian: concordi-
Dion: ter eam *Reconciliatricis mundi & Ecclesiæ*
Bern: *militantis cum triumphante,* titulo veneran-
Chryso: tur. S. Chrysost: in Canon: S. Eliæ Prophetæ, eandem nominat: *Abolitionem antiquissimæ & rigidissimæ sententiæ.* Nicetas David hom: de Nativ: V. *Abolitionem maledictionis primorum Parentum, cui omne mortalium genus obnoxium erat.* Hoc autē ipsū originale fuit debitum: debitum debitorum dicendum, utpotè omnium origo. Sed conclu-
Bernar: dat chorum suadā suā melleā, Bernardus, qui transactiones MARIÆ pro peccatorum debitis, cum suo Filio, devotè contemplatus, sic eam allocutus est, ser: de præcell: V. *O felix MARIA! Tu Mater Regis, Tu Mater exulis: Tu Mater Rei, & Mater Iudicis: Tu Mater DEI, & Mater hominis. Cùm sis ergo Mater utriusq;, discordias inter tuos filios sustinere nequis.*

630. *Probatur* Miraculosè.

Perpendimus iam aliquot argumen- A tis miram Beatiss: Virginis in dissolvendis peccatorum debitis industriam; spectare nunc liceat, etiam eiusdem efficaciā: adeo, ut non modò in animas, sed & in corpore quoq; (ad quod plerumq; derivantur debita animæ) tribuat debitoribus securitatem: quod ipsum tali comprobatur prodigio.
Carth: Carth: de mirand: B. V, M. §. 63. ex S. Anton: Archiep: rem sic enarrat. Circa A. D. 1190. cùm Rex Aragoniæ & Comes S. Ægidii, qui Raymundus dicebatur, molestā discordia dissentirent, nulliusq; intervenientis valeret oratio, ad pacem reducendam, in ur- B be Anitio, ubi habetur virginale gloriosissimum templum, contigit, quòd cuidam devoto fabro lignario DEUS se specialiter manifestasset, fuitq; ei tradita quædam Syngrapha seu chartula, in qua erat effigies Beatiss: MARIÆ V. sedentis in throno, & charissimum suum Filium amplexantis: & præterea, rotunditati Imaginis circumscriptum legebatur: *Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.* Postquam se tam admirandæ visionis famā vulgavit. Viri Principes, ex variis mundi plagis, & ingens populariūm numerus, in feriis Assumptæ DEI Matris, Anitium convenerunt: porrò Ur- C bis Antistes hominem illum, fabrili artificio viventem, sed virtutis & fidei plenum, in medium cætum venire, & quæ vidisset, audivissetq; jubet effari. Ille de Aragonum Regis & Comitis competitoris reducenda pace, divinum audacter exponit & promulgat imperium, imaginemq; testem inducit, obeuntibus oram literis illis consignatam: auscultant duo illi Principes, divino consilio in Galliam peregrinati, & pacem cœlitùs impetratam, se esse servaturos, interposito jure jurando confirmant, pacis tesseram Virgine- *MARIÆ pacem conciliās, per quādam imaginem.*
D am illam Imaginem adhibent, quam plumbeis sigillis impressam, lineisq; assutam tunicellis, qualia solent esse Monachorum Scapularia, pectori applicitam, pro symbolo, proq; pacis insigni circumgestabant. Ea verò pax tantæ sanctitatis habebatur, ut qui ita linteatus, & tali sigillo munitus esset inventus, ei hominum cædes impunita foret a cognatis & propinquis illius, qui esset interemptus. Non enim consanguinei, non amici de vltione labora- *MARIÆ Imago, tessera securitatis.*

laborabant: sed cœlitùs admonitæ, pacis memores, in gratiam Reconciliatricis MARIÆ, totum homicidæ libenter indulgebant: quin & illatæ supernæ Imaginis viso exemplo, in occisoris, frater occisi ruebat amplexus, eumq; hospitio acceptum, humaniter tractabat. Hoc idem prodigium quàm venustè applicari valeat S. Scapularianæ vesti, quæ similibus communiter insigniri solet Figuris & characteribus, quis non fateatur? præsertim si se reflectat ad similia miracula & prodigiosam virtutem huius sacræ Peciæ, contra ictus gladiorum, tormentorumq; igneorum impressiones. De quo habes sufficienter superioribus Discursibus pro eodem Festo. Hinc agnosce, quàm securus sit viator, ab omni debito animæ & corporis, sub cœlesti hac syngrapha MARIÆ, & salutis signo, vesti Scapularianæ inscripto.

Scapulare, signū securitatis, contra pericula corporis etiam.

Probatur Historicè.

631. Sed iam vltimò in QUIETANDIS etiam demortuorum Confratrum debitis, MARIÆ eximiam consideremus pietatem: cui præludendum breviter ex Historicis. Scribit quidam in sua *Schola Curiosa:* Quod Rodericus Gotterius Comes, a Ferdinando Rege Castilliònis, prælio victus captusq; facultatem fratris sui in eadem pugna cæsi, sepeliendi Corpus obtinuerit, eâ lege iuramento sancitâ, ut fratre sepulto ad carcerem rediret. Hic ut debitum & obligationem redeundi vel protelaret vel extingueret, corpus fratris aromatibus conditum, unà secum quocunq; incederet, deferri curavit, sicq; Regem elusit. In parte licet, etsi non in toto, pulchrè nihilominus, hæc narratio quadrare videtur, ad illud singulare sabbathivum Privilegium, quo Alma Scapulariana Confraternitas, testantibus Bullis Pontificum, cœlitùs gaudet, animabusq; Purgatorii, est perquàm gratiosum. Matrem quidem se animarum Purgatorii appellavit MARIA, audiente S. Birgittâ, qui arctioris vinculi titulus est, quàm fratris vel sororis: Solicitudinem ergo eius, circa animas defunctorum filiorum & fratrum ac sororum Confraternitatis considera: vix etenim piacularem carcerem, residua peccatorum debita seu satisfactiones exsoluturi per

Cadaver fratris, fratrem liberum reddit a servitute.

A satispassionem, ingrediuntur illi, omnes ante Sabbatum dies curiosè numerat Beatissima, interea verò partim per Angelos afflictis solatia mittit, partim eos aromatibus deprecationum suarum ad Filium suum, ut de pœna eorum misericorditer imminuat, recondit, & tandem primo Sabbatho, pigmentatâ Scapularianâ veste, (quod iam alibi latè probavi) ob singulare huius Confraternitatis Privilegium, involutos, ab illoq; piaculari carcere, liberatos, ac omni debito perfectè iam exsolutos, Filio suo repræsentat, æternâ felicitate donandos.

Scapulare, iuvat in Purgatorio.

B Epilogus.

PRofusum quorundam in debitores suos legitur ingenium. Exuperat, quod Spartianus in Adriano scribit, eum ad aucupandam populi gratiam, 27. milliones aureorum, quæ fisco debebantur, remisisse debitoribus: ac in foro Traiani extructo igne, omnium debitorum Syngraphas combusisse. Æneas Sylu: l. 4. c. 42. commendat Pragensem Civem, qui auri nummorum centum millia recepto Chirographo, Carolo IV. Imp: mutuò dederat: quem postridie ad prandium in- 632.

C vitavit, convocatis Regni Dynastis, & ad finem prandii splendidi, inter duas lances aureas, chirographum illud Imperatori obtulit, ac debitum condonavit. Quid simile præstitisse legitur ap: Novar: Elect: tom. 5. l. 9. n. 89. Mercator Antuerpiensis Carolo V. O quam incomparabiliter excellentiori celebranda venit apotheosi, magnifica liberalitas & beneficentia Tua, Piissima Exsolutrix debitorum nostrorum, perfectaque illorum QUIETATIO, Virgo MARIA! Quæ Universæ Ecclesiæ Dei villicationi præfecta, universorum quos debitores Filii Tui cognoscis, curam geris, tot industriis,

Debitorū in condonatione mira generositas Adriani & quorundam aliorum recentiorum.

D tot modis adinventionum tuarum abolendo debita nostra: tollis eorum cautiones, non ut imminuendo aliæ scribantur, sed ut totaliter deletæ, absolutè extinguantur. Accendis toties, recurrentibus Festivitatibus Tuis, quodammodo triumphales focos, quibus chirographa fidelium comburas, dum illi meritorum tuorum & orationum apud Filium suffragio, sub salutari tessera SS. Scapularis, pœnæ & culpæ, per In-

MARIA focos accendit, ad comburenda chirographa peccatorum nostrorū.

per Indulgentiæ plenariæ consecutionem assequuntur condonationem, signumq; hoc salutis, Scapulare, accipiunt in testimonium perfectæ suæ a de- A bitis peccatorum QUIETATIONIS. Tibi ergo post DEUM & CHRISTUM, primæ sint & æviternæ laudes.
A M E N.

QVODLIBETVM Voluntatis Divinæ.

Pro Annuntiatione B. V. Mariæ.

SS. DEIPARA.

Fiat mihi secundum Verbum tuum. Luc. 1.

633. IAm tandem Doctrix Doctorum, primaq; vena & scaturigo doctrinæ, Cœlestis Sapientia, quasi morem Scholasticorum tenens, post consueta illis exercitia, in studiorum suorum circa MARIAM complementum, novas hodie videtur instaurare Quodlibeticas Quæstiones, & singularem QUODLIBETORUM suorum condere Librum, dum cum Virgine, mediante Angelo, Incarnationis Christi pertractat negotium. A. A. Laudabilem quippe & antiquissimum celebriorum Vniversitatum, uti Parisiensis, Salmaticensis &c: novimus praxim, quòd cuilibet ad Lauream Doctoratûs, vel Magisterii in Theologia promovendo, diversa proponantur dubia & quæstiones, ad varias spectantes materias, in unica generali disputatione ventilandæ: hinc, quia illæ, medulla quædam & succus solent esse doctrinæ, doctiores Laureati, addentes etiam de suo, post multa studiorum suorum monumenta, singulares conscripsêre Tomos, in quibus selectiores, omnigenarum scientiarum sparsim cum suis resolutionibus continentur Quæstiones, quæ ideo QUODLIBETA appellarunt. Vnde habentur QUODLIBETA D. Thom: Aquin: Henrici, Ægidii, & Scoti subt: Doctoris, quæ utpotè posteriora generatione, etiam priora perfectione inter omnia opera eorum, censeri debent. Morem quodammodo similem tenet æterna Sapientia, Lauream Doctoralem carnis, in

Quodlibetum quid sonet, eorumq; origo.

B vtero Virginis iam capessitura, ut esset *Doctor Iustitiæ*, iuxta Joel: 2. Condiderat iam sibi in Virgine (*vide sup: tit: Cathedra*) Cathedram nobilissimam, quia sine peste originali, creans MARIAM; adauxit eandem & Libris, dum eam universæ Ecclesiæ providit in Bibliothecam; (*vide titul: Biblioth:*) Jam tandem nunc, unum, quod cæterorum mysteriorum compendium est, conditur in MARIA QUODLIBETUM: idq; post tot inter Angelum & Virginem altissimas Quæstiones, ubi partim de immunitate Virginitatis suæ, partim de modo omnipotentiæ DEI, C partim de Divinis nominibus Spiritûs S. & Filii Altissimi, breviter sed nervosè ab utrinque agitatum est, ac tandem dum felici auspicio, ad libitum DEI, libuit consentire Virgini. *Fiat mihi secundum verbum tuum*; Filius DEI in hoc vno verbo, totum QUODLIBETUM in Maria conscripsit, obedientis Virginis ex vtero, *Factus homo*. Convenienter ergo Beatissimam Virginem, ex singulari eius conformitate ad voluntatem Divinam, præsertim in consensu pro Incarnatione Filii DEI in suo Virgineo vtero, QUOLIBETUM voluntatis Divinæ hodie deD prædicabo: præmittendo quædam dogmata, de conformitate voluntatis nostræ ad Divinam. Interim breviter consalutemus MARIAM.

VERBI Dei promotio ad lauream, in utero Virginis.

MARIA, Quodlibetum voluntatis Divinæ.

O MARIA QUODLIBETUM
Voluntatis Divinæ!
Iam inscriptum VERBUM latum
Est in tuo sanguine. PARS

PARS I.

Resignatæ voluntatis, commoda.

634. EA debet esse serenitas virtutis, & perfectæ voluntatis humanæ ad Divinam conformatio; ut Divino nutui, manuiq; eius potenti, se totam atq; paratam relinquat, unumq; nonnisi oculum, per indifferentis resignationis ad Cœleste placitum dirigens, excellentem exambiat cum DEO vnionem, de reliquo non solicita, quæ nullas debet sibi præfigere vias, sive per honores, sive per infamiam, sive per lectum doloris, an per valetudinem, ad sacros amplexus veniendum sit: unum nonnisi cum Sponsa Cœlesti exposcat & præstoletur inquiens: *Osculetur me.* Cant: 1. At quisnam o Sponsa! cui submittes collum ad osculum? Monarcha, an Consul, an subulcus, vel plebeius! Non discerno Personas, ait. Quicunq; sit, vicem Dei gerat, de cætero, non est mihi anxia disquisitio: nolo vel tantillùm mihi assumere: etiam spiritualia deseranda sunt: ne propriæ voluntatis, vel una supersit scintilla, propterea nolo, ut signanter quispiam osculetur. Sic mentem Sponsæ interpretante Mellifluo, ser: 7. *Gestit in oscula: petit quod cupit, non tamen nominat, quem amat, ideo non dicit, osculetur me iste & iste, sed osculetur me, tantùm.* Eximias huiuscemodi, resignatæ animæ quis enarret felicitates? unicam nunc perpendere sufficiat, nimirum, quòd talis quodammodo transformetur & transeat in aliquid Divinum.

Resignata volūtatis officia.

Resignatus nihil curat.

Probatur Scripturaliter.

635. Grande proponitur apud Isaiam Justorum elogium: dum de vno illorum dicitur c. 62. *Vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominavit: Et eris Corona gloria in manu Domini, & diadema regni in manu DEI tui.* Et quod est hoc inclytum nomen, quod DEUS sic magnificè spondet? *Vocaberis voluntas mea, in ea.* Vocaberis, id est, eris, ita ut vocari possis. Quod Hugo sic exponit: *Vocaberis voluntas mea. Quasi dicat: Et me, nomen habebis: Voluntatem enim meam facies, & propter hoc, dicetur de* A *te. Hac est, qua voluntatem DEI facit.* Similiter & Dionys: Carth: *Sed vocaberis voluntas mea in ea: id est, mihi obediens eris, & per opera bona accepta, seu mea voluntati conformis in terra peregrinationis tua.* Sic Haymo, & communiter interpretes. Verùm Ansel: Landunen: in glossa interl: oppositum sensum reddit. *Sed vocaberis voluntas mea in ea. Dicitur, Hac est, qua voluntatem DEI facit.* Forsan ideo, quia sic iam est assueta, voluntatem DEI in omnibus facere; sic est præceptis DEI ac consiliis eius obediens, & in terra peregrinationis suæ conformis; ut non tam ipse homo B Divinam voluntatem, quàm DEUS, ipsius facere voluntatem videatur. Idcirco tanquam ipsi gratulando ait DEUS: *Vocaberis, voluntas mea in ea.* Quasi ipse homo, sic ad arbitrium suum habeat voluntatem DEI, ut Divina voluntas, in eo esse videatur. Adeo sublimatur obediens Deo anima, & ad quæq; resignata; ut dum per plenam conformitatem sui cum DEO, transit, transmutaturq; tota in ipsum Divinu velle, suæ quoq, voluntati, eo ipso, Divinam faciat conformem: atq; sic in homine voluntas DEI reperiatur. *Exod:* 8. Ranarum squalenti C plagâ infestatur Ægyptius; & Pharao molestiæ impatiens ad fastidiosam pertinaciter calamitatem avertendam, vocavit Moysen & Aaron, & dixit eis: *Orate Dominum, ut auferat ranas à me, & à populo.* Dixitq; Moyses ad Pharaonem: *Constitue mihi, quando deprecer pro te & pro servis tuis, & pro populo tuo, ut abigantur rana. Qui respondit, cras. At ille: Iuxta, inquit, verbum tuum faciam.* Hinc grande oboritur inter Commentatores litigium, an huiusmodi sponsionem Moyses fecerit, divino tunc afflatus spiritu? an ex proprio arbitrio, qui etiam difficiliora, de omnipotente D voluntate DEI spondebat sibi. Si hoc dixeris, inconsultæ temeritatis forsan Moyses arguetur; Si vero illud, quare postmodum sic obnixiùs clamat ad DEUM pro sponsione, quam Pharaoni de abigendis ranis seriò præstiterat? Perbellè Ambros: Offic: l. 3. c. 14. super hac re, sic ad rem præsentem philosophatur. *Rogatus Moyses, ut his quoq; exitiis finem daret, oravit & impetravit. In illo pradicandum, quòd a fraudis consortio temperavit: in hoc mirabile, quoniam divinitùs*

Resignatio transformat hominem in aliquid Divinū.

Isai: Hugo. Dionys:

Haymo.

Resignatus, in Divinum velle transformatur.

Exod:

Ambr:

vinitùs intenta supplicia, virtute propriâ ab hoste deterſit. Audax planè nimiùm videtur S. Doctoris dictum, dum plagã cœlitùs missam, Moyses virtute propriâ deterſisse asseritur. Sed sanè mentem Præsulis intelligas monet Celada in Ruth: 2. v. 12. Adeo enim tunc Moyses, Divinæ exequendæ voluntati diu assuetus, in re cum Pharaone illi commissâ, spebus evaluit; ut propriâ authoritate, voluntate ac virtute propriâ, infestiorem plagam detorquere promiserit. Sic profundè censet Ambros: unde ipse Moyses confestim DEUM orat & impetrat, ut quod ipse voluntate ac virtute propriâ promisit, DEUS ipse abundanter præstiterit. Sic anticipatur adimpletio oraculi: *Vocaberis voluntas mea in ea.* quasi DEI voluntas, voluntati Moysi permissa sit, illiusq; fuerit Moyses & arbiter, aut potiùs sequester. Tantùm homini licet resignato, quòd suâ privans se ultroneè voluntate, vel transeat in Divinam, vel Divinæ quodammodo vendicet sibi gubernationem. Hinc non sine mysterio, invictissimo illi Duci Josue, qui a puero servus Moysis & DEI fidelissimus, utriusq; mandatis obtemperare apprimè consueuerat, insigne sæculisq; memorandum prodigium contigit: dum enim sub cæde hostium ad vrbem Gabao palmam victoriæ Sol occumbens interrumpere videretur, mandassetq; ille Soli, ne contra Gabao moveretur, Sol stetisse legitur: cuius S. Textus singularem adjecit causam dicens: *Stetit itaq; Sol in medio Cœli, & non festinavit occumbere spacio unius diei. Non fuit antea, nec postea tam longa dies, obediente Deo, voci hominis.* Quis non stupeat? quis non amet conformitatis cum voluntate Divina virtutem, ob ipsam quandam transfusiuam vim voluntatis Divinæ in humanam, & humanæ in Divinam. Aptissimè ad hoc servit illud Gaspar: Druzbicii Poloni Soc: Tract: de dilig: DEO. *In tali homine* (s. resignato) *periit felicissimâ perditione vetus homo totus, & novus, si quis est in eo, DEUS est, Divinusq;.*

Resignatis, sub obedit voluntas DEI.

Obedienti, DEO, obediunt Creaturæ.

Druzbicii dictum, de resignato homine.

Probatur Figuraliter.

636\. Sed à contrario rem declarare expedit: Ideo proteruæ voluntatis ac supernis Decretis reluctantis, infelices, imò tartareas, videamus metamorpho-

Voluntas propria,

A ses, quæ homines etiam iustissimos, in dæmones, & Cœlestem planè serenæ conscientiæ malaciam, transfigurat in infernum. Ponderemus stupendum factum ex S. Matthæo c. 16. quod D. Aug: ad miraculum planè expendit, in Expos: Psal: 55. Interrogabat aliquando Salvator discipulos suos, & benè: *Quem dicunt homines, esse filium hominis?* Responderunt, alios sic, alios aliter dicere. *Alii Ioannem Baptistam, alii autem Eliam, alii vero Hieremiam, alii unum ex Prophetis,* deniq; vix decem reperti, qui idem sentirent. At Christus, *Vos autem, quem me esse dicitis?* quale B judicium de me fertis? ubi D. Petrus hæc audit, quantocyus solito suo fervore exclamat. *Tu es CHRISTUS Filius DEI vivi.* Universi Dominus, Messias promissus, ab omnibus desideratus, expectatus. Bene sensisti, replicabat Salvator: *Beatus es Simon Barjona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in Cœlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.* Vix Salvator Dominus hæc edixerat, statim gravioribus negotiis campum explicuit: ostendit enim, quòd debeat se Jerosolymam conferre, plurima ibi pati, C & deniq; mortem subire. Petrus hærebat primùm, inde, Divini Magistri sui amore raptus, protestationibus se opposuit. *Assumens eum, cœpit increpare illum dicens: Absit a te Domine, non erit tibi hoc.* loc: cit: Tu pati? Tu mori debes? omitte talia, & potiùs de aliis rebus sermonem adstrue. Indignatus ad hæc Dominus, in Petrum sic invehitur. *Vade post me Sathana, scandalum es mihi, quia non sapis ea, quæ DEI sunt, sed ea, quæ hominum.* Res humanas tantùm capis, & quæ humanis oculis objiciuntur. Sed Domine mi dulcissime, in quem tam aspera torques verba? in Petrum: nonne paululùm ante, D beatum eum & sanctum dixisti? et iam Sathanam, Dæmonemq; appellas? Et quomodo rerum Divinarum ignarus est, si tam alta de Te expressit? cur Divina Tua Majestas, illum humana tantùm sapere attestata est, si conditionem tuam non ex humana scientia, sed ex Divina revelatione propalavit? si petram angularem nuncupasti, cur in scandali petram evasit? Quid tantam metamorphosim in Petro efficit, ut

transformat homines in dæmones.

Matt-

Petrus, Sathanas dicitur, ob non resignatã voluntatem.

August: cit, ut ex Beato in Dæmonem transformaretur? M. Augustinus solvit nodum Quæstionis, dum causam subitaneæ transmutationis assignat, propriam Petri voluntatem, quia plùs voluit sapere, quàm vellet DEUS, & illud aliter velle, quàm DEUS velit. Verba pono Doctoris S. *Præcedere Dominum volebat, & Duci Cœlesti terrenum dare consilium. Absit Domine, non fiet istud. Dicis absit, & dicis Domine? utiq; si Dominus est, potestatem facit, si Magister est, novit quid faciat, novit quid doceat. Tu autem vis ducere DEUM, docere Magistrum, iubere Domino, imperare Deo? Multùm procedis, redi retrò.* Ah! quot Christianis idem dici posset! qui cùm Divina maiestas afflictionibus & angustiis eos visitat, & per hæc voluntatem suam declarat; sese ipsi opponere audent, & contrarium exigentes exclamant. *Absit, non erit hoc.* Volunt, ut DEUS ad ipsorum nutum omnia disponat, ut alias leges condat, quibus suo modo vivere possent. O misera eorum conditio! si Petrus, dum amoris non bene ordinati excessu in suum Magistrum, Divinis contraveniendo Decretis, è sublimi culmine sanctitatis, ad sortem infimam cum sathana detrahitur; quantò dolorosior & tristior est illorum transmigratio, qui amore proprio perciti, si ad mentem Cœlum non arridet, sed in contra omnia currunt, universa Acheronta movent, DEUM blasphemant, ringuntur, & vix fulgura superis non intentant, dæmones planè effecti, propriâ sibi prædominante voluntate. Unde expertissimus ille Magister spiritûs, Joan: Climacus frequenter aiebat: *Qui sibi dux vult esse, spreto duce proprio, non iam indiget dæmone tentante, sed sibi ipsi factus est dæmon.* Horum omnium causam S. Greg: M. l. 9. moral. c. 2. exponens illum locum Job: 9. *Quis restitit ei, & habuit pacem?* non aliam assignat, nisi, quia sequendo propriam voluntatem, nimis procul receditur a Divina, atq; sic dissolutâ unione cum DEO, in qua consistit cardo pacis, necessum est, ut subsequatur nullus ordo, sed tartarea quædam in anima confusio. *Quæ enim* (inquit S. Doctor) *subiecta DEO in tranquillitate persistere nequeunt, ipsa se sibimet dimissa confundunt, quia in se pacem non inveniunt, cùm Authori pacis resistere conantur.*

Resignationis defectus in adversis, redarguitur.

Resignatione carens, sibi ipsi dæmō est.

Greg:

A *Probatur* Historicè.

637.

Hic difficile est enarrare perfectioris virtutis Ascetarum pia, in conformitate cum voluntate Divina, exercitia, & supererogatorias resignationum praxes. Breviter aliqua nonnisi perstringenda veniunt. Memoratur apud Cæsar: Dial: l. 10. c. 6. quidam Monachus, cui quotidianum exercitium erat, (licet quoad aliqua in disciplina religiosa, de desidia notaretur,) talis actus Resignationis: *Domine, si vis ut ardeam in inferno, & ego volo: modo Tua sanctissima voluntas in me impleatur & contentetur:* ob cuius actûs excellentiam, B etiam dono miraculorum donatus fuit. Blosius l. 4. Divin: Insinuat. c. 23. narrat Dominum aliquando B. Gertrudi apparuisse, & pulcherrimam ei doctrinam dedisse. *Quicunq;* (inquit) *cupit à me sæpiùs adiri, suæ voluntatis clavem mihi offerat, nec eam unquam à me repetat.* Ubi Gertrudis stupendum hoc secretum edidicit, totam se Divinæ voluntati commisit, & singulis diebus tercenties, & sexagesies quinquies, hanc orationem eiaculata est. *O mi dulcissime JESU! fiat in me voluntas tua.* & hoc medio altissimum perfectionis C & sanctitatis apicem conscendit. Consimilis huic fuit B. Catharina Senen: quæ in corde suo fabricaverat cubiculum, ex tabulis voluntatis Divinæ concameratum, in eoq; veluti in Cœlo jucundissimè & sanctissimè assiduò habitabat, ut nihil cogitaret, nihil loqueretur aut ageret, nisi quod ex voluntate DEI esse crederet: audierat enim a DEO: *Crede filia, DEUM tuum magis scire & velle bonum tuum, quam tu.* Ad hunc quodammodo modelum Blosius de Conclavi animæ p. 3. extruxisse legitur, internæ conscientiæ fabricam, D dum sic ait; *Construe tibi per mentis conceptum, veluti habitaculum quoddam ex solius voluntatis Divinæ materia, teq; in ea conclude: ut in omnibus, quæ agenda, vel omittenda occurrunt, cogites, voluntatem DEI te circumdare, secundùm quam semper vivere debes. Proinde nihil aspicere, nihil audire, nihil gustare, nihil loqui, nihil cogitare, aut desiderare, velis aliter, quàm quod DEO placitum, acceptumq; esse credis.* Lochner tit: *Resignatio* §. 5. refert de Ferdinando II. Imp: eum quotidie sic DEUM precatum fuisse: Domine si

Voluntatis resignatæ exempla in S. Gertrude, Catharina Sene: & aliis.

Blos:

Ferdinandi Imp: oratio resignata.

est ad laudem tuam & gloriam, & salutem meam, ut major sim, quàm sum, exalta me, & glorificabo Te: si est ad laudem tuam & decus atq; salutem meam, ut in humiliori gradu sim, humilia me, & ego glorificabo Te. Si aliquando ingruerent mala, dicebat: Faciamus quod in nobis est, & sinamus nos & hæc, regi ac dirigi a DEO, nos eius voluntati conformemus, satagamus ut Cœlum lucremur, & DEUS omnia benè disponet. Justè ergo huiuscemodi animæ, ipsisq; similes, QUODLIBETA DEI dici merentur, in quibus digitus DEI, tam suaviter & placidè suas describit voluntates.

PARS II.

SS. DEIPARA, Quodlibetum Voluntatis Divinæ.

Libri sūt Creaturæ omnes, in quibus legitur Creator.

638. Vniversarum Creaturarum Artifex DEUS, & specialiter, rationalis, cuius simul voluit esse & Conditor & Doctor, ut eam studiosiorem in inquirendo & cognoscendo Creatore suo redderet, tot planè condidit Libros; quot produxit Creaturas, in quibus ipse legeretur Creator, attestante Paulo, Rom: 1. *Invisibilia ipsius, à creatura mundi, per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoq; virtus eius & divinitas, ita ut sint inexcusabiles.* Summā etiā quandā, & compendium omnium, & quasi Quodlibeticos conscripsisse Libros deprehenditur, ex illis verbis Prophetæ Psal: 39. *In capite Libri* Genebr: legit *in summa libri, scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam.* Nimirum condidit DEUS singulares quasdam animas, in quibus specialia voluntatis suæ libita exarasse & reliquisse ipsi complacuit. Primum quidem & principale huiuscemodi QUODLIBETUM, ille, qui summa omnis creaturæ dicitur, nam primogenitus omnium, ipse se Salvatorem appellasse in citato Davidico loco communissimè ab Expositoribus asseritur: qui perfectissimè & eminenter, sicut nullus alius, implevit omnes voluntates Patris æterni. Alterum To-

Psal:

Quodlibeta Dei primaria CHRistus & Maria.

A mum sibi vendicat DEUS, in MARIA, quæ iuxta Arnoldi Carnot: *Summa dicitur omnis Creatura. MARIA* (inquit) *constat omnibus creaturis: quia quidquid Creator singulis, distributor justus contulit, Matri adorandæ congessit:* quæ dum se promptissimam ad recipiendos Cœlestis voluntatis Characteres exhibuit; hodie præcipuè, QVODLIBETVM DEI, justè appellari meruisse probatur.

MARIA summa seu compendium Creaturarum.

Probatur Scripturaliter.

639. Si cætera pro perfectissima Virgineæ voluntatis resignatione probationum B argumenta deessent; unum & solum hodiernum FIAT, (quo, post humiliter exaudita Angeli nuntia, & intellecta voluntatis Divinæ arcana, promptissimè consensit DEO mandanti,) palmare firmandæ propositioni argumentum præberet. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm Verbum tuum.* Luc: 1. Hæc etenim clausula promptissimā MARIÆ obedientiam designat, dum dicit *Fiat mihi:* Acsi diceret, præstò sum, ecce adsum. *Significatur* (ait Alanus) *obedientia & subjectio, quam Virgo DEO exhibuit. pro eo, quòd quasi iugum CHRISTI accepit, & fidei eius obedientiam* C *præbuit.* Non ignorabat sapientissima Virgo (quod advertit Jodocus) multa difficilia sibi, obventura esse ex sanctissimo illo Filii DEI conceptu, utpotè viri sui tristis facies, vita penuriosa, ob quam difficilis futura erat per 30. annos circiter sustentatio filii: adde his modernorum Hæreticorum & Ethnicorum contra intemeratam eius virginitatem calumnias: his tamen & similibus omnibus major extitit obedientia MARIÆ, quæ se ad omnia, tam in principali, quàm in consequentibus, promptissimam præbuit, dicens: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.* Quasi diceret: vtatur me D Dominus, pro placito suo. Porrò Regiis Collectaneis seu libris, singularis habetur cultus, vestiuntur enim auro, ornantur gemmis, & leue satis folium, interdum pretiosis plùs ponderat monilibus. Similia planè cogita, dum hodie QUODLIBETORVM suorum s. voluntatis suæ principális Collectanea, in MARIA, ipsa consentiente, Deus descripsit: ipsā etenim ob excellentiam actûs conformitatis suæ ad voluntatem

MARIÆ obedientia, resoluta in adversa.

Librorū, involucra pretiosa.

luntatem Divinam, pretioso quodammodo monili circumdatam conspicis, siquidem cit: sup: B. Alanus huius obedientiæ meritum & præmium, pretioso monili comparare non abnuit, illud ex Cant: 1. usurpans: *Collum tuum, sicut monilia.* præsertim ex eo, quòd ad similitudinem obedientiæ CHRISTI, actus iste exornaverit Virginem. *Per collum* (inquit) *quod inclinare solemus in obedientiæ signum, significatur obedientia & subiectio, quam DEO exhibuit, pro eo, quòd quasi jugum accepit, & fidei eius obedientiam præbuit. Ornamentum ergo cervicis MARIÆ, quæ est obedientia, Christus est. Ipse enim factus obediens usq; ad mortem. Magna ergo in hoc laus MARIÆ, magna eius est gloria.* Imò directè Nyssenus affirmat, per monilia, ipsam obedientiæ eius virtutem designari. Addit Escobar: l. 7. n. 122. ad exaltandum altiùs hodiernæ obedientiæ in MARIA meritum, quòd, si obedientia CHRISTI, ornamento quodammodo indigeret; certè obedientia MARIÆ sibi existeret ornatus. Hinc præfatus Author in cogitatibus suis sublimiùs dum ascendit; intrepidè affirmat, CHRISTUM tantùm appretiasse hunc actum Virginis in humili consensu. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum;* ut in obedientiæ Maternæ gloriam, potiùs illam objecerit Patri, quàm propriam, ad hoc, ut Regnum acciperet. Vnde Cruci acclavatus clamavit: *Respice in me, & miserere mei: da Imperium puero tuo, & salvum fac filium ancillæ tuæ.* Psal: 84. Hunc enim locum, sic exponit Incognitus. *Salvum fac filium ancillæ tuæ: id est, me Christum, Filium Virginis MARIÆ, quæ me concipiens dixit: Ecce ancilla Domini fiat mihi secundùm Verbum tuum.* Acsi diceret. Da Imperium puero tuo, id est, ei, qui, cùm sit Filius tuus æqualis omninò, sese puerum obedientissimum profitetur. Quodsi obedientia Matris meæ, quæ non indiget ornamento, (ipsa enim sibi monile est, torques est) tibi objicitur, priusquam nomine, *quod est super omne nomen,* mea obedientia exornetur; scio te, audientem illa verba, *Ecce ancilla Domini, fiat mihi:* proculdubiò Imperium esse donaturum. O ineffabilis obedientiæ MARIANÆ gloria! o validum obsequentis Verbo Dei meritum! si Principatus, qui DEI Filio

MARIÆ obedientia, monile pretiosum.

MARIÆ obedientia exaltatur.

MARIÆ ob obedientiam, Christus quodammodo, Regno donatur.

A jure hereditario debebatur, potiùs ab ipso acquiritur obedientiæ Matris objectu, quàm propriæ obedientiæ allegatione. Advocatam præterea primi Parentis nostri, fuisse obedientiam Mariæ, lego apud Irenæum l. 5. adv: hær: ad illa verba. *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. Quemadmodum* (inquit) *Virgo Eva, per Angelicum sermonem seducta est, ut effugeret DEUM, prævaricata Verbum eius; ita & Virgo MARIA per Angelicum sermonem evangelizata est, ut pareret DEUM, obediens eius Verbo. Et sicut illa seducta est, ut effugeret DEUM; sic hæc suasa est, obedire DEO, ut Virginis Evæ, Virgo MARIA fieret advocata.* Et idem B alibi. *Eva inobedientia nodus, solutionem accipit, per obedientiam MARIÆ dicentis: Ecce ancilla Domini, fiat mihi.* Et hic est primus, qui solus (si cætera deessent,) sufficeret præstantissimus, generi humano per quam salutaris, Virgini honoratissimus, ipsiq; Filio DEI gratiosissimus QVODLIBETI MARIANI character, in Verbo FIAT expressus.

MARIÆ obedientia, advocata Evæ.

Probatur Figuraliter.

Sed in MARIANÆ huius obedientiæ commendationem, quæ hactenus alibi sub litera latuêre, iam exabiunt erumpere mysteria. Dicebat olim in spiritu ad DEVM Psaltes, di- 640.
C laudans eum ex singulari aurium suarum perfectione. Psal: 89. *Aures autem* (inquit) *perfecisti mihi:* Alii legunt ex D. Paulo. Hebr: 10. *Corpus autem adaptasti mihi:* Hæc quidem principaliter dicta esse censentur figuratè de Christo, de eiusquè obedientiæ excellentia, quâ suscepit carnem pro homine. Nonnullorum tamen sensus, præsertim Zerdæ Acad: 13. n. 45. derivat idem, ad illum actum voluntatis MARIÆ, dum aurem suam, ad nuntia Angeli, mandatiq; Cœlestis auditionem, perfecit, ut promptissimè & ilicò carnem D suam Virgineam & sanguinem incarnando Filio DEI indulgeret. Sed hæc auris virginea, non modicùm nostras studiosas vellicat aures, ad obedientiæ Marianæ auscultanda prodigia. Stylus enim Patrum innuit, MARIAM aure concepisse: quamvis unus ex illis S. Ephrem de Marg: pret: col: 10. eam toto corpore concepisse Filium DEI affirmet. *Beatissima* (inquit) *Virgo, DEUM, Verbum, toto suscepit corpore, simplicitateque*

Psal:

plicitateque natura, & non curioso ac redundante motu, Deitate impleta est. Si toto, Corpore Verbum suscepit Virgo Mater, cur per aures concepisse dicitur? vocisq; sonantis semita taxatur? cui totum Corpus pro semita fuit: venustè ad hæc respondendo cit: *Zerda* sic philosophatur. Bene Syrus (S. Ephrem) virginitati consuluit: propter emblema pudoris, exquisitæq; puritatis, Aures ad conceptum virginis designantur, ne alia corporis pars, in minùs sanctam suspicionem inducatur. Ast apud S. Ephrem, non opus visum est, corporis undequaq; Virginei signare portionem: nulla ob impudicitiæ metum fraudatur, quominus toto corpore DEUM excipiat. Verùm subtiliùs rem introspexit Ephrem: Totum Corpus Virgo Divini VERBI conceptioni devovit, & tamen adhuc per aures concepisse profertur. Adeo enim exprompto desiderio, & tam ferventi impulsu obedientiæ, se obtulit VERBO concipiendo; ut (veluti si omne corpus perforaretur in aures,) verum sit, concepisse per aures, cùm pro toto corpore concepit in utero, obaudiens Cælesti verbo. Quasi scateret auribus totum virginis corpus, ut idem fieret, toto corpore, quod auribus concepisse. Hinc Hebr: textus pro *Aures perfecisti mihi*, habet, *Aures, perforasti, fodicasti mihi.* Sed auritam MARIÆ sedulitatem, ad VERBUM DEI auscultandum & recipiendum non demireris? vetustati errati, vulnus conata in cicatricem deducere, totum corpus pro Auribus, concipiendo ex obedientia, VERBO subjecit, quasi se integram in aures obedientes fodicaret, quibus & vocem Domini mandantis excepit, & vocem suam, quâ consensit Angelico nuntio, jubilationisq; canticum ob hominis redemptionem insonuit. Rem totam liquidabit Rupert: l. 2. in Cant: ad illa verba. *Sonet vox tua in auribꝰ meis.* ubi reflectens se tantisper, quomodo post peccatum, primi nostri Parentes inter tesquas & ligna paradisi, ad vocem Domini, tremuli absconderint se: ita ait alloquendo MARIAM: *Corrige, quod Eua peccavit, & abscondit a me faciem suam. Vbi abscondit? In medio ligni paradisi, videlicet in eodem, in quo peccavit. Comedit, & cùm audisset vocem Domini DEI,*

MARIA, auribus concepit, quonam sensu?

MARIA totum corpus suum devovit Incarnationi.

Hebr:

Rupert:

A *abscondit se in medio ligni paradisi. Ergo in quo peccavit, in eodem se abscondit, utpotè quæ in peccato suo sibi complacuit. Non sonuit vox eius in auribus eius.* Deinde conversus ad MARIAM, cuius vocem, auremq; concelebrat, ex aurita prōptaq; obediētia eam dilaudat, de quo Damasc: ad pristinum delictum alludens, quod in paradiso ex aurium obduratione & inobedientia percrebuerat, sic inquit: orat: 2. de Assump: *Non verò eam (scil: MARIAM,) quæ vitii omnis impetum discussit ac propulsavit, ac ac DEI Patris obedientiæ germen produxit, an non Paradisus recipiet?* Et cur Filium B Virginis, *germen obedientiæ* signanter nominat iste S. Pater? credo, ideo, ut innuat singularem influxum MARIÆ in Incarnationem Filii DEI, ab obedientia promanasse Virginis, expressa in Verbo, *Fiat.* O Quàm efficax auditus! o quàm tenax obedientia MARIÆ! quo adeo sibi mordicùs illud verbum in corpore, velut in auribus fixit; ut intimam radicem ageret, sicq; Divinū produceret germen.

CHRIstus germen obedientia quomodo?

Probatur Doctoraliter.

641. Idem sensus fuisse aliorum Patrum, deprehenditur, qui mirum est, quantùm appretient & extollant promptissimam Beatiss: Virginis ad omne libitum C DEI, voluntatem: singulariter, dum cœlestem acceptaret Legationem: sic enim quasi fantem, per Prosopopæiam inducunt. Titus Bostrensis in verba: *Ecce ancilla Domini fiat &c:* sic ait: *En, tabula sum, quamvis scripturam recipere idonea. Scribat in me, Scriba ille, quodcunq; visum fuerit: faciat de me universorum Dominus, quidquid libuerit.* Similia habet Theophilactus. *Tabula sum pictoria: pingat pictor, quod voluerit: faciat DEUS, quod libuerit.* Gverricus verò ser: 4. de Assumpt: In illud Is: 62. Eris corona gloriæ in manu Domini, vocaberis vo- D luntas mea: ait. *MARIAM, quæ secundùm carnem Mater erat, alia quoq; ratione Matrem sibi IESVS probat: quandoquidem ipsa voluntatem Patris in tantùm faciebat, ut de ipsa prædiceret Pater: vocaberis voluntas mea.* Hinc est, quòd alii Doctores, nedum ex hoc principali obedientiæ actu in Incarnatione Filii DEI; sed extensivè etiam ad plures similes actus, perfectissimam resignationem voluntatis MARIÆ deprædicent, & præsertim dum

Bostren:

Theop:

Gverr:

tim dum

tim, dum discurrunt de eius conformitate in morte Filii sui: per quem actũ, Heroicum attigit gradum obedientiæ. D. Anton: 4. p. tit: 15. c. 41. §. 1. Anselmum secutus, ita alloquitur Virginem: *O Domina! ita Divinæ voluntati conformis fuisti; ut salutis humani generis avidissima esses; ut dicere audeam: quòd, si nullus fuisset repertus, qui Filium crucifigeret, ad hoc ut sequeretur salus hominum, & adimpleretur voluntas DEI; secundùm rationem, si oportuisset; ipsa eum posuisses in Crucem. Neq; enim credendum est, minoris te fuisse perfectionis & obedientiæ ad DEUM, quàm Abraham: qui proprium Filium suum obtulit DEO in sacrificium, propriis manibus occidendum.*

Anton: Ansel:

Probatur Miraculosè.

642. His omnibus non modicum robur addit miraculosa quædam visio S. Birgittæ revel: l. 5. c. 4. Huic enim Sanctæ apparens Salvator cum Virgine Matre, quandam de eadem gloriosam panegyrim dixisse legitur. Inter alia, sic Matrem suam alloqui audiebatur. *Oculi tui fuerunt in conspectu Patris mei sic lucidi, quòd se specularetur in eis: quia in spirituali visu tuo, & in intellectu animæ tuæ videbat Pater, omnem voluntatem suam, quòd nihil volebas, nisi ipsum, & nihil desiderabas, nisi secundùm ipsum.* Quid dignius tanto & primæ authoritatis testimonio.

MARIanæ voluntatis resignatio perfectissima constitit revelatione.

Probatur Symbolicè.

643. Huius conformitatis MARIANÆ ad voluntatem Divinam, si cupis perfectionem ingenioso explicare Symbolo, depinge ex aureis chartis, cuiq; tamen iuscriptioni paratis, Librum compactum, cui Cœlestis propendeat, cum stylo manus: adjecto Lemmate *Ad omnia paratus:* & egregium QUODLIBETI MARIANI schema habebis. MARIA etenim a D. Ephrem de laud: Virg: *Charta Divinissima appellatur.* Imo a Greg: Nicomed: *Tomus mundissimus* dicitur. Quam ut aptissimam & ad *omnia* Scriptoris Cœlestis, quæ inscribi sibi liberet, paratam demonstraret Bern: Busten: f. 2. de Nativi: V. nitidissimã semper fuisse edisseruit: dicens: *MARIA, charta nitidissima pargamena, quæ non habuit carnositatem peccati originalis, nec aquositatem, seu humiditatem peccati actualis mortalis, nec pilositatem seu superfluitatem peccati venialis.* Cui si citatam

Ephrem: Gregor: Nicom: Busten:

MARIA charta mundissima.

A paulò supra Titi Bostrensis addas sententiam de Scriba Cœlesti; satis bellè QUODLIBETI huius declarabis excellentiam. Sed quia adhuc, Liber iste a duplici capitello, accipit singularem commendationem apud Pet: Cellens: f. 5. in Annunti: dum ait: *MARIA Liber grandis, cuius duo capitella sunt Annuntiatio Domini, eiusq; Assumptio: Gabriel enim minister fuit Annuntiationis, ut creditur, & Assumptionis, quod teste Euangelicâ lectione, mirabili varietate decoravit. Secundum Capitellum Ioanni traditum in Cruce legimus, ubi in Cruce IESVS Matrem & discipulum sic alloquitur: Mulier, ecce Filius tuus, ad discipulum verò: Ecce Mater tua.*

B Capitellorum horum decoramenta, (quæ cæteris partibus Libri ornatiora esse solent) quantùm a resignationis MARIANÆ actibus vtrobiq; emicuerint, ingenia quorundam Symbolis demonstrauêre. Hinc quidam, Beatissi: ab Angelo Annuntiatam, Conchæ symbolo repræsentavit, quòd genus marinum, Cœlo roranti se expromptissimũ aperit, & quidquid stillatum fuerit, avidè sorbet, ac in se concludit, guttam illam in margaritam maturans. Adscripto Lemmate. *Soli pateo Cœlo.* Cui servit illud Hugonis Victor: l. 2. de best: c. 35 *Quod autem aperit os suum concha, significat, ubi MARIA dixit ad Angelum. Ecce ancilla Domini &c:* In quo verbo (ut supra innotuit) elicuit Virgo heroicum actum obedientiæ. Non minùs est ornatius a priori, & alterũ capitellum QUODLIBETI huius, nimirum dum staret sub Cruce: idq; a coruscante miræ resignationis ejus gẽmã, quam Alcibiades Lucarinus ap: mund: Symbol: Hyacintho hieroglificavit, addito Lemmate: *Cœli variatur aspectu.* Huic etenim Virgo simillima extitit, nedum in omnes CHRISTI patientis vultus & dolores penitùs transformata sed etiam, dum deinceps ab ultimis tabulis Nati, resignatissimã voluntate recepit Joannem discipulum, in locum morientis Filii, voci eidem obaudiens. *Mulier ecce filius tuus.* Miratur hic summè S. Ansel: inquiens. *O commutatio! pro æterno & incontaminabili DEO, purum, corruptibilem hominem: pro naturali & unico Filio, servum accipit in Filium: filium Zebædei, pro Filio Dei.* Cæterùm ea fuit Quodlibeti huius Divini perfectio, ac resignatio, ut eodem stylo

MAriani Quodlibetici Libri quæ capitella?

C

MARIA Concha, rorem Cœlestem recipiens.

D

Anſel:

stylo voluntatis suæ, id est affectu, tam imparilem vnius pro alio inscriptionem, Divinis apprimè conformans se Decretis, acceptaverit.

Epilogus.

644. O Singulare Divinæ voluntatis QUODLIBETUM MARIA! in quo hodie pro principali exarato per Incarnationem DEI VERBO, quidquid præterea Sapientiæ infinitæ complacitum fuit, totum id integerrimè & sine minima lima, descriptum est, idq; mirâ facilitate scribentis, atq; ipsius chartæ privilegio ac receptibilitate: in qua, ut ait S. Antonin: P. 4. tit: 15. c. 5. *tot figuras descripsit DEUS, quot mysteria condidit, & quot prædestinationum suarum variarum ac virtutum Characteres depinxit.* Te proinde hodie, cū eodem S. Præsule, (ut olim viderat Joannes. Apoc: 5.) in dextera DEI sedentis super thronum devotè suspicimus, tanquam Librum intus & foris

Anton:

A scriptum. Tu es ex sensu. S. Cathar: Sen: ser: 11. de Annunt: *Liber, in quo est descripta Regula nostra. Et in quo* juxta supra cit: Præsulem, *legit qui eam imitatur, & diligit: in quo omnes possunt & debent legere & observare in eo contenta.* Vides de alto depravatos Codices nostros, nimirum conscientias, quos tartareus vermis, & inimica propriæ voluntatis consumpsit tinea, exosa prorsus QUODLIBETA Sathanæ, non DEO, sed potiùs foco destinata infernali: Compelle ergo, almis tuis opitulationibus, & dispone ad DEUM, nostras rebelles voluntates: beneplaci-B ta fac DEO opera nostra in bona voluntate, ut ex sacri Quodlibeti tui edoctione, discamus voluntati Divinæ subesse & conformari, conformes tandem eidem in æternitate, ipsius gratiâ, tuo verò potentissimo interuentu, futuri.

A M E N.

Cathar: Senen:

QVVMPRIMVM tentatorum,

SS. DEIPARA.

Pro Visitatione B. V. Mariæ.

Abiit in montana, cum festinatione. Luc. 1.

645. PErgentem festinè in montana, quis non demiretur MARIAM? A. A. Hæc enim est illa, quæ sola antea in penetralibus degere consueverat, ne quo degeneri depravaretur affatu. Hæc, quæ in morem turturis latitabat in caverna maceriæ, sodalium loco, suis tantùm & recreata & comitata cogitionibus. Quæ sicut lilium inter spinas, (ut ait Oliva Strom: l. 1.) ita cum sororibus versabatur. Quam vel filii Matris suæ vulnerabant, si eam fortè eduxissent in suburbanam villam, e latebris conclavis sui: quæ vel Sponso DEO, aperire cunctabatur. Quæ deniq; hactenus, hortus visa est conclusus, & fons signatus, vagatur, in-

MARIA, solitaria.

MARIA festinat

C quam, in montibus Virgo, etsi tamen non erret inter devia, viso iam Angelo, & DEO in vterum Virgineum excepto. Sed admirationis huius notam, saccareus Doctor Ambros: l. 3. comment: in Luc: abstersit iā, dum dixit: *Irit in Montana Virgo, cum festinatione, Virgo officii sui memor.* Ast quod nam officii genus, iam DEO fœtam Matrem assumpsisse putabis? vidisti supra (*tit: GERULA fidelium*) dum pariter visi-D taret Elizabetham, Gerulæ amantissimæ perfunctam officio; spectasti iterum (*tit: MAGISTRA Iuventutis*) quomodo circa docilem juventam infantis, Divinius exercuit Magisterium; summi nunc Principatûs in ea apprehende Dignita-

ad Ioannem, quia Princeps.

Ambros:

MARIA, Princeps Ecclesiæ.

Dignitatem, quam Mater effecta Dei, supremam adempta est, curam omnium tentatorum vexatorumq; a Sathana, singularem tenens. Sic etenim de illa Doctus Idiota Part: 14. Contemp: 9. ait: *Princeps Ecclesiæ, per quam Princeps huius mundi, id est diabolus ejicitur foras scil: a cordibus electorum. Princeps illa, de qua Isa: 32. Princeps, ea, quæ digna sunt Principe cogitat, scil: cogitationes pacis & non afflictionis.* Cum itaq; (ut ex mox dicendis patebit) Principum singulare sit decus, vota prævenire subditorum, facilitasq; omnis & promptitudo; ac moras in succurrendo, tantò magis in auscultando, nescire, Regii animi sit hæc ingens commendatio; Divinissimæ proinde Virginis præsēs in montana insueta festinatio, ut captivo a Sathana succurreret infanti Joanni, mirum in modum Principatum ejus ad captivandum Principem seculi, scl: diabolum, comprobat & demonstrat. Intendat ergo prosperè, procedat Princeps nostra, festinans MARIA, & ut illa gloriosiùs regnet in cordib9 nostris, pio devotionis affectu, novo titulo illi Regnati applaudam, dum promptitudinem eius in succurrendo tentatis, quæ nullas admittit protelationes & moras, vnico sed mysterioso concludam adverbio, eam QVUMPRIMUM *omnium tentatorum* appellando: Difficiles primùm & molestè morosos in expediendis subditis Principes, aliosq; Prælatos, censurâ aliquâ adorsurus. Interim rythmicè salutemus MARIAM.

TU QVUMPRIMUM salutare,
Vix vix iam non damnatis
Linque moras, & dignare,
Ferre opem tentatis.

Idiot:

PARS I.

Dedecent, Principes Prælatosq; moræ, in succurrendo subditis.

646.

NOn modicam Pontificio olim Oratori, P. Olivæ è Soc: JESU l. 6. strom: pepererat admirationem, quòd etiam, ubi nullus suberat fastus, & sola humanitas regnabat, tamen in re parvi momenti, mora interfuit, & non unus adhibendus erat è primoribus, ut ad Christum accederetur. Joan: 12. *Erant autem quidam Gentiles ex his, qui ascenderant, ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, & rogabant eum dicentes: Domine volumus IESUM videre. Venit Philippus, & dicit Andreæ. Andreas autem & Philippus, dixerunt IESU, IESUS autem respondit.* En etiam ubi deerat, quò caput inclinaretur, consultationes & moras, perbreves illas sanè, & tunc laudatissimas, uniq: datas CHRISTO, in reverentiam suæ Divinitatis: ne nimis obvius Gentilibus, minoris fieret apud Gentilitatem. Hinc idem Author damnabiles Aularum prospiciens ad moras, exclamando ait. *Quid fiet in domibus Magnatum? ubi cùm cubicula ferueant procerum, marchionumq; frequentiâ, vidua pauper, nobilis injuriatus a potente spoliatus, & quandoq; sacer mysta, tanquam Tantalus de hora in horam, de die in diem, de mense interdum in mensem, & amplius, siti audientiæ Principis distenditur, semper quidem visurus, sed nunquam admissus.* En quibus cancellis, quoto satellite, ad Dynastas aditus præcluditur adeo; ut præstolantibus ad valvas, compatiendo, meritò posset illud dici: *Videntur sermones tui boni & justi, sed non est, qui te audiat.* 2. Reg: 15. Displicent DEO tales in Principe moræ, quas si ille substrahat, misertus subditorum, ipsius Dei genium imitabitur.

Principes dedecent moræ in audiendis subditis.

Principū mora in admittēdis audientiis, reprehēsa.

Probatur Scripturaliter.

647.

Inclytus ille Propheta David, Regiæ cuiusdam conditionis, (cùm & ipse Rex esset,) Personâ assumptâ, de mira celeritate linguam suam commendat, comparans eandem calamo Scribæ, velociter & per abbreviationes scribentis. Psal: 44. *Lingua mea, calamus scribæ, velociter scribentis.* Plurimi Patres censent, hæc per Prosopopæiam dicta, de æterna VERBI generatione. Sed quænam lingua hæc tam velox, per quam VERBUM in principio dixit, & facta sunt omnia, mandavit & creata sunt. Paschas: Abb: in Expos: huius Psal: respondet: *Vox Patris continuatur, qui prædicat de Filio, quòd ei sua indicet opera: juxta illud, quod ait: Ipse dixit & facta sunt, ipse mandavit & creata sunt. Non quod DEUS Pater prolativam tulerit vocem, ut diceret, FIAT, cùm sit incorporeus, sed cùm VERBUM genuit, cuncta ei non prolatiuè*

Psalm:

Paschas:

prolatiuè, sed gignendo æternaliter monstravit & dixit, quia eum genuit, per quem omnia dixit. O agilitatem! o cursum labiorum! nonne deceret tam grauem Personam, magìs lingua tarda ad loquendum? sapientes enim, in sermone festini non sunt: verùm attende qualem Filium producat, qui simul sit Rex. *Dico ego opera mea Regi:* cui cum diademate & sceptro datur, creaturæ omni præesse, primaq; Majestas, celeritate simul, ut omnium causas audiat, commendatur. *Lingua mea calamus Scribæ, velociter scribentis,* Vnde prævidens talem futurum Isaias, eidem nomina admirandæ velocitatis imposuit. c. 8, *Velociter spolia detrahe, citò prædare.* quod nimirum ocyssimè mortalibus natus subveniret: Annon Euro velociùs & sagittis? cùm antequam sciret vocare patrem & Matrem, accepit fortitudinem Damasci? *Iam enim* (inquit Irenæus l. 8. c. 18.) *exspoliabit homines, auferens ignorantiam ipsorum, suam autem agnitionem eis donans, & dispartitionem faciens eorum, qui cognoscebant eum: quemadmodum Isaias. Voca* (inquit.) *nomen eius, velociter spolia dispartire: hæc sunt opera Christi.* Dum igitur Rex in universa dominaturus, publicum accipit ministerium; decebat omninò & oportebat, ut celeris esset linguæ, & expectantium nationum desideriis ac gemitibus, in ictu oculorum subveniret: atq; sic normam daret fungentibus publicâ auctoritate, quàm festinè, quibusve amotis protelationibus, causæ miserorum expediendæ sint. Geniti ex Patre ab æterno intelleximus genium, non aliam eiusdem Incarnati ex Matre in tempore, consideremus indolem. Deprecatur Chananæa JESUM pro filia malè vexata a dæmone, & non respondit illi verbum, intercedunt Apostoli, necdum flectitur. *Non sum* (inquit) *missus, nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel.* Matt: 15. Clamat deinde latro de Cruce: *Domine memento mei, cùm veneris in Regnum tuum.* Luc: 23. & continuò exauditur: *Amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiso.* Certè, ut mala Chananæa, sed numquid peior alienæ substantiæ & vitæ spoliator? Quâ igitur de causa fastidia & moræ interpolantur, in succurrendo mulieri? Latroni verò incunctanter Olympus reseratur? Equidem Christus huc illuc

Velocitas in succurrendo aliis decor Majestatis.

Iren:

Matth:

Luc:

A per vicos, per castella in Judæa discurrens, secundùm exteriorem hominem, singularem Personam repræsentabat, nempe privatum Doctorem vel Concionatorem, & ut ad talem egressa fuit ex finibus Tyri & Sydonis, supplicans illa mulier: At verò in Cruce distentus, quia regnavit a ligno DEUS, Regem, Judicem, publicumq; præleferebat Magistratum: Quod ergo privata persona, lentiùs mulieri opituletur, tolerandum est: Princeps verò aut Judex, sine cunctatione pauperem consoletur, nec ullas morarum alleget excusationes, cùm & CHRISTUS publicæ personæ munus agens,
B latroni & aures statim erectas dedit, etsi concreto oppletas sanguine, & aridum siti os, opportunè suavi applicavit ad rogata responsioni. Tetigit in parte hoc acumen Godefrid: Abb: s. 5. de resurr: Dom: *Verè positus in Cruce Dominus judicabat: iam hædos ab agnis regiâ potestate separabat, ubi latronem alterum a dextris positum, in quo fidei & confessionis Sacramentum præcesserat, vocavit ad gloriam piâ compassione, alterum positum in sinistris, in pœna dimisit, censurâ justitiæ.* Attendant hîc Principes, Dynastæ, & quicunq; publicâ fungun-
C tur authoritate, sapiantque etiam viliùm propriis auribus excipere lites, aut postulata. Salomon a jurgiis fæminarum exorsus est Imperium. Anus erat & pannosa, quæ imperium abrogavit Antonino Cæsari, si se audire non posset, vociferata: *Ergo, noli regnare.* Miserrimi mortales, qui nômodò aliis eiusdem secum naturæ non parent; sed eos etiam inauditos relinquunt: & tamen regnare gestiunt. Ah! quod Deus est, agitq; horis singulis, id vos esse non pigeat, pudeatq; vel semel in die, vel aliquoties per hebdomadam.

CHRistus in Cruce, cur faciliter audit Latronem non item Chananæam.

Godef:

Salamon Regnum exorsus, a facili audientia subditorum.

D *Probatur* Figuraliter.

Sed hominibus, homines puros pro schemate & Figura propono: Et primùm ab Oeconomo, discant principes rectam populorum suorum administrationem. Hebræum, illud apud Putipharem mancipium, castissimus Joseph, ut ad Infulas & purpuras inter Ægyptios aptiùs disponeretur, magno DEI consilio, ex catenis ad universæ primùm Putipharis Domûs gubernatio- 648.

nem as-

Gen: nem assumptus est. *A quo Præpositus omnibus, gubernabat creditam sibi domum, & universa, quæ ei tradita erant.* ait S. Textus. Et cùm scelus, ad quod à Domina tentabatur, describitur, circumstantia temporis non tacetur, ut Præfecturæ eius administratio ampliùs commendaretur ex muneris sui diligentia. Ait enim S. Scriptura: *Accidit autem quadam die, ut intraret Ioseph domum, & operis quidpiam, absq; arbitris, faceret:* Opus quidem illud, non nominat Vulgata sed Chaldæa explicatiùs legit. *Ingressus est in domum, ut investigaret Scripturas rationis suæ: & nullus Vir, de hominibus domûs, erat ibi in domo?* B Adverte quæso? Putiphar præerat exercitibus Pharaonis, multarum possessionum Dominus, ideoq; totius domûs & Oeconomiæ, Josepho Præfecturam commisit: Cogita in tanti dominii vastitate, non defuisse querelas subditorum & lites, solius Oeconomi judicio terminandas: plorabat vidua, implorans pupillorum alimenta: desolatus vel oppressus à potentiori, colonus, a Gubernatore, deprecabatur calamitatis suæ remedia: gemens rusticorum turba sub inferiorum administrorum manu, invocabat Gubernatoris authoritatem: Ergone Joseph surdus auditor, ne calamitosorum obaudiat voces, diverticula quærit? supputationum numeris se occupatum dicens & excusans, claudit ostia domûs, quam solus ingreditur? nequaquam: Boni Principis, hic Oeconomus specimina dedit. Quod de illo testatus est Paul: Oliva in Gen. 39. iam sup: citatus, dum ait: *Porrò ille dati expensiq; numeros supputabat quidem; sed non tum, cùm rusticorum examen ferueret in atrio, frenderet in aula, fureret in impluvio. Auditis omnibus, & nullo eum præstolante, rationum volumen resignavit. Alloquin, si rationes tunc occœpisset subducere, cùm digressi e pagis villici, cubili fores obsidebant; non tam studere suo muneri, quàm deesse censeretur. Tunc revolvendi sunt Libri, cùm evoluta turba penitùs è conclavi est, remissaq; ad lares suos.* Laudabilis certè Josephus, hinc magnopere, quod tam promptè subditorum causas expediret; ut cubile Præfecti, penè Regiæ Domûs, a nullo obsideretur inaudito. Nunc non cubilia Principum, sed quasi Probaticas illas videmus Jerosoly-

Iosephus Patriarcha commendatur ex facilitate audientia.

A tanas, in quibus multitudo languentium, expectantium donec consurgat Aula, ut post horas & horas, vix unus aut alter audiatur. O insignem huius Præfecti virtutem, simulquè nobile meritum! qui singulari Divini Numinis remuneratione, dum accedentes ad se, placidè audierat omnes; irruentem ad se adulteram non audivit: vnâ Syrene loquente, obsurduit castus, qui plures, imò omnes audierat, æquus Gubernator. Et quoniam vel devotionis prætextu, vel divertimentorum aliorum allegatione, difficultatem, morasq; ac tarditatem suam in expediendis subditorum negotiis, moris est Dynastis, plerumq; excusare; nouerint illi Salomonis exemplo, & putent, Tribunal suum, Tēplum esse. Quoties in eo desederit Princeps, toties se sacrificasse sciat: Regem enim non lacrymæ ornant, sed lituræ. Acta relegat, postulata videat, libellos subscribat, lites dirimat, rescindat iniqua, & gratissimum Deo sacrificium, se litasse confidat. Hinc est, quòd Salomonis, (ut aduertit idem Author) omissis operibus innumeris, unus tantùm exponitur Thronus, seu Tribunal. Cant: 3. *Ferculum fecit sibi Rex Salomon, de lignis* C *Libani.* Ne Templi quidem ab eo munificentissimè extructi habetur mentio in Canticis charitatis: adeo in Principe, quæ Principis sunt, non primùm tantùm, sed penè tantùm, unicéq; probatur, ad subditos audiendos judicandosq; facilitas. Celebrior est factus Salomon exprompta sententiâ de vilis scorti fætu, quàm de extructo numinis Sanctuario: *Audivit itaq; omnis Israel judicium, quod judicasset Rex, & timuerunt Regem.* 3. Reg: 3. Quòdsi nec Templi exædificatione, exaudiri potuit Rex magnus, uno ex judicio, laude in eum gloriaq; deriuante: Num Villæ D substructione, num stabuli dilatatione, num scenæ apparatu, aut ferarum venatione, ut apros configat, judiciis non intersit, equis attentissimus discernendis, judicandis autem, expediendisq; expectantibus populis minimè auritus Princeps, rectusne judicabitur?

Aularum mora reprehensa.

Principes sub prætextu devotionis, tardantes expeditiones subditorum, arguuntur.

Probatur Historicè.

649. Hanc vix non communem vecordiam Principum (quod scribit Mancin de

cin: de Passione l. 9. d. 2.) in Duce Mediolanensi Gelasio, Legatus quidã Genuensium Franciscus Marchesius, ingenioso facto redarguisse legitur: cum etenim apud Præfatum Ducem, audientiæ hora, in dies & hebdomadas illi differretur, Legatus eidem, vasculum hortense cum quadam herba dono misit: Accersitur itaq; Legatus a Duce, ut, quid sibi lateat mysterii in herba, indicet: Tunc ille: Herba hæc Princeps, *Basilicon* est, cui simile noveris ingenium Genuensium: Herba hæc leviter tacta, odoratior fit, sed si duriùs prematur manibus, sordescit & fœtet. Tu quid simile facis, duriùs Genuenses tractans Legatos, dum tamdiu tardasti audientiam: timendum ne Basilicon scorpiones generet, id est, hostiles reddat Genuensium animos. Sapuit Dux, & affabilem se Legatis præstitit. Huic plurimùm alludit cujusdam Epiphonema, de quo Canicul: Majoli *colloq. de Aula:* Accesserat quidã Ludovicum Galliæ Regem postulaturus pro quodam beneficio, cui ex promptu Rex cùm negatiuê respondisset; pro responso provolutus ad plantas, magnas Regi, dum agit ille postulans, gratias, miratus Rex ait: ad quid hæc, cùm nihil tibi præstiterim boni? Respondit: Et quidem insigne me agnosco a te Serenissime accepisse beneficium, quia aurem postulanti citò præstitisti, nec moras in respondendo traxisti. Prænobilis apud Horolog: Principum l. 1. c. 39. habêtur hac in materia Aurelii Imper: ad Senatum Romanum peroratio, in qua plurima emolumenta Principum, ex facilitate aurium: atq; ex denegatione, ingentia enumerantur damna: ubi tandem Julii Cæsaris, Tiberii, Caligulæ, Neronis, Sergii, Galbæ, & tandem Domitiani flagitia, & demum funestas cædes, causamq; eorum perpendens: ita concludit Imperator: *Omnes isti Principes infelices, licet tandem unco tracti, flumine mersi, in Crucem acti, aut capite truncati sunt; tamen, mihi credite Patres Conscripti, non propter flagitia illa; sed ob superbiam & incivilitatem perierunt. Vnicum enim Principis vitium, non multùm potest nocere subditis; morositas verò & inhumanitas, Rempublicam evertit.*

Gelasius Dux Mediol: difficilis in danda audientia quàm ingeniosè reprehensus à Legato Genuen:

Basilicæ herbæ virtus.

Ludovicus Rex Galliæ, laudatus ex cita expeditione postulantium.

Aurelii oratio in Senatu memorãda, de damnis, ex duro Principũ genio in subditos.

A

PARS II.

SS. DEIPARA, Qvumprimum tentatorum.

650.

De Imperatore Vespasiano, nunquam satis ex civilitate celebrãdo Principe, notavit Suetonius, quòd dum gravi decumberet morbo, Legatosq; admisisset & audisset, ut ostenderet, Principes omni prorsus horã paratos esse debere, subditorum necessitatibus audiendis, hæc aliquando B profatus fit: *Imperatorem* (inquit) *stantem, mori oportet.* Strinxit adhuc iste pro humano more, Imperatorum dotes, quas longè excellentiori modo ampliatas miramur, in Cœli Terræq; Imperatrice MARIA, quæ etiam post mortem stare voluit. Psal: 44. *Astitit Regina a dextris tuis.* dum super Cœlos exaltaretur, ut ita promptiùs, subditis occurreret suffragatura. Imò ut Qvũprimùm oporteret, se subitò cuiq; adesse paratam patentiùs demonstraret, imò prævolandi quodãmodo desideria & gemitus tentatorum, ac quorumve af- C flictorum, tam in vita quàm post mortem, quendam morem & consuetudinem se imbibisse, edoceret.

Principẽ etiam ægrotum debere esse facilem ad audiendum.

Probatur Scripturaliter.

Celeritatis MARIÆ, in succurrendo quibusve circumventis a Sathana, argumentum habes in hodierno Evangelio, cæteris evidentius. *Abiit in Montana cum festinatione,* nativitatem Joannis, ne fieret in peccato originali, etiam non invocata, maternê præoccupando. Contemplatus properantem D Paul: Scherlogus Vestig: 18. n. 52. ait: *Beata Virgo cum festinatione ascendit in Montana, propè currit & volat, sed quoniam acceleratio est contra peccatum, quod in Ioanne delendum, peccati gravitas, est causa cursûs, pudor & verecundia, & concitatio ocyus gradientis.* Quod ipsum singulariter extollit pietatem & devotionem Virginis, iuxta illam Vniuersalẽ ejusdem sancti Doctoris sententiam l. 1. de Cain. c. 5. *Non satis est rectè facere, nisi etiam maturare, quod facias: uberiores fructus habet accelerata devotio.* Sed age iterum, & velocitatis MARIÆ in ju-

651.

Luc:

Scherl:

MARIÆ festinationis causa, peccatum Ioannis.

vando

vando relege vlteriora documenta, quæ etiam a nemine requisita, miseris impendit: ut patuit in Nuptiis Canæ Galileæ, quibus Christus Dominus adfuit, sed vocatus. *Vocatus est autem* (inquit Evangelista) *& IESVS, cum discipulis eius ad Nuptias.* Joan: 2. Adfuit quoq; ibi & Beata Virgo: *Et erat* (inquit) *Mater IESV ibi.* Nusquam tamen dicitur, vocata, seu invitata adfuisse: Imò (ut existimat D. Thomas apud Sylueir: in Evang) priùs ipsa, quàm Filius aduenit, & ideo in Evangelio, priùs ibidem præsentia Matris refertur, & postea Filii. Fortassè prævidens ex conditione Sponsorum, & ex circumstantia numerosi hospitis, (cum ipso enim Christo, duodecim venerant epulo Nuptiali reficiendi) necessitatem ibi venturam, viniq; defectum: ideo ad locum opportunum præstandæ beneficentiæ, nemine vocante, vel invitante, conferre se priùs non dubitauit. Quodsi reverà vocata, fuit quemadmodum & Filius, (ut probabilius affirmant Interpretes ap: Franc: Mendozam, in 1. Reg: c. 4. n. 9.) saltim citiùs accurrisse videtur, cùm priùs eius præsentia, quàm Filii referatur, imò ideo ibi adfuisse Filium, quia Mater iam aderat, aliqui arbitrantur. Adeò illa velociter festinavit: *Optabat enim* (ait Rupertus) *Dei genitrix, convivantibus fieri, ianua Cœlestis beneficii, ne illorū devotio, qui se invitaverant, fructu suo careret.* Sed rursus, cùm ipsa iam Nuptiarum celebritas proueheretur; ecce tibi in æstu temporalium deliciarum & in fastigio humanæ felicitatis, ut plerumq; contingit, defectus & inopia obrepit. Quid ergo B. Virgo? Antequam a quopiam rogaretur, opitulatur: nam *Deficiente vino, dicit Mater IESV ad eum: Vinum non habent.* Quis te prior o Beatissima Virgo, ad orandum Filium interpellavit? nisi tuus ille misericordiæ affectus, qui ad subleuandas hominum necessitates, tuâ sponte Te incitavit. Vnde S. Bernard: s. 1. in Dom: post Octav: Epiph: ad citata verba ita fatur. *Quid de fonte pietatis procederet, nisi pietas? Quid mirum, si pietatem exhibent viscerà pietatis? Nonne qui pomum in manu sua tenuerit, dimidiâ die, reliquâ diei parte, pomi servabit odorem? Quantùm igitur viscera illa, virtus pietatis affecit, in quibus novem mensibus*

Joan:

MARIA cur non legitur vocata ad nuptias?

MARIA, etiam nō invocata, se offert ad succurrendum.

MARIÆ promptitudo ad succurrẽdum patuit in nuptiis.

Bernar:

A *requievit? Nam & ante mentem implevit, quàm ventrem, & cùm processit ex utero, ab animo non recessit.* Inde est, quòd cùm Beata Virgo interno affectu ad benefaciendum impelleretur, externo precatu ad misericordiam præstandam non indigebat, sed indigentium etiam vota, postulando pro eis, exprompta præuenit. In his carnalibus nuptiis, Angelicus Doctor, nuptias spirituales animæ cum Christo speculatur ap: cit: Sylu: quorum quoq; curam sedulam gerit MARIA: ait enim: *Mysticè in nuptiis spiritualibus, est Mater IESV, Virgo scl: beata, sicut nuptiarum conciliatrix,* B *quia per eius intercessionem, coniungitur anima Christo, per gratiam.* Nuptias has salutares, o quoties tartareus Alastor impedit vel turbat: & ubi anima per peccatum mortale divortiandi a CHRISTO, non suppetit modus, vinum deficere facit devotionis: arescit siti spirituali anima: inclinatur huc & illuc motibus tentationum calix afflictæ animæ, nec tamen fæcibus importunorum phantasmatum, mens eius exinanitur: sed aduolat ocyus devotis sibi, Conciliatrix pia nuptiarum illarum, MARIA, deprecatur pro vino consolationis Filium, fugat interim dæmones, C utpotè terribilis eis, tanquam castrorum acies ordinata & animam vi tentationum tabescentem, spiritus novos resumere facit, iungitq; Sponso Christo. Inde est, quòd Melleus ille Doctor & Cultor Virginis, dum similibus tentationum, quateretur in anima tempestatibus, Virginem sic precatus esse legitur: ser: 4. in Salue. *Defecit vinum in cadis nostris, vinum scl: lætificans cor hominis, vinum quærimus, quod germinat Virgines. Calix in manu tua, in potestate tua, vini meri, amoris Divini. Dic Domina rerum, dic pro nobis Filio tuo, vinum non habent.*

Nuptiæ in Cana Galileæ, typus spiritualiū nuptiarū.

MARIA consolatur tentatos mæstos vino.

D *Probatur* Figuraliter.

652. Salutare hoc Qvumprimùm tentatorum MARIA, ita adesse festinat cunctis, quin ullas admittat moras, vel cunctationes: quod ipsum pulchrè emicat, in illa Evangelica parabola de decem Virginibus. Exisse illæ *obviam Sponso & sponsæ leguntur.* Matt: 25. sed additur statim. *Moram autem faciente Sponso, dormitauerunt omnes & dormierunt.* Sed ecce dubitatio. Nonne Sponsus

Matth:

 & Spon-

& Sponsa expectabantur? Quid ergo solus Sponsus moram fecisse dicitur, de mora autem Sponsæ nihil commemoratur? Facilis erit responsio, si ad mysterium confugiatur: Christus, qui Sponsi nomine intelligitur, cùm sit simul & Judex, tardat aliquando cum consolationum aduentu, ut tentationum molestiis, anima a levioribus noxis perpurgetur, dormitat enim anima, & vigilare non sufficit aggrauata scrupulis & Sathanæ phantasmatibus: At Beatissima Virgo MARIA, (ut obseruat ingeniosè iam cit: Mendoza) quæ intelligitur Sponsæ nomine, cùm sit Mater misericordiæ & totius consolationis scaturigo, semper festinat, nullasq; moras nectit. Feliciores arbitror exstituras, expectantes illas Virgines, si Sponsa hæc, a suo Sponso pro interim avulsa non fuisset: sanasset illa nocivas expectantibus moras, præueniendo, & de Sponsi præmonuisset dormitantes aduentu, Filii sui usurpando verba. *Vigilate, ne intretis in tentationem.* Vnde est illud de æterna Sapientia ad literam, de B. Virgine in sensu allegorico: *Præoccupat, qui se concupiscunt, ut illis se prior ostendat.* Sap: 6. Et illud item in sensu literali de Divina justitia, in mystico verò de SS. Deipara. *Obviabit illi quasi Mater honorificata, & quasi mulier a Virginitate suscipiet illum.* Eccli: 15. Vbi dicitur Beatiss: Virgo & præoccupare eos, qui se desiderant, & obviare illis, qui se inquirunt, quia nemo tantâ celeritate ad implorandam Virginem currit; quin ipsa Virgo, ad imploratorem suum audiendum & juvandum, velocior præcurrat. Vnde Cant: 5. hinnulis comparatur, quia ut hi (Interprete Richardo Victorino,) veloces sunt ad currendum, ita Beata Virgo ad succurrendum. Imo & a D. Epiphanio s. de laud: V. appellatur *Currus Cherubicus,* quia ut hic decem millibus multiplex, concitatissimus volat; ita illa innumeris misericordiæ alis elata festinat, ut patrocinetur. Nec mirum: cùm illa Matris, non Judicis munere fungatur: Quo ex capite velocior aliquando ad ferendum auxilium Virgo Mater, quam eius Filius Christus Dominus esse videtur: ut D. Ansel: pridem notavit l. de excell: Virg: c. 6. *Velocior nonnunquam salus, memorato nomine eius* (id est Mariæ) *quàm invocato nomine Domini IESU.* Et rationem reddit: Quia ad Christum, tanquam ad Judicem, pertinet etiam & punire: ad Virginem verò tanquam ad Patronam, nonnisi misereri. Eandem ob causam, (ut ad primum redeamus) fatuis virginibus orantibus. *Domine, Domine aperi nobis.* Sponsus, non Sponsa respondit, *Nescio vos.* Nam CHRISTUS aliquando justitiam, Beatiss: Virgo semper misericordiam exercet. Unde in hoc etiam illæ Virgines se fatuas cõprobauêre: Nam si, quemadmodum *Domine, Domine* inclamaverunt; ita inclamassent *Domina, Domina,* illam fortasse repulsam non paterentur: quia Matris misericordia justitiam Filii, & Sponsi rigorem, clementia Sponsæ, temperasset. Miram misericordiæ Mariæ, (per quam illa prægmaturè occurrit miseris,) cum Divinæ justitiæ rigore attemperationem, dulci suâ suadâ sic explicuit S. Bernard: *Divinam in eo, id est Christo, reverentur homines Majestatem: non sola illi cantatur misericordia, cantatur ei pariter & judicium.* Deniq; *DEUS noster ignis consumens est. Quid ni vereatur peccator accedere? ne quemadmodum fluit cera a facie ignis, sic pereat ipse a facie DEI.* Et paulò post. *Quid ad MARIAM trepidet accedere humana fragilitas? Nihil austerum in ea, nihil terribile, tota suavis est. Revolue diligentiùs Evangelicæ historiæ seriem universam: & si quid fortè increpatorium, si quid durum, si quod deniq; signum vel tenuis indignationis occurrerit in MARIA; de cætero suspectam habeas, & accedere ad eam verearis.*

Margin notes: MARIA moras nescit. — Sap: — Eccli: — Cant: — Epiph: — *Velocius MARIA succurrit, quàm Christus, quâ de ratione?* — Sylueir: Mendo: — Bern:

Probatur Doctoraliter.

653. Certant hîc plurimi Doctorum, ut QVUMPRIMUM, seu celeritatem MARIÆ in succurrendo, venustiùs illustrent, idq; partim authoritate, partim Symbolis seu similitudinibus. Fulguris nonnulli similitudinem assumpsêre, quò planè nil celeriùs volat, quorum sententias inuenies sub titul: *Fulgur animatum.* supra: hîc dicta repetere non vacat. Alii verò alludendo ad illa verba Cant: 4. *Fons hortorum, puteus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de Libano,* ingeniosè satis & doctè, velocitatem MARIÆ in succurrendo, ita explicant: præsertim Mich: Ghisler: in hunc locum, & ex ipso Joan: Syl- (Ghisler:)

Sylueir: Joan: Syluеir: l. 4. in Evangel: c. 1. 9. 6. *In Cœlesti* (inquit) *Patria, quatuor sunt fontes: primus & omnium præstantissimus DEUS, eiusq; Essentia, de cuius conspectu summa traducitur felicitas: de quo dicitur in* Psal: 35. *Quoniam apud Te est fons vitæ, & in lumine Tuo videbimus lumen. Alius est fons, Christus Dominus, eiusq; humanitas sanctissima, de quo annuntiat Isaias* c.12 *Haurietis aquas de fontibus Salvatoris. Tertius fons, DEI Genitrix Virgo. Et de aquis huius fontis tantùm dicitur, quòd impetu cursuq; concitatissimo ad nos fluant, ob velocitatem magnam, quam precibus & orationibus suis, in suorum prabet auxilium.*

Bern: S. Bernard: s. 2. post Epiph: iterum illud de vino nuptiarum pertractans, ita ait: *Quoties mihi necesse est exorare Matrem misericordiæ, ut suggerat suo benignissimo Filio, quoniam vinum non habent. Et ipsa, si piè a nobis pulsata fuerit, non deerit necessitati nostræ, quoniam misericors est, & Mater misericordiæ. Nam si compassa est verecundiæ illorum, a quibus fuerat invitata, multò magis compatietur nobis, si piè fuerit invocata.* Hanc Virginis celeritatem in succurrendo, & excellentiam charitatis eius, optimè explicavit Concil: Basiliense sess: 42. de visitatione agens:

Conc: Basil: *In cuius* (inquit) *commemoratione, qui tribulati sunt, MARIAM implorant, quæ gaudiorum huiusmodi memor, ut sperandum est, non solùm supplicantes exaudiet; sed, sicut ex sua clementia consuevit, etiam supplicare volentium preces præveniet.* Juvat propositum, etiam illud Mendozæ in 1. Reg: c. 4. *In eos* (inquit) *tristitiæ fluctus multi sæpè deveniunt; ut parùm absit, quin laqueo collum inserant, pugionem pectori infligant, corpus in præcipi-*

Mendo: *tium devolvant: Ecce tibi festina provolat consolatrix afflictorum, & laqueum collo expedit, pugionem a pectore detorquet, pedes a præcipitio avertit: &* (quod est caput,) *totum animum præ tristitia fluctuantem ac æstuantem, redditâ, imò additâ hilaritate mitigat & serenat.*

Probatur Miraculosè.

654\. Huius celeritatis Deiparæ in auxiliando tentatis, etiam a miraculosis apparitionibus, sua non desunt testimonia.

Bellov: Vinc: Bellouac: l. 29. spec: hist: c. 12. refert de quodam Gastinensi Eremita, cui nomen Christianus, hic transiuerat ad Ordinem Cisterciensem: Post annum probationis expletum, spiritus maligni sæpè ei apparebant in visione noctis, minantes ei, quòd inde expellerent ipsum, & in vanum illum laborare dicebant; at ille recurrebat ad orationem: & dum hoc bellum haberet cum dæmonibus, quâdam die, facta ad eum vox: memor esto huius versiculi de Psalterio: *DEUS in nomine tuo salvum me fac, & in virtute tua iudica me.* Quod audiens ille retinuit, & ad omnes tentationes semper postea illo versiculo, tanquam clypeo, se munivit. Eodem anno vidit idem Christianus, omnem Conventum circumdari a dæmonibus, qui tantæ multitudinis erant; ut tegere viderentur, quidquid erat inter Cœlum & terram. Quod cùm ille videret & diceret: Domine DEUS, ecquis poterit euadere pericula ista? Audit vocem dicentem: sibi. *Qui humilitatem habere potuerit, ab omnibus his laqueis liberabitur.* Non multò post, venit quædam claritas de Cœlo ab Oriente, quàm cùm præsentirent maligni spiritus, evanuerunt, & in claritate apparuit Regina Angelorum. Quam cum ille aspiceret, & diceret intra se, DEUS bone! quo vadit Advocata nostra, Domina nostra, Salvatrix mundi? Respondit ei tandem Domina: *Venio succurrere huic loco, qui meo indiget auxilio. Venio auxiliari huic pauperi Conuentui & aliorum pauperum locis, qui in me confidunt.* Hinc Andr: Lyræus Trisag: l. 2. novissimo assertum præsens comprobaturus exemplo, sic rem patheticè exorditur. Cæci (inquit) & à consuetudine communi sensûs abhorrere existimandi sunt, qui non videant, planèq; sentiant, quantâ præ omnibus prorsùs nominibus velocitate, sacrum MARIÆ nomen implorantibus se, atque exposcentibus succurrat: & tandem sic rem enarrat, Annus præsentis sæculi voluebatur super millesimum atq; sexcentesimum vigesimus octavus, cùm in celebri quadam Hispaniæ Civitate vir erat, qui vitam omni vitiorum labe, hæresi una exceptâ, coinquinatam atq; a virtute abhorrentem traducebat: atq; cum vivendi modum iam annis tenuerat sexaginta, nunquam confessus, nunquam Divinâ Mensâ refectus, omnem verbi Divini prædicationem odiens, contubernium religiosorum fugiebat, ut liberiùs peccaret. Unum erat, cu-

MARIA Eremitā tentatum iuvat præsentiā suā.

Humilitas saluat tentatos.

Marianæ opitulatione, pec-

cator cō-versus ob modicum deuotionis pensum.

rat, cuius nunquam obliuisci poterat, semel in die B. Virginem consuetâ invocare formulâ. Interim vi morbi lecto affigitur, ubi dum noctu quiescit, ei se Virgo ostendere, & oculis, sed piis atq; benignis miserum intueri incepit. uigilans ille, totum se commotū, atq; in alium virum mutatum sensit: lacrymæ, doloris testes, ubertim per genas effluebant: peccata anteactæ vitæ, quorum iam planè oblitus erat, cum omnibus circumstantiis clarè cognoscit: advocat Sacerdotem, coram quo exquisitissimam, (cui vix peritus Theologus, per examen multorum mensium sufficeret) fecit confessionem, cum proposito, si viveret, perfectioris vitæ capessendæ: sed quinto die mortuus, tandem solicito sacerdoti de statu animæ suæ apparet, se saluum esse nuntiat: clementiam B. V. MARIÆ & auxilium in extrema sua necessitate, (mirè dilaudans,) piæ illius consuetudinis in salutanda MARIA devotione, se promeruisse asseruit.

Probatur Historicè.

655. Enimverò ad complementum nonnisi velocitatis Marianæ, hæc aliunde adducta esse noveris bone Lector: adest enim præstò in hodierni mysterii visitantis Elisabetham MARIÆ, evidens huius rei testimonium ex Historicorum antiquorum narrationibus, de distantia inter domum Virginis & Zachariæ: præsertim Isidorus de Insulis, de S. Josephi vita ait: *Creduntur a Nazareth usq; ad oppidum Zachariæ, esse ferè quadraginta milliaria.* Brocardus verò, sedulus indagator Terræ S. in sua descriptione, & Auctor historiæ Ecclesiasticæ, Septuaginta milliarium longitudinem ponunt. Salmeron deinde l. 3. tract. 10. refert ex quadam revelatione, iter sex dierum fuisse a Nazareth usq; in Civitatem Zachariæ, & uno die illud Beatissimam Virginem, juvantibus Angelis, ementam fuisse: propterea dictum est. *Abiit in Montana, cum festinatione.* ap: Sylu: in Eu: l. 1.

Distantia Domûs Nazareth, Elizabeth, quanta?

MARIA uno die, iter sex dierum emensa est.

A Hinc S. Ambr: *Non a studio asperitas montium, non ab officio prolixitas itineris retardavit. Nescit tarda molimina, Spiritûs S. gratia.* Si tam celer in suffragando tentatis & gementibus sub jugo Sathanæ, MARIA in corpore mortali fuit; collige inde, quantæ velocitatis nunc existat, ubi ex ratione statûs, completæq; beatitudinis, ulla obstacula nescit, quæ retardarent succurrere volentem: imò nedum in corpore, agilitatis dote, excellentiùs cæteris Beatis adaucta; sed præsertim teneritudine singulari ad afflictos tentatosque, viscera misericordiæ suæ affecta, etiam B nunc habet. Attestante Seraphico Doctore in speculo c. 8. *Magna fuit erga miseros misericordia MARIÆ adhuc exulantis in mundo; sed multò major, erga miseros, est misericordia eius, iam regnantis in Cœlo. Majorem per beneficia innumerabilia nunc ostendit hominibus misericordiam: quia magis nunc videt hominum miseriam.*

Epilogus.

656. AVe ergo, o saluificum desolatorum, tentatorum, & quorumlibet angustiatorum, perquàm desiderabile, QVUMPRIMUM, festinans in Montana MARIA: De montanis illis, ubi C iam vnxisti infantem in Prophetam, descende Clementissima, in valles lacrymarum, ut languescentes sub æstu tentationum Sathanæ, fatiscentesq; refoueas. Audeo cum S. Ephrem, Te benignissimam deprecari Dominam. *Adesto mihi & nunc & semper, o Virgo Genitrix DEI. Mater misericordiæ, benigna & clemens, in præsenti quidem vita cursu, feruens protectrix, atq; auxiliatrix hostiles quosq; cunq; impetus avertens, & in via salutis me constituens, ac in extrema vitæ articulo miseram animam meam conseruans, ac tenebrosos atq; horrendos, pessimorum dæmonum aspectus, ab ea procul repellens.* Tibi laudes. Tibi gloria prima post DEUM eiusq; CHRISTUM, cui æternus honor maneat.

A M E N.

Ephrem.

RADIX Iesse Salutifera.

SS. DEIPARA.

Pro Nativitat: B.V. Mariæ.

De qua natus est IESVS. Matt: 1.

657. HOdiernæ Nativitatis Beatissimæ Virginis celeberrima dies, eo ipso, quòd sub æquinoctiali exoriatur puncto, fausta quædam prænuntiat auspicia, & novis, afflictos animos facit assurgere spebus. A. A. Hodie etenim oritur RADIX illa Jesse, de qua egressura erat Virga percutiens Assur sc: Dæmonem, è Dignissimis visceribus Matris suæ Annæ, in vsuram huius lucis progreditur, Sanctiss: nimirum MARIA, bene ante præuisa ab Evangelico Propheta Is: 11. Vbi cùm priori capite prædixisset percussionem Assur a Virga, mox subjunxit. *Egredietur Uirga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet.* Cuius felicissimo in exortu, meritò venientem, communi tripudio consalutat Ecclesia. *Nativitas tua DEI Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo mundo.* Solus tantùm hodie vlulat & luget infernus, eò præcipuè, quòd sub æquinoctio, RADIX hæc exoriatur: & cur? obseruavit Pet: Blesensis de Onagris s. 33. Quod in diebus æquinoctiorum, horas diei & noctis rugitibus suis distinguant, & quasi naturales Horoscopi, primâ horâ diei, ubicunq; sunt, rugitum emittant: ex eo, quòd ut dicit Paul: Scherlog: Vestig: 23. n. 34. quibusdam furiis speciatim tum temporis agitentur. Quod ipsum, idem Author mysticè sic applicat: Concipiamus, (inquit) onagris, dæmones intelligi, qui quoniam Homini inviderunt sublimes honores, singulariter plangunt inconditis vociferationibus, sub verno, & autumnali æquinoctio: Et quibusnam perterreantur? Vide quidem: propè autumnale æquinoctium, Virgo intemerata in lucem edita est, propè verò æquinoctium vernale, CHRISTUS in vtero eius Incarnatus. Quia ergo in RADICE hac, nascente MARIA, iàm Incarnationis CHRISTI auspicabatur mysterium: iamq; illa, sicut ipsamet celsis sublimabatur honoribus, sic universam naturam humanam in proximo dignificandam, novis in salutem erigebat spebus: & propterea a Maurit: de Villa. *RADIX totius salutis* dicta. Ideo cùm proximè ad æquinoctium utrumque, in Martio, Redemptoris Incarnatio, nunc in Septembri, Virginis Nativitas euenit; onagri, qui sunt dæmones, speciatim rugire dicuntur. Luctus ergo illorum ac tristitia, ut nobis convertatur in gaudium, & eorum desperatissimus mœror, tantò firmiorem salutis nostræ excitet & resuscitet spem: Hodie Beatiss: Neonatam MARIAM, RADICEM *Iesse*, id est, *Salutis* (iuxta interpretationem Regii Casimiri,) ampliori demonstrabo discursu. Aliqua tamen, ut vanis quorundam consulam spebus, opportuna de spe bona, præmittam Dogmata. Interim cum citato Principe Casimiro, de genu, breviter saluto Neonatam MARIAM.

Isa:

Onagri in æquinoctiis rugitu horas distinguunt cur?

Dæmones turbantur sub æquinoctiis, quare?

MARIA Radix salutis nostra.

Virga Iesse, spes oppressæ
Mentis & refugium:
Decus mundi, lux profundi,
Domini Sacrarium.

PARS I.

Sperans benè & ordinatè, tam Divina, quàm humana lucratur.

658. O Quantum vanum, quò vanius nihil, mundanorum Spes! quæ quantò pluribus erigitur, nutriturq; fomentis, distrahiturq; in plura; tantò faciliùs euanescit, nec veræ fiduciæ invenit fundamentum. Sperant alii multa,

Spes quæ incerta?

multa, ex ingenii sublimitas doctrina, agendorumue dexteritate, fiduciam afflante mentis arrogantiâ; sed eluduntur turpiter, interdum in publico aberrantes, sicut habetur. Prov: 28. *Qui confidit in corde suo, stultus est.* Aliorum spes consistit in divitiarum suarum confidentia, verùm & hæc plerumq; desinit in *nihil*, dicente Propheta: Psal: 75. *Dormierunt somnum suum, & nihil inuenerunt viri divitiarum in manibus suis.* Tandem reliqui confidunt in gratia Principum, suorumq; Patronorum: sed periculosè, monente eodem Propheta. Psal: 145. *Nolite confidere in Principibus, in quibus non est salus:* frustraneam quippe communiter spem huiusmodi, plurimi experiuntur: Ait etenim Blanc: in hunc textum: *Cur non sit salus in Principibus, inde petitur, quia sæpè nolunt illam dare, licet possint.* Spes ergo tua, o homo! ut vera sit, RADIX Jesse quodammodo esse debet: *Iesse* etenim, Existens seu esse firmum denotat: id est confidendum tibi, non in vanis & facilè mutabilibus, sed in eis, quæ singularem ex se præseferunt firmitudinem: qualia sunt solus DEUS, & quæq; Divina, quæ, qui primò attendit ac observat, nunquam spe suâ frustratur, quoniam simul cum Divinis, & humana lucratur.

Prov: | Psalm: | Psalm: | *Iesse, ethymologia ab Esse.* | *Spes fundanda in stabilibus.*

Probatur Scripturaliter.

659. Pro quo primùm adstat locus ille Scripturæ, ubi Salvator discipulos suos redeuntes ex Evangelii prædicatione per varios populos & nationes, sic allocutus esse legitur: Luc: 23. *Quando misi vos sine sacculo & pera, & calceamentis, numquid aliquid defuit vobis.* Ibant nudipedes, rerum omnium copiâ voluntariè pro Christo expoliati. *Ecce nos* (inquit Petrus) *reliquimus omnia, & secuti sumus te.* Et tamen, nihil ipsis necessariorum ad vitæ sustentationem, Dei singulari providentiâ, defuisse fatentur ipsi, dum tacendo ad verba Christi, consentire videntur. Imò postquam è terris in Cœlos eleuatus est Magister eorum, & superna ascendit: nonne Act: 4. dicitur. *Quotquot possessores agrorum aut domorum erant, vendentes offerebant pretia eorum, quæ vendebant & ponebant, ante pedes Apostolorum.* Cernis affluentiam rerum, quando è vestigio proferuntur, simulq: prote-

Sperans in Deo, & Deum & temporalia lucratur.

A runtur Divitiæ: quia ante pedes Apostolorum projectæ: sic abundant, qui primò ea quæ salutis erant curantes, omnia reliquerunt, ut Christo strictiùs copularentur. Ita felicitantur etiam temporalibus, qui æterna principaliter curant. Pulchrè supra Petri verba dogmatizavit Chrysost: hom: 7. in 3. ad Rom: *Quid obsecro magni, Petrus dedit? nonne rete confractum, & calamum, & hamum solum? sed tamen terra universa domos, DEUS illi aperuit, & terram & mare expandit, ac nemo non illum in suas ædes vocavit, atq; adeo bona sua, divendita ad illius pedes deferebant: neq; enim in manus conjiciebant, ut qui non id* B *sibi audentia sumebant: tantum illi honorem, unâ cum munificentia tribuebant.* Huius Divinæ Providentiæ, quâ DEUS, laborantibus pro ipso, lucra etiam temporalia subministrat, specimen effulsit in cymba eiusdem Petri. Stante etenim Saluatore prope stagnum Genezareth, cùm plures è populo agglomerari vidisset, ut docerentur, quò commodiùs audiretur, ex navi prædicare voluit. *Intravit autem ad eam, quæ Simonis erat Petri, & rogavit eum, ut a terra reduceret pusillum.* Luc: 5. Paruit libenter Petrus, postquam verò loquêdi finem Redemptor fecit, dixit Simoni: C *Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam:* cumq; totâ nocte antecedenti, casso labore, piscationem secuti fuissent, ad Christi imperium, retibus expansis, tanta piscium multitudo capta est; quantam retia sustinere non valerent. Statuit Salvator tanto fœnore recompensare Petro, sibi dicatum obsequium, quantum nec cogitare quispiam ausus fuisset: idcirco ad piscandum continuò stimulauit, & mare beneficum esse compulit, innuens duplicatam fieri utilitatem, si quando humana imminui videntur lucra, ob DEI causam: D Quò simul omnes intelligerent, simili in causa, nullam eos humanæ nundinationis jacturam facturos, qui præhabent Divina humanis, imò ut spes illis amplior affalgeat, etiam temporalis felicitatis. Hoc rectè obseruavit Theophilactus in hunc locum, dum ita ait: *Postquam autem turbam è navi docuit, Dominum navis non reliquit immuneratum, sed bifariam ei benefecit, quia & multitudinem piscum ei donavit, & discipulum fecit.* Hæc sollicitudo

Æterna quærens, temporalibus etiam abundat. | Chrys: | Luc: | *Obsequium Deo præstitum, copiosè ab eo temporalibus remunerari solet.* | Theop:

Cant: tudo DEI, eluxit, & in Sponsa, Cant: 5. Ipsâ etenim Divinis vacante, & in sacris exercitationibus, imò extaticis contemplationibus, ascetico consopitâ somno, cuncta interim transitoria ob Divinum honorem despiciente, cor illius, nimirum Sponsus, pro illa excubasse dicitur. *Ego dormio, & cor meum vigilat:* qui etiam excubias agebat solicitus, ne Dilecta quid pateretur: imò quò magis illa suorum obliuiscebatur commodorum ob Sponsi gratiam; magis providebat Sponsus, ne humana amisisse videretur Sponsa, mirè in actibus suis ordinatissima. Claudebat illa oculos, divinis vacatura, spem tamen suam de reliquis commoditatibus, tantò firmiùs collocabat in eo vigili, qui dum custodit, dormitare non sciebat: *Cor meum vigilat: id est, Dominus DEUS.* (ait Rabbi Selemon) qui est petra & soliditas cordis mei, pactioq; mea, vigilat ad tuendum, & bene afficiendum me.

Deus Vigilat pro nobis: dū nos pro eo laboramus.

Probatur Figuraliter.

660. Pulcherrimum huius Providentiæ Divinæ exhibet symbolum scala illa, alto cœlo, uno cacumine innixa, præsentata in somnis D. Patriarchæ Jacobo: Hoc etenim proficiscente ex domo paterna in Mesopotamiam, factus est ille particeps admirabilis visionis: Gen: Gen: 28. *Viditq; (narrat Scriptura) in somnis scalam stantem super terram: & cacumen illius, tangens cœlum, Angelos quoq; DEI descendentes & ascendentes per eam. Et Dominum innixum scalæ.* Sed quoniam idem S. Patriarcha plures alias habuisse legitur visiones, qualis postea redeunti in Patriam pariter in somnis illi contigerat, dum luctaretur cum Angelo, & quidem sat gloriosè, quorsum igitur discedenti potiùs ex natali solo, quàm eidem Labanem profugienti, & ad suos remeanti, hæc scala præsentatur? Nempe scala illa divinæ providentiæ symbolum extitit, ut declarat Theodor: 9. 82. in Gen: Jacob autem rediens in patriam, locuples & beatus reuertebatur: sed cùm ex patria exibat, pauper, inopsq; ferebatur, neq; enim famulis, aut equis, aut viatico instructus, ut expendit D, Chrysosto: hom: 54. in Gen: *Sed Apostolicum morem imitatus, iter facit:* Et quidem Dei ob amorem sic pergebat, ne videlicet ob

Scala Iacob, symbolum Dei Providentiæ.

Theod: Chryso:

A eius præsentiam, Esavo DEUM offendedi quævis occasio subministraretur, cupiebat enim ille ob invidiam, Jacob fratrem è vivis tollere. Quoniam igitur DEO consuetudo est, refouere eos, qui spem suam in DEUM jactantes, pro spiritualium cura primùm laborant, & DEI causâ plura incommoda patiuntur; benè quòd scalam auxilarem & Providentiæ characterem, eo speciatim commonstrat tempore, non quo Jacob dives & potens redibat, sed cùm egens propter diuinum honorem factus fuerat: vt sic eluceret cunctis, eorumq; tantò ampliùs solidaretur in B DEUM confidentia, quòd dum animosè propter Deum, abjiciunt humana solatia, non defuturum Divinum Numen fidelibus seruis, verùm ipsis, temporalia negligentibus ob animæ salutem, Creatorem facturum, ne quibus indigerent: Chrysosto: relatâ homilia. *Considera obsecro, hic eximiam curam misericordis DEI: quia videbat juxta consilium Matris, propter timorem suscepturum peregrinationem, & quasi erronem quendã, viam facere, & solum, atq; ab aliis abstractum, nullamq; habentem consolationem ullo ex loco, sed totum in supernum auxilium projectum, statim ipso in initio, volens con-* C *firmare alacritatem, apparet & dicit: Ego sum DEUS Abraham, & Isaac patris tui: ne timeas, sed crede: quod Ego, qui implevi illis suas promissiones, & te meâ curâ & providentiâ dignabor: Ne putes* (inquit) *quòd solus iter facis, me habebis itineris tui Comitem, me habebis custodem in omni via, omnia tibi facilia reddam.* Imò præter vocem DEI, mirabilis illius scalæ tacitè edocebat id apparitio, in qua ascendentium, simulq; descendentium spirituum cernebatur multitudo: cur etenim? ut nimirũ intelligeret Jacob, quia quot gradibus abstraheretur a terra, negligens temporalia, ut Dei obediret D voci & mandato; tot & iisdem gradibus, acceleraturum DEUM, & descensurum in terram, ut negotiorum terrenorum Jacob, quæ ad statûs sui conservationem requirebantur, causam ageret. Quo spectabat magnus Propheta Isaias, ita de populo spem in DEO figentem vaticinatus. c. 32. *Sedebit populus meus in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta.* Belligerantem hic, & castra vigiliasq; tenentem contra hostem, de- Isai:

Deus curat amplius res hominis, quo divinis vacat diligentius.

Chryso:

scripsit Propheta populum: tabernacula etenim, militares sunt & compendiariæ pugnatorum Gazæ, quibus quæ pacis pulchritudo? ubi continuum prælium: quæ requies? ubi vigiliæ strictè tenendæ: quæ demum opulentia? cùm plerumq; in castris, breuis aqua & panis arctus, vix famem pellit. Sed soluunt difficultatem illa verba, *in tabernaculis fiduciæ.* Quia ut explicat Did:

Bàez. Bàeza de Christo Fig: l. 4. c. 3. §. 49. *Quod sunt militibus tabernacula munitissimo in loco constituta, hoc est viris justis fiducia in DEO collocata, quâ ab omni malo sunt protecti, & opulentissimis bonis sunt satiati.* Tu solicitus cura & vrge, quæ salutis tuæ sunt, quæ honoris DEI intrepidè zela, & de tabernaculis tuis, dum oportet, contra hostem egredere: tabernacula tua, seu Domus tua, si fiduciæ sint tabernacnla, id est, si Providentiæ Divinæ domestica tua interim committis; pulchritudinem pacis inuenies, requie frueris opulentâ, & temporalium bonorum promptuaria videbis eructantia ex hoc in illud, ipso res tuas curante Deo.

Spes in Deo munitissimū tabernaculum.

Probatur Historicè.

661. Mille omitto Historias & exempla seruorum Dei, qui soli DEO intenti, de temporalibus totam suam spem in DEUM jactantes, miraculosè a Deo, vitæ suæ, & reliquorum necessariorum recepêre subsidia: nam hæc frequentissima contigerunt, & planè communia sunt. Historiæ substituo quandam Apologicam & jucundam narrationem. Contigit alicui, duo, quædam mendicabula stipem ostiatim quærentia, ut fortè famem aut otium fallerent, sub fenestris cuiusdam Magnifici Palatii constitisse vel consedisse, ut sic curiosis sese occuparent confabulationibus, jejuno ventre aptiùs subtiliores conceptus distillante, donec aliqua pars offæ ex culina Principis, pro consueto pauperibus daretur. Excitatur itaq; ab illis pannosis egestatis Professoribus, solemnis inter duos æmulos Quæstio, nullo ut illi putabant auditore: Quis nam esset duorum melior seu clementior, Deus ne? Princepsue? sub cuius Palatio hæc instituebatur Disputatio. Sortè venit, quòd per interna Palatii sui obambulans Princeps, casu fenestræ approquinquaret: cautè ille, ne videretur a disputantibus, thema Quæstionis insuetum dum subaudiit, ulteriorem progressum concertantium diligentiùs auscultat. Ergo itur utrinq; in argumenta: unus tuetur partes Dei, alter Principis: hic ex quotidiana in pauperes stipis & offæ distributione, deprædicat Principis liberalitatem; ille nihilominus alter, superexaltabat DEI munificentiam & clementiam. Urget primus pro Principe: huius (inquit) beneficia testatur famelicus noster venter, dum reficitur; Dei verò, quæ allegas beneficia, fide nonnisi creduntur. Respondet alter, sit sanè & ita, nondum palmam pro Principe tenes: adhuc etenim & hæc, quæ nobis a Principe interdum subministrantur, ipse Princeps a Deo habet, & propter Deum ea nobis ille elargitur. Ast iterū primus, cui sola temeritas pro ratione fuit, quasi iā triūphasset, feruentiùs aiebat. Manum quam video pluris æstimo, illâ, quam non video. Et sic in turbido dissiliit magìs, quàm soluebatur proposita Quæstio. Ubi cuncta ad finem exaudisset Princeps, insciis concertantibus, provolat citò ad suos, mandatq; citò duos magnos pinsari panes, gratificaturus stipendio illis, qui in tantùm decertauêre inter se pro DEO & Principe: hoc tamen discrimine, ut centum aurei uni pani recōderentur intùs, qui dandus erat illi, qui pro Principe locutus fuerat: atq; sic distribui illos curavit, & cuiq; suus cessit. Mirati ambo de insueta largitione, suum ille primus tantò solidiùs a facto receti Principis confirmabat argumentum: uterq; tamen gaudet, ac mutuò quasi ponderant datos manibus panes, suum ergo dum ille primus gravitare aduertit, vitio mali fermenti, id contigisse arbitratus, (aurum autem absconditum pondus addebat,) commutavit adinvicem, non difficulter consentiente altero, atq; sic cedit panis, cuius vitellus, aurum erat, illi mendico, qui pro DEO certabat. Et dum meridie urgente exacuit dentem fames, uterq; scindit proprium panem, divisus unius panis, insperatum effundit aurum, ideo ille primus tanquam proprium, ab illo cui cesserat, repetere, imò rapere nititur: rixa exoritur, & vix non ventum ad bastones, nisi Princeps, qui omnia obseruabat latenter, voca-

Apologus jucundus, de duobus mendicabulis, cōtrovertētibus inter se: Quis melior esset? Deus ne? an eorum Dominus.

ter, vocare utrumq; ad se mandasset. Qui dum totam seriem rei transactæ examinat, miram DEI providentiam & æquitatem dilaudans, aurum huic alteri, qui postpositis cæteris, solius DEI pro posse honorem tueri conabatur, adjudicavit. Ex quo liquidè patuit, radicem bene sperandi, etiam de temporalibus, esse, si Deo Divinisq; studiosiùs deseruiatur.

PARS II.

SS. DEIPARA, Radix Iesse, seu Sanctæ Spei.

Iesse nominis, interpretationes.

662. Duplicem ex vi nominis, hoc vocabulum *Iesse* sustinet interpretationem: adeoq; non unum sed multiplex suggerit argumentum, Beatiss: Virginem Spei nostræ salutis RADICEM, justissimè appellari. Primùm etenim *Iesse*, sonat ab *esse*, quasi singulariter existens: ut notat Sylua Alleg: Deinde juxta Hugonem Card: apud Anton: Escob: de B. V. M. l. 4. obseru: 13. *Iesse* dicitur quasi *incendium*. Quo ipso duplex substruitur cardo, firmandæ Spei nostræ in MARIA: siquidem firmiter sperandi in aliquo, duo hæc eleuant animum, sc: ut ille, in quo speratur, possit elargiri sperata, simulq; ut velit tribuere eadem ex amore. Quorum utrumq; de MARIA quamvis enuntient, communi Catholicorum usu receptissimæ Litaniæ Lauret: dum simul virginem & potentem & fidelem nuncupant. *Virgo fidelis. Virgo potens.* cæterùm ob firmiùs roborandum argumentum, descendamus ad utriusq; explicationem, per Scripturam. Litera ipsa sufficiat pro primo.

Spei fundamenta in alio quæ?

MARIA, Virgo fidelis, simulq; potens.

Probatur Scripturaliter.

663. *Ego Mater pulchræ dilectionis & timoris & agnitionis & Sanctæ spei.* Eccli: 24. dicitur, idq; communiter a SS. Patribus de B. V. MARIA usurpatur. Spuriam credideris prolem, cuius uterq; ignoratur Parens. Debilem nimiùm nobilitatis suæ producit Genealogiam, quæ in unius nonnisi Progenitoris radicatur existentia. Tali prorsus Deus T. O. M, nostræ salutis spem, voluit consurgere de RADICE, ut, quæ immobiliter in summi & primi existentis DEI potentia fundabatur, juxta illud Psal: 61 *Sperate in eo omnis congregatio populorum*, qui simul Pater misericordiæ & DEUS totius consolationis appellatur; eadem quoq; Matrem talem haberet, quæ *Iesse* esset, id est; cuius existentia, non quidem par Deo, sed tamen magis necessaria & firmior esset, quàm totius reliquæ Creaturæ; & hæc non alia erit, nisi MARIA: ut quam, universæ Creaturæ assumpsit in Matrem, attestante Ansel: Alloq: Cœlest: n. 27. *Deus* (inquit) *est Pater omnium Creaturarum, & MARIA Mater omnium rerum creatarum: DEUS est Pater constitutionis omnium; & MARIA est Mater restitutionis omnium.* eandem etiam voluit, omnis Sanctæ Spei constituere in Matrem: quod ipsamet Beatiss: Virgo profiteri in præfato S. Scripturæ loco reperitur. *Ego Mater pulchræ dilectionis & timoris, & agnitionis, & sanctæ spei. In me omnis spes vitæ & virtutis.* Hunc textum Scripturæ explicaturus Richard: Laur: l. 6. Gradus quosdam Sanctæ Spei substituit: *Sancta* (inquit) *Spes est, ex fide & meritis proueniens, sanctior & pulchrior, quæ est ex testimonio conscientiæ nostræ: de qua Apostolus* 2. *Cor: Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ. Sanctissima, & pulcherrima, quæ est per securitatem inamissibilem: de qua idem Apostolus Rom:* 8. *Scio, quia neq; mors, neq; vita &c: poterunt me separare a charitate DEI.* Deinde ad illa verba, *In me omnis spes vitæ & virtutis.* Vitam triplicem esse asserit, nimirùm vitam naturæ, gratiæ, & gloriæ. Principaliter itaq; Sanctæ Spei, quâ expectamus a Deo partim vitæ præsentis subsidia, partim variarum gratiarum genera, partim meritorum retributionem, Matrem se originariam appellat nascens hodie MARIA: siquidem enim statim in ortu suo designabatur in Matrem Salvatoris, à quo est omne bonum, naturæ scl: gratiæ & gloriæ; eo ipso parturiendo illum, pariebat nobis firmam spem & fiduciam consequendæ illius triplicis vitæ, De quo sic Rich: Laur: *Poterat MARIA hæc verba dicere,* postquâ conceperat Salvatorem: quasi diceret: *In me est ille per carnis assumptionem, a quo est omnis Spes vitæ triplicis, vitæ naturæ, vitæ gratiæ, vitæ gloriæ, & virtutis, quia ipse est, qui dat lapso virtutem. Isa:*

Eccli:

Genealogia nobilitas utroq; Parente, attendenda.

Psal:

MARIA Mater omnium Creaturarum.

Rich:

Spes sancta, sanctior, sanctissima: quæ sit?

Vita triplex explicatur.

MARIA triplicis vitæ Mater: quomodo?

Rich:

Isai:

40. *& his qui non sunt, fortitudinem & robur multiplicat.* Hoc etenim solo Maternitatis DEI titulo, MARIA quodammodo cunctipotens redditur in petendo a Flio, per quod ipsum tantò firmiùs spes nostra in hac RADICE Jesse, seu RADICE existente, potenter roboratur. De quo illustre habetur testimonium D. Anselmi ap: Chryst: Veg: n. 1763. Dum etenim S. Præsul omnium Sanctorum per ordinem suffragia imploraffet, converso sermone ad Beatissimam sic ait: *Tu verò o Domina, omnibus his adjutoribus melior es & excellentior: quia istis & aliis Sanctis omnibus, etiam Angelicis spiritibus, nec non Regibus & Potentatibus mundi, divitibus, pauperibus, dominis, servis, maioribus & minoribus Domina es, & quod possunt omnes isti tecum, tu sola potes.* Subjicit mox S. Antistes, tantæ potentiæ & virtutis efficaciam & causam. *Quare* (inquit) *hoc potes? quia Mater Salvatoris nostri es.* Quasi vellet dicere. Ex quo est electa MARIA in Matrem Salvatoris, hoc ipso est facta Mater Sanctæ spei, obtinendorum donorum subministrans confidentiam. Unde ab Ecclesia DEI antonomasticè salutatur. *Et spes nostra Salve.* In quo salutandi modo, quia summè sibi displicuit Lutherus cum suis asseclis, proinde quomodò Catholici spem suam, quam habent in MARIA, fundent simul & necessariò, in DEO & CHRISTO, adeoq; non in solo homine sperare dicendi, (in quo qui sperat, maledictus dicitur apud Prophetam) antiquioris sæculi Doctores, (quorum etiam apud illos authoritas, suum pondus habet) nimirum Bonav: & Bernardum ab eodem citatum audiant: ubi Seraphicus Doctor in spec: V. M. in Virga eadem *Jesse*, salvâ spe quam habemus in Christo, etiam in MARIA, pulcherrimâ similitudine Virgæ istius explicavit ad illum nominatum iam ex Isaia: locum: *Egredietur Virga de RADICE JESSE, & flos de radice eius ascendet, & requiescet super eum spiritus Domini &c: Quicunq;* (inquit) *septiformem Spiritûs S. gratiam adipisci desiderat, ipsum florem Spiritûs S. in Virga quærat: per Virgam enim ad florem, per florem ad Spiritum in ipso requiescentem, peruenimus: Per MARIAM ad CHRISTUM accedimus, & per CHRISTUM gratiam Spiritûs S. inuenimus.* Propterea S.

Ansel.

MARIA sola potest tantum, quantum omnes insimul etiam Sanctissimi.

Maternitas DEI in Maria, origo eius potentiæ.

Spes in MARIA non præiudicat spei in Christo.

Bern: Bonav:

A Bernardus Mariam alloquens ait: *Per te accessum habemus ad Filium, o benedicta inuentrix gratiæ, genitrix vitæ, Mater salutis, ut per Te suscipiat nos, qui per Te datus est nobis.* Et iterum idem Mellifluus de aquæ ductu. *Filioli, hæc peccatorum scala, hæc mea maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ.*

Probatur Figuraliter.

Sed iam iterum nobilis illa *RADIX Jesse*, alteram spei nostræ firmandæ in MARIA subministrat rationem: cùm *Jesse* Incendium significet, interprete Hugone Card: supra citato. Et quidem, ut ille dicit. *Incendium, de quo Christus* B *innuit: Ignem veni mittere in terram.* per quod significatur ardentissimum velle Mariæ, quo illa flagrat ad succurrendum mortalibus in quacunq; eorum necessitate, ex idq; immensa planè charitate in universum miserum genus humanum: in ipso stat & completur tota ratio perfectæ spei, ut ille à quo expectatur gratia, & possit & velit eam dare. Notandum valdè quòd Regius Propheta, ubi iam spem suam in solo constabiliuisset Deo, *Spes mea ab uberibus in Te. Quoniam singulariter in spe constituisti me*; etiam in quadam ardenti olla, spem suam collocasse C deprehenditur, dum ait: Ps: 59. *Moab, olla spei meæ.* Quem locum S. Ambros: l. de institut: Virg: c. 12. ap: Mendozam in 1. Reg: c. 4. ex vetustis Codicibus, sic legit: *Moab, Aula spei meæ.* Vtraq; lectio obsequitur non modicùm ad novas de MARIÆ charitate in nos, cogitationes. Imprimis S. Doctor loco citato hunc textum de Beatissi: Virgine interpretatur eò, quòd propter Ruth Moabitidem, ex cuius propagine descendebat illa, Moab poterat appellari. *Aula* (inquit) *Regis, est Virgo, quæ non est viro subdita, sed soli DEO.* Ad hanc ergo ollam siue Aulam, in D spiritu respexisse censendus Dauid, dū dixit. *Moab olla spei meæ.* nimirum ad MARIAM futuram, & per hoc ipsum RADICIS Jesse incendium, scl: MARIÆ ignea charitas denotabatur. Tunc etenim olla nonnisi suggerit spem refectionis, dum incenditur & ardet: sic & MARIA, quia amore succurrendi nobis continuò ignescit, causam ideo fiducialiter sperandi in se, subministrat. Si demum Aulam spei eam in-

664.

Hugo.

Ambro:

Maria in nos charitas ardentissima.

MARIA, olla spei nostra.

eam interpreteris, ordinatiſſimam in ea raperies charitatem, ut nulli ſtatui in ſuis opportunitatibus deſit benevolentia ipſius.

Cant:

Inquit etenim Cant: 2. *Introduxit me in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem.* Alii vertunt. *Magnificate ſuper me Charitatem,* Pagninus legit. *Vexillum eius ſuper me, amor.* En quàm Aula hæc, undiq; charitate flagrat. Et primùm, dum magnificare ſuper ſe charitatem mandat, quaſi ab incendio eius hodie ſe natam profitetur.

MARIA incendiū, ob charitatem in nos.

Ait enim Rich: l. 12. *Dicitur Maria de radice Ieſſe, quod ſonat incendium, quia ignis, radix eſt incendii. Commendatur Virgo ex hoc, quòd incendio feruentiſſimæ charitatis data eſt nobis. Nam cùm Pater propter nimiam charitatem ſuam dederit nobis Filium ſuum Unigenitum, liquet, quod ex eadem charitate dederit nobis & MARIAM.* Dum deinde dicitur, *ordinavit in me charitatem,* ſignificari videtur, quòd MARIA tantâ in nos exundet benevolentiâ; ut nullus ſtatus tam vilis, tam deſpectus reperiatur, cui in ordine gratiarum, quas impetrare apud Deum poteſt, ſi velit, MARIA, ſuccurrendi non ſuppetat modus. Velle autem illam indubitatum eſt, ex titulo Maternitatis reſpectu omnium:

Iſa:

ſi enim juxta Iſaiam 49. *Numquid oblivisci poteſt mulier infantem ſuum, ut non miſereatur filio uteri ſui:* quantò magis MARIA, quæ nos ſpiritualiter genuit, & Mater effecta eſt gignendo ſalutem noſtram, dum generauit Salvatorem. Cum huius feruentioris charitatis incendiis, promptaq; ſuccurrendi voluntate, poteſtata eſt nobis per Sapientiam.

Prov:

MARIÆ de charitate in nos, proteſtatio.

Prou: 8. *Ego diligentes me diligo, & qui vigilant ad me, inuenient me, & obviabo illis, quaſi Mater honorificata.* Imò, ſi hoſtis vel pericula quæpiam vrgeant nos, immenſa eius bonitas, caſtra in promptu tenet, & erecta habet vexilla charitatis, ut tertia ſonat lectio:

MARIÆ vexilla, ad tutādum nos.

Sap:

Spei bonæ filii, qui dicuntur.

Atq; ſic, quemadmodum Deo, ex eo, quòd ſimul velit & poſſit quidquid voluerit, filii bonæ ſpei, attribuuntur: de quo ſic Sap: 12 *Tu autem Dominator virtutis cum tranquillitate judicas, & cum magna reverentia diſponis nos: ſubeſt enim Tibi, cum volueris, poſſe. Docuiſti autem populum tuum per talia opera, juſtum eſſe & humanum, & bonæ ſpei feciſti filios.* Sic pariter ſentiendum de MARIA ratione impetrationis, quòd cùm

A æquè bene ſubſit ei, & poſſe & velle, ut iā probatū eſt, fit, qd fæcūdiſſima hæc Virga Ieſſe, ſimul potens & ardens, ſēper novis turgeſcat ſpebus, atq; ſic cūctos mortales, bonæ ſpei efficiat filios.

Probatur Doctoraliter.

Hinc nihil uſitatiùs apud SS. Patres, 665.

Ephre:

quàm MARIAM, ſpem noſtram appellare. Antiquiſſimus Ephrem Syrus, ſic naſcentem conſalutat Virginem. *Aue propitiatorium laborantium: Aue animæ meæ, ſpes bona: Aue Chriſtianorum omnium firma ſalus.* S. Bernard: utrumq; Spei noſtræ in MARIA ſtabilimentum explicans, Potentiam nimirum & benevolentiam, de primo ſic ait, ſup. Salue.

Bernar:

B *Data eſt ei poteſtas in Cœlo & in terra, & in manu eius vita eſt Spiritûs noſtri.* Ac tandem de utroq; ſimul ſer: 1. de Aſſumpt: *Aſcendens in altum Virgo beatá, dabit ipſa quoq; dona hominibus. Quid ni daret? ſiquidem nec facultas deeſſe poterit, nec voluntas. Regina Cœlorum eſt, miſericors eſt, deniq; Mater eſt Vnigeniti Filii DEI: Nihil enim poteſt ſic poteſtatis eius & pietatis magnitudinem commendare.* His ergo præſuppoſitis, audiamus Melleas Bernardi in ſpem ſuam, cordis effuſiones, ſup. Salue. *Tu es ſpes noſtra. Sperent in Te, qui noverunt nomen tuum, quoniam non dereliquiſti quærentes Te, Domina.*

Idem.

C *Quis non ſperabit in Te, quæ etiam adiuvas deſperatos? non dubito: quòd ſi ad Te venerimus, habebimus quod volumus. In Te ergo ſperet, qui deſperat, qui deficit, ad Te currat: Salue. Quis ergo, ex quo Regina es noſtra, a tua reuerentia poterit nos ſeparare vel impedire?* Non inferiori entheo ſuas explicuit accenſiones in ſpem noſtram MARIAM & Seraphicus noſter Doctor, dum eam taliter allocutus eſſe legitur in Pſalterio.

Bonau:

In Te Domina ſperaui, non confundar in æternum, in gratia tua ſuſcipe me. Tu es fortitudo mea, & refugium meum, conſolatio mea, & protectio mea. D *Ad te Domina clamavi, dum tribularetur cor meum, & exaudiſti me de vertice collium æternorum. Educes me de laqueo, quem abſconderunt mihi, quoniam tu es adjutrix mea. In manus tuas Domina, commendo ſpiritum meum, totam vitam meam & diem ultimum meum.*

Probatur Miraculosè.

Planè infinita ad comprobandam 666.

theſim noſtram adſunt miracula: quoties etenim deſperatorum ſiue in anima ſiue

ma, siue in corpore, necessitatibus, invocata MARIA, benignissimè suo apud Filium suum interuentu, efficaciter succurrit, & toties se RADICEM firmam Jesse, nimirum salutiferæ spei, probavit. Duorum hîc, quæ recentiùs contigere, reminisci expedit, & ea ex Lyræi Trisag: l. 2. enarrare: unum de desperato quopiam milite in Indiis orientalibus, qui in ora Trevancoris, cùm in abyssum flagitiorum omnium se demersisset, tandem & diabolo homagium præstitit. At in se tādem reuersus, facti pœnitens, cùm quò verteret se nesciret; ad Virginis aram aduolavit, Spem publicam esse ratus, cuius vel solum nomen, Spe optimâ redundaret: hic igitur lapsum suum gravissimum lamentabili gemitu incipit deplorare, quod dum facit, ex ipso imaginis pectore, fonticulus illicò erupit, qui in locupletissimos rivulos paulatim diffusus, aram cum omni apparatu ac pavimento madefecit. Quo portento desperatus homuncio, imò dæmoni dicatum mancipium, veniæ spem certam concepit, & aquas cum gaudio hauriens è fonte illo cœlitùs in humanum genus, spem optimam effundente, in pristinam libertatem filiorum DEI restituitur, ac mox universæ vitæ flagitia confessus, religionem vovit, in qua tandem RADICI huic Jesse, spe implantatus, pulcherrimè effloruit, virtutum religiosarum exornatus decoramentis. Adest & aliud desperati cuiusdam de vita temporali, æquè recens exemplum sub A. D. 1508. dum Venetis, cum Cæsare res esset manu & armis decernenda, Hieronymus quidam Æmilianus, postea Congreg. Somaschæ nobilis fundator, protunc autem miles, a Republica Veneta Castro novo cum quibusdam centuriis militum Præses decernitur: Germanici itaq; exercitûs Dux, fortissimâ verberatione tormentorum, Castrum aggreditur, ter repetens insultus vehementissimos, quibus toties, dehiscentibus licetsi muris, generosè resistebatur ob obsessis, Hieronymo adhortante. Ac tandem dum cæteris acrior & totâ vi instituitur oppugnatio, Castrum capitur, atq; sic pro insigni trophæo sistitur Duci Hieronymus, qui insolens victoriâ, mirè quàm sæuiit in captivum, iam inediâ, iam carceris inhumani acerbitate, iam catenarum & ponderum afflictione, iam novis quibus in dies excruciabatur tormentis, una cæteris molestior, acerbæ nimirum & diræ necis ultimæ, (crudele, quod adhuc ignorabat, supplicii genus) pœna. Cùm itaq; euadendi spes omnis abesset, subiit Deiparæ memoria, quam Matrem sanctæ spei interdum appellari subaudiebat Hieronymus: eam igitur deuotè invocans, ultimam spem suæ liberationis in ea collocat: lacrymis perfusus, votum vovet ad sacram eius ædem Tarvisiensem pedibus se peregrinaturum. Adest afflicto, spes afflictorum Virgo, inusitato splendore sui, tenebras squalidi carceris dispellens, & mox eum proprio nomine compellans, vacuum eum esse omni curâ jubet: claues quibus feras vinculorum & ostia aperiat tradit, atq; sic liber omninò egreditur, ipsâ in Cœlum abeunte: Tarvisium iter arripit, sed dum in via vigiles hostilis exercitûs inuenit, ac ab eis tantò magis periclitatur, iterum ad MARIAM, spem suam convertit, eamq; invocat. Præstò adfuit Virgo, & mox miraculum miraculo cumulans, securum per medios satellites, alienis oculis minimè conspicuum reddens, usq; Tarvisium deducit. Atq; sic vota soluens, dum postea noui Instituti, memor semper tanti beneficii, Fundator exstitit, utriusq; vitæ effloruit flore, RADICIS huius Jesse beneficio.

Miles desperatus, fonte ex imagine B. V. Mariæ erumpente, Spe erigitur.

Liberatio miraculosa per Mariam de manu hostili.

Probatur Historicè.

667. Denique, ut etiam ex humanis, RADICIS huius spei, augeatur decus, memorari oportet ex Lyræi Trisag l. 2. olim in Romana Republica sub Alexandro Pio Augusto, habitos fuisse nummos, qui dicebantur *Spes Augustorum*, ob inscriptionem talem in una parte nummi, ex cuius altera cernebatur lilium: Adrianus deinde, modicùm figuram immutavit, dum in una parte cudi jussit Nympham, lilium manu protendentem, & in altera inscribi *Spes populi Romani*. Quod sanè egregiè illustrare poterit mysterium de MARIA, a nobis quod tractatur. Primùm etenim, quia omnium Regum & Dominationum tota spes post DEUM, habetur in MARIA, de ipsa etenim commu-

Nummi Spes Augustorum dicti.

Nummus Spes populi Romani vocatus.

communiter usurpatur; *Per me Reges regnant, per me Principes imperant.* ideo meritò, spes *Augustorum* dicitur. Et quoniam Virgo, non adeo coarctari spem suam voluit, quin etiam ad populos extẽderetur; eam proinde ad universos dilatatam testatur S. Bernardus, dum ait: *Maria, spes est publica, spes populi Christiani.* Nympha verò florem gestans, fundamentum spei nostræ in MARIA, tacitè subinnuere videtur. Nympham etenim DEI, Theop: Nicenus, hymn. in Annunt: MARIAM dixit. *Hæc Nympha DEI, cui Aue, omnis creatura clamat.* Florem non alium tenet illa, nisi quem ipsa de sua germinavit RADICE, quod innuit Paschas: l. 1. in Matt: RADIX (inquit) *Iesse, de Dauid stirpe genereta, de cuius radice flos Christus ascendit.* indigitans quodammodo, quòd quidquid Christianus populus habet spei & expectationis in potenti prece ipsius, totum hoc profluvium beneficiorum radicetur in flore, scl: in Christi meritis & in benevolentia ipsius.

Bern:

MARIA, Nympha DEI.

Pasch:

Epilogus.

668. NOtarunt veterum Historiographi, olim Athænis, dum quædam quæ in cultu maximo habebatur arbor Oliuæ, cum radice sua exaruisset: auditas fuisse lamentantium invisas voces. *Heu, heu recessit spes nostra.* O infelices Hæreticorum synagogas! in quorum cordibus hæc frugifera exaruit oliua,

Oliva, symbolũ Spei.

A MARIA: quæ pulcherrimè, velut Oliva speciosa in campis, in orthodoxa nimirum Ecclesia efflorescit, & continuè Spei nouæ, aliarumq; gratiarum subministrat nobis olea: ingeminandum illud vobis miseri errones in omnem æternitatem manet: *Heu, heu! recessit Spes nostra,* qui nunc spem dicere MARIAM, etsi tot convicti argumentis & explicationibus, ut aliquid blasphæmum, aspernamini. Nobis alia est mens ad Te, universæ Spei nostræ RADIX, Beatissima Virgo MARIA: Ergo precamur Te o Domina cum D. Damasc: orat: 1. de dormit: *O Dei* B *Genitrix Virgo! Animas nostras, ad Spem tuam, non secus atq; ad firmissimam quandam Anchoram alligamus, mentem animam & corpus, totosq; deniq; Tibi dicantes ac consecrantes, Psalmis & hymnis spiritualibus, quantùm possumus honorantes.* Aut cum Germano Const: Orat: de Deip: *Tu refugium, vita, & defensio, arma & gloriatio, Spes & robur meum: concede mihi, ut & ego quoq; fruar inenarrabilibus & quæ comprehendi non possunt, tuis bonis Cœlestibus. Habes enim, sat scio, cum tua voluntate concurrentem potentiam, ut quæ sis Mater Altissimi: & propterea audeo. Non ergo priuer meâ expectatione, o Domina intemerata! quæ universorum expe-* C *ctationem, supra rationem peperisti, Dominum Nostrum IESUM Christum.*

Cui cum Patre & Spiritu S. honor & gloria.

A M E N.

Damas:

Votum autoris.

REGVLA morum perfectissima.

SS. D E I P A R A.

Pro Præsentatione B. V. M.

Beati, qui audiunt Verbum DEI. Luc: 11.

669. SOlitariam aliàs, nunc non sine sociis, dum hodie a Dignissimis suis Parentibus in Templo præsentatur, Beatissimam reperimus Virginem. A. A. Solitudinis quàm fuerit peramans MARIA, vel ipsa festinatio itineris il- D lius per montana demonstravit, & rotundo id ore Ambrosius deprædicavit, cum Angelo loquentem contemplatus, dum sic ait: *Sola in penetralibus, quam nemo virorum viderit, solus Angelus repererit: sola sine Comite, sine teste, ne quo de-*

Ambro:

quo degenere deprauaretur affatu, ab Angelo salutatur. Hæc dum Templum, & intimius ascendit Domini sacrarium, (ipso etiam attestante Salvatore in hodierno Evangelio,) sine sociis adesse noluit. Cur etenim CHRISTUS, dum mulieris magnificātis Matrē suā ex vtero & vberibus, laudes abundantiori complere voluisset Panegyri, eandem etiam ex fide dilaudans, plurali, non singulari (quod observavit Escobar de B. V. l. 6.) usus est? dicens. *Beati, qui audiunt &c.*, nisi ut significaret, præsentatam MARIAM, socias & Comites exambire ad imitationem. Suavibus immersa contemplationibus fruebatur suo DEO MARIA tum, dum sola in penetralibus inueniebatur, & ideo, testem non admittit: Præsentata operosæ vitæ suscepit typum, ideo socias, quæ imitarentur, adsciscit. Quamuis etenim etiam tum in Virgine cerneretur excultissimum virtutum Gymnasium; (*vide Tit: sup: GYMNASIUM*) nihilominùs, dum præsentationis suæ mysteria completura, quindecim, quæ ad sacrarium ducebant, sat præproperè conscendit scalas; novam quandam perfectionis fabricam molita videtur, hæc nobilis Spiritûs S. Architecta.

MARIA socias exambit, propter sui Imitationem.

Vti eam appellavit Joan: Picus l. 2. in Cant: 3. *MARIA Architectrix nobilissima humilitatis & modestiæ.* Quam fabricam, quia ad omnem REGULAM, normam & Amussim, exquisitissimam habere proposuit; ideo tanti operis, non iam coadjutrices, quàm imitatrices, ut secum ascenderent, pias invitavit animas & exscivit. De quo cit: Author: *An sola MARIA Infans, verba DEI vocantis audit & custodit? Certè Templū scandens, sibi obsequentes secum adducit. Haud sola, per quindecim gradus ascendit Puella, omnes ascendamus necesse est.* Quas dum trahit exemplo, omnigenæ virtutis, quā in templo Domini nutrita enituit, & cuius in vlteriori vitæ conversatione specimina imitanda exhibuit; eo ipso REGULAM & normam, ad tam operosam spiritualis ædificii machinam, sese cuiq; præstitit: meritò a S. Bernard: Sen: T. 2. l. 6. a S. Antonin: in summ: p. 4. tit: 15. c. 14. a Dionys: Carth: l. 4. de Prec: B. V. art: 4. *REGULA omnis exemplaritatis post Christum: REGULA omni statui proposita: REGULA perfectionis universa*, nuncupata.

MARIA Architectrix nobilis.

Bernar: Anton: Dionys:

A Quod ipsum pro totius hodierni Discursûs materia assumo. Quædam tamen, spiritualis ædificii seu perfectionis Dogmata salutaria, præmittam. Nunc breviter salutemus per scalas ascendentem Divam Puellam.

Scande felix, vita forma,
Scande Diva Puella:
Tu virtutis omnis norma
In ætate tenella.

PARS I.

B In perfectionis structura, nec pilo recedendum ab amussi.

Vulgò circumfertur a Historicis, illud omnis crudelitatis monstrū, Neronem scl. dum omnem etiam ad Parentes ac Præceptores suos, humanitatis & amoris exuisset speciem, a vili tamen Poppeæ, Matronæ Romanæ capillamento, adeo sauciatum fuisse, eò, quòd aureā seu flauā commendaretur cæsarie, ut singulos capillos pectine aureo ipsemet discriminaret, numeraret, quemq; suo celebrando carmine: et si vel pilus excideret, curabat C eundem auro inseri, & in templo ad caput Junonis Deæ reponi: O quàm meliori calculo Imperator noster Christus, dinumeravit capillos servorum suorum! Matt: 10. inquiens: *Vestri capilli capitis omnes numerati sunt.* Nam adeo ille appretiat vel minima studia atq; conatus; ut si in cura perfectionis, in tantùm attendis, quòd nec, (ut dicitur) uno pilo, id est, vel minimo, ab amussi & REGULA recedis; nec minimum illud impræmiatum relinquat, atq; sic efficiat, perfectionis tuæ D fabricam, feliciter in culmen altiùs sublimari: sicut ab opposito, nutabit perfectæ virtutis ædificium, si vel unum ab amussi recedas pilum. 670.

Nero, capillos Poppeæ fæminæ quantum æstimavit.

Perfectorum est, etiam minima curare.

Probatur Scripturaliter.

Inclytus ille Rex & Propheta David, cū ex Divinis intellexisset oraculis, sibi, utpotè viro sanguinum, vetitam fuisse Templi DEI ædificationem, ad interna totus conversus, nobiliorem longè illā priori, quod ille cogitaverat, molitus est in anima sua, nimirum virtutum & perfectionis, exædificare fabricam 671.

bricam, atq; iam tam magnificum exorsus opus, scalas quasi dispofuisse legitur. Psal: 83. dum in tertia Persona seipsum connotans ait: *Beatus Vir cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde disposuit.* Ascensiones istæ non aliud (iuxta Expositores) significant, nisi variarum virtutum, orationum, humiliationum, mortificationum exercitia. S. Aug: hic: *Facit illi gradus, quibus ascendat. Ubi illi facit gradus? In corde. Quantò ergo plùs amaueris; tantò plùs ascendes.* Quod de unius virtutis actibus asseruit S. Doctor, idem dicendum de omnibus aliis. Hinc illorum quindecim Psalmorum (qui Graduales dicuntur) a gradibus origo, quos, dum non corpore; sed in spiritu (nondum enim habebantur in Jerusalem) ascenderet Dauid recitando; variarum virtutum exercebatur actibus, omnia operans ad amussim & REGULAM, quam sibi præfixerat quotidianorum exercitiorū, adeo studiosè agens; ut dum pilum a norma declinare obseruasset; ilicò spiritum suum exercitasse & scopasse, ut perfectam reduceret ad quadraturam, ipsemet confiteatur: tanta fuit pientissimo Regi, inter curas maximas, REGULARUM suarum obseruantia. Acu tetigit rem Rom: Orator, P. Oliva, qui dum ingenium idem Dauidis, Patris Abrahæ infuisse obseruat, quando Isaac immolaturus, ligna primùm ordinatè dispofuisse ex Hebræa versione legitur: sic ait Strom: in Gen: c. 22. *Planè DEO litat, qui nihil negligit in sacrificio. Immolaturus filium, nec parvipendit elegantiam in strue. Quis nostrum, si grandius aliquid editurus est, parua non despicit? Quis dū excurrit in oppida, nō videretur sibi desipere, si vel oculos cohiberet verecundiùs, vel si loqueretur submissiùs. Quis concionatur, & silentii meminit domi? Audeo dicere, faciliùs reperies, qui immolent Isaacum, quàm qui Isaacum mactaturi, ligna in pyra, digerant cum ordine.* Ingeniosâ crysi quosdam notavit Ascetas, qui ita summa perfectionis attentant, ut modicas REGULAS parvipendant: quod ipsum quanti periculi sit, ne tota deinde sensim labefactata moles virtutis graviori corruat lapsu, declaravit Sapiens. Eccli: 10. sub similitudine, dum inquit. *In pigritiis humiliabitur contignatio, & in infirmitate manuum perstillabit domus.* Mysticè, ait

Psal:

Dauid obseruantissimus Regularū minimarum in exercitio virtutum.

Oliva.

Minuta in virtutis exercitio pauci curant.

Eccli:

A Cornel: hanc Gnome, verissimam esse in fabrica spiritualis ædificii seu perfectionis animæ: parua etenim, si temerè negligitur REGULA, & modicus defectus; parit successiuè majora & majora, ut tandem homo virtutis, proruat in gratia, ac virtutem, cum vitio commutet. Sed ipsum de hoc audiamus Hieronym; *Domus* (inquit) *nostra, quæ cum statu hominis erecta est, & habitatio, quam habemus in Cœlis, si pigri sumus, & ad bona opera tardiores, humiliabitur: et omnis contignatio, quæ debet culmen portare in sublime, ad terram corruens, habitatorem suum opprimet: Cùmq; auxilium* B *manuum virtutumq; torpuerit, omnes desuper tempestates, & nimborum ad nos turbo prorumpet.* Proinde idem S. Doctor pericula ruinæ ex stillicidio, id est ex modicarum Regularum ac obseruantiarum transgressione considerans ep: 3. ad Heliod: totaliter a neglectu minimorum dehortatur quemlibet hac similitudine. *Sicut Creatorem non in Cælo tantùm miramur, & terra, & Sole, &c: sed in minutis quoq; animalibus, formica, culice, muscis, vermiculis, & huiusmodi genere, quorum magis scimus corpora, quàm nomina, eandem in cunctis veneramur solertiam: sic mens Christo dedita, æquè in ma*C*joribus & minoribus intenta est? Sciens etiam pro otioso verbo reddendam esse rationem.* Hinc est, quòd idem Sapiens c. 7. dum ædificii huius s: perfectionis, in minutissimarum REGULARUM obseruantia & timore DEI, qui initium Sapientiæ, id est, sanctitatis dicitur, fundamenta solida posuisset, inquiens: *Qui timet DEUM, nihil negligit,* exinde statim omnem prosperitatem & successum ædificanti appromittit, qui novis adauctus viribus & confortatus, augustam molem Perfectionis, quasi in optimorum consiliariorum sapientia, faustè prosequetur & solidabit secu*D*rior, quantò in paruis cautior & vigilantior. Subdit etenim verbis præcitatis, *Sapientia confortabit sapientem super decem Principes Civitatis.* Acsi totius Sapientiæ cardo consisteret, in attendendo REGULÆ, ne vel in pilo, ab illa desciscat quis per negligentiam ac pigritudinem.

Parui defectus, disponunt ad ruinam.

Hieron:

Minimorum cura promouet structurā perfectionis.

Probatur Figuraliter.

672. Et ita sanè ac non aliter in studio perfectionis contingere, nedum adducta autho-

cta authoritas Scripturæ evincit; sed & quædam Figurales, (ut ab allegoria non nimiùm recedamus) in quorundam capillis elucidant obseruationes: nimirum una in Samsonis robustissimi capillamento, altera in unico crine Sponsæ. Judic: 16. nota habetur Historia, de eneruі facto Samsone, dum tonsus turpiter apparuit, non toto quidem spoliatus cæsariei suæ decoramento; sed septeno nonnisi crine. *Rasit septem crines eius, & cœpit abigere eum, & à se repellere: statim enim ab eo recessit &c:* Mirum est, quòd mons ille fortitudinis, ab una forfice, potuerit, eviratus, Philistinorum compedibus irretiri. Quomodo vires, à detonso cranio, a pergrassante per populosam comam & septenos illos diligentiùs inuestigante novacula, interire potuerunt. Anne in tam exiguo septem crinium cumulo virium fortitudo? neutiquam: vires etenim, qualitates organicæ sunt, nec nisi in organis animatis resident, capilli verò ex recremento pullulant, nec animantur, nec corporis componunt portionem, organa ideo non sunt. Quid ergo profuit capillamenti tam exigui avulsio? ut iret Samson in desidem & ignavum. Verum est, fortitudo in pilo physicè non inerat, tamen fortitudo deficit, corruit in Samsone totum ædificium sanctitatis, dum non iam ab uno, sed a septeno aberrat REGULA ipsius vitæ, capillo, recedente ab eo Spiritu Domini, qui interdum arcanorum consiliorum suorum dispositione etiam exiguis & minutis obseruationibus se alligat. Ceremonia hæc fuit, ordinante DEO, in Nazaræorum cætu, comam nutrire, capillamentum protendere. Qui pilos rasit, cæremoniam pupugit, sic totus periit, cui vel pilus defecit. Hoc ipsum prodidit illemet suæ Amasiæ, dicens: *Ferrum nunquam ascendit super caput meum, quia Nazaræus, id est, consecratus Deo sum ex utero Matris meæ: si rasum fuerit caput meum, recedet a me fortitudo mea.* Ausculta Abulensem: *Quæritur an Samson haberet vires in capillis? Et statim. In capillis Samsonis nullæ vires erant: imò includebat contradictionem, ibi esse vires, cùm vires sint qualitates organicæ, & non possint esse nisi in organis: capilli autem non sunt organa, cùm non sint partes corporis. Sed dicendum, quòd dum Samson habebat capillos, habebat & vires, non tanquam in capillis essent; sed quia habendo capillos obseruabat ceremonias Nazaræorum, & Deus tunc dabat ei vires, & non tollebat consensas.* Hic iam sapite, quotquot ad perfectionis virtutum culmen adnitimini, & qui fortè virtuti vestræ, pro qua tam diu & tam studiosè laborastis, confisi, luctam cum ipso Samsone inire parati, interdum tamen modicas, cætûs, in quo vivitis, negligitis, & quod peiùs esset, spernitis ceremonias. Exigua inquis res est, violare stato tempore silentiū, curiositati, utinā non voluptati, in paruis indulgere, modicùm quid sine licentia non officit paupertati: Caue tibi (deprecor per omnia sacra) iā enim non uno, sed multiplici pilo, a perfectionis aberras Regula & norma: His pilis, his modicis plerumq; gratiam Spiritûs S. & donū perseuerantiæ alligari noveris: fiet utiq; quòd utinam nunquam fieret, ut si non subitò, quod contigerat in Samsone, sensim nihilominùs auxiliis opportunis Spiritûs S. destituaris, & elumbis contra acerbiores tentationes effectus, cum toto ædificio perfectionis tuæ, quam hactenus curasti, fædè corruas. O quam feliciorem Sponsam obseruavit Illustriss: simulq; & Sanctus, Franciscus Salesius, Episcopus Genebensis, quæ de unius etiam capilli curâ, mira solicitudine laborans, in illo vulnerasse cor Sponsi sui asseritur, ipso fatente Sponso. *Vulnerasti cor meum, Soror mea Sponsa, in uno oculorum tuorum; in uno crine colli tui.* Cant: 4. Hic S. Præsul oculum mentis intendens miratur ac rimatur, utquid tam dissita ac disparata aptentur, aut sibi comparentur? ad usus quippe humanos nullum membrum oculo aptius a natura concessum est, nullumq; præstantius: Vnde eruditus Philo, oculum corporeum, menti rationali comparavit, dicens. *Quod mens in animo est, hoc oculus in corpore.* Nec ullam cuipiam rem, oculo cariorem esse, indubitatum est. E contra, quid crine vilius, qui horrorem homini ac stomachum mouet, si deglutiatur: quid pilo abjectius? cū res pili, juxta ac nihili, eodem recidant? utrumq; tamen nominatus Præsul in rem nostram exponit. Praxi spirit: c. 35. *In uno (inquit) oculorum tuorum, & in uno crine se saucium clamat: ut osten-*

Judic:

Samsonis vires quomodo in capillis sita.

Ceremoniarum neglectus nocivus religiosis.

Modica transgressiones cauendæ.

Cant:

Oculus animæ, mens.

Salesius.

Paruorū obseruatione, plu-

plurimum crescimus in perfectione. *ostenderet, non tantùm sibi grata esse opera magna justorum, sed etiam minima ac infima.* Idem planè genius toti perfectioni, qui & humilitati, quòd quantò in minutioribus ac vilioribus fiunt studiosiores; tantò cumulatiùs accrescat & solidiùs stabiliantur.

Probatur Historicè.

673. Quantùm profecerint in spiritu perfectionis, plurimi strictioris Asceterii cultores, ex modicorum obseruantia, mirari, & pro possibili eosdem imitari expedit: sed omitto ubiq; obvia: singulare aliquid reperio, & stupeo in Imperatorum Aulis, ac inter sæculi delicias quosdam, qui per unius nonnisi REGULÆ, & quidem modicæ, obseruationem, culmen perfectionis Eremicolarum adæquasse comperiuntur. Vnus pro multis sufficiat Orientis Imperator gloriosus, Theodosius Junior. Refert Raderus in Aula sancta cit: a Pexens: hist: 104. Asceta fuit in altæ solitudinis silentio, cum austeritate vitæ iam quadragesimum trahens annum: hic tandem speciali erectus in Deum confidentiâ precatus est, ut sibi dignaretur aperire, quem haberet illi parem in vitæ & virtutum perfectione. Annuit Numen supremum, & talem Theodosium Imperatorem de nomine signat: Cogitabundus senex adit Imperatorem, & dum ab eo omni urbanitate excipitur, familiariq; donatur colloquio, Anachoreta audentiùs de REGULIS vivendi Cæsarem compellat: qui ex conscientiæ dictamine, jejunia, cilicia, orationes, temperantiam ab vxore (quam ex certis occurrentiis à suo removerat consortio) & tandem profusas in pauperes eleemosynas enarrat. Hæc dum audit Anachoreta, nihil sibi observasse videtur singulare, quòd in seipso non videret, si non excederet: vrget ergo Imperatorem, ut ne quid celatum se esse velit, & sciret se, missu Dei adesse: Tunc Imperator aperuit, (quod vtinam esset, omni posteritati memorandum) cùm inquit Ludi Circenses aguntur, equidem ut populo deferam, loco consueto sedeo, ludisq; præsum, & munerarius ex officio præsideo; sed REGULAM hanc teneo, quòd oculos ita contineam, ut in spectaculum nunquam defigam, adeoq; apertis lumini-

Theodosii Imp: oculorum mortificatio, parem fecit eum Anachoreta.

A bus cæcutiam. Hæc ubi accepit ab Imperatore Asceta, se superatum in tam modicæ rei exercitio, in quo sibi non fidebat, agnoscens, & quantùm modicarum REGULARUM ad amussim obseruantia, in adipiscentiæ perfectionis culmine prosit, maturiùs perpendens, recessit ab Aula stupefactus. Quisquis ergo es, qui fabricam perfectionis moliris, a REGULARUM norma, quas tibi vel priuata pietas, vel status tui conditio præscripsit, nec pilo recede, & perfecti Architecti mereberis nomen.

B

PARS II.

SS. DEIPARA, Regula morum perfectissima. 674.

ADmiranda licet, cunctisq; stupenda, Divinæ Sapientiæ in mystici Templi, scl: Ecclesiæ suæ erectione eniteat perfectio; eam tamen, ut ad Architecturæ leges extructa habe-retur, sine REGULA fabricari non voluit, ut simili arte atq; praxi, prout olim Salomonici Templi, (quod istius C præseferebat Figuram,) utriusq; moles assurgeret. Atq; sicut in illo omnia aptabantur ad normam, nam ut habetur 3. Reg: 6. cuncta plerumq; fiebant *opere quadro ad REGULAM*; sic pariter, ut suæ Ecclesiæ feliciùs succederet ædificium, infallibilem & perfectissimam, morum omnium & actionum, primam post Christum destinavit REGULAM, nimirum Beatissi: Virginem MARIAM: & quidem specialiter, dum præsentaretur illa a suis Parentibus in Templo. Et quoniam peritus Architectus, non primùm applicat operi REGULAM vel amussim, quàm eam, D an perfecta habeatur, ad quadratum examinet: hinc ut tantò evidentiùs appareat perfectio REGULÆ nostræ MARIÆ, antequam utilitatem eius demonstrem, eam ad duplex perfectionis Quadratum comparandam, æquo animo duxi.

Reg:

MARIA Regula, & amussis ædificii Ecclesiæ DEI.

Probatur Scripturaliter.

Apud Mathematicos Figura quadrata, perfectissima esse dicitur, & ideo Symbolum solet esse perfectionis: 675.

Pier:

Quadratum, Figura Deorum antiquis.

imò ut Pier: l. hierogl: 39. c. 34. notavit ex Pausania, Arcadibus, Jupiter summus Deorum, Quadrati designabatur Figurâ: nam simulacra ipsius, sicut & aliorum deorum, quadrantalia fieri solita: quod ipsum ducit nos, in cognitionem Entis perfectissimi, scil: ipsius DEI, qui etiam vel ideo Civitatem illam, quam vidit Joannes Apoc: 21. *in quadro positam*, inhabitare noscitur: Hic ipse, prima norma & Quadrum esse voluit, ad quod quælibet creata perfectio per imitationem efformaretur, ipso id denuntiante Salvatore: Matt: 5. *Estote perfecti, sicut & Pater vester cœlestis perfectus est.* Huc omnis conatus mortalium, gratiæ Cœlestis suffultus auxilio adniti debet, ut omni vi sollicitudine studeat, etsi non attingat, imitari Creatoris sui virtutes & perfectiones. Quod olim monuisse visus est S. Ambrosi tract: de dignit: homin: c. 3. *Sicut* (inquit) *DEUS Creator, qui hominem ad imaginem & similitudinem suam creavit, est charitas, est bonus, est justus, patiens atq; mitis, mundus & misericors, & cætera virtutum sanctarum insignia, quæ de eo leguntur; ita homo creatus est, ut charitatem haberet, ut bonus esset & justus, ut patiens atq; mitis, mundus & misericors foret, quas virtutes, quantò plus in se habet, tantò propior est Deo, & majorem sui Conditoris similitudinem gerit.* Huic excellentissimo omnimodæ perfectionis Quadrato, si omnis puræ Creaturæ comparetur adæqueturque quælibet perfectio seu imitatio, o quantis a prototypo distabit aberrabitq; lineis: infiniti etenim ad finitum nulla proportio. Adsunt præterea in nonnullis, retardativa gratiæ & conatûs, tum ipsa vertibilitas liberi arbitrii, quod non semper, nec æqualiter gratiæ respondet, tum fomes ad malum, ut non assequantur perfectè id ad quod solicitè anhelant, ut ait S. Paulus Rom: 7. *Non enim quod volo bonum, hoc facio, sed quod nolo malum, hoc ago.* Solius hoc Beatiss: Virginis MARIÆ a Theologis asseritur esse Privilegium, quòd illa unica & sola, in tantùm, sicut nulla alia Creatura, ad perfectionis Divinæ culmen appropinquârit, illudq; præceptum DEI de perfectione impleverit; ut meritò ex omnibus, sola illa, dici debeat REGULA perfectissima: quod multis illi comprobant.

DEUS, Quadratum perfectissimũ seu primum.

Ambr:

DEUS vult nos niti ad similitudinem perfectionis suæ.

Profectibus in perfectione, impedimenta nonnulla tanguntur.

MARIA sola, ita, sicut nulla alia Creatura, ad perfectionis Divinæ culmen appropinquavit.

A Et imprimis si perfectionis cardo in sola dilectione vertitur atq; consistit. Rich: a S. Victore l. 2. de Emmanuele c. 28. docet, solam Virginem inter puros homines implevisse in hac vita ex omni parte præceptum illud: *Diliges Dominum DEUM tuum ex toto corde tuo, ex tota mente tua, ex tota anima tua.* Luc: 16. Deinde perfectio crescit ex conatu majori & majori, actuumq; non interrupta continuatione, in quo nemo ex puris Creaturis par esse censendus MARIÆ: nam multis suadet, & cum pluribus docet Christ: Vega Th: Mar: n. 956. B. Virginem ab in- B stanti suæ Conceptionis, usq; ad extremum vitæ tempus semper operatam fuisse omni conatu ac vi potentiarum & gratiæ, vocationisq; sibi collatæ. Cui sententiæ ferre videtur suffragium S. Bern: sup: *Missus.* ubi postquam latè per amœnissimum Virginearum laudum campum spatiatus est, sic perorat: *Alioquin, quomodo Angelus in sequentibus, gratiâ plenam pronuntiat, si quidpiam vel parum boni, quod ex gratia non esset, habebat.* Contendit ergo Bernardus, nihil in Virgine viatrice extitisse, quod gratia non esset, imò nihil parùm boni, sed totum magnum. Parvitas enim boni, in unaquaq; operatione B. Vir- C ginis indecens, & tantâ Virgine indigna censebatur a Bernardo: Cui consonat minor Bernardus noster Senen: s. 51. c. 3. *Nihil* (ait) *unquam elegit Maria, nisi quod ei Sapientia Divina demonstrabat, tantùmq; semper dilexit eum, quantùm a se diligendum existimavit.* Addit non modicum dictis robur, quoniam non ullâ fomitis, quem extinctum habebat, affectione a bono retardaretur; ideo inassequibili quâdam celeritate actuum & virtutum, ad culmen perfectionis ferri eam oportebat. Et si gloriari licuit Paulo 1. Cor: 15. Gratiam D DEI in ipso vacuam non fuisse; Nec dubium est, nullam gratiæ portionem, quâ plena ab Angelo agnita est MARIA, in ipsa otiosam fuisse. Adeoq; Beatissimam Virginem (ut cit: Vega loquitur,) cuiusdam igneæ naturæ extitisse: ignis autem semper operatur secundùm omnem conatum, dum nullum contrarium obstat. Quibus omnibus præsuppositis ut veris, dum ad Quadratum primum, s. DEUM, Ens perfectissimum, REGULAM nostram

MARI-

MARIA sola, perfectissimè implevit præceptũ de dilectione.

MARIA ab instanti primo, toto conatu potentiarũ, operata est.

Bernar:

Bernar:

Cor:

Vega.

MARIA, ignea natura.

MARIAM examinamus; eam solam in ter creata perfectissimam esse non concludere non possumus. Imo Andr: Lyræus Trisag: l. 2. alludens ad nomen MARIÆ, quòd secundùm aliquos Imitatricem sonat, sic ait: *Quapropter*
Lyræus. *omninò necesse erat, unam aliquam Creaturam reperiri, quæ perfectissima Imitationis formam, & ipsa conciperet & exemplo doceret: atq; hæc fuit Beatiss: Virgo MARIA: cuius vel solum nomen id loquitur, cum politissima illa Etymologia, nobis Imitatricem DEI repræsentat, quod ipsa nobis fideliter adimplevit, quàm feliciter præfetulit. Quamuis enim DEUS in nobis & singulis creaturis reluceat ac cognoscatur; in nulla tamen tam clarè ac tam perfectè conspectus est,*
Aug: *quàm in MARIA* ut rectè S. Aug: dixerit. *Si formam DEI, Te appellem, digna es.*
Chrysol: Unde & Chrysologus. S. de Ann: *Tanta est Virgo, ut quantus sit Deus, satis ignoret, qui huius Virginis mentem non stupet, animum non miratur.*

Probatur Figuraliter.

676. Jam ad Quadrati secundi, (quod nimirum Christus ipse est,) normam, Regula nostra MARIA examinanda venit. Hunc etenim æternus Pater, (cùm ipsummet, utpotè invisibilem, pro his tenebris, in quibus degimus, clarè cōtemplari, tantò minùs imitari plenè non valeamus,) misit in carne in mundum, ut nobis esset omnis perfectionis & virtutum Idea, norma & exemplar: ut ait Apostolus. *Apparuit benignitas & humanitas DEI, omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem & sæcularia desideria, sobriè & justè & piè*
Titum. *vivamus in hoc sæculo.* ad Tit: 3. Qui tot perfectissima quadrata posuit; quot excellentissima exempla virtutum, quæ imitaremur, reliquit. Et quis ille est? qui tantæ perfectionis Christi culmen adæquet, ut ita Regula, juxta normam Quadrati huius, esse dicatur? MARIÆ tamen id donatum est, ut virtutum Filii sui tam perfectam in se repræsentaret Ideam, quòd qui MARIÆ imitaretur virtutes, ipsum Christum imitari videretur, sub tam exquisita constitutus REGULA. Et hoc nobis pulchrè declarabit Figuraliter, illa a seruo Eliæ visa ex mari ascendens, parua licet, sed multis mysteriis scatens, nubecula. 3. Reg: 18. Longa olim & difficilis sacrarum literarum In-

MARIA, Idea perfectissima virtutum Filii sui.

Reg:

A terpretes exercuit disceptatio, cur nubecula illa, quam Elisæus servus Eliæ vidit, hominis faciem præfetulisse scribatur? sic enim refert sacra Regum Historia. *In septima autem vice, ecce nubecula parua, quasi vestigium hominis.* Pagninus, *Vestigium viri.* legit. Conveniunt plurimi Patrum, ut S. Albert: M. S. Antonin: Ernestus Prag: Laur: Justin: hanc nubeculā typū fuisse Mariæ, huius varii varias allegando rationes, partim quia licet ascenderet de mari, ich: de vitiosa & amara propagine humana; ipsa tamen levissima & subtilissima ab omni labe, etiā in conceptione sua apparuit: partim ob grandem pluviam
B gratiarum, quam Cœlum fudit in Verbi Incarnatione, cuius ipsa prænuntia fuit. Protunc plurimùm placet illa ratio, quam D. Ernest: Marial: c. 15. assignat ex circumstantia vestigii hominis seu viri, quod cernebatur in nubecula, demonstrans Beatiss: Virginem, adeo exquisitissimam fuisse in virtutum Filii sui imitatione; ut viva imago & vestigium illius videretur. MARIA (inquit) *nubeculā parua, quasi vestigium hominis, quia sicut cera mollis retinet vestigium sigilli; ita retinuit MARIA, formam filii.* In quem sensum collimat
C Joann: Jerosol: de instit: monach: c. 53 dum ait: *Ecce nubecula parua, quasi vestigium hominis ascendit in Carmelum: quia MARIA, in hoc suo spirituali ascensu, non fœminam quam imitaretur, sed hominem divinum, habuit exemplum.* Imò hunc sensum Andr: Lyræus Trisag: loc: cit: fæneratur, lumenq; haurit, ex ipsa, quam supra tetigit, nominis MARIÆ etymologia dum asserit: Ideo Imitatricem ex nomine interpretari, quia (inquit) ita in Christum, quem genuerat, immigrauerat, & tam perfectè eius virtutes imitabatur; ut distingui ab illo posse non videretur. Quemadmodum
D enim ab homine condito, nemo meliùs perfectiusq; Incarnationis mysterium penetravit, quàm MARIA; ita & in ipso vitæ illius genere, (quantùm sexus patiebatur,) etiā in virtutum heroicarum exercitiis simillima Christo apparebat. Opportune hic currit sententia S. Bernard: Sen: tom: 5. serm: de Ass: *MARIA, Imitatrix plena Christi Filii sui, quem non tantùm gressibus pedum; sed etiam pro reverentia, secuta est affectu pietatis, fidei, religionis, & amore ar- dentissima*

Albert: Anton: Ernest: Justin:

MARIA, nubecula, cum vestigio viri visa a Propheta.

Jerosol:

MARIA, simillima Christo in virtutibus heroicis, ut vix distinguerentur.

dentissimæ charitatis, ut nunquam ab eius fide, & dilectione auelli potuerit, quem de Spiritu S. Angelo nuntiante, concepisse se no-
Senen: *vit.* Compleat sententiam Senen: alius, nimirum Rudolp: Ardeus hom: 1. de Ass: MARIA *Imitatrix Domini in mun-*
Rudolp: *ditia, humilitate, mansuetudine, simplicitate, sanctitate, cæterisq; virtutibus, præ cunctis, qui ab initio usq; ad finem fuerunt, vel futuri sunt.* Accedebat incredibilis & continuus quidam MARIÆ in Filium amor, quo præ cæteris accensa, totis animi viribus in illum rapiebatur, qui certè amor, optimus huius imitationis imò transformationis in prototypum, ar-
Amor, transformativus unius in alium. tifex est, cùm non similes tantùm efficere; sed & in unum quodammodo duo cogere, eius proprium fit. Quapropter, si gentium Apostolus dicere poterat. Gal: 2. *Vivo ego, iam non ego, vivit verò in me Christus*; quid Virgi-
Galat: nem hanc dicere potuisse arbitramur? in qua character ipse divinus, novem mensibus, eâdem cum ipsa vitâ vixerat: nimirum, sicut in JESU vivebat MARIA, quæ vitam ei dederat naturalem; ita in MARIA JESUS, à quo ipsa vitam gratiæ, & divinæ cuiusdam sanctitatis radios, ac similitudinem participarat. Atq; sic, iam alteri coaptata Quadrato, id est CHRISTO, REGULA nostra MARIA, exactissima esse demonstratur.

Probatur Doctoraliter.

677. Itaque sic ad perfectissimas normas, examinatâ REGULA nostrâ MARIA, iam ad praxim Imitationis cum illa descendendum est, ut sic, dum sub Regula imitationis virtutum ipsius, actiones nostras instruimus, spiritualis vi-
MARIÆ Præsentatæ, virtutum specimina. tæ nostræ ædificium feliciùs in sublime assurgat. Præbuit quidem MARIA in totius innocentissimæ vitæ decursu, stupenda perfectionis exempla exactissima; singularia tamen aliqua, dum præsentaretur in Templo, & dum commoraretur ibidem deinceps, notarunt in illa SS. Patres, quando ipsam cuncto illi sacrarum Virginum cætui, qui in Templo sacrosanctè custodiebatur, & alebatur apud Judæos, morum, vitæ, & actionum sese REGULAM ex-
Bonav: hibuisse perhibent. Et ita S. Bonav: l. medit: vitæ Christi c. 3. contemplatus virgunculam trimulam sine Magisterio, Virginum Magistram existere,

A ita gratiâ plenam fuisse asseruit. *Vt* (inquit) *cognosceretur in ea DEUS, semper in oratione & scrutatione legis permanere & fuisse solicitam circa socias suas, ne aliqua ex illis in ullo sermone peccaret, ne aliqua in risu vocem suam exaltaret, ne aliqua injurias aut superbiam contra parem suam exerceret.* Canisius l. 1. c. 13. memorat Canis:
aliquas S. Hieronymi de hoc periodos, dicens. *Habes a quibus MARIA abstinuerit primis annis, & officia eius cognoscis, quorum obseruatio in aliam ullam, sicut in Mariam Virgunculam, propriè competit: Nulla enim unquam tam benè & præclarè instituta Virgo fuit, tantosq; sub Ma-*
B *gistris & nutricibus, in omni virtute progressus fecit. Hæc sola pleno jure, id sibi vendicat: quod in eius persona testatur Ecclesia: Cùm essem parvula, placui Altissimo.* Unde est, quod D. Hieron: sacram illam ad Bethleemicum præsepe Congregationem, cui Læta præerat, non aliter instituere voluit, nisi ad hanc perfectionis Regulam, præsentatam in Templo MARIAM: verba eius perpendamus scribentis ad Lætam ep: 7.
Nihil aliud (Virgo) *discat audire, nihil* Hieron:
loqui, nisi quod ad timorem Dei pertinet, turpia verba non intelligat, cantica mundi ignoret, surda sit ad organa, nunquam ju-
C *venculos videat, nec egrediatur cum Dina, discat & vinum non bibere. Placeat ei comes, non compta atq; lasciua; sed grauis, pallens, subtristis: ad orationes & psalmos, nocte consurgat. Orationi lectio, lectioni succedat oratio. Discat lanam facere, tenere colum, rotare fusum: sic comedat ut semper esuriat, ut statim post cibum possit legere & psallere. Librorum illorum tractatibus delectetur, in quibus pietas non vacillet. In cubiculo suo, totas delicias habeat.* Tandem tam operosi negotii REGULAM subministrans, non aliam nisi B. Vir-
D ginem subinnuit: *Æmuletur eam, de qua dicitur. Psal: 44. Omnis gloria eius filiæ Regis ab intùs. Illam videat, illam primis miretur in annis, cuius & sermo, & incessus & habitus, doctrina virtutum est.* Quid clarius, pro Thesis nostræ verificatione?

Probatur Miraculosè.

Cui ut maius accrescat robur, nonnulla etiam accessêre miracula aut su- 678.
pernaturales apparitiones. Primum cōtigit in S. Heduige, Ducissa Poloniæ, quæ vivens, pro REGULA vitæ & ar-

chetypo

Heduigis Polona, aureum simulacrū B. V. M. ubiq; portabat, nec mortua è manibus dimisit.

chetypo virtutum, quem ad imitan- A dum sibi proposuerat, assumpsit, integerrimam vitam Beatiss: Virginis, quam ut continuò & ubique inspiceret præsentem, ad eiusq; imitandas præclaras virtutes incitaretur, auream Imaginem seu simulacrum, incessanter manibus, dum viveret, portabat. Vnde & in morte, tam fortiter eandem retinuit; ut nullâ vi eripi potuerit: imò etiam tres digiti eius, quibus eam tenebat, post viginti quinque annos incorrupti manserunt. D. quoq; Greg: Greg: c. 17. l. 4. Dialog: refert: Quòd Virgo quædam Romana, cui Musæ nomen, singulari pietate in Deiparam B insignis, morumq; eius ac virtutum imitatione, adeo eu sit commendabilis; ut tersum virtutum dixisses speculum, aut elegantissimum, ad morum MARIÆ compagem, perfectionis ædificium; nisi illud una quædam labecula, quâ a REGULA sua deuiabat, vitiasset, paulò enim solutior habebatur in risus & jocos puellares: Sed non diu Cœlestis Architecta MARIA passa est hanc modicam deviationem, ne sensim tandem sequeretur major ruina: festinavit proinde cum REGULA, ut cuncta reduceret ad orbitam. Fortè quiescenti de nocte, Regina Cœli, C splendido virginum agmine comitata, se ei obtulit conspiciendam: omnibus in vultu nitor Solis, in veste candor nivis. Exarsit continuò puella, & virginibus illis admisceri desideravit: Cui Mater DEI, seueriori vultu. *Si mecum (ait,) & hoc meo cum gynæceo in astris cupis vivere, mitte risus, jocos, ludos, & quidquid puellaris levitatis est: ad Agni Cœlestis nuptias non admittitur, nisi candidata & synthesi ornata, minimæ quoq; maculæ expers: sic efficiam, ut diem intra trigesimum voto potiaris.* Post illam reprehensionem, ita mutata est Musa; ut ob modestiam & gravitatem omnibus D domesticis admirationi esset: novi proinde moris causam interrogata, species nocturno viso objectas indicavit. Quinto exinde ac vicesimo die febri corripitur: trigesimo Deipara Musam evocante, gestiens illa verba iterat: *Ecce Domina, venio:* & cum hac voce, hinc ad choros illos abiit, in quibus novo Virginum cantico, cœlestis Sponsi ac Sponsæ laudes celebrantur Hinc vide, quàm salubre sit, imitandam sic

Musa Virgo, de levitate a B. V. M. reprehēsa.

proponere sibi MARIAM, & si quid in virtutum structura pro fragilitate nostra aberrare contingat; iterum ad normam & Regulam morum ipsius, devium restaurare. Vt meritò dicendum cum D. Ambros: de Virg: l. 2. Ambro: *Talis fuit MARIA, ut eius unius vita, omnium disciplina sit. Si igitur Author non displicet, opus probemus.*

Probatur Historicè.

679. Memorandum quid refert Lobetticus de Gloria Patriarch: in Festo S. Augustini, de S. Furseo Brendino Regis cognato. Filium & filiam eripuerat mors immatura, & dum sepulchro locus quæritur, ad S. Fursei cellulam deposita sunt cadavera, quæ ut vidit vir Sanctus, miseratione commotus, ad DEUM supplex accedit, ut vitam redonaret animamq; exanimatis corpusculis: mirum dictu, visuque! eos & sibi reddidit & vitæ; tum ex iis quæsivit, ecquod deinde eorum votum? illi, ut in Patriam redire liceret, ad parentes & notos: At mare trajiciendū erat: nec navis, nec habebatur nauclerus. Quid ergo consilii? REGULAM scriptoris fortè manu tenebat vir Dei, quam ilicò abjecit in mare, jussitq; in nomine eius, (qui & ambulavit super aquas, & Petrum quoq; ambulare præcepit,) irent & ipsi, & REGULAM illam sequerentur: nec mora, parent illi, præviâq; REGULA, sicco vestigio calcant maria, & patriam repetunt, intrantq; incolumes optatum diu portum, non sine miraculo & astantium stupore. Numquid aliud de REGULA nostra MARIA prædicavit Melleum Bernardi os, dum dixit: *Ipsam scl: MARIAM, sequens non devias, Ipsam rogans, non desperas, Ipsam cogitans, non erras, Ipsâ tenente non corruis, Ipsâ protegente non fatigaris, Ipsâ propitiâ, pervenis. O quisquis te intelligis in huius sæculi profluvio magis inter procellas & tempestates fluctuare, quam per terram ambulare; Ne auertas oculos a fulgore huius syderis, si non vis obrui procellis. Respice Stellam, voca MARIAM.* Bernar:

Regula Scriptoris S. Fursei quosdam ducit innocuos per mare.

Epilogus.

680. IMitata est igitur DEUM & Filium suum Virgo, & similis facta Filio Mater, atq; sic universalis REGULÆ gloriam consecuta est. Præivit nobis omnibus MARIA, ut ait Maur: a Vill: f. 9. Coro-

MARIA, Regula omnium viventiū.

ſ. 9. Coronæ facta. *Regula omnium viventium*, omnium ergo eſt, quotquot perſectionis cogitant elegantem erigere fabricam, & cuncta huius Regulæ componere ad normam, ac pro viribus eandem ſequi. Multa in Virgine tantùm ſunt admiranda, cæterùm prætcrea etiam imitanda reperiuntur. Si ſumma attingere non licet; ſatis fuerit ad ſuæ vitæ fabricam, vel infimos ac poſtremos virtutum adlambere gradus: & quibus illa terram tangit, nobis ſublime habebitur. Hæc ſaltim unica cura noſtra ſit, minima & exigua obſeruare ac colligere virtutum MARIÆ exempla, eaq; imitari: & ita opus, ad ædificium perfectionis, quod cogitamus & cui ſtudes, mirè quam proſperabitur, Architectrice Cœleſti, in Regula

A ſua, magiſtrante. Meritò hic vſurpanda veniunt verba illa Apoſtoli ad Gal: 6. *Et quicunq́ hanc REGULAM ſecuti fuerint, pax ſuper eos, & ſuper Iſrael:* nam qui MARIANÆ vitæ pro poſſe ſuo imitantur virtutum exempla, iiſdem ſingularis affulget ſpes pacis & felicitatis æternæ: & qui ita colunt MARIAM, ut eam imitari conentur, eo ipſo jus quoddam acquirunt, ut ad Regulam gloriæ MARIANÆ, ſuum quoq; in Patria coaptetur præmium, adeo, ut quantò ſtudioſiores ſunt in imitando MARIAM; tantò deinde ſimiliores ei appareant in gloria, idq; B juſtâ DEI diſtribuentis moderatione. Cui honor & laus in æternum. AMEN.

Gal;

RIVVLVS ex parvo creſcens.

SS. DEIPARA.

Pro Purificatione B. V. Mariæ.

Et ecce homo erat in Hieruſalem. Luc: 2.

681. NOtate verba, ſignate myſteria, ad peculiarem Divi Evangeliſtæ attendite ſtylum, & ſingularem ipſius obſervate ſolertiam. A. A. Vix etenim aliquibus verbis, miram MARIÆ, ad implendam Purificationis legem in Tēplum venientis exprimere cœpit humilitatem, & de exiguitate oblationis fiendæ, ambiguè inſinuavit. *Et ut darent hoſtiam, ſecundùm legem, par turturum, aut duos pullos columbarum*, ilicò rapitur, ſtylumque ſuum convertit aliò, nimirum ad enarranda magnalia Spiritûs S. & ad ſtupendas gratiarum eius effluxiones in ſenem & Prophetiſſam Annam. Myſterium verò Purificationis MARIÆ laconicè nonniſi tangens, quaſi ſilentio & oblivione involuere videtur. Si MARIA ſiſtitur in Templo, ut hoſtiam det, turtures aut pullos columbarum, cur cætera taceri videntur? ſed potiùs rapitur Evangeliſta protinùs ad Simeonem. *Ecce homo erat*

MARIÆ humilitas in Purificatione.

C *in Hieruſalem.* Si myſteria licet aut arcana conjecturare, Divino id conſilio factum videtur, ad MARIANÆ nimirum humilitatis majorem ſublimationem: ut quantò magis, peccatricis ſpecie in ſui Purificatione, aſſumptâ, ſe ad ima demiſit; tantò ſublimiùs extolleretur, & ideo nobiliſſimos, ſacer Evangeliſtæ calamus induxit oratores, inter quos primum ſcl. ipſum Spiritum S. cuius dictionibus occupavit Evangelium. Vide enim quoties Spiritus S. ponitur in eo. *Et reſponſum acD cepit a Spiritu S. Et venit in Spiritu ad Templum.* Qui demum Spiritus, aliorū ora, nimirum Simeonis & Annæ in laudes Pueri & Matris, fæcundavit & laxavit. Admirandus ille in MARIA, gratiarum ac prærogatiuarum ſupra omnem creaturam torrens, tantâ Dignitatis ſuæ hodie demiſſione, in parvum ſe coarctabat RIVULUM; ut humilis appareret: ſed eo ipſo, ex parvo fonte

MARIA, Rivulus ex parvo, in fontē creſcens.

vo fonte in maximum prorumpebat fluvium: cui proinde opportunissimè accommodandus venit ex sensu S. Augustini RIVULVS ille, seu exigvus fons crescens in fluvium magnum, visus olim in somnis a Mardochæo,
Esth: *Esther:* 10. qui significabat Estherem, in Esthera verò, Beatiss: Virginem. In quo fonte, cùm egregius Typus appareat MARIANÆ humilitatis, & hodierni mysterii prodat se excellentia; eandem vlteriori discursu prosequi intendo: ut audiat MARIA, RIVVLVM se esse, ex parvo, in magnum crescentem fluvium: Priùs tamen demonstrabo, veram virtutis sublimitatem crescere ex parvo: sc: ex humilitatis provenire RIVVLO. Nunc salutemus MARIAM.

Esther, typus B. V. M.

O stupenda magnitudo!
Parvo manans RIVULO.
Ex humili, Celsitudo,
Faue tuo servulo.

PARS. I.

Crescit Dignitas virtutis ex humilitate.

682. ARcanam quandam, ad capessendas lucrandasq; bonorum celsitudines, humilitati inesse vim quotidianâ discimus experientiâ, ut etiam illis, (quibus pro adipiscenda Dignitate, nec meritorum ratio, nec pretiosorum munerum missiratio, suppetere potest,) quandoq; ementitæ humilitatis species, efficaciter suffragetur, contingatq; eum, qui iuxta
Ezech: Ezech: 29. *Nequiter humiliat se*, ad culmen citiùs præ cæteris sublimari. Sic facticasse quendam (quod notavit Berlink in apoph: tit: Ambitio) in cænobio virum, qui singularem animi demissionem & profundam humilitatem, capite inclinato, demissis ad terram oculis, totiusq; corporis habitu præseferre videbatur; at in demortui Abbatis dignitatem communi calculo adlectus, animo ac vultu factus elatior, extenso collo obambulabat: miranti autem cuidam subitam morum mutationem, respondit: priùs se demisso vultu, oculisq; demissis processisse, quòd cænobii claues quæreret, quas cùm iam reperisset, quid mirum, quòd oculos, ceruicemq;

Humilitas ficta quãdoq; sternit viam ad dignitates.

Responsũ cuiusdam sycophãtæ, qui

A erigat. Sed apagè hinc, perniciosus iste Ambitionis fucus, & improba nequitia! veræ humilitatis genius est alius: culmina non respicit, imò fugit, despicabilis apparere vult, non humilis, quo tamen fit, ut dum se in parvum coarctat & coangustiat RIVULUM, vel invitus, quodam insensibili gratiarum incremento auctus, in ingentem excrescat, veluti in fluvium, magnus coram Deo & plerumq; etiam coram hominibus factus.

ante Abbatiam adeptam humilitatem præseferebat, postea superbus.

Probatur Scripturaliter.

683. Primus ex veteris Paginæ locis cæteris opportunior occurrit ille Proverb:
B 29. *Superbum sequitur humilitas, & humilem spiritu, sequitur gloria.* In quæ verba, pulchram paraphrasim adstruit Cor: a lap: dum ait. *Vna humilitas, multos parit honores, honoratur enim a DEO, ab Angelis, ab omnibus hominibus, idq; non uno, sed multiplici honore, tum temporali, tum æterno.* Cui accedit ex novo Testamento, gnomen illud singulare, ore ipsius Salvatoris editum. *Qui se humiliat, exaltabitur.* Imò ipsa sibi humilitas, & honor, & dignitas, & titulus est: Unde Balduinus ap: Tilmanum, illum Eccli: 3. illuminans locum: *Quantò magnus es, humilia te in omnibus:* Sic
C loquitur, & quidem ad hominem: *Secundùm magnitudinem dignitatis tuæ, æqua sit mensura humilitatis. Humilitas in honore, honor est ipsius honoris, & dignitas dignitatis. Omnis dignitas ipso nomine dignitatis indigna est, si humilia dedignetur. Humilitas autem sine honore, ipsa sibi sufficit ad honorem. Honor verò sine humilitate, sese perducit ad confusionem. Si egregius es, esto tamen de grege.* O generosum humilitatis decus! quæ quantò magis intra seipsam te coangustias; tantò in immensum teipsâ crescis, tam felici dignitatum augmento; ut etiam ad summum fastigium titulorum, ni-
D mirum filiorum DEI pertingas. Quid tibi! sit licet curta suppellex & tenue penu, ac vix aliquis aut nullus tibi suppetat census, tam titulorum quàm rerum, magisq; despicabilis inter cæteros videaris, si pro titulo Filii Dei Bullas & Privilegia tenes, quæ sunt humilitas, summũ iã excellentissimarum Dignitatum culmen attigisti. *Ipse enim* (inquit Apostolus Rom: 8.) *Spiritus reddit testimonium Spiritui nostro, quòd sumus Filii Dei*

Prov:

Humilitas triplici celebratur honore.

Eccli:

Humilitatis ad mensurã, crescit magnitudo honoris.

Rom:

Filii DEI. Quæ perpendens verba D. Greg: l. 1. Dialog: per hoc testimonium intelligit humilitatem, cæteris sociatam virtutibus: cui consentit & S. Cæsar: Arel: hom: 18. dum sic ait: *Quemcunq; superbum videris, filium diaboli esse non dubites. Quemcunq; humilem conspexeris, Dei esse filium confidenter credere debes.* Sed hic non modica suboritur doctioribus difficultas. Si etenim iuxta Philosophos, ad rationem filii prærequiritur, *Generatio viventis à vivente in similitudinem naturæ:* cùm verò cæterarũ virtutum quas exercemus, utpote castitatis, misericordiæ, benignitatis, iustitiæ & similium, appareat similitudo in DEO, humilitatis verò in ipso nullum cernatur vestigium, nam iuxta Corn: a lap: in Eccli: c. 11. n. 4. *In Deo sunt omnes virtutes, exceptâ humilitate;* In quo nam igitur, humilis emicabit similitudo ad Deum, ut filius DEI dici possit? sed ex eodem facilè solvitur difficultas, ad majorem humilitatis exaltationem. Hanc etenim, quia ex natura sua, utpote infinitæ Majestatis & dignitatis, habere Deus non poterat virtutẽ; omnẽ ideo industriam expendit, ut saltim hypostaticè vnitus homini, operosiùs, atq; sic gloriosiùs eam acquireret. (*Vide* (inquit cit: Author) *quanti DEUS faciat humilitatem, qui pro ea fasces & fastigium Deitatis, ad calces humanitatis nostræ, infinito descensu declinavit.* Ad huius ergo virtutis Dei incarnati, dum homo se per actus humilitatis efformat studiosè, similitudinem, nobilem titulum & typum Filii DEI, præseferre censendus est. Ambitiosus profectò humilitatis titulus est, siquidem & ipse naturalis Filius DEI, VERBUM ipsum, eum exambisse videtur: quòd Joannes, ex piscatore derepentè Theologus, divina altiùs cæteris scrutans, expressit, dum descensum VERBI è summo fastigio ad infimissima, sic descripsit. *Et VERBUM caro factum est.* Joan: 1. Arabicus legit: *Et VERBUM, corpus factum est.* Caro ergo hìc, est corpus humanum, indeq; homo, per synegdochen Hebræis familiarem, totum significat hominem. Quasi dicat: *VERBUM DEI* factum est *caro,* id est, factum est homo. Simili modo potuit dixisse: VERBUM factum est anima, id est homo animatus & vivus, (ut doctè

Greg: Cæsar: *Humilitas, character filii DEI, superbia filii diaboli.* *Humilitas simpliciter loquendo, non reperitur in Deo, ut Deus est.* Cornel: a lap: *Humilitatem ut acquireret Deus, homo fieri voluit.* *Deus, per assumptâ carnem,*

A advertit Cornelius.) maluit autem dicere, *Caro* potius quàm *anima,* ut explicatiùs ostenderet, quantum summa DEI benignitas & celsior Majestas, propter nos se exaniverit, dum illud, quod vilius est in homine, qualis est corruptibilis caro, in sui Incarnatione nominari voluit, atq; ut simul pateret, sublimitatem VERBI, excrevisse humilitate. Quod acutè tetigit S. Cyrill: Alex: l. de fide, dum ita scribit. *Illud VERBUM, quod inexplicabili modo supra omnem humanæ mentis captum eluxit, ex Deo Patre in humanam naturam descendens, ex muliere quoq; nasci dignatum est, non*

B *quòd in ea exinanitione perseveret* (nota altè sequentia) *sed ut DEUM se ostendat, atq; in nostra naturæ forma in terris appareat.* Si ergo ipse Deus parvis & humilibus crescere in gloria sua ad extra voluit, & ab eis novos titulos Dignitatis suæ vendicare; quis pernegat Humilitatem, RIVULUM esse emanationis, cuiusuè virtuosæ sublimitatis, imo & exterioris gloriæ.

in sua gloria crevit. Cyrill: Alex:

Probatur Figuraliter.

684. Emicat, & quidem non subobscurè, parvullimi huius RIVULI, humilitatis scl: privilegium, ex illius

C Ferculi Salomonici structura & ornatu, de quo Cant: 3. *Ferculum fecit sibi Rex Salomon de Lignis Libani, columnas eius fecit argenteas: reclinatorium aureum, ascensum purpureum.* Ex sensu S. Greg: Rupert: ap: Sylu: Alleg: nobilis hæc Ferculi fabrica, figurabat animam cujusslibet virtuosi seu viri justi: & rectè, multa etenim, quæ in eius Ferculi constructione intervenêre, plurimùm quadrant ad hoc significatum. Ferculum illud pro singulari, Potentissimi ac Sapientissimi Regis, habebatur sedili: quod idem dicitur de homine iustitiam sectante: *Anima justi, sedes Dei.* Lignum de Cedris incorruptibilibus Li-

D bani, bene denotat intemeratam castitatis integritatem, tam quò ad corpus, quàm quò ad animam. Columnæ argenteæ, typum gerant constantiæ, magnanimitatis, patientiæ, simulq; aliarum virtutum. Ipsius reclinatorii seu sedilis aurum, symbolum ex communi sensu est utriusq; charitatis, DEI nimirum & proximi. Jam stemus in gradibus, quibus ad ferculum ascendebatur, qui purpurâ tegebantur. *Ascensus eius*

Cant: Greg: Rupert: *Animæ iustæ symbolum, Salomonis ferculum.*

Gilbert: Nissen:

sus eius purpureus, his (docente Gilberto & Did: Nisseno,) actus humilitatis denotabantur: per ipsos etenim ascendit anima justi ad perfectam in virtute sublimationem, ut quantò quis frequentiùs teritur pedibus alienis vel etiam propriæ æstimationis, non humilem sed vilem & dignum se omnium despectione judicans; tantò faciliùs ad perfectum meritorum, & virtutum fastigium pertingat coram DEO: atq; sic *anima* justi fiat *sedes DEI*. Sed cur nobile illud Libani Lignum Purpurâ contegitur in gradibus? cùm omninò intectum cerneretur in aliis partibus illius ferculi: & cur Purpura, quæ Majestatis Regiæ sacris & profanis authoribus, symbolum est, quæ Reges vestit, & eminentissimis verticibus in ornamentum deservit, pedibus omnium qui ascenderent, calcanda proterendaq; exponitur? Egregiè ad hæc respondet primùm Gilbert: cit: *Quia humilitas suscepta pro Christo, regiam præfert dignitatem:* innuere volens, meritò ascensum, qui pro scabello pedum est, regia vestiebat purpura, quam Principes capite ad ornamentum & insigne dignitatis gestitant, ut tali schemate significaretur, eum qui se pedibus omnium submittit, qui calcatur, proteritur ab omnibus, idq; ille suaviter tolerat, purpuram esse, aut certè dignum, qui purpuram, ipse Rex, sive Princeps, induat. Humilitas suscepta pro Christo *Regiam præfert dignitatem:* Super quo consentit & Did: Niss: *Dom: 16. Pent: Per: 5.* His Doctorum tam ingeniosis interpretationibus, pauca adjicere audet exiguitas nostra. Vestiebantur fortè illi ascensus, qui gradus denotabant humilitatis, ideo purpurâ, aut ut innuerent, quòd & purpuræ, sit sua societas cum humilitate, neq; illam Purpuratos dedecere: aut, quòd mirum in hac virtute lateat artificium, nimirum, quòd interdū humilitas nedum ascensum præbeat, ad summum perfectionis culmen, & meritorum coram DEO fastigium pertigendum, sed præterea, quod exterioris gloriæ coram hominibus, etiam invitis ac renunciantibus, superinduat Purpuram: per quod Altissimus meritum humilitatis etiam exteriùs complere voluit, ut sublimitatis externæ speciositate, ambitiosos lentè dispone-

Humilitas ascensus purpureus ad thronum, quâ de causa?

Humilitas Regiam præfert dignitatē.

Humilitas, quā doq; ad Purpura Dignitates, via

A ret & efficaciùs alliceret, ad veræ humilitatis sectandam virtutem. Cuius utriusq; asserti ut confirmem veritatem, quædam pro alterutro subinnuā exempla.

est: aut eius socia.

Probatur Historicè.

Plinius Junior in Paneg: Trajani 685.
docet, humilitatem etiam summis honoribus, apprimè sociari: imò, ubi iam ad summum Dignitatum veniretur fastigium, sola humilitas & demissio animi, crescendi campum aperit, ut is per eam cunctis reddatur honoratior. Hac etenim supra Purpuram excrevit B Rex Israel, dum purpuram suam usq; ad pulverem humiliasset. *Ps. 43. Humiliata est in pulvere anima mea.* Non alio S. Rex Ludovicus Regiam adauxit sibi celsitudinem, dum humilitatis Mariana strenuus imitator, quolibet Sabbato ad lavandos pauperum pedes Coronatum demitteret caput. Et Carolus V. orbis infidelium terror, victrices suas huius solius virtutis exemplis cumulavit laurus, dum servis etiam suis, in ministrando quandoq; lumine, suam demitteret Maiestatem. Hæc vulgaria censeo, dum ipsum Filium Dei, cuius gloriæ, quàm habet in Cœlis, C nulla par cogitanda celsitudo, etiam nunc Humilitatis ambire incrementa invenio. Refert Engelg. Lux Dom: 10. Pent: ex Nieremb: de Bienuenida ab Austria Virgine Sanctissima, quæ miro ardebat desiderio videndi Christum, ea planè formâ, quâ fuerat in terris triennis. Audiit vota pia, benignus DEUS: nam cùm aliquando in templo esset, ecce ibi puellum videt elegantissimum, cuius mox amore capta, blandissimè eum invitat, secum ut recitet Salutationem Angelicam, obsequitur Divinus pusio, & Virgine sibi verba præeunte, perquàm religiosè D *Aue* dicit Matri suæ MARIÆ. Verùm illis verbis, *benedicta tu in mulieribus*, prolatis commodè cum sua Magistra, ad sequentem clausulam, *& benedictus fructus ventris tui*, (quia sibi id honorificū,) conticuit. Adeo se humilitatis peramantem demonstrans; ut qui Gloriâ amplior esse non possit; solius adhuc humilitatis incrementa quodammodo deposcere videatur. Hinc statim & aliud punctum, quòd videlicet Humitas quandoq; etiam miraculosè, exte-

Humilitas in honore, honoratiorem reddit.

Ludovicus R. Sabbathis lavat pauperum pedes.

Caroli V. Imp: humilitas.

Christus etiam nunc exambit exercitia humilitatis.

Christus Pusio, apparens cuidam, cum ea recitat salutationem Angelicam.

nis accumuletur honoribus, eluxit: idq; ipsum etiam in S. Hilario Pictaviensi Episcopo, qui a Liberio Papa ad Concilium evocatus, id unum spectavit, quæsivitq; impensiùs, ut in sacro illo consessu cederet omnibus, essetq; in postremis, effecitq; ut staret quasi incognitus, confidentibus cæteris, sed Divina Providentia, diu eum sic stare passa non est: mox enim, quæ vicinior erat terra, cui insidere iam parabat, illicò visa est intumescere, attolliq; ac formari in modum suggestûs, in quo, ceu in sublimissimo humilitatis gradu, supra omnes eminebat S. Præsul: quem eo prodigio DEUS ab imo ad summa evexit, & omnibus venerationi & amori eum esse voluit, ac ei data est gloria coram simul discumbentibus. Itaq; quisquis desideras incrementa virtutum & meritorum, et si Deo placitum, etiam honorum, ex parvo crescendum tibi esse RIVULO, nimirum ex Humilitate, ritè noveris.

S. Hilarius latere humilis in Cōcilio volebat, sed cum terra altiùs eleuatur.

PARS II.

SS. DEIPARA,

Rivulus ex parvo crescens.

686. QVàm periculosum sit, imò ruinæ proximè imminentis, vix non infallibile præsagium, statim in origine, nulla parvitatis suæ degustasse iura, sed illicò & præmaturè statim magnum nasci, iamq; ab incunabulis quasi cum infantia, numerare suas celsitudines: Et per oppositum, exiguitatis suæ, statim in ortu considerare initia, nimirum ad parvum Humilitatis suæ identidem prospectare RIVULUM, quàm salubre sit & salutiferum, & prosperum, excrescendi in immensum perfectionis ac virtutum omen, vtriusq; schema dilucidè spectavit Orbis & spectat in tristi lapsu Protoparentum, & in celsitudine gratiarum MARIÆ: Quod ipsum notavit M. Augustin: sup: *Magnificât,* ubi ita super illa verba: *Respexit humilitatem Ancillæ suæ:* philosophatur. *Bene ergo MARIA, solam in Humilitatem respexisse testatur, quia Divinitatis propitiationem, quam humana natura in primis parentibus per superbiā perdidit, in MARIA per humilitatem recuperavit.* Sed iam altiùs perpendamus huius Parvuli RIVULI, Humilitatis nimirum MARIÆ, n immensum gratiarum ex modico exundationes, & quibus de fontibus creverit tāta magnitudo: seu potiùs causā & motiva humilitatis MARIANÆ diligentiùs indagemus.

Nasci magnum, frequenter periculosum.

Auguft:

MARIA crevit humilitate, Eua decrevit superbiā.

Probatur Scripturaliter.

687. Non multùm adeo laborantibus in Scripturis, ipsa hodierni Mysterii ratio, & Evangelii, quod legitur in Purificatione MARIÆ, textus, Humilitatis RIVULUM, seu actum, quem exhibuit Virgo innocua in adimpletione Moysaicæ legis, (quæ pro Solis peccatricibus liquidò loquebatur,) ex fonte non alio, nisi ab ipso Christo, qui fons vitæ dicitur, sua incrementa desumpsisse, expressè attestatur: sistendo se nimirum in Templo, principaliter quidem, ut sisteret Filium suum coram Domino, deinde ut legem purificationis adimpleret in seipsa. *Postquam impleti sunt dies purgationis eius, secundùm legem Moysi, tulerunt illum* (JESUM) *in Ierusalem, ut sisterent eum Domino.* Luc: 2. Ad tantam demissionem Majestatis Divini Pusionis stupescens Bernard: s. 3. de Purif: exclamat: dicens. *Fons puritatis, quasi ad purificationem delictorum venit: o miracula! o prodigia! o mysteria!* Et rectè, non novum est etiam Regibus & Principibus viliter nasci, aut in Syluis: quibus quandoq; syluestre brutum nutricem egit, ut de Remulo ac Remo, atq; Cyro Rege Persarum compertum est: quibus aliquid commune habuit Filius Dei natus in specu bestiarum, & ibi ex Matris effusus visceribus, solā tantùm felicitatus fuit in nutrice Virgine Matre, despicabilis verò & in forma apparere peccatoris, Regii imo Divini Puelli, repugnare videtur sanctitati: ideo miraculum, prodigium, mysterium in hoc enuntiavit Melleus. Miraculum stupeo, Miraculum fateor Sanctissime Abbas, sed in mysterio hæreo, tu illud, (humillime peto,) nectareo, enarra ore. Et non tacet, effusissimus in MARIÆ laudibus Doctor. Prorumpebant iam de illa Petra, quæ dicitur Christus, sacratissimi Humilitatis eius latices, ut ex ipsius

Luc:

Bernar:

Christi humilitas in nativitate.

Christus, formam peccatoris exhibet, oblatus in Templo.

MARIA Humilitatem didicit a Filio.

ipsius redundantia seu imitatione, parvus Marianæ Humilitatis tantò latiùs ampliaretur RIVULUS, eiusq; crescere magnitudo: Filio etenim, qui similiter formam assumpserat peccatoris, primùm in legali circumcisione, deinde in hodierna sui a Parentibus oblatione præeunte, didicit & ipsa, in specie apparere peccatricis. Auscultemus de hoc parumper Bernard: cit: loc: *Putas, ergo non poterat moveri animus eius, & dicere, quid mihi opus est Purificatione? cur abstineam ab ingressu Templi, cuius uterus nesciens virum, templum factus est Spiritûs Sancti? cur non ingrediar Templum, quæ peperi Templi Dominum? nihil in hoc conceptu, nihil in partu, impurum fuit, nihil illicitum, nihil purgandum: nimirum, cùm proles ista, fons puritatis sit, & purgationem venerit facere delictorum; quid in me legalis purificet observatio? Verè o Beata Virgo, verè non habes causam, nec tibi opus est Purificatione: sed numquid Filio tuo, opus erat Circumcisione? esto inter mulieres tanquam una earum, nam & Filius tuus, sic est in numero Puerorum.* Pudebat hanc magnā Genitricem in gaudiosis & splendidis solùm adhæsisse Filio, volebat etiam, sociam se exhibere ignominiarum & abjectionis. Obaudit ab Angelo, Filii Dei, admirandam demissionem, quòd brevi ad uterum usq; fæminæ humiliandus esset, *Quod enim ex te nascetur, vocabitur Filius DEI*; illicò se humilitatis eius offert imitatricem, dum se, Domina mundi, confitetur Ancillam. *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm Verbum tuum.* Ad stabulum usq; & bruta, inter quæ nascitur, humiliatur iterum JESUS, adest statim humilitatis eius æmula MARIA, humilis fabri conjux: pannosas viliter coaptat fascias, prædivitem & inclytum involuens infantem: ac tandem peccatoris induens piacula, sistitur JESUS in Templo hodie: iam hic B: Virginis humilitatis RIVULUS in tantùm ex latice Christo profecit, & crevit in immensum; ut cum infinitâ Benignitate, elatis fluctibus concertare videretur: atq; dum sacratissima eius ubera, (quorum infans ille Divinus, alimento tunc adhuc nutriebatur) sugerentur; suavius reficeretur dulcedine humilitatis, quàm cernebat in corde Matris, quàm ambrosiâ Virginei lactis. Quod delicatè satis descripsit S. Cyprian: Tract: de Nativit: *Parvulus sugens ubera pura, alimonio utebatur, & fons sacri pectoris, defæcatum edulium, ori mundissimo infundebat. Sed & cor Matris, quadam dulcedines, quæ humanum superant intellectum, imbuebant, eratq; utrinque mira jucunditas,* (Attentiùs nota sequentia) *cùm pia, sancta Matris & devota, humilitas, & sancti sanctorum immensa Benignitas, confœderatis affectibus mergerentur.* Quasi nihil in lactante Virgine sublimiùs augustiùsq; supereemineat, & quod possit cum infinita Benignitate Dei digniùs conferri; quàm Virginis Matris, in tanta celsitudine, depressior Humilitas. O immensum Pelagus celsitudinis & gratiarum! quod hodie Rivulus exiguus, fonte seu exemplo fæcundatus Filii, nimirum Humilitas MARIÆ, produxit, in quo confœderatis affectibus, Benignitas Dei & Humilitas Mariæ commergi valuerint.

Bernard:

MARIA Imitatrix humilitatis Christi in omnibus.

Christus infans suavius reficiebatur humilitate latente in corde Matris, quàm lacte uberū eius.

Cypria:

Probatur Figuraliter.

688. Alterum in Pelagus, ex parvo crescit Rivulus noster, nimirum Humilitas MARIÆ, ex aliorum Rivulorum affluentia, hoc est ex copia gratiarum, quibus illa quantò magis cœlitùs incrementabatur; tantò in Humilitatis actibus frequentatior, celeri passu ibat in augem meritorum, quibus novas & nobiliores promerebatur iterum gratias: atq; tali continuâ reciprocatione inter merita & dona, oportebat excrescere Humilitatem eius, in immensum Oceanum perfectionum. Et profectò hodiernæ festivitatis mysterium, (quod præcipuè in columbis completum esse novimus, quas Beatiss: Virgo humilitatis & paupertatis suæ nuntias obtulit,) quandam thesi nostræ peropportunam insinuat Figuram, & in ipsis legere jubet illas alias columbas residentes super quosdam Rivulos aquarum, quæ symbolum gerebant oculi Salomonici: Cant: 5. *Oculi tui sicut columbæ super RIVULOS aquarū.* Si oculus seu Pupilla oculi Sponsi Cœlestis, MARIA rectè dicitur, ut sup: latè probavimus Tit: PUPILLA; Columbæ istæ bene tenent Typum, nedum oculi Sponsi CHRISTI, sed & ipsius Sponsæ simulq; Matris MARIÆ, atq; ipsius denotant sanctissimas, præmaturas, & undiq; oculatissimas cogitationes, quibus illa continuè

Mariana humilitatis typus in columbis.

MARIÆ oculus, super rivos attributorum Dei per contemplationē.

A continuè demorabatur, nedum super Rivulum unum, imo potiùs Oceanum perfectionum Divinarum, si non per continuam claram visionem DEI (quod multi probabiliter sustinent) saltim per altissimam contemplationem, in ipsis immersa; sed etiam super alios RIVVLOS Benignitatis Divinæ, in se adeo redundantis, nimirum super emanationes a Deo gratiarum ac donorum: quæ cùm perpenderet Virgo, imò experimentaliter in se exuberans illarum effluvium persentiret; primùm quidem tantam dignationem in se, regerebat in gloriam Factoris, debiti pensum per gratiarum actionem promptissimè persolvendo, ita tamen; ut simul in profundissimæ humilitatis actus, totis effunderetur visceribus. Columbas (asserunt Grego: Rich: Beda.) super Rivulos limpidissimos aquarum libentissimè commorari, propter duo: primùm ut specie sui, & varietate colorum, quam auget repercussum lumen radiorum Solis, in specularibus aquis relucens, delectentur: secundò, quòd hostis, prædæ quandoq; inhiantis, Accipitris, vmbram ibidem advertentes, timore quodam perstringantur, periculiq; admoneantur. Ita & similiter, longè quamvis nobilius, columba nostra mitissima præ humilitate MARIA, super RIVVLOS commorabatur gratiarum sibi a DEO impertitarum, & super Bona sibi a Bono DEO indulta, ut tamen nihileitatis suæ, cui ex natura ipsa subjiciebatur, nunquam oblivisceretur: & sic in abysso demissionis suæ, celsissima licet mens illa, demergebatur. Non quidem huic innocentissimæ Columbæ stygius exhorrescendus erat accipiter, qui in Conceptione eius, nec acuere unguem, in eam potuit; cæterùm perspicacissimus mentis ille oculus, penetrabat profundissimè, perpendebatq; naturæ, in qua posita fuit, conditionem & ex se labilitatem, ut nisi de singulari gratia providisset ei Altissimus, æquè persensisset hostem: atq; talibus cogitatibus immorata MARIA, quantò majoribus e Cœlo ditabatur sublimabaturq; gratiarum favoribus; tantò majori pondere ferebatur in abyssum Humilitatis. Egregiè doctissimus Gerson: Alphab: 40. lit: z id totum explicuit sic fatus: *Dicere aliquid grandius meditor, nescio si potero: iuvante me Deo, puto, imò certè credo, quod Beata MARIA, Paulum in humilitate transcendit. Vellem ego scire, numquid fuerit hac major humilitas, ut MARIA se tantò veriùs inter peccatores primos nominaret, quantò humiliùs a DEO in seipsam exiens, suum imperfectum lucidiùs novit. Poterat ergo sic intelligi, et, si non horrent piæ aures, sic dici, non quidem de peccato contracto, absit; sed de labilitate ad peccandum: nam creatura rationalis qualibet, seclusâ DEI manutenentia speciali, & actuali, tantò labilior & pronior est ad casum; quantò in naturalibus, aut etiam in gratuitis superior est: quia* B *nimirum, plùs habet creatura omnis de vanitate & tendentia ad nihilum, quantò plùs de entitate sortitur. Hoc igitur sentiebat MARIA eò profundiori humilitate, quò lucidiùs contemplabatur.* Ex hac deniq; humilitate MARIÆ (ut notavit S. Ambros: ap: Vegam. n. 1304) proveniebat, quòd Sanctissima Virgo, humiliter alios deprecaretur pro precibus. *Verè MARIA* (ait S. Doctor) *& corde humilis, & in prece pauperis spem reponens.* Quod intellige, non tam de prece deprecatoria, quàm laudatoria seu confessionis. En iam habes plures RIVVLOS, de quibus RIVVLVS noster, C Humilitas MARIÆ, ex parvo, crevit in Pelagus gratiarum.

Greg: Beda. Rich:

Columbarum genius super aquas commorantium, quis?

MARIA cautissima, per spicacissima in agendis fuit.

MARIA humilitatem fovebat, quibus cogitationibus.

Gerson:

Ambr:

MARIA ex humilitate, deprecabatur alios pro precibus.

Probatur Doctoraliter.

689. Consentiunt thesi nostræ & Titulo plurimi Patres. Primus inter illos S. Aug: s. 5. de Nativ: respectivè ad gratiam singularem Maternitatis DEI in MARIA, (quam humilitate promeruisse alibi demonstravimus,) ita ait: *MARIA, est RIVULUS, de quo fons magnus* (id est Christus) *exortus est.* Item s. 19. ad FF. *RIVULUS est, ex quo ortus est fluvius magnus.* Rich: Laur: *Dei nutu fons parvus, id est B. Virgo, & parva & humilis, in fluvium magnum crevit, inquan-* D *tùm DEUM, qui est infinitus, continere potuit, & in aquas redundavit etiam plurimas, inquantùm scl: humano generi multa beneficia propinavit.* S. Pet: Damiani respectivè ad gratias, quæ in alios à MARIA redundant: *MARIA est RIVULUS exiguus. ex quo ortus est fons aquæ salientis in vitam æternam.* Cæteris aptiùs & magis universaliter id explicavit S. Ildephonsus: dum uno termino, quidquid gratiarum est, in una humilitate

August:

Richar:

Damia:

Ildehp:

litate MARIÆ omnia conclusit: dicens. s. 2. de Ass: *Beata Virgo humiliat se in cunctis, ut totam suscipiat gratiam.* Perpendens doctus Gelada in Ruth: §. 322. terminum hunc, *totam*, exclamat: *O quam valdè audet vocula, totam! sanè, quæ Humilitate DEUM genuit, & in suis almis visceribus DEUM sibi corporalem fecit, omnes gratias, & huius gratiæ consequentias, suscepit. Quasi Deiparæ Humilitas, omnium gratiarum, quæ in illa ubertim exundant, conceptaculum sit, ac fertile seminarium.* Hic idem Author §. 137. ingeniosè satis observat, quòd natus recenter DEVS puer, cuius ad tertium decimum diem a nativitate sua, domus, stabulum erat, ubi magnam illam ab Oriente trium Regum præstolabatur legationem, cùm tam despicabili loco omnis apparatus deesset, præter bestiarum stramenta, Principum illorum obtutibus, pro aulæis, & omni fastu palatii, Humilitatem Matris suæ objecerit. *Invenerunt puerum cum MARIA Matre eius & procidentes adoraverunt eum.* Ita iterum exclamat ille. *O grande Deiparæ, & inde egenæ abjectæq; Humilitatis Sacramentum! summus ipse sæculorum Rex recens corporatus, mundi Regibus, & in eis toti mundo, adorandus apparet, & pauperculæ ac humanis oculis despicabilis MARIA eius Mater, tanquam Regis universa familia est. Ipsa, ipsa, inquam humilitate magna, humili egestate inclyta, numerosa Cœlitum officia, atq; Angelorum sumptuosiùs obsequia obit & gloriosiùs supplet.*

Gelad:

MARIÆ humilitas, ornatus Regius filii nati.

Probatur Miraculosè.

690. Id ipsum Miraculosis quoq; apparitionibus & revelationibus Divinis approbatum esse comperio. Lancic: opusc: spirit: p. 2. c. 8. refert: quòd cùm S. Birgitta frequenter perpenderet, quâ ratione B. Virgo promerita fuisset tantam gratiarum copiam; ut excedens omnem perfectionem Creaturarum, ad ipsius similitudinem Dei propè accederet, apparuit ei Angelus dicens: Quia inter omnes Angelos & homines, MARIA, inventa est humillima, ideo super omnia, quæ creata sunt, facta est sublimissima, omniumq; pulcherrima, atq; ipsi Deo super omnes simillima. Adest & alia revelatio B. Amadæo Ord: S. Francisci facta, quam refer Chrystoph: Vega n. 1313. Inter alia etenim in miraculosis suis

MARIA quia humillima, ideo sublimissima.

Visio B. Amadæi, de humi-

A ex stasibus visa & audita c. 9. §. 30. inducit Beatiss: Virginem cum comitatu illarum Virginum, quibus post præsentationem sui commorabatur, sibi apparentem, quæ æstu flagrantissimo desiderii ad futurum Messiam accensa, taliter fari audiebatur. *Vtinam viderem illam felicissimam Matrem, utinam ancilla ancillarum eius esse possem.* Cùm autem quædam ex sociabus, Virginem alloqueretur his verbis: Beata Maria, omnes sacerdotes & puellæ sanctæ, quæ hic in templo manent, & quæ cognoverunt gratiam, quæ data est tibi, dicunt te futuram Matrem Messiæ.

B Sic Virginem Beatam ad hæc respondisse, narrat Amadæus. *Cupere tantum donum, cuilibet puellæ, præsumptio est, habere illud dignitas summa est: nulla est digna, ego æqualiter ex me indigna sum, ipse solus, sibi dignam Matrem facere potest: sed utinam dignaretur ex minimis ancillis suæ Genitricis, alteram me facere.* Huic liceat adnumerare illud D. Aug: colloquium cum Beatiss: quod refert Drex. de Rosa p. 2. c. 4. *Dic mihi o Beata* (aiebat S. Præsul:) *Dic o Mater Sanctorum, quid quæso boni egisti? Quid donorum obtulisti, quos patronos adhibuisti? Per quos Reges ambiisti, quâ negotiatione, quo spiri*

C *tu, eo pervenisti, ut venerit in uterum tuum Dei Filius, ut Mater Dei, & Regina Cœli, mundi Domina effecereris?* Ubi responsum Virginis additur tale: *Quæris a me, quod obtulerim munus, & unde sim effecta Mater Creatoris, Respondeo: DEUS non vestem, non gemmas, non formam, non stirpem, non commendationem, sed humilitatem ancillæ suæ respexit.* Unde observavit Nieremb: de amore MARIÆ, quod in epistolis, quas scripsit ad quosdam Beatissima, adhuc vivens, & quæ hucusq; in aliquibus celeberrimis locis, religiosè, ut singulares Reliquiæ, conservantur, non alio signatæ nomine

D reperiantur, quàm *Humilis ancilla IESU.* Ita semper humilis iste coarctabatur RIVULUS, simulquè omnium gratiarum, prærogativarumq; alluebatur profluviis, etiam in immensum.

litate Mariæ.

MARIA cupiebat fieri ancilla ancillarum Matris venturi Messiæ.

August:

MARIA epistolas suas signabat humilitate.

Probatur Historicè.

Etiam ab vmbris Antiquorum Philosophorum, Humilitati MARIÆ mutuemus lumen. Pythagoras, qui veritatem symbolis obscurioribus pingere solebat, censebat in Luna reperiri de 691.

pressas

pressas valles, quod ille imaginabatur in illis maculis, quæ in Luna apparere videntur, cùm tamen secundùm aliquos Astrologos verè non sint, sed nonnisi vmbræ quædam in corpore Lunæ, (quod quodammodo asperum est & in partibus suis protuberans esse dicitur,) enatæ. Cœlius Rodingius l. 1. antiq: c. 4. per has valles denotari vult alicuius celsi animi demissionem seu humilitatem, quæ non obscurat, sed potiùs auget virtutum splendores, ipsisq; evehit syderibus. Quod longè aptiùs celebrandum in MARIA, hodie præsertim, dum se purificandam sistit in Templo. Usitatissimum symbolum Virginis habetur Luna, ideo causam reddere, cur nam? non oportet: Et quid valles denotant in hac Luna, MARIA? nisi inter tot gratiarũ & virtutum excellentissimarum splendores, profundissimam eius humilitatem. Loquatur aliquid pro hoc Rich: Lauren: l. 8. *MARIA vallis est, de qua dicitur Isai:* 40. *Omnis vallis implebitur. Potest enim MARIA congrue dici omnis vallis, propter omnimodam humilitatem cordis, vocis, & operis, & omnium sensuum, & propter hoc impleta est omni charismate spirituali, & dicta est gratiâ plena.* Ex cuius Doctoris sensu, statim liquet, quòd sicut corpoream Lunam valles suæ non obscurant, sed ex reflexione luminis ad partes eminentiores luminosi corporis illius, decus augetur; Ita Humilitas Beatiss: Virginis (cuius singulare specimen in hodiernæ festivitatis contemplamur mysterio,) splendores virtutum cæterarum, sublimitates admirandarum prærogativarum, gratiarumq; variarum immensitatem, non imminuit, sed auxit, utpotè modicus fons & RIVULUS, atq; origo omnium privilegiorum, quæ creduntur & cernuntur in MARIA.

Vmbra in Luna unde?

Vmbrâ significatur humilitas mẽtis.

MARIA Luna, valles eius, humilitas.

Rich:

A

B

C

Epilogus.

692. IAm ergo fortunatissimis progressibus exiguus hic RIVULUS, Humilitas Purificantis se MARIÆ, in immensum gratiarum, ut olim, ille in visione Mardochæi, imo feliciùs longè, crevisse cernitur, sed memorari oportet somnii, in quo visum est, quod parvus ille fonticulus, ubi crevisset *in magnum fluvium,* tandem *in lucem Solemque conversus, in aquas plurimas redundavit.* Esth: 10. Si ex S. textu *Aquæ multæ, populi sunt;* quibus te dignabuntur populi & Gentes laudibus, admiranda Humilitas MARIÆ? Parum dixi, dum te Lunam appellassem, iam enim præ huius virtutis merito, in Solem abiisti: humilitate seu demissione tui, cæterarum virtutum, & gratiarum splendores, velut Sol sydera, quodammodo obfuscando. Ait enim Rup: in Cant; 2. *Cunctæ virtutes, omnes gratiæ, cuncta dona, quæ Virginem exornabant, humilitati eius, tributa pendebant.* Et quia ita Sol es; ut simul redundes in aquas plurimas gratiarũ; nos quoq; & omnis natura humana, tributa pendimus, quia per Te a Dæmonum faucibus liberamur: Angelorum etiam Resp: tibi addicta famulatur, quia illorum ruinæ, per Te in dies restaurantur. Universus Orbis, Tibi tributa pensitat, quia per Te novi Solis radiis illuminatur: Tibi deniq; & tuæ Humilitati, quâ tantum meruisti, omnes gratiæ, dona, ac Sanctorum privilegia tributaria esse fatentur, quia Te intercedente, in ipsos derivata esse sentiunt. Illumina igitur a montibus æternis veniens, fædæ arrogantiæ nostræ tenebras, & exemplo tuæ Humilitatis, tanquam radio, superbias nostras percute & dissipa: ut Humilitatis Filii Tui & Tuæ, perfecti imitatores effecti, immortalis vitæ sublimia consequi mereamur. Amen.

Rupert:

MARIÆ humilitas omnes eius virtutes antecelluit.

Votum Authoris.

ROS

ROS Solis seu Roseus.

SS. DEIPARA.

Pro Solemnitate SS. Rosarii.

Quasi plantatio Rosæ in Ierícho. Eccli: 24.

693. *Roris cũ Rosa certamen.* NOvum hodie, simulq; & acre, ex occasione Solemnitatis Rosarii SS. institui quodammodo video prælium, inter florem & stillam, dum Rosa cum Rore decertat pro ipsius Rosarii nomenclatura. A. A. Classicum utrinq; clangitur: spiculis suis armata Rosa, veluti hastas telaq; assumit, actura contra guttam, spirans Martem, ast incruentum, nam exsanguis liquor, molliter cedens ferire volenti, iterum ad eandem facilè reducit se stationem, pugnamq; restaurat; exilis verò rorida stilla, seipsâ turgescit, spumatq; velut mare, ut floridam submergat expugnetq; classem: sed Rosa in salo natare nescit, quin suum a salsedine aquæ decus subitò amittat: carbasa non expandit, nec trophæa erigit sua, nisi fortè in hortis. Sed rem ex vmbris & ab ænigmate, sic evoluo. Ex singularis devotionis Dominicanæ cultu, (qui Rosarium vulgò vocatur,) curiosa simulq; pia quæstio & lis instituitur. An nimirum a Rosa, an verò a RORE, SS. Rosarium denominandum veniat? Novi quidem apprimè, pro jure floris, stare usum antiquum & consuetudinem, Rosarium à Rosa derivari: Cæterùm & Ros, huiuscemodi a se provenire exambiens denominationem, sua jura proponit, & quodammodo contra Rosam, prioritatem allegat, cùm ROS etiam in Rosæ nomine, quasi Rosa derivetur a RORE, emicet adeo; ut ipse ROS, pro seminario primo nomenclaturæ Rosarii habendus videatur Latent quidem, libenter fateor, sub symbolo Rosæ excelsa mysteria, & speciales prærogativæ ac privilegia SS. Rosarii; (de quibus incidenter egisse me recordor in superioribus Discursibus huius Festivitatis) negare tamen non ausim, quòd non minùs lucidè, etiam sub Typo

Rosarii denominatio, an a Rosa, an à Rore.

A RORIS, eædem gratiæ explicentur. Ast, quamuis hodie a SS. Rosarii telis, precationumq; globulis, contra Othomanicam Classem in mari Erythræo pugnatum est comite victoria; animus nihilominus non est mihi inter Rosam & ROREM, pertinax, pro Rosarii nomenclatura instaurare prælium. Belligerantium uterque, pacificus est: flos enim nimiùm mollis, ROS stilla Cœlestis. Ergo hodie Rosa cedat palmam Cœlesti guttæ, ita tamen, ut utrumq; in majorem SS. Confraternitatis commendationem, & principaliter in nominis MARIÆ uberiorem
B exaltationem, gloriosè triumphet. Proinde suavi litium contemperatione, Beatiss: Virginem, & specialem cultum eius Rosarianum, ROREM Roseum appellabo & comprobabo: Præmittes quædam salutaria dogmata, de stillis RORIS Cœlestis, nimirum de gratiæ Divinæ influxibus. Nunc salutemus breviter MARIAM.

MARIA, Ros Roseus.

Stilla Virgo, Mater DEI,
Stilla, ROREM Roseum
De supremâ nube cœli,
Ut irriget cor meum.

PARS I.

C
Deus omnibus quidem, sed diversimodè, stillat rorem gratiæ. 694.

DOctam satis, doctissimus quippe inter orientales Sapientes Job movisse Quæstionem legitur: dum naturalium rerum causas & origines perpendens, & tanquam in symbolis ac ænigmatibus dogmata spiritualia seriosiùs peruestigans, etiam in elementis novam proposuit difficultatem de pluviæ & RORIS generatione, quô

Job: Parente, quô partu progignantur: Job: 38. *Quis est* (inquit) *pluviæ Pater? vel quis genuit stillas roris.* Quam Quæstionem dum S. Greg: 29. moral: 15. in sensu resoluit mystico, tam eximii partûs Progenitorem, ipsum esse asserit DEUM: ubi per pluvias, gratias internas, nimirum illuminationes, per RO-REM verò, externa auxilia DEI, quales sunt prædicationes, admonitiones intelligens, horum genituram authore DEO, sic enarrat. *Hoc loco* (DEUS) *Pater pluviæ dicitur, quia superna nobis prædicatio, non de nostro nobis merito, sed de eius gratia generatur. Stillæ enim Roris, ipsi sancti prædicatores sunt, qui arua peccatoris nostri, inter mala præsentis vitæ, quasi inter tenebras sicca noctis arentia, gratiâ supernæ largitatis infundunt.* Et hunc salvificum gratiarum Divinarum Rorem, qui descendit à Patre luminum, meritò appellaverim RQREM Roseum: quidquid enim, & qualiumcunq; gratiarum cuicunq; datur, totum ex Christo, totum manavit ex Roseis fontibus, nimirum ex meritis vulnerum Salvatoris: iuxta illud Joan: 1. *Lex per Moysen data est. Gratia & veritas, per IESUM Christum facta est.* RORIS ergo huius Divini stillationes, singulare, imò inscrutabile humano intellectui, habetur arcanum: ut penè pro diversitate cuiusq; individui humani, diversus sit DEO modus, animas rationales irrorandi gratiâ, ita tamen; ut nemo mortalium sit, cui (quantùm ex Deo est) RORIS huius deficiat benignitas: quod primum, quantùmvis de fide sit, tamen.

Roris & pluviæ, quis Pater. — Greg: — *Ros, sunt gratiæ cælestes & auxilia.* — *Gratia omnis ex Christo.*

Probatur Scripturaliter.

695. Communissimè orthodoxa Ecclesia cum suis Doctoribus, contra antiquos Hæreticos, Pelagianos & semiPelagianos, quos S. Aug: acerrimè exagitaverat, itè contra modernos plures, illis suum Dogma comprobat verbis Pauli, 1. ad Timot: 2. *DEUS omnes vult salvos fieri.* & Joan: 1. *Lux vera, quæ illuminat omnē hominem venientem in hunc mundum.* Deinde Apoc: 3. *Angelo,* id est Episcopo Laodiceæ (qui tum indigebat Pœnitentiâ) dicitur: *Ego sto ad ostium & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam; intrabo ad illum, & cænabo cum illo.* Sed, o Domine! quis hanc cænam parabit? cuius expensis

ad Tim: — Joan: — Apoc:

A hoc epulum instructur? meis, inquit DEUS. Ego de necessariis providebo, sed tu admittere debes, & reliqua præstare, quæ exiguntur, ita; ut tua debeat intercedere opera. De quo explicatiùs loquens Angelicus Doctor audiatur. *Ecce ego sto ad ostium & pulso.* quasi dicat: *debes pœnitentiam agere, quia ego, qui DEUS sum, sto per exspectationem, paratus recipere ad ostium scil: voluntatis, per quam Christus intrat in animam per gratiam: & pulso per excitationem.* Idem omnino eodem planè stylo, locutus est pridem per Sapientem Divinus Spiritus Prov: 8. *Nunquid non Sapientia clamitat, & prudentia dat vocem suam, in*

B *summis excelsisq; verticibus supra viam, in medio semitis stans, iuxta portas Civitatis, in ipsis foribus loquitur dicens: o viri! ad vos clamito, & vox mea ad filios hominum.* Advertendum illud verbum *Clamitat* quod frequentativum est, & actionem notat frequenter exercitam, id est clamorem frequentissimum Divinæ Sapientiæ, aliàs Benignitatis eius, quo admonet, excitat, vocat ad pœnitentiam. Clamare, ostendit vocationis vehementiam, unde non dicit *loquitur,* aut leui susurro ferit aures, sed clamitat, & altè vocem effert: Imo invitis

C etiam occurrit clamans, per plateas & vicos: & quid clamat? o viri! id est filii Adæ! Excutite somnum, surgite, properate, ecce iam vos prævenio, ecce vos admoneo, doceo & exhortor, & prædico vobis opportunè, importunè, ut salutem possitis consequi. Pulsus iste, non alius est ex sensu PP. nisi gratiæ excitantis ad fugiendum malum, sectandum bonum, interni motus, qui etiam per illum denotantur clamorem: nisi velis præterea clamore illo significari gratias extrinsecas, inter quas etiam recenseri debet vox Prædicatorum, Confessario-

D rum, aliorumq; ad pietatem commonentium. Hic, quia occurrere cuiquā posset dubium, Cur, quoniam dicitur DEUS, omnes illuminare, ad omnium pulsare ostia, quemq; invitare; tamen non omnes obtinent gratiam conversionis? ideo statim valde peropportunum & salutiferum, ex illo Apocalypseos textu, eruerunt Dogma, Beda, Philo Carpathius, Justus, Orgelit: & alii apud Scherl: in Cant: 5. Gratiam ex sua intrinseca natura & anteceden-

Thom: Aquin: — *DEUS quemlibet visitat cum gratia sua.* — Beda. Philo. Justus.

cedenter, non esse efficacem aut evertere libertatem creatam, (quod blasphemavit Calvinus) efficax enim, supponit concursum voluntatis humanæ, ut se concomitantem: iuxta illud D. Pauli. *Gratia DEI & ego:* & quod ipsum connotatur præfatis verbis: *Si quis mihi aperuerit ianuam, canabo cum illo.* Pro quo ipso clarè loquitur primùm S. Chrysost: hom 60. ad pop: *Sicut ad perfectionem nostram, dilectissimi, promptitudo nostra non sufficit, nisi supremo potiatur fauore; ita nihil a supremo lucrabimur auxilio, si promptitudo nostra defuerit: ex his enim duobus, virtus texitur.* Quod profundiori Theologiâ

Gratia efficax non destruit; sed supponit libertatē creatam.

B prosecutus est Mag: Aug: T. 3. l. de spirit: & litera ad Marcell: c. 34. *Attendat & videat, non ideo tantùm istam voluntatem divino muneri tribuendam, quia ex libero arbitrio est, quod nobis naturaliter concreatum est; verùm quod visorum suasionibus agit DEUS, ut velimus, & ut credamus, siue extrinsecùs per Evangelicas exhortationes, ubi & mandata legis aliquid agunt, si ad hoc admonent hominem infirmitatis suæ, ut ad gratiam justificantem confugiat credendo: siue intrinsecùs, ubi nemo habet in potestate, quòd ei veniat in mentem, sed consentire vel dissentire, propria voluntatis est.* Rursumq; paucis interjectis subdit. *Consentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propria voluntatis est.* Sed ut finiamus hoc Dogma fidei in RORE, cuius assumpsimus similitudinem, Pontificii Oratoris, Pauli Olivæ, tantisper de hoc audiamus sermonis elegantiam, Strom: l. 7. Hic alludens ad illam maledictionem David montibus Gelbòé, ut Ros transcenderet ab eis, inquit: *Nos pejores sumus, quàm montes Gelbòé, qui annonam præbemus Philistiim; Israeli* (S. DEO eiusq; gratiæ) *denegamus. Vnde non mirùm, si a nobis Dominus transeat.* Cum idem dixisset paulò supra: *Inquis, si ille daret benignitatem, terra mea sanè daret fructum suum: Erras, nam DEUS, nulli terrarum, denegat benedictionem, si tamen sua sit. Benedixisti (inquit David) terram tuam: statim ut DEUS animadverterit, terram suam, esse animam tuam, imò & Corpus tuum; e Cœlo, statim super te suum ROREM eliquabit.* RORIS ergo Divinæ gratiæ, quantùm ex parte DEI se tenet, communis est omnibus & indubia irroratio.

Augu:

Gratia consentire, propria voluntatis est.

Oliva.

696. Verùm si descendamus ad alteram Thesis nostræ particulam, nimirum de modorum diversitate, quibus iste salvificus ROS gratiarum descendit in animas, arduissimum hoc est arcanum, & quædam immensa consiliorum Dei abyssus: quam abyssum dum brevi lembo indagationis humanæ ingredi non sit securum; prospectabimus eum in littore sub nube seu Figura illius RORIS montis Hermon & montis Sion, de quo Divinus Psaltes. Ps: 132. *Sicut ROS Hermon, qui descendit in montem Sion.* Valde discrepat in modo

Gratiarū distributio, quo ad modū, grande arcanum Dei.

Psal:

B legendi iste locus, ap: Blanc· hic. Aliqui enim ita legunt, ut de duplici Rore Montis Hermon, & montis Sion id intelligant, sicq; legunt textum cum additione: *Sicut ros Hermon, & sicut ros, qui descendit in montem Sion.* Ita Lyranus cum aliis, quibus adhæsit etiam cit: Comment: Alii verò in legēdo discriminant non ROREM, sed montes: ut Genebrardus asserat, in tantùm id dici; inquantùm vapores, (seu rorida illa materia,) qui excitabantur ex Monte Sion, (qui erat in Gentili terra extra Jordanem, & ideo a-

C nathema fuit,) sursum eleuati, descendebant in montem Sion, qui erat ex altera parte Jordanis ad Jerusalem, Mons Dei, mons habitationi Altissimi consecratus. Uterq; sensus & explicatio, bene quadrat ad sensum mysticum, si (ut communiter habetur) in RORE accipiamus, gratiam Dei. Ex primo etenim elucescit universalis omnibus communicatio gratiæ, quantùm ex parte DEI parati: siue enim quis, Mons Hermon, id est anathema, nimirum, perditissimus sit peccator: sive etiam Mons Sion, promptus, sc: facilis ad obediendum, utriq; DEUS ex

Ros Hermon, mysteriosus ex descēsu.

D parte sui non denegat stillam gratiæ & auxilii sui: & hoc ipsum firmat primam partem thesis nostræ. Altera verò interpretatio textûs, prospicere videtur ad arcanum consiliorum DEI, & diversum communicandi modum gratiarum, quem Sapientia infinita Dei adhibet. Fit etenim frequenter, ut de Monte ad montem, de Anima ad Animam, quasi ROS Divinæ gratiæ transferatur, & quodammodo transmigret, in ratione efficaciæ spectatus, ita; ut qui quæ-

qui quærere videntur, non inveniant, A
a non quærentibus autem inveniatur:
hoc claré edicente Apoſtolo, Rom: 10.
Rom: *Inventus ſum a non quærentibus me, palàm apparui iis, qui me non interrogabant.* Quæ
Iſai: verba deſumpſit Apoſtolus ex Iſ: c. 65. Hunc locum explicant interpretes, de Gratia & Fide Divina. Indubitatum enim eſt, a gratia Dei excitáte præveniri noſtrum arbitrium, adeo, ut ſine illa nihil, quod ad ſalutem conducat, effici queat. *Invenitur autem DEUS.* v. g. per fidei donum, ſine quo impoſſibile eſt placere DEO. Eſt autem triplex hominum genus reſpectivè quoad hoc.
Nam primò reperiuntur multi, qui nec B
quærunt DEUM, nec inveniunt eum.
Joan: Sic Judæi. Joan: 8. Quærebant Chriſtum non quærendo, quærebant enim eum ad mortem, non ad vitam, quærebant crudelitate, non credulitate,
Euſeb: ait Euſeb: Emiſſ: hom: 1. de Nativ. Propterea illis dictum a Chriſto: *Quo ego vado, vos non poteſtis venire, quia in peccato veſtro moriemini:* quaſi diceret: ideo me non invenietis; quia me non quæritis, ut debetis. His Judæis ſimiles ſunt illi; qui in peccetis ſuis obſtinati, DEUM quidem cognoſcunt; non tamen ut DEUM colunt. *Secundò* ſunt, qui quærunt DEUM, & C
inveniunt illum, ut illi tres Reges ex Oriente venientes duce Stellâ. Mat: 2. *Invenerunt IESUM cum MARIA Matre ſua.* Ita quæſierunt & invenerunt Chriſtum Andreas, & alter è ſchola Baptiſtæ diſcipulus, propterea gaudentes dixe-
Joan: runt Petro, *Invenimus Meſſiam.* Joan: 1. Eodem modo Chriſtum inveniunt, qui gratiam eius per preces implorant, & per imitationem, vitam eius ſectantur. *Tertio* ſunt, qui non quærunt DEUM, & tamen inveniunt eum. Quos ſcilicet DEUS nihil minùs cogitantes, imò omnia alia animo agitantes, gratiâ excitante prævenit, & D
ad lumen veritatis aut gratiæ perducit. Cuius rei exemplum Paulus eſt, quem minas & cædes ſpirantem in diſcipulos Domini, Act: 9. ſubita lux circumfulſit, & vox ex alto concuſſit, ut fieret de perſecutore Apoſtolus, de graui peccatore, præco juſtitiæ. Et mulier illa Samaritana, adultera, nec minimam curam ſalutis ſuæ habens, ſed noviora huius exempla habemus in hiſtrionibus & mimis.

Gratiarũ Divinarũ reſpectu, triplex ſtatus hominum.

DEUM quærentium, triplex differentia.

Probatur Hiſtoricè.

697. Salomonis effato, Prov: 8. Sapientia DEI ludit in orbe terrarum, id eſt ſuaviter omnia gubernat ita, ut ludo quodam ſalutem quorundam operata eſſe videatur, dum quoſdam ex theatris mimicis, in quibus etiam Sacris Chriſtianorum propudioſè illudebatur, vocavit ad vitam: quod contigit primùm ſub Diocletiano Romæ in Geneſio mimo, qui excellentiſſimus in ſcenica arte, ſcenam in facie Imperatoris apparavit Chriſtianorum Baptiſmi, quem fictè ſuſcepturus, infirmum ſe repræſentabat: Applicantur a fictis Miniſtris edoctis ab illo, cum ingenti riſu, Ceremoniæ; ſed o miram Dei bonitatem! ſubitò mutatio dexteræ Excelſi: ſpectacula Ludioni Cœlum aperiunt: Ludi in ſeria vertuntur: Geneſius in fletus reſolvitur pœnitens: proclamat ſe Chriſtianum eſſe iam non fictè. Imperator ioco id agi putans, ut ſcenam proſequeretur, mittit ſatellites, ut Geneſius rapiatur, ad thus offerendum Veneri, aut ad tormenta. Siſtitur Geneſius putativus adhuc apud Imperatorem Ludio: ſed perperam. Ecce enim ille, graviore vultu & voce, ad concionem converſus, ait: Audi Imperator, audite Quirites. Eò apud me Chriſtiani ritus, riſui fuêre, quos in deſpectum explodere vobis, animus mihi erat; at ubi primùm me aqua nudum tetigit, & interrogatus, credere me reſpondi; mirabile ſeſe oculis meis exhibuit ſpectaculum: vidi manum è Cœlo venientem, & iuxta me ſteterunt Angeli clariſſimè fulgurantes, qui e libro totam malè actæ vitæ meæ telam mihi retexuerunt, nigerrimaſq; maculas, illico aquâ diluerunt, & nunc candidus prodeo ex balneo. Nunc tu Imperator & Purpurati Proceres, mecum reſipiſcite, Chriſtum DEUM credite &c: Irâ percitus Imperator, exquiſitiſſimis Geneſium tormentis excruciandum, Præſidi tradidit: in quibus conſtanter Chriſtum profitens Martyr, qui nunc Hiſtrio erat, occubuit. Surius tom: 5. Similis omninò habetur apud eundem de Philemone mimo pariter enarratio. Satis interim ſit ſtupentibus ſuper abyſſum Providentiæ Divinæ, ſpectaſſe modos, quibus variè & variè ſtillas

Prov:

Sapientia æterna, quomodo ludit cũ hominibus.

Geneſius mimus mirabiliter converſus.

gratiæ

gratiæ suæ irrorat DEUS animis mortalium.

PARS II.
SS. DEIPARA, Ros Roseus.

698. HIc primùm præmittenda venit naturalium Philosophorum observatio: nimirum, quòd ROS nihil aliud sit, nisi depuratior quædam portio áëris, seu veriùs vaporum, quos ille igneus, orbis totius clibanus, Sol, operatione quâdam Chymicâ excoquit distillatq; nedum ex grossis vaporibus terræ & maris; sed præcipuè ex odoriferis floribus arboribusq; vi attractivâ ebibens illũ cum virtute & qualitatibus herbarum: quo fit, ut Ros ex illis vaporibus decoctus, quandam contrahat in qualitatibus, odore, gustu, & similibus, Analogiam: id patet experientiâ in melle, quod dicitur quinta essentia RORIS, adeo, ut quidquid boni venit terræ de áëre, nunquam non concomitante RORE inde descendat: id patuit in manna: Num: 11. *Cùmque descenderet nocte super castra ROS, descendebat pariter & Manna.* Ex quo patet, nedum ipsius RORIS excellentia; sed simul in illo, tanquam in adæquatissimo symbolo, Mariani RORIS Rosei, nimirum Devotionis Rosarianæ, expromitur præstantia, eiusq; explicanrur virtutes ac prærogativæ.

Rorís cõmendatiot.

Ros præibat, Manna.

Probatur Scripturaliter.

699. Primum igitur se offert SS. Rosarianæ Devotionis excellentia, cultũ'q; istius modus excellentissimus, qui dum ex quindecim mysteriorum vitæ Christi & MARIÆ, Rosis, piæ meditationis beneficio unum extractum & coagulum Cœleste facit in Rosarii recitatione; RORE Roseo tantò gratiosiùs & præstantiùs ipsum repræsentari facilè concludemus, argumento desumpto ex S. Scriptura: redeamus tantummodo ad dies Creationis mundi, Gen: 1. Dum enim DEUS mundum conderet; res creatas die quolibet creationis suæ quaslibet approbabat: & notanter advertendum, quòd ut singula creaverat, singula ut bona dilaudaret, septiesq; repetiisse legitur

A eadem verba. *Et vidit, quod esset bonum* Postquam autem iam omnia creata & producta existebant, mutavit loquendi stylum, & dixit, quòd essent valde bona. *Viditq́ DEUS cuncta, quòd essent valde bona.* S. Aug: in suis Confess: ingeniosè hæc testimonia & elogia, quibus DEUS, res creatas condendo approbavit, ponderans, taliter summum Creatorem, cum omni tamen reverentia alloquitur: *Septies numeravi, te vidisse, quod fecisti, & hoc octavum est, quod vidisti omnia, quæ fecisti, & ecce non solum bona, sed etiam valde bona.* Quæ causa erit, (inquirere videtur S. Do- August:
B ctor) ob quam DEUS, postquam ex ordine cuncta dixisset, creasset, disposuisset, modum collaudandi Creaturas correxit, & stylum loquendi in majores mutaverit laudes. *Singula, tantùm bona erant; simul autem omnia, & bona & valde bona.* Ex quo colligere licet & intelligere, quòd nõ adeo, nec in tãtùm, res singulæ creatæ seorsim consideratæ placuerunt DEO; quemadmodum omnes simul collectivè visæ, quæ eminentiori quodam modo erant valdè bonæ. Jam fortè AA. tenetis conceptum meum, ad quem collimat hæc verborum contemplatio: Jam emica-
C re incipit Rosariani Festi hodierni & Devotionis eius excellentia: sic enim ratiocinandum est de solemnitatibus, quas Ecclesia in laudem & cultum CHRISTI & MARIÆ celebrat & sigillatim recolit: quia licet quálibet illarum, ipsos nobis devincamus; in hac tamen SS. Rosarii festivitate, absq; fuco & hyberbole asseverare possumus, quòd illis gratior hæc sit cæteris & acceptior. Prudenter valde Episcopus Monopol. Lopez. hom: de SS. Rosar: tom: 3 perpendens huius Festi institutionem, atq; eius motiva, advertit. Quod licet Festum SS. Rosarii Beatiss:
D Virginis institutum fuerit in memoriam celeberrimæ illius victoriæ, quam invictus Princeps, Joann: Austriacus in prælio navali ad Naupactum, a Turca communi hoste Christianorum, viribus & numero inferior, non minùs miraculosè, quàm feliciter reportavit; fuit tamen etiam institutum, eò, quòd insignis illa victoria obtenta fuerit, primâ Dominicâ Octobris, quo die, tempore, & horâ, per totum orbem Christianum, processio SS. Rosarii fieri solet, ideoq;

Deus, cur creata omnia, appellavit valde bona.

Rosarii solemnitas, gratior Cœlo, cæteris festivitatibus quare?

Victoria de Turcica class.

se cur SS. Rosario attribuitur. ideoq; attribuitur B. Virgini, & tan quam certum ac indubitatum creditur, illam fuisse & devotione & precibus SS. Rosarii obtentam: Hac namq; Sum: Pontifex Pius v. animaverat milites, ad tam periculosam provinciam aggrediendam. Nihilominus dicit Author, præcipuam causam & motivum instituendi hanc solemnitatem fuisse, ut vno die, vnâ devotione, omnia simul Redemptionis nostræ mysteria, solemni ritu recolerentur, o-

Rosarium, compendium mysteriorum & festivitatum. mnesq; simul virtutes heroicæ Virginis & Matris celebrarentur. Et sicut in lege veteri singulis diebus, in quibus insigni aliquo beneficio fuerat Judaicus populus cumulatus, festa celebrabantur. v. g. Phase, erat in memoriam liberationis ex Ægypto: Pentecoste, in gratiarum actionem datæ legis; Tabernaculorum verò festum, beneficiorum in deserto rememorativum erat: Tamen præter hoc, cùm iam terram promissionis essent ingressi, cunctorum omnium memoriam fecerunt, festumq; celebrarunt: volentes hâc vnâ celebritate generali, complecti omnia festa, ut quod singulis humana fragilitate minùs plenè peractum fuerat, in hac sancta observatione compensaretur; Non aliter & Ecclesia Dei Catholica celebrat hodie solemnitatem omnium festivitatum Deiparæ, & omnium sacrosanctorum mysteriorum salutis nostræ, quæ pluribus æquivalet Festis. Quamobrem, Festum SS. Rosarii, omnium Festivitatum CHRISTI & Deiparæ, citatus Author appellat, quintam quasi essentiam & compendium; in quo non multùm distare videtur a nostro conceptu, qui SS. Rosarium, ROREM Roseum appellavi-

Rosarianum Festum quomodo cæteras antecellit solemnitates. mus: ROS enim a Metherologis, quinta quoq; essentia vaporum dicitur. Halant suos vapores Marianæ virtutes ceu Rosæ aut lilia singulariter in Festis eius respectivè, dum in Annuntiatione Virginitas, in Nativitate Filii obedientia, Humilitas in Purificatione, charitas in Visitatione, ac deinceps aliæ virtutes eius devotè rememorantur: Hodie demum vapores SS. Rosarianæ Devotionis, coagulo sacratiori in unū côeunt Roseum ROREM: & in huius celeberrimæ Festivitatis solemnitate, cantibus devotisq; Confratrum acclamationibus in sublime elevati, De-

A um ipsum, CHRISTUM, Matrem eius, mirum ad modum exhilarant: iuxta illud Prov: 19. *Sicut Ros super herbam, ita hilaritas Regis.* Quo fit, ut RORIS istius ROSEI stillicidiis ab exhilarato Roseâ devotione Rege Christo, uberiùs terra nostra, fidelium scil: corda, irrorentur.

Probatur Figuraliter.

Cant: 5. ubi Solymæa Sponsa post Hilaria nuptiarum, dans locum suavi quieti, *Ego dormio & cor meum vigilat* vbi inquam, primos pulsantis Sponsi pulsus ad ostium subaudit, inter alias, B ne surgeret ad aperiendum, excusationes, quas sibi prætexuit, vulnera, quibus languebat vel languere fortè se simulabat, allegare auditur: *Invenerunt me custodes, qui circumeunt Civitatem, percusserunt me, & vulneraverunt me.* Cæterùm quiescentis, & fortè non benè, utpotè simul & vigilantis Sponsæ interrupit quietem vox supplex Dilecti eius obsecrantis cum blanditiarum infinitis epithetis; *Aperi mihi Soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: quia caput meum, plenum est RORE.* Hunc locum exponunt Commentatores, universaliter de omni sancta anima: RORIS & guttarum significationem, in C bonam deflectunt partem plures Doctores ap: Gislerium hìc, intelligentes id de suavi Divini Spiritûs imbre, quem dicut esse ROREM mulcentem, & guttas æstivæ refrigerationis. Nil proinde impedit, ut, si ad magìs singularia, devotio nostra descendât, id de RORE Roseo hæc intelligere, & ea Sororibus Confraternitatis SS. Rosarii, (quæ specialiter Sorores & Confratres MARIÆ appellantur) applicare. Si Sponsus Christus, etiā Rosa dicitur, Eccli: 50. *Quasi flos Rosarum in diebus vernis;* ROS eius, nimirum co-D gitationes de opportunis Sponsæ suæ auxiliis, cur non dicendæ roseæ? *Aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea.* O quantis encomiis dignatur Sponsus Confratres suos & Sorores Rosarianas! Amicæ sunt, quia amicorum jure omnia faciunt sibi communia, dum Rosarianæ devotionis cultu, Amicorum suorum, nimirum CHRISTI & MARIÆ, lætis congaudent, tristibus compatiuntur, congratulantur gloriosis: Columbæ sunt, nam si-

Margin: 700. Cant: — *CHRIstus, Rosa Ros gratia.* — *Rosariani Confratres Amici Christi cur?*

nam filii columbæ immaculatæ, MARIÆ, si præsertim legibus Confraternitatis SS. vita eorum refulgeat. O quàm excellentem vobis & licet & expedit gratulari felicitatem, inclytæ huius Confraternitatis Sorores & sodales! dum irroratum tot gratiarum guttis caput suum, non alibi primùm cum salvifico hoc RORE deponere exambit Sponsus vester CHRISTUS, quàm in vestræ Devotionis sinu. Sacrosanctum hunc colligere ex capite Sponsi ROREM, primum vobis ius debetur. Guttas eius colligitis, quot vicibus repetitis adinvicem, salvifica nomina JESU & MARIÆ, de votè eos salutantes, inæstimabili prorsùs animarum vestrarum emolumento: si etenim columbæ estis, ob innocentiam; ROS hic, consolationum sub, ministrat vobis poculenta: vobis enim illud Davidicum competit, de DEO encomium: Psal: 186. *Qui dat iumentis escam ipsorum, & pullis corvorum invocantibus eum.* S. Hieronymus ait, Pulli enim Corvorum dicuntur de Rore vivere, quamdiu albescentes in plumis, maneât derelicti a patre. Cōservatæ igitur innocentiæ candor addicit vos, speciali in spiritu, per gratiarum ROREM alimoniæ. Quodsi fortè cum Sponsa illa languere contingat ob vulnus quodpiam peccati; Rorem hunc medicinalem esse noverit quisq; vestrum contra peccatorum etiam mortiferos languores. De quo fortè Dominus apud Prophetam prædixisse legitur. Is: c. 26. *Vivent mortui tui, & interfecti mei resurgent: expergiscimini, & laudate, qui habitatis in pulvere: Quia ROS lucis, ROS tuus est.* Verè SS. Rosarii Devotio. *Ros lucis*, non immerito dicenda: cùm experientiâ constet, infraq; miraculo cōprobabitur, quòd quâtumcunq; quis sit peccator, si constanter persistat in frequenti, (& quod efficaciùs,) in quotidiana, Rosarianæ devotionis recitatione, RORIS huius Rosei benignitate, exhumectatâ pupillâ, de tenebris prospiciat in lucem, antelucanis gratiæ prævenientis illuminatus stillicidiis: Ideo Joan: Andr: de Rosar: c. 10. scripsit. *Impossibile est ferè hanc devotionem manere in homine, sine mutatione Excelsi:* Hunc tamen ROREM gratiarum non aliter stillare putes in animas de capite Sponsi, nisi opitulante

Rosariani colligunt Rorem capitis Sponsi.

Psalm:

Corvus quos alit pullos.

Rosariana devotio transformativa peccatorum.

A MARIA, RORIS huius ministra. Dum etenim Isaac benedictionem suam roriferam Jacobo elargitur. Gen: 21. *Det tibi Dominus de rore Cœli, & de pinguedine terræ;* Rebeccæ, (quæ diligebat Jacob) maternâ industriâ, hac facilitate accumulavit Filium. Sic planè & nobiliùs longè, MARIA, (cuius, ex mente Patrum Rebecca typus fuit,) pro huius RORIS elargitione filiis, fratribus & sororibus SS. Rosarii apud Isaac æternum, scil: DEUM adlaborare creditur.

MARIA, Roris cœlestis dispensatrix.

MARIA Rebecca.

Probatur Doctoraliter.

B Quantùm ad principale significatum Tituli, fauent ei Patres, dum plurimi nomine RORIS salutasse MARIAM leguntur. S. German: orat: 2. in Dormit: B. V. M. ait: *MARIA, Ros aridæ animæ.* Jacob. Nissiben: in Cant: Eandem, *ROREM Gedeonis* appellat. S. Ern: Prag: etiam gemmiferæ virtuti roris alludens, sic fatur: *MARIA, Ros, ad quem anima illa, quæ tanquam concha, vigilauerit, concipiet illum pretiosum unionem, id est illum devotionis affectum, quo cum Deo unus spiritus efficitur.* Barthol: de Pisis respectivè ad effectus RORIS huius, quos immediatò numero memoravimus, sic ait. l. 1. de laud: V. *MARIA ROS emolliens, nostram fæcundans duritiem, & mentis nostræ sterilem terram, in æstu tentationis refrigerans, in fornace tribulationis confortans. ROS est quem, beata erit anima, si tanquam apis argumentosa recondat in omnibus cellulis cordis sui, si tamen de corde suo fauum fecerit, ut in mellis dulcedinem citiùs convertatur.* Joan: Trithem: l. 1. de mirac: B. V. c. 6. *MARIA, ROS auroræ Cœlestis, tribulatos corde refrigerans.* Ludov: Blos: in Endolog: 2. ad B. Virg: *MARIA, ROS opportunus, ignem fornacis extinguens.* Quantùm verò ad adjectivum Tituli, nimirum, quod hic Ros, Roseus sit, sitq; medicinalis, unicus sufficiat Joan: Coutin: qui tract: l. de Festo Rosarii conf. 5. syopticè satis Rosarianæ Devotionis complexus est fructus & emolumenta, dum sic alloquitur Sodales. *Eia fratres & cultores Rosarii Deiparæ: in hac sacra Devotione omnia bona desiderabilia continentur. Si vulnera tua curare desideras, adest medicina, si ægrotas, sanitas est, si igne concupiscentiæ æstuas, fons est aqua frigida, si peccatorum iniquitate gravaris, iu-* C D

stitia

701.

Germa:

Bartho: a Pissis.

Trithe:

Blosius.

Coutin:

sitia est, si languens flaccescis, virtus est, si tenebris abvolveris, lux est, si pauper es, thesaurus est, si famelicus, satietas est, si tristaris, lætitia est, si affligeris, consolatio est, si timore obrueris, fiducia est, si laboras, requies est, si cœlum petis, via tua est. Et ut compendio dicam, totum, quod potes desiderare, in Christi vita & morte, tanquam in thesauro continetur, & in SS. Rosario, tanquam in deposito.

Probatur Miraculosè.

702. Complacuerat olim Benignitati Divinæ, sua Cœlestia ad Gedeonem oracula, miraculosâ velleris illius irroratione comprobare. Etiam pro ipsius Rosei RORIS commendatione, atq; pro planiori fructuum stillarum ipsius in animabus mortalium, dum eo cœlitùs irrigantur, explicatione, eidem Benignitati placitum fuit, partim prodigiosis factis, partim extasium supernaturalium visionibus, similiter declarare. Celebre habetur illud miraculū B. Agnetis de Monte Politi: Ordin: Prædica: Sanctimonialium Virginis Sanctissimæ, adeoq; in cultu Devotionis Rosarianæ zelantissimæ (de quo lege ap: Blanc: in Psal: 83.) Solemne ei fuit, ut quoties ad supplicandum humi genua posuisset; continuò roscidus e Cœlo nimbus effusus & ipsam largiter conspergeret, & locum latissimè circumfunderet. Singulariter id acciderat, cum illam Episcopus adstante clero, spectante populo, immortali Sponso perpetuâ virginitate consecraret. Quo quidem tempore, tanta vis candidi concretiq; RORIS, ex àëre desudasse dicitur; ut templi pavimentum operiretur, & arra maxima largissimè permaderet: animadvertebatur quoq; Virginis indumentum, eo rore guttatim resperſum, ut roscidus ille nimbus, quasi corymbis in formâ Crucis decidentibus, tanquam stellulis adornatus videretur: Virtutem verò salvifici huius Rosei Roris, præsertim in emolliendis durissimis etiam peccatoribus, inter mille alia exempla penè quotidiana, ostendit singulariter miraculosa illa conversio cuiusdam peccatoris, emanativâ quadam Cœlesti virtute è globulis precatoriis Rosarii operante: Refert Nucleus Cathechist: sub Præc: 6 ex vita S. Dominici: Mulierem quandam de viro suo adultero se vindicare statuisse simili luxuriâ: nocte insequenti talem habuit visionē, pœnas namq; inferni conspexit, in quibus adulteri, igne, & sulphure circumdati, dæmonibusq; cincti cruciabantur: & dum ardenti metallo perfunderentur, gravissimè eiulabant, ac furiis agebantur, eò quod mors ab eis recederet. Similiter cōspexit rogū ardentem suo præparatum marito. Cùmq; evigilasset, Sanctum adit Dominicum, eiq; per somnium visa enarrat, a quo acceptum Rosarium, ex mandato eius, viri sui pulvinari supposuit. Quo facto, viro Dei orante, maritus eandem visionem, quam vxor ante habuit, conspexit: ad quam adeo exhorruit; ut abiurato prioris vitæ instituto, deinceps suæ adhærens vxori, post hæc castè vixerit.

Ros decidens in B. Agnetem Dominicanam,

Rosarii globulis conversus peccator.

Probatur Historicè.

703. Inter cætera naturæ miranda, naturalium rerum indagatores referunt, præsertim Reiellus in Hist: plant: esse aliquam Plantam, (ROS SOLIS dicitur, vel alias *Planta Roraria,*) quam etiam recenter allatam ex Montibus nostris Carpatiis ipsemet ego vidi: hæc sub quocunq; Cœlo, siue sereno, siue nubilo, etiam sub meridiano quantumvis ardentissimo Sole, semper guttas RORIS hærentes in foliis, habere reperitur, estq; in illa tanquam perpetuus ROS: plurimùm autem commendatur a Medicis, in affectionibus cordis. Quis non videat? quis non fateatur? Rosarianam Devotionem, jure æquiori ROREM Solis nominari: cùm plantula hæc Rosea, simul RORARIA fit, quæ æterni Solis irradiante operatione, rorat semper in animas fidelium, tot benignitatum supernarum alluvia. Unde universas huius RORIS virtutes, quasi ad septemdecim reducens guttas, testis omni exceptione dignus B. Alanus de Psalt: B. V. c. 59. ap: Carthag: l. 16. hom: 1. totidem se miracula vidisse asserit, ex huius Devotionis cultu promanantia: nimirum Conversionem cuiusdam, qui homagium diabolo dederat: mortuos suscitatos, & contra mortem in peste præservatos: vanitati deditos resipiscentes: meretrices pœnitentes: blasphæmos confitentes: Quendam Regem, privatum suo Regno, per Rosarii devotionem

Ros Solis dicta quædam herba, quæ semper Rore madet.

Alan:

Rosarii virtutes miraculosæ recēsitæ in exemplis.

votionem ipsi restitutum: Apostatæ a Religione, reducti: pestifera aura fugata: sterilitas a terra ablata: Gustus suavitas in sumptione Eucharistiæ SS. restituta: Feroces & immisericordes, placabiles redditi, desperati relevati, Inimicitiæ capitales sedatæ, Energumeni liberati, Animæ Purgatorii Roris huius, scil: Devotionis huius beneficio, nedum in pœnis illis piacularium flammarum refrigeratæ; sed etiam ab eis totaliter liberatæ. Clarè itaq; tot prodigiosis effectibus constat, SS. Rosarii devotionem cum dicta Plantula concertare, dum Solis æterni beneficio, nunquam sine Rore, sine effectu, quin sua, omni tempore, & circumstantia, cuiq; statui hominum, variarum gratiarum depluat stillicidia.

Epilogus.

704. *Milites Rorarii apud Romanos.* NOtavit Alexander ab Alex: c. 22. & Tiraqueil: l. 6. Romanos in delectu sui exercitûs habuisse quosdã, qui milites RORARII vocabantur, iiq; erant levioris armaturæ. Non levioris iam armaturæ, sed ipsas prætorianas cohortes Augustæ Cœlorum Reginæ, vos appellavero Dilectissimi Sodales MARIÆ, qui dum obsequentes laudibus MARIÆ, stillicidia salutationum Rosearum per aëra spargitis, quæ Cœlum lætificant, infernales potestates deprimunt; meritò Milites RORARII appellari meremini. Optabat olim thaumaturgus ille Dux populi Israel, eloquia sua in ROREM ut concrescerent & profluerent. *Cõcrescat ut* (ait)*pluvia doctrina mea, fluat ut ros eloquium meum.*

A Deut: 32. O quantum felicitati vestræ Sodales Rosei congratulandum censeo! quod enim in votis tantùm concessum Moysi; vobis datum est in re ipsa delibare, eoq; perfrui. Concrescunt toties quotidianæ vestræ salutationes CHRISTI & MARIÆ, in unũ ROS MARIÆ scil: Rosarium, fluuntq; eloquia vestra sicut Ros tantâ ubertate, imo exuberantiâ; ut de roscida eorũ benignitate, universa fidelium abũdet Ecclesia: Etquidẽ Triũphãs primùm; nam B. Alanus c. 70. ait: *Cœlum gaudet, terra stupet, dum dico: Aue MARIA:* Militans deinde, ob tot gratiarum spiritualium perfusionem: B Ac demum Purgatorius Carcer, pii iuvaminis suffragio recreatus. Quis perneget, nunc etiam in Ecclesia, complementum spectari illius Prophetæ vaticinii: Ose: 14. *Ero quasi ROS: Israel germinabit, sicut lilium, & erumpet radix eius, ut Libani: Ibunt rami eius, & erit quasi oliva, gloria eius & odor eius, ut Libani.* Hoc etenim, quàm aptè quadret ad fructus, & latepatentem per universum, etiam suppedaneum Orbem, SS. huius Devotionis propagationem, vel invidus ei, agnoscere necessum habet. Faxit BONUS DEUS, Materq; Filii Dei, ut salvificus iste Roseus ROS, qui nunc de- C scendit in nos, tanquam in *Montem, Hermon* id est, humilẽ, ille ipse post vitæ huius usuram, exaltari nos faciat in *Mõtem Sion,* in quem descendat beatificus & immortalis Ros gloriæ, Dei largiente gratiâ, Cui æviternus honor in sæcula. A M E N.

Deut: — Alanus. — Osea.

RVBVS ardens incombustus.
SS. D E I P A R A.

Pro Imma: Conceptione B.V.M.

Liber generationis IESV CHRISTI. Matth: 1.

705. IN hac Genethliaca Salvatoris nostri JESU arbore, dum ad MARIAM venitur, tanquam ad ramum, in Ramo D rursus aliam reperire est Arborem: RUBUM scil: Moysaico illi persimilẽ, ipsam nimirum Beatiss: Virginem. AA.

Hoc etenim ſpeciali titulo venerari SS. MARIAM, commune eſt Eccleſiæ & SS. Patribus, quod infra patebit: verùm ad ipſum initium ſermonis, qui hodie mihi inſtituendus eſt de immunitate eiuſdem ab omni peccato, eædem planè animum pulſant involuntą; cogitationes, quæ olim & Moyſen: dum etenim ille, ut viſionem quã videbat, nimirum *Quod RUBUS arderet, & non combureretur*, cupidine ſingulari myſterii perſcrutandi illectus, RUBO appropinquaret; clamatum audivit de medio RUBI: *Ne appropies huc: ſolue calceamentum de pedibus tuis: Terra enim in qua ſtas, ſancta eſt.* Ubi ex textu ipſo claret, ſanctitatem RUBI calceamenta in pedibus Moyſis vetuiſſe: nam (ut obſervat Lyranus) orientalibus morem eſſe, cùm loca ſancta ingrediuntur, pedes diſcooperire. Imò, & ipſe ſummus Sacerdos, etſi quaquàverſus ornatiſſimus, nudipes niſi, in ſancta ſanctorum non admittebatur. Si ponendorum calceamentorum ratio eſt, ſanctitas RUBI; nonne eadem ſanctitudo ineſt Agno Paſchali, cur tamen idem in manducando ipſo, non præcipitur cultus & religio? imo calceamenta in pedibus habere iubentur Hebræi in Agno cænaturi: ſiquidem morticina calceamentorum, quæ iuxta Originem, indicia mortalitatis & corruptibilitatis ſunt, pariter opponuntur ſanctitati. Paul: Scherlog: Antil: 4. in Cant: n. 7. arcanum explicat, & diſcrimen oſtendit: dum ſic ait. *Agnus, Euchariſtiam adumbrabat: ad hanc ſi quis cum venialibus accedit noxiis, non ideo menſa abſolutè indignus habetur; RUBUS autem uniendam cum humana natura Divinitatem repræſentabat: Ad hoc tamen adeo ſublime opus, non ſufficit mortifera labe carere, a qua etiam originale morticinum, ſcil: culpa, procul eſſe debet, ideo cum calceamentis a RUBO arcetur Moyſes: ne appropies hùc, ſolue calceamentum.* Si ergo ex ſenſu Patrum, Maria Incarnationis Divinæ eſt ſocia, & principalis adminiſtra, quia Mater; ideo ex eorundem, atq; ipſius Eccleſiæ ſenſu, eſt ipſa *RUBUS incombuſtus*, ut canit commune officium. Illa acclamantis in Moyſen de RUBO vox, me quoq; admonet, ubi dicendum de ſanctitate MARIÆ: de morticino cuiuſcunq; peccati nec cogitandum eſſe, ſolvendaſq; omnes de cordibus noſtris, in-

Exod:

Nudipedes ſacra loca ingrediuntur Orientales.

Originale, eſt morticinum.

A

tegritati MARIÆ præiudicioſas ratiocinationes. Ergo iam, his omninò diſcalceatus & venerabundus ad Te, o prodigioſe RUBE, Virgo immaculatè concepta accedo, volens videre, & perſcrutari viſionem: ſuus quidem Rubo tuo a flamma non deeſt ſplendor, admittes tamen (Tua id pietas ſperare jubet) ſcintillas devotionis noſtræ & cultûs in Te, dum ad illuſtrandum immacul: Conceptionis tuæ perauguſtum myſterium, ex ipſius Moyſaici RUBI nova depromam argumenta, comprobans, Te veluti *RUBUM incombuſtum*, & a flamma originalis peccati, (quâ omnes filii Adæ adurimur) illæſum, in puncto Creationis ſeu Conceptionis ſuæ apparuiſſe. Et quia quoſdam etſi paucos, contra originalis tuæ Juſtitiæ privilegium, nimium zelantes reperiri non ignoro: aliqua de vero & falſo zelo præmittam. Interim breviter ſalutemus MARIAM.

B

Ardet RUBUS, ſed a flamma
Ipſe viret integer.
In conceptu Virgo Alma,
Et minimè degener.

MARIA, Rubus incombuſtus in ſui Conceptione.

PARS I.

Zelus verus lucet, non vrit. 706.

C

SApientiſſimè noſtri ſæculi Orator Romanus, Paulus Oliva Soc: JESU, nec minùs acutè, quorundam ingeniorum zeloſas inter ſe tangens velitationes, ſcripſiſſe legitur. Strom: l. 13. *Mala voluntatis hominibus facilius eſt in unum convenire, quàm bona. Rarus etenim in Cœlo Stellarum evenit concurſus, frequenter autem ſub Cœlo, exhalationes, in fulmina coaleſcunt.* Fallax hominum ingenium eſt, & quandoq; monſtroſè cæcutit, dum proſpicit. Inſedit DEUS flammæ RUBI, ſemoto ab illo, ardore ignis, ne combureretur innocuus Rubus, adeò præſentiâ DEI felicitatus. Neſcit etenim, verus pro DEO, ſacriſq; eius veritatibus, zelus adurere, ſed ſic flammam attemperat ſcientiæ; ut ſi rationum prævaleat fulgor, ampliùs innocuum non adurat omnigenæ ſanctitatis RUBUM. Sed ſtylum incido, ne libertati quorundã paucorũ in ſentiendo, quoquo modo iniurius videar: diſcur-

D

Mali citò conveniunt in unum: non item boni.

Zelus verus, neſcit vrere.

discurſū itaq; muto in dogma morale,& quod rarò contingere poteſt;illud transfero ad hoc, quod frequenter contingit, zelatorum imprudentiâ, qui ſeveritatis rigore *exardeſcunt, ſicut ignis in ſpinis.* Pſ: 117. plerumq, in RUBOS, quos inhabitat DEUS, vel temeritatis vel falſæ pietatis irretiti prætextu, vel arrogantiæ ac præſumptionis inflati typho. Quorum imprudentem zeli ardorem plurimis in locis redarguit Scriptura.

Zelus imprudens, vitioſus, & iniurioſus aliis.

Probatur Scripturaliter.

707. Primus hic oportet, ut loquatur Paulus, qui quorundam, ſcribens ad Rom: 10. traduxit reprehenditq; zelum, cui flamma ſcientiæ & prudentiæ deerat, & ideo zelantes pro Deo, ignari, contra Deum legemq; eius, videbantur ipſi zelare, ſeu errare. *Teſtimonium perhibeo eis, quod æmulationem Dei habent, ſed non ſecundùm ſcientiam: ignorantes enim juſtitiam DEI, & ſuam quærentes ſtatuere, juſtitiæ Dei ſubjecti.* Aduerit hîc Apoſtolus illos, qui ubi ad libitum ſuum, exterioris vitæ ac converſationis, ſibi præſcripſerint Regulas, ſi vel minimum contra illas prævaricationis, in aliis aduertant, tanquam totum Euangelium corruiſſet, turbantur, æſtuant, perturbantq; Communitates, Zelo DEI, id fieri prætendentes: Vel etiam S. Paulus notavit hîc eos, qui modicas in proximo maculas vel in pedibus eius, totus licet ille gemmeus ſit & virtuoſus, nihilominus deſpicabilem & virtutis exſortem contemnunt, ac ſub ſpecie zeli, linguâ traducunt. Negligenda (monet ſupra cit: Oliva) in magnarum virtutum viro, minima. Babilonius lapis eſt, qui auro argentoq; in Coloſſo ſeu ſtatua Nabuchodonozoris neglectis, lutum ſcrutatur in pedibus, quos quia non ſolidos reperit, totam ſimulacri gloriam peſſundavit. Tota pulchra appellatur Sponſa, quæ tamen ſubnigra vultu eſt: nec maculæ faciei effecêre, quin tota pulchra & immaculata Chriſto videretur. O mi zelotes! iuſtitias tuas judica, & ſi ad regulas tuas judicia formas de proximo, ſpernito Saram, quæ ſemel riſit. Ride Abraham, qui vxorem, ſororem dicit. Damna Iſaac, qui moriturus, delicias eſurit. Niſi fallor, non Apoſtolos modò fugies a Chriſto fugientes, ſed & ipſum refugies

Rom:

Zelus imprudens, a S. Paulo reprehenſus.

Zelotes ſuſpicioſus, ipſum etiam condemnaret Chriſtum & ſanctos.

Oliva.

A Chriſtum epulantem in Cæna, vel Samaritanæ colloquentem. Ita plerumq; fallitur ſine ſcientia Charitatis zelus, ut *In quo ipſe judicat proximum*; in hoc ille condemnetur: & dum ſibi de zelo adblanditur, Angelum potiùs Sathanæ reperiat. Audi Bernard: *An neſcitis, quia Angelus Sathanæ ſe multoties transformat in Angelum lucis? ſapientia eſt Deus, & vult ſe amari, non ſolùm dulciter, ſed & ſapienter. Alioquin facillimè zelo tuo ſpiritus illudet erroris, ſi ſcientiam negligas. Nec habet callidus hoſtis machinamentum efficacius ad tollendam de corde dilectionem, quàm ſi efficere poſſit, ut in ea incautè, & non cum ratione ambuletur.* Et ne zelum B Charitatis & conſervandæ obſervantiæ obtendas, dum exardeſcis; occurrit idem mellifluus, ingenioſam eſſe veram charitatem edocens, cautam,& prudentem, quæ omnia cum recto ordine diſponat, dicente amoris Sponſa: *Ordinavit in me charitatem.* Cant: 2. ſed quomodo ordinavit? *Omninò neceſſariè,* (reſpondet idem Doctor) *Impoſſibilis ſiquidem abſq; ſcientia eſt zelus: ubi ergo vehemens æmulatio, ibi maximè diſcretio eſt neceſſaria, quæ eſt ordinatio charitatis. Semper quidem zelus abſq; ſcientia minùs efficax, minùsq; utilis invenitur, plerumq; autem & pernicioſus valde ſentitur. Quo igitur zelus* C *fervidior ac vehementior ſpiritus, profuſiorq; charitas; eò vigilantiori opus eſt ſcientiâ, quæ zelum ſupprimat, ſpiritum temperet, ordinet charitatem. Diſcretio quippe omni virtuti ordinem ponit: tolle hanc, & virtus, vitium erit.* Adſtipulatur D. Paulo & alius Apoſtolus Jacobus in ſua Canonicâ, dum ait. c. 3. *Quodſi zelum amarum habetis, & contentiones ſunt in cordibus veſtris, nolite gloriari: & mendaces eſſe adverſus veritatem. Non enim iſta ſapientia deſurſum deſcendens; ſed terrena, animalis, diabolica.* Itaq; ſicut zelus bonus circa manifeſtiſſima ſcelera verſatur, neq quidquam audet, judicat, D obloquitur, quamdiu invenit aliquam ſpeciem pietatis; Ita zelus malus & amarus, *qui ſimul diabolicus eſt,* totus verſatur in hoc, ut etiam in operibus pietatis & virtutis, judicando, ſuſpicando, in malam partem interpretando, inveniat pravitatem: & talis zelus non DEI eſſe cenſetur, quin deſurſum non deſcendit; ſed terrenus & diabolicus, ex patre diabolo & arrogantia ſpiritûs progerminatus, ac Divinæ

Bernar:

Cant:

Jacob:

Zelus amarus, eſt ſapientia diabolica.

vinæ provocativus vindictæ. Verus DEI zelus, non abruptè, sed pedetentim sua moderatur, ut si omninò percutiendum est, sensim appropinquet cum pœna.

Probatur Figuraliter.

708. Hinc tantisper redeundum nobis est ad incombustum Moysis RUBUM, qui nobis totius discursûs subministravit Allegoriam: in quo DEUS, magnum populi sui initiaturus zelotem Moysen, veri discretiq; zeli, vel in ipso Rubo voluit edocuisse qualitates. *Videbat, quòd RUBUS arderet, & non combureretur.* Exod: 3. Dum etenim RUBUM splendescere cernit, nec tamen sentes sentire incendium advertit, iam ipso Cœlesti Magisterio instruitur, ut cui in prodigiosis plagis decertandum erat contra Pharaonem, furoris seu zeli attemperaret ardorem, prudenterq; & sensim contra eum zelaret in pœnis, veram sui Electionem a Deo, in Ducem populi, hoc ipso comprobando. Aspice iam zelotis istius in Aula Regis facinora. Si decreverat ille, vel potius DEUS per ipsum, rebellem Principem & superbum, intra voragines pelagi rubentis submergere, cur decem plagis moratur cædem: nec iram penitus euomit, sed distillat. Priùs in sanguinem vertit latices, ut sanguineo exordio inciperet sententiæ ferendæ monitorium. Vt fluvii se plangerent, de sanguinea punitione cruentos; ranas, usq; ad aulam Regis eructant, quæ garrulæ repetunt & coaxant, carmine funesto, imminens vitæ discrimen. Finito cantu, pulvis in scyniphes animatur, ut puncta stimulis animalia, homines & Pharaonem compungerent in corde ad pœnitentiam. Nec à mortis convivio destitit musca, ne sine conviva otiaretur putredo. Armentorum interit quodque genus, in quibus census hominum & substantia est. Cinis spargitur in áërem de camino, ut ex abundantis mortis præludio, áërem cum cinere respirarent & cognoscerent, ultimi spiritûs fuisse pignus. Æther tonat, simul & grandinat, pluit ignis, imber ignitur, fulgura parturiuntur a nimbis, ut nec aqua refrigeraret, quæ ardebat, nec ignis proficeret humefactus. Quodlibet ædificium, fit area locustarum, marcet herba,

Exod: Zeli veri Qualitates, in Rubo Moysaico figurata.

Prudentia Moysis in applicandis plagis Pharaoni.

A viror absumitur, nec superest arboribus, nisi truncus. Deniq; obducitur Cœlum tenebris, quæ tactum admitterent, doloremq; caliginis, etiam manus sentiret. En quam sensim zelus DEI, Ablegatiq; ipsius Moysis, processit! cōpassivi super perituros affectûs attemperatus teneritudine, ut in qualibet plaga sentiretur mortis auspicium, sanguis in fluviis, funebre carmen in ranis: ad scynifes successit pulvis, ad putredinem musca, brutorum interitus, ignis in áëre, grandinans nimbus, locustarum illuvies, & pro compendio mortis, ultima caligo tenebrarum. Et quidem hæc pompa fuit funeris Pharaonis, antequam in aquarum feretro portaretur. Non momento zelatus est Moyses in Ægyptum: divisionibus constitit sententia damnationis. Hinc sapientiores Pharaonis, seu Malefici, admirati tam lentam unius post aliam, plagarum accessionem, Divinum viro Dei infuisse zelum authumavêre, Exod: 8. cum dixerunt *Digitus DEI est hic:* Imo totam in eo operatam fuisse manum DEI cogitaverunt. Si enim cum scyniphum stimuli percrebescerêt, unum Dei digitum arbitrati sunt; cuilibet plagæ suum digitum non negarunt. En quàm bellè ex RUBI ardentis & non combusti, edoctus Moyses temperaturâ, veri zeli succum exsugens, quia in percutienda plagis Ægypto non subitò exarserat, atq; sic se verum Dei probavit zelotem! Discite Prælati & quive alii, qui de zeli sui gloriamini præstantia, quasi observantiores aliis: Vos utiq; ad unius si quandoq; modici peccati exardescitis conspectum, iras, fulminaq; jactatis, quasi ultimum subitò illaturi supplicium. Zelus iste non probat vos sed condemnat, imo duros & sine charitate esse comprobat, qui sub unius labeculæ prætextu, totum fædum luridumq, judicat & enuntiat fratrem. *Lapideus est* (inquir cit: sup: Romanus Orator strom: l. 8.) *qui in fratre dum nec caput aureum, nec pectus argenteum, nec æreum ventrem, tibiamq, ferreas considerat; si minimum in pedibus testæ, inveniat, omnia pariter spernit, conterit, & desuper fulminans, ad ultimam impellit ruinam. Nec Vicarium Christus, nec Sponsam, nec Apostolos, nec Prophetas habuisset, si omni ex parte immaculatos coaptaret: Petrus negat,*

Zelosus prudens, manus Dei dicitur.

Maculæ etiam in perfectis, non adeo curandæ.

negat, Sponsa pulsantem repellit, Apostoli ligatum deserunt, Dauid adulteratur. Zelus Dei discretissimus esse debet: nimis ardentes & præcoces in ipso, plerumq; periclitantur, aut a Deo confunduntur.

Probatur Historicè.

709. Quod ipsum constat ex illa plerisq; non ignotâ, nam antiquissimâ, de S. Carpo Episcopo historiâ, relatâ ap: Raderum ex S. Dionysio Areop: Hic erat Discipulus S. Pauli Apostoli & Episcopus Cretens: conspicuus sanctitate. Compererat ille, quendam militiæ Christianæ tyronem, ad deserenda Christi signa, & ad idolorum culturam, ab alio inductum, quâ injuriâ Divinæ Majestatis ita exacerbatus est Carpo; vt utrumq; caput, tam seductoris quàm seducti, Orco devoverit, quia mediocri supplicio nullo vindicari posse tantum scelus, persuasum habebat: hæc ex corde precatus, imo imprecatus: & mox vidit cœlum subitò aperiri, JESUM innumeris Angelorum Legionibus, & magnâ circumdatum gloriâ in cœli cardine residentem: Subintùs verò spectabat ingentem hiatum terræ, & immensum tartareum chaos: duos autem illos viros stantes, trementes & miserabiles, quos terrificus Draco è barathro prorepens, nitebatur caudâ suâ ad barathrum detrahere. Cumq; iam ruituris similes essent; Carpus indignabatur, nondum eos cecidisse, impulsurus etiam, si copia fuisset. Inter hæc conspicit Christum, Cœlesti illâ sede consurgentem, ad miseros illos & infelices descendere, manum illis benignam porrigere, Cœlites quoq; ad ferandam opem miseris paratos se offerre. Ipsumq; iam Servatorem, dexterâ ad præcipites protensâ, Carpo dicere, ut si ei videretur, ageret in præcipitium miseros, pro quibus ipse sanguinem suum effudisset: sibi quidem certum esse, non deserere, etiam in extremo constitutos periculo, imò paratum se esse, pro iisdem, dixit, iterum Crucem subire. Tandem disparuit visio, Carpo autem didicit intempestivum zelum, in veræ charitatis affectum transferre. Affine huic illud, quod in vitis SS. PP. legitur: de quodam Eremicola, qui in alienos defectus, criticus nimiùm erat, & de facili exardescens in alienorum factorum judicio. Huic semel apparuit Angelus, cuiusdam recenter defuncti sistens animam: & inquit ei: Heus tu, qui Judicium omnium tibi vsurpas: fer sententiam, mandat Christus, de hac anima, saluandane aut damnanda. Erubuit miser, & meliùs sapuit, atq; cognovit, zeli nimiùm exardescentis & indiscreti pericula ac damna.

S. Carpus Episc: de indiscreto zelo, visione quadam redargutus.

PARS II.

SS. DEIPARA, Rubus incombustus.

Despicabilius cæteris arboribus lignum, RUBUM videlicet, (qui pene idem est quod Rhamnus, teste Plinio) olim sub parabolis, concurrente communi voto lignorum, ad Regiæ Majestatis solium sublimatum fuisse legimus in lib. Judic: 9. *Dixerunt omnia ligna ad Rhamnum: veni & impera super nos.* Sentes acutè prominentes, coronam, veluti novo Regi, formare videbantur, & punctiui nimiùm aculei, ad exprimendum è lancinata cute cruorem, a natura proni, præmaturè regali investiebant eum Purpurâ. Nobiliori longè (putaverim ego.) Rubum illum Moysaicum sublimatum esse exaltatione, qui ex ipsa mysterii, quod præsefert, figuratione, ipsas præcelsas Libani supergreditur Cedros, dum Reginæ Cœlorum & universi totius, MARIÆ, singularem assumitur in typum, & quatenus incombustus esse cernitur; eius immaculatæ Conceptionis satis venustè declarat mysterium, arcanas suæ incombustionis subministrando nobis rationes. 710.

Judic: Rubus, Rex arborum.

Probatur Scripturaliter.

Tres se offerunt causæ, ob quas RUBUS ille undiq; circumseptus flammis, illisimet non comburebatur, sed illustri lumine conspicuus reddebatur, quæ etiam mystico comparatæ RUBO, MARIÆ, illæsam à flamma originalis peccati, quæ per totam reliquam Adami prolem fœde est debacchata, extitisse ostendunt. Primam igitur causam ipse textus insinuat Scripturæ: nimirum, quia illi RUBO præsens aderat DEUS, per specialem suâ assistentiam. 711.

Apparuit

Apparuit in RUBO Dominus. Exod: 3. Dixi notanter *per specialem suam assistentiam.* Jam etenim tum in RUBO emicasse

Rup:

typum statûs gratiæ, obseruavit Rup: in Exod: l. 1. c. 14. in hoc ipso, quòd Moysi, unum roganti nomen populo denuntiādū, Deus duo simul libens prodiderit. De quo ille: *Ad unàm percontationem, duo reddidit: duo inquàm nomina sua deprompsit, quorum alterum, scilicet, Ego sum, qui sum, natura est: alterum verò, gratiæ & dignationis, videlicet: Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob.* Quòd igitur singulariter iungeretur præsentiæ DEI Rubus ille, propterea illæsus a flamma euasit. Eadem ut militet ratio pro immunitate RUBI nostri Mystici à flamma originalis peccati, recolendus ille canon gratiæ ex Canonica ep: S.

Impeccabilitas oritur ex propinquitate ad Deum.

Joann:

Joan: c. 3. in quo, impeccabilitas ipsa, ex propinquitate aliqua contracta ad DEUM, tanquam a priori demonstratur. *Omnis qui natus est ex Deo, peccatū non facit, quoniam semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus.* Oporteret quidem universaliter, hunc seriosiùs explicare sensum literæ; sed quia ad singularia, me, ipsum quod pertracto mysterium evocat, Lectorem ad Expositores, præsertim Cornel: a lap: remitto. Multus deniq; essem, si omnia iura producere vellem, quibus B. V. MARIA acquisiuit titulum propinquitatis singularis ad Deum: ideo hæc videat Lector, quæ dicta sunt Tit: FILIA SSS. TRINITATIS, & dicenda infra tit *SOROR Verbi.* Quibus suppositis sic argumentor. Si secundùm verba dicta Apostoli, universaliter loquēdo, nasci ex Deo, impeccabilitatis, in nascente sic, nota infallibilis est; quid, si singularius quis natus esse ex DEO cognoscatur? certè longè robustius, pro omnis peccati ab eo remotione efformandū ingerit se argumētum. Singulari autem, respectiuè ad omnem Creaturam, progeniturâ, se a Deo prodiisse, gloriatur MARIA, dum ait: Eccli: 24. *Ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem Creaturam:* in quo allusisse illam opinatur Chryst: Vega. Theol: Mar: n. 848. ad illud *spiraculum vitæ.* Gen: 2. quo DEUS animam innocentiâ originali donatam afflauerat Adæ. Unde idem Author, immunitatem MARIÆ a peccato originali, quasi per legitimas ex hoc loco conclu-

MARIA, singulariter nata dicitur ex Deo.

Eccli:

A dit consequentias dicens: *Vt inclareret* (inquit) *B. Virginem, nullis naturæ lapsæ defectibus subiacuisse, sed naturam integram, defæcatam, impollutam, innocentem, qualis inerat Adæ ante peccatum, nactā fuisse.* Venustè satis, simulq; modestè, antecedens illud, ex quo, irrefragabili consequentiâ, concluserat Joannes, impeccabilitatem, verificari specialiter de MARIA declaravit Alb. Mag: in illud: *Invenisti gratiam apud DEUM:* ubi propinquitatem eius ad DEVM, sic explicat. *Ipsa etenim invenit gratiam propinquiorem, quàm aliqua creatura, non tamen simpliciter, æqualis situ, potuit esse cum DEO. Oportet* B *ergo, si dicitur, quo ad aliquid esse apud Dominum; quòd hoc sit respectu aliarum creaturarum.* Deniq; c. 237. in Marial: *Hæc omnia invenisti apud Deum: apud, dico, propinquissima, similitudine, dignitate, familiaritate, natura unitate,* Sed premamus iterum textum illum Joannis. *Non potest peccare quia ex Deo natus est,* & novum utiq; ex hoc ipso exprimemus argumētū pro MARIÆ impeccabilitate, in primo instanti conceptionis suæ. Si etenim nasci ex Deo, est nasci per dilectionem & per actum charitatis, iuxta doctrinam Salvatoris ipsius: Joan: 14. *Qui diligit me, diligetur a Patre meo:* ex C quo in confesso habetur apud Theologos, peccatum actuale nullo modo saltim ordinariè, pro eodē instanti, esse compatibile cum actuali Amore Dei, in eadem anima: Beatissimam autem Virginem statim in primo puncto conceptionis suæ, intensissimo efferuuisse actu Amoris in Deum, docet, probat, & deducit ex sententijs SS. Patrum Salazar: de Concept: Ex hoc ipso impeccabilitas MARIÆ pro illo instanti evincitur. Sic etenim ratiocinari liceat. Certum est ex ipso Angelico Doctore, Alberto M. & S. Bernard: Senen: qui citantur apud Miechou: in Laur: D. 88. n. 1. quod Beatiss: Virgo pro illo instanti Conceptionis habuerit perfectissimum usum rationis, & præterea habuit quandam specialem claritatem intellectui suo infusam, quâ excellentissimi obiecti, s. Dei, perfectiones & bonitatem clariùs cæteris cognovit. Nec minoris perfectionis habuisse voluntatem, negari potest, quare expromptissimam eius ad quodq; amandum verum bonum, potentiam, ad summam illam excellentiam & Perfectio-

Vega.

Alb: M.

Impeccabilitas MARIÆ, ex actu Charitatis in pūcto Conceptionis eius deducitur.

Albert: Ber: Sē:

MARIA in primo puncto Creationis, habuit perfectum usum rationis.

fectiones Divinas, in eodem inſtanti, non exarſiſſe, quis tam violentus etiam cogitare poterit? Atq; ſic flamma illa æternæ charitatis, flammam originalis peccati, pro illo inſtanti, a Virgine abigebat, ut Rubus incombuſtus appareret.

Probatur Figuraliter.

712. Et iam alteram immaculati Conceptus Virginei, idem Rubus reddet rationem, ſi a litera, ad id tranſeamus, quod ille ſub figura præſignabat. Apparet itaq; Dominus in flamma: Scatet novitatibus viſio: ignis & rubus, velut novæ creaturæ, contra naturam, decertare videntur, atq; ſic mirâ omnipotentiæ Cœleſtis virtute, dignum ſubſellium ſplendenti Majeſtati conſtruere. Adlambens flamma, veprem, non in cinerem vertit, ut palleſcat; ſed ignito coronat flore: ardet non uritur, imbrem crederes perpluiſſe, non ignem. Ex altera parte, dumoſum demirare virgultum: acuit aculeos in medio ignis, quaſi ignem ſatagens cruentare, & pugnaci configere mucrone. Palæſtra ſpectabilis adeſt: decertat ſpinea plantula, ut vireat: ignis, ut ardeat: uterq; victor euadit, prodigio naturarum. Extollit Rubus florentes vepres, & folia virentia pro lauru; & flamma victrix, non fumigante nube, obſcuratur, pro triumpho.

Rubi Moyſaici miracula.

Euſeb: Super quo Euſeb: ap: Lippomanum. *Ignis longè apparebat in RUBO pugnans, natura ipſo freno coërcitâ, ignis erat in Rubo, & rubus ignem habebat in ſinu, & non comburebatur. Admirabile erat viſum, & præter naturam ſpectaculum.*

Philo. Cauſam tanti miraculi aſſignat Philo Judæus ap: Lippom: ſimulacrum quodpiam Divinitatis, in medio flammæ apparens, quod RUBUM defenſabat ab incendio. Ait etenim ille: *Erat ibi RUBUS, plantula videlicet ſpinoſa ac debiliſſima, atq; ea, à nemine admoto igne, repentè tota accendi viſa eſt. Quam cùm ignis radicitùs occupaſſet, & ingenti flammâ omnes ramos ac cacumen teneret; ea tamen perinde manebat illæſa, acſi ſupernè fons delaberetur, incendiumq; reprimeret, & quaſi materia incorruptibilis eſſet, non ea eſſet igni in pabulum, ſed contra, ea nutriretur ab igne. In medio verò flammæ, forma præſtantiſſima viſa eſt, quæ nulli harum rerum, quæ videntur, eſſet ſimilis, diviniſſimum ſimulacrum.* Cornel: a lap: novitatis hic arguit Philonem, qui formam in medio Rubi prærimatus eſt; verùm Illuſtr: Zerda, Philonis partes tuetur, aſſeritq; ex communi cenſione Patrum, ſimulacrum illud Divinitatis, VERBUM ipſum ex MARIÆ utero incarnandum repræſentaſſe: imò iam exinde uterum Virgineum præſagiiſſe, in quo utraq; forma ſe copulavit, nempe & forma Dei, & forma ſerui, ubi primùm intemeratus partus, ex Virgine Matre, figurabatur: teſte D. Germ: Conſt: *Nec rubus incorruptus & illæſus ſuam vim igne perduravit, ſed propter MARIAM, quæ in mortali & ad corruptionem prona natura, ignem Deitatis portavit.* Ac præterea immunitatem eius ab omni culpa, ſeu immaculatam Conceptionem, ex meritis prævisis incarnandi VERBI proceſſiſſe, myſterioſè per hoc demonſtrabatur. A communi ſpecie & qualitate ſecerni debebat creatura illa, in qua DEVS conſpicua ſubſidebat manifeſtatione. Non ſimilem viſa eſt, nec habere ſequentem, quæ DEUM erat baiulatura in ſinu, atq; omninò a communitate ſegreganda. Si flamma illius RUBI, formæ illius Diviniſſimæ umbras delineabat, e medio quaſi cordis eas producendo, quæ nulli harum rerum, quæ videntur, erant ſimiles; Ergo MARIA, cuius typus, illa ſpectatiſſima novitas fuit, non debet in communi multitudine cenſeri: nam nulli harum rerum, quæ penſum peccati luunt debet eſſe ſimilis, illa, quam Verbum in Matrem elegit, atq; prævisorum meritorum ſuorum virtute, eidem aſſiſtens, contra omnis peccati etiam originalis, communes flammas præmunivit. Quaſi dicere vellem: Pugnet originariæ culpæ flamma, infringere Marianæ innocentiæ decus, cùm concipitur: natura ipſa ex Adami ſeminio ſata deflectere conetur ad caſum: ignis vorax tentet incendere ſpinetum: Nolumus enim a noſtræ conſortio naturæ, Virginem MARIAM dimovere, divinamq; ſeu Angelicam ei aſtruere, cùm a communi eam vindicamus periculo: his enim omnibus ſubjacuiſſe MARIAM, niſi præſeruari debuiſſet ſpeciali gratiâ a Filio, fatemur; Solùm aſſerimus, efficaciâ & virtute meritorum incarnandi ex ea VERBI, pronâ aliàs, coërcitam fuiſſe naturam, & reſtitiſſe

Zerda.

MARIA in communi multitudine non cẽſenda.

stitisse peccato, atq; incolumem a voracitate flammantis originarii peccati extitisse, ne, in simili natura, concepta Virgo, simile nobiscum pateretur incendium. Circumspectissimè igitur, amantissimus simulq; zelosissimus propugnator Immacul: Ortûs Virginis
Ansel: Doctor S. Ansel: l. 2. *Cur Deus homo?* c. 10. hoc Marianæ immunitatis Privilegium descripsit, taliter eam ab hominum conditione eximens; ut tamen ex hominibus exortam non negaret,
MARIA, quomodo indiguit Redemptione & Passione Christi?
atq; simul meritorum Filii ipsius gloriâ, tantò ampliùs eandem dignaretur: sic enim ait: *Indiguit Virgo Redemptione & Christi Passione, non propter peccatum, quod infuerit; sed propter peccatum, quod infuisset, nisi ipsemet ex speciali privilegio eam præseruasset.*

Probatur Doctoraliter.

713. Insinuat deniq; seipsam tertia ratio, cur spectabilis ille RUBUS incombustus in flamma permaneret: ipsius nimirum fundi & terræ, quâ nutricabatur virgultum, sanctitas, quam proinde morticinis calceamentorum calcandam prohibuit vox e Rubo erumpens. *Solue calceamentum de pedibus tuis: Terra*
Exod: *etenim in qua stas sancta est.* Exod: 3. Hic iam tangitur Dignissimorum MARIÆ Parentum, Ioachim nimirum & Annæ probitas, & sanctitudo, ut videantur & illi ad Privilegium immacul: Conceptionis Filiæ suæ aliquo concurrisse modo, non ita quidem; ut illud mererentur Filiæ suæ de condigno; sed dispositiuo quodam modo, aut de congruo: siquidem Doctorum tam Antiquorum quàm Recentiorum tuetur authoritas, generationem MARIÆ absq; vlla carnis rebellione ac fæditate fuisse, sed eo modo, quo in statu innocentiæ progignerentur Filii: plenè obedientibus judicio & imperio animæ, omnibus membris, a Parentibus suis Virginem processisse: imò actui illi sanctitatem quandam adstruere audent aliqui. Dignissimus sancti-
MARIÆ Parentes, suo modo concurrerunt ad immacul: Conceptionē eiusdem.
Damasc: tate & doctrinâ Doctor, S. Damasc: Orat: 1. de Nativ: Deip: disertè sic affatur SS. Parentes istos. *Castè enim & sanctè munere vestro functi, virginitatis the-*
Vinc: Ferr: *saurum produxistis.* S. Vinc: Ferr: s. 2. de Nati: V. *Lux dicitur illa generatio Virginis MARIÆ, quia sine tenebra culpæ facta est: modò autem in generatione fili-*

A *orum sunt multa tenebra, propter intentionem carnalem & corruptam parentum: sed generatio Virginis MARIÆ, fuit ut lux: de ista luce habetur. 2. Reg: 23. sicut lux auroræ oriente Sole, mane absq; nubibus rutilat; sic ista conjunctio Ioachimi & Annæ luminosa fuit.* Subtilissimus Guerra clari- Guerra.
ùs quid subnectit. *Tantâ B. Virgo in suâ Conceptione claritate & luce præfulsit, ut eius micantissimi radii, etiam Parentum conjunctionem & generationem actiuam illustrârint.* Quorum assertum plurimum roborat authoritas ipsius B. V. MARIÆ revelantis: quæ apparens S. Birgittæ l. 1. revel. c. 9. sic eam allocuta fuit. *Ipse*
B *DEUS conjugium parentum meorum tantâ castitate conjunxit, ut nunc non inveniretur* Birgit:
castius conjugium. Et cùm sibi nuntiatum esset ab Angelo, quòd Virginem parerent, unde salus mundi procederet, magis voluissent mori, quàm carnali amore convenire, & voluptas in ipsis mortua erat: tamen pro certo dico tibi, quod ex charitate Divina, & ex verbo Angeli nuntiantis, convenerunt carne, non ex concupiscentia voluptatis, sed contra voluntatem & divinâ dilectione. Et sic ex semine eorum, per divinam charitatem, caro mea compaginata est. Atq; sic terræ huius, Parentum scil: MARIÆ sanctitudo, si non merebatur, signabat
MARIÆ Parentes, sanctè & castissimè generarūt eandem.
C saltim Rubum, MARIAM intactam a flamma peccati originalis. Fateor D. Bernardum ep: 174. ad Canon: Lugdun. aliquid oppositi videri sentire, dum ita scripsit. *An fortè inter amplexus maritales sanctitas se ipsi conceptioni immiscuit, ut simul & sanctificata fuerit & concepta? Neq; hoc admittit ratio: quomodo namq; sanctitas absq; spiritu sanctificante, aut S. Spiritui societas cum peccato fuit? Aut certè peccatum, quomodo non fuit, ubi libido non defuit.* Quomodo solvat Chryst: Vega hanc authoritatem Vega.
Doctoris S. videndus est in Theol: Mar: n. 859. Ego breviter respondeo:
D S. Doctorem id tenuisse tunc, quando adhæserat opinioni, quæ tunc magis probabilis habebatur, quam nunc defacto est, quæ negabat esse immac: Cōceptam MARIAM: utrumq; enim hoc secum connexionem habet tanquam ex supposito, quod obiter tantùm, (sicut in epistolis contingit scribendis) pertractasse censendus est S. Doctor. Cæterùm cùm antiquioris S. Doctoris in oppositum adsit authoritas, aliaq; adminicula, & præterea ipse etiã in aliis ope-

operibus, quæ ut Doctor, & quasi ex Cathedra scripsit, faueat immac: Conceptioni MARIÆ (ut multoties ex citatis eiusdem authoritatibus in hoc etiam opusculo patet. v. g. Tit: Festũ n. 199.) sententiæ nostræ probabiliori firmiùs deinceps assensisse censendus est.

Probatur Miraculosè.

714. Hactenus illæsum à flamma originalis peccati RUBUM, Mariam, quasi ex intrinsecis probavimus locis; nunc etiam ab extrinseco adducere liceat argumentum: nimirum a Miraculo, in quo nonnulla devota Cultrix & Tutrix immaculatæ Conceptionis Mariæ ex rogo illæsa euasit, ut prodigio novo depingeretur in alio veluti in schémate, intacta a flamma originaria Conceptio Virginis. Factum enarrat Adamus Weber: Tract: de arte convers: Reg: 10. n. 85. & Bern: de Bustis ex *Mundo Mariano*. In quâdam Italiæ pago, exorta fuit publica disceptatio inter Franciscanum & Religiosum cuiusdam alterius Ordinis, ex qua disceptatione, orta est alia quædam altercatio, inter Mulieres tertii Ordinis utriusq; illius Religionis: quæ eò audaciæ processerunt, aut etiam fiduciæ ut illa tertii Ordinis S. Francisci, conditionem obtulerit, probandi rem per miraculum: Accendatur (inquit) copiosus ignis, in quem ambæ ingrediamur, ut quæ ex nobis combusta fuerit, falsæ opinionis fuisse comprobetur. Placuit conditio alteri, accenditur ergo rogus, quem pari animi constantiâ, sed non pari fidei veritate, ambæ ingrediuntur: ubi illicò Tertiaria illa opinionis contrariæ, primò in flammas, postea in fauillas redacta est. Tertiaria verò S. Francisci, zelosa assertrix Immac: Conceptionis, illæsa permansit, Rubumq; a flamma originali illæsum, facto in seipsa miraculo, tantò gloriosiùs deprædicavit.

MARIÆ Conceptio miraculo illustrata illæsa muliere ab igne.

Probatur Symbolicè

715. Ingeniosè quispiam universum hoc RUBI, & immaculati Conceptûs Virginei mysterium, breui complexus est symbolo, Rubum illum Moysaicum depingens, Greges ovium undequaq; venerabundè stupescentes ad ignis visionẽ, & Moysen, sese excalceantem: cui epigraphen subdidit. *Flagrat, non conflagrat.*

Rubus Moysaicus symbolũ Immac: Concept: Mariæ.

A Rubo denotare voluit MARIAM, flammâ verò, culpam signabat originariam, fortiori flamma gratiæ præseruativæ ab illa repressam, quam etiam zelus piorum a Virgine arcere conatur. Ovium Grege, multitudinem designabat in Ecclesia DEI, cultorum huius mysterii. Ac tandem Moyses, eos symbolizabat, qui omni morticino humanarum rationum deposito, nudâ fide, tot iam persuasi authoritatibus Scripturæ, a SS. Patribus accommodâ interpretatione applicatis MARIÆ, & tantâ multitudine sequacium allecti, piæ opinioni tandem adhærentes, Immaculatam, illæsamq; eius Conceptionem venerantur. B Quem Conceptũ, ut etiam Musa illustret domestica, applaudit taliter.

Fulget ab igne Rubus frondẽs, quẽ flãma coronat,
Te Virgo signat, quæ sine labe sata.
Grex ovium, cultrix pia plebs, mysteria cernit,
Ast colit, & zeli nobilis igne flagrat.
Exuit & Moyses, quæ mortis symbola præbet,
Ignaram flammæ, sic fateatur Adæ.

Epilogus.

RHamnum aut RUBUM locutum fuisse aliquando, quamvis ænigmaticè, attestatur S. Scriptura. Judic: 716. 9. Dum etenim vocatus ad Purpuram, iam iam sceptra capesseret; asperum illud virgultum, nonnisi asperè imperare aliis quivit, atq; sic reliqua ligna, primo statim affatu suo, fato rebelles affecit, dum dixit: *Si verè me Regem vobis constituitis, venite & sub umbra mea requiescite: si autem non vultis, egrediatur ignis de rhamno, & devoret cedros Libani.* RUBI, nostri incombusti, Mariæ immac: Conceptæ, longè diversum Imperium, quæ ita in animis zelatorum sui intaminati ortûs, regnare sibi complacuit, ut non sæviat: imò desævire in oppositæ sẽtentiæ Assertores, Bullis Põtificum prohibet sub censuris, quo fit, ut Regni sui rebelles nullos reputet, D vel nõ diu tales patiatur: zelo etenim ab igne meliori huius Rubi inflammati, etiam cedri Libani, nobilissimi scilicet Scholæ alterius Doctores, multoties accedunt, & tanti mysterii admirantur, profitentur, atq; tuentur, unà nobiscũ celsitudinem. Veniat igitur forte bonâ, tuarumq; precum intercessione, ô Immaculatissima in ortu tuo Virgo, ut quantocius in cultu tuo, illud quod in Patriarchæ nostri Francisci contigerat

Judic:

Votum Authoris.

gerat ſpineto, renovetur miraculum, dum caſtæ carnis illius reſperſum cruore, in Roſas gratioſas effloruit; ita pariter, ſaxis Virgo, ut ſi quæ ſēticeta adhuc aliquarum humanarum rationum, fatigant incōbuſtū Rubū tuum, illi ipſi citiùs puritatis Tuæ ſplendoribus perfuſi, in lilia & Roſas, thaumaturgâ Tua virtute transformentur, fiantq; magni ze-

A lotes & decoramenta immaculatæ Conceptionis Tuæ. Vtinam illa abbrevientur tempora & hebdomadæ, quando (iuxta reuelationem factam S. Birgittæ) per totam Eccleſiam Chriſti & univerſum Orbem concordi ſenſu, MARIA, Rubus, ab originaria flamma illæſus apparebit & deprædicabitur.

A M E N.

DECAS

DECAS VII.

SACRARIVM Timoris Domini.

SS. DEIPARA.

Pro Annũtiatione B. V. Mariæ.

Ne timeas MARIA. Luc: 1.

717. AUdiſtis hodie AA. dilectiſſimi (ut a verbis D. Chryſologi exordiar) Angelum cum muliere, de hominis reparatione tractantem. Audiſtis agi, ut homo curſibus iiſdem, quibus dilapſus fuerat ad mortem, rediret ad vitam. Agit, agit, cum MARIA Angelus de ſalute; quia cum Eua Angelus egerat de ruina. Audiſtis Angelum, de carnis noſtræ limo templum Divinæ Majeſtatis arte ineffabili conſtruentem. Audiſtis, in terris DEUM, in cœlis hominem, Sacramento incomprehenſibili collocari. Audiſtis inaudità ratione, in uno corpore DEUM, hominemq; miſceri, & fæminam ad ſupremam Matris Dei ſublimari dignitatem, ſed timentem: *Turbata eſt in ſermone eius & cogitabat, qualis eſſet iſta ſalutatio.* Unde Angelus *Ne timeas MARIA, inveniſti enim gratiam apud Deum.* Et quid inter tot & tam fauſta nuntia times, quid trepidas Diviniſſima Virgo? quia fortè inveniſti gratiam. Timet, non qui invenit; ſed qui perdit. Inveniſti Tu, concipiendo ſuperni Numinis gratiam, quæ pariendo demum, non perdidiſti Virginitatis inſignia. Quid times? quæ ſecuritatem rerum concipis, & paris gaudia ſæculorum. Timor non eſt, ubi Divinum agitur negotium, non hu- A manum: ubi virtutis conſcientia eſt, non pudoris. Quid times? quæ ſuſcipis eum, quem timent omnia, quæ timentur? Quid times? cui Judex cauſæ, eſt aſſertor: integritas teſtis eſt, & innocentia. Sed oportuit ſanè etiam tunc, Timoris Domini in Virgine enituiſſe donum, ac virtutem, quæ ſingulare eſt aliorum ornamentum, iuxta illud Pſal: 32. *Timete Dominum omnes ſancti eius.* Imò in ipſo, qui fuit Sanctus ſanctorum, CHRISTO, Iſaias Propheta, (recenſendo gratias eius & dona, quæ DEUS liberali manu in eum congeſturus erat,) in ſpiritu timoris, B tanquam in corona cæterorum, concluſiſſe legitur, ultimò addens poſt alia recenſita. *Et replebit eum ſpiritu timoris Domini. c. 11.* Fiebat enim tunc MARIA (ut advertit Chryſol: ſer: 144. de Annun:) *Magnum Deitatis Templum.* Et quia novimus, Sacrarium, fuiſſe Tẽpli Salomonici nobiliorem & principaliorem partem, aliàs Propitiatorium, dictã; (cùm iam cæterarum virtutum, ut virginitatis, obedientiæ, humilitatis & aliarum, Diviniſſimum illud Virgineum fanum, tanquam pretioſiſſima exornarent Aulæa,) oportebat, ut timoris Divini donum, locum SACRARII occuparet. Quoniam autem Beatiſſ: Virgo ab

Incarnationis quædam abdita enarrantur.

Pſal:

Sacrariũ pars Tẽpli nobilior.

go ab Ecclesia DEI in officio Rom: SACRARIUM Spiritûs S. dicitur; igitur ego hodie eandem singulariter, ratione doni Spiritûs S. Timoris Domini, SACRARIUM *Timoris Dei*, deprædicabo: subnectens panegyri, nonnulla, in Timoris Divini recommendatione. Interim rythmicè salutando cum Angelo MARIAM, humiliter pro sancto timore supplico eidem.

MARIA Sacrariū Timoris Domini.

O Mater sancti timoris,
Miserere peccatoris:
Confige dono cœlesti,
Quidquid caro fert molesti.

PARS I.

Anima timorata, Sacrarium DEI.

718. NOn de mercenario solùm, aut servili timore erga Deum, (quamvis & iste suum pondus habeat,) sed præcipuè & singulariter nobis sermo hîc est de timore Filiali, nimirum de illa virtute, quâ quis Deum offendere timet, quatenus amat & reveretur eum, ut filius Patrem, quem aversum sibi non vellet experiri. Timor DEI, libitam denotat Deo subjectionem: non incutitur necessitate, sed voto: non de impendenti malo nascitur; sed de boni cœlestis amore, & placendi Deo semper, formatur ex desiderio: non vi, sed religione, non culpâ, nec de impulsu infirmitatis occurrit; sed disciplinâ virtutis exoritur: cùm videlicet homo, quieto & non extorto suffragio, DEUM esse Dominum confitetur, cui devovet corpus & animam, ut debita stipendia Creatori. Hunc timorem DEI religio vera parit, excipit ad cunabula viva fides, lactat sapientia cœlestis, & in adultam ætatem contemplatio Divinorum perducit. Tam ergo sanctè, tam piè, hæc cœlestis educata proles, in cuius corde sedem fixerit; animam huiuscemodi, meritò SACRARIUM DEI dicendam comprobo, alludendo ad ad aliqua, quæ sanctuario illi Moysaico convenisse noscuntur.

Timoris Dei multiplex differentia.

Anima timorata, Dei sacrarium.

Probatur Scripturaliter.

719. Primùm habetur de Sanctuario, quòd ille locus fuerit singularis, ubi habita-

A verat DEUS, responsa Moysi, cæterisq; sacerdotibus opportuna reddens, reverendus nimiùm cunctis, magnâq; circumspectione tractandus ita; ut nec summo sacerdoti ingredi illuc liceret, nisi indutus esset veste Aaronis, quæ erat pretiosissima: locusq; ille totus Divinus esse censebatur. Ita sanè est, quòd cuius præcordia debitè percellit timor DEI, ad quandam accedat Divinitatis singularem participationem: cùm talis, nullibi in terris cum quopiam alio, invenire possit assimilationem. Dicitur enim Eccli: 25. *Quam magnus, qui invenit sapientiam & scientiam:*
B *sed non est super timentem Dominum. Beatus homo, cui donatum est habere timorem DEI: qui tenet illum, cui assimilabitur?* Cornel: quidem à lap: in hæc verba sic ait: *Timens DEUM, non tam homo terrestris, quàm Angelus quidam cœlestis, è cœlo in terram lapsus videtur.* Cæterùm Did: Celada in Ruth: c. 2. §. 158. Divinitatis quandam in timente Deum fatetur accessionem, dum in timore emphaticè DEUM significari asserit, quandò illam Jacobi, per Labanum injustè molestati, querulosam perpendit expostulationem, quâ concludendo jurgium cum Labano, sic fatus est. Gen: 31.
C *Nisi DEUS Patris mei Abraham, & timor Isaac affuisset mihi, forsitan modò, nudum dimisisses me.* Quis est iste Isaaci timor, cui sui suorumq; incolumitatem Jacobus adscribit? Cum communi Interpretum, respondet cit: Author: *DEUS ipse, qui fuit DEUS Abraham, vocatur Timor Isaac.* Quasi dicat: DEUS, quem coluit Abraham, & quem timuit Isaac, quasi summum Numen, ac omnipotentem Majestatem. Sed iterum difficultas, cur DEUS pavidè timendus, Isaaci, seu hominis *timor* nominatur. Hunc locum sic elucidat Lipoman: *Et pavorem (ait) Isaac, id est, eundem Deum, quem super omnia Pater eius timebat, de*
D *quo loquitur Isaias, Dominum exercituum sanctificate, ipse timor vester, & ipse tremor vester: Et ut, quàm summè timendus sit, quàmq; super omnia timuerit Isaac, insinuet, dicit quasi in abstracto: Nisi Timor Isaac affuisset.* Ecce tibi (ait Celada) summum DEI Numen, omnipotentis Authoritas, & DEUS pavidè metuendus, Isaaci, id est hominis *timore*, designatur, quasi perfectus hominum timor, summi ac omnipotentis DEI elogia

Sacrariū veteris legis quāta erat reverentia.

Eccli:

Cornel:

Celada.

Timor, nomen Dei supplet.

logia quodammodò æmulari videatur. Porrò sic Deus animitùs adest homini timenti Deum; ut cum timore, Dei elogia homo velut participet, nominisq; vicem reciprocet, & Deus summè timendus, humani *timoris* nomine nuncupetur: acsi cum nominis participio nec omnipotentiam quodammodò mutuaret timenti. Quid exagerati- us? Præclara sanè sunt & satis alta, quæ de timore Dei dicuntur, qui quodammodo indivinat timentis animam; sed noveris de perfectissimò Timore id tantummodò enuntiari. Vnde S. Augusl: perpendens illud Davidicum Psal: 118. *Confige timore tuo carnes meas.* quærit. *Quid est, confige timore tuo? timui enim a judiciis tuis. Si enim timuerat vel timebat, cur adhuc, ut à timore suo, Deus configeret carnes suas, orabat. An addi sibi volebat timorem? ut tantum timeret, quantum sufficeret.* Et quantùm sufficit timoris? ut, quantùm sufficit, Deus timeatur. Profundè Aelredus Rhievail: de Dei aspectu ad humanum timorem ita scribit in Advent: *Sic qui timebatur essentialiter, venit misericorditer.* Quid est *essentialiter,* timeri Deum? Quasi verò Dei timor tantus esse debeat; quòd Deo sufficiat, ut homini sit veluti connaturalis & medullitùs hærens, corporiq; & animo convisceratus, acsi ab ipsa essentia hominis flueret, ipsumq; integraret. Ita sanè est: si Deus timetur quantùm sufficit, quasi in essentiam hominis transivit timor ille. Quod innuere videtur textus Sapientis, Eccle: 12. *Deum time, & mandata eius observa: hoc est enim omnis homo.* Hinc David animo & corpore exposcit Deum timere, Deiq; timorem sibi animitùs conviscerare, ut *tantùm timeret, quantùm sufficit,* quo Deum *timeat essentialiter,* non physicâ, sed ethicâ essentiâ, quæ & piam vitam, & vitæ perfectionem informando, in Divinum quid, transformet hominem, qui nihil agat, nihil spiret, nihil cogitet, nisi quod timorem Dei oleat, ut sic justè Sacrarium Timoris Domini dici & esse mereatur.

Timor Dei indivinat animam.

Timor Dei, essentia hominis, quomodo?

Eccle:

Probatur Figuraliter.

720. Alterum, quo vetus illud SACRARIUM seu Sanctuarium Moysis commendabatur, fuit, quòd in illo conservaretur perpetuum monumentum mirabilium Dei: ibi enim habebatur Arca, continens in se tabulas Decalogi digito Dei conscriptas: vas plenum mãnæ cœlestis: & virgam Aaron, quæ prodigiosè olim eruperat in florem & fructum. Ex communi sensu Expositorum, in hoc ipso idonea suggeritur Figura, ad explicandas mystici SACRARII, scilicet animæ timentis DEUM, felicitates, quibus radicatus in illa timor Dei, eandem superabundare facit. Tabulæ enim cum Decalogi præceptis conservatæ in Arca, benè denotant intaminatam legis Divinæ observantiam: Manna verò symbolicè ex sensu S. Augusl: Ambr: & Gregor: apud Sylv: Alleg: designat consolationes spirituales, quibus Deus sustentat in deserto huius vitæ eos, qui se à temporalibus & carnalibus separant. Virga verò frondescens & florens, non inconcinnè quadrare poterit ad ornamenta virtutum, & fructus Spiritûs S. His tribus monumentis quantùm gaudeat & glorietur mysticum Sacrarium Dei, anima scilicet timorata, attendamus primùm ad tabulas legis: quid enim efficaciùs in perfecta observantia mandatorum conservat & promovet, quàm timor Dei: Vnde S. Greg: Nazianz: s. 24. apud S. Maxim: ait. *A contemplatione exordium non est ducendum, & in metu quasi in extremo desinendum; contemplatio enim fræno caret, & fortassis præcipitem agit; Sed metu primùm, quasi initiatos purgatosq;, vel ut ita dicam, attenuatos, ita in sublime erigi convenit.* Et Severianus ibidem, eundem Timorem à radice legis non distinguit inquiens: *Initium salutis humanæ est Domini metus: & omnium bonorum, quæ in nobis sunt, radix, est lex Divina: nec verò Divina lex caret metu, nec metus lege. Lex enim ad ea, quæ præcipiuntur, ministro utitur metu. Metus autem eorum, quæ iam præcepta sunt, judicem habet legem.* Vnde Regius Psaltes, inter utrumque, scilicet inter legis observantiam & timorem Dei, indissolubilem agnovit societatem, dum dixit Psal: 111. *Beatus vir, qui timet Dominum: in mandatis eius cupit nimis.* Inde sequitur & *aliud:* nimirum manna cœlestis, id est consolationum Spiritûs S. ubertas, & mira quædam jucunditas conscientiæ, quâ timorata semper perfruitur anima: de quo innuit idem Psaltes. Psal: 85. *Lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.* In quæ S. Augusl:

Sacrariũ Moysaicũ.

sedes Arcæ testamenti.

Anima timorata, felicitatibus superabundat.

Timor Dei, promouet obseruantiam mãdatorum.

Greg: Nazian:

Psal:

Psal:

August: August: *Ergo timor in jucunditate est. Et quo jucunditas, si timor? nonne timor amarus solet esse? erit ergo aliquando jucunditas sine timore, modo jucunditas cum timore. Nondum enim est plena securitas, nec perfecta jucunditas. Ergo & jucunditatem aspergat, & timorem incutiat, ut de dulcedine jucunditatis, perducat nos ad sedem securitatis.* Rurſus David: Pſ: 30. *Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abſcondiſti timentibus te.* Quæ D. Bonav: c. 6. Diæt: ſalut: hâc brevi proſecutus eſt Paraphraſi, inquiens: *Timor Dei habet amœnitatem, ſicut Paradiſus dulcedinem & delectationem.* Hoc ipſum explicatiùs innuit S. Chryſoſt: hom: 18. ad pop: *Dei timor ſtabilis eſt immotusq́, & tantam emittit lætitiam; ut nullus nos aliorum malorum ſenſus capiat; Deum enim, ſicut oportet, timens, & in ipſo confidens, voluptatis radicem lucratus eſt, & omnem habet lætitiæ fontem.* Tertium demum veteris SACRARII monumentum, nimirum virga Aaron, in anima pavente ad verba Domini, ſe ſymbolicè explicat, dum cœleſte hoc donum, omnigenæ virtutis chariſmatumq́; aliorum ſeminarium fit, quibus timoratum hominem, mirum ad modum efflorescere facit, & fructus eius ad maturitatem perducit. Diſertè id edocuit S. Laur: Juſtin: l. 2. de ſpir: anim: reſurr: *Huiusmodi timore correpti, ô quàm ſalutaria concipiunt deſideria, conſilia provida, ſanctos cogitatus, affectus pios, vota caſtiſſima, ex quibus pariunt laudabilia opera virtutum, germina morum, fragrantiſſimos flores Spiritûs S. & uberes fructus: de quibus Apoſtolus: Fructus autem Spiritûs, eſt charitas, gaudium &c: Vides quàm fœcundus ſit huius ſancti timoris Domini conceptus, quamq́, fructuoſus exitus, per quem anima, placens efficitur Domino, commendabilis proximo, & utilis ſibi.* Et hæc eſt ſymbolica concertatio SACRARII Moyſaici cum myſtico, in contentorum æmulatione: ubi timorata anima, nobiliorem videtur tenere palmam, quia dum illud Moyſaicum, eſſe iam deſiit, & ut notat Corn: a Lap: in Exodi: cap: 25. tria illa benignitatis Divinæ in Hebræos memorabilia, ſimul cum Arca, per Jeremiam Prophetam, imminenti, Civitati & Templo, Babylonis monti Sinai conſepulta ſunt, & manent; Anima tamen timens Deum, triplici illo monumento, in dies gloriatur & gaudet.

Timor Dei adfert iucunditatē conſcientia.

Bonav:

Chryſo:

Timor Dei, ſeminariū omnium virtutum.

A *Probatur* Hiſtoricè.

721. Conſtat adhuc ex ſacra Scriptura, Sacrarium illud, fuiſſe locum immunitatis ſeu ſecuritatis: id enim liquet ex facto: dum tumultuantis populi evaſuri iram & manus, Moyſes & Aaron *fugerunt ad tabernaculum fœderis, quod poſtquam ingreſſi ſunt, operuit eos nubes.* Exodi 16. Idem omninò, aſt excellentiori modo, timoratæ competere animæ quis pernegét? quæ a nullo ſibi trepidat malo, nec à Sathanæ machinamentis læditur, ſed ſemper de vitiis triumphat: quod fatetur Salomon: Prov: 14. *In timore Domini, fiducia fortitudinis.* Cui

B alludit illud S. Aug: *Timor præſens, ſecuritatē ſēpiternā generat.* Deſciſcas à timore Dei vel tantillùm; hoſtium ſeu dæmonum, & cunctorum vitiorum prædæ patebis. Longam recenſet ſeriem huius rei exemplorum ex Scriptura Paul: Oliva, quē ego breviter reſtringo. Balthaſar funeſtis characteribus in pariete viſis contremuit, poſtquàm verò à Daniele didicit per apices illos, extremas portendi ſibi calamitates, nec palluiſſe, nec unam fudiſſe lacrymam perhibetur: ubi ſibi funus imminebat, trophæis exornat Danielem, & cur? timuit quidem, ſed timor citò ceſſa-

C vit, & ipſa ceſſatio timoris, mala acceleravit. Quid Caim? nonnè monitus à Deo & territus ne peccaret, pulſo procul timore, conſurrexit in fratrem, furebat, & perduellis vixerat. Heli, nonne ſenex & ſacerdos erat? tam ſerias Dei minas num pœnitendo mitigavit? nec filios coërcuit, nec ſe correxit. Philiſthiim, cùm cognoviſſent Arcam Dei illatam caſtris Hebræorum, nonnè ingemuerunt, nonne timuerunt dicentes: *væ nobis* 1. Reg: 4. Sed timore excuſſo Dei, audite quid meditantur: *Confortamini & bellate.* Ba-

D laam, etiam poſt vocem aſinæ & Angeli, non modicè territus, etſi non maledixit Iſraeli, quia non valuit; non ſemel tamen adniſus eſt, ut malediceret. Timebant iſti utiq; Deum, ſed ſupra audivimus ab Auguſtino, *non tantùm timebant, quantùm ſufficiebat* ad ſalutem: timor proinde ille aſylum ipſis ſecuritatis non præbuit: SACRARIUM non fuit, utpotè ipſe minimè ſacer, quia tantùm ſervilis, & nimiùm imperfectus. Soliùs itaq; defæcati ab omni

Sacrariū Moyſaicū, locus immunitatis.

Exod:

Prov:

Timoris ex defectu, perditio multorū. in exemplis.

Reg:

omni respectu, filialis, reverentialis, ac sancti timoris indoles est, consecrare animas in SANCTUARIA DEI, & immunes securasq; reddere contra mala.

PARS II.

SS. DEIPARA, Sacrarium Timoris Domini.

722. SAcratioribus locis, divinam quandam inesse vim & virtutem, vel ipse usus comprobat quotidianus, ut nedum accedentibus propiùs, timoris cuiusdam devoti & reverentialis, metum suaviter incutiant; sed præterea, quamvis nullum ipsis ab hostibus subsit periculum, singularem sui exigunt custodiam ac circumspectionem. Hinc præclarus ille, Judaici populi Dux, Moyses, noverat licet apprimè, mirificum illud tabernaculi fœderis & Sacrarii, opus, quod aliàs sancta sanctorum appellabatur, singulari in ipso præsentiâ Dei præmunitum fuisse, nec a quopiam eidem metuendum, quod etiam ipsimet cum Aaron fugienti præstiterat Asylum; nihilominus, cùm jam aliquot familiarum diversarum millia, ad excubias tabernaculi applicuisset. Exod: 3. ipsius SACRARII seu sanctuarii, ex Solis Levitis, numerosam posuit custodiam, & Principem excubitoribus præfecit, ipso mandante DEO. *Princeps autem Principum Levitarum Eleazar, filius Aaron sacerdotis, erit super excubitores custodiæ sanctuarii.* Hoc utrumq; quàm idoneè explicet, singulare donum Spiritûs S. Timoris scilicet Dei in MARIA, quis non videat, si modo diligentiùs perpendat, exquisitissimam Virginis, circa se ipsam custodiam, & agendorum circumspectionem: quod quidem donum specialiter in ipsa enituisse cernitur, dum hodie ab Angelo salutatur.

Exod: Principe Sacrarii custodes, soli Levitæ.

MARIÆ, Timor Dei, in Annuntiatione enituit.

Probatur Scripturaliter.

723. *Quæ cum audisset, turbata est in sermone eius, & cogitabat, qualis esset ista salutatio.* Narrat sacer Evangelista Lucas, secretorum MARIÆ, intimus Cancellarius. Cùm audis turbatam, turbationem noveris fuisse, non servilis cu- A iusdam, ex animi abjectione, aut delibatione corporis, procedentis pavoris argumentum, sed sancti timoris, pudoris, atq; admirationis concitatiorum affectuum evidens testimonium. Prudens enim hæc admiratio & turbatio in Virgine quam refert Evangelista, & rationalis timor, resultavit ex ponderatione eorum quæ audiebat, & tantâ animi moderatione ac constantiâ commota est, ut cogitaret, *Qualis esset ista salutatio.* Rectè super hæc scripsit S. Bernardus *Turbata est, sed non perturbata: turbata est, & non est locuta, sed cogitabat, qualis esset ista salutatio.* B *Quod turbata est, verecundiæ fuit virginalis, quòd non perturbata, fortitudinis, quòd verò tacuit & cogitavit, prudentiæ.* Hic iam huius Divinissimi Timoris Domini sacrarii excubias vigilantissimas observa id est, solertissimam eius circumspectionem perpende, in eis, quæ agenda essent vel tum agerentur, quàm tum, quo ad omnes sensus & internos, externos adhibuit Virgo. Quo ad internos animi motus, ipso centoculo Argo fuit oculatior. *Cogitabat (inquit) qualis esset ista salutatio.* Crediderim meritò, Paranymphum illum cœlestem, dum è Consistorio Teraugustissimo SSS. Trinitatis, tot ex millio- C nibus Angelicorum spirituum, unicus destinaretur legatus ad MARIAM, eminentissimâ doctrinâ & prudentiâ præditam fuisse Virginem, ad quam mittebatur, non ignorasse: unde ut castigatissimam & examinatissimam ad eam proferret orationem, adeò studiosè côcinnabat stylum, hinc & inde trutinabat voces, & Laconico quodam modo cum intercisionibus formabat periodos, tesi breves: ut ex cuiuscunq; vocis prolatione, timendi vel dubitandi, Virgini non daretur occasio. Cæterùm, ubi illuminatissimus Angelicus oculus, dubitandi aut potiùs pru- D denter a salutatione illa timendi, nihil advertit; timoratissima tersissimaq; mentis MARIÆ pupilla ad ea nictitavit, ponderans cuiusq; vocis, omnes quascunq; habere poterat, significationes. *Cogitabat qualis esset ista salutatio.* Gratia etenim illa, quâ salutabatur ab Angelo *Aue gratiâ plena*, justum dubium excitare poterat in mente audientis, de humananè aliqua, aut de cœlesti, gratularetur sibi nuntius, & quamvis pro-

MARIÆ timoris in Annuntiatione motiva.

Bernar:

MARIA, in omnibus circũspecta.

Gabrielis salutatio ad Mariam examinatissima.

A vis provide Angelus, ut tolleret vocis æquivocationem, subitò addidit: *Dominus tecum*; adhuc tamen trepidasse ad verba Angeli dicitur: *Turbata est in sermone eius:* & cur? Sustulit quidem nuntius causam ambigendi de gratia; sed rursus iterum, sancti timoris nova terriculamenta subministravit, dum singularem in benedictionibus, inter omnes mulieres esse adjecit: *Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.* Assecutus est mentem Virginis Joan: Sylveira hic, inquiens: *Præsensit Beatissima Virgo MARIA, ex modo annuntiationis, quòd Ipsa eligeretur in Matrem Messiæ, sine virginitatis læsione, & ideo turbata est, dum se videt ad novum & singularem maternitatis modum eligi.* En evidens timoris reverentialis in MARIA, quæ a tantæ dignitatis sublimitate quodammodò ob humilitatem exhorruit, testimonium legitur. Hanc ergo tam exquisitam de agendis circumspectionem tantò ampliùs & studiosiùs prosecuta est, dum audiens concipiendum Filium in utero, unicâ licet & brevi interrogatione *Quomodò fiet istud?* Cœlestem illum spiritum adeò constrinxit; ut quidquid poterat circa virginitatis privilegium suboriri timoris & dubii, omnem vocum ambiguitatem, longiori ad Virginem peroratione explicare, cogeretur, modum nouæ generationis Divinæ enarrans, plusquam lucidè. In quo satis clarè enituit timoratissimæ Virginis circumspectio, quoad inter nos motus animi. Nil justiùs, ut saltim breviter, perstringatur eiusdem, quoad sensus etiã externos, exquisita custodia & cautela. Prævenisse eam longè ante quis perneget, salutare illud Dogma Bernardi: *Vis o homo in periculo esse securus? time securitatem: vis esse a dæmone liber? Angelum de cœlo time.* Angeli hæc, auditu solo, excipiens verba, trepidasse legitur. *Quæ cum audisset, turbata est in sermone eius.* O miram Divinissimi huius SACRARII custodiam! dum etiam pupilla, ne cœlitùs venientem nuntium cerneret, prohibetur! Et quamvis Græca versio communissimè habeat, loco *Quæ cum audisset. Quæ cum vidisset.* id ipsum tantò ampliùs commendat circumspectionem Ipsius, dum viso in specie humana seu viri, Angelo, serotino (ut communiùs asseritur) tempore, & dum (quod observat S. Ambr:) *eam solam in penetralibus, solus Angelus reperit, solam sine comite, sine teste,* inde turbari cœpit, & ne quopiam degeneri deciperetur affatu, a sermone trepidavit Angelico, strictissimoq; adurgebat Nuntium examine, ex ipsarum circumstantiarum non vana consideratione. Dicit enim Luc: Burgensis. *Quamvis MARIA consuevisset apparitionibus & colloquiis Angelicis, quæ in spiritu fierent; non tamen huiusmodi, quæ fierent formâ humanâ, specie virili, eâ deniq; majestate & fulgore.* Ex hac custodia visûs, collige in virgine aliorum sensuum sub hac Angelica salutatione

MARIA in Annuntiatione, quàm pro virginitate sollicita. Bernar:

MARIA in Annũtiat: Gabrielem nõ respexit oculo.

B moderationem & cautelam, vix enim brevissimum illud *Quomodo*, & salvificum Orbi *Fiat*, ad Angelum prolocuta, (ut scribit S. Alb. M. sup. Missus) assurgens ad verba nuntii ex oratione, capite & corpore inclinato, nuntia auscultavit cœlestia, atq; sic maturans verba singula, quæ sibi dicebantur, non minùs actibus amoris, quàm reverentialis timoris eleuata, consensit Deo, atq; sic Sacrarium facta est, Templumq; Filii Dei.

Alb: M.

MARIA, quanta reverentiâ auscultavit Gabrielẽ.

Probatur Figuraliter.

724. C Et quoniam nonnullis, hic Timor, cuius SACRARIUM MARIA esse asseritur, eiusdem partim dignitati, partim perfectissimæ charitati, (quæ iuxta S. Paulum excludit, & procul pellit timorem,) aliquomodo adversari videtur, præsertim inquantùm Timor includit fugam mali imminentis, quæ cum quadam animi tristitia & anxietate esse solet; ideo Cœlestis Sponsa sub Figura MARIÆ, illum singulariter commendasse deprehenditur: quod, si Dogmate illustretur Thelogico, præclaram Timori Mariano instruet Panegyrim. Sponsa ergo illa Cant: 2. Personam repræsentat MARIÆ, sed Timore D Dei, tanquam inpenetrabili scuto obarmata, imò iam quasi victrix gloriosa legitur, dum ait: *Laua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.* In quibus verbis sui Sponsi, specimina amoris ostentat, fortunatamq; se prædicat, & ad Sponsi mutuos amplexus evectam se asserit: Itanè Sponsi lævæ Marianum innititur caput ac ab ea suffulcitur? *Laua eius sub capite meo.* Fortunata equidem Domus MARIÆ, & nullam subitura ruinam, tali suffulta fulcro.

Cant:

Laua Spõsi, s. adversa, pleruq; salutaris.

fulcro. Verùm adstupeo, quòd se felicem jactet, quia manus sinistra Sponsi, caput suum sustineat, & in ea, quasi in centro tuto conquiescat, siquidem à manu sinistra Sponsi, quis non timeat? quis non toto corpore perhorrescat? Ad sinistram eius depluent horrenda supplicia: fulminabit Judex calamitates & strages, verbis illis insertas. *Ite maledicti in ignem æternum.*
Matth: Matth: 25. Quid igitur, quasi gloriabunda, fortunatam se dicit MARIA? Quid sibi de felicitate gratulatur, quòd sinistræ Sponsi, caput suum adhæreat? verùm meritò adgaudet MARIA, quia ex manu læva Sponsi, quæ tot timores incutit, fabrefiet scutum inexpugnabile, quo ignita hostium tela retundat mirabili facilitate. Vt hinc edìscas (ait Christoph: Vega Theol: Marian: n. 1354.) Timorem esse non solùm incipientium, juxta Origenem in cap: 8. ad Rom: *Parvulis Pædagogus est timor.* Et S. Basil: ac Nazianz: orat 21. Timorem vocat *primum incunabulum.* Ephrem: verò *scholam puerilem.* Sed Timor iste non solùm est incipientium in schola virtutis; sed etiam perfectissimorum, qualis fuit Christus & MARIA: inde est, quòd à læva Sponsi, quæ terribilis est, laudes quoq; suas deprompsisse MARIÆ libuerit, antequam ob amoris affectus amplexatam se à dextra Sponsi gloriaretur, priùs ob affectus Timoris Sancti, ab eiusdem læva suffultam esse gauderet. *Læva eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.* Ille autem timor in B. Virgine sic saluatur & explicatur, sicut explicari solet in Beatis, & in ipso Christo, in quibus fides timorem admittit, iuxta illud de Christo. Isai: 11. *Et replebit eum spiritus timoris Domini.* Et aliud de sanctis. Ps: 18. *Timor Domini sanctus, permanet in sæculum sæculi.* Itaq; (ut cum aliis Theologis loc: cit: asserit Vega.) Timor hic in Virgine, consistere poterat in quodam affectu reverentiæ ad Deum, propter ipsius eminentiam: qui affectus, actus timoris vocatur à D. Thom: 3. p. q. 7. art: 6. siquidem timor respicit malum, quod ab alio provenire potest: ille autem qui hoc malum invehere potest, superiori potestate gaudet in eum, qui tale malum timet, tametsi autem nullum timeatur ab eo, qui hanc præcellentem potesta-

Timor Dei, nedū incipientibus; sed perfectis necessarius.

A tem habet; semper tamen affectus ille reverentiæ, Timor appellatur, eo quodam modo, quo filius Heri, à quo sibi nulla imminet proximè pœna, reveretur Herum, quem novit habere potestatem inferendi plagas, & videt eam exerceri in servis dyscolis. Cui explicationi consentit & Suares de Incarn: d. 20. sect: 2. Sed adversabitur quis ex ratione, quatenus Timor connotat fugam mali. Occurrit itaq; S. Thom: dicens: Donum timoris, non solùm respicere malum, sed etiam bonum, malum ex consequenti, per se autem & principaliter, bonum: quod B est commune cuiq; virtuti & dono: unde actus timoris Domini, non solùm versatur circa malum fugiendum; sed etiam circa præcellentem potestatem DEI, cùm quoddam bonum dicat, illam supremam revereri præcellentiam. Vel iterum dici posset, admitti debere donum Timoris in Deipara, iuxta explicationem S. Aug: l. 14. de Civit: c. 9. ubi ait: *Timoris casti nomine, ea voluntas significata est, quâ nos necesse est, nolle peccare, non solicitudine necessitatis, sed tranquillitate Charitatis.* Et sic fuga peccati, à DEO separantis, quam habuit B. Virgo, dicitur Timor: quia licet i- C psa sciverit, se de facto ex gratia Dei non posse peccare; tamen noverat, quãtùm ex natura sua, se esse capacem peccati: unde potuit etiam habere fugam peccati, non quidem imminentis, sed possibilis remotè. Et brevissimè dici posset ex principiis Scoti 3. D. 34. Q. un: §. *Hic suppositis.* hoc donum timoris in Deipara, in re non fuisse distinctum (quidquid sit de nomine) à dono seu virtute humilitatis: atq; sic, sicut ex cõmuni omniũ sensu, humilitas admittitur in Virgine; ita nec Donum veri Timoris Dei, eidem denegandum est.

MARIÆ Timor vindicatur.

S. Tho:

Aug:

Scoti sẽsus de Timore in Maria.

D *Probatur* Doctoraliter.

725. Enimverò nedum arguitivè; sed manifestè & directè, plurimi Doctores, Timorem Domini adstruere Beatissimæ Virgini leguntur: aliquos ex illis recenseo: Imprimis S. Chrysol: qui ser: 142. expendens illa verba Angeli confortare volentis MARIAM: *Ne timeas Maria,* sic ait: *Audistis fragilem nostræ carnis naturam, ad portandum totam Deitatis gloriam, Angelicâ exhortatione roborari. Deo*

Chrysol:

niq; nè tanto ponderi cœlestis fabrica in MA-RIA, *subtilis nostri corporis arena succumberet, & in Virgine, totiûs generis humani portatura fructum Virga tenuis frangeretur, fugatura metum vox Angelica præcessit: ne*
Vega. *timeas* MARIA. Did: Vega, verba hæc Doctoris perpendens docet, quòd servilem tantùm timorem, quem putabat infuisse MARIÆ, Angelus voluerit abigere ab ea, timorem tamen filialem, qui alis se charitatis involvit, & cacumina virtutum inambulat, & ut dicitur Eccli: 25. *Qui se super omnia superposuit,* nequaquam amovere à MARIA, (ut quid sacrosanctum) intendisse. Ri-
Rich: Laur: chard: Laur: de laud: V. l. 6. *Mulier timorata fuit B. Virgo, & est similiter timor filialis, vel castus, collactaneus humilitatis: ideò Luc:* 1. *dixit ei Gabriel, Ne timeas* MARIA. *Timor autem præparavit in ea locum advenienti Spiritui S. iuxta illud Isaiæ 66. Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, & contritum spiritu, & trementem sermones meos. Pauperculus, propriè est pauper & humilis, qualis erat* MARIA. Christop: Vega iam supra citatus ait: *Ex dono igitur timoris reverentiali, quodam affectu, in Deum ferebatur* MARIA, *ex quodam Spiritûs S. motu, non tamen servili timore unquam mota fuit: quia licet alioquin timor iste bonus sit; non tamen speciale donum Spiritûs S. ex septem enumeratis: est enim imperfectus, neq; illum propterea ulla schola admittit in Christo, & potiùs ad peccatores spectat: & licet in aliis iustis reperiatur; nunquam tamen imperfectionem aliquam exuit: sed perfecta charitas, foras mittit timorem, utiq; servilem.*

Probatur Miraculosè.

725. Sensum Doctorum firmare expedit à miraculosis visionibus. Apparebat frequentiùs famulæ DEI Birgittæ, Cœlestis Angelus, qui plerumq; eâ audiente, varias concinnabat & enuntiabat de Arcanis MARIÆ panegyres: Inter quas præcipua fuit, dum semel, hæc illi retulisse scribitur, de admirandè timorata circumspectione MARIÆ in agendis. MARIA (inquiebat ille) vix perfectò usû rationis (quam felicitatè ei contigisse in primo statim immaculatæ suæ Conceptionis; multi asseverant) à Deo donata fuit, ut, quid Deus sit, probè cognosceret, & illicò eum amare cœpit ferventissimè, imò nedum amare, sed etiam timere: procedente autem ætate, timor ille adeò penetraverat viscera illius; ut inenarrabili circumspectione caveret à malo seu peccato: & præterea exquisitâ solicitudine attenderet, ut omnes actus, quos faciebat, fierent in eminenti gradu perfectionis: quamvis autem vigilantissima fuerit in internorum externorumq; sensuum custodia; ita tamen omnia operabatur; ut à minima imperfectione, vel specie eius, sibi metuere videretur. Quis ergo ambigere audebit, inter præclara virtutum & donorum cœlestium insignia, solum donum Timoris Divini virgini defuisse, vel à ferventissimis actibus charitatis absorptum fuisse? cùm etiam derivativâ quâdam vi gaudeat in alios, illud cæteris communicando. In quo opportunè haberi potest lumen ex Historicis narrationibus.

Birgitta revelatū, quàm circumspecta Virgo.

Probatur Historicè.

Hist: Soc: p. 1 l. 5. n. 83. refert, 726.
quòd Vallisoleti Anno 1545. instar miraculi haberetur, dum P. Faber, & P. Araozius, cum omni genere sexuq; promiscuo versarentur innoxii. Nec dubitavit quidam Comes, in media Curia Regis iocari, dicereq; Patres Soc: JESU, herbam quandam habere, quæ vim habeat interimendæ libidinis. Ea vox cùm sensim sparsa, ad aures quoq; Regis pervenisset; ille Joannem de Zuniga Magistrum morum, ad Patres misit, inquisiturum de herba, cui P. Araozius respondit, omninò se habere talem herbam, quæ non modò contra libidinem; sed etiam contra alia vitia, præsentissimum sit remedium, eam autem communiter Timorem Dei nuncupari. Retulit Zuniga hoc responsum Regi, totaq; id Aula cum approbatione audivit. Memorant iterum quorundam Terræ Sanctæ Annales, cuiusdam herbæ, quæ ad pedes statuæ metallinæ Salvatoris, hæmoroissam curantis, enata, usq; ad illa tempora, vi quâdam divinâ, curabat similes infirmitates: Herbam ergo illam Timoris Dei habere si desideras, quâ ab ægritudinibus cureris animæ, & præsens contra quasve tentationes amuletum teneas; recurre ad SACRARIUM Timoris Domini, MARIAM, quæ ex Timoris sui sanctuario, donum hoc cœleste in corda fidelium mirè diffundit, ipsisq; quodâmodo ingerminat illud: indeq; nō sine mysterio, apud Eccli: 24. *Mater dicta Sancti*

Herba ad extinguendos motus libidinis quænam?

Herba miraculosa ad pedes statuæ Salvatoris enascens.

Eccli: *Sancti timoris*: Vt veluti hâc plantulâ, ad pedes MARIÆ, cui supplicant, contra omnes æstus libidinis, aliorumq; vitiorum impetus, immunes se tueantur. Ipsa etenim à S. Joan: Damasc: Orat: 1. de Nat: V. dicitur. *Plantula feracissima Virginitatis, per quam pulchritudo Virginitatis, latissimè se se diffundit.* Hoc primùm probasse legitur in semetipso, Patriarcha Soc: JESU S. Ignatius Lojola, qui cùm ab initio conversionis, de acquirendo timore Dei ad odiendum peccatum, nimiùm solicitus esset, cœlesti instinctu accessit ad Virginem baiulam Filii in imagine, & in eam defixis diutiùs luminibus, subitò timoris Dei dono totum se percelli sensit, quem B. Virgo, licet non semper perfectum, etiam violenter ingessisse quibusdam legitur. Vnum, quod ante annos paucos contigisse scribit Concionator Historicus in Horto Mariano Alloc: 7. memoro. In primaria quadam Italiæ Civitate, meretricia quædam mulier, domum nefario mercimonio opportunam conduxerat, sed mox eam hospitii pœnituit: advertit enim in pariete atrii, per quod in penetralia subeundum erat, recenti penicillo depictam Beatissimæ Virginis effigiem majestate plenam, eâ specie, quâ à S. Luca depicta, in quibusdam cernitur locis. Observavit propudiosa lena, non parum sibi à flagitioso lucro, propter timorem reverentialem Imaginis sacræ decessurum, cùm & ipsa timidiùs scelus patraret, & adventantes proci rariùs adessent, Imaginem illam reveriti. Quare quæstui suo consulens, illud locatori renuntiat hospitium: quippè quòd muto etiam Imaginis contuitu, nescio quod frigus amatoribus affunderetur.

Damasc:

Ignatius Fundator Soc: Iesu, a Maria donum Timoris Dei petit, & impetrat.

MARIÆ Imago, percellens timore, arcet a libidine quosdam.

Epilogus.

227. Quare, rectissimum, sanè Paul: de Barry in Parad: Hagiopil: c. 1. exerc: 6. suggerit consilium iis,

A qui timoris Diuini vacuas gerunt animas, ut adipiscendi huius cœlestis doni gratiâ, ad hoc peraugustum Timoris Domini Sacrarium, MARIAM scilicet, quæ Matrem se dixit sancti timoris, recurrant. Ait etenim, adhortando sodalem Parthenium sic: *Hortor precordq; medullitùs, ut oculos frequenter in Deiparæ aliquam imaginem defigas cultu constanti & animo devoto: hæc est una illecebrarum pulcherrima, & longè utilior, quàm possit ulla alia tuis oculis objici: quantùm illic habebis oculorum, tantùm habebis in illam amoris: tunc in animum se virtutis desideria ingerent, & studium integritatis, instar germinis erumpet.* B *In eius contemplatione, si oculos obfirmes, pari in Reginam Angelorum, pudore, reverentiâ ac modestiâ affectus, & plenus discedes.* Nec mirum: si enim Polemon juvenis Atheniensis petulans ac intemperans, aspectu & sermone Xenocratis Philosophi, quem de pudicitia habuit, repentè mutatus esse dicitur: si inquam hoc potuit aspectus viri probi, quid non possit aspectus huius pudicissimæ Virginis? quæ Sacrarium sancti timoris habetur. Lev: 26. Monebat olim in veteri lege C populum Hebræorum Dominus: *Pavete ad sanctuarium meum*: officinam Timoris, illum locum esse, indicans: O quàm diviniori, in nova lege, Orthodoxa Ecclesia gratulatur sibi de Sacrario! nimirum de Te ô Beatissima! à qua Timoris Divini aliarumq; virtutum participat charismata. Ergo iam proni advolvamur valvis SANCTUARII huius, & pro tam singulari dono Timoris Domini, clementiam eius humiliter deprecemur, cum Principe Polono, Casimiro, dicendo: Vt sim Virgo

Timor Dei, expostulandus a Maria.

Polemon iuvenis petulans, aspectu Xenocratis mutatus.

Eruditus & munitus
Divinis eloquiis,
Timoratus & ornatus
Sacris exercitiis.
AMEN.

D

SEMITA Salutis.

SS. DEIPARA.

Pro Visitatione B. V. Mariæ.

Abiit in montana, cum festinatione. Luc: 1.

728. ITinerantis hodie per montana Virginis, iam superioribus discursibus, aliquot perscrutati sumus arcana; novum iterum & singulare indagini nostræ objicit se mysterium, dum in domum Zachariæ, non aliter, sed per montana iter elegisse legitur. A A. In montanis etenim quæ viarum commoditas? quæ inter prærupta rupium, semitarum certitudo? quæ commeatûs & hospitiorum opportunitas? ubi vix pernicissimis damulis, idq; sine vestigio, currere contingit, aliquandò & innixis rupi cornibus, pendulis è saxo, viliter virentem cespitem admordere concessum, frequenter non sine ruina. B Crediderim sanè, quòd ad domum illam Zachariæ, præter illas per montana difficiles ac molestissimas semitas, per valles & circuitum montium (ut mos obtinet) longè commodior & facilior haberetur via, curribus etiam onustis deducandis peridonea. Cur ergo MARIA non aliter, sed per montana, hanc piam & devotam, (potiùs, quàm per plana,) eligit peregrinationem? mox patebit mysterium. Plorans olim Propheta, lugentes etiam induxit vias. *Viæ Sion lugent, eò quòd non est, qui veniat.* Thren: 2. Sion, quis non novit montem vel in montibus, situm fuisse ædificium, juxta illud Psal: 2. *Super Sion, montem sanctum eius.* Montium nomine in Scriptura multoties veniunt apud Sylv: Alleg: Potentes sæculi, Principum, Regum, Dynastarum, & dignitatum tam mundialium, quàm Ecclesiasticarum excelsiores status, qui plerumq; elationis & fastûs spiritu elati, vias Sion, vias Domini, nimirum pietatis, & præcipuè, Christianæ humilitatis ignorare cernuntur, Dicit enim Vega in Jud: c. 11. *Rarus est, & singularis nobilis, qui Regni Cœlestis vias currat.* Vanè etenim & falsè sibi persuadet illi, sublimitatem status sui, actus quosq; humilitatis etiam exiguos, plurimùm dedecere. Meritò ergo dicuntur lugere viæ Sion, sectatoribus suis destitutæ. Nam dum in quadrigis & curribus, usq; ad luxum superbiunt Magnates, & nec modicus ab illis in agone humilitatis formatur passus; sacras semitas, infensa urtica & palinurus superbiæ occupat, sicq; via salutis vel totaliter perit, vel nimis periculosè teritur. Itaq; hæc jam deplorata in montanis itinera, desertæ ac obliteratæ virtutis humilitatis semitæ, (quas adeò aspernantur dignitates sublimiores,) ut restaurentur, ipsa Augustissima Regina cœli & terræ MARIA, quamvis Deo ipso jam fæta Virgo, hodie per montana & in montana iter suscipit, humile nimiùm per tres menses cognatæ suæ ministeriũ subitura, per id demissionis suæ exemplo novas excitat & facit salutis semitas, dum nobilissimos quosq; (quibus omnibus longè illa nobilior,) edocet vel in se ipsa, actus humilitatis, summæ celsitudini, minimè derogare. Meritò proinde eandem hodie SEMITAM salutarem fidelium deprædicabo: & ut malè de humilitate persuasis, meliùs consulam, C actus huius virtutis, decus esse sublimium etiam Dignitatum, mihi priùs demonstrare incumbet. Interim breviter salutemus MARIAM.

Thren: — *Magnatũ status, plerumq; viarum Domini ignari.* — *Vega.* — *MARIA viam humilitatis nobilissimos edocet.*

Tu SEMITA fidelium,
Tu exemplar humilium:
Tene, tene hanc SEMITAM,
Qui ad veram tendis vitam.

PARS I.

Dignitatum decus singulare, humilitas.

IGnotam ante adventum Christi, viam vitæ fuisse, os olim asseruit Ambrosinum 729.

Ambro: brosinum ser: 22. eò, quòd nullius adhuc resurgentis fuerit temerata vestigio; at ubi Dominus resurrexit, nota facta est, resurrectione plurimorum. Hinc ulteriùs procedens S. Doctor, similem quodammodo, quemq; aggratulari sibi posse, arbitratur, felicitatem: dum ita ait: *Vnde cùm Dominus in resurrectione sua dixerit: notas mihi fecisti vias vitæ; possumus & nos dicere Domino: notas fecisti nobis vias vitæ, qui nobis semitam manifestavit ad vitam: notas enim mihi fecit vias vitæ, cùm me docuit fidem, misericordiam, justitiam, castitatem:* quibus omninò adnumeranda est humilitas, quam ille cæteris luculentiùs, suos edocuisse reperitur, præsertim Matth: 11. *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde.* Cuius salutaris dogmatis obligationem, cùm fastus mundanus, ad solos despicabiles sæculo, aut ad ipsos Religiosos detorqueat; ideo hanc humilitatis semitam, quantumvis Regio pede, & sub coronato capite frequentiùs terere, quantùm expediat, & quàm honorificum sit, mihi comprobandū est.

Vias vitæ, notas fecit Dominus: quas & quando?

Probatur scripturaliter.

730. Præstò adsunt Ecclesiastici verba, qui fastum quorundam confundens, quibus vel modica demissio animi, præcipitium totiûs honoris videbatur, acsi reverentiæ civilis signum exhibitum inferiori, insigne præjudicium dignitati eorum inferret, & invasor esset coronæ, itaq; talib9, huiuscemodi homines aggressus est exhortamentis. Eccl: 3. *Quantò magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo invenies gratiam.* Ubi Sapiens, non pauperem, infimum, & abjectum apud homines statum, pro mensura humilitatis assumpsit; sed summas celsitudines, & quidem ita, ut æmulâ quâdam inter Dignitates & actus humilitatis concertatione, nobiliora erigat humilitas trophæa in honoribus, ex circumstantia ipsa dignitatis, tantò ampliùs incrementata. *Quantò magnus es, humilia te in omnibus.* Observat enim S. Greg: raram nimis in celsitudinibus conspici humilitatem. *Multi (ait ille) injustè ac tyrannicè regunt, pauci in plena justitia, paucissimi in mansuetudine & humilitate.* Et ideo, si piè præsidere aliis cupis, & gloriosiùs sceptra dignitatis tuæ tenere desideras; humilitatem in singulare decus adsci-

Humilitatis actus, honorem non minuit.

Eccli:

Greg:

Humilis rarus in potentatibus.

A sce: non semper ita purpura tua rutilet; ut omnes pallescant ad conspectam Majestatem: nec continuò splendor coronæ, subditorum oculorum acies à conspectu diverberet: umbra quoq; humanitatis & affabilitatis, ad quemq; regii fulgoris temperamentum sit, & si humiliando te Deo, ponis cũ Propheta in pulvere os tuũ, aut viliori obsequio pietatis te committis; pulvere hoc, purpura tua non vilescet, sed ceu gemmis pretiosissimis, actibus illis resplendescens, gloriosior gratiorq; Deo & hominibus apparebit, S. Bernardo atteстante l. 2. de Consid:

Humilitas ornamentum Purpuræ.

B *Nulla splendidior humilitate gemma, in omni præcipuè ornatu summi Pontificis. Quo enim celsior cæteris, eò humilitate apparet illustrior, & se ipso.* Nec mirum: in alio enim loco huius dicti videtur reddere rationem, dum ser: 4. in Missus, sic ait: *Non magnum (enim) est, humilem esse in abjectione: magna prorsus & rara virtus, humilitas honorata.* Cui multùm congruit illud apud Tilman: in Catena: *Humilitas in honore, honor est ipsius honoris & dignitatis. Omnis dignitas, eò ipso dignitatis nomine indigna est, si humilitatem dedignetur. Humilitas autem sine honore, ipsa sufficit ad honorem: honor verò si-*

Bern:

Humilitas honorata, magnum quid, sed rarum.

Tilman:

C *ne humilitate, se perducit ad confusionem.* Quis ergo vobis timor? quis metus? sublimes Throni, primæ Cathedræ, & celsæ dignitates, ab humilitatis exercitio? Derogat (inquiunt) summo fastigio, flexo poplite in templo diutiùs hærere, quem thronus Regius ad subsellium invitat, & fronte coronatâ pulverulentum terere pavimentum: dedecet primas Infulas sub humilioribus Xenodochiorum postibus, (infirmos visitando, consolando,) inclinari, quas Præsulea in Templis extollit celsitudo. Tremit tanquam ad probrum, assueta deportandis triumphalibus & D Ducalibus clavis dextera, si pro eroganda stipe mendicis protendatur, cùm plerumq; Magnates ad pietatis, si quæ eis aliquandò lubent, opera, alienæ manûs ministerio peruntuntur. Sed quantùm in æstimando hi aberrent, videant: & vel ipsius Ethnici Philosophi doctrinâ, meliùs sapiant. Plinius etenim junior, in suo illo celebri Trajani panegyrico, præclarè id expressisse legitur: ego pauca de multis pono: *Cui* (inquit) *ad augendum fastigium, nihil*

Humilitas sibi ipsi honor est.

Plin:

nihil superest; hic uno modo adhuc crescere potest, si se ipsum submittat securus magnitudinis suæ. Princeps altissimus, Rex maximus, Monarcha supremus, nunquam magis securus est de suâ magnitudine, nunquam magis tutam illæsamq; & inoffensam habet sublimitatem & majestatem, quàm dum ipse se, ad humilis alicuius operis exercitium submittit. Addit ille: *Neq; enim ab ullo periculo, fortuna Principum longiùs abest, quàm ab humilitate.* Nulla res longiùs à discrimine submovet Principum felicitatem, quàm humilitas. Humilitate nemo suam profanavit Majestatem. Si itaq; Ethnici, fausta omnia felicitatis Principum sumebant ab humilitate, & cur orthodoxi Dynastæ, quorum summus Rex, Dominusq; Dominantium
Theop: Christus, ut ait Theophilactus Archiep: Bulgarorum: *Non timebat minui gloriam suam, lavans pedes discipulorum suorum,* ab exercitiis huius virtutis, tanquam à summo dedecore pertimescant?

Probatur Figuraliter.

731. Ezech: Dabit non debile huic veritati lumen, mirabilis illa apud Ezechielem Prophetam quadriga, in qua cœleste numen vectum pompaticè splendescebat: quatuor animalia, colla, felicissima quidem de jugo, loris subdiderunt, inter quæ homo & leo, sibi dexteram vendicarunt. *Facies hominis, & facies leonis, à dextris ipsorum quatuor.* Aquila cæteris altior eminebat, bos sinistram tuebatur partem. *Facies autem bovis, à sinistris ipsorum quatuor, & facies aquilæ desuper ipsorum quatuor.* Indubium habetur apud Expositores Scripturæ, in diversis his animalibus, diversorum statuum vitæ symbola præcessisse, iuxta varias variorum explicationes: Theodoret: orat: 1. ait: *Leo, regnum (namq; hoc animal regium est) significat, per vitulum sacerdotium.* Cùm verò Aquila, quæ volatilium cœli dominatum tenet, Præsuleam super fideles Christi optimè exprimat spiritualem jurisdictionem, aptiùs proinde Episcopalis dignitatis Typum teneat. Et ut par reliquorum illorum animalium fiat allegorica dispartitio: *Bos* designet, status laboriosos & pauperes. *Homo* verò cæteros status mortalium, qui rationabilius & conformiter ad præcepta Dei vitam suam dirigunt, præsertim eos, qui exquisitiùs

Animalia 4. Ezech: symbola statuum diversorum.

Theod:

A operaturi salutem suam, contemptis omnibus humanis, jugo Christi colla sua dedêre, quales sunt religiosi. Trahitur itaq; gloriosè currus hic gloriæ Dei à quatuor animalibus, dum à quolibet illorum statuum, per mali fugam, per mandatorum ipsius adimpletionem, colitur Deus. Sed nunquid trahitur hic currus sine loro? Lorum apud S. Hier: sup. Job: 30. significat disciplinam Ecclesiæ: apud Naxeram in Judic: 17. n. 66. denotat patientiam, humilitatem. Bos quidem, qui grave jugum sustinere assuevit, facilè sustinebit & lorum: idem credo de B homine, præsertim de illo, qui jam voluntariè jugum Christi suscepit, certè sustinebit ille & lorum. Sed Leo, animal regium, nec minùs Regia Aquila, Regum, Regnorum usitatissimum stemma, aureis potiùs torquibus & pretiosis monilibus assueta, vili morticinorum pelli & duro loro subdetne colla sua? Ita sanè, tunc enim pompaticè numen cœleste, in quadriga procedit; dum ne boves, & homines, nimirum pauperes & Religiosi, lorum humilitatis assumunt; sed præterea Leones quoq; & Aquilæ, hoc est Reges seu Dynastæ ac Præsules, similes actus, C qui nonnullis morticina videntur, saltim identidem exercêre, cum aliorum exemplo, non aspernantur. Et sicut cœlestibus illis animalibus, lorum illud cessit in gloriam & decus; sic profectò humilitatis exercitium, in singulare illarum Celsitudinum, censendum est cedere ornamentum. Schema huius egregium habes in Scriptura. Et quidem pro Regibus exhibet in se Pater multorum Regum Abraham, Leoni meritò assimilandus: ex cuius semine prognatus. *Vicit Leo, de tribu Juda:* qui etiam Leonem se probavit, fortiter, viriliter, in trecentis vernaculis D quinq; Reges persecutus, quos & cæcidit. Leo tamen iste quàm subjugalis fuerit, & à loro humilitatis mirè effulserit gloriosus, ut primus Patriarcharum censeretur, insignis ille actus edocet, dum peregrinos tres comiter recipiens, etsi tantâ aulicorum famulorumq, quorum nuper 300. ad pugnam numeraverat, adesset copia, nullius ministerio usus, ipsemet lavandis eorum pedibus se accinxit: *Afferam pauxillum aquæ, & lauate pedes vestros.* Gen: 18.

Hieron:

Abraham humilitate crevit.

Gen: Gen: 18. Demum ad omnia hospitibus præstanda se ipsum obtulit. Ait sacer scriptor. *Ipse ad armentum cucurrit, & tulit inde tenerrimum vitulum & optimum.* ac ut similia quoq; humiliter præstaret hospitibus, compar virtute & dignitate Sara conjunx, serio ei demandat: *Dixit ei: tria sata similæ commisce, & fac subcinericios panes.* Super tanta demissione Abrahæ stupens S. Hieron: ep: 26. ait: *Ipse pedes lavit, ipse pinguem vitulum portavit humeris de armento.* Auxit humilitatis exercitium, dum coram prandentibus, tam præclarus, tam dives, annosusq; senecio staret. *Posuit coram eis: Ipse verò stabat juxta eos sub arbore.* Hic detonant acriter SS. Patres contra fastus nonnullorum, qui similia servis Dei præstare aspernantur, præsertim S. Ambr: c. 5. *Advertimus officium Abrahæ, commendare humilitatem: Abraham stabat; tu primam accubitionis partem occupas. Ea humilitas invenit gratiam, ut promitteretur ei filius.* Benè concludit Did: Niss: vit: abrah: l. 7. c. 3. *Hinc accipiamus, quòd per exercitationem humilitatis, & demissionem, nihil detrahitur cuiquam de sua dignitate, & celebritate in Domo Dei, ut propterea abjectorum officiorum procurationem seu administrationem, nemo defugere debeat.* Si demum plura, (quorum unum de Leonibus audisti,) etiam in Aquilis seu in Præsulibus exempla desideras, recentiores Historias consule.

Hieron:

Ambro:

Niss:

Probatur Historicè.

732. Plurima ad hoc propositum deservientia collegit Tob. Lohner in sua Bibliotheca. Primum est in Cœlestino V. Summo Pontifice, qui post ordinem à se institutum tam sanctè vixerat; ut post totius biennii dissensionem, in illum unum & absentem, Cardinalium vota conspirarent: cuius etiam consecratio, plurium, quàm ducentorum millium hominum concursu celebrata fuisse dicitur. Ipse tamen ob humilitatis amorem, vix mense quinto exacto, nec quidquàm Regibus ac Principibus deprecantibus, eo honore se abdicavit. S. Gregorius M. similiter ad Pontificatum vocatus, se in dolio exportari fecit ex Vrbe ad vicinum montem, & in antro latuit, donec igneæ columnæ apparitione proderetur. Sixtus V, obscuris natalibus ortus, per

Humilitatis exempla in Pontificibus, Cardinalibus, Episcopis.

A jocum dicebat frequentiùs, se ex illustrissima domo originem ducere: eam enim in qua ille natus fuit, per mille rimas ac scissuras, solis lumine admisso, totam uno momento illustrari potuisse asseverabat, ut tumoris, si quem fastigium summæ dignitatis insufflaret, reprimeret faciliùs fastum. Nobiliora sunt, quæ narrantur a Surio, de S. Thoma Cantuariensi Episcopo, qui quotidie tredecim pauperes convocabat, eisq; genuflectens pedes lavabat, discumbentibus ministrabat, abeuntes cum donis dimittebat. De S. Paulino Episcopo Nolano, qui à cæteris po-

B stulabat, inter orandum nomen suum non pronuntiari, tanquam indignum auditu Deo & hominibus: Imò cùm S. Severinus oris eius effigiem depingi postularet, graviter stomachatus, eum acriter reprehendit, quòd id petere in animum induxerit. Deniq; ut humilitatis exercendæ ampliorem nancisceretur materiam, stimulatus etiam à charitate, mancipium unius viduæ fieri voluit, & pro eius redimendo filio divendi. De S. Hugone Episcopo Lincoliensi id habetur, quòd dum quandam Ecclesiam muro exstrui curaret; propriis manibus & humeris lapides & cementum artificibus sub-

C ministraret. Admiranda legere est ap: Mansi: d. 11. de S. Carolo Boromæo Cardinali & Archiep: Mediolanensi, nedum sanctitate, sed & titulis gentilitiis præclarissimo, quos tamen supererogatoriis exercitiis humilitatis exornare studiosiùs conatus est. Inter alia hæc referuntur. Sub habitu Cardinalitio indumenta portabat adeò lacera; ut cùm unum eorum, cuidam pauperi in eleemosynam largiri vellet, hic ipsum accipere detractârit. In visitationibus ambulabat pedes, propriosq; servos multoties ab oneribus libera-

D bat, propriis ea imponens humeris: cum vilissima plebe familiaritatem inibat: cætera non capit locus, ut recenseantur. Cæterùm quantùm eius humilitas honorata sit coram Deo & Ecclesia, notarunt benè proximi seculi Scriptores. Ex quibus habes iam abundè probatum, quod ex humilitatis exercitiis, summis etiam Celsitudinibus, nihil decedat honoris, imò per hoc singulare illis accedat ornamentum. Vtinam ergo ampliùs non lugeant istæ

viæ

viæ Sion desertæ, viæ nimirum humilitatis, sed suos etiam in Dignitatibus reperiant sectatores.

PARS II.

SS. DEIPARA,

Semita salutis.

733. En quàm feliciter simulq; venustè, vel ex ipso nomine, MARIA, novus hic gloriæ Deiparæ accedit titulus, dum illud suo honorificentissimo junctum agnomini, illam esse mirabilem viam deprædicat: etenim ex Programmate: *MARIA IESV*, iste progignitur anagrammatissimus: *Mira es via:* qui non tam in transpositione & elementorum concinnitate; quàm in mystico sensu, sui fecunditate, honorem MARIÆ, & titulum præconceptum, non modicè nec viliter promovet. Quid enim, *Mira es via?* *An non* (ait Adrian. Lyræus Trisagii l. 1.) *illa est, quæ initiavit nobis viam novam & viventem per velamen.* Hebr: 10. id est carnem suam, Filium nempè, quem carne velavit, sive etiam per carnem suam, id est externum hominem suum, in quo tot ac tanta benè vivendi nobis exempla monstravit, ut de Ea, quæ olim de Sapientia, Scriptura expressit, dicere liceat: *Deduxisti eos in via mirabili.* Sap: 10. quod tum fieri videmus; cùm per maternarum virtutum vestigia non degener proles incedit. Sed primùm ante cætera, virgineas semitas & vestigia, quæ altiùs montanorum, visitando Elisabeth, petris impressit, ut Celsitudinibus, humilitatis exempla nota faceret, videamus.

MARIA IESV, anagramma: Mira es via.

MARIA viam novam initiavit.

Probatur Scripturaliter.

734. *Exurgens MARIA, abiit in montana cum festinatione in Civitatem Iuda. Et intravit domum Zachariæ &c:* Doctus Commentator Scripturæ. Anton: Escobar l. 8. de MARIA, ex præfatis verbis, multa colligit de Virgine præclara mysteria: inter quæ, præcipua sunt humilitatis Marianæ præconia, adeò; ut ex prima vocula *Exurgens*, ad profundissimam abyssum humilitatis in MARIA pertingat. Ait etenim. *Exurgens tunc præcipuè Virgo ostenditur, cùm profundissimæ humilitatis abysso addicitur. Nam cùm se Altissimi ostentasset ancillam: Ecce ancilla Domini;*

Escob:

A *mox ab Evangelista, exurgens auolansq; in montana describitur.* Quid celsitudini tantæ cum tanta abjectione? Profectò eo ipso, quòd tantæ submissionis barathro addicatur, in perfectionis vertice collocata meritò ostenditur. Quò enim humilior, eò veraciter elevatior. De Christo Virginis Filio, Isaias ait: *Erit fructus terræ sublimis.* Nonnulli, ly *sublimis terræ*, adjectivum efficiunt, alii veraciùs illud fructui accommodant: *Sublimis erat fructus huius terræ.* Terram exponit S. Bonavent: & dicit esse Deiparam, Christum autem, fructum sublimem terræ Virgineæ appellat. Jam difficultas emergit. *Quomodo potest* (ait in speculo. c. 14.) *altissimus esse ille fructus, cuius brevissima est & humilis arbor? Quid sublimi fructui, cum humillima terra?* Respondet idem egregiè? *Certè arbor huius fructûs, MARIA, & altissima simul & brevissima: altissima, dignitate, brevissima, humilitate.* Imò, quia humilitate brevissima; ideò (ait cit: Escobar) necessariò est altissima, Dignitate. Quanta illa humilitas, quæ tam præcelsam Virginem constituit, ut Deum ipsum, infinitè sublimem, fructum posset exponere. Hinc est, quòd ut luculentiùs edoceret. Virgo, pulchro sibi fœdere copulari humilitatem cum Celsitudine, dum iam esset ad sublime Maternitatis Dei evecta; illicò, humilitatis terit semitas, ad vile trium mensium circa cognatam suam ministerium properando, quarum simul difficultates, exemplo suo complanat. Quod observavit Dion: Carthus: dum ait: *Cùm MARIA, Mater Domini effecta esset; properavit ad suam cognatam, visitavitq; eam, & ministravit illi: Non ergo dedignentur Prælati ire ad inferiores.* Quibus verbis innuit Doctor, quascunq; sublimes dignitates ad sectanda Marianæ humilitatis vestigia invitari: ex quibus Regias etiam celsitudines, fausto firmoq; pede procedere posse in huius virtutis exercitio, vel in ipso Rege simul & Propheta, Davide, probatum haberi, tenet *Pacianus* Barcilon: Episcopus, in Parænesi ad pœnitentiam: dum etenim abjectioria opera pœnitentiæ persuadere fidelibus vellet, nè erubescerent luctus & sordium humilitatem, Davidis exemplo commonefaciebat, inquiens: *Nolite hanc secturam timere, charissimi: sustinuit illam David: ja-*

MARIA, terra sublimis.

MARIA properans in montana docet humilitatē.

cuit in

Pacian: cuit in cinere sordenti, sacco insuper horrenti deformis: ille quondam gemmis assuetus & purpuris, texit in jejunio animam suam: cui maria, cui sylvæ, cui flumina serviebant, promissaq; divitias terra parturiens, madidus lacrymis, consumpserat oculos illos, quibus gloriam Dei viderat & infelicem miserumq; se confessus est, Pater Mariæ. Expendit hic Præsul illa verba. Pater Mariæ. id est nobilissimi generis truncus: veluti dicat, si tam magnus celsusq; pudore non suffusus est, cùm in cinere & humilitate lamentans jaceret; quorsum erubescere vos debeatis, tantâ distantiâ inferiores. Disquire adhuc, quam ob causam, cùm de regni opulentia, deq, aulæ luxu præmisisset, ad ultimum reservavit, ut subnecteret, Patrem fuisse Mariæ, videlicet ex optimo Rhetoricæ canone, qui monet ad eloquentiam spectare, ut amplificatio gradatim crescat, & quod amplissimum est, extremâ reponatur clausulâ: quò ergo concipiamus nobiliorem ex eo, quòd de eius stirpe MARIA nasceretur, quàm ob divitias, ob Regni purpuram, ob alia quæcunq; externa ornamenta, ideò post sermonem de imperio & thesauris, subintimavit MARIÆ Patrem fuisse: & meritò penitùs, nam quid gloriosiùs, quàm eius fœminæ dici Patrem, quæ DEI incomprehensibilis Genitrix? Lubens quidem huic, solertissimi Expositoris

Scherl: Canticorum, Pauli Scherlogi Vestig: 34. n. 80. dogmatizationi adscribo; sed altius præterea iisdem in verbis mysterium observo. Miserum se confessus est, Pater Mariæ. Non ita etenim ex his verbis videtur crescere meritum humilitatis Patris MARIÆ, ex dignitate Filiæ, quin simul crescat & exemplo modestæ demissionis eiusdem: nam quam benè in spiritu noverat dignissimam sui Filiam; non ignorabat simul fore & humilem ancillam, cuius etiam non inobscurè memoratus est Psal: 115. Credidi, propter quod locutus sum, ego autem humiliatus sum nimis. Ego servus tuus, & filius ancillæ tuæ. Et cuiusnam ancillæ? non errabo si dixero, non alterius, nisi illius, quæ dum Mater fieret DEI, potensq; eò ipso Regina Universi, ancillam se dixit. Ecce ancilla Domini. nimirum, Beatiss: Virginis MARIÆ. Hanc etenim à Davide in spiritu Propheticò præscitam, imò quo ad nonnulla

David humilis, quia Pater Mariæ.

A mysteria in eius Psalmis prædictam præconizatamq; communiter asseverant Doctores: ut cuius ille Pater diceretur origine, idem illiusmet institutione & gratiâ, filius gestiret nominari. Et filius ancillæ tuæ, atq; sic, ut ex delibata præcognitæ filiæ exemplaritate, viam humilitatis, etiam in tam sublimi statu se cognovisse profiteretur. Infelicem & miserum se confessus est, Pater Mariæ. Vtinam hæc sacra humilitatis MARIÆ vestigia, quæ nonnisi prævisâ, Regem Patrem, strenuum habuêre sectatorem, nunc iam ipso facto itinerantis & properantis ad vile mini-B sterium, novas huius virtutis exercitiorum excitent in nobis semitas: quibus, præeunte MARIA, sine ullo delectu personarum, adeò iam per Virginem complanatæ, ab omnibus decurrantur salutis viæ.

David præsciebat Mariam.

David filium se dicit Mariæ.

Probatur Figuraliter.

735.

Cæterùm, cùm MARIA universaliter dicatur semita salutis; ampliùs adhuc aliquid in singulari dicendum est. Tres olim vias sapientissimus Salomon cognitu difficiles, & quartam planè incognitam deplorabat. Prov: 30. Ast si modo viveret (ut ait Andr: Ly-C ræus cit:) una nobiscum, quod ante ignorârat, nunc probè conspiceret. Viam scilicet aquilæ in cœlo, viam colubri super petram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia. Quadruplicem porrò illam viam, unâ, eâq; planè mirabili in MARIA, comprehensâ, quis non videat? quâ ipsa mortales omnes, ad vitæ æternæ felicitatem ducere non cessat: ac primùm, aquilæ via, (ut explicat idem Author,) quid aliud, quàm eius prudentiam denotat? quam Rom: Orator Cicero l. 2. Rhetor: in his tribus consistere docuit, nimirum, præsentium ordinatione, præteritorum recor-D datione, & futurorum prævisione. quæ tria olim Deus, in dilecta sibi gente requisivisse legitur. Deuter: 32. Gens absq; consilio & prudentia, utinam saperent & intelligerent, ac novissima providerent. Saperent, ex comparatione præteritorum: intelligerent, ex consideratione præsentium: providentiam adhiberent in expectatione futurorum: a quibus, si mens humana deviat; rapitur per prærupta & invia vitiorum, viamq, salutis deperdit. Ideo, ut exemplo suo,

Prov:

Via quadruplex ignota Sapienti: explicatio de Maria

Aquilæ via, est Prudentia. Cicero.

Deut:

 mortali-

mortalibus præiret Ductrix aquila Maria, & provocaret pullos suos, scilicet clientes, illa tria munera prudentiæ in se perfectissimè expressit. Experimentis cæteris prætermissis, singulariter in hodierni Cantici ipsius *Magnificat*, hæc tria enituêre Ancillæ: *Sicut locutus est ad Patres nostros.* Ecce præteritorum beneficiorum dulcis rememoratio. *Quia fecit mihi magna qui potens est, Quia respexit humilitatem ancillæ suæ.* ecce præsentium humilis & grata consideratio. *Beatam me dicent omnes generationes.* ecce futurorum oculatissima prævisio. Cuius proinde rectè symbolum est Aquila, utpotè, quæ mirâ pollet oculorum ad videndum acie, sicut Prudentiæ est prospicere, & omnia providere. Et exinde ab Ecclesia, SS. Deipara singulari honoratur titulo, dum in Litaniis Lauret: dicitur: *Virgo prudentissima. Secundò.* per viam colubri justitiæ virtus intelligitur: sicut enim coluber repens per terram, nihil aliud illi adimit, sed sua omnia ipsi relinquit, ubi alia animalia eam solent pessundare & extenuare; Ita Maria, de qua Psal: 44. *Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem, propterea unxit te Deus,* viam nobis justitiæ reseravit. Nedum enim censum Augusto, & par turturum, legi persolvit; sed etiam hodie Infanti Joanni amissam in Protoparente, visitatione suâ quodammodo restituit innocentiam. *Tertiò via navis in medio mari,* fortitudinem eius designat, quâ veluti navis Institoris de longè portans panem suum, contra fluctus & tempestates, procellosæ huius vitæ, fortiter incessit. Non eam Judæorum furor, non militum Romanorum sævitia, non plebis impudentia, potuerunt à Cruce filii dimovere. Mille telis impetebant illam linguæ, mille audiit maledicta, & tamen stetit hæc Mater in irato mari, mediis cruciatuum procellis inconcussa, quia Deo nixa, quia Divinæ voluntati devota: cuius Virgineæ fortitudinis, non vile hodie emicuit schema, cum tenella virago montosi itineris spretis difficultatibus, sublimia petrarum alacriter scandit per juga obsequium cognatis præstitura: cuius fortitudinis suo exemplo, fideles edocet, quo animo tempestates sæculi, & cætera, in via salutis, adversa, superanda sint. *Quartò.* deniq; *per viam viri*

Magnificat, canticum prudentissimum.

Coluber symbolū iustitiæ.

Psal:

MARIA, iustitiæ amans.

MARIÆ fortitudo in adversis.

A *in adolescentia sua,* siue ut alia versio habet *in adolescentula,* summam eius temperantiam & castitatem intelligamus, quâ virginitatem amplexa est, eo sanè tempore, quo hæc virtus non ignota tantùm, sed & exosa habebatur: cùm tanto huius virtutis amore exarsit, ut non solùm per omnem vitam virgo vivere; sed & Virginitatem Deo vovere prima omnium voluerit, ad multorum multarumq; millium mox secuturarum exemplum. Singulare specimen castitatis exhibuisse Virginibus, in eadem visitatione perhibetur Maria, docent enim non improbabiliter Theophil: Euthym: Niceph: ap: Veg: n. 1513. Beatissimam Virginem, completis tribus mensibus mansionis cum cognata, antequam Elisabethæ partus advenisset Joannis, domum in Nazareth remeasse, indecorum putans, Virginem, mulieris interesse partui: cùm consuetudo apud Hebræos invaluerit, & hucusq; perduret, etiam illas, quæ domi essent, pariente aliquâ fæminâ, alio divertere, ne partui adstent. Hæc ergo admirabilis illa via, hæc salutis SEMITA, quàm nobis tot virtutum micantibus exemplis, imò & ipso nomine suo, monstravit MARIA, ut cum Salomone exclamare liceat, verè *Via eius pulchra, & omnes semitæ eius pacificæ.* Prov. 3.

MARIA, excellens in temperantia & castitate.

Theop: Nicep: Euthy:

Prov:

Probatur Doctoraliter.

736. Quam benè huic titulo MARIÆ faveant Patres, videamus S. Greg: Nazianz: alcobuli nomine scribens ad filium eius: ubi trifariam assignasset viam, de tertia sic ait: *Hâc præclarâ viâ, ij omnes incedunt, quibus iam vita minimè in tertia est. Ter certè, quaterq; beati homines, in terra sublimiorem vitam agentes, cœlibes mundi contemptores, cœlipetæ, pauperes, tristes, humi cubantes.* Subsumit verborum Doctoris Interpres, Adr: Lyræus inquiens: *Et hæc via est, quam nobis aperuit MARIA.* S. Bernard: hom: 3. l. Missus. *Ipsam sequens non devias, ipsam cogitans non erras, ipsâ duce non fatigaris, ipsâ propitiâ pervenies.* S. Athan: ad Decreta Nicænæ synodi. *MARIA præfecta est viis DEI apud Christianos, sicut Diana apud Gentiles, quæ in biviis aut triviis sedens, prætereuntes dirigat, quo itinere rectâ, ne aberrent, incedant, in summis namq;* (teste Propheta) *excelsisq; verticibus supra viam*

Nazian:

Bernar:

Athan:

in mediis

in mediis SEMITIS *stans clamitat, & dat vocem suam*, S. German: Constant: ser: 2. *Tutela tua, ô MARIA! immortalis est, & intercessio, vita, & perfectio perpetua. Nisi enim Tu praires; nemo spiritualis evaderet, nemo in spiritu Deum adoraret: tunc enim spiritualis factus est homo; cùm Tu Deipara, Spiritûs S. habitaculum effecta es. Nemo Dei cognitione repletus est, nisi per Te ô Sanctissima. Nemo salvus, nisi per Te ô Deipara! Nemo periculorum expers, nisi per Te Virgo parens.* Explicatiùs, quamvis breviùs, idem asseruerunt alii: Venant Fortun: ap: Polyant: Mar: *MARIA, via ad cœlos humano generi sub tartara lapso.* Anastas: Antioch: *MARIA, via salutis nostra.* Joan: Damasc: in Paradis: B. V. *MARIA, SEMITA nostra salutis.* Trithem: de miracul: B. V. *MARIA, semita justitia pulcherrima.*

German:
Venant:
Anast:
Damasc:
Trithe:

Probatur Miraculosè.

737. Verùm præter testimonia Patrum, jure se promeritam huius tituli usurpationem comprobare voluit Divinissima Virgo, quibusdam miraculis, dum nonnullis erronibus, viæ Ducatum præbuit etiam ad salutem. Vir quidam Religiosus è sacra D. Benedicti familia, valdè addictus mysterio MARIÆ itinerantis cum puero JESU & Sponso Josepho, in Ægyptum: dum piè illud meditaretur in itinere (quod scribit Carthag: l. 8.) contigit, eum semel in deserto monte feris & grassatoribus, in festo, per densam noctem aberrasse, & ecce ei obvius quidam homo cum jumento, & venustissima mulier elegantem pusionem ulnis complexa, insidens jumento, a quibus periculum edoctus, in viam eductus est: (gratissimâ recordatione commemorare solebat, non aliter se, ex horum inter pergendum colloquio exarsisse, quàm discipuli olim euntes in Emaus) cumq; propè oppidum pervenissent, illis subitò disparentibus, quasi ex somno experrefactus, & ad se reversus dixit: Nunc scio, Sanctissimum Josephum, Virginem Sponsam & puerum Jesum, qui via, veritas, & vita est, mihi socios, consolatores, & ductores extitisse. Nobilius quid & magis prodigiosum novo sæculo, circa A. D. 1612. vidisse Italia scribitur a nonnullis apud Conc: Histor: hist: 147. in Antonio Mazzagallo, Patriâ, Anconitano: hic nobilis

MARIA, errantem devotum deducit ad viam, occurrendo cum puero Iesu & Iosepho Sponso.

A erat cytharædus, simulq; facetus ludio, qui larvatus, plerumq; scenas histrionicas, cum, non modico quæstu & lucro, (quod prodigus facilè apud caupones absumebat,) in Patria instrueret, per vicos & urbes aberrando eiusdem infamis lucri gratiâ; Romam tandem pervenit, ubi opimum sibi ex arte propudiosa promittebat quæstum. Et quidem ab initio bellè procedebat ludus, & nuganti frequens aderat spectator: sed dum ferveret scena, ludus mutatur in luctum: subitò cæcus Antonius factus ducem & baculum poposcit, & ad angulum theatri interim a sociis

B deducitur: ærumnosis igitur circumvolvitur cogitationibus: intelligebat quidem plagam ab altiore manu inflictam; sed de remedio non circumspiciebat: pœnam sensit peccati, pertinaciam vitare nondum sustinuit. In illo cogitationum æstu, matrona quædam (ex voce conjecerat, & hæc ipsa Beatissima erat, ut infra audies,) ad latus adstitit, & Antonium hisce allocuta. *Satis datum est nugis, satis servitum est oculis profanis, nunc, ut te ipsum inspiceres, Deus te luminibus privavit. Quàm tenebrosa sit via peccatorum, te casus hic docet: priùs diem animi, postea oculorum*

C *amisisti: periit tibi visus, ne periret anima: vel cæcus agnosce judicia Dei: nunc ergo relictis non sponte ludicris, saluti tuæ consule. In patriam & ad Deum vis reverti? in utroq; ducem me habebis.* Hæsit Antonius, & stupore defixus mirabatur, quid sibi vellet fæmina, dux viæ? allabitur cæco radius è cœlo: videt intùs, quod non aspexit foris: dicit acceptare se beneficium oblatum, secuturum, quo duceret ipsa: Sic ambo recedunt de theatro nemine interpellante, iter prosequuntur: in itinere plura audivit cæcus à Duce fæmina retroactæ vitæ eius reprehendentis facta, quibus, durus

D emolliebatur cæci affectus ad pœnitentiam, ut densa expiraret suspiria, ignorans, quis tam potentes animi pœnitentis cieret affectus: sic progrediendo deveniunt Lauretum: in ipso S. Ædis ingressu, iam se Matrona illa prodebat, quæ esset, cùm Antonio diceret, *ut Intraret secum ædem suam, & peccatorum sarcinam deponeret.* Quibus peractis, Anconam usque, viam prosequuntur, ubi sub ipsa Civitatis porta matrona consistens, monet cæcum, nunc iter esse

MARIÆ beneficio, cæcus cytharædus ductus Lauretū.

iter esse confectum, subitòq; a terris in cœlum recessit. Antonius iam, etiam sine oculis advertit se in Patria esse, moxq; a Civibus cognitus, rem totam enarrat, & deductum se a fæmina asserit, quæ eum Laureti in sacellum inducens, suum esse vocabat: hinc se nō ambigere, quin illud factum favoris ac officii erga se immeritum, a Deipara profectum fuerit, cui per omnem vitam frigidè quidem cultum impendisset. Vbi demum, ad Ecclesiam Patrum Soc: eleemosynis victitans, cum sanctitatis opinione ultimum vitæ diem clausit.

Probatur Historicè.

738. Notavit Justinus, quod Semiramis, famosa Ægypti Regina, (quæ magnitudine animi sexum suum excessisse videtur) victrix multorum Regum, (ut perpetuum facinorum gloriosorum suorum relinqueret monumentum,) sumptuosa quædam ut erigeretur columna, mandavit, cum tali inscriptione: *Vias meas pecuniis stravi, quas nec feræ quidem prius ambulaverunt*, viarum facilitatem, præferens tot gloriosis victoriis: O incomparabiliter gloriosiorem, quis non prædicet MARIAM? quæ non pecuniis; sed suæ sanctissimæ vitæ exemplis, fidelium vias stravit & complanavit, imò se Ducem viarum præbuit, ipsa non minùs Princeps itinerantium, quia initium viarum Domini effecta iuxta illud. Prov. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum.* Septuag: vertunt: *Dominus creavit me, initium viarum suarum.*

Semiramidis gloria, a viis publicis reparatis.

Prov:

Epilogus.

739. QVid ergo miremur SEMITAS MARIÆ per dura montana ad cognatam Elisabeth? dum eam, tot aliis præstitisse itinerarium salutis, conspicimus luculenter. Sidonius l. 2. ep: 2. tradit, in primitiva Ecclesia, primam literam nominis Petri, pro saluo conductu Christianis fuisse, vt salui & securi pericula viarum evadendo, ad locum pervenirent: Quis bonus id abnuat? vel primæ literæ MARIANI Nominis, majorem vim inesse, ut omnes infestas hostium phalangas, quæ circumstant vias nostras, intrepidè perrumpat, & salvos undiq; per viam salutis conducat? Nicephorus, antiquus Historiæ Ecclesiasticæ scriptor memorat, inter alia Templa, Constantinopoli, Beatæ Virgini, a Pulcheria Augusta, magnificè exstructa, etiam unum fuisse, cui, ab Indigete & Præside Deipara, *Hodigetriæ* seu *Ducis viæ* nomen fuit impositum. Hanc nos igitur *Hodigetriam*, hanc vitæ Ducem, præeuntem tot virtutum exemplis, sequamur MARIAM: hanc in viis ignotis, in salebris impeditis, in ascensibus arduis invocemus: hanc exoremus, ut suo ductu reducat pedes nostros in viam salutis, ne quâ a recto tramite deflectentes, per abrupta vitiorum feramur. Hanc enim sequentes (ut ait Mellifluus) non deviamus, hanc rogantes non desperamus, hanc cogitantes non erramus: hâc tenente non corruimus, hâc duce, non fatigabimur, hâc propitiâ, ad beatitudinis Regnum perveniemus: donante Filio eius JESU Christo, cui cum Patre & Spitu S. omnis honor & gloria.

AMEN.

Litera P. saluus conductus antiquorum Christianorū.

Templum Hodigetriæ seu Ducis viæ, apud Græcos famosum.

SICLUS

SICLVS ad pondus Sanctuarii.

SS. DEIPARA.

Pro Purificatione B. V. Mariæ.

Vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Luc: 2.

740. MIrum sanè vel invitis ingerit se A oculis spectaculum, in hodierni S. Evangelii prælectione. A. A. Non sanctior, nec humanior Parens ulla Templum subiit Jerosolymis, MARIA Matre Domini; nec ullus, ex adytis tam ferox prodiit Sacerdos, quàm Simeon. Quæ enim illa fuit humanitas, quâ Virgo Filium avulsit a sinu suo, ut abdicatione sibi tam dispendiosâ, senis sinum locupletaret pariter & recrearet? qui verò rigor inhumanior, quàm qui Simeonem efferavit, ut pro filio, ferrum reponeret Matri, dicens: B *Tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Justum, diffiteri non audeo Simeonem, cùm eum Lucas justum appellet: Quomodo eum suspicer Numinis contemptorem? quandò illum Dei vox timoratum renuntiat in Scripturis: *Homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste justus & timoratus:* Timoratum & justum non inficior Simeonem, id enim extat in annalibus Dei; Sed minùs mitem, sed paulò crudiorem videre mihi videor: siquidem non calamo exaratum illud est in corde MA- C RIÆ, sed ferro. *Tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Ferrum stringit senex in Virginem, non ut cutem perstringat, nec carnem perforet, nec ut ossa medullasq; pervadat, sed ut animam feriat, & perfodiat; & tamen a Spiritu S. hoc artificium didicisse, attestatur S. Lucas. *Et Spiritus S. erat in eo.* Ergonè ferociam sub columbæ Magisterio didicerat ille? Sed Gordium hunc nodum, vel potiùs latens mysterium solvet S. idem Evangelista, si verba illa attendantur: *Vt facerent se-* D *cundum consuetudinem Legis pro eo.* Et quæ nam illa lex? Num: 18. præceptum erat, ut primogenitus oblatus in templo, SICLIS argenti quinq; a Parentibus suis redimeretur, quæ lex

MARIÆ gladius animam non corpus penetrat.

Siclis quinque, Primogeniti redemptio.

a Beatissima Virgine, observata est, & persoluta Sacerdotibus, ut fatentur omnes apud Sylveiram in Evang: Q. 16. n. 60. Sed quare expressè S. Evangelista huius redemptionis mentionem non facit? Adeò difficile hoc est, ut dicat doctissimus Salmeron, quòd non de omnibus a nobis potest dari ratio. Aliquam tamen subodorari licet, devotionis gratiâ, rationem. Porrò profundioribus de causis MARIAM, SICLUM seu nummum DEI a Patribus appellatam infra audiemus. Moysaicos igitur persolvisse SICLOS Sacerdotibus, parùm habuit MARIA, nisi simul soli supremo Numini mysticos alios obtulisset, nimirum se ipsam, sistendo se in Templo cum Prole: SICLUS ergo hic, cudendus erat edoctâ a Spiritu S. sacerdotali Simeonis manu, Vulcania ignis cœlestis in corde Virginis, focíq; instruendi & incudes: atq; veluti ferrum gladii, in validum adaptandum erat malleum, ut SICLUS hic expressior, figuratiorq; appareret. Ergo hodie Almam Deiparam, sistentem se in Templo cum Divinissima sua prole, dum contemplor, atq; eam variarum virtutum renitere speciminibus conspicio; SICLUM ad pondus Sanctuarii, eandem appellabo: priùs tamen quorundam falsarios SICLOS, seu talenta, quæ non sunt ad pondus sanctuarii, exactiùs observabo. Interim breviter salutemus MARIAM.

Sylve:

MARIA, Siclus, seu Nummus Dei.

O Nummosa! pretiosum
Tu Filium speciosum
Redemptorem redemisti,
SICLIS quinq; quos pendisti.

PARS

PARS I.

Contra abusum talentorum.

741. Etiam nunc quodammodo hebraizat Deus, dum SICLOS non amat, nisi eos, qui, ut olim Num: 7. ad pondus Sanctuarii reperiantur. Monetariam enim quasi videtur exercere ille cum hominibus, dum, pro varietate gratiarum, diversa diversis elargiens dona, metallum veluti, materiamq; subministrat, ut inde quisq; operum suorum fabricatione, SICLOS meritorum multiplicet, exprimendo in illis virtutum figuras, dum operatur in talentis sibi concessis, siue intellectûs perspicacitate, siue in quinq; sensuum usu, siue in rerum temporalium abundantia, quod solerter observavit S. Greg: M. hom: 9. in Evang. Fateor libenter, quòd à plurimis cuduntur hi SICLI studiosissimè, sed plerumq; non ad pondus Sanctuarii. Quis edisserat, quantò applicationis studio a nonnullis mens excolitur ad doctrinam? quantis conaminibus obsequuntur sensibus, ut suis fruantur? quas oportet devorare laborum periculorumq; difficultates pro temporalium acquisitione ac conservatione? SICLI tamen ipsorum, nimirum opera, non sunt ad pondus Sanctuarii, id est, ut placeant Deo? Doctrina enim sine spiritu, sensus sine custodia, & mortificatione, aut temporalium bonorum fruitio, sine timore Dei, SICLI quidem speciosi, sed minimè pretiosi, & qui in statera meriti, æquum pondus apud Deum exæquare non possunt.

Num:

Nummi sunt talenta à Deo cuiq; concessa.

Greg:

Conatus nonnullorum vani.

Probatur Scripturaliter.

742. Celebris habetur, & quo ad primum valdè opportunus ille locus S. Scripturæ, ubi D. Paulus, donum linguarum, (quod scientiæ latentis prodromus est & testis,) si pietatis internæ nervus & charitatis in pectore latentis organum illius non informetur spiritibus, vanum & inutile arbitratus est, dum ait: 1. Cor: 13. *Si linguis hominum loquar & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero Prophetiam, & novero omnia mysteria, &* A *omnem scientiam; et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.* Arguit implicitè in exemplo sui S. Doctor, eos, qui præpostero quodam in studia charitatis, & in studia doctrinæ aguntur conamine, & interdum, si inter mensas nobilium jactabundi, abstrusiora cæteris tacentibus oggerunt, aut si de cathedra detonant fastuosiùs suadâ rariori; credunt se, utinam etiam non glorientur, Tullios vel Demosthenes, imò Paulos in Areopago fulminantes, licetsi ipsimet frigeant in studio orationis, cæterisq; pietatis exercitiis, & a- B nimam exsuccam spiritu portent in corpore, quod voluptuosè pertractant, novi isti Orbis Apostoli. Tinniunt quidem gratiosè hæc cymbala æraq; sonantia, aliis; sed sibi tacent, cæteris aliquando cum lucro, sibi nihilominùs damno non modico, dum enim student aliorum, ut putant, saluti; ipsimet Evangelium dediscunt, humilitatis, orationis, & similium privata negligentes exercitia. SICLOS quidem in parte colligunt aut cudunt meritorum; sed non omninò ad pondus & libram Sanctuarii, ac intaminati meriti, quale plena & defæcata expostu- C lat Charitas. Ille etenim concionatur ut Paulus, qui jejunat ut Paulus, qui vapulat ut Paulus, qui rapitur in orationibus ut Paulus. Paulus alterâ manu tenet Pentateuchum, ut Romam instruat, alterâ tenet virgas, ut carnem concidat. Paulus ut JESUM Crucifixum prædicet, non superbit in stola micanti, sed nervos parat ut castiget corpus, nè fortè cum aliis prædicaverit, ipse reprobus efficiatur. Sine his, excellentissimus etiam ac doctissimus Concionator, Saulus est mihi, non Paulus. Et ut ait disertissimus Oliva: *Non est quid gratuler tali, effossam foveam,* D *in qua sepeliat aliena vitia, quia quantum verborum effundit, tantùm infundit ferculorum:* acuto hoc epiphonemate tangens nonnullos voluptuosos verbi Dei, quamvis facundos Præcones, socios convivasq; Dynastarum. Quid dicam de subintrantis furtivè, si facta dictaq; succedant, vanæ gloriæ fascinatione? hæc plerumq; si præoccupat mentem, in tantùm talento scientiæ, de valore meriti detrahit; ut ad pondus Sanctuarii, vel parùm aut nihil vale-

Cor:

Scientia sine charitate, nihil prodest.

Scientia fastuosa arguitur.

Abusus talenti scientiæ reprehensus.

Prædicator, socius mensæ, parùm vel nihil valet.

hil valeat, adeò, ut plùs quandoq; de radiantis ſublimis doctrinæ fulgore timendum ſit prædicaturo, in ſuperba aulæis cathedra, quàm ei, cui, mediocri cum ſit inſtructus talento, de humili pulpito ſimplicibus ſimpliciter ſermocinandum occurrit. Utinā ſcientia talium Solem indueret, qui & lucet, & ardens calefacit, & non ſolo ſtellarum fulgore niteret, ſub quo interdum alget & ipſe, dum charitatis flammas non excitat, doctus, ſed frigidi cordis Præco: his etenim ne tandem turpiter cadant, non ſufficit levâ manu ſuſtentari, exiguum enim eſt tanto periculo firmamentum: ſed ut olim Apoc: 1. viderat. *Ioannes virum inter aurea candelabra, qui habebat in dextera ſua ſeptem ſtellas,* magnâ vi & robore auxiliorum Dei, quod dextera denotat, ſuſtentari exigunt, utinam vel ſic, a præcipitio & ruina ſecuri ſint! Cui remotè alludit Rupert: l. 2. in Apoc: *Iam iſto dicto timor ſalubris conſtringit, quia ſic ſtellæ, iſtæ in cœlo ſunt, ut eas teneri oporteat, nè cadant in terram nam de cœlo ſtellæ plurimæ ceciderunt, & de ſtellis facti ſunt Principes tenebrarum. Qui tenet ſeptem ſtellas in dextera ſua ſimul innuit terribiliter, ut qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat, non enim ſtat ſuâ virtute, ſed dexterâ Domini ſuſtinente.* Et ſanè. Cherub ille ſcientiarum plenus, decore gemmarum tam ſplendido dum enituit, ſorduit: ideoq; luxit plorans à caſu, quia nimium luxit præ faſtu. Nigredo illi inter ſplendores ſuborta eſt. Quia ſtetit, cecidit, ſcientiæ pondere preſſus. Pluſquam egregiè Paul: Oliva in Gen: c. 21. acumine ſuo alludens ad illud Saræ. *Riſum fecit mihi Dominus.* & ad aliud, nimirum ad Rachel, quæ pariens Beniamin, & ſi ille multorum Ducum in ſua tribu Pater futurus eſſet, quia tamen matri parienti, necem intulit, eum filium doloris appellari mandavit. His inquam breviter tactis, patheticè neſcio, quam alloquitur Religionem, quæ ſciolis fortè gloriabatur filiis. *Utinam* (inquit) *Religio quoq; non tam citò exultaret in filiis ſuis! Proficit ille, alius profecit? Noli gaudere. Riſum fecit ſcientia, ſed mundo non tibi. Si neſcis, luctum tibi, ſibi riſum nutrit ſciolus vento doctrina circumactus, ſe ſuaq; etiam excidio tui promovere ſataget. Vellem, ut expenderemus, an riſum fecerit nobis DEUS in Iſaaco noſtro, de quo tam magna & prædicantur, & prædicuntur. Tu verò, qui eruditione præpolles, noli ridere. Nam eloquentiâ tuâ, quàm plurimi vivent, tu verò peribis. Duces & Reges trahes poſt te, aſt poſt Chriſtum non ibis. Quid verò proderit mundum lucrifeciſſe, ſi animæ tuæ detrimentum patiare.* Ex his diſce, eminentem doctrinam, SICLUM quidem & talentum DEI eſſe, ſed ſi charitati, quæ humilis eſt, non maritetur; SICLUM eſſe non ad pondus Sanctuarii, id eſt, non eſſe ad libram intaminati meriti.

Prædicator doctus ne cadat, indiget validis auxiliis è Cœli.

Scientia, plurimis ruinæ occaſio.

Oliva.

Sciolus vento doctrinæ circumactus, ſibi riſum nutrit, luctum verò Religioni.

Probatur Figuraliter.

743. Iterum SICLORUM ſeu talentorum uſurpatione veniunt ex mente M Gregorii quinq; ſenſus humani, qui ſer: 9. in Evang: ſic ait. *Et uni quidem quinq; talenta, alii duo, alii verò commiſit unum. Quinq; etenim ſunt ſenſus corporis, videlicet viſus auditus, guſtus, odoratus, & tactus.* Qui dum ſtudioſè, & ad normam legis Divinæ cuſtodiuntur ne exerrent, tributum quod Creatori a nobis debetur ex aſſe ſolvitur, imò ex infima talentorum horum negotiatione, ingens aliorum SICLORUM, videlicet meritorum, adnumeratur lucrum. Quodſi vel unius huiuſcemodi talenti, per abuſum ad vetita, vel neglectum, deficiat pretium, reliquorum omnium perit æſtimatio, quamvis illa exquiſitiſſima haberentur. Non aliter etenim hi æſtimantur SICLI, nimirum quinq; ſenſuum ſolers cuſtodia, niſi ad pondo & libram Crucis, nec enim aliter, niſi ad quinq; vulnerum Salvatoris pretium, valor eorundem ponderatur. Ingenioſè id ipſum obſervatum ſub figuris, reperio, à Berengoſio Abb: l. 1 de Inv: Crucis c. 6. ap: Bàézam Fig: l. 9. c. 9. §. 38. ubi primùm tributi illius, quod Joſeph Prorex Ægypti, dum terram univerſam Regionis illius in partem còëmiſſet Regis, datis populo frumentis, expendit rationem: *Quintam partem Regi dabitis, quatuor reliquas permitto vobis in ſementem & in cibum.* Gen: 47. quod ſic ad morale pertrahit dicens: *Sicut ex præcepto Ioſeph, quinta pars frugum Ægyptiarum, data eſt Regi, ita quinq; ſenſus noſtri deferendi ſunt in obſequium DEI, utpotè pro quinta parte, quæ debebatur Regibus, quinq; ſenſuum noſtrorum cuſtodiam Divinis mancipemus*

Senſus quinque humani, talenta Dei ſunt.

Gen:

mus legibus. Ac demum ad legalium illorum SICLORUM, quos pendi pro quolibet mandaverat per Moysen Deus, descendens, significationem, simulq; ad vulnera quinq; alludendo Salvatoris, taliter præconceptam prosequitur Allegoriam. *Nisi* (inquit) *ad exemplum legalis Sacramenti primogenitum hominis redimamus quinq; SICLIS argenti, nihil nobis quinq; vulnerum CHRISTI profécere vibices, quibus in ara Crucis, quinq; sensuum nostrorum voluit sanare cicatrices.* Quid pulchriùs? quid ad propositum nostrum accommodatius? Innuitur enim duplex dogma: & quod in quinq; sensibus nostris, quintam partem teneamus, quam summo Regi debemus, per eorum ad licita usum, custodiam ab illicitis, & mortificationem cuiuslibet sibi congruam: & præterea, ut sciamus, pro his iisdem sensibus, stetisse quinq; vulnera Christi, quorum non gustat virtutem, qui, ut debet, quinq; sensus suos non custodit. Inde etenim animæ nostræ fortitudo apparet, dum excubiis positis ad singulas portas sensuum vigilat homo contra adversantia, nec aliter plena hominis securitas habetur, nisi de universis sensibus custoditis. Hoc profectò mysterio Sponsus dilectam, inexpugnabilem appellavit turrim, aiens: *Sicut turris David collum tuum, quæ ædificata est cum propugnaculis, mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Et in quo hæc turris David, adeò inexpugnabilis & munita? Ait D. Laur: Justin: l. de humil: c. 6. *Meritò tanquam turris David perhibetur esse mens eorum, qui introrsum intra mentis secreta residentes, etiam ad sensuum corporalium januas spirituales, excubias ponunt pro ipsius munitione ac defensione, neminem adversariorum introire patientes, qui valeat voluptuosas perniciosasq; suggestiones ingerere.* Sic enim sedulò invigilans quinq; sensibus, ingentia comparat fructuum spiritualium lucra, & suaviter, quasi in quinq; carminibus, ut olim de Salomone dicebatur. 3. Reg: 4. *Fuerunt carmina eius quinq; millia,* Deo & sibi de triumpho adgratulatur. Ait etenim Glossa: *Quinq; millia propter quinq; sensus, quos qui in diversis virtutibus bene regit, beatus est: & per eos, quasi carminum quinque millia Domino canit.* Vnde monebat S. Hyeron: ep: ad Geruntium, ad singulas sensuum seriò vigilan-

Crux Christi, est libra ponderū seu meritorum.

Sensuum custodia & usus, stat in eorū mortificatione.

Laur: Justin:

Sensus quinque qui bene custodit quinque millia carminum canit.

Hieron:

A dum portas: *Hæc siquidem sunt portæ animæ nostræ, per quas ad illa sæculi blandimenta descendunt, & per quas, sensus carnis introeunt, per quas, nisi latè, strage facta, viam virtutibus fecerimus, nunquam ad Regem veræ pietatis pervenire possimus.* Cavendum igitur, ne, si v.g. sola oculorum scandala sustulerimus; in gustu, aut in tactu scandalis manentibus, totum virtutis opus evanescat, & unius SICLI alleviatò, ob negligentem curam vel eius abusum, pondere, reliquorum omnium abstinentia, totum amittat pretium.

Probatur Historicè.

B Ultimò tandem temporalium bonorum copia, rerumq; prosperitates, talenti quoq; etsi comparativè ad dona spiritualia exigui, nomine nuncupantur plerumq; Et quidem talentum hoc aut SICLUS, non leviter æstimandus venit, ut pondus meriti habeat. Usus quippè mundialium bonorum, cui Timor Dei pretium non auget, SICLUS ad pondus Sanctuarii, seu ad meritum, dici nequit, præsertim in illo, cui manus est ad pauperes parca, rapax verò ad aliena, fastus & similia scelera divitiis sociantur. Vnâ id comprobatum volo habere historiâ, C vulgari aliàs: de Eulogio Lapicida, qui cum esset conditione plebeius, operamq; suam fingendis saxis elocaret mirè in Deum pius, sobrius, castus, & præcipuus liberalitate in pauperes, quos nocturno conquirens tempore, quidquid ex diurno congesserat labore, omnia erogabat: tandem ob imprudentis cuiusdam Eremicolæ importunas, quas ad Deum pro eo fundebat preces, ut ille eleemosynarius ditaretur, numine sic permittente, dum antra excavat, scrutaturq; saxa Eulogius, ingentem auri thesaurum reperit improvisò. Subitò ex paupere dives fa- D ctus, simul ex pio peccator sublimia meditatur, statumq; pristinum dissimulans, convasatis rebus, ex Thebaide Constantinopolim se confert, ubi multis artibus, quas facilè aurum suppeditat, tandem in aula Imperatoris Justini senioris, Prætorianorum Præfectus constitutus, in tanta prosperitate, totum se sceleribus dedit. Interea rapitur in visu ad judicium Christi ille Eremicola, qui vadem se obtulerat olim pro

744.

Temporalia bona talentum a Deo.

Eulogio lapicidæ, divitiæ quantùm nocuêre.

lim pro anima pauperis Eulogii, dum pro divitiis deprecaretur: perterrefactus prodigio, currit Constantinopolim: Eulogium de periculo salutis moniturus accedit, sed suo malo, nam ut Impostor cæditur vulneribus: è domo ejicitur: verùm intercessione Deiparæ, temerariâ illa sponsione pro Eulogio liberatus, redit in Thebaidis eremum. Eulogius, magnâ brevi succedente Imperii orientalis mutatione, exauctoratus, ad infimam deducitur sortem: profugus in Patriam, ad pristinum latomi redit officium: pietatis antiquæ repetit officia pauper ex divite factus: probavitq; in se, ex abusu prosperitatum, talenta rerum temporalium etiam cœlitùs data deperire, animamq; de vita æterna periclitari. O quam multis aureus iste SICLUS divitiarum, exitio fuit!

PARS II.
SS. DEIPARA, Siclus ad pondus Sanctuarii.

Siclorum Moysaicorum figura notabant Mariam.

PRæsagâ quadam futurorum figuratione, illos Moysaicos SICLOS apud Hebræos, per symbola, quibus insigniebantur, expressisse reperio, rectè siclo assimilandam fore MARIAM, nimirum apud Arian: Montan: l. de mensuris, qui refert SICLOS illos in uno latere habuisse urnam cum Manna, in altero verò latere, habuisse virgam Aaronis floridam: quorū utrumq; ex sensu Patrum, typum fuisse Deiparæ, quis ignoret? *Vrnam Auream continentem Manna cœleste*, MARIAM dixit Epiphan. ser: de laud: V. Quæ eadem a S. August: ser: 19. ad fratres. *Virga Aaron frondens & fructum faciens appellatur*. Magnam ergo connexionem similitudinis impressæ, habere censendus est, cum legalibus SICLIS, SICLUS Mysticus, MARIA. Sed a figuris, ad materiam SICLI istius potiùs descendendum est, ut pretium eius appareat, & ut ad pondus, non tam Sanctuarii, quàm ad ipsius Dei stateram, fuisse evidentiùs comprobetur.

Epiph: August:

Probatur Scripturaliter.

745. Primum est, propter quod Beatissima Virgo, SICLUS ad pondus Sanctuarii, dici esse meretur: quia nimirum

A Siclus Redemptionis nostræ facta est, dum carnem propriam, Filio Æterni Patris, in qua nos redemit, concessit, quam hodie comparens cum Filio in templo, veluti Redemptionis SICLUM in ulnis suis deportat, æterno Patri offerendo. Vnde ab aliquibus Patribus *corredemptrix generis humani*; ab aliis, ut a S. Catharina Senen: a S. Antonino etiam *Redemptrix hominis perditi*, appellata est: in quo asserendo præcipuus est S. Thomas Villanus Archiep: Valentinus, dum Conc: l. in Assump: sic ait: *Accepit MARIA peregrinum, induit Chananæum, pavit quoq; famelicum, abundanti pectoris lacte: panem de Cœlo ipsa pavit, Angelorum panem ipsa satiavit ubere de Cœlo pleno, neq; solùm hoc, sed etiam Captivum redemit.* Quæ verba ultima possunt quidem aliquomodo referri ad ipsum in Persona Christum, quatenus, ut dixi in exordio, hodie dum offertur a Matre in templo, quinq; Siclis redemptus esse per eandem dicitur, ex mente Patrum interpretantium hodiernum Evangelium; Cæterùm cit: S Doctor id magis asseruit respectivè ad genus humanum, cuius illa corredemptrix aut Redemptrix appellata est. Ingeniosissimè etenim idem S. Præsul ad comprobandam asserti sui veritatem, usus est illo celebri S. Script: loco Prov: 9. ubi Spiritus Sanctus quendam sic alloquitur Filium. *Fili spopondisti pro amico tuo, defixisti manum tuam apud extraneum; illaqueatus es verbis tuis, & captus sermonibus propriis, redde debitum, sta sponsioni.* Huic loco suaviter placeat immorari, & dignationem primùm Filii Dei ponderare. Profectò genus humanum, post peccatum Adæ, erat maximè obstrictum ære alieno, cumq; solvendo non esset, captivitatem contraxit sub dura cacodæmonis servitute: at Verbum Divinum, nimio amore in hominem, perculsum, Patri æterno pro homine fidejussor spopondit. *Oblatus est, quia ipse voluit:* in natura tamen Divina nihil erat, unde posset solvere, quo captivitatem redimeret hominis. Instabat autem Pater æternus, quasi illis verbis. *Fili spopondisti, redde debitum, sta sponsioni.* Quid consilii iniit fidejussor Filius? qui unde pro humani generis servitute redderet, nō habebat: nullâ enim aliâ solutione redimi poterat peccati dira servitus, nisi so-

Thom: Villan: Prov: *Peccati debitum, quantum*

MARIA nummum suppeditavit Filio Dei, quo redimeret nos.

si solùm morte, vel aliâ æquivalenti pœnâ: quam verò pœnam sustineret VERBUM impassibile? quæ mors? quas strages invaderet immortalem? A MARIA igitur, redemptionis totius nummum seu instrumentum accepit, quo arctissima vadimonii vincula solvens pro debito peccati, dissolveret ac disrumperet, chirographum antiquum obliteraret, contractum rescinderet, atq; sic fidejussionis suæ obligationem penitus aboleret. Quod concludant verba S. Doctoris. *Venit ad Virginis mensam, & inde numerosam accepit pecuniam, quam redderet creditori: accepit namq; carnem, unde Patri redderet pro debito, (quod sibi fecerat ex servo.) tot pretia peccatorum. O quàm plenè solutum est ab eo peccati debitum! o quàm bene numeratam pecuniam creditori dedit super Crucis Mensam! quot flagella, quot alapas, quot punitiones, quot vulnera, quot iniurias, quot lacrymas, quot tormenta, deniq; atrocissimam mortem. Ecce captivi pretium, quo solutus est ab ergastulo. Pretium ergo Redemptionis CHRISTUS persolvit: sed hac, mulier (MARIA) dedit illi ut persolveret. Ipse Redemptor est, sed ab illa accepit, unde redimeret. O quantùm tibi debetur Virgo Beata? quid tibi pro tanto beneficio retribuemus?* Beatissi: ergo Virgo MARIA auri argentiq; pondus dedit, scit: humanitatem, quâ VERBUM Divinum, fidejussor, a tanto ære alieno liberaretur: & quasi, captivum, sponsionisq; vinculis detentum redemit. Quo tamen non obstante, etiam in primo illo sensu superiùs insinuato, respectivè etiam ad personam CHRISTI, posset dici Redemptrix MARIA, inquantum scli: redemit illum, seu emit, oblationis Moysaicæ pro puero persolutione, favet etenim idem S. Præsul in Conc: hoc Festo, dum sic ait: *Statutum est veluti decreto, ut omnis primogenitus venderetur. Exod: 13. Et cùm ille Virginis Primogenitus nasceretur, ipse quoq; emeretur a matre, non sibi soli, sed mundo: & per hanc eius emptionem, in omnia illius opera mundus actionem sortiretur & ius.* Ex quo scitè eliciunt aliqui, cur proditor ille nefandus, suspendium potiùs delegerit; quàm aliud mortis supplicium, nempe qui fur erat & latro: huius autem criminis pœna taxata est a legibus, suspendium: deprehensus igitur in latrocinio, dum Christum à MARIA emptum, homi-

MARIA ipsum Christum redemit siclis oblatis pro eo.

A nibus à Patre supero donatum, furatus fuit, ac Judæis vendidit, tanto furto, à conscientia propria, tanquam à Judice comprehensus, in Crucem agitur. Unde gratiosè nimis & dulciter licitatur cum Christo idem S. Præsul. *O Bone IESU! iam noster es, & duplici iure: Te Mater emit nobis, noster es, quia datus: noster es, quia emptus: duplici te iure possidemus.* Ex his collige inæstimabile pretium & pondus SICLI MARIÆ, tùm ratione carnis subministratæ Redemptori; tum ratione persoluti pro Primogenito suo, pretii.

Judas quia fur, suspendio periit.

Christus, duplici iure noster.

B *Probatur* Figuraliter.

746. Sed iterum amplioribus cogitatibus, latus nimis aperitur campus, cur SICLUS dici possit, & debeat MARIA. Si etenim Purificationis eius seriosiùs perscrutemur mysterium; reperiemus facilè, tot eam in anima sua adnumerasse SICLOS, & illos Patri Æterno simul cum Filio obtulisse, in gratum Sacrificium; quot in huius legalis Ceremoniæ ad amussim observatione, virtutum effulsit speciminibus. Quinq; illi SICLI, qui pendi a Parentibus pro Primogenito, per legem demandabatur, egregie præfigurasse videntur quinq; virtutum actus, quos Beatissi-C ma in summo perfectionis gradu, dum purificaretur in Templo, exercuit, & Cœlesti præsentavit Patri. Primus SICLUS fuit actus profundissimæ eius humilitatis: cùm enim purissima ab omni labe etiam originali haberetur, peccatricis mulieris speciem assumens, cœtui aliarum, purificationem sui expectantium, adjuncta est. Unde Joan: Sylveira in Evang: l. 2. c. 5. asserit, MARIÆ in purificatione humilitatem esse Mysterium absconditum, cuius profunditas exactè explicari non potest: & quamvis aliquæ virtutes MARIÆ aliquatenùs declarari valeant; ta-D men ipsius humilitas, minimè. Moysi præcepit Deus tabernaculum facere: & modus & constructio operis maximè exponitur, quid in introitu, quid à tergo, ac utroq; latere fabricandum, quale tectum ac operimentum: de hoc satìs latè Exod: 76. habetur. De pavimento verò seu inferiori parte, nec verbum habetur. Juxta Ruper: & Bedam, hoc tabernaculum, typus fuit MARIÆ, quo ipsius dotes & habitus

Sicli quinq; Mariæ, virtutum quinq; exempla in Purificatione.

MARIÆ humilitas in eius Purificatione, mysterium absconditum.

Rup: Beda.

adum-

adumbrantur: pavimentum innuit humilitatem eius, & licet de aliis multa dicantur; ad ea tamen, quæ ad humilitatem eius spectant, verba non sufficiunt, præsertim si tam profundè humiliata in templo, consideretur: de quo Card: Hailgrinus in c. 6. Cant: *Virgo MARIA semper in historia humilis, sed semper multo humilior, quàm videtur.* Alter Siclus, fuit Actus supererogatoriæ Paupertatis ipsius, in vilitate oblationis: cùm etenim Beatiss: Virgo amplam ex Parentibus suis hereditatem habuisset, & paucis ante diebus Auri, thuris, & myrrhæ, à quolibet ex tribus Regibus, recenter Nati adoratoribus, in magna quantitate accepisset abundantiam; omnia illa, (ut communiter asserunt Patres, nominatim S. Bonaventura medit: 1.) in pauperes dispersit: non agnum itaque, quæ divitum erat oblatio, pro filio offert, sed columbas, quæ pauperrimorum erat sacrificium, inquit Abul: *Non decebat enim, ut quæ pauper erat, divitum oblationem subitò offerret, ab omni enim fastu erat Virgo aliena.* Tertium SICLUM observare licet in defæcatissimo timore Dei, quem in observanda lege Virgo servavit, ingenti quâdam fortitudine animi, iter illud in Jerusalem ad Templum Hierosolymitanum aggressa. Excitat enim circa hoc quæstionem S. August: lib: 2. de Civ. cap: 12. *Cùm iam sollicitus esset Herodes, perculsus Magorum nuntio, quòd natus esset Rex Iudæorum, quomodo potuerunt, completis diebus purgationis, tutò cum IESU ascendere in Ierusalem ad Templum, ut facerent circa eum secundùm legem Domini.* Deinde diligenter didicerat a Magis Herodes tempus ortûs Stellæ, dum nasceretur infans: optima ergo illi esse poterat occasio, post quadragesimum diem, puerum adducendum in templum observare, & ei iterum insidiari, si fortè gladium in illa communi cæde puerorum evasisset: justè ergo metuendum erat MARIÆ a periculo pueri. Solvere itaq; nituntur quidam hanc quæstionem per miraculum ex Abulensi. Ait etenim ille: *Dato quod esset bellum inter Hebræos & hostes suos, & obsedissent hostes Civitates Iudæorum, & ipsi eas solas desererent, euntes in locum Sanctuarii; hostes nullo modo intrare possent in eas ad possidendum vel prædandum: Fiebat autem hoc: quia Deus immittebat quendam terrorem in corda hostium, ita, ut non auderent invadere Iudæos.* Simile quoq; sperare poterat miraculum MARIA contra potentiam Herodis, dum Templum Jerosolymitanum, cum puero adeundo, legi pareret, nihil sibi esse timendum: Cæterùm Escobar l. 10. sect: 1. n. 68. aliter putat & ad S. Augustini respondet quæstionem: nimirum: MARIAM (quâ nihil latebat eorum, quæ ad Filii gubernationem attinebant) etiam prævisò periculo illo ab Herode, fuisse progressam in Jerusalem, idq; mirâ fortitudine animi & Timore Dei, in servanda ipsius lege obfirmatam. Cui favet S. Anselmus in Matt: c. 2. qui inquit. *Quamvis Parentes eius timerent Herodem, tamen non sunt ausi transgredi legem, quin ad templum puerum deferrent.*

Hailgri: — *MARIA Paupertatis exhibet exēplum in Purificatione.* — Abul: — August: — *Mariæ fortitudo, contra insidias Herodis, dū iret ad Purificationem.* — Abul: — *Iudæis peregrinantibus in Ierusalem, hostes nocere non poterant, ex miraculo.* — Escob: — Ansel: — *Legis observatio.*

Probatur Doctoraliter.

747. Quartus deniq; SICLUS, quo dives apparuit hodie in Templo SS. Deiparà, fuit eximia eius in genus humanum charitas, quâ pro redemptione ipsius amorosissimè obtulit Filium, in medullatum Deo Sacrificium. Pretium huius Sicli a solis Patribus exquiramus. Incipiamus ab admiratione S. Cyrilli in Caten: D. Thomæ. *O profunditatem scientiarum, sapientiæ & scientiæ Dei! offert hostias, qui per singulas hostias honoratur cum Patre.* Jam autem de Charitate, quâ MARIA obtulit Filium, sic ait S. Bernardus. *Hodie per manus amorosissimæ Virginis, tanquam à communi Matre Salvatoris & salvandorum, in Sancto DEI Templo, communi Personâ subjacēte, Sanctissimo Simeoni, tanquam Authentico, & legitimo mundi procuratori, humano generi facta est donatio IESU Christi, DEI & Hominis, atq; Ecclesiæ Sponsa DEI in possessionem doni instructa est.* Et iterum tom: 1. serm: 51. c. 4. Pensando charitatem Patris Æterni ac Matris Virginis, fatur admirabundus. *O mira circa nos utriusq; Parentis IESU CHRISTI pietatis dignatio! ô inæstimabilis Dei & Virginis Dilectio charitatis! qui ut servum redimerent; communem Filium tradiderunt propter nimiam Charitatem, quâ Deus & Virgo nos miseros peccatores dilexerunt.* Sed his omnibus gratiosiùs, tenerrima verba D. Thomæ Vill: auscultemus, qui Beatiss: Virginem, Æternum Patrem, hunc in modum alloquentem introducit: *Suscipe Pater*

Cyrill: — Bernar: — Idem. — Thom: Vill:

pe Pater Omnipotens, suscipe hanc oblationem, quam Tibi offero pro toto mundo, ancilla tua: suscipe communem Filium, Tuum ab aeterno, meum in tempore: suscipe nunc de manibus Ancillae Tuae Sacrificium hoc matutinum, tibi quondam in Crucis brachiis offerendum in Sacrificium vespertinum.

Probatur Miraculosè.

748. Quintum tandem & ultimum appello SICLUM oblationis MARIAE, intaminatissimam eius Virgineam integritatem, quae speciali modo, in legalis huius ceremoniae adimpletione, etiam miraculosè eluxisse legitur. Rem taliter refert Cantiprat: in append: exempl: Tempore Bonifacii Papae, cùm Judaei ex S. Josepho genitum, pertinaciter contenderent; Caecus eo usq; illos convicit, ut polliciti sint Christianam fidem suscipere, si CHRISTUS ex Virgine natus visum ei restitueret: id ubi, concurrente toto Clero, in Festo Purificationis factum est, & caecus magno subitò splendore circumdatus, Responsorium de illibata Virginitate MARIAE cecinit; quingenti Judaeorum conversi sunt, reliqui fugam arripuerunt. Imo in ipsa actuali Purificatione MARIAE simile accidisse miraculum asserunt nonnulli. Refert enim Toletus opinionem Celsi apud Escob: citt: iam loco n. 16. Simeonem justum prae senio fortè, ab aliquot ante annis caecitate laborasse, & tunc primùm recepisse oculorum lumen, cùm in ulnis natum Christum sensisset, unde illud cecinit. *Quia viderunt oculi mei salutare tuum.* Ex quo colligere licet, istud contigisse miraculum, ad hoc etiam, ut per illud Virginitas MARIAE declararetur, siquidem (ut scribit Justinian: Miechov: in Lit: Laur: ex Tymotheo Jerosolymitano,) ubi deinde Simeon conspexit Infantis Divini Matrem; ex luminis, quo circumdata undiq; fuit, splendore, eandem non vulgarem agnoscens Matrem, quia simul Virginem, integritatem eius veneratus, eam à communi mulierum caetu segregari voluit, de quo luculentiùs habes titulo *Nobilitas.*

MARIAE miraculū in caeco, Festo Purificationis.

Simeoni visus restitutus in Purificatione Mariae.

Probatur Historicè.

749. Etiam ab humanis veterum Siclis aliquod mutuare lumen, piaculum non reputabit pretiosissimus SICLUS, MARIA. Valer: Pier: Hieroglif: l. 29. c. 15 A scribit, nummum seu Siclum fuisse Romanis sub Aurelio Commodo: in quo ipse Commodus, sub Herculis imagine, ob devictam Aegyptum, pede dextro Crocodilum, (quo Aegyptus signabatur,) conculcabat, dextrâ verò, Aegypto sistrum seu cymbalum praetendenti, spicas porrigebat: quo designabatur Clementia victoris, quam inscriptio nummi indicabat, in quo legebatur: *Indulgentia Augusti.* Porro S. Joan: Damascen: Orat: 1. de Nativ: & 1. de Dormit: ait. *MARIAE pretiosa anima, Deo pecunia.* Talis Siclus ac nummus, nobiliori longè modo, illa dici B meretur, dum hodie in templo coelestem repraesentat Herculem, qui infantiae suae meritis, sat maturè, mundanas Aegipti iam hodie detriumphare incipit vanitates, tantâ suâ, & matris suae abjectione, dum veluti peccator redimi voluit ipse, & Matris suae dignitatem, sub specie, legi obnoxiae mulieris, apparere: atq; ut efficaciùs a cymbalis, scilicet a desideriis vanitatum, mortalium abstraheret corda; spicas gratiarum porrigit, gratias s. singulares per intercessionem Matris suae hodierna die elargiendo. Quodsi comprobare tibi placet exemplis; habes C nonnulla sat egregia, ètiam de Polonis quibusdam sacerdotibus, sub tit: *Decus Ecclesiae n.* 142. Convenit plurimùm & stylus inscriptionis illius Sicli *Indulgentia Augusti:* speciale etenim quid per longam confessionum experientiam (aliquid de proprio addere liceat) probavi, hoc currente Purificationis festo, gravissimos etiam peccatores, quodam extraordinario compulsu, ad poenitentiam incitari, seriosiùs suas facere exemologeses, usq; ad lacrymas conteri & melioris vitae assumere proposita, quam *indulgentiam* peccatorum consecutos crediderim non aliter, ni-D si per MARIAE preces & patrocinium, cùm S. Damasc: in Paracl: eam nominet, *Indulgentiam peccatorum nostrorum.* & S. Alb: M. in Matt: *Indulgentiam propinationis poenitentium & gementium.*

Nummus dictus Indulgentia Augusti.

Damasc:

Purificationis festum privilegiatū, ob conversionē peccatorum.

Damasc:

Alb: M.

Epilogus.

SICLOS ergo iam appretiavimus MARIAE: Quare concludendus videtur discursus noster, verbis iam cit: S. Thomae Vill: *Venite nunc cupidi, venite ad nundinas fideles! vanalis hodie Deus in* 750.

Th: Vil:

us in Templo proponitur, adstat super gradus Sacerdos omni volenti emere CHRISTUM vendens: properate, emite, non magnum pretium, quinq; Siclis hodie salus & vita comparatur: non de marsupio, sed de corde hos SICLOS expetit, ut donetur. Da igitur quinq; Siclos, & accipe Deum: da pro peccatis dolorem, pro beneficiis gratitudine, pro mysteriis laudem, pro teipso timore, pro se ipso amorem. Et, si hæc monetaria cui deficit, ad mensam nummariam, nimirum MARIAM accedat, Sacros ibi mutuabitur Siclos, merita virtutum eius implorando, pro tam immensi thesauri consecutione, supplente inopiam nostram MARIA. Moris erat antiquis Ethnicis, argenteum SICLUM seu nummum vitâ functis in os inserere, ad persolvendum Charonti naulum, ut prosperè Styge trajectâ, ad campos Elysios transfretarent. Meræ inaniæ ac præstygiæ fuere. Gravis hìc ac solida veritas, quòd SICLUS MARIÆ, seu sanctum nomen ipsius, commeatûs in alteram vitam liberrimi, salutare fit præsidium, quod vectorem collocat in portu salutis æternæ, & symbola hæc fideliter reddita, hominem Cœlestis mensæ facit esse convivam. Hoc ergo aureo Siclo, ut & tu in hora mortis tuæ dives sis & securus, dum moriendum erit; MARIÆ nomen in ore tene, interim autem devotè frequenta illud.

Christus cuiq; ad emendū expositus.

MARIA mensa nummaria.

Siclus, ori defunctorum imponebatur, ut serviret pro naulo Charonti.

MARIA Mater gratiæ,
Mater misericordiæ,
Tu nos ab hoste protege,
Et mortis horâ suscipe.
AMEN.

SOROR Verbi Divini.

SS. DEIPARA.

Pro Assumptione B. V. Mariæ.

Soror mea reliquit me solam ministrare. Luc: 10.

751. RAptum se iri hodie cum Paulo ad tertium usq; Cœlum, speraverat Orator Romanus Paul: Oliva, recurrente Festo Assumptionis (Strom: l. 6.) ut harmonias plaudentium Virgini Seraphin exaudiret, & ecce mox indoluit, cum in Bethaniam se per Evangelistam trahi advertit, ut ibi SORORIS de SORORE querelas audiret, A. A. Ita ne? ergo nihil in triumpho glorioso MARIÆ induci opportunius nobiliusvè potuit, quàm stridor Marthæ? Egregiè quidem, quantùm ad sensum Theologicum, id ad laudem, non ad vituperium domûs illius, subservire affirmat idem Orator: laudabilis enim est querimonia actionis, quoties à contemplatione abducitur. Felix domus, in qua, Martha adlaborare, adesseque sibi Mariam, id est contemplationem, exoptat. Nulla dulcior vox haberi debet, uti vox ista Marthæ, absentiam causantis SORORIS suæ Magdalenæ. Magna pars felicitatis & laudis, dum duæ Sorores istæ, actio & contemplatio, stricto sibi fæderantur vinculo; Nihilominùs symbolicè, hæc Evangelica SORORIS de SORORE (laudabilis utiq; ut iam dixi) querulatio, seu potiùs pium unius desiderium, venustè alludere videtur hodiernæ solemnitatis Mysterio. Pro SORORE enim una, cogita Germanum MARIÆ Fratrem, nimirum Christum, pro altera Sorore Mariam, quæ etiam germanam se eius dixit Fratris nomine eundem compellando: *Quis mihi det te Fratrem, sugentem ubera Matris.* Cant: 8. Cuius nomenclaturæ indagando causam Idiota part: 14. contemplatione 3. ita ait. *Soror CHRISTI MARIA, per castissimam, sinceram, & ferventissimam dilectionem, qua solet esse inter fratrem & sororem.* Porrò Germanus hic Sororis

Contemplatio iuncta actioni, felicitat hominem

MARIA Soror Fratris sui Christi: quo sensu à Idiot.

Sororis Mariæ, non paucos ante annos triumphaliter cœlos ascendens, sedit a dextris gloriæ Patris, ut ministraret saluti fidelium, mediator simul & advocatus apud Deum factus: de quo testatur Apostol: *Habemus Advocatum apud Patrem, Iesum Christum iustum.*
Joan: 1. Joan: 2. Et quia Sororem suam Mariam, utpotè Magisterio & solatio Ecclesiæ primitivæ peropportunam, adhuc in terris relinquere oportebat; solus interim Advocati apud Patrem fungebatur officio, & quodammodo, veluti si molesta pateretur tædia, dicere videbatur: *SOROR mea (MARIA) reliquit me, solam ministrare:* idq; adeo, ut neq; sibi videretur plenè glorificatus, non dum glorificatâ SORORE suâ Maria:
Gvarr: in eius enim Persona inquit Guarr: Abbas s. 2. de Assumpt: *Nec satis glorificatus videbar mihi, donec & tu glorificeris:* Hæc ergo pia, Germani SOROR IS MARIÆ desideria, (si tædia dici nequeunt) hodie iam solvuntur, dum MARIA gloriosè in Cœlos assumitur: illa etenim Germana Christi, non solùm ob proximam similitudinem virtutum & gratiarum cum eo, dum adhuc uterq; viveret in terris; sed etiam in Cœlis, ex ratione sublimitatis gloriæ, SOROR Verbi Divini meretur dici: qui titulus Mariæ, ut tantò meliùs pro Panegyri hodierni triumphi famuletur, eundem maturis solidabo fundamentis: de quadam Mystica cum Deo cognatione perutile præmittendo morale. Interim Salutemus breviter MARIAM.

Scandis Virgo, linquis ima,
Fratri Christo simillima,
Soror eius appellaris,
Dum ad Cœlos sublimaris.

PARS I.

Cognationis cum Deo per gratiam ius, unius lethalis peccati noxâ deperditur.

752. COgnationis Cœlestis genus, quod non a sanguinis aut familiarum mutua inter se communicatione; sed a similitudine virtutum, gratiarum, & præsertim à semine gratiæ originatur, longè priori præstantius esse, pridem id, apis illa Christi argumentosa, Cæcilia famula Dei, ex S. Scripturæ floribus collegit. Hæc etenim Virgo gloriosa (ut Brev: Rom: enarrat) Evangelium Christi in pectore suo semper gerens, a quo diebus & noctibus non vacabat, perpendendo fortè illa Salvatoris verba: *Quicunq; fecerit voluntatem Patris mei, ipse Frater & SOROR mea est*, memorandum illud de cognatione spirituali, toti Ecclesiæ mellificavit Dogma, dum sic Tiburtium, Sponsi sui fratrem allocuta esse legitur. *Hodie te fateor meum esse cognatum, quia amor Dei, te fecit esse contemptorem idolorum: sicut enim amor Dei, mihi Tuum Fratrem fecit Conjugem; ita te mihi fecit cognatum.* Quod ipsum a fortiori asserendum venit de gratia sanctificante, quæ cùm ex Doctrina S. Petri, 2. Petri 1. *efficiat nos consortes Divinæ naturæ*; ad quendam propterea consanguineitatis seu cognationis cum Deo titulum, sublimat mortales, hoc tamen cum discrimine, quòd, dum temporales cognationes gradus suos habeant, hæc sola ipsos ignoret, unum solum & indivisibilem admittens, utpotè dimidiatam iustitiam perosa.

Cognatio vera ex virtutum & vitæ similitudine.

Probatur Scripturaliter.

Pro quo, primùm accommodatissimus est ille locus S. Scripturæ desumptus ex Canonicas Jacobi, ubi Apostolus commendans observationem legis Divinæ, præsertim de Charitate proximi, quam appellavit ibi, Legem regalem. *Si legem* (inquit) *perficitis regalem, secundùm Scripturas: diliges proximum tuum sicut te ipsum. Quicunq; autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus.* Difficilis est explicatu iste locus, proinde variè, a variis explicatur interpretibus, quorum tamen sensus omninò inter se connexi sunt, inquantùm iste locus adductus est ab Apostolo contra errorem communem tunc inter Pharisæos, qui censebant, unum & alterum præceptum legis transgredi, non esse peccatum, nisi quis omnia præcepta aut potiorem eorum partem transgrederetur. Singularis est, in hoc explicando loco, Vener: Beda. dum inquit. *Qui in uno offendit, fit omnium reus, non quòd omnia legis præcepta violarit; sed* 753.

Jacob:

Peccatū unum totam legē violat.

Beda.

rit; sed quòd legis auctorem contempserit, eoq; præmio meritò careat, quod legis cultoribus propositum est. Explicatiùs adhuc S. Chrysost: Hom: 35. nam rem similitudine declarans ait: *Fit omnium reus, quia perdit Dei amicitiam, gratiam, & vitam spiritualem, atq; incurrit mortem spiritualem animæ, & reatum gehennæ, perinde, ac qui toto corpore armatus, exceptâ unâ parte, in illa lethalem plagam accipit, quæ illum occidit æquè, ac si in omnibus cæteris membris plagam lethalem accepisset: sicut ergo plaga unius membri, vitam adimit & cæteris; ita peccatum unum v.g. ebrietatis, non tantùm adimit vitam sobrietati contrariæ; sed & cæteris virtutibus.* Et rectè, imponit enim plerumq; dæmon nonnullis, de quadam dimidiata persuadens eis justitia. Nam si apertâ audaciâ in omne scelus eos præcipitare niteretur, exhorruissent: igitur per partes molitur: delinit quosdam quarundam virtutum amore, ut cùm has se colere videant; inter honestos & timoratos, occupari a se locum putent, dumq; ob unam & alteram virtutem sibi de bona blandiuntur conscientia; negligunt de gravibus mandatis aliquod, cuius despicientiâ cæteri labores redduntur inutiles. Expaverat olim Petrus, Joan: 13. videns ad pedes suos provolutum Salvatorem, ut eius ablueret pedes: officiosus discipulus recusabat, sed non placuit hæc obstinatior in Magistrum Religio. *Si non lavero te, non habebis partem mecum,* id est partem in Regno Cœlorum. Antiqui pedum sordes, ex sensu DD. venialia explicant peccata: horum quantacunq; moles non excludit Paradiso; cæterùm si menti insideat etiam talium multitudo, istæ leves noxæ, dispositivè Olympum claudere dicuntur, quatenus ad lethalem facilè pertrahunt culpam. Sed quid vetat? construamus id de mortali vulnere, non, quòd hac tantâ plagâ tunc ex inobedientia Simon affectus sit; sed si ulterius Magistri sui restitisset jussionibus, & proterviter ablui repugnaret; gravem passus fuisset ruinam, & Princeps ille Apostolorum, lethali propter inobedientiam irretitus fuisset noxâ; num ideo in sempiternum a facie Dei projiciendus? *Non habebis partem mecum.* Siccine unius piaculi spongiâ, obliterarentur tot præclarissimorum Petri fa-

Chryso:

Dæmon lentè disponit aliquando ad transgressionē legis.

Joan:

Venialia peccata pertrahūt ad lethale

A cinorum encomia? sanè non dicimus quidem, ob cuiuscunq; lethalis culpæ vitium, aboleri omnem antiquæ justitiæ memoriam; imo ob priscorum actorum suavem recordationem lapsis Deus præparat auxilia, quibus adjuti postea per pœnitentiam abluant illas maculas, docente Paulo: Hebr: 6. *Non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri & dilectionis.* Quibus verbis consolabatur Apostolus lapsos. Sensus itaq; illius pronuntiati a Salvatore, est, quòd si vel uno tantum mortali peccato contaminetur anima; in instanti totam illicò amittit gratiam: omnium

B cæterarum virtutum opera, & aliorum præceptorum adimpletiones mortificantur in ratione meriti, atq; sic, si in tali statu homo ille ex huius vitæ communicatione decederet; inanes eius futuros anteactos labores: ita Basil: M in Reg: Interrog: 233. cùm disquirit: Numquid ex omnibus rectefactis, si unum tantum abfuerit, is propterea salutem adipiscatur? Respondet. *Cùm multa sint tam in veteri, quàm in novo Testamento, ex quibus plenissimè veritatem huius quæstionis possimus intelligere, satis esse arbitror homini fideli, vel illud unum de Petro judicium, qui, cùm ei talium ac*

C *tantorum rectè factorum testimonium fuisset datum a Domino, ac eo modo appellatus atq; Beatus laudatus, ubi una tantùm in re ab obedientia visus est discedere, atq; hoc ipsum non ex negligentia, superbiave, sed ex reverentia, honoreq; adversus Dominum suum; propter hoc ipsum tantùm ei dicitur: nisi lavero te, non habebis partem mecum.* Ex quo patet, quod cognatio mystica cum Deo per gratiam, in uno consistat indivisibili, pereatque, uno solo perdito, cum omnibus cæteris, unius scl: legis violatione.

Probatur Figuraliter.

D Miserat quondam legatos suos David ad Hanon Ammonitarum Regem, quos ille insigni contumeliâ affectos remisit: dimidiam scl: barbam rasos. Reg: 7. c. 10. O terribilem injuriæ formam? Qualis confusio viri dimidia cum barba! adeo puduit Davidem; ut non affatu, non conspectu suo dignatus eos fuerit, donec in plenitudinem capilli excrevissent: Equidem barba apud veteres, virorum gloria fuit, sicut in fæmina, capitis coma: indicatq; mysticè

Basil:

754.

Reg:

Barba, virorum gloria, fœ

cut coma capitis fæminarum. mysticè animorum virtutem, nam hæc illorum gloria & decor præcipuus. Quis igitur est fortis prudensq; David, qui cum dimidio etiam faciei ornamento servos aspicere nolit? nisi Deus Creator, qui ad dimidiatam virtutem quodammodo erubescit, & se negat animæ claudicanti in via Domini. Fortassè ob hanc causam primus se abscondit homo. *Timui* (inquit Gen: 3) *eò, quòd nudus essem, & abscondi me.* Gen: Quid tum, si nudus? Num Dei oculos quidquam latet? nonne antequam peccares, nudus quoq; fuisti? nec tamen fugere, vel occultari curabas. Rectè Ambr: l. de Parad: c. 13. *Et ante quidem nudi erant, sed non sine virtutum integumentis: nudi erant propter morum simplicitatem, & quod amictum fraudis, natura nesciret.* Ambr: Verecundabatur itaq; coram Dei vultu apparere Adam, eò quod virtutum gloriâ despoliatus esset: At quomodo nudum se Protoplastus refert? nonne ipse consorsq; eius infelix, *eò quòd cognovissent se esse nudos, consuerunt folia ficus & fecerunt sibi perizomata.* Cur igitur abdidisse se memorat, quod nudus esset. Equidem rectè, erat enim malè vestitus Adam: nam partem unam pudoris texerat, alia membra corporis patebant: me tuebat seminudus, semivestitus, Dei se sistere præsentiæ. Hinc iam explicat se ratio, quare semirasos legatos David contueri recusavit. Venustè dixit apud Tilmanum in catena, Stephanus Anglicus, in præfatum Regum locum. *Malunt autem filii Hanon, id est Maligni spiritus, ut media pars radatur, quàm tota.* Nam certè, quam ob rem, non totam omninò abradi barbam jusserit Tyrānus? num? quia diabolo utilius fit animam aliquibus florere virtutibus, quàm nullis omninò? sed quo pacto in dæmonum, hoc, lucrum cedere potest? nempe si virtutum omnium præsidio destitueretur anima; horrore quodam enormissimæ paupertatis & nuditatis perstringeretur, & quâdam sui miseratione excitata, forsitan vestiri optasset: modò autem fallaci quâdam dulcedine blanditur sibi, cùm & honesti quasdam a se amari partes contemplatur, nec usq; adeo inopem semet arbitratur: propterea quamvis in peccato se esse sciat; differt conversionem, & vitiis, quæ nimium diligit,

Nuditas virtutum causa verecundiæ.

Iustitia dimidiata, seminudum vestimentum, Deo invisum.

A ad longùm indulget, nec meminit, ad condemnationem sufficere vel in uno perseuerasse scelere. O astutia filiorum Hanon! qui non totam eradere barbam servorum David cupiant; sed aliud remanere, aliud cadere! noverant enim cum dimidiatæ barbæ ornamento, Regis sui conspectu non fruituros. Superat longè hostis infernalis astus hanc filiorum Hanon fraudem, & tyrannidem. Nonnullis quidem quasi dimidiatam applicat barbam, dum per unius peccati perpetrationem, gratiâ Divinâ spoliatos permittit interdum aliis virtuosis operibus vacare, B eleemosynis v.g. jejuniis, de quibus illi, perseverando in peccato, sibi blandiuntur. Novit etenim ille, si in unius peccati, usq; in finem perseveraverint malitiâ; in conspectum æterni Regis nunquam admittendos, sed in æternum ad tenebras exteriores damnandos. Prætulit quidem & ille Pharisæus Luc: 18. pulchrum quasi capillamentorum suorum ornamentum, dum in Templo sic orasse auditus est. *Iejuno bis in Sabbatho, decimas do de omnibus, quæ possideo;* oculis tamen Divinis sic ornatus displicuit, postpositus publicano. *Dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam, ab illo.* Et cur? eò C quòd virtutem Pharisæus non integrasset, in novacula superbiæ accipiens dolum, *Non sum* (inquit) *sicut homines injusti, raptores, adulteri,* Atq; sic unius piaculi noxa, totam justitiam eius confudit, viluitq; miser coram Deo: super quæ meditatus M. Greg: l. 19. Moral: 12. acriter ingemuit dicens: *Victa est per abstinentiam gula, destructa ventris ingluvies, superata est largitate tenacitas, avaritia depressa, quibus hoc laboribus actum credimus? Sed ô quot labores, uno vitio percussi ceciderunt! quanta bona, unius culpa gladio sunt perempta?*

Damon Rasor improbus barbarū quo sensu.

Luc:

Pharisæus corruit, stante Publicano cur?

Greg:

D *Probatur* Historicè.

Rem ex recentioribus Historiis fortè efficaciùs illustraturus, horrendum aliquid describere volui ex Grammat: Religiosa P. Abrahæ Discalc: Aug: Eremit: Hugoberto Regi Angliæ erat filia, ob nimiam pulchritudinem sui, a pluribus monarchis expetita in matrimonium: hæc se sibi elegisse Sponsum JESUM, testata Patri, petiit, ut in Virginitate & pietatis exercitiis illi deser- 755.

viret: &

viret: & impetravit a Parente, ut copiosa vectigalia pro sustentatione eius cum selectiori devotarum Gynæceo, in quadam solitaria Civitate degenti, subministrarentur. Ubi Principissa illa cum suo comitatu, intantùm, exercitiis omnibus in oratione, jejuniis, mortificationibus, & cæteris virtuosis actibus, enituit; ut æquè miraculum naturæ, sicut etiam gratiæ, crederetur. Cùmque hanc methodum vitæ prosequitur; a morte præventa, diem suum obiit. Post solemne funus, Matronæ nobili, (quæ eam à Juventute educaverat,) vehemens subortum desiderium sciendi, quid cum Principe piissima, in illo statu ageretur, pro quo etiam precibus apud Deum institit: & ecce, dum vice quâdam in oratione vigilaret, repentè portæ conclavis apertæ: orcina intrant spectra: in quorum medio, species mulieris ignitis constricta catenis, induta vivis scorpionibus, quorum unus major, Cor arrodebat, ut misera anima ejularet: quæ tandem sic affata est trepidantem Dominam. Scias, me esse Filiam Regis Hugoberti, tuam olim Amicam: consternata tantò magìs Domina, cogitare cœpit, & dicere. O Domine Deus! ubi est rectum judicium tuum? quomodo est possibile, ut tam honesta vita, tam severè puniatur? Ah Deus! quis ergo salvus fiet? Hæc verba, sic mortua refutavit. Scias, me esse causam suæ damnationis, non Deum: qui mihi mandavit, eam, ad meum quidem majorem pudorem; sed & ad aliorum cautelam, manifestare. Notum tibi est, quemadmodum ego ab incunabulis lectioni sacrorum librorum addicta fui, & dum ipsamet fessa eram, curavi mihi prælegi ab aliquo Ephæbo, erga quem nonnihil amore ferebar: semel dum lectionem finisset, amicabiliter petiit osculari manum meam, quam etiam ei porrexi: quòd cum postmodum sæpiùs peteret, ter, quater id permisi: ventum tandem est, quod cum eo amiserim Virginitatem: perpetratò peccatò, sic confessa sum Confessario meo: Reverende Pater accuso me, quòd nescio qualem petulantiam cum aliquo Ephæbo commiserim, unde ille vehementer & minùs prudenter invehi cœpit, dicens: Quid est hoc Serenissima? aliquid tale: sic rubore suffusa dixi, tantùm in cogitatione habui: ad hæc Confessarius adhuc imprudentiùs egit: nec in cogitationibus decet tantam Personam: hinc animo cecidi, & dixi, me, tantùm id somniasse, sicq; reticens peccatum, absolutionem accepi, non tamen absoluta fui postmodum, ut Deus occultum meum dimitteret peccatum: cœpi pauperibus largas eleemosynas distribuere, carnem affligere, sperans me consequi misericordiam DEI: DEUS verò omnia illa opera remuneravit, dando mihi inspirationes, ut saltem semel confiterer peccatum. Tandem in ultimam decidi infirmitatem, in qua plures accepi similes illuminationes, imo vocem cœlitus audivi. *Confitere, est quidem tardè, sed adhuc tempus:* cœpi vocato Confessario confiteri, dixiq; ah! quam magna peccatrix sum ego. Confessarius autem mihi dicebat, has esse tentationes diabolicas, eas proinde non curarem, monuit: paulò post venit mortis hora, & sic obij: subitò ad judicium rapta, & justissimè a Christo his tortoribus tradita in æternum, damnata sum. His dictis cum magno fragore, acsi mundus rueret, spectrum dispa-ruit, ingentem, & diu durabilem in conclavi relinquens fætorem. Ex quibus omnibus hanc irrefragabilem sequi consequentiam quis negaverit, per unius peccati reatum, totum jus cognationis cum Deo per gratiam deperdi.

Exemplū terribile, de quadā Regia filia, pia aliàs, ob unius peccati reticentiam condemnatâ.

A B C D

PARS II.

SS. DEIPARA Soror Verbi Divini.

756. SORORIS nomen, non vulgare quid denotat, nec ad solum consanguineitatis nexum, adeo strictè sumendum est: Apud veteres etenim, sub huius nominis significatione, nedum veniebant amicæ, uxores, atq; Sponsæ, quod patet in Canticis, in quibus frequentiùs eadem, quæ nunc Sponsa, SOROR iterum appellatur; sed latiùs etiam hoc extendebatur nomen, dum excellentis virtutis alicuius habitus, Sorores dicebantur. Et hoc modo loquendi usus esse legitur Salo-

 mon ad

mon ad quendam, dum ait: *Fili, dic* A
Prov: *sapientiæ, SOROR mea es. Prov: 7.* quod ipsum singulariter hodie in sensu accommodatitio, non incongruè usurpari posset, & derivari in Personam Filii Dei, quasi id eidem a Patre diceretur: *Fili, dic Sapientiæ, SOROR mea es.* Et quæ hæc sapientia? Respondeo ex S. Ernesto Prag: c. 60. *MARIA, est sapientia, quam Dei Sapientia, IESUS CHRISTUS, super salutem & omnem pulchritudinem, dilexit.* Hæc igitur, SOROR, maximè hodie, a Filio dicitur, ut sub huius similitudinis allegoria, sublimitas gloriæ eius, & jus, (quod ex titulo SORORIS in illam dimanat,) ad summam præ cæteris puris Creaturis beatitudinem, facilius declaretur.

MARIA dicitur Sapientia & Soror Filii Dei.

Probatur Scripturaliter.

757. Tria præcipuè sunt, quæ SORORIS nomenclaturam alicui adsciscunt: unum, quòd eiusdem Parentis sint Filii: alterum, ratione similitudinis inter duos: tertium, ratione mutui inter ipsos amoris. Hæc tria demonstrant quodam excellentiori modo Mariã, SOROREM fuisse VERBI, ratione gratiarum, antequam adhuc probent Sororem eiusdem extitisse, ratione gloriæ. Primùm ergo, quod præcipuum est, nimirum Beatiss: Virginem eodem Patre, quo & Verbum, quantùm ad gratias & privilegia prodiisse, id comprobandi modus suggeritur in S. Scriptura Cant: 5. dum dicitur de Sponsa MARIA. *SOROR nostra est, & ubera non habet, quid faciemus SORORI nostræ,* Hæc enim verba premens S. Gregorius Niss: hom: 4. in Cant: asserit, id de Virgine dici, respectivè ad Patrem æternum, qui simul Pater VERBI est. *Sicut* (inquit ille) *rosa inter spinas; sic SOROR nostra inter filias, non ampliùs propinqua, sed Soror: post quam ergo facta est flos, nec à spinosis læsa fuit tentationibus, quominùs lilium esset, oblita populi, & Domûs Patris & Matris suæ, aspexit ad verum Patrem, & ita vocatur Soror Domini.* Unde etiam a S. Laur: Justin: ser: de Purif: dicitur Virgo, Filia æterni Patris, & S. Gregor: Nazianz: ex hac ratione, sic fantem ad Filium suum Virginem inducit. *Simul atq; nata sum Patris tui, ut arbitror, ex mente summa, me meus nutrit Pater:* Quid ergo mirum, communi Patre natam cum Verbo Divino, SOROREM dici VERBI. Ingens profectò

MARIA, Soror Verbi, eodem cum eo, Patre nata, etsi diverso modo.

Greg: Niss:

Laur: Justin:

ait Christoph: Vega. Theol: Mariæ: n. 1793. Celsitudinis Marianæ encomium, Sororem VERBI esse, & vocari, quod nec Spiritui S. competere potest. Hinc idem author excitat quæstionem, cur scl: Spiritus S. non sit, nec dicatur Filius Dei, nec Frater VERBI DIVINI: relictisq; aliis subtilibus rationibus, adhæret illi, quam assignat Richar: de S. Victore & Alensis, nimirum, quia paternæ naturæ proprium est, aliam a se Personam gignere, cui naturali proprietati Patris, perfectè similis filius nascitur fæcundus ad productionem Spiritûs S. Cùm autem ipse Spiritus Sanctus hoc non habeat,
B nam non gignit aliam à se Personam; propterea non adscribitur ipsi germanitas cum filio. Hanc autem Germanitatis consanguineitatem, (quâ caret Spiritus Sanctus, quia nec est, nec dicitur Frater VERBI Divini, eò, quòd fæcunditate careat ad producendam Personam Divinam,) MARIA Virgo, singulari Dei privilegio consecuta est. Verè enim dicitur Mater Filii Dei, quem verè genuit: propterea potest vocari SOROR VERBI Divini, & quia juxta Nazianz: supra, ex mente Patris æterni prodiit tunc præcipuè, quando ab eodem Patre accepit fæcundam
C virtutem ad producendam Personam Divinam, juxta illud Gabrielis, Luc: 1. *Virtus Altissimi obumbrabit tibi,* id est, efficiet, ut sis velut imago Patris, ac proinde in Divinam prolem fæcunderis. Hactenus præfatus Theologus Marianus Vega. Accedit & alterum, ut Soror Verbi nominetur MARIA, excellentissima nimirum quædam similitudo ad Verbum incarnatum: si enim Christus, quà Deus consideretur; ad ejus similitudinem nulla propiùs accessit Creatura, quàm Mater eius, sicuti SOROR, MARIA. Sic edocemulq; SOROR, MARIA. Sic edocente S. Bonaventura Sermone 2. de an-
D nunt. *Hæc enim in tantum DEO proxima fuit, tantaq; sanctitate resplenduit; ut creatura aliqua non unita VERBO, nec perfectior, nec majoris boni capacior sit.* Quod si verò Christus, quo ad humanitatem & corporis formam accipiatur, S. Cyrillus asserit, magnâ Dei providentiâ factum fuisse, quòd Christus Dominus cum Matre sua simillimi moribus & effigie essent, idq; ut occurreretur blasphæmiis Hæreticorum, qui addubitaturi erant, an Christus ita Deus esset; ut eru-

Vega.

Rich: Victor: Alensis.

Spiritûs S. procedendo a Patre, cur non dicatur Filius, nec Frater Verbi.

Luc:

MARIA proximè super omnem puram Creaturã accessit ad Deum.

Bonav:

Cyrill:

Christus cum Maria effigie & mori-

bus ſibi ſimillimi.

ut verus etiam homo defacto exiſteret: atq; ſic oportebat eſſe Matrem & Filium ſibi etiam in omnibus ſimiles, ut facilius comprobaretur ipſum eſſe nedum Deum, ſed & hominem. Pulchrè hanc omnimodam ſimilitudinem inter Chriſtum, & MARIAM deduxit Hugo à S. Victore, dum de VERBO incarnato ſic fatur: *In cœlo qualis Pater, talis Filius; & in terra, qualis Mater, talis Filius. in cœlo incorruptus & ſublimis; in terra cum Matre, Virgo, & humilis: in Cœlo Imago Patris; in terra imitator Matris.* Unde idem Doctor in Cant: 7. c. 39. compellat Mariam, tanquam *Chriſti ſpeciem, præ omnibus ſpecioſam, Chriſto ſimillimam.* Tertium autem, quod complet & ſignat Sororis germanam conſanguineitatem, eſt amor mutuus cum illo, cujus Soror dicitur. Quis edicat? quis ediſſerat amorum MARIÆ & JESU adinvicem reciprocationem? de hoc auſcultemus S. Cyprianum, & Bonaventuram. Cyprianus Tract: de Nativ: Dñi N. ſic ait: *Parvulus ſugens ubera, purâ Alimoniâ utebatur, & fons ſacri pectoris defæcatum edulium, ori mundiſſimo infundebat: ſed & cor Matris, quædam dulcedines, quæ & humanum ſuperant intellectum, imbuebant: erat utrinq; mira jucunditas, cùm pia Sanctæ Matris, & devota humilitas, & Sancti Sanctorum immenſa benignitas confæderatis affectibus mergerentur.* Clariùs aliquid S. Bonaven: in ſpeculo B. V. *Quis dubitare poteſt, omninò in charitatis affectionem, tranſiſſe viſcera MARIÆ, in quibus ipſa, quæ Deus eſt, charitas. novem menſibus requievit.* Jam itaq; Sororem Chriſti, ex triplici capite, adhuc in terris fuiſſe MARIAM, habemus: SORORĒM quoque euſdem in Gloria, iam contemplemur ſub figura.

Hugo. Victor:

Cypr:

Chriſtum & Mariã inter, qualis amorum reciprocatio.

Bonav:

Probatur Figuraliter.

758. Grande illud patientiæ ſpectaculum, Diviniſſimus Job, poſt plagas, ærumnas, & caſus triſtiſſimos, dum iterum, priſtinæ ſorti a Deo reſtitutus fuiſſet; in locum conſepultorum inter ruinas filiorum, rurſus alios ſeptem ſuſcepiſſe legitur, & tres filias eximiæ pulchritudinis, quas, contra morem uſitatum aliis, ſorte ſuâ, in mediâ hereditate fratrum gaudere voluit, imparitatem ſexûs, venuſtate in fæminis ſupplente. Job: ult: *& fuerunt illi ſeptem filii,*

Job:

A *& tres filiæ: non ſunt autem inventæ mulieres ſpecioſæ, ſicut filiæ Iob, in univerſa terra: deditq; eis Pater ſuus hæreditatem inter fratres earum.* Si quandoq; ſumma imis comparare conceſſum eſt, cæteris licet imparibus, nunc fortè, in glorioſa Virginis Aſſumptione nedum licet; ſed id & expedit, ad faciliorem Marianæ gloriæ explicationem, quæ cùm præcipua fuerit (ut demonſtratum eſt) in terris SOROR Chriſti; etiam in Cœlos ſublimata, ſingularem, et, ſi non communem, ſimillimam tamen, quantùm pati poteſt creatura, gloriæ Verbi accepiſſe pro hereditate beatitudi- B nem, credenda eſt: ut ſic, quæ in vita, gratiarum & virtutum venuſtate cæteras ſupergrediebatur creaturas, & tantò ampliùs appropinquabat Filio; in Patria quoq; tantò ſublimiori honore exaltaretur, & proxima Filio, ſimillimâ dotum Cœleſtium refulgeret majeſtate, communem quaſi cum Filio participans hereditatem. Piè ac eleganter Gvarr: Abb: ſer: 3. in Aſſump: in hanc hereditatis ſortem, dum introducit Mariam, ſic alloquitur eandem. *Perge MARIA, perge ſecura, in bonis Fili, fiducialiter age, tanquam Regina, Mater Regis, & Sponſa: Requiem quæris, ſed amplioris gloriæ eſt, quod tibi debetur Regnum* C *& poteſtas: individuum habere cupis imperium, cui tecum in carne tua & uno ſpiritu indiviſum fuit pietatis & unitatis myſterium.* Si verò (quod ſine ullo inconvenienti poſſe fieri arbitror) placeat ulteriùs allegoriam ampliare ad tres etiam in Divinis Perſonas, Patrem ſc: Filium, & Spiritum Sanctum, qui, ſaltim ex eo, quòd ſibi in natura omnimodè ſint ſimiles, imò æquales eſſe creduntur, fratres quodammodo, in ſenſu accommodativo appellari poſſent, cum quorum ſingulis ſpecialem contraxiſſe affinitatem MARIA a Patribus docetur, nam ab eiſdem Filia D Patris, Soror, & Mater Filii, Sponſa Spiritûs Sancti communiter appellatur; tunc tantò venuſtiùs figura hæc Myſterium Aſſumptionis Beatæ declararet. Inter hos etenim Fratres, in tantùm hereditatem accepiſſe SOROR MARIA crederetur, inquantùm ab omnibus tribus SSS. TRINITATIS Perſonis, ſimul & ſingulariter, præterea, ſpeciali honore dignata eſt in ſui aſſumptione: Primùm etenim ſic eidem

MARIÆ gloria in filiabus Iobi figurata.

MARIA Soror Verbi ob ſimilitudinem beatitudinis in gloria.

Gvarr:

MARIÆ cum Chriſto indiviſum Imperiũ & beatitudo.

Perſonarum triũ in Divinis fraternitas, quo ſenſu?

MARIA Soror trium Perſonarum qualiter.

Geome: aggratulatur Joann: Geometra ap: Celad: de Ruth: §. 309. ita inquiens: *Gaude, quæ Regem genuisti sola, Polorum cœlestiumq́; Tibi est à Triade, alter honos.* Expendit Celada emphesim sententiæ. *Tibi est à Triade alter honos.* Quasi à Deiparæ dignitate, sic MARIA excellat reliquorum cœlituum honores, & augustum Summæ Triadis honorem æmuletur; ut illi sit *à Triade honor alter* Triadi suppar, cui honores reliquorũ cœlituum junctivè sumpti, minimè cōparentur, nec in illa honoris serie censeantur. Præter hunc honorem assumptæ, etiam sigillatim, à qualibet Persona Divina, singulares in Mariam descripsit dignationes S. Bernardin: Sen: tom: 3. ser: 11. art: 7. c. 1. dum primò occurrentem ei ascendenti repræsentat Patrem. *Primò (inquit) per quandam appropriationem occurrit B. Virgini Pater, & amplexatur sponsam castissimæ dilectionis, singularissimæ fœcunditatis, solicitissimæ educationis. Hanc ergo sponsam, coram Cœlesti curia æternus Pater, dulcissimè amplexatur & recognoscit Matrem unigeniti Filii sui.* Deinde de occursu Filii subjungit talia. c. 2. *Secundò occurrit ei ipse Filius, in sua gloria majestatis, omnibus manifestans, hanc esse verissimam Genitricem suam, quæ ipsum concepit, peperit, & nutrivit, atq; in assumpta natura fideliter sociavit: proinde reverentiâ filiali, ut Matrem dignissimam, eam dicitur adorâsse.* Tandem, Spiritûs S. occursum Virgini c. 3. sic describit. *Tertiò occurrit Virgini gloriosæ ipse Spiritus S. recognoscens fornacem amoris, & officinam stupendæ operationis, de qua, & in qua fabricatum est corpus mundissimum Filii Dei: ostendit autē Spiritus Sanctus expressè electis, quòd in hac officina & per eam fabrefecit, quidquid in gratia munificum operatur, atq; in hac totum ignem operationis reclusit, quem unquam dare disposuit Creaturæ rationali.* Tantam ergo à SSS. TRIADE, in Cœlos assumpta SOROR eius MARIA, inter illam superaugustissimam Fraternitatem, specialis cunctis creatis, Beatitudinis hereditatem accepisse, & possedisse gloriatur, & gaudet.

MARIÆ à SSS. Trinitate honor specialis. — Celad. — Ber: Sē: — *MARIA Assumpta sigillatim à qualibet Persona SSS. Trinitatis salutata.*

Probatur Doctoraliter.

759. Huic glorioso MARIÆ titulo, ex duplici iam adducto fundamento, cōprobato, favent præter iam adductos, & alii Doctores. Devotissimus Idiota par: 14. contempl: 3. *MARIA, SOROR benedicti Filii sui, cuius cor vulneravit, Cant: 7. non vulnere doloris; sed vulnere charitatis, ipsum ad amorem suum delectabilem attrahendo, ut eam diligeret profundo & toto corde.* Item. *SOROR Christi, quia CHRISTUS, est Filius Dei Patris per naturam, & ipsa specialissima Filia est eiusdem Patris per gratiam, ut tantò specialior sit SOROR CHRISTI, quoniam ambo unus sanguis, & una caro effecti sunt. SOROR etiam CHRISTI, quia per naturæ identitatem ei conformis, & connaturalis, & hereditatis æternæ comparticeps: summè etiam dilecta ab ipso, quia carnem suam nemo odio habuit: & si simile à suo simili noscitur & ab ipso diligitur; quantò B. Virgo naturæ fuit mundioris, & moribus ac virtutibus Christo fuit similior; tantò amplius ab eo dilecta est, tanquam specialis SOROR.* Quæ authoritas, vix non omnia, quæ immediate superiùs in duplici adduximus probatione, videtur compendiâsse. Deinde, quòd Beatissi: Virgo ob specialem cum Filio communicationem in gloria, dicenda sit SOROR eius, adest Richardus à S. Laur: de laud: V. l. 6. *MARIA SOROR Christi, quia cohæres eius, & communicans cum eo Regnum Patris, hæres Dei, & cohæres Christi.* Sed inter hæc luculentiùs testatus est id S. Alb: M. ser: 51. de sanctis: dum in illa translatione Sponsæ Salomonis, adumbratam existimans Dei Genitricis Assumptionem, sic fatur. *Igitur verus Salomon, videlicet Filius Dei, transtulit hodie B. Virginem SOROREM suam Matrem, & Sponsam de Civitate David, hoc est de Ecclesia militante, in domum speciosissimam, quietissimam, & eminentissimam, utpotè super omnes angelorum ordines fabricatam. Et verè decebat, ut illa, quæ erat virtutum decore speciosissima, & bonis operibus opulentissima, & pace Cordis quietissima, necnon & Divina Contemplatione eminentissima, talem domum inveniret.*

Idiot: — Richar: — Alb: M.

Probatur Miraculosè.

760. Perpendimus iam argumenta, cur ex parte animæ suæ, Beatissima Virgo, simillimam omninò gloriæ Filii sui possederit in Assumptione sua beatitudinem, ob quam etiam singularis eius SOROR dicta est: cæterùm etiam ex parte gloriosi corporis eius, cum quo in Cœlos Assumpta, ut magis & ex asse SOROR CHRISTI comprobetur, possumus adsciscere non vilia adminicula. Ac primùm in modo resuscitationis

Mariani Corporis gloria singularis.

tionis carnis suæ ad vitam, se simillimam Resurgenti Servatori ad gloriam, probavit MARIA, & quidem prodigiosè. Scimus gloriosè Resurgente Redemptore nostro, ad cumulandam Triumphatoris pompam, monumentis apertis multorum quoq; corpora resurrexisse, & visa fuisse in sancta civitate, testantibus id Evangelistis. Huic omninò persimile factum aliquando legimus, ad exornandum Tryumphum ascendentis in Cœlum MARIÆ, annuâ semel recurrente Assumptionis solemnitate in Hybernia. Refert Broudinus in Propugnaculo Fidei, rem nimis prodigiosam l. 3. c. 20. de martyribus Hyberniæ: Sub tyrannide illa Anglicana Elisabethæ, furiosæ fæminæ, iniquis constitutionibus illius non adhæserant S. Ord: Cisterciensis Alumni Monasterii Magyensis: quapropter impetu facto a satellitibus Elisabethanis in Monasterium, 40. simul Monachi, unà cum suo Prælato, in ipsa Ecclesia, coram Aug: Venerabili necantur crudeliter, ac securibus decollantur, ipsâ Vigiliâ Assumpt: B. V. Mariæ: ex hac strage solus evaserat senex quidam Religiosus, quem oblivione, vel contemptu in vivis hostes reliquerant. Hic videns, precum vespertinarum tempus instare, dolere cœpit, quòd tali die nullus in domo superesset, qui posset easdem canere: & oculis lacrymas, amore Dei, & SS. Matris eius, nostræq; præcipuæ Patronæ, expressas copiosè fundens, chorum intravit, ubi omnia sedilia Religiosis oppleta reperit. Videbat in gutture singulorum circulum rubeum, eò locô, quo carnificum securis penetrârat, & caput a corpore diviserat: habebant coronas in capite, & palmas in manibus, cœperuntq; canere: *Deus in adjutorium meum intende*, Vesperasque, ut de similibus Cantoribus sperari poterat, absolverunt. Simili ergo Pompâ, adornare voluit Salvator Resuscitatæ Matris triumphum, ut Soror, etiam quo ad hoc, minimè discreparet à Fratre.

Assumptionis B. V. M. Festo 40. Monachi ab Elizabethanis necati, resuscitati canunt vesperas.

Probatur Historicè.

661. Ultimò tandem, quod ad complementum perfectæ similitudinis Sororis MARIÆ cum Christo pertinet, est, ejusdem in corpore glorioso, cum quali & Filius ascendit in Cœlos, assumptio. Annal: Ecclesiastici testantur, dum ultimò capta esset a Turcis Constantinopolis, duas SORORES Constantinopolitanas captivas, in diversorum Dominorum servitutem venisse: & dum iam viderent in dissitas & diversas Regiones sese abducendas a Dominis, sororini affectûs mirè agitabantur stimulis, ampliùs seipsas non conspecturæ: igitur valedicentes sibi, in ultimo osculo & amplexu, ambæ expiravère. Tantùm valuit humanus amor ad mortem: quantùm putamus a contrario, ad vitam valeat amor cœlestis, & Divinus, præsertim si excellentissimus sit, qualis intercessit inter Sororem MARIAM, & Fratrem eius gloriosum Christum. Conspecturæ se nunquam amplius, Sorores illæ, mortis confixæ jaculo, ultimo in amplexu misere corruère; Soror MARIA, ad primum amplexum admissa cum Filio, & numquam ampliùs ab eius avellenda conspectu, quomodo non debuit proficere ad vitam? & quidem specialiter, ut etiam quo ad corpus suum gloriosa in cœlis appareret, omninò simillima Filio, de quo S. Bernard: Sen: tom. 3. ser: 11. *MARIA fuit Ierusalem, quia ipsa exstitit, Dei visione mirabiliter illustrata. Bis dicitur Is: 51. Elevare Elevare Ierusalem, consurge, ut elevationem tam animæ, quàm corporis, in gloria ostenderet: & ut ad Christi similitudinem, a mortuis gloriosa resurgeret.* Et quidem hoc ipsum magno peccatorum commodo evenisse observat Ant: Escob: de B. V. l. 12. obs: 3. n. 35. dum inquit: *Etenim Christo Domino, (qui arcus apud nos erat Patrem emolliens) in judicem mutato, Virgo corpus suum purissimum, Patri, ac Filio objiciens, carnem nocentissimam (peccatores intellige) veniâ donat.*

MARIA cum corpore glorioso in Cœlum assumpta.

Sorores duæ Constantinopolitanæ, divellendæ à se, in amplexu mutuo emortuæ.

Bernar:

MARIÆ resurrectio in corpore glorioso prodest terrigenis. Escob:

Epilogus.

762. SORORUM VERBI audistis dici MARIAM; ast ad plenitudinis etiam suæ gloriæ exprimendum honorem, Soror nostra, & Soror peccatorum, (ut consanguineitatis titulo eisdem opituletur,) appellari non recusat. Abraham olim sui discriminis in Ægypto præscius, ad Saram confugit dicens: *Dic, obsecro te, quòd Soror mea sis, ut bene mihi sit propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui.* Gen: 12. Nec fefellit illum spes sua, nam *Ægyptii bene Abra-*

MARIA Soror dicitur peccatorum, ad opitulandum ipsis. Gen:

ne Abraham usi sunt propter illam, fueruntq; ei boves & oves. Quid dubitas o peccator! quisquis apud Deum periclitaris, confugere ad hanc Patronam cum simili prece. *Dic obsecro te, quod SOROR mea sis. &c:* Ego quidem tibi me trado in vilissimum mancipium: tu verò mihi Te non deneges in SORORem. Sic precanti patrocinabitur Virgo, serenabitur Judex, omniaq; feliciter contingent. Ita hunc locum expositum invenio apud D. Bonav: speculo Virg: c. 6. (cujus etiam verbis concludendo

Bonav:

A istum discursum, sic supplicemus Assumptæ Virgini.) *O Sara nostra, dic obsecro, quod Soror nostra sis, ut propter Te bene sit nobis a Deo, & ob gratiam Tui vivant animæ nostræ in Deo. Dic inquam charissima Sara nostra, quòd sis SOROR nostra, ut propter talem SOROREM Ægyptii, id est dæmones, nos revereantur: ut etiam, propter talem Sororem, Angeli nobis in acie conjungantur: ut insuper propter talem SOROREM, Pater & Filius & Spiritus S. nostri misereatur.* Quibus in unitate, æterna laus & gloria. AMEN.

Votum Authoris ex Seraphico.

SVNAMITIS Chori rosei.

SS. DEIPARA.

Pro Festo SS. Rosarii B. V. M.

Quid videbis in Sunamite, nisi choro Castrorum. Cant: 7.

763. EN jam iterum, solemnem illam, quæ olim Salomonis nuptias splendidè adornaverat, instaurari Pompam, videre mihi videor, dum Rosarianæ Confraternitatis ordinatissimos cuneos conspicio & audio, undiq; vocibus & laudibus Christi & MARIÆ suaviter concrepantes, ut meritò recurrat illud Salomonicum: *Quid videbis in SULAMITE, nisi choros castrorum.* A. A. Bellatrices quasdam, Rex ille solymæus, ex virginibus adolescentulisq; conscripserat phalanges, quæ pharetratæ, umbonesq; & aliam armaturâ indutæ, Pyrrhicam inibant lusitationem & saltus, Martium quidpiam, non tam spirantes, quàm simulantes: ita enim serenæ, & placidæ ad hastiludium comparebant; ut non tamen omninò tranquillam frontem more Virginum, quæ gynecæo semper clauduntur; sed torvam aliquantùm, ob militares spiritus, præseferrent: atq; sic inter suaves, tum vocum, tum instrumentorum modulationes, dum diviso agmine tripudiarent, pugnæ cujusdam militaris figuram repræsentabant: propterea cunei illi, chori castrorum, appellabantur. De quo latè agit Scherlog: vestig: 35. in Cant:

Nuptiæ Salomonis pharetratarũ virginum cuneis adornatæ.

B His verò cohortibus, non alius Dux vel Antesignana præerat; nisi ipsa Salomonis Sponsa, SULAMITIS, aut ab aliis, SUNAMITIS dicta, quam Div: Hieron: Ep: 7. ad Nepotian: interpretatur: *coccineam seu purpuream.* O quàm longè jucundiorem, hodie spectare licet Pompam & apparatum, vel in sola nova SUNAMITIDE MARIA *de Victoria*! attestante id, & explicante Dyonisio Carthus: qui in Cant: art: 21. sic ait: *MARIA, SUNAMITIS, in qua sunt Chori castrorum, eò, quòd potens sit nos* C *adjuvare, & tueri: est enim in ea acies virtutum firmissima, & omnium spiritualium armorum insuperabilis vis: & habet ad manum, Cœlestium spirituum victoriosam militiam, suo imperio obedire promptissimam, per quos potest juvare, victoriamq; conferre.* Cujus SUNAMITIDIS accedit ad gloriam, solemnitas hodierna, dum etenim purpureas, nam Rosariano cultu jucundè rubentes, numero Confratrum cohortes; in ijs Sacratiora SUNAMITIDIS novæ contemplor castra: quæ dum validissimis, totiesq; iteratis orationibus, Pater, & Aue, Cœlum petiêre; Orientalem Helluonem Regnorum, Turcam Othomanum, felicissimè confecerunt du-

Dyon: Carth:

MARIA Sunamitis castrorum.

Rosariani confratres, castra rosea.

runt, ductante & opitulante sua SUNAMITIDE, MARIA. Hos itaq; castrorum roseorum Choros, solemni recurrente die, SUNAMITIS hæc coccinea, MARIA, de Rosario, annuatim educit, & evocat, non solùm, ut tanti beneficii renovet memoriam; & ad debitas DEO reddendas gratias, exstimulet populorum animos; sed prætereà, ut se novam cœlestem SUNAMITIDEM tantò luculentiùs comprobet, demonstrans, edocens, & commendans, Chori sui coccinei, quem ducit, & cui præcinit, præstantissimas, artificiosissimas, laudatissimas, privilegiatas, efficacissimasq; modulationes: quod ipsum dum probandum assumo; priùs quosdam turbatores Chori huius Rosei, observabo. Interim breviter salutemus MARIAM.

Salve fortis, simul mitis,
Speciosa SUNAMITIS:
Dragma tuorum castrorum,
Nos edoce roseorum.

PARS I.

Quinam Turbatores Chori Rosei?

764. LUgubre olim Jeremias, vates Domini, intonaverat lamentum, super perturbatos ab Assyriis, canentium Deo Ordines, & dissonos, præsertim ex pravitate vitæ, populi fidelis concentus. (Thren:) *Senes* (inquit) *defecerunt in portis, juvenes de choro psallentium. Defecit gaudium cordis nostri: versus est in luctum chorus noster. Thren:* 5. Omninò quid simile & nunc, dolenter ingeminandum venit mihi, dum Sacratissimi Rosarii tripudiantes conspicio choros: Etsi etenim ex singulari Dei providentia habeatur, quòd Rosei isti concentus, & devotio in Virginem Sacratissimam, nedum non deficiant; sed in dies crescant, & per latepatentes utriusq; Orbis plagas tantò ampliùs propagentur, & stabiliantur; nihilominùs chorus iste, non sine hoste manet aut perturbatore. Habet ille suos Assyrios, nimirum Hæreticos, cultum huiusmodi, & modum eius, acerrimè reprobantes, imò etiam ex ipsis orthodoxis, propriisq; Confratribus, observo aliquos, quibus dum lingua cordi,

A & mores vocibus non consonant; eo ipso sacer hic Devotionis chorus conturbatur, & pessundatur.

Probatur Scripturaliter.

Primos itaq; hostes Chori Rosariani, Hæreticos esse observo. 765.
Rosarii hostes sũt Hæretici.
Huius enim tempestatis sectarii, tanquam legitimi, antiqui serpentis, partus, calcaneo Deiparæ Virginis insidiantes, (ut ex Divino oraculo prædixit Moyses,) multifariam, multisq; modis Rosarianos choros, quotidie, hodie autem præcipuè, cùm in solemni processione suaviter modulantes MARIÆ audiunt, acerrimè persequentes, consuetudinem B salutandi MARIAM, & numerum certum salutationum, tanquam superstitiosum quid, & temerarium appellitant, & non minùs processionibus orthodoxorum, inter quas solemnior habetur hodierna, petulanter insultant, idololatriæq; crimen imponunt: Sed Deo auspice, & Davidicis Rosariorum fundis instructi, ac orationum scutis obarmati, Goliathanam hæreticorum molem breviter hìc successivè prosternemus, atq; hostes istos pestiferos, ac turbatores a Mariano choro propulsabimus.
Mariam salutare iteratò, non est superstitiosum sed religiosũ.
Et in primis, quòd salutemus Mariam, hoc suadet Scriptura, dum S. Evan- C gelium in exemplum fidelium suggerit, & præsentat Gabrielem salutantem in *Ave*, MARIAM: *Ave gratiâ plenâ.* Luc: 1. (Luc:) Mandabat toties in Epistolis suis Apostolus, salutare Fratres etiam ex nomine, imò etiam scribendo ad Romanos 16. quandam aliam mandavit salutare Mariam, quæ multùm laboraverat pro fidelibus.
Salutationis Mariæ, Patronus S. Paulus.
Ergo nec vetasse credendus est salutare MARIAM, Matrem JESU, quâ nullus, pro fidelium salute laborasse ampliùs potuit, nec potuisse, cogitari valet, & quæ sola parturivit & educavit Redemptorem, in salutem generis humani. Impius D hæresiarcha, Calvinus, impiè oblatrat huius Salutationis usum, eumq; temeritatis inculpat, in hunc modum. *Temerè sibi alienum officium usurpant Papistæ, quod Deus Angelo commisit.* Stulta tamen objectio: quid enim consequentiæ habet: Angelus salutavit MARIAM, ergo nobis eandem salutare vetitum: nam si cum Angelis canimus Deo, *Gloria in excelsis*, cur non cum Angelo MARIAM Salutabimus? Raphäel olim Ange-

Tob: Angelus salutavit Tobiam. Tob: c. 1. *Gaudium tibi semper: Pax tibi:* ergo nefas est tibi iisdem verbis salutare alium? Licet imitari Raphäelem officiosè salutantem, cur non Gabrielem, religiosè? Delirat ergo Calvinus, dum putat, morem illum, salutandi, Virginem, sic soli Angelo injunctum fuisse; ut nemini Salutationem illam repetere liceat. Audiat antiquissimum Dionys: discipulum Pauli, quomodo Deus mandando hanc salutationem Gabrieli, eam devolvi voluerit & cæteris inferioribus Angelis, imò in totam intellectualem derivari substantiam. c. 7. de Cœlesti Hyerarchia. *Primum* (inquit) *ordinem pro captu suo ab hac Divina bonitate illustratum, tanquam Hyerarchiam, bonitatis speciem gerentem, scientiæ de DEO disserendi, etiam eos ordines, qui ipsum sequuntur, participes fecisse.* & rursus c. 15. *Unaquaq; substantia intellectualis, datam sibi a Diviniori uniformem intelligentiam, providâ virtute dividit, & multiplicat ad inferioris sursum ductricis analogiam.* Sed non minùs desipere videtur eidem, Hæreticus, dum adversus huius salutationis usum objectat, frustra nos Virginem salutare, cùm salutatio ad præsentem dirigatur Personam, non ad absentem, Virgo autem absens est a nobis, cùm illa in Cœlo, nos in terra habitemus. Sed errat miser toto Cœlo, siquidem Virgo nostris rebus interest, maneat licet in cœlo: quod enim Angelis concessum, qui in Essentia Divina nostras necessitates vident; Angelorum Reginæ denegari non debuit? Potuit Elisæus Propheta l. 4. Reg: c. 4. 5 speciali Dei dono, absens corpore, vidisse puerum munera accipientem; quidni MARIA iam triumphans in cœlis, ex singularis visionis Privilegio, supplicantium obaudire salutationes? unde S. German: ser: 11. de Assumpt: sic Beatam alloquitur. *Spiritus tuus, o MARIA! vivit in æternum, & caro tua in sepulchro corruptionem non sustinuit: omnia observas, & contueris, & inspectio tua ad omnes se porrigit.* Item D. Maximus ser: de S. Nazario. *Non clauditur locis, quod diffunditur meritis: invocasti ubiq; Mariam, ubiq; te exaudiet ille, qui honoratur in MARIA. Moderante itaq; eo, qui pensat vota tua, dispensat munera sua: in tantùm vicina præsentia efficacis præbebitur Advocata; inquantùm fuerit fides devotè suscepta.* Adsunt & alii Hæretici, qui in precationum numerum, quibus constat Rosariana Devotio, acerrimè inveheuntur, ac sacrilegæ superstitionis notam illi inurentes irrident: quod scilicet quinario Dominicarum orationum, & quinquagesimo Angelicarum, & quindenario decadû, ad integrum Virginis Rosarium implendum utamur. Sed quomodo etiam in Scriptura laudabilis sit usus observandi numerum, plenusq; mysteriorum, audiant caput Doctorum, S. Aug: lib: 11. Civit: dum ait: *Numeri ratio nequaquam contemnenda est, quæ in multis Sacrarum Scripturarum locis, quàm magni sit æstimanda, elucet diligenter intuentibus, nec frustra in laudibus Dei dictum est: Omnia in mensura, numero, & pondere disposuisti.* Non etenim numerus ille orationum Dominicalium, & Salutationum MARIÆ, mysteriorum præcipuorum Fidei, quorum fit a recitantibus rememoratio, viduus est: quæ si scire cupit curiosus Hæreticus; interroget ex Rosarianis Confratribus quemq; & discet: utinam salutariter.

Salutationis Angelicæ usus licitus & laudabilis.

Dion:

MARIA in Essentia Dei, necessitates nostras videt.

Reg:

Germ:

Maxim:

Aug:

Numeri ratio nõ contemnenda in Scriptura

Probatur Figuraliter.

766. Sed plura adhuc sunt, quibus, in Rosarianæ devotionis exercitio, obgannit pravitas hæretica, nimirum ritus pius hodiernæ solemnis processionis. Sicut etenim olim in veteribus Romanorum triumphis momus erat, qui ad triumphantis gaudium & fastum temperandum, eius mores, gestaq; canino admorderet dente; sic hodie hæretici sacrum hunc, ac religiosum Processionis hodiernæ, prout & omnium aliorum, ac triumphandi ritum, carpunt, subsannant, mordent, quin etiam abominantur, & execrantur, nos blasphemorum, Idolatrarum nomine afficientes, maximè cum vident in iisdem SS. Sacramentum, Imagines Beatissimæ, aut statuas sanctorum deportari, de novo, eoq; superstitioso ritu, a Gentilibus usurpato, condemnantes; Sed cæcutientes hi Endimiones videant sub Figura laudabile, quod ipsi in re damnant, ut grande piaculum. Inter plura alia, quæ ex veteri lege possent adduci de processionibus, seu choris laudantium, aut invocantium Dominum, hodiernæ processionis laudatissima præcessit Figura, in deductione Ar-

Hæreticorum blasphemiæ contra publicas processiones refelluntur.

pone Arcæ illius testamenti iterata perquàm solemni. Quarum prima recensetur Jos: 6. ubi ad expugnandam Jerichontinam urbem, jussit dux ille, cunctos bellatores Israel, semel per diem circuire urbem, sicq; facere septem diebus: septimo autem die, præcedente Arcâ, clangentibus Sacerdotibus septem tubis, quarum usus in Jubileo, eandem circumitionem imperavit fieri septem vicibus, cum totius populi frequentia. Et iterum, cum a Philistæis cæsi, fugatiq; essent Israelitæ, mox majores natu dixerunt 1. Reg: 4. *Afferamus ad nos de silo Arcam fœderis Domini, & veniat in medium nostri, ut salvet nos de manibus inimicorum nostrorum: misit ergo populus in silo, & tulerunt inde Arcam fœderis Domini exercituum, sedentis super Cherubim.* Sed accommodatior rei nostræ videtur figura, in illa solemnissima deductione eiusdem Arcæ Domini, ab Inclyto Rege Israel, David: hic etenim, audito, quàm insignibus domum Obededon locupletaverat Deus benedictionibus, quòd Arcam Testamenti ad menses aliquot in domo sua habuisset; pretiosissimum hoc munus in urbem reducere, & in Tabernaculo, quod honorificentissimum apparârat, collocare constituit. Igitur, tum pro Divina reverentia, tum pro Regia magnificentia, plurimos undequaq; convocavit Sacerdotes, Levitas, Cantorum ordines: tot nablorum, Cymbalorum, tubarum, aliorumq; instrumentorum genera adhibuit, adeo; ut ad senorum passuum processus, septem sacrificarentur tauri, septemq; Arietes, 2. Reg: 6. & Paralip: 1. c. 15. quasi ubicunq; Arca Dei sisteret, tot meritò Aræ erigerentur. Ipse vero Rex David, Regio deposito cultu, amiculo, seu Ephod lineo indutus, coram Arca Dei piè saltabat, ac gestiebat, quem videns de fenestra Michol, Saulis Regis Filia, & Uxor Davidis, eum despexit, subsannavit, & imminuti cerebri notâ signavit. Genuinus planè Typus legitur in hoc Dominicæ Arcæ progressu, hodiernæ Rosarianæ Processionis, in qua, a tripudiante populo, victoriosa Virgo MARIA, in suis deducitur honorificentissimè imaginibus, cùm ex vulgari & communissimo Doctorum sensu, ipsa, in Arca Testamenti figurata perhibeatur, quæ, quia longè fe-

Jos: *Arca Solemnis multoties deductio, Processionum inter Catholicos Figura.*

Reg:

Reg: Paralip:

MARIA in Arca Dei figurata.

A liciori auspicio, quàm olim illa Arca per Jordanis alveos populum Israel, per Ærythræi maris undas, contra Turcarum numerosissimas, armatasq; naves, Christianam, exiguam licet, deduxit classem, quâ Orientalem Machometi profligavit arrogantiam: hodierno propterea ab universis populis honoratur trophæo, totve gestientis plebis adornatur hæc Pompa cætibus, Quid miraris? quid blasphemas infidè hæretice veneranda Imaginum mysteria, cultumq; eorum? qui damnare non audes David adorantem, Arcam, Figuram MARIÆ. Tauros ille, arietesq; B in honorem illius tam numerosè mactabat; nos nostræ MARIÆ, quæ Salvatorem portabat mundi, suaves concentus, & vota litamus. Irrisus ab uxore David dixerat: *Ludam, & vilior fiam*; nobis cantus hic, & tripudium, quo celebramus Mariam, pro gloria est. Tuum dedecus sit, (ô superba Hæterodoxorum Michol,) tam pia, tam sacra, blasphemare: tibi etenim, (ut illi priori filiæ Saul,) usq; in diem mortis non nascitur Filius, scl: non affulget Spes salutis æternæ, quæ pariter oggannis Arcæ Domini, Matri Dei, solemniis eius subsannans: quarum pro- C cessionum tempore, (præsertim in urbibus, ubi Catholicis sunt permixti Hæretici,) interdum ex fenestris aspiciens, interdum in plateis, interdum ad mensam sedens, & inter pocula jacens, ac ructans, nostra sacra irrides: & audes, Ethnicas, Paganas, idolatricas appellare observationes. Apage ergo ab isto Mariano choro, virgineorum Drammatum perfida perturbatrix: triumphabit semper in choris castrorum SUNAMITIS, MARIA, quæ cunctas hæreses in universo mundo sola interemisse dicitur: tu vero præ invidia tabesces.

Michol irridens David, Figura Hæreticorum.

D *Probatur* Historicè.

Verùmenimvero etiam illos perturbatores Chori Mariani, observari innui, qui Roseos licet decantent concentus, recitent Rosaria ore, gestu tamen seu corde ad tactum non consonant: aut si ad tempus, utcunq; his piis exercitiis vacant; de facili chorum deserunt, vana & illicita secuti: & tales, Præcentrix SUNAMITIS, MARIA non amat in choro suo, utpotè Dramatibus suis concinnendis, non re- 767.

A &è idoneos. Notavit etenim Paulus Scherlog: in Cant: Antilog: 1. n. 41. ex antiquis Doctoribus, dramata nuptialia, qualia SUNAMITIS illa, cum suo choro cecinisse scribitur, sic decantari debuisse a Puellis; ut gestu & actione exprimerent, quod voce melodâ proferrent: proinde Drama, ob confictas ex proposito actiones, quasi fabula, canticum illud appellabatur. Adverte ergo quilibet sodes Rosariane: si etenim Roseum canticum canis linguâ, cor tamen tuum ad tactum piorum affectuum gestire non sentis; aut si non curas probitate morum consonare, seu imitari pro tuo posse, MARIAM; Canticum tuum, non est SUNAMITIDIS huius Drama: tali etenim, non verè colitur MARIA, attestante S. Hieronymo: ser: de Assump: *Tunc verè colitis & amatis MARIAM; si imitari velitis ex toto corde, quod amatis.* Tales profectò Chorus Roseus ingratè suscipit concentores: tantò magis, si tam vocibus, quàm moribus nutent, sacra Rosarii exercitia, ad vana & illicita conversi, deserentes. Facetum quid adludere licet ex Weber de Arte conversandi Reg: 6. sect. 15. de quadam personata Domicella, alias simia, de genere majori simiorum, adeo ad quosvis actus civiles & aulicos, docilis, ut perfectissimè Domicellam apprimè institutam repraesentaret: hanc igitur quidam nobilium, perbellè undiq; vestibus ornatam, & pro more aliarum fœminarum, larvâ seu Mascarettâ in facie contectam, chirotecis verò, in manibus, demum in pedibus, pretiosis calceamentis ornatam, dum ad quendam actum publicum, medio Gynecæo Ducis Ferrariensis, introduxit; omnes etiam nobilissimæ fœminæ, ob comitatem morum, quos simia illa fingebat, præstantem Domicellam diu opinabantur, præsertim dum inter cæteras Domicellas, choreas egregiè & ad tactum tripudiaret: en casu contigit, pomum cuidam è manibus elabi in terram, quo viso simia, omnis oblita disciplinæ, larvam detrahit, ad naturæ jura rediens, pomum faucibus pedibusq; invadit, chorum universum perturbat, atq; sic cognita pro bestia, à prænobili illo choro Domicellarum, ut bestia, exturbata est. Similem te cogita huic simiæ, quisquis ex Sodalium SS. Confraternitatis es, qui ob vanas, tantò peius, si ob illicitas occupationes, voluptatulæ cuiuspiam illicio attractus, consueta sodalitio Tuo exercitia deseris, malens vacare vetitis. Sacrum etenim Gynecæum MARIÆ profanas, vivens quasi bestialiter, Chorumq; quodammodo modulantium Confratrum, tuæ dissonantiâ vitæ non modicè perturbas, SUNAMITIDI eius scl: MARIÆ factus odibilis, (absit, ne dicam,) ab hoc Sacratiori sodalitio, proximè repellendus.

Scherl:

Dramata decantari solita voce simul cum gestu.

MARIÆ cultus, imitationem eius postulat.

Simia fingens se diu Domicellam, pomo prodita.

Rosariani Fratres non bene disciplinati arguuntur.

B

PARS II.

SS. DEIPARA, Sunamitis Chori rosei.

Hodie iterum in solemnis Processionis Rosarianæ triumpho, stupenda instaurari miracula video, & admiror, quæ olim (submersâ in profundo maris superbiâ Pharaonis,) conspexerat & audierat Ægyptus: Ibat etenim tunc, inter divisiones aquarum, securè populus, persequente se licetsi Pharaone: ibat verò, læto pede per C fundum maris, flores & rosas calcando: ut refert Sapiens: *Et in Mari rubro via sine impedimento, & campus germinans de profundo nimio, per quem omnis natio transiit.* Sap: 19. idq; Mariâ, Sorore Moysis, ducente Choros mulierum, quibus apud Hebræos, separatim à viris incedere consuetum erat: quæ tandem choris illis fœminarum, Præcentricem egisse legitur: sic enim Exod: 15. scriptum est: *Sumpsit ergo Mariâ, Prophetissa, Soror Aaron, tympanum in manu sua, egressæq; sunt mulieres omnes post eam, cum tympanis, & choris: quibus præcinebat dicens &c:* Tuam ego hìc, Divinissima Virgo, in hac Maria, intueor D magnificentiam, ac bonitatem, quæ fideles populos, piosq; Sodales cultûs tui, per vastum huius amaræ vitæ deducis mare, adeo studiosè; ut Rosarianæ Sodalitatis gratiis, cuncta tentationum limosa exsiccans, floresq; virtutum adgerminans, animabus Confratrum, viam huius ærumnosæ vitæ, placidè allevies, atq; in singulare, viatorum ad terram promissionis, solamen, novum 768.

Sap:

Exod:

MARIÆ typus, Maria Soror Moysis.

Roseis

Roseis cohortibus tuis, veluti primaria ac præstantissima Sunamitis *Chori*, præcinas Drama & canticum Rosarianum, cuius speciales, contemplari liceat nobis commendationes.

Probatur Scripturaliter.

769. Primum ergo, & principale est, quod istius Sunamitidis Rosariana commendet Dramata, est, quòd sint præstantissima, principaliter quidem ex contextu seu materia: Rosarii enim cantica, nihil aliud planè sonant; nisi ipsam S. Scripturam: nihil cogitandum suggerunt; nisi veneranda, eaq; principalia mysteria nostræ fidei, per eandem Scripturam revelata, quam ipse supremus, capellæ chori istius, Magister ac Director, nimirum Spiritus S. edocuit. Materia hæc, Rosario tantam excellentiam tribuit; ut meritò inter omnes precandi formulas, caput extollat. Religiosissimus ille vir Thomas à Kempis in Enchyrid: Monachorum cap: 5. de materia Rosarii hoc dignum protulit elogium. *Inter omnes preces & laudes DEI, nil, Pater noster, est sanctius, nihil Aue Maria dulcius, & Angelis jucundius: omnia vota & desideria Sanctorum, oratio Dominica excellit: omnia dicta Prophetarum, & melliflua verba Psalmorum & canticorum, plenissimè ac perfectissimè in se continet: Omnia necessaria petit: Deum summè laudat: Deo animam conjugit, & de terra ad Cœlum levat: nubes penetrat & Angelos transcendit: Beatus, qui attente singula verba Christi pensat.* Author istius primæ orationis non est homo, non Angelus, sed ut testatur Evangelium, ipse summus Doctor & Magister Cœlestis, JESUS Christus, Dominus noster: *Qui namq; fecit nos vivere, docuit & orare.* inquit S. Cyprianus: Cùm enim ignoraremus, quid peteremus; ideo, ne vagaremur incerti, petendorum, nobis hac oratione formam præscripsit, ut ipsam devotè dicentes, confidenter speremus, postulata impetrare. Docuit id S. Aug: ser: 126. in hæc verba. *Quia stupida mens hominum & ignara Cœlestium, nec scire, nec invenire poterat, quemadmodum Deum dignè precaretur; ipse verus Dominus & Magister ostendit & docuit, quomodo debeamus orare.* Idem sentiendum de materia alterius compartis Rosarii, scl: de *Aue Maria*. De quo superioribus discursibus abundè satis habes, & mox infra,

Rosarianarum precum præstãtia, ex contextu.

Rosarium modus orandi præstantissimus.

Thom: Kempen: de Rosario testimonium.

Cyprian: *Orationis Dominicæ Author Christus cur?*

Aug:

A aliqua disces a Doctoribus. Præstantiam huius Rosei Dramatis collige iterum ex objecto istius precationis: nam in se continet totam vitam & Passionem Salvatoris nostri JESU Christi, ac Beatissimæ Matris eius: Quoniam præcipuum, in quo SS. Rosarii vis consistit, est, mysteria vitæ Christi & MARIÆ rememorari, ac devotè considerare: fidem, quam de eisdem mysteriis habemus, renovare, indeq; ad virtutum studia exercenda se animare. Cætera verò, quæ in eo exercentur, uti sunt 15. *Pater & Aue Maria* 150. quæ, Rosarium continet, non sunt principalia,
B sed quasi media, quæ ad primum principale, hoc est ad rememoranda mysteria vitæ Christi & Mariæ ordinantur. Forma tandem & modus Rosarii excellit alias preces, tum facilitate, tum brevitate, tum frequenti eiusdem orationis repetitione, quæ ipsa acuit affectum orantis, intendit pia desideria petentis, & summè delectat animum repetentis, quod enim sapit semel gustatum; provocat utiq; ad iterum gustandum, ut ampliùs sapiat. Scio quidem a Calvino, superstitiosum appellari multiloquium, Rosarianarum precum formulam: imò prohi-
C bitum id asserit ille a Salvatore, quando dixit: Matt: 6. *Orantes, nolite multum loqui:* Simile quid Ecclesiasticus, Cap: 7. *Ne iteres verbum in oratione;* Sed noverit perfidus, non rectè repetitionem Angelicæ Salutationis, dici multiloquium: est enim continuatio quædam pia sanctæ orationis cum innovatione ferventiorum affectuum, & majoris devotionis. Numquid multiloquium fuit, ter repetita oratio Christi in horto? numquid multiloquium David, tam sæpè misericordiam implorantis? numquid multiloqui Seraphim, qui continuò SSS. TRI-
D ADI repetunt, *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Aliud ergo est multiloquium; aliud multùm precari: ut scribit S. August: ep: 121. ad Probam, inquiens: *Absit ab oratione multa locutio, sed non desit multa precatio, si fervens perseverat intentio: multùm loqui, est in oratione rem necessariam verbis superfluis agere.* Et Lactantius lib: 4. c. 28. de eiusdem S. salutationis repetitione agens, ac si vellet Calvini blasphemiam refutare, sic scribit. *Quid enim mihi adfert causæ, cur precari pro sa-*

Rosariū continet vitam Christi & Mariæ.

Rosariū commendatur ex facilitate brevitate repetitione.

Matt:

Eccli:

Multiloquium quale reprehensū in S.Scriptura.

August:

Lactan: *lute filiorum semel, religiosi, & idem decies repetere & facere, superstitiosi esse hominis arbitretur? si enim semel facere optimum est, quantò magis sæpius? si hora prima, ergo & totâ die: si una hostia placabilis; placabiliores utiq; plures hostiæ: quia multiplicata obsequia merentur potiùs, quàm offendunt: non enim odiosi nobis videntur hi famuli, qui assidui & frequentes ad obsequium fuerint, sed magis chari: Cur igitur sit in culpa, & nomen reprehensibile suscipiat, qui aut filios suos magis diligit, aut Divos satis honorat? laudetur autem, qui minùs?* hactenus Lactantius. Hinc S. Bonav: in spec: Virg: c. 4. ajebat.

Bonav: *Certe MARIA nos salutat beneficio & consolatione; si nos eam frequenter salutamus servitio, & oratione. Libenter nos salutat cum gratia; si libenter eam salutamus, cum Aue MARIA.*

Probatur Figuraliter.

770. Alterum est, quod cedit in commendationem Dramatum Rosarii Sunamitidis nostræ MARIÆ, quòd sint figurata: cùm sciamus etiam apud musicos, Cantum Figuralem, excellere chorali: Figurata autem Cantica Rosarii ex eo nominavi, quia in veteri lege plurima inveniuntur, quæ sacratissimarum harum precum figuram præsetulisse videntur. Talis dici posset illa

Psal: oratio David Psal: 34. *Oratio mea, in sinu meo convertetur.* Rosariana enim Devotio, quodammodo convertitur in sinu, dum devotionis affectus ad dicta iam, iterum redit. Similiter pulchrè præludebat Rosario, illa oratio hominis, de qua Eccli: 18. *Cum consummaverit homo, tunc incipiet:* idq; ex eadem repetitionis ratione. Sed missis hisce, tria alia reperiri in Sacra Scriptura dramata, quæ typicè Roseis videntur prælusisse Canticis, idq; congruè, nam respectivè ad tres Rosarii partes. *Primum* est illud auditum ab

Rosarii recitatio, figurata in veteri lege.

Isai: Isaia c. 6. dum alternantibus choris, (prout etiam mos est Confraternitatis huius,) canebant Seraphim, sedenti in Throno *Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c:* Hic advertere oportet, istud Seraphinorum Trisagium, tum fuisse decantatum in cœlis; dum Incarnationis mysterium decerneretur, mittendumq; se in carne, ad redimendum genus humanum, Filius Dei expostularet. *Ecce ego mitte me.* Quo audito Seraphim, Incarnationem Filii Dei, excellentissimo illo celebraverunt Cantico, *Sanctus, Sanctus, Sanctus.* Sic etenim illud explicavit S. Bonav: *Sanctus in Corpore,* quòd ex Spiritu S. conceptus: *Sanctus in anima,* nam plenus gratiæ & veritatis: *Sanctus in Deitate,* nam infinitus in Perfectionibus. Et quid porrò agunt aliud Terrestres Seraphini, Rosariani nimirum Fratres, in prima devotionis suæ parte, dum eam decantant? nisi eadem Mysteria Incarnati VERBI laudibus celebrant, extolluntq; sine fine, quasi dicentes *Sanctus Deus, Sancta Mater eius,* dum benedictum fructum ventris MARIÆ appellant, & toties illud, *Sancta Maria,* ingeminant atq; proclamant. *Secunda* verò partis, nimirum dolorosæ, accommodam apprehendo Figuram, in illo Cantico, quod olim in Babylonia, & in medio succensæ fornacis, tres cecinêre pueri innocentes, conspecto quarto in medio sui, qui eos ab igne consumente præservaverat. Dan: 3. Dan:

S. Bon:

Sanctus, Sanctus &c: in honorem Incarnationis decantatū a Seraphim.

Hi etenim, advocata omni Creaturâ in gratiarum actionem pro tanto conservationis beneficio, quasi alternantes effingendo sibi choros, cantabant. *Benedicite omnia opera Domini, Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.* Nec laudibus hisce suis finem imponentes, nescio quibus religiosis canticum illud reliquisse videntur, dum sic ad extremum decantasse audiuntur, apud vulgatam. *Benedicite omnes Religiosi Domino Deo deorum.* Porrò Filius iste hominis, qui quartus apparuerat in fornace inter illos, figurasse videtur Christum, cui sua Crux fornax fuit, nobis autem ab igne æterno liberatio: frequenter enim legitur, illū in Evangelio usum fuisse his terminis, se Filium hominis appellitando: Confratres autem Sanctissimi Rosarii, (quia in suis Canticis, illos in fornace Babylonica juvenes, æmulari videntur,) alterno intonantes choro, commodè in ipsismet repræsentari merentur. Quid tandem illi Religiosi, quibus ad continuandum & prosequendum, relictum a Pueris observavimus canticum, denotabunt? non alios convenientiùs puto, quàm Religiosos Inclyti ordinis S. Patriarchæ Dominici, qui extinctam ad passionem Christi devotionem, & obliteratam in cordibus mortalium tam eximii beneficii recordationem

Pueri tres in fornace Babylonica, Canticū consumādum reliquêre Religiosis

Prædicatorum ordo, a Pueris Babylonicis præsignatus in Cantico.

dationem, iterum suscitaverunt,novisq; præconceptis vocibus, ac totis lacertis, secundæ partis Rosarianæ detonantes mysteria, per totum orbem divulgare & continuò instaurare non desistunt. *Tertia* tandem Parti, Gloriosæ scil. præivisse Figura videtur in Cantico Apocaliptico, quod se audisse fatetur Joannes, Apoc: 19. *Post hæc audivi, quasi vocem turbarum multarum, in Cœlo dicentium Alleluia.* Conticuerat quidem non nihil chorus ille, sed iterum assumendo voces, auditus est dicere: *Amen, Alleluia.* Imò mandante voce a Throno, ad ulteriora excitabatur Cantica. *Et vox de throno exivit dicens: Laudem dicite Deo nostro omnes servi eius.* Hinc adeò, canentium in altum crevêre voces; ut dramata illa per vicos undequaq; audirentur, sic prophetante Tobia. Tob: 13. *Per vicos eius cantabitur, Alleluia.* Ex communi sensu Patrum, *Alleluia,* est Drama seu Canticum iam lætantium de gloria cœlesti: adeoq; optimè connotat Rosarianos Fratres, qui dum Rosararii Gloriosæ partis mysteria concelebrant & meditantur; quodammodo gaudia illius Patriæ, in Christi & MARIÆ glorificatione prælibantes, & præcipuè hodie, per vicos & plateas in solemni processione Gloriosum Drama Beatorum intonant & modulantur, per quod fidelium mentes & desideria ad illa interminata Beatorum gaudia accenduntur. Ex quo iam constat specialis commendatio Dramatum Roseorum Sunamitidis nostræ MARIÆ: quòd scilicet non vulgari, sed figurali stylo, habeantur efformatæ.

Apoc: — *Rosarium in Apocalypsi figuratum.* — Tob:

Probatur Doctoraliter.

771. Tertiam Dramatum Roseorum Mariæ commendationem adstruit ipse chorus dignissimus Doctorum, quorum ore hæc cantica, laudatissima esse repeniuntur. De Angelica Salutatione, quæ potissima est pars huius Dramatis, sic ait S. Basil: *Salutatio Angelica, est Arcus & Sagitta, quibus hostes vulnerantur, lancea, quâ confodiuntur, gladius, quo percutiuntur.* S. Bernardus de eadem ait: *Est castrum SSS. TRINITATIS, in quo residet majestas Deitatis.* Canisius l. 3. c. 2. *Salutatio Angelica, non solùm hominibus in terra; sed etiam Angelis in Cœlo, ad lectissimam honorandam Virginem, est unicè accommoda.* Hugo Card: SS. Rosarii dum laudes colligit; in decem dictionibus Salutationis, reparationem hominum observat, *Aue, Maria, Gratiâ, plena, Dominus, tecum, benedicta tu, in mulieribus.* & ait: *Hucusq; durat Angelica Salutatio, decem dictionibus consumata, & meritò, quia per illam erat Angelorum ordo decimus reparandus.* Ant: Escob: l. 7. de Maria sect: 2. n. 39. quæritans, num utilis homini, mortali crimine saucio, recitatio Rosarii? sic Respondet: *Recitatio Angelicæ Salutationis, primum Angelos decet, scl: Virgines, deinde conjugatos pudicos, at nunquam lascivos peccatores. Abstineat igitur fœdus hædus, ab agnorum exultatione.* Tandem favorabiliora ex Ghilelmo, de Rosario subnectens, ait: *Non abstineat* (etiam ille) *Rosarii enim vi, petulcus hædus, in agnum convertitur. Ideo Pastor Virgini in Canticis ait: pasce hædos tuos: Virginis hædos, vocitat illos Doctor, qui Salutationis Angelicæ, assiduarumq; precum recitatione, opem ferente Deipara, ad meliorem sese frugem recipiunt.* Nec mirum est, Dramatis huius Rosariani, in tantùm apud Doctores excrescere præconia, siquidem Chorus iste, sub ipsius Spiritûs S. gubernatur Magisterio & directione: quod idem Escobar specialiter observavit ibidem. *Spiritus* (inquit) *Sanctus, coriphæus est Rosarii, ab Angelis & hominibus recitati.*

Basil: — Bernar: — Canis: — Hugo. — Escob: — Ghilel:

Probatur Miraculosè.

772. Et iam ipsa miracula, prædictis tribus agglomerant quartam commendationem Dramatis Rosariani,nimirum quòd dicantur, & sint Cantica Privilegiata: nam si in ore & auribus piorum, sacræ istæ resonent modulationes; etiam naturæ quodammodo, & cursus rerum ordinarii mutari alterariq; videntur. Ad Orphæi olim lyram, lapides, Thebarumq; mœnia subsaltasse memorant fabulæ Poëtarum; veriùs, quid connotat sacra Scriptura, contigisse Saulo Regi, ad illam privilegiatam citharam David, dæmonem prodigiosè propulsantem. 1. Reg: 16. *David tollebat citharam & percutiebat manu, & leviùs habebat: recedebat enim ab eo spiritus malus.* Simili planè modo non subsistit dæmon, ubi Rosarium recitatur, neq; devotos, & clientes eiusdem Cõfraternitatis aggredi præsumit, non solùm, quatenus ex Davide audit illa

Rosariana Cantica privilegiata.

mysteria, ut futura & figurativa; sed ut iam actu existentia & completa, prout dicit Joann: Andreas de Rosa-

Coutin:

rio apud Coutinum. *Impossibile ferè est, hanc devotionem manere in homine, sine mutatione dexteræ Excelsi.* Ad has etenim Sacratissimi Rosariani Dramatis modulationes, tot quasi lapides & saxa tripudiasse vidisti; quot superioribus discursibus obstinatos & desperatos peccatores, beneficio, & pertinaci, seu constanti sacræ huius devotionis for-

Rosarii quædam miraculâ.

mulâ, plenè a peccatis conversos ad Deum, in lætitia cordis exultasse legisti, non citra miraculum: de quo vide Tit: *Corona n.* 110. de admiranda cuiusdam ex Albigensibus conversione. Deinde Tit: *Lectulus, n.* 379. de Alexandra, Concionibus S. P. Dominici conversa. Quibus accumulare placuit non citra prodigium, totius cuiusdam monasterii ad meliorem frugem conversionem, suffragante SS. Rosarii devotione: quod noster Carthag: lib: ult: de mi-

Rosarii devotione assumptâ, totus Conventus Monialium reformatur.

randis B. V. M. exscripsit ex Alano Rupensi & Alberto Veneto, §. 111. Cùm Regulus quidam, ex uxore sua plures suscepisset Filios, & unam filiam; ut ad masculam prolem pinguior perveniret hæreditas, filiam in monasterio quodam conclusit Sororum valde indisciplinatarum, vanarum & vagarum, ubi mille ostia lapsuum ob familiaritatem cum sæcularibus patebant. Hæc ergo Dynastæ Filia, dum esset adhuc novitia, nec erat inter dissolutas Sorores, quæ præcepta vitæ religiosæ ei daret; à solo Confessario, (cùm esset docilis & flexibilis naturæ,) apprimè de Precum Rosarianarum methodo instructa fuit, quorum recitatione & praxi, magnam animi quietem, morum insignem puritatem, ac mutationem in melius, brevi acquisivit: ac tandem professa facta, multoties a lascivis tentata, sub præsidio huius devotionis cuncta evasit pericula: cui etiam in visione oblata fuit Epistola à Beata Deipara Virgine, per quam in exercitiis Rosarianis confortabatur, & monita quædam eidem dabantur. Annus abierat, cum Abbas venit visitandi causâ monasterii, in quo pene tota collapsa cernebatur vita Religiosa: dum semel de remediis salutaribus cogitat; de nocte excubans, vidit lucem quandam, quæ illius Monialis (Joan-

A na illa vocabatur) cubiculum undequaq; collustrabat: media in claritate, Cœli Reginam conspicit, Angelorum agmine stipatam, quibus Joanna sociata, precibus insistebat: simul aspexit propè cellulam Joannæ, dæmonum multitudinem, seu spectra bestiarum, quæ Deiparæ jussu relegatæ, ad aliarum fatuarum Sororum cubicula transierunt. Hoc viso Abbas pene exanimatus, ut se collegit; Joannam accersit: visa narrat, sciscitatur: quæ sint vitæ eius praxes, officia, artes, exercitiaq; virtutum, ratio precandi, quibus tantam promeruit Hospitam, sci-

B scitatur. Joanna se Rosarium recitare respondit, & ex Virginis præscripto vitam suam ordinare. Miratus Abbas vim devotionis Rosarianæ, in eam adducitur spem, ut monasterium illud ope eiusdem reformaret. Ergo rosaria plurima comparat, ornari ea, & poliri, quàm pulcherrimè jubet. Suum cuiq; Sorori donat, nullo non die recitandum. Id Virgines studiosè facti-

Rosarii oratio, immutat dissolutos animos.

tant, quod tantam fecit mutationem in Monialibus, ut quæ vanæ & vagæ antea non bene olebant; deinceps silentio perenni assuetæ, & a castitatis insidiis quàm longissime remotæ, a ro-

C sea devotione fierent ubiq; bonus odor Christi, ob religiosorum morum fragrantiam. Itaq; Dramata hæc rosea, privilegiata meritò dicenda, quibus tanta vis mutandi flectendique mortalium animos, probata est inesse.

Probatur Historicè.

Hic alludere venustat ex Bidermano l. 2. acromat: 2. de illa Ansberta 773.

Ansbertæ Comitissæ ingenium in liberando Cōiuge a Saracenis.

nobilissima fæmina, coniuge Bertulphi comitis Germaniæ: quæ Fidicinis assumptâ specie, (dum vir suus in bello sacro, à Saracenis captivus fuisset, & triennio iam in ærumnoso detineretur

D carcere,) fidium suarum modulatione & cantu suavissimo emancipasse eundem scribitur. Nam cum Peregrinum conficta, adductaque ad Principem, paulatim cœpisset pulsare testitudinem; sensit ilicò hominis frontem serenari, ut tandem totum hominem occuparet. Jam cæna vocabat; & unà, putativum juvenem comitari, dapesq; concentu suo condire jubet: Epulis, mensisq; remotis, Orphæum suum opiparè habere voluit. Dum per aliquot dies illic com-

lic commoratur; vidit manè captivos, ex ergastulis ad lapicidinas deduci, & inter hos virum suum Bertulphum: & cùm decimo post die, tyrannus, quid vellet, petendi audaciam citharædo faceret; liberum ille Bertulphum dimitti postulavit, & impetravit. Accitus ad tyrannum Bertulphus mortem præsagiebat, & ecce libertate donatur. Redeunt in Patriam uterque, sed Ansberta pro coniuge non agnita a viro, (quæ fidicen putabatur,) nisi deinde in Patria: atq; sic, non minùs fidem suam in maritum; sed & artem inventiosam comprobavit. O quàm fortunatiores vos Confratres Rosariani appellare licet Orphæos! quàm modulatiora longè Psalteria vestra, quibus dulcissona Sunamitidis vestræ MARIÆ personatis Dramata! horum etenim suavitate ipse capitur & mitescit Deus, atq; misericorditer plurimorum peccatorum dissolvens catenas, etiam sceleratissimos in libertatem filiorum Dei gratiosè adscifcit, precationum vestrarum vi, & Augustissimæ vestri Chori Sunamitidis, MARIÆ scl: interventu,

Rosarii modulatione, Deus mitescit.

Epilogus.

774. Lyræus Trisag: Mariæ: l. 1. notavit ex Godigno, in Abasia florem reperiri nostro Heliotropio similem, qui mille folia habet admirandæ varietatis, (Æthyopes vocant *Ghoy, aulam:*) cui natura addidit aviculam pulcherrimam, *Supiniminim* dictam, quæ innumeris coloribus distincta, cardueli, magnitudine est par: hæc tempore, quo flos apertus est, nusquam abit, perpetuò eum circumvolat, aves omnes arcet, majores pulsu alarum, minores rostro: si quid in flore sordescere videat rostro purgat, singulatim folia percurrit, concinnat, deinde expansis alis inibi, solvitur in concentum. Quid per florem hunc bellissimum intelligas? quàm dulcissimum Jesum totum floridum, quia Nazarenum, Matremq; eius florentissimam, quorum tot folia, quot mysteria vitæ. Quid per *Supiniminim* avem, flori suo invigilantem? quàm vos, dilectissimi Rosariani fratres, qui ad horum florum, laudibus confovendam pulchritudinem, sacras quotidie agitis excubias, roseisq; concentibus vestris, Sunamitidis vestræ, Mariæ chorum indefessè tenetis. Rectè de vobis usurpaverim illud Propheticum Is: c. 35. ubi describens sub allegoria viæ & semitæ Deiparam. *Et erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur,* antecedenter posuit. *Orietur vir or Calami,* Septuaginta legunt, *erit lætitia avium,* Cyrillus legit, *Factus est avium concentus & lætitia.* Faxint itaq; Superi! ut quos nunc roseis vestris devotè colitis Dramatibus; eosdem in Patria Cœlesti, novo triumphantium Beatorum juncti choro, concelebrare Cantico valeatis. AMEN.

Flos, qui avis custodit, pectinat, tuetur ab avibus, eiq; modulatur.

Isaiæ

TALIO MIRABILIS SS. DEIPARÆ.

Pro Nativitate B.V. Mariæ.

De qua natus est IESVS. Matt: 1.

775. Ex Oriente novâ & lucidâ Lunâ, Deiparâ, omnium gaudiorum nuntiâ, totus exultat Orbis. A. A. Nemo ab huius diei jubilo & alacritate secernitur: non Deus, non Angelus, non homo, non Cœli Orbis, non volucres, non animalia: sicut omnibus nascitur; omnes in exultantis lætitiæ admittit consortium. Appositè German Patriarcha Constant: orat: de Nativit DEIparæ, ait. *Commune totius mundi gaudium, ex iustis hominibus, Ioachim & Anna, hodie nobis exortum est, laudatissima nimirum illa, omnisq; planè reprehensionis expers, Virgo.*

Gemma MARIÆ Nativitas, totius or

Luna

bis exultatio. *go.* Luna prima Mensis, præsertim septimi, (quem Hebræi modernum numerant Septembrem,) iisdem Solemnissimi Festi initium fuit, ut ait David:
Psal: Psal: 80. *Buccinate in Neomenia Tuba, in insigni die Solemnitatis vestra.* quando scl: fidelis populus, gratificaturus Deo vero pro beneficiis, sacrumve quodammodo redditurus TALIONEM, certare cum Domino, imparibus licet donis, videbatur, immolando preces & holocaustomata. Solemnissimus itaq; & nobis Mensis iste est: ait etenim
Hugo. Hugo Card: in psal: cit: *Hoc est Thema in Nativitate Beatæ Virginis, quæ est in Septembri. Tunc enim nata Beata Virgo, progressa est nova Luna in insigni die solemnitatis. Dies illa insignis est, quia multis Prophetarum oraculis præsignata.* Dies hæc, ingens materia exultationis, nedum universæ creaturæ; sed ipsi Creatori admodùm concupiscibilis, in quo, inter natam Annæ Filiam & Conditorem eius, ad miraculum usq; invicem certatum est muneribus. Prodibat illinc, immensa ac plusquam magnifica liberalitas in puellam, supremi largientis; æmulabatur, vix natæ grata pietas Infantis, ut ad rationem dati singularem Datori redderet Talionem, cui nulla alia par esset creatura. Prodit ex Anna Virgo, sortita nedum animam bonam; sed superplenam cœlestium charismatum donis; en iam protinùs, dona donis redonat Creatori: ut enim Deus, Homo nasceretur, Carnem suam tenellam & Virgineam in obsequium Maternitatis eius offert. Quod ipsum ingeniosè, Ecclesiastica disciplina subinnuisse videtur, quando Nativitatem Virginis celebrando, nec Parentes eius recenset, nec felicis ortûs texit historiam: non cunabula, non fascias Puellæ Evangelicis recolit monumentis: sat illi est, *de qua natus est IESUS, qui vocatur Christus.* Vtquid, Nativitas Filii, Maternæ nativitatis festum est? Quid tenellæ infanti, cum Genitricis Officiis? Certè nativitatis Filii, MARIÆ nativitas, exordium est, nedum vaticinium. Ergo, si licebat o-
Chrys: lim S. Chrysostomo, Joannem adhuc in utero Matris suæ, cogitare, ad Præcursoris munera se accingentem, & dicentem. *Exibo, præcurram, & prædicabo omnibus: Ecce Agnus Dei*; cur non indulgentiùs liceat asserere, iam natam puellam, in utero Annæ illuminatissimam, præsagamq; futurorum; Carnem suam obtulisse Creatori, in Maternitatis eius ministerium, ut sic admirabilem quendam DEO suo redderet Talionem. Quod luculentiùs explanaturus, hodie natam Virginem, hocce novo TALIONIS venerabor titulo: præmittens & comprobans dogma illud morale. *DEUS talis nobis, quales nos Deo.* Interim breviter salutemus MARIAM.

MARIA in sui Nativitate certabat cum Deo muneribus.

MARIA Talionem reddidit Deo, vix nata.

O stupenda! o Miranda!
Tu, o Virgo! veneranda,
Deum quando genuisti;
TALIONEM reddidisti.

PARS I.

DEVS talis nobis, quales nos Deo.

EA DEI summi Indoles, imò natura est, ut de meritorum formâ, præmia exsculpat, seq; quasi conservum agat & comitem, dum servis suis, operarum solvit mercedem, obsequijsq; Creaturæ, reddit pro retributione Talionem. Eo utiq; habitu invenitur Deus ad præmium; quo inventus fuerat homo ad servitium. Eas formas in se munerator repræsentat Cœlestis; quas fidelis servus, in servitiis assumpsit, non tantùm meritis reddens quantitatem, etiam qualitatem, sedulus rimator, vestigando: Idque, ut liberaliorem se demonstret, dum non dedignatur figuræ utilitatem subire, quâ multiplicet donum, ex pondere scilicet & ingenio. Nec alius genius, quatenus Judicem punientem afficit: ipsi etenim, modus peccandi in homine, pœnæ, eidem infligendæ methodum, normam, & regulam subministrat, ut tam bonis, quàm malis, æquissimus ponderator actionum, rependat Talionem. Vtrumq; reperio in S. Scriptura. 776.

Deus non tantùm substantiam meriti, sed & modum præmiat.

Deus per ea punit, per quæ quis peccat.

Probatur Scripturaliter.

Plurima habentur in sacro codice loca, ex quibus hæc quædam Analogia affectuum inter Deum & hominem satis edocetur. Quorum primus sit ille Prov: 8. ubi clarè innuitur mutua inter Deum & inter hominem amoris communicatio, ut ad dilectionis creatæ formam, Divina quoq; efformetur. *Ego* (inquit 777.

Prov: *Dei amor ad normâ*

efformatus Amoris Creatura in ipsum. Ego (inquit Sapientia æterna Deus) *diligentes me diligo.* Et Jacob 4. *Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis.* Et similiter in malo. Oseæ 4. *Oblita es mei, Ego quoq; obliviscar tui.* Item 2. Paralip: 15. *Si dereliqueritis Dominum, derelinquet vos.* Appositè satis, Præsulum gemma, D. Augu: singulare observavit mysterium in illis verbis Sapientis de Christo ut Deo, Sap: 7. *Speculum sine macula & candor est lucis æternæ.* Speculum, naturæ est Crystallinæ, lucis capacissimum, tam purum & limpidum; ut omnis expers sit figuræ: si suam quis in illo formam conspicere voluerit; vivam illam repræsentabit. Spectat quis speculum inflaminatis ob iram oculis; non alios cernit in speculo oculos: consulit alius speculum vultu sereno atq; in risum propenso; persimilis e speculo vultus elucet: inflectit corpus, movet labia, contrahit frontem; speculum hos omnes motus, vivâ imagine repræsentat: ita & Deus, *Speculum sine macula*, vivas repræsentat Imagines omnium, qui se in illo videre volunt: Si erga Deum sordidè avarus fueris; ille erga te parcus erit: sin vero liberalis; & ille non secùs, imò liberalior. Audi S. Doctorem, in locum præfatum sic scribentem. *Sicut in speculo, omnibus motibus atq; omnibus Actibus, quibus, qui speculum intuetur, movetur vel agitur; iisdem etiam ipsis, etiam imago, quæ per speculum formatur, actibus & motibus commovetur vel agitur, in nullo prorsus declinans; ita ut Deus.* Unde aliquando, hoc loco Scripturæ usus est Agapytus Diaconus, scribendo ad Justinianum Imperatorem, quem simili omninò Augustini exornavit conceptu, dum eundem ad clementiam exhortaretur, si similem experiri in se cuperet Deum, sic dicens: *Sicut exquisitá specula, tales monstrant vultum apparentias; qualia ipsa sunt Archetypa, nitidas videlicet nitentium, tristes autem tristantium; eodem pacto, iustum Dei Iudicium nostris Actionibus assimilatur: qualia enim sunt, quæ a nobis præstantur; talia ipse nobis, pari referens, exhibet.* Unde etiam fit, quòd iisdem rebus puniantur homines acerbissimè; quibus utebantur in deliciis voluptuosè, vindice Deo reddente Talionem. Ausus est quidam Matt: 22. sine veste nuptiali, Cœlesti Mensæ, nocturno convivio adesse, quem videns

Jacob: Oseæ. Paralip: Augult: Sap.

DEUS, quasi speculum, verè repræsentativum.

Deus talis homini, qualis homo Deo.

Augult:

Agapy:

Matt:

A Dominus ait: *Ligatis manibus & pedibus eius, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium.* Audio hunc mitti in tenebras, non audio mitti in ignem. Cur, cum omnibus reprobis ignis sit paratus æternus, hunc, non ignis sed tenebræ excipiunt? erat quidem iste de cincinnatis & crinitulis adolescentibus, qui nocturnis tenebris agunt vitam lascivientes, quibus sic uti modò, tenebræ nocturnæ sunt ad delicias; ita tunc eosdem tenebræ ad æternos cruciatus excipient. En B. Aug: ser: 1. de Martyr: *O quisquis es flagitiosus, qui soles propter tua mala*
B *facta, & propter lasciva adulteria, non solùm tenebras non horrere, sed quærere: qui soles plùs gaudere, quando lucerna extinguitur! non tales tenebras habebis, ubi gaudeas: ubi te voluptatibus carnis oblectaris: non sic erunt illæ tenebræ: quomodo erunt? ibi erit fletus & stridor dentium, Tortor sine defectu, tortus sine defectu.* Ita sanè cœlestis exposcit TALIO, ut ipsæ illæ res, quæ tibi modò solatia ministrant; tunc, cum ad finem vitæ ventum fuerit, æternorum tibi gemituum materiam suggerant. O quàm non infrequenter, (ait Caietanus) *Pœna manifestat culpam:* ac si diceret: hoc ipsum agit nobiscum Deus, quod nos cum i-
C pso. Venit Christus in Betsaidam, Mar: 8. *& adducunt ei cæcum, & rogabant eum, ut illum tangeret. Et exspuit in oculos eius, impositis manibus suis interogavit eum, si quid videret. Et aspiciens ait: video homines, velut arbores, ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius, & cœpit videre, & restitutus est ita, ut clarè videret omnia.* Sed quis tantas moras texuit? priusquam huic cæco perfectè visus restitueretur a Christo, cùm ipse velocissimus in exhibendis beneficiis toties fuisse legatur, qui uno verbo sanabat cæteros, & mortuos vitâ donabat modicâ dictione? Respondet
D *Euthymius*, quòd cæci morem & modū æmulatus fuit Christus. Erat in cæco initiò modica fides; modicum ergo illi lumen Christus reponebat: augescebat fides; augescebat & visus: & quanta fides incrementa faciebat; tanta & visus. *Augmentum fidei, augmentum promeruit sanitatis.* ait ille. Exiguam fidem, obscuro visu; majorem, perspicaciore remuneravit & compensavit. En quanta vicissitudine Talionis con- certat

Pœna similis peccato.

Aug:

Deus nobis cum hoc agit, quod nos cum ipso. Mar:

Euthy:

certat cum homine Deus.

Probatur Figuraliter.

778. Id ipsum ut venustiùs eluceat in Figuris, accipe prioris schema in fideli Deo Abraha. Accingitur ille, ut jussa Domini de sobolis victima compleat. Sanguinis & pyræ instrumenta capessit, gladium nimirum & ignem, & in montis verticem ascensurus, famulos alloquitur. *Expectate hìc cum Asino, ego & puer illuc usq; properantes, postquam adoraverimus, revertemur ad vos.* Gen: 22: Communis nodus est, quem urget Origenes. *Dic mihi Abraham? verum ne dicis ad pueros, quòd adores & redeas cum Infante, an fallis? si verum dicis; ergo non facis eius holocaustum: si fallis; tantum Patriarcham non decet fallere.* Juvat ad explicationem textûs, subjicere ex Ambrosio: *Quod addidit, ad vos revertemur, prophetavit justus, quod ignorabat: ipse enim solus disponebat redire, immolatô Filiô, sed Dominus per os eius locutus est, qua parabat.* At, quid ais bone Præsul? Igitur Deus linguam Patriarchæ conduxit, ut eius motibus loqueretur. Quid loquitur? *Revertemur ad vos.* Deus ergo, qui loquitur, se reversurum spondet, se etenim indicat, cùm *revertemur* ait. Quomodo revertatur ille, qui quamvis eat non discedit: nec patitur immensitas eius, quòd locum deserat, quem sustentat. En habes Divinæ remunerationis ingenium, & TALIONEM. Divinitas æquali lance rependit, quòd senex Abraham in naturæ aggreditur stuporem. Vix ille parat in Filii iugulo miscere gladium, DEO obediens; cùm Pater Cœlestis æmulatur prodigium: & Vnigenitum pro unigenito offert eâ celeritate; ut quando Isaac descendebat de monte; Divinum Filium, tanquam in vera Imagine repræsentaret, in eoq; tanquam in vero typo, Filius Dei descenderet: Ideo Deus se reversurum esse pronunciat: quippe redeunte Isaac, non expectatâ temporis tarditate, in qua Deus se hominem exhiberet, iam Filius Dei sub vivo simulacro se perhibebat. En æquale ad hominis obsequium Divinæ gratitudinis Sacramentum. Quàm velox Divinitatis retributio! non expectat temporis plenitudinem, quo Pater summus Vnigenitum det mundo: non præstolatur avarus: illicò dat A-

Gen:

Deus pro Isaac animo oblato, Abrahæ rependit suô Vnigenitô.

Isaac, Personam Vnigeniti Dei repræsentabat.

A brahæ, ut a quo Filium accepit ex animo, quamvis non ex igne; Filium, Cœlestem det in umbra, priusquam in carne ad redimendum genus humanum, eum mittat, ut major esset retributionis æqualitas & TALIONIS similitudo: iam etenim Isaac imaginem portabat Divini Filii. Huic meditationi, ne vana cuipiam videatur, facem præfert S. August: de Civit: lib. 16. c. 32. ubi facto Abrahæ comparans locum Pauli ad Hebræos, sic ait: *Fide præcessit Abraham, in Isaac tentatus: & unicum obtulit, qui promissiones suscepit: ad quem dictum est: In Isaac vocabitur tibi semen,* B *cogitans, quia & ex mortuis excitare potest Deus. Proinde addidit: per hoc etiam in similitudinem eum adduxit. Cuius similitudinem? nisi illius, de quo dicit Apostolus: Qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.* Ecce iam similitudo Filii Dei in Isaac, quo redeunte e monte, Filius Dei redire putabatur. Verùm cur parcit Isaaco Deus, qui proprio Filio non pepercit? nam æqualis quodammodo videtur hic TALIO. Potuit quidem non sequi occisio, tametsi efficax Patris voluntas præiret: par utiq; uterq; Parens erat in occidendam sobolem, amore: & i- C deo Abrahæ dictum: *Accipe Filium, quem diligis Isaac.* Septuagin: vertunt, *Quem dilexisti* quod magìs exprimit Paterni affectûs teneritudinem, observante Ambrosio c. 8. de Abraham, *Quare* (dicit) *non quem diligis, sed quem dilexisti? quia morituros plùs diligimus.* Satis ergo Abrahamo erat, dilectum Filium immolare in pectore, ut vicissitudinis TALIONE, dilectissimus Patri Filius, sibi redonaretur in umbra, scil: in Decretis æterni Patris repromissus. Elucet non minùs luculenter Figura pro vindicis Dei TALIONE, quem ille exercere solet puniendo peccatores, in illius in- D felicis epulonis pœna. Luc: 16. Affligebatur ille intolerandâ siti, & Abrahamum obtestabatur, Lazarum ut mitteret, *qui intingeret extremum digiti sui in aquam, & refrigeraret linguam eius.* Ergo, si descendere Lazarum oportebat, ubi cruciabatur epulo; propè hûc fontes decurrebant aquarum, vel, qualis Tantali, puteus aliquis: cur igitur ad vicinas aquas non proficiscitur, & pleno haustu arentibus cur non subvenit faucibus? Chrysologus propterea eum ab-

August:

Ambro:

Luc:

Chryso

Epulonis pœna, similis delicto.

eum abstinuisse narrat, quòd constricta præpeditaq; haberet brachia ser: 3. de Divite: *Ergo iuxta te est aqua; & si iuxta te est, quare de proximo non sumis. quare? quia iuncta sunt manus tuæ.* Sed percunctari iuvat, quam ob rem alligata sunt Divitis brachia? nempe ut aquarum vexaretur aspectu, nec consolari ab eis possit, vinculis detentus. Et hoc iterum quorsum: quia paria tormenta ferre Lazarum cogebat antea ille: adstabat ianuâ projectus contra mensas lautissimas, intuebatur ciborum affluentiam, & cùm vel micas expetisset, prohibebantur à crudelissimo Hero famuli, ne præberent: itaq; vinciebantur servorum manus a Domino, ne opitularentur, fuit itaq; scelus Divitis inhumana sævitia coërcens, & impediens, ne visis frueretur escis Lazarus, justè talia experitur ipse, ut cùm intueatur aquas, refocillari ab eis non possit. *Meritò Dives*, (subiungit Chrysologus) *devinctæ sunt manus tuæ, qui solutis debilitate Lazari manibus subvenire contempsisti.*

Probatur Historicè.

779. Id ipsum strenue confirmat de suo penu Historicus allegatis exemplis, quæ Nierembergius l. Stromat, in unum congessit c. dum ita scribit: Electo ad fastigium Romani Imperii Henrico IV. dextram amicitiæ tesseram primùm dedit Rudolphus Sueviæ Dux, sed non majori constantiâ, quàm patitur cupiditas, Imperium affectavit, adversus Henricum arma movit, ferro diremPturus jura diadematis. Uno prælio jactatâ Imperii aleâ, tam feliciter Henrico cecidit, ut præcisam hostili ferro dexteram suam alterâ manu prensans Rudolphus lethali vulnere saucius, & moribundus dixerit ad Proceres suos: En dexteram, quæ juramentum præstitit, quæ fædus sanxit, & fregit; vobis authoribus has pœnas dedit. Dabitis & vos Deo vindici. Leo IV, Orientis Imperator, avaritiâ perfidiæ adjectâ, impudentissimus coronam auream carbunculo illustrem ex Sophiæ templo sublatam in caput suum extulit, totâ die triumphaturus; vix nefandis temporibus sacra insederat corona gemmeo carbunculo nitens, cum teterrimo ulcere carbunculus morbidus ex impio enatus capite, instantem sacrilegii ex-

A plicavit pœnam. Acerrimus ulceris dolor, primùm in febrim, deinde in rabiem, egit Leonem, qui paucos post dies inter miseros ejulatus, sceleftum evomuit spiritum. Ingens similiter saxum demissurus nefarius homo in caput Optimi Imperatoris Henrici III. per Avenninum transeuntis montem, dum opportunitatem facinoris captans rupem præparat, attollit, & movet, impar immenso ponderi, ipse cum saxo præceps devolvitur, ipso flagitii instrumento peremptus: iuxta Siracidis effatum: *Qui volvit lapidem, revertetur ad eum.* Tarpeia quoque, Capitolium Patris custodiæ commissum, proditura

B Sabinis, postulavit flagitii mercedem, quidquid sinistris lacertis gestarent Romani, scilicet: armillas aureas, gemmasq; lævum gravantes brachium: ast illi Capitolio potiti, armillarum congestu, adhuc spirantem obruerunt puellam. Ea itaq; Numinis Indoles esse liquidò comperitur, ut plerumq; pœnam peccati non aliam adsciscat, nisi quam ipsum flagitium suggerit, ut sic cuiq; iustum reddat Talionem.

PARS II.

C

SS. DEIPARÆ, Talio mirabilis.

Antiquissimus Pater S. Proclus orat: 1. apud Geladam in Ruth: §. 33. n. 6. legitur nonnunquam Beatiss: Virginem appellasse *Salutaris commercii nundinas.* S. vero Ernest: Prag: Marial: c. 35. eandem nominavit *Mercatricem sapientissimam.* Allusisse his credo Patres, ad Deiparæ genium, quo illa pro ingentibus beneficiis gratificatura DEO, excellentissimâ quadam commutatione, & singulari compensationis 780.

MARIA, nundina salutaris commercii.

MARIA Mercatrix sapientissima. Proclus. Ernest.

D modo, certabat cum illo, volens, quantùm possibile esset creaturæ, ad pondus & mensuram ac proportionem dati, mirabilem solvere ipsi TALIONEM. Non decebat etenim veram Matrem Dei, vulgarem cæteris creaturis inire cum Deo Nundinationem, quæ omnem quoad statum gratiarum, supergreditur creaturam, sed peculiare quid concedi debuit Matri Creatoris, ut in dato & accepto, cum Creatore ipso, luderet TALIONEM. Quem obstupescens

inclytus & Sanctissi: Princeps Polonus Casimirus, sic profatus est.

Nam quod eras, perseveras,
Dum intacta generas:
Illum tractans atq; lactans,
Per quem facta fueras.

Etenim dum hodie vix prodiit ex utero Matris, non tantùm ornatissimâ in animâ gratiarum Monilibus; sed etiam innocentissimâ, donata à Conditore suo, carne, illicò non tantùm actibus fragrantissimis charitatis, animam suam consecravit Creatori; sed etiam quodammodo Carnem pro carne rependens, Virgineam eandem carnem, in ministerium Maternitatis obtulit Filio Dei, in tantùm; inquantùm in illis prædestinationibus & Ideis æternis, Neonatæ consensus in Incarnationem, ex utero suo fuit prævisus.

MARIÆ vix nata iam prævisa in Incarnationem Filii Dei ex utero suo consensus.

Probatur Scripturaliter.

781. Facem præferat probationibus, ille locus S. Script: Eccl: 24. *Et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo*, quê Ecclesia Dei usurpat in Persona Beatiss: Virginis, inquantùm nominatur Mater Creatoris: quod nedum cedit ad gloriam Matris; sed ius quoq; ipsius singulare connotat ad carnem propriam, quam Filio Dei cessit, dum in Tabernaculum quasi, concessit. Appositè hìc ait Cornel: a lap: *Deus Filius est, in carne & Humanitate, quam assumpsit, quasi in tabernaculo.* Ad hoc ergo tabernaculum, ius suum MARIA recognoscit, dum suum illud appellat, *requievit in tabernaculo meo.* Hinc S. Methodius orat: de Purif: ausus est, ipsum DEUM, Debitorem esse MARIÆ, affirmare, ajens ad Beatam sic: *Euge! Euge! qua debitorem illum habes; qui omnibus mutuatur: Deo enim, universi debemus; Tibi autem ipse debet.* Sed præstantius longè, ex verbis, ipsius SS. Virginis Cantici *Magnificat*, lubeat asserti nostri depromere argumentum: Ait illa: *Magnificat anima mea Dominum.* Plurimùm adlaborant Expositores in explicando, quomodo veridicè MARIA dici possit *Magnificâsse Deum*, qui plenus est ex se in magnificentia: & quidem multifarium ex his verbis eruunt sensum diversi, ita tamen; ut omnia, laudes accumulent Virginis. Joan Gerson, Cancellar: Parisiensis asserit, his verbis significari gratitudinem Beatissi:

Eccle: Cornel: à lap: Metho: MARIÆ dominiũ in suam carnem. MARIÆ debitor, DEUS. MARIA magnificat Deum: quomodo?

A pro beneficiis a Deo acceptis: ait iterum Tract: in *Magnificat*, sic alloquendo eandem. *Tu Virgo sacrata non ingrata beneficiis Dei, more priscorum, novum Canticum edidisti, consonans eis in exordio & dicens: Magnificat anima mea Dominum.* Juvat non modicum eundem sensum S. Anton: 4. p. tit: 5. c. 12. §. 1. qui refert, quòd Maria dum viveret, vocata a quopiam, semper *Deo gratias* respondebat, ne vel illa parvula hora respondendi, a laude Dei cessaret: semperq; in gratiarum relatione versabatur, nil dulcius, nil fructuosius, nihil hoc dignius esse arbitrata. Alii, inter quos S. Bonavent:, interpretantur id de Actibus charitatis: ait Seraphicus, specul: Virg: c. 4. *Anima, quod amat, hoc magnificat, & in hoc exultat. Idcirco anima MARIÆ DEUM decentissimè magnificavit, & in DEO firmissime exultavit, quia Deum excellentissimè amavit.* Cæterùm, hi modi magnificandi Deum (ut paulò supra innui) communes habentur cuiq; Creaturæ rationali, ùt gratificanti DEO pro beneficiis: licet etiam & hi ipsi respectu Beatiss: longè excellentiori modo in illa habeantur; ideo singularem oportet investigare modum, quo Mater Creatoris, magnificasse Deum suum agnoscatur: & ille non C alius erit; nisi per communicationem carnis suæ Virgineæ incarnando Filio Dei, quam ille, liberæ donationis titulo, ab illa accipere voluit. De quo Aloysius Novarinus in Vmbra n. 934. *Noluit Omnipotens carnem sumere ex MARIA, non dante MARIA Carnem, idq; ob futuræ Matris dignitatem & gloriam.* Porrò de Filio Dei in carne nato cantat Breviarium Rom: in Vesp: Nativit: *Rex pacificus magnificatus est:* Et quænam huius Regis magnificentiæ majestas, ac Pompa? splendor quis in vili præsepio? in stabulo, ac in medio duorum animalium quis inquam Magnificus? Trabea sanè carnis, quâ a Virgine donatus erat, ac demum eam indutus Deus homo, inter homines apparuit, Regis huius, tota Magnificentia fuit. Licuit olim Apostolo Paulo gloriari, quòd in carne sua glorificandus esset Christus, eò, quòd carnem suam ad mille ærumnas & passiones pro Deo, eiusq; Evangelio obtulisset. *Magnificabitur* (inquit) *Christus in corpore meo, sive per vitam, sive per mortem.* O quàm æquiori & singu-

Gerson: Anton: MARIA semper in in gratiarum actione. Bonav: Amor in Deum, magnificat Deum, MARIA singulariter magnificavit Deum. Christus Rex pacificus. Christi magnificentia, Caro ex Maria assumpta. ad Philip: 1.

& singulariori iure gloriandum venit Virgini! quæ carnem suam litavit Filio Dei, ut in ea viveret, & moreretur ipse Deus. Coincidit in parte cum eodem conceptu & sensus Rich: a S. Laur: qui illum pertractans locum Psal: 8. *Elevata est Magnificentia tua, super Cœlos*, sic ait: *MARIA dicitur Magnificentia Dei, quia magnificata est à Deo, & magnificavit Deum, passivè scil: & activè.* Ubi tribus magnis enumeratis, quæ fecit DEUS MARIÆ, tandem ait: *activè: quia ipsum magnificavit, se tantùm sub eo humiliando; sicut, quod in se nō movetur, alterius humiliatione exaltatur.* Et quando se MARIA magis humiliavit, quàm dum consentiens Incarnationi, dixit: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.* Luc: 1. Tunc ergo exaltatus est magnificentiùs Deus; quando ab humillima Virgine, mirabili TALIONE, carnem pro carne accepit.

Rich: Psal: *MARIA, magnificentia Dei.* *MARIÆ humiliatio, Dei exaltatio.*

Probatur Figuraliter.

782. Huius reciprocationis in donis, inter Christum & MARIAM, præcessisse quis perneget nobilissimum Typum, in Sponso & Sponsa. Cant: 2. *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Iste textus, etiam quoad literalem sensum, perdifficilis videtur Expositoribus sacris, & veluti quædam manca oratio, adeo; ut S. Bernard: ser: 67. dixerit. *Trunca & minus conveniens ista locutio. Quid est hoc? quod dicit: Ille mihi, & ego illi. Nescimus quid loquitur, quia non sentimus, quod sentit.* Si ergo in litera tam difficilis; quantò putabimus, in significationibus, magis mysteriosus est iste textus? Cæterùm unum se ex verbis paulò evidentius prodit, nimirum jucundissimum amoris inter Sponsum & Sponsam certamen, ubi nedum affectibus; sed muneribus quoque, abutrinq; decertatum est, vix non ad æqualitatem, laudes pro laudibus, xenia pro xeniis, aurum pro auro, poma pro pomis, sacro quodam TALIONE in alterutrum mutuò sibimet rependendo: quod observavit Academicus Pöeta, Josephus Biezanovius in Cant: dum ligato pede, & cæcutienti oculo, sic processit.

Cant:

Verus amor redamat, donis certatum vicissim:
Officiiq; pares sunt in amore vices.

Cordibus primùm decertatum est inter Sponsos, JESUM & MARIAM. hoc est amoribus: sic etenim S. Bernardus ser: 58. Cant: *Ille mihi & ego illi. Ille mihi, quia benignus & misericors est; ego illi, quia non sum ingrata. Ille mihi gratiam; Ego illi gratiam pro gratia. Ille meæ liberationi; ego illius honori. Ille saluti meæ; ego illius voluntati: Ille mihi & non alteri, quia una sum columba eius; Ego illi & non alteri: nec enim audio vocem alienorum.* Quod idem Pöeta strinxit carmine.

MARIÆ certamen cum Christo, in redonando. Bern:

Cor si dilectus cara donavit amica,
Cor quoq; dilecto donat amica suo.

Ad xenia tandem devenit certamen, ubi Sponsus, quatenus Creator, Sponsam suam innocentissimâ munerat carne, in qua ipsa hodie ex Dignissima nascitur Anna Matre, sed non minùs & illa, generosâ indole, redonat sponsa dilectum, immaculatam suam offerens carnem eidem incarnando, iam Mater dicta, dum nata, idq; omnimodâ dati & accepti servatâ proportione, imò quasi identitate, cùm dicat Magnus August: *Caro Christi, est caro MARIÆ:* O præstantiam muneris! o stupendam Creatori suo in donis retaliationem! O immensam in Deum suum MARIÆ liberalitatem! ratione cuius in aliquo sensu dicitur Beatissima (ut sentit S. Bernard: Sen:) ipsius Dei, in universum genus humanum, superasse vel adæquasse beneficentiam: ait enim ille Tom: 1. ser: 61. *Sola benedicta Virgo MARIA, plùs fecit Deo vel tantùm; (ut sic dicam;) quantùm fecit Deus toti generi humano:* quod ibidem latè satis deducit per enumerationem S. Doctor, & a primo ordiens, sic ait: *Primò namq; Deus formavit hominem de limo terræ, sed MARIA formavit eum de purissimis sanguinibus suis, & purissima carne suâ, qua prævalet omnibus rebus mundi.* Bonum hoc, quod dedit MARIA Deo, tantò præstantius, quantò magis de proprio: quid enim magis proprium hominis, quàm sua Caro. Xenium hoc obtulêre quidem Deo, etiam SS. Martyres; sed MARIA longè nobiliori modo donationis: illi etenim fundendo pro Deo sanguinem vitamq; ponendo, rem simul cum jure ad rem, sanctâ quâdam iacturâ, propter Deum perdebant; hæc autem, (ut vitam haberet in carne Deus, sanguinem & Carnem suam ad id ipsi communicando,) rei simul & iuri suo ad rem cessit, dum ab Angelo requisita, consensum præbuit.

Xenia inter Christum & Mariam. August: *MARIA, quasi plus fecit Deo, quam Deus homini, creando illum.* *MARIA offerens carnem suam, plus fecit quà Martyres, cur à*

buit. Elegantem ad præfatum locum Scripturæ propositoq; nostro accommodam auscultare lubeat interpretationem Aponii ap: Celadam in Ruth: §. 323. *Dilectus meus mihi, & ego illi: Dilectus meus præstat mihi gratiam, redemptionis insigne, adoptionis clarissimam libertatem. Et quid ego illi? voluntatis obedientiam, conservandæ integritatis studium.* Preme illud, *voluntatis obedientiam:* quæ tum excellentissimè iuxta Patres in illa enituit, dum expostulata ut incarnationi in utero suo, Filii Dei consentiret, respondit. *Fiat mihi, secundum verbum tuum.* Imò in huius Xenii quod, MARIA de carne redonavit Deo commendationem, singulare quidpiam adnotavit Joan: Sylveira in Apoc: c. 1. n. 437. quod scil: ex carne Virginea adjuncta Divinitati, aliqualiter participaverit Christus sanctitatem & Pulchritudinem, pro quo citat Authoritatem Galfridi Abba: conc: 34. sic in illum locum Apoc: 1. *Caput autem eius & capilli erant candidi:* sic dogmatizantis: *O caput candidum purissimum Salvatoris ex intemerata Virgine conceptum! o capillos aquæ candentes sine ullo culpæ contagio, dignatissimas eius necessitates! hanc nobis lanam albam, eius alba, candida Virginitas protulit, imò etiam hanc nobis Cœlestis Regio nivem misit: propterea siquidem candor iste lanæ comparatus, & nivi, quòd ineffabili quodam sacramento conveniunt, materia carnis, & forma Cœlestis: solus enim qui in carne humana, sed non lege venit humanâ, utrumq; candorem singulariter in seipso, carnali videlicet pudicitiæ & Cœlesti gloriæ sociavit.* Complet deinde Abbatis textum ipse Sylveira, dum dicit. *Et ideo candor Capitis CHRISTI, non solùm lanæ albæ nec solùm nivi comparatur, sed utriq; ex utroq; enim scil: ex carne Virgineâ & Divinitate ei sociata prodiit integritas, sanctitas, & Puritas Christi:* hinc iam clariùs elucet præstantia TALIONIS, quo redonavit Creatorem MARIA.

(Margin: Celada: — *Christus aliquomodo, a Maria, sanctitatē participat.* — Joann: Sylvei: — Galfrid:)

Probatur Doctoraliter.

783. Sed fulciat dogmatizationem nostram consensus plurium, ultra allegatos iam, Doctorum: indulgeamus ut inter eos primùm, coronatum & imperiale loquatur caput, Leo Augustus: qui orat: 1. & 2. debitum Euæ, pro costa Adæ, ex qua creata fuit perpendens, illud modo primùm per novam Evam neonatam MARIAM exsolutum & redditum, devotè contemplatur & innuit: dum sic dicit: *Nobis nata est puella, ex eodem quidem, atq; Eva figmento, quæ tamen Evæ emendatio sit.* & deinde orat: 2. *Subsumens ait: Ex qua, dum novus Adam accipiet corpus, antiquus ille Costæ debitum recipiet.* Nimirum (ut explicat Celada in Ruth: §. 1. c. 3. n. 5.) *Eva ex veteris Adæ costa materiata fuit, & Deo opifice in mulierem ædificata, obærataq; grandiori debito, cui nunquam solvendo fuit &c: At dum Eva secunda, Deipara inquam, hodie nascitur Deum paritura, superabundanter debitum exsolvit, dedit enim secunda Eva novo Adamo, præstantiorem formationis materiam, dum ex suis purissimis visceribus, secundum Adamum, Christum Deum inquam, generavit.* Vix non idem nisi sub diversa Allegoria loquiturRich: Laur: l. 2. dum locum illum script: *Sindonem fecit, & cingulum vendidit &c:* exponit per applicationem ad Beatam inquiens: *Hanc vestem nobis quodammodo vendit, quando eam nobis largitur, & inde a nobis glorificatur. Hanc etiam sindonem sibi tunc fecit, quando castitatem vovit, & tunc vendidit, quando per votum Virginitatis Filio Dei placuit, ut incarnaretur ex ea.* Quibus verbis hic Author implicitè innuit, Filium Dei, sumptuosioris commercii nundinas cum MARIA iniisse, cùm pro tot impartitis MARIÆ, gratiarum Privilegiis, vicissim ab eadem ex purissimis eius visceribus materiam incarnationis suæ accepisset. Venustissimè satis Rupertus suâ Paraphrasi, hunc utriusq; inter MARIAM scil: & JESUM expressit TALIONEM, super illa verba Cant: 1. *Ecce Tu pulcher es dilecte mi & decorus:* dum sic in persona Virginis fatur: *Ille veraciter in me veneratur, quòd sua sum Mater, & Virgo. Ego in illo adoro, quòd sit Deus & homo: dico ego, Ecce Tu pulcher es dilecte mi & decorus. Dicis mihi, Ecce tu pulchra es, & ego dico tibi, ecce tu pulcher es. Ex quo ego pulchra facta sum, ex eo tu qui semper pulcher fuisti, pulchrior factus es: nam verè pulchritudinem tuam adauxisti, quòd dum Deus esses, Homo dignatus es fieri.*

(Margin: Leo Augusti: — Celada. — *MARIA, quomodo debitum ab Eva, reddidisse Adæ adstruitur.* — Rich: — Rupert: — Cant: — *Christus pulchrior ex Maria.*)

Probatur Miraculosè.

784. Habes iam, amice Lector, mirabilem MARIÆ TALIONEM, quo pro donis & carne sibi donata, carnem similiter Deo illa rependit, demirarisq; eius in-

eius ingeniosam nimiùm cum Creatore commutationem, modumque, quo nulli alteri creaturæ licuit, colludere Deo: sed ut noscas pretium ipsiusmet donati per MARIAM; præstantiam & pretium carnis ipsiusmet, quo æstimabatur apud Deum, ut intelligas, necessum est. De quo ausculta verba Angeli ad S. Birgittam miraculosè eidem apparentis. Hæc etenim sancta famula Dei, dum de Conceptione Mariæ in utero Annæ seriosiùs vacaret contemplationi; comparet eidem visibiliter Angelus plurima ipsi revelans & perorans de Beatiss: Virgine, l. Revel: de ser: Angelico: inter quæ, hæc præcipua sunt: describendo namque Mariani Corporis formationem a Deo adhuc ab æterno præordinatam, dixit: *In illo increato* (intellige sanè, id est, non creato adhuc, sed aliquando futuro) *Corpore, 4. elementa, scil: Ignis, àër, aqua, & terra, quamvis etiam increata* (hoc est, nondum creata) *tunc essent, in hunc modum Divino aspectui æternaliter apparebant: Quod scil: àër in eo corpore, ita levis fieri debebat; ut contra Spiritum S. unquam non efflaret. Terra quoq; creari debebat tam bona & tam fructifera; quòd nihil in ea crescere posset, quod ad omnia necessaria utile non esset. Aqua sic tranquilla; quòd undecunq; ventorum turbines efflarent, nulla unquam procella in ea penitùs moveretur. Ignis etiam tam altus; quòd eius flamma & calor, mansioni, in qua Deus ipse erat appropinquaret. Verè sine omni ambiguitate credendum est, quòd materiam illam, statìm quando in Annæ utero concepta & collecta fuit, de qua, MARIA formari debebat, ipse Deus, plùs illam diligebat, quàm omnia humana corpora, a viro & muliere generanda per mundum universum. O MARIA! hoc tu ipsum es: sic & talis ab æterno Divino aspectui increata adstitisti, ac deinde de supradictis tam puris & claris elementis, materiam tui corporis benedicti habuisti.* De hac ergo tam pura, tam pretiosa, tam Deo præ omnibus dilecta carne, dum MARIA per consensum, Filio Dei obtulit; nonne generosa liberalitate, mirabilem Creatori suo præstitit, solvitq; TALIONEM? veridicè semperq; Deipara, & mater sui Creatoris nuncupata.

S. Birgittæ revelatio facta, de præstantia carnis Mariæ.

Elementorum in corpore Mariæ contemperatio præstantissima.

Probatur Historicè.

Adnotandum aliquid venit ex Historicis Ecclesiasticis. Refert S. Cyrillus: in Concilio Ephesino acriter fuisse agitatam quæstionem, (urgentibus è contra, Ebionitis & Nestorianis,) circa hunc principalem Titulum MARIÆ, quod nimirum diceretur *Mater Creatoris:* an MARIA verè possit appellari Deipara. Totâ igitur die certatum est ab utrinq; rationibus: circumquaq; Ecclesiam populus fidelis tædiosè expectabat nuntium, quid concluderent Patres pro honore MARIÆ, ast dum ad vesperam iam audiunt convenisse Patres in titulum Deiparæ, populus cum facibus præibat unumquemq; Patrum, mulieresq; acceptis thuribulis, gratissima thymiamata sufflabant procedentibus ad hospitia sua Patribus. Aliqui addunt Historici, quòd in Altari majori Ecclesiæ duo apparuerint Angeli cernentibus Patribus, qui imaginem Beatiss: Virginis thurificabant, quasi applaudentes de tituli huius cõfirmatione: & quasi facto ipso profiterentur, MARIAM talis tituli non aliter meruisse prærogativam, nisi quia pro carne, in qua creata fuit, carnem reddidit Creatori, admirando TALIONE. Nec est, quod mentem terreat Orthodoxam tam sublimis nomenclatura MARIÆ, ut eruditè evincit Doctor Angel: 3. p. q. 16. art: 10. & omnis Theologia Quæst: de communicatione Idiomatum, dum ait: Non inficiamur equidem, Beatam Virginem genuisse Christum, solùm quatenus *hic homo est:* & licet Christus, quà homo, non sit Creator, sed creatura, hæc enim particula, *quà homo,* naturam humanam designat, quæ est creata; quà tamen est, HIC HOMO, non est Creatura, sed Creator, quia ly *hic,* indicat suppositum, quod est Divinum, & Persona VERBI, consequenter non est creatura sed Creator. Cùm itaq; Beata Virgo exstiterit Mater huius hominis, puta Christi; profectò exstitit Mater Dei, & vera Deipara ac Mater sui Creatoris. Nunquid & Mater Regina generat Filium & Regem? nemo etenim ut Rex gignitur, nisi ut homo, & tamen ratione eiusdem suppositi, quod dicitur & acceptatur a populo ut Rex, dicitur verè Mater Regis? & cur Maria, non appellanda Deipara, seu Mater Dei? quæ communicatâ carnis suæ substantiâ ad generationem Filii Dei in carne, verè & propriè concurrit, quamvis

Ephesinũ Conciliũ concludit pro titulo Deiparæ: quod & miraculo confirmatum est.

MARIÆ titulus Deiparæ vindicatur, tanquã proprius & verus.

quamvis naturam Divinam attigiſſe non potuit, nec debuit. Vide quantùm profuit MARIÆ, mirabili cum Deo decertaſſe TALIONE.

Epilogus.

786. Prov: GLoriaſſe olim legitur ipſa increata Sapientia, quòd Deo ſuo ſemper & feliciter colluſerit, dum Prov: 8. ſic locuta auditur. *Delectabar per ſingulos dies, ludens coram eo, omni tempore, ludens in Orbe terrarum.* Hoc idem myſticè de Sapientia creata, ſcil: de Virgine Deipara, intelligendum aſſerit Corn: a lap: Cornel: a lapid: Quadrat plurimùm luſui TALIO prænominatus, quo MARIA pro carne carnem referens, Deo, lucroſâ nimis commutatione, colluſiſſe cernitur. Jam ergo reſtat o Beatiſſi: ut tibi univerſa, etiam excellentiſſima atq; Angelica creatura, tam admirabilem adgratuletur TALIONEM, cui ipſa nec in minimo ſuppar: imo neceſſum eſt, ut congaudeant Tuæ incomparabili felicitati, cuncti, quæ ita ſciviſti & potuiſti ludere cum DEO TALIONE; ut lucrum redemptionis totius generis humani, inde prodiret: Itaq; cùm vilitas noſtra aliter nequeat, Te gratis mentibus pectoreq; gratulabundo, huius ſaluifici TALIONIS inventricem & Auctricem, verbis S. Petri Damiani veneramur, dicentes: *Meritò igitur o Beatiſſima MARIA, diceris Parens Parentis, oriens orientis, Fons Fontis vivi, origo principii: quia ille ex te prodiit per materiam Carnis, qui caput eſt & initium omnium rerum, per eſſentiam Deitatis, CHRISTUS IESUS Filius tuus:* cui cum Patre & Spiritu S. laus, gloria, honor, & imperium, per infinita ſæcula ſæculorum. A M E N. *Votum Authoris.* Damia:

THERISTRVM PRÆNOBILE
NVDITATIS NOSTRÆ.
SS. DEIPARA.

Pro SS. Scapulari B. V. M.

Stabat autem iuxta Crucem, Mater IESV. Ioan: 19.

787. QUis non demiretur! quis non doleat? depravatam temporum, dixerim potiùs, morum conditionem, milleq; lacrymis quis non deploret ſtolidam mortalium veſaniam? qui dum peccata peccatis accumulant, nefaſq; unum plurimis iungunt nefandis; theriſtra quærunt, ut ſcelus obumbrent: volunt eſſe, & non videri peccatores. A. A. Nullum quippe delictum eſt ſine voce, *Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra:* ait Deus ad fratricidam Caim, Gen: 3. Ab ipſis latibulis qui obumbratur, retegitur peccator. Ipſa etenim ſcelerum patrocinia & excuſationes in roſtris publicis, condemnant plerumq; & advocant ſupplicium, & quod umbraculum fuit ad culpam, lux fit ad pœnam, detegitq; peccatorem. Meritò commonitus David, tunc adhuc ſcortator 2. Reg: 12. *Tu feciſti abſconditè; ego autem faciam verbum iſtud in conſpectu omnis Iſrael, & in conſpectu Solis.* Veriùs, ſed dolentiùs dicam cum Bernardo: *Utinam moderni Noë, id eſt huius temporis peccatores, Præfecti, Prælati, relinquant nobis aliquid, quo a nobis poſſint operiri:* adeo etenim prolapſa eſt virtus, & crevit licentia peccandi; ut plerumq; nullus ſubſit charitati fraternæ aut filiali modus, eoſdem excuſandi, dum delinquunt: ſiquidem undiq; corruit verecundia, imo ſub ipſis velamentis, & artificioſis THERISTRIS, tantò magis ſeipſam proſtituit, & tam Divinis, quàm humanis oculis patet & promicat velata turpido. Hodie nihilominùs, dum

Peccatores eſſe, non tamẽ tales videri, cupiunt mortales. Gen: Reg:

nus, dum sub cruce stantem audimus Beatissimam, *Stabat autem iuxta Crucem Mater IESU*; novum quoddam & salutare peccatoribus pœnitebundis licet spectare operculum, & quasi generale scelerum nostrorum THERISTRUM.

Crux operimentum peccatorum nostrorũ.

Primùm quidem illud cogito: expansum in Cruce, Salvatoris nimirum Corpus: secundariò verò & symbolicè, sacram Scapularianam vestem, quæ à Scapulis, imò ab omnibus dirè dilaniatis membris Christi, miram quandã operiendorum peccatorum derivavit virtutem, ita tamen; ut amictus iste uterque, MARIÆ debeatur: De primo igitur, a quo derivantur Privilegia secundi, sic per Ezechielem prædictum invenio c. 16. *Expandi amictum meum super te.* Quæ verba perpendens Did: Bäeza: de Christo Figurat: l. 11. c. 3. §. 14. sic ait: *De sola MARIA accepit Dominus pallium, quod in Cruce extenderet, ut sub illo peccata hominum operirentur, & abscon derentur.* Ex cuius consideratione profundioris mysterii, nova erumpit laus & Panegyris Deiparæ SS. ut ratione sui patrocinii, & specialiter privilegii vestis Scapularianæ, nobile THERISTRUM operiens peccatores intituletur. Et hæc quidem materia hodiernæ Panegyris, ac scopus sit: interim vanitatem eorum, qui turpitudines suas, siue moralibus, siue physicis, obnubere satagunt THERISTRIS, tantisper censurabo, nunc breviter salutemus MARIAM.

Ezech:

MARIA Theristrũ seu operimẽtũ peccatorum.

Tu, quæ nubem ullam nescis:
Pulchritudine clarescis:
Sub tua nos veste tege,
Foue, serua; atq; rege.

PARS I.

Vanitas arguitur Theristrorum, tam moralium, quàm realium.

788. CElebris est apud Diodorum Siculum l. 5. Gambri scytharum Regis ausus, qui & innoxium hospitē interfecit, & eius pellem appensam Apollini dicavit. Nescio an placuerit falso etiam Deo munus, quandoquidem homicidam monet de periculis, ad quæ illum pellis oblata vocabat. Timet Rex scelestus, & piaculo addit piaculum: cupiens enim nefariam tegere oblationem, pellem auro multo deauravit: quid plura? iam pellis aurea facta, quas non traxit hostiles classes? quorum non incendit animos? atq; ita mille præliis homicidâ interempto Rege, vindicatum est. Hoc faciunt picta & deaurata primùm scelera: enimvero, dum peccatum sub aureis peplis excusationum sacratur, vindicaturq; aut minuitur a culpa; aut dum lasciviens cutis, turpitudinis hamus, in mille spectantium mortes animæ, *sub vento textili* (sic Theristra vocavit Petronius) extenditur, prostatq; caro etiam sub Pala, & sub nebula linea pene nuda; miro modo acuit suum venenum, milleq; trahit mortes & pericula utriusq; proinde censuram eorum subeamus.

Gambri Rex Scytharum, deauratâ pelle occisi, vult Deos placare, sed perperam.

Probatur Scripturaliter.

789. Adeo inescatam, amorisq; proprii veneno infectam, se experitur humana natura; ut quamvis splendidiùs meridiano emicet, & prodat se, in homine peccatum, quod reum condemnet; illicò tamen quæruntur ingeniosa THERISTRA, & opercula sceleris, ut ipsum nefas, nonnunquam virtutis induat speciem, aut saltim sub excusationum peplis latens, vitium esse non videatur: sic etenim levicularum rationum & causarum operculo, teguntur crimina, ut non perorent ad veniam; sed tantò magis de delicti demerito munerari contendant, dicuntq; sibi necessarium, quod ad voluptatem obsequitur: nam cæcucientes de qualitate bonorum, quod ad delicias utile est; illud non honestum tantùm, sed & necessarium persuadent. Quod, quantorum malorum causa & origo sit, expressit Divinus Psaltes, dum pro aversione huius perniciosi THERISTRI, sic cor suum solicitè deprecatus esse legitur. Psal: 140. *Non declines cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis, cum hominibus operantibus iniquitatem.* Sensus est, quasi dicat, non permittas cor meum cogitare de excusandis peccatis, sicut facere solent homines, qui operantur iniquitatem. Notat Blanc: hîc: *Excusare excusationes*, esse Hebraismum, quo significatur excusatio vehemens, & obstinata, variis prætextibus involuta, sic Hebræi dicunt morte

Excusationes in peccatis redarguta.

Psal:

Excusatio peccatorum, iniquitas iniquitatû.

morte mori, vitâ vivere, prælia præliari, iudicia iudicare, quibus rei certitudinem aut vehementiam declarant. Grandis sanè iniquitas, multarumq; iniquitatum fons, frivola sceleris excusatio, dum præsertim quis, in quæ vitia se pro libitu dat, excusat se, de necessitatis impulsu. Fit utiq; ob ambitiosi fastûs amorem, in famulantium grege, in generosis phaleratisq; equis, pretiosis rhædis, opiparisq; conviviis, quod quis substantiam non sine offensa Dei, cum creditorum suorum quandoq; injuria, disperdit, tamen equestris sibi formam nititur persuadere, ut crimen prodigalitatis excuset, quasi nemo aliter posset vivere in Curia, quem nobilis sanguinis, elogia, imaginesq; commendant.

Luxum & prodigalitatem multi excusant exigentia status sui.

Sumptuosus, quas obligurit impensas; eas tamen non prodigalitati, sed indulgentiæ occasioni adscribit, & in meritum sæcularis splendoris deducit, quod de luxuriæ fontibus manat. Vicifcitur ille, vix pœnitendam levissimi sermonis injuriam, & ficam pro verbo reponit; nec tamê iram illegitimam censet, quam inflexibiliter credit, defendendæ nobilitatis esse coactionem. Negotiator, quòd maria, ligno periclitante onustoq; mercibus, tranet, sterilesq; pecunias, usurarum fœtum parere cogat; de alimento liberorum excusat, avaritiamque, providentiam appellat: atq; sic palliata iniquitas diligitur ad mortem, dum culpa excusatur ad noxam.

Excusationes prodigalium vindicativorum, avarorû tangûtur.

Excusationes igitur peccatorum dicuntur a Psalte verba malitiæ, multiplicant etenim diversas malitias: sæpè etiam fiunt contra fidem, dum rejiciunt necessitatem peccandi in fatum, vel Stellas: S. Augu: id attigit in Psal: *Sedent* (inquit) *& computant sydera, intervalla, cursus, volubilitates, status: motus attendunt, describunt, conjiciunt: Docti & magni videntur: totum hoc doctum & magnum, defensio peccati est: eris adulter, quia sic habes venerem. Eris homicida, quia sic habes Martem. Mars ergo homicida non tu? Venus adultera, non tu? vide ne pro Marte, & Venere tu damneris.* hæc Augu: Hic deniq; adfert excusationes Manichæorum, qui se electos vocabant. Non ego peccavi, dicebant, sed gens tenebrarum, id est dæmones, quia sumus illis commixti, (ut fabulantur:) rectè autem Sanctus hic Pater concludit: *Tran-*

Peccata in fatum, nec in sydera detorquêda.

Peccata in dæmones non refundêda.

A *si ad vituperationem tuam, & laudato Deum: redi ad verba Psalmorum & dic: Ego dixi: Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi. Ego dixi, ego peccavi, non fortuna, non fatum, non gens tenebrarum.* Tertulianus autem excusationes huiusmodi esse contra fidem expressè docet l. de coron: milit: c. 11. *Non admittit status fidei, allegationem necessitatis: nulla est necessitas delinquendi, quibus una est necessitas non delinquendi.* Latè de hoc cit: supra Comment: Psal: egit, ac simul ingeniosè cæteras virtutes singillatim prosecutus est, quibus adversantur excusationes peccatorum, tandem

August: Tertul:

Excusationes in peccatis, militant contra fidem, & alias virtutes.

B generatim addidit inquiens: *Excusatio peccati in omnes virtutes militat, quia peccator eo se velo tutum putat: & securus cum sceleratis ambulat, modò se nube excusationis tegere posse confidat.* Hinc S. Chrysost: eas vocat, præcipuam viam mortis, & armaturam diaboli, dum ita scribit in hunc Psal: *Hæc est præcipua via interitûs, quando anima, quæ peccavit, excusso timore, excogitat excusationes & prætextus quosdam ad ignaviam: hæc sunt potissima arma diaboli.* Appositè satis servit cogitatio P. Olivæ super Protoparentum ficulnea perizomata, quibus aliquomodo suum obtegere conabantur

Chrysos: Oliva.

C peccatum, in quibus ille observavit, tanquam in typo, damna excusationum: dum sic ait: l. 13. stromat: *Peccavit Adam manducando, sed Iudicem non sustinuit, nisi postquam assutis foliis est vestitus. Fortè distulisset Dominus sententiam, si post reatum velamenta sceleris non quæsisset: sed qui reum non quæsierat, coopertum requisivit: cumq; eum verbis illis compellaret: Vbi es; gravius videtur tulisse latibulum transgressoris; quàm inobedientiam comedentis. Hinc rectè monuit Siracides Eccl: 7. Non te justifices ante Deum: quoniam agnitor cordis ipse est.* Fallitur itaque, qui subtili THERISTRO ex-

Ficulneorum vestimentorum in Protoparentibus mysteriû.

D cusationum, suorum criminum turpitudinem obtegere nititur: magis siquidem Judicis iram irritat, quem nuda confessio peccati facillime placat.

Confessio nuda peccati, irâ Iudicis placat, quâ proritat, palliata excusationibus.

Probatur Figuraliter.

790. Sed non minorem meretur reprehensionem fæminarum perlucida vestis, & Theristrorum abusus. Intantùm etenim muliebre ingenium iam in multis luxuriat; ut sicut corporis vitia tectiùs abscondit; ita pudicè tegenda,

Fœminarũ ars in peplis, quibus se vestiunt, ut nudæ appareãt.

genda, vestibus etiam denudat, ut sub perspicuo tegumento, periculosiùs trãspareant, & ipsa fœmina, nuditate intexta videatur. Talia etenim pepla sub metonymia figurando Deus per Prophetam, non iam adulterii & fornicationis illicia, aut signa; sed ipsa adulteria, & fornicationes appellasse legitur. Oseæ 2. dum sic alloquendam statuit Jerusalem: *Auferat fornicationes a facie sua, & adulteria sua, de medio uberum suorum, ne fortè expoliem eam nudam.* Sed quæso, quomodo exspolienda dicitur? quæ iam nuda asseritur: expoliari nemo potest, nisi vestitus. Mysteriosè satis allusit his Propheta ad vestes & ornamenta, quæ ita tegunt corpus; ut gratantiùs illud denudent: pellucido serico, fumo potiùs dicas artificiali, obnubunt pectus, ut de subnigrote, nudati candor micantiùs transluceat: hinc illud Tertuliani dictum de Alexandri Magni Medica veste. *Pectus, textu pellucido tegendo, nudavit.* Notabatur apud Prophetam, Jerusalem, de luxu, & abusu ornamentorum, & præsertim Theristrorum: per alium etenim Prophetam, absq; omni figuratæ locutionis involucro, acrem super his sceleribus commonitionem accepisse illa legitur, nimirum per Isaiam c. 3. *In die illa, auferet Dominus à te ornamenta calceamentorum, & lunulas, & torques, & monilia, & mutatoria, & palliola, & linteamina, & acus, & specula, & sindones, & vittas, & THERISTRA.* Sicut igitur per Metonymiam, signum pro re significata ponitur, idq; frequentissimè; sic etiam, licet non ita sæpe, res significata pro illius signo quandoq; usurpatur. Sic ergo, quia in meretrice, multa sunt, turpis illius quæstûs non signa solùm; sed etiam insignia, inter quæ præcipuum, nudatum pectus, vel tenui obtectum sypario, ad captandos rivalium oculos perniciosa lenocinia; Ideo in Jerusalem corrupta, dum Theristra conspiciuntur; adulteria, & fornicationes videntur: quasi idem sit ubera nuda portare, vel molliter contecta prostituere; quod & fornicari, vel adulterari. Ex hac doctrina biblicè peritis notissima, Sanctius, nobilis Commentator, dum locum Prophetæ exponit; ita fatus est paraphrasticè. *Quoniam ipsa, non uxor mea, & ego non vir eius, auferat fornicationes suas a facie sua,*

Oseæ.

Theristra seu pellucida vestimenta, nudationes uberum, adulteria, & fornicationes, dicuntur.

Tertul:

Isai:

A *& adulteria de medio uberum suorum. Quasi dicat: dicite ergo illi, si uxoris Nomen tueri vult, ut à facie sua meretricios fucos ac lenocinia, tum etiam insignia impudicitiæ venalis in pectore submoveat, ne fortè expoliem eam nudam.* Nimirum facies, cerussæ candore, & rubricetæ adscititio colore fucata, Veneres Cupidinesq; fragrans, Theatrum ipsum fornicationis nuncupatur: quin & fœmineum pectus, & ubera obviis virorum aspectibus palàm prostituta, etsi textili nebula, aut fumo pellucido, nudata dum teguntur; sic de proximo, negotium libidinis peragunt; ut insignia pudiciB tiæ venalis, meritò nominentur, & adulteria in medio uberum, quasi in æde veneris, & libidinis Sacrario, expedito oculorum congressu peragantur. *Ne fortè expoliem eam nudam.* Iterum hic reflectit se eruditus interpres Celada in Ruth: c. 2. §. 226 n. 2. atq; singularem comminantis Dei observat in verbis prædictis Energiam, dum ita ait: *Mirum sanè est, & valde mirum, quòd Cœlestis Sponsus, zelotypiæ angore stimulatus, fornicationes & adulteria hic tacitus intermittens, fucatæ sumptuosiùs faciei fornicationes, & nudi pectoris, uberumq; tegmine nudata adulteria, acerbiùs incuset. Ne autem illorum tegmen, ingenium libidinis, mu-* C *lieres excusent, addit: Ne fortè expoliem eam nudam. Profectò nuda, adhuc potest exspoliari ornamentis illis, quibus pectus & ubera velando, denudat. O malè amictam nuditatem! o textilem è bombycea nebula amictum, tegenda pectora propudiosè nudantem! Non benè opinor nuditas excusatur amictu, cum amictus nuditati periculosiùs & & impudentiùs lenocinatur. O Theristra, gratas oculorum insidias! o pudicitiæ strages! o libidinum theatra! o Veneris sacrarium, meretricio veneno aëra intoxicans! Sanè fucatæ comptiùs fœminarum facies, & ubera impudenter nudata, obviæ spectatorum libi-* D *dinis exprompta lupanaria sunt, & vulgare Veneris Theatrum, quibusvis oculis pervium. Utinam, si animam non curant, famæ saltim suæ, honestatiq; caverent nobilissimæ fœminæ, quæ superbire ambiunt de tali uberum nuditate, vel Theristris, quæ meretricio censentur in ornatu, & impudici quæstûs insignia habentur.*

Ubera nuda, theatrum mentalis fornicationis.

Celad:

Theristra pellucida, insignia sunt meretricum.

Probatur Historicè.

In detestationem tam perniciosi abusus, expedit quædam recensere bre- 791.

Alexandri 7. zelus, contra laſcivos ornatus mulierum. viter exempla: Alexander VII. Pontifex ſumm: magnò in hos depravatos ſæculi exarſerat mores, qui, ut hoc incendium reſtingueret, omnia fulmina diſertiſſimorum Concionatorum laxari voluit; atq; illud pro authoritate ſua, quâ major non eſt in terris, præcepit, ut levem, & laſcivum incedendi modum, denudandorum præſertim, aut leviter tegendorum uberum, reformaret ad exemplum Domicellarum Peruſinarum, quæ huius præcepti obſervantiam in manibus Epiſcopi voverunt, & tenuerunt. *Peruſinarum mulierum votum abſtinendi a veſtitu laſcivo.* Contigit autem ut quidam ex Peruſinis, vir nobilis, nec ſe, nec uxorem hocce voto adſtringi velle, palàm affirmaret: en ſubitò uterq; conjunx ad mortem lecto dejicitur, & infirmatur: qui ut manifeſtam Dei manum ſenſêre, ambo vovent, ſe velle (quam illi vocitabant) reformationem amplecti; & ſubitò ſanati ſunt. ap: *Engelgraue pro Feſto S. Martini in Empireo.* *Pœna eorum, qui noluêrunt abſtinere ab ornatu laſcivo.* Hic idem Author refert ex aliis, magis quid prodigioſum: quòd dum quædam huius farinæ fæmina, valdè indecentis habitûs peramans, & cultrix, deveniſſet ad mortem, Divino fuit privata viatico: ubi enim Sacratiſſimam Hoſtiam Sacerdos communionis gratiâ porrigeret; ecce tibi duo Angeli de Cœlo præſtò adſunt, ſummâ reverentiâ eam de manibus Sacerdotis auferentes: regreſſus verò ille in templum, eandem Hoſtiam in calice repoſitam ſuper altare, maximâ cum admiratione reperit. *Fæmina luxûs in ornatu cultrix, ab Angelis prohibetur a viatico, ſublatâ hoſtiâ.* Proinde nedum præſentis ſæculi prædicatores, ſed antiquiſſimi etiam Patres, huiuſcemodi THERISTRA, & artificioſas denudationes, (ex quibus promiſcuè, viri ſenes, juveneſq; flammas concipiunt) acerrimis comminationibus a populo Chriſtiano propellere conati ſunt. Hortabatur S. Hieron: in c. 1. Sophon: dicens: *Ableganda ſunt ea indumenta, quibus amicta corpora nudantur potiùs, quàm operiuntur.* Hieron: Clamabat Tertulianus etiam deprecando l. de Virg: Veland: Tertul: *Oro te ſiue Mater, ſiue ſoror, ſiue Filia, ſecundùm annorum nomina dixerim, vela caput* (tantò magis, pectus & ubera) *ſi Mater, propter Filios; ſi ſoror, propter Fratres; ſi Filia propter Patres; omnes in te ætates periclitantur.* *Ornatus laſcivus, periculū omnis ætatis & ſtatûs.* Sed iam ab his infamibus Theriſtris, (ſiue quæ prava politiæs ſubtilium excuſationum in peccatis,

A ſibimet filat, ut ſcelus operiat; ſiue quæ mulierum texit in animarum perniciem inſidioſa induſtria,) tranſeundum eſt ad ſacratius novum MARIÆ THERISTRUM: nimirum S. Scapularis nobile veſtimentum, cuius privilegio, Virgo Diviniſſima, nuditatem noſtram enormitateſq; peccatorum, clementiſſimè obtegit, diſſimulatq;.

PARS II.

SS. DEIPARA, Theriſtrum prænobile nuditatis noſtræ.

B

INter ſuperſticioſæ antiquitatis monumenta, hoc etiam adnotâſſe legitur Val: Pierus Hierogl: l. 35. c. 25. 792. Pier: conſuetum veteribus fuiſſe, ſimulacrum fidei, ſeu fidejuſſionis, albo quodam THERISTRO ſeu velamine obtegere: de quo Horatius carmin: l. 1. ode. 35. Horat: *& albo rara fides colit velata panno.* Id enim primùm ſinceritatem notabat, quæ requiritur in fidejuſſione, a qua omnis fucus longè abeſſe debet. *StatuaFidei, velo albo obtecta, apud antiquos cur?* Quapropter juſtè magnanimiterq; olìm fecêre Romani, qui clade Canenſi acceptâ, cùm Hannibal quibuſdam captivis redimendi ſe poteſtatem dediſſet, acceptâq; ab eis fide redeundi, liberos dimiſit, dum illi non redirent, indignatus, apud Senatum Romanum expoſtulavit: quod factum ægerrimè tulit Senatus, & omnes atrâ infamiæ notâ mulctatos, Hannibali reſtituit. *Fidem datâ non ſervâtes, infames Romanis.* Deinde & aliud, ſub illo Theriſtro fidei latebat myſterium: ſiquidem ſub eius velaminis beneficio, noxiis, & captivis vita indulgebatur, dum fide ſubarrhati Sponſionis, liberi dimitterentur. Prænobile in hoc velamine præceſſiſſe quodammodo Præludium ſacri Scapulariani veſtimenti, & Theriſtri, quis negaverit? ſub cuius privilegio, devotiores animæ fidem quandam & Sponſiones cum Beatiſſima Virgine ineunt & paciſcuntur, Sacræ Confraternitatis Cathalogo adſcripti, aliquas liberè aſſumunt precum, aut jejuniorum obligationes, viciſſimq; a Virgine ſingulari redonantur favore, quòd eius titulo, quamvis captiui aliquando peccati, non tamen ab juſta ira vindicis *Scapulare SS. fidejuſſionis inſigne.*

C D

Dei cor-

Dei corruunt instantaneè, utpotè sub Teristro, & tegmine Scapulariano subducti, & saluati, ipsis opitulante MARIA: à qua venit id, quo velare & operire peccata nostra possimus.

Probatur Scripturaliter.

793. Benedixisse olim Divinus Psaltes, aut potiùs benedictionem aggratulatus fuisse, legitur, terræ cuipiam privilegiatæ, cui nedum producere germinis prolem concessum; sed scelerum etiam quorumcunq; enormitatem contegere indultum. Psal: 84. *Benedixisti Domine terram tuam, avertisti captivitatem Iacob, operuisti omnia peccata eorum.* O quàm dispar, benedictæ terræ huius, ab illa maledicta, conditio! Clamabat illa, prodebatq; peccatum, ut absorberet homicidam; hæc cooperit, ut saluet peccantem. Interrogat Dominus Caimum de Abele, non ut ignorantiam prætendat; sed ut ostendat, quàm patens sit malitia percussoris: quippe ait: *Ubi est Abel frater tuus? qui respondit, nescio: Numquid custos fratris mei sum ego? dixitq; ad eum, Quid fecisti: vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra.* Absconderat Caim fratris cadaver; & terra operuerat, ut ait Josephus & Procopius: & modò etiam mendacio apposito volebat magis celare facinus; sed quo ille celabat; eò magis peccatum manifestabatur clamore sanguinis, non enim à mendacio, nec à terra iam tum maledicta, operiuntur peccata hominum. Terram ergo hic Psaltes benedictam, nominat MARIAM (ex sensu Blanc: in hunc locum, & Baezæ de Figurat: c. 3. l. 11. §. 14.) ipsa etenim texuit pallium, quo penitùs possunt operiri peccata, & obumbrari. Et quando Cain, nec mendacio, nec terrâ facinus suum potuit operire, quomodo tot tantaq; peccata hominum, operta sunt? Non quælibet terra id præstare valet, sed terra Virginea, & benedicta, quæ germinat nobis operculum peccatorum nostrorum. Rem pulchrè elucidat Richar: Laur: l. 8. de laudibus Virgi: inquiens. *Operuisti omnia peccata eorum, ne videret ea homo ad imitandum, vel ne videret ea ipse peccator in judicio ad erubescendum, diabolus ad eridendum, & accusandum, ipse Deus ad puniendum.* Ecce tibi, quomodo de sola MARIA accepit Dominus

Psal:

Terra maledicta, prodit peccata.

MARIA Terra benedicta, operiens peccata.

Richar:

A pallium, quo operirentur, & absconderentur peccata nostra. Isaias c. 6. post ostensum thronum, in quo Deus sedebat, ait: *Seraphim stabant super illud, sex alæ uni, & sex alæ alteri, duabus velabant faciem eius.* Si requiras, cuius faciem velabant? Chrysost: Chaldeus, Forerius, Vatablus, putant, quòd velabant facies suas. Sic enim ex Hebræo legunt. Verùm D. Cyrillus, Hugo, Hiero:, & Petrus Damiani existimant, quòd velabant faciem Dei: & quidem (ut notat Cornel: a lap:) utrumq; verum erat: nam interposito velamento inter Deum & Seraphim, tam mane- B bant Seraphim obvelata, ne viderentur; uti manebat velatus Deus. Sed illud verbum nobis expendendum est, quòd ait *velabant.* Si enim Grammaticos consulamus, per verbum illud explicatur res nondũ perfecta, ut artifices in operibus suis adhibent illud *faciebat*, vel *excudebat.* ut exprimant nondum à se esse perfectum. Seraphim ergo velabant facies suas, & faciem Dei: hoc est, non adeo perfectè velabant. Et cur non perfectè velabant? respondet cit: Baeza: quia non ab Angelis, nec ab ulla alia creatura, sed ab una MARIA venit velamen illud, quo C & humanæ culpæ operirentur, & absconderentur prorsus Deo, ne illas videret ad pœnam. Quò spectans Epiph: orat: in Assump: ait: *Aue gratia plena, quæ habes radium de cœlo lucidis facibus coruscantem, utpotè solum Christum: Virgo plurium nominum & multocula, effecta es Seraphim incomprehensæ visionis, quæ inventa es velamentum quoddam intellectuale corporis universalis.* scil: Ecclesiæ: En iterum vel ex uno verbo Doctoris, *dum velamentum intellectuale Ecclesiæ*, Mariam appellat, prodit nova laudis eiusdem scaturigo, quæ etiam in sacrum Scapularianæ vestis Theristrum, seu vela- D men, non inconcinnè derivari videtur: dum etenim SS. Virgo *intellectuale vestimentum* dicitur; ingenium quoddam singulare & industria specialis, eidem a S. Doctore adstruitur: quâ fit, ut pro modico habens, quòd subministratâ carnis materiâ Filio Dei, illáq; in Cruce extensâ, totius humani generis contexerit nuditatem; etiam prætereà, novis & novis in dies artibus, singulorum nunc quoque satagit celare enormitates: inter quas MARIÆ industrias

Isai:

Cyrill: Hugo. Hieron: Damia:

MARIA velamen Dei, ne videat peccata nostra ad puniendũ.

Epiph:

MARIA, velamentum totius Ecclesiæ ratione SS. Scapularis.

MARIÆ industriæ variæ, in

tegendis enormitatibus nostris.

dustrias, singulariter eminet S. Scapularianæ vestis Privilegium: hoc etenim velamine obtectus, etiam Homo peccator, donec pœniteat, tantò magis, si iam pœnitere incipit, iras vindicis Dei evitat: imò Marianæ intercessionis præsidio, contra insultus tentationum, & acriora pericula interni, ipsius Dei, potenti præmunitur auxilio, adeo; ut sub ipsius Dei Scapulis, quilibet Confratrum, sacrum Scapulare indutus, commorari censeatur: quod ipsum vel ex verbis illis Davidicis rimari licet, dum Psal: 90. dixit: *Scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis eius sperabis.* Cur potiùs Scapulis suis (quærit Illustriss: Zerda in Judith: c. 3. sect: 4. n. 28.) quàm manu obtegere, & defendere fideles dicitur Deus? meditatur ergo ille, innui per id, nonnisi assectas suos à Deo penitus obumbrari, idemq; esse post eius Scapulas ire, observareq; tergum, ac a Scapulis eiusdem operiri, ne volitans sagitta pectus impetat: qui enim post latas hominis Scapulas graditur, a procero robustoq; procedentis corpore obumbratur & tegitur. Vestram hic Dilectissimi Fratres Scapulariani intelligite felicitatem, quibus Scapulæ Dei & Virginis, quodammodo obumbrant: sic etenim vobis ex Sacro Scapulari promicat securitas & tutamen, atq; salutis quædam ab umbra vestimenti Cœlestis, certitudo. Quare Chaldæa, nominatum Textum sic legit. *Umbrâ Divinitatis obumbrabit tibi, & sub umbra gloriæ eius securus consistes.*

Psal-

Scapulare, a Scapulis Dei dictum, quibus ille obũbrat Confratres.

Probatur Figuraliter.

794. Nisi scirem sub concha latere margaritas: moresq; Patriarcharum, dum nonnihil maculosi apparent, sydera arcanaq; parturire: ac veluti ex capite venenosi Draconis pretiosus eruitur lapis, venenorum præstantissimum Antydotum; sic ex eisdem, sacratiora prodire mysteria, & salutares doctrinas; nunquam auderem, ab illis præsertim fœminis, quarum non omninò laudantur in Scriptura, opera, emendicare assimilationes, & trahere allegoriam. Duæ quidem, ex studio & ingenio, celebriores cæteris, occurrunt fœminæ, ut MARIÆ exornent Panegyrim, & arcana, vestis explicent Scapularianæ. Prima ingerit se cum THERISTRO,

A ex incestu quidem damnabilis Thamar, sed laudabilis tandem in Evangelio, ob partum Regium, Christi Genealogiæ adnumerata. Mat: 1. *Iudas autem genuit Phares & Zaram, ex Thamar.* Hæc itaq; (ut legitur Gen: 38.) dum viduata viro, enixè desideraret dilectæ Deo familiæ Jacob, per Filios propagationem, adeoq; expeteret societatem Principis domûs, nimirum Judæ Patriarchæ; astu fœmineo, ex parte quidem culpabili, fraudem injustam Judæ eludens, THERISTRI sub velamento contecta, exoptatis potita esse legitur desideriis. *Depositis viduitatis vestibus, as-*
B *sumpsit THERISTRUM, & mutato habitu sedit in bivio itineris, quod ducit Thamnam, eo, quòd crevisset Sela, & non eum accepisset maritum: quam cum vidisset iudas, suspicatus est esse meretricem: operuerat enim vultum suum, ne agnosceretur, ingrediensq; ad eam &c:* Nominatissimus inter alios ingeniosos Allegoriarum Scripturæ adinventores, Petrus Bercorius Dictionar: Moral: T. 3. verb: *Mutatio,* a Thamare alludens ad peccatricem animam, a Juda Patriarcha ad Christum, colligit hinc pulchrum & specialem modum conversionis a peccato: dum sic ait. *Procertò, si societatem Iudæ Patriarchæ, id est Christi, volumus habe-*
C *re; necesse est, quòd vestes viduitatis, id est peccata, quæ animam viduam fecerant, ante omnia dimittamus per contritionem: quòd autem sedeamus in bivio conscientiæ nostræ, per ipsius examinationẽ: & insuper mutemus habitum, id est veterem & inhonestam conversationem: & quòd ulteriùs sumamus THERISTRUM, (quod erat genus nobilis vestimenti) id est, quòd acquiramus virtutum & meritorum ornamentum, ac perfectionem.* Sanum & salubre audio consilium ac remedium: cæterùm, siquidem virtutũ ac perfectionis exercitium, longioris temporis expetit moras; Theristri hu-
D ius negotium, necessarium quidem, sed operosum esse existimo, præsertim Thamari illi, scl: peccatrici animæ, in qua debilis tantummodo de commissis affulget pœnitudo: quid ergo aget misera hæc vidua, ut faciliùs societur per gratiam, Judæ, nimirum Christo? Si proprii Theristri velamine, sc. virtutum ornatu, tam citò utendi non adest illi facultas; ergo ab aliis, nobilis vestimenti mutet, & mendicet ornamenta, nimirum a MARIA, Textrice nobilissima,

Mat:

Gen:

Anima peccatrix vidua: quid capiat consilii.

MARIA Textrix nobilissima.

bilissima, quæ partim immensorum meritorum suorum virtute; partim precum singulari efficaciâ, S. Scapularis contexuit vestimentum, ut ij, qui hoc Cœlesti operimento contecti, pœnitentiæ remedia quærunt, citiùs Christo sociantur: atq; sic, dimanante a sacra hac veste, virtute ac privilegio, singularibus ad pœnitendum verè, Dei auxiliis adjuti, & perfectè contriti, nedum peccatorum suorum coopertionem; sed etiam plenam eorundem abolitionem assequantur. In quo plurimùm excellit admiranda ars, ingenium, ac prudentia Beatissimæ, quam ideo Barthol: de Pisis l. de Laud: V. Fructu 2. *Michol, ex prudentia*, appellavit: quæ etsi posterior habeatur Thamare in Scriptura; in typo tamen MARIÆ, secunda esse non vult: utpotè Filia Regis, uxorq; Davidis, nobiliori schemate, Scapularianæ vestis privilegia, & figuratiùs quàm prima, explicat, quando virum suum, ut eum saluasset a gladio hostili Saulis & ira, in statua sub stragulorum operimenta servavit: de quo sic Scrip: 1. Reg: 19. *Tulit autem Michol statuam, & posuit eam super lectum, & pellem pilosam caprarum posuit ad caput eius, & operuit eam vestimentis.* Pro statua legunt Septuaginta: *Iecur* ut exponit Josephus l. 6. antiq: c. 14. sic dum ait: *Parato lecto, tanquam ægrotanti, stragulis, jecur capræ recens exemptum, subjecit, diluculoq; venientibus, quos Pater ad Davidem miserat, ostendit lectum opertum, & quòd palpitatione jecoris stragula moveri viderent; maritum eius ægrum anhelare persuasit.* Similia leguntur & ex Tertuliano ap: Arcones in Isaiæ c. 2. v. 22. d. 2. Quæ omnia, si de MARIA, & de peccatore fugiente iram vindicis Dei exponas; egregiè privilegia sacri straguli, seu operimenti Scapulariani in hoc leges: dum etenim Confratres suos pientissima, simulq; prudentissima Michol, Maria advertit, peccatorum enormitate quandoq; in statuas obrigescere, & vix aliquibus, aut nullis piis ad pœnitendum moveri motibus; Capræ, vel potiùs Agni immaculatissimi, Filii sui jecur sub stragulis ponit: id est, ex vi meritorum Passionis ipsius, efficaciores confratribus impetrat gratias: ut spiritibus Cœlestibus animati, sub stragulo sacri Scapularis, non inanimatæ videantur statuæ: atq; sic efficit, ut Mariæ præsidio & consilio, iras Dei punientis euadant, sub Theristri huius Scapulariani privilegio.

Scapulariani Fratres, in tentationibus singulariter proteguntur.

MARIÆ typus Michol, operiens David.

Reg:

Joseph:

Iecur capræ, sub stragulis saluavit Davidē.

Scapulariana vestis sub præsidio, Iram Dei euadunt peccatores.

Probatur Doctoraliter.

Breviter quidem, sed universaliùs, & sub diversis similitudinum allegoriis adornant hunc titulum Beatissimæ, SS. Patres, quando THERISTRUM hoc nuditatis peccatorum, Ecclesiæ, & eiusdem singulare patrocinium, partìm sub nomine Opertorii, partim sub nomine vestis, aut tegumenti explicant ac deprædicant. Sententiosè S. Germa: Constant: orat: 2. in Præsent: B. V. ait: *MARIA, est operimentum nuditatis nostra.* Et iterum idem ser: de Nativ: V. *MARIA, est velamentum secundum, sanctorum: in qua mundi propitiatorium, & obumbratio, ipsis Cherubim excellentior.* S. Joan: Damasc: in Paraclet. B. V. & in Octæc: Græc: *MARIA, tegumentum nostrum. Tegumentum ad eam recurrentium. Tegumentum animarum nostrarum.* Leo Imper: orat: de Assumpt: B. V. *Maria tegumentum, totum mundum continens, & conseruans.* Deinde Rich: Laur: alludendo ad Rahab, quæ exploratores terræ, paleis lini contegens, incolumes seruavit, sic ait: l. 12. de Laud: B. V. *MARIA, Rachab Ierichontina: sicut enim sua Mater abscondit Filium suum sub Pallio, quando Pater vult verberare: sic MARIA,* refugientes ad se, & Christi justitiam formidantes. 795.

Germ: Damasc: Leo. Richar:

Probatur Symbolicè.

Author Stellarii Mariæ ex ordine Carmel: Discal: Polonus, Stella 21. ingeniosè volens exprimere Beatiss: Vir: in contegenda nuditate peccatorum industriam, depinxit fæminam poma colligentem, & componentem in canistro ad divendendum, quæ in fundo canistri illius, viliora, in propatulo verò pulchra & grandiora collocabat: & hoc ideo, ut vilia pulchris contegerentur, aliàs nihil æstimanda, Epigraphe adjiciens: *Ut pulchris fæda teguntur* & tandem sic inquit. Hoc ipsum quadrat Deiparæ: cùm etenim illa animam peccatoris offert Deo, eius abscondit fæditatem, pulchris intercessionibus ipsum obtegendo. Libenter quidem DEUS poma sumit: unde Sponsa Cant: 5. *Veniat Dilectus meus, & comedat fructus pomorum suorum.* & iterum Cant: 7. 796.

MARIÆ Sacer astus, in contegēdis peccatis nostris.

Cant.

Omnia

Omnia poma nova & vetera, Dilecte mi, ſeruavi Tibi. Quæ ſunt iſta poma? homines ipſi. Verum dixi: nam mors, uncinus pomorum, id eſt hominum appellatur, juxta illud Prophetæ: *Vncinum pomorum ego video.* Poma igitur ſunt homines: ſed heu turpia plerumq; & æruginoſa ac putrida! nam quis ſine putredine peccati invenitur? ac proinde nec digna ſunt, ut a pulcherrimo Deo acceptentur. Sed macté animo: Virginem invenio ſapientem; O vere Sapientem! incarnatam enim ſapientiam progenuit. Hæc inventioſa Virgo modum adinvenit, fæditatem pomorum obtegendi: vel enim illa condecorat ſuis interceſſionibus ſpecioſis, vel pomis Paradiſi, ſcil: Cœleſtis gratiæ impetratæ à Deo admiſcet, inter quas, ſingulare quid cenſeri debent gratiæ ac Privilegia S. Scapularis: huic enim confraternitati inſcripti Sodales etiam perditiſſimi, etſi eſſet quaſi æruginoſa poma, tamdiu latitant, & ſacri huius Theriſtri conteguntur beneficio; donec gratiis Cœleſtibus, ad preces MARIÆ conceſſis adjuti, à putri peccatorum liberenter, ac tandem per pia Confraternitatis exercitia, & aliarum virtutum actus, novam ſpeciem odoris & ſaporis reaſſumant, atque in poma Dilecto gratioſiſſima, transformentur. Quod ipſum iam ſuperioribus diſcurſibus Tit: *Cuſtodia* n. 121. Item *Fontes Carmeli* n. 222. Item *Pigmentaria* n. 569. patuit in plurimis peccatoribus, ope Scapularianæ devotionis a barathro criminum vindicatis, quò remitto Lectorem.

Probatur Hiſtoricè.

797. Ex penu Hiſtorico lucem aliquam dabit nobili huic THERISTRO,(quod in ſacra Scapulariana contemplamur veſte,) admiranda illa veſtis, quam habuiſſe refertur nonnulla Regina: quæ veſtis, amuleti cuiuſpiam contra animi motus, & triſtitiam, vim præſetuliſſe, ſcribitur. Auctor eſt Ælian: l. 12. c. 1. mortuo Theridate, quodam Eunucho, (quem liberalis forma, Regi Perſarum, Artaxerxi, ſpecialiter commendârat,)tanto Regem mœrore atq; triſtitiâ, eius mortem defleuiſſe; ut nulli par ſolatio eſſe videretur: tandem verò, ne totus contabeſceret, rogaſſe Uxorem ſuam Aſpaſiam, ut quoties Regem inviſeret; amiculo illo ſeu Pallio Theridatis ſuperveſtita intraret: quo fiebat, ut dolori medicina daretur, & ſolatium languenti propter amici abſentiam, adferret, quidquid vellet, a Rege obtentura. Non multùm abeſt, imò longè miraculoſius cenſendum, quod Lyræus de Paſſi l. 6. c. 3. narrat ex aliis, de tunica inconſutili Salvatoris, quam Pilatus pretio coëmerat a milite illo, cui obuenerat ſorte: dum etenim ob injuſtam Chriſti cædem Romam ad Tiberium citaretur mulctandus; tunicam illam ſubinduit. & ita ſe ſtitit Cæſari: ingredienti itaq; conclaue Imperatoris Pilato, aſſurrexit Tiberius, & omni furore, quem ante conceperat, depoſito, humaniter eum recepit, remiſitq; non ſine honore. Mox ubi abierat, ſceleris atrocitate Cæſaris animum occupante, vulnus ante inflictum recruduit, ut Pilatum iterum revocaret, ſed rurſus ad conſpectum illius, ira animo excidit, nec minùs benevolè quàm ante, eum tractavit: id multoties factum: tandem ſecretum proditur, tunicæ illius beneficio id contingere, quâ ultimatè exutus Pilatus, dum ad Tribunal Cæſaris compareret; iam animi motu concitatior apparuit Imperator, & exilii ſententiam in eum pronunciavit. Vulgaris iam inter Authores habetur opinio, veſtem illam inconſutilem Chriſti, manibus Matris ipſius Beatiſſimæ, fuiſſe contextam, adeoq; nedum ex attactu ſacratiſſimæ carnis Chriſti; ſed etiam ex Virgineis Deipaꝛ manibꝰ ſâctitatē quâdā cõtraxiſſe. Superſticioſum illum Reginæ Aſpaſiæ amiculum, non adeo apprehendo; ſed ad inconſutilem Salvatoris veſtem, non ſtupere nequeo, ubi etiam beneficium ex manibus Mariæ derivatum adverto, cuius vi, ac virtute, ſceleſtiſſimi Chriſticidæ Pilati, ne mulctaretur, obtegebantur crimina: Veſtram in hac veſte Chriſti, S. Scapulariani Sodales legite felicitatem; quam ex ſacri amiculi, ſeu THERISTRI Scapulariani, in dies participatis. O quoties contra fæditatem vitæ veſtræ, & nuditatem virtutum, Judex Cœleſtis iras minatur, vindictam præſefert, ut puniat, fulmina parat, ut plagis feriat; ſacro tamen ſi contectos advertat Scapularis velamento; Matris ſuæ dilectiſſimæ, (à cuius quoq; offerentis illud ſervo ſuo Simo-

Ælian:

Veſtis Theridatis, amuletum triſtitiæ Regis Artaxerxis.

Veſtis inconſutilis Chriſti, texta manibus Mariæ, ſaluat a periculo Pilatum.

suo Simoni Angelo, manibus, sacratius evasit eiusdem interuentu, quasi fœditatem ille non videat, interdum indulget moras, donec pœniteatis.

Epilogus.

798. Eandem quoque, quam olim de novò creata terra experta est, adgratulari licet tibi pie Scapulariane Sodalis felicitatem. Apparebat illa inanis & vacua, Gen: 1. sed inassequibili consilio Conditoris factum, quod duplici THERISTRO quasi, & velamine, nuditas eius contegeretur, (nè adhuc incultæ turpitudo appareret) tenebris scl: & aquâ. *Tenebræ erant super faciem abyssi, & Spiritus Domini ferebatur super aquas.* Tenebras quidem in se MARIA ignorat; tenebrarum tamen beneficium quodammodo præstare hominibus videtur, ut cui Spiritus S. obumbravit, ut conciperet Filium Dei;

Gen:

Terra inculta adhuc, duplex providit Creator opertorium.

A eadem obumbret peccatoribus, ne irati Dei oculos provocent ad vindictam. Aquam etiam, Rich: Laur: l. 9. de laudibus Virg: nominavit Mariam. Felicem itaque vestram sortem, Scapulariani Sodales, est, quòd gratuler, quibus in duplici Scapularis pecia, MARIA obumbrat, & contegit vilitatem quandoq; vestram. Sub huius ergo Sacratissimi THERISTRI præsidio, ita agite salutem vestram; (ut quos MARIÆ opitulatio ad tempus protegit peccatores, & quorum coram Judice culpas excusat, eorum quoq; nuditatem quasi non advertat) ut tandem B perfectam vitiorum abolitionem per pœnitentiam assequi, ac nuptialibus omnigenarum virtutum vestimentis induti, Cœlestis Judæ, nimirum Christi, societatem æternam, sub istius salutaris THERISTRI beneficio, adipisci valeatis. AMEN.

Maria obumbrat peccatoribus. Rich:

TINCTURA præstantissima.

SS. DEIPARA.

De qua natus est IESUS. Matt: 1.

Pro Festo Immacul: Concept: B. V. M.

799. ET cur quæso, cùm una fæmina primò generanda paratur, tot generationum proponitur Liber, tot pretiosæ Purpuratorum micant Tincturæ, quot Reges recensentur, & Duces, imò Rex ipse Regum, Princepsq; Principum illicò appingitur nondum genitæ Matri. *De qua natus est IESUS.* A. A. Si scire desideras causam, noveris velim, non vulgaris Filii, Vulgarem esse non decuisse Matrem, & Regis Regum Genitricem iam murice Regio Tinctam purpurascere oportuisse. Ait etenim S. Tho: Villa: de Nativit: Virg: *Nobilissima igitur fuit Virgo MARIA secundum Progeniem, & Illustrissima, qualem decebat esse Matrem Dei futuram: neq; enim rusticam esse decebat & Vulgarem, ne aliqua obscuritatis, & ignobilitatis nota redundaret in Filium.* imò S. Andreas Cretens: C hodiernæ festivitatis in sermone, ingeniosè id ipsum videtur observasse, dū conceptam Virginem dixit, *Muricem, quo arcana VERBI incarnationis lana infecta seu tincta est.* Ex quo colligere liquet, singulari quadam TINCTURA, id est dono gratiarum, in conceptione sua Beatissimam resplenduisse. Ita sanè est: Adscititium quodammodo a Regum Principumq; Progenitorum eius decus, quo Regio, Virgo tingitur, sanguine, suum quidem, sed minùs principale meretur pretium & æstimationem: D aliud etenim habetur, quod priori longè excelluit, nimirum TINCTURA illa purpurea, quam Beatissima MARIA, in primo Conceptionis suæ puncto, sibi concreatam, ex ipso conchylii latice accepit & hausit: originalem intelligo sanctitatem & gratiam,

Christi Matrem oportebat esse non vulgarem sed illustrissimâ.

Th: Vil:

Andr: Cretens:

MARIA Murex Purpureus.

am, in qua concipitur immaculata, A raro delebunt futura tempora: conso-
præseruata singulariter a DEO, ex præuisis meritis Passionis Filii sui: quo Privilegio cæteris creaturis est nobilior, nam in illa gratia statim confirmata apparuit, tanquam TINCTURA præstantissima & Regalis. Unde Eam appellare non est veritus Petrus Cellensis, *Purpuram conchylii sanguine tinctam.* Huius ergo Præstantissimæ Regiæ Tincturæ, nimirum, originalis justitiæ, qua donata fuit B. V. MARIA in sui Conceptione, encomia deprædicaturus, cùm, aliunde assumptis rationibus iam alibi collaudaverim; nunc ex solius conchylii, scl: Filii ipsius circumstantia comprobabo: explicando nimirum, quomodo Immaculata eius Conceptio, originariè a meritis Passionis Filii processit ita, vt sine ullius peccati mixtura, in ortu suo, omni puritate donata, apparuerit: priùs tamen perpendam & pensitabo: quantùm iuvet vel noceat bona vel mala primæ ætatis morum TINCTURA, ut ita ab opposito res meliùs elucescat; interim Salutemus MARIAM.

Petr: Cellen: *MARIA Purpura, conchylii, Christi scl: sanguine tincta.*

O Pranobilis TINCTURA!
Tincta Filii purpurâ,
Peccati nescis Mixturam:
Te condidit Deus puram.

PARS I.

Tinctura prima animæ, fortis est adhærentiæ.

800. PLusquam vulgare, nec mirum, quia veridicum, habetur illud: *Quod nova testa capit, inveterata sapit:* cuius sub similitudinis umbra, denotare voluit antiquitas, quantùm iuvet vel noceat, in juventute prima, quæ D veluti mollis lana est, bonorum vel improborum morum imbui tincturâ. Nescio enim quid habet illa ætas tenacitatis indomabilis: tardè & vix, quos colores accepit, deponit, atq; visa ad tempus obliuisci antiqua, revertitur facillimè ad adsueta, quâvis datâ occasione. Tanti interest, rudes annos illos, siue in bonum, siue in malum flexisse. Quam cùm molliori lanæ indideris tincturam, seu formam,

Ætas prima, quomodo excolenda.

pire poterunt aliquantulum; extingvere penitùs, paucis concessum. Non est, quod Astrologos consulamus, de bono vel malo pueri vitæ, & morum progressu: noli astris hærere: Tincturam primam juventutis inspice, & rectè divinaberis. Splendescet ille proborum morum ornamentis, si rudem illius recentemq; juventam conchylio intingi vides pietatis: & è contra, panno menstruatæ fædior apparebit, si cuius primitias ætatis, nugis, ignaviâq; infici conspicis.

Divinandum de senecta, ex prima ætate.

B *Probatur* Scripturaliter.

801. Quantùm attinet ad primum, scil: ad TINCTURAM gratiæ & virtutis, (cui tenella ætas teneriùs adaptatur, & statim Cœlestium harum vnctionum species in ipsa emicant,) in illa adultioris ætatis & senectæ purpuram & ornamenta virtutum, ac gratiæ denotari, id vel ex Angelo didicerat Zacharias Luc: 1. cum de puero prænunciasset, fore ut Judæorum corda emolliret. Quod, ut sciremus, viri facinus ex Indole proventurum vagientis, priùs illum expiandum in utero; tum deinde in Jordane, eum asserit expiaturum C plebem Israelis. *Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero Matris suæ, & multos Filiorum Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum.* Pendebat enimvero ingens illud decoramentum Præcursoris, à primo colore ætatis, & ideo pelliceum clamantis etiam in Aula, nedum in deserto, ad purpuram non erubuit Herodis Regis, dum se adhuc inter secûdinas, & ventrem Maternum, in sanguinibus exercebat ad pugnam intrepidus Athleta: *Exultauit Infans in utero eius.* Ita utiq; Autumnalis vindemiæ copia pendet ex germine floreq; vernantis primò palmitis. Reprehendit propterea Christus discipulos non immeritò, a quibus arcebantur pueri, nè Magistro propiùs accederent, ex manu benedicentis illis, Tincturam gratiæ accepturi, Matt: 19. *Sinite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire: talium est enim Regnum Cœlorum.* Quod ipsum mysteriosè edocuisse legitur, iam iam abiturus ad Patrem Redemptor, dum Petro, Apostolicæ Coronæ apici, significare placuit, quâ morte clarificaturus eum esset: & benignè quidem, ac peramanter,

Luc:

Ioannis juventa ad pietatē exercita.

Christus, cur parvulos adamabat?

Matt:

amanter: indigebat nimirum tantâ consolatione Simon, quæ non tam necessaria fuit commilitonibus: negaverat nempe Magistrum fœdâ admodum levitate, scil: ad puellæ contremefactus vocem, vixq; poterant conscientiæ territamenta ad tam insigne delictum aliter satis leniri, nisi conceptâ beatæ in Domino mortis certâ fiduciâ. Sed percipiamus interemptionis formam.

Joan: Joan: 21. *Amen, Amen dico tibi, cùm esses junior, cingebas te, & ambulabas, ubi volebas: cùm autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet, quo tu non vis.* Et quidem Cruce moriendum Petro insinuabat Christus: quæ communis est expositio: sed Chrysostomi Commentarius aliquam facessit remoram

Chryso: Hom: 87. in Joan: cum ait: *Cur superioris vitæ meminit? sed cùm advenerit senectus, tum fortior eris atq; præstantior.* Maldonatus de hoc clarissimè. *Solent juvenes fortiores esse etiam animo, quàm senes: significat autem Christus fore, ut è contrario Petrus fortior sit, cùm senuerit, quàm cùm erat juvenis.* Verùm obsecro, quæ huius explanationis commodatio cum Evangelii dictione? nam oppositum omninò, Christi sermo indicare videtur, fuisse videlicet Simonem in juventute robustum, in seris annis debilem atq; infirmum: quippe dum vigeret prima ætas; nullius egens adminiculis, ipse iter capessiturus cingebat se, fluxamq; vestem colligebat; senior autem & tantùm non decrepitus præter Scipionem, etiam ministrorum implorabat opem, qui, ne caderet, sustinerent. Sic igitur conciliari posse ista putat Paulus Scherlog: in Cant: Antilog: V. n. 40. Cingendi quidem vocabulo, præstat intelligamus adumbrari mortificationem: docet enim id Gre-

Grego: gor: Hom. 13. in Evang: idq; vulgariter recipiunt omnes: verùm laboriosior est illa pœna, quæ ab extrinseco venit: nam & unusquisq; non ita operosè suo quidem marte, proprioq; quasi instinctu apud se nato, aut jejunabit, aut cilicio, flagellatione, aliâve formâ corpus in servitium rediget, quæ, si reluctantem peragere cogat externa vis; ingemiscet & dolebit supra modum: itaq; concinnè indicat Saluator, Valentiorem fore in Petro, extremi curriculi mortificationem, quàm fuerit primæ ætatis, quod scil: juvenis, ipse sibi violentiam inferret, senex ab alio dura faciliùs pateretur: *cum autem senueris, alius te cinget & ducet quò tu non vis.*. Non illepida hæc sunt, iam ad nostri propositi institutum. Puto ergo ostendere voluisse CHRISTUM, quàm ob rem senescentis Apostoli mortificatio, robustior euasisset: nimirum, quòd adolescens etiam passionibus domandis invigilasset: veluti diceret, quoniam tu cum junior esses, cingebas te, exorsus ab adolescentia mortificationis studia; hoc inde consequeris, ut cum grandævus fueris, mortificationis summum fastigium attingas: itaq; crescet in dies vigor mentis, & longè excellentior quidem apparebit senectutis virtus, sed ideo hæc excellens virtus, & valida, quòd initia hauserit a viridi ævo: scilicet, etiam cùm esses junior, cingebas te & crucifigebas carnem tuam cum concupiscentiis; inde ad extremam periodum transfusum est robur. Hic igitur est planiùs expositum, quòd mysteriosa Chrysostomi subinnuebat oratio. *Sed cùm advenerit senectus, tum fortior eris atq; præstantior.* Adeo igitur Analogizat in virtute juventus cum senecta. Eandem credideris indolem esse vitiorum, ut quæ in infantia sata sunt flagitia, eadem oporteat in viro & sene damnare, adeo; ut miraculo suppar sit, vel illo emineat; si senectus aliter tincta appareat, quàm erat juventus.

Iuventus bene disciplinata, senectam reddit morigeratam.

Probatur Figuraliter.

802. Demus per ista, lucem Apostolo ad Hebræos scribenti, c. 11. qui postquam recensuisset prodigia capitalia, quæ Deus à condito Orbe ad superatam Jericho, per veteres Patriarchas operatus fuisset; tandem ad longum cathalogum subdidit: *Fide Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace: & quid adhuc dicamus?* Ergo quæ post Rahab servatam patrata sunt ostenta, Paulus relatione indigna arbitratur: Quorsum id, *Quid adhuc dicamus?* quasi quidem eius miraculi, per quod Rahab salutem consecuta est, comparatione, subsequuta reliqua stuporem non mereantur: aut potiùs significauerit, hoc circa Jerichontinam meretricem commissum, miracula vetera universa, quæ præcesserunt, superasse. *Quid adhuc dicamus?* quasi asserat,

Hebræ:

commemoratô miraculô factô cum Rahab, (quo seruata est, ne periret, Dei vindice irâ depopulante,) supervacaneum esse, alia narasse miranda: hoc enim adeo illustre facinus est; ut se solo sufficiens sit Omnipotentiam commendare. Sanè referebam ego (ait quasi Paulus) quid Abrahæ accidisset? quid Filio ipsius Isaaco? quid nepotibus Jacob, & eius seminibus? sed verebar non satis ostensam per hæc numinis Potentiam: quare ulteriùs progressus sum & edocui, quid Moyses, quid Josue perpetrassent: tandem veni ad Jerichontinæ stabulariæ salutem: hic sistere volui libens & inquiens, *Quid adhuc dicam?* Nam tam grande est hoc solum portentum; ut eô narratô, non sit aliud necesse de summa Potentia & virtute scivisse. Tacent universa miracula & præterita, & subsequuta, si cum hoc conferantur. Verùm quid tam exquisitum in hoc prodigio, ut cætera miracula, rari & insoliti nihil habere videantur? Respondet aliquis, meretricem fuisse luxuriæ deditam, veneris mancipium: porrò iam difficile esse, ut de hac sentina quisquam emergat, salutemq; assequatur, ut nihil existimauerit Paulus, quô virtus omnipotentiæ clareret illustriùs, quàm ex huius narratione facti. Benè ista: sed habeo, quod interrogem: annon adolescens ille bonorum Paternorum consumptor, cùm prostitutis mulieribus gazam perdidit, quandoquidem dissipasse substantiam luxuriosè vivendo dicatur? At hic salutem consecutus est, rursusq; in Patris gratiam admissus: cur itaq; Evangelista ad huius conversionem non exclamat, nec stupescit, tanquam ad rem omnibus modis insuetam; quemadmodum Paulus, recensens Cauponariæ Hierichôntinæ ad Judaismum transitum, & in eo perseverantiam, singulari stupore afficitur? sanè adolescens iste, optimam sortitus educationem in domo Parentis (erat enim illi Pater, recti imprimis amans) & ipse ex virtutis præscripto primam ætatem consumpserat: valedixit postea justitiæ, & sobrietati, in longinquam profectus regionem, factus sceleratissimus, ille quondam optimus. At quamvis vitiorum cæno, & imprimis meretriciis amoribus se altè immerserat; sed quoniam in pueritia, & juvenili

Luxuria liberari ab habitu magnum prodigiũ.

A ætate, pectori adhæserat virtus & consuetudo rectè agendi; non fuit adeo difficile illi ad priora iterum remeare. Inde est, quòd & Christus Dominus, narratâ ipsius adolescentis pœnitentiâ, nequaquam admirabundus exclamavit, quemadmodum aliàs nonnunquam fecit: non enim mirandum erat, reverti ad primos mores, quos in primæua didicerat ætate: imò mirabile foret, si ad hos non rediisset iterum. Mulier autem illa, quæ exploratores admisit, à primis annis sub Veneris meruit vexillo, mollia castra sequuta, nunc autem post derelictum turpem quæstum,

Iuventæ recta institutio, etiam sceleratis quandoq; prodest ad resipiscendum.

B rursus ad antiqua, & quibus junior assuefacta fuit, non rediisse, sed castâ mansisse usq; in finem, non tantùm prodigii instar est; sed miraculorum maximum: idcirco Paulus hoc imprimis ostento, Omnipotentiam Divinam estimavit. In quo fauet Theodoret: c. 11. Hebr: *Est autem jure admiranda Apostolica sapientia, vel potiùs laudanda Divini Spiritus operatio, quòd Moysi, Abraham, & Noe & Henoch, & aliis, alienam & meretricem conjunxerit, ut & fidei ostenderet potentiam, & Iudæorum deprimeret supercilium: sexcenta enim eorum millia propter infidelitatem consumpta sunt in deserto; hæc autem, quæ ab Abrahæ cognatione*

Perseverare, assuetum libidini, in proposito castitatis, specimen insigne virtutis.

C *procul aberat, & à lege aliena, impudicè magnam vitæ partem transegerat, per fidem salutem est consecuta.* Miratum itaq; Paulum in hac fæmina putat Theodoretus, quòd cùm priores vitæ annos in impudicitiis trivisset; per fidem sit consequuta salutem, in qua & perseueravit, Judæis labentibus in Idololatriam, vincente illos muliere & Ethnicâ & fornicariâ. Hæc autem ideo commemorata a Gentium præceptore, ut fidei ostenderet potentiam: non enim aliud Divinæ & infinitæ virtutis excelsius argumentum existimavit; quàm

Theod:

D fecisse, ne fæmina assueta ab adolescentia de corpore quæstum facere, quas postquam artes semel reliquit, ad easdem iteratò non reverteretur. Adeo tenax est mali in juventute tinctura; ut ni miraculum singulare interveniat Dei, elui in senecta non possit. Callebat sanè vir Dei Jobtes hanc Philosophiam, dum dixit Job. 20. *Ossa eius implebuntur vitiis adolescentiæ eius, & cum eo in pulvere dormient.* Non modo antecedentem pueritiam adolescentia

Job:

mox se-

Juventutis vitia, commoriuntur plerumq; homini.

mox sequens non corriget; sed collactaneam pubertatis nequitiam senectus nutriet, ut uno conditorio excipienda sit. Binos ergo in tuo funere sterni loculos imperato, tibi alterum alterum perfidiæ collactaneæ, cum qua, ius sepulchri habebis.

Probatur Historicè.

803. Breviter, sed argutè aliqua exempla ex sacra Historia collegit P. Oliva l. 1. Stromat: ostendens, quàm firmæ adhærentiæ sit virtuosa Tinctura tyrocinii ætatis, ut non facilè, etiam in periculis euanescat: inquit etenim: *Ubi adoleuit cum Divinitate infantia, humanitati juventus non succumbet. Miraris impollutam Josephi pudicitiam in Ægypto, minis blanditiisq; Dominæ non emollitam? accusavit puer petulantiam fratrum, oditq; in filiis ancillarum scelus pessimum, ergo stipati liliis pueritia, risit adulta carbones, sulphuraq; intemperantiæ. Goliam David elisit in acie, sed præfocârat ursum in pascuis, Pastor puer. Casta Iudith in Holofernis conopeo; sed casta antè domi fuit, à viro aliena post sui viri decessum, quæ enim juventutem dicaverat pudori; fœdari grandior, nec a victore, potuit, & valuit e castris castior regredi cum manubiis hostium in Bethuliam. Nemo Samueli grandæuo, aut rapinam objicere potuit, aut injuriam; sed puer ante, coram Heli ministrauerat Domino. Nunquam Iacob, fratris sui Esau inquinatissimis moribus acquievit, Bellum enim ei vel in utero indixit, carpsitq; nasciturum. Vix ullum dabis debellatorem criminum in scripturis, quem non puerum videas triumpho suo prælusisse: contrà: in infantia sata sunt flagitia, quæ in viro, seneuè damnasti.* Huc prospexit oculatissimum illud Areopagitarum Senaculum, qui puerum assuetum studiosiùs Cornicum oculis eruendis advertentes, judicantesq; id perniciosissimæ indolis esse signum, quæ postea multis malo futura esset, si adoleuisset; eundem capitis damnavêre: ne fortè vir factus ruberet in sanguine Civium, cui puero placebat TINCTURA crudelitatis in Cornicibus.

Oliva.

Virtus robusta in pueritia, robustior fit in adultiori ætate: cōprobatur exemplis Iosephi, Davidis Iudithæ.

* * * *
* * *
* *
*

A

PARS II.

SS. DEIPARA Tinctura præstantissima.

NOn à vili quopiam & abjecto, putaueris quæso, desumptam Allegoriam, dum Imma: Conceptam Virginem, præstantissimæ TINCTURÆ Nomine appellari obaudis: hanc etenim auro, cunctisq; pretiosis lapidibus prætulisse videtur Divinissimus Jobtes, cùm Cœlestis sapientiæ indagans inter terrena, aliqua vestigia, (dum cætera recensuisset;) pro supremo, Tincturæ mundissimæ assumpsit comparationem inquiens: *Nec adæquabitur ei topazius de Æthiopia, nec Tinctura mundissima componetur.* Hanc autem TINCTURAM in immacula: Concepta Virgine, colorem & primum decus rationalis animæ cogita, nimirum gratiam & sanctitatem eius originalem, quâ præmunita exstitit contra pessimam & communem Filiorum Adæ TINCTURAM labis. Et quoniam Tinctura purpuræ, quæ cæteris præstantior æstimatur, dum tingit, vel tingitur, suos fucos & adulteria admittit (ut notant naturalistæ) spuria enim est & citò evanida, si ex verme & succo herbarum fiat, & tantummodo solius Conchylii, (quod nobile pisculi genus est) si rubeat de sanguine, ad Solis radios non pallescit, Regumq; destinatur trabeis. Heu originariam Protoplastorum Tincturam gratiæ, quam vermis seu serpens toxico resperfit, & succus paradisiacæ arboris infecit labe peccati! Soli Immac: Conceptæ Virgini ex ipsius Conchylii, nimirum CHRISTI, prima, potiorq; cæteris debebatur guttula de sanguinibus ipsius, quæ animam Beatissimæ, sanctitatis præstantissimæ intingeret, coloraretq; Tincturâ, ut ab omni peccati fuco & admixtura, immunis, purpurea, & trabeæ Filii sui, ex præuisis meritis eiusdem, idonea, in primo sui exortu appareret. 804.

B C D

Tinctura laudes, super pretiosos lapides.

Job.

Gratia Dei, Tinctura nobilissima animæ.

Purpurea tinctura ex sanguine pisciculi, sola non pallescit ad Solē.

Christus conchylii.

Probatur Scripturaliter.

Sed quoniam, quidquid gratiarum & sanctitatis in MARIA colitur, totū nedum 805.

nedum ex meritis pendet Humanitatis Christi; sed etiam, & quidem principaliter originatur ab Hypostasi Verbi, cùm Deus sit conditor primus gratiæ & sanctitatis: ideo primùm incumbit, excellentiam gratiæ & sanctitatis, quam accepit in Conceptione sua B. V. MARIA, venari ex Divinitate Filii. Quod ingeniosè satis attentavit & evicit Doctissimus Præsul Almarien: Jos: Zerda Acad: 2. sect: 5. n. 37. comparans Seraphicum illud apud Isaiam Trisagium, cum Trisagio MARIÆ, quod ei accinit Gabriel in salutatione, ter eam allocutus. Miraberis fortè, cùm Seraphim Trisagium illud, Sanctus, Sanctus, Sanctus. Is: 6. indefesso concrepent concentu, nec ab una quiescant cantilena? Sed mirari desine: nam iuxta Ambro: d. 3. de spirit: S. omnia elogia sanctitatis, cedunt huic præconio: cætera attributa, quasi lineæ sunt; hæc centrum est, ait ille. *Nihil pretiosius invenimus, quo Deum prædicare possimus, nisi ut Sanctum appellemus. Quodlibet aliud inferius Deo, inferius est Domino.* Huius ergo Dialogismi, quod auscultavit Propheta, intelligamus arcana nonnulla, nostro proposito peropportuna: sciendum itaq; est, qualisne, ex tribus, Persona, Prophetæ mentem in tam gloriosum arripuerit spectaculum. *Vidi Dominum sedentem.* Non desunt Patres, qui Patrem æternum fuisse affirment. Consule de hoc Damasc: in Epist: de Trisag. Basil: ser: 4 cont: Eunom: sed adest pro Filio in Divinitate, imò pro Filio Virginis, nempe Christo, Joannes Evangelista c. 12. agens de Christo, dum sic fatur. *Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam eius, & locutus est de eo.* Anne? quia post Trisagium, Seraphim addiderunt: *Plena est omnis Terra gloriâ eius.* Vidit quippe Joannes gloriam eius Joan: 1. *Gloriam, quasi Unigeniti a Patre.* Gloria igitur hæc iam in terris effusa, sedentem super solium Dominum, admonet esse Filium Virginis, in cuius utero ceu in terræ medio salutem operatus, qui Seraphicam edocuit cantilenam, & in Triadis Trisagium instruxit dicentes. Jam te conduco ad MARIAM, ut exploremus, an Tergeminæ Sanctitatis in illa personuit accentus. Certè assuetus Angelus superno Trisagio, cùm nuncius adest

Trisagiũ Seraphicum applaudit Immacu: Concept: B. V. M.

Isai:

Ambro:

Damasc:

Basil:

Joann:

A ad Virginem, vix triplici verbo fermè transactam salutavit, *Aue gratiâ plena* En semel sanctitas innuitur, nam Gratia, sanctitatis fons est: *Dominus Tecum:* iam iteratò: nam per immensitatem Deus est in creatura, cùm præsertim creatura adest ei per gratiam: similitudo enim & amicitia præstat contubernium. *Invenisti gratiam,* ecce iam tertiò. Vide Cœlestis Ales, quòd Cœlum deseruisti, nec laudationis tuæ assumptum, TRINITAS est, sed Virgo: anne asueta vox Trisagio, te in Trisagium admovit? Non inscius Gabriel, sed devotus, Sanctitatem Virginis demiratus, ab omni labe mun-
B dam contemplans, per Trisagii modos, quos recinere superiùs consueuerat, eius puritatem explicuit. Ternarius numerus eximiam indicat amplitudinem, præclaramq; explicat perfectionem unde ter *Sanctum*, Hebraicâ phrasi dicitur *Sanctissimum:* ideo ergo sanctissimus dictus æternus Filius, quia sanctitatis coronâ supernè redimitus, dum carne a Virginis utero circumdatus. Sic insolitum sanctitatis Filii Dei descripsit progressum S. Alb: M. in c. 1. Luc, ad illud. *Quod nascetur ex te sanctum. Si igitur, quod nascetur,*
C *multas & differentes habet rationes sanctitatis: est enim ut Deus, sanctum essentialiter; ut Homo autem, Sanctum Sanctorum, & ut sumptum de Virgine, sanctissimum.* Singularis processus iste est, dum in tertio summam exaggerat sanctitatem, quæ etiam suo modo derivatur in MARIAM. Si etenim ex sensu plurium non indoctorum, in Trisagio, plenitudo sanctitatis denotatur; ergo cũ similiter Angelus, ternam protulit sanctitatem & gratiam, Trisagii morem desumens, summam gratiam & invariabilem ac intaminatam eidem adstruxit, sanctissimamq; in Conceptio-
D ne sua, (quod summum gratiæ est) declaravit. Accedit & aliud, quod meditari fas est in novo Trisagio MARIÆ: Ternario numero quandam æternitatem præsignari: quam ob rem in præfixo loco Isaiæ, Trisagium per æternitatis vocem explicuit Chaldæus *Sanctus in sæcula sæculorum:* atq; propterea fortè additum est ab Ecclesia aliquando, Trisagio illi, *Sanctus immortalis.* Ergo Ternarius numerus (ait cit: Zerda n. 39.) ex Trisagio Cœlesti ab Angelo

Gabriel in Aue, depradicat Imm Conceptionem B. V. M.

Alb: M.

Christus tripliciter Sanctus.

Christus ex Maria sanctissimus.

MARIA ter sancta in sua Conceptione.

Angelo ad Mariam decantatus, dum trifariè ex gratiæ charismatibus eam salutavit, conspicuæ eius sanctitatis non solùm perfectionem; sed & cuiusdam æternitatis expressit participium, ut nullo, etiam exiguo momento Maria non sancta apparere non posset. Rem sic complano: nullum tempus a sanctitate sequestratum fuisse innuit, sed a primordio, dum illa concipere- tur, gratiam hausisse, nec tenebris perpendisse sub originaria noxa tributum, utpotè, cui inserendus parabatur, qui Trisagium audit: nec pati decebat aliquod spatium intercipi sanctitatis, eius, quæ Genitrix Sancti Sanctorum futura: ideo Gabriel, vocabulum æternitatis ex Cœlesti syllabo transcribit ad Virginem, melosq; illi canit, quod resonis nervis superi Spiritus modulantur: ut quam sanctitas à generationis diluculo invasera; Divinæ Sanctitatis præconaretur stylus. Restat frui sancto Bernardino Sen: tom: 2. ser: 51. art: 1. c. 1. *Tertia* (inquit) *fuit in MARIA sanctificatio Maternalis, & hac removet culpam originalem & confert gratiam. Hac fuit in B. Virgine. Sanè Deus ipse æternus, sic illam benedictam Matrem suam, talem condidit, & sanctificauit in tempore; qualem eam sanctam elegit in æternitate: & talem tam nobilitate naturæ, quàm perfectione gratiæ condidit Matrem; qualem eum decebat habere suam Majestatem: quia de ea debebat sumere, quod in æternum sibi esset unitū unitate Personæ.* Venustè profectò Bernardinus sanctitatem, quæ originis vitium excludit, adstruens in Virgine, tertio quoq; verbo æternitatem assumit, quasi in sanctitate participium habuerit. Ab originario censu Mariana Sanctitas immunis est, quia æternitatis modum delibavit, in qua non est vicissitudinis obumbratio. Sed quod semel est, æternum manſit & manet. Innuunt verba Senen: & aliam subtilitatem, dum dicunt priùs MARIÆ sanctitatem prævisam, quàm Maternitatem decretam: nec etenim noxâ fœdata, antequam Sanctitate à sordibus arceretur, potuit in Genitricem definiri. In ea ergo sanctitate, quâ in æternitate in Matrē electa est, etiam condita fuit, & concepta in tempore, nobilem hanc sanctitatis TINCTURAM a Divinitate & Sanctitate Filii participando.

MARIA nunquam apparere potuit non sancta.

Ber: Se:

MARIA si noxa peccati fuisset fœdata, in Matrem Filii Dei electa non fuisset.

A *Proatur* Figuraliter.

806.

Sed iam oportet, ut ad Conchylii ipsius, scl: Humanitatis CHRISTI, illiusq; Passionis ac Crucis attendamus efficaciam, & ubertatem: ex quo singularis, & præstantissima hæc originalis gratiæ promanavit TINCTURA: Non aliter enim B. Virgo, ne commoveretur, aut labesceret in communis peccati inquinamentum, formata & constabilita fuit, quàm Crucis meritis, & sanguine Filii sui, prævię inuncta & signata. In nili Fluminis ripas exponitur Moyses infans, sed piæ matris sedulitas famulata est specioso in- B fantulo, quæ ne immergeretur fluctibus, arculam construens, bitumine linitam, ne per rimulas intrarent fluctus. Exod: 2. *Sumpsit fiscellam scirpeam, & linivit eam bitumine ac pice.* Hebræa & Oleaster legunt: *liniuit luto RUBRO*, quod Creta vocatur. In arcula hac, seu fiscella, Beatissimam Virginem agnovit S. Ambr: in c. 6. Apo: in sigillo tertio scribens, ait enim: *Per fiscellam scirpeam, B. V. MARIA designata est. Mater ergo fiscellam scirpeam, in qua Moyses po-* C *nebatur, præparavit, quia sapientia Dei, quæ est Filius Dei, B. Virginem elegit, in cuius utero, Hominem, cui per unitatem Personæ conjungeretur, formauit: per bitumen verò, quod ab aquis solui non potest, Virginitatem MARIÆ, quæ nullo æstu carnali violari potuit, intelligere possumus. Per picem autem, quæ custos est bituminis, humilitatem, custodem cæterarum virtutum.* Sed non est prætereundum acumen Alberti magni, qui per lituram arculæ, Dei protectionem agnouit, quâ undequaq; clausa fuit & munita Deipara, ne aquarum vel peccati originalis fluctus, in eam irrumperet: in c. 1. Luc: ad salutationis exordium, mysticè sic D fatur. *MARIA significatur per fiscellam scirpeam, in qua vagit noster Moyses, Legislator, & Dux, & Liberator populi: quæ bitumine linita fuit intùs, præsentiâ Deitatis: extra, continentiâ perpetuæ castitatis, ne alicubi subintraret aqua, & submergeretur flumine noxa.* Unde sensum complendo Doctoris Andr: Arcones in II: c. 2. Dis: 8. ait. *Extra castitas, intus Deitas tutatur MARIAM, ne fissuram inueniret peccati stillicidium & fluentum, quâ posset irrumpere. Nec sine mysterio fiscella vocitatur scirpea, vel herba sine nodo: de qua Terentius.*

Maria ab originali præseruata, ex Passionis Christi merito.

Exod:

Fiscella Moysis, Figura MARIÆ.

Ambr:

Alb: M:

Arcon:

MARIA fiscella bitumine gratiæ contra o.

riginale, præmunita.

tius: Inimicus nodum quærit in scirpo: *Generis humani hostis nodum originalis peccati quærit in MARIA, sed non inveniet.* Contexta igitur, & compacta fiscella Virginea & theca, & repositorium DEITATIS, ne innatans huius mundi æquori, fatisceret peccato, solido obturata est bitumine gratiæ, ne tenuia spiramenta Conceptionis suæ, inimicum peccati susciperent imbrem.

Sanguis Christi bituminans Arcam scil: Mariam contra originale fluentum.

Sed quis iste limus tenax & solidus, Marianam bituminans arcam, arcens peccati originalis fluentum? nisi sanguis Christi, qui eam strenuè obstruxit. Rectè legit Oleaster *liniuit luto rubro,* ut terra rubra, & purpureus bituminis color, sanguinem Christi innuat, qui eam a peccati colluuie protexit, & seruavit. Id ipsum colligere est, ex verbis MARIÆ, Sponsæ gloriantis, quæ ut sacram hanc immaculati sui ortûs, ex ipso conchylio Christi, nobilitasset TINCTURAM, botrum sanguineum pectori applicuit, & appressit, ut salutares extillaret sibi guttas, id est, pectus suum ornavit & munivit, insigni redemptionis, Cruce nimirum.

Cant:

Cant: 1. *Botrus Cypri, dilectus meus mihi:* in utraq; enim dictione Botri & Cypri, latet mysterium. Cyprus Hebraicè, est Copher. *Botrus redemptionis:* & pro verbo illo *Botrus,* est in eius radice *Sachel,* ut notat Alexicon Complutense: *significat (inquit) supponere in modum Crucis: unde apud Chaldæos & Indos, Crux dicitur Maschal.*

Maria botrum inter ubera collocat, ut se redemptam fateatur per Crucem.

Itaq; Deipara, (quæ in hoc Cantico fatur) JESUM & Redemptorem suum inter ubera collocat, sicut uvæ botrum ligno adhærentem clavis percussum: Botrum inquam suæ Redemptionis singularis appendit in modum Crucis, ut insignia suæ redemptionis ostentet: quia tantò plùs pro Matre Crucifixus & mortuus ille; quantò eam majori charitate dilexit.

Dionys: Carthu:

Jure ergo Dionys: Carthus: in illa verba. Cant. 4. *Vulnerasti cor meum, soror mea Sponsa,* inquit. *Quantò quis ad majorem beatitudinem est electus; tantò amplius videtur Christus pro ipso passus: cùm itaq; ad excellentissimam felicitatem & gloriam, Dignissima Virgo electa est ab æterno; nonne pro ipsa, pro eius amore, pro eius salute, specialissimè crucifixus est Filius eius, & ipsa verissimè dicere potuit illud Apostoli: In fide vivo Filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me.* Adeoq; quid-

A quid unctionum gratiæ etiam originalis, emicat in MARIA, de Conchylio Christi, eiusq; purpureo sanguinis murice, credendum est hanc Tincturam præstantissimam promanâsse.

Probatur Doctoraliter.

807. Addunt non modicum dogmatizationi piæ robur cæteri SS. Patres: & primùm, sub similitudine TINCTURÆ purpureæ, originalem innocentiam ei ex meritis Filii directè attribuunt.

Ernest:

S. Ernest: Prag: in Marial: c. 6. *MARIA, Purpura Regis nostri, tincta, TINCTURA mundissimâ, scil: Filii sui, quâ melior nulla cogitari potest.*

Greg: Nicom:

B Greg: Nicome: orat: de concept: B. V. *MARIA, purpura Regia in sui Conceptione, contexta, quâ futurus nunciatus est omnium Regis adventus, hominum, qui inimici erant, prauiè reconciliatio sancita, & trophæa adversus hostem erigenda, praeoccupatò celebrata.*

Nicola:

Nicolaus Monachus ep: de Concept: V. M. ad Cellensem: *MARIA, Purpura sanguine Conchylii tincta, quæ ita Spiritu Sancto compluta & madefacta fuit; ut nullis de cætero usibus manciparetur, nisi Divinis.*

Philo Carpat:

Philo Carpatius Episcopus, illa verba cant: 8. perpendens. *Sub arbore malo suscitaui te.* sic ait: *Hæc malus salutifera, si ad arborem respicias, Crux est, salutis humanæ auctrix, in qua salus mundi auctorq; pependit. Si verò ad pomum eius ac fructum suavissimum: Cœleste pomum & salutare malum, Corpus est IESU Christi, salutariter nobis ab eo datum, in escam scil: & potum, sub mystico pane & vino: ex quo quidem Christianos omnes sanctissimè pascit ac beat: in hoc castissimam sibi Sponsam ad amorem excitat, vallat, ac firmat.*

C

Arcon:

Quæ verba Philonis reassumit & prosequitur ulterius Andr: Arcones iam cit: loco & ait: *Quæ non tantùm de Ecclesia, sed potissimùm de Deipara accipienda, Sanctissimam Sponsam & Matrem, Crux, Paradisi lignum, & ipse IESUS, qui tanquã pomum pependit in ligno, Corpore suo & sanguine obuallavit MARIAM, contra peccati, & dæmonis incursus, se ipsum Filius verberibus, sentibus, ferreis clavis, lancea cuspidi exposuit, veluti firmissimum propugnacuculum, ut tutaretur parentem, & seruaret immunem originariæ labis.*

D

Jocob:

Idem perscrutatus est Jacobus Chrisopol: Episc: in geniali ferculo Salomonis de Cedris Libani constructo, dum ait: *Rex Salomô & pacificus, Christus, fecit sibi lectulum, & ferculum*

ferculum, & Tabernaculum Maternum ex lignis candidissimis & purissimis Libani, scl: ex carne Sethina incorrupti bili, quam ante animationem sanctificavit, & omnibus gratiis & virtutibus ornavit, & totam Personam, in eodem instanti creationis, unguento Myrrha Passionis suæ perunxit; quia illa gratia, (quâ anima Virginis fuit in principio sui esse, sanctificata, & infusa ipsi,) data illi fuit ex meritis Passionis CHRISTI. Quid clariùs pro asserendo originalem gratiam, quâ tincta est in ortu suo MARIA, ex Conchylio Passionis Christi promanasse.

Probatur Historicè.

808. Sed sat iam fortè ex Divinis, purpuratam & præstantissimam in Conceptione MARIÆ TINCTURAM, illustratam conspeximus. Cui placet etiam ex humanis aliquod adsciscere lumen. De purpureæ TINCTURÆ invento refert Pamelius Tertuliani Scholastes de idololatr: c. 18. hæc verba: Tyrii ferunt captum Herculem amore Nymphæ cuiusdam indigenæ, cui nomen Tyro, quod canis eius ipsum secutus, irreptantem scopulis purpuram conspicatus, peresâ carunculâ, sua sibi labra puniceo colore infecerit. Cùm igitur puellam Hercules adiisset, delectata illa insuetâ Tincturâ quam ceu florentem in canis labris aspexisset, affirmavit, post hac cum illo nihil sibi fore, nisi ad se vestem adfert, etiam canis illius labris splendidiorem: quocirca Hercules invento animante, collectoq; sanguine, munus puellæ detulit, Primus (ut illi dicitabant) puniceæ Tincturæ inventor. Sed si humana ad Divina transferamus; iam non superstitiosus Hercules, sed Gygas ille Cœlestis, Filius Dei exultavit ad currendam e Cœlis viam, ut perueniret ad Crucis trophæum, amore puellæ Sponsæ & Reginæ MARIÆ, de qua S. Andr: Cret: orat: de Nativit: Virg: *MARIA puella Virgo ex Iuda Davideq; procedens, Regni sacerdotiiq; eius speciem præseferens, qui secundùm ordinem Melchisedech, Aaron sacerdotium gessit.* Huius ergo puellæ deperiebat decorem Filius Dei: ut itaq; eam Imperatoriâ cyclade aut Regiâ pallâ circumdaret; floridam & splendidam purpuram contexit, non Tyrio saturatam murice, sed rubicundâ Deifici sanguinis TINCTURA imbutam,

Pameli:

Purpurea tinctura Iuventor, Hercules.

Christus Gygas.

Andr: Creten:

gratiam intelligo originalem. Et ne TINCTURA hæc, orcei canis temeraretur labris, nimirum peccato communi, semetipsum totumq; Corpus suum ac sanguinem, crudeli carnificum objecit voluntati, quos nomine canum voluit venire ipsemet apud Psalmistam: *Circumdederunt me canes multi.* Psal: 21. ut ita Matrem suo intingeret sanguine, redderetq; sine macula & ruga maculæ originalis, sed præstantissimâ gratiâ omni effulgentem instanti: cui mysteriosè allusisse videtur Mater Ecclesia, dum in officio Breviarii Franc: (quô colit Ordo noster immacul: MARIÆ Conceptionem) in Persona Christi glorificantis Patrem æternum de Matris suæ immunitate & præseruatione à peccato, illud Davidicum ad usurpandum indulsit. Psal: etiam 21. *Eruisti a framea Deus animam meam, & de manu canis unicam Matrem meam.*

Psal:

Psal:

Probatur Symbolicè.

Didacus Sauuedra, Emblematis loco duo panni purpurei volumina supra mensam depinxit, cum lemmate: *Purpura iuxta Purpuram,* confrontandas esse actiones & mores, ad acta majorum edocens. Occasio autem Emblematis & corpus, ex eo, quòd Flavius Vopiscus recenset, plurimùm illustratur. Scribit enim ille in vita Aureliani Imperatoris, fuisse olim in Templo Jovis Maximi Capitolini pallium breue purpureum lanustre, ad quod cùm Matronæ Romanæ atq; ipse Aurelius, iungerent purpuras suas; cinerei specie decolorari videbantur cætera, Divini comparatione fulgoris. Hoc longè aptiùs & veriùs nostro famulatur proposito Hieroglificum: nimirum purpuratæ a sanguinibus Filii, in Conceptione sua MARIÆ. Si etenim, vel etiam aliquorum originales gratiæ, (quibus Conditor rerum tinxerat adornaueratq; siue Angelicos spiritus, siue Protoparentes Nostros, in prima sui creatione,) huic Purpuræ, quâ singulariter ex Conchylio Filii rubuit in Conceptione sua MARIA, componantur; pallescunt quodammodo & mutantur, quibus ipsa amissibilitatis experientia, cinerem inspersit: per quod utriusq; naturæ, angelicæ scil: & humanæ conditio, quasi ex aduerso originalis gratiæ, quâ in Conceptione sua, imbuta 809.

Purpura Iovis Capitolini, confundens cæteras.

MARIÆ gratia sine amis-

Xxx ex me-

ſibilitate, ideo perfectior quam Angelorum & Protoparentū. Suares. ex meritis Filii fuit MARIA, præſtantiam ei9 ſūme exaltat. Hæc etenim prænobilis TINCTURA in primo inſtanti, animæ Virginis longè nobiliori, quia ſtabiliori modo inhæſit, nam inamiſſibiliter: de quo Suares in 3. P. T. 2. ſec: 4. *Cui* (inquit de MARIA) *velut ex natura rei, debita erat hæc gratia, ſcl. plenitudo gratiæ, in tota latitudine gratiarum ab homine participabilium, intra quas continetur: & in primo conceptionis inſtanti collata gratia inamiſſibilis, quæ eam redderet impeccabilem.* Ex quo ipſo Angelica etiam gratia viluit S. Hieronymi in oculis, dum Marianæ componeretur. Dicit etenim ille ep: de Aſſump: *Etſi mirabilis ſit firmitas Angelorum; mirabilior tamen in MARIA.* S. verò Bernard: Ser: ex Protoparentum gratiæ excellentia, amplioris Mariani Privilegii aſſumit argumentum, dum l. 4. fer: 40. poſt Paſcha p. 1. ſic ratiocinatur. *Certum eſt, quòd Deus creavit Adam ſine peccato originali, ex limo terræ: deinde ex coſta eius, creavit Euam, etiam ſine peccato: & certum eſt, quòd Chriſtus incarnatus, fuerit Deus & Homo, & fuit major quam Adam & Eua, & majoris dignitatis: et tantùm intereſt inter eos, quantùm inter Creatorem & Creaturam. Modo non eſt credendum, quòd ipſe Filius Dei voluerit naſci ex Virgine, & ſumere eius Carnem, quæ eſſet maculata peccato originali: imò credendum eſt, quòd voluit ſumere carnem ex carne puriſſima, & quòd eius Mater fuerit pluſquam Adam & Eua, qui creati fuerunt ſine peccato originali.*

Hieron: Bernar: *Maria, gratia præſtantior debebatur in Conceptione, quàm Adamo & Euæ, in ſui Creatione.*

A

Epilogus.

O Præſtantiſſimam & ſine omni mixtura labis, ex ipſo Conchylio ſanguinis Filii, natiuam TINCTURAM, Beatiſſ: immacul: Conceptæ originalem gratiam! Talis profectò & non alia, Libri generationis debebat eſſe Filii Dei ſubſcriptio. Decreuerat prudens Imperator Leo, Lege *Sacri affatus Cod: de diverſis reſcriptis,* ut reſcriptiones Imperatoriæ, quæ, ſacri vocabantur affatus, nihil haberent virtutis, niſi purpurea tantummodo inſcriptione luſtrarentur. Confectio autem hu- B ius ſacri Encauſti fiebat ex cocti muricis, & triti conchylii ardore compoſita: ut notat ex Legibus Arcones in Iſai: c. 1. v. 18. d. 1. O quot cœleſtes affatus & Divina reſcripta in Sacra Pagina habebantur de Redemptore Meſſia! Tot libri, tot implebantur folia, promiſſionum deſiderabilium plena; ſed necdum tenebatur Liber ille, qui Sacro Encauſto, nimirum ſanguinis JESU CHRISTI rubricâ purpuraſceret: hæc ſubſcriptio, vix in capite apparuit Libri generationis, & MARIÆ, *de qua natus eſt IESUS, qui vocatur CHRISTUS,* nimirum, quando Virgo Im- C maculatiſſimè Concepta eſt, ex meritis Paſſionis Filii; ſubitò ſacri affatus & reſcriptio ſalutis per Filium, iam robur ſuum accepit, affulſitq; ſpes proxima, dum immaculata Mater, Meſſiæ venturo, congruè & condignè diſponeretur: cui cum Patre & Spiritu S. ſit æviternus Honor & gloria. AMEN 810.

Litera Imperatoria, dictæ Sacri affatus quæ?

Encauſtū, Sacrum dictum. Arcon:

Liber Generationis Ieſu, ſubſcriptus rubro ſanguinis eiuſdem: ob immaculatam Matris eius Conceptionē.

TORCVLAR PATIENTIÆ.

SS. DEIPARA.

Pro Feſto Septem dolorum B.V. Mariæ.

Stabat autem iuxta Crucem IESV Mater eius. Ioan: 19.

811. STupendam, ſæculiſq; non viſam, quia intempeſtiuam, utpotè nimis præcocem, ad ferias propè Martii, ini- D tiumq; Veris, in ſterili monte Calvariæ, & loco funeſto, ubi cruces pro ſtipite, pro vitibus ſceleratorum pependêre

Vindemia nova, Calvaria in monte.
pendere corpora, spectare hodie licet vindemiam. A. A. Ubi etenim vitis illa salutifera Christus, qui ait de se: *Ego sum vitis vera, & vos palmites*, Joan: 5. sub excessiuis in genus humanum charitatis ardoribus, *Cùm dilexisset suos, in finem dilexit eos. Ioan:* 13. in tantùm maturuisset; ut uva illa meracissima, adhuc in horto Getsemani spontaneè, quasi succum sanguineum sudaret, morarum impatiens, adproperare voluit maturiùs ad Torcularia: Crucem hic & Passionem, (iuxta communem sensum Patrum) per TORCULAR intelligo Saluatoris, quæ adeo dirè, tenerrimum corpus eius & singula membra compressit, & ærumnis afflixit; ut ultimam sanguinis guttam educens lancea, vitalem tandem, sanguine deficiente, ex ipso sacratissimo corde eius elicuerit lympham. *Vnus militum, lanceâ latus eius aperuit, & continuò exiuit sanguis & aqua.* Joan: 19. O ter beatam botri huius Cyprici vindemiam! cuius succô redûdavêre illicô gratiis universa Ecclesiæ Sacramenta! o vineam pacifici electam, nedum sepe & turri munitam; sed & de Torcularibus optimè provisam! quam propheticè descripsit Isaias c. 5. *Vinea facta est dilecto, & sepiuit eam, & lapides elegit ex ea: & plantavit eam, & ædificauit Turrim in medio eius, & TORCULAR extruxit in ea.* TORCULAR quidem dixi esse Crucem & passionem Christi, sed unum hoc abundanti vindemiæ Botri Christi suffecisse non videbatur; adest proinde & aliud, in monte eodem Calvariæ consistens, Mater nimirum patientis, dolentissima. *Stabat autem juxta Crucem IESU, Mater eius.* Cur etenim voluit hoc CHRISTUS? quærit Celada in Ruth: §. 326. n. 2. & respondet, id factum duplici de causa: primùm, *ut magis pateretur Filius, dolentis Matris aspectu.* Parùm Redemptori videbatur a TORCULARI Crucis, in membris & sensibus externis crudelissimè atteri; etiam ipsum Sacratissimum Cor suum, internosq; sensus, dolenti Matri compatiendo, acsi Torculari, vehementissimè comprimi voluit, perfectissimè salutis nostræ negotium completurus. De quo S. Laur: Justin: *Gemebat Filius, quòd Mater in tam horrendo esset spectaculo.* Alterum est, (quod notat idem Celada) cur adstare Cruci

Joann: — *Christus in Cruce, vitis in stipite.* — *Joann:* — *Sacramentorum vis, ex latere aperto Christi.* — *Isaias.* — *Torcular Christi, Crux & Passio eius.* — *MARIA, Torcular patientis Filii: quo sensu?* — *Christi dolor, ex conspectu*

voluerit Matrem: nimirum, ut ipsa Mater dolentiùs compatiendo Filio, perfectum patientiæ exemplar appareret, cuius tenerrimum Cor, veluti TORCULARI, amarissimis comprimebatur doloribus. Quare, ut succus iste cordis compressi MARIÆ, compassiui doloris ex TORCULARI isto, in arentia quoq; corda nostra distillet, in hoc tristi Passionis Christi Proscenio, Beatissimam Virginem *TORCULAR Patientiæ & compassionis*, demonstrabo. Priùs tamen breviter demirabor Supremi Vindemiatoris Oeconomiam: qui maturiores uvas, scil: perfectiores animas, non aliter amat, nisi dum degunt sub continuæ patientiæ TORCULARI. Interim breviter supplicemus afflictæ MARIÆ.

Matris, sub Cruce.

Præ dolore singulari,
Ceu uva sub TORCULARI
Gemis Mater: guttam stilla:
In cor meum stillet illa.

PARS I.

Perfectiores animæ, semper sub Torculari patientiæ.

Notaverat non nemo, perfectiores Animas, uvarum vitis maturarum symbolo: quas ipsas sub pondere TORCULARIS depinxerat stillantes, addito Lemmate *Matura sola prælo debentur.* Virides etenim botros & immaturos, qui ad TORCULAR ponit, perdit: maturiores, si ponderi supponas uvas, præstantissimum tibi fundent vinum. Hac propterea assumptâ similitudine S. August: de perfectis & electis, sic ait: 100. Homil: ser: 8. *Sicut oliua & uva, priusquam ad usus valeant hominum, premi debent in Torculari; ita debet homo persecutionem pati, priusquam idoneus sit ad Regnum Cœlorum.* Putatur de stolonibus vitis, erumpit in pampinos, profert iam & botros, adolescit sub ardoribus solis uva; nondum potabile vinum habetur, integrâ adhuc manente uvâ. Ita sanè & virtutis procedit perfectio: non nisi post spreta & abjecta mundana, post præclara virtutis exercitia, post charitatis multiplicata specimina, tandem sub Torcular

812. *Animæ perfectiores, semper sub torculari, seu exercitio patientiæ.* August:

cular probationum venias & sub ponderosa agricolæ Cœlestis manu, prælum ultimum nisi subeas; maturæ Cœlo uvæ, scil: robustæ & perfectæ pietatis succum Cœlesti Vinitori non præbebis.

Probatur Scripturaliter.

813. Matt: Primum huius Thematis argumentum, & potiùs schema, offert se in Evang: Matt: 8. ubi legitur Salvator sanasse quandam, ipso occidente sole confertam multitudinem ab immundis vexatam spiritibus. *Curavit quoq; omnes, malè habentes:* Ob hoc, factus est populorum concursus ingens: videns autem JESUS turbas multas circumesse, iussit ire discipulos transfretum: & ascendente in naviculam, secuti sunt eum discipuli eius. Cur præter illos nemo de reliqua multitudine comitatur? sciebat inquies concitandos in mari ventos, & fluctibus agitandam naviculam: nolebat proinde, his, quibus benefecerat sanando ægritudines eorum, illiberalis esse, à recenti sanatione ad imminens naufragium transferendo illos: voluit, munus integrum illis esse, non dimidiatum: verùm, quam ob rem cum domesticis non æquè benignus, atq; erga exteros? Potiorne salus vulgi, quàm Apostolorum, quos constituturus erat Principes super omnem terram? quodsi mergendi periculum non erat, & ad terrorem tantùm venti sæuiebant; debebant terreri peccatores, (quales in tanta turba multi) potiùs, quàm discipulorum modica plane innocua cohors? sed accipe arcanam Dei dispensationem: erat multitudo illa, recens translata è vitiorum latâ semitâ, ad virtutis angustos calles: ejecerat enim paulò ante sathanam, qui corporibus & mentibus (ut satis probabile est) dominabatur procax: hos igitur (quia teneræ adhuc plantæ & justitiæ infantilis,) miraculis, prodigiisq; demulcet, tellure positos, & ubi cuncta pacata, docet, instruit, & sanat; Apostolos autem, qui iam in virum perfectum processerant, inquam egregias animas, periculis objicit maris. Armatur mare adversùs cymbam, & nunquam indignatior Neptunus, verberat latera decumanis procellis: dormitat interim Magister, & in Filiorum discrimine Pater soporatur in utramq; aurem. Ille sæpè a non quærentibus inventus, ille solitus ultrò offerre salutem non poscentibus, ille, qui ut unam oviculam recuperaret, laboravit Pastor bonus, per vepres errantem insequutus, per saxorum fragrosa, per nemora condensa, per loca ibicibus vix superanda, in totius gregis dispendio dissimulat; hìc verò dum in proximo naufragii periculo versantur amici, suscitatus, tandem non blandus eos consolatur, non mitis affatur, imò increpitat magis: *Quid timidi estis* (ait) *modicæ fidei.* O Sacramentum ignotæ disciplinæ his, qui ex sanguinibus & ex voluntate Carnis sunt! sed ita demum est: turba in tuto est, jactantur discipuli irrequietis ventorum flatibus. *Idcirco igitur solos discipulos secum duxit* (ait Chrysost: Hom: 29. in Matt:) *quoniam ubi signa tantummodo demonstrabantur, turbas quoq; admittebat; ubi verò timor ac tremor imminebat, eos solos recipiebat, quos ad pericula & ad prædicationem erat missurus.* Huic aliquid affine contigit in Magdalena: plorabat illa ad monumentum, recedentibus discipulis perstabat lacrymosa, nemo illa flebior, nemo tam fidus custos busti: dabat vires amor, & cupiebat saltim defuncto frui dilecto, continuò lamentabatur, *Tulerunt Dominum meum.* Cur dulcissime Magister solari afflictam, tardas: & si tandem afflictam hortulani specie relevare placuit; eam ab osculo & tactu prohibes, inquiens: *Noli me tangere* Quid est Dulcissime, quòd recèns valedicentem pompæ & voluptatibus, demulcebas, ad mille pedum oscula eandem admittens, quam nec semel tangere te nunc permittis? Putat quidem S. Greg: Hom: 25. in Evang: præsentiam illam Christi dilatam ideo, ut fruitio eius esset lætior. Cæterùm Paul: Scherlog, Antiloq: in Cant: IV. n. 53. aliud arcanum subodoratur præterea in hoc: nimirum Magdalenæ justitiam, antequam Christus occurreret, juvenescentem & delicatam adhuc existimatam, non enim adhuc ad certamina venerat; at patiente Christo, cum illa, Judæorum neq; minis, neq; terroribus, à Cruce diuelleretur; robustæ & virilis virtutis facta est: multò magis, cùm absente

Apostoli quo perfectiores, eo magis tribulati, afflicti.

Magdalena cur prohibita à tactu, dum iam perfecta, quæ antea incipiens pœnitere, admissa ad oscula pedum. Greg:

Præce-

Præceptore amicitiæ fidem seruaret, plorans semper ad sepulchrum. Hinc igitur est, quòd ante passionem officiosus & humanus erga eam Salvator appareat, quoniam juvenilis adhuc erat sanctitas, quæ ut robusta facta est, per minas inimicorum, perq; absentiam dilecti, pro more hic toruos induit vultus, & sæpè quæsitus, sæpè invocatus a fæmina, quam totam possederat amor, non prodit, non respōdet: planctum & suspiria spreuisse crederes. Ita sanè, & talis est Oeconomia Cœlestis Vinitoris: uvas ille recentes, molliter tractat, foliis consolationum ab æstibus tentationum tuetur, & sacris inspirationum ligamentis alligat stipiti gratiarum, ne fatiscant; si verò maturuit iam uva, nimirum, dum perfectionem attingit anima, eam torcularibus ærumnarum, desolationumq; comprimit, ut suauiora ex illa delibet vina. O vos, quibus crebræ huiusmodi torcularium feriæ, gens impolluta & melior Ecclesiæ portio! sustinete modicùm hanc pressuram sapientissimi Vinitoris Cœlestis Joel: 2. *redundabunt breui TORCULARIA vestra* vino, quod lætificabit cor vestrum: modicùm nunc, si oportet, tribulati, lætabimini tandem pro diebus antiquis & æternis.

Probatur Figuraliter.

814. Sed Cœlestis huius Vinitoris Indolem lubeat adhuc venari ex Figura in simili illi, quæ habetur de agricola Evangelico. Seminavit ille tempore opportuno providus bonum semen in agro suo. Matt: 13. *Cùm autem dormirent homines, venit inimicus eius & superseminavit zizania in medio tritici.* Latuêre doli, quoad creuit herba& fructum fecit,tūc enim apparuerunt & zizania. Stupuêre serui fideles, fraudem mirati, loliumq; exurgere, ubi bonum semen tantùm jactum ab aratore sciebant. *Vis* (inquiunt) *imus, & colligamus ea.* Prohibuit nihilominùs Paterfamilias. *Sinite* (ait) *utraq; crescere usq; ad messem.* Quorsum velit adolescere pessimum germen, & roborari malignitatem? Aut fortassè parcit, quoniam zizania, dum tenera sunt, tritici repræsentationem habeat? peccatores autem occultos, & qui à foris similitudinem Justorum præseferunt, Deus patienter expectat. Vbi deniq; (quod Glossa ex Hieronymo desumpsit) *Sicut lolium & triticum, quamdiu herba est, parùm distat; ita monet Dominus, ne de ambiguis judicemus: quoniam Dominus in die judicii, non suspiciose sed manifestè damnabit.* Ast potior his omnibus videtur causa aliquibus Expositoribus, quam ipse textus innuit, prospectum frumento bono a possessore. *Ne fortè* (ait) *colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticum.* nam cum ambigua esset species utriusque, poterant facilè declinare in extrema: vitiosáq; & præproperâ diligentiâ, plùs nocumenti, quàm commodi attulissent. Sed quæro: utiliorne sit seges, dum spicam tantùm ostendit & virescit, aut cùm alba est ad messem, & falcem postulat? nemo dubitaverit, excellere maturam spicam, quantùm cedunt gramina, (iumentorum esca,) panibus, qui etiam Regibus delicias præbent. At quàm crudelis Agricola adversùs fruges horreis aptas: quantus illis labor a ferro messoris? a bouum, vel ab alia id genus tritura? sileo pistrinum & fornacis ardores. Certè satanæ invidiam adversùs Apostolicum conuentum satis declarasse visus est Redemptor, cùm dixit illorum apici Petro. Luc: 22. *Simon, Simon, ecce satanas expetiuit vos, ut cribaret sicut triticum.* Cur igitur Colono tam vigili oculus ad triticum, dum adhuc in herba est, ne tangant serui, ne per deceptionem aut incuriam euellant quidquam, cuius & gratiâ sustinet zizania: cùm autem perfectionem assequuta fuerint frumenta, mille modis ea vexat. Sanè tritico repræsentari justos & electos: quemadmodum zizaniis atq; palleâ significantur reprobi, communis apud Patres explanatio est: quare & maturis frugibus adumbratur justitia perfecta; & inchoans spica, teneram virtutem denotat. Desinite ergo mirari sæuitiam adversùs prouectas fruges, & prouidentiam de immatura segete: nam si quis est Filius prodigus, delicatus adhuc & novus miles; hunc suauiatur, pectoribus admouet, annulo & byssina tunicâ donat Pater, adducitur de armento vitulus saginatus, personat aula tripudio, & sub lætitia est omnis domus. Si quis autem adultior & robustior

Zizaniæ dum parcitur, felicitas impiorū temporalis signatur.

Virtus tenera dum adhuc est, mollius tractāda.

bustior in virtute, qui in plenitudine ætatis Christi, & magis in imitatione virtutum eius processit, ac perfectus factus est, contendens ad illud mandatum: *Estote perfecti, sicut & Pater vester perfectus est*; hunc, sicut triticum cribrat, pinsit, adurit. Audi unum ex illis, Ignatium scl: Martyrem ex Hierony: lib: de Ecclesi: Scriptor: sic fantem. *Ignis, Crux, bestiæ, confractio ossium, membrorum divisio, & totius corporis contritio, & tota tormenta diaboli, in me veniant: frumentum Christi sum, dentibus bestiarum molar, ut panis mundus inueniar.* Attende ad hanc Regulam, quisquis viam Domini per perfectiores calles virtutum decurrere satagis; qualis sit Gubernator magnus & Paterfamilias, Vineæq; suæ ingeniosus Curator, Deus: qui virides uvas & florescentes modò vites, umbræ foliorum tuetur beneficio, stipitibus fulcit, & alligat; maturas verò, solis destinat torcularibus, suauiora ex ipsis delibaturus vina. Quid ergo murmuras? quid claustri quietem perturbas? quid reluctaris ad verbum increpationis? sub quo nonnunquam, ceu sub grauissimo pondere aut torculari, cor tuum gemit. Scilicet, quia grandis factus es, euasisti in virum meritis & auctoritate conspicuum, omnis lapis pretiosus operimentum tuum, oportuit, ut tuam maturam, TORCULAR flagellantis linguæ, probaret virtutem. Considera, quia viros gloriosos in generationibus suis, homines dominantes in passionibus suis, magnos virtute & prudentiâ præditos, asperiùs tractat Deus Sabaoth: qui erga pueros, ut adtrahat eos in funiculis Adam, exinaniens semetipsum velut puer efficitur cum illis, ludens coram eis in omni tempore; ast cum maturioribus & perfectioribus, longè aliter.

Iusti perfectiores, a Deo cribrantur.

Christus, cum pueris, puer.

Probatur Historicè.

815. Si lubet rem declarare per exempla, repetamus memoriâ vel ab ipsis mundi incunabulis, sanctissimos quoq; & Deo acceptissimos, & inveniemus omnes sub Torculari probatos afflictionis, tentationum, & calamitatum. Abel a Caino fratre per invidiam trucidatus: Noë in mundi diluvio, centum quinquaginta diebus arcæ inclusus, immensarum aquarum fluctibus jactatus: Abraham Dei jussu, Patriâ extorris, & ad finem vitæ peregrinus, ac nullo certo loco consistens, duro satis mandato de immolatione Vnici Filii probatus. Et ipse Isaac, nihil tergiuersatus, volens lubens Paterno gladio collum subjicere: nihil Auo suo Jacob minus demoratus, in terra aliena in casulis habitando, Sic Moyses expositus aquis, adhuc puer, factus demum vir, his Divinis ut maturior uva digna esset torcularibus, despectâ Pharaonis Regiâ, innumeris subjicitur persecutionibus, tam a Pharaone, quàm a rebelli Deo & sibi, per quadraginta annos in deserto, populo. Sic David â filio proprio bello petitus, & Regiâ urbe pulsus. Quid dicam de Apostolis, de sanctis illis Martyribus, dum adhuc esset in cunis primordialis Ecclesia Christi? Quàm dura illi persecutionum sustinuere prælia. De quibus ita Paulus: *Alii distenti sunt, alii verò ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus, in solitudinibus errantes, in montibus & speluncis, & in cauernis terræ.* Sit itaque sua authoritas antiquioribus, quæ tamen nec nouissimis derogare debet. Memorandum notavit, & nostro proposito valdè accomodum Lyræus l. 1. Apophteg: 3. de B. Henrico Susone Ordinis Prædicatorum, famosissimo ex vitæ austeritate, & zelo prædicationis, per universam Europam viro: huic, cùm iam multos exantlasset in via Domini labores, & ad perfectionis adproperaret terminum, apparuit Cœlestis iuvenis, ocreas, scutum, & hastam offerens, dicebatq; Noueris Henrice hactenus inter pedites te meruisse; modò verò te ad Equestrem vocari ordinem: priùs enim, ut libuit, te castigasti; nunc flagello linguæ iniquæ cæderis: hactenus uberibus Christi lactatus, nunc felle potaberis: hactenus hominibus gratus eras; nunc homines contra te calcaneum leuabunt. Itaque factum est, ut deinceps, instar segmenti sordidi panniculi haberetur: plerumq; ab urbibus, tanquã veneficus & præstigiator, confusibiliter pulsus, despectus, & percussus. Imò die

Perfectorum probationes, per exempla Antiquorũ ostendũtur.

Hebr: 11.

Lyræus

B. Henrici Susonis singulare exercitiũ patientiæ

Imò die Purificationis, per Christum infantem edoctus fuit, non tantum hanc ferendam crucem fortiter; sed aliam atq; aliam expectandam esse didicit. O admirandam Cœlestis Patrisfamilias Oeconomiam! quâ fit, ut non aliter, perfectionis & virtutis prodeant vina; nisi priùs sub duriori premantur TORCULARI. Hinc illud memorabile D. Aug. in Psal: 65. exhortamentum. *DEI uva factus es, ut conculceris: uva eram, vinum ero; sed priùs calcabor.*

Aug:

PARS II.

SS. DEIPARA Torcular Patientiæ.

816. *MARIA Filia Sion, Filia Iuda.*

Quod olim lamentabilis Propheta Jeremias, compatiens conculcatæ a Chaldæis Virginitati Filiarum Sion, propudiosè effatus est. Thren: 1. *TORCULAR calcavit Dominus, Virgini Filiæ Iudæ*; hoc idem in sinu accommodo, gloriosè usurpare nihil vetat, de dolente sub Cruce Virgine Beatissima: Ipsa etenim a Richard: Laur: l. 6. de laud: Virg: *Filia Sion, Filia Iuda, tunc effecta est, quando facta est, Mater Salvatoris.* Calcauit porro Filiæ Juda TORCULAR Dominus, dum, ceu vitis, Crucem ascendit, ut uvam exprimeret carnis, guttas sanguinis fundens, quas deinde in inferiora distillans TORCULARIA, corda scl: amicorum & notorum Cruci adstantium, primùm in Cor Dolentissimæ & proximè, non longè ut cæteri adstantis Cruci, Matris deriuauit: ut enim in ipsa, Maternæ cōpassionis doloribus sic oppressâ, insigne fidelibus TORCULAR patientiæ elucerer; eam in sociam calcandi TORCULARIS Crucis, seu Passionis suæ, assummpsit & adaptare voluit.

Richar:

Probatur Scripturaliter.

817. E directò quasi, huic asserto contrariari videtur locus ille Scripturæ, ubi per Prophetam dicitur, Christus solus passionis TORCULAR calcasse; quasi nullum socium haberet Passionis. Isaiæ 63. *TORCULAR calcaui solus, & de Gentibus non est vir mecum:* Gæterùm deuotissimus, simulq; ingeniosus valdè

Isai:

in laud: MARIÆ Rich: Laur: ex hoc ipso loco de laud Virgin: Beatissimâ, in societatem calcandi TORCULARIS huius fuisse adscitam, subtilissimè sic deducit: dum taliter prædicta ponderat verba: *Quid est, quòd Dominus dicit: TORCULAR calcaui solus, & de Gentibus non est vir mecum? Verum est Domine, quòd non est vir tecum: sed mulier tecum, quæ omnia vulnera, quæ tu suscepisti in Corpore, suscepit in Corde: & sicut lancea militis perforauit latus tuum; ita gladius doloris, eius animam pertransiit: & sicut Tu salutem humanam in Cruce sitiisti; sic & ipsa sitiuit.* Gloriabatur quandoq; Paulus inquiens Coloss: 1. *Adimpleo ea, quæ desunt Passionum Christi, in corpore meo.* Quod ipsum longè nobiliori & veriori modo adimplesse dicenda MARIA, tum præcipuè, dum proximè ad TORCULAR, sub quo gemebat Filius, nimirum ad Crucem accessit, vulnera contuens patientis hiantia, gemitus percipiens dolentis ac è profundo cordis educta audiens suspiria Filii: & dum sub prælo Crucis, de compresso corpore Filii profluebant guttæ sanguinis; sub pondere doloris immensi, compressum Cor Matris, sanguinearum (ut alibi in superioribus discursibus dixi ex probatis Authoribus) lacrymarum fundebat latices. Si ergo Paulo licuit illud asserere; id multò veriùs dicere poterat B. Virgo; cùm illam Arnold: Garnot: vocet, *Consumationem Passionum Christi*, scribens in illa verba: *Mulier, ecce Filius tuus.* tract. 6. *Oportebat quidem ad sanguinem anima & carnis suæ addere sanguinem, & eleuatis in Cruce manibus, celebrare cum Filio sacrificium vespertinum, & cum Domino IESU, corporali morte, redemptionis nostræ consumare mysterium.* De quo Chrystoph: Vega Theol: Marianæ n. 1778. En tibi, quomodo MARIA dicatur complementum passionis Christi. Primò, quia Christus in MARIA multùm tolerauit tanquam Filius in Matre: atq; adeo non in aliena carne, sed in sua, quidquid Deipara perferebat, ipse etiam patiebatur: & quasi compatiens Mater Filio, ipsiusmet patientis fieret TORCULAR, dum eo prospiciente de Cruce, dolentis Matris angores & ærumnas, novis Cor Crucifixi comprimeretur angustiis, adeo; ut leviores experiretur ille in

Richar: Coloss: *MARIA Torcular Passionis, simul cū Filio calcauit.* Arnold: Carnot: *Maria, Consumatio Passionū Christi.* Vega. *Christus in Maria quam multa perpessus est.*

Christus prospiciens de Cruce Matrem, valdè afflictabatur.

ille in se cruciatus ex flagris, spinis, & clauis, & ex Cruce ortos; quàm ea tormenta, quæ ex Matre patiente hauriebat, propter ipsius erga illam, ardentissimum amorem. Hi igitur cruciatus Christi, quos in dilectissima sua Parente patiebatur, formauerunt & compleuerunt passionem CHRISTI juxta Arnold: citatum. Est & aliud, quod compatientis Matris ampliùs exageret cruciatus: nimirum continua eius & non interrupta compassio, atq; patiendi pro Christo, etiam in æternum, desiderium. De primo sic ipsamet, apud Rupertum Abbatem in

Rupert: Cant: alloquitur deuotos. *Nolite solam attendere horam vel diem illam, in qua vidi talem dilectum ab impiis comprehensum malè tractari, scilicet illudi, spinis coronari, & flagellari, crucifigi, felle potari, lancearí, mori, & sepeliri: nam tum quidem gladius animam meam pertransiuit, sed antequam sic pertransiret, longum per me transitum fecit. Prophetissa enim eram, & ex quo eius Mater facta sum, sciui eum ista passurum. Cùm igitur carne mea taliter progenitum talem Filium sinu meo fouerem, ulnis gestarem, uberibus lactarem, & talem eius futuram mortem semper præ oculis haberem, imò plusquàm propheticâ mente præuiderem; qualem, quantam, quàm prolixam, me putatis Materni doloris pertulisse Passionem: hoc est quod dico: fasciculus myrrhæ dilectus meus, inter ubera mea commorabitur. O commoratio! dulcis quidem, sed plena gemitibus inenarrabilibus.*

MARIA continua in meditatione Passionis Filii.

Nec contenta, ingentem pœnarum Cataclysmum hisce compassiuis cogitatibus, sed in momenta non interruptè lacessiuisse ampliùs audebat & optabat MARIA: desiderabat etenim eodem tempore tormenta, & necem pro Filio subire, & simul vitæ perpetuitatem tolerare, quæ sunt nobilioris & ardentioris amoris proprietates. Dicebat enim illud Sponsi *Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus, æmulatio* Cant: 8. sed quis nexus inter amorem & mortem? Scisc itatur doctus Vega Theol: Marian: n. 1243. similiter inter dilectionem & infernum? Nonne amor omnium affectuum tenerrimus ac suauissimus; mors autem omnium tormentorum crudelissima: infernus item, omnium pœnarum exaggeratio maxima: Cur ergo Sponsus Mariani amoris vim ac robur de-

Maria desiderabat pati, non mori.

Cant:

Vega.

A scribens, illum cum morte & inferno componit? grande profectò (respondet idem Author) Marianæ constantiæ ac fortitudinis testimonium: quippe non solùm auet robustus B. Virginis amor, mortis similitudinem referre, vel ipsius etiam inferni, siquidem in inferno, tametsi pœnarum æternitas reperitur, omniumq; dolorum aggregatio, abest tamen procul ab eo moriendi conflictus. A morte item, quæ est omnium pœnarum terminus, abest omnis patiendi sensus. Ea igitur patiendi pro dilecto, est ingentis amoris cupido in MARIA (ait Spon-

B sus) ut velit a morte, moriendi tormentum haurire, ab inferno autem æternum perdurare, ut hac ratione moriendi, Martyrium pro Christo perenne, & immortale faciat. Quid ampliùs ad exaggerandos dolores compatientis Matris dici posse videtur? & tamen plura adhuc supersunt, fidelibus a Solimea Sponsa, enarranda sub Figura.

MARIÆ cupido, patiendi pro Filio.

Probatur Figuraliter.

Hinc oportet, ut denigratæ Sponsæ MARIÆ, in Filii obitu videamus agones, sub typo & umbra prioris, 818.

C quos venustè decantat Epithalamium: dum etenim denigratam se dixisset, Cant: 1. *Nigra sum sed Formosa* (super quæ:) Dyonis: Carthus: sic fatur ad MARIAM: *Nigra eras sicut tabernacula Cedar, quia tunc cum stabas sub Cruce, reputabaris vilis, iniqua, deformis, sicut impiissimi seductoris Mater infelix.* Subjunxêre deinceps Cant: 3. Concentores Cœlestes. *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi, ex aromatibus myrrhæ & Thuris, & uniuersi pulueris pigmentarii.* Certè fumi attratus color est quæ igitur fumo comparatur, utquid vereamur nigram æstimasse? Do-

D loris itaq; magnitudo (cuius perpessione, omnium Martyrum superauit MARIA agones,) primùm colligenda est ex ærumnarum numero, quem ex puluere pigmentario, (qui utpotè tenuissimus, penè innumerabilis est,) venari licet. Pulueres illi, Martyrum sunt tormenta; sed nemo unus omnem omnium expertus est crudelitatem. Alter Cruce, alter ignibus, alter equuleo, alter gladio, alter bestiis, alter aquâ triumphat: Sola hæc Virgo est, in qua

Cant:

Cant:

MARIA dolens, superauit omnes Martyres, quibus de causis

in qua quodam mirabili modo coadunantur, quæ in cæteros dispersa sunt, ideo pulveris pigmentarii dicitur denigrata fumo, quia sola potior Martyr, quàm omnes collectim, & quasi unicum martyriorum compendium, dolens sub Cruce Mater. Hunc attigit conceptum in sensu prædicti Dramatis, S. Damianus ser: de Assumpt: Virg: dum sic eundem interpretatus est. *Species quidem integræ odorem reddunt, sed non tantùm, quantùm confractæ: crebris enim tunsionibus supertritæ, remotiorem etiam locum odoriferâ conspersione refundunt, sic & virtutes, in pace quidem suauiter redolent; sed fortiùs in tribulatione. Vniversus ergo puluis pigmentarius in Virgine conjectus est, quia in ea, conuentus virtutum, reverendum sibi thalamum consecrauit: & si cæteris, per partes Spiritus* affluit; *MARIÆ tamen tota plenitudo gratiæ superuenit: nec integræ fuerunt in ea species, sed in subtilissimum comminutæ, quia ipsa est, quæ fortioribus tribulationum malleis oppressa, vidit suum, & Dei Filium, affigi Cruci, militari lanceâ vulnerari, & inter duos latrones exspirare.* Secundò, eiusdem doloris cumulum demonstrat locus ascensionis huius *Virgæ per desertum:* nempe in Regione, omni solatio destituta. Patiebatur enim in aliis Martyribus Caro, sed spiritus in tantùm confortabatur; ut gauderent in vexa mentis, imò vix tormentorũ sensus aliquis, propter supernæ dulcedinis excessum, haberetur. Ast Genitrix hæc, mœroris undiq; adeò premebatur TORCULARI, & afflictabatur in corde, ut omnem à se sequestraret consolationem, nec vellet, ut quis consolaretur afflictissimam. ait Rich: Laur: l. 3. de laud: V. *Alii enim Martyres, etsi tormenta sentiebant corpore; interiori tamen consolatione refrigerabantur in mente: & si eorum corpora, pertransibat gladius tormentorum pro Christo, tamen anima eorum recreabantur pro Christo; sed anima Matris torquebatur in Christo; & totam eius animam vehementia doloris possidebat.* Dices fortè: commendatam Virginem sanctissimam e Cruce, Apostolo, quem diligebat JESUS, proinde nec caruisse aliquo solatio? O certè egregium solatium! cùm pro Filio Dei naturali, Filius adoptivus subrogatur, & pro Divinis, humana fit commutatio! quin ex cruciamentis fuisse hoc

Damian:

Rich:

MARIÆ sub Cruce dolor sine omni consolatione.

A insigne quoddam, obseruauit mellifluus Bernard: *in signum magnum* dum sic ait ad Virginem: *An non Tibi plusquàm gladius fuit sermo ille: Mulier ecce filius tuus? o commutationem! Filius Zebedai, pro Filio Dei, seruus, pro Domino, homo purus, pro Deo vero, traditur.* Quodsi oratoriâ licentiâ, majores facere tuas plagas cupiamus o Virgo, Filii tui calamitatibus; præter materna viscera, quibus grauiores esse consueuêre filiorum ærumnæ, quàm ipsismet Filiis, inde etiam accrescunt, quòd solo corde passa fueris, cùm interim Sacratissima Caro illæsa abiret. An non grauiùs sit, mente & corpore affligi, quàm B solo animo? fateor: multiplicantur vulnera; sed & nescio quantùm solaminis, comites laborum nancisci vel in seipso! ne tum quidem, cùm nulli instarent adhuc Filio hostes, hoc defuit fomentum, dum scilicet oraret ad Patrem in horto: afflictissimæ enim animæ ipsius, sociam se dedit Caro innocentissima, dum ut ærumnarum partem subiret, aperuit sanguini rimas, cuius guttæ in terram usq; deciderunt. Tu neq; vulnerata a militibus, neq; deliquium passa, non sudore cruento perfusa, non exclamans, nec C vociferans, omnia cogebaris in anima tua sustinere, longa sed interna trahens tacitè suspiria. Quod totum copiosâ eloquentiâ Arnold: Carnot: iam citatus sic descripsit. *Suspirat intrinsecùs, & erumpentes revocat lacrymas, & eo ampliùs anxietas intumescit; quo prohibetur egredi, & per luctus lamentaq; dissolui: emergebant quidem aliquando gemitus, sed increpati reprimebantur, reuertebanturq; in sinum mentis, de quo prodibant & collidebant se adinuicem introrsùs, eratq; in anima illa, tempestus ualida, occurrentibus sibi procellis, & quasi in sartagine frixis medullis, ebulliebant amaritudines, quas excoquebat & coagulabat exarcebatio perse-* D *uerans &c:* (quod difficillimum erat) *moriebatur, & mori non poterat: & clauso tanti doloris tormento intrinsecùs, alium vultum palam ostendebat.* Hæc cùm legis, vel audis, deuote Cultor MARIÆ; perpende, rectè ne MARIAM dolentem, TORCULAR patientiæ appellatam judicaverim.

Dolor leuior cordis, si dolori corporis societur.

Arnol: Carnot:

Probatur Doctoraliter. 819.

Sed præterea, ab aliis Patribus Conceptûs

ceptûs istius emendicare suffragia expedit, qui disertissimè sub variis modis, MARIÆ sub Cruce stantis exagerant amaritudines. Seraphicus primùm Doctor, Bonaventura 1. senten: d. 48. q. 2. sic habet: *Mater per omnia conformis Patri & Filio, in hoc miro modo debet dilaudari & amari, quòd adeo compassa est; ut si fieri potuisset, omnia tormenta, quæ CHRISTUS pertulit, ipsa libentiùs sustinuisset: & nihilominùs placuit ei, quòd Vnigenitus eius pro salute generis humani offerretur. Verè ergo fuit fortis & pia, dulcis pariter & seuera, sibi parca & nobis largissima.* S. Bernard: Sen: Tom: 1. s. 61. art: 3. c. 2. *Tantus fuit dolor B. Virginis in morte CHRISTI; quòd si in omnes Creaturas, quæ pati possunt, diuideretur; omnes subitò interirent.* Georgius Nicomed: ser: 8. qui in S. MARIAM assistentem Cruci, sic de passione eius scribit: *Quis enimverò enumerare sufficiat, quanta id temporis, tela, viscera eius peruaserint? quis eius dolores, vim omnem sermonis ac rationis superantes, sermone enarrauerit? tametsi enim inexpugnabilis erat ac naturæ affectionibus superior; feruens nihilominùs amor, quem ad desideratum habebat, exuberansq; impietas ac ferocium hominum insania, intolerabilem eius animo, tristitiam creabat.* Et tandem post multa, nomine Deiparæ addit, alloquendo Filium in Cruce pendentem: *Vtinam tormentorum tuorum dolores, in meo ipsa susciperem corpore, esset fortè tolerabilis cordis dolor: nunc verò intolerabilia sunt ei impacta tela: animi dolor tantus est, ut minimè ferri possit.* Adeò pressa & penè attrita sub TORCULARI passionis, Filii, apparuit MARIA.

Bonav:

Ber: Sē:

Georg: Nicom:

Probatur Symbolicè.

820. Philip: Picinellus, mundo Symbol: l. 17. c. 34. Prælatum quendam, grauissimis muniis in S. Ecclesiæ utilitatem perfunctum, ac tandem pro meritis suis, inter purpuratos Ecclesiæ Patres recensitum, TORCULARIS emblemate dignatus est, dum è compressa uva, hanc Epigraphen edidit: *Sub pondere, purpura fluet.* Hoc longè & quidem incomparabili modo perfectiùs, stanti & dolenti sub Cruce Matri, adscribi meretur. Adeò etenim Deipara sub Torculari crucis laborauit pro Ecclesia; ut secundùm nonnullos, quodammodo corredemptricis gloriam fænerauerit. De quo Celad: in Ruth: §. 327. & Christoph: Vega n. 1776. Et hoc præsertim ratione sacrificii, quod tunc in pretium Redemptionis offerebatur, dicente Arnold: Carnot: Tract: de laud: MARIÆ. *Omninò tunc erat una CHRISTI & MARIÆ voluntas, unumq; holocaustum ambo pariter offerebant Deo. Hæc in sanguine Cordis; ille in sanguine Carnis: unde communem in mundi salutem cum illo effectum obtinuit.* Vna fuit Filii ac Matris voluntas, idem Redemptionis effectus, licet diverso modo: hæc de congruo, ille de condigno: hic Redemptor, Illa Corredemptrix, Redemptionis obtulit pretium, & sumptuosius humanæ liberationis suffragium. *Sub pondere* ergo *purpura* de uva MARIÆ fluxit; quia propterea inter purpuratos Christi, prima Martyr, imo Regina Martyrum, Deipara recensetur ac dicitur: hic enim supponi, & stare debet, contra paucos contrarium tenentes, concors opinio Patrum, B. Virginem veram Martyrem exstitisse ac Martyris laureolam consecutam fuisse. Pro quo stat Hieron: Bernard: Anselmus, Ambro: Beda: Isidor: Damasc: Antonin: Lauren: Justin: & alii citati apud Vegam n. 1251. idq; præcipuè ideo, quia quando tormenta & ærumnæ ad inferendam mortem naturaliter suffecissent, tantùmq; Divina manus per miraculum exemisset à morte; tunc non defecturam laureolam Martyrii: quia tunc non per hominem stetit, quòd mortem pro Christo non subiret. Quod docet Cypr: Tertull: Chrysost: apud eundem Vegam citati. Albertus autem Magnus & Bernard: Sen: asseuerant, multoties præ magnitudine ærumnarum, Deiparam morituram fuisse, nisi Diviniùs sæpiùs roboraretur. Propterea ergo ab Ecclesia, *Regina Martyrum* titulo honoratur, quo nomine eam SS. Patres passim appellant. S. Ephrem: orat: de Deipara, eam dicit *decus Martyrum.* S. Bernard: Sophron: Ildephonsus eam plusquam Martyrem fuisse prædicat. Illi ergo emblemati supra allegato, liceat accinere Epigramate.

Arnol: Carnot: Maria, sacrificiū Crucis simul cum Filio obtulit pro mundo.

MARIA Martyrū prima, eorumq; Regina.

Hieron: Anselm: Ambro: Bernar: Beda. Isidorus.

MARIA verè Martyr, Martyriíq; donata laureolâ.

Ephre: Bernar: Sophr: Ildeph:

Pampinos fætus, rubicundaq; pignora Bacchi
Aggere collectos torcula læta tenent.
Prela madet domitisPetraq; premere gemiscut,
Atq; rubescenti nectare plena fluunt.
Pondere sub tanto Virgo velut uva fatiscis,

Profluit

Profluit inde Tibi Purpura Martyrii.

Probatur Miraculosè.

821. Sed quia redundantia sunt TORCULARIA Nostra, CHRISTUS Patiens, & Mater eius Dolentissima; etiam quantùm exuberet MARIA in gratiis erga illos, qui ad dolores ipsius singulariùs sunt deuoti, & compassiui doloris affectu frequentiùs afficiuntur; vel unâ id declarare expedit miraculosâ reuelatione. In reuela: S. Birgittæ l. 5. c. 97. habetur de quodam illustri viro, qui grauiter ægrotans Sacerdoti confiteri nolebat, pro cuius animæ salute S. Birgitta preces ad Christum fundebat: & ad ægrotum, Christi jussu, semel atq; iterum, Confessarium suum, qui eum ad confessionem inuitaret, misit, sed frustra: Tertiò tandem rediit, & CHRISTI nomine ad pœnitentiam hortatus, quòd Christus paratus esset ignoscere ei: tum ægrotus cum insolitis lacrymis Diuinitùs sibi concessis dicebat, se iam sexagenarium multis sceleribus irretitum, diabolo, qui sæpe ei locutus fuerat, homagium fecisse, & nunquam sua peccata Sacerdoti confessum, nec SS. Eucharistiam sumpsisse, & iam de salute sua desperasse: sed in spem veniæ ex dictis sacerdotis verbis, & interiori motione Christi adductus, quater eo die confessus, & sequenti die post confessionem communicauit, ac sexto die obiit: de quo Christus S. Birgittæ apparens dixit: eum ad purgatorium iuisse propter contritionem, quam illi ex sua benignitate dederat, & propter aliud meritum, nimirum Matris meæ (inquit) nam licet iste homo non dilexit eam corde; tamen quia consuetudinem habuit compatiendi doloribus ipsius, quoties eam audiebat nominari, aut considerabat; ideo compendium salutis suæ inuenit & saluatus est. Hæc Carthag: inter miranda Virginis recenset: ex quo collige abundantiam TORCULARIS Mariæ de quo, pro tâ exiguo obsequio, tantùm defluxit gratiæ efficacis in cor tam perditi peccatoris. Vobis sperare licet meliora & meracissima a TORCULARI hoc MARIÆ, gratiarum vi-

Maria Dolorum recogitatione, perditus peccator saluatur in morte per pænitentiam.

A na, eorumq; profluuia; qui singulariùs & frequentiùs compassiuis eidem afficimini doloribus, deuotè, stantis sub Cruce, ærumnas rememorantes.

Epilogus.

Singularem demandatam fuisse curam Filiis Core, Psalmorum illorum, qui inscribuntur pro TORCULARIBUS, notarunt Expositores: quos Rex Dauid, (quoniam in rebellionem non venerant Parentum Dathan, Abiron & Core,) præfectos fecerat Cantorum: vide Blanc: in Psal: 83. Hos autem S. Augu: interpretatur, Filios Cru- 822.

Core Filiorum cura, de Psalmis pro Torcularibus

B cis: erant autem tales Psalmi decem, pleni gratiarum actionis, exultationis, & tripudii, lætaq; continentes. Non alios in Persona Filiorum Core signari arbitror, nisi vos Filios Crucis, nimirum deuotos doloribus CHRISTI & MARIÆ. Vobis hodie Psalmus debetur pro TORCULARIBUS: nimirum pro patiente CHRISTO & MARIA compatiente. Psalmus quidem gratiarum actionis pro tanti beneficii, redemptionis scl: nostræ exhibitione debet esse; sed simul mæstitiæ ac doloris, si compressorum sub prælo Crucis, ratio habeatur. Vaticinabatur o-

C lim inclytus Propheta Domini, Zacharias c. ult: tunc de Jerusalem, iterum exituras aquas salutis, & omnium promanaturas prosperitatum scaturigines, *dum habitaretur a Turre Hannael usq; ad* TORCULARIA *Regis*. De te ipso (amice Lector) hoc vaticinium usurpa: TORCULARIA Regis, cogita CHRISTUM, Regem Cœlestem, & Reginam mundi MARIAM, in utriusq; passione. Inde tua propendet salus, inde in animam tuam scatet Vini gratiarum Cœlestium ubertas, si ad hæc TORCULARIA per piæ meditationis exercitia commoraris, & manes. Dic ergo, Zachar:

D & dic ex Corde, supplicando mæstissimæ Virgini.

Sancta Mater istud agas.
Crucifixi fige plagas.
Cordi meo validè.
Tui nati vulnerati,
Tam dignati, pro me pati.
Pœnas mecum diuide
AMEN.

TVBA Misericordiæ Dei.

SS. DEIPARA.

Pro Festo B. V. MARIÆ de Portiuncu:

Hodie huic domui salus facta est. Luc: 19.

823. Iam primùm, magnæ felicitatis mortalium omine, imò auspicio, misericordiæ resonant voces: iam-iam buccinat Neomenia TUBA, sub cuius clangore non iam annus; sed quotannis dies promulgatur Jubilei, scl: dimissionis peccatorum, dum in præsenti solemnitate, S. Euangelium, salutem obloquitur cunctis. A. A. Quinquagesimus hic, ut olim in veteri lege, aut (ut iam consueuit nunc Ecclesia) vigesimus quintus, non expectatur annus; sed annuatim TUBA Jubilei canitur, dum Indulgentia Portiunculæ publicatur. O quàm dispar longè, hodie se offert spectaculum, primæ illi in Monte Sinai Diuinæ ad TUBÆ clangorem apparitioni, populo Hebræorum exhibitæ! perstrepebat buccinæ sonus vehementiùs: accinebat aureæ vel argenteæ TUBÆ, commotione validâ äeris, elementum: modulabantur, sed ingratè imò horrificè, hinc inde volitantia fulgura & tonitrua, Dei præsentiam in illo monte contestando: horrebant pili, metusq; mortis cunctos occupauerat. De quo sic Exod: 19. *Ecce cœperunt audiri Tonitrua, demicare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangorq; buccinæ vehementiùs perstrepebat: & timuit populus, qui in Castris erat. Totus autem mons Sinai fumabat, eò, quòd descendit Dominus super eum in igne.* Fortunatiorem longè, non tam Zachæi, quàm parvuli Francisci domunculam, Beatæ MARIÆ de Portiuncula, quis non dixerit? quæ licet exigua sit; montes tamen immensos capit, Christum nimirum & MARIAM, qui communiter a Patribus, excelsis figurantur montibus: quod præsertim asseruit Bernard: a Busto ser: 3. de assimilat: Deiparam, ipsi monti Sinai comparando. Hìc ergo singulariter apparuit Dominus, sed

Portiunculæ Indulgentia, annus Iubilei quotannis recurrens.

Exod:

Bernar: Busten:

A longè clementiori Pompâ, quàm olim in Sinai, non iam cornuto Moysi, sed humili Patriarchæ, amicè collocuturus. Non hìc concitatior äer aures verberat, ut terreat, qui potiùs Cœlestium spirituum, ab imo usq; ad summum, canentium Deo laudes, plenus cernebatur a Seraphico Patre: non feriunt fulgetra, non terrent igneæ corruscationes, sed suauis plenaq; clementiæ obauditur vox Saluatoris, omnia quæcunq; pauper postulauerit Franciscus, concedenda promittentis. Cauebat B Moyses, ne homo vel bestia, si loco appropinquasset, mortis fieret victima; hìc sine quovis delectu, etiam illi, (quorum vita, vitio facta brutalis,) per concessæ indulgentiæ, si pœniteant, beneficium ut accedant, invitantur. Omnia planè clementiam Dei, omnia misericordiam eius, per latepatentis Orbis plagas resonant gratiosè? nec mirum: non hìc etenim densatur äer in nubes, non TUBA vehementiùs perstrepit; sed potiùs gratiosè modulatur nova TUBA *misericordiæ Dei*, nimirum C MARIA, cuius perauguſtis intercessionibus, quas dedit pro peccatoribus, stimulante Francisco, singulare hodiernæ & universalis indulgentiæ Priuilegium concessum esse nouimus. Igitur non immeritò, eandem novo hoc titulo *TUBÆ misericordiæ Dei*, TUBÆ Jubilei, venerabor: quod antequam demonstrem; pulsabo breviter aures illorum, qui plerumq; ad voces invitantis Dei ad pœnitentiam, obsurdescunt. Interim salutemus breuiter MARIAM.

Angelorũ multitudo frequẽtia in Festo Portiunculæ.

MARIA Tuba misericordiæ Dei.

D
Clementiæ TUBA Dei
Terret nos magnæ diei
TUBA, priùs sonet tua,
Reviviscat mens mortua.

PARS

PARS I.
Citò voci Divinæ ad pœnitendum obediendum.

TubaDei, eius inspirationes.

824. AD TUBAM consistimus semper mortales, ad TUBAM vivimus, ad TUBAM Castra tenemus: quorum vitæ ratio, militia est super terram, juxta Jobtem. TUBAM, intelligo voces inspirationesq; Dei invitantis, ac stimulantis ad pœnitentiam rectamq; vivendi rationem. Vtiq; adest Psaltes Psal: 46. *Et Dominus in voce TUBÆ:* quæ toties auribus obstrepit; quoties occasiones bene merendi, vel de commissis pœnitendi, offert. Clamabat olim Isaias c. 18. *Cùm elevatum fuerit signum in montibus, & clangorem Tubæ audietis.* Quis sit autem fidelis auscultator, ut voci huic obediat, nec unus legitur; sed ipse Dominus judicia stricta prædicitur celebraturus: subdit enim Propheta. *Hæc dicit Dominus ad me: Quiescam & considerabo in loco meo, sicut meridiana lux clara est, & sicut nubes roris in die messis.* Adeo Deus vigilat ad TUBAM vocis suæ, ut nedum non desit inflando, scilicet suggerendo inspirationes; sed etiam ut Judex & Vindex super eos, qui sonantis contempserint saluificas annuntiaciones: qui, dum se Cœlestium Thesaurorum offert occasio, moras illi nectunt, usq; ad ultimam TUBAM: horam nimirum mortis, & cum ingenti salutis suæ discrimine prætendunt pœnitendi protelationes: heu dolendum!

Psalm: *Isai:* *Deus vindex, super procrastinãtes pœnitentiam.*

Probatur Scripturaliter.

825. Huius profectò exitialis socordiæ origo & causa, vaferrimi hostis salutis nostræ astum & artificium esse, aduertit sagacissimè Regius Propheta Dauid: ut enim decipiat mortales; habet ille TUBAS suas, quibus contrarias Divinis & salutaribus inspirationibus insonat voces, procrastinandæ pœnitentiæ insufflando peccatori spiritus. Monet idem Vates, quòd, dum Clementissimus Deus spem etiam perversissimi peccatoris fouet & alit, & quando invitat ad veniam, non consulit, esse negligentem, aut cunctatorem, aut crastinum; sed iubet exurgere simul & statim, ac ipse præcipit, ut saucii per modum cerui, ad fontem

Deo vocanti, illicò obediendum.

A accurrant salutis: dicit enim Psal: 94. *Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.* velut dixisset: quo momento TUBA vobis insonuerit, misereri volentis Dei; ilicò, dum se confitendi, & indulgentiam consequendi offert occasio, è strato peccatorum ad lacrymas & pœnitentiam expediti festinantesq; consurgite. Dicit quidem Dominus, omni malo culpæ esse paratum remedium; sed non dicit peccatori, nec consulit, ut crastinus sit: cùmq; prolapsus fuerit, vult ille, ut mox faciat quantùm valet, disponendo se ad pœnitentiam, & manum porB rigentis Dei statim arripiat, cuius adminiculo se erigat. Quadrat hic illud Senecæ l. 5. Controver: 5. *In lege, quoties tempus non adjicitur, præsens intelligitur.* Fieri quidem potest, ut Senecio factus restaures mala, quæ animæ tuæ adolescens intulisti; verùm cùm hoc sit incertum & perdifficile, milleq; periculis plenum, propterea Deus non assolet in illam ætatem emendationem differre vitæ. Talem utiq; conversionem S. Hierony: in Epi: 65. vocavit *diaboli pœnitentiam:* Sic enim, super citata verba Psalmistæ scribens, quemq; exhortatur. *Iungamus gemitus, lacrymas* C *copulemus, & conuertamur ad Dominum, qui fecit nos: Venite adoremus & procidamus, ploremus ante Dominum qui fecit nos.* Et subdit *Non expectemus pœnitentiam diaboli.* Et quæ est ista pœnitentia diaboli, cùm ipse nullam egerit? Non egit quidem, sed stultè, tandem aliquando se habiturum eam, sperabat, eò quòd sciret (ut obseruat mellifluus ap: Did: Nissen: Polit: p. 2. l. 4. c. 5.) immensam bonitatem Dei in concedenda venia, quidquid peccaretur. Eandem porro vocem frequentissimè insonat auribus peccatorum, ut in quo ipse deceptus est; in eo, D quoq; alios decipiat ac deprauet. Dicat hoc, idem Propheta Dauid: qui, de tentationum sæuis procellis, quibus scopulus validissimi pectoris eius, ab invidis hostibus uerberabatur, sic aiebat & querebatur. *Verbum iniquum constituerunt aduersum me.* Psal: 40. hoc est: verbo iniquo, sed validissimo & malignissimo voluerunt mihi bellum mouere crudelissimum. Tantane verò, verbo uni, vis oppugnandi inesse potest? tantum venenum sub esse

Psal: *Seneca* *Hieron:* *Pœnitentia diaboli, quænam dicitur?* *Psal:*

esse sententiolæ uni exiguæ? At videamus, quænam vis illa, aut quale in verbo uno toxicum: audiamus illud: *Numquid qui dormit, non adjiciet, ut resurgat,* inquiebant hostes ad illum, ibidem: acsi dixissent: nonne, qui velut frigidum cadauer semel cecidit, erigere sese & resurgere animatus potest? hoccine verò est bellum, de quo sacer Propheta querebatur? hocne, quod illi ab hostili TUBA buccinabatur classicum? quid nam illi talibus verbis volebant. Hoc & non aliud; nimirum, qui in mortem animæ & somnum lethalem per peccatum mortale incidit, nonne is ab illo somno euigilare ad vitam gratiæ potest? nonne peccator conuerti? nonne qui morbum animæ per culpam contraxit, sanari potest? quid ergo est, quod timeat vel tremat, qui semel ac sæpiùs peccat. Apud Hugonem Card: alia versio hunc textum legit: *Verbum diaboli constituerunt aduersum me.* Quod iterum ciet difficultatem. Nam qui dicat peccatori, posse illum conuerti, quantumcunq; hactenùs fuerit sceleratus, posse grauissimorum flagitiorum apud Clementissimum Deum veniam invenire; hoc magis est Verbum Dei, quod multoties Scriptura loquitur, peccatores ad pænitentiam invitando, & ne desperent de indulgentia, eos animando. Cur ergo vocatur a Propheta, *Verbum iniquum,* aut vox diaboli. Respondet idem Cardinalis in Cômentario: *Verbum diaboli fuit, nequaquam moriemini, & modò per adulatores, qui sunt organa eius, dicit: Nequaquam adhuc moriemini: bene potestis adhuc bibere & comedere, vos estis adhuc iuvenes, quando senueritis, tunc facietis pœnitentiam.* Protoparentibus nostris dicebat olim serpentem indutus *Nequaquàm moriemini:* ut per ea verba incautos & infortunatos inficeret, & obtinuit: sic nunc eadem, siue per se, siue per assentatores intonat, dum Pœnitentiam differendam ad annos seniles persuadet, Clementiam Dei parùm exagerans, partìm merita sanguinis Christi extollens, partìm finali Latronis pœnitentiâ & nonnullorum in morte conversione inescans, & eludens: ut sic incautos pluribus flagitiorum inuolvat reticulis, & in dies magìs indispositos & ineptos, crescente mentis obstinatione, ad

Diaboli discursus, quibus suadet procrastinationem pœnitentiæ.

Hugo.

Diabolus, spe pœnitentiæ & clementiæ Dei, decepit Protoparentes.

A Pœnitentiæ gratiam reddat. Rectè docuit D. Cyrillus Alexand: T. de exitu animæ: dum dixit, *Qui dicunt peccemus in juuentute, & in senectute ad meliorem sensum redibimus, ii a dæmonibus illuduntur ac deridentur: quoniam qui ultrò peccant, eis ad sanitatem redire non datur, sed in iuventute, mortis falce demetuntur.*

Cyrill:

Peccantes ultro in iuuentute moriuntur.

Probatur Figuraliter.

826.

Velocis conversionis ad Deum, & procrastinatæ discrimen si cernere percupis in Figura, non a longè hæc petenda erit: imò quantùm ad primùm, B ipsum etiam schema habes ex hodierno Euangelio, in publicano Zachæo: felix utiq; ille, qui licet magnus & publicus peccator; tamen cum miserentis Saluatoris TVBAM obaudivit, festinans descendit vocatus ab illo, properauitq; velox in occursum. Princeps ille erat publicanorum ditissimus, & nihilominùs ab ore Redemptoris accipit: *Quia hodie salus domui huic facta est, eò, quòd & ipse Filius sit Abrahæ.* Luc: 19. Spreuitq; Saluator, susurros murmurantium, quoniam ad hominem peccatorem diuertisset. Quid ergo placuit in Zachæo? nempe, quia dimidium bonorum, pauperum subsidio C obtulisset, & quadruplum eis, si quos defraudauerat: optimum istud: verùm circumspice aliud pariter; mox ut imperauit JESVS, ex sycomoro descendere illum, *Festinans descendit.* Non famulos advocavit ministerio, & interim donec aduenissent, sedens in cacumine sylvestris ligni expectavit: non excanduit ob iussum, licet coram multitudine, cùm tamen diuitias fastus sequatur, & de opulentis alius patienter non sustinuisset, imò contempsisset præcipientis mandatum: nihil horum ille, sed alacris & promptus, è specula se D demisit. Laur: Nouarien: Hom: de Pœnit: JESVM cum murmuratoribus loquentem sic inducit. *Quid vos indignamini? talem operarium, tam maturè conuersum, possumne repellere & non libenter recipere? & hunc despicere, tam citò translatum de malo in bonum?* Neq; enim repulsurus erat CHRISTVS illum, qui tam citò vocanti responderat: & rectè, licet Ethnicus esset, Abrahæ tamen pro Filio addicitur, cuius velocitatem in parendo TVBÆ, seu

Velocitas in obediendo voci Divinæ, Zachæum saluat & filium Abrahæ facit.

Laur: Novar:

voci

voci Divinæ, æmulabatur. *Eò, quòd & ipse, Filius sit Abrahæ.* Jussus Abraham Filium immolare, sine mora acquievit, neq; diem expectans præ studio festinandi: *De nocte surgens strauit asinum suum.* Gen: 22. Quæ ad verba Origenes Hom: 8. *Non deliberat, non detrectat, non communicat cum ullo homine consilium, sed statim occupat iter, & ideo, Pater, Fundamentumq; Fidei dictus ab Apostolo.* Cui accinit Cypri: de bono patientiæ, de Abraham tractans, dum ait: *Sic Abraham Deo credens, & radicem & fundamentum fidei primus instituens, tentatus in filio, non dubitat neq; cunctatur.* Festinare etenim ad vocem TUBÆ vocantis Dei ad salutare opus, aut ad pœnitentiam, vivæ & veræ fidei argumentum est, sine qua, nemo placere Deo potest: tardare verò in operibus & pœnitentia, mortuam arguit fidem. Comparemus cum sacrificio Abrahæ in Filio, & Zachæi in bonis pauperibus oblatis, sacrificia Caimi: qui quoniam tardè ad sacrificandum processit; ex eo D. Bernardus, venustâ appellatione, *fideicidam* nuncupavit. *Factum est autem* (Gen: 4.) *post multos dies, ut offerret Caim de fructibus terræ, munera Domino:* ecce qui fidem, quasi plantavit Abraham, & eam ob causam, fidelium vocatus est Pater, properat adimmolandum, de nocte consurgit, festinat anhelus; Caim tardi gradus sacrificulus, ille qui post multos dies offert, neq; de pinguioribus tamen, fidem enecat. Audi melleum os Ser: 25. in Cant: *Quid diuidis actum a fide? iniquè diuidis, fidem perimens suam: nam Fides sine operibus mortua. Non mirum, si Caim insurrexit in Fratrem, qui priùs suam occiderat fidem. Quid miraris o Caim? si ad tua non respicit munera, qui te despicit: & si nondum Fratricida, iam tamen Fideicida teneris.* O infelices sacrificulos! qui dum post multos dies & annos contriti cordis sacrificium, scilicet pœnitentiam meditantur; fidem quodammodo & gratiam Dei, totaliter in se extinguunt. Vereor, ne illis accidat, quod Promotheo accidisse narrat fabula: Is enim (ut ex Higino refert Ludou: Vives l. 8. de Civit: c. 8.) sacrificaturus Diis, duos boues mactavit, & utriusq; ossa, unius Corio contexit, carnes verò, corio alterius: tunc osseam illam molem, corio tectam altari approximat, carneam aliquantò separatam reseruans: & sic Jupiter doli nescius, sibi proximiorem in sacrificium delegit. Quid plura? ablato tegmine invenit ossa sola inutilia: quo iratus ignem homini abstulit, ne ullum deinceps valeret offerre sacrificium, quo placeat Diis. Sic porrò multi, ætatis florem cùm dederint peccatis; ossa arida vovent Deo, in senectute pœnitentiam promittentes saltim in morte. Sed timeant, ne Deus iratus illis abstulerit ignem Divinum, sine quo nihil Deo gratum perficient, gratiam videlicet suam, quam demeruerunt, ad verè pœnitendum eisdem denegando.

Gen: — *Procrastinatio Pœnitentiæ, argumentumq; fidei emortuæ.* — *Gen:* — *Fides sine operibus mortua.* — *Bernar:* — *Caim ob tarditatē sacrificii, Fideicida prius, quàm Fratricida factus.* — *Ignem negat Iupiter, homini illudenti sibi, & ossa offerenti.*

Probatur Historicè.

827. Recentissimam, sed terribilem, etsi ad propositum nostrum opportunam, quæ nuper contigit Romæ, audite Catastrophen. Hanc describit Nucleus Cathehisticus, ex P. Barone, qui collegit vitam serui Dei, vitâ & miraculis clari, F. Innocentii de Clusa, Ordinis Min: Reform. Siculus quidam Dynasta, honoribus, opibus, uxore etiam diues, omnia a Deo accepit, quæ sensum mulcere posient. Ille hisce superbus tantùm, non satur, uxori pellicem superinduxit, cum qua adulterium multis annis obstinavit. Sed patientia Dei, quàm laboraret in ferenda huius hirci lasciuia! gravissimo igitur morbo admonuit eum sui officii. Aduolat uxor, etsi exulcerata perfidiâ viri, ad Fratrem dictum Innocentium, (qui in Conventu S. Petri montis aurei fatis postea cessit Anno Domini 1631.) accedensq; supplicibus votis orat, ut conaretur Divinam iram, id est morbum a marito avertere, prece impetrando. Innocentius suam operam pollicitus: ipsum itaq; infirmum adit atq; monet, ut si postliminium optaret sanitati, iret consultum per Exomologesim scelerum, Eucharistiæ usum, atq; imprimìs pellicem repudiaret. Ille omnia spopondit, atq; ipsâ re fecit: sed sanus factus, paulò post, lubricante animo & invitante voluptate, ad vomitum & pellicem rediit: quod cùm didicisset servus Dei, huic Dynastæ obuius aliquando, traxit eum in partem & acer increpavit, monuitque, ni resiperet, iminere sibi horrendam vindictam. Sed spreuit

Exemplū terribile recentissimum Romæ, circa damnationem cuiusdam Dynastæ Siculi. — *F. Innocentius de Clusa Ord: Min: Reformatorum 1631. claret miraculis.*

spreuit miser vocem salutarem monentis, ludibrio habens consulentem: pellicem iterum in deliciis habuit, indeq; sibi iram Dei maturavit, quæ ipsum furenter lecto ægerrimum affixit. Non multa conclamatum est à Medicis de salute: iterum uxor suppetias postulat a Fratre Innocentio: sed responsum tulit ob pertinaciam dignum esse, nec superesse ei gratiam è cœlo expectandam. Ipse autem Innocentius, dum excubias sacras agit in Ecclesia, audit strepitum, quasi turmæ equitum, quæ sonoro tumultu, nescius, quo properabat, fecit referari fores Ecclesiæ: unde

F. Innocentii de C'usa Reformati, authoritas in dæmones, qui Dynastæ Siculi ad monita obstinatã animam, amandavit ad infernum.

exactè prospiciens aciem dæmoniorum, adiuravit eam in Nomine Omnipotentis, ut dicerent, qui essent. Et illi, dæmones sumus, & vectum illum Dynastam, qui iam animam agit, imus. Tunc Innocentius: in regressu, huc diuertite: quod & fecerunt, novam sarcinam, infelicis Dynastæ, equo deportantes, qui aspiciens servum Dei eiulans clamavit. *Adjuva Frater Innocenti.* Sed hic inquit. *I maledicte, DEUS te diris deuovit: quas ego etiam ex ipsius parte augeo.* Et protinus terra subtus hiavit, & adulterum sorbuit, animam simul & Corpus complexa adeo; ut mandante per Innocentium Deo, uxor & consanguinei, (dum mendaci sepulturâ, tumbâ lapidibus pro cadavere onusta subrogata, infamiam contegere intendebant) ab omni abstinere debuerint pompa. O Infelicissimam prorogationem pœnitentiæ ad mortem! TUBA illa ad pœnitendum plerumque non perstrepit auribus, quæ ad voces, bene valentis adhuc peccatoris obsurdescebant.

Basil: Concludat emphasi sua M. Basilius: *Ne annum de Anno, & Menses de Mensibus, & diem de die differens, & non accipiens oleum, luminis alimentum, incidas aliquando in diem, quam non expectas, quando deficiet & vivendi processus, & consilii inopia & tribulatio immitis fuerit. Nemo te inanibus verbis decipiat: instabit enim tibi repentina pernicies, & mors ad procellæ similitudinem aderit; veniet Angelus tristis, abducens violenter & trahens animam, peccatorum vinculis alligatam, & frequenter se convertentem ad ea, quæ hic sunt, lugentem sine voce, instrumento lamentationum de cætero concluso. O quantùm te ipsum dilániabis? o quantùm ingemisces! frustra pœnitentiam, ob mala consilia, agens.*

A Assuescant itaq; in vita aures voci Cœlestis TUBÆ ad meliora vocantis, & ultima in hora non obsurdescent, ut audiant nuntia, ad Coronam invitantis.

PARS II.

SS. DEIPARA, TVBA Misericordiæ.

AD TUBAM iam, spiritibus clementiæ animatam, consistimus hodie, universi peccatores, MARIAM 828.

MARIA Tuba spiritibus clementiæ animata: Tuba pacis, & indulgentiæ peccatorum.

B intelligo de Porttuncula. Non classica hæc canit, sed victoriam de peccato nuntiat: non bella ciet, sed bella inter iratum Deum & hominem extinguit, dum pacem inter utrumq; componit, pacis Regina, dum veniam generalem impetrat peccatoribus, & ad portionem singularem gratiæ convocat ac invitat universos. Henricus Engelgraue Dom: ult: Pent: meminit cuiusdam Illustrissimæ in Hispania Familiæ *de Ron*, pro gentilitio stemmate TVBAM præseferentis, ex quo, more majorum in ista familia receptum esset, non aliter, nisi ad TVBAM cænare.

Tubarum Familia in Hispania unde.

C O longè feliciorem dixerim Francisciadum Familiam, quæ universos peccatores hodie cænâ excipit opiparâ, & portione pertractat singularis indulgentiæ, idq; non aliter, nisi ad TVBAM MARIÆ, nam ad benignissimas eiusdem apud Filium supplicationes concessâ. Cùm verò Allegoria hæc desumpta sit a TVBIS jubilei in veteri lege usitatis; ex nonnullis proinde earum mysteriis ac effectibus, conuenientiam eius observemus.

Probatur Scripturaliter.

Primum TVBARVM illarum Jubi- 829.

D lei in lege veteri mysterium habebatur, quòd ad earum clangorem, in decursu annorum quadraginta novem, annus quinquagesimus, id est, Jubilei, publicaretur. Leu: 25. *Numerabis tibi septem hebdomadas annorum, id est septies septem, quæ simul faciunt annos quadraginta novem: & clanges buccinâ, mense septimo, decimâ die mensis, propitiationis tempore, in universa vestra terra. Sanctificabisq; unum quinquagesimum.* Inter cuius Jubilei privilegia, hoc præcipuum fuit, quòd

Leu: Iubileum publicatur ad Tubam.

quòd mancipiorum seruile aboleretur stigma, dum omnibus emptitiis seruis plena daretur manumissio. Aliis autem temporibus manumitti poterat seruus, si se redimeret vel redimeretur, quod fieri debebat multæ peccuniæ ponderatione, & stricto annorum computu. *Si plures fuerint anni, qui remanent ad Iubileum, secundùm hos reddet & pretium; si pauci, ponet rationem cum eo, juxta annorum numerum.* ibidem. Annus verò dum veniebat Jubilei; plena, sine omni obligatione persolutionis, dabatur manumissio. *Quod si per hæc redimi non potuerit, anno Iubileo egredietur cum liberis suis.* Ibidem. Proinde Annus Jubilei, seu clementiæ appellabatur, & ut talis publicabatur ad TUBAM, universis mancipiis valdè gratiosus & desiderabilis. TUBÆ huic Moysaicæ, & alieno animatæ spiritu, nova in lege Christi, eaq; viva successit TUBA clementiæ longè perfectioris, MARIA scl: quæ salutis humanæ perquàm cupida, nec longa proinde ferens tædia, numerosos annos, in dies annuales commutans, quotannis diem istum publicat Jubilei, & mancipiis peccati singularem, plenam purè gratiosam, & sine omnis pœnæ persolutione, annuntiat universaliter omnibus culpæ peccati condonationem, dum per impetratæ ab illa Indulgentiæ vim & virtutem, nedum uulnus peccati; sed etiam vulneris stigma, & cicatrix aufertur. Sanè adhuc misera, & non perfecta curatio est, qu[illegible] culpæ characteres & inde ora supplicii stigmata in sanato relinquit. Tametsi Dauid confestim audierat, ex Prophetæ, adeoq; ex Dei Ore, sceleris sui optatissimam veniam; tamen adhuc supplici oratione, & precariis singultibus, atq; redemptricibus lacrymis peccati sui veniam rogat, illudq; magis ac magis delere satagit. *Miserre mei* (inquit) *Deus, secundum magnam misericordiam tuam: & secundùm multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam: ampliùs laua me ab iniquitate mea, & a peccato meo munda me.* Bene notat Hesihius in Caten: Quod Dauid non simpliciter lauari, sed ampliùs lavari rogavit, petens, ut purgatio crimini seu lapsui respondeat. Nam quemadmodum (ait Origenes) magnæ maculæ, expunctu difficiles sunt, & non unicâ, sed pluribus ablutionibus elui postulant; ita magnæ iniquitates, multis Dei miserationibus abolentur. Sed redeat iterum Hesihius nuper laudatus, qui hac super re insigniter philosophatur. Secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam. &c: *Rogat* (inquit) *deleri iniquitatem ita; non solùm, ut curemus vulnus; verùm ne cicatrix quidem relinquatur: quamobrem multitudinem miserationum prætendit: neq; enim ab una miseratione deletur integrè iniquitas: hoc est, ad multa, multis opus est miserationibus, ut minas & supplicium effugiamus.* Nimirum, tametsi per veram pœnitentiam deleatur peccati culpa; resident tamen veluti vestigia & reliquiæ ipsius, nedum habitus non boni; sed præterea, (quod valdè grauat,) temporalis pœnæ pœnalissimus reatus: & sanato vulnere peccati, manet fœdi vulneris cicatrix. Ne verò hæc maneat, sed ut perfectè expungatur; Dei magnam misericordiam advocabat Psalmographus auxiliarem, ut per eam, à culpa & pœna pro illa, se liberum, sibi aliquando congratulari posset: quam antequam obtinuisset plurimis madere debuit lacrymis & obrui calamitatibus: & interim, aliquos sub huius Jubilei gratia exultabundos cernens, tam magnâm eis aggratulabatur, non sine sacra invidia, beatitatem: dicebat enim Psal: 31. *Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata.* Arcanus quidam loquendi modus exp[illegible] fi[illegible]em meretur, quòd cùm bene peccati iniquitas per pœnitentiam dicatur remissa in priori hemistichio; in posteriori tecta dicatur, quasi remissum peccatum, sub tectura tectiùs lateret: nequaquam: nam illud quoad culpam plene abolitum esse, credi debet. Sed acutè hìc clementissimi Dei singularis connotatur misericordia, qui per modum peritissimi Chirurgi, dum nonnullorum vulnera sanat, culpam remittendo, ne etiam cicatrix appareat, perfectissimè obducit quasi vulneri carnem, & adæquat: omnem nimirum indulgendo peccatori pœnam. Sic etenim Paraphrasis Græcorum PP. in hunc locum: *Lamentis* (inquit Dauid) *& lacrymis assiduis propter peccatum intabescens, & omnibus generibus calamitatum idcirco circumdatus, felices illos ac beatos nuncupo, qui Domini benigni-*

Iubilei anno, mâcipiorum manumissio.

MARIA, Tuba quotannis annū Iubilei publicans.

Psal:

Peccati plena dimissio, quoad culpam & pænā, non modicæ difficultatis.

Psal:

benignitate, peccatorum consecuti sunt remissionem: Tanta siquidem in illos usus est Deus liberalitate; ut non solùm remittat; verùm etiam obliteret peccata, & neq; vestigia eorum relinquat. En (quod in veteri lege, aut perdifficile aut rarissimum contingebat) tam liberalis, tam magna misericordia Dei, culpam & pœnam simul dimittentis iam hodie, ad TUBAM Mariæ intercedentis! Cunctis mancipiis peccati, talis plena manumissio a culpa & pœna per Jubilei Indulgentiam promulgatur.

Probatur Figuraliter.

830. Sed aliud huius mysticæ TUBÆ videamus mysterium, sub alterius veteris legis TUBÆ,(quæ Neomenia vocabatur,) figuratione; de qua idem Divinus Psaltes memorat Psal: 80. *Buccinate in Neomenia TUBA, in insigni die solemnitatis vestræ.* Dum inquiro inter Commentarios, quænam ista insignis solemnitas esset? reperio fuisse diem primam Septembris, in qua insignis beneficii, populus Hebræus recolebat memoriam cum gratiarum actione, pro liberatione scilicet Isaaci à gladio Paterno, per subrogationem immolandi pro ipso arietis, cornibus inter vepreta hærentis: hinc enim nimia in tribubus apparebat exultatio clangentium in TUBIS populorum: ob quod, Festum illud dicebatur TUBARUM: itaque, ubi primùm Neomenia TUBA à tabernaculo per sacerdotes insonuisset; tunc demum copiosæ vitulorum, agnorum, arietum fiebant victimæ & oblationes: cuncta verò holocausta madebant vino, quo, ex ritu Moysaico perfundebantur. Numer: 28. *In calendis offeretis holocaustum Domino: vitulos de armento duos, arietem unum, agnos anniculos septem immolatos, & tres decimas similæ oleo conspersæ in sacrificio per singulos vitulos: holocaustum suavissimi odoris atq; incensi est Domino. Libamenta autem vini, quæ per singulas fundenda sunt victimas, ista erunt: media pars per singulos vitulos, tertia per arietem, quarta per agnum.* Sub huius itaq; Neomeniæ solemnitate, pulchrè adumbrata fuisse hodiernæ festivitatis & Indulgentiæ cernitur Figura. Augustus quidem, quem inchoamus, non septimus est mensis, ut fuerat ille, sed octavus; ast, quia iuxta S. Ambrof: in c. 6. Luc: octonarius

Psal:

Prima dies Septẽbris, Hebræis observabilis quare?

Num:

A numerus perfectionem indicat, & referat mysteria novæ legis; ideo illius privilegiati apud Hebræos mensis, nobis veniat nomine, & gratissima pandat mysteria ad vocalem Neomeniæ TUBAM: id est Novæ Lunæ, MARIÆ. *Buccinate Neomenia in TUBA*, etiam enim Lunæ Novæ titulo a nonnullis honorari legitur apud Polyanth: Marian. Primâ itaq; die mensis Augusti, TUBAM misericordiæ inflat MARIA, dum in secundis vesperis S. Petri ad vincula, hodiernæ solemnitas valorq; Indulgentiæ, sua initia sumit. Populo illi, tripudia erant & ingens exultatio B de unius Isaac è patris gladio liberatione; nobis longè multiplex a TUBA misericordiæ, MARIA, subministratur gaudendi materies, dum tot per universum Orbem peccatorum numerantur conversiones, qui sub protectione MARIÆ, virtute hodiernæ Indulgentiæ, justè irati Cœlestis Patris, vindici subducuntur saluanturq; à gladio: subrogat etenim illa pro quolibet, non iam ex vepribus arietem; sed Innocentissimum Agnum, Filium suum: ut hunc locum interpretatur SS. Hieronym: Ambros: August: Origenes apud Lauretum. *Aries* (inquit) *hærens cornibus in*-C *ter vepres, est Christus Crucifixus, & spinis coronatus, qui oblatus est Patri pro Isaac.* Hunc Arietem, quodammodo, pro peccatoribus, hodie substituit SS. Deiparæ, dum supplicationibus suis effecit apud Filium, ut Crucis suæ & amaræ mortis merita, specialiter pro hac vice, ad deletionem nedum culpæ reatuum; sed etiam abolitionem pœnæ omnis applicare dignaretur. O quot hodie sub TUBA ista novæ Lunæ suavissimi odoris litantur holocaustomata, cordium resipiscentium a peccatis! non duo hic, ut olim ibi, mactantur vituli, aut arietes; non septem dican-D tur Deo agni anniculi, aut tantùm unus sacrificatur hircus; sed tam multiplex, & tam frequens Deo cæditur victima; quot enormissimi & inveteratissimi peccatores, contritionis gladio crimina iugulantes, litant animas, confessione & proposito firmo purificatas. *Tres decimæ similæ oleo conspersæ in sacrificio per singulos.* Triplici poterint alludere misericordiæ & pietati, quibus tam insolitæ Indulgentiæ beneficium comparatum est. Primum & principa-

MARIA Luna nova.

Portiunculæ Indulgentia, alludit Festũ Neomeniæ.

Hier: Ambro: August: Orig:

Aries pro Isaac oblatus, Figura Christi.

Similæ tres decimæ, Indulgentia

Portiuncula applicantur figuratè. cipale est, misericordia Christi, in peccatores. Secundò, immensa MARIÆ pietas in intercedendo pro illa. Accedit tertium quoque, humilis Patriarchæ nostri pro tanta gratia supplicatio. Ast superest adhuc aliquid de Holocausto Neomeniæ: nimirum illud vinum, quo victimæ singulæ perfundebantur. *Libamenta autem vini, quæ per singulas fundanda sunt victimas, ista erunt.* Orig: Greg: Ex sensu Origenis & Gregor: apud eundem Lauret: vinum designat favorem novæ conversationis & exultationis in laudibus Dei, fervorem Spiritûs Sancti, & consolationes Divinas: *Vinum, symbolū spiritualis lætitiæ.* iuxta illud Davidicum: *Vinum lætificat cor hominis.* Quis edicat? quis enarret? vini huius mystici in hodiernis holocaustis, pœnitentium cordium libamina? quibus ipsorum mens, nullius culpæ iam sibi conscia, & à pœnæ obligatione perfectissimè liberata, iucundè perfunditur. Hodie & ad hanc TUBAM Neomeniæ, illud melleum Bernardeum iure meritò buccinandum est cuique melos, ser: 10. ad FF. in Eremo. *O Felix conscientiæ puritas! o felix sanctæ conscientiæ jucunditas! quæ vermem interiorem excludis, quæ e carcere doloris liberas rationem, quæ ab omni immunditia purgas mentem. O mens sancta! o Paradisus deliciarum!*

Probatur Doctoraliter.

831. Josue. Tertium deniq; TUBARUM Jubilei, non tam privilegium; quàm prodigium, memoratur in Libro Josue: demolitio scilicet superbæ Civitatis Jericho, ad clangorem earum. Josue 6. *Septimo autem die, sacerdotes tollant septem buccinas, quarum usus est in Jubileo: cùmq; insonuerit vox TUBÆ longior atq; concisior, muri funditus corruent Civitatis.* Quid porro Jericho, nisi Luna, vulgare symbolum mundi mutabilis, & mundialium cupiditatum, imò ipsius principis mundi, qui diabolus est, & primus omnium stultorum, *Stultus autem, ut Luna mutatur,* inquit Sapiens. Superba igitur hæc Jericho dehiscit hodie, dum benignissimum hoc sydus Neomeniæ, seu novæ Lunæ, novæ Indulgentiæ, per MARIAM impetratæ, initio mensis Augusti exoritur: nam TUBA misericordiæ per SS. Deiparam clangente, tota mundialis & diaboli machina in cordibus fidelium destruitur, imò novum intonatur classicum, indicitur pravis passionibus bellum, per firma non peccandi ampliùs proposita, & generoso per MARIÆ opitulationem induti spiritu, prodeunt fideles animosè in aciem, acturi contra hostem, dæmonis tentamenta debellaturi. Antiquissimus veterum Rabinorum Doctor, Philo, curiosam & subtilem movet investigationem, Libro de Septenario & festis, quem citat Catena Græcor: Patrum in Luc: c. 22. Curnam in Festo Neomeniæ, TUBA canerent Judæi? & duplici ratione sibi occurrit his verbis: *Commemorationem prodigiosi atq; miraculosi operis continet, quòd eo tempore accidit, quo legum oracula promulgata sunt. Enimvero tunc vox TUBÆ e cœlo sonitum edidit, quam probabile est, ad finem usq; universitatis pervenisse.* Adjicit postea *Tuba, est instrumentum belli, tum ad excitandos homines classico, tum ad receptui canendum. Est etiam aliud bellum Divinitùs invectum, quando natura dissidet in seipsa, partibus sibi invicem insidiantibus. Quapropter Festum diem ab instrumento bellico TUBÆ denominatum, lex declaravit, ad gratias Regi pacifico agendas, qui seditionibus tam in Civitatibus, quàm in partibus universis extinctis &c:* Hoc ipsum ingeniose Andr: Arcones in Isai: 1. D. 2 in V. 13. pertraxit ad ortum novæ Lunæ MARIÆ: quod & mihi ab illomet derivare liceat, paucis immutatis, non minùs aptè ad hodiernam solemnitatem Beatissimæ de Portiuncula, quam toties iam appellavi *TUBAM Divinæ misericordiæ.* Dicit ille reassumendo Philonis sententiam: *Sed rectiùs in novæ Lunæ nativitate* (suppleo ego, novæ Indulgentiæ, sub initio mensis Augusti in exortu seu promulgatione) *canitur TUBA, nam fama MARIÆ sonitum dedit, TUBA promulgationis legis clariorem: quandoquidem illa (quidquid per nimiam exagerationem dicat Philo) intra Castrorum Iudaicorum ambitum sese continuit; MARIÆ verò* (& huius Indulgentiæ) *celebritas, ad fines Orbis Orthodoxi pervenit. TUBA canunt tibicines in Lunæ exortu, quia egregia Bellatrix Deipara, bellum indicit inaspectabilibus hostibus, ac ad prælium & victoriam improborum affectuum fideles inflammat. De quo pulchrè, accipiens Philonis sententiam: TUBA est* (inquit ille) *instrumentum belli ad excitandos homines classico, & ad aliud bellum Divinitùs invectum. Docuit enim Deipara ortu suo* (vel aliàs huius Jubilei promul-

Philo. *Tuba Neomeniæ Mysteriū.*

promulgatione) *arma sumere contra inuisibiles hostes, contra animi passiones belli gerare, & vim inferre inordinatis passionibus.* Hactenùs Arcones. Nec sanè est, quod trepident ad hanc TUBAM, & ad classicum MARIÆ, fideles, imò necessum est, ut contra Jericho, Regem Satanam scl: viriles induant animos: nam ut ait Novar: in Vmbra Virginea n. 414. *Tantùm diligamus Virginem hanc, quæ ubera Factori suo porrigit; sic fiet, ut muliebrem animum exuti, induamus virilem, fortes effecti.*

Probatur Miraculosè.

832. Sed noveris Amice Lector, Jerichontinos muros corruisse quidem ad vocalis Leuiticæ TUBÆ personationem; nihilominus etiam minorum TUBARUM accedere debuit buccinatio, præeunte TUBA sacerdotali. *Reliquum autem vulgus sequebatur Arcam, & buccinis concrepabant.* Jos: 6. ut tantò solemnior, & vocalior Leuiticæ TUBÆ sonus audiretur. Quid simile cernere licet in præsenti: Insonuit intra lares exiguæ Domûs de Portiuncula, sacerdotalis TUBA, MARIA, quæ ad tam insigne misericordiæ opus flexit Filium; ut per plenæ veniæ concessionem, ruerent diabolicæ in cordibus fidelium machinæ. Tanti Privilegii, Seraphicus Pater, non adeo, (etiam monente Summo Pontifice,) curabat diplomata & Bullas, solius Dei providentiæ, eiusdem Indulgentiæ propagationem ac promulgationem committens: sat sibi esse putabat, unam insonuisse TVBAM, MARIAM; ast providissimus Supremus Moderator, alias etiam voluit accinere, TVBÆ, MARIÆ buccinas, ad majorem huius beneficii promulgationem, nimirum SS. Apostolos, quos Origenes TVBAS similiter appellavit, ad quas corruit mundialis Jericho. Id autem contigit per miraculosam S. Petri apparitionem. Breui post concessam hanc Indulgentiam, quibusdam Peregrinis ex Scavonia, Assisium pro eadem consequenda peregrinantibus: (comitatus erat 120. hominum:) Hi dum à quodam malè persuasi de vera subsistentia huius Indulgentiæ addubitarent, obuius eis Senecio venerandus (S. Petrus Apostolus creditur fuisse) eosdem adhortatus est hisce verbis: *Bonum est, quod cogitastis de prosequendo itinere ad Portiunculam, est enim ibi verissima Indulgentia, adfui namq; præsens, dum concederetur, seu approbaretur a summo Pontifice: quinimò optimè noui, esse a CHRISTO confirmatam. Pergitte infallibiliter eam lucraturi.* His dictis disparuit. Hinc fortè pia traditione & usu nonnullorum pictorum venit, quòd dum præsentis Historiæ Imagines depinguntur; inter Angelorum cohortes, tanquam Primicerii Apostolorum, SS. Petrus & Paulus, tenuiori penicillo appareant adumbrati, in memoriam (credo) huius beneficii, per TVBAM etiam Apostolicam miraculosè promulgati.

Jos:

Tubæ, dicuntur Apostoli.

Portiuncula Indulgentia, testimonio Petri Apostoli comprobata.

Probatur Historicè.

833. Refert Ælianus l. 2. c. 44. Theonem pictorem celeberrimum omnes artis suæ, industriæ, & ingenii vires advocasse, ut fortissimum quendam belli Ducem, mortis furore correptũ, minaci fronte, scintillantibus oculis, spumanti ore, toto corporis habitu cædem anhelantem, scitè exprimeret. Quod cùm feliciter & ex voto consecutus esset; non priùs tabulam spectandam proposuit; quàm Tibicines post tabulam reconditi, TVBAS inflare cœpissent. Nobis hodie ab opposito nobile spectaculum se repræsentat. Cernimus in domo paupercula non Ducem, sed Imperatorem Cœli & terræ, Redemptorem nostrum, quẽ ut humilis Franciscus, non iam pictum sed vivum: non iras spirantem, & scintillas vindictæ evomentem; sed affabilem peccatoribus, & misericordiæ, pietatis, ac clementiæ spiritus, in pœnitentes largientem, efformaret; Tubam priùs, non mortis, sed vitæ, non vindictæ, sed propitiationis assumpsit: nimirum Beatissimam Virginem, quam inflavit, dum, ut deprecaretur pro peccatoribus, eidem persuasit. Mirum est illud, quod inter Julii Cæsaris gesta scribit Suetonius. Consliterat ante Rubiconem flumen, anceps animo, & in diversas distrahebatur sententias de bello hostibus inferendo: cunctanti ostentum tale factum est: Quidam eximiâ magnitudine & formâ, in proximo sedens, repentè apparuit arundine canens, ad quem audiendum cum præter pastores, plurimi etiam ex stationibus milites accurrissent, inter quos & nonnulli Tibicines; uni eorum æneâ TVBA ereptâ, gygas prosiliit in flumen & ingenti spiritu classicum exorsus, in alteram

Pictor Theon, quâ arte expressit furiosum belli Ducem.

Tuba, martium concitat spiritum.

Sueton:

Tibicen Gygas, Cæsari victoria nuntius.

alteram ripam contendit. Tunc Cæsar: Eatur, inquit, quò Deorum ostenta vocant: jacta est alea: atq; sic insigni victoriâ potitus est. Porro Gygas ille desideriorum salutis proximorum, pusillus licèt humilitate Franciscus, tenui videbatur canere arundine, dum Christum pro peccatoribus de perfecta venia deprecaretur, & adverteret difficultare Salvatorem, ob ingratitudinem peccatorum graviter offensum, in tam ampla concedenda gratia; igitur universas Angelorum, (qui vivæ TUBÆ sunt gloriæ Dei.) circumspiciens phalanges, vocalissimam misericordiæ TUBAM, Virginem Beatissimam intuitus, hanc ille solam arripit, dum Patronam suæ apud Filium deprecationis assumit: atq; dum iam desideratam, ipsius mediatione, obtinet pro peccatoribus Indulgentiam; toto spiritu, classicum salutare ipsis intonat, invitando cunctos ad pœnitentiæ triumphos.

Angeli, Tubæ gloria Dei.

Epilogus.

834. O Salutarem misericordiæ TUBAM, MARIAM! o desiderabile pœnitentibus classicum! sed sapite peccatores. Herodotus ap: Cornel: a lap: in Ezech: 33. v. 32. narrat, Cyrum Regem, cùm Jones, pacis conditiones, quas priùs repudiârant, ab eo reposcerent, dixisse eum Apologum Tibicinis, qui ad alliciendos pisces Tibiâ cecinerat, sed cùm nihil proficeret, sagenam misit in mare, multosq; pertraxit: quos cum palpitantes intueretur, *Temperate* (ait) *iam a saltationibus, qui me canente, noluistis saltare.* O quàm metuendum vobis est, quotquot ad huius salutaris TUBÆ, misericordiæ MARIÆ, (quæ quotannis Clementiam intonat per huius Indulgentiæ promulgationem,) vocem obsurdescitis, moram conversionis veræ protelantes: metuendum inquam, ne dum ad TUBAM iam mortis vos stare oportuerit ad Judicis supremi Tribunal, pœnitentiæq; remedia postulare; simili vos epiphonemate, a Christo tangi contigat: *Temperate iam à saltationibus,* quia TUBA canente, MARIA scilicet invitante ad pœnitentiam, saltare, id est, de peccatis pœnitere noluistis.

Herod:

Tuba, pisces capiens.

A

EPILOGUS Generalis Operis.

E T hic iam, ubi TUBA MARIA exaltat voces suas, exilis nostræ TUBÆ minoris, quæ in laudes & præconia excurrere ausa est, vox deficere cogitur, simul cum syllabis consonantium. Septies illa, nam per septem Syllabarum decades, vocem resumpsit, ut simul septem Decadum (quas Corolla Franciscana complectitur) numerum æmularetur. Et quia digna sunt Elogia MARIÆ, quæ omni æuo a filiis prædicentur; (ait enim Rich: Laur: l. 4. de laud: B. V. *Et ipse CHRISTUS qui antiquos inspiravit, ut de Matre sua, sub ænigmatibus, gloriosa prædicarent, ipse & quosdam modernos illustrat, ut de Ea gloriosa non taceant: & etiam usq; in finem mundi semper aliquos illustrabit, ut Matris praconio, nova semper aliqua superaddant.* Nec mirùm, nam juxta S. Damasc: orat: 2. de Nativit: *Virgo omnium encomiorum legem excedit, nec, si omnes toto Orbe dispersæ linguæ in unum coëant, eius laudes oratione consequi possent.*) Prælusi quidem & ego pro vilitate mea devotis MARIÆ, alphabeticè elucidando discursibus Immaculatissimum eius Conceptum, cum desiderio protunc, ut in Syllabas illud aliquando coalesceret: in quas, dum iam (fauente Filio eius, opitulanteq; ipsa MARIA) coaluit, (hoc quod sibi iam propter fractam, inclinatamq; ætatem, fortè non licebit,) ut ulteriùs in voces ac orationes, hæ concrescant Syllabæ per cultiora eruditorum devotorumq; in Deiparam ingenia, saltim desiderare licet & expedit. Obsecro Virgo Sancta & Regia, parce temeritati meæ, quòd criminosissimus auserim de Te Sanctissima & Deo proxima, loqui, & hocce vili Syllabo, Te Maximam celebrare. Non est quidem, nec est sapientia mecum; verumtamen suffultus doctrinis Patrum & celebriorum Authorum, (qui Filii tui famuli fidelissimi fuêre,) tuas virtutes & prærogativas recensere conatus sum. Effice quæso Beatissima, ut opella hæc qualis qualis, benedicto Filio Tuo, JESU Christo, Salvatori nostro, ac toti SSS. TRINITATI placeat. Ab ea impetra, ut quicunq; eam lecturi sunt, ad eius.

835.

Corolla Francciscana de B. V. M. ex septē Decadibus Aue.

Votum Authoris, ut hæ Syllabæ concrescant in uocet.

tuamq; laudem ac cultum perennem A
accendantur: me quoq; Clientem tuum & infimum Syllabiſtam, ex alto aſpice: atq; apud Dilectum Filium tuum impetra, ut ſi qui adhuc fortè ætati meæ (modò ſexagenario proxima eſt) dies ſuperſunt, eos ſeriæ pœnitentiæ & charitatis Divinæ actibus impendam: & tandem vel in parte, fac impleri circa indignum peccatorem, Seraphici Doctoris promiſſum in Pſalt: Virg: *Qui coronant te, coronam perennem pro cinere obtinebunt, & pallium laudis pro ſpiritu mæroris: qui ſperant in Te, lumine induentur: gaudium & perpetuam lætitiam ſortientur*, Indulgente & donante Clementiſſimo Filio tuo: Cui cum Patre Æterno, & Vivifico Spiritu, omnis gloria, laus, poteſtas, & imperium, in ſæcula ſæculorum. A M E N.

F I N I S.

Totum quidquid hactenus hic ſcripſi, ſubjicio iudicio S. Romanæ Eccleſiæ Catholicæ: Si quid autem huius opellæ labor, meriti habet apud DEUM; totum id reſignat Author in ſuffragium deſolatis animabus purgatorii: & ſibi bene in Domino precari, ſive vivus ſive mortuus, a devoto Lectore peroptat, ac precatur.

INDEX

INDEX
Locorum S. Scripturæ:
Qui in hoc opere illuſtrantur præcipuis explicationibus aut moralitatibus.

Numerum non foliorum, ſed marginum obſerva.

Prover-

Lucas

Index Locorum

INDEX
Rerum locupletiſsimus.

Numerus primus, eſt marginum: ſecundus, columnæ folii: litera vltimò ducit.

A

Andre-

Calvinus

D.

Fercu-

G.

H.

I.

L.

Labia

Ludo-

in sui

ter pul-

O.

P.

Pæda-

Poloni

S.

Samson,

Triſtari

X.

Z.

FINIS

Ad Majorem SSS. TRINITATIS, B. MARIÆ V. & S. FRANCISCI Honorem.

Corrigenda notabiliora errata.

In Dedicatoria.

Fol: 3. *ver.* 14. matremq; *corr.* acremq;
Fol: eodem ver: 32. Pietatiisq; *corr:* Pietatisq;
Fol: 4. *ver:* 22. appellabantur *corr:* appellabatur.

In Opere.

Fol: 80.*ver.* 47. Adam de Perſens *corr:* Adam de Perſenis.
Fol: 788. *ver:* 47. Clementi XI. *corr:* Clementi IX.
Fol: 791. *ver:* 8. pulverentum *corr.* pulverulentum.
Fol: eod: ver. 10. Vigilia. *corr.* Vigila
Fol: 811. *ver:* 34. Medicantes *corr:* Mendicantes.
Fol: 1057. *ver:* 35. ex pondere *corr:* expendere.
Fol: 1066. *ver.* 52. certatum. *corr.* certatq;

Alia leviora, ſi quæ ſunt, prudens Lector facilè per ſe corriget.

